SCHRODER J.

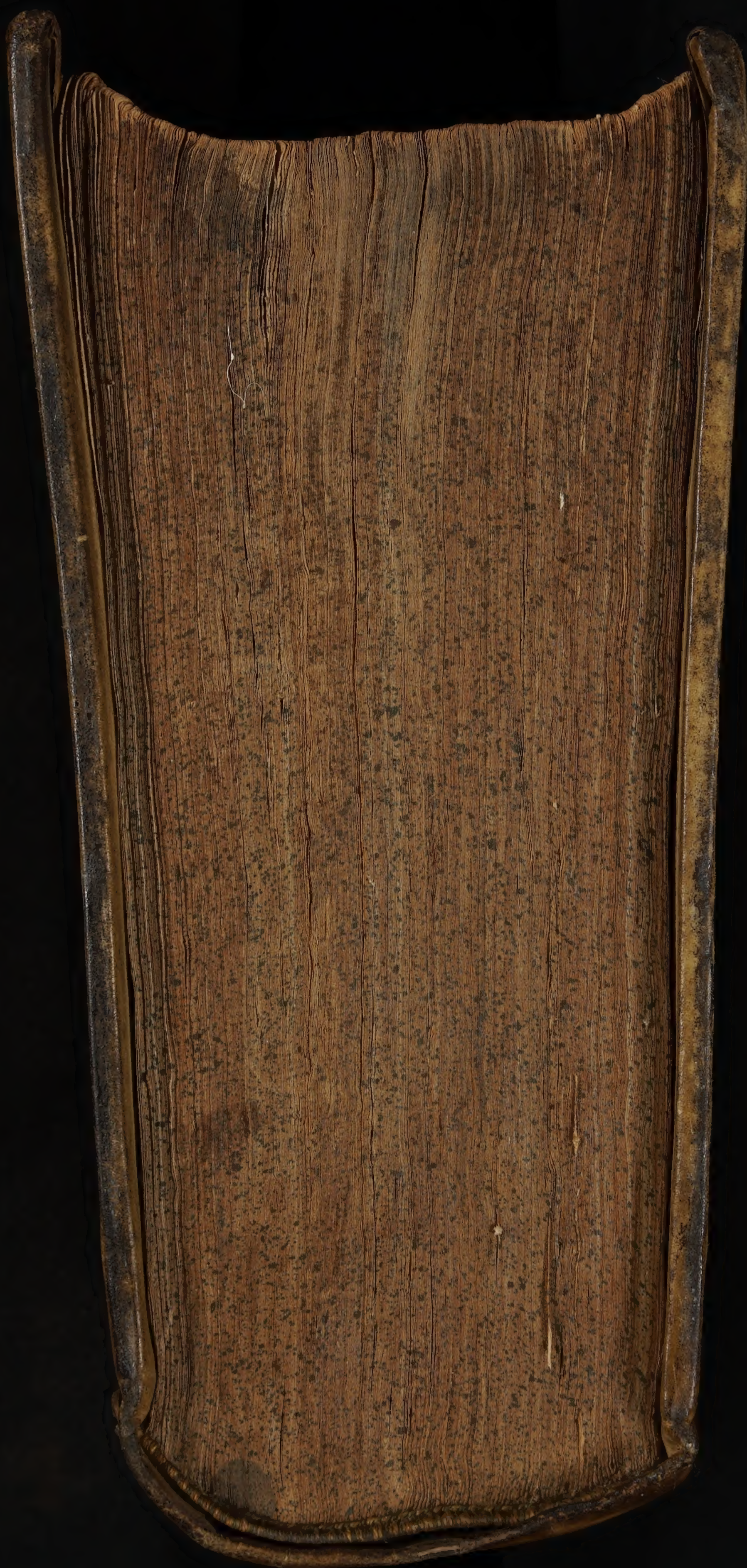
PHARMACOPOEIA

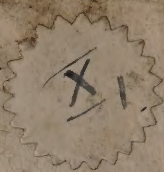
MEDICO-CHYM

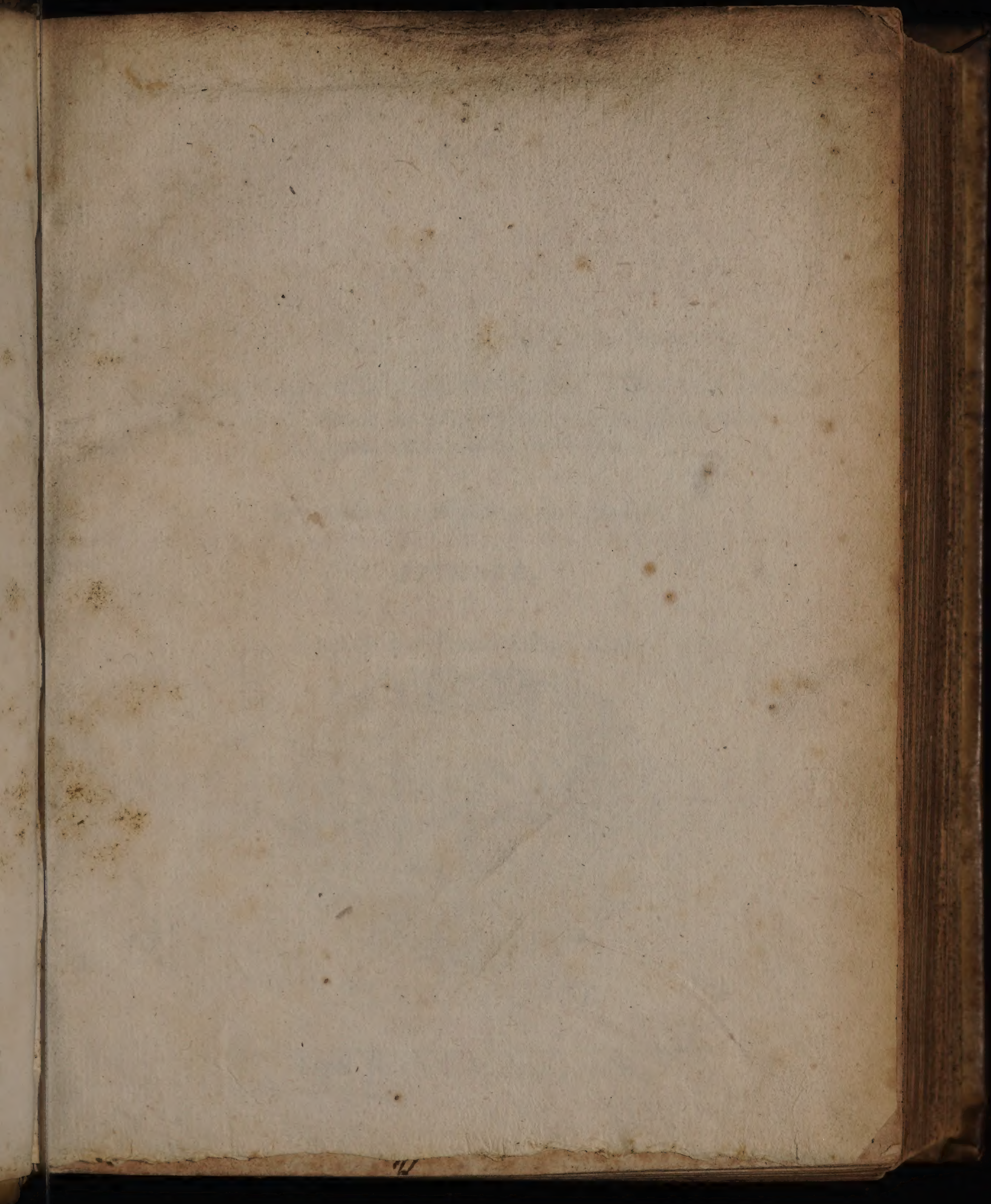
1669

X 1.

PHARMACOPOEIA
MEDICO-CHYMICA,
SIVE

THESAURUS PHARMACOLOGICUS,

Quo composita quæque celebriora; hinc Mineralia, Vegetabilia & Animalia Chymico Medicè describuntur, atque insuper Principia Physicæ Hermetico Hippocraticæ candidè exhibentur.

OPUS

Non minùs utile Physicis, quàm Medicis:

EDITIONE SEXTA correctum, à mendis purgatum & indice morborum auctum.

AUTHORE,

JOANNE SCHRÖDERO, M.D.
Reip. Mœno-Francof. Phys. Ord.

Cum Priv. *S. Cæs. Maj.*

FRANCOFURTI,
Sumptibus Viduæ JOAN. GÖRLINI, Bibliop. Ulm.

Typis JOAN. GÖRLINI, 1669.

D

Augustæ Reipubl. Francofurtensis

PRÆTORI, CONSUL. SCABINIS ET CÆTERIS SENATORIBUS.

Dominis nostris gratiosiss.

Offerimus Vobis, Viri Nobiliss. Strenui & Prudentissimi, Patres Conscripti Observandi, quod jam vestrum est, Pharmacopœiam nempe p. d. Schröderi Archiatri Vestri per multos annos meritissimi, atq; Collegæ nostri desideratissimi. Jure autem meritoq; eam nunc hic recusam, & à mendis innumerabilibus labore nostro purgatam, ad pedes vestros deponimus, quod olim jam ante annos XXVII. ab Autore Vobis sacra facta, & quod sub tutela Vestra in & extra Germaniam multoties passim typis descripta, atq; etiam in alias linguas translata, hac verò editione nitida, insigniter limata & perfecta fuerit. Recipite modo sereno vultu & favere nobis pergite. Supremus Archiater D. O. M. Vos, P. C. Venerandi, Patriæ & nobis diutissimè servet. Francofurti ad Mœnum Kal. Augusti, 1668.

JO. DANIEL HORSTIUS, D.
JO. LUDOVICUS WIZELIUS, D.

Autoris Præfatio

AD

AD INCL. SENATUM FRANCOFURTENSEM.

Magnificis, Nobilißimis, Amplißimis, Consultissimis, & Prudentissimis

DNN. PRÆTORI, CONSULIBUS ac Senatoribus Inclytæ Imperialis Reip. Francofurtanæ.

Dnn. ac Fautoribus meis honorandis, Salutem & Observ.

EUS ELOHIM, *Viri Magnifici, Nobilissimi, Amplissimi, Consultisſimi, Prudentisſimi*, rei quidem nullius indiguit, quæ ad perfectionem ſuam facere quoquo modo poſſet: nihilominus pro liberrimo ſuo beneplacito ſui exiſtere voluit ſpeculum viſibile, quo inviſibilis ſua θειότης καὶ δύναμις, (*Roman.* I.) id eſt *Eſſentia ac potentia* viſibiliter pateſcerent, hisque cognitus celebraretur, adeoque lætaretur. Speculum id *Natura* eſt, Mundus univerſus, & in hoc præcipuè *Homo*, velut univerſitatis complementum. Nimirum hoc ſpeculum DEI eminentiſſimum, peculiariterque Spiritu ELOHIM inflatus eſt, electus ſcil. ante omnia in Filio dilecto, ut eſſet ſanctus,

ſanctus, perfectionisque capax ſupernaturalis. Quare ut *Triunus* eſt JEHOVA: ita *Naturam* & evidentiſſimè *humanam triunam* exiſtere voluit: *Spiritum*, quem inſitum vulgo vocant; *Corpus*, quod ejus ſubjectum; & *animam* quæ veluti ignis utrumque illud actuat, animat, vitalique flamma perfundit. Idem JEHOVA, ut *potentiis* inſtructus, imò ipſamet potentia eſt operoſiſſima: ita etiam *Naturæ*, maximæque *homini facultates* inditas voluit operoſas, easque ad imaginem divinam tum *internas*, tum *externas*. Prioribus res quæque ſeſemet reſpicit, atque actutum ac eſſe res incipit, *Spiritus anima* accenſus *ſubjectum* ſibi generat, & ordinat, (in Natura corpus vocatum:) Hinc procedunt ſubinde radii aliorum ſervitio deſtinati, fonsque potentiarum *externarum*. Poſterioribus igitur his res quæque res extra ſe poſitas concernit, harum ſervitio prona, magis, minus, prout res cognatæ invicem, tum quoque prout rerum conditio cultusque exegerit. Idem JEHOVA ut *affectibus* affici dicitur, *voluptate* ſcil. vel *dolore* & *triſtitia*: Ita pro re nata *Natura* & evidentiſſimè *homini affectus* indidit, quibus tum delectatus ſtimuletur, tum moleſtatus deterreatur. Cæterum ut *bonus* JEHOVA in ſe eſt, imò ter Optimus Maximus, adeoque *Eſſentiam* optimam poſſidet, *potentiam* optimè adminiſtrat, & hinc affectu optimo fruitur, id eſt, *Voluptate* ineffabili: Simili modo *Naturam* & pro renata *humanam* optimam voluit, optimam ſcil. diſpoſitionem *principiorum Eſſentialium*, optimam *facultatem* inditarum adminiſtrationem, & hinc *affectum* optimum, videlicet ἡδονὴν ſeu *voluptatem*. En finis Naturæ propoſitus *felicitas* ſcil. ſive *ſummum* illud *Bonum* mundanum, Cœleſtis illius ſummi Boni antitypus & ſpeculum. Hujus ergo ut gradus certi ſunt: ita & illius, atque idcirco *Naturam* & præ aliis *humanam* JEHOVA exiſtere voluit perfectam quidem, verum in gradu non ſtatim ac origine ſuprema, ſed initiali, è quo ſubinde cultura accedente ad ἀκμὴν aſcenderet, perinde ſcil. uti & ipſemet JEHOVA, licet in ſe omnino immutabilis; attamen ex Natura creata, hujusque conformitate ac obedientia voluptatem capeſſere conſtituit. Voluit

luit autem JEHOVA omnia hæc, prout ipſemet liberrimus exiſtit, cum libera hominis voluntate & arbitrio, ad bonum tamen inclinante. Quare ut propoſitum hoc DEI conſiſteret, oportuit Mundum, cum non eſſet produci; cum eſſet, conſervari; cum depravatus, redintegrari. Hinc *Creatio*, ea quoque continuata *Generatio*, hinc & *Conſervatio* ſeu *Gubernatio*: hinc demum corruptionis *reſtauratio*; ceu media ad felicitatem dictam collimantia. Et hæc omnia eò avidius DEUS expetit, cunctorum adminiſtrationem legitimam non ſolum lege innata ſcriptaque cavet, ſed & miniſtris viſibilibus coërcet & gubernat. Miniſtri hi præcipuè ſunt *Magiſtratus Dii* propterea dictus, & hinc vel ſolo hoc nomine arctè obligatus voluntati divinæ ſtudere, felicitatemque DEO propoſitam maſculè promovere. Quare cum *Sanitas* non minima Felicitatis dictæ portio ſit; nec poſtrema *Magiſtratus* functio erit, de illa ipſa eſſe ſolicitum & idcirco de *Medicina* rite adhibenda. Nimirum Medicina adminiſtrata legitimè ſanitatis tutela; perverſe, ejusdem ruina. Hinc digna olim reputata Medicina, quæ à Regibus ipſis, aliisque Magiſtratibus, virisque celeberrimis addiſceretur, excoleretur, propagaretur; digna quæ honoribus, privilegiis & immunitatibus donaretur, digna quæ non niſi teſtimonio publico dignis repertis committeretur exercenda. Duobus autem præcipuè exercitatio hæc nititur, directione ſcil. & elaboratione. Directionem dico, qua media ſanitatis præſcribuntur; Elaborationem, qua eadem elaborantur & adminiſtrantur. In utraque non poſſum non extollere, *Viri Magnifici, Nobiliſſimi, Ampliſſimi, nec non Conſultiſſimi*, providam veſtram curam, quippe quâ ad prius non admittitis, niſi publico teſtimonio comprobatos; ad poſterius, non niſi veſtro examine exploratos, & utrosque non niſi ſtipulatâ manu Jureve Jurando vobis devinctos. Verum enim vero: ut hoſtis vitæ *Diabolus* haud quicquam intermittit, quod tum ad moleſtandum, tum ad abrumpendum fatum videtur: ita citra Providentiam veſtram prô dolor! gliſcant agit, quorum inſcitiâ, ne dicam malitiâ, vitæ civium non

opinan-

opinantium impunè derogetur. Choræam in his ducunt *Iudæi*, utpote quibus *ſubjectum* ad id aptius invenire vix licuit (*Keckerm. in Polit.*) His enim regulis ſuis occultis permiſſum novit *Gojim*, id eſt, *Chriſtianos* impunè & citra homicidii notam, adeoque citra conſcientiam interimere. Hos notatos comperis, ut nævo malitiæ forma ſcil. deformi, (quæ nota malitiæ à Natura ipſa impreſſa:) ita quoque fronte impudicâ, garrulâ Suadâ, mendacique linguâ, mediis dicto ſcopo aptiſſimis, adeo quidem, ut quoque malitiæ, inſcitiæ, ruditatisque per examen convicti & eapropter per *Senatus conſultum* Medicina abacti, nihilominus calleant animos faſcinare, leges eludere, libertatemque captare, de corio *Chriſtianorum*, grandiloquis loquaculis nimis credulorum, impunè ludendi, Miſeret me, quoties cernere datur, datur autem ſæpiſſimè, Recepta, quæ vocant, inepta, heterogenea, ne dicam noxia, incautis præſcripta. Miſeret, quoties audire contingit, contingit autem & hoc frequenter, affectus ſcil. leves, præter rei veritatem perſuaderi periculoſos, idque ut credulorum burſa emulgeatur, medicaſterque audiat magnus. Miſeret, quoties cauſam morbi, ſpeciemque ridiculè audio enarratam. Sed cur miſeret? Mundus vult decipi; decipiatur. Veſtræ interim uti curæ eſt, *Viri Prudentisſimi, prudentiâ veſtrâ incautis ſuccurrere, ſtolidis conſulere, inſciis præeſſe, imprudentibus providere*: ita Medicorum veſtrorum & hinc mei quoque officii de abuſu hoc Medicinæ *veſtram Prudentiam* ad graviora retractam, ſubmonere. Quod non minus expeto in bonam partem ſuſcipi, quam ſpero probatum vobis iri, ſi hoc operis, itidem ad legitimum Medicinæ exercitium collimantis, ad imitationem Pharmacopœiæ Auguſtanæ & Noribergenſis *nomine veſtro* divulgem. Continet nimirum celeberrima quamplurima, à Medicis veſtris, quos celebriores quovis tempore aluiſſe ſtudetis, profecta, & idcirco vobis ſolis meritò conſecranda. Continet quamplurima quibus officinæ veſtræ, quarum non minimam curam geritis, & hinc inſtructiſſimas poſſidetis, præ aliis elucent. His

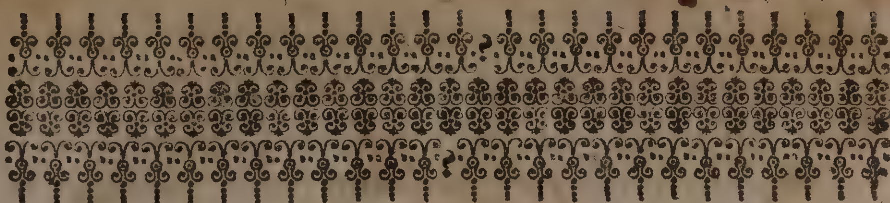
acce-

accedit vester in me favor, quod annis retro abhinc aliquot peregrinum civitate donastis, in Medicorum numerum adoptastis, privilegiis frui dedistis, aliaque favoris indicia in me cumulastis sufficientissimè. Eodem igitur favore fretus confido, hanc meam gratitudinis tesseram, æqua mente iri susceptum, qua ulteriori vestro favori me commendo, sanaque consilia Reipubl. ruinam arcentia temporibus hisce ruinam minitantibus corde tenus precor. Francofurti ad Mœnum è Musæo ipsis Nundinis autumnalibus, Anno 1641.

Magnif.ae Ampl.is & Prud.ae V.ae

Observantiss.us

JOANNES SCHRÖDERUS, D.

INCL. REIP.

Mœno - Francofurtanæ

Pharmacopœis

Salut.

PHarmacopœiam quam Schröderus b.m. Collega noſter deſideratiſſimus vobis, parentibusve & anteceſſoribus veſtris dedicavit, Vobis pari modo offerimus, ad quod & virtus & humanitas veſtra quibus illis neutiquam ceditis, ſtimulum dedit. Tu enim SALZVVEDELI in ſevio conſtitutus non remiſiſti hactenus, nec ad cygneum usque cantum remittes quicquam de induſtria & cura quoad legitimam pharmacorum præparationem, multò minus de cultu & favore erga illorum autores; Et tu DAUTI veſtigia diligenter legis Exercitatiſſimi BANSÆ, hujusq; Succeſſoris MÜLLERI piè defuncti Pharmacopœiorum antehac eminentium & præclarorum, ut illis te parem oſtendas.

Nec paucos GRASERE paternarum virtutum ſpargis radios, quin ut totus illis corruſces, elabores ſedulò. In te verò SPARRI genitoris tui Pharmacopœi & Chymici experientiſſimi p. m. & vultus viget & animus. Vos autem, HOLTZAPPELIANI Hæredes, quod Pharmacopolii Paterni curam habeatis ſolidam faventes gratulamur. DEUS Vos omnes & ſingulos diutiſſimè ſervet incolumes. Francofurti Calend. Auguſti A°. 1668.

JOANNES DANIEL HORSTIUS, D.
JOANNES LUDOVICUS Wizel/ D.

Autoris

AUTORIS PRÆFATIO
AD
Pharmacopœios Francofurtenses.

PRodit jam partus Pharmacopœjæ meæ secundus, quem eo alacrius maturavi, quod cognovi partum priorem avidissimè fuisse susceptum, adeo ut Exemplaria intra biennium non solùm omnino sint distracta, sed & adhuc undique crebro perquirantur, partusque secundi editio sollicitè urgeatur. Quare ne desim perquirentibus, gratificerque partum secundum urgentibus, auctiorem hunc modo communico, syllabisque diversis ac synopsi brevissima adornatum. Vobis autem, Viri eximii ac peritissimi, eundem quod consecrem, causæ me impulerunt variæ. 1. *Favor vester, quem hactenus à vobis expertus sum, nimirum hunc non possum non reponere reciprocum.* 2. *Candor, quo vel ea, quæ pro arcanis vendita fuerunt, contribuistis. Hinc gratitudinis tesseram dare fas fuit.* 3. *Stimulus, quo ad opus hoc tum divulgandum authores gnavi extitistis, ac postmodum partum hunc secundum monitis vestris, literisque ea de re hinc inde ad vos transmissis urgere non destitistis. His scil. non parere inhumanum duxi. Prætereo peritiam & dexteritatem vestram singularem, qua Officinas præ aliis celeberrimas, Chymicisque medicamentis instructissimas fovetis, adeoque Momorum obtrectationi occurrere polletis. Consecro igitur vobis partum hunc secundum, quem animo benevolo iri susceptum spero, quod sciam partum priorem admodum arrisisse. His valete. Dabam è Museo Francofurti, Nundinis vernalibus, Anno* 1661.

VIRO

Clarissimo & Excellentissimo

DN. JOHANNI SCHRÖDERO,

Medic. D. & Reip. Francofurtensis ad Mœnum Medico ordinario, Cognato suo Dilectissimo,

PHARMACOPOEIAM
MEDICO-CHYMICAM
Tertium edendi.

Congratulatur

JOHANNES Barcehausen / J. U. D.
Consiliarius Lippiacus.

QUos Patriæ & Sophiæ studium commune, Schrödere,
Et Sanguinis cognatio conjunxerat:
Diversum studium jam separat; & fabricavit
Apollo Te Medicum bonum & Botanicum:
Nam quas herbarum virtutes Thessalus olim
Chiron suo labore magno repperit,
Quasque Dioscorides doctissimus, Hippocratesque
Acutus, & Galenus expertissimus.
Excoluêre suo studio, atque Ægyptius Hermes
Extraxit acriore diligentiâ,
Quasque Theophrastus gelidis in Teutonis oris
Resuscitavit maximis laboribus,
Hæc, Cognate, tuo complecteris omnia Libro,
Tuæque mentis expolis acumine,
Sed me legiferi spaciosa volumina juris
Mea manu Fortuna jussit volvere.

Hinc

Hinc almæ miserum me pacis nescia turba
Ferè indies (eheu) vexat, atterit, enecat.
Principum in Excelsis aulis quàm turpiter alter
Me criminatur, atque mox vult perditum:
Alter me laudat, scriptis & voce celebrat
Meum laborem, meque servatum cupit.
Hæcce ferenda mihi sors est: nam multat uterque
Pro honore maximo me onere gravissimo.
Cunctorum tibi conciliat decus atque favorem
Phœbus, sibique te collocat proximum.
Gratulor ergo Tibi, Phœbi doctissima proles,
Et ego meam sortem feram placidissimè,
Atque tuum librum si carpet Zoilus ore
Suo maligno, Tu feras quoque placidè.
Nam cum carpit ὄνος, non est onus hoc, sed honos est,
Et magna res est ab optimis laudarier.

Fossile, Planta, Animal, quî sint adhibenda fugandis
Morbis, fasciculo, Docte Schrödere, *doces,*
Namque Metallifera hac quicquid producit alitque
Quicquid & abscondit terra benigna, refers.
Atque adeò luces noctesque laboribus urges,
Tradas quæ populo, quæ bona grata Deo.
Macte ergo, macte ægri perge juvare salutem:
Gratus es hinc ægris: gratus es hinc Medicis.

Gratulatur

PETRUS de Spina, Doct.
Phys. Ord. Reip. FF.

An tandem prodit tua, mi Schrödere, tot annis
Optata à tantis, PHARMACOPOEA, viris?
An tandem prodit, qua trux Libitina tenetur,
Quâ leviore Charon cogitur ire rate?
O bene! in humano stabulantia corpore monstra
Nunc digito poterunt liberiore premi.
Nunc quod Arabs-Grajus, Gallusq; Iber atq; Latinus
Continet, hoc uni vis tuo inesse libro.
Perge Machaoniæ modo sic prodesse palestræ.
Æternum nomen Phœbus Apollo dicat.

Cl. Dn. Affini suo gratulabundus
deproperabat

LUDOV. von Hörnigk/ U.J.Med.
& Phil. D. simulque Com. Pal. Cæs. &
Phys. Ordinar. Francof.

Excellentissimo Viro, Medico Experientissimo
D. D. JOANNI SCHRÖDERO,
Amico & Fautori magno.

ECce! Machaonias quicunque fideliter artes
Exercet, studiis amplificatque suis:
Ille mihi gemino condignus honore videtur,
Laurea cui duplex impediatque caput.
Hoc, Schrödere, facis! Nostram tu perficis artem
Usu, tu Scriptis condecorasque bonis,
Ergo mihi geminis venerandus honoribus exis,
Cum duplicique tuus laude triumphus erit.
Perge novis partam Scriptis extendere famam!
Non amat ignavos gloria magna viros.
Præmia sunt gnavis, & certa laboribus. Hæc te,
Ut celebri clarus laude ferire, juvent.
Fallor? an ut Medicis jam proderit usibus, auctam
Sic reddet famam, quem dabis, ille liber.

Egre-

Egregius labor iste tuus? Tu dignus es autor,
Quem Medicus, quem nunc Pharmacopœus amet.

Francofurt. in Nundinis Autumn. M. DC. XLI.

Novi & elegantis operis Editionem,
cum affectu, congratulabatur

Joh. Petrus Lotichius, D. Medicus,
Acad. Marpurg. Prof. P. L.

Encomium Medicinæ Sacrum.

DEus ipse, ait Sirachus,
Medicum creavit; axe
Medicina traxit ortum:
Nebuloque, non honestus
Sapiensque temnit illam.
Macrocosmus iste totus
Medica officina IOVÆ est;
Chymica officina mundi
Polydædala officina est.
Medicina nota Adamo
Fuit, idque teste Mose;
Quia nomina ipse cunctis
Dedit apta rebus, atque
Medicum fuisse Mosen
Tibi testis arbor, à qua
Aqua amara facta dulcis.
Locus ipse Mara testis.
Medicos suæ Josephum
Habuisse constat aulæ.
Salomonidique *Regi*
Medicina nota tota
Medicina tota nota.
Animantia ille cuncta.
Vegetabilesque plantas
Bene novus! annotavit,
Meminitque cuncta ad unguem,
Docuitque cuncta ad hilum.
Medicum fuisse Elisam
Sale factæ aquæ salubres;
Colocynthides agrestes,
Colocynthides amaræ
Quia dulcuere, Elisæ
Tibi testis est farina.
Medicum fuisse Esaiam
Palatha illa testis; ulcus
Quia sanat Ezechiæ.
Medicum fuisse Paulum
Tibi testis ipse Paulus;
Stomacho hicce languenti
Modico mero medetur.
Medicum fuisse Lucam
Tibi testis ipse Paulus.
Genius comes Tobiæ
Medicus fuit Raphaël,
Oculos Patris Tobiæ
Quia felle piscis ungit.

Medi-

Medicatur atq; corde &
Fugat hepate Asmodæum.
Nihil honore majus
Sacra prodidere quicquam;
Nihil hoc honore majus
Quoq; continent profana:
Medicum quod Iſraëlis
Vocat ipſeſe JEHOVA:
Medicum quod haudq; JESUS
Dubitat vocare ſeſe.
Nihil hoc honore majus
Sacra prodidere quicquam;
Nihil hoc honore majus
Quoque continent profana.
Tibi gratulor proinde,
Mihi gaudeo, quod edis
Lepidum novum huncce librum,
Medicum novum huncce librum,
Chymicum novum huncce librum, ô!
Cerebellulum Minervæ es,
Et es oſculum Suadæ,
Es Apollinisq; myſta!
Tibi gratulor proinde,
Mihi gaudeo, Joannes.

EPIGRAMMA AD EUNDEM.

FOſſilia & Plantas, Animalia denique cuncta
Uſu pro Medico digeris & Chymico,
Ut ſtudii immenſi eſt infinitique laboris:
Sic opus immenſæ hoc utilitatis erit.

Ita cenſeo, ita auguror
Joann. Sebaſtianus Bloſius, Phil. & Med. D.
Reipubl. Ulmenſ. poliat. & P.P.

AD EXCELLENTISSIMUM AUTOREM,
Amicum plurimùm Honorandum.
TROCAHICI.

DÆdalæ Scrutator indefeſſe rerum plurium,
Millies formantis ac verſantis actus Scenicos
Artis, orbis cui miniſtrat cuncta totus largiter,
Morbidis ſalubritatem quò afferas mortalibus:
Unicum quem clamat eſſe civium gratiſſimum.
Pergamus cum Co, ſuos poſt maximos Antitiſtes,
Quem ſimul ſuo cupit tenere contubernio
Africæ gens Maura terræ non medentium ultima,
Et ſimul ſuo gregi adſcribit Senex Ægyptius,
Quemq; Teuto, Gallus, Anglus cum Trionis ſeptimæ
Subdito, certante voto, deperibant, Finnone

Docte

Docte Vir, Schrödere, quem non tangit incantatio,
Seculi abhorrentis illa, Triſmegiſtus quæ ſenex,
Quæ vel accuratior recentium ætas addidit
Spargyrum, eruditiori diſſecandi pharmaca
Arte, macte perge, non de more proletarii
Ordinis medentium, Soli Tharicho, carnibus
Poſt procul menſam abjici juſſis, petentes paſcier,
Et bonam artem qui ligant cum circinationibus
Obſitæ ſubſcudibus rotæ molari polline.
Cumque crateis valiſcis, farri condiſque alveis.
Hoc enim niſu accipis Viri Sophi præconium;
Hoc adempto perſtrepis ceu naufragæ navis leve
Undiquaque apluſtre, cantilena Salgamarium es.

Anton. Boxbarterus, D.
Phyſ. Ord. Ulm.

Est locus in pratis, quâ ſe Tithonia Conjux
Mane novo roſeis explicuit radiis.
Atque ubi ſe multum Scarabæa propago *recepit*
Ludere ad apricum Solis, ab axe jubar.
Luſus erat varius, viridi nec inutilis herbæ,
Quæ ſolet hoc ſemper creſcere multa loco.
Huc etiam horrifero ſeſe Phlegethontis *ab Antro*
(Credere quis poſſet?) Turba miniſtra tulit.
Prima hic Gorgoneis Alecto *infecta venenis*
Venit, Tiſyphone *quam comitata fuit.*
Tertia non ſegnis venit properantibus alis
Dira Megæra *gravi congeminata malo.*
Ventoſæ incipiunt ſubito crepitacula linguæ
Exerere, & de ſe non niſi magna loqui.
Gloria prima fuit Furiarum, *& Gloria ſumma,*
De vitiis magnum tollere laudis opus.

Quo

Quomodo Myriadas morborum *eduxerit Orco*
Qualibet, inque homines fuderit omne malum:
Pestiferam *hæc jactat* tabem, *immedicabile damnum*,
Hydropem *dirum hæc, horriferamque* febrim.
Horriferam febrim, *qui morbos ab orbe creato*
Corpus in humanum sævior usque furit.
His & Erysipelas, Phagedæna, Elephantiasisque.
Atque dysenteriæ *fluxus, &* hexis *atrox.*
Arthritis, *raptæque* Epilepsia *Mentis, &* horror
Cordis, pleuritis, cœliacusque *dolor.*
Cuncta hæc Eumenidum *diffusa è pyxide damna*
Humanum incipiunt sollicitare genus.
Gloria quam vana hæc, jactantiaque improba multos
Strinxerit, inferni lurida turba probant.
Et phlegetontææ gaudent his dotibus undæ:
Gaudete in nihilum gaudia vestra cadent.
Ille Berillæo tandem miserabile Tauro
Mugiat, Eumenidum cui fera dona placent.
Tandem ubi jam morbos alios, & plura malorum
Pergebant Furiæ *commemorare truces.*
Ecce, novus *subito per apertas* sibilus *auras*,
Per nemus & virides sponte susurrat agros.
Anne volucris *erat? sed cur fera cornua frontem*
Armabant? Taurus non erat, ales erat.
Num tibi cervinæ sunt cornua cognita frontis?
Hoc etiam huic cernis cornua acuta *modo.*
Hoc monstro viso, Furias *stupor omnis habebat*,
Corripiunt celerem per nemus omne fugam.
Cervus at elatus *naturæ viribus audax*,
Cæleste aggreditur nobilis Artis opus.
Humanæ at constent illustria commoda vitæ,
Corpus & ut possit, mensque valere diu:

Pharma-

Pharmaca componit *grata & Medicamina Divis*,
Et quibus è Mundo damna fugare queat,
Corporis è latebris Pestem depellere tentant?
Protinus è venis pestile virus abit.
Sic age, si Schrödere *tibi hinc nomenque decusque*
Crescit, & aeternùm fama superstes erit.
Et ver è inceptis volitare per ora virorum,
Portior & stygius pauper inopsque jacet;

Hoc honoris & amoris ergò votum accinit

Johann. Tilemannus, D. & Med.
Prof. Ord. Marpurg.

Ad Doctissimum Virum
DN. JOHANNEM SCHROEDERUM,
Medicinæ Doctorem, fratris filium.

INgenii profers dotes, ostendis & artem,
Herbarum Vires tradere quando studes.
Dumq; Metallorum naturas ordine tractas,
Abdita quæ multis multa patere facis.
Hinc poterunt rectè varios sanare dolores,
Hinc herbas morbis rectè adhibere scient.
Hoc Agnate modo clarissime perge, sequentur
Perdulces fructus, præmia, fama, decus.
Non inhonorus eris, non deficiente crumenâ
Assiduâ passim dote celebris eris.

Georgius Schrœderus, Reip. Salis
Ufflenianæ Consul, Authoris Patruus.

EX scriptis *Schrœdere* tuis, cùm vidit Apollo
Ingenii dotes, mentis miratus acumen,
Dixit, æternâ jubeo dignissima cedro;

 Quic-

Quicquid enim occuluêre alii, hoc ipſum omne revelat,
Naturæque aperit mirâ brevitate receſſus,
Concluſumque tenet recto rerum ordine junctim.
Quicquid habent Arabum clariſſima lumina, Crinas,
Almanſor, Meſues, Avicenna, Salemnia, Zocha.
Quicquid & Hippocrates, Mithridates, quicquid & Hermes,
Quicquid & Eûclides, quid Chiron, quidque Machaon,
Quicquid & Hartmannus, quicquid Sennertus acutus,
Crollius, ac alii Chymico ſplendore corulci,
Quorum indefeſſos eſt admirata labores,
Hoc noſtro fæcunda parens Germania ſeclo,
Quicquid habent, inquit, ſparſim, congeſſit in unum.
Atque ſuas Lahheſi leges indagine mentis
Solerti ſanxit, pulsâ formidine fati:
Hæc fando, æterno ditavit marmore nomen.
Ergò mihi vivas noſtræ pars altera vitæ
Faucibus ex orci quam tu, Schrödere, reduxit,
Vive tibique tuis, totumque vireſce per orbem.

Meritæ gratitudinis & amoris monumentum poſuit
Mœno-Francofurti

Joannes Guilielmus Hochſtatt/D.
Phyſ. ord. ibidem.

Ad Clariſſimum & Doctiſſimum

Dn. JOHANNEM SCHRÖDERUM,
Med. D. præſtantiſſimum, denuò ſuam Pharmacopœiam edentem

Anagrammata tria.

I.

Ὁ Ἰωάννης Σχρόιδερ⊕.

Ἀναγραμματικῶς:

Δὶν νεῖς χαῖς ἔῤῥωσο.

Nal

NAί σε τὸν ἰατρὸν πολυΐδρια ΣΧΡΟΪΔΕΡΕ, ἔιναι
Σοῦ τόδε μαρτυρέει, βίβλιον ἀτρεκέως.
Ἄνθον γὰρ χόρτων καὶ κάρπων, ἠδὲ μετάλλων
Ἰάτροις φαίνει φάρμακα πάντα σοφοῖς.
ΔΗΝ οὖν ΝΟΪΣ ἘΡΡΩΣΟ ΧΟΪΣ, ἠδ᾽ ἐυτυχεῖ αἰέν,
Ὅπως ἰᾶσθαι ἀσθενῆ ἄνδρα δύνῃ.

II.

Joannes Schröderus Uflenienſis Medicinæ Doctor.

Ἀνάγρ.

Chare doctis medicis, anne venis? Visn'? odore flores.

CHARE vir, & DOCTIS MEDICIS celeberrime Doctor
ANNE VENIS clarus Martis & artis ope?
Mars medicum te coluit quondam? at nobilis ars nunc
Te laudis titulo nobiliore beat.
Idque opus hoc medicum probat: En UNUS Ne peritè
Omnia, quæ medicis ſunt meditanda viris?
Hinc celebris medicus meritò nunc plaudis & audis,
Et ſcripti FLORES hujus ODORE tui.

III.

Johannes Schröderus Uflenianus Medicinæ Doctor.

Ἀνάγρ.

En es ſicut roſa odora, nunc in medica flores: indue.

EN de roſis dum ſcribis, atque floribus,
Schrödere Doctor, cæteris,
ES Literatis omnibus SICUT ROSA
ODORA in horto florido.
ET NUNC IN arte MEDICA ubique nomine
FLORES tuo clariſſimo.
Sic perge libros ſcribere, & ſic INDUE
Scriptis tuis doctiſſimis.
Celebre nomen atque talem gloriam,
Quæ apud futuros poſteros

Florebit & tibi virebit ſplendidè,
Dum terra picta gramine
Virebit, atque floribus vernalibus
Onabit hortos fertiles.

Joannes Loofherus Florimontanus,
Paſtor Uflenienſis, & Superintendens Generalis in Comitatu Lippiaco F.

H*Erbis; non verbis, Medicorum eſt, pellere morbos.*
Verbis; non herbis, ſtolidorum eſt, credere corpus
Curandum! ergo abeant, abeant procul atque faceſſant,
Et vetulæ, & lamiæ, & varium genus impoſtorum
Vanidicum, indoctum, quos pro medicamine verba
Protruſiſſe juvat, credo, Cacodæmone fretos,
Aut Erebi furiis comitatos, pellere morbos
Carminibus Circes tentantes, murmure cantus
Theſſalici, orantes Erebonque Hecatenque Chaontaque:
Abſint, longè abſint, procul hinc: procul inde faceſſant!
Herbis; non verbis curantur corporis artus:
Herbis; non verbis fiunt medicamina vitæ:
Herbis; non verbis fiunt unguenta ſaluti:
Herbis; non verbis redeunt in corpora vires.
Ergo hinc longè abeant, procul hinc; procul inde faceſſant.
Verbis; non herbis qui curant corporis artus:
Verbis; non herbis quærunt medicamina vitæ:
Verbis; non herbis faciunt unguenta ſaluti:
Verbis; non herbis reparant in priſtina vires.
Ergo ſuis ceſſent verbis Medicaſter Apella!
Clamoſus Stentor! ceſſet furioſus Agyrtes!
Herbis! non verbis cunctis propino ſalutem

M. Antonius Itterus, Gymnaſ.
Francofurt. P.t. Pr. Pimarius.

Ana-

Anagrammatiſmus.

Joannes Schröderus Medicinæ Doctor.

ERIS COUS, SIC ORNANTE DEO IN RE MEDICA.

ALter ERIS Schrödere COUS, SIC nomina reddunt,
Scripta probant ORNANTE DEO (quæ gloria major
Eſſe poteſt?) te IN RE Medica. Concertet hirundo
Cygno, aut hœdus equo, ſi conentur tua ſcripta
Rodere LIVOR edax, Momusve aſinus, ſua nôrint
Crimina fœda prius; quid enim concertet hirundo
Cygnis, aut facere tremulis forte artubus hœdus
Conſimile in curſu poterit quam fortis equi vis?

Pharmacopœam Medico-Chymicam Excellentiſſimi & Experientiſſimi Viri Dn. D. Schröderi anagrammate hoc extemporaneo condecorare lubens & meritò volui Francof. 8. (18.) *Sept. Anno* 1641.

Balthaſar Stutenius,
Medicus Bilfeld.

NOn nobis ſolum nati ſumus (optimus inter
Romanos Cicero monuit) ſed vindicat ortus de off. l. 1.
Patria mox noſtri partem, partemque Parentes
Partem fidus amor quos nobis junxit, Amici.
Et velut in terris, quæ progignuntur, ad uſum
Proveniunt hominum; ſic magnus Conditor orbis
Ob genus humanum mortales condidit ipſos,
Alter ut alterius poſſet relevare labores.
Quò nos ergo parens ducit natura, ſequamur,
Omnibus officiis mutuò prodeſſe, hominumque
Inter nos homines ſtudium, nunc artibus ipſis,
Nunc operâ, noſtrisque bonis vincere parati.
Hoc monitum obſervans, Clariſſimus arte medendi
Schröderus, *verbis, factis, ſcriptisque ſaluti*

Proſpi-

Prospicit ægrorum: testatur id optima praxis,
Testatur medicum, quod nobis arte volumen
Conscriptum dederat magna: nunc auctius ipsum
Cùm videat lucem, merito lætamur & illi
Qui dedit, immensas pro tanto munere grates
Solvimus, atque suam multos producat ad annos
Nestoris, optamus vitam, quo præmia digna
Accipiat studio, multumque salubria dictans,
Pluribus auxilium præstet, vel præbeat Orbi
Exemplum, mutuo potius vigiletur ut ægris
Consensu, in partes quàm divellamur inique.

£.

Joann. Pfautz, D.

CHA-

CHARACTERES,

Qui in Pharmacopœia Medico-Chymica occurrunt.

Acetum	🜊	*Chalybs*	♂
Acetum destillatum	⋇	*Cineres*	🝗
Alembicus	XX	*Cinnabaris*	⊕
Alumen	🜺	*Cornu cervi*	C. C.
Amphora	≋	*Crucibulum*	✚
Amalgama	āāā	*Cuprum*	♀
Ana	ā aā	*Destillare*	♈
Antimonium	♁	*Dies*	☍
Aqua	▽	*Drachma*	ʒ
Aqua fortis.	🜂F	*Ferrum*	♂
Aqua Regia, Stygia	▽R	*Gemini*	♊
Arcitenens	♐	*Hora*	8
Arena	∴	*Ignis*	△
Argentum.	☾	*Iupiter*	♃
Argentum Vivum	☿	*Leo*	♌
Aries	♈	*Libra*	♎
Arsenicum	O-O	*Libr.*	℔
Auripigmentum	O=O	*Luna*	☾
Aurum.	☉	*Mars*	♂
Balneum	B.	*Mercurius*	☿
Balneum Mariæ, s. Maris	MB	*Mercurius sublimatus*	☿ ☿ ♎
Balneum Vaporis, s. Roris	VB	*Mercurius præcipitatus*	☿ ☿ ♎
Calx	C.	*Mensis*	⊠
Calx viva	Ψ	*Nitrum*	⊖
Cancer	♋	*Oleum*	∞
Caper	♑	*Oppositio*	☍
Caput mortuum.	💀	*Pisces*	♓

d *Plumbum*

Plumbum	♄	*Spiritus*	〰 Sp.
Pulvis	♁	*Spiritus Vini*	🜅
Præcipitare	⫪	*Stannum*	♃
Quadratus	□	*Stratum ſuper ſtratum*	S.S.S.
Quinta Eſſentia	Q.E.	*Sublimare*	♎
Retorta	🝭	*Talcum*	X
Sal Armoniacum	✳	*Taurus*	♉
Sal commune	⊖	*Trigonus*	△
Sal Gemma	🜷	*Venus*	♀
Sal Nitrum	⦶	*Vinum*	V.
Saturnus	♄	*Virgo*	♍
Scorpius	♏	*Virid. Æris*	⊕
Sextilis	⚹	*Vitriolum*	🜖
Sol	☉	*Urina*	⊡

Syno-

SYNOPSIS PHARMACOPOEIÆ
MEDICO-CHYMICÆ.

Pharmacopœia Medico-Chymica habet libros 5. quorũ
- 1. *Isagoge.* agit de Rebus medicamentalibus in genere.
- 2. *Officina.* R. medicamentalium classes officinales exhibet.
- 3. *Mineralogia.* de Mineralibus tractat.
- 4. *Phytologia.* de Vegetabilibus.
- 5. *Zoologia.* de Animalibus.

Liber I. de Isagoge.

Isagoge exhibet generaliter Pharmac.
- *Objectum* quod *Res medicamentalis* tum
  - c. 2. *Nativa.* Acetum, Acini, Adeps, Alabastri, Anthera, Apices, Aqua, Arbor, Aroma, Arilli, Axungia, Bacca, Bitumen. Cacumen, Calyx, &c.
  - 3. *Præparata.* Aceta, Alcohol, Amalgama, Anacollema, Apozema, Apophlegmatismus, Arcanum. Bacilli, Balani, Balneum, Balsamus, Bolus. Calx, &c.
- *Modum tractandi.* qui est *I. Constitutio. II. Usurpatio. III. Signatio.*

1. *Constitutionis* membra sunt.
- 1. *Productio.*
  - *Nativa* Cujus
    - 4. *Species:* Generatio, quasi Generatio q. Nutritio.
    - 7. *Circumstantiæ*
      - 5. *Principia Essentialia:* Spiritus. Corpus. Vita.
      - 6. Efficiens.
        - 2. *Intern.* *Natura Universalis & Particularis*, i.e. innata Inclinatio & facultas emergendi.
        - 7. *Extern.*
          - *Primaria.* Natura operatrix.
          - *Secũdaria* sc. media ad productioné facientia: in his excellunt Qualitates seu Facultates.
            - *Elementales.* cal. frig. hum. siccit.
            - 8. *Salina.*
            - 9. *Peculiares* proprietates. scil. Sympathiæ & Antipathiæ.
              - *Universalioris* in quib. excellunt Influentiæ
                - Planetarum, Asteriſmorũ.
              - 10. *Particulares.*
      - 11. 3. *Materia:* Semen & Nutrimentum.
      - 12. 4. *Tempus.*
      - 13. 5. *Locus, Terra & Aqua.*
  - *Artificialis* cujus
    - 14. *Species.* Acuere, amalgamare, calcinare, candisare, cementare, &c.
    - Circumstantiæ
      - 1. 15. *Principia Chymica.* ⊖. Sulph. ☿. ▽. & ⊕.
      - 2. 16. *Effic.*
        - *Interna.* Materiæ aptitudo & facultas operativa.
        - 17. *Externa.*
          - *Primaria* Pharmacopœus
          - *Secundaria*
            - *Qualitates*
              - *Elementales.* Calor
              - 18. *Salina.* 20.
            - 19. *Instrumenta.* ad quæ & Fornax.
      - 3. 21. *Mat.*
      - 4. 22. *Tempus & Locus.*
- 2. *Collectio.*
- 3. *Asservatio.*

2. Col-

- 2. Collectionis
  - Tempus sumitur à
    - Rei colligendæ *aptitudine* idque ratione
      - Ætatis
      - Turgescentæ periodicæ
    - *Constitutione* Macrocosmica secundum
      - *Qualitates Elementares*, sic optimum colligendi tempus.
        - 1. Moderate frigidum & siccum: serenum.
        - 2. Balsamicum
        - 3. Lunæ decrescentis
        - 4. Matutinum
        - 5. Autumnale.
      - *Influentias*, sic optimum collig. tempus.
        - 1. Fortificatum fortitudinib. Planetæ symphatici vel hujus amici ☉is aut ☾æ
        - 2. Fortific. fortitudine signi Zodiaci, quod præest membro medicando.
  - *Modus colligendi* qui
    - *Tractio* sursum deorsumve.
    - *Situs* colligentis ad Meridiem Orientem, Septentrionem, &c.
- 3. Asservationis.
  - Tempus sumitur à *Duratione*: Hinc Res ne ultra terminum durationis asservantur.
  - Locus qui
    - *in genere* ratione,
      - Domicilii
      - Conclavis.
      - eligatur purus, sublimis, siccus, pervius, spectans septentrionem vel meridiem, &c.
    - *in specie* ratione vasorum. Hæc adhibentor pro rei exigentia, ut faciant ad rei integritatem tuendam.
  - *Modus adaptandi*. Hinc Res asservatur ut corruptio quantum potest arceatur.
- II *Usurpationis* circumstantiæ sunt
  - *Vires*. Sic Medic. est Astringens. Adur. Alexiter. &c.
  - *Modus Utendi*
    - *Intern.* fit potando, lingendo, masticando, deglutiendo.
    - *Extern.* fit inungendo, emplassando, catapl. irrigando, lavando vel simplici impositione fovendo.
  - *Formula.*
    - *Intern.*
      - Liquidiores Apoz. Emulf. infus. Julap. Potiones
      - Paulo crassiores: Syrupi. Eclegm. Elect. Boli
      - Solidiores; Troch. Pulver. Rotul. Morsul. Pilulæ, &c.
    - *Extern.*
      - *Liquid.* ▽. ♉. Epithm. Clyster.
      - *Crass.* Linimenta (Balsami) Unguenta.
      - *Durior.* cerota, Empl, catapl. sacculi, &c.
  - *Dosis*
    - Alterantium.
    - Purgantium.
- III. Signationis.
  - Fontes sc.
    - *Inhærentia*
    - *Antecedent.*
    - *Consequent.*
    - eaq; considerata
      - *Simpliciter* & sunt
        - *Inhær.*
          - *Qualitates sensiles, & Figura.*
          - *Ætas*
          - *Sexus*
        - *Antec.* 1. *Agens.* 2. *Object.* 3. *Actio.* 4 *Locus.* 5. *Tempus.*
        - *Conseq.* 1. *Nom.* 2. *Testimon.* 3. *Effect.* 4. *Factiones. Experientia.*
      - *Comparativè* & est *Similitudo* rerum.
  - Applicatio ad investig. Rer. &c.
    - *Bonitatem.* Hinc Res bonæ censentur quarum sapor, odor, color, crassities, tenuit, soliditas, raritas, durities, mollities, gravitas, levitas, &c. sin. sese habent: quarumque productio, collectio, asservatio rite peracta est.
    - *Vires*
      - *Manifestiores.*
      - *Occultiores.*

LIBER II.

LIBER II.
DE
OFFICINA.

Officinalia sunt tum Nativa tum Præparata.

Nativa sunt.

- 1. *Mineral.*
  - c. 2. *Terræ.*
  - 3. *Aqua.*
  - 4. *Lapides.*
  - 5. *Metalla.*
  - 6. *Salia.*
  - 7. *Sulphurea.*
- 2. *Vegetabil.*
  - 8. *Aromata.*
  - 9. *Cortices.*
  - 10. *Flores.*
  - 11. *Folia s. Herbæ.*
  - 12. *Fructus.*
  - 13. *Fungi.*
  - 14. *Ligna & Viscai.*
  - 15. *Radices.*
  - 16. *Semina.*
  - 17. *Succi.*
  - 18. *Olea & Balsama.*
  - 19. *Resina.*
  - 20. *Gummi-Resinæ.*
  - 21. *Gummata.*
- 3. *Animal.*
  - 22 *Integra.*
  - 23. *Partes, carnosa.*
  - 24. *Membranosæ.*
  - 25. *Cornua.*
  - 26. *Ossa.*
  - 27. *Crustacea s. Testacea.*
  - 28. *Lapilli.*

29. *Lac & Serum.*
30. *Fella.*
31. *Medulla.*
32. *Pinguedines.*
33. *Sanguis.*
34. *Seva.*
35. *Stercora & Urina.*
36. *Ungues & coagula.*

Præparata.

37. *Aceta.* 1. Alexiac. 2. Bezoardic. 3. Prophylaſtic. 4. Rutac.

38. *Aquæ ſtill.* *Simplic.*
Compoſ. 1. Anhalt. 2. Aperbiv. 3. 4. Apoplect. 5. Aſthmatic. 6. Caritunc. 7. Carminativ. 8. 9. Cephal. 10. Ophthal. 11. Cord. H.S. calid. 12. frig. 13. Damaſcen. 14. Diuretica. 15. Febrif. 16. Hyſter. 17. Lavend. 18. Magnanimit. 19. Nephrit. 20. Philoſoph. 21. 22. Pectoral. 23. Picar. 24. Salv. 25. Splenet. 26. contra Trem. 27. 28. Theriacal. 29. de Trib. 30. Triſtantis. 31. vitæ Mul. 32. Virtutum. 33. Vomitiva.

39. *Aq. mixt.* 1. 2. 3. 4. 5. Ophthalmic. 6. Perlar. 7. Lac. virg. 8. cauſtica.
40. *Balſami* odorifer. 1. 2. 3. Apoplect.
41. *Balſam.* deſtill. 1. B. vitæ. 2. nervinus. 3. anthiarthriticus. 4. Saxonis.
42. *Boli.*
43. *Calces.*
44. *Cataplaſm.* 1. Reſolutiv. 2. cont. Cruorem. 3. de nido hirund. 4. Anacollem. 5. Sinapiſm. 6. veſicator.
45. *Clyſteres.*
46. *Condit.*
47. *Confection.*
48. *Conſerv.*
49. *Decoct.* 1. Alterans. 2. Epatic. 3. Epatis vituli. 4. Hyſteric. 5. Majal. 9. Purgans. 7. Splenis bovis.
50. *Loch.* 1. de Caſſia. 2. Paſſulatum.

51. *Electuar.* *Alter.* 1. Pſeudo acori. 2. alexiph. 3. de Gicon. 4. de allio. 5. Camphor. 6. Chalyb. 7. Corrob. 8. Cordial. 9. de Croco. 10. Nucum. 11. Regum. 12. Scorbutic.
Purg. 1. Diaſar. Fern. 2. ☿ ale. 3.

52. *Ely-*

52. *Elyxir*. 1. Citri. 2. Camphoræ. 3. 4. 5. Epilept. 6. Pestilential. 7. Nephritic.
53. *Emplastr*. 1. Arthrit. 2. Cephal. 3. Diaphor. 4. ad Fontic. 5. Gummat. 6. Magnetic. 7. Mundificat. 8. 9. Opodeld. 9. 10. 11. 12. Splen. & ceret. 14. Diasulph. 15. de Tacamahac. 16. vesicator. 17. Dropac.
54. *Emulsion*.
55. *Errhina*. 1. Cratonis. 2. Montan. 3. de Spina.
56. *Epithemata*. 1. cordial. 2. Epatic. 3. febrile.
57. *Extract*.
- *Alterant*. 1. Bezoard. 2. Pestilent. 3. pulmon. 4. Theriacæ. 5. Ther. benedict. 6. Th. cœlest.
- *Purgant*. 1. Benedict. 2. 3. 4. Catholic. 5. 6. Panchymag.

58. *Farinæ*.
59. *Fecula*.
60. *Flores*.
61. *Gargarismi*. Diaclysmata. Dentifricia.
62. *Gelatina*.
63. *Infusiones*. 1. Vina. 2. arthrit. 3. splenet. 4. matricale. 5. purgans. 6. claret. laxat. 7. Hippocrat. ♉iale.
64. *Iulebi*. Moreti. 1. pro ditiorib. 2. pro pauperib.
65. *Lapides*. 1. Corrosiv. 2. ☉-☉lis. 3. 4. 5. 6. salutis. 7. mirabilis. 8. rubeus.
66. *Liquores*. Liquor lithontripticus.
67. *Magisteria*.
68. *Masticatoria*.
69. *Morselli* 1. de Citro. 2. Pectorales. 3. Rotulæ.
70. *Olea stillat*.
71. *Olea express*.
72. *Olea cocta*. 1. simplicia. 2. composita.
73. *Potiones*. 1. 2. Purgant. 3. 4. sudorif.
74. *Pilulæ*.
- *Alterant*. 1. Febril. 2. Narcor. 3. cont. Tuss.
- *Purgant*. 1. de Ammon. 2. Bened. 3. Cholag. 4. de Esula. 5. de Euphorb. 6. 7. Febril. 8. Hydrop. 9. Iliac. 10. de Ladano. 11. Marocost. 12. Panchymag. 13. de Sagap. 14. de Succin. 15. 16. 17. Tartareæ.

75. *Poma Ambræ*. 1. 2. 3. 4.
76. *Præparata*.
77. *Pulv. & Spec*.
- *Alter*. 1. 2. Bezoard. 3. Cachect. 4. de Cypr. 5. Dentifr. 6. contra defl. 7. Dysenter. 8. 9. Antiepil. 10. Febril. 11. Fortis. 12. Grossus. 13. Hepatic. 14. Hyster. 15. Nephrit. 16. Sperniolæ. 17. Stomach. 18. Tritheim. 19.

Spec.

19. Spec. Cephal. 20. Diacubeb. 21. Sal. philoſ. 22. Sacerd.
Purg. 1. Arthetic. 2. Cholag. 3. Cornach. 4. Melanog. 5. Panchym. 6. Paſſav. 7. 8. Phlegmag.

78. *Sacculi.* 1. ſtomach. 2. cordial. 3. nephritic. 4. cephalic.

79. *Salia.* 1. Alcali. 2. ⊖ Alembrot. Anatron. 4. Borrax.

80. *Sapo.* 1. Sapo moſchatus. 2. alius.

81. *Spiritus.* 1. Minerales. 2. Vegetabiles. 3. Animales. (qui minus uſitati.)

82. *Succi.* 1. Liquidi. 2. inſpiſſati. Huc, *Rob. & Mella ſimplicia.*

83. *Suppoſitor.* Peſſi.

84. *Syrup. Mella, Rob.*
- *Alterant.* 1. Syr. aniſ. 2. antepil. 3. de Artem. 4. cardias. 5. corall. 6. de Eryſim. 7. 8. Nicot. 9. de Hiſpid. 10. de Teſtudin.
- *Purgant.* 1. Helleb. min. 2. cholag. 3. vomit. 4. Oxyſ. vomit.

85. *Tincturæ.* 1. è mineral. 2. & vegetab. 3. ex animalib.

86. *Trochiſci*
- *Alter.* 1. Alexic. 2. 3. pro fumo. 4. Moſchard. 5. pectoral. 6. prophylactici. Huc collyria.
- *Purg.*

87. *Balſ.* linim. ung. 1. B. Hiſp. 2. 3 vulner. 4. uter. 5. *lin.* ♄ ni. 6. de Amiant. 7. Dentifr. 8. Errhin. 9. *ung.* Podagr. 10. cardiac. 11. cordial. 12. ophthalm. 13. ſplenet. 14. Sympath. 15. Terebinth.

LIBER III.

DE MINERALOGIA.

Mineralia medicamentalia ſunt *I. Terræ II. Aquæ. III. Lapides. IV. Mercurialia. V. Salina. VI. Sulphurea.*

I [*cap.* 1. 2.] *TERRIS* competit; 1. *Lotio.* 2. *Præparatio.* 3. *Præcipitatio.* 4. *Deſtillatio.* Hinc officinalis.

1. *Terra ſigillat.* in
- *Nativa ſpecie,* Hæc 1. Terr. Turcica. 2. Melitea. 3. Germanica. ſc. Lignicenſis, Strigenſis, Labacenſis.
- *Præpar.* Quæ 1. Terr. ſigill. præparat. 2. Magiſt. 3. ♁, ſimplex. 2. cum Vino. 3. alcaliſatus.

2. *Boli.*
- *Nat.* 1. Bolus Armen. ver. 2. Germanic.
- *Pr.* Bol. præparat. 2. Magiſt.

Hinc 3. *Creta.* 4. *Marga.* 5. *Ochra.* 6. *Rubrica.* 7. *Tripolis.*

II. [*c.* 3.] *AQUIS*: Purificatio. 2. Deſtillatio. 3. Inſpiſſatio. Hinc,

1. *aqua*

1. *Aquarum simplic.* { N. 1. ▽ font. 2. puteal. 3. fluvial. 4. palustr. 5. pluv. 6. nivea. 7. Ros.
P. 1. ▽ destillat. 2. s. Essentia. 3. Sal. }

2. *Aquæ minerales.*

III. [c. 4.] *LAPIDIBUS* 1. Pulverisatio. 2. Calcinatio. 3. Solutio. 4. Liquatio. 5. Volatilisatio. 6. Syrupisatio.

Hinc 1. Gemmæ præparat. 2. ⊖ 3. Magist. 4. ol. s. liquor. 5. Tinctura s. Ess. 6. ol. destillat. 7. Syrup.

[c. 5.] Hinc usuales Gemmæ videlicet.

1. *Chrysolithus.*
2. *Granat.* 1. præpar. 2. Magist.
3. *Hyacinth.* 1. præpar. 2. Sal. 3. Magist.
4. *Lap.* Nephriticus.
5. *Rubin.* præpar.
6. *Sapphirus* 1. præpar. 2. Sal. 3. Liquor. 4. Ess. s. Tinctura.
7. *Sard.* præpar.
8. *Smaragd.* 1. præpar. 2. ⊖. 3. Tinct.

[c. 6.] *Corall.* { *N.* 1. Rubr. 2. Alb.
P. 1. præpar. 2. ⊖. 3. Magist. [3.] 4. ol. s. Liq. 5. Ess. s. Tinct. [N°. 12.] 6. Flores. 7. Spiritus. s. olea. [N. 4.] 8. Syrup. }

[c. 7.] *Margarit.* prapar. 1. ext. 2. Sal. 3. Mag. [N. 3.] 4. ol. s. liquor. 5. Ess. s. Tinct. [3.] 5. Flor. 6. Syrup.

[c. 8.] *LAPIDES MINUS PRECIOSI. videlicet.*

1. *Ætites.*
2. *Alabastrites.* in Ung. Alabastrino.
3. *Amianth.* præpar. 1. Ung. Citrin. 2. Liniment. ad Tin.
4. *Lap. Armenus.* prapar. 1. Lap. totus. 2. pilul. de L. A. 3. Magist.
5. *L. Calcarius.* præpar. 1. calx viva. 2. c. lota. 3. Lixivium. 4. spir. 5. spir. alcalisat.
6. *L. Calaminar.* præpar. emplastr. è lap. calam.
7. *Calculus human.* præpar. 1. sal. 2. ol. s. Liq. 3. Elixyr.
8. *Crystall.* præpar. 1. Cryst. præparat. 2. ⊖ 3. Mag. 4. ol. p. d. 5. Elix. 6. Essent.
9. *Hæmatit.* præpar. Hæm. præparat.
10. *L. Iudaic* præpar. 1. L. Jud. præparat. 2. ⊖. 3. Mag. 4. Elixyr. 5. ol. p. d.
11. *L. Lazuli.* præpar. 1. L. L. totus. 2. Mag. 3. Elixyr. 4. El. 5. ol. p. d. 6. Essent.
12. *L. Lyncis.*
13. *Magnes.* præpar. Ung. magnetic.

14. *Mar-*

14. *Marmor.*
15. *Ostiocolla.* PP: Ostioc. ppt.
16. *Pumex.* præpar. Pumex ustus.
17. *L. Specularis.* præpar. calx & liquor.
18. *Silex.* præpar. 1. ⊖. 2. Ol. p. d.
19. *L. Spongiæ.* præpar. Sal.
20. *Talcum* præpar. 1. Ol. dest. 2. ol. camphoræ talcat. 3. Liq. 4. Tinct.
21. *Unicornu fossile.*

IV. Mercurialia sunt. 1. *Metalla.* 2. *Metallis finitima.* 3. *Metallica Excrementa.*

I. METALLA sunt.

☉ 1. *Aurum.* (c. 9.)
- 1. *Purgat.* 1. per Calcin. 2. per Fusion. cum ♁ vel ♄ 4. per Cement.
- 2. *Calcinat.* 1. per Immers. unde ☉ sclop. & diaph. 2. Vapor. 3 ããã. 4 Cement. 5. Reverb.
- 3. *Volatilisat.* unde ☉ spiritualis.
- 4. *Extract.* unde ☉ potab. s. Tinct. (N°. 16.)
- 5. *Sublimat.* unde Flor. ☉is.
- 6. *Salificat.* unde ⊖. ☉is (N°. 3.)
- 7. *Mercurific.* unde ☿.

☽ 2. *Argent.* (c. 10.)
- 1. *Purgat.* 1. per calc. 2. per Fus. c. ♄. 3. per ⊕.
- 2. *Calcinat.* 1. Immers. 2. per ããã. 3. Reverb.
- 3. *Extract.* s. solut. unde ☽æ potab. & Tinct. (N°. 5.)
- 4. *Salificat.* ⊖.

♂ 3. *Ferr.* (c. 11.)
- 1. *Purgat.* unde Chalybs.
- 2. *Calcin.* 1. Reverb. Croc. ♂ obstr. 2. Fus. Cr. ♂ aper. 3. Cem. ⊕-n 4. Immers. unde Crystall. 5. Vapor. 6. Illini.
- 3. *Volatilis.* ac destill. unde 1. ▽ ♂ 2. Spir. 3. ol. rubr. 4. ol. Sulph 5. Spir. ⊕-i ♂is.
- 4. *Extract.* unde Tinct. (N°. 10.)
- 5. *Sublimat.* Hinc Flores. (N°. 2.)
- 6. *Salific.* ⊖ vel ⊕-m (N°. 5.)
- 7. *Liquat.*

♀ *Cupr.* (c. 12.)
- 1. *Purific.*
- 2. *Calcin.* 1. Reverb. 2. Immers. 3. Vapor. 4. Illinit. 5. Cement. (è quibus singulis Croc. ♀is.
- 3. *Extract.* unde Tinct. (N°. 3.
- 4. *Salif.* unde ⊖. (N°. 3.

- 1. *Purif.*

2. *Calc:*

♄ Plumb. (c.13.)

- 2. *Calcin.* 1. Inciner. 2. Reverb. (unde Minium) 3. Cement. (in ♄ usto.) 4. Immers. (1. Sacchar. s. ⊖ ♄. 2. Mag. 3. Lac ♄i) (4. Vaporos. unde cerusa.
- 3. *Destill.* unde 1. Sp. ardens. 2. ol. flav. 3. rub. 4. Bals.
- 4. *Extract.* unde 1. Sulph. 2. 3. 4. 5. Tinctur.
- 5. *Mercurific.* unde ☿ ♄i 1. 2. 3.
- 6. *Salificat.* unde ⊖ verum.
- 7. Huc. *Liquatio.*

♃ Stann. (c.14.)

- 1. *Purgat.*
- 2. *Calcinat.* 1. Inciner. 2. Reverb. 3. Immers. unde ⊖ & Mag. 4. Vapor.
- 3. *Destillat.* unde 1. ♃ Diaphoreticus. 2. Sulph. seu ol.
- 4. *Sublimat.* unde Flores s. ♃ depuratus.
- 5. *Extract.* unde Tinct.
- 6. *Salificat.* unde ⊖ verum.

METALLIS FINITIMA SUNT.

☿ I. Merc. (c.15.)

- 1. *Purgat.* 1. Expressione. 2. Lotione. 3. ♎āone.
- 2. *Calcinatio* s. præcipitat. unde præcipit.
  - *Sine Metallis.* 1. per se 2. per silices. 3. per Sulph. 4. per ol. Sulph. 5. per ol. ☉-i. 6. per sp. ☉-i (☿ius corollatus) 7. per ▽ ovor. 8. per Smirid. (⚍. miraculosus.) 9. in ▽. (⚍tus communis.) 10. ⚍ incarnatus. 11. ⚍ lutus. 12. ⚍ ☉-tus fixus. 13. ⚍ egregius.
  - *Cum Metallis.* 1. ⚍ ☉ris. 2. regulinus s. diaphoret. 3. Hercules Bovii. 4. 5. Aurum vitæ. 6. ⚍ viridis. 7. vitrum ☿ii ☽æ. 8. Succinum ☿ii.
- 3. *Sublimat.* unde 1. ☿ ♎ officinar. 2. aliter. 3. ♎ regulinus. 4. ☿ dulcis (Draco mitigatus.) 5. alius. 6. ☿ ♎ rubeus (Arc. corallinum) 7. Laudanum ☿iale. 8. Manna ☿ii (☿ dulc. ☉ris) 9. cinnabaris offic.
- 4. *Destill.* unde
  - 1. Butyrum ☿ii s. oleum ☿ii glaciale è quo
    - 1. ☿ vitæ qui correctus. 1. ☿ vitæ corr. 2. ☿ vit. cathart. 3. Laxativ. minerale.
    - 2. Bezoardica miner. 1. Bezoart. min. simplex. 2. ☉re compos. 3. ☉re croll. 4. ☉re verum 5. 6. 7. 8. Bez. ☽ria. 9. B. ♀reum. 10. B. ♂le. 11. B. ♃iale. 12. B. ♄num. 13. B. ☿iale.
  - 2. Ol. ☿ alb. diaphor.
  - 3. rubrum. 4. diaphor.

- 5. *Extract.* unde 1. Sulph. (. Tinct. [Aquila cœlest.] 2. alia. 3. ol. ☿ii ♁ialis.
- 6. *Liquat.* unde 1. 2. 3. Liquor. 4. ꝏ ☿. diaph. dulce. 5. liq. Jovialis.
- 7. *Salificat.* unde ⊖.

II. Cinnabaris. Præcipitata diaphoretica.
[c. 16.]

♁
III. Antimon.
[c. 17.]

- 1. *Calcinat.*
  - *Sicc. unde*
    - 1. *Vitra.* 1. Hyacinth. 2. è Minera. 3. flav. 4. rubr. 5. alb. 6. diaphoret. 7. Regulin. 8. ☉re. 9. Regulin. Hinc correction. N. 5.
    - 2. *Croci.* 1. vulg. 2. Ruland. 3. Brendel.
    - 3. *Diaphoretic.* 1. vulgar. 2. Flores dicti fixi. 3. Diaph. Tartarisatum.
    - 4. *Reguli.* 1 simpl. 2. ♂alis. 3. ♃ alis. 4. ☉ris. 5. cerusa. 6. cerusa ☉ris.
  - *Humid.* unde *Præcipitata.* 1. ♁. Rub. fix. 2. ≂ vitrum. 3. ≂ diaphoret. 4. ≂ Reguli.
- 5. *Sublimat.* unde Flores. 1. è Minera. 2. Reguli. 3. Compos. 4. Sulph. ♁ii. 5. Fl. ⊕ati. 6. Fl. ♂. ♀. 7. diaphoret. 8. fixi. [cheiri] 9. cinnabaris.
- 3. *Destill.* unde
  - ✠ ♁ii. 2. 3. ꝏ per se. 4. 5. 6. 7. Saccharat. 8. ꝏ mellitum. 9. Magist. ♁ii. 10. 11. ol. Glaciale. 12. de crystall. 13. 14. ol. ad vulnera. 15. Bals. ♁ii. 16. Bals. vuln. 17. ♎ ex Reg. 18. ▽. antepil. 19. ▽ stimmi Sulph. 20. ▽ st. Tartarea.
- 7. *Liquat.* unde 1. Balsamus è scoriis Reg. 2. Liq. ex Sale vitri.
- 5. *Extract.* unde
  - Sulphura 1. 2. è minera. 3. 4. ex ♁. calc. 5. ex croc. 6. è scoriis Reg. (Sulph. auratum.
  - Tincturæ. 1. ex ♁ crud. 2. 3. Bals. vitæ. 4 Manna. 5. Mag. ♁ii. ol. vitri. 6. 7. 8. ex vitro. 9. 10. ex croco. 11. ♁ Tartarisat. 12. Rubin. ♁ ☿lis. 13. ex Reg. Antid. pantagogus. 14. Bals Reguli. 15. 16. ex ♁ c. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. è florib. 24. ex ol. ♁. 25. 26. 27. 28. è Sulph. ♁ii. 29. è ☿ ♁ii. 30. è ⊕ ♁. 31. Lapis △is.
- 6. *Infus.* 1. ♁. crudi. 2. 3. vitri. 4. 5. croci. 6. ▽ ophthalm. 7. Syrup. vomit. 8. Vin. Hippocr. 9. oxysacchar. vom. 10. spir. vitæ aureus.
- 7. *Salific.* unde ⊖ 1. 2. 3.
- 8. *Mercurif.* unde ☿ius.

RECRE-

RECREMENTA METALLICA
sunt Naturalia & Artificialia.

Naturalia sunt.

1. *Cobaltum.*
2. *Chalcitis.*
3. *Misy.*
4. *Sory.*
5. *Marcasita* s. Bismuthum { 1. *Calcin.* unde Magist. 2. *Destillat & Sublimat.* unde ol. ⊖ Flor. ▽.

Recrementa Metallorum artificialia sunt.

[c.19.] 1. *Cadmia* { *Nativ.* { Metallica V. cobaltum. Metalli expers V. Lap. calaminaris. *Factit.* quæ Botritis, capnitis, calamitis. præp. 1. Tutia 2. collyr. alb. 3. Ung. 4. Empl. de Lap. calaminari.

2. *Diphryges.*
3. *Lithargyrium.* præp. 1. ⊖. 2. Magist. 3. ol. rub. 4. Tinct. 5. Bals. 6. Liquor.
4. *Molybdana.* s. *Plumbago.*
5. *Tutia* s. *Pompholyx & Spodium.* præp. 1. Tutia lota. 2. Ung. nihili. 3. ad oculos. 4. Diapompholyg. 5. de Tutia.

V. SALINA.

[c.20.] *Salib.* competit. 1. *Purificatio.* 2. *Calcinatio.* 3. *Destillatio.* 4. *Sublimatio.* 5. *Fixatio.* 6. *Liquatio.*

[c.21.] *I. Sal. com.* [c.22.] { 1. *Purific.* 2. *Calcinat.* 3. *Destillat.* unde 1. Sp. ⊖ is. 2. Sp. ⊖ comp. 3. Sp. ⊖ virid. 4. Corallatus. 5. 6. dulcis. 7. dulc. com. 8. Cryst. ⊖ dulc. s. Sp. ⊖ coagulatus. 9. Flores. 10. Cryst. dulc. 11. ♋ ⊖ rubr. 4. *Extract.* unde Tinctura.

II. Sal. fossil. præparat. 1. Spirit. 2. Balsamus.

III. Sal. Nit. ⦶ { 1. *Purificat.* 2. *Calcinat.* unde 1. Lapis Prunellæ. 2. 3. ⦶ fixum. 4. Cryst. miner. saccharat. 5. ⦶ perlat. 6. ⦶ corallat. 3. *Destillat.* 1. 2. Spir. 3. cum O. 4. cum Sulph. 5. sp. ⦶ bezoard. 6. ▽ caust. 7. ▽F. 8. 9. ▽R. 4. *Extract.* unde Tinctura.

III. Alum. O. { 1. *Purific.* seu Crystallisat. 2. *Calcinat.* seu ust.

 3. *Subl-*

[c. 23.] 3. *Salificat.*

III. Alum. O. 4. *Destillat.* unde 1. phlegma ac spiritus. 2. ≏ dulcis. 3. Magist. 4. Saccharum.

[c. 24.] *IV. Ammoniac.* ✳
- 1. *Crystallis.*
- 2. *Sublimat.* unde Flores.
- 3. *Calcinat.* & Fixat.
- 4. *Destillat.* unde 1. 2. 3. 4. sp. ✳
- 5. *Liquat.* unde Liquor s. oleum.

V. Vitriol.
- 1. *Purific.* unde ⊕-m alb. vomit. 2. ⊕ Hemetico. purg.
- 2. *Calcinat.* unde Colchotar.
- 3. *Destillat.* 1. Ros ⊕-i. ▽ ⊕-i 3. Phlegma ⊕-i. 4. sp. ⊕-i. volatil. 5. sp. ⊕-i vulgar. 6. 7. dulc. 8. Philosophicus. (cohob. ☿ii) 9. Liquor Dianæ. 10. ▽ aperiens. 11. sp. ⊕-i mellisatus. 12. diaphoretic. 13. 14. 15. 16. 17. sp. ⊕-i antepilept. 18. 19. sp. ⊕-i coagulat. *Olea* No. 6.
- 4. *Sublimat.* unde Flores No. 3.
- 5. *Præcipitat.* unde 1. Terra ⊕-i. 2. Sulph. dulc. 3. Sulph. purg. 4. Sulph. (fixum.
- 6. *Salificat.* unde ⊖ ⊕-i.
- 7. *Extract.* 1. Extr. ⊕-i narcotic. 2. Ess. Sulphuris ⊕-i. 3. Manna ⊕-i. 4. Tinct. 5. 6. 7. 8. Magisteria.

VI. Sulphurea sunt.

I. Arsenic. [c. 27.]
- 1. *Sublimat.* unde ○-○ dulc. 2. Rubinus ○-○ diaphor. 3. ○-○ ≏m.
- 2. *Fixat.* s. calcinat. unde 1. ○-○ fixum & ☍ 2. ○-○ fixum sudorif.
- 3. *Liquat.* ○-○ anod. Butyrum ○-○ N°2.

II. Sulphur. [c. 28]
- 1. *Sublimat.* 1. Flor. simpl. 2. ⊕-ti 3. gummati. 4. Saccharat. 5. alb. 6. corallat.
- 2. *Præcipit.* Lac Sulphuris.
- 3. *Destillat.* 1. spirit. s. ol. per C. 2. ▽ acida. 3. Ens Balsami Sulphuris. 4. ol. Sulphuris. 4. ol. Sulphuris Bals. 5. ol. Sulphuris linat. 6. ol. Sulphuris pestilent. 7. ol. aur. 8. ol. rubr.
- 4. *Infus.* Bals. Sulph. 2. B. vitæ. 3. B. Sulph. ad exter. 4. Tinct. Sulph.
- 5. Ess. Sulph.

[c. 29.] *III. Ambra.* præparat. 1. Ess. Ambr. 2. spec. Diambr. 3. Pom. Ambr.

IV. Succin.
- 1. *Præparat.*
- 2. *Solut.* & præcip. unde Magist. Extr. Tinct
- 3. *Destill.* unde ol. Phlegma. spir. ⊖.
- 4. *Balsam.*

V. Sperma Cet.

VI. As-

VI. { *Aſphalthus.* | *Naphtha.* | *Petroleum.*

VI. { *Carbo Petræ.* | *Gagates* præpar. oleum.

LIBER IV.

DE

PHYTOLOGIA.

Claſſ. I. de Alterantib. primariis.

1. *Abiet.* alb. & rubr. 1. Cortex. 2. Coni. 3. Reſina.

2. *Abrotan.* { *Nativ.* Folia. | *Præpar.* 1. ▽. ſtill. 2. Vinum. 3. Conſerv. 4. ol. infuſ. 5. ol. ſtillat.

3. *Abſynthii. vulgaris.* { N. 1. Folia ac 2. ſummitates. | P. 1. ▽ ſtill. 2. ſpir. 3. ſuccus. 4. Vinum. 5. Tinctura. 6. conſerv. 7. ſyr. com. 8. Troch. 9. ol. infuſi 10. ol. ſtill. 11. ⊖ fixum. 12. ⊖ volat.

4. *Abſynth. pontic.* conſerv.

5. *Acaciæ veræ.* ſuccus.

6. *Acaciæ Germanic.* { N. 1. Flor. 2. Fol. 3. Cort. radicum. | P. 1. ▽ ſtil. 2. ſyrup. 3. Succ. ſ. Rob. 4. vinum. 5. Fr. condit.

7. *Acetoſa* { N. 1. Fol. 2. rad. 3. ſem. | P. 1. ▽ ſt. 2. ſucc. 3. ſyr. 4. conſ.

8. *Acetoſella* { N. Fol. | P. 1. ▽ ſt. 2. ſyr. 3. conſ.

9. *Acori veri* { N. 1. Rad. 2. Fol. (raro.) | P. 1. ▽ ſt. è rad. 2. condit. 3. ol. ſt. 4. El. Diac. 5. Extr.

10. *Acori adulter* { N. Rad. | P. Elect.

11. *Adiant.* { N. Fol. | P. 1. ▽. 2. ſyr. ſimpl. 3. ſyr. comp.

12. *Adianthi* aurei caulis cum foliis ac flor.

13. *Agalloch.* { N. Lignum. | P. 1. Extr. 2. ſpec.

14. *Agerat.* { N. Fol. & Fl. | P. 1. ſyr. de Eupat. 2. Pil. 3. Troch.

15. *Agni* caſti ſemen.

16. *Agri-*

16. *Agrimon.* { N. Fol. & summ it.
P. 1. ▽ still. 2. succ. 3. syr. 4. ⊖.

17. *Alchimill.* { N. Folia c. caule.
P. ▽.

18. *Alkekeng.* { N. Baccæ.
P. 1. ▽ still. 2. Tinctur. 3. Troch.

19. *Allij.* { N. Radix.
P. Elect.

20. *Alsines*, Folia vel integra herba.

21. *Althaa.* { N. 1. Fol. 2. Rad. 3. Sem.
P. 1. ▽. 2. mucilag. 3. syr. Fernel. 4. Ung. simpl. 5. Ung. comp.

25. *Amaranth.* Flores.

23. *Ammeos* veri semen.

24. *Amomi* semen.

25. *Amygdal.* { N. 1. fruct. dulc. 2. nucl. amar.
P. 1. conf. dulc. 2. conf. amar. 3. ol. { dulc. amar.

26. *Anacard.* { N. Fruct.
P. 1. Elect. s. confect. 2. mel. 3. ol. expr.

27. *Anagall. terrestr.* { N. Fol. c. flor.
P. 1. ▽. 2. Succ.

28. *Anagall. aquat.* { N. Fol. vel integra planta.
P. 1. ▽ 2. Succ.

29. *Aneth.* { N. 1. Fol. 2. El. 3. Sem.
P. 1. ▽. 2. ol. insol. 3. ol. still.

30. *Angelic.* { N. Rad.
P. 1. ▽. 2. Succ. 3. Extr. 4. Condit. 5. ol. still. 6. Bals. 7. ⊖.

31. *Anisi.* { N. Sem. raro herba.
P. 1. conf. 2. conf. laxat. simp. 3. conf. laxat. comp. 4. ▽ st. 5. ▽ vitæ. 6. ol. still. 7. ⊖. 8. spec.

32. *Anserin.* { N. Fol. vel integra planta.
P. 1. ▽ è planta 2. ▽. è fl. 3. conf.

33. *Anthora* radix.

34. *Antirrhini.* caulis cum foliis ac floribus.

35. *Apij.* { N. 1. Rad. 2. Sem.
P. ▽.

36. *Aquileg.* { N. 1. Sem. 2. Fl. 3. Herb.

P. 1.

36. *Aquileg.* { P. 1. ▽ 2. conf. 3. Acet.

37. { *Aristoloch.* rotundæ radix.
Aristol. long. { N. 1. Rad. 2. Fol.
P. ▽.

38. *Armoraciæ.* radix.

39. *Arnica* caulis cum florib.

40. *Artemis.* { N. summit. vel herba integra.
P. 1. ▽. 2. ol. still. 3. syr. C. 4. Θ.

41. *Ari.* { N. Radix.
P. 1. Rad. præparat. 2. Fecula. 3. pulvis stomach.

42. *Asparag.* { N. Radix.
P. ▽.

43. *Atriplicis* Folia.

44. *Avenæ.* 1. Semen. 2. Farina.

45. *Aurantiæ.* { N. 1. poma. 2. cort.
P. 1. ▽. 1. Nampha. 2. Succ. expr. 3. Syr. 4. Condit. cort. 5. conf.
6. Elect. 7. ol. still. 8. Balf. 9. Ung.

46. *Auricul.* muris. { N. integra planta.
P. ▽.

B.

47. *Balani* myrepsicæ. { N. Nuclei.
P. Oleum de Been.

48. *Balsam.* 1. fr. carpobalsamum. 2. Ramusc. Xylobalsamum. 3. ol. (opobalsamum.

49. *Bardana* major. 1. Rad. 2. Fol. 3. Sem.

50. *Bardan.* minor.

51. *Basilic.* { N. 1. Fol. 2. Sem.
P. ▽.

52. *Behen* album. Behen rubrum.

53. *Bellis.* { N. Herba cum flor.
P. ▽.

54. *Berber.* { N. Fruct. Berberes.
P. 1. Condit. 2. succ. liquid. 3. Syr. de f. Berb. 4. Rotul. 5. Trochisc.
6. Rob. comp.

55. *Bet.* { N. 1. Rad. 2. Fol. 3. Sem.
P. Succus.

56. *Betonic.* { N. 1. Fol. Flores.
P. 1. ▽. 2. conserv. 3. syr. simpl. 4. syr. comp. 5. Empl. ex Bet. 6. ⊖.

57. *Betul.* { N. 1. Fol. 2. cort.
P. Succus.

58. *Bistort.* { N. 1. Rad. 2. Fungus.
P. ▽.

59. *Bombac.* 1. semen. 2. Lanugo (Gossipium.

60. *Borrag.* { N. 1. Rad 2. fol. 3. Flor.
p. 1. ▽ ex toto. 2. ▽ ex flor. 3. conserv. 4. syr. 5. succ. inspissat.

61. *Branc.* ursin. Folia.

62. *Brassic.* { N. 1. Folia. 2. jus Foliorum. 3. semen.
p. loch. de caule.

63. *Bagloss.* { N. 1. flor. 2. Rad. 3. Fol.
p. 1. ▽ ex tot. 2. ▽ è flor. 3. conserv. 4. syr.

64. *Burs. Pastor.* { N. Folia.
P. ▽.

62. *Buxi.* 1. oleum. 2. Extract.

66. *Calami aromatic.* folia.

67. *Calaminth.* { N. Folia.
p. 1. ▽. 2. ⊖. 3. syr. comp. 4. spec. Diacal.

68. *Calcatripp.* { N. 1. Herba. 2. Flores.
p. 1. ▽. 2. Conserv.

96. *Calth.* { N. Flores.
p. 1. ▽. 2. ✠. 3. Conserv.

70. *Cannab.* 1. semen. 2. Herba (sed raro.

71. *Cappar.* { N. Cortex, (inprimis radicis.
p. 1. cond. flor. 2. ol. comp. 3. Troch. de capp. 4. Extr.

72. *Caprifol.* { N. Flor.
P. ▽.

73. *Cardamom.* { N. 1. Cardamomum. 2. Grana Paradisi.
P. ol. still.

74. *Cardiac.* { N. Folia.
P. 1. ▽. 2. Unguent.

75. *Card. bened.* { N. 1. Folia. 2. semen.
P. 1. pulvis. 2. ▽. 3. spir. 4. succ. 5. ⊖. 6. ol. st. 7. conserv. 8. syr. è s. 9. Extract.

76. *Card. Mariæ,* { N. 1. semen. 2. Folia. 3. Radix,
P. ▽.

77. *Carlin.*

77. *Carlin*, radix.

77. *Cari.* { N. Semen. P. 1. Confect. sem. 2. condit. rad. 3. ▽. 4. ol. still.

79. *Caryophyll.* hortens. { N. Flores. p. 1. Succ. 2. conserv. 3. ▽. 4. Syr. 5. ✠.

80. *Caryophyll.* aromat. { N. Flor. 1. minores. (caryoph.) 2. majores, Antophyll. p. 1. Confect. 2. ▽. 3. ol. 4. Extr. 5. ⊖. 6. Bals. 7. spec. diacaryoph.

81. *Caryophyllat.* Rad.

82. *Castan.* membran.

83. *Centaurii minor.* { N. planta cum flor. s. summitates. p. 1. ▽. 2. Extr. 3. ⊖.

84. *Cepæ* radix.

85. *Cerasi.* { N. Fruct. Cerasa 1. subacida rub. (Amarenæ.) 2. dulcia, nigra. 3. Nuclei. 4. Gummi. p. 1. Condit. 2. Rob. 3. Syr. 4. ▽. 5. spir. 6. ▽ diuret. 7. Tinct. 8. Diamarenat. simpl. 9. Diam. comp. 10. oleum.

86. *Cærefol.* { N. 1. Folia. 2. Semen. p. 1. ▽. 2. ⊖.

87. *Chamædr.* { N. 1. Folia. 2. Flores. p. 1. ▽. 2. Conserv.

88. *Chamæpyt.* { N. Herba cum fol. ac flor. p. Pilul. de iva arthetica.

89. *Chamomill.* { N. Flores. vulgares & Roman. p. 1. ▽ è vulg. 2. ▽ è Rom. 3. ol. st. è vulg. 4. ol. st. è Rom. 5. ol. inf. 6. ⊖.

90. *Chelidon maj.* { N. 1. Folia c. flor. 2. Radix. p. 1. succ. 2. ▽. 3. ⊖.

91. *Chelidon. min.* { N. 1. Rad. 2. Folia. p. 1. ▽. still.

92. *Chermes.* { N. Grana. p. 1. Confect. 2. Extr. s. Essent.

93. *Cheyri.* { N. 1. Flor. 2. Semen. p. 1. Conserv. 2. ▽. 3. ol.

94. *Chin.* { N. Radix. p. Extr.

95. *Cicer.* 1. rubrum. 2. album.

96. *Cichor.* { N. 1. Flor. 2. Fol. 3. Rad. p. 1. conserv. 2. Condit. 3. Syr. simp. 4. Syr. comp. 5. Syr. de Cich. c. Rhab. 6. ▽. 7. ▽. ophthalm. 8. ⊖.

97. *Cicut.* { N. Folia.
P. Emplastr. splenetic.

68. *Cinamom.* { N. Cortex.
P. 1. ▽. 2. Tinct. 3. Elyxir. 4. ol. 5. ⊖. 6. Balsam. 7. Syr. 8. Magist. 9. spec. Diacinam.

99. *Citri.* { N. 1. poma. 2. cort. 3. Sem. 4. Flor.
P. 1. condit. poma. 2. cond. cort. 2. conserv. ex flor. 4 consf. ex Medull. 5. ▽ E cort. 6. ol. st. 7. succ. 8. syr. acot. c. 9. syr. citri simpl. 10. syr. comp. 11. Morsuli Citri. 12. Mors. citri laxat. 13. Balsam. 14. Elect. de Cit. solut.

100. *Citrulli.* semen.

101. *Cochlear.* { N. Folia.
P. 1. conserv. 2. ▽. 3. spirit. 4. syrup. 5. ⊖.

102. *Colubrini.* ligni. { N. Lignum.
P. Extract.

103. *Contrayerva.* radix.

104. *Consolid. media* Herba.

105. *Corallina* caules. s. ipsa corallina.

106. *Coriandr.* { N. Semen.
P. 1. Sem. præp. 2. Confect. 3. ▽. 4. ol. still.

107. *Corn.* { N. 1. poma. 2. Folia.
P. 1. condit. 2. Rob. dec.

108. *Coryli.* { N. 1. Lignum. 2. Nuces (Avellanæ.) 3. cortex nuc. 4. membranulæ.
P. { Ex ligno. 1. spir. 2. ol. still.
Ex Nucib. ol. express.

109. *Costi.* { N. Cort. 1. dulcis. 2. amarus.
P. 1. ol. cost. 1. Pilul. marocost. 3. El. caryocostin.

110. *Croc.* { N. Flores.
P. 1. spec. Diacureum. 2. Tinct. 3. Extr. 4. ol. com. 5. ol. still. 6. Troch. 7. El. de ovo. 8. Empl. oxycroc.

111. *Cubeb.* { N. Fructus.
P. Confect. Diacub. 2. ol. still.

112. *Cucumer.* 1. Semen. 2. Fructus.

113. *Cucurbit.* { N. 1. Semen. 2. Folia.
P. ▽ still.

114. *Cumin.* { N. Semen.
P. 1. ▽. 2. ol. still. 3. spec. Diacum.

115. *Cupress.*

115. *Cupress.* arboris 1. Lignum. 2. Coni. 3. Folia.
116. *Cupress.* herbæ summitates.

117. *Curcumæ.* { N. Radix.
P. Spec. Diacurc.

118. *Cuscut.* { N. integra planta cum florib.
P. ▽. still.

119. *Cyan.* { N. Flores.
P. ▽.

120. *Cyclam.* { N. Radix.
P. 1. Succus. 2. Ung. de Arthan. majus. 3. Ung. de Arthan. min.

121. *Cynogloss.* { N. 1. Flor. 2. Folia. 3. radix.
P. 1. Pil. de cynogl. 2. Unguent.

122. *Cynosbat.* { N. 1. Flor. 2. Fruct. 3. Spongia. 4. Radix.
P. 1. conditi fruct. 2. Rob. 3. Spir. simpl. 4. Spir. alcalisatus.

123. *Cyperi.* { N. Radix.
P. Variæ sunt.

124. *Cydonij.* { N. 1. Mala. 2. Semen.
P. 1. Condit. 2. Vinum. 3. Rob. Diacydon. 5. Marmelata.

125. *Dauci.* Semen.
126. *Dictamni Cretici.* Folia.
127. *Dipsaci.* 1. Radix. 2. Vermiculi.
128. *Doronici.* Radix.
129. *Ebeni.* Lignum.

130. *Ebuli.* { N. 1. Flor. 2. Folia. 3. Cortex inter. 4. Semen. 5. Baccæ.
P. 1. ▽. 2. Spir. 3. Rob. 4. Tinct.

131. *Endiv.* { N. 1. Fol. 2. Sem. 3. Radix.
P. 1. ▽. 2. succ. 3. syr. simpl. 4. syr. comp. 5. syr. Byzant. 6. syr. Diaser. 7. Θ.

132. *Epatic.* { N. 1. Folia. 2. Flores.
P. ▽.

133. *Epatic.* stellat. { N. Herba cum florib.
P. ▽.

134. *Equisetum.* { N. caules cum foliis.
P. ▽.

135. *Erucæ* Semen.

136. *Eryng.* { N. Radix.
P. Condit. Radix.

137. *Eryſimi.* { N. 1. Semen. 2. Herba.
P. Syr. de Eryſimo.

138. *Eupatorij.* { N. 1. Flores. 2. Folia.
P. ▽.

139. *Euſragiæ.* { N. Herb. c. Florib.
P. 1. conſerv. 2. ▽.

140. *Fabæ.* { N. Farina fabarum.
P. 1. ▽. è flor. 2. cinis. 3. ⊖.

141. *Fabariæ.* { N. Folia.
P. △.

142. *Ficus.* Fructus 1. Groſſæ. 2. Caricæ.

143. *Filipendulæ.* 1. Folia. 2. Radix.

144. *Filicis* radix ſc. fœminæ.

145. *Fœnicul.* { N. 1. Herba. Summitates. 2. Radix. 3. Semen.
P. 1. Confect. Sem. 2. ▽. ex herba. 3. ▽. è ſem. 4. oll. ſtill. 5. ⊖.

146. *Fœnugr.* { N. Semen.
P. Mucilago.

147. *Fragar.* { N. 1. Folia. 2. Fructus.
P. 1. ▽ ex herb. 2. ▽ è fructib. 3. Syr. 4. Spir.

148. *Fraxin.* { N. 1. Cortex. 2. Lignum. 3. Semen.
P. 1. Extr. 2. ol. ſt. 3. ⊖.

149. *Fraxinellæ* radix.

150. *Fumariæ.* { N. Herba c. florib.
P. 1. ▽. 2. ol. ſt. 3. Succ. inſpiſſ. 4. Conſerv. 5. Syr. ſ. 6. Syr. comp.
7. pilul. de fum. 8. ⊖.

151. *Fumariæ bulboſæ.* 1. Radix. 2. Herba c. florib. [rarò.]

152. *Galang.* { N. Radix.
P. Spec. Diagal.

153. *Galeg.* { N. Herba.
P. ▽

154. *Gallii* herba c. florib.

155. *Geniſt.* { N. Flores. 2. Semen.
P. 1. ▽. 2. Conſerv. 3 ⊖. 4. Condit.

156. *Gentian.* { N. Radix.
P. 1. Succ. 2. Extr.

157. *Geranij.* { N. Folia ſ. ſummit.
P. ▽.

158. *Glycyrrhiz.* { N. Radix.
P. 1. Succus. 2. Syr. comp.

159. *Gramin.* { N. 1. Rad. 2. caulis cum foliis. 3. semen.
P. ▽.

160. *Granat.* { N. 1. Poma. 2. Fl. Balaust. 3. Cortex. 4. Nucl.
P. 1. succ. 2. syr. dulc. 3. syr. acid.

160. *Guajac.* { N. 1. Lignum. 2. Cortex.
P. 1. Decoct. 2. Extr. 3. ol. 4. spir. 5. ⊖.

161. *Hedera terr.* { N. Herba cum flor.
P. 1. ▽. 2. conserv. 3. syr. s. 4. S. comp.

163. *Hed. arbor.* { N. 1. Fol. 2. Baccæ. 3. Gum.
P. ol. still.

164. *Helenii.* { N. Rad.
P. 1. cond. rad. 2. ▽. 3. cons. 4. extr. 5. Vinum Enulat.

165. *Herniar.* { N. Herba.
P. ▽.

166. *Hispidul.* { N. Herb. cum flor.
P. 1. ▽. 2. syr. simpl. 3. s. comp.

167. *Hordei.* { N. 1. Semen. 2. Farina.
P. 1. ▽ st. 2. cocta.

168. *Hormini.* Folia cum flor.

169. *Hyoscyam.* { N. 1. Rad. 2. Sem. 3. Fol.
P. 1. ▽. 2. ol. expr. 3. Extr.

170. *Hyperici.* { N. 1. Fol. 2. Flor.
P. 1. ▽. 2. ol. coct. 3. ⊖. 4. Tinctura.

171. *Hyssop.* { N. Folia cum flor.
P. 1. ▽. 2. ol. st. 3. cons. 4. spec. diah. 5. syr. s. 6. S. comp.

172. *Jacea* { N. Herba cum flor.
P. ▽.

173. *Jasmin.* Oleum infus.

174. *Imperator.* { N. Radix.
P. ▽ still.

175. *Iridis nostr.* { N. Radix.
P. 1. Succ. 2. Fecula. 3. ol. infus.

176. *Ireos* Flor. & Illyr. { N. Radix.
P. 1. Extr. 2. Spec. Diair. simpl. 3. comp. Salom.

177. *Jugland.* { N. 1. Nuces. 2. Putam. 3. Cort. 4. Juli. 5. membranulæ.
P. 1. Cond. nuc. 2. ▽ Vomitor. 3. Rob. 4. ol. expr. 5. Elect.

178. *Jujub.*

178. *Jujub.* { N. Fructus.
P. Syrup. de Jujub.

179. *Iuniper.* { N. 1. Lign. 2. Bacc. 3. Gum. 4. Fung.
P. 1. ▽. è bacc. 2. spir. 3. ol. ex bacc. 4. ol. ex ligno. 5. ⊖. 6. Rob. 7. Extr. gummos. 8. Extr. è bac. 9. ▽ ophthalm. è fung. 10. Elixyr.

180. *Lactuc.* { N. 1. Folia. 2. Semen.
P. 1. ▽. 2. Succ. 3. condit. caul.

181. *Lagop.*

182. *Lapath.* { N. 1. Rad. 2. Semen.
P. ▽. still.

183. *Laric.* 1. Resina. 2. Fungus.

184. *Lauri.* { N. Fol. 2. Baccæ.
P. 1. El. de b. 2. Empl 3. ol. expr. 4. ol. still. 5. spir. 6. Essent.

185. *Lens* palustris.

186. *Lentisc.* Gumm. vel Mastich.

187. *Levistic.* { N. 1. Fol. 2. Rad. 3. Semen.
P. 1. ▽. 2. ol. 3. ⊖.

188. *Lichen.* { N. Folia.
P. ▽. st. è flor.

189. *Ligustr.* { N. 1. Fol. 2. Flor.
P. 1. ▽. st. 2. ol. infus.

190. *Lilij.* { N. 1. Flor. 2. Rad. 3. stamina.
P. 1. ▽. 2. ol. simpl. 3. ol. comp.

191. *Lil. convall.* { N. 1. Flores. 2. Rad. (sed rarò.
P. 1. ▽. 2. 🜄. liliat. 3. spir. lil. 4. cons. 5. ol. inf. 6. ol. st. 7. pulv. sternut.

192. *Limon.* { N. Poma.
P. 1. succ. 2. syr. de s. 3. ▽. ex flor.

193. *Linar.* { N. Fol.
P. ▽. st.

194. *Lini.* { N. Semen.
P. 1. Mucilag. 2. Farin. 3. ol. expr.

195. *Lotus.*

196. *Lupul.* { N. 1. Flor. 2. Juli.
P. Syr.

197. *Majoran.* { N. Fol. 2. Sem.
P. 1. ▽. 2. cons. 3. ol. st. 4. Balsam.

198. *Mala*

198. *Malabathr.* Folia.

199. *Malv.* { N. 1. Fol. 2. For. 3. Sem. 4. Radix.
P. ▽. st.

200. *Malv. arbor.* Flores.

201. *Mandragor.* { N. Cort. radicis.
p. ol. coct.

202. *Marrub.* { N. Folia.
p. 1. ▽. 2. syrup. de prass. 3. spec. diapr.

203. *Marj.* { N. Folia.
p. pilulæ marocost. Theriaca.

204. *Matricar.* { N. Fol. cum flor.
p. 1. ▽. 2. ⊖. 3. syr. 4. ol. st.

205. *Matrisylv.*

206. *Melilot.* { N. 1. Flores. 2. Semen.
p. 1. ▽. 2. Empl. de Mel.

207. *Meliss.* { N. 1. Herba. 2. Flor.
P. 1. ▽. 2. ol. 3. Extr. 4. cons. 5. syr. s. 6. S. comp.

208. *Melon.* { N. Semen. s. nuclei.
P. Condit. poma.

209. *Menth.* { N. Herba cum flor.
P. 1. ▽. 2. syr. de M. minor, 3. major. 4. cons. 5. ol. still. 6. ol. inf.
7. Balsam. 8. ⊖.

210. *Menth.* Sarracenic. 1. Fol. 2. Radix.

211. *Mercurial.* { N. Folia.
p. 1. ▽. 2. syr. 3. Mel.

212. *Mespil.* 1. Fruct. 2. offic. 3. Folia.

213. *Mei* Radix.

214. *Milij.* { N. 1. Semen. 2. Farina.
p. 1. ▽ still. 2. Dec.

215. *Milij Solis.* { N. 1. Semen. 2. Folia (rarò.)
p. ▽. st.

216. *Millefol.* { N. Fol. cum flor.
p. ▽.

217. *Momordic.* { N. 1. Folia. 2. poma.
p. ol. inf.

218. *Mori.* { N. 1. cort. radicis. 2. fol. 3. fructus.
p. 1. ▽. 2. Rob. Diam. s. 3. comp. 4. Nicol. 5. D. Cordi.

219. *Moschat.* { N. 1. Nux. 2. Flor. (Macis.
P. 1. Cond. nux. 2. ▽. nuc. 3. ol. st. 4. ol. expr. 5. ⊖. 6. ol. macis st. 7. ol. expr. 8. Extr. 9. Balf. macis. 10. B. Nucistæ.

220. *Muscus* arboreus ipse.

221. *Muscus* terrestris.

222. *Myrtills* baccæ.

223. *Myrt.* { N. 1. Folia, 2. Baccæ.
P. 1. syr. 2. ol. myrtillor. 3. ol. myrtin.

224. *Nap.* { N. Semen.
P. ol. expr.

225. *Nasturt. aq.* { N. Herba cum flor.
P. 1. succ. insp. 2. ▽. 3. spir.

226. *Nasturt. hort.* 1. Folia. 2. Semen.

227. *Nepeta* Herba.

228. *Nephriticum.* lignum & hujus infusio.

229. *Nicotian.* { N. 1. Folia. 2. Semen.
P. 1. ▽. 2. syr. 3. ol. st. 4. ol. infus. 5. ⊖. 6. Ung. 7. Balf.

230. *Nigell.* { N. Semen.
P. Sem. pp. 2. ▽. 3. ol. st.

231. *Nũmular.* { N. Herba.
P. ▽ st.

232. *Nymph.* { N. 1. Rad. 2. Fol. 3. Sem. 4. Flor.
P. 1. ▽. è Fl. alb. 2. ▽. è lut. 3. Syr. s. 4. Syr. c. de Nenuph. 5. cons. 6. ol. inf. 7. Unguent.

233. *Olea.* { N. Folia.
P. 1. cond. fr. 2. ol. comm. 3. ol. omphacin.

234. *Onon.* { N. Radix ac potissimum Cortex.
P. ▽ st.

235. *Origan.* { N. Summitates.
P. 1. ▽. 2. ol. st. 3. ⊖.

236. *Palma.* Dactyli, hinc Diaphœnicon.

237. *Papav.* sat. { N. 1. Fl. 2. Sem. alb. 3. Sem. nigr. 4. Capita cum & sine semine.
P. 1. Succ. insp. 2. Extr. 3. ▽. 4. syr. s. 5. C. 6. El. 1. Diac. s. 2. Montan. 3. Actuar. 7. Loch. 8. ol. expr.

238. *Papav. err.* { N. Flores.
P. 1. ▽. 2. syr. 3. cons. 4. extr. 5. ✠.

239. *Parietar.* { N. Folia.
P. ▽. st.

240. *Paris*

240. *Paris herb.* { N. 1. Baccæ. 2. Folia.
P. Pulvis Saxonic.

241. *Pastinac.* { N. 1. Sem. 2. Herba (rarò.)
P. 1. ▽. 2. ol. ſt.

242. *Pastin. ſylveſtr.* Semen.

243. *Perfoliat.* { N. 1. Folia. 2. Semen.
P. ▽.

244. *Perſic.* { N. 1. Folia. 2. Flor. 3. Nucl. 4. Fruct.
P. 1. Cond. 2. ▽ fl. 3. ▽ diur. 4. ſyr. fl. 5. conſ. 6. ol. expr.

245. *Perſicaria.* Folia.

246. *Petaſit.* { N. Radix.
P. 1. ▽. 2. ol. ſt. 3. extr.

247. *Petroſel.* { N. 1. Rad. 2. Sem. 3. Fol.
P. ▽. ſtill.

248. *Petroſel.* montan. 1. Rad. 2. Folia.

249. *Petroſel.* Macedonic. 1 Semen. 2. Radix (rarò.)

250. *Peucedan.* { N. 1. Rad. 2. Semen.
P. 1. ⊖. 2. ol. ſt.

251. *Pimpinell.* { N. 1. Rad. 2. Semen.
P. 1. Cond. rad. 2. conſ. 3. conſ. 4. ▽ ſt. 5. ol. ſt. ⊖.

252. *Pinaſtr.* { N. 1. Cort. 2. Fol. 3. Nuc. 4. Reſina.
P. ▽.

253. *Pini.* { N. 1. Nuces pineæ. 2. Cort. 3. Folia.
P. ol. expr.

254. *Piper.* { N. Semen. 1. album. 2. nigrum. 3. longum.
P. 1. Spec. Diatr. pip. 2. Trag. fort. 3. ol. ſt. 4. ol. inf.

255. *Piſtac.* { N. Fruct.
P. ol. expr.

256. *Plant.* { N. 1. Sem. 2. Fol. 3. Radix.
P. 1. Succ. inſp. 2. ▽. 3. ſyr.

257. *Pæon.* { N. 1. Rad. 2. Sem. 3. Flores.
P. 1. ▽. 2. ſyr. 3. extr. 4. conſ. 5. ⊖. 6. Fecul. 7. ol. ſt.

258. *Polygon.* { N. Herba.
P. ▽.

259. *Polygonat.* { N. 1. Rad. 2. Fol. 3. Baccæ.
P. ▽.

260. *Pomi.* { N. Poma acida, dulcia, subacida.
P. 1. succ. 2. syr. s. 3. syr. Reg. sab. 4. Extr. s. succ. inspiss. 5. Extr. rad.

261. *Popul.* { N. 1. cort. (albæ.) 2. Oculi, (nigræ.) 3. stilla.
P. 1. ol. inf. 2. Unguent.

262. *Porri.* 1. Rad. 2. Herb. 3. Sem.

263. *Portulac.* { N. 1. Folia. Semen.
P. 1. succ. insp. 2. ▽. 3. syr. s. 4. syr. C.

264. *Primul. veris.* { N. 1. Flores. 2. Folia.
P. 2. ▽. 2. cons.

263. *Prunell.* { N. 1. Folia. 2. Flor.
P. ▽.

266. *Pruni.* { N. 1. Pruna. 2. Gummi.
P. 1. Pulpa. 2. El. diapr. simpl. 3. comp. 4. Diapr. non laxativum.

267. *Ptarmicæ* 1. Radix. 2. Folia.

268. *Puleg.* { N. Folia.
P. 1. ▽ 2. ▽. bis destill. 3. ol. st.

296. *Pulmonaria* Folia.

270. *Pyrethr.* Radix.

271. *Pyrol.* Folia.

272. *Pyri* fructus. (pyra.

273. *Quercus* { N. 1. Folia. 2. Gland. 3. Cupulæ. 4. Cort. 5. Viscum. 6. fung.
P. ▽.

274. *Ranunculi.*

275. *Raphan.* { N. 1. Semen. 2. Radix.
P. ▽.

276. *Raphan. marin.* Radix.

277. *Rapi.* Radix.

278. *Rhodia.* radix.

279. *Rhodium* lignum ejusque Extract.

280. *Rhapontic.* vulgaris radix.

281. *Rhapontic.* veri.

282. *Rhois.* { N. 1. Sem. 2. Folia.
P. Succus Sumach.

283. *Rib.* { N. Baccæ.
P. 1. cond. bacc. 2. Rob. s. 3. Rob. comp.

284. *Rosæ.* { N. 1. Flores. 2. Anthera.
P. 1. ✠. 2. ▽. 1. fl. rub. 2. pallid. 3. alb. 4. Bals. 5. cons. s. & ⊖ta, tum & cons. pallid. 6. Elect. rosat. 2. de s. rosar. 7. Morsell.

Rosa. 7. Morsell. 8. ol. still. & ol. infus. 1. vulgare. 2. omphac. 3. comp. 9. Pil. rosat. 10. spec. El. de s. rosar. it. spec. arom. ros. sp. Diarrh. h. Abb. sp. rosat. novell. 11. spirit. 12. syrup. 1. rosat. s. 2. solut. Muscharum. 3. laxat. comp. s. elleb. 4. sine elleb. 5. de ros. sicc. 6. Iuleb. 7. mel. rosat. Mes. s. m. citrat. m. laxat. 13. Tinctur. 14. Troch. Diarrh. 15. Ung. rosat.

257. *Rorell.* 1. Herba. 2. Succus.

286. *Rorismar.* { N. Folia. 2. Flor. (Anthos) 3. semen.
P. 1. ▽. 2. ol. st. 3. Bals. 4. cons. 5. spec. dianth.

287. *Rubiæ* radix.

288. *Rub.* { N. 1. Fol. 2. Fl. (1. mora rubi. 2. Mora bati.) 3. Cymæ. 4. Rad.
P. 1. Rob. Diam. s. c. 3. Diam. Nicol.

289. *Rub. idæi.* { N. Fructus.
P. 1. syr. è s. 2. ✠.

290. *Rusci* Radix.

291. *Rut. hortens.* { N. 1. Herb. s. summit. 2 semen.
P. 1. ▽. 2. ol. st. 3. ol. inf. 4. ⊖. 5. ✠. 6. Bals.

292. *Rut.* murar.

293. *Sabin.* { N. Folia.
P. 1. ▽.

294. *Salic.* 1. Fol. 2. juli.

295. *Salviæ.* { N. 1. Folia. 2. Flor.
P. 1. ▽. 2. ol. stil. 3. ⊖. 4. conserv.

296. *Sambuc.* { N. 1. Flor. 2. Bacc. 3. Cort. 4. Spong. 5. Turiones.
P. à florib. 1. ▽. 2. spir. 3. vin. 4. ol. stil. 5. ol. infus.
è baccis. 1. Rob. 2. Tinct. 3. Spir. 4. ol. expr. 5. Tragea.

297. *Sanguisorb.* { N. 1. Herb. cum flor. 2. Rad.
P. 1. ▽. 2. syr. 3. conserv.

298. *Sanicul.* { N. 1. Folia. 2. Radix.
P. ▽.

299. *Santal.* { N. Lignum. 1. alb. 2. rubr. 3. citrin.
P. 1. Extr. gummos. 2. spec. Diatr. sant. 3. Ung. 4. Cerotum.

300. *Santonic.* { N. Semen.
P. 1. Semen ppt. 2. Conf. Cinæ.

301. *Saponar.* 1. Radix. 2. Folia.

302. *Sarsaparilla.* radix.

303. *Sassafr.* { N. 1. Lignum. 2. Cortex.
P. 1. Extr. 2. ol. still.

304. *Satureja.* { N. Herba cum flor.
P. 1. ▽. 2. ol. ſtill.

305. *Satyrij.* { N. Radix.
P. 1. condit. rad. 2. Elect. diaſ. 3. extr. ſang.

306. *Saxifr.* { N. 1. Fol. cum Fl. 2. Rad. (ſemen dicta.
P. ▽.

307. *Scabioſ.* { N. 1. rad. 2. Fol. 3. Flor.
P. 1. ▽. 2. ſyr. 2. conſ. 4. ⊖.

308. *Schœnanthi* 1. Culmi. 2. Flor. 3. Radix.

309. *Scolopendr. ver.* { N. Folia.
P. Syrup.

310. *Scolopendr. vulgar.* { N. Folia.
P. ▽.

311. *Scord.* { N. Folia.
P. 1. ▽. 2. ſucc. inſp. 3. ſyr. ſ. 4. ſyr. c. 5. El. Diaſcord. Fra.

312. *Scorzoner.* { N. Radix.
P. 1. Extr. 2. Cond. radix.

313. *Scrophul.* { N. Radix.
P. ▽.

314. *Scyll.* { N. Radix.
P. 1. rad. ppt. 2. oxymel. ſ. & c. 3. loch. 4. ✠. 5. Fecula. 6. Extr.

315. *Sebeſten.* { N. Fruct. Sebeſten.
P. Elect. de Seb.

316. *Secal.* { N. 1. Farin. 2. Furf.
P. 1. panis. 2. ▽. panis. 3. ▽. gram.

317. *Sedi.* { N. Folia.
P. 1. ▽. 2. ſucc.

318. *Senecionis.* { N. Caulis cum Fol. ac Flor.
P. ▽. ſt.

319. *Serpill.* { N. Herb. cum Flor.
P. ▽.

320. *Seſam.* { N. Semen.
P. ol. expr.

321. *Seſel.* maſſiliotic. ſemen.

322. *Seſel.* officinar. 1. Radix, 2. Semen.

323. *Seſel.* Cretic. ſemen.

324. *Siderit.* Herba.

325. *Sili-*

325. *Siliquæ* fructus. f. fuccus melligineus.

326. *Sinap.* { N. Semen.
P. ol. expr.

327. *Sisar.* Radix.

328. *Solan.* { N. 1. Herba. 2. Baccæ.
P. ▽ ftill.

329. *Sorbi* fructus (Sorbum.

330. *Spica.* { N. 1. Fol. 2. Flor. Lavend. 3. Sem. Lavend.
P. Conf. 2. ▽. 3. ol. ft.

331. *Spic. celtic.* radicula cum adnatis.

332. *Spic. Indic.* { N. Radix.
P. 1. ol. nardin. f. 2. comp.

333. *Spinachia* Herba.

334. *Staphisagr.* Semen.

335. *Stachad.* { N. Flores f. fpicæ compreffæ.
P. 1. Syr. f. 2. Syr. c. 3. Syr. Fernelii.

336. *Stachad.* Citr. Flores.

337. *Succif.* { N. 1. Rad. 2. Flor. 3. Folia.
P. ▽.

338. *Symphyt.* { N. 1. Rad. 2. Fol. 3. Flores.
P. 1. ▽. 2. Conf. 3. Cond. rad. 4. Syr. 5. Extr. 6. Extr. fanguineum. 7. ol. ft.

339. *Tamarifc.* { N. 1. Lignum. 2. Rad. 3. Cort. (inprimis radicis.)
P. Extr.

340. *Tanac.* { N. 1. Herb. cum Fl. 2. Sem.
P. 1. ▽. 2. ol. ftill.

341. *Tapf.* barb.

342. *Taraxac.* { N. 1. Rad. 2. Folia.
P. ▽.

343. *Thlafpi.* 1. Semen. 2. Herba.

344. *Teucrij* Herba cum Flor.

345. *Thym.* { N. 1. Herba. 2. Semen.
P. 1. ▽. 2. fpir. 3. ol. ftill.

346. *Thimiama.* Cortex.

347. *Tiliæ.* { N. 1. Flor. 2. Fol. 3. Cort. 4. Sem. 5. Lignum.
P. 1. ▽. 2. conf.

348. *Tormentill.* { N. Radix.
P. ▽.

349. *Tri-*

349. *Tritic.* N. 1. Semen. 2. Farina. 3. Furfures.
P. 1. ▽. 2. ol.

350. *Tussilag.* N. 1. Folia. 2. Radix.
P. 1. syr. de farfara. 2. conf. 3. ▽.

351. *Valer.* N. 1. Radix. 2. Herba (Phuveri.
P. 1. ▽. 2. Extr.

352. *Verbasc.* N. 1. Fol. 2. Fl. 3. Rad. (rarò.)
P. 1. ▽. 2. ol. inf.

353. *Verben.* N. Herba f. summit.
P. 1. ▽. 2. Ung.

353. *Vermicularis* folia cum florib.

355. *Veronic.* N. 1. Folia 2. Flores.
P. 1. ▽. syr. 3. ⊖.

356. *Victorial.* radix.

357. *Vinca perv.* N. Folia.
P. ▽.

358. *Vincetoxic.* N. 1. Radix. 2. Semen. (sed rarò.)
P. 1. ▽. 2. Extr.

359. *Viol. purpur.* N. 1. Flor. 2. Fol. 3. semen.
P. 1. syr. sol. 2. syr. violar. f. 3. f. viol. comp. 4. juleb. 5. conf. 6. ✠. 7. ol. inf. 8. ▽. still. è. flor. tum ex tota. 9. Tinct. 10. Extr. 11. Troch. sc.

360. *Vitis.* N. 1. Folia. 2. lachryma. 3. Uvæ. 1. immatur. 2. maturæ. 3. passæ maxime, (Zibebæ.) majores & minores. 4. Vinacea.
P. 1. Cinis sarment. 2. loch. passulat 3. mel. pass. 4. passulæ laxativ.

361. *Virg. Aur.* N. 1. Fol. 2. Flor.
P. ▽.

362. *Virg. aurea.* consolid. dictæ Folia.

363. *Ulmar.* N. 1. Folia cum flor. 2. Radix. (rarò.)
P. 1. ▽. 2. Extr.

364. *Urtic.* N. 1. Rad. (maximæ) 2. semen. 3. Fol. (minoris) & Romanæ 4. semen.
P. ▽.

365. *Urtic. mortua.* N. Herba cum Flor.
P. Conserv.

366. *Zedoar.* N. Radix longa rotunda.
P. 1. Cond. 2. conf. 3. Extr. 4. ol. st. 5. ▽

367. *Zin-*

367. *Zinzib.* { N. Radix. P. Cond. in China. 2. cond. nostrat. 3. cons. 4. Zz. laxativ. 5. spec. Diaz. 6. ol. still.

Classis 2. de Alterantib. secundariis

368. *Acet.* { N. 1. Vinacea 2. cerevisiaria 3. pomacea. P. 1. ✠. dest. com. 2. & ex fecib. 3. ✠ radicat. 4. ✠ mellit. 5. ✠. Terebinth. 6. Crystalli.

369. *G. Ammoniac.* { N. 1. θραῦσμα 2. φύραμα. P. 1. Amm. depurat. 2. ol. st. 3. pil. 4. Extr. resinos. 5. Extr. viscos.

370. *G. Anima.* P. Ol. st.

371. *G. Arabic.* P. 1. pulvis. 2. depuratum.

Asafœtid. { N. ipsa asa. P. 1. Pilulæ fœtidæ 2. Pil. de Asa f.

372. *Balsamum* verum.

373. *Balsamum* de Tolu.

374. *Balsamum Indicum* & ejus spiritus.

375. *Bdellium.* Gummi (lachryma) & P. Pilulæ.

376. *Benzoin.* & P. 1. Magist. 2. Flores. 3. Liquor. 4. oleum still.

377. *Camphora.* & P. 1. oleum 2. ol. 3. liquor, 4. Essent. alexiteria.

378. *Cancamum.*

379. *Caranna.*

380. *Colophonia.*

381. *Copal* Resina & P. ol. still.

382. *Elemi* & P. ol. st.

383. *Fuligo* & P. 1. spir. 2. ol. 3. ⊖.

384. *Galbanum* & P. 1. depurat. 2. ol. st. 3. Galbanetum 4. Cerot. de G.

385. *Hypocistis* & P. depurat.

386. *Lacca* & P. 1. lota 2. Trochisc.

387. *Ladanum* & P. ol. st.

388. *Liquidambra* & P. 1. ol. expr. 2. coctum.

389. *Lycium.*

390. *Mastiche* & P. 1. ol. st. Bals. 2. ol. per del. 3. ol. coct. 4. spir. 5. 🜄. mastich. 6. ▽. 7. Pilulæ.

391. *Myrrha* & P. 1. depurat. 2. Extract. 3. ol. still. 4. Liquor.

392. *Omphacimum* & P. syrupus de Agresta.

393. *Opium* { N. 1. Exoticum (Thebaic.) 2. Nostrat. P. 1. Extr. Querc. 2. aliud. 3. Extr. Salæ. 4. Extr. Croll. 5. Laudanum

Opium { danum opiat. 5. L. op. Querc. 6. aliud. majus. 7. L. op. s. Anodynum specificum Parac. 8. Nepenth. aureum Salæ, 8. L. op. Croll, 9. L. op. Senn.

394. *Opopanax.*

395. *Pissasphaltos.*

396. *Picis* { N. 1. Pix liquida. 2. P. sicca (palimpissa.)
P. ol. still.

397. *Resin. Terebinth.* { N. 1. Vera. 2. Vulgaris.
P. 1. Spir. 2. ol. 3. Bals. 4. Colophonia.

398. *Sacchar.* { N. à loc. 1. Sacch. Madar. 2. Canar. 3. Thomæum. 4. Meliss. (cibale.) 5. Valent. ab elaborat. 1. Sacch. non finum. 2. finum. 3. candis. 4. Penidiat.
P. 1. Sacch. penid. 2. Rosat. 3. Violat. 4. ▽. still. 5. ol. 6. ⊖. 7. Liq.

399. *Sagapenum.* & P. 1. depurat. 2. Pilul. comm. 3. Pil. Camilli. 4. Pil. fœtidæ. 5. ol. still.

400. Sanguis Draconis.

401. *Sarcocolla.* & P. Pilul. de Sarcocoll.

402. *Succolata.*

403. *Storax calamit.* & P. 1. ol. still. 2. ol. coct.

404. *Styrax liquidus.*

405. *Tacamahaca* & P. 1. ol. still. 2. Emplast.

406. *Tartari Præp.* { 1. Depurat. unde cremor. cryſtall. Acidum Tartari.
2. Destillat. unde 1. Spir. & ol. 2. Spir. comp. 3. Spir. Tartari ⊕-latus.
3. Salificat. 1. ⊖ Tart. 2. Magist. 3. Mag. purg. 4. Tinctur. 5. Tart. ⊕-latus. 6. Tart. ⊕-latus cryſtallisatus.

407. *Thuris* { N. 1. Thus. 2. Cortex. 3. Manna.
P. 1. 2. Liquor. Elect. Diaolib.

408. *Tragacantha.* & P. 1. Spec. Diatrag. calid. 2. frigid.

409. *Vini.* P. 1. 🜄. 2. 🜄 subtiliss. 3. 🜄 alcalisat. 4. 🜄 Tartarisatus 5. 🜄. Tart. alcalisat. 6. ▽ philosophica 7. 🜄 microcosmic. 8. 🜄 ⊕-latus 9. Mag. Vini, 10. ▽ temperata. 11. ⊖ philosophor.

Class. 3. de Purgantib. primariis.

412. *Agarici* { N. Fungus 1. Mas. 2. Fœm.
P. 1. Extr. 2. Trochiscat. 3. Trochisci. 4. Pil.

413. *Asari* { N. 1. Radix. 2. Folia.
P. 1. Extr. Coagulum 2. El. Diasar.

414. *Bryon*

414. *Bryon.* { N. Radix.
P. 1. Fecula. 2. Ung. Agrippæ.

415 *Cartham* { N. Semen.
P. 1. Extr. Diacarth. 2. Syrup. 3. El. Diac. 4. Spec. Diac.

416. *Cast.* { N. Siliquæ & Medulla.
P. 1. Flos f. pulpa. 2. C. Extracta pro clyst. 3. El. Diacass. c. Mann. 4. C. Extr. sine foliis senæ. 5. c. fl. senæ. 6. Extr.

417. Cataputiæ minor. 1. Semen f. grana. 2. Folia rarissimè.
N. Cataputia major. v. Ricinus.

418. *Colocynthid.* { N. Poma.
P. 1. Troch. 2. Alhandal. 2. inf. Trochisc. 3. Extr. coloc.

419. *Ebuli* { N. 1. Cortex 2. Acini f. seminula.
P. ol. expr.

420. *Ellebori nigri* { N. Rad. Cort.
P. 1. præpar. Offic. 2. præp. Recentior. 3. Extr. 4. Extr. Querc. 5. aliud Extr. 6. Extr. Salæ 7. Syrup. 8. Oxymel.

421. *Ellebor. alb.* Radix.

422. *Epithym.* { N. Integra planta.
P. Syrup.

423. *Esulæ.* { N. 1. Cort. 2. Fol. 3. Succus.
P. 1. Extr. Salæ. 2. Extr. Ruland. 3. 4. Extr. Querc.

424. *Frangulæ* Cortex interior.

425. *Gratiolæ* { N. Folia.
P. Extr. f. Succus.

426. *Hermodactyl.* { N. Rad.
P. Pilulæ.

427. *Jalap.* { N. Radix.
P. 1. Extr. 2. Magist. f. Resina.

428. *Mechoacann.* { N. Radix.
P. 1. Extr. simpl. 2. Extr. comp.

429. *Mezerej.* { N. 1. Cort. 2. Fol. 3. Grana.
P. 1. Pil.

430. *Myrobalan.* { N. Fruct. 1. chebul. 2. citrin. 3. Belliric. 4. Ind. 5. Emblic.
P. 1. Pil. de 2. generib. 3. Extr.

431. *Polypodij* Radix.

432. *Psyllij* { N. Semen.
P. Elect.

433. *Rhabarbar.* { N. Radix.
P. 1. Condit. 2. Syrup. de Cich. cum Rhabarb. 3. Syrup. de R. solut. 4. Syrup. Diaser. 5. Troch. de R. 6. Pil. de R. 7. Extr. }

434. *Ricini* { N. Semen seu nuclei.
P. ol. de Kerva. }

435. *Ricini Americ.* grana s. Grana Tiglia.

436. *Sennæ* { N. 1. Folia 2. Folliculi (raró.)
P. 1. pulvis s. Montagn. 2. syr. Fol. s. 3. syr. de pomis Reg. Sab. 4. El. Diabelzem. 5. passul. laxat. 6. Extr. }

437. *Staphid. agriæ* semen.

438. *Soldanell.* { N. Herba s. Folia.
P. Succus inspissatus. }

439. *Spinæ infector.* { N. Baccæ.
P. 1. succ. inspiss. 2. Syrup. }

440. *Turpeth.* { N. Cortex.
P. 1. Spec. Diaturb. cum Rhabarb. 2. pulv. Stockstaldi. 3. pil. de Turb. 4. ✠ de turb. 5. Extr. }

441. *Tamarind.* { N. Fructus (Dactylus.)
P. 1. Pulpa T. 2. El. Diaphæn. }

Class. 4. de Purgantib. secundariis.

442. *Aloes* { N. Succus sc. Aloe. 1. Lucida. 2. Succotrina, 3. Epatica 4. caballina.
P. 1. lota 2. Balsam. s. Extr. 3. Violata. 4. Viol. Tartarea 5. Rosata. 6. Rosata. Aquæ pend. }

443. *Elaterium* { N. Succus Elaterium.
p. 1. Depuratum 2. Correctum. }

444. *Euphorbium* (Succus) { N. 1. Flavum 2. candicans.
p. 1 2. 3. 4. correct. 5. Extract. 6. ol. inf. 7. Pilulæ. }

445. *Ghitta Jemou.* { N. Succus.
p. 1. Correct. 2. Extr. s. Magist. }

446. *Manna.* { N. ipsa Manna.
p. 1. Elect. Diacass. c. M. 2. El. lenit. de M. 3. M. Tartarisat. 4. Spirit. 5. ▽. }

447. *Opoponax* { N.
p. 1. op. depuratum 2. Extr. 3. Pilul. 4. ol. still. }

448. *Scam-*

448. *Scammon.* { N. Succus.
P. 1. Correct. Diagryd. 2. Defecat. 3. Extr. Resina 4. Extr. aromatisat. 5. Elixyr. Pilul. 6. ⊕-tum. 6 Sulphurisatum. 8. Rosat. 9. Inf. s. Spirit. purgans. 10. Diacidon. lucid. 11. Gelatina laxat. }

Hinc Conf. anis. laxat. El. bened. laxat. El. de Citro. sol. Diacydonit, laxat. &c.

LIBER. V.

DE

ZOOLOGIA.

1. *Classis de Animalibus Terrestrib. perfectiorib.*

1. *Agni* 1. Pulmones (cum recentes tum siccati.) 2. Fel. 3. Lana 4. Ossa incin 5. coagulum.

2. *Alces.* { N. 1. Ungula 2. Nervi.
P. 1. Ung. pp. 2. Magist. 3. ▽ cerebri. 4. ol. 5. ⊖. }

3. *Apri.* { N. 1. Adeps. 2. Dens 3. Genitale. 4. Fel. 5. Stercus. 6. Urina.
P. 1. Dens præp. 2. Magist. 3. ▽ Sanguin. }

4. *Asin.* 1. Ungul. 2. Sang. 3. Lac. 4. Urin. 5. Sterc. 6. Adeps 7. pellis.

5. *Bovis* { N. 1. Cornu. 2. Fel. 3. Iecur. 4. Splen. 5. Sanguis 6. Medull. 7. Sevum. 8. Axung. 9. Ung. 10. Urin. 11. Sterc. 12. Lapill. 13. Lac. 14. Butyr. 15. Cas. 16. Priapus.
P. 1. ▽ stercor. (omnium florum.) 2. ▽ sang. 3. Dec. splen. 4. Extr. splen. & epat. 5. ol. butyr. 6. Tinct. fellis. }

6. *Bubul.* { N. 1. Cornu & Ungulæ 2. sevum 3. stercus.
P. Extr. Epat. }

7. *Bufon.* { N. 1. Buf. exiccat. 2. Lapis Bufonites.
P. 1. Amulet. 2. Pulvis. 3. Sal. 4. oleum. }

8. *Canis* 1. Integer. 2. Caput. 3. Axung 4. Fel. 5. Sang. 6. Sterc. 7. Urina. 8. Dens. 9. Pellis 10 Pilus.

9. *Capri.* { N. 1. Corn. 2. Sang. 3. Lien 4. Medulla 5. Sevum 6. Lac. 7. Lapilli 8. Sterc. 9. Urina 10. Vesica 11. Oment. 12. Pellis.
P. Sang. 1. Spiritus 2. ol. 3. ⊖ 4. Bals. antipodagr. }

10. *Capræ alpinæ* 1. Sang. 2. Sev. 3. Iecur 4. Fel. 5. Sterc. 6. Lapis.

11. *Capricervæ* orient. Lap. Bezoar. orient.

12. *Capræ cervæ* occid. Lap. Bez. occident.

13. *Capreoli* 1. Caro 2. Coagul. 3. Iecur 4. Fel 5. Lien 6. Stercus.

14. *Castor.* { N. 1. Axung. 2. Testic. (castorium) 3 Pellis.
P. 1. ol. infus. 2. ol still. 3. El. diacast. 4 Extr.

15. *Cati domest.* 1. Axung. 2. Sang. 3. Caput 4. Sterc. 5. Pellis.

16. *Cati* Zibethini Excrementum (Zibethum.)

17. *Cervi* { N. 1. Cornu 2. Corium 3. Os de Corde 4. Genitale 5. Testicul. 6. Sang. 7. Lachrym. 8. Medull. 9. Sev. 10. Talus (Astragalus) 11. Lapis.
P. *Ex cornu* 1. *C. C.* ust. 2. ppt. 3. *C. B,* phil. calc. 4. Magist. 5. Galreda 6. Liquor. 7. oleum 8. ⊖ vol. 9. ▽ è tiphis.
Ex sang. Balsam. antipodagr.
Ex Sevo. ol. still.

18. *Cochl.* { N. 1. Integræ 2. Testæ 3. Pinguedo 4. Mucus,
P. 1. ▽. 2. Cinis.

19. *Cunicul.* 1. Integer ustus 2. Axung. 3. Cerebrum.

20. *Elephant.* { N. Dens (Ebur.
P. 1. Ebur ustum 2. Trochisc. de spodio.

21. *Equi* { N. 1. Sang. 2. Coagul. 3. Lac. 4. Sterc. 5. Lichenes 6. Testes 7. Pinguedo Jubæ. 8. Ungul. 9. Pili 10. Saliva 11. Dens 12. Lapis.
P. Extr. Lichen.

22. *Erinaceus* 1. Integr. 2. Jecur 3. Axungia.

23. *Hominis* { *Vivi* 1. capilli & horum ▽. 2. Ungues & inde P. mucilago 3. Saliva 4. Cerimen 5. Sudor 6. Lac & ex hoc P. 1. ▽ ⊕a 2. Butyrum 7. Sang. menstr. 8. Secundina 9. Urin. ejusque P. sc. 1. 2. 3. 4. *Spiritus* 5. *Magist.* 6. *oleum ludi* 10 Stercus cujus P. 1. ▽ *& oleum* 11. Semen 12. Sanguis & P. 1. ▽. 2. 3. *ol.* 4. *Balsam. antipod.* 5. *Spir. antiepilept.* 13. Calculus & P. 1. ⊖ 2. *ol.* 3. *Essentia.*
Interempti 1. Mumia & P. *præter vulgaria* 1. 2. 3. *Tinctura* 4. *ol. mumiat.* 5. ▽ *divina.* 2. Cutis 3. Pinguedo & P. *Linimentum* 4. Ossa & P. 1. *Pulvis* 2. *ppt.* 3. *Magist.* 4. *Ol. &* 5. ⊖ *volat. &c.* 5. Cranium *& P.* 2. *Calx* 2. *ppt.* 3. *Magist.* 4. *Spir.* 5. *ol.* 6. ⊖ *volat.* 7. *Extr.* 8. *Galreda* 6. Usnea 7. Cerebrum & P. 1. *Spir. s.* ▽ *aurea* 2. *ol.* 3. ▽ *antepilept.* 8. Fellis *Extr.* 9. Cor.

24. Lege-

24. *Leporis* 1. Cinis 2. Caput 3. Oculus 4. Sanguis 5. Pulmo 6. Cerebr. 7. Cor. 8. Jecur 9. Fel 10. Renes 11. Testiculi 12. Uterus 13. Coagul. 14. Talus 15. Axung. 16. Sterc. 17. Pili.

25. *Lupi.* { N. 1. Dens 2. Cor 3. Hepar. 4. Intestin. 5. Axung. 9. Ossa. 7. Sterc.
P. 1. ol. coct. 2. Essentia Sang.

26. *Lyncis.* 1. Axung. 2. Unguis.

27. *Moschi* { N. Excrementum Moschus.
P. 1. Spec. diam. dulc. 2. Spec. diam. amar. 3. Confect. Moschard.
4. Trochisc. 5. ol. Moschellin.

28. *Muli* 1. Ungul. 2. Urin. 3. Sterc. 4. Cor 5. Epar, Renes, Uterus, Testes, spuma oris.

29. *Muris* 1. Mus ipse 2. Stercus.

29. *Mus* araneus s. sorex ustus.

29. *Muris alpini* Adeps.

29. *Muris majoris* Stercus.

30. *Ovis* 1. Cerebrum 2. Fel 3. œsypus. 4. Lana succida 5. Sevum 6. Pulm. 7. Oment. 8. Sterc. 9. Urina 10. Vesica 11. Caput & Pedes.

31. *Ranunculus viridis* 1. ipse ran. 2. Sanguis.

32. *Rhinocerotis* Cornu.

33. *Serpentis* { N. 1. Cinis 2. Pinguedo 3. Exuviæ 4. Fel.
P. 1. Bezoardic. animale simpl. 2. comp.

34. *Suis* { N. 1. Fel 2. Pulm. 3. Pinguedo 4. Ossa 5. Talus 6. Stercus 7. Vesic.
P. 1. Unguenta 2. ▽ ad atrophiam.

35. *Talpa* 1. Cinis 2. Cor 3. Sanguis.

36. *Taxi* 1. Cinis 2. Sanguis 3. Adeps.

37. *Vipera* P. 1. oleum coct. 2. Trochisc.

38. *Vituli* { N. 1. Medulla 2. Stercus.
P. pectoralis.

39. *Unicorn.* Cornu.

40. *Ursus* 1. Pinguedo 2. Fel. 3. Oculus.

41. *Vulpis* { N. 1. Pingued 2. Pulm. 3. Jecur 4. Fel 5. Lien 6. Pellis 7. Sang. 8. Cinis 9. Sterc.
P. 1. Ol. 2. Loch. de Pulm. 3. Pulm. ppt.

Classis 2.

42. *Accipiter*. 1. ol. coct. 2. Adeps. 3. Excrementa.
43. *Alauda* 1. Cor vel integra al. 2. Sang.
44. *Alcedin.* Cor.
45. *Anat.* 1. Ipsa anas viva 2. Adeps. 3. Sang. 4. Fimus.
46. *Anser*. 1. Pingued. 2. Sang. 3. Sterc. 4. Cutis pedum.
47. *Ardea* Axungia.
48. *Ciconia* { N. 1. Integra, 2 sterc. 3. Ventric. 4. Axung. 5. Fel. P. 1. ▽ antepilept. 2. Arcan. alexiph. }
49. *Columb*. 1. Integra viva 2. Sanguis 3. Tunica Ventric. 4. Fimus.
50. *Cornic*. Fimus.
51. *Corvi* 1. Pulli 2. Cerebr. 3. Pingued. & Sang. 4. Stercus.
52. *Coturnic*. 1. Ping. 2. Excrement.
53. *Cucul*. 1. Ustus 2. Fimus.
54. *Ficedula* comesta.
55. *Gall*. 1. Integra viva & P. 1. Gelatina 2. Contusum 2. Cerebr. 3. Tunica Ventric. 4. Testicul. 5. Fel 6. Ping. 7. Guttur. 8. Sterc. 9. Ova eorumque testæ, membranula, albumen, vitellum & P. oleum.
56. *Grus*. 1. Integ. 2. Ping. 3. Fel 4. Caput. 5 oculi. Ventric. 6. Medulla tibiæ.
57. *Hirund*: { N. 1. Integ. 2. Cor 3. Sang. 4. Lapill. 5. Nidus 6. Stercus. P. ▽ still. }
58. *Milv*. 1. Cinis 2. Caput 3. Epar 4. Sang. 5. Fel 6. sterc. 6. Ping. Hinc, P. Ung.
59. *Motacilla* pulvis.
60. *Noctua* 1. Caro 2. Fel 3. Pinguedo.
61. *Olor*. 1. Pulli 2. Adeps 3. Pellis.
62. *Palumb*. plumæ ustæ tum Sang. Fimus, &c.
63. *Pari* Cinis.
64. *Passer* Troglotites comestus vel in cinere assumpt.
65. *Pavon*. 1. Jus 2. Adeps 3. Fel 4. Sterc. 6. Pennæ 6. Ova.
66. *Perdic*. 1. Caro 2. Medull. 3. Sang. 4. Iecur 5. Fel 6. Pennæ.
67. *Pic*. 1. Substantia 2. Cinis P. ▽ antepil.
68. *Struthion*. 1. Tunica Ventric. 2. Adeps.
69. *Turtur* 1. P. Cinis & Extr. 2. Pinguedo.
70. *Upup*. 1. Caro 2. Pennæ.
71. *Vultur* 1. Caro 2. Ping. 3. Cerebr. 4. Fel 5. Pennæ 6. Fimus.

Class. 3. de Piscibus.

72. *Anguill*. 1. Ping. 2. Caput 3. Sang.
73. *Barb*. Ova.

74. *Blatta bizantia* i. e. conchylium.

75. *Cancr.* { N. 1. Substantia 2. Oculi 3. Putamen.
P. 1. ppt. ocul. 2. Mag. oc. 3. ▽ cancr. 4. ol. s. liquor oculor.

76. *Carpion.* 1. Fel. 2. Axung. 3. Lap. triangularis. 4. Lapilli oblongi.

77. *Ceti* Axungia.

78. *Conch.* { N. 1. Testæ 2. Caro 3. Margaritæ.
P. Testæ calcin. ppt. Hinc antiepilept.

79. *Dentalij* & Entalij substantia.

80. *Halec.* 1. Animæ 2. Substantia 3. Muria.

81. *Huson.* Ichthiocolla.

82. *Lucij* { N. 1. Fel 2. Cor 3. Mandib. 4. Offic. cruciforme 5. Axungia, 6. Ova.
P. ▽ fellis.

83. *Matris perlar.* 1. Cinis 2. ppt. & Antifebrile.

84. *Mustel.* 1. Epar 2. Ventric. 3. Spina.

85. *Ostreæ* 1. Substantia 2. Testæ.

86. *Percar.* Lapides.

87. *Ranar.* { N. 1. Substantia 2. Cor 3. Epar 4. Fel 5. Pingued. 6. Sperma.
P. 1. ▽ è ranis 2. ▽ è sperm. 3. ol. 4. Pulvis sperniolæ compos.

88. *Sepiæ* 1. Os 2. Humor ater 3. Ova.

89. *Sturion.* Ossa.

90. *Testudin.* 1. Crura 2. Sang. 3. Fel.

91. *Thymall.* Axungia.

92. *Tinc.* 1. Substant. 2. Fel. 3. Lapill.

93. *Trut.* Pinguedo.

Classis 4. de Insectis.

94. *Apis* { 1. Substantia.
1. Mel. & PP. Mel depurat. 2. M. destill. unde 1. spir. 2. ol. comp. 3 ✠. 4. Tinct. 5. Essent. Q. 6. Elixyr. (Clyssus.
3. Cera & P. ol. still.
4. Propolis.

95. *Araneor.* 1. Substant. 2. Tela.

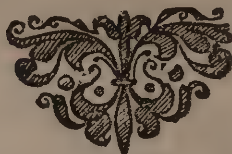
96. *Asellor.* Pulvis.

97. *Bombyc.* 1. Subst. 2. Sericum 3. Folliculi sericei.

98. *Cantharid.* Substantia.

99. *Cicad.* Pulvis.

100. *Cicindela.*
101. *Cimices.*
102. *Eruca.*
103. *Formica* { N. 1. Substant. 2. Ova 3. acervus. / P. 1. oleum 2. ▽ Magnan. 3. Liquor. }
104. *Grylli* 1. Cinis 2. Succus.
105. *Hirudines.*
106. *Lacertus* { N. impositus. / P. oleum. }
107. *Locust.* 1. in suffitu 2. in amulet.
108. *Lumbric.* { N. 1. Conquassat. / P. 1. ▽. 2. ol. 3. Liquor 4. Pulvis. }
109. *Lumbric.* intestin.
110. *Musca.* { N. Substant. s. Capita. / P. ▽. }
111. *Pediculus.*
112. *Ricinus.*
113. *Salamandra.*
114. { *Scarabæi* { N. Cornua. / P. ol. } / *Scarabæi pilular.* pulvis. / *Scarab.* Unctuosus. }
115. *Scinci* 1. Integr. 2. Pinguedo.
116. *Scorpion.* { N. 1. Cinis. / P. 1. ol. simpl. 2. comp. 3. magn. }
117. *Teredin.* farina.

PHAR-

D

demser
N.
medius,
tarius,

Ssge
agn
menta
N.
ciali,
Res
res qu
ptabil

PHARMACOPOEIÆ
MEDICO-CHYMICÆ,

LIBER I.

DE ISAGOGE.

CAPUT I.

De Definitione ac distributione Pharmacologiæ.

Harmacopœja est descriptio rerum medicamentalium ad bene medicandum. Seu est doctrina medicamẽtorum adeoque & Pharmacologia eodem sensu dicitur.

N. *Medici officium tribus nititur mediis, remediis medicè dictis: alimentariis; chirurgicis, ac pharmaceuticis illa suppeditat Culina, ista Chirurgia, hæc Pharmacologia.*

Objectum pharmacologiæ est res naturalis medicamentalis. Descriptio est ejusdem rei pharmacologica *Constitutio, Usurpatio* atque *Signatio.*

De his agetur generaliter in Isagoge *lib.*1. In Officina *lib.*2. Specialiter, in Mineralogia *lib.*3. Phytologia *lib.*4. ac Zoologia *lib.* 5.

CAPUT II.

De rebus medicamentalibus nativis.

ISagoge est pars Pharmacologiæ, quæ agit de rebus naturalibus medicamentalibus in genere.

N. *Res naturalis non opponitur artificiali, sed supernaturali.*

Res naturalis medicamentalis est res quæcunque ad medicandum adaptabilis, sive figuram ea obtineat nativam, id est naturâ inditam, sive elaborationem aliquam officinalem sustinuerit; Illæ communiter veniunt nomine *simplicium, materialium, nativorum*; hæ *præparatorum.* Utramque seriem generaliorem videre licet *lib.*2. Verum enim vero, quia in utrisque nomina plurima occurrunt,

quæ vel minus vulgaria, vel æquivoca, vel uni alicui classi minimè subjungi queunt, operæ prætium duxi, pharmacopœjas tyronibus synopsi brevi inservire & utrarumque nomina alphabetica serie exhibere.

Sunt itaque Nativorum Nomina generalia:

A.

Acetum. Acetum in genere liquorem quemcunque acidum notare potest, unde nonnullis spiritus ⊖-li & simil. acetum dicuntur: Veruntamen in Officinis liquorem solum acidum denotat, ex potulentis succis factum, & κατ' ἐξοχὴν ex vino seu uvis. Et hoc recipiendum est quoties aceti simpliciter fit mentio. N. *Aceta infusione parata Vide in lib. 2.*

Acini sunt granula minutiora sive per se crescant. ut acini, i. e. baccæ sambuci, sive aliis inclusa, ut acini uvarum, quin & ipsas uvas integras sonant.

Adeps, idem quod pinguedo generaliterque tam axungiam quàm sevum denotat, usitatiùs tamen pro axungia usurpatur, atque absolutè pro adipe suillo. Vid. lib. 2.

Alabastri, sunt folia illa viridia herbacea, quæ flores sepiunt. In Mineralogia: Alabaster seu alabastrices lapidem certum denotat.

Anthera, i. e. summitates seu cacuminula in florum medietate capillamentis incumbentia.

Apices, idem quod anthera.

Aqua quid sit nemini ignotum est. Pharmacopœjam subit, tum nativa, tum præparata. Vid. l. 2. & 3.

Arbor, est planta lignea frutice grandior, Baum.

Aroma, Gewürtz. Vid. l. 2.

Arilli, idem quod acini seu lapilli in fructibus.

Axungia est pinguedo sevo mollior, idemque cum adipe, Schmeer/ Schmaltz.

B.

Bacca, Beeren. Vocantur fructus quicunque parvo-rotundi.

Bitumen, est genus è mineralibus, Vid. l. 2.

C.

Cacumen. Cacumina sunt idem quod summitates.

Calix. Calices sunt oculi sive gemmæ, florum prodromi. Ut oculi populi arboris: vel est folliculus quo flos primum, mox seminis fœtus clauditur.

Capillamenta sunt filamenta illa tenuia in florum medietate surgentia.

Capita in Zoologia quid sint, notum est, id phytologia rotunda illa seminũ, aut florum receptacula referunt, ut caput papaveris, &c.

Capreoli, sunt ligamenta contorta, quibus plantæ nonnullæ dotatæ sunt, ut aliis sese annectant.

Caro in ζωολογίᾳ vox notissima est, in φυτολογίᾳ substantiam illam molliorem fructuum succulentorum no-

tat, quam alias pulpam vocamus, ut pulpa ſeu caro caſſiæ, caro prunorum.

Caulis, eſt truncus herbæ inter ramos & radicem.

Caudex, idem eſt in arboribus & fruticibus, quod caulis in herbis.

Coma in Phytologia idem quod ſummitates ſonat.

Cor, idem quod medulla vegetabilium.

Cornu, Cornua non niſi in Zoologia locum habent. Vid. l. 2.

Cortex, eſt tegumentum ceu cutis vegetabilium. Vid. lib. 2.

Corymbi, i.e. ſummitates.

Cyma, Cyma ſunt teneri calculi Juli, die Sproſſen.

E.

Echinus eſt quicquid numeroſa congerie aculeorum ſtipatur, ſive tegmen, ſive caput, ſive cacumen fuerit.

F.

Fibræ, i.e. filamenta, ſive villi 1. ſunt veluti ſtamina rebus nonnullis intexta, v.g. arboribus, foliis, &c. 2. Sunt capillamenta extrinſecus adnaſcentia, e.g. radicibus & ſimilibus. Die Härlein an den Wurtzeln.

Flores. Florum nomen æquivocum eſt, locumque habet tum inter nativa, tum inter præparata. Vid. l. 2.

Folium, Folia in phytologia notiſſima ſunt, in Mineralogia ſunt folia ☉ & ☽, i.e. ☉ & ☽ in tenuiſſimas laminas redacta.

Folliculus eſt theca tenuis, quæ granum vel ſemen continet involutum.

Fructus ſunt grandiores illi ac ſucculenti plantarum fœtus ſeminum receptacula. Ut poma, pyra, pruna, &c.

Frutex eſt planta, naturæ inter herbas ac arbores mediæ; ad ligneam tamen naturam quam proxime accedens.

Fungus eſt excrementum arboribus fructicibusve quibusdam adnaſcens, vel immediatè è terra prodiens.

G

Gemmæ in Mineralogia ſunt lapides pretioſi: in Phytologia, gemmæ idem denotant quod oculi.

Geniculum eſt internodatio quarundam plantarum.

Granum in nativis ſemina ſonat minutiora, ſive rotunda ea ſint, ſive alius alicujus figuræ. Sic ſunt grana piperis, hordei, tritici.

Gummi, Gummis: liquor eſt concretus ex arboribus diffuſus. Vid. l. 1.

N. *Gummi vox etſi indeclinabile ſit, placuit tamen in Plurali efferre gummata, &c.*

H.

Herba eſt planta frutice minor: ſeu eſt quod à radice foliatum, ſine caudice provenit, ſæpiusque ſemen in caule fert. In praxi tamen, pro foliis ſolis ut plurimum uſurpatur, e.g. ℞. Herb. ceterach, i.e. folia.

I.

Iuba eſt arundinacea coma effuſa, qualis in milio eſt.

Julus. Juli sunt folia primum erumpentia, die erste Schößling oder Blätter. Strictè notat Juglandis arboris flores longiusculos, cum foliis prioribus apparentes. Die Drateln oder Nußblut.

L.

Lacryma est humor è plantis tum sponte effluens (sive is concrescat, v.g. in oleum, resinam, gummi, sive non) tum facta incisione, erumpens.

Lanugo in Phytologia, sunt filamenta tenella, cuticulæ extimæ instar pilorum seu lanæ adnascentia, v.g. in Verbasco.

Lapides in singulis tribus mundi regnis locum sibi vendicant. In Mineralogia. Vid. lib. 3. Phytologia, cortices duriores, nucleum includentes quandoque lapides referunt. In Zoologia manet significatio mineralogica, calculosque exhibet in animalibus repertos.

Lignum. Vid l.2.

Loculamenta sunt seminum involucra, quæ veluti parvæ capsulæ ea occludunt.

Locusta, idem quod oculi, in Zoologia autem certa animalcula referunt.

M.

Matrix in phytologia idem est quod medulla aut cor.

Medulla in Mineralogia partem molliusculam denotat, quæ in saxis nonnunquam reperitur. German. Steinmarck. In Phytologia mediam cujuslibet partem molliorem ac præstantiorem refert, quam & Cor matricemve appellant. In Zoologia adipem significat in ossium medietate contentam; vel molliorem illam substantiam, quæ in spina ac cranio est.

Minera est terra sive materia ex qua mineralia & maximè metallica fiunt. Sic minera ☉is, & ☿ ij.

Mineralia. Vid. l.3.

Muscus est excrementum herbaceum instar lanuginis corticibus arborum, vel ossibus aëri expositis adnascens. Dicitur & Usnea: interdum tamen certis plantis attribuitur. Vid. lib. 4.

N.

Nucleus est semen nucibus vel fructibus inclusum.

Nux fructus quosdam denotat cortice lapideo nucleum occludentes.

O.

Oculi, sunt florum prodromi, inque flores explicabiles.

Olea, sunt pinguedines fluidæ. Vide in præparat. Nam omnia ferè præparata sunt.

Ossa Zoologicè notissima sunt, phythologicè officuli vocabulum imponitur lapideis corticibus, qui nucleos circumdant.

P.

Pediculus, petiolus est, quo folium, fructus aut flos dependet.

Pinguedo idem est quod adeps, interdum tamen generalius sumitur, ut omnia pinguia comprehendat.

Planta est vegetabile integrum, sive ar-

ve arborem velis, five fruticem, five herbam.

Pulpa eft caro, feu fubftantia fructuum fucculenta, inter corticem ac nucleum comprehenfa, v. g. pomorum, cerafórum & fimil. referturque ad præparata.

R.

Radix eft infima pars plantæ, terræ infixa.

Ramus eft velut brachium plantæ.

Refina in claffe nativorum, eft concreta lacryma certarum arborum, naturæ oleagineæ, ut Terebinthina, &c. In præparatorum claffe quid fit. Vide infra.

S.

Salia, quid fint. Vid. c. 3. & l. 2, c. 79.

Semen in Officina minutiores plantarum fructus denotat, ex quibus fimile nafci poteft.

Sevum eft pinguedo duriufcula, fumiturque à folis quadrupedibus cornutis.

Spica. Spicæ funt fummitates in longum deductæ, ut fpica lavendulæ.

Stercus eft excrementum animalium per anum excretum.

Stipes eft pars plantæ inter radicem & ramos, idemque quod caulis.

Stipulæ folia funt culmum ambientia.

Succus. Vid. in præparatis.

Summitates, funt cacuminula herbarum, dicunturque de herbis foliorum minutiorum. Ut abfinthii, Rutæ.

Surculus eft, quod ex ramis fimplex oritur, eftque velut germen quoddam ex ipfo trunco vel caudice productum.

T.

Terra. Terræ & in nativis locum habent, & in præparatis; nativarum feriem. Vid. l. 2. c. 3. Terræ fignificationem in præparatis. Vid. cap. feq.

Tefta, ovorum cortex externus appellatur.

Turio. Turiones funt teneritates fummitatum ipfarum arborum, quæ fingulis annis crefcunt.

V.

Venæ funt quæ in plantarum foliis apparent, fibræ, in ramulos divifæ.

Villi. Vide fibræ.

Vifcum, (aliis vifcus) eft frutex peculiaris in arborum quarundam ramis enatus, femper virens.

Umbellæ funt fummitates plantarum finuofæ, inftar nidi avis formatæ.

Ungues funt extremitates corneæ digitorum. In Phytologia, Unguiculi interdum idem funt quod alabaftri.

Ungula. Ungulæ funt cornea tegumenta, quibus pedes nonnullorum animalium conteguntur.

Urina. Vid. l. 2. c. 5.

Ufnea idem quod mufcus offibus vel arboribus adnafcens.

CAPUT III.

De Rebus medicamentalibus præparatis.

Præparatorum nomina generalia sunt.

A.

ACeta præparata. Vid. lib. 2.

Alchohol significat pulverem subtilissimum ac inpalpabilem, interdùm S. vini rectificatissimum.

Amalgama est mixtura metalli cum ☿ vivo. Vid. l. 3.

Amuletum idem est quod Periamma.

Anacollema ἀνακόλλημα (ἀπὸ τῆς κολλῆς à glutino sic dictum) glutinamentum in genere significat, in praxi autem medica propriè medicamentum dicitur, quod fronti applicatur, ut sanguinis fluxum ad nares vel oculos intercipiat: Fit ferè semper forma captalasmatis, de quo lib. 2.

Apozema ἀπόζεμα. Vid. Decoctum.

Apophlegmatismus est medicamentum pollens facultate pituitam à cerebro eliciendi, perque os excernendi. Fit forma Gargatismi, Masticatorii & Unguenti. Vid. l. 2.

Aqua destillata seu stillatitia est lympha destillatione elicita, constans ex parte aquea & spirituosa, ita tamen ut propius ad naturam aqueam accedat. Vid lib. 2.

N. *Aquarum stillatitiarum nomine veniunt (quamvis minus accuratè (nonnulli spiritus, ut ex mineral.* 🜄, 🜂 *& simil. Ex vegetabilibus omnes fere aquæ compositæ. Vid. ibid. l. 2.*

N. II. *Imponitur itidem singularibus quibusdam præparationibus, ut sunt* ▽ *benedicta, &c. vide infusionem* ☿ *ij.*

Arcanum Theophrasto est Quinta rei essentia summè exaltata, sed ut ait idem: Est virtus rei millecupla exaltatione emendata. Quatuor enim inprimis arcana jactitat. 1. Arcanum primæ materiæ. 2. Lapidis philosophorum. 3. ☿ ij. vitæ. 4. Tincturæ. *Lib.* 5. *Archidox.*

N. *Arcanum aliis est Extractum in specie sic dictum.*

B.

Bacilli nomen imponitur medicamentis figurâ bacillorum, i.e. tereti formatis; ut bacilli fumales, bacilli pectorales.

Balani, Βάλανοι idem sonant quod glandes seu suppositoria.

Balneum, propriè totius corporis lotio est, fitque vel liquore naturali, v. g. aquâ dulci, thermis, vel artificiali, Non raro tamen & pro lotione partium solummodo inferiorum sumitur, quas insessus & semicupia vulgò vocant.

Balsamus vel Balsamum. Balsami vocabulum pluribus in Officina usurpatur significationibus. (1.) Denotat genus quoddam *odoramenti* Crassiusculi

siusculi instar unguenti, vel linimenti, Et hæc significatio usitatissima est. E. g. Balsamus rosarum, Apoplecticus & simil. (2.) Solent quoque ex gummi, resinisque cum spiritu Vini *liquores destillari*, qui extrinsecus illinuntur, balsamique nomine veniunt; ut balsamus nervinus, sciaticus & simil. (3.) *Inunctorium liquorem* significat, eumque oleo crassiorem, linimento liquidiorem: Balsamum ros inunctorium appellabimus. Vid. l. 2. de unguentis. (4.) Balsami nomen sibi vindicarunt *Salia fusa & liquata*, ut Balsamus ♉. Tandem (5.) sunt *singulares* quædam *præparationes*, quibus balsami nomen imponunt, ut balsamus Sulph. sanguinis humani. De quibus sigillatim suo loco.

Bolus medicamentum est consistentia magis duriuscula quam Electuarium, sic dictum quod bucca capiatur.

C.

Calx propriè dicitur quod calcinando vel in alcool conversum, ut calx ☉is ☽næ, &c. vel saltem friabile factum est, ut C. C. & simil.

Caput mortuum est residua illa materia crassa ac sicca, quæ in destillationibus, præcipuè mineralium remanet, communissimè autem remanentiam ⊖li notat.

Cataplasma. Medicamentum est topicum pultis consistentia.

Cauterium à viribus sic dicitur, quod cutem carnemque subjectam adurat, sive id fiat igne actuali v. g. ferro candenti? sive potentiali, i. e. medicamentis. Possunt autem cauterisantia formulis fieri variis, nempe forma lapidum, vid. 2. Spiritum, v. g. olei ♀ ij butyracei; lixivorum. v. g. è cineribus sarmentorum.

Cementum est pulvis, cujus ope calcinatio cementatoria peragitur.

Cerotum vel Ceratum à cera sic dictum, Medicamentum est, topicum, inter Emplastrum ac unguentem consistentiæ mediæ: seu, est Emplastrum molliusculum. Vid. l. 2.

Cinis. est pulvis ille griseus ex combustione rerum crematilium residuus. Constatque ex sale (qui elixiviari potest) atque terra mortua.

Clareium Vinum est aromatum infusione imprægnatum atque cum sacchàro dulcoratum. Dicitur alias vinum seu potus Hippocraticus.

Clyster, *Clysma*, *Enema*, Medicamentum liquidum est, quod ano vel utero per Siphonem intruditur. Vid. lib. 2.

Collutiones oris διακλύσματα, sunt liquores medicamentosi, qui in ore continentur, beneficioque linguæ hinc inde agitantur.

Collyrium medicamentum est, quod oculis immittitur, sive liquidum id sit, sive solidum. Liquida veniunt ferè titulo aquarum, tum quoque unguenti: Sicca pulverem vel Trochiscorum; Hos nomine peculiari *Sief* appellitant.

Colo-

Colophonia est pars resinarum crassior ex harum destillationibus coctionibusve residua. Vid. lib. 4.

Condita dicuntur quæ conditura, i. e. condiendo facta sunt eingemachte Sachen. Vid. lib. 2.

Confecta, id est saccharo obducta & incrustata, eodemque sensu dicuntur & confectiones. Vid. lib 2.

N. I. *Confectionis nomen datum est & speciebus nonnullis cum saccharo mixtis: Unde confectiones aromaticæ, &c. dici solent. Verum præstat nomine specierum eas nominare.*

N. II. *Est & Confectio Hamech, id est Electuarium.*

Conservæ sunt medicamenta ex floribus, foliis, radicibus, cum saccharo conquassatis, facta. Vulgo Zucker / ut conserva rosarum RosenZucker.

Corrosivum idem est quod causticũ. Vide Cauterium.

Crocus est calx pulverea ad croceum vergens colorem, paratur autem vel ex ♂ io, vel ♂te, vel ♀ re.

Cucupha est Caputium medicamentis cephalicis repletum. Vid. l. 2. Sacculus.

D.

Decoctum: Decocta sunt brodia liquida, constantia ex conveniente liquore, viribus medicamentosis, interveniente debita coctione, impraegnato. In specie autem dicitur de potionibus intrinsecus assumendis, ex decocto brodio paratis, quas alias ἀποζέματα vocant.

Diaclysma, i. e. Collutio oris. Vid. de Gargarismis, lib. 2.

Dentifricium medicamentum est dentibus, vel gingivis fricandis destinatum, sive id liquor sit. Vid. l. 2. de Gargarism. sive linimentum, sive pulvis. Vid. lib. 2. suis locis.

Dropax, Δρώπαξ, Picatio (πίτλωμα) medicamentum est emplasticum Cuti fortiter adhærens, sic dictum à pice qua sola olim reliqua ingredientia suscipiebantur. Vid. l. 2. Empl.

E.

Eclegma est medicamentum internum, pulmonibus dicatum syrupo crassius, quod in ore detinetur, ut paulatim per guttur in pulmones delabatur. Dicitur & Linctus, Lambile, Loch, Lohoh.

Electuarium est medicamentum syrupo & eclegmate crassius, constans ex medicamentis durioribus pulverisatis, melli, syrupo, saccharo syrupisato, vel alii alicui convenienti liquori melligineo, (id est mellis consistentiæ) accuratè mixtis.

N. *Sunt & nonnullæ species hoc nomine insignitæ, scil. quia olim (ut nonnulli volunt) cum saccharo in Electuarii formam redigebantur. Sic dicitur Electuarium Ducis, El de gemmis, &c. Verum quia mos ille abolevit, præstat Specierum nomen usurpare.*

Eleosaccharum nihil est aliud quàm oleum destillatum cum saccharo mixtum. E. g. olei ℈j. sacchar. ℥j. vel circiter.

Elixyr-

Elixyr est species tincturarum, quas Elixyris nomine appellare placuit. Ut Elixyr proprietatis. Elix. vitæ, &c.

Embrocha ἐμβροχὴ irrigatio, instillatio, stillicidium. Fomentationis genus est, cum liquor fomentans stillatim seu guttatim in partem fomentandam funditur.

Emplastrum est topicum medicamentum notissimum. Germ. Pflaster.

Emulsio medicamentum est liquidum lacteum, i. e. lac mentiens. Vid. lib. 2.

Epithema est medicamentum liquidum parti alicui imponendum. Vid. lib. 2.

Errhina sunt medicamenta, quæ naribus immittuntur, adeoque & ptarmica comprehendunt. Specialiùs tamen plerumque sumitur errhinum, quatenus pituitam sine sternutatione prolicit. Vid. lib. 2.

Essentia Essentiæ vocabulum significat accuratè loquendo balsamicam rei partem à crassiori separatam. Quare cùm exactissima rei separatio beneficio extractionis peragatur, fit ut pars illa balsamica à crassiore corpore extracta Essentia κατ' ἐξοχὴν dicatur, alias à modo fiendi Extractum.

N. I. *Nonnunquam attribuitur quoque Essentiæ vocabulum succis expressis ac spissatis. Verum præstaret hos proprio suo nomine, quò minus confusio oriatur, nominare.*

N. II. *Sunt & qui Eleosacchara Essentias vocant, sed abusivè.*

Extractum Essentia rei est vi liquoris alicujus, è corpore crassiore separata ad consistentiam justam inspissata. Vid. lib. 2.

N. I. *Extractum quoque generaliter nonnunquam sumitur; ut & succos sub se comprehendat non secus ac Essentia.*

F.

Farina est pulvis molendo contritus.

Feculæ sunt pulveres in certis vegetabilium expressionibus subsidentes. Vid lib. 2.

Flores in præparatis qui sint. Vid. lib. 2.

Frontale, Epithema denotat, fronti applicandum.

G.

Galreda. Succus est inspissatus viscosus, lucidus, fitque plerumque ex coctis partibus animalium cartilaginosis, v. g. ex pedibus vituli, &c. Galrey.

Gelatina ferè idem est cum Galreda, nisi quod generalius usurpetur, & pro quocunque succo pellucido lento glutinosoque sumatur, qui tamen inprimis fieri consuevit ex succis fructuum. E.g. pomorum, &c. ut Gelatina Cytoniorum, CC.

Gargarismus, liquorem denotat, quo os faucesque gargarisando colluuntur. Vid. lib. 2.

Glandes idem sunt cum suppositoriis.

Gummi in classe præparatorum, nihil

hil aliud est, quam Extractum resinosum. Vid. lib. 2.

H.

Holippa sunt placentulæ ex infusione medicamentali farinâque triticea, addito insuper tantillo sacchari, subactæ.

I.

Infusum, Infusio est liquor qualitatibus mendicamentosis, sola maceratione impraegnatus. Parum itaque differt à decocto, quippe quod huic coquendo accedit, accedenteque interdum maceratione, id ferè illi, sola maceratione. Usitatiùs tamen de potionibus dicitur ac inprimis de quibusdam purgantibus ex Vino, cerevisia vel simili liquore, dicta ratione paratis. Vid. lib. 2.

Juleb, nomen Persicum est, idemque sonat quod potio dulcis. Arabibus vox Julebi à syrupis non distinguitur. Nostratibus autem Julebi seu Julapia, (Græc. ζυλάπια) potiones sunt in praxi usitatissimæ syrupis dilutiores, constantque ex liquoribus clarioribus, sacccharo vel syrupo convenienti ad gratum saporem dulcoratis.

L.

Lapis. Lapidis nomen nonnullis imponitur medicamentis, quæ ad duritiem lapideam vel terrestrem excocta sunt. Vid. lib. 2.

Lapis vegetabilis Medicamenti species est constans ex sale, Tinctura, oleoque ad duritiem ferè lapidis excoctis. Vid. lib. 2.

Laudanum. dicitur de solo medicamento ex opio confecto, idque vocant Laudanum opiatum. de quo vid. lib. 4.

Linctus, i. e. Eclegma.

Linimentum medicamentum est topicum pingue, oleo crassius, unguendo liquidius, corporis illinitioni dicatum. Vid. 2. lib. Ung.

Liquor quamvis de quolibet humore dici possit, in specie tamen humorem denotat per deliquium paratum, quem oleum alias, nonnunquam Balsamum dicere solent.

N. *Nonnunquam & pro destillato liquore usurpatur. E. g. liquor cranii, liquor C. C. liquor seu spiritus L. Guajaci.*

Lohoh. i. e. Eclegma.

Lotio, sumitur pro balneo. Lavantur itidem nonnulla simplicia, ut Terræ, Metalla, & sim. de quibus speciatim.

Lozonga sunt idem quod Morsuli.

M.

Magisterium, Magisterii nomen diversimodè usurpatur. I. Datur pulveribus solutione ac præcipitatione paratis, ut Mag. C. C. Corallorum. II. Tribuitur resinis seu extractis resinosis, ut sunt magisterium scammonii, Jalappæ, &c. Accurate tamen loquendo magisterium vocari volunt, ubi nonnihil menstrui cum essentia extracta conjunctum mansit.

Malagma idem majoribus sonat quod cataplasma.

Martius panis, Marcipanis, Mazapanis,

panis, Pasta regia, Panis dulciarius, sunt placentæ ex amygdalis dulcibus excort. & saccharo (quod sumitur duplum, triplum, nonnunquam ana) accedente aqua rosarum subactæ & pistæ.

N. *Addi possunt & alia. E.g. nuclei pini, pistacia, avellana, cortices citri conditi, aromata & simil.*

Marmelata est Gelatina cotoniorum. Vid. lib. 2.

Massa ex officina pistoria ad pharmaceuticam translata est, denotatque subactam illam materiam tum pastæ regiæ, tum pillulis inde formandis destinatam.

Masticatorium, est medicamentum apophlegmatizans, quod in ore detentum dentibusque masticatum pituitam liquat, èque cerebro ad palatum derivat. Vid. lib. 2.

Mel. Mellis nomen Pharmacopæis nonnunquam denotat succum simplicem ad mellis consistentiam inspissatum, melque sapore æmulantem. Sic convenit cum sapa sive Rohob; ut Mel passulatum, Juniperinum. Vid. lib. 2. Nonnunquam refert syrupum cum melle paratum. Vid. lib. 2. de syrupis.

Menstruum dicitur liquor, qui ad Tincturas extrahendas adhibetur, de quo vid. lib. 2. tit. de Extractis.

Mixtura, generaliter de quibuscunque mixtis dici potest, in praxi tamen medica usurpatur communiter pro Electuario, quod ex tempore misceri solet. Sic dicitur F. Mixtura, i. e. Electuarium. Vid. lib. 2. de Electuariis.

Morsuli seu Morselli, Tabulæ: medicamenta sunt quadrata ut plurimum, parata ex pulveribus & similibus saccharo soluto susceptis, superque tabulam ligneam, lapideam cupreamve effusis, ut consolidentur.

Moretus mulierculis nostratibus usitatissimum potionis genus est, quod parari faciunt, ubi præsumptio impragnationis adest, persuasum nimirum sibi habent, falsam imprægnationem eo exturbari, veram corroborari. Vid. lib. 2.

N.

Nasale idem quod Errhinum.

Nascale idem est quod Pessus.

O.

Odoramenta sunt medicamenta odoris gratia adhibenda, Odorem sive per se habent, sive accedente incensione. Fiunt autem formularum variarum. Sine accensione quæ in usum veniunt, fiunt ferè forma pulverum, sacculorum, linimentorum, balsamorum, massarum odoratarum (quas poma ambræ vocant) aquarum saponum & simil. Accedente accensione vel liquefactione quæ odorem halant, parantur usitatius forma pulverum, trochiscorum, candelarum & bacillorum massarumve fumalium.

Oleum proprie liquor est pinguis, balsamo tenuior.

N. I. *Nonnunquam tamen Balſamo craſſior eſt, ut oleum aniſi, nuciſtæ expreſſ.*

N. II. *Imponitur quoque olei nomen quamvis minus accuratè, nonnullis ſpirituoſis liquoribus, vel deſtillatione peractis: ſic dicitur oleum ⦶-li Sal. Com. & ſimil. Vid. ſpiritus, vel per deliquium diſſolutis, ut oleum Tart. vid. liquor.*

Opiatum. Confectio opiata: Hoc nominis Electuariis nonnullis (quamvis minus aptè) imponitur, non quòd neceſſariò opium contineant, ſed quod medicamentis veterum, quæ opium continent, conſiſtentia reſpondeant.

Oxyrrhodynon (ὀξὺς ῥόδος & ὀδύνη, ſic dictum) medicamentum in genere ſonat ex aceto roſiſque factum ad dolorem leniendum. Practici verò relicta hac ſignificatione generali, ſoli capiti, fronti, collove id dicarunt, atque ex olei roſar. part. iij. aceti parte j. concinnarunt, noſtrates loco olei roſar. ſumunt & alia. E. g. violaceum, papav. myrtin. de Nymph.

P.

Pandaleum medicamentum eſt internum à rotulis morſuliſve non niſi ſola forma differens: fitque quando materia medicamentoſa ſaccharo ſoluto ſuſcepta in pyxidem effunditur, ut inibi indureſcat.

Paſta Regia. Vid. Martius panis

Paſtilli. idem quod Trochiſci.

Peſſi: Peſſaria (Barbaris naſcalia) ſunt medicamenta ſolida, uteri collo intrudenda.

Periamma, Periapton, Amuletum, Xenechton. Medicamentum eſt quod de collo ſuſpenſum morbum arcere creditur, ac præcipuè peſtem.

Phlegma liquor eſt deſtillatus aquoſus ſpirituoſo liquori contradiſtinctus. Vid. aq. deſtillata.

Phœnigmus mitior ac lenior eſt ſinapiſmus ſcil. qui ſolam cutem rubificat.

Pilulæ, i. e. parvæ pilæ, ſunt medicamenta rotunda deglutitioni aptata.

Pineatum ſeu Pineolatum fit ex pineis ſaccharo & aqua roſarum, ad modum ſcil. quo Diamygdalatum ſeu Marcius panis ex amygdalis ſaccharo & ▽ roſarum fieri ſolet.

Pomum ambræ, odoramenti genus eſt, ex medicamentis odoriferis in maſſam redactis.

Potio in genere liquorem denotat potulentum, in praxi autem ferè de purgante potu intelligitur. Vid. lib. 2.

Præparata i. e. præparatione (ſpecialiter ſic dicta) elaborata: ut C. C. præparatum. Vid. l. 2.

Pulvis. Pulveris nomen etſi generaliter minutiſſima quæque denotet, quocunque modo facta: attamen communiter pulveriſatis hoc nomen imponitur, ſive ſimplicia illa ſint, ſive compoſita. Inter compoſitos autem pulveres, ſunt qui ſpecies vocantur, ſunt & qui Trageæ. Præſtaret tamen omnes pulveres compoſitos, ad differentiam ſimplicium, ſpecies nominare.

Quin-

Q.

Quinta essentia propriè spiritum denotat, destillatum ex succis fermentatione exaltatis. De quo in spirituum classe. l. 2.

R.

Resina est substantia oleaginosæ naturæ, sive in forma molliori illa sit, sive in duriori. Sunt autem Resinæ vel nativæ: de quibus l. 4. vel extractione Chymica paratæ. Ut Resina Diagrydii & simil. De quibus in Extractis l. 2. ac l. 4.

Rob, *Rohob*, *Sapa*, est succus fructuum, ad mellis consistentiam ut plurimum per se, interdum quoque cum saccharo inspissatus. Priores simplices appellare licet. dabunturque l. 2. de succis. Posteriores compositos; danturque l. 2. sub Syrupis.

Rotulæ, sunt Tabulæ orbiculorum instar, constantes ex medicamentis susceptis saccharo in conveniente liquore soluto inque orbiculos supra tabulam effuso.

S.

Sacculus medicamentosus fomentorum genus est, constans ex convenientibus medicamentis siccis, sacculo insutis.

N. *Est & sacculus odoriferus i. e. odoriferis completus, ut naribus admoveatur.*

Sal accuratè loquendo est substantia in aqua solubilis, concrescibilis seu crystallisabilis. Communiter tamen dicuntur & salia (sed minus aptè,) lapides vel metalla nonnulla acido liquore corrosa, atque iterum coagulata; Ut Sal corallorum, Sal ♄ i & simil.

Sapa idem quod Roob. καὶ᾽ ἐξοχὴν autem dicitur de musto inspissato & ad tertias cocto.

Saponea i. e. linctus ex amygdalis.

Sief. i. e. Collyrium siccum. vid. l. 2.

Sinapismus est cataplasma, vel massa, vim habens cuti ruborem, vel ardorem, vesicasve inducendi: adeoque continet sub se phænigmum & vesicatoria.

Smegma odoratum, Sapo odoratus, fit ex sapone (Veneto imprimis) cui pulveres odorati convenientes immiscentur, ac impastando cum ▽ fragranti, v. g. rosarum subiguntur. Vid. lib. 2.

Sparadrapus est Linteum Emplastro ad ignem fluenti immersum, extensum & refrigeratum. Dicitur & *tela emplastica.*

Species dicuntur in Officinis simplicia (ingredientia) pro compositis inde conficiendis coordinata. Sic dicuntur Species. Theriacæ i. e. ex quibus theriaca compilatur, sic sunt & Species decoctorum usualium. Præ reliquis tamen hoc nomen sibi vendicant pulveres nonnulli, tum aromatici tum cathartici. Forsan, quia ordinati fuerint olim, ut inde conficerentur electuaria, morsuli vel rotulæ. Sic sunt species aromatic. rosat. Species Diaturbith cum Rhabarbaro, &c.

Spiritus eſt liquor deſtillatus naturæ magis ſpirituoſæ, non ſecus acècontra aquæ deſtillatæ magis ad naturam aquæ ſimplices accedunt.

N. *Spiritus nomen abuſivé ſibi vendicarunt quoque olea nonnulla ſubtiliora, ut ſpiritus Terebinthinæ & ſimil.*

Stymma eſt ſpiſſamentum ſeu craſſamentum rerum, (florum rerumque aliarum) quod remanet dum in oleis maceratæ, exprimuntur.

Succus. Succi qui in officinis vocantur, expreſſiones ſunt, ſeu expreſſæ eſſentiæ, aqueæ naturæ, i. e. aquæ permiſcibiles, außgepreſte Säffte.

N. *Solis vegetabilibus competit, vide ſuo loco lib.* 2.

Suffitus, Suffumigium, θυμίαμα eſt Vapor ſuave olens, ex re fragrante accenſa vel carbonibus vivis injecta excitatus, Variarum autem res ſuffumigans poteſt fieri formularum: pulverum, candelarum, bacillorum, trochiſcorum, &c.

Suppoſitorium eſt medicamentum ſolidum, teres ac pyramidale, inſtar digiti, intruſioni in anum deſtinatum.

Syrupus, eſt liquor medicamentoſis qualitatibus imprægnatus, additoque ſaccharo aut melle, ad mellis conſiſtentiam excoctus.

T.

Tabula vid. morſuli.

Tartarus, terreſtre ſal eſt. Vid. l. 4.

Terra mortua, eſt terra ex elixiviatione reſidua, omnibus facultatibus efficacibus deſtituta.

Tinctura vox diverſimodè uſurpatur, uſitatiſſimè tamen potiſſimam rei partem denotat, ſub colore certo infuſionis beneficio, extractam, ſive cum menſtruo adhuc conjuncta illa ſit (quæ vulgatiſſima eſt ſignificatio) ſive ab eodem ſeparata; quo ſenſu Extractum communiter effertur.

N. *Sumitur quoque nonnunquam Tinctura pro Eſſentia rei ulterius elaborata. Vide Tincturas* ☿ *ÿ, quas tamen Tincturas magiſteriales appellare commodiùs eſt.*

Tragea, Tragema, bellaria, eſt pulvis introaſſumendus ex ſpeciebus & ſimil. pulveribus ſimplicibus, cum ſaccharo confectisve ad ſaporem gratum commixtis, vide l. 2. ſub pulver. & ſpec.

Trochiſcus, Trochiſci ſunt ſpecies ſeu pulveres mucilagine, e. g. tragacanthæ, altheæ & ſimil. ut eo melius ad tempus durare poſſint, ſuſcepti, incorporati, inque orbiculos parvos formati. Trochiſci ſublinguales, i. e. qui ſub lingua detinentur, ut diſſolvantur & per guttur in pulmones defluant.

V.

Vinum medicatum, Vina medicata ſunt infuſiones in vino factæ vid. l. 2.

Vnguentum eſt medicamentum topicum pingue linimento durius, emplaſtro mollius, Germ. Salb.

CAP.

CAPUT IV.

De Speciebus productionum nativarum.

DEscriptio rei medicamentalis pharmacologica, est enodatio constitutionis; usurpationis ac signationis, (quantum scil. hæc spectant ad bene medicandum.)

Constitutio est rei medicamentalis productio, collectio & asservatio.

Productio est quâ res fit. Est igitur productionis descriptio, deductio specierum & circumstantiarum ad productionem requisitarum, (in quantum sc. faciunt ad pharmacologicam rei productionem.)

Estque rerum tum *Nativarum* tum *Præparatarum*.

Nativarum *productio* primæva est *creatio*; cui subinde successerunt tum *generatio*, quasi *generatio*, *nutritio*, q. *nutritio*; tum operationes seu motus utrisque illis subjuncti: quales in Vegetabilium productione, soli *cultura*, *satio*, *insitio*, *amputatio*; in animalium, *conceptio*, *nativitas*, *educatio*, &c.

N. *Species productionis nativæ, uti & harum circumstantiæ inprimis ac primario ad physicam pertinent: attamen quia intentioni pharmacologicæ non parum inserviunt, breviter eas delibare libet. Itaque.*

Creatio est ortus rerum naturalium ex nihilo, i.e. quo rerum principia informia primum ex nihilo condita, blando fotu externo in lucem seu vitam emerserunt, inque membra sese extendere, adeoq; curriculum destinatum absolvere, jussa, i.e. apta reddita sunt.

N. *In creatione* macrocosmi *supervenit Terræ, aquæ. i. e. liquido sicco informi & vacuo blandus fotus spiritus Elohim, superficiei aquarum incubantis, cujus scilicet auxilio accedente benedictione divina lux seu vita fuit introducta. In* Vegetabilium *ac* Animalium *creatione simili ratione principia materialia in macrocosmi generatorio ceu in tenebris acabysso (orco Hippocratis nocte Orphei) sopita, coagulataque fotu matricis, vel si mavis spiritus ejusdem Elohim, sic jubente Creatore, in lucem seu vitam (diem Orphei) prodierunt; excepto solo homine, qui peculiariter ex adama vapore fœcundata fuit conditus, seorsimque spiraculo vita afflatus.*

Generatio est ortus rerum naturalium ex semine, i.e. quo principia rerum (quæ proximè in semine existunt (ex præexistente materia parantur, ac subinde fotu matricis in actum, secundum speciem suam emergunt. Membra itaque Generationis sunt, tum seminis præparatio, tum ejusdem emersio. Et hic modus oriendi proprius est rebus nativis primariis, videlicet vegetabilibus & animalibus horumque membris genuinis.

N. *Generatio est rerum innovatio; nimirum res postquam curriculum suum absolverint, vel in eodem interruptæ fuerint revertuntur paulatim in naturam primordialem chaoticam, unde postmodum*

dum ab aliis deprompta tum in materiam seminalem, tum nutritivam adoptantur, adeoque aliarum rerum dominio subjectæ peregrinantur. Et hæc est rerum vicissitudo, toties à majoribus decantata.

Macrocosmus *in se consideratus quia perenni duratione durat, à renovatione generatoria excusatur, adeoque semine destitutus est; quo nova ejus fiat productio: nihilominus tamen laudabile quoddam exhibet perittoma, lacti in animalibus respondens, quod infundit in generatorium suum, globum scilicet hunc inferiorem, liberis suis nutrimentum suffecturus.* Vegetabilium *ac* Animalium *species, quia individuorum novorum successione conservari destinatæ sunt, semina nova requirunt, seu si mavis seminales rationes. Hæ vel manifesto per speciem propagantur, unde exurgit generatio univoca: vel citra manifestam rationem seminalem producuntur, unde generatio æquivoca.*

Nutritio est productio rei genitæ ex nutrimento, i. e. qua res genita suffectione elaborati nutrimenti curriculum destinatum peragit. Membra ejus sunt tum Materiæ nutritivæ elaboratio, tum suflectio seu assimilatio. Competit itidem solis rebus primariis.

N. *Nutritio est rerum progressio: Nimirum rei cuique naturali curriculum certum destinatum est, quod ab ortu ad ἀκμὴν augescendo & inde ad interitum descendendo habet peragendum. Peractio hæc fit beneficio materiæ nutritivæ, unde subrogatur, quod actu vitali deperit, simulac accedit, quo ad ἀκμὴν res augescat. Materia illa, quia respectu rei nutricandæ universalior, impurior, indegestior existit, elaboratur subinde vi illius nutritiva, hujusque ministris, i. e. depuratur ab heterogeneis, evehitur ad maturitatem, adeoque indolem rei nutricandæ induit. Rem exemplis declarabimus. Vegetabilium & animalium nutritio notissima est: Ex utraque itaque non difficile erit &* Macrocosmi *nutritionem metiri. Materia, qua* Macrocosmus *nutritur, sunt ipsamet vegetabilia & animalia in chaos seu principia sua redacta, seu, si mavis, sunt res particulares quæcunque. Videlicet hæ ut è macrocosmo nutriuntur, ita vicissim eidem nutrimentum exhibent, adeoque omnia per circulum quasi volutantur. Modus hic est: Res defunctæ progredique nescientes resolvuntur, digeruntur que quodammodo in globo inferiori ceu macrocosmi ventriculo; hinc sequestratur quod maturius est, inque aërem ceu mesaraicas attollitur, ulteriori subjiciendum digestioni. Inde ad ☾ ceu macrocosmi* Epar *rapitur, concoctionem secundam subiturum. Ex ☾ ad ulteriores deducitur elaborationes. Nimirum pars utilior ad solem rapitur, ceu macrocosmi officinam vitalem cordi microcosmico respondentem. Inibi vi lucida seu si mavis vitali facultate perfusa sub specie macularum facularumve exprimitur, universitatique communicatur, adeoque cuilibet membro universalis surrogatur unde vivat,*

atque nutriatur. Reliquum ceu perittoma quod redundat, deorsum vergit, inferiorique globo communicatur, ubi partim nutrimentum rebus exhibet, partim impragnatum astralibus influentiis in seminales rationes rerum particularium migrat, idque vi facultatum productivarum i.e generativarum, nutritivarum, fermentativarum, quibus globus hic inferior vi benedictionis divinæ perfusus est; Et hæc nutritio videtur macrocosmica, quæ non minus ac animalium & vegetabilium excrementa sua exhibet. In terra remanent crassiora, *ibidem ceu in prima digestionis officina sequestrata; in aëre ceu mesaraicis secernuntur* liquidiora, *unde pluvia, nix & sim: viscosiora, unde mucilago illa decidens* (Sternschoß) *&c. Luna separat excrementa tum crassiora, quæ detrudit ad maculosum sui locum, ceu macrocosmi vesicam biliariam in Epate sitam; tum liquidiora exhibet, eaque ad globum inferiorem, & potissimum ad mare ceu renes & vesicam urinariam transmittit, ut inibi vi sua salina ac acri generationem globi inferioris promoveant. Mira hæc scio novaque videbuntur, quibus rerum analogia fuerit peregrina: Verum nullus dubito, quin diligenti scrutatione omnia futura sint perspicua; sin minus, quisque suo sensu abundet: Nec enim hæc sunt, super quibus proderit litem tantopere movisse, utpote quæ citra salutis jacturam sciri ignorarive non nequeunt. Id quod ut de his, ita & de aliis ejusdem farinæ quamplurimis moneo, quæ inter modernos tanto tamen æstu agitantur, ut vel legis divinæ respectus postponatur, fama proximi detrahatur, sanitati propria noceatur, lectoriq; legendi fastidium procreetur.*

Quasi *generatio* est ortus rerum naturalium secundariarum, ex materia quasi semine, i.e. quo principia rerum in primariarum productione redundantia, in speciem aliam, secundariam scil. transmutantur.

Quasi *Nutritio* est, qua eadem illa materia successivè maturescit.

N. *Rerum secundariarum productio paulo secus sese habet quam primariarum. Fiunt enim non per generationem, qua seminale principium in membra diversa secernitur; neque per nutritionem, qua membra insinuatione ac assimilatione nutrimenti secundum dimensiones augescunt, sed per solam alterationem, appositionem, accretionem. Nimirum Excrementa quæ in nutritione primariarum suppetunt, vel alterantur levi saltem alteratione, condensatione, mixtione, & sim. vel concursu ac conspiratione causarum aliarum transmutantur. Sic fiunt meteora aquea separatione vaporum aqueorum, qui condensati sub forma pluviæ, nivis, grandinis, decidunt: Sic fiunt meteora ignea, separatione scil. materiæ inflammabilis, qualem refert in inferioribus nitrum, sulphur, aurum sclopetans, & sim. Sic fit & mucilago illa viscosa instar stellæ cadentis decidens* (Sternschoß.) *His annumeranda & mineralia, è quibus tamen nonnulla*

in formam transplantantur, quâ etiam cum primariis certare videntur. In regno vegetabili, hac ratione suppetunt, succi exudantes, lacrymæ, melligo florum, resinæ, gummi, quin & fungi. In animalibus, Urina, sudor, lacrymæ, stercora, Zybettum, moschus, salia, arenulæ, calculi, & sim.

Et hi modi sunt principaliores productionum nativarum ad quos reliqui ceu ministri referri facilè possunt.

CAPUT V.

De Principiis Essentialibus rerum nativarum.

Circumstantiæ ad nativarum productionem, requisitæ præcipuè sunt; *Principia constitutiva Efficiens, Materia, Tempus & Locus.*

Principia constitutiva voto quæ ipsam rem constituunt.

N. *Principiorum horum consideratio duplex est, tum* quidditativa, *i.e. quoad esse suum; tum* causalis, *i.e. quoad causas. Priori consideratione hoc capite veniunt, posteriori capp. sequentibus. Quidditas rei compilata est è substantiali & accidentali. Substantiale est ipsamet rei οὐσία accidentali suo primum & per se substrata: Accidentale est facultas seu qualitas substantiæ dictæ proximè primum & per se inhærens.*

Principia constitutiva rerum naturalium sunt *Spiritus* & *Corpus*, quibus additur *vita* ceu principium tertium.

N. *Decantata sunt apud Hermeticos principia cognitionis, Lumen scil. Naturæ & Gratiæ, de quibus data hac de principiis occasione parum disserere libet. Naturæ creator Deus ut in se bonus existit, ita & bonitatis pro arbitrio tamen & beneplacito suo communicativus. Hinc creaturarum exordium ac bonitas, tum supranaturalium ac invisibilium; tum naturalium & visibilium. Utraque enim oriuntur ex bonitate divina, scalaq; sunt à Deo condita, quibus ad eum veheremur. Eapropter quoniam bonitas perfectissima absolutissimaq; in Deo concentrata est, adeò ut nihil boni dari possit, quod à bonitate illa alienum sit (quippe imperfectum id foret) creaturarum bonitatem creatoris analogam esse oportuit. Siquidem ergo res cunctæ analogæ sunt ad Dei bonitatem relatæ, & inter se eas analogas esse, necessum est. Hinc liquet rerum naturalium analogiam, adjumentum esse cognoscendæ naturæ non postremum, nimirum ex notiori ad ignotius per analogiam pervenire licet. En principium cognitionis, quod lumen Naturæ nonnullis cluit, cujus sc. splendore creato, divina accedente institutione, (quam lumen Gratiæ vocant) in rerum penetralia penetrari potuit. Verum enim vero, quia Natura, quæ benedictione divina speculum creata erat*

puris-

purissimum, nitidissimum, pellucidissimum, maledictione evasit umbrosum, obscurum, maculosum; unde & cognitio illa obscurata & depravata fuit adeo, ut vix quicquam solidi sine hallucinatione cognoscere liceret, ingenia nonnunquam excitavit excitatque creator excellentiora, quorum opera cognitio illa observationibus eruatur, emendetur, adeoque innotescat: simul ac institutionem suam literis consignari fecit, quibus scilicet cognitio illa acquisita dirigatur, examinetur, confirmetur. En Lumen Naturæ uti & Gratiæ Lumen principia cognitionis multoties decantata: sed ad principia essentialia.

Spiritus est principium primum, instructum facultatibus peragendi curriculum sibi natura commissum.

Seu, Spiritus est substantia subtilissima vi creationis primum producta, ac postmodum vi benedictionis propagata, pollens facultatibus quibus curriculum secundum suam speciem peragit.

N. *Spiritus hic nihil aliud est, quam principium cujuscunque rei formale, actionum omnium scaturigo; Philosophis nonnullis dicitur Sulph. quod tamen diversum quid esse scias, ab oleo vel spirituosa illa ac inflammabili substantia materiali, cui itidem sulphuris nomen imponi solet.*

Corpus est alterum principium, spiritus illius adaptatum subjectum, cum & in quo curriculum destinatum peragit, imbutum qualitatibus, quibus spiritus sui facultatibus correspondeant & obediant.

N. *Dicitur principium materiale, compactumq́ est ex liquido & arido, quæ ut in existentia primordiali sunt simplicissima, unitissimaque; ita secernuntur incrassanturque subinde in progressione sua, ac explicantur, in liquidum, aridum, uti & in liquido aridum, (i.e. in salinam naturam) Et hæc singula in existentia propria exhiberi artificio possunt. De quibus infra. Accidentia igitur corporis essentialia sunt liquidi; liquiditas; humiditas; aridi; ariditas, siccitas, utriusq́ frigiditas; salinæ naturæ sapor, vis penetrabilis, fermentabilis, &c.*

Ignis (actus) est principium tertium, prioribus superveniens, stipatum calore, cujus vi illa in actum traducuntur.

N. *Principia duo priora uniuntur, non ut otiosa sint, sed uti Deus est actus perfectissimus, vitaq́ vitarum; ita & cunctas creaturas in actum collocavit, i.e. in vitam. Vitam puta non strictiore significatione solum, quæ motum vegetativis operationibus prodit, sed latiore, qua rei cujuscunq́ actum seu* ἐντελέχειαν *refert, etiamsi obscurior illa, minusq́ conspicua sit; qualis in stellis, metallis, & sim. Sunt itaque in rebus naturalibus vitalibus, ac* κατ᾽ ἐξοχὴν *rebus primariis,* Spiritus, Corpus & Vita, *quæ adeo arctè in statu vitali unita sunt, difficulter invicem distingui queant. Res exemplo ignis ardentis quodammodo illustrari potest, quippe*

hic ceu res vulgatissima ad præsentandam vitam ad omnium oculos positus videtur. Ignis ardens tria exhibet 1. substantiam spirituosam flagrabilem, 2. corpoream aliquatinus effumabilem, spiritus scil. illius subjectum, ac denique 3. igneam flammam: quæ tria non modo ipsum ignem flamma comprehensum referunt, sed effluvium spirant, ejusdem cum illo naturæ. Simili ratione sese res habet in actu seu igne vitali. Adest nimirum inibi spiritus aptus natus ignem vitalem suscipere, facultatesque suas pro re nata exerere. Simili sanè modo, quo oleum accensum pro natura illius olei, odorem halat. Illum si insitum cujusque spiritum, appellare libuerit, per me licet. Adest & corporea substantia, spiritus illius subjectum lychno in lampade, respondens. Adest tertio & ignis seu flamma vitalis, qua duo illa vivunt. En essentiam rei naturalis in vitâ constitutæ ex qua insuper effluvia procedunt, quæ rebus exteris pro re nata eunt inservitum. Est porro ignis idem illud, quod in creationis historia אור, *i. e. lucis voce venit, quippe hac igni essentialis est, unde & in lingua sancta* אור, *i. e. lux, &* אור, *i. e. ignis, sola puncti mutatione differunt. Sennert.* hypomnemat. physic. c. 3. *per vitam essentialem innuere videtur, dum vitam ex Aristotele duplicem facit; essentialem seu substantialem, à quo ut fonte, vitales actiones prodeant; & accidentalem, quæ fit operatio vitalis aut certè potentia vitales actiones exercendi: Hippocrati ignis voce venit.*

CAPUT VI.

De Causa Efficiente interna.

EFficiens productionis nativæ, tum interna est, tum externa.

Interna est ipsiusmet rei natura, i. e. inclinatio & facultas (activa) qua non modo apta nata & proclivis est ad emergendum, sed in actum emergit, ulteriusque progrediendo curriculum destinatum secundum speciem suam conficit.

N. *Natura habet sese instar reipublicæ, quæ ad nutum principalis sui domini, auxilio officialium ac ministrorum, administratur. Nimirum prout administratio illa peragitur, ita resultat inde commodum, vel damnum, non solum sibimet, sed & vicinis quoque populis. Simili modo Natura est comprehensio omnigenarum facultatum, sub domino alicujus certæ dominatricis, adhibitis facultatibus ministris gubernata, ut inde non tantum rei propriæ perfectio redundet, sed & proximo subveniatur. Res naturales enim siquidem bona creatæ sunt, ad imitationem creatoris bonitatis communicativæ esse debuerunt.*

Interna est tum principalis, tum ministra.

Principalis, quæ reliquis ceu fundamen-

damentum existit. E.g. facultas vitalis, stipata calore vivifico. Ministræ sunt, quæ principali adjunguntur, e.g. facultas nutritiva, generativa, &c.

N. *Utraque est totuplex, quotuplex species creaturarum.* Universalis *scil. quæ universitati seu macrocosmo competit;* Particularis, *quæ creaturis particularibus. At ais secundum Hippocratem, unum est in omnibus & omnia in uno, atque ita Natura universalis & particularis in omnibus & singulis erunt. Resp. Sunt utique sed diversimodè: videlicet, Natura universalis præest particularibus naturis in macrocosmica administratione, easque ceu materiam sibi subjectam dispensat. In particularibus autem eadem particularium creaturarum naturis ceu materia subest, iisque gubernatur, dirigitur, dispensatur. Viceversa de naturis particularibus judica.*

CAPVT VII.

De Qualitatibus primis seu Elementalibus.

Causæ efficientes externæ sunt, quæ extrinsecus accedentes internis opem ferunt.

Suntque tum *primaria* tum *secundaria.*

Primaria est ipsamet natura ceu operatrix sagacissima, cuilibet rei naturali de debitis mediis prospiciens, seu si mavis, est ipsemet *Ihova Elohim* per naturam, i.e. naturales leges omnia sapientissimè prudentissimèque dirigens & gubernans.

Secundaria sunt media ad productionem quoquo modo facientia.

Hæc etsi variæ dari possunt, quippe, quæcunque ad efficientiam rei faciunt, eis accensentur: adeoque & instrumenta rustica, & sim. attamen excellunt hic qualitates facultatesve naturales. 1. Elementales, 2. salinæ, 3. occultæ.

N. *Res naturalis uti extrinsecus ortum adepta est, & per hunc, naturam internam, qua apta nata est in lucem seu vitam emergere, œconomiam mundanam administratura: ita quoque aliunde opus habet, quo natura illa interna in actum deducatur. Etsi autem omnia à Deo dependeant; tamen quia is ipse media sibi ordinavit ordinaria (quæ collectim Naturam vocamus) iis hoc loco intentos esse oportet. Sunt itaque qualitates seu facultates naturales, pro triplicato principio triplices,* Spirituales (*formales*) corporeæ (*materiales,* &) modales (*privativa vel vitales.*) Spirituales *sunt quæ parti spirituali primò ac per se acceptæ ferendæ sunt, quales sunt proprietates cuilibet creaturæ inditæ.* Corporeæ *sunt quæ materiali parti per se inhærent uti. 1. liquiditas & ariditas, 2. δύναμις Hippocratica, quam acumen dicere licet, nos salinam facultatem appellabimus.* Modales *sunt,*

sunt, quæ cum modo existendi sunt conjuncta, ut frigiditas quæ competit principiis constitutis in privatione & quiete; & caliditas, quæ propria est principiis in actu seu motu constitutis. Verum enim vero placet adhibuisse ordinem datum, quo facultates ad productionem facientes triplici classi includimus. Elementalium, salinarum & occultarum.

Singulæ hæ, tum *universaliores* sunt, i.e. in macrocosmo collocatæ, vel *particulariores*, i.e. in rebus particularibus determinatæ.

Elementales qualitates, quas primas communiter dicunt, sunt calor, frigiditas, humiditas, siccitas.

Calor facit ad productionem naturalem, quatenus causam internam frigore condensatam, materiæque ad frigiditatem propendenti immixtam, adeoque quieti deditam, suscitat, fovet: *frigiditas*, caloris æstum moderatur: *humidum*; humori interno sese insinuat, adeoque humidum ariditate victum liberat, nutrit, &c. *ariditas*, liquiditatem terminat, humorique admixtum simul nutrit.

N. *Calor macrocosmicus partim est insitus & radicalis, partim influens. Nimirum macrocosmus sese habet instar animalis, quod calido tum innato, tum influente calescit. Innatum calidum toti universitati indicium est, quippe æquè latè patet calor ac ipse ignis vitalis, cujus Achates est fidelissimus. Eapropter cum totus macrocosmus actuali suo igne perfusus sit nec calore eum esse destitutum, necesse est.* Hinc Hippocrates in principio lib. de carnib. *Calidi pars maxima, inquit, cum omnia perturbata essent, in supremum ambitum secessit, quod veteres videntur atheta appellasse: altera pars locum infimum sortita, terra quidem appellatur, frigida, sicca, multasq; motiones habens & in qua multum sanè calidi inest. Tertia vero pars medium aëris locum nacta est, calidum quid existens. Quarta pars terræ proximum locum obtinens, humidissima & crassissima, &c. Verum quid opus est pluribus calorem hunc terræ demonstrare? Etenim, præterquam quod scimus, terram ante creatas stellas, (quibus alias calor acceptus refertur) vi caloris germinasse, calor sese exerit sensibiliter non modo in scaptensulis ac cuniculis subterraneis, sed & in puteis profundis; quinimò fontana, quæ brumali tempore scaturit, scilicet quo terræ superficies frigore nitet, calorem vaporibus halantibus manifestò probat. Adde quod nec verisimile videatur, calorem stellarum, absque vi magnetica, quæ calidum in terra, ceu magnetem trahentem præsupponit, in terræ profundiora penetrare.*

Calor influens macrocosmicus diffunditur ex astris & præcipuè ex Sole: hinc & ex ♃, ♂ asterismisque igneis & aëreis, quinimo & ex stellis quibusdam fixis calidam naturam sortitis.

N. *Sol ad macrocosmum sese habet, uti ad animal ipsum cor. Videlicet sedes est, ubi. Natura residentiam fixit vitalem,*

lem, ex qua velut ex ſcaturigine, ſpiritus ſuos vitales, & cum his calorem macrocoſmo, rebusq́ hinc particularibus elargitur, adeoque mediantibus illis calidum macrocoſmi inſitum ſuſcitat, fovet, nutrit; particularium itidem vitam caloremque ſuſtentat. Fundit Sol calorem, inquit author Eccleſiaſticus cap. 39. ſicut clibanus. Et hinc eſt, quod Chamah à calore Hebræis Sol dictus ſit. Sole porrò calidiores ſtatuuntur ♂ & ♃, ille intenſius; hic benignius: reliqui econtra frigidiores habentur, non ſimpliciter, ſed ad ſolem collati. Cæterum augmentari calorem contingit, ubi radij congregantur, reflectuntur, roborantur. Congregantur radij, ſi diſſipatio denegetur: reflectuntur, ſi recta in corpus ſolidum inciderint: multiplicantur & roborantur, ſi in fortitudinibus ſtellæ calorem radiantes extiterint.

Calor particularis eſt qui à re particulari procedit. Talis eſt in animalibus calor matricis, calor gallinæ ovis incubantis, &c.

Humiditas etſi itidem per totam univerſitatem ſit diffuſa, inque certos confluxus inferius hicce collecta, undè elevati vapores ſat copioſi elevantur, inque pluviam, rorem, nivem, imbrem, & ſim. condenſantur, ſubindeque delabuntur; attamen in confeſſo eſt apud Aſtronomos, præterquam quod certæ conſtellationes dictorum meteororum generationem juvant, eſſe quoque ſtellas, humiditati radiandæ conſecratas, quales ☾, ♀, ♃, aſteriſmique aquei, ſtellæque nonnullæ fixæ. hyades, arcturus, &c. & hinc augmentatur humiditas eadem ratione, qua de calore dictum: adde quod Luna prout accreverit & decreverit, humiditatem quoque largius vel copioſius radiat.

Humiditas particularis eſt quæ in rebus particularibus deprehenditur, eaq́; determinata: Hæc rei producendæ tanto conducibilior eſt, quantò res inter ſe ſimiliores fuerint.

Frigiditatem influere cenſentur è planetis ☾ & ♀, utraque moderatè, hinc & ♄ ſed intenſiſſime: Ex aſtris ſigna præcipuè terrea.

Siccitatem radiant è planetis ☉, ♂, ♄, ex aſtris, Signea terrea & ignea.

CAPVT VIII.

De Salinis facultatibus.

VIs ſalina facit ad productionem nativam, quatenus humiditatem dictam acuit, efficaciorem ac penetrantiorem reddit, craſſitiem incidit, fermentationem juvat, &c. adde quod & in nutrimentum faceſſat, &c.

N. *Per vim ſalinam non ſolum intellige ſalſedinem, ſed quamcunque facultatem primis potentiorem, quas Hippocra-*

tes

tes salibus accenset, plurimasque esse docet. In homine, inquit, lib. de prisc. medic. text. 30. *inest & amarum, & salsum, & dulce, & acidum, & acerbum, & insipidum, aliaque sexcenta, quæ pro copia & viribus, varias habent facultates.*

Salina hæc facultas *universalior* residet potissimum in globo inferiori, ceu generatorio macrocomisco, adeoque immixta est aquæ & terræ. Aquam salina scatere facultate, qui negat, adeat mare: calorive exponat aquas simplices, meteoricasve, ut exhalent. Et ex hoc fundamento populi maritimi, uti in Normandia non citra jucunditatem observavi, terram salina facultate per maris fluxum imprægnatam fodere, eaque agros imprægnare solent. Terram facultatibus illis imprægnatam esse tradit Hippocrates, *lib. 4. de humorib. t. 4.* Terra, inquit, in se varias & innumeras facultates habet. Idem edocet elixiviatio salis nitri; cui SS. Scriptura adstipulatur, innuens, quod sulphure & sale adurentibus universam terram comburat Deus, quo minus fructum ferre habilis fiat, Deut. 29.

Particularior est in singulis rebus particularibus. Et hinc res particulares aptæ sunt aliarum productionem promovere, maximè si mutua similitudo affinitasque inter utrasque intercedat. Oportet autem salinam hanc facultatem compede suo, quo vi mixtionis ligata erat, prius vi dissolutionis, esse liberatam. E.g. putrefactione, incineratione, &c. Et hac ratione agricolis usitatissimum comperimus, agros stercoribus utpote sale imprægnatis, impinguare. Quinimò videre licet quibusdam in locis, myricas, fruticeta vel & sylvas comburi, inque terram hanc cinere fœcundatam semina conseri, uti idipsum admodum usitatum vidi in Suecia & Finlandia, regionibus sc. nemorosis, &c.

CAPUT IX.

De Influentiis Stellarum.

NOn parum conferunt & proprietates, i. e. facultates speciales ad nativorum scil. productionem accelerandam, retardandam, facilitandam, transplantandam, adeoque ad vires rerum intendendas, imminuendas, transplantandas. In his excellunt Sympathiæ & Antipathiæ: illis res promoventur: his, retardantur.

Utræque sunt tum *macrocosmicæ*, seu *universales*, tum *particulares*.

Macrocosmicæ sunt quibus ipse macrocosmus res particulares respicit, i.e. productionem promovet, impedit vel quoquo modo mutat.

Particulares sunt, quibus res particu-

ticulares rem sibi sympathicam juvant, antipathicam debilitant.

Proprietates macrocosmicæ toti macrocosmo & consequenter globo inferiori sunt inditæ, qua ratione terram hanc aptiorem plantis his cernimus, aliam aliis: verùm hoc loco considerabimus solùm, quæ globo superiori, & in hoc stellis acceptæ feruntur, peculiarique nomine influentiæ dicuntur.

Influentiæ stellarum sunt effluvia peculiaribus facultatibus prædita, quibus res sibi familiares (si robustæ & in vigore stellæ fuerint) roborant, prosperant, promovent, econtra res sibi contrarias debilitant, depravant, impediunt.

N. *Familiaritas stellarum cum sublunaribus ex mente Platonis & Paracelsi, inter stellas singulas & singula sublunarium genera constituenda quidem foret; videlicet stellas singulas, singulis sublunarium speciebus praeesse volunt, & iisdem peculiariter influentias suas influere. Plat. in Tim. Paracels. l. 3. Philosoph. tr. 4. Verum cum singularum specierum stellas cognoscere impossibile sit, viam plerique sequuntur aliam, certasque classes majorum imitatione faciunt, ad quas ceu fontes generales sublunaria quaque referunt. Classes has tum secundum planetas disponunt, tum secundum stellas fixas, maximè secundum asterismos Zodiaci. Rectius tamen meo judicio fecissent, si stellas singulas singulis facultatibus praefecissent, adeoque pro facultatum varietate, & varietates stellarum numerassent universaliores, particulariores, &c. Et hac via non rebus singulis singulæ stellæ, sed uni eidemque rei, prout facultatibus ea dotata est, ita & variæ stellæ forent consecrandæ. E. g. Solem facultate cordis celebrarent, eaque tum universaliori calefaciente, tum specialiori, ut patebit infra.*

Res stellis familiares sunt primariò, quæ stellis illis immediatè subsunt; secundariò, quæ per stellas amicas, id est, planetas amicos vel asterismos horumque affectiones stellas respiciunt. V. g. Lunæ primariò subest Lunaria herba. Secundariò, cuscuta res scil. Saturnina: fabaria, utpotè res Venerea: althæa, utpote res Mercurialis. Simili ratione Lunæ subest secundariò res tauro, cancrove subjecta Nimirum ♄, ♀ & ☿ sunt amici Lunæ. Taurus est ejusdem exaltatio; ♋, domus. Res stellis contrariantes sunt, quæ subsunt planetis inimicis vel asterismis dissentientibus.

Influentiæ stellarum sunt tum planetarum, tum stellarum fixarum, quas ordine lustrabimus.

De influentiis Planetarum.

SOL.

Sol est Planeta benevolus, moderatè calidus & siccus, amicus ♃i & ♀i, reliquis inimicus, cordis vice in macrocosmo fungens, ideoque generatorium est spirituum vitalium macrocosmi, id est, radiorum calidorum,

quibus tota universitas fovetur, scaturigoque peculiarium effluviorum, quibus peculiariter juvat res sibi familiares, impedit sibi contrariantes.

N. *Effluvium Solis scriptura appellare videtur* מֶגֶר הַבּוֹאח שֶׁמֶשׁ *Methebutho schemesch, pinguedinem seu florem stillantem Solis, Deut.33.v.14.*

Res Solares sunt.

1. *E Mineralibus*: Aurum, terra solaris, (sigillata) ♁ solare, ætites, carbunculus, chrysolithus, hyacinthus, rubinus, ambra.

2. *E Vegetabilibus*: Aromata omnia, acetosa, acetosella, althæa, borrago, buglossa, calendula, chelidonia, citraria, corona regis, crocus, dictamnus, fraxinus, gentiana, granatus, hedera, helenium, heliotropium, hypericum, lavendula, laurus, olea, majorana, malva, melissa, mentha, palma, pœonia, poma aurantia, poma citria, rosmarinus, ros solis, thymus, verbena, vitis, xylaloe, zedoaria. Item mastiche, thus, mel, myrrha.

3. *Ex animalibus*: Ea videlicet quæ generosa & hilaria sunt: ut aries, caper, equus, leo, taurus. *Aves:* aquila, cygnus, corvus, gallus, vultur. *Insecta*: cantharides, scarabæus pilaris.

Res Soli contrariantes sunt res Lunares, Saturninæ, Martiales &c.

LUNA.

Luna est Planeta inter bonitatem & malitiam mediocris, moderatè frigidus ac humidus, amicus ♄o, ♃i, ♀i & ☿o, reliquis duobus inimicus, cerebro correspondens, adeoque sympathicus nervosis partibus ac spiritibus animalibus. Vel si mavis: Luna est generatorium humiditatis, qua tota universitas irroratur, scaturigoque peculiarium effluviorum, quibus primariò & peculiariter afficit res sibi familiares, secundariò, res familiares ♄o, ♃i, ♀i & ☿io, utpote cum quibus ☾ amicitiam colit.

N. *Majorum de Luna opinio, non sine ratione cuipiam dubia esse posset, quippe Luna macrocosmi Epar potius præsentare videtur quam cerebrum, humiditatibus siquidem macrocosmicis præesse deprehenditur, non secus ac Epar microcosmicum, humiditati microcosmicæ, quæ in sanguine viget. Mare macrocosmicum turgescit, fluit ac refluit ad Lunæ cursum sanguis seu mare microcosmicum, eadem ratione turgescit, attestante turgescentia sanguinis menstrui mulieris. Similiter in creaturis particularibus humiditas crudior, cum lunæ cremento augeri cernitur, è contra cum decremento, minui; quod idem Plinius apertè quoque testatur de sanguine humano. Morbi iditem in sanguine fundati, ad Lunæ cursum moventur, crisesque suas exhibent. His addi poterit; quod substantia Lunæ, quia terræ ac propterea terrestri naturæ propinquior, adoque crassior, potius Epati substantia subtiliori respondeat. Lacertarum quoque Epar crescere perhibetur crescente Luna, decrescere*

ſcere eadem decreſcente. Nec eſt quod augeſcentiam ac decreſcentiam cerebri ac medullæ in oſſibus quis objiciat, Lunæ crementum decrementumque imitantes: ex humiditate enim ſanguinis illas potius eſſe colligitur, quam ſpirituum animalium, id quod & de Epilepſia ad Lunam periodica ſentiendum.

Res Lunares.

I. Mineralia. Terra ſigill. alba, alumen, marcaſita ☾ea, & omnia alba ac viridia, corallia alba, cryſtallus, magarita, mater perlarum, ſuccinum, camphora ſperma ceti.

II. Vegetabilia. Agnus caſtus, alkehengi, allium, arundo, becabunga, braſſica, caulis capitatus, cæpa, chamæm. fabaria, fungi, hyſſopus, lactuca: lentiſcus, lilium convallium, lilium, lunaria, mandragora, naſturtium, nymphæa, nux muſchata, nux juglans, papaver, plantago aquat, pæon. porrum, portulaca. rapa, ſedum, tilia.

III. Animalia. Canis, capra, caſtor, cerva, felis, lutra, perca, ſanguis menſtruus. *Aves*: anas, anſer, ardea, merguli, &c. *Piſces*: aurata, cancer, carpio, cochlea, oſtrea, ranæ. *Inſecta*: aranea, bufo.

Res *Lunæ* contrariantes ſunt res *Solares & Martiales.*

SATURNUS.

Saturnus eſt Planeta malignus, diurnus, maſculinus, ſummè frigidus, Martis amicus, reliquis inimicus, lieni microcoſmico correſpondens.

N. *Mallem equidem Saturnum Iovem ac Martem capiti adſcribere, non ventri infimo. Etenim ut longiùs à terra globo diſtant, ita & natura ſint oportet, longiùs à terra diſtantis. Et hinc quoque videtur veriſimile, deſtinatos eos eſſe influentiis ſubtilioribus, quam quæ Epatis, Lienis ac veſicæ fellis facultatibus correſpondeant.*

Res Saturninæ.

I. Mineralia: ♁, ♄, ○○, ☉, marcaſita, Saphyrus, magnes & omnia terrea fuſca ponderoſa.

II. Vegetabilia: Aconitum, agnus caſtus, apium, arbor fœtida, aſphodelus, aſter, atriplex, burſa paſtoris, cannabis, capparis, cicuta, cuminum, cupreſſus, cuſcuta, epithymum, ficus atra, filix, hyoſcyamus, helleborus niger, lappa major, mandragora, morus, muſcus, myrica, opium herba paris, pinus, polypodium, ſabina, ſalvia, ſcolopendria, ſempervivum, ſena, ſerpentaria, ſolanum, tamariſcus.

III. Animalia: (Solitaria, nocturna, triſtia.) Aſinus, bufo, camelus, catus, formicæ, lepus, lupus, mulus, mus, muſca, ſcorpio, ſerpens, ſimia, ſus, talpa, urſus, vermesque multiplices. *Aves*, Bubo, corvus, grus, noctua, pavo, ſtruthio, veſpertillio, upupa.

JUPITER.

Jupiter eſt Planeta benevolus, moderatè calidus, ſimiliterque humidus, amicus præter Martem, reliquis omnibus, Epati correſpondens, hujuſque facultates influentiis ſuis fovens.

Res Joviales sunt.

I. *Mineralia*: ♃, ☾, ☉, Corallium, hyacinthus, jaſpis viridis, ſaphyrus, ſmaragdus, Tutia.

II. *Vegetabilia*: Amygdalæ, avellana, berberis, borrago, bugloſſa, calamentha, ceraſa, cornus, corylus, cynogloſſa, endivia, faba, fagus, ficus alba, fraga, fraxinus, fumaria, glycyrrhiza, hepatica nobilis, hordeum, ilex, lilium album, linium, lolium, macis, malus, mentha, morus, myrobalani, nuces, ocymum, oliva, origanum, paſſulæ, pinea, piſtacia, rad. pæoniæ, populus, portulaca, prunus, prunella, pyrus, quercus, rhabarbarum, ribes, rubia tinctorum, ſedum, ſorbus, ſpica, ſymphytum, triticum, verbaſcum, viola, vitis. Hûc manna, maſtiche, ſtyrax, ſacharum, & omnia dulcia.

II. *Animalia*: Agnus, cervus, elephas, ovis, taurus. *Aves*: Aquila, ciconia, columba, gallina, hirundo, perdix, phaſianus.

Res ♃i contrariantes ſunt res ♂les.

MARS.

Mars eſt Planeta ſummè calidus atque ſiccus, amicus Veneri, inimicus reliquis, præſentans ac fovens veſicam fellis microſmicam.

Res martiales ſunt.

1. *Mineralia*: ♁ omnia rubea ignea, ſulphurea; Adamas, amethyſtus, magnes, oſteocolla, ſal armoniacum.

2. *Vegetabilia*: Arum, allium, ariſtolochia, carduus, chamæleon, cepa, cornus ebulus, eſula, euphorbium, flammula, helleborus, lathyris, laureola, meſpila, napellus, plantago, porrum, prunus, quercus, ranunculus, raphanus, reſta bovis, ſinapi, tormentilla, urtica. Huc caſtoreum, euphorbium. ſcammonea & venenoſa omnia.

3. *Animalia* Bellicoſa, impetuoſa, potentia, bilioſa, rapacia: Canis, hircus, hœdus, lupus, mulus, pardus, vulpes. *Aves*. Accipiter, aquila, cornix, corvus, falco, milvius, noctua, vultur. *Piſces*. Lucius, paſtinaca, canis marinus, perca.

VENUS.

Venus eſt Planeta benevolus nocturnus, fœmininus, moderatè frigidus, paulo intenſiùs humidus, amicus, ☉, ♂, ☿, ☾æ, inimicus ♄o, influens in partes genitales & urinarias,

Res Venereæ ſunt.

1. *Mineralia*: ♀, ☾ Ambra, lapis ætides, berillus, chryſolithus, corallia, corneola, lapis lazuli, lapis calaminaris, ſapphirus, ſmaragdus, Tutia.

2. *Vegetabilia*: Aſphodelus, capillus veneris, coriandrum, cyclamen, eryngium, fabaria, faba, ficus, fragaria, hedera terreſtris, iris, lilia omnis generis, melilotus, milium ſolis, mala punica, narcyſſus, nymphæa, petroſelinum, pyra dulcia, roſa, ſantala, ſatyrium, ſerpillum, thymus, H. Trinitatis, tunica, verbena, viola, laudanum, benzoin, muſcus, ambra, ut & omnis generis thymiamata.

3. *An*

3. *Animalia* delitiosa, lascivia, mitia, blanda, jucunda, mansueta, &c. catulus, capra, cuniculus, hircus, stincus, taurus, vitulus. *Aves.* Aquila, columba, corvus, cygnus, gallus, hirundo, motacilla, passer, pavo, perdix, pica, turtur.

MERCURIUS.

Mercurius est planeta mutabilis, bonus cum bonis, malus cum malis, calidus cum calidis, frigidus cum frigidis, siccus cum siccis, humidus cum humidis, amicus ♄ o, ♃i: ♀, ☾, inimicus ♂ & ♄, referens pulmones, quos & influentiis suis sympathicè irradiat.

N. *Utrumque ventri medio dicarem præterquam enim quod Venus Mercurio sit superior, atque adeo præ Mercurio substantiæ subtilioris, uterque fidelissimus solis comes est, utpote ad quem cursum suum uterque dirigit, haud longè ab eodem recedendo. Verum enim verò, cuique ut in aliis ita & in his suum linquo arbitrium, opinionem meam saltem referens, nulli obtrudens.*

Res Mercuriales sunt

1. *Mineralia:* ☿, ♃, ☾, marcasita, smaragdus.

2. *Vegetabilia:* Althæa, anisum, aquilegia, arthritica, bellis, chamemelum, corylus, cubeba, enula campana, faba, fumaria, glycyrrhiza, juglans, juniperus, majorana, marrubium, mercurialis, napus, numularia, pentaphyllum, petroselinum, petasites, pimpinella, pæonia, pulmonaria, sambucus, satureia, scabiosa, serpentaria, serpillum, trifolium, tussilago, veronica.

3. *Animalia* ingeniosa, astuta, sagacia, abblandientia, loquacia: ut, Canis, cervus, lepus, mula, mustela, simia, serpens, vulpes. *Aves,* Alauda, carduelis, ficedula, hirundo, merula, pica, psittacus, luscinia, turdus, *Insecta.* Scarabæus, vespertilio. Hûc apis, formica, gryllus, locusta.

De influentiis asterismorum.

Familiaritas quæ stellis fixis cum rebus medicamentalibus intercedit, secundum numerum asterismorum in duodecim classes disponitur, quarum singulæ quatuor gradibus ad modum qualitatum primarum distinguuntur.

ARIES.

Aries est signum masculinum igneum, i. e. calidum & siccum, sympathicum capiti.

Gradus I. Artemisia rubra Betonica, cichorium, consolida regalis, ebulus, mentha, persicorum malorum nuclei, petasites, serpillum, tussilago, veronica.

M. *Colligit Carrichterus in fine dierum canicularium post plenilunium.*

Gradus II. Asparagus, ebulus, hypericum, millefolium, plantago, pæonia.

N. *Colligit Carricht.* ☉ *&* ☾ *existentibus. in* ♋.

Gradus III. Agaricum cataputia, chamælea; colocynthis, eſula, farfara, gentiana, liguſtrum, nuciſta, ricinus, ſambucus, ſarſa, parilla.

N. *Colligit Carricht: inter Iacobum & Laurentium.*

Gradus IV. Abortanum, calamintha, cappares, cinamomum, helleborus albus, majorana, marrubium, naſturtium ſylveſtre, roſmarinus, turbith. ſpica.

N. *Colligit partim Aprili, partim Septembri.*

II. TAURUS.

Taurus eſt ſignum fœmininum terreſtre, frigidum ac ſiccum, ſympathicum collo, ac gutturi.

Gradus I. Betonica, ceterach, chamædrys, hedera terreſtris, liliorum alborum radix, mentha, narciſſus, polypodium, roſæ, roſmarinus, valeriana, viola.

N. *Emolliunt tumores faucium ac lienis.*

Gradus II. Adianthum, alkekengi, aquilegia, hedera arborea, polygonatum, quercus, viſcus quercinus, &c.

N. *Vulneribus conferunt.*

Gradus III. Anſerina, bugloſſa, carduus Mariæ, cynogloſſa, eupatorium, lappa minor, origanum, petroſelinum, quercus, quinque folium, ſanicula, ſcrophularia, tormentilla, vinca pervinca.

NB. *Vulneraria ſunt.*

Gradus IV. Auricula muris, bardana major, betonica ſylveſt. chamæciſſus maj. chelidonium majus, fraxinus, malva, pulmonaria, ſcabioſa, &c.

N. *Antipathiam habent cum ſublunaribus quæ libræ ac ſcorpioni ſubſunt; ſympathiam cum his quæ cancro ac Sagittario.*

III. GEMINI.

Gemini ſunt ſignum maſculinum, aëreum, calidum & humidum, poſſidens humeros.

Gradus I. Aniſum, althæa, bugloſſa, borrago, fœniculum, hyſſopus, petroſelinum, prunella, ruta muraria.

Gradus II. Bardana maj. bugloſſa, filix, tilia, alba, rapa, &c.

Gradus III. Alſine, arum, macis, rumex rotunda, urtica mortua &c.

Gradus IV. Aceroſa, chamædrys, chamæmel. chelidonium, parthenium, rhabarb. &c.

N. *Antipathiam habent cum ſublunaribus capricorni, ſympathiam cum Libra ac Aquarii.*

IV. CANCER.

Cancer eſt ſignum fœmininum, aqueum, frigidum ac humidum, ſympathicum pectori, pulmonibus, coſtis, lieni, quorum quoque affectibus medetur.

Gradus I. Alſine, braſſica, carduus, fabarum flores, ac fructus, Gallium, rapæ, rapunculus, ſalvia, ſcrophularia.

Gradus II. Arbutus, coni abietis, pini, conſolida, ſolanum, terebinthina, viſcus.

Gradus III. Becabunga, craſſula, digi-

digitalis, gnaphalium, juncus, nasturtium, petroselini semen, portulaca, salix, saxifragia vermicularis.

Gradus IV. Conchæ, corallia alba, crystallus, mater perlarum, nymphæa, oculi cancri, pæonia, sedum, sperniola, vitriolum. Hûc Cancer, Lepus, Serpens, &c.

N. *Antipathica sunt sublunaribus Sagittarii, sympathica Tauri ac Libra.*

V. LEO.

Leo est signum masculinum, igneum i. e. calidum & siccum, perfectum cordi ac stomacho.

Gradus I. Basilicum, crocus, cupressus, garyophilli, hyssopus, lavendula, plantago aquatica, ros solis, soldanella, thymus.

Gradus II. Angelica sylvest. bifolium, centaurea, galanga, gentiana, morsus diaboli.

Gradus III. Cotula fætida, pastinaca, mentha, nasturtium hortens. pulegium, ranunculus, urtica.

Gradus IV. Betula, buxus, genista, laurus.

N. *Gradus* I. *Collig.* ☉. *existente in* ♓ : ☾ *in* ♋.

Gr. 2. *In principio Maij, antem ortum Solis, vel finiente Augusto vel* ☉ *existente in* ♉, *&* ☾ *in* ♊ *ante ortum Solis.*

Gr. 3. *Quando* ☉ *in* ♌ *&* ☾ *in* ♍ *ac ultima quadratura, vel ad refrigerationem;* ☉ *in* ♉, *&* ☾ *in* ♊ *versante, ante ortum Solis.*

Gr. 4. ☉ *in* ♓, *&* ☾ *in* ♒, *vel* ☉ *&* ☾ *in* ♒.

VI. VIRGO.

Virgo est signum fœm. terreum, frigidum ac siccum, sympathic. Epati Intestinis ac Ventri.

Gradus I. Acetosa, acetosella, bardana, cihorea, plantago, pyrus, salvia sylvestr.

Gradus II. Beta alba, cynosbatus, mespilus sigillum Salomonis.

Gradus III. Aristolochia, consolida media, conyza, prunella, quercus.

Gradus IV. Carduus benedictus, centauria min. frangula, ophioglossum, prunus sylvestris, cum omnibus suis partibus fructibus ac floribus, serpentaria, tormentilla, &c.

VII. LIBRA.

Libra est signum masculinum aëreum, calidum & humidum, Renibus ac Vesicæ sympathicum.

Gradus I. Bellidis genera omnia, consolida media, parthenium, primula veris, sium, tragopogum.

Gradus II. Alcea, althæa, anserina, chamæmel. martagon, malva, verbena, viscum, tilia.

Gradus III. Antirrhinum, artemisia, corylus, ruta muraria.

Gradus IV. Alyssum, antirrhinum, alsine, chelidonium maj. menta nigra, scabiosa, scrophularia, senecium.

VIII. SCORPIUS.

Scorpio est signum fœm. aqueum, frigidum & humidum, sympathicum partibus genitalibus.

Gradus I. Cruciata, oxyacantha, sorbus sylvestr.

N. *Huc pertinent omnia simplicia primi gradus ♋, si post Iunium collecta sint mense Octobri inprimis.*

Gradus II. Fraxinus, poma omnis generis, prunus, conchæ, ostreæ.

Gradus III. Berberis, buxus, erva, parthenium, saponaria.

N. *Huc pertinent omnes herbæ 2. gradus, ♋, collectæ ☉ in ♋ existente.*

Gradus IV. Atriplicis species omnes, beta rubra, mercurialis, narcissus, ribes.

IX. SAGITTARIUS.

Sagittarius est signum masculinum igneum, calidum & siccum, sympathicum coxis, lumbis, & sim.

Gradus I. Consolida major, cepa, raphanus, scrophularia, sesamum, tiliæ flores, verbena lutea.

Gradus II. Allium, angelica sylvest. hyoscyamus, levisticum, salicis folia.

Gradus III. Asarum, beta rubra, chelidonium, crocus, curcuma, filix, hedera terrestris, hirundinaria, juglans, rubia tinctorum, succisa.

Gradus IV. Antimonium, momordica, euphorbium, nasturtium, vitis alba.

X. CAPRICORNUS.

Capricornus est signum fœm. terrestre, frigidum & siccum, sympath. genibus ac nervis.

Gradus I. Calendula, cerasa nigra, enula, morus, rubus, vaccinia.

Gradus II. Mora nigra, scarlea, verbascum.

Gradus III. Acorus officin. arum, bursa pastoris, consolida maj. cucurbita, galanga, malva hortensis, sonchi omnis generis.

Gradus IV. Helleborus, hyosciamus, mandragora, napellus, herba paris, sabina, solanum, staphis agria.

XI. AQUARIUS.

Aquarius est signum masc. aëreum, calidum & humidum, sympath. tibiis ac cruribus.

Gradus I. Angelica, daucus, ficus, fraxini flores, hedera terrestr. juglans, melilotus, sanicula, sigillum Salom. vinca pervinca.

Gradus II. Consolida regalis, cuminum, epithymum, geranium, lappa, radix rhodia, ruta muraria, salvia sylv. urtica alba.

Gradus III. Agrimonia, auricula muris, horminum, mercurialis, saxifraga, serpentaria.

Gradus IV. Asari fol. cardiaca, cicuta, mespila.

XII. PISCES.

Pisces sunt signum fœm. aqueum, frigidum & humidum, sympathicum pedibus.

Gradus I. Aristolochia l. caulis capit. cucurbita, enula, fagus, momordica, myrobalan. napus, nymphæa, portulaca, rapa.

Gradus II. Articocus, antirrhinum, cyanus, stæchas citrin.

Gra-

Gradus III. Nigella, papav. sativ. papav. erraticum, sonchus.

Gradus IV. Cicuta, hyosciamus, napellus, papav. cornutum, solanum alb. uva in vers. Serpens.

N. *Non ignorare te volo, amice Lector, me mihimet hisce jam recensitis non satisfecisse, multò minus tibi. Recensui ut apud authores reperi fundamenta peritiora, ut ingenuè fatear, nondum assecutus. Namq; signa quæ perhibent, sumpta à sapore, colore, odore, motu sequaci, figura, &c. æque dubia sunt: nec enim constat cur signa talia, familiaritatem talem indubitato arguant. Attamen, cum nullum dubium sit, quin inter res cœlestes, & sublunares certas, amicitia inimicitiave intercedat, series à majoribus collectas recensere placuit, si qua tibi daretur in fundamenta penetrare. Dona nimirum Dei diversimode impertiuntur.*

CAPVT X.

De proprietatibus particularibus.

SUnt & proprietates *particulares*, i. e. in rebus particularibus fundatæ, quibus productio alterius, si scil. conspiraverint, juvatur, sin dissenserint, impeditur, retardatur. E.g. crescit feliciùs polypodium super quercu: sic cuscuta lino adnascens, feliciùs exurgit: sanicula quercuum viciniâ gaudet; vitis oleæ; orobanche inter legumina crescere avet, quæ tamen ipsa strangulat. *Econtra* sese mutuò offendunt, brassica & vitis, adeo ut si in agris brassica viti assita exurgit, vel vitis ipsa confestim emarcescat, vel certè sarmenta ejus elanguescentia contabescant: sic odit & vitis corylum; quercus consita juxta juglandem contabescit; hedera omnibus arboribus, maximè verò viti infensa est.

CAPVT XI.

De materia nativorum.

MAteria ex qua res nativæ sunt, sunt *semen* ac *nutrimentum*, aut his analogum *quasi semen* & *nutrimentum*.

N. *Materia in nativarum constitutione denotat 1. partem materialem seu corpoream, quatenus spirituali, i.e. formali opponitur, Et est pars illa corporea ex liquido & arido coagmentata, spiritualis illius partis* Subjectum vide c.5. *In* macrocosmo *est corporea substantia totius universitatis spiritui universali substrata, crassior in terra, tenuior in aqua, magis adhuc tenuis in aëre, tenuissima in stellis. In* vegetabilibus & animalibus *est corporea itidem substan-*

tua spiritibus seu animabus eorum subjecta: crassiorq; existit in membris his, e. g. in ligno, ossibus, & sim. tenuior in aliis, v. g. in medullis, cerebro, & sim. prout naturæ naturanti primitus fuit visum. *In* rebus secundariis *similiter sese res habet, ubi tamen consistentiam homogeneam ferè nacta est. 2. Refert subjectum praeexistens, è quo res nativa tanquam ex materia proximè praeexistente fit, quo sensu Aristoteles materiam videtur descripsisse subjectum è quo res fit primum, per se & non per accidens. Et hac ratione opponitur formæ, i. e. actui, seu vitæ, qua res producta vivit & actuatur. Est autem non mera pars materialis, sensu priori, sed subjectum ex principio materiali ac formali, ceu quod idem est, ex corporeo ac spirituali compositum, tametsi spiritualis illa pars sopita quasi ac in tenebris fere deliteat, imo materialis partis vices non raro retinere videatur, præcipuè in nutrimēto.*

Semen est materia humido spirituosa, (i. e. aqua ac spiritus, seu si mavis, aqua & ignis) in creaturam certam proximè ac naturâ suâ emergere determinata.

N. *Severino Dano est vitale principium, in se continens spiritus mechanicos & tincturas universæ anatomiæ propriæ speciei, quibus suum sibi fabricant corpus, colores, sapores, qualitates, magnitudines, figuras & reliquas signaturas consentaneas officiis & prædestinationibus prædictorum spirituum & rei producendæ. Exemplis res patebit:* Macrocosmi *materia præexistens, quæ seminis vices repræsentat (strictè enim semen dici nequit) à Mose dicitur Terra informis & inanis, à Poëtis chaos. Huic respondet chaotica macrocosmi dispositio, è qua ceu materia prima rerum renovatio dependet.* Vegetabilium ac animalium *semen utplurimū in sua specie fundatur, nonnunquam tamen in materia universaliori: unde Generatio, univoca, æquivoca, cagastrica, iliastrica.*

Nutrimentum est materia humido spirituosa, quæ vi & facultate rei nutricandæ præparatur, subindeque alterata, mutata, determinata, membris incorporatur. Universalior enim est initio & à natura rei nutricandæ diversa, unde paulatim alteratur inque naturam rei nutriendæ transplantatur.

N. Macrocosmi *nutrimentum idem illud chaos est, seu res particulares in chaoticam dispositionem redactæ. Vide supra. Nutrimentum vegetabilium ac animalium per se fere innotescit.* Vegetabilia *nutriuntur terræ succo, naturâ macrocosmicâ, i. e. effluviis elementorum imprægnato. Hinc formatur benedictio divina,* Deuteron. 33. v. 13. & 14.

מְבֹרֶכֶת יְהוָה אַרְצוֹ מִמֶּגֶד
שָׁמַיִם מִטָּל וּמִתְּהוֹם רֹבֶצֶת תָּחַת׃
וּמִמֶּגֶד תְּבוּאֹת שָׁמֶשׁ וּמִמֶּגֶד גֶּרֶשׁ
יְרָחִים׃ &c.

i. e. benedictione Iehovæ terra tua in Effluvio (ubertate communicata, Meged)

ged) cœlorum, in rore in abyſſo jacente infra. Et in effluvio vegetabili Solis, & in effluvio vegetabili Lunæ, & in effluvio montium, & in effluvio collium, æternum.

Animalibus *tum ipſemet macrocoſmus cibus exiſtit, tum vegetabilia, tum animalia in vicem, Vide ſupra c. 4.*

Quaſi ſemen & nutrimentum materiam exhibent rebus ſecundariis, ſuntque excrementum in nutritione rerum primariarum, à parte utiliori (rubino Paracelſi) ſeparatum. Hoc nimirum præterquam quod faceſſit in materiam ſeminalem, unde creaturæ exurgunt, quæ non rarò cum primariis dignitate certant, in nutrimentum quoque earundem vergit.

N. *Res Secundariæ fiunt & nutriuntur ex Excrementis aqueis, terreis & viſcoſis, ſalinis, &c. Hæc enim cum in ſubſtantiam rei primariæ abire nequeunt, ſecernuntur à parte utiliori nutritiva, inq; peculiaria genera nonnunquam mutantur pro diverſitate matricum concurſuque cauſarum requiſitarum, differentia. Varia namq; ſunt Excrementa, non ſolum ratione trinorum mundi regnorum, ſed & ratione officinarum in quibus ea redundant. Nimirum, quia materia nutritiva diverſarum officinarum elaborationes, diverſosq; maturationis gradus percurrere deſtinata eſt, quorum ſinguli ſibi reſpondentia exhibent excrementa, utique diverſitatem excrementorum oriri neceſſum eſt. Imo cum omnia in menſura, numero ac pondere ſint diſpoſita, ſuperabundat nonnunquam etiam nutritiva illa materia, ut & hac ratione perittoma ſuppetat excrementitium. V. g. lac in animalibus, melligines reſinævè in arboribus, &c. Hinc fiunt in* macrocoſmo *meteora & mineralia; in* vegetabilibus, *ſucci, reſinæ, gummi, &c. in* animalibus, *ſtercus, urina, lapides, arenulæ, & ſim.*

CAPVT XII.

De Tempore productionum nativarum.

TEmpus ad productionem rerum nativarum faciens eſt, quo vigent, quorum beneficio productio perficitur, & maximè qualitates facultatesve ſub cauſa efficiente deſcriptæ.

N. *Tempus eſt menſuratio curriculorum quorumcunque per certa puncta. Nimirum creavit quidem Deus omnia in perfectione, verùm in gradu infimo, non ſummo, quippe hunc aſſidua cultura acquirere ſubinde debebant, ab infimo ſcil. gradu ſenſim ad ἀκμὴν aſcendendo. Inſuper, quia Deus naturam finitam ac temporalem, non ſempiternam ac ævum perennem voluit, terminum quoque ac finem præfinire oportuit, adeoq; deſcenſum ab ἀκμῇ ad interitum. Intervallum igitur inter rei cujusque ortum ac interitum, conſtituit cujusque curriculum, diſtinctionis punctis non raris notabile.*

Distinctionis hujus fundamentum est mutatio, quam res quaque curriculo suo subire est destinata, qua scil. res modo sic, modo aliter, nunc hujus, nunc alius natura ac proprietatis deprehenditur, adeoque medicationi nunc aptior, nunc ineptior.

Tempus mensuratur potissimum ad curriculum cœli, cursumque seu motum stellarum & inprimis *Solis* & *Lunæ*, ceu luminarium κατ' ἐξοχὴν, dictorum, tum quoque ad motum planetarum reliquorum.

N. *Etsi res qualibet, eo quod curriculum peragit, mutationes diversas subit, ac memorabilibus in semet distinguitur, v.g. atate juvenili, virili, senili, periodica res revolutione, &c. attamen numeratur tempus maximè ad cursum Solis & luna, utpote, quorum curricula sunt magis conspicua, universaliora, distinctiora; unde & esse in tempora jubentur*, Gen. 1.

Cursus *Solis* exhibet, 1. annum, 2. anni quadraturas, ver, æstatem, autumnum & hyemem, 3. menses Solares, 4. Dies & noctes, 5. partes dierum. Videlicet, tempus matutinum, antemeridianum, meridianum, pomeridianum, vespertinum, nocturnum 6. horas.

Lunæ cursus exhibet 1. annum lunarem, i.e. menses lunares, 2. lunæ quadraturas: novilunium, tempus crescentiæ, in quo excellit prima quadratura, plenilunium & denique tempus decrescentiæ, ubi occurrit ultima quadratura. E dictis temporum articulis eligendi sunt, qui secum vehunt qualitates ad productionem nativorum facientes, sive manifestiores eas velis, seu universaliores, sive occultiores & specialiores.

Sic tempus sationi eligitur, I. quod ad humiditatem inclinat modicam, nimirum humiditate semen in terram projectum resolvitur suscitaturque. 2. Tempus Lunæ crescentis. In hoc tamen sunt qui monent, si satio flores intendat copiosos, fieri eam debere quadratura secunda, ac præcipue tribus diebus ante plenilunium, lunaque existente in virgine; sin folia expetantur, sationem instituere jubent post novilunium. Eadem ratio est & insitionis.

Similem curam in animalium educatione rusticos habere deprehendimus: vitulos crescente ☾ natos educationi aptiores judicant: ineptiores, qui sine ☾, i.e. in novilunio, vel ☾ decrescente in lucem prognati fuerint.

Quinimo nec è re erit, ad sationem id temporis eligere, quo saltem luminare alterum, (videlicet quod Planetam semini seminando familiarem amicitia prosequitur) fuerit in fortitudinibus ejusdem illius familiaris planetæ, vel planeta ipsemet familiaris fortitudines suas obtinuerit. Vide infra c. 25.

N. Agripp. phil. l. 1. c. 12. *Individuorum singulares dotes plurimis insunt, tàm*

tam mirabiles, quàm in speciebus etiam à figura cœlestium situque stellarum. Omne enim individuum, quando incipit esse sub determinato horoscopo, constellatione cœli, contrahit eum esse, mirabilem quandam virtutem operandi & patiendi rem mirabilem, etiam præter eam, quam habet à sua specie, cum per influxum cœlestium, tum per obedientiam materiæ generabilium, ad animam mundi, &c. Hæc Agrippa, cui subscribunt quam plurimi alii, inter quos Michael Toxites in præfat. Herbarii Carichteriani, & ex hac Poppius in præfat. sui herbarii. *Quanquam plurimi sunt*, inquiunt, *qui parvi momenti æstiment, loca, tempora, influentiasque observare, eò quod tempus hoc præ illo nihil prærogativæ obtineat: attamen probat contrarium ipsa experientia. Hinc futilitates ejusce potius censendæ sunt ignavorum, quam veritatis indagatorum. Quippe convincunt nos non modo agricolæ, qui arando, serendo, &c. de tempore certo solliciti sunt, sed & hortulani, qui in putandis arboribus, surculis decerpendis, inserendis, tempora sua certa observant.*

CAPVT XIV.

De Loco Productionum nativarum, & inprimis de Terra & Aqua.

Locus producendorum nativorum tum locus natalis est, tum locus progressionis, i.e. ubi educantur, sustentantur, vivunt, &c.

N. Mineralia *in terræ gremio locum tum natalem tũ progressionis sortita sunt.* Vegetabilia *terrâ ut plurimum nascuntur vivuntque: pauciora aquâ, rariora vegetabilibus aliis infixa crescunt:* Animalium *matrices partim sunt uteri materni, partim ova, partim his analoga loca terrena, & sim. Loca educationis sunt, terra, aqua, aër.*

Locus ad productionem nativarum idoneus est, qui scatet qualitatibus, facultatibus, proprietatibus, materiaque ad productionem aptis. Excellit autem inter cætera globus inferior, i.e. Terra & Aqua, utpote non modo mineralium & vegetabilium sed & animalium commune receptaculum.

N. *Solum ad rerum productiones facit, non tantum quatenus hospitium præbet aptum ac conveniens, sed & præcipuè quatenus calore suo semen inibi, ceu in matrice locatum suscitat, humiditate sua resolvit vi salina fermentat, proprietate peculiari amat vel odit, adeoque obtinet rationem Efficientis, materiæ, atque subjecti loci: Eapropter prout solum naturatum est facultatibus ac succis ad rei productionem juvandam vel retardandam facientibus, ita & ad productionem solum conveniens erit eligendum, videlicet calidũ, humidum, frigidum, siccum, succis suis*

suis idoneis dotatum, proprietatibus peculiaribus impregnatum. Nec enim ubi vis proventus æquè felix est.
Hic segetes, illic veniunt felicius uvæ,
Arborei fœtus alibi, atq; injussa virescunt
Gramina, &c.

Consideratur in solo præcipuè. 1. *ubi*, 2. *quomodo*. 3. *quale* Nimirum hæc tria non modo rerum variant productionem, sed & non raro rerum productarum qualitates.

I. *Ubi*, i. e. sub qua longitudine, latitudineve sit solum locatum. Hic occurrit soli distinctio. 1. In *Zonas* illas famosas quinque, binas frigidas, binas temperatas, & unam torridam. 2. In *Climata*, ratione latitudinis mensurata. 3. In *regiones*, quarum cœlestis constitutio si ad solem conferantur, ex Geographicis facile addisci poterit. Tales sunt Germania, Gallia, Italia, Hispania, India orientalis, occidentalis, &c. Nimirum singulæ regiones partim juxta sui cœli solique qualitates plantas peculiares producunt, partim iis, quas cum aliis communes habent, feliciorem infelicioremque productionem, aliamve complexionem conciliant. Vinum Hispanicum aliud est à Gallico, Gallicanum à Germanico. Similiter & res unius regionis, v. g. Germaniæ non uniusmodi sunt. Sic radix ari in locis nostris frigidioribus adeo fervens ac mordax nascitur, ut os & fauces exurat, at quæ in Lydia prope Cyronem urbem. (teste Baptista Porta,) provenit, exteriori forma nostræ plane respondens dulcis & grata esse dicitur, ut raparum instar homines in cibo sine nocumento eo uti possunt. Angelicæ radix in Finlandia acutiorem sapit saporem, quam hic nostras. Folia Senæ alia mittit Alexandria Ægypti, alia Italia. Vitriolum Ungaricum præfertur reliquis. Sic variant & pro diversitate regionum *animalia*, adeo ut non modo peculiaria sibi nonnullæ regiones vendicent, sed quæ communia sunt felicius producant educantve, imo quoque nonnihil ab aliis differre faciant. Adde, quod *plantæ* vel *animalia* ex una regione ceu patria in aliam ceu peregrinam transplantata, cum hac loci mutatione, simul naturam mutant. Vid. Joh. Bapt. Port. in phytogn. l. 2. c. 1. 2. 3. 4.

N. *Sunt qui regioni cuique data sua esse medicamenta volunt, morbis inibi grassantibus sufficientia, ideoque usum exoticorum citra necessitatem ducunt. Verum enim vero, etsi prius non efficier, attamen quia vernaculorum plurimorum naturam ac vires nondum satis compertas habemus, præstat exotica exhibere, quippe experientiâ comprobata, quam vernacula experientiâ difficili experiunda. Hisce sublatis, vernacula, utpote iisdem influentiis cum incolis affulsa, vernaculisq; succis educata, exoticis præferre non dubitamus.*

II. *Quomodo*, i. e. quo situ solum sit locatum: sive superficiei altitudinem spectes, qua solum refert montem-

tem, collem, planitiem, campum, vallem, & sim. sive cardines mundi, qua ratione solum situm dicitur versus ortum, occasum, meridiem aut Septentrionem: sive radios solares, unde solum sit apricum, umbrosum, nemorosum. Videlicet horum diversitate haut parva soli atq; inibi nascentium diversa productio ac natura suboritur. Hanc tamen diversitatem præcipuè qualitatibus primis dimetimur, dando montibus, locis apricis, meridionalibus, caliditatem & siccitatem; vallibus, campis, locis septentrionalibus umbrosis, nemerosis, frigiditatem, &c. Et hinc montibus locisque siccis prognata, sunt validiora plerunque viribus quam reliqua, minora autem quoad staturam.

N. Hippoc. l. 2. de Diæt. *Quæ ad meridiem sita (regio) ea, quæ ad septentrionem spectat calidior & siccior quod ad solem magis accedat. In his autem regionibus homines & quæ terrâ producuntur, sicciora, calidiora & validiora esse necesse est, quam quæ in contrariis. Item: per se si loca spectes, ad hunc habent se modum. Alta loca & squalentia, quæque ad meridiem spectant, campestribus æqualiter sitis sunt sicciora, quod pauciores humiditates contineant.*

III. *Quale*, i. e. utrum solum macilentum, pingueve, siccum vel humidum, arenosum & sabulosum, vel uliginosum ac limosum sit, vel & dulce, salsum; proprietatibus seminalibusve rationibus peculiariter dotatum.

De Aqua.

Aqua non minus ac terra ad productionem rerum nativarum concurrit: præbet enim rebus inibi nascentibus tum domicilium, tum & alimentum, idque non modo quatenus terræ permixta aridam constituit, sed & quatenus seorsim collecta, terræ supernatat.

considerari itaque iisdem poterit differentiis, quibus terra.

I Quoad *Ubi*. idem est judicium quod de terra. Nimirum secundum cœli regionumque differentiam non modo res ipsas, sed & rerum vires differre comperimus, hujusceque regionis aquis, has plantas, hæc animalia, alterius alias plantas, alia animalia esse propria.

II. Quoad *Quomodo* non magni fere est momenti, nisi profunditatem situmque in locis montanis, planis, profundisve spectes: vel & magnitudinem seu amplitudinem aquarum consideres.

III. Quoad *Quale* Aqua est dulcis, salsa, seu marina proprietatibusve peculiaribus insignita. Hûc: aqua lacustris, palustris, limosa, & sim.

CAPUT XIV.

De Præparationibus medicamentorum.

PRæparatorum productio, dicitur præparatio, quæ est actio officinalis, qua medicamenta parantur.

Hujus species sunt.

A.

Acuere seu *acuare*, i.e. rem fortiorem reddere, vel stimulum eidem addere. Sic acuuntur pilulæ grano 1. ac 2. Diagrydii, Trochisc. alhandal. Gumm. de Gamandra.

Amalgamare i.e. metalla per ☿ ii vivi admixtionem calcinare. Calcinantur autem hoc modo sola metalla, excepto ♂. Vid. l 3.

C.

Calcinare, i.e. in calcem redigere, vel friabile reddere. Fitque

1. Per ignitionem { Incinerando / Reverberando } Hûc pertinet exstinctio rei ignitæ in △.

2. Per corrosionem { Amalgamando / Præcipitando / Fumigando / Vaporando / Cementando } Hûc calcinatio per illinitionem liquoris corrosivi.

N. *Exempla singulorum horum modorum in metallis lib. 3. videre licet.*

Candisare. Candisari soli competit saccharo, quod in ▽ solutum, purificatum atq; quadantenus inspissatum, in crystallos concrescit, idque candisari vocant. Imponunt autem solutioni nonnunquam res medicamentales solidas, ut crystallis illis saccharatis obducantur, easque confectionibus adnumerant. Vid. l. 2. c. 47.

Cementare idem est quod stratificare, i. e. corpus metallicum (huic enim soli competit) cemento stratificatim imposito, aliquandiu igni exponere. Vid. lib. 3. in ☉ c. 9.

Circulare, i. e. liquorem in digestionem collocare, ut volatilior ac spirituosior pars continuo elevari ac recidere possit, adeoque quasi circulum transeat, maturiorque evadat. Hujus rei gratia certa instrumenta in usu sunt, circulatoria dicta.

N. *Vices circulationis supplere potest iterata destillatio.*

Clarificare potissimum de decoctis ac succis dicitur, quæ cum crassis scateant excrementis, clarificatione, i. e. purgatione egent. Clarificationis hujus præcipui modi sunt 1. *per albumen ovi*, 2. *per digestionem, tum* 3. *per filtrationem. Vide infra.*

Per *albumen* hoc modo peragitur. Albumen ovi virgula agitatur donec penitus in spumam abeat; Spuma hæc infunditur rebus clarificandis, coquunturque simul una ac altera ebullitione, ut crassiora albumini adhærescant. Hinc separantur despumando, colandoque, & sim.

Per

Per *digestionem* quæ fit clarificatio, nihil peculiare habet à digestione, qua crassiora fecesve ad fundum paulatim secedunt, unde per decantationem à liquore separari possunt.

Coagulare. Coagulari dicitur id quod evaporando inspissatur.

Cohobare, i.e. liquorem destillatum materiæ in destillatorio residuæ, iterum affundere, ac denuo destillare.

Colare, i.e. per colum trajicere. Colus autem præcipuè panneus intelligitur, nonnunquam quoque linteus.

Condire einmachen. Condire dicuntur quæ saccharo syrupisato, mellive (ut horum beneficio diutius conserventur) calidè immerguntur, usque sic immersa reponuntur. Vid. lib. 2. c. 46.

Conficere. Officinis est saccharo obducere ac incrustare. Vid. lib. 2. c. 47.

Conquassare. Conquassari dicuntur (viridia maximè) qu. pistillo grosse tunduntur & sine pulverisatione pressantur.

Conservare seu *conservisare*, i.e. conservam facere.

Coquere, i.e. elixare.

Coquere in diplomate, i.e. in MB.

Cribrare, i.e. per cribrum transmittere.

Crystallisare, i.e. in crystallinas formas reducere.

N. I. *Proprium est salium, quibus & Tart. saccharumque addere licet. Videlicet hac in liquore aqueo soluta, si in frigidum locum reposita fuerint, concrescunt in crystallos. Ubi nota, si nimium liquoris adsit antequam reponantur, aliquantulum exhalandum esse.*

N. II. *f. a. Crystallisare est Crystallisationes repetere, donec amplius colligi nequeant. Nimirum postquam prima vice Crystalli exempti fuerint, quia reliquis in liquore scil. restantibus Crystallis liquor disproportionatus est, exhalet nonnihil, hinc reponatur, &c.*

D.

Decantare, i.e. liquorem materiæ alicui supereminentem per inclinationem effundere. Germ. abgiessen.

Decupelare idem est quod decantare.

Decrepitare de sale communi & similibus dicitur quæ cum ad ignem sine fusione calcinantur, strepitum seu crepitum edunt, Vid. de Sal. com.

Deliquium. Per deliquium solvere, i.e. rem solvendam in locum humidum collocare ut per se in liquorem vertatur.

N. I. *Deliquium peragitur felicius* 1. *in cella seu loco humido*, 2. *mense Iunio, Iulio, Augusto, quo tempore cellæ sunt frigidiores.*

N. II. *Nonnunquam promovetur deliquium instillando humorem convenientem.*

Dephlegmare, i. e. phlegma separare seu abstrahere, quod fit, si phlegma seorsim affectetur, destillando, sin minus, evaporando: competitque

spiritibus mineralibus fixioribus, ut Spir. ⊖, Sal. nit. Sal. com. & sim.

Despumare, i. e. spumam demere. Germ. abschäumen.

Destillare, i. e. liquorem vi caloris attenuatum in recipiens appositum prolectare. Modi destillationis usitatissimi sunt 1. ratione vasorum: per Alembicum, per Retortam, ac per Vesicam, 2. ratione graduum caloris; per Balneum roris, seu vaporis (VB) per balneum Maris (MB) per cinerem, per arenam, per ignem nudum.

Detonare, verpuffen. Detonari dicitur, quod cum flagratione & strepitu calcinatur. Ut Crocus Metallorum.

Digerere, i. e. blando calore fovere.

Dissolvere, i. e. accedente aliquo humore solvere Germ. aufflösen. Sic solvuntur salia,

N. *Differt nonnullis dissolutio à liquatione, quod hæc non nisi vi caloris fiat & plerunque sine accedente humore, illa affusum humorem semper requirat.*

Dispensare. Dispensari dicitur compositum, dum simplicia, quæ compositum ingrediuntur, seliguntur, & pro composito inde parando adaptantur.

Dulcorare, edulcorare. Dulcorari dicuntur 1. calcinata sale gravida, dum ▽ (ut plurimum calidâ) abluuntur, qua ablutione sal inibi contentum aquæ immiscetur, 2. Dicuntur dulcorari Potiones, addito saccharo, vel syrupo convenienti.

E.

Electuarisare, i. e. Electuarium facere.

Evaporare, i. e. liquorem calori exponere, ut exhalet humiditas.

Exaltare, i. e. Rei potentiam alterando augere. Vid. fermentare.

Exacinare, i. e. acinos eximere.

Excorticare, i. e. cortices detrahere.

Exhalare, idem quod evaporare.

Exprimere, i. e. premendo vel pressura elicere, sive id sola manu fiat, ut decocta exprimi solent; sive certo instrumento, quod prælum dicunt.

Extrahere, i. e. beneficio debiti liquoris (quem menstruum vocant) proportionaliter affusi, præcipuam rei elicere partem. Vid. l. 2. c. 57.

N. *Extrahere s. a. i. e. Extractionem novis affusis menstruis reiterare, idque toties quoties menstruum adhuc impregnari sentitur.*

F.

Fermentare vergöhren. Fermentari res propriè dicitur, quando evidenter in se resolvitur, rarescit, maturatur.

N. *Ratio Fermentationis hæc est: Contraria fermentabilia confusa, i. e. nondum sub unum dominium ac potestatem, mixtionemque exactam redacta, si aliquatenus vi caloris externi resoluta fuerint, vi potentioris facultatis alterantur, atque inde in certam aliquam temperiem, naturamq; spirituosiorem evehuntur & exaltantur.*

Fill-

Filtrare. Filtratio fit beneficio vel chartæ bibulæ, vel panni lanei. Ex Charta fit pyramis, quæ tritorio inditur ne concidat. Hinc liquor pyramidi infunditur, ut paulatim per chartam in suppositum vasculum defluat.

Per pannum filtratio fit vel colando, de quo paulo ante, vel separando liquorem à pulveribus suis subsidentibus. At hoc duo itidem requiruntur vascula, alterum ex quo, alterum in quod liquor filtratur. Prius quod filtrandum continet, inclinatur ad latus, eique imponitur frustulum panni, ut limbus alter extra vas dependeat: posterius supponitur, ut liquorem per panniculum paulatim defluentem suscipiat. Similem modum infra docemus oleum aquis separandi.

Fixare, i.e. quod volatile est fixum reddere. Fit vel per se scil. iteratis destillationibus, & sublimationibus, vel addita alia aliqua re, cujus vi fixatio perficitur.

Fumare, i. e. per fumum Mercurii vel Saturni calcinare, solorumque est metallorum.

N. *Nimirum Mercurius vasi calcinatorio orificii angusti inditus apponitur igni nudo, ut fumus exhalet. Orificio imponitur Metallum calcinandum laminatum, ut fumo Mercurii transeunte friabile reddatur.*

Fundere idem in Chymia est quod liquare, seu ad ignem liquefacere: proprieque de salibus ac metallis dicitur.

G.

Granulare, i. e. in grana reducere.

I.

Imbibere, i. e. rem humiditate per vices potare, seu liquore rem humectare.

Impastare, i. e. miscere ut fiat instar pastæ seu massæ.

Impregnare, idem ferè est quod imbibere.

Inaurare, i. e. foliis auri obducere. Inaurari autem etsi de aliis quoque medicamentorum formis dici possit, E.g. de Martio pane, & sim. Tamen potissimum de pilulis dicitur, quæ in Scatula (rotunda) clausa adjecto folio auri, circumagitantur, donec auro illo obducantur. Germ. vergülden.

Incerare, idem est quod imbibere.

Incidere. Inciduntur herbæ forcipe: duriora, ut ligna, radices duriores, cortices; cultro.

Incinerare. i.e. comburere ac in cinerem redigere.

Infundere, i. e. materiam liquori immergere.

Insolare, i. e. macerare vel ☉lis, vel alio calore tepido.

Interpassare. Interpassari dicitur de sacculis seu fomentis siccis, idemque est quod intersuere, ne materia inclusa conglomeretur, cujus rei gratia quoque gossypio pulveres suscipi solent.

L.

Lævigare, i. e. super porphyretico

 lapide

lapide in tenuissimum pulverem (Alcohol) redigere.

Lavare, i. e. liquore (aquâ) abluere. ut res purgetur ab immunditie. Lotione autem opus habent tàm ex mineralibus, quam ex vegetabilibus & animalibus nonulla. Ut patebit. l. 2.

N. *Instituitur nonnunquam lotio, ut res imbuatur qualitate aliqua.*

Limare, i.e. lima in scobem redigere, quam limaturam dicunt.

Liquare, i. e. vi caloris fluidum facere, Germ. **fliessend machen/ schmeltzen.** Competit Metallis, salibus, pinguedinibus, & sim. interdum tamen idem est quod per deliquium dissolvere.

N. *Quomodo differat à dissolutione. Vide supra.*

M.

Macerare, idem est quod digerere.

Malaxare, Malaxari dicuntur Emplastra dum in massam subiguntur, sive id manu fiat, sive pilâ vel simili instrumento.

P.

Præcipitare. Præcipitari dicitur, quod in liquore solutum, incrassatumque ad fundum secedit.

N. *Nonnullis denotat totum actum calcinationis per liquores corrosivos; sive calx per se subsideat, sive exhalatione humiditatis, sive instillatione alicujus rei repercutientis. Vid. Beguinum.*

Præparare, pharmacopæis est rem minutissimè lævigare ac aqua aliqua cordiali imbuere. Vid. l. 2.

N. *Dicitur itidem de radicibus nonnullis, &c. quæ in aceto macerata exsiccantur. E.g. Rad. Ari.*

Pulverisare, pulverare, i. e. in pulverem redigere, sive terendo, sive lævigando id fiat.

Purificare, i.e. à sordibus seu inquinamentis (crassioribus) separare: fitque lavando, clarificando, filtrando, digerendo. Vide clarificare.

Putrefacere idem est quod digerere.

R.

Radere, **schaben/** fit instrumento aliquo acuto, E. g. cultello, vitro, lima, & sim. quo res rasioni subjecta in rasuram redigitur.

Rectificare, i. e. denuo blando calore destillare, ut pars magis spirituosa ac volatilis eliciatur, relicto phlegmate seu parte aquosâ in fundo. Sic rectificantur aquæ stillatitiæ, spiritus.

Refinare, idem est quod depurare, competitq; potissimum saccharo. Vid. L. 4 class. 4.

Reverberare, i. e. rem aliquam vi flammæ cremare, quæ infra ac supra illam ambiat.

Rotulare, i. e. Rotulas conficere Vid. l. 2. c, 69.

S.

Salificare, i. e. Sal conficere.

Secare, idem est quod incidere.

Separare, i. e. res hetegeroneas mixtas & confusas segregare. Usitatissimũ autem est separare oleum ab aqua, quod fit 1. per *Tritorium* angusti orificii.

ficii in fundo; quod orificium aqueo liquori utpote graviori primumque defluenti aperitur, postmodumque obturatur, oleumque restans sigillatim colligitur. 2. Per *gossypium* seu lanam. Nimirum repletur vitrum angusti orificii, aqua & oleo confusis, ad summum usque, finiturque, ut oleum supernatet. Hinc apponitur vitrum humilius, gossypiumque seu lana utrique imponitur, ut uno termino oleum tangat, altero in vas appositum dependeat. Sic delabitur oleum per gossipium, in appositum vasculum humilius. 3. Per *chartam bibulam*. Nimirum transit aqua restatque oleum.

Sigillare hermeticè, i. e. vitrum fusione claudere.

Stratificare. S.S.S. (i. e. Stratum super stratum) facere idem est ac Metallum laminatum & pulveres stratificando, alternatim struere. Nimirum primo sternendum est stratum pulveris, hinc imponenda lamina metallica, iterum pulvis & sic deinceps, donec pulvis stratum claudat.

N. I. *Nonnunquam loco laminæ pulvis Metallicus sumitur.*

N. II. *Beguino stratificationis vox totum calcinationis actum comprehendit, quo lamina stratificata in igne friabilis redditur, quod & cementare dicunt.*

Sublimare, i. e. rem volatilem siccam in sublimi elevare, ut seorsim haberi possit. Res illa elevata vel sublimati nomine effertur, vel florum nomen adsciscit.

T.

Tabulare, i. e. Tabulas vel morsulos conficere. Vid. l. 2. c. 69.

Terere, *Conterere*, i. e. pilâ contundere.

Torrere. i. e. in patella vel sartagine ferrea igni exposita medicamenta continuò agitare, ut humiditas absumatur. Sic fit Rhabarbarum tostum.

Trochiscare, i. e. Trochiscos facere.

V.

Vitrificare, i. e. in vitrum redigere. Vid. Vitrum ♁ ij. l. 3.

Volatilisare, i. e. Volatile reddere.

CAPUT XV.

De Principiis Chymicis.

Circumstantiæ præparationis itidem, ut in nativis productionibus sunt *Principia chymica*, *causa Efficiens*, *Materia*, *Tempus*, *Locus*.

Principia chymica voco, in quæ res naturalis *arte chymica resolvitur*, tanquam in simplicissima. (artificialia.) Suntque *Oleum*, *Spiritus*, *Sal*, *Phlegma*, & *caput mortuum*, &c. quorum descriptiones aliunde petere licet.

N. *Nihil tritius est apud chymicos quam sua asserere principia, Sal. com. Tart. ☿, quibus alii addunt* ☠ *ac phlegma; illa cherionia appellant, i. e. faculta-* tibus

tibus, efficacioribus ac inſignioribus prædita; hæc relollacea, i.e. qualitatibus inſignibus deſtituta. Verum enim vero ubi in rem exactiùs inquiritur, quid ſtatuendum ſit, nihil ſolidi fere invenitur. Quod enim nonnulli id, quod oleoſum eſt, ſulphuris titulo nominant; quod vaporoſum, mercurii; quod concretione ſalis; id ſagacioribus minimè ſatisfacit. Nam ſciunt dari & ſulphureũ quod nequaquam oleoſum, ut △ vitæ & ſim. Similiter dari norunt & vaporoſum, quod tamen à ☿rio diſtinctum, ut phlegma inſtillatis: quinimò quamplurima dantur, quæ parte oleoſa prorſus deſtituuntur, num ergo & Sulphure? Nec minorum difficultatum ſunt, quæ declarandi gratia adducuntur exempla deſumpta à ligno combuſtili, è vegetabilium anatomiâ. Videlicet in primo exemplo Sulph. repræſentari volunt butyro; ☿m ſero; Sal, Caſeo. In ſecundo, Sulph. vocant id quod flagrat, mercurium, quod fumat, Sal quod in cinere remanet. In anatomia vegetabilium manifeſtari ajunt, oleum i.e. Sulph. aquam, i.e. ☿m, & cinerem ſale gravidum. Verum, quis neſcit? ſero plus ſalis ineſſe, quam ipſimet caſeo: fuliginem, (quæ fumus congelatus) & oleum, & ſal, & aquam ſpirituoſam in ſe continere: E vegetabilibus eſſe, quæ ne guttam olei exhibeant. Relinquuntur itaque intricatæ adhuc difficultates, è quibus ut nos extricemus, hanc noſtram opinionem cordatis ſubmittimus cenſendam. Materia præexiſtens rerum nativarum, ſive ſemen velis, ſive nutrimentum, eſt humidum quoddam ſpirituoſum, Humidum intellige non humorem meracum, ſed coagulabilem, adeoque partium terreſtrium participem. Confer Gen. 1. En habes Spiritum, *ignis ac ſulphuris nomine, ob naturam qua ignem æmulatur, nonnullis dictum, aliis formale principium: habes* Aquam, *habes* Terram. *Hæc tria in primordio rei informiter confuſa quidem exiſtunt, verum deinceps vi ſpiritus paulatim elaborantur, exaltantur, incraſſantur, adeoque ex parte viſcoſam induunt conſiſtentiam, ſalinâ natura gravidam, ex parte quoque in naturam ſecernuntur liquidam & aridam, qualitatibus materialibus ſolùm præditam. Salina illa natura, una cum portiuncula potiori viſcoſæ illius materiæ exaltatur ſubinde ulterius, ſpiritualiſaturque, i.e. ſpiritualem maturioremque paulatim induit naturam, viribus naturæ rei correſpondentibus, efficacem, idque ſubſtantia, prout natura ordinat diverſâ ſpirituoſa ſcil. oleoſâve, & ſim. En* phlegma, terram mortuam, tartarum, ſal *& ex his* ſpiritum *vel* oleum, *aut aliquid his* analogum. *Si itaque liquidum ſpirituoſitate deſtitutum appellare libuerit* mercuriũ, *econtra ſpiritum vel oleum* ſulphur; *modo de re conſtet, de nominibus nemini bellum indicam. Et hæc mea eſt de principiis Hermeticis opinio, ad cujus aſſertionem etſi adducere queam, quomodo ſal in ſpiritualem naturam evehatur. Spiritus econtra in ſalinam naturam figatur, (e.g. in ferveſcentia & aceſcentia liquorum ſpirituoſorum) attamen compendii ſtudio iis ſuperſedeo.*

CAP.

CAPUT XVI.

De causa Efficiente seu præparante interna.

CAusa Efficiens præparationum itidem *interna* & *externa* dari potest, præcipuè tamen in his externa consideranda venit.

Interna est materiæ vel *aptitudo*, vel & *facultas* simul operativa.

Aptitudo est dispositio, qua materia habilis est ad sustinendam elaborationem suscipiendamve formulam medicamenti, quæ intenditur.

Facultas est internum aliquod agens, quo nonnullæ præparationes opus habent, ut perficiantur.

N. *In præparationibus officinalibus aliæ sunt meræ artificiales, ut pulverisatio, confectio, &c. aliæ cum naturalibus conjunctæ; ut fermentatio, crystallisatio, & sim. Illæ non nisi aptitudinem requirunt; hæ insuper internum agens. Aptitudo illa nisi materiam præparationi subjectam comitetur, incassum præparationi res subjicitur. Modi autem præparationum ut varii sunt, ita variæ quoq; dictæ aptitudines: Singuli nimirum modi singulas præsupponunt aptitudines: crystallisatio scil. sal crystallisabile, fermentatio materiam fermentabilem, destillatio materiam humore exhalabili prægnantem, &c.*

CAPUT XVII.

De Qualitatibus Elementalibus & præcipuè de calore.

EFficiens præparationum *externa primaria* est *Pharmacopœus* arte præparandi instructus, de quo nihil inpræsentiarum, nisi quod industrium diligentem & patientem eum esse oportet.

Secundaria sunt tum requisitæ qualitates, tum instrumenta.

Qualitates hic uti in productione nativa considerantur, *Elementales salinæ* & *proprietates* peculiares. Verùm cum ultimæ hæ origine eædem sint, quæ supra, descriptione illarum hic excusamur.

Inter qualitates elementales communissimus est *calor*, hinc *humiditas*, tandem *siccitas* & *frigiditas*.

Calor facit ad calcinationem, confectionem, destillationem, digestionem, evaporationem, fermentationem, reverberationem, sublimationem: humiditas ad dissolutionem, extractionem: frigiditas ad candisationem, crystallisationem: siccitas ad exiccationem, trochiscationem, &c.

E qualitatibus dictis, quia solus calor præ reliquis artis directorio subjicitur, eum solum hic descripsisse sufficit.

Distinguitur calor vel ratione *causarum*, quibus efficitur, vel ratione *modi adhibendi*, vel ratione *intensionis remissionisve*.

Ratione *causarum* calor est:
- 1. Solis,
- 2. Fimi putrescentis,
- 3. Ignis qui
  - Lampadis,
  - Carbonum,
  - Flammeus, &c.

Ratione *modorum* quibus ignis adhibetur, calor vel est:

I. *Balnei Roris seu vaporis*, i. e. qui fit beneficio vaporum, ab aqua calescente elevatorum, ac Vasculum cum materia ambientium. VB.

II. *Balnei Maris seu Mariæ*, i. e. qui fit mediante aqua calescente, cui Vasculum cum medicamento præparando impositum est. Hic mitis communiter censetur ac gradus primi.

III. *Cineris*, qui fit calescentia cinerum, fortiorque intelligitur, quam præcedens, estque gradus secundi.

IV. *Arenæ*; Fit mediante arena, notatque communiter adhuc fortiorem ac gradum tertium.

V. *Ignis nudi*; Fit sine interveniente medio, accensis prunis vel lignis flagrantibus. Huc pertinent.

VI. *Circularis*. Fit igne carbonum vas ambientium.

VII. *Reverberatorius*, quando flamma materiam undique ambit & lambit.

VIII. *Suppressionis*, quando infra ac supra ignis adhibetur.

Ratione *intensionis vel remissionis* Calor est vel

Gradus I. Mitis ac blandus.

II. Acrior ac intensior.

III. Fortior ac vehementior.

IV. Fortissimus.

N. I. *Gradus 1. mensuratur communiter* MB. *2. Calore cinerum. 3. Arena. 4. Igne nudo, non quod necessarium simpliciter sit gradus singulos, non nisi dictis modis administrare, quippe uno eodemque modo plures gradus peragi possunt. E. g.* MB *gradus 1. & 2. Cineribus & arena, gradus 1. 2. & 3. igne nudo gradus omnes: sed (ut dictum supra) per calorem* MB *intelligendus est, calor in gradu 1. i. e. mitis ac blandus; per calorem cinerum gradus 2. i. e. acrior ac intensior, &c.*

N. II. *Singuli gradus magnam obtinent latitudinem, quam communiter principio, medio ac fine cujuslibet gradus circumscribunt. Verum enim vero, cui volupe fuerit plurimas caloris differentias in singulis gradibus distinguere, certo instrumento id assequi poterit, facto ad imitationem instrumenti, quo aëris calor intensior ac remissior notari à nonnullis solet, perpetuum mobile vulgò vocant. s. uranoscopium.*

N. III. *Moderamen ignis fit afflatu aëris, quem moderatur attractio per ostiola & præcipuè exspiratio per spiracula. Hinc, quantò copiosior afflatus & exspiratio*

piratio permittitur, tanto fortior evadit ignis ac calor, &c. His itaq; delibatis, adhibendus est gradus caloris præparationi conveniens. Intensiore enim calore, uti medicamentum comburendo corrumpitur, ita remissiore minùs commodè tractatur. Præstat tamen in defectu caloris peccare, quam in excessu: illud quippe diuturniore igne resarciri potest, hoc neutiquam.

CAPUT XVIII.

De facultatibus fortioribus sive salinis.

NOn parum utilitatis præparationibus conferunt facultates fortiores, quas salinas vocare libet, videlicet vis *acida, amara, dulcis, stiptica, corrosiva, & ejusmodi sexcenta*, quippe harum ope utimur in facilitandis fermentationibus, in peragendis corrosionibus, præcipitation bus. Quinimo earundem opera perficiuntur extractiones, digestiones & hujus generis operationes aliæ.

N. *Dicimus salinas* 1. *quia salis naturam referunt.* 2. *quia peculiari nomine adhuc destitutæ sunt. Etenim quòd à saporibus nomina ferè mutuent, mutuatitia illa non sunt genuina, idq; fit partim similitudine operationis, qua dictæ facultates materiæ præparandæ sese insinuant, eamque afficiunt, non secus ac sapores linguam, spiritusq; gustatiles: partim fit idem quia sapores ferè comites habent.*

Facultatum harum ratione celebrantur, *salia, tartarum vini, feces vini & cerevisiæ, saccharum, fermentum panis, &c.*

Hûc pertinent & *menstrua* dicta liquores scil. ob facultatem hanc apti rebus infusis sese insinuare, eas penetrare potioremque illarum partem elicere & imbibere; de quibus lib. 2.

Hujus itidem farinæ sunt aquæ *caustica & corrosiva*, dictæ *aquæ fortes, regiæ*, & sim. utpote, quæ pollent vi & facultate metalla corrodendi, inque limpidum liquorem solvendi, idq; non alia quam salina illa facultate.

Ejusdem quoque generis sunt *pulveres cementarii* uti & *Mercurius vivus*, quorum facultate eadem metalla redduntur friabilia.

Hûc pertinent quoque *aceta*, aliique liquores *minerales acidi*, quorum auxilio magisteria fiunt. Verum, quia de his lib. 2. suis locis pleniùs agitur, sufficit hæc saltem hîc tetigisse.

CAPUT XIX.

De Instrumentis Pharmacopœticis.

INstrumenta medicamentorum præparationi inservientia varia sunt, differuntque non modo ratione *officii*, sed & *materiæ, formaque* inde dependentis

dentis diversitate.

Officii ratione alia medicamentorum præparationi, alia asservationi inserviunt.

Materiæ respectu, fiunt alia *ex lapidibus*, alia ex *terris*, *vitris*, *metallis*, *lignis*, *corio*, *linteo*, *panno*, &c.

Hinc Canon:

Instrumenta (maximè quibus immediatè res attingitur) quatenus variant diversitate materiæ, eatenus faciunt quoque diversimodè ad medicamenta aptiora ineptioraque constituenda. Ergo.

I. *Vitrea* reliquis ferè omnibus soliditate atque adeò convenientiâ præferuntur. Corrosioni quippe æquè resistunt ac penetrationi. Veruntamen quia nonnunquam minus fortia sunt, quam ut præparationi sufficere queant, & reliquis uti cogimur.

II. *Terrea* succedunt vitreis magis minùs. Variant enim quàm maximè soliditate, raritate, durabilitate, & sim. unde aptiora vel ineptiora quoque æstimantur. Eligenda itaque hæc pro re nata. Nostratibus probantur inprimis fictilia ex certa quadam terra Hassiæ, quam Walburgicam vocant, cui tamen, nisi sit præstantior, minimè cedit terræ genus in vicina Marpurgi fossa, ex qua urcei usus ibidem creberrimi, formari solent.

III. *Metallina*, solida quidem sunt, ut penetrationem non admittant, attamen qui medicamentis spirituosis, acidis, acribusve qualitates suas impertire apta nata sunt, in horum præparationibus, nisi peculiariter intentioni inserviant, evitantur.

IV. *Stannum* tamen in hoc reliquis præstat, unde quoque vesicas cupreas eo obducere solent, quo minus qualitate sua vitriolata, quæ inibi destillantur, spirituosa, inquinent. Sic inidonea quoque sunt instrumenta metallina, præparationibus Mercurii, & similibus.

Forma instrumentorum varia existit, prout illorum officium requirit, materiaque permittit. Nos usitatiora synopsi damus. Suntque

Agitaculũ, ein Agitacul/ i.e. ein Rühr-pistill.
Ahenum, Kessel.
Alembicus, Alembic.
Ampulla, Krug.
Arcula, Lädlein.
Capsula, gedrehete Büchse/ darin man die Gläser verwahret.
Catillus, Rost.
Catinus, Capell.
Circulatorium/ circulier-Glaß.
Hujus species sunt Pelicanus, & sim.
Cochleare, Löffel.
Colatorium, colus, Seihtuch.
Concha, Glaßschale.
Cornuta, Retorta, Matratium, Retort.
Cribrum, Sieb.
Crucibulum, Schmeltztiegel / Goldschmidtstiegel.
Cucurbita, Kolbe.
Diploma, i.e. MB

Excipulum, Vorlag/ Recipient.
Fictile, Hafen.
Filtrum idem quod colus.
Forceps, Zange.
Infundibulum, Einguß.
Lagena, Flasche/ Krug.
Lebes, Tiegel.
Lima, Feile.
Malleus, Hammer.
Manica Hippocratis, spitziger Beutel.
Matratium, idem quod Retorta.
Mortarium, Mörsel.
Olla, ollula, Hafen/ Häfelein.
Phiola, Phiol.
Pila, pistillum, Stösser.
Porphyrites, Reibstein.
Prælum, Preß.
Pyramis, Eingieß/ Gießpuckel.
Pyxis, Büchse.
Receptaculum, Recipient/ Vorlag.
Retorta, Retort/
Rudicula, Rührsteck.
Rutabulum, Rührhacke.
Sacculus, Sack/ Beutel.
Scatula, Schachtel.
Separatorium, Scheidetrechter.
Setaceum, Haarensieb.
Spatula, Spattel.
Tabula, Brett-Tabulierbrett.
Tegula, Müffel.
Torcular, i.e. prælum, Preß.
Tritorium, Trechter.
Vitrum, Glaß.
Urceus, urceolus, Krug/ Krüglein.

CAPVT XX.
De Fornacibus.

AD pharmacopoëtica instrumenta pertinent quoque *Fornaces*.

Fornaces seu furni sunt instrumenta operationibus quæ △e peraguntur, destinata, ut inibi calor coerceri gubernarique commodè possit. Suntque furni pro diversitate officiorum, formarumque, nominibus quoque diversis insigniti. Nimirum est *probatorius, reverberatorius, destillatorius, anemius*, seu *ventosus*, &c. Præ reliquis tamen maximè famosæ sunt *Fornax acida* ut appellant, sive piger Henricus (fauler Heintz.) Item Athanor Henrici Conradi, quarum constructiones, aliàs satis innotuerunt. His non sine causa accenseri poterunt, fornacum duo genera, quarum *alteram* Londini apud ingeniosissimum illum *Cornel. Trebellium* (jam ἐν ἁγίοις) videre contigit, adeo ingeniosè coagmentatum, ut pro diversitate ac intensione caloris, sponte aperiretur recluderetur que; artificio, me hercle sagacissimo, cujus favore calor unius ejusdemque tenoris continuò conservari exactissimè poterat. Hujus fornacis constructio, hoc fundamen-

tonitebatur. Vitrum adhibitum fuit, adimpletum aliquota parte cujusdam certæ materiæ, quæ apta fuit gradibus caloris intensioris attenuari ac ampliari, remissioris econtra condensari ac contrahi. Hæc itaque materia dum intensiore caloris gradu attenuaretur, ampliabatur alquantulum, elevabatque simul in altum bacillum, & hoc mediante in altum tollebat simul operculum, quod ostiolo fornacis interno superadditum fuit, ut calorem à prunis substratis ascendentem moderaretur.

Altera fornax quam diximus destillatoria est, spiritibus mineralibus dicata. Nimirum hi sine Retorta solius illius fornacis beneficio eliciuntur. R. minerale, quod spiritum halare aptum est, injicitur per vices super prunas per ostiolum fornacis, statim ab injectione occludendum. Hinc fumus seu vapor vi ignis nudi elevatur, qui in rostris longis firmiter fornacis summitati, (ut rostrum capitello inseritur) infixis, diutina mora ac frigiditate itineris condensatur in liquorem, inque appositum receptaculum delabitur. Apta sanè fornax spiritui Tartaris præparando, nec non & spiritui ⊕-i. Reliquis autem, cum sine admixtione alieni mineralis vix perfici queant, non adeo commoda; compositi enim potius quam simplices spiritus inde resultant.

CAPUT XXI.

De Materia Præparatorum.

MAteria præparandis medicamentis ipsæmet *res naturales* quęcunque existunt, sive nativæ adhuc sint, sive artificis manu jam antea elaboratæ; imò ipsamet *medicamenta*, strictè sic dicta, aliorum medicamentorum materia suppetunt, adeoque materiarum series coincidit cum rebus medicamentalibus supra recensitis.

N. *Materia medicamentorum æquè late patet ac ipsa* Natura, *resque naturales quæcunque comprehendit ab universali illa materia ad res particulares descendendo adeo, ut ipsa natura universalis, seu si mavis universale illud Naturæ subjectum inspissatum scil. adhuc tamen in sua universalitate constitutum, industriam medici manum non aversetur. Verum nos particularibus contenti, Universalis illius competitores; ad authores remittimus, qui peculiaribus tractatibus modum docuerunt, Universale illud subjectum acquirendi, elaborandi, atque in naturam universalis medicamenti beneficio seminis solaris transplantandi, inter quos videtur præcipuus Hermes Trismegistus in sua Tabula smaragdina, & hujus velut interpres Lullius in Testamento, quibus ex Neotericis præcipuè Dionysius Zacharius Gallus, Sendivogius, Comes Trevisanus & similes subjungi possunt.*

CAP.

CAPVT XXII.

De Tempore & Loco.

TEmpus in præparationibus conveniens eligere, non minus ac in nativarum productione, momenti est non parvi.

Convenientia hæc temporis spectanda itidem, tum in *qualitatibus manifestioribus*, tum *in occultioribus influentiis*.

Qualitatum manifestiorum ergo id temporis eligendum quo vigent, quæ ad præparationem quoquo modo faciunt, Sic eligendum tempus moderatè calido-humidum; ad resolutionem, attenuationem, fermentationem, digestionem: frigidum; ad condensationem, coagulationem: humidum; ad liquationem, humectationem, destillationem: siccum; ad exiccationem.

N. *Hinc monet Crollius liquationi tempus eligere, quo per antiperistasin locus liquationis subterraneus humidior fuerit, idq; determinat Iunium, Iulium, Augustum. Sic inservit tempus pluviosum præparationi spiritus Tartari per camp. tempus serenum seu frigidum & siccum convenit trochiscationi agarici, quippe trochiscos reddit candidos, quos tempus contrarium pallidos exhibet. Cerevisiæ fermentationem tempus moderatè calidum promovet, frigidum impedit, &c.*

Occultiorum influentiarum ratione præparatio peragenda vel saltem incipienda est 1. & inprimis, cum luminare (☉ aut ☾) familiare videlicet seu amicum planetæ rei scil. præparandæ sympathico (vide c. 8.) fuerit in fortitudinibus, vel dicti planetæ sympathici vel propriis.

N. *Luna præcipuè hic spectanda.*

2. Cum planeta rei præparandæ familiaris fuerit in fortitudinibus.

E. g. Quicunque in Saturno feliciter laborare satagit, eo tempore laborem inchoet, quo ☾ (Saturno amica) fuerit in fortitudinibus Saturni, vel quo Saturnus ipse in propriis fortitudinibus constituatur. Et hinc tabulam suam transmutationum metallicarum compilavit Paracelsus lib. 4. Archidox. magic.

De Loco.

Locus præparationis, quem laboratorium dicimus, itidem conveniens eligendus est, calidus, humidus, siccus, perspirabilis, non perspirabilis, &c. prout res exegerit.

CAPVT XXIII.

De collectione nativorum, ac primum de tempore secundum ætatem & turgescentiam rerum.

COllectio rerum nativarum est, quâ è sua productione sumuntur, i. e. qua mineralia è suis mineris fodinisque eruuntur; Vegetabilia eradi-

cantur, decerpuntur, &c. Animalia perimuntur.

N. *Non parum discriminis collectio nativis infert, prout scil. illa decenter vel indecenter peracta fuerit.*

Res colligendæ sunt solæ nativæ: In præparatis enim à cura hac excusamur, nisi forte volupe sit laboriosarum ac diuturnarum operationum finem observare, eamque simili ratione, quam de nativis habemus, metiri.

Circumstantiæ collectionis præcipuæ sunt colligendi *Tempus ac Modus.*

Tempus convenientius nativa colligendi colligitur tum à rei colligendæ *aptitudine*, tum à constitutione *macrocosmica* aptitudinem inferente.

N. *Finem duplicem collectio respicit, videlicet asservationem & usurpationem. Prioris gratia res colligenda est eo temporis fluxu, quo vigent qualitates facientes ad durabilitatem, ut sunt siccitas, & caliditas, vel & moderata frigiditas, & sim. Posterioris ratione colligi vult, dum qualitates vigent, medicationi* aptiores.

Rei colligendæ *aptitudo* ab optimo suo statu dependet, sive is trutinetur *ætate*, sive *periodica turgescentia.* E.g. animalium nonnullorum. Utraque hæc siquidem tempus statum fere obtinuit secundum 12. menses mensurabile, mensis is collectionis statuitur genuinus, in quem ætas illa, turgescentiave vigorosa inciderit.

Ætas collectioni convenientissima censetur ætas *consistentiæ* seu maturitatis, cui succedit ætas *accrescentiæ*, præcipuè si consistentiæ appropinquat. Verum enimverò non raro spectanda quoque est rei substantia, & inde dependens aptitudo elaborandi.

Sic è *mineralibus*, optima quidem sunt metalla, quæ maturuerunt, verùm tractabiliora, i.e. præparationi aptiora habentur, quæ minùs matura.

E Vegetabilibus colligendi sunt *flores* cum expliciti pulchritudine sua luxuriant, nec tamen marcescunt, de quibus peculiariter lib. 4.

N. *Excipe paucas, quæ in gemmis colligi volunt, ut sunt Rosæ, & sim.*

2. *Herbæ seu folia*; cum odore, colore, sapore, cacumineque superbiunt, & florascentiæ appropinquant.

N. *Herbæ ut plurimum cum floribus asservantur, colligendæ itaque hæ erunt, quando floribus triumphant: ut Calamentha centaurium, chamadrys, chamæpitys, daucus, fumaria, majorana, origanum, polium, pulegium, serpillum, thymus, &c.*

3. *Semina*, cum matura bene sint, siccarique ceperint, nec tamen exciderint.

4. *Fructus*, ad medicinam cum bene maturuerunt, ad asservationem antequam omnino maturescant, ut neque omnino acerbi sint, neque ad justam maturitatem pervenerint. Baptist. Port. in Mag.

5. *Radicum* variat collectio. Quædam

dam quovis anni tempore excepta hyeme effodi possunt, ut radix acetosæ, althææ, angelicæ, apii, asari, buglossæ, cyclaminis, dracunculi, cichor, &c. quas tamen præstat vere colligere.

Aliæ colliguntur antequam in stolones abierint, scilicet circiter finem Martii, ut rad. acori. agrimon. alth. anon. aristoloch. ari. asparag. betonic. bistort. bryoñ. carlin. caryophyllat. centaur. chelidon. utr. Cyper. dictamn. alb. ellebor. nigr. enul. eryng. esul. farfar. filipend. filic. fœnic. gentian. gramin. hyoscym. imperator. Ireos, lilii, mandrag. mei, nymph. orchid. pentaphyll. petasit. petrosel. maced. pimpinell. pæon. polypod. raphan. sylv. rubi. rusc. saxifrag. sigill. Salomonis, scrophular. symphyt. valerian. vincetoxic.

N. *Sunt qui præstare volunt, radices cunctas autumno colligere, ubi folia deciderint, viresque in radices recesserint: alii veris initio, priusquam in caulem ac folia eruperint: alii ubi planta in vigore ac maturitate fuerit, quippe ut integra planta ita & radicem cum maturitate vigorari censent, cui consentire videtur Dioscorides, ubi radices colligere docet incipiente foliorum defluvio. Verùm præstat intueri radicum naturam, & ex hac colligendi tempus metiri. Sunt nimirum quæ maturitate lignosam adsciscunt substantiam, has præstat antequam maturuerint eradicare: sunt econtra quæ citra mutationem dictam adolescunt, eas etiam effodere licet, postquam planta bene fuerit matura, foliaque inceperint defluere.*

Animalium vigor ratione ætatis, est cum ad virilitatem seu consistentiam pervenerint: sunt tamen rariora quæ puerili ætate in usum veniunt, de quibus singulis lib. 5.

Animalia, quæ *periodicam turgescentiam* patiuntur eo ipso turgescentiæ tempore vigere censentur. E. g. Cervus vigoris ratione convenientius perimitur circiter Ægidii festum, utpote quo turgescit. Item circiter tempus, videlicet, quod includitur duobus festis Mariæ sacris, colligi solent ova, per hyemem totam asservari apta.

CAPUT XXIV.

De colligendi tempore secundum constitutionem

M*Acrocosmica* constitutio rerum nativarũ colligendarum spectatur, partim qualitatibus *universalioribus* seu manifestioribus, partim *influentiis stellarum specialioribus seu occultioribus.*

N. *Qualitates generaliores spectant potissimum rei durabilitatem: influentiæ specialiorem potissimum vires concernũt. Adde & hoc, quod prius illud tempus universalius seu communius sit, plurimaque sub-*

sublunaria, ne dicam cuncta, concernat. Posterius; particularius seu specialius, respiciensque solas res familiares.

Tempus colligendi nativa, qualitatum universalium ratione, censetur aptius, moderatè *frigidum & siccum, serenumq́*, hinc tempus *balsamicum lunæ decrescentis, matutinum, autumnale*, uti &, quod Planetarum situ, frigidum ac siccum arguitur.

N. Paracelſ. tr. 1. Philoſ. pag. (mihi) 309. *De diversitate temporum, mutationibus virium (inde) crescentium, vel decrescentium philosophari, primum scire refert tempora anni esse diversa & pro diversitate temporum vires quoque rerum omnium augeri minuive, &c.* Et paulo post: *Hæc itaque cum sine contradictione vera sint, sequitur non semper bonum esse, argillam ac lutum fodere, lignum cædere, multo minus herbas colligere, fructus decerpere, radices eradicare, balsamos ac gummata deradere, cuncta hæc peragi fas est, tempore balsamico, certis mensibus, certo aspectu lunæ ac aliorum signorum, certaque diei hora. Ut autem constet, quænam vera illa* balsamica tempora *sint, quibus vires integræ conservari possint, ut mumia à putrefactione, primo inter tempora anni præstat* autumnus *& præcipuè* September *& O*ctober; luna decrescens *& inprimis* trini ultimi dies decrescentiæ; *tempus* matutinum, *quando lucescit. Etenim quemadmodum homo interdiu laborat, laborandoque lassatur, debilitaturque, noctu autem post labores absolutos quieti somnoque inhiat: ita quoque omnia radices scil. & herbæ, &c. Quippe cuncta humi nascentia operantur cum sole, quiescunt cum luna. Porro sicut homo post sufficientem somnum, sanus, fortis vigorosusque exurgit: ita & fructus universi post noctem mediam (non ante nec interdiu.) Exemplum præbent fructus arborum: Poma si tempore decerpantur balsamico, durabiliora ac minus corruptibilia sunt secus ac aliàs: imò; singuli fructus decerpti post mediam noctem; vel saltem ante solis ortum maximè durabiles existunt. Similiter sese res habet, si id (collectio) fiat in signis terrenis ♉, ♑, ♍, ac luna decrescente ut dictum. Nam hisce temporibus non luxuriat superflua humiditas nascentium, quæ corruptionis origo, viriumque prostratio, Et hæc experiuntur quoque rustici sine errore.*

Ut autem vera hæc esse experiaris, fac periculum: Nimirum decide ligni frustulum de arbore terræ adhuc infixa, tempore balsamico uti dictum. Cæde itidem de eadem arbore ligni frustum, ejusdem cum priori magnitudinis, tempore scil. contrario (videlicet in signo aliquo aereo humido (♋, ♏, aut ♓,) vel Luna crescente novellave, interdiu, post meridiem, aut sub crepusculum vespertinum, utroque ponderato videbis frustrum illud balsamico tempore decisum, multo levius esse minusq́ humiditatis obtinere, quam alterum.

Eadem ratio est omnis generis lignorum. Etenim lignum quodvis tempore dicto

dicto in signis balsamicis casum, si adhibeatur ædificiis, vel rei alicui materiam præbeat, nec afficitur facilè teredine, nec putrescit, vermiculaturve facilè, sed durabile quam diutissimè est.

Idem sentiendum de luto, argilla, terrâque effodienda: quippe lutum, terraque tempore balsamico fossa, optima est, quæ in igne perduret, imo cuncta instrumenta, crucibula fictiliave, ex hac terra confecta longava in igne sunt durationis. Idem de aliis quamplurimis sentiendum, quamvis mentio specialis nulla facta fuerit. Hæc Paracelsus, quæ digna judicavi, ut latino idiomate translata huc inserentur; non obstante quod rythmi vulgares contrariantur.

Lunæ cremento tua capere poma memento,
Hæc cum decrescit, quod carpseris, omne putrescit.

Testantur & rustici, quod fimus si transferatur in agros tempore novilunii, mutetur facile in vermiculos, s. cochleas, qui arrodunt radices.

CAPUT XXV.

De colligendi tempore secundum influentias particulares.

Tempus colligendi nativa *influentiarum siderearum* ratione censetur aptius, quo Planeta rei colligendæ familiaris in suis fuerit *fortitudinibus*, idque tanto convenientius judicatur, quanto plures fortitudines Planeta idem obtinuerit.

N. I. *Plurimi non sine causa præferunt* luminare *planetæ familiari* amicum *& præcipuè* Lunam, *utpote quæ non modo terris finitima, sed & receptaculum sit omnium cœlestium influxuum. Ipsa scil. ceu uxor omnium stellarum fœcundissima, Solis cæterorumque planetarum & stellarum radios & influxus dicitur suscipere, eosque quasi fœtum inferiori mundo edere. Et hinc præ cæteris illam observari volunt.*

N. II. *Alii procedunt paulo secus, eliguntq́; tempus, quo signum Zodiaci, familiare scil. membro humano, cui res colligenda adhiberi debet, fuerit forte, i.e. præsentiâ alterius luminaris fortificatum, (puta si virtus rei colligendæ intendi debeat.) Et hi colligunt Pæoniam cum ♈. signum capiti sympathicum Lunæ Solisve præsentiâ forte fuerit.*

Habetur Planeta.

		Fortis & fortunatus.		*Debilis & infortunatus.*	
Essentialiter					5
	1	In domo sua	1	In domus oppositione vel in domo planetæ mali.	4
	2	In Exaltatione sua	4	In exaltationis opposit.	3
	3	In Triplicitate sua	3	In peregrinatione, i. e. cum nullam dignitatem possederit.	2
	4	In Terminis suis	2	In terminis malorum.	
	5	In facie sua	1		
	6	In Hora sua	1		
	7	In Novena sua } habereque dicitur fortitudines,	1		
		N. His addunt nonnulli in die sua	1		
Accidentaliter	8	in domicilio cœli 10. & 1. - - -	5	In domo 12. - - -	5
		7. 4. 11. - -	4	- - 8. - - -	4
		1. 5. - -	3	- - 6. - - -	3
		9. - -	2		
		3. - - -	1		
	9	In gaudio. - - - -	1		
	10	In cursu seu motu veloci - -	2	In cursu tardo vel vacuo - -	2
		directo - -	2	- - retrogrado - -	4
		ascendente -	3	- - descendente - -	3
	11	In signo ejusdem sexus - - i. e. cum planeta masculinus fuerit in signo masculino -	2	In signo diversi sexus. - -	
	12	In gradu ejusdem sexus - -	3	In gradu diversi sexus. - - - -	3
				In gradu tenebroso vel Puteali. - -	
	13	In gradu lucido vel augmentante	5	In aspectu ☌ cum malis, vel cum retrog.	5
	14	In aspectu ☌ cum bonis (fortunã.	5	- - combustionis cum sole. - -	5
		☌ cum ☉ i. e. in corde ☉lis	3	- - ☍ - - - - -	3
		✱ & △ - - - -	3	- - □ cum malis. - - -	3
		□ cum bonis - - -	2	In obsessione malorum. - - - -	2
	15	In obsessione bonorum - -	2	In hypogeo. - - - - -	1
	16	In apogeo - - - - -	1	In ortu minus debito. - - - -	2
	17	In ortu sibi debito, i. e. cum Planeta gaudẽs esse orientalis solẽ sequitur	2		
	18	In hæmisphærio correspondente.	2	In hæmisphærio disconveniente. -	2
	19	In cap. draconis, vel in hujus vicinia - - - - - -	3	In cauda draconis. - - -	3
	20			In Eclypsi - - - - - -	3
	21	- - - - - - -		In via combusta. - - - - -	3
	22	☾ lumine aucta - - - -	3	☾ lumine imminuta. - - - -	3
	23	In mãsione bona (cõpetit soli ☾ æ.		In mansione mala. - - -	3

diciturq; habere debilitates

N. Non opus est omnia semper pensitare, sed saltem principaliora videlicet. 1. Dignif. essentiales. 2. an in boni cœli loco. 3. an cursu sit directus vel velox. 4. an libera combustione. 5. an in bono aspectu ♃ vel ♀ is. 6. an in suo bays s. gaudio. 7. an liberà radiis solaribus. Et denique quod inprimis observandum, quamvis alii id negligant, cum quibus stellis fixis sit junctus intra distantiam. 5. grad.

1, 2. *Tabula Domuum atque Exaltationum Planetarum.*

	Boni					Mali	
Planetarum	☉	☾	♃	♀	☿	♂	♄
1. Domus.	♌	♋	♐ ♓	♉ ♎	♊ ♍	♈ ♏	♑ ♒
2. Exaltatio.	♈	♉	♋	♓	♍	♑	♎

E.g. Domus ☉ in ♌. Exaltatio ☾æ est ♉.

Domus ♂ sunt ♈ & ♏. Exaltatio ♄i est ♎.

N. 1. *Sunt ex antiquis qui solum certos gradus faciunt Exaltationis. E. g. Exaltationem Solis gr.* 19. ♈. *Lunæ gr.* 3. ♉. *Iovis gr.* 15. ♋. *Veneris gr.* 27. ♓. *Mercurii gr.* 15. ♍. *Martis gr.* 28. ♑ *Saturni gr.* 21. ♎. *Verum recentiores cum Ptolomæo integris signis Exaltationes determinant concedendo nihilominus, quod fortior Exaltatio fiat in gradibus supradictis.*

N. 2. *Humilitas seu casus Planetarũ est in signo opposito exaltationi Detrimentum in signo opposito domui.*

N. 3. *Planetæ qui domos habent duas, alteram sibi nocturnam, alteram diurnam faciunt. Sic domus diurna ♃ est* ♐, ♀ ♎, ☿, ♍, ♂, ♏, ♄, ♒, *nocturna domus cuique est reliqua.*

3. *Tabula Triplicitatum.*

					nocte,	*die,*	*communiter.*
Ignea	♈	♌	♐	*Huic triplicitati dominatur.*	♃	☉	♄
Aërea	♎	♒	♊		☿	♄	♃
Aquea	♋	♏	♓		♂	♀	☾
Terrea	♑	♉	♍		☾	♀	♂

Sic ☉ peragrans ♈, dicitur esse in triplicitate sua.
Sic ♂ existens in ♓, statuitur in sua triplic. &c.

Tabula Terminorum secundum Ptolomæum.

♈	♃ 6	♀ 6	☿ 8	♂ 5	♄ 5
♉	♀ 8	☿ 6	♃ 8	♄ 5	♂ 3
♊	☿ 6	♃ 6	♀ 5	♂ 7	♄ 6
♋	♂ 7	♀ 6	☿ 6	♃ 7	♄ 4
♌	♃ 6	♀ 5	♄ 7	☿ 6	♂ 6
♍	☿ 7	♀ 10	♃ 4	♂ 7	♄ 2
♎	♄ 6	♀ 8	♃ 7	♀ 7	♂ 2
♏	♂ 7	♀ 4	☿ 8	♃ 5	♄ 6
♐	♃ 12	♀ 5	☿ 4	♄ 5	♂ 4
♑	☿ 7	♃ 7	♀ 8	♄ 4	♂ 4
♒	☿ 7	♀ 6	♃ 7	♂ 5	♄ 5
♓	♀ 12	♃ 4	☿ 3	♂ 9	♄ 2

Secundum Alkabitium.

♈	♃ 6	♀ 6	☿ 8	♂ 5	♄ 5
♉	♀ 8	♂ 3	☿ 6	♄ 8	♄ 5
♊	☿ 6	♄ 6	♃ 6	♀ 5	♂ 7
♋	♂ 6	♄ 4	♀ 6	☿ 6	♃ 7
♌	♃ 6	♂ 6	♀ 5	♄ 7	☿ 6
♍	☿ 7	♄ 2	♀ 10	♃ 4	♂ 7
♎	♄ 6	♂ 2	☿ 8	♃ 7	♀ 7
♏	♂ 7	♄ 6	♀ 4	☿ 8	♃ 5
♐	♃ 12	♂ 4	♀ 5	☿ 4	♄ 5
♑	☿ 7	♂ 4	♃ 7	♀ 8	♄ 4
♒	☿ 7	♄ 5	♀ 6	♃ 7	♂ 5
♓	♀ 12	♄ 2	♃ 4	☿ 3	♂ 9

Sic termini Jovis sunt sex gradus Arietis priores. Veneris sequentes sex: scil. ad 12. Mercurii 8. sequentes scil. à 13. ad 20. &c.

N. 1.

N. 1. Sol & Luna terminos quidem non obtinent, sed similes fortitudines dicuntur habere in duabus Zodiaci medietatibus. ☉ à principio ♌ ad finem usque ♑, (dicitur medietas maxima.) ☾ à principio ♒ ad finem ♋ usque.

N. 2. Ultimi gradus cujusque signi sunt mali.

5. Tabula facierum.

♈	♂ 10	☉ 10	♀ 10
♉	☿ 10	☾ 10	♄ 10
♊	♃ 10	♂ 10	☉ 10
♋	♀ 10	☿ 10	☾ 10
♌	♄ 10	♃ 10	♂ 10
♍	☉ 10	♀ 10	☿ 10
♎	☾ 10	♄ 10	♃ 10
♏	♂ 10	☉ 10	♀ 10
♐	☿ 10	☾ 10	♄ 10
♑	♃ 10	♂ 10	☉ 10
♒	♀ 10	☿ 10	☾ 10
♓	♄ 10	♃ 10	♂ 10

Sic ♄ sibi vendicat Leonis gradus 10. priores. ♃ 10. sequentes scil. usque ad 20. ♂ sequentes ad 3. & sic consequenter per omnia signa.

Hinc si ♄ sit in 10. gradibus prioribus ♌ dicitur in facie sua esse.

Tabula Horarum Planetariarum.

Hora diurna	H. nocturn.	Diei ♄	♃s	♂is	☉s	♀is	☿ij	☾æ
1 8	3 10	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☾
2 9	4 11	♃	♂	☉	♀	☿	☾	♄
3 10	5 12	♂	☉	♀	☿	☾	♄	♃
4 11	6	☉	♀	☿	☾	♄	♃	♂
5 12	7	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉
6 1	8	☿	☾	♄	♃	♂	☉	♀
7 2	9	☾	♄	♃	♂	☉	♀	☿

Numerantur horæ Planetarum diurnæ ab ortu solis ad occasum 12. totidemque nocturnæ ab occasu ad ortum adeoque hora diurna 1. & 8. diei Saturni consecratur Saturno 2. & 9. Jovi. Nimirum in superiori columna numerantur dies, in priori descendente horæ diurnæ, in altera descendente, horæ nocturnæ, quibus è regione correspondent planetæ illis horis hujus diei, in suprema columna, exhibiti, dominantes e. g. die ☉ hora 4. diurna dominatur ☾ &c.

7. De-

7. *De Novenis.*

Sapientes Indi diviſerunt quodlibet ſignum in partes 9. quas vocaverunt novenas, quaſi nonas partes, continet igitur quælibet novena ſeu nona pars gradus $3\frac{1}{3}$

Tabula Novenarum.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
♈	♂	♀	☿	☾	☉	☿	♀	♂	♃
♉	♀	☿	☾	☉	☿	♀	♂	♃	♄
♊	☿	☾	☉	☿	♀	♂	♃	♄	♄
♋	☽	☉	☿	♀	♂	♃	♄	♄	♃
♌	☉	♀	♀	♂	♃	♄	♄	♃	♂
♍	☿	♀	♂	♃	♄	♄	♃	♂	♀
♎	♀	♂	♃	♄	♄	♃	♂	♀	☿
♏	♂	♃	♄	♄	♃	♂	♀	☿	☾
♐	♃	♄	♄	♃	♂	♀	☿	☾	☉
♑	♄	♄	♃	♂	♀	☿	☾	☉	☿
♒	♄	♃	♂	♀	☿	☾	☉	☿	♀
♓	♃	♂	♀	☿	☾	☉	☿	♀	♂

Sic ♀ exiſtens in ♎ æ novena prima (i. e. in gradu 1. 2. 3. & quarti gradus minut. 30.) dicitur in ſua novena eſſe.

8. *Domus ſeu domicilia cœleſtia.*

Do-

Domuum harum erectionem aliunde & præcipuè ex Ephemeridibus addiſcere oportet.

9. Gaudere dicuntur Planetæ vel ratione ſuæ domus, vel ratione domiciliorum cœleſtium ſeu horoſcopi. Suæ domus ratione gaudet Planeta, quando eſt in domo ſua maximè familiari (ratione ſcil. temporis diurni nocturnive.) Sic gaudium ♄i (planetæ ſc. diurni) eſt in ♒, (domo ♄i diurna:) ♃ in ♐. ♂ in ♏: ♀ (planetæ nocturni) in ♉ (domo ejus nocturna: ☿ in ♍. Reliqui (☉ & ☽) quia domum unicam habent, & in ea gaudent. Quoad domos cœleſtes gaudet ♄ in domo 12. ♃ 11. ♂ 6. ☉ 9. ♀ 5. ☿ 1. ☾. 3.

N. *Sunt & alii modi gaudiorum, e. g. 1. ratione triplicitatum. Sic ☉ gaudet in triplic. △ ea: ſic & ♂ quia complexionis eſt igneæ: ☾ in ▽: ♃ & ♀ in △: ♄ in △. 2. quando Planeta eſt in dignitate amici vel amicæ, tunc dicitur gaudere, &c.*

10. Curſus Planetarum eſt 1. velox tardusve. 2. directus vel retrogradus. 3. aſcendens vel deſcendens: Planeta motu velox dicitur, cum directo movetur, quippe tunc motus ejus velocior eſt motu medio: Tardus econtra cum ſecundum ſucceſſionem ſignorum fertur, in directi ſui Epicycli circumvolutione; Retrogradus cum contra ſignorum ſucceſſionem rattovolutione ſui Epicycli. Aſcendens cum ab Ecliptica verſus ſeptentrionem declinat; unde & eodem modo ſeptentrionalis dicitur: Deſcendens cum ad meridiem; unde Meridionalis dicitur. Cujus doctrina ex Ephemeridibus ſumenda.

N. *Sol quia caret Epicyclo, ab hac conſideratione alienus eſt. Similiter & in* ☾. *propter velociſſimum motum, retrogreſſio non animadvertitur.*

11. *Natura Signi.*

Signa ſunt	Maſculin. diurnæ	♈, ♊, ♎, ♐, ♒,
	Fœminin. nocturnæ.	♉, ♋, ♍, ♏, ♑, ♓,

Signa	Mobilia	♈, ♋, ♎, ♑,
	Fixa	♉, ♌, ♏, ♒,
	Commun.	♊, ♍, ♐, ♒.

12. Na-

12. Natura graduum.

1. Tabula graduum masculinorum & fœminorum.

♈	8. m.	1. f.	6. m.	7. f.	8. m.	
♉	5. f.	6. m.	6. f.	4. m.	3. f.	6. m.
♊	5. f.	1. m.	6. f.	4. m.	4. f.	
♋	2. m.	6. f.	2. f.	11. m.	7. f.	
♌	5. m.	3. f.	7. m.	8. f.	7. m.	
♍	8. m.	4. m.	8. f.	10. m.		
♎	5. m.	10. m.	5. m.	7. f.	3. m.	
♏	4. m.	10. f.	3. m.	8. f.	5. m.	
♐	3. m.	3. f.	7. m.	12. f.	6. m.	
♑	11. m.	8. f.	11. m.			
♒	5. m.	10. f.	6. m.	4. f.	2. m.	3. f.
♓	10. m.	10. f.	3. m.	5. f.	2. m.	

E. g. gradus priores 8. ♈. *sunt masculini, sequens* 1. (9. *sc.*) *est fœmininus, &c.*

N. 1. Gradus masculini dicuntur, quod Planetam masculinum in eis existentem fortiorem reddant: fœminini vice versa.

N. Alii aliter procedunt, primumque signorum gradum masculinum faciunt, secundum fœmininum. 3. iterum masculinum & sic deinceps. Verum ratio prior quæ Alkabitio adscribitur, communior est.

13. Tabula graduum tenebrosorum, lucidorum & vacuorum.

♈	ten. 3.	luc. 5.	ten. 8.	luc. 4.	Vac. 4.	luc. 5.	Vac. 1.
♉	ten. 3.	luc. 4.	Vac. 5.	luc. 3.	Vac. 5.	luc. 8.	ten. 2.
♊	luc. 4.	ten. 3.	luc. 5.	Vac. 4	luc. 6.	ten. 5.	Vac. 3.
♋	luc. 12.	ten. 2.	Vac. 4	fum 2.	luc. 8.	Vac. 2.	
♌	ten. 10	fum 10	Vac. 5.	luc. 5.			
♍	ten. 5.	luc. 3.	Vac. 7.	luc. 6.	fum. 6.	Vac. 5.	ten. 3.
♎	luc. 5.	ten. 5.	luc. 8.	ten. 3.	luc. 6.	Vac. 3.	
♏	ten. 3	luc. 5.	Vac. 6.	luc. 6.	fum 7.	Vac. 5.	ten 3.
♐	luc. 9.	ten. 3.	luc. 7.	fum. 4.	luc. 7.		
♑	ten. 7.	luc. 3.	fum. 5.	luc. 4.	ten. 3.	Vac. 3.	ten. 5.
♒	fum. 4	luc. 5.	ten. 4.	luc. 8	Vac. 4.	luc. 5.	
♓	ten. 6.	luc. 6.	ten. 6.	luc. 4.	Vac. 3.	luc. 3.	ten. 2.

E. g. gradus priores 12. ♌ sunt tenebrosi, 10. sequentes fumosi, &c.

N. *Lu-*

N. Lucidi gradus invehunt pulchritudinem ac serenitatem temporis, adeoque fortunati sunt, tenebrosi, ac fumosi contra vacui dicuntur, quod opera, quæ sub eis inchoantur, vacua ac irrita communiter esse solent, vel si mavis, mediocres sunt inter bonitatem & malitiam.

I. Tabula graduum putealium. Azemenωn Augmentantium fortunam.

♈	6	11	19	23	29		19								
♉	5	13	18	24	25	26	3	15	27	30	6	7	8	9	10
♊	2	12	17	26	30		11	1							
♋	12	17	23	26	30		1	3	14	15	7	9	[illegible]	15	
♌	6	13	15	22	23	28	2	5	7	10	19	27		28	
♍	8	13	16	21	25		3	13	20	30					
♎	1	7	20	23	30		3	5	21	24					
♏	9	10	17	22	27		7	12	18	20	19	29			
♐	7	12	15	24	27	30	13	20			1	7	18	19	
♑	2	7	17	24	28		13	14	20	24	26	27	28	29	
♒	12	17	24	29			7	16	17	20	18	26			
♓	4	9	24	27	28		13	20							

Sic puteales gradus arietis sunt 6tus 11mus &c. idem de Azemenis & Augment.

Puteales dicuntur, quod Planeta in eis est quasi in puteo, i.e. debilis influentiæ, quoad calorem & quoad alia opera utilia: atque communiter quando Planetæ superiores in iisdem existunt, frigus ac humiditas seu pluvia generatur.

Azemena, sunt gradus debilitationis corporum, &c.

14. *Aspectus Planetarum.*

Conjunctio est cum duæ stellæ in eundem coincidunt gradum.

Esse in corde solis, i.e. esse unitum cum sole intra minuta 16.

Esse in combustione solis, i.e. versari in intervallo quod est ultra minuta illa 16. ad gradum usque 12. (alii ad 6.) Et hoc idem sub radiis solis esse dicunt.

15. *Obsessio.*

Obsessus Planeta dicitur cum utrinque planetis binis clauditur, id est, cum inter duos planetas existit; ita tamen ut neuter sit in orbe seu ambitu radiorum alterius.

Ambitus autem radiorum non omnibus æqualis eſt. ☉ ſpargit radios utrinque ad gr. 15. i.e. antrorſum 15. & retrorſum 15. ☽ utrimque radios mittit ad grad. 12. ♄ ab 9. ♃ ad 9. ♂ ad 8. ♀ ad 6. ☿ ad 5.

16. *Apogeum & hypogeum.*

Apogeum eſt punctum in Epicyclis vel Eccentricis, in quo planeta collocatus, longiſſimè à centro terræ diſtat. Hypogeum econtra, quo proximè ad terram accedit.

17. Ortus planetarum ad Solem trutinatur; dicunturque Planetæ oriri ante ſolem cum ortum ſolis præcedunt, poſt ſolem cum poſt ſolis occaſum apparere incipiunt: Hinc ſunt

Planetæ { Orientales, i.e. orientali ortu fortes ♄, ♃, ♂,
Occidentales, i.e. occid. ortu fortes ♀, ☿, & ☽.

N. *♄, ♃ & ♂ ſunt orientales à ☌ ſua cum ☉e usque ad ☍. Occidentales ab ☍ ad ☌. ♀ & ☿ ſunt orientales cum veſperi apparere incipiunt. ☽ eſt occidentalis à ☌ ad ☍, i.e. aucta lumine, orientalis ab ☍ ad ☌, i.e. diminuta lumine.*

18. Hæmiſphærium duplex eſt, diurnum quod eſt ſupra Horizontem; nocturnum quod eſt infra.

N. *Dicitur Planeta in hæmiſphærio correſpondere, cum planeta diurnus eſt de die in hæmiſphærio diurno & contra.*

Planet. { diurni ♄. ♃. ☉. ☿.
nocturni ♂. ♀. ☽.

19. Caput & cauda Draconis, ſunt interſectiones Eclipticæ ac orbis ☽æ, quarum loca ex Ephemeridibus citanda ſunt. Caput Drac. bonum eſt cum bonis, malum cum malis eſtque maſculinum. Cauda mala cum bonis eſt, bonaque cum malis, eſtque fœminina.

20. Via combuſta eſt inter ♎ gr. 13. ad ♏ gr. 9.

21. Eclipſin patiuntur ☉ & ☽.

22. Manſiones tribuuntur ſoli ☽æ, eæque numero 28. adeoque manſio quælibet determinatur vigeſima octava parte totius circuli, ſcil. 0.12.m.51. ſec. 25$\frac{5}{7}$. menſuratione ſcil. incepta à 1. gr. ♈, & ſecundùm ſeriem ſignorum continuata. Hinc prima ☽æ manſio eſt ab ♈, gr. 0. ad gr. 12. m. 51. ſec. 25$\frac{5}{7}$. manſio ſecunda, ad gr. 24. m. 42. ſec. 52. &c. Ex his gradibus reputantur utplurimum malæ eſſe influentiæ manſ. 16. 18. & 26.

N. *Alii menſurationem inſtituunt (non in ſphæra nona, ſed) in ſphæra 8. id eſt, aſteriſmis ſignata.*

CAP.

Capvt XXVI.

De modo colligendi.

Modum colligendi peculiarem in colligendis nativis nonnullis observari comperimus, eumque diversum tum ratione *collectionis sursum deorsumve*, tum quoque ratione *situs colligentis.*

Ratione *collectionis* deprehenduntur in nonnullis diversæ vires, pro diversa collectione *sursum deorsumve* facta. Sic helleborus si colligitur, inquit Mars. Ficinus (lib. de sanit. studiosor.) sive folium deorsum trahas sive sursum, hoc subito tactu fieri creditur, ut vel deorsum vel sursum humores ducat. Sic & sambuci radix si sursum evellatur, per superiora purgat; sin econtra deorsum per fossam subtus factam trahatur, movet alvum; ejusdem sambuci juli quoque si sursum, cacumen versus decerpantur, movent vomitum; econtra, si deorsum eosdem decerpseris, alvum laxant.

De *situ colligentis* ait Agrippa Phil. lib. 1. cap. 48. Collecturos herbam ♄ni vel ♂ jubent ad orientem spectare, vel meridiem. Primum quia gaudent (♄ & ♂) esse orientales à Sole; alterum quia principalia eorum domicilia scilic. ♒, ♏, ♐, signa sunt meridionalia. Similiter ♑ & ♓. Collecturi vero rem ♀ream, ☿lem vel ☾rem, spectare jubentur versus occidentem, quia gaudent esse occidentales: vel contra septentrionem, quia domicilia eorum principalia quæ sunt ♉, ♊, ♋, ♍, signa sunt septentrionalia. Sic in opere solari spectandum est contra orientem vel meridiem; quin potius semper ad ipsum solare corpus atque lumen.

Capvt XXVII.

De Asservatione, ac primum de tempore seu duratione asservationis.

Asservatio est qua res medicamentales usui repositæ asservantur.

N. *Scopus asservationis est res medicamentales usui reservare: Circumstantiæ igitur eò dirigi debent, ut quantum fieri potest, res integræ usuique idoneæ quovis tempore in promptu sint.*

Res asservandæ sunt tum nativæ tum præparatæ.

Circumstantiæ Asservationis præcipuæ sunt *tempus, locus, & modus adaptandi.*

Tempus Asservationis, dico quam-

diu res aſſervari poteſt. Unde Canones:

Tempus aſſervationis ne ſit ultra terminum durationis; Etenim quia vires cum tempore evaneſcunt, non niſi cadaver inutile tandem relinquitur. Accidit hæc evaneſcentia, in aliis citius, in aliis tardius, prout res ſolidioris vel minus ſolidæ ſunt ſubſtantiæ. Nimirum ſunt, quarum vis facile diſſipatur, harum aſſervatio brevioris erit temporis: ſunt econtra, quarum natura ſolidior, adeoque corruptioni magis reſiſtit; earum itaque duratio erit quoque diuturnior, v. g. lignorum & ſim. Hinc conſtituitur.

I. TEMPUS SEU DURATIO NATIVORUM.

Mineralia pleraque (exceptis ſulphureis atque aqueis quibusdam) quia ſolidioris ac durabilioris ſunt naturæ, durationis quoque diuturnioris cenſenda ſunt.

E *vegetabilibus*. 1. *Flores* quamdiu odorem, colorem & ſaporem retinent, aſſervari poſſunt: Vix autem, (exceptis paucis) ſemeſtre durant, mutandi igitur annuatim. Schænanthos flores decennium durabiles ajunt.

N. *In genere de floribus notandum, eò commodius in uſum medicum illos captari, quo fuerint recentiores; puta, niſi humiditas obſit, quæ ex naſcentia eſt reliqua.*

Herbæ diutius quidem aſſervari poſſunt, præſtat tamen ſingulis annis mutationem inſtituere.

Semina quo calidiora, acriora magisque aromatica ſunt, eò quoque durabiliora, ideoque pro re nata biennium ac triennium integra ſervari poſſunt, minutiora tamen ac frigida minora ſingulis annis mutare fas eſt, ſervandaque ſunt diligenter, ne ranceſcant.

Fructus quotannis mutandi ſunt. Exotici tamen duriore cortice ac cruſta veſtiti, per duos tresve annos durant. v. g. Myrobalani.

Radices parvæ, tenues, raræ, anno quolibet mutantur, ut Aſari, Aſparagi & ſimil. Magnæ craſſa præditæ ſubſtantia biennium vel triennium integra manent, ut Ariſtolochia, bryonia, gentiana, rheum ponticum. Triennio ſervari poteſt uterque helleborus.

Cortices in annum perdurant & ultra.

Gummi & reſinæ durabilioris ſunt naturæ.

Animalia, horumque partes, vires ſuas vegetas obtinere creduntur, quamdiu incorrupta ſervantur; id quod rancido fœtore, ſapore, ſitu atque coloris mutatione dignoſci poteſt. Durabiliores autem ſunt partes quæ ſicciores ac ſolidiores: corruptibiliores, quæ molliores, & hæ ſingulis annis mutari ſolent.

II. TEMPUS SEU DURATIO PRÆPARATORUM.

Aceta infuſa quotannis mutare convenit; vel affuſo novo aceto infu-

infusisque novis materialibus renovare.

Aquæ stillatitiæ phlegmaticæ singulis annis vel mutandæ vel renovandæ sunt. Renovationem dico, quâ aqua recentibus plantis superfunditur, denuoque destillatur. Aquæ spirituosæ diutius servari queunt.

Balsamica aromatica annos duos tresve durabilia sunt.

Cerota vix ad annum durant.

Clyster, quia ut reliqua decocta facile corrumpitur, nullus exstat paratus, sed ex tempore præparatur.

Collyria sicca, cum trochiscis conveniunt.

Condita fructuum, biennium durant.

Confecta, quia sacchato circumvallata sunt, diutiùs durant quam nativa.

Conservæ unius sunt anni.

Decocta quia intra dies paucos corruptioni obnoxia sunt, nulla pro usu exstant, sed recenter parantur. Et hujus rei gratiâ species certorum decoctorum officinis in promptu sunt v. g. decocta pectoralia. Vide lib. 2. c. 49.

Electuaria lenita intra annum ferè imbecilliora fiunt: solutivorum virtus ad sesquiennum perdurat.

N. *Renodeus durationem hâc regula includit: quo Electuaria quævis gratiora sunt, eo citius hebescit illorum energia ac facultas.*

Elixyr, quia spirituosum est, si benè muniatur, quo minus exhalet, aliquot annos servari potest.

Emplastra vix ad sesquiannum durant, quin nimis sicca evadant.

Extracta duriora in plures annos perdurant, nec facile præter exsiccationem quid detrimenti contrahunt.

Feculæ vegetabilium singulis annis renovari queunt, integræ tamen manent biennium & ultra.

Flores variant pro diversitate materiæ unde sublimantur.

Iulebi ex præscriptionibus recenter parantur. Julebus enim rosatus ac violatus in consistentia Syrupi asservantur.

Lohoch sive Eclegmata quæ amygdalas, pineas, & semina frigida rancori obnoxia recipiunt, vix ultra annum durant, reliqua ad biennium pertingere queunt.

Magisteria præcipitatione parata, quia ex rebus fiunt durioribus, ideoque nec facilè corruptibilia sunt, asservari in annos tres pluveresve poterunt.

Morselli etsi idem aliquamdiu integri manere apti sint, præstat tamen recentes adhibere, præcipue si fortè simplicia rancori obnoxia continuerint.

Olea expressa temperata, ut amygdalinum, sesaminum, ex pineis & sim. intus præsertim sumenda vix ultra mensem sine rancore servantur: frigida, unius sunt anni: calida per duos vel tres durant. Ex fructibus odora-

doratis quæ exprimuntur, (ut è Nucista,) semestri servari possunt.

Destillata, diutius durant. *Insolata* quotannis fere vel biennii decursu mutari solent.

Pilulæ tum ob duriorem compagem, tum ab aloen, quam pleræque recipiunt ad annos duos tresve pertingunt, præsertim quæ opium continent.

Præparata in specie sic dicta, quia per se durioris ac minus volatilis sunt essentiæ, duos tresve annos integra manent.

Pulveres præstat adhibere recentes.

Rob singulis annis mutantur.

Rotulæ ex tempore fere fiunt.

Salia in annos aliquot durabilia sunt præsertim crystallisata.

Species aromaticæ singulis annis, vel sesquiennali periodo renovandæ sunt.

Spiritus si benè custoditi fuerint, quò minùs exhalarint, diu durare possunt.

Succi liquidi mutantur quotannis: Duriusculi ac inspissati diutius durant, scilic. in annos duos tres & ultra.

Syrupi simplices annuali periodo mutari volunt: Compositi ac aromatici biennali.

Tincturæ in pulveribus durabiles sunt annis aliquot; tincturæ liquidæ durabiles sunt pro diversitate menstruorum.

Trochisci & Collyria sicca annum durant unum. Excipe qui opium continent, seminaq; rancori obnoxia, nimirum illi ad sexennium usque pertingere possunt; hi brevis sunt durationis, nec annum integri manent.

Unguenta ad annum vel sesquiennium ut plurimum servantur.

CAPUT XXVIII.

De Loco Asservationis.

Locus asservationis vel *generatim* consideratur vel *speciatim*.

Generatim consideratur locus, tum ratione *domicilii*, tum *asservatoriorum*, ubi scil. nativa siccantur & asservantur.

Locus in genere eligendus est purus asservandoque medicamento conveniens, sublimis, siccus, pervius, septentrionem meridiemque spectans. Vitandus econtra locus impurus, pulverulentus, subterraneus, uliginosus, insolatus, infumatus, &c. Custodiendæque sunt res ne à radiis solis urantur, neque squalore tecti vel murorum madefiant. Quinimò, non abs re foret, in peculiari camera seu hypocausto, super scamnis ac asseribus, herbas rara stratificatione, blandi caloris beneficio siccare postmodumque

que vasis mundis asservare.

Speciatim consideratum locum exhibent *vasa asservatoria*, scil. ampulla, arcula, capsula, fictile, lagena, olla, phiola, pyxis, sacculi, scatulæ, thecæ, vitra, vitra saccharina, urcei. Hæc talia adhibere oportet, qualia rerum asservatio exigit, ut integræ scil. maneant, neque à vase saporem, aut qualitatem alienam contrahant.

E Mineralibus; Terræ scatulis vel arculis ligneis asservari poterunt.

Salina ligneis custodiuntur vel vitreis non metallinis, reponunturque loco sicco.

Aquea vitris vel urceis vitreatis.

E Vegetabilibus: *Flores* siccantur in umbra reponunturque (maximè qui jucundum odorem halant) arculis tiliaceis.

Herbæ siccantur in umbra, nisi quæ scapo sunt crassiore aut foliis humidioribus ac adeo proclives ad putrefactionem; nimirum hæ calore intensiore solis scil. vel similis exiccari possunt: Ubi probè siccatæ fuerint, includuntur sacculis lineis, vel quod melius est arculis ligneis, ut à pulvere tutæ sint.

Semina asservantur loco sicco, vasculis ligneis vel vitreatis, chartisque ut eo diutius & sine impuritate perdurent.

Fructus, scatulis, pyxidibus vel sportis continentur.

Radices asservandæ sunt in aëre sicco, ut exsiccentur: Minores, rariores, & quarum vires solis vel ignis calore facilè dissipari possunt, in umbra & vento exsiccandæ sunt, ut apii, fœnicul. &c. Crassiores igne, sole vel vento siccantur, ut Bryon. Gentian. mandrag. rheipontic.

Cortices arculis ligneis, locoque sicco asservantur.

Gummi ac resinæ siccæ, sicco loco atque ligneis vasis includuntur: liquidiores, urceis.

Ex *Animalibus*. Animalia horumque partes sicciores in pyxidibus ligneis reponuntur, ut ossa.

Adipes & medullas, vasis, urceis, vel figulinis vel vitreatis recondere convenit, locoque frigido ac sicco asservare.

PRÆPARATA.

Aceta ac aquæ stillatitiæ vitreis vasis lagenisvè, locoque temperato commodè servantur.

Balsama illa odorata pyxidibus stanneis (melius vitreis) benè occlusa servantur: liquidiora, stillatitia simili modo servanda sunt, quo oleo stillatitia & spiritus.

Cerata asservantur ut emplastra.

Condita & sim. figulina potius, quàm stannea vasa expetunt.

Confectiones saccharo obductæ, ligneis arculis reconduntur, locoque moderatè calido ac sicco locantur.

Conservæ, Eclegmata, Electuaria, Vasis figulinis vitreatis potiùs quam stanneis asservantur.

Emplastra ac *Cerata* vesica aut char-

ta

ta quæ liquatam ceram imbiberit, obvolvuntur, atque sic arculis vel pyxidibus siccis tenentur.

Extracta vasis figulinis vel vitreis amplioris orificii, ut spatula depromi possint, servantur; vel si sicciora fuerint, ut pilulæ reponuntur.

Fecula, Flores, &c. Vitris vel pro re nata servantur.

Morselli, ut confectiones custodiuntur.

Olea infusa atque expressa in vasis vitreis vel figulinis vitreatis reponuntur. *Destillata* in vitris angusti orificii.

Pilulæ involvuntur vesica vel charta cerata, reconduntur que in thecis siccis, ligneis, vel stanneis loco sicciore.

Præparata vitris custodiuntur locoq; sicciore.

Rotulæ ut confectiones arculis ligneis servantur, locoque sicco.

Salia vitra postulant, locumque sicciorem.

Species aromaticæ coriaceis sacculis probè consutis, vel in vitreis aut ligneis vasis optimè servantur.

Spiritus vitra benè obturata exigunt, adeoque angusti orificii, locumque temperatum vel frigidiorem.

Succi liquidi in vitris angusti orificii asservantur, superfuso aliquantulo olei amygdalini, olivarum, ut à situ conserventur; inspissati succi cum Extractis conveniunt.

Syrupi non detinentur rectiùs quàm in figulinis vasis vitreatis, præsertim ii qui per se acidi sunt, quos omnino in vasis figulinis vitreatis parare ac detinere oportet, quippe noxam mineralem ex metallinis vasis facile eliciunt.

Trochisci in pyxidibus ligneis commodè reponuntur.

Unguenta ac Linimenta vasis figulinis, partim quoque pyxidibus stanneis conclusa tenentur.

CAPUT XXIX.

De Modo adaptandi ad asservationem.

Modus adaptandi variat, prout res *integra* in *partes* dissecta, *repurgata* vel *secus* asservari postulat, vel prout diverso *situ* est collocanda aliudve expetit, cujus auxilio à corruptione conservetur. V. g. *Succis superfunditur oleum, camphora semini lini imponitur, &c.*

Flores asservantur ut plurimum à caulibus ac foliis suis herbaceis segregati.

Herbæ seu *folia* si grandiora fuerint, caulibus crassioribus, seorsim à caulibus decerpta reponuntur: sin caulibus sint tenuioribus, una cum iisdem asservantur nec raro una cum floribus.

Radi-

Radices, *aliæ* servantur integræ, ut aristolochia, gentiana, hermodactylus, satyrium, &c. *aliæ* in taleolas dissectæ, ut bryonia, enula, iris, &c. Similiter adimitur nonnullis lignosa matrix, ut fœniculo, petroselino, &c.

Fructus E.g. Poma collocanda sunt ut pediculi deorsum, flores sursum spectent. Quinimo frumento v. g. hordei semini poma imposita diutius durant.

Carnosæ animalium *partes*, lavantur primum pro libito, cum vino vel decocto convenienti, hinc exsiccantur in furno, siccatæque foliis congruis, e. g. absinthii ne putrescant involuta asservantur. Sic *pulmones* parantur extractâ primum aspera arteria. Sic parantur & *Epata*, *Lienes*, &c.

Res pingues & oleosæ lavantur in aqua aliquoties donec puræ evaserint. Hinc lento igne liquantur, colantur, effunduntur ve super frigidam, ut sordes ad fundum secedant, vel in spumam colligantur; post reponuntur in locum frigidum quo serventur. Sic lavantur *axungia*, *sæva*, *medullæ*, &c.

N. Alii *adipes solâ lotione purgatas asservant, lotionemque malunt ex aqua frigida, scil. hac ratione adipem non modo solidioris substantiæ, sed & coloris candidioris manere autumant*: Alii *aquam salsam lotioni adhibent, dein dulcorant & ne rancescant aliquid salis pro asservatione admiscent*; Alii *Vino pinguedines abluunt, quò magis abstergantur.*

Membranosæ partes, ut intestina secundum longitudinem secantur abluuntur (vino vel decocto convenienti) in frusta dissecta exsiccantur (in clibano) ac servantur, involuta foliis convenientibus.

Sanguis repurgatur à sero, hinc exsiccatur in furno.

Fella detrahuntur à jecore præ ligatisque filo viis introitus & exitus; siccantur in suspensa.

Coagula exiccata fumo aut sole asservantur.

CAPVT XXX.

De Vsurpatione.

Vsurpatio est medicamenti administratio.

Circumstantiæ quas in usurpatione consideramus sunt: *Vires*, *Usus* seu modus utendi. *Formulæ* ac denique *Dosis* seu quantitas.

Virium ratione Medicamentum est.

Astringens στυπτικὸν, i. e. Oscula vasorum occludens. Talia sunt frigida, substantiæ crassæ, acerba, austera, &c. Opponitur aperientibus.

Adurens, *pyroticum* quod adurit. Suntque 1. Vesicantia. 2. Escharotica. 3. Caustica.

Alexiterium, *Alexipharmacum*, i.e. Venenis resistens, cor ac Spiritus Vitales roborans, ne venenum facile admittant.

Anodynum, i. e. dolorem leniens, sive narcoticum id sit, sive paregoricum: Sæpius tamen de paregoricis dicitur.

Aperiens ἀναςομαλικὸν, i. e. vasa reserans. Talia sunt calida, (sed non ultra gr. 2.) substantiæ tenuis. Opp. ςεγνωλικοῖς adstringentibus.

Apophlegmatizans, quod excrementa è cerebro in palatum & os detrahit, sive id masticetur, sive gargarisetur, sive palato illinatur. Talia sunt calida, acria, vel tota substantia agentia.

Arthsticum arthriticum quod nervoso generi ac articulis familiare est.

Attenuans λεπ̃λυντικὸν, i. e. crassos, viscidos, frigidos, humores incidens dissolvens. Talia sunt cal. gr. 3. substantiæ tenuis, ut mordicantia, salsa, amara, nitrosa: Opp. incrassantibus.

Attrahens ἑλκτικὸν, i. e. humores ac spiritus è corpore in superficiem alliciens. T. S. Calid. 2. 3. (4. *Vesicas vel ruborem inducunt*) tenuis substantiæ. His accense, quæ attrahunt tota substantiâ. Sic venenum attrahit venenum.

Bechicum quod leniendæ tussi comparatum, Specialiter tamen quod sputum promovet.

Calfaciens quod calorem excitare potis est.

Cardiacum, quod cordi familiare.

Carminativum, i.e. flatus discutiens. T. S. inprimis semina calida majora dicta.

Καταγμαλικὸν quod fractis ossibus solidandis convenit.

Catharaticum, quod superfluam carnem cui adhibetur absumit, ut acria mordicantia.

Catharticum, i. e. purgans sive ἄνω sive κάτω id fiat, potissimum tamen de dejectoriis dicitur.

Cautericum causticum, cauterizans Escharoticum, quod non solum in cutem, sed in carnem subjectam adurendo agit.

Cephalicum, i.e. capiti familiare.

Cholagogum, quod bilem flavam purgat.

Cicatrizans ἐπελωλικὸν, cicatricem inducens. T. S. quæ non solum id quod influit sed humorem, qui in ipsa carne continetur, consumunt, ut hac ratione in cutem caro mutetur. Sunt vehementer siccantia crassæ S. adstrictoria.

Κολλητικὸν i.e. glutinatorium.

Condensans πυκνωλικὸν, i.e. poros cutis contrahens. T. S. aquea ac frigida debilius contrahentia seu subadstringentia, subaustera, subacerba, (non adstr.) Opp. Rarefacientibus.

Con-

Confortans, confortativum: quod proprietate quadam partem aliquam respicit, roborat & confortat.

Constringens, idem quod obstruens.

Corroborans, idem quod confortans.

Corrodens, corrosivum, καθαιρετικὸν quod excrescentem carnem tollit. T.S. Calida 4. gr. tenuis substantiæ, septicum, acri mordacia.

Dejectorium, id est per alvum purgans.

Densans idem quod condensans.

Detergens. Vide extergens.

Diaphoreticum est. 1. idem quod sudorificum [T.S. Eadem cum diureticis] 2. idem quod discutiens.

Discutiens, resolvens est, quod flatus discutit, hinc & humores.

Diureticum quod τὸ seorsum & aquosum sanguinis ad renes & vesicam deducit, ut inde ejiciatur. T.S. cal. 3. tenuium partium, incidentia.

Ἐκβόλια, i.e. fœtum ac secundinas ejicientia.

Eccoproticum, i.e. alvum laxans fecesque tantummodo deturbans.

Emeticum, i.e Vomitorium.

Ἐμμηναγωγὸν menses ciens.

Emolliens μαλακτικὸν: quod humores concretos ac congelatos fundit. T.S. Cal. 2. nonnihil sicca & Emplastica.

Emplasticum, i.e. glutinosum quod parti cuipiam illitum tenaciter adhærescit ac poros implet. T.S. Sicca ac terrea circa acrimoniam.

Emphractica, sunt Emplastica quæ poros suo lentore obstruũt & opplent. T.S. humida, tenacia; ut olea, Opp. Ecphractico.

Ἐναιμὸν est κολλητικὸν, quod cruentis vulneribus adhibetur sanguinem sistendi gratia.

Epaticum, quod Epati familiariter convenit.

Epuloticum vel *Synoloticum*, quod ulceri cicatricem inducit. Vide cicatrizans.

Erodens, idem quod corrodens.

Errhinum: quod pituitam (non è ventriculo cerebri sed) circa meninges hærentem ad nares prolicit, adeoque citra sternuationem. Talia S. Calida ac nitrosa.

Expectorans. Vide bechicum.

Extergens ἐκφρακτικὸν, i.e. lentos & glutinosos humores cuti adhærescentes eluendo infarctu liberans. T.S. Siccantia tenuis substantiæ, nitrosa; amara.

Glutinosum, i.e. Emplasticum.

Glutinans, *Glutinatorium* κολλητικὸν, quod agglutinat & conjungit solutas partes. T.S. quæ plus siccant quam Sarcotica, nihil detergunt, sed potius adstringunt.

Humectans; quod humidum reddit.

Hydragogum, quod serum seu aquas purget.

Hypnoticum; quod somnum conciliat, somniferum.

Hystericum; quod utero familiare est.

Incidens, idem est quod attenuans.

Incrassans παχυντικὸν, i.e. tenniores & liquidiores succos reddens crassiores Talia S. frigida aut temperata citra acrimoniam crassæ & terreæ substantiæ. Opp. attenuantibus.

Indurans: σκληρωτικὸν, quod quasi congelat & distendit. T.S. frigida gr. 2. 3.

Lac generans, quod sanguinem probum generat, attenuat & ad mammillas deducit.

Lac imminuens, quod lactis generationem impedit.

Laxans χαλαστικὸν, i.e. materiam, quæ inflatus declinat tensionemque causat, attenuans & discutiens. T.S. modicè calfacientia, largius humectantia, substantiæ tenuioris.

Lithontripticum, quod calculum atterit & ejicit.

Maturans, πεπτικὸν, ἐκπυητικὸν, id est, puris generationem juvans. T.S. Temperatè calida, humida & Emplastica.

Melanagogum, i.e. atram bilem educens.

Menses movens ἐμμηναγωγὸν, quod stuporem infert, atque dolorem stupefaciendo lenit.

Nephriticum, quod renibus familiare est.

Nervinum, Νευρωτικὸν artheticum quod nervoso generi convenit.

Obstruens, id est, oscula vasorum occludens. T.S. frigida & astringentia, substantiæ crassæ, austera, acerba.

Ophthalmicum, quod oculis convenit.

Oticum, quod auribus familiare est.

Odantalgicum, quod dentium dolores sopit.

Paregoricum est anodynum, quod blando suo calore corporis calorem fovet, fovendoque meatus referat, laxat, emollit, discutit. T.S. temperata tenuis substantiæ.

Philtrum φίλτρον quod amorem conciliare creditur.

Phlegmagogum, i.e. pituitosum humorem purgans.

Polychrestum, quod multis viribus pollet.

Psilothrum ψίλωθρον, id est depilatorium.

Ptarmicum: i.e. Sternutatorium.

Purgans: quod humores è corpore vel per os vel per anum educit.

Pus generans: Vide maturans.

Putrefaciens, Σηπτικὸν; quod acrimoniâ, &c. calori nativo infensissimum, eumque vel fugat, vel ejus symmetriam destruit. Talia sunt mordicantia, acria, ut ☿.

Pulmonicum: quod pulmonibus familiare est.

Raro-

Rarefaciens ἀραιωτικὸν i. e. cutis meatus reserans. T. S. calida moderatè, sicca, substantiæ tenuis.

Refrigerans: quod frigus inducit.

Repellens, ἀποκρουστικὸν: i. e. quod humores in membra irruentes, vel nondum plane impactos repercutit. T. S. vel frigida humida, quæ meatus contrahunt, vel frigida sicca terrestria: ut austera, adstringentia.

Reserans, i. e. infarctu liberans.

Resolvens, i. e. discutiens, scil. per insensilem transpirationem, vel & interdum idem quod attenuans.

Sarcoticum, i. e. carnem generans. T. S. quæ extra morsum sordes vulnerum detergunt, ne consolidationem impediant.

Semen generans, quod materiam seminariam spiritu replet & flatu distédit.

Semen imminuens quod seminis generationem & turgescentiam impedit.

Septicum: i. e. putrefaciens.

Siccans: quod siccitatem inducit.

Somniferum: i. e. hypnoticum.

Splenicum, sive splenetiscum, quod lieni familiariter convenit.

Sternutatorium, ptarmicum: quod Sternutationem movet, ac excrementa capitis, tum ea quæ in cerebro, tum quoque quæ circa meninges hærent, expellit.

Stomachicum, quod ventriculo familiare est.

Stomaticum, quod ori convenit.

Stupefaciens idem quod Narcoticum.

Vesicans, *Vesicatorium* quod vesicas & pustulas excitat, extremam cuticulam tantum attollendo, (est inter πυρωτικὰ mitissimum) T. S. Cantharides, sinapi, fermentum, flammula, ranunculus, &c.

Vomitorium: quod per os humores educit.

Ureticum; idem quod diureticum.

Vulnerarium τραυματικὸν: quod intus assumptum, vulnerum consolidationem juvat.

CAPUT XXXI.

De Modo utendi.

MOdus medicamenta adhibendi duplex est *internus*. & *externus*.

Internus est, quo medicamenta per os faucesque intra corpus assumuntur, perficiturque *potando*, *lingendo*, *masticando*, *deglutiendo*.

Externus est, quo medicamenta corporis *cavitatibus* exterioribus solùm immittuntur, vel *superficiei* extrinsecus applicantur. Cavitates illæ sunt Os, Oculi, Nares, Aures, Uterus, Penis, Anus. Applicatio superficiete-

nus fit, *innunguendo, emplastando, cataplassando, irrigando, lavando vel impositione alicujus rei tepidæ fovendo, &c.*

N. *Modum in medicamentis administrandis adhibere oportet, qui convenit ratione* loci affecti, *tum ratione* materiæ *adhibendæ.*

Locus affectus exigit modum internum, vel externum, prout collocatus est introrsum extrorsumve, adeoque aditum medicamentis exhibet. Hinc si locus affectus plane sit internus, internum adhibendi modum exigit, sin vero & extrorsum sese extrusérit, externa quoque medicamenta admittit. Similiter locus affectus externus, externis curatur, nonnunquam & internis.

CAPITI internè applicantur omnis generis medicamenta interna; *potulenta scil. Lingibilia, comestibilia ac deglutibilia: Externe* 1. *per os:* apophlegmatismi, masticatoria, suffitus: 2. *Per aures:* Aquæ, Succi, Olea, suffitus ex aquis stillatitiis, decoctis, &c. vel ex pulveribus carboni impositis: 3. *Per nares*: Errhina, Ptarmica, &c. 4. *Superficietenus*: Inunctiones, Irrigationes, lotiones, impositiones cucupharum, fomentationesque aliæ, suffitus.

N. *Quinimo quæ pedibus applicantur caput maximè afficiunt, ut lotiones, cataplasmata. inunctiones planetarum pedum.*

OCULIS internè eadem quæ capiti conveniunt, externe immittuntur, Collyria, Aquæ, &c. superficietenus Inunctiones, Emplastra, Cataplasmata.

NARIUM affectibus tàm interna quàm externa medicamenta applicari possunt, quæ Errhini nomine communiter veniunt.

DENTIBUS: oris collutiones, pilulæ vel turundæ inditæ, linimenta, suffitus, pulveres, trochisci (quibus gingivæ fricantur) *Superficietenus*, maxillarum inunctiones, Emplastra, Cataplasmata, fomentationes.

FAUCIBUS: Gargarismi, Fumus, Linctus, Syrupi, Trochisci sublinguales. *Extrinsecus.* Inunctiones, Cataplasmata (v. g. in angina ex nido hirundinum,) adde Linimenta ex melle.

THORAX SIVE PULMONES omnia *interna* admittunt, præcipue tamen Linctus, Trochiscos, Rotulas, ac Morsellos sublinguales, Electuaria, Aquas, Syrupos, Vapores itidem ac fumum cum aere attrahendum; *Extrinsecus*: Inunctiones, Emplastra, Cataplasmata, Sacculos, Epithemata.

CORDI omnis generis interna medicamenta adhiberi possunt, sive per pulmones ad Cor transferantur, sive per ventriculum. Præsentissimæ vero operationis sunt odoramenta, quibus spiritus vitales insigniter recreari comperimus. *Extrinsecus* adhiberi solent potissimum Epithemata, Inunctiones, &c.

Epati

Epati convenientia itidem ſunt omnia interna. *Superficietenus* applicari poſſunt, Inunctiones, Emplaſtra ac Cerota, Cataplaſmata, Epithemata, Sacculi.

Lieni ſimilia adhiberi poſſunt, tàm interna quàm externa.

Renibus præter jam dicta medicamenta & lotiones inſeſſusque conveniunt, clyſteresque per anum injecti. Idem judicium de Veſica.

Vtero dicantur ſimiliter omnia interna. *Extrinſecus* convenit odor tum naribus tum pudendis adhibitus, ut & Injectiones in uterum, peſſi, ſuffitus, *Superficietenus*: Inunctiones, Emplaſtra, Cataplaſmata (quæ cautè adhibenda.) Fomenta ſicca ſeu ſacculi.

Ventriculo adhibentur omnia interna: *Superficietenus*; Inunctiones, Emplaſtra, Cataplaſmata, Fomentationes ex pane toſto (qui vino irrigatur, calideque imponitur) ſacculi.

Inteſtina præter jam dicta interna ac externa medicamenta admittunt quoque, quæ per anum immittuntur, ut ſunt Suppoſitoria, Clyſteres, liquoresve alii per ſyphonem immittendi, tum & quæ umbilico inunguntur.

CAPVT XXXII.

De Formulis medicamentorum practicis.

Formulæ medicamentorum practicæ quæ intrinſecus adhibentur ſunt tum *liquidiores*; Apozemata, Emulſiones, Infuſiones, Julapia, Potiones, tum *paulo craſſiores*; Syrupi, Eclegmata, Electuaria, Boli, tum *ſolidiores*; Trochiſci, Pulveres, Rotulæ, Morſuli, Pilulæ, &c.

(Extrinſecus) quæ adhibentur ſunt vel *Liquidæ*; Aquæ, Olea, Epithemata, Clyſteres: vel *Craſſiores*: Linimenta, unguenta: vel *Duriores*; Cerota, Emplaſtra, Cataplaſmata, Sacculi.

N. *Quibus formulis medicamenta adhibenda ſint, edocent* (1.) *Modus utendi* (2.) *materiæ adaptabilitas*, *quibus* (3.) *addi poteſt Patientis natura, quæ formulis aliis inhiat, alias averſatur.*

Modis utendi ſingulis ſuæ correſpondent formulæ. Internè, inſerviunt uſui (1.) *Potabili*: Apozemata, Aquæ, Emulſiones, Infuſiones aliæque potiones, (2.) *Lingibili*: Eclegmata ſive Linctus, Syrupi, Trochiſci ſublinguales. (3.) *Comeſtibili ſeu Maſticabili*: Boli, Condita, Conſervæ, Confectiones, Martius panis, Marmoladæ, Mixturæ, id eſt Electuaria, Rotulæ, Trageæ, &c. (4.) *Deglutibili*: Pilulæ, Pulveres.

Externè inſerviunt quæ *immittuntur cavitatibus*.

I. *Ori-*

I. *Ori*: Dentifricia, Gargarismi, Linimenta, Masticatoria, Suffitus.

II. *Oculis*: Aquæ, Collyria. Unguenta, fomenta, cataplasmata.

III. *Naribus*: Errhina, Odoramenta, Suffitus, Nasalia.

IV. *Auribus*: Aquæ, Succi, Decocta, Olea, Unguenta, Suffitus.

V. *Utero*: Clysteres, Pessi, &c.

VI. *Ano*: Clysteres, aliique liquores per syringam, Suppositoria, &c.

VII. *Peni*: Clysteres, ceraceæ candelæ, &c.

II. Corporis superficiei applicantur.

1. *Inungendo*: Olea, Linimenta, Unguenta.

2. *Emplastrando*: Emplastra, Cerota, Dropaces.

3. *Cataplassando*: Cataplasmata, Sinapismi, Phænigmi.

4. *Irrigando*: seu humectando: Epithemata, Embrochæ.

5. *Lavando*: Aquæ, Lixivia, Balnea, &c.

6. *Simpliciter tepide imponendo & fovendo*: Sacculi (Cucuphæ) animalium partes carnosæ calentes impositæ.

7. *Suffiendo*: Suffumigia.

CAPUT XXXIII.

De Dosi medicamentorum.

Dosin medicamentorum internorum metiuntur generaliter, Vires ac Formulæ adhibendæ.

Virium ratione exhibentur,

Alterantia.

Temperatè, à ℈ij. ad ℥ij.
Gradu 1. à ℈j. ad ℥j.
2. à ℈ß. ad ℥ß.
3. à gr. v. ad ʒij.
4. à gr. iiß. ad ʒi.

Purgantia.

1. Gradu Mans. {
1. ab ℥ij. vel iij. ad VI. vel VIII. ut Syr. rosar. solut. Violar. solut.
2. ab ℥iiß. ad v. ut mel. rosar. solut. mel. viol. sol.
3. ab ℥ij. ad iij. vel IV. ut succ. rosar. & violar. (ireos nostr. manna) Syr. è flor. persicorum.
}

2. Grad. Mans. {
1. ab ℥ß. vel ʒv. ad ℥iß. vel ℥ij. ut Tamarind. cassia, (in pulpis.)
2. ab ℥ß. ad ℥iß. ut semen carthami (in infus.)
3. à ʒiij. ad ʒvij. ut Epithym.
}

3. Grad. Mans. {
1. à ʒj. ad ℥ß. ut mirobalani (ad ʒ.v.) polypodium.
2. a. ℈ij. ad ʒij. ut Rhabarb. agaric. Mechoacanna, Sena.
3. a. ℈ß. ad ʒ.j. ut Aloe
}

Hermodactylus, Turbith. Gratiola, Jalappa.

4.Grad. Mans.
- 1. a. gr. X. ad ʒß. vel ℈ij. ut Mezerium, granum gnidium, Asarum, Colocynthis.
- 2. a. gr. v. ad xv. ut Elaterium, cortex hellebor. nigri.
- 3. a. gr. iij. ad x. ut Euphorb. Esula. ☿. Scammonium.

N. *Specialiorem singulorum purgantium dosin quærere propriis locis.*

Formularum ratione adhibentur medicamenta dosi, quæ respondet opportunitati adhibitionis, observatis tamen, si opus sit, facultatibus ac dosi inde dependente. V.g. quæ grata sunt & facilis assumptionis, majori dosi exhiberi queunt, perque vices reiteratas assumi. Ingrata, dosi minori, & vix ultra vicem unam persuadentur.

Utriusque ratione est communis dosis, qua pro vice una adultis præscribuntur.

Apozemata, Aquæ stillatitiæ ℥iiß. ad v.

Boli. ʒj.

Clysteres adultis lib. 1. præter propter, adhibentur: infantibus ℥ij. iij. &c.

Condita pro libito sumuntur quantitate Juglandis.

Conservæ eadem quantitate usui veniunt.

Electuaria alterantia & confortantia à ℈j. ad ℈iiij vel ʒiß.

Lenientia a. ʒj. ad ℥iiij. Purgantia ad ℥j. præter propter.

Elixyria guttulis propinantur, vel à ℈ß. ad ℈j. vel ℈iß.

Emulsiones pro potu crebro sæpius ordinantur.

Extracta duriuscula *alterantia* à ℈j. ad ʒiß. *Purgantia* à ℈j. ad ʒj.

Liquores salium & simil. resolutorum à gut. v. ad ℈j.

Magisteria *corroborantia* à ℈ß. ad ℈iß. *purgantia* vide sigillatim.

Morselli ad ℥j. vel ℥ij. &c.

Olea stillatitia à gr. ij. ad gr. xv.

Pilulæ *Laxativæ*, à ʒß. ad ʒij. *Purgantes* à ℈ij. ad ℈iiij.

Præparata. à ℈j. ad ʒj.

Pulveres & species *aromat. purgantesve* à ℈iß. ad ℈iiij.

Salia vegetabilium à ℈j. ad ʒj.

Sapæ & Syrupi, ab ℥j. ad ℥iij.

Spiritus minerales à gr. iij. ad ℈ß. vel si debiliores fuerint ad ℈ij. &c. Vegetabiles ad cochleare pro re nata.

Trochisci ad ℈iiij.

N. *Doses has præter propter dedi, adulto competentes: notari tamen velim pro diversitate ingredientium constitutioneque assumentis, cunctas esse moderandas. Et si specialius haberi possint, his potius fidendum.*

CAPUT XXXIV.

De Signatione in genere, ac primum de qualitatibus sensibilibus & figura.

Signatio est, quæ docet modum medicamenta cognoscendi & dignoscendi.

Signa cognitionis plurima existunt: Nos præcipua damus, tribusque illa classibus includimus; Inhærentium, antecedentium, consequentium: & hæc singula in consideratione simplici, vel comparata similitudine.

In classe inhærentium excellunt. 1. Qualitates sensiles. 2. Figura. 3. Ætas & Sexus, &c.

Qualitates sensiles sunt. 1. Sapor. 2. Odor. 3. Color. 4. Qualitates tactiles. 5. Sonus,

1. Sapor.

Acer, cui subjicitur aromaticus, mordax, seu septicus sive arsenicalis.

Acerbus --- adstrictorius, ponticus, fructuum immaturorum, aluminosus.

Acidus --- acidulus, ammoniacalis.

Amarus --- absynthiacus, aloeticus, felleus, gemmeus, Salinus.

Austerus --- stypticus, adstringens, vitriolatus.

Dulcis --- pinguis, saccharinus, melleus.

Salsus --- serosus, nitrosus.

Unctuosis.

N. *Sunt qui insipidum addunt saporem, in quo humiditas insipida sentiatur, alii Vineum quoque & lacteum subjungunt. Verum uti prior proprie dictus sapor non est, ita posteriores non simplices, sed compositos sapiunt sapores. Vineus; austreum, dulcem & suavem: lacteus; dulcem pinguem & suavem.*

Odor.

Odorum distinctio minus perspicua est, à saporibus tamen, cum quibus magna ipsis affinitas est, nomina fere mutuantur.

Gratus, εὐώδης, fragrans, bene olens.

Molestus, δυζώδης fœtens, male olens.

Gravis.

Amarus.

Acerbus.

Acidus, &c.

3. Color.

Albus, cui subjicitur candidus.

Flavus --- luteus, cereus, croceus, aureus, melleus, citrinus, fulvus, vitellinus.

Rubeus --- puniceus, flammeus sanguineus.

Purpureus --- Violaceus, gilvus, brunus.

Viri-

Viridis ---- prassinus, herbaceus, æruginosus, porraceus.

Cæruleus ---- glaucus, cæsius, gryfæus, lividus, cineraceus, pallidus, pullus.

Niger --- ater.

N. *Color intuendus, non modo qui in superficie extrinsecus conspicitur, sed & qui intrinsecus delitescit sive compressione, attritione sive modo alio conspicuus reddatur. E.g. Hyperici flores si digitis confricentur, rubrum exhibent, licet lutei intuitu crescant.*

4. Qualitates tactiles.

Crassities, & tenuitas seu subtilitas. Crassum est quod ægrè lævigatur, seu quod vix in tenues partes comminuitur. *Tenue* quod contra.

Densitas seu soliditas & raritas seu porositas. Densum, quod poris vel exiguis, vel nullis pervium est. *Rarum*, quod multis. Huc cavum.

Durities & mollities: Durum quod tactui resistit; *molle*, quod cedit.

Gravitas & levitas: Grave, quod in se coactum pondere, quam mole magis est conspicuum. *Leve*, quod laxius mole quam pondere.

Lenitas seu lubricitas & ariditas. Lubricum idem quod lentum & viscidum. *Aridum* contra.

Levitas & asperitas. Leve cujus superficies est æqualis, seu in quibus omnia sunt æqualia (planta, æqualiter composita.) Huc *rotundum. Asperum* seu *scabrum* in quo partes inæqualem situm habent, atque aliæ eminent, aliæ depressæ sunt. Huc superficies *hirsuta, pilosa, angulosa, laciniata quaque, &c.*

Huc pertinent & dispositiones quibus res quæque mutabiles existunt, adeoque.

Combustibilis; incombustibilis.

Concretilis (ut Sal) inconcretilis.

Densatilis, indensatilis.

Ductilis (ut metallum,) inductilis.

Exhalabilis (ut aqua, &c.) inexhalabilis.

Fissibilis (ut venæ arteriæ, &c.) infussilis.

Flammabilis (ut pinguedo) non flammabilis.

Flexilis (ut Salix, &c.) inflexilis.

Fraxilis (ut baculus, &c.) infractilis.

Friabilis (ut pumex, &c.) infriabilis.

Fusibilis (ut metalla, salia, &c.) infusibilis.

Humectabilis (ut spongia, &c.) inhumectabilis.

Liquabilis (ut Salia;) illiquabilis.

Mollificabilis (ut pix, &c.) immollificabilis.

Pressatilis (ut medulla sambuci, &c.) impressatilis.

Tractilis (ut nervus, corium, &c.)

Sonus.

Tinnitus.

Sibilus.

Sonus gravis.

Sonus obtusus.

Figura.

Figura est quæ resultat ex conformatione & configuratione, qua res scil.

1. Bene habita, pinguis, carnosa, succulenta, *vel econtra*, malè habita, macilenta, strigosa, gracilis, exucca.

2. Ampla, magna, extensa, vel econtra, &c.

CAPUT XXXV.

De Ætate seu duratione & sexu.

Res naturalis quælibet, & hinc ipsa medicamenta naturæ lege universali mutabilia sunt. Mutationis hujus causæ etsi evidentiores sunt, quæ extrinsecus accedunt, attamen præsupponitur quoque intrinsecus mutabilis cujusque natura, qua vel in melius vel in pejus mutari res destinata est, idque non modo quoad rei substantiam, sed & quoad vires. Hanc mutationem ex interna mutabilitate pullulantem determinat *ætas*, quam in asservationis doctrina durationem diximus.

Ætas crescentium non incongruè quadruplex statui potest. 1. *Initians* seu infantilis. 2. *Crescens*, Juvenilis, adolescens. 3. *Consistens*, virilis. 4. *Decrescens*; senilis.

N. *Ab ætate initianti augescunt Crescentia ad consistentem usque ætatem, hinc imminuũtur paulatim, descenduntque ad interitum.*

Est vero ætas crescentium diversimodè mensurabilis.

Plantarum annuarum ætas initians est tempus *germinationis*, i.e. cum germinare incipiunt: Crescens est tempus *turgescentiæ*, i.e. cum gemmas protrudere conantur: Consistens est tempus *florescentiæ*, i.e. cum flores & fructus emittunt: Decrescens est tempus *marcescentiæ*, i.e. quo folia marcescere incipiunt ac decidunt.

Plantarum non annuarum, animaliumve ætatis simili ratione pro cujusque speciei longævitate mensurabiles sunt.

Duratio signum est non postremum, quo rei (asservatæ) integritas vel corruptio dijudicatur. V.g. Si qua ultra durationis suæ terminum asservata nonnulla fuerint, viribus languescentibus vel corruptis, æstimantur.

Sexus distinctio non in animalibus solùm, sed & in stirpibus conspicua est: nec nominis tantum, sed & rei: *Mares* in stirpium genere magna ex parte sunt Infructiferi; *fœminæ* fructum edunt, ut Pœonia mas, pœonia fœmina; Mercurialis mas, mercurialis fœmina, &c. Hinc oritur & virium distinctio, &c.

CAP.

CAPUT XXXVI.

De Antecedentibus.

IN claſſe antecedentium celebrantur; 1. *Agens*, 2. *Objectum agibile*. 3. *Actio ipſa*, 4. *Locus*. 5. *Tempus* ſeu aër ambiens.

1. *Agens* (præcipuè naturale) rem motam & converſam ſibi quadantenus aſſimilatam arguit.

N. Agripp. Philoſ. occ. lib. 1. c. 15. *Unaquaque res movet & convertit ad ſuum ſimile & inclinat ad ſeipſam, ſecundum totum poſſe ſuum, tam in proprietate, i.e. virtute occultâ, quam in qualitate, i.e. virtute elementali. Quandoque etiam in ipſa ſubſtantia, ſicut in ſale videmus: nam quicquid diu ſteterit cum ſale fit ſal, omne enim agens cum agere cœperit, non ad inferius ſeipſo movet: Sed quodammodo, quoad fieri poteſt ad ſui par & conſentaneum: quod etiam manifeſto videmus in animantibus ſenſibilibus, in quibus cibum non in herbam vel plantam nutritiva virtus permutat, ſed in carnem transmutat ſenſibilem. Quibus in rebus ineſt alicujus qualitatis vel proprietatis exceſſus, ſive inſit ipſis per naturam, ſive quandoque etiam per artem vel caſum, ut andacia in meretrice: hares ad talem qualitatem, paſſionem, virtutem maxime movent & provocant. Sic ignis movet ad ignem, aqua ad aquam.*

2. *Objectum* (materia quæ agentis elaborationi ſubjicitur) etſi naturam ſuam ſenſim mutat, difficilimè tamen ac vix plane exuit.

N. *Sic ſtercus equi avenâ paſti, natura avenæ plane non exuitur. Lac fœminæ poſt aſſumptum purgans, purgatricis facultatis deprehenditur; Capra lithontripticis paſta, præfertur reliquis in medicamentis lithontripticis.*

3. *Actio* (motus quo res conſtituitur) prout diverſa eſt: ita diverſam rei factæ naturam arguit. Modum ſive in productione rerum ſpectes, ſive in collectione, ſive in aſſervatione.

N. *E.g. Excrementa alvi, quia elaborationi minus fuere ſubjecta, quam fel, magis de natura nutrimenti participant, minus de natura ex elaboratione acquiſita. Sambucus quomodo pro diverſo collectionis modo diverſis polleat facultatibus; ſupra diximus.*

4. *Locus* uti diverſas ſortitur temperaturas, ita diverſitatem in plantis operari poteſt: & tantam aliquando in plantarum virtutibus mutationem cauſatur, ut non ſolum hujus diſciplinæ rudimentis initiati ſæpenumero fallantur, ſed in earum virtutibus inquirendis & medici & qui non parum philoſophiæ ſtudiis navant operam. Joh. Bapt. Port. Mag. lib. 1. c. 16. Vide & ſupra c. 13.

5. *Tempus* cœleſte variat rerum na-

tivarum proprietates non modo quoad gradus, i.e. quoad magis & minus, sed sæpenumero quoad species seu proprietates ipsas. E. g. Hypericum tempore debito collectum, fugat lumbricos, quod non facit, si secus decerptum sit. Hinc Canon. Qualis est constitutio stellarum, talis censetur & natura sublunarium subjectorum. Est autem constitutio stellarum vigorosa & fortunata in fortitudinibus, debilis & infortunata in debilitatibus, ac infortuniis. Vide supra c.23.ut & c.12.&c.

N. Avicen.l.2.tr.7.c.5. *Plantæ quæ sereno ac claro aëre colliguntur, sunt meliores iis, quæ colliguntur si dispositio aëris humida ac pluviosa fuerit.*

CAPUT XXXVII.

De Consequentibus.

IN consequentibus signa celebria sunt *Nomina, Testimonia, Effecta seu actiones* & *experientia.*

Nomina rerum indagasse non parum ad rei cognitionem juvat. Etenim, præterquam quod nomina, rerum notæ ac imagines sunt, earumque conceptus ac figuras plantasæ imprimunt, utplurimum certis de causis imposita esse constat. Sic dictus rubinus à colore rubeo, chrysolithus ab aureo. Sic lapis ostiocollus quod ossium fracturas conglutinet, nephriticus quod renum calculo succurrat. Sic dicitur fel terræ à sapore amaro, Glycyrrhiza à dulcedine; Glycypricon, i. e. amara, dulcis à sapore utroque quem refert. Sic nominatur Saxifragia quod calculum frangat: pulmonaria quod pulmonibus conveniat: tussilago quod tussi. Sic dicunt Germani Fieberkraut / febrifuga; (i.e. centaurium minus) quum febrim fuget, &c. Sic sunt lingua cervina, lingua avis, bursa pastoris, palma christi, &c. à similitudine quam cum rebus obtinent.

N. *Præ reliquis linguis prævalet lingua hebraica, nimirum primus parens, quia integram rerum cognitionem possedit, imposuit nomina, rebus convenientiora, naturamq́; rei exprimentia, &c.*

Testimonia sunt authoritates, quæ rem ore vel scriptis attestantur. Merentur hæc fidem prout à persona fide digna proveniunt.

Effecta seu *actiones.* Nimirum actiones rem talis naturæ esse arguunt, qualis illæ deprehenduntur, atque adeò secundum eandem illam naturam res conjecturantur activæ. Vide cap.40.n.4.

N. *Actiones vocantur nascendi, florendi, generandi, crescendi, prolificandi, fructificandi, concoquendi, pariendique modus & quo amore se prosequantur, horreant, & se invicem alliciant.*

Experientia fontium reliquorum ceu

acerbus est frigidus, siccus, & terrestris: *acidus* est humectior quam frigidior, fitque ubi cum austero plus humidi miscetur: *amarus* fit, cum calor plus, quam par sit, increbuit, ariditate & caliditate præstans, siccitate scil. terrestri: *austerus* fit, si acerbus paulum remittatur, estque plus frigidus quam humidus: *dulcis* exoritur ex temperata humiditate & caliditate; *Salsus*, si calor invalescit, ob id calefacit, abrodit, abstergitque: *Unctuosus* seu pinguis, minus quam dulcis caliditate præstat, atque aërem participare videtur: *insipidus* seu *aqueus* frigidæ ac humidæ statuitur temperaturæ. *Bapt. Port. in Phytogn.*

N. *Duo quæ hic moneam habeo. 1. est, quod utplurimum mixti occurrant sapores, in quibus lingua facile decipi adeoque judicium errare potest. 2. est quod sapores potiùs qualitatum salinarum, quàm elementalium primarum sint indices. V. g. Sapor* amarus *est naturæ salis gemmæ vel nitri, adeoque pollet facultate tergente, purgante, lumbricos fugante.* Acerbus *natura est aluminis & stipatur virtute astringente.* Acidus *essentia est salis ammoniaci, adeoque celebratur facultate incidente, æstum extinguente, dissolvente, coagulante, (nimirum teste Quercetano dissolvit corpora, coagulat spiritus.)* Austerus *naturam sapit vitrioli, ea propter qualitatis est adstrictoriæ, stipticæ, fermentativæ.* Salsus *naturæ est salsi aperientis incidentis, abstergentis,*

2. *Ex odore*: Odor saporis rationem sequitur, magnaque est odoris & saporis cognitio. Hinc *odor gratus* bene olens utplurimum caliditatis est indicium; *fœtens*, frigiditatis ac humiditatis excrementitiæ. *Mordax*, *amarus*, caliditatis: *acerbus*, *acidus*, &c. frigiditatis. *Insolida* sunt fere quæ humida,

N. Avicenn. lib. 2. Canon. cap. 3. *Odor, inquit, qui sentitur, si mordacitas aut declinant ad latus dulcedinis, omnes illi calidi: si aciditas mucida, lenta & omnes illi frigiditatem (perhibent) & bene olentia plurimum calida, &c.*

3. *Ex colore*: *Color albus & pallidus*, humidi temperamenti indicium, omnibusque in rebus color albus imbecillitatem notare solet. *Flavus*, ex calore oritur. Flores, qui luculento colore nitent, ex cibo pingui & humido proveniunt. *Bapt. Port. in phytogn.* *Rubeus*, *croceus*, &c. immodicæ siccitatis & caliditatis argumentum. *Viridis* seu *porracei* coloris folia ex humiditate multa proveniunt.

N. Baptist. Port. in Phytogn. lib. 2. cap. 36. *Flores recenter nati ob nativum humorem coloratiores sunt, ætate provecti vero pallidiores, decolorati & deformes: nam sicciores ætate fiunt.* Sic Avicenn. lib. 2. can. cap. 3. *Color albus in corporibus congelatis, quæ in se (habent) humiditatem, non est nisi ad substantiam frigidam, & in corporibus, quæ in se (habent) siccitatem & divulsio non est nisi ad substantiam calidam & niger in u-*

trisque per contrarietatem. Etenim frigus albificat humidum & denigrat siccum & calor denigrat humidum & album reddit siccum. Item; sunt quidam colores (tendentes) ad albedinem, & quidam eorum ad tincturam rubram & nigram. Etenim tendens ad albedinem, si est in natura in specie frigidorum, est frigidior & tendens ad alias (rubedinem & nigredinem) minus frigidus. Et si est natura ad calidum (vergens) & res è converso (se habet.)

Ex tribus hisce præcedentibus primas tenet sapor, hinc odor, postea, color. Avicenn.

4. Ex *qualitatibus tactilibus*. *Crassities* signum est, 1. abundantium partium terrestrium. 2. humidarum videlicet frigore congelatarum. *Tenuitas* partium ignearum vel aërearum. *Densum* vel est exiccatum, vel frigore congelatum concretumve. *Rarum* siccitatis comes. *Durities* ex sicco est & terrestri (nisi humorum repletio & inde tensio adsit.) *Mollities* humiditatem participat. *Gravitas* comes est densitatis, *Levitas*, raritatis. *Lenitas* ex humiditate est; *Ariditas* ex siccitate. *Lævitas* ex humiditate aërea vel aquea est; *Asperitas* ex siccitate.

5. Ex *dispositione* seu *mutabilitate*, ejusque recipiendi modo facili vel difficili: E.g. Quæ res recipit velocius calefactionem, calida censetur, quæ frigefactionem, frigida. Similiter quæ velocioris est congelationis, illa frigidior est, & quæ velocioris inflammationis, ea est calidior, &c.

6. *Ab Ætate: Iuniora* humidiora fere sunt, *vetusta*, ficciora. Item crescentia dum immatura adhuc, austeritatem acerbitatemque ferè sapiunt & inde frigiditatem.

7. *A loco natali, Lacustres* plantæ temperamenti ferè sunt humidi & frigidi; quod & animalia dulci aqua degentia imitantur. *Palustres* sunt fere frigidæ ac siccíusculæ (ob aquam & terrestrem essentiam.) *Fluviatiles* sunt siccæ & insigniter calidæ, ut quoque linguam nonnullæ exulcerent. *Marina* sunt frigidæ & siccæ (frigidæ ob aquam, siccæ propter sal.) *Pinguis* humi accolæ sunt calidæ & humidæ, vel humiditate & siccitate temperatæ. *Iejuni soli* planta calida & sicca existit. *Mediocris terræ* convictrix, tepida est & naturæ nostræ familiaris. *Arenosi soli* planta est calida & sicca, tenuium partium. *Ancipitis vitæ* plantæ temperamenti sunt misti: Similiter & animalia ancipitis vitæ, mixti temperamenti sunt, & utplurimum humidiora & excrementitia. *Plantæ amphibiæ*, in locis asperginosis enatæ, sunt frigidæ & siccæ. *Litorales* marinæ plantæ; salis naturam sapiunt, sunt ergo calidæ & siccæ. *Monticolæ* plantæ, ex agri exilitate sicci nascuntur temperamenti & ex solis apricitate, calidi; sunt insuper partium tenuium. *Campestres*

pestres mediocriter calidæ sunt & siccę. Plantæ in *cavis locis* nascentes frigidæ sunt & humidæ (ob solis absentiam & soli fuliginem.) In *collibus* nascentes temperatæ sunt. *Sylvestres* domesticis sunt sicciores & frigidiores (si sint ejusdem speciei.) *Domestica* sunt mitiores & debiliores.

N. Dioscorid. in præfat. l. 1. ad Areum: *Magni refert, si ea loca, in quibus herbæ prodeunt, clivosa & ventis exposita sint & perflata, frigidaque & aquis carentia, cum his in locis vires earum longe validiores intelligantur, cum ea contra, quæ in campestribus, riguis & opacis, cæterisque locis à vento silentibus enascuntur, plerumque degenerent & minus viribus valeant.* Sic & Avicenna l. 2. tr. 1. c. 5. *Illa (planta) quarum collectionis loca sunt ventosa, vel quæ sunt aëri & vento exposita & sunt versus orientem soli exposita, sunt fortiores aliis.*

Ad eundem sensum ait & Quercetan. l. 1. defens. Herm. c. 8. Videre est simplicia vehementis Evacuationis, in montibus potius & saxosis locis, aut inter rupes ubi nativa sedes est metallicorum spirituum, quam in pingui, & fertili loco luxuriare. Quæ ut mitiora & correctiora reddantur ac sylvestrem illam suam naturam exuant, in domesticos hortos traducendæ sunt & transplantandæ.

8. *Ab operationibus.* Sic *calidum* censetur, quod subtile reddit, resolvit, abstergit, aperit, mollit, maturat, concoquit, discutit, incidit, attrahit, mordicat, rubefacit, adurit: &c. *Frigidum* quod repellit, incrassat, crudum facit: &c. *Siccum*, quod constringit, exprimit: *Humidum*, quod infla, abluit, lubricat, lævigat: &c. Avicenn. l. 2. can.

N. *Facultates hæ pleraque rectius salibus acceptæ feruntur.*

9. Hisce *Experientiam* superaddere necessum est, quæ sola, reliqua fere omnia, certitudine vincit. Observatis tamen conditionibus, ad experientiæ certitudinem requisitis. De quibus supra c. 37.

Qualitates secundæ cognoscuntur.

E datis qualitatibus primis: Nimirum his cognitis non possunt non innotescere & qualitates secundæ, utpote quæ primarum proximè pedissequæ sunt. E. g. calidum reddit subtile, abstergit, aperit, maturat, concoquit, discutit, incidit, &c. Non parvi autem hic momenti est, sapores examinare, atque secundum eos, uti supra diximus, qualitates secundas, demetiri.

CAPUT XL.

De Investigatione qualitatum occultarum.

FAcultates occultiores ex *similitudine* inprimis conjecturantur, hinc *experientia* confirmantur.

N. *De facultatum occultiorum investigatione qui prolixius erudiri satagit, consulat Phytognomonicam Ioh. Baptistæ Portæ. Signaturas Grollij basilicæ suæ annexas: Quercetani signaturas in libro de prisca medicina collectas. Nollium in physicis. Nos compendii studio, quàm brevissimis eam regulis includimus, Et sunt.*

1. Plantæ, quæ repræsentant *partem* aliquam hominis, habentur eidem salubres (puta nisi subsit venenata qualitas.) Sic *capiti conveniunt capitata: Iuglans, nux indica &c.* Idem sentiendum de animalibus eorumque partibus. *Sic confert Lien, lieni; Epar, epati,* &c.

2. Plantæ quæ colore suo, &c. repræsentant *humorem* (in homine) eidem convenire conjecturantur, adaugendo si in alimentum venerint, expurgando vel corrigendo, sin in medicamenta. *V.g. Bilem flavam generant, quæ in alimenta veniunt crocei flavique coloris: crocus, beta ficus, mel, &c. Vide supra c. 38.*

3. Quæ repræsentare videntur *morbum*, morbosumve habitum, ad curationem ejusdem facere statuuntur; Sic prosunt in calculo, ea quæ repræsentant lapides. E. g. milium solis, testæ ovorum, &c. Sic abolent maculas herbæ & animalia maculosa: squamas, squamosa. Sic sanant, perforationes corporis, i. e. vulnera herbæ scil. perforatæ: Sic plantæ quæ gummi & resinas resudant, ad gummi & pus valent. Plantæ & animalia tumentia, tumentibus partibus prosunt. Plantæ & animalia quæ caudicis fissionem & vulnera patiuntur, ad glutinanda vulnera faciunt: Quæ corticem cutemve facile abjiciunt, ad mundandam cutem. Vide Joh. Bapt. Port. Phytogn. l. 5. & supra c. 38.

4. Plantæ & animalia qualiter in *actionibus* & *moribus* deprehenduntur taliter & in homine statuuntur operari.

N. *Nimirum uti diximus c. 36. Unaquæque res movet & convertit ad suum simile. Si igitur volumus operari ad aliquam proprietatem vel virtutem; quæramus animalia vel res alias, quibus talis proprietas vel actio excellentius inest. Quid autem per actiones intelligatur, diximus cap. 37.*

Sic res sterilis creditur reddere homines steriles. V.g. Lactuca, silix, salix, sabi-

ſabina,&c. Ut & animalia ſterilia, mulus,&c. Sic res Salaces & fœcundæ fœcunditatem inferre cenſentur & ad venerem facere E.g. Paſſer; ſtincus,&c. Plantæ multiferæ, animalia que multipara facere ad conceptum ſtatuuntur, &c. Plantæ longævæ perpetuoque virentes, vigorem homini conciliare dicuntur. Herbæ & animalia voracia, cōcoquendi facultatem hominibus præſtare. V.g. lucii, lupi. Animalia quæ ingenio & docilitate valent ad hominum intelligentiam & memoriam valere. Econtra quæ indocilia, ruditatem conciliare. Animalia triſtia, triſtes efficere; ſomniculoſa, ſomniculoſos; Vigilantia vigiles; ferocia, feroces; iracunda, iracundos, &c. Bapt. Phytogn.l.6.&7.

5. Plantæ quæ inter ſe vel cum parte aliqua animalis quoad *ſignaturam* conveniunt, & viribus convenire ſtatuuntur.

N. *Configuratio i.e. ſimilitudo ſignaturæ quæ in uno & altero deprehenditur, ceu effectus ſimilis præſupponit ſimilitudinem utriusq; interni agentis, idque tanto evidentius, quanto ſignatura illa fuerit arctior. Sic conjecturantur alexipharmaca quæ C. Cervi mentiuntur, ſerpentesve repræſentant, &c. idque ex hoc fundamento; quod id quod C. Cervini figuram gerit, à ſimili principio interno ſit productum, à quo idem illud Cornu. Similitudo igitur principii conjecturare facit ſimilitudinem virium.*

Et tantum de Iſagoge, &c.

PHAR-

PHARMACOPOEIÆ
MEDICO-CHYMICÆ,
LIBER II.

DE OFFICINA.

CAPUT I.

De definitione & distributione Officinæ.

OFFICINA est pars pharmacologiæ, quæ seriem rerum medicamentaliũ secundum classes officinales describit.

N. *Subjungimus classibus præparatorum composita quæque famosiora ac celebriora, utpote quæ non modo non patiuntur ad specialiores libros referri, sed & visa sunt regularum illustrationi inservire.*

Classes officinales voco, quæ officinis sunt usuales, sive extemporaneo usui eæ destinentur, sive asservationi usuique futuro. Suntque classes hæ tum Nativorum, tum Præparatorum.

Nativa sunt triplicis sortis: vel enim sunt naturæ macrocosmicæ, vel vegetabilis, vel animalis.

E regno *macrocosmico* sunt mineralia vulgo dicta: Terræ, Aquæ, Lapides, Metallica seu mercurialia, salia, & sulphura.

Ex familia *Vegetabilium* sunt: 1. Aromata, Cortices, Flores, Folia seu herbæ, Fructus, Fungi, Ligna & Visca, Radices, Semina. 2. Succi, Olea, Resinæ; Gummi-resinæ, Gummi.

Ex *animalium* prosapia sunt: 1. Animalia integra; Partes carnosæ, membranosæ, Cornua, Ossa, crustacea seu testacea, Lapilli, Lac, Fella, Medullæ, Pinguedines seu axungiæ, Sanguis, Seva, Stercora, Urina, Ungues & Ungulæ, Coagula.

Et hæc singula generatim hoc libro descri-

bro deſcribuntur, ſubjunctâ ſerie ſuorum præparatorum.

Præparata ſunt: Aceta, Aquæ, Balſami, Boli, Calces, Cataplaſmata, Clyſteres, Condita, Confectiones, Conſervæ, Decocta, Electuaria, Elixyria, Emplaſtra (Cerota) Emulſiones. Errhina, Epithemata, Extracta, Farinæ, Feculæ, Flores, Gargariſmi, (collutiones) Galatinæ, Infuſiones, Julepi, Lapides, Liquores (per deliq. Magiſteria, Maſticatoria, Morſelli, (Rotulæ) Moreti, Olea, Potiones, Pilulæ, Poma ambræ, Præparata, Pulveres (Trageæ) Species, Salia, Spiritus, Succi, Syrupi, Tincturæ, Trochiſci, Unguenta (Balſami Unguentarii, Linimenta.)

CAPUT II.

De Terris.

TErræ Officinales ſunt ſolùm, quas experientia medicamentalibus viribus imprægnatas edocuit. Tales ſunt terræ minerales dictæ.

Terra Armena, bolus armena, vera ſeu orientalis.

Bolus vulgaris, Bohemica, Brunduſiaca, &c.

Terra Lemnia. T. ſigillata Turcica.

T. Sileſiaca. T. ſigillata Sileſiaca Lignicenſis, Strigenſis.

Creta, Kreid.

Gypſum, Gyps.

Marga, Mergell.

Lithomarga, medulla ſaxorum, Steinmarck.

Ochra, Ochergeel.

Rubrica fabrilis, Röthe/Rötelſtein.

Tripolis, Terra tripolitana.

Vires: *De Viribus terrarum, quia generali penicillo depingi nequeunt. l. 3. ſigillatim agemus.*

Præparata communiora ſunt, 1. Præparata in ſpecie ſic dicta. 2. Deſtillatæ, aquæ, ſpiritus. &c. Vide partim infra in ceſſibus præparatorum, partim lib. 3.

CAPUT III.

De Aquis.

AQuas officinales tum nativas eſſe, tum artificiales ſeu præparatas, libro ſuperiore diximus.

In claſſe nativarum ſunt:

Aqua fontana, Springwaſſer.

putealis, Brunnenwaſſer.

fluvialis, flieſſend Waſſer.

Glaciei Martiæ, Mertzeneißwaſſer.

Lacuſtris, ſtehend Waſſer.

Pluvia, nivea, Regen und Schnee-Waſſer.

Tonitrualis, Donnerregenwaſſer.

Ros majalis, Meyenthaw.

His adjungi possent aquæ minerales, quales sunt acidulæ ac thermæ, verum quia officinis peregrinæ sunt, eas hic loci prætermitto.

N. Unicum quod hic moneam est, quoties aquæ simpliciter mentio fit, fontanam intelligi, eamque puram, limpidam, levem. Levitas enim uti spirituum copiosiorum nota est. E. g. in Vino, cerevisia, &c. ita & in aqua bonitatis indicium non ultimum existit.

Præparata usitatoria ex aquis præter pluviam destillatam rarissima sunt, nisi scil. decocta, &c. quæ aquæ ope fiunt, huc referre velis.

CAPUT IV.

De Lapidibus.

Lapidis vox tùm inter nativa locum obtinuit, tùm inter præparata. In nativorum numero sunt. 1. Minerales lapides, de quibus hic. 2. crustacei lapides; quales in capitibus quorundam piscium; de quibus in animalibus. 3. cortices lapidei nucum. 4. acini duriusculi &c.

Lapides minerales officinales sunt.

1. *Lapides pretiosi* seu Gemmæ,

Amethystus, Amethist.

Carneolus, Sarda, Sardonier.

Chrysolithus, Chrysolith.

Granatus, Granat.

Hyacinthus, Hyacinth.

Rubinus Orientalis, Rubin.

Smaragdus, Smaragd.

Huc Margaritæ, Perlen.

Corallia, Corallen.

Lapis Bezoar Orientalis & Occidentalis, Orientalisch und Occidentalisch Bezoarstein.

Ex his quinque κατ' ἐξοχὴν pretiosi dicuntur.

Granatus, Hyacinthus, Sapphirus, Sarda, Smaragdus.

2. *Lapides minus pretiosi.*

Lapis, Ætites, Aquilæ, Adlerstein.

Alabastrum, alabastrites, Alabaster.

Amiantus, alumen plumosum, Federweiß.

L. Armenus, Armenerstein.

L. Calaminaris, Galmeystein.

Crystallus, Chrystall.

Hæmatites, Blutstein

L. Judaicus, Judenstein.

L. Lazuli, Cyanus, Lasurstein.

L. Lyncis, Lyncurius, Luchsstein/ Donnerkeil.

Magnes, Magnetstein.

Marmor, Marmelstein.

L. Nephriticus, Grießstein.

Osteocollus, Wellstein/ Steinbeinwelle/ Beinbruch.

Pumex, Bimbsstein.

L. Scissilis, Schiefferstein.

I. Serpentinus, Ophires, Serpentinstein.
Silex, Kiselstein.
Smiris, Smirgell.
L. Specularis, Selenites, Aphroselinus, Frawenciß.
Spongites, Spongię lapis, Schwammenstein.
Talcum, Talck.
Huc calculus humanus.
Vires. *Lapidiosa omnia teste Galeno l. 9. simpl. desiccatoria vi pollent, tum exiccatoria sunt.*

Præparationes pro diversa natura lapidum diversæ quoque sunt. Unde & diversa præparata. Videlicet 1. Præparata in specie sic dicta. 2. Sal (impropriè sic dictum.) 3. Magisterium. 4. Liquor seu oleum. 5. Elyxir, 6. Essentię. 7. Flores. 8. Syrupi. 9. Ingrediuntur quoque alias medicamentorum compositorum formulas. De quibus Olenius lib. 3. ut & infra in præparatis.

CAPUT V.

De Metallis, & quæ eis affinia sunt.

Aurum foliatum finum, geschlagen fein Gold/ Blattgold.
Duplicatum, halb geschlagen Gold.
Vilius, mistum, bicolor, Zwischgold.
N. *Est aurum alcoholisatum adscribendum*, Muschelgold.
Argentum foliatum finum, Blattsilber/geschlagen Silber.
duplicatum, halb geschlagen Silber.
Æs, Cuprum, Kupffer.
æris squamæ crassiores, Kupffer-Hammerschlag.
æris flos, Viride æris, Spangrün.
Ferrum, Eisen.
Ferri batituræ, squamæ, Hammerschlag.
Limaturæ, Feilach.
Scoriæ, Schlacken.
Plumbum, Bley.
ustum, calcinatum, gebrand Bley.
Stannum, Zinn.
Metallorum præparationes. Vide sis lib. 3.

Metallis affinia sunt.

Mercurius, Quecksilber.
Cinnabaris, Zinnober.
Antimonium, Spießglas.
Huc. *Excrementa à Metallis segregata.*
Bismuthum, Wißmuth.
Cadmia nativa metallica, Cobaltum, Muckenpulffer.
C. Factitia.
Lithargyros Auri, Goldglett.
Argenti, Silberglett.
Pompholyx, Nihili album, Tutia, Augennicht.
Præparata singulorum dabuntur, lib. 3.

CAPUT VI.

De Salibus.

SAlia in Officinis nativa sunt & præparata seu artificialis.

Nativa sunt:

Alumen rupeum, Roche, Alaun.
Saccharium, N. *præparatum est.*
Scissile, Spaltalaun.
Salammoniacum, Salmiax.
comune, gemein Saltz/ Speiß-Saltz.
Gemmeum, Steinsaltz.
Nitri, Sal petræ, Salpeter.
Vitriolum album, Galitzenstein/ Augstein/ Weißvitriol.
Cœruleum, cypreum, Cyprisch Vitriol.
Viride, Gemein Vitriol.

CAPUT VII.

De Sulphureis

SUlphur Caballinum, Caßschwefel.
Citrinum, gelber Schwefel.
Vivum, lebendiger Schwefel.
Ambra, Ambra, Grisea, Amber/ rechter Ambar.

Bitumina.

Asphaltos, Bitumen Judaicum, Judenpech/ Brillenpech.
Carbo petræ, Steinkohlen.
Gagates.
Naphtha.
Petroleum, Steinöhl.
Sperma ceti, Wollraht.
Succinum, Carabe. 1. Candidum. Agtstein/ Bornstein/ Weiß.
2. Citrinum, gelber Bornstein.
De singulis his agetur plenius lib. 3.
N. *Crustacea, E.g. concha, &c. in animalibus describentur.*

CAPUT VIII.

De Aromatibus.

INter vegetabilia primum locum meritò sibi vendicant aromata, quippe quæ, uti reliquis communiora sunt, ita & in præscriptionibus (receptis ut vocant) simpliciter præscribuntur, non facta mentione aliquâ sive ex radicum numero illa sint, sive ex fructuum, florum, corticumve. Talia sunt.

Antophylli, Mutternägle in.
Calamus aromaticus, Calmuß/ Wurtzrohr.
Cardamomum majus, groß Cardomömlein.
Minus, klein Cardomömlein.
Caryophylli, Nägelein.

Cassia

Cassia lignea, Mutterzimmet.
Cinnamomum, Canella, Zimmet/ Canell.
Costus Arabicus Verus, Cinamomum album, weiß Zimmet.
Crocus Orientalis, Orientalisch Saffran.
2. Austriacus, s. Ungaricus, Oesterreichischer oder Ungarischer Saffran.
Cubebæ, Cubeben.
Folium Indum, Malabathrum, Indischblat.
Galgana major, grosser Galgan.
Minor, Galgan.
Grana paradisi, Cardamomum Arabum, Paradißkörner.
Macis, Muscatblüet.
Nuces moschatæ, myristicæ, Nucistæ, Muscatnüsse.
Piper album, Weiß Pfeffer.
longum, langer Pfeffer.
nigrum, schwartzer Pfeffer.
Schænanthum, Camelsheu.
Spica, Celtica, Romana, saliunca, Celtisch Spick.
Zedoaria, Zitwan.
Zingiber finum album belletinum, Belladin Ingwer/guter weisser Thron Ingwer.
--- debali vel rubei, geel oder rother Ingwer.

Vires: *Aromata in genere sunt calida & evidenter sicca partium tenuium, hinc incidunt, attenuant, aperiunt, &c. Vide in singulis plenius.*

Præparata ex aromatibus fieri possunt formularum variarum. Apta sc. nata sunt subire infusionem, decoctionem, confectionem, pulverisationem, adeoque immisceri possunt Electuariis, Trochiscis, &c. Potiora tamen & minus vulgaria quæ inde conficiuntur, sunt: Extracta: Aquæ, Olea, Salia, Magisteria.

N. *Vis aromatum quia in parte volatili potissimum consistit, præstat inde conficere præparata volatilioris naturæ, ut sunt destillata, &c.*

CAPUT IX.

De Corticibus.

1. *Cortices Officinis usitatiores sunt.*

E Fructibus: cort. Aurantiorum, Pomerantzenschalen oder Rinde.
Castanearum, Castanienschölffen.
Citri, Citronenschalen.
Glandium, Cupulæ glandium, Eichen Hütlein.
Granatorum Malicorium, Granat-Apffel-Rinde.
Juglandis viridis, grüne Nußschalen.
Limonum, Limonien-Rinde.

2. *Ex arboribus & radicibus.*

Cort. Acaciæ, pruni sylvestris, Schleedorn-Rinde.
Radic. Cappar. Capparrinde.
Frangulæ, alni nigræ, Faulbaum-Rinden.
Fraxini (interiores,) Eschern Rinde.

Guajaci, die Rinde vom Frantzosen Baum.
Rad. Mandragoræ.
Quercus, Eichene Rinde.
Sambuci, ex frutice ac radice (medii,) mittlere Holderrinde.
Tamarisci, Tamar-Rinde.
Thuris.
Tiliæ (interiores, die Rinde vom Lindenbaum.

Præparata: Ut cortices substantia differunt, alii nimirum conveniunt cum fructibus, alii cum herbis, quidam cum lignis: ita & diversis inserviunt præparatis. *Communiora tamen sunt,* conditi cortices (fructuum quorundam) item Extracta, &c.

CAPUT X.

De Floribus.

Flores Officinales sunt.

FLores Acaciæ, pruni sylvestris, Schlehendornblüt.
Amaranti purpurei, Floramor.
Anethi, i.e. coma seu Umbellæ, Dillenblüt.
Anthos, seu Rorismarini, Roßmarienblüt.
Aquilegiæ, Agleyblüt.
Basilici, Basilienblumen.
Betonicæ, Betonicke.
Borraginis, Borragenbl.
Buglossæ Ochsenzungbl.
Calcatrippæ, seu consolidæ regalis, Rittersporenbl.
Calendulæ, Calthæ, Ringelbl.
Caprifolii, Periclymeni, Specklilien.
Cartami, Cnici; Flor/ Waldsaffran.
Centaurii minoris, Tausendgüldenbl.
Cerasorum, Kirschenbl.
Chamæmeli seu camomillæ vulgari, Camillenbl.
Romanæ, Römisch Camillenbl.
Cheiri, gelbe Violen.
Cichorei, Wegweißbl.
Cyani s. Bapti seculæ, blaw Kornblumen.
Fabarum, Bonenbl.
Geniste, Ginstern-Pfrimmenbl.
Flor. Granatorum, Balaustia, Granatenbl.
Hepaticæ, albæ, nobilis, Leberkrautblüt.
Hyperici, Johannisblüt.
Juglandis, Nußbl. Juli Juglandis.
Lavendulæ, Lavendelbl.
Ligustri, Hartriegel.
Liliorum alborum, weiß Lilienbl.
Antheræ liliorum alborum.
Liliorum convallium, Meyenbl.
Malvæ hortensis, Winter-Rosen.
Meliloti, Steinkleebl.
Nymphea albæ, weisse Seebl.
Luteæ gelbe Seebl.
Pœoniæ, Peonienbl.

Papa-

Papaveris erratici, Rhœadis, Klapperrosen.
hortensis, Magsamenbl.
Persici, Persigbl.
Populi, i.e. gemmæ seu oculi, Pappelknospen.
Primulæ veris, paralysis.
Rosarum albarum seu potius pallidarum, weiß Rosen.
Damascenarum.
Rubearum.
Salviæ, Salveyblüt.
Sambuci, Hölderbl.
Saxifragiæ albæ, Steinbrechbl.
Scabiosæ, Apostembl.
Schœnanthi, Camelhew/ꝛc.
Siliginis, Kornblüt.
Spicænardi, Spicanardi.
Stœchados arabicæ, Stechasbl.
Stœchad. citrin. Reinblumen.
Tanaceti, Reinfarnbl.
Tiliæ, Lindenblüt.
Tunicæ, Graßnäglein.
Tussilaginis, Hufflattichblüt.
Verbasci, Wulkrautbl.
Violarum martiarum, Violen.

Ex his famosiores sunt. 4. qui peculiari nomine cordiales dicuntur, Borraginis, buglossæ, rosarum, violarum.

Præparata ferè omnis generis ex floribus compilari queunt, Decocta, Destillata, Electuaria, Infusiones, Unguenta, Emplastra, &c. minus vulgaria tamen sunt: Succi inspissati, Extracta, Tincturæ, Essentiæ seu spiritus ac olea, &c.

N. *Flores qui constant ex parte volatili, vix quicquam, vel parum salis exhibebunt, aptioresque sunt ad medicamenta, quæ sine diutina exhalatione parata prostant.*

Vires: *Vires florum etsi in genere describi nequeant, cum pro diversitate herbarum varient: attamen hoc loco notare expedit, recentes esse humidiores, adeoque fere vi lenitiva seu laxativa pollere, quæ marcescentibus cum tempore adimitur.*

CAPUT XI.

De Foliis seu Herbis.

Foliorum & herbarum nomina in praxi seu receptis sæpissimè confunduntur, notantque folia à caulibus separata. Hæc si minutiora fuerint, summitates dici solent.

Herbæ usitatiores in Officinis sunt:

Abrotanum mas, Stabwurtz.
N. *Fœmina cyparissus est.*
Absynthium ponticum, Römisch Wermuth.
Vulgare s. rusticum, gemein Wermuth.
Acetosa, Sawrampff.
Acetosella, Alleluja, Buchampffer/ Hasenklee.
Agrimonia, Odermenig.

Alchi-

Achimilla, Sinnaw.
Alkekingi, Halicacabus, Juden-kirschen-Bletter.
Alsine, Morsus gallinæ, Hüner-darm.
Althea, Bismalva, Ibiscus, Eibisch-Kraut.
Anagallis, Gauchheil.
Anethum, Dill.
Antirrhinum, Hundskopff/Dorant.
Aristolochia lõga, lange Osterlucey.
Arnica, Mutterwurtz.
Artemisia, Beyfuß.
Asarum, Haselwurtzkraut.
Auricula muris. Pilosella, Mauß-öhrlein.
Balsamita sisimbrium aquaticum, Bachmüntze.
Basilicum, Basilien.
Becabunga, Bachbungen.
Betonica, Betonien.
Borrago, Borretsch.
Branca ursina, Beerenklaw.
Buglossum, Ochsenzunge.
Bursa pastoris, Teschelkraut.
Calamintha, Kornmüntze.
montana, Bergmüntze.
Capillus Veneris, adianthum nigrum, Frawenhaar.
Caprifolium, periclymenum, Weltwinde/Specklilien.
Cardiaca, Hertzgespann.
Carduus benedictus, Cardobenedictkraut.
C. Mariæ, Mariendistel.
Cerefolium, Körbelkraut.
Cetarch, Asplenum, Miltzkraut.
Chamædrys, Iva moschata, Gamanderkraut.
Chamæpitys, Iva arthetica, Nidrigpin.
Chamæmelum Romanum, Camomilla, Römisch Camillen.
C. Vulgare, gemeine Camillen.
Chelidonium majus Schöllkraut.
Ch. minus, Schorbocksk raut.
Chichorium, Wegwart.
Cicuta, Wüterich.
Cochlearia, Löffelkraut.
Consolida regalis, Rittersporn.
Cuscuta, Cassutha, Flachsseyde.
Cynoglossum, Hundszung.
Cyparissus hortulana, Gartenzypreß.
Dictamnus creticus, Cretischer Dictam.
Dictamnus alb. Fraxinella, weisser Dictam.
Ebulus, Attich.
Endivia sativa, Endivien.
Sylvestris, Sonchus, Sawdistel.
Epithymus, Thymseide.
Equisetum, cauda equina, Roß-schwantz/Schafftenhew.
Eupatorium Arabum, Ageratum, Leberkraut.
Euphrasia, Augentrost.
Farfara, Tussilago, Hufflattich.
Fœniculum, Fenchelkraut.
Filipendula, Saxifraga rubra, roth Steinbrech.
Fragaria, Erdbeerkraut.
Fraxini folia, Eschenlaub.
Fumaria, Erdrauch.

Galega,

Galega, ruta capraria, Geißraute.
Geranium, Herba Ruperti, Storchschnabel.
Gratiola, Erdgalle.
Hedera arborea, Epheu/ Eppich.
H. Terrestris, Gunderman.
Hepatica, alba, Gramen Parnassi, weiß Leberkraut.
H. Aurea nobilis, gülden Leberkr.
H. Fontana, Lichen, Brunnen Leberkraut.
H. Stellaris, matris sylva, Sternleberkraut/ Waldmeister.
Herniaria, millegrana, Harnkraut/ Bruchkraut.
Horminum, vulgare Scarlea, Scharley.
Hyoscyamus albus, weiß Bilsenkr.
Hypericum, S. Johannskr.
Hyssopus, Ysop.
Illecebra, Fabaria, Donnerkraut.
Lactua, Lattich.
Lauri folia, Lorbeerbletter.
Lentes palustres, Wasserlinsen.
Levisticum, Liebstöckel.
Ligustrum, Hartriegel.
Linaria wilder Flachs/ Harnkr.
Lotus urbana, trifolium odoratum, Siebengezeit.
Lupuli Juli. Hopffensprößlein.
Majorana, Meyran.
Malva vulgaris, Hasenpappeln.
Marrubium album, Prassium, weisser Andorn.
-- Marum.
Matricaria, Meterkraut.
Melilotus, Steinklee/ gelb Steinkle.
Melissa, Meissenkraut.
Menta, Spitzbalsam.
M. Crispa, Kraußbalsam.
M. Saracenica, Frawenmüntz.
Menthastrum, menta equina, Roßmüntze/ Waldmüntze.
Mercurialis, Bingelkr.
Mezereum, Seidelbest/ Kellershalskraut.
Millefolium, Schafgärbe.
Mororum folia, Maulbeerbletter.
Morsus Diaboli, Succisa, Abbiß.
Myrti folia, Myrtenbletter.
Nasturtium aquaticum, Brunnenkreß.
N. hortense, Gartenkreß.
Nepeta, Cattaria, Katzenkraut/ Katzenmüntze.
Nicotiana nostras, Toback/ Nicotian.
N. Peruviana seu Indica, Indianisch Toback.
Nummularia, Pfenningkraut/ Egelkraut.
Nymphæa alba, weiß Seeblumenkraut.
N. Lutea, gelb Seeblumenkraut.
Origanum vulgare, Dosten.
O. Creticum, Cretisch Dosten.
Papaveris folia, Monbletter/ Magsamen.
Parietaria, Helxine, Tag unnd Nacht.
Paris, Einbeerkraut.
Pastinaca sylvestris, Vogelsnest.
Pentaphyllum, quinque folium, Fünfffingerkraut.

Perfoliata, Durchwachs.
Persicaria, Pulicaria, Flöhkr.
Persici folia, Pfersingbletter.
Petroselinum vulgare, apium hortense, Petersilien.
Pimpinella Germanica, Teutsch Bibenell/ Bockspeterlein.
P. Italica, Sanguisorba, welsch Pimpinell.
Plantago major, breit Wegerich.
P. minor, spitz Wegerich.
Polygonum, Cintumnodia, Wegdritt/Weggras.
Polium Creticum. Cretischer Poley.
Portulaca, Burtzelkraut.
Potentilla, Anserina, Genserich.
Primula veris, Schlüsselblumenkraut.
Prunella, Braunellen.
Pulegium, Poley.
Pulmonaria arborea, muscosa, Eichlungenmoeß.
P. vera maculosa, Lungenkraut.
Pyrola, Wintergrün.
Quercus folia, Eichenlaubbletter.
Rosmarinus, Roßmarin.
Rubi Cymæ, summitates, Brumbeergipffel.
Ruta, Weinrautten.
Ruta muraria, adianthum album, Maurrautten.
Sabina, Savina, Sevenbaum.
Salicis folia, Weydenbletter.
Salvia hortensis major, grosse Salbey.
S. minor, cruciata nobilis, Creutzsalbey.
S. sylvestris, wilde Salbey.
Sambuci cymæ, seu summitates, Holderkeimen.
Sanicula, Sanickel.
Saponaria, Seiffenkr.
Satureja, Thymbra sativa, Pfefferkr. Sodaney, Hünerfüll.
Saxifragia alba, weiß Steinbrech.
Scabiosa, Apostemenkr.
Scolopēdria, lingua cervina, Hirschzunge.
Scordium, Lachen Knoblauch.
Sedum majus, semper-vivū, Haußwurtze.
S. minus Vermicularis, Mawrpfeffer.
Senæ folia, Senatbletter.
Senecio, Creutzweißkr.
Serpillum, Ovendel.
Solanum, solatrum, Nachtschatte.
Tamariscus, Tamariscenbletter.
Tanacetum, Reinfahrn.
Taraxacum, Pfaffenröhrlein.
Thymus, Thyn/Thymian.
Tormentilla, Tormentill/ Nabelkr.
Valeriana, Phu majus, groß Baldrian.
V. minor Phu minus, Baldrian.
Verbascū, thapsus barbatus, Wullkr. Königskertz.
Verbena, Eisenkraut.
Veronica, Ehrenpreiß.
Vinca pervinca, Singrün/ Ingrün.
Violaria, blaw Violkr.
Virga aurea, consolida Saracenica, Heidnisch Wundkraut.

Vitis

Vitis folia, Weinrebenlaub.
Urtica mortua, taube Nessel.
U. urens, Brennessel.
Huc muscus arborum.

N. *Ex his peculiariter numerantur.*

§. *Herbæ emollientes:* malva, althæa, violaria, mercurialis, branca ursina: quibus alii quoque betam, parietariam & atriplicem adjiciunt.

§. *Herbæ capillares:* capillus veneris, ruta muraria, polytrichon aureum, trichomanes, ceterach, scolopendria.

Præparata non omnes eadem exhibent, sed pro diversitate substantiæ diversa; adeoque fere præparatis omnis generis inservire possunt.

CAPUT XII.

De Fructibus.

FRuctus in genere denotat omne quod plantæ ultimo proferunt, adeoque & semina, grana, &c. In specie tamen id nominis sibi reservant, fructus majores, quales pyra, poma, pruna, cerasa & his similia.

Fructus usitatiores sunt.

Fructus: Acaciarum, prunorum sylvestrium, i.e. Pruna, Schlehen.
Alchermes, Grana tinctorum, grana kermes, Ferberkörner / Scharlachbeeren.
Alkekengi, Baccæ Haliccabi, Judenkirschen / Boborellen.
Amygdalæ amaræ, bitter Mandel.
A. dulces, süß Mandel.
Anacardia, Elephanten Lauß.
Avellanæ, Haselnüsse.
Aurantia acida, saure Pomerantzen.
A. Dulcia, süsse Pomerantzen.
Been, grana, Beenkörner.
Cappares, Kappern.
Cassia fistula, Cassien in Röhrlein.
Cerasa acida passa seu exiccata, gedörte Kirschen.
Citri poma, Citronen Aepffel.
Cocculæ, Kockelkörner.
Colocynthidis poma, Coloquintäpffel.
Cidonia poma exiccata, Quittenschnitten.
Cynosbati exacinati, Hagebotten.
Dactyli, Dattelkorn.
Ebuli baccæ, Attichbeerlein.
Ficus communes, Caricæ hispanicæ, Laubfeigen / grosse Korbfeigen.
F. Marsilianæ, Caricæ marsil. Körbleinfeigen / kleine Marsilienfeigen.
Fraga exiccata, gedörte Erdbeeren.
Gallæ communes, gemeine Galläpffel.
G. Turcicæ, Türckische Galläpffel.
Granata mala, Granatapffel.
Hederæ baccæ, Ephewbeeren.
Jujubæ, rothe Brustbeerlein.
Juniperi baccæ, Lorberbeeren.
Limones, Limonia mala, Limonien.
Mespila siccata, gedörte Mespel.
Myrobalani, belliricæ,

Chebulæ.
Citrinæ.
Emblicæ.
Indæ, seu nigræ.
Nux aquatica, Tribuli aquatici, Wassernüsse.
N. Cupressi, Cupreßnüsse.
N. Indica, Indianische Nüsse.
N. Moschata, Nucista, Muschatnüß.
N. Vomica, Kräenäuglein.
N. Juglans, Welsche Nüß.
Olivæ, Oliven.
Papaveris capita sine seminibus, Magsamen Köpff.
Passulæ maximæ, Zibebæ, Zibeben.
P. majores, grosse Rosinen.
P. minores, Corinthiacæ, kleine Rosinen/ Corinthen.
P. Massiliaticæ, blaw Rosinen.
Pineæ nuces, Pinien.
Pistacia, Fistici, Pistacien.
Prunella, Weinpfläumlein / Brunellen.
Pruna acida, saure Pflaumen / Twzetschen.
P. Citrina, gelbe Spilling.
P. Hispanica, Spanische Pflaumen.
P. Ungarica, Ungrische Pflaumen.
Rubi idæi baccæ exiccatæ, Himbeeren.
Sambuci baccæ, Hollunderbeeren.
Sebesten, schwartze Brustbeeren.
Siliquæ ceratiorum, Xyloceratiorum, Johannsbrod.
Sorba exiccata, gedörte Speyerling.
Sumach, Rhus, Gruberkörner.
Tamarindi, saure Datteln.
Uvæ seu baccæ paridis, uvæ lupinæ, Embeer/ Wolffsbeer.

Præparata. Fructus aridiores, solidiores, & minus succulenti nihil peculiare habent ab herbis. Eapropter & easdem suppeditant præparatorum formulas. Fructuum succulentorum vero partus præcipui sunt: Succi inspissati seu Extracta, Succi fermentati seu vina, Spiritus s. Quintæ Essentiæ, Olea & Tartara.

CAPUT XIII.

De Fungis.

Fungi Officinales sunt

Fungus, Agarici, Lerchenschwamm.
Cynosbati, Spongiolæ è Rosis siccis, Schlaffkautz/ Rosenschwamm.
Juniperi, Wacholderschwamm.
Sambuci, Holderschwamm.
Huc Boletus cervi, Hirschbrunst.

Præparata. Communem ut naturam habent cum herbis: ita & communem aptitudinem, qua præparationem subire possint.

N. *Adnascuntur quoque fungi Ulmo, fago, quercui, betulæ, populo albæ, Iuglandi.*

CAPVT XIV.

De Lignis & Viscis.

Sunt Officinis usitatoria.

Lignum Aloes, Xylo-aloes, Agallochum; Paradißholtz.
Aspalatus, Rhodiser Dorn.
Brasilium, Brasilienholtz.
Buxi, Buchsbaumholtz.
Colubrinum, serpentinum, Gifftholtz.
Coryli, Haselholtz.
Cupressi, Cypressenholtz.
Ebenum, Ebenholtz.
Guajacum, sanctũ, Frantzosenholtz.
Juniperi, Wacholderholtz.
Nephriticum, Grießholtz.
Rhodium, Rosenholtz.
Santalum album, weiß Sandelholtz.
citrinum, gelb Sandelholtz.
rubrum, roth Sandelholtz.
Sassafras, Fenchelholtz/Sassafras.
Suber, Pantoffelholtz.
Tamariscus, Tamariskenholtz.
Viscum Corylinum, Haselmistel.
Quercinum, Eichenmistel.
Tiliaceum, Lindenmistel.

Praeparata. Ligna & visca praeter vulgatiores medicamentorum formulas. V.g. decoctionem, infusionem & inde resultantes alias, quibus potissimum adaptari apta nata sunt; exhibent minus vulgariter Extracta, Aquas, Spiritus, Olea, Salia.

N. *Hiis fuliginem adjungere licet cum suis praeparatis, de quibus peculiariter, l. 4.*

CAPVT XV.

De Radicibus.

Radix est pars ima vegetabilium, quasi primae concoctionis officina. Eapropter cum concoctio sit nutrimenti fixioris volatilisatio & spiritualisatio (πνευμάτωσις) radixque nutriatur nutrimento minus elaborato, quam partes reliquae, sequitur substantiam radicum esse naturae prae reliquis fixioris.

Vsitatiores radices Officinales sunt.

Radix Acetosae (excorticata) Sauerampfferwurtz.
Acori vulgaris, Pseudo - acori, Schwertelwurtz.
A. veri, calami aromatici; Calmus.
Allii, Knoblauch.
Althaeae, ibisci, Eibischwurtzel.
Angelicae, Angelickw.
Anthorae verae, Heilgifft/ Gifftheilwurtz.
Apii (vulgaris, Epckichw.

Ari, Aarõwurtzel/Teutsch Ingwer.
Arisari, klein Aaronw.
Aristolochiæ longæ, lang welsch Osterlucey.
A. veræ rotundæ, welsch rund Osterlucey.
A. vulgaris, gemein lang Osterlucey.
A. fabacæ, runde gemeine Osterlucey.
Armoraciæ, raphani sylvestris, wild Merrettig.
Asari, Haselwurtz.
Asparagi, Spargenw.
Bardanæ, grosse Klettenw.
Bistortæ, Serpentariæ, Natterw.
Borraginis, Borresw.
Bryoniæ, Stickw. Zaunruben.
Buglossæ, Ochsenzungenw.
Cardopatii, Carlinæ nigræ, Eberw.
Cariophyllatæ, Benedictw.
Centaurei majoris, Rhapontici Offic.
Chelidonii majoris, Schöllw.
Ch. minoris, Schorbocksw.
Chinę, Chinew.
Cichorei, Wegwartw.
Consolidę majoris, Symphyti, Beinwelle/Wallwurtz.
Cucumeris asinini, Eselkürbisw.
Curcumæ, Geelsuchtw.
Cyclaminis, Arthanitæ, Schweinbrodw.
Cynoglossæ, Hundszungenw.
Cyperi longi, langer wilder Galgan.
C. rotundi, rund wild Galganperw.
Dictamni albi, Fraxinellæ, weisser Diptamw.
Doronici, Gemsenw.
Eduli, Attichw.
Ellebori albi, weiß Nießw.
E. nigri veri Stiriaci, schwartz Nießwurtz/præp.
E. nigri vulgaris, gemein Christwurtz.
Endiviæ, Endivienw.
Enulæ Campanæ, Helenii, Alantwurtz.
Eryngii, Mannstrew.
Esulæ minoris, klein Wolffsmilchwurtz.
Filicis, Farenw.
Filipendulæ, Saxifragiæ rubeæ, roth Steinbrechw.
Fœniculi, Fenchelw.
Gentianæ, Entzianw.
Glycyrrhizæ, Liquiritiæ, Süßholtz.
Graminis, Queckengraßw.
Hermodactyli, weisse Zeitlosen.
Hirũdinariæ, Vincetoxici, Schwalbenw.
Hyoscami (excorticati,) Bilsamwurtz.
Imperatoriæ, Ostrutii, Meisterwurtz.
Iridis Florentinæ, wolrichend Violwurtz.
I. Nostratis, Schwertelw.
Juniperi, Wacholderw.
Lapathi acuti, Oxylap. Mengelwurtz.
Levistici, Liebstöckw.

Lilio-

Liliorum, alborum, weiß Lilienzwibel.
Malvæ, Pappelwurtz.
Mandragoræ, Albraunw.
Mechoacannæ, Mechoacæ albæ, weisse Rhabarbara.
M. nigræ, Gelapæ, Chelapæ, Chiolappa, schwartz Rhabarb.
Meu. Behrwurtz.
Mezerei, Laureolæ, Seidelbast. Kellershals.
Morsus Diaboli, Succisæ, Abbiswurtz.
Nymphex albæ, Nenupharis, weis Seeblumenw.
N. luteæ, gelbe Seeblumenw.
Ononidis seu Anonidis, Heuhechelwurtz.
Pastinacæ sylv. Pastinackw. Vogelnestw.
Pentaphylli, quinquefolii, Fünfffingerkrautw.
Petasitis, Pestilentzwurtz / Neunkrafftwurtz.
Petroselini, Petersilienw.
Peucedani, Haarstrangw.
Pœoniæ, Peonienwurtz / fœminæ. Masculæ.
Pimpinellæ, Germanicæ, Bibenelwurtz.
P. Italicæ, sanguisorbæ, Blutkrautwurtz / welsch Bibenell.
Plantaginis, Wegbreitw. Wegerichwurtz.
Polypodii quercini, Engelsüß.
Pyrethri, Bertramw.
Rapa, Ruben.
Raphani domestici, s. vulgar. Rettich.
R. Marini, Meerrettich.
Rhabarbari veri, Rhabarbar.
R. Monachorum, Münch Rhabarbar.
Rhapontici veri, Rhapontick.
Rhodia, Rosenwurtz.
Rubiæ tinctorum, Ferberröthe.
Rusci, Brusci, Mäußdornw.
Sarsæ parigliæ, Sassaparilla, Sarsaparill.
Satyrii, Stendelw. Knabenkrautw.
Saxifragæ, semen saxifragiæ, Steinbrechw.
Scabiosæ, Apostemw.
Scyllæ crudæ & præparat. Meerzwibel.
Scorzoneræ, Gifftwurtz.
Scrofulariæ, Scrophulariæ, Braunwurtz.
Sigilli Salomonis, Polygonati, Weißwurtz.
Siseris, Secacul, Zuckermohren / Zuckerwurtz.
Taraxaci, Pfaffenröhrleinw.
Tormentillæ, Tormentillw.
Turpethi albi, Turbith.
Tussilaginis, Farfaræ, Brandlattich / Hufflattichw.
Valerianæ majoris, groß Baldrianwurtz.
V. minoris, klein Baldrianw.
Verbasci, Wollkrautw.
Urticæ, Nesselwurtz.
Xerva, Gifftwurtz.

N. *Ex his usu crebriori famosiores sunt.*

5. Radices aperientes majores: apii, fœniculi, asparagi, petroselini, rusci.

5 ---- minores: graminis, rubiæ, eryngii capparis, Ononidis.

Præparata: Quod de herbis diximus & similibus nativis, idem de radicibus dicendum: promptuarium nimirum radices esse, unde ad omnis generis medicamenta, tam interna quàm externa depromi possunt. Hoc tamen de radicibus notare expedit: Partes fixiores præ reliquis in radicibus contineri, aptiores itaque eas esse ad exhibenda medicamenta parte fixiori celebria, veluti sunt; Extracta, Salia, Decocta, &c.

CAPUT XVI.

De Seminibus.

Semen Acetosæ, Sawrampffersamen.

Agni casti, viticis, Schaffmüllenkörner.

Althæe, Eibischsamen.

Ammeos veri cretici, Ammeys.

vulgaris, gemein Ammeys.

Amomi.

Anethi, Dillsamen.

Anisi, Anißsamen.

Apii, Eppichsamen.

Aquilegiæ, Agleysamen.

Aspargi, Spargensamen.

Atriplicis, Möltensamen.

Aurantiorum, Pomerantzenkern.

Bardanæ, Großklettensamen.

Basilici, ozymi, Basiliensamen.

Bombacis, Gossypii, Cotti, Xyli, Baumwollensamen.

excorticatum.

Bursæ pastoris, Teschelkrauts.

Calendularum, Ringelblums.

Cannabis, Hanffsamen.

Cardui benedicti, Cardobenedicts.

C. Mariæ, Mariendistels.

Carthami vel Cnici, Feldsaffrans. Florsamen.

excorticat pulpa carthami.

conquassatum.

Carvi, Carveos, Wiesenkümmel/ Feldkümmel.

Cataputiæ majoris, Ricinum, groß Treibkörner.

C. minoris, Esulæ vulpinæ, Treibspringkörner.

Cerefolii, Körbelsamen.

Cicera alba, weiß Kichern/ weisse Ziesererbsen.

C. rubra, rothe Kichern.

Cichorii, Wegwarts. Wegweißs.

Cinæ, Santonici, sanctum, Wurmsamen.

Citri, citrei mali, Citronenkern.

excorticatum.

Coccognidii, klein Kellerhalßs.

Colocynthidis, Coloquints.

Coriandri, Coriander.

præparatum.

Cucu-

Cucumeris, Cucumern.
excorticatum.
Cucurbitæ, Kürbessamen.
excortic.
Cydoniorum, Quittenkern.
Cymini, Cumini, Römisch Kümmel.
Dactylorum. Ossa dactilor, Dattelkern.
Dauci communis, Wildmöhrens. Vogelnests.
Cretici.
Ebuli, acini ebuli, Attichsamen.
Endiviæ, Scariolæ. Endiviens.
Erucæ, weisser Senff/ gelber Senff. vulgò.
Fabarum, Fabæ, Bonen.
Fœniculi, Fenchelsamen.
Fœnigræci, Bockshorns.
Fraxini, linguæ avis, Eschbaums.
Fumariæ, Erdrauchsamen.
Genistæ, Pfrimmensamen.
Granatorum. Granatkörn.
Halicacabi. Alkekengi, Judenkirschsamen.
Hordei electi, Gersten.
exortic.
Hyoscyami albi, Bilsens.
Hyperici, Johannskrauts.
Hyssopi, Ysopsamen.
Lactucæ, Lattichsamen.
Lapathii acuti Mengelwurtzs.
Lentium, Lentes, Linsen.
Levistici, Liebstockfs.
Limonium, Limonienkern.
excorticat.
Lini, Leinsamen.
Loti sativæ, Siebengezeits.
Lupinorum, Lupini, Feygbonen.
Majoranæ, Majorans.
Malvæ, Pappels.
Melissæ, Melissens.
Melonum, Melonenkern.
excortic.
Milii, Hirsche.
M. Solis, lithospermon, Meerhirsch.
Myrti, Myrtens.
Napi, Buniadis, Steckrübens.
Nasturtii (hortensis,) Gartenkress.
Nigellæ, Melanthii, Nigellæ Romanæ, schwartz Kümmel/ schwartz Coriander.
Præparat.
Nuclei cerasorum excortic. Kirschenkern.
N. Mespilorum, Nespelk.
N. Morellorum seu persicorum armeniacor. Morellenkern.
N. Persicorum, Pfersingkern.
Orobi, Erya, Ervens.
Oryzæ, Reiß.
Pœoniæ, Peonienkern/ fœminæ ac masculæ.
exortic.
Papaveris albi, weisser Magß.
P. nigri, schwartzer Magß.
Pastinacæ sativæ, Pastinacs.
P. sylvestris, Vogelnests.
Perfoliatæ, Durchwachss.
Petroselini Macedonici, Massiliensis, Macedonisch Peterlein.
P. vulgaris, apii veri, Petersiliens.
Pimpinellæ, Bibenells.

P. Italicæ, Sanguisorbæ, welsch Pimpinellsamen.
Pisorum, Pisa Erbsen.
Plantaginis, Wegerichsamen.
Porri, Lauchsamen / Schittlauchs.
Portulacæ, Burtzelkrautsamen.
Pseudo-melanthii, Kornrathels.
Psyllii, Flöhsamen.
Raparum, Rübensamen.
Raphani, Rettichsamen.
Rorismarini, Roßmariens.
Rusci, Rustenkürner / Maußdorns.
Rutæ, Weinrautens.
Sambuci, i. e. acini.
Saturejæ, Sadanels.
Saxifagiæ albæ, weiß Steinbrechs.
Sesami vulgaris, Flachsdotter.
Seselios Cretici, Massiliensis, Cretischer Seselsamen.
S. vulgaris, Sileris montani, Silermontansamen.
Sinapis, Senffsamen / rother Senffs.
Spicæ nostratis, Spicanards.
Staphidis agriæ, Läußkörner.
Sumach. Vide fructus.
Thlaspi, Bawrensenffs. Wegkreßs.
Thymi, welsch Quendelsamen.
Trifolii odorati, Edelkleesamen.
Violarum martiarum, blaw Violſ.
Urticæ majoris, Nesselsamen.
U. Romanæ, Römisch Nesselsamen.

N. *Ex his sunt nonnulla in praxi famosiora, adeoque peculiariter calida vel frigida dicta. Sic sunt.*

Semina 4. calida majora, anisi, fœniculi, carvi, cumini.

minora; ammeos, amomi, apii, dauci.

Semina 4. frigida majora; Cucumeris, cucurbita, citrulli, melonum.

minora; Endiviæ, scariolæ, lactucæ, portulacæ.

Præparata ex seminibus, pro re nata fiunt infusiones, decoctiones, emulsiones, &c.

CAPUT XVII.

De Succis.

SAnguini animalium respondet succus nutritivus in vegetabilibus. Eapropter ut è sanguinis elaboratione & incorporatione, perittomata diversa resultant, stercus, scil. urina, fel, humor vitriolatus seu melancholicus, sudor, axungia, mucilago, lapilli; quinimo & sanguis ipsemet quandoque erumpit: Ita in vegetabilibus analogicè correspondent succi diversorum saporum, oleæ, resinæ, gummata viscosa & resinosa, tartari, salia, &c. Hac tamen diversitate, quod animalia excretoriis sunt dotata, quibus fere perittomata excernuntur, vegetabilia vero raro nisi velis. 1. Quod gaudeant poris inservientibus exhalationi subtiliori. 2. Quod cum floribus tum moschina seu zibettina, i. e. beneolens prorumpat melligo, tum quoque nonnun-

nunquam graveolens quidam succus. Hinc fit ut crassiora intra ipsum vegetabile fere maneant, arteque opus habeant, qua sequestrantur. Accidit nihilominus in quibusdam, quod ex nimia redundantia ipsamet sibi exitum quærant, eodemque dato, (v.g. incisione, &c.) promptus effluant. Sunt hujusce generis perittomata, 1. Aquea; succi. 2. Terrestria, Gummi 3. Sulphurea; Olea, Balsama, Resinæ, Gummi resinæ. 4. Salina, Saccharum; Tartarus.

N. *Succi qui sponte vel trunci incisione profluunt; etsi plures dari possint, V.g. succus betulæ, qui in Finlandia & Suecia verno tempore ex vulnerata betula copiosè extrahitur, postmodumque potus vice à mulierculis etiam nobilioribus habetur, item succus seu lacryma vitis, &c. attamen, nos non nisi officinales hic damus, è quibus inter nativa recensentur;*

Succi alterantes.

Vinum.
Acetum.
Succus, acaciæ.
Glycyrrhizæ.
Hypocisthid.
Opium.
Præparationes horum. Vide infra de succis, & speciatim lib. 4.

Purgantes.

anna.
Aloe.
Elaterium.
De his vide itidem lib. 4.

CAPUT XVIII.

De Oleis & Balsamis.

OLea, & balsami in Officinis pro nativis habita, sunt:
Oleum olivarum.
Omphacinnum.
Petroleum.
Oleum terræ.
Balsamus de Tolu.
de Mecha, s. balsamus verus.
Peruvianus.
Liquidambar.
Styrax liquida.
Vires: *Vide singulatim, lib. 4.*

CAPUT XIX.

De Resinis.

REsina ῥητίνη lacryma seu liquor est pinguis ac oleaginosus tum sponte ex arboribus profluens, tum interdum accedente vulneratione. Estque duplicis consistentiæ, liquidiuscula aut duriuscula.

Resinæ liquidiusculæ sunt.

Terebinthina Cypria.

Veneta.
Vulgaris.
Pix liquida:
Resinæ duriusculæ sunt.
Resina anime, Offic. Gum. Anime.
Caranna.
Coopal.
Elemi. Offic. Gum. Elemi.
Lacca.
Pix græca. Colophonia.
Tacamahaca.
Thus.

Vires: *Resina omnis calefacit, siccat, digerit, mollit, tenuium est partium magis, minus, discutit, tussi, ac tabi convenit, anodyna est vulneraria & lithontriptica. Usus resinarum tum internus est, tum præcipuè externus in unguentis, Emplastris, &c.*

Præparata. 1. Vexamen chymicum resinarum in destillatione præcipuè consistit, quam non incongruè rectificationem dixeris, quippe qua non secus ac in rectificatione oleorum, primum △ leniori, pars oleosa purior, subtilior & clarior elicitur: igne dein fortiori, pars crassior & coloratior, coloris scil. flavi: igne tandem magis validiori, oleum coloris rubei propellitur. Hæc si seorsim exipere libet, triplicis generis nanciscerisolea, quorum primum quod clarum, spiritus dici solet; subsequens flavum, olei nomen retinet; ultimum, rubrum balsamum appellatur. Denique quia resinæ crassioris sunt substantiæ, relinquunt & crassiorem remanentiam, cui colophoniæ nomen imposuere, à Colophone regione, unde olim advehi suevit. Modum distillandi videsis in oleis.

2. Præter destillationem subjiciuntur nonnunquam & Extractioni, quæ tamen potius depuratio, quam Extractio dicenda erit.

3. Fit & lotio resinarum, dum in ▽m puram demerguntur & agitantur, cujus rei gratia non abs re erit, resinas ad ignem fundere & hinc in ▽m conjicere.

CAPUT XX.
De Gummi Resinis.

GUmmi resinas voco, concretas arborum lacrymas in oleo quidem promptius, attamen & in aqua licet difficulter solubiles. Tales sunt.
Caphura.
Mastiche.
Styrax calamita.
Huc Myrrha &
Bdellium.

Vires *& præparata, quia fere discrepant. Vide lib. 4.*

CAP.

CAPUT XXI.
De Gummatis.

GUmmi seu gummata sunt concreti liquores, aqueis faciles solutu, protusi tum è stirpibus ferulaceis, tum ex fruticibus, tum ex arboribus excelsis. Ex his sunt, quæ ferulacea vulgo dicuntur, à ferulaceis arboribus, è quibus stillant. Suntque

Gummi Ammoniacum.
 Galbanum.
 Euphorbium.
 Opopanax.
 Sagapenum.
 Sarcocolla.

Vires. *Calida sunt, emolliunt, discutiunt, tartaream mucilaginem resolvunt. Usum internum vide speciatim lib. 4.*

Præparata. 1. Gummi depuratum. Nimirum quia gummi pleraque heterogeneis (arena, sabulo, &c.) conspurcata afferuntur, expedit illa depurare. Hoc fit solvendo in liquore aqueo (calida) solutum colando, exprimendo, & denique lento calore inspissando.

2. Extractum Viscosum seu viscus. Vide infra in Extractis.

Vires *conveniunt cum gummatis mucilaginosis, quia non est nisi pars mucilaginosa à parte resinosa sequestrata.*

3. Extractum resinosum. Vide item infra Extractis.

Vires. *Virtutes quæ integro gummi adscribuntur, latitant præcipuè in resina, unde & resina in medicamentis tam internis quam externis, successu feliciori adhibentur. Ex iisdem destillatur quoque felicius oleum, quam ex integro gummi.*

4. Oleum stillatitium. Vide infra in Oleis.

Gummata mucilaginosa sunt.
Gummi Arabicum.
 Cerasorum.
 Sandaracha.
 Tragacanthum.

Vires. *Sunt Emplastica, incrassant. acrimoniam hebetant, asperitates leniunt, &c.*

CAPUT XXII.
De Animalibus Officinalibus integris.

APes siccæ, gedörte Bienen.
Bufo exiccatus, gedörte Kröten.
Cantharides siccæ, Spanische Mücken.
Cicadæ siccæ, Hewschrecken.
Lumbrici siccati, gedörte Regenwürme
Millepedæ siccæ; aselli, Eselchen.
Scinci.
Scarabæi pilares, Käfer/Schröter.
Serpens exiccatus, Schlangen.
Huc Mumia, Mumie.

CAPUT XXIII.

De partibus Carnosis Usitatioribus.

COr Galeritæ.
Lupi.
Epar Lupi.
Porci.
Ranarum.
Tauri.
Lien Bovis.
Pulmo Agni.
Suis.
Ursi.
Vulpis.

Vires: *Partes carnosæ ut & ipsamet animalia carnosa integra sive viva, sive discerpta & adhuc calentia ea sint, si extrinsecus membro alicui imponuntur, vim habent fermentativam, paregoricam, discutientem. Hinc usus maximi in phrenitide, cephalagia, vigiliis. Applicari nimirum possunt capiti, cervici, plantis pedum. Imposita tumoribus pestilentialibus uti & ictibus animalium venenatorum, præmissa tamen ventosarum applicatione, eliciunt virus. Attritus à calceamentis attractos, ab inflammationibus tuentur. In specie pars qualibet suum simile respicit, Epar epata: Lien Lienes, &c. Specialiora dabuntur, lib. 5.*

Præparata usitatoria ex partibus carnosis sunt, Decocta, Extracta, Destillata, &c. Vide suis locis.

CAPUT XXIV.

De Partibus Membranosis.

INtestina Lupi.
Vulpis.
Testiculi Apri.
Castoris seu Castorium, Bibergeil.
Priapus cervi.
Tauri.
Secundina cervina.
Umbilicus Infantis.
Rete ex animalibus.
De singulis. Vide lib. 5.

CAPUT XXV.

De Cornibus.

COrnu Alcis.
Bovis
Bubali.
Cervi.
Hirci.
Rhinocerotis.
Tauri.
Huc Unicornu.

Vires. *Frigida & sicca habentur, discutiunt, incidant, utplurimum sudorem me-*

movent, atque alexipharmaca sunt, pro diversa tamen natura animalium, de qua sigillatim lib. 5.

Præparata. 1. Cornu præparatum (in specie sic dictum.) 2. Cornu ustum, Vide calcinat. c. 42. 3. C. philosophicè calcinat. Vide ibid. 4. Magisterium. 5. Galreda, Gelatina. 6. Liquor seu spiritus. 7. Oleum. 8. Sal volatile. 9. Extractum. 10. Quinimò nec decoctionibus infusionibusve vires suas denegant.

CAPUT XXVI.

De Ossibus.

Granum, humanum (non inhumatum.)
Dens Apri.
  Elephantis Ebur.
  Lupi.
Os de Corde cervi.
Ossa Hominis.
  Lupi.
  Tauri.
Talus Leporis.
  Porci.

Vires. *Ossa in genere vim habent exsiccandi discutiendi, adstringendi, seu fluxiones sistendi, ossa, ligamentaque corroborandi. Calcanei combusti, ut scribit Rhases, summè pollent adversus colicos cruciatus. Specialiora vide l. 5.*

Præpar. Ossa ut Cornibus fere cognata sunt substantia: ita & præparationibus. Hinc fiunt. 1. Os præparatum (in specie sic dictum.) 2. Galreda seu Gelatina. 3. Magisterium. 4. Liquor seu spiritus acidulus. 5. Oleum. 6. Sal volatile. 7. Spiritus essentificatus. Vide infra suis locis.

CAPUT XXVII.

De Crustaceis seu Testaceis.

Lapides cancrorum seu Oculi cancrorum, Krebsaugen.
  Carpionis, Karpffenstein.
  Percarum, Persichstein.
  Trutarum.
Mandibula Lucii, Hechtskiefer.
Conchæ, concharum teste oblongæ.
  Entalium.
  Dentalium.
  Mater perlarum.
  Teste ovorum.
    strutionis.

Vires. *Crustacea omnia, quia naturæ sunt salinæ & tartareæ, medicamenta suppeditant excellentissima ad resolvendum tartarum seu calculum, ad stranguriam, dysuriam, Ischuriam, difficultates & suppressiones urinæ, ad colicas passiones, ad tartareos morbos pulmonum, &c.*

Ex-

Extrinsecus usus sunt creberrimi in dentifriciis, præcipuè si cremata fuerint, hinc & in rimis cutis solidandis, exiccandis, &c.

N. *Omnia genera lapidum, qui in capitibus piscium reperiuntur, trita & cum vino exhibita, colicum dolorem compescunt & calculum qui in renibus defixus jacet, atterunt & comminuunt.* Wecker ex Galeno & Avicenna, &c.

Præparata nihil ferè peculiare habent à præparationibus lapidum mineralium, de quibus lib. 3. Hinc fieri possunt. 1. Calcinata. Vide c. 43. 2. præparata (strictè dicta) 3. Sal. (impropriè ita dictum.) 4. Magisterium, 5 Liquor seu oleum per del.

CAPUT XXVIII.

De Lapillis.

Lapilli quamvis in animalibus plurimis, plurimisque animalium cavitatibus reperiantur; attamen sunt rari ac præter lapidem Bezoar (de quo lib 5.) fere nulli, qui in officinis prostent. E re foret nihilominus, ob insignem vim, quam in calculo resolvendo obtinent, in promptu nonnullos habere. Quales sunt:

Lapilli in Ventriculo & Vesica fellis tauri.

Calculus humanus, Ludus Paracelso dictus &c.

Lapilli hirundinum.

Præparata eadem exhibere possunt, quæ alii lapides.

CAPUT XXIX.

De Lacte & sero Lactis.

Lac est sanguis vi mammarum pro fœtus nutrimento elaboratior redditus. Ex variis lactis generibus præ reliquis inserviunt medicinæ.

Lac Asininum, (quod tamen nostratibus minus usitatum.)

Caprinum.
Humanum.
Ovillum.
Vaccinum.

Optimum est ex animali sano non nimis pingui, ætatis mediæ, recens mulctum, colore candidum, quod ungui instillatum cogitur.

Vires. *Refrigerat, humectat, mollit, paregoricum est, acrimoniam mitigat. Hinc usus insignis in dysenteria (clysmatisatum) in phthisi, &c. Extrinsecus in oculorum destillationibus, capitis dolore (excellit cremor.)*

N. *Lac etsi optimè nutriat, tamen non omnibus æque commodum est: Nocet enim in visceris intemperie & febri; quia facilè corrumpitur, malumque adaugere*

augere aptum est. Capiti itidem & nervoso generi minus convenit.

Præparata ex lacte, Butyrum, scil. Lac coagulatum, Serum & Caseus, inter nativa merito recensentur.

Vires. *Butyrum convenit, ut, consistentia, ita & viribus generalibus, cum axungiis.*

Lac coagulatum vim habet refrigerantem ac anodynam.

Caseus in medicina rarissimi est usus. Recentem imponunt nonnulli Epati ad æstum febrilem comprimendum, vetustum sunt qui commedant ad resolvendos tophos podagricos.

Serum lactis, seu Aqua lactis, fit duplici modo, per se & per admistionem rei separationem juvantis. Per se secernitur caseosa substantia à serosa, si lac (non nimis recens) calori exponatur. Admiscentur, quæ separationem juvent. coagulum. v.g. vituli, agni, &c. liquor acidulus, herba acidula, v.g. acetum. Spir. Vitr. acetosa.

N. *Sunt qui serum cum petroselino factum poscam Italicam appellant.*

Vires. *Calfac. & siccat, abstergit, alvum subducit, urinam ciet. Hinc usus crebri in Infusionibus purgantibus, abstergentibus, &c. Extrinsecus extergit scabiem, datur per se ab ℥ij, ad ℔j.*

N. *Integrum tractatum, de facili medicina per seri & lactis usum conscripsit Ioannes Costæus.*

CAPVT XXX.

De Felle.

FEl est portio chymi excrementitia, flava, amarissima, acerrima, in epate ab utiliore parte separata, inque vesiculam propriam collecta, unde per alvum subducitur, & transeundo alvum sollicitat.

Usitatoria sunt.

Fel Bovis seu Tauri.
Capræ.
Ovis.
Suis.
Ursi.

Fel omne desumendum est ex animalibus mediæ ætatis, quæ neque famem neque sitim passa sunt, neque exercitio nimium defatigata, neque ira percita: intellige nisi exaltatum fel desideraveris.

Vires. *Fel omne calefacit, siccat, incidit, terget, discutit, expultricem stimulat, lumbricos amaritudine fugat. Hinc medetur (extrinsecus,) hebetudini ac albedini oculorum, purulentia aurium, &c.*

N. *Differunt autem inter se non modo secundum magis & minus, sed & viribus peculiaribus, tum à natura alimenti, quo animal pascitur; tum à natura ipsiusmet animalis dependentibus. Inter quadrupedum fella efficacissimum*

est taurinum: Inter avium, præstantissimum habetur fel perdicis & gallinæ. In genere tamen avium fella fortiorum virium censentur, quam terrestrium.

Præparata. Fieri quidem possunt. Extracta cum ∇ ex fellibus siccatis. Verum præter Tincturam illam Cosmeticam ex felle taurino confectam nullum in praxi vidisse memini.

CAPUT XXXI.

De Medullis.

Μύελος. Medulla est pinguedo ossium cavitatibus, velut nutrimentum insita.

Suntq́; Officinales.

Medulla Bubula seu bovilla.
- Canina.
- Cervina.
- Equina.
- Hircina.
- Hœdina.
- Ovilla.
- Vitulina.

Vires. *Calefacit, emollit, rarefacit, ulcera explet. Hinc proficuus medullarum usus in tumoribus induratis & scirrhosis, &c.*

N. *Optima habetur cervina, dein vitulina: Medulla Hircina & bubula tum acrior est, tum siccior, ideoque ad molliendum minus idonea.*

Est & medulla spinæ dorsalis cerebrique, id est, substantia molliuscula in cavitatibus eorum collocata. Verum excepto cerebro leporino, reliquæ usus sunt rarissimi.

Præparata exinde fieri possunt præcipua, Aqua still. & Oleum.

CAPUT XXXII.

De Pinguedinibus seu Axungiis vel Adipibus.

Axungia. Adeps. Pinguedo. Agnina, Lämmerschmaltz/ oder Fett.
- Anatina.
- Anserina.
- Aprugna.
- Ardeæ.
- Aschii s. Thymalli piscis.
- Canina.
- Caponis.
- Castoris.
- Catti sylvestr.
- Ciconiæ.
- Cuniculi.
- Erinacei.
- Gallinæ.
- Humana.
- Leporis.
- Lucii piscis.
- Lupi.
- Muris montani.

Ovis

Ovis ex lana. Oesypus.
Porcina seu suilla.
Serpentum.
Taxi seu Melis.
Ursi, fœminæ & masculi.
Vulpis.
Vulturis.

Huc Butyrum & præcipuè majale.

Vires. *Calfaciunt, humectant, emolliunt, abstergunt, digerunt, pus movent, anodynæ sunt plus minus. Nimirum quia pinguedo vires quadantenus secundum naturam animalis sui sortitur, prout hujus natura fuerit, ita & illius. Imbecillior est suilla (quia sus frigidior & humidior;) hac paulo fortior vitulina; hinc gallinacea; efficacissima omnium est anserina.*

N. *Quoties adipis absolute fit mentio, recipe suillam, recentem, sine sale candidam.*

Præparat. Oleum stillatitium.

N. *Quomodo axungia lavetur & asservetur. Vide lib. 1. cap. 29.*

CAPUT XXXIII.

De Sanguine.

Hebr. Dam. Arab. Dem. Est proximum animalium nutrimentum ex chylo in Venis & Epate elaboratum, adeoque de naturâ animalis magis participans quam ipse chylus. In Officinis quidem nulli prostant, adhiberi tamen nonnunquam solent maximè recentes.

Sanguis, Anatis.
Anseris.
Asini.
Canis.
Columbæ.
Equi.
Hirci.
Hœdi.
Hominis.
Muliebris menstruus.
Leporis.
Perdicis.
Tauri.
Turturis.

Vires. *Calefacit, adstringit, sanguinis fluxus cohibet, magis minus pro natura diversa animalium, nutrimentique; qua ratione & viribus peculiaribus inter se differunt. Avium sanguis, quia nitrosa plerumque scatet facultate, incidit, abstergit, calculum atterit, oculorum suffusioni confert; ut columbæ, milvi, vulturis.*

Præparata. Anatomia sanguinis exhibet. 1. ▽m seu spiritum. 2. Oleum. 3. Sal volatile. 4. Sal fixum. His adjunge balsamum antipodagricum, & magisterium, cujus formulas vide lib. 5. de homine.

CAPUT XXXIV.

De Sevis.

SEvum. Cervinum.
Damæ.
Equinum.
Hircinum.
Hœdinum.
Ovillum.
Taurinum.
Vitulinum.
Huc. Cera.

Vires. *Sunt calida & humida moderatè vel gr. molliunt, discutiunt, aliquantulumque adstringunt.*

Præparata rara per se exhibent, utplurimum emplastris aliisque inungendorum formulis inserviunt. Si quis tamen ea destillationi submittere velit, poterit id probè admodum, quo Gummi-resinæ destillantur.

CAPUT XXXV.

De Stercore & Urina.

STercus nihil est aliud, quam nutrimenti assumpti pars inutilior, crassior, feculentior, à parte utiliori in ventriculo & intestinis virtute chylifica aliquantulum immutata & hinc per anum excreta.

N. *Constat 1. spiritu volatili fœtente flagrabili (Sulph. fœtidum vocant.) 2. Sale fixiori (quo agri fœcundantur) tum quoque 3. terreis ac 4. aqueis portionibus, quæ prioribus illis subjectum præbent.*

Stercora in Medicina usitatiora sunt.

Stercus Anserinum.
Asininum.
Aprignum.
Bovillum s. vaccinum.
Caninum seu Album-græcum Officinarum.
Caprillum.
Ciconiæ.
Columbinum.
Equinum.
Gallinaceum.
Humanum.
Lupinum.
Muris. Muscerda.
Ovillum.
Passerculi.
Pavonum.
Suillum.

Vires. *Virtutes stercorum eruendæ sunt, tum ex natura rei alimentariæ, tum ex natura animalis, cujus vi chylifica aliquantulum eas immutari diximus. Avium excrementa (quia harum natura ut plurimum calidissima est) tota sunt nitrosa, unde & mirificam vim habent, discu-*

discutiendi, incidendi, attenuandi dissolvendi, aperiendi, abstergendi, (scil. maculas cutis) diversimode tamen, prout sc. diversæ aves sunt diversisque vivunt alimentis. Iumentorum stercora vim obtinent anodynam, refrigerantem, discutientem, exhibenturque intus & extra.

Præparata præcipua quæ inde exhiberi possunt, sunt:

1. Aquæ stillatitiæ 2. Olea stillat. 3. Salia.

N. *Præter* ▽*m ex stercore vaccino (omnium florum dictam) non memini alias esse usitatas.*

De Urinis.

Urina est veluti colamen chymi & sanguinis, constans ex Sale viscosaque terra humiditati phlegmaticæ immixta.

Raræ etsi sint, quæ in usum medicum veniunt, tamen viribus non carent insignibus, præcipuè:

Urina humana.
Caprina.
Ovilla.

Vires. *Calefaciunt, siccant, abstergunt, putredini resistunt, Urinam pellunt, &c.*

Præparata. Spiritus Salque volatile, Sal fixum. Vide lib. 5 de homine.

CAPUT XXXVI.

De Unguibus & Ungulis Officinalibus & de Coagulis.

Ungulæ usitatiores sunt.

Ungula Alcis.
Asini.
Bovis.
Canis.
Equi.
Lyncis.

His addere licet Unguem odoratum seu blattam byzantiam.

Vires. *V. deseorsim lib. 5.*

Præparata. Præparata in specie sic dicta. Magisterium, quibus addi quoque potest oleum stillatitium.

Coagulum nihil aliud est, quam lactis in Ventriculo quadrupedum, quæ adhuc sugunt, concretio & condensatio. Sic sunt.

Coagulum Agni.
Equi. Hippace.
Hœdi.
Leporis.
Vituli.

Excipiendum coagulum antequam ipsa animalia aliud quippiam præter lac maternum degustaverint.

Vires. *Coagulum omne, teste Galeno; acris & digerentis est facultatis, adeoque exiccatoria.*

CAPUT XXXVII.

De Acetis.

Aceta quæ in Officinis proſtant, vel mera ſunt, vel qualitatibus medicamentalibus aliunde impræꝑgnata.

De meris horumque præparationibus agetur peculiariter lib.4. cl.2.

Aceta qualitatibus aliunde impræꝑgnata (præter pauca alia, de quibus d.l.) fiunt ex Aceto vini optimo, ac vegetabilibus, ſuntque vel inſolata ſive infuſa ſaltem, vel quoque, quæ pauciſſima tamen ſunt, deſtillata.

Modus fiendi: ℞. Materiam inſolandam puram atque exiccatam, præpara ad infuſionem, (*ut fit in decoctionibus incidendo ſcil. quæ incidenda ſunt, contundendo quæ contundenda, &c.*) Hinc imple lagenam vel vitrum ac affunde acetum vini acerr. donec ad lagenæ cervicem pertingat: Orificio bene clauſo colloca in locum tepidum, vel temperatum & acetum viribus rerum infuſarum impræꝑgnabitur.

N. *Vegetabilia aliquantulum areſacta recipere oportet; ne ſqualore ſuo acetum corrumpant.*

Modus *deſtillandi* non diſcrepat à deſtillatione aceti ſimplicis de qual. 4. claſſ. 2.

--- Aceta Officinalia ſimplicia fiunt per ſolam inſolationem: ſuntque uſitatoria,

Acetum Anthoſatum ex inf. florum anthos.
Calendulatum ex floribus.
Caryophillatum ex flor.
Cort. citr.
Fragor. è fructib.
Lavendul. è flor.
Menthæ: ex foliis.
Papav. rhæad. è fl.
Roſat. ex flor.
Rub. Idæi. è fructibus.
Rutac. è fol.
Sambuci ex florib.
Scordii: è fol.
Scylliticum, è rad.
Violar. purpur. è floribus.

Aceta compoſita ſunt.

Acetum Alexiacum ſ. Deſtillatum alexic. F.F. *v. infra* No. 1.
Bezoardicum. 2.
Prophylacticum FF. 3.
Rutaceum. F.F. 4.
Theriacale Auguſt.

1. *Acetum agreſtinum ſolutivum Cl. D. D. S. Cloſſæi Archiatr. apud Metenſes celeberrimi.*

℞. Succi agreſtæ ſive omphacii depurati ℥ij.
fol. Sen. Oriental. ʒij.
ſem. anis. contuſ. ℈j.
rad. mechoac. in tenues lamellas diſſectæ, non autem pulveris,
alias

aliàs infusum evaderet viscidum) ℥ß.
garyoph. integr. n. ij.
Macerentur in Lagenâ loco frigido & de isto aceto agrestino permisce cochl. ij. aut iij. in jusculis condimenti loco, in quibus prius dissoluta sit ℨß. cremor. Tart. Adultis detur dosis superior integra.

Hujus remedii assiduo usu hemitritæū & morbos Chronicos, quamvis longa patientiâ edomari, probatum est.

2. *Acetum Alexicacum seu Destillatum alexic. F. F. i. e. Francofurtense.*

℞. Rad. Tormentill.
Zedoar.
Bistort ã. ℨß.
Angelic.
Imperator.
Hirundinar. ã. ℥iß.
Pimpinell.
Dictamn. alb.
Aristoloch. rot. veræ. ã. ℥ij.
Herb. Card. bened.
Galeg.
Scord. ã. Miß.
Sed. maj.
Endiv. ã. Mij.
Fl. Calendul. Miiß.
Rosar. rub.
Nymph.
Borrag.
Tunic.
Sambuc. ã. M. j.

Poma citria recentia minimeque putrida N. viij.
Incisis incidendis, ac contusis contundendis affunde ✠ acerr. ℔. X. stent in infusione ♂ (3) postea destillentur per XX vitreum.

3. *Acetum Bezoardicum. F. F. Cl. Dn. D. de Spina.*

℞. Rad Enul. camp. ℥ij.
Angelic.
Ostrut.
Valerian.
Vincetoxic.
Chelidon.
Pimpinellæ ã. ℨvj.
Gentian.
Diptamn. alb.
Aristoloch. rot.
Tormentill.
Scabios.
Succis.
Petasit.
Zedoar. ã. ℨß.
Bacc. Junip. Miiij.
Myrrh. elect. ℨß.
Fol. Rut.
Chelidon. maj.
Scord.
Chamædr.
Card. bened. ã. Mij.
Incidantur & contundantur ut est morῡ, dein affunde.
Aceti vini acerr. ℔. viij.
Spir. Vini ℔iij.
Theriac. Androm. ℥ij.

Spir.

Spir. Tartari ℥ß.
Camphor. ℨij.

Digerantur per dies aliquot (14.) dein exprimantur, filtrenturque per chartam.

4. *Acetum confortans S. Closs.*
Pulsessig.

℞. fol. rut. Miij.
fumar. Mj.
Baccar. Juniper. ℥ij.
Garyophill.
Macis.
Nucis mosch.
Testicul. castor. ā. ℥ß.

Contusis affunde acet. ros. ℔iij.

Insola per aliquot dies vel macera retrò fornacem.

Vires. *Gravidis, puerperis, & ab utero syncopizantibus prodest, odorando, tempora fricando, & pulsui utrique ex linteis eo madentibus, alligando. In febribus malignis commodè additur camph. ℨj.*

5. *Acetum Prophylacticum FF. Cl. Dn. D. Arnoldi Weickard.*

℞. Rad. Angelic.
Zedoar.
Levistic.
Pimpinell. germanæ.
Rut. ā. Mj.
Turbith. el. ℥ij.
Cort. citr. recent. ℥iij.
Baccar. Juniper. bene matur. ℥iß.
Laur. ℥j.

Incisa & contusa, ut moris, macerentur cum acet. acert. Mens. ij. postea destilletur per XX vitreum. Servetur pro usu.

Vires. *Insignes vires bezoardicas aceta hac recensita obtinent, quibus non modo contagiosos morbos præcavere, sed & per sudorem, urinamve expellere pollent.*

4. *Acetum rutaceum. F.F.*

℞. Fol. Rut.
Scord.
Card. benedict.
Tanacet. ā. Mj.
Bacc. Juniper.
Rad. Angelic. ā. ℥ij.
Zedoar.
Cort. citr. ā. ℥ß.

Incidantur minutim, ac infunduntur in ✚ optimi ℔. vj.

Viribus *convenit cum prioribus.*

CAPUT XXXVIII.

De Aquis destillatis.

Aquæ, in Officinis, diversimodè paratæ prostant, simul ac diversæ naturæ: aqueæ scil. i. e. ad naturam aqueam accedentes, vel spirituosæ, i.e. spirituum naturam referentes.

Modus parandi vel destillatio est vel infusio, decoctiove, vel commixtio.

N. Mo-

N. *Modos destillandi. Vid. lib. 1.*

Destillatio aquarum pro diversitate materiarum diversimodè peragitur, idque non modo ratione caloris diversi, verum etiam ratione instrumentorum variantium.

In regno MACROCOSMICO aquæ ferè singulæ peculiares destillandi modos obtinent, ideoque specialiter describendæ erunt lib. 3.

In R. VEGETABILI destillantur aquæ ex *herbis, floribus, fructibus, radicibus, lignis, & aromatibus.*

I. *Ex herbis & floribus viridibus.*

1. ℞. *Herb.* vel *Flores* q. v. incide minutim conquassave, ac affunde ▽m (ne empyreuma contrahat) destillaque per MB.

N. 1. *Ex herbis floribusve virentibus tenerioribus (quorum vis facile evanescit) ut & frigidioribus, destillantur aquæ per* MB: *Ex aromaticis autem ut & calidioribus, quorum vis non ita volatilis, profundiusque inhæret, commodius per vesicam eliciuntur.*

N. 2. *Herbæ odor quo facilius expirat, eò tepidiore* MB. *utendum.*

N. 3. *Si nobiliores expetis aquas, affunde destillatam super materiam novam ac destilla denuo.*

N. 4. *Non abs re fuerit præmittere macerationem diei unius ac alterius, vel & fermentationem, addito, si libet, tantillo Salis communis vel fecum cerevisiæ, præcipue si olea expetuntur.*

N. 5. *Si colorem nativum spiritibus & aquis destillatis conciliare volueris, impone eos in* XX *ut transeat ▽ exstillans: Verum enim vero, minus durabilis ▽ illa futura est.*

2. ℞. Succum ex herbis expressis ac destilla.

II. *Ex herbis siccis.* ℞. Herbam quamcunque vis, incide & affusa aqua calida macera aliquamdiu; hinc destilla.

N. *Ex* herbis *calidis & odoratis melioris notæ ▽æ & olea destillantur, si sicca destillationi subjiciantur.*

III. *Ex Fructibus.* ℞. Fructus maturos. E. g. poma, scinde minutim, vel conquassa ac destilla per MB.

N. *Ex mollioribus exprimi potest succus ac destillari.*

IV. *Ex Seminibus.* ℞. Semina grossè contusa, macera cum ▽ hinc destilla per vesicam.

V. *Ex Radicibus.* ℞. Radic. conquassa, macera cum ▽ ac destilla per Vesic.

N. *Raræ sunt ▽æ ex solis radicibus destillatæ.*

VI. *Ex Lignis.* Ex lignis quæ eliciuntur, spirituosæ imprimis sunt, ideoque ad spiritus referendæ. Videri quoque possunt earum destillationes in oleis destillatis.

VII. *Ex Aromatibus.* ℞. Aromata grossè contusa, macera cum menstruo idoneo per aliquot dies (4. 5. 6.) dein destillentur per vesicam. Sic stillat ▽ & oleum. Hæc separa & si opus rectifica. *Vide de oleis stillat, quia uno &*

eodem actu ▽ *& olea ex aromatibus proliciuntur.*

N. 1. *Menstruum in singulis dabitur.*

N. 2. *Aquæ hæ spirituosæ sunt.*

In Regno ANIMALI eliciuntur aquæ 1. ex *animalibus integris* molliusculis, mucilaginosisque. 2. ex *partibus molliusculis*, V.g. Cerebro spinalive medulla. 3. E *sanguine*. 4. E *novellis cornibus*. 5. E *stercore*.

1. Ex *animalibus integris* mucilaginosis: ℞. Animalia (lota si placuerit) scinde minutissimè, conquassave; hinc destilla ex MB vel VB affusa, si placuerit, ▽ convenienti: Sic paratur ▽ lumbricorum, cochlearum, ut & spermatis ranarum.

2. Ex *Medulla Cerebri*, paratur eodem modo, addita ▽ cephalica v. g. tiliæ, pœoniæ, &c.

3. *Sanguinis* destillatio etsi itidem è MB perfici queat: præfertur tamen quæ fit igne nudo ex cucurbita fictili. *Vide de oleis c. 70. & spiritib. c. 81.*

4. E *Cornibus* quomodo liquor stillit. Vide de oleis. E *novellis cornibus*, e. g. cervorum fit ▽ per Retortam vel Cucurbitam humilem è MB aut VB affuso pauco Vino vel & sine additione, Vide lib. 5. de Cervo.

5. E *Stercore*, fit itidem per MB vel cineres, proditque primum ▽ hinc oleum.

Sunt itaque:

Aquæ Officinarum Simplices ac Phlegmaticæ.

Aqua Abrotani.
Absynthii.
Acaciæ flor.
Acetosæ.
Acetosellæ.
Adianti.
Agrimoniæ.
Albuminis ovorum.
Alchimillæ.
Alkekengi ex baccis.
Altheæ.
Alsines.
Anethi.
Angelicæ.
Anguriæ.
Anisi.
Apii.
Aquilegiæ.
Artemisiæ.
Asparagorum.
Aurantiorum ex florib. dicitur ▽ Namphæ, &c.
Aurant. ex corticib.
Auriculæ muris.
Bardanæ simpl.
Basilici.
Betonicæ.
Betulæ succi.
Bistortæ.
Borraginis ex flor.
ex toto.
Buglossæ ex flor.
ex tot.
Bursæ pastoris.
Calamentæ.
Calami officinarum.
Calcatrippæ.

Calen-

Calendulæ.
Capillorum Veneris.
Caprifolii flor.
Cardui benedicti.
Mariæ.
Carvi.
Cariophyllatæ.
Centauri minoris.
Centumnodiæ.
Cerasorum nigr.
Cærefolii.
Chamæmeli.
Chamæpityos.
Cheyri fl.
Chelidonii major.
Ch. minoris.
Cichor.
Cinamom. communis,
Citri excortic.
Consolidæ med.
Coriandri.
Crassulæ.
Cuscutæ.
Cyani fl.
Cydoniorum.
Cymini.
Ebuli è flor.
Endiviæ.
Enulæ.
Eupatorii Avicen.
Euphragiæ.
Fabarum fl.
Fœniculi.
Florum omnium, lætaminis.
Fragariæ.
Fragorum.
Fumariæ.
Genistæ.
Graminis ex rad.
Geranii.
Hederæ terr.
Hepaticæ nob.
H. Stellatæ.
Herniariæ.
Hyoscyami.
Hyperici.
Hyssop.
Imperatoriæ.
Lactucæ.
Lapatii acuti.
Lavandulæ.
Levistici.
Ligustri fl.
Lilior. alborum.
Convall.
Linariæ.
Lumbricorum.
Lupulorum.
Majoranæ.
Malvæ.
Matricariæ
Meliloti.
Melissæ.
Mellis.
Mentæ crispæ.
Mentastri.
Mercurialis.
Millefolii.
Morsus Diabol.
Nasturtii aquatici
Nicotianæ.
Nucum Jugland. immatur.
Nymphææ alb.
Nummulariæ.

Origani.
Ononidis.
Pœoniæ.
Papaveris albi.
Parietariæ.
Pentaphylli.
Persicariæ maculosæ.
Persicorum florum.
Petasitidis ex toto.
Pimpinellæ.
Plantaginis.
Pluvialis.
Portulacæ.
Prassii.
Primulæ veris.
Pulegii.
Pyrolæ.
Querc. fol.
Raphani Rust.
 Vulgaris.
Rorellæ.
Roris majalis.
Rosarum pallid.
 rubear.
Rorismarini.
Rubi idæi ex bacc.
Rutæ.
Salviæ.
Sambuc. flor.
Saniculæ.
Savinæ.
Satyrii.
Saxifragiæ alb.
Scabiosæ.
Scolopendrii.
Scordii.
Scorzoneræ.
Scrophulariæ.
Sempervivi.
Senecionis.
Serpilli.
Sigilli Salom.
Siliginis fl.
Solatri.
Spermatis ranarum.
Tanaceti.
Taraxaci.
Thymi.
Tiliæ flor.
Tormentillæ.
Trifolii.
Trinitatis.
Tunicæ fl.
Tussilaginis.
Valerianæ.
Verbasci.
Verbenæ.
Veronicæ.
Violarum ex fl.
 ex toto.
Vitium lacrymæ.
Urticæ.
Zedoariæ.

Aquæ fortiores cum Vino atq; ▽a compositæ.

Aqua Anhaltina, *infra* No. 1.
 Anisi cum Vino adusto.
  cum Malvatico.
 Antidotalis, (Alexipharmaca Matthioli Aug.)
 Aperitiva. 2.
 Apoplectica *Crollii* 3.
 Apoplect. Sennerti. 4.

Arthri-

Arthritica. *Aug.*
Asthamatica 5.
Bardanæ composita. *A.*
Bezoardica. 6.
Caponis composita. *A.*
Carbunculi 7.
Ad desiccandos catharrhos. 8.
Carminativa. 9.
Cephalica aromatica. 10.
Cephalica F. F. 11.
Cinamom. c. Malvat.
c ▽ rosarum.
Communitatis ophthalmica 12.
Cordialis Herc. Sax cal. 13.
frigida. 14.
Cordialis restaurans. 15.
Cosmetica. 16.
Cosmetica pretiosa. 17.
Cosmetica S. Closs. myrrhata 18.
Damascena odorifera. 19.
Diuretica ex nucleis F. F. 20.
Antidysenterica. 21.
Diuretica Closs. 22.
Embryonum S. Balsamus puerorum. *A.*
Epileptica Langii. *A.*
Febrifuga. 23.
Fortis. *A.* vide & l. 3. c. 23.
Ad gutturis affectus. 24.
Antihectica, 25. 26.
Hirundinum. *A.*
Hysterica Croll. 27.
Juniperi c. Spir. vini.
Histerica Matth. Martin. 28.
Imperialis correcta. 29.
Lavendulæ compos. 30.
Magnanimitatis. 31.
Mirabilis. *A.*
Nephritica. 32.
Ophthalmica. *vide Collyr.*
Philosophorum. 33.
Pectoralis. 34. 35.
Picarum. 36.
Regia. *vide in Sal. nit. l.* 3. *c.* 23.
Salviæ. composit. 37.
Antiscorbutica. 38.
Ant. spasmica. Closs. 39.
Splenetic. 40.
contra Terrorem. 41.
Theriacalis Bezoardica. *A.*
Theriacalis contra pestem. 42.
Theriacalis Croll. seu Spir. theriac. camphorat. 43.
de trib. Mixtura simplex. 44.
Tristantis. 45.
Vitæ aurea Langii. *A.*
Vitæ Matthioli. *A.*
Vitæ comm. *A.*
Vitæ mulierum. 46.
Vitæ mul. camphorata. 47.
Virtutum. 48.
Vomitiva Plateri. 49.
Vomitoria Æsculap. Saturn. 50.

N. *Non possum, quin in limine aquarum compositarum Pharmacopœia tyronem erroris commonefaciam, quem in nonnullarum destillatione comperio. Videlicet admisceri destillandis ejusce fa-*

rina materias, quarum vis contumacior est, quam ut destillationis opere elevari cum cæteris queat. Tales sunt Gemmæ, Margaritæ, Corallia, ossa, cornua, aurum, &c. Eapropter si qua talia occurrerint, ne frustra sumptus impendant, præstat eadem destillato admiscere sive sub formula præparatorum id fiat, sive, quod melius sub forma Magisterii, sive quod adhuc aptius sub forma liquoris.

1. Aqua Anhaltina.

℞. Terebinth. el. ℔. ß.
Thur. masc. ℥j.
Lign. Aloes pulv. ʒiij.
Gran. Mastich.
Garyophyll. (aliis fl. anthos.
Nucist.
Cubeb. (alias Galang.
Cinamom. a. ʒvj.
Croc. or. integr. ʒiiß.
Sem. Fœnic.
Bacc Laur. a. ℥ß.

Pulverisata infundantur in 🜄 ℔. v. digerantur per ♂ (6.) additis Moschi in petia ligati g. xv. Hinc destillentur lentissimo MB. Quod clarum est separetur à turbido.

N. *Præstat Moschum rostro alembici imponere.*

Vires: *Calf. sicc. discutit; stomachum, cor, & reliqua viscera corroborat. Hinc efficax est in animi deliquiis. Extrinsecus crebrior ejus usus est; confert in catarrhis atque doloribus à causa frigida subortis, in Arthritide quam Vagam vocant, in Paralysi, Epilepsia, Apoplexia, Vertigine, Tremore, Lethargo, &c. sc. membrum affectum ea bene fricetur.*

2. Aqua Aperitiva.

℞. Rad. Eryng.
Scorzoner.
Filic.
Centaur. maj.
Brusc. ā. ℥ß.
Fœnic.
Cort. Cappar.
Tamarisc.
Fraxin. ā ʒiij.
Citri odorat. ʒiiß.
Sem. Vitic.
Card. bened.
Cichor. an. ℥ß.
Endiv.
Scariol.
Nasturt.
Citr. an. ʒij.
Herb. Polytrich.
Adianth.
Ceterach.
Cuscut.
Scolopendr.
Betonic.
Endiv. an. Miß.
Sum. Thym.
Epithym.
Lupul.
Flor. Hyperic.
Genist.
Borrag.
Meliss. an. Mj.
Passular. min. ℥j.
Infundantur in 🜄. Lupul.

Sco-

Scolopendr.
Card.bened.
Veronic.an. ℔j.
Vin.Rhenan. ℔iiß.
Additis Cinam. ℥iß.
Spec.Dialacc. ℥ß.
Stent in loco calido per ♂ ☍ (2.) probe clausa, postea ⚗ lentur in MB. △ lento.

Vires. *Maximarum est virium in reserandis obstructionibus totius corporis, maxime vero Lienis, Epatis & Mesenterii, adeoque commendabilis in affectu hypochondriaco, aliisque affectibus affinibus. Dosis cochl.* 1.

3. *Aqua apoplectica Crolli.*

℞. Fl.Lil Convall.
Tiliæ.
Pœoniæ.
Primul.veris.
Majoran.
Lavendul.
Salviæ.
Betonic.
Rorismar.

Cerasor.nigror. & dulcium. ☽ crescente decerptorum. q. p.

Tritis omnibus & mixtis (vel seorsim flores, seorsim cerasa destillentur) adde farinæ sinapi ℔ i. vel ij. affusaque ▽ comm. q. s. fermententur ac destillentur in MB. Spiritui elicito adde Elixyr. Epilept. Croll. an. circula aliquandiu.

N. *Ad fermentationem promovendam in ▽ illa communi tantillum lupuli ac fermenti coqui potest, vel & fermentum addere licet sine coctione.*

Dos. cochl. s.

4. ▽. *Apolectica Sennerti.*

℞. Fl.lil.convall.q.v. infunde in Vini optimi Mens.ij. ♂. (14.) postea destilletur ac serva. In destillato infunde postmodum.
Fl.Lavand.recent.q.placet.
Cubebar.
Cinamom.
Nuc.Mosch.
Macis.
Galang. a. ℥ß.
Visc.quern.
Rad.Pœon. a. ℥vj.
Stent in maceratione vase clauso ♂ (14.) Hinc destilla.

N. *Possunt & flores tiliæ addi.*

5. ▽. *Asthmatica* F.F.
Lufftwasser.

℞. Rad.Enul.Camp.
Ungul.Caball. à ℥ß.
Gentian. ℥iij.
Garyophyllat.
Zinzib. alb. à. ℥ij. ℈j.
Baccar.Laur.
Juniper. a. ℥ij. ℈j.
Cinamom.acer.
Cardomomi a. ℥ij.
Fol. Salv.
Majoran.
Hyssop.
Marrub. a. Mſ.
Irid.fl.

Poly-

Polypod. q.
Liquirit.
Jujub.
Sebest.
Uvar. passul. min.
Dactyl.
Pinear.
Amygd. d. à ℥iij.
Squill. præp.
Sem. urtic. rom.
Fœnic.
Ocym. à ℥iij. ℈j.
Fic. ping. ℥j.
Mellis despumat. ℥iß.
Vini Malvat. ℔iiij.
Spir. Vini. ℔iij.

Stent simul in infusione dies aliquot (8.) dein destillentur per XX addantur Sacchari ℥xviij.

N. 1. *Alii addunt & pulmonem Vulpis.*

N. 2. *Sunt qui Spiritum Vini omittunt, atque solum Vinum Malvaticum, pondere sc.* ℔viij. *recipiunt.*

N. 3. *Destillatio addunt Moschi, gr. vij.*

Vires. *Aqua hæc, licet vitituli pulmonibus solis dicata videatur, utpote quibus specificè opitulatur, crassam ac tartaream mucilaginem attenuando, asperitatem leniendo, respirationem facilitando &c. nihilominus tamen nec insignibus caret viribus, quibus insuper debili ventriculo subvenire potis est, cruditates ejus emendando, frigiditatem corrigendo, &c.*

Dosis prout spirituosa fuerit à cochl. $\frac{1}{2}$. *ad* 1.

6. *Aqua Bezoardica.*

℞. Rad. carlin. exiccat. ℔j.
Vincetox. ℔ß.
Summit hyperic. exiccat.
absynth. an. ℥vj. M. F. pulvis.
cujus ♃. ℥xij.
aq. font. ℔. iiij.
🜄. rectific. ℔ß.

M. & destilla per vesicam ad medias diss. in sing. ℔. salis Tart. ⊖lati ℈ij. donec acescat.

Dos. pro præservat. cochl. j pro curatione iiii. aut v. reiterando semel, post horas V. sudando desuper usq; dum meliorationem præsentiat.

7. ▽. *Carbunculi.*

℞. Flor. Rorismar. s. Anthons.
Lilior. convall.
Violar.
Borrag. à ℥vj.
Herb. Majoran.
Salv. min.
Lavandul.
Endiv.
Spic. à ℥j.
Nucis moschat.
Zinzib.
Macis.
Gariophyll.
Cinamom.
Cardamom.
Gran. Paradis.

Cu-

Cubebar.
Galang.
Visc. querc.
Avellanar.
Sem. Pœon.
Ras.c.c.à ℥j.

Incidantur & infundantur in Vini Malvat.

▽. Lavand.
Spic.
Rosar.
Fragor. à. ℔iij.
Vini alb. generos. ℔ij.

Postea adde.
Auri foliat.
Margarit.
Oss. de c.c.
Lap. percar. à ℥ß.
Moschi. q.v.

F. s. a. destillatio in MB.

N. *Olem margaritas &c. minus rectè subjici destillationi, rectius destillato admisceri.*

Vires. *Usus hujus aquæ spirituosæ internus frequens est, in aquis cordialibus ac cephalicis: miram enim vim habet spiritus vitales, animales ac naturales suscitandi, calfaciendi, viscera omnia ac præcipue nervosum genus corroborandi, extrinsecus ibidem usus ejus creber est in Epithematibus cordialib. ac pulsuum, in Catarrhis frigidioribus, Paralyticis membris, cephalalgia.*

8. *Aqua ad desiccandos Catarrhos* Flußwasser. *S. Closs.*

♃ Serpilli q. v. inde cucurb. & affunde vini maluat. quantum ad cooperiendam herbam suff. relinque in cellâ per 3. septim. deinde destilla leniter, & in hac aquâ macera ligni Sasafr. torno attriti ℥j. *Dos cochl.* ʒß.

9. ▽. *Carminativa seu de Chamomilla composita* Grimmenwasser.

℞. Flor. Chamomill. Rom. M.xxx.

Incidantur & contundantur, infundanturque per horas 24. in
Aq. Chamomil. ℔.x. (alii xv.
Vini generosi ℔. vj.

Hinc exprime fortissime, in colatura iterum infundantur hor. 24. alii flores Chamomil. com. (M.xxiv.) exprimantur, colentur. In colatura macera.

Fl. Chamomil. M.xij.
Flaved. cort. arant. ℥iß.
Herb. Absynth. pont. M.ij.
Centaur. min.
Puleg.
Origan. à Miiſ.
Sem. Aneth. ℥iij.
Anis.
Fœnic. à ℥iß.
Carv.
Cumin.
Card. bened.
Mariæ à ℥iß.
Bacc. Juniperi.
Lauri à ℥ß.

Stent hor. 24. tunc MB lento destilla.

Vires. *Magnarum est virium in morbis, à flatibus subortis, e. gr. passione co-*

lica, inflatione ventriculi & sim. Praeterquam enim quod flatus discutit, vim quoq; obtinet paregoricam.

10. *Aqua Cephalica aromatica.*

℞. Nuc. muschat. ℥j.
Galang.
Calam. aromat. ana ℥ß.
Macis.
Garyophyllor.
Cinamom. ana. ℥j.
Flor. Lavand. Mß.

Vini Rhenani mensur. ij. stent in infusione, postea destillentur.

Vires. *Non capiti solum, sed & ventriculo maximopere convenit, imbecillitati eorum succurrendo, cruditates inde ortas corrigendo, & discutiendo.* Sennert. in Institut.

11. ▽. *Cephalica F.F. vel Epileptica* Schwindelwasser.

℞. Flor. lilior. convall. ℔.jß.
Pœon.
Lavendul.
Betonic. a. ℔.j.
Til.
Primul. Veris ana. ℥iij.
Herb. Botryos. cum flor. Mj.
Rad. Pœon. ℥iiß.
Aristoloch. ℥ß.
Diptamn. alb. ℥j.
Sem. Pœon. ℥iiß.
Cubebar. ℥j.
Piper nigr. ℥ß.
Visc. quern. ℥j ʒij.
Coril. ʒiij.

Macerentur in Vini malvat. Mensur. 2 per septimanas. 3. Dein destillentur in MB.

N. 1. *Duplici modo ▽ haec in officinis nostris parata prostat. 1. uti jam descripta est. 2. cum castorei ℥ß. quod vel simplici infusione vel repetita destillatione ▽m cephalicam cum castoreo dictam constituit.*

N. 2. *Quoniam △a hujus ingredientia, eodem tempore recentia haberi nequeunt, ne exiccando quid virium pereat, singula, prout collecta fuerunt, infunduntur, seorsim destillantur, destillatumque loco menstrui reliquis affunditur.*

Vires. *Non immeritò Apoplecticam nominaveris, utpote cui morbo praecipuè consecrata est. Succurrere tamen apta est, & reliquis capitis affectibus, catarrhorum flatuumque nequitia introductis. Quales sunt vertigo, Gravedo capitis, Epilepsia.*

12. *Aqua communitatis ophthalmica.*

℞. Herb. Euphrag. Miij.
Chelidon.
Fœnic.
Verben.
Siler. mont. ana. Mij.
Rut.
Meliss. ana. Mj.
Caryophyllor.
Macis.
Piper. long. ana. ℥ß.

Macerentur per noctem in ▽ rosar. alb. Vini alb. ana.

Destilla l. ▽. in MB.

Vires.

Vires. *Acuit visum, sordes oculorum detergit, maculas aufert, ulcera sanat, &c. scil. instillata.*

▽ *communitatis paulo aliter.*

℞. Sum. Euphrag. Mij.
Chelidon.
Verben.
Betonic.
Chamæpit.
Aneth.
Hormin.
Anagall. flor. rub. ā. Mj.
Sem. Ameos. ʒſ.
Rad. Caryophyllat. ℥j.
Fl. Anthos. Mß.
Piper long. ʒij.

Macerentur in vini albi q. s. per ♂ integrum & destillentur.

Vires *easdem obtinet cum priori.*

13. *Aqua cordialis Herculis Saxoniæ calida.*

℞. Cort. citri.
Fol. Meliss.
Ocym.
Vincetoxic.
Fl. Caryophyll.
Rosmar.
Saturejæ.
Sum. Diptamn.
Scord.
Petrosel.
Fœnic. ana. Mj.

Infundantur in s. q. Vini odorati, aut malvatici, per ♂ (3.) postea destillentur: in destillato iterum infundantur.

Caryophyllor.
Macis.
Nucist.
Lign. Aloës. ana. ʒij.

Destillentur denuo.

N. *Addi possunt grana aliquot Moschi & Ambræ.*

Dosis à ʒij. ad ʒß. &c.

14. *Aqua Cordialis ejusdem frigida.*

℞. Succ. Borrag.
Bugloss.
Meliss.
Acetos.
Oxylapath.
Trinitat.
Bistort.
Cyan. cærul.
Calendul.
Limon.
Citr. ana. lib. 1.
Acet. lib. 1. (alii lib. ß. alii lib. 1. ß.)
Sem. citr.
Portulac.
Flor. Nymph. alb.
Violar.
Rosar. à ℥ 1.
Terr. sigillat. strig.
Bol. armen. or.
Terr. Lemn. ana. ʒiij.
Spec. Diatr. Santal. ʒij. (alii omittunt.)
Camphor. ʒj.

Infundantur species in succis, macerenturq; ♂ (3.) Hinc destillentur per XX vitreum in MB.

Dosis ℥j. ad ℥iij. &c.

15. *Aqua cordialis restaurans P. de Spina.*

℞. Corn. Cerv. mollis & tenelli in taleolas sect. ℔ij.
Succ. carnis vitulin. & caponis in duplici vase s.a. extract. ℔ij.
Succ. pomor. redolent ℔j.
Bugloss.
Acetosell.
Trifol. acetos. an. ℔ß.
Vini optim.
Lign. Santal. citrin.
Rhod. an. ℥vi.
Cinamom. ℥j.
Lign. aloës. ℈ij.
Digerantur omnia per ♂ ℘. 2. dein destillentur in MB.
℞. Hujus aq. ℔iiij.
Succ. citr. recent q. s. ad gratam aciditatem. Deinde adde
Flor. caryophyll. rub. p.iiij.
Borrag.
Bugloss.
Violar. an. p. ii.
Ros. rub. p. iij.
Extrahatur Tinctura, cui adde
Conf. Alkerm. ʒiij.
Dehyacynth. ʒiß.
Magist. margarit.
Corall. rub. a. ʒi.
Digerantur, & serventur pro usu.
Vires. *Spiritus vitales languidos mirifice reficit, adeo que convenit in syncope palpitatione aliisq; affectibus cordis. Dos. cochl. s. vel integrum.*

16. *Aqua Cosmetica.*

℞. Ceruss. alb. ℔i.
Succ. limon. ℥i.
Limac. ℥iij.
Album ov. N. XV.
Camphor.
Borrac. a. ℥iß.
Myrrh. ℥ii.
Thur.
Mastich. a. ℥ß.
Infundantur hor. 24. in
Aq. Til. ℔iij.
Sambuc. ℔iß.
postea destillentur.
Vires. *Cutem dealbat, lavemque reddit.*

17. *Aqua Cosmetica pretiosa.*

℞. Lil. alb. ℥vi.
Ireos Fl.
Fabar.
Cicer.
Lupinor. a ℥ß.
Fl. fabar. recent. Mß.
Tragacanth.
Ceruss. alb.
Sachar. alb. a. ℥ß.
Medull. panis alb. in lacte madefactæ ℥i.
Oliban.
Gum. arab. a. ʒiij.
Borrac.
Alum. plumos. a. ℥iß.
Album ovi ℥i.
Camphor. ʒiß.
In s. q. aquæ Rosar. & flor. Fabar. an infundantur ♂ ℘ 3. Deinde destillentur.

18. *Aqua Cosmetica sive myrrhata S. Clossai.*

℞ lactis caprill. rec. mulcti ℔. iv.
album ovorum n. XII.
aq. nenuph. &
rosᶜ. albar. an. ℔j.
Succi semper viv. major. ℔iß.
vini Hispan. ℔ 3.
F. destillatio in MB de qua cape ℔ij.
myrrh. opt. subtil. pulver. ℥ij.

Digere per 24. horas & F. iterum destillatio per MB non omnino ad siccitatem pro ordinariâ ablutione. Quod si facies eruganda sit aut epidermidis asperitas tollenda tunc

℞ aq. myrrh. præscript. ℔ß.
Sach. cand. ℥ij
Borac. ʒj.
Alum. usti ℈j. M. abluatur facies.

19. ▽ *Damascena odorifera.*

℞. Ireos. Fl.
Cariophyll.
Cubebar.
Cinamom. acerr.
Gran. Paradis.
Calam. arom. à ℥j.
Majoran.
Thym.
Fol. laur.
Fl. Anthos.
Rosar. rubr. ana. Mj.
Lavandul. ℥iij.

Vini optimi Mens. 3. Macerentur ac destillentur: Destillato liquori addantur.

Moschi ℈ß.
Zibeth. gr. vi M.

Vires. *Calfacit, siccat, incidit, discutit, cor ac caput inprimis roborat.*

2. ▽. *Diuretica ex nucleis F. F. seu Liquor diureticus,*
Kernwasser.

℞. Flor. Sambuc. siccat. ℥vi.
Amygd. amar. ℥v.
Nucl. persic. ℥XII.
Cerasor.

Incisa ac grossè contusa macera in Vini malvat. mensᶜ. iiß hinc destilla in MB.

Vires. *Insignium virium in atterendo calculo, abstergendis ureteribus, urnaque cienda.*

Dosis coch. j.

21. *Aqua antidysenterica.*

℞. Nucistæ.
Sem. Plantag.
Sanguinar.
Bursᶜ. pastor.
Sanguisorb. a. ℥ß.
Gallar. ℥. vi.
Cydonior. exiccat. ℥i.
Mespilor. exicc.
Sorbor. exicca. ℥ß
Boli.
Terr. sigillat. a. ℥i.
Flor. Balaust. Mj.
Rad. Acor. ℥ß.
Fruct. Acac. exicc. ℥i.
Panis tosti cum crusta Miii.
Infunde in Aq. plantag.

Tormentill.
Burs. pastor. a. q. s.
Stent in infusione per ♂ ℘ (8) postea destilla ex MB.

Vires. *Convenientissima est in alvi uterique fluore, adeoq; in dyssenteria diarrhea &c.*

Dosis. cochl. 1. vel. 2.

22. *Aqua Diuretica S. Closs.*

♃ Vini alb. in quo rad. v. diureticæ & ering. prius lotæ & contusæ, fuerint maceratæ ℔ ii.
therebinth. &
mellis opt. an. ℥iii.
succi raphan. &
malu. an. quart. 1. M. & infundantur omnia simul per ♂ 4. adde lumbricorum terræ nodulo inclusorum & filo suspensorum ℥v. deinde destillentur in MB.

♃ aquæ hujus destillat. ℥ij.
Spiritus Sal. com. succinat, id est per octiduum cum sale volatili succin. proportione sub triplâ digesti ℈ß.

M. F. dosis. Vrinam & calculum potenter promovet. Ex communicatione S. Clossæi.

23. ▽. *Febrifuga.*

℞. Rad. Scorzoner.
Pentaphyll.
Tormentill.
Dictamn. ana. ℥vi.
Sem. Citr. excort.
Card. bened.
Mariæ.
Acetos. ana. ℥ß.
Santalor. omn. ana. ℥j.
Galeg. Mj.
Fl. cordial. ana. Mß.
Ras. c. c. ℥ß.
Contusis affundantur.
▽. Tormentill.
Cichor.
Card. bened.
Mariæ.
Pap. errat. a. q. s.
Macerentur in vitro clauso ♂ (3.) postea adde
Pomor. citri contus. N. vi.
Succ. Endiv.
Acetos.
Card. bened.
Plantag. an. lib. 1.
Borrag.
Scord. an. lib. s.
Destillentur in MB.

Vires. *Convenit in febribus præcipuè malignis: malignitatem quippe discutit, putredini resistit.*

Dosis ℥j. vel ℥ij. iij.

24. *Aqua ad gutturis affectus* (Halß ▽.)

♃ Fol. pyri sylvestr.
apii.
sanic.
periclym.
scord.
quinquefol.
aristol. rot an. Mij.
herb. perfoliat. totius Miiij.
cerevis. acescentis (Sawerbier) mens. iiij.
Fermententur simul per 3. hebdom. tum

tum adde
albi græci ℥iij. destilla per vesicam.

Dentur cochl. iij. bibenda in ardoribus gutturis Vvulaque inflammatione, deinde os frequenter eadem colluat, & lintea hac aq. perfusa collo obvolvat.

25. *Aqua Antithectica.*

℞. Herb. Hyssop.
Hed. terr.
Rorell.
Centaur. min.
Adianth.
Scabios.
Cichor.
Pimpinell.
Quinquefol.
Acetos.
Epatic.
Pulmonar.
Fl. Borrag.
Bugloss.
Papav. rhæad.
Rosar. an. p. ii.
Sem. 4. frig. maj. an. ℥ii.
Rad. Cichor.
Enul. a. ℥. ß.
Pimpinell. ℥i.
Cancr. fluviatil. contus. No. xxv.
M. & cum lacte caprino infunde ac destilla ex MB.

Vires: *Hectica laborantibus mire prodest, acrimoniam sanguinis obtundendo adeoque nutritionem emendando.*

Dosis, *Cochl. 3. aut. 4. assumpta mane ac post meridiem totidem.*

26. *Alia aqua antihectica.*

℞. Herb. Pimpenell.
Epatic. stell.
Millefol.
Agrimon.
Veronic.
Nasturt. aq. a. M. i.
Sem. 4. frig. maj. an. ℥ß.
Flor. Borrag.
Bugloss.
Cichor.
Rosar an p. i.
Rad. Cichor.
Enul.
Pimpenell a. ℥vi.
Cancr. fluviatil. No. xiii.
Limac. No. xvi.
Sanguin. de vitulo nigr. ℔i
Pulmonis vitulin. ℔ß.
Aq. Epatic. ℔i.
Lact. caprin. q. s.
F. Infusio & destillatio ex MB.

Vires *ac usus conveniunt cum priori.*

27. ∇. *Hysterica Crollii.*

℞. Rad. Diptamn.
Sem. Dauci ana ℥j.
Cinamom. ac.
Cass. lign.
Meliss. ana. ℈ij.
Croc. or. ℈j.
Castor. rec. ℈iß.

Ex omnibus mixtis F. pulvis, cui affundantur ∇. Rutæ lib. ii. ß. stent dies (4.) in infusione. Hinc destilla in MB.

Convenit utero pravis humoribus molestato. Discutit, suffocationi succurrit.

28. *Aqua*

28. *Aqua hysterica Matthæi Martini.*

℞. Fol. Meliss. odor. M. vi.
Betonic.
Puleg. an. M iß.
Calaminth.
Arthemis.
Basilic.
Chamædr.
Hyssop. a. M. ß.
Matricar. P. i.
Rad. Pœon.
Eryng.
Meu.
Angelic. dom.
Sylvestr. an. ℥ß.
Sem. Carv.
Siler. mont.
Coriandr. pp. an. ʒij.
Galang.
Zedoar. an. ℈iiij.
Rhapontic. ʒiiß.

Comminutis affunde Vini generosi & actu calidi lib. 3. stent in infusione hor. IX. ad cineres calidos. Postea ubi parum ebullierint in Vase cooperto, destillentur in Vase vitreo & quæ primo exibit aqua servetur.

Vires. *In affectibus melancholiam redolentibus mirè efficax est. Dosis cochl. ß. vel I.*

Matthæus Mart. de morb. Mesent.

29. *Aqua Imperialis correcta.*

℞. Cort. citr. sicc. & arant.
Nuc. mosch.
Zinzib.
Garyoph.
Cinnam. tenuis a. ℥ij.
Ros. rubr. ante biduum collector. ℔ß.
Rad. cyper.
Ireos florent.
Anagal.
Acor. veri &
Zedoar. an. ℥j.
Bacc. Juniper. ℥ij.
Fol. laur.
Hyssop.
Meliss.
Salv.
Thym.
Sem. ocym. &
Majoran. an. ℥iß.
Flor. lavend.
Anth.
Calend.
Tunic. &
Sambuc. a. ℔ij.

Incisa & contusa obvolvantur strato rosarum infundaturque per octiduum in æquis partibus aq. ros. & vini generosi ad supereminentiam trium digitorum in cucurb. vitreâ super cineres calid. deinde destillentur △ lentissimo per ☍ X. integros continuato, apponendo rostro XX.

Mosch. opt. in nodulo ligat. ℈i. vel q. v.

Vires. *Medetur Cephalagiæ, melancholiæ, paralysi, imbecillitati ventriculi, corrigit animam fœtentem, fœminas fœcundas reddit, partum accelerat, morbis Epidemicis adversatur, quod etiam*

iam facit (sed potentius) acetum magnati residuo superfusum ejusq; tinctura impregnatum.

30. *Aqua Lavandulæ composita.*

℞. Nucist.
Cubebar.
Zinzib.
Cinamom. opt.
Galang.
Calam. ar.
Macis.
Caryophyll.
Visc. quern. an. ℥iß.
Rad. Pœon.
Eruc. à ℥jß.
Flor. Til.
Pœon.
Anthos.
Salv. ana. Mß.
Lavandul.
Lil. convall. ana. M. xxiv.

Vini optimi q. s. F. infusio & destillatio in MB.

Vires. *Calfacit, exiccat, cephalica est & athritica, intrinsecus & extrinsecus adhiberi apta.*

31. *Aqua Magnanimitatis.*

℞. Formic. (præstant majores, acidulum odorem exhibentes) Mij.
Spirit. Vini Mensur. 1. vel q. s.

Digere vase clauso donec putrefactione in liquorem abierint. Hinc destilla per MB. aromatizaque tantillo cinamomi.

Vires. *Calfacit intensè, incidit. Usus ejus præcipuus est in atrophia sive intrinsecus, sive extrinsecus adhibere velis.*

N. 1. *Si species anacard. infuderis, insigne conficies extractum, ad memoriam roborandam.*

N. 2. *Sunt qui animositatem ejus potu excitari volunt, unde & nomen accepit; fides sit penes expertum. De collectione sunt qui monent; præferendas esse formicas, quæ plenilunio cum ovis simul colliguntur, hasque ad plenilunium usq; subsequens dirigere jubent.*

N. 3. *Nonnulli* ℞. *lib. ij. aquæ magnanimitatis descriptæ addunt.*

Confect. Anacard. ℥ii.
Castor. recent. ℥i.
Fl. Bugloss.
Anthos. ana. M. j.
Cinamom. opt. ℥j.

Digeruntque per aliquot dies, hinc destillant.

Alia aquæ magnanimitat. descriptio.

℞. Formicar. major. (Majo vel Junio collect.) q v.

Spin. Vini rectificat. ad eminent. digit. 3.

Digestis adde
Fl. Anthos.
Ros. rubr.
Bugloss.
Meliss.
Majoran. ana. Mi.
Castorei el. ℥ii.
Spec. Diamosch. dulc. ℥ß.
Confect. Anacard. ℥i.
Aq. Bugloss.

T Beto-

Betonic.
Tiliæ ana.lib.I.

Tritis terendis misce ac mensem digerantur, deinde destillentur in MB. & cum proprio sale rectificentur.

Vires. *Cordialis est & cephalica præ priori magnarumque virium ad memoriam roborandam.*

32. ▽ *Nephriticæ.*

℞. Rad.Enul.Camp.
Ononid.
Pimpinell.
Raphan.ana.℥i.
Petrosel.
Levistic.ana.ʒVII.
Fol.Levistic.
Petroselin.an. Mi.
Saxif. c.toto ℥ij.
Nucl.persic.No.xxx.
Fl.Genist.
Meliss.
Anthos ana M.ß.
Sambuc.Mi.
Bacc.Junip.
Myrtill.
Halicacab.
Sem. anis.an.℥ii.

Incidantur & infundantur in Vini alb.opt.lib.XII.per ♂ (8) dein destillentur.

Vires. *Diuretica ac lithontriptica est. Dosis cochl.* I.

33. ▽ *Philosophorum.*

℞. Flor.Sambuc.rec.lib.iß.
Herb. Lactuc.
Portulac.
Solan.c.toto ana lib. I.
Hyoscyami alb.
Fl.Papav. errat.
domestic.ana lib.ß.
Rosar.
Violar.ana.℥IV.
Suc.Semperviv. lib. iii.
Plantag.
Acetos. ana ℔ii.
Endiv. lib. I.

Omnia recentia contusa & incisa stent in infusione in cella frigida ♂ (10) postea destilla in MB. vel cinere ad siccitatem sexies reiterando semperque destillatum affundendo super novas herbas, omissis siccis, tandemque rectifica, rectificato adde sal ex fecibus extractum, depuratumque sepeli in terram frigidissimam per mensem.

Vires. *Omnibus morbis calidis convenit, &c.*

34. ▽ *Pectoralis Clariss. D. D. Lud.* von Hornigk.

℞. Hepat. Vitul. N. I.
Pulmon. Vulp. N. I.
Herb. Pulmonar.
Hepat. stellat.
Salviæ.
Rutæ.
Hyssop. ana Mi.
Rad. Enul. c.
Gladiol. â ℥ß.
Sem. Anis.

Carv.

Carv.
Fœnic.à ℥ß.
Fl.Borrag.
Bugloss. ana ℥ij.
Infundantur per hor. 24. in
Vini veteris gener. M.ij.
Aq. Scabios.
Card. benedict. à ℥iv.
Hyssop. ℥ij.
Dein destilla in MB.

V. *Confortat Pulmones ac Epar, crassam mucilaginem attenuat, expectorat, flatus discutit, obstructiones reserat, &c.*

35. ▽ *Pectoralis*, F.F.

℞. Fol. Scabios.
Veronic. ana M.ij.
Capill. ♀.
Salv.
Hyssop.
Marrub.
Epatic. ana M.j.
Fl.Borrag.
Bugloss.
Violar. à M.ß.
Rad. Enul.
Ireos fl.
Petrosel.
Liquirit. a ℥ß.
Sem. Anis.
Fœnic.
Urtic.
Cinamom. el.
Croc. or. an. ʒß.
Incis. & contusa digerantur in
Aq. Scabios.
Veronic. ana, lib.i.
Hyssop. lib.ß.
Vini alb. lib.iii.
Digerantur per ♂ (2) destill. per MB. adde Sacchari cand. q.s.

Vires. *Easdem cum priori obtinet.*

36. ▽. *Picarum composita.*

℞. Sem. Pœon.
Rad. Pœon.
Pyrethri. ana ʒi.
Aristoloch. l. ʒiij.
Visc. quern ℥ß.
Castorei. ʒi.
Fl. Stœchad. ar. ʒj.
Lil. convall. ℈iß.
Paralys.
Pœon. ana. ʒvi.
Lavendul.
Rorismar. ana. ʒv.
Salv.
Majoran.
Betonic.
Hyssop. ana ℥ß.
Cinamom.
Caryophyllor.
Cardamom.
Nucist.
Cubebar. ana ʒiß.
Singulis grosso modo contusis & incisis infundantur
in Aq. Lil. convall. lib.iii.
Flor. Tiliæ lib.iß.
Primul. Veris. lib.i.

Deinde adde pullos picarum. N. xii. qui pennis majusculis abjectis conquassentur & addantur infusioni

 præ-

prædictæ; post macerationem F. Destillatio in MB.

N. *Sunt qui picas in ▽ liliorum lib. iß. ad consumptionem medietatis antea coquunt, infusioniq; postmodum addunt. Verum quia coctione illa volatilis pars prorsus evanescit, quid postmodum elevetur non video.*

Vires. *Cephalica & antepileptica insignis est. Dosis cochl. 1. vel. 2.*

37. *▽ Salvia composita. F. F.*

℞. Salv.
Majoran.
Thym.
Lavendul.
Epithym.
Beton. ana Mj.
Nucist.
Cinam. ana. ʒß.
Rad. irid.
Cyper. rot.
Calam. ar. ana ℥j.
Storac. cal.
Benz. ana. ℥iß.
Infunde in lib. IV. Spir. Vini rec. ♂ (4.) dein destill per MB.

Vires. *Calefacit & siccat. Cephalica & arthritica est penetrantissima usui conveniens, tam internè, quam externè.*

38. *Aqua antiscorbutica P. de Spina.*

℞. Rad. raphan. sylv. ℔ß.
Scorzoner.
Cichor. ana ℥iij.
Polypod. q. ʒ. VI.
Enul. ʒ. VI.
Cort. tamarisc.
Cappar. ana ℥iß.
Citri ʒß.
Ras. lign. rhod.
Sassafr. ana ʒ IV.
Herb. menth.
Meliss.
Chamædr.
Veronic. ana Mi.
Sem. Fœnicul.
Anis.
Nasturt. ana ʒß.
Flor. Cordial. ana ʒii.
Troch. de Cappar. ʒ VI.
Croc. ℈i.
Digerantur per ♂. 3. in
Vini alb. generos. ℔. iii.
Seri lactis caprin. depurat. ℔ii.
Aq. Cuscut.
Acetosell.
Cardui bend. ana ℥v.
Postea adde
Succi cochlear.
Becabung.
Acetosell.
Fumar. ana ℥ IX.
Destillentur ex MB.

39. *Aqua Antispasmica S. Clossai.*

♃ ⊕ Ungar. ℥IV.
Succin. flav. per triduum in ⋇ infusi ℥i.
Vini malvat. ℔iß.
F. digestio vase clauso per octiduum in B. M. mox destillatio in ciner. ferè ad

ad ficcitatem vitando Empyreuma.
℞ hujus liquoris destill. ℥ix.
Ad still. post fermentationem ceras. nigror.
Lilii convall.
Flor. tiliæ arbor. &
Pœon. ana ℥iii.
Rad. utriusque valeriam. ℥ß.
Sem. pœon.
Bacc. Juniper. rec. matur. ana ℥iii.
Pullorum hirund. exenterat. n. 3.
Corvi &
Picarum detractis plumis exenter. ana. n. 1.
Castor opt. ℥ß.
Caphur. gr. xv. F. omnium destillatio in MB. bulliente
℞ de liquore stillato quart. 1.
Aq. Claretæ cum ambrâ & moscho. ℥iß. M.
Sumat cochl. 1. aut. 2. incipiente parox. absq; morâ.

40. *Aqua Splenetica. F. F.*

℞. Rad. Filic. ℥ii.
Polypod.
Apii ana. ℥iß.
Aristol. rot.
Levistic.
Acor. aq. (pseudo ac.
Cal. arom. ana ℥j.
Cor. Cappar.
Tamarisc.
Lign. fraxini.
Rhabarb. elect. ana. ℥ß.
Sem. Levistic.
Carv.
Anis.
Cymin. ana ℥ii.
Sum. Absynth.
Fumar.
Cuscut.
Fl. Agrimon.
Fol. Ceterach.
Scolopendr. à Mis.
vini generos. lib. VIII. stent in digestione (♂ 2.) Hinc destillentur per MB.

Vires. *Lienem roborat, aperit, urinam promovet, &c.*

41. ▽. *Contra Terrorem.*

Schreckwasser.

℞. Flor. Lil. convall. Miis. (vel plur.
Superfunde Vini albi generos. Mensuras. 3. stent simul in loco frigido, ♂ (14.) postea destilla per MB.
Destillato iterum adde
Cinamom. ℥iß.
Cubebar. ℥ß.
Caryophyll. ℥iij.
Macis.
Galang.
Zing.
Zedoar.
Croc. or. ana ℥ii.
M. Stent bene obturata aliquandiu.
Hinc adde
Flor. Lavendul. recent. Mj.
Spic. nostrat. Ms.
Stent iterum aliquot dies.
Hinc destilla in MB. Ex fecibus extrahe Sal com. destillatoque adde.

N. *Sunt qui destillatum ante Salis admixtionem super ocul. 69. praparat. ℥j. destillant. Verùm ut supra monui, rectius destillato admiscentur.*

Vires. *Convenit gravidis terrorem passis, pracavet abortum, fœtumque confortat.*

42. ▽. *Theriacalis s. contra Pestem.*

℞. Succi Galeg.
Acetos.
Scord.
Citri. ana lib. I.
Theriac. opt. ℥ii.

Mista digerantur aliquamdiu, postea destillentur, *Dosis cochl. I. ad ij. &c.*

43. ▽. *Theriacalis Croll. s. spiritus Theriacalis camphoratus.*

℞. Theriac. Andromach.
Myrrh. rubr. ℥iiß.
Croc. orient. ℥ß.
Camphor. ℥ii.

Mixtis superfunde 🜅 rectificati ℥x. stent in loco tepido, cucurbita, imposito alembico, bene clausâ, ♂ (24.) Hinc destilla in MB. à lentissimo calore gradatim ascendendo. Sic Spiritus prodit elegans, quem reaffunde materiæ in cucurbita, digere, atque denuo destilla idque vice tertiâ.

N. *Sunt qui Camphoram in XX ponunt, contra Camphoram omittunt, Spiritumq; Theriacalem simplicem vocant.*

Vires. *Egregius usus est in Peste, ciet sudorem; resistitque veneno, Sennert. in Institut. Hartm. in Croll. Finck. in Enchirid. &c. Dosis ℥I.*

44. ▽. *De Tribus. Mixtura de tribus. Mixtura simplex, Diaphoreticum in peracutis.*

℞. Spirit. Tartari rectif. ℥iii.
⊕ i. ℥i.
Aq. Theriacal. Comphorat. ℥v. M.

Vires. *Ciet sudorem, resistit putredini, magnarumque virium censetur in febribus malignis.*

Dosis ℥j. plus minus.

45. ▽. *Tristantis.*

℞. Nuc. Mosch. lib. I.
Macer.
Zinzib.
Granor. paradis.
Caryophyll. ana ℥iß.
Rhabar. opt. ℥j.
Castor.
Spicæ nard. â ℥ß.
Ol. laurini. ℥ii.

M. & fac ut aromata maneant integra, infunde Vini optimi lib. XIV. maceraque in vitro clauso septiman. 4. Dein cola, speciesque omnes contunde ad pulmenti formam, addanturque postea liquori colato, iterum stent per ♂. 3. sæpius agitando, Denique destilla in MB.

Vires. *Cephalica & uterina est, crassos flatus discutit.*

46. ▽ *Vitæ Mulierum.* Weiber *AquaVit.*

℞. Cinamom. acerr.

Nucist.

Nucist.
Macis.
Zinzib.
Garyophyllor.
Gran. paradis.
Cubebar.
Cardomom.á ℥ii. (alii ℥iß.
Piper long. ℥j. (alii rectius ℥ß.
Galang. ℥ß. (alii rectius ℥j.
Zedoar. ℥j. (alii omittunt.

Pulverisentur singula seorsim permisceanturque. Hinc adde.

Fol. Salv. min.
Menth. crisp.
Fœnic. ana Mj. (alii Melissæ & melius.

Affunde Vini generosi Mens. iij. maceraque vase clauso ♂ (14.) postea destilla in MB, vel vesica stanno oblita.

Vires. *Uterum corroborat; suffocationes ejus compescit, flatus discutit, idque adeo feliciter, ut generosis ac nobilibus mulieribus Palatinatus, instar Panaceæ in morbis uterinis habeatur. Corroberat insuper ac calfacit ventriculum, caput, ac reliqua viscera. Exiccat catarrhos.*

Dosis á cochl. ß. ad 1. &c.

Medull. destillatoria, D. D. Weickard. in Thes. Pharmac.

47. *Aqua vitæ mulierum camphorata S. Spiritus matricalis camphoratus.*

℞. 1 Dictas species priores affunde 🜄 digerantur & destillentur.

2. ℞. Camphor.
Ol. amygdal. d. ana. ℔ 1.

M. optimè digeranturque in MB vel Cinerib. ♂ ♀ (14.) ut camphora totaliter cum oleo conjungatur.

Hinc superfunde præfatum spiritum rursumque per ♂ ♀ aliquot digere. Sic Spiritus extrahit essentiam camphoræ.

Tandem leni calore MB destilla usque ad sublimationem Camphoræ.

N. *In rostro poni possunt grana Kermes, quæ ruborem destillato conciliant.*

Dosis gut. XX. ad XXX.

48. 🜄. *Virtutum.*

℞. Cinamom. el.
Gran. Paradisi ana ℥j.
Nucist.
Caryophyll.
Zinzib. ana ℥ß.
Macis.
Galang. á ʒij.
Salv. ℥vi.
Vini Rhenani lib. VI.

Incisa & contusa infundantur per ♂ 24. F. destillatio.

Vires *easdem obtinet cum præcedenti.*

49. *Aqua vomitiva Plateri.*

℞. Nuc. jugland. virid.
Rad. raphan. ana part. ij.
Acet. Vini part. iij.

Conquassatis nucibus & raphano, F. digesto leni calore, dies (5. vel 6.) postea destilla ex MB.

Dosis ab ℥ß. ad ℥ij.

N. *Nonnulli fortiorem reddunt addendo nonnihil aquæ benedictæ.*

50. *Aqua Saturnina sive Æsculapij vomitoria.*

Destilla ✠ fortissimum per XX plumbeum magnum abjiciendo quartam partem aceti primò extillantis tanquam nimis debile, reliquum excipe ad siccitatem ferè totalem, cavendo tamen ne ab aceti mellagine tetrum acquirat odorem.

Dulce est gustui, datur ad ℥j. ij. & ultra in febribus intermitt. pro Vomitorio & contra Epilepsiam phlegmaticam à Ventriculo suscitatam.

CAPUT XXXIX.

De Aquis reliquis.

PRæter aquas destillatas sunt & aliæ officinales, ex destillatis sc. simplicive fontana, &c. accedente rerum aliarum incoctione, infusione, admixtione, resultantes.

Modus parandi nihil discrepat à modo decoctionis, infusionisve, alias tradito.

Usutatiores hujus formulæ sunt,

▽. *Ophthalmica, F. F.* 1.
Ophthalm. Bruni. 2.
Ophth. Quercet. 3.
Aqua ad suffusionem expertissima. 4.
Saphirea. 5.
Viridis. Collyr. Virid. 6.
Perlarum. 7.
Lac virginis. 8.
Caustica. 9.
Antipodagrica Quercetani. 10.
Antipodagrica I. Raici. 11.

1. ▽. *Ophthalmica. F. F.*

℞. ⊖-i alb ℨii.
Baccar. Laur. excort. ℥iij.
Aq. rosar. alb.
fænic. ana. ℔i.

Bolliant l. △ in cucurbita vitrea ad consumptionem medietatis, hinc adde Camphoræ ℥iij. M. Filtra per chartam.

2. ▽ *Ophthalm. Bruni. Collyrium Bruni*

℞. Vini albi.
Aq. Rosar. alb. ana. ℥iß.
Aloës Hepatic. subtiliter pulv. ℨj. F. Collyrium.

Vires. *Commendatur ad palpebrarum scabiem pruriginosam.*

3. ▽. *Ophthalmica Quercetani.*

℞. Croc. metall. ℨi. vel ℨij.
Infunde in ▽ Euphrag. fœnic. aut simil. ℥v. vel vi.

Vires. *Virtutis miræ est contra amblyopiam amaurosim & suffusionem.*

4. *Aqua ad suffusionem expertissima.*

℞. Aquar. euphras.
Fœnic.

Ver-

Verben. ana ℥iij.
Succorum chelid. major.
Rut. ana ℥ij.
Piper long. ℈ij.
Nuc. mosch. ʒj.
Caryoph. ʒß.
Croci ℈j.
Florum. rorism. aliquantulum contrit. Mß.
Sarcocoll.
Aloës hepat. ana ʒiij.
Fellis perdicum ℥j.
Incisis tritisque singulis adde
Sacch. albiss. ℥ij.
Mell. rosat. ʒvi.
Ponantur in XX vitreo destillentur in MB △ lento
℞ hujus aquæ ℥j.
Spiritus Tart. rectificat. ʒj.

De hac aquâ instilletur in oculum laborantem bis aut ter in die.

5. ▽. *Saphirea ad oculos.*

℞. Lixivii ♆ cum ▽ fontana facti, & filtrati. q.v.
In hoc solve ⁎ parum.

Id ubi exacte solutum fuerit, aquam hanc in æneam pelvim conjice per noctem & Saphiri acquiret colorem, &c. estque diaphana in vitro seposita.

Vires. *Ad omnia ferè oculorum vitia imò ad ulcera quævis mundanda utilissima; cancrum, ambustionem, aliaque multa vitia sanare perhibetur. Oculis aliquot guttæ tantùm imponuntur, prout scil. multum parumve salis æris ve continuerit. Efficax item est ad pelles oculorum auferendas. Potest dilui ▽ still. fœniculi Euphrag. &c.*

N. *Est usitatissima Agyrtis.*

6. ▽. *Viridis. Collyrium viride.*

℞. Ærug. æris ʒij.
Auripigment. citrini. ʒj.
Aq. ros. alb.
Plantag.
Vini alb. ana ℥iij.
M. Bulliant simul, maneatque liquor super materiam.

Vires. *Utile est in Pterygio, si oculo instillatur.*

Huc pertinent Aquæ Cordiales, Krafftwasser / *quæ si lac colore æmulentur lac, emulsiove dicuntur, fiuntque ex ▽ stillatitiis, pulveribus, aliisque cordialibus.*

7. *Aqua perlarum in Officina usualis.*

℞. Aq. Rosar.
Borrag.
Bugloss. ana. ℥iv.
Manus Christi perlat. ℥j.
Sacchar. cand ℥ß.

Alia.

℞. Aqu. acetos.
Borrag.
Bugloss.
Rosar. ana ℥iv.
Manus Christi perlat. ℥iij.
Margarit. præparat. ʒß.
Syrup. Granat. ℥j. M.

Vires. *Vulgo notissimæ sunt utpote ad quas in extremis, tanquam ad ultimum levamen confugitur, cochl. subinde propinando.*

Hujus quoque loci sunt & alii liquores Aquei. ut

8. *Lac Virginis.*

℞. Aqu. solan.
nymph.
lactuc.
Acet. ℥ij.
Dissolvantur in his
Lithargyr. argent. ℥j.
Ceruss. candid. ℥iij.
Camphor. ℈j.

Stent aliquot horis dum resederint, quæ crassa sunt, tum transcolentur per filtrum aut cribrum setaceum.

Usus magnus lactis hujus est, non solum in decorandis Virginibus, acquirendoque nitore faciei, sed & in scabie emendanda sanguineq; sistendo: tum ad passam frontem, i.e. passarum more rugatam explanandam, exporrigendamque.

N. *Aliud vide apud August.*

9. *Aqua caustica, F.F.*

℞. Spirit. Vini rectific. ℥iij.
Pulv. Caryophill. ʒj.
Zinzib.
Cinamom. ana ʒß. ℈ß.
Pulv. Ceruss. ʒiß.
Alum. ust. ʒß.
☿ ti ʒiß.

Misceantur optime & serventur in vase optime clauso.

Vires. *Mundificat vulnera inveterata, excrescentias exedit.*

Alia.

℞. ☿. ceruss. ana ʒß.
Alum. ust. ⊖ i alb. a. ʒij.
Aq. rosar. ℥iiijß.
Fontanæ ℥iv. M.

10. *Aqua antipodagrica Quercetani.*

℞. Aq. fontan. (potius pluvial.) in qua aliquoties extincta ♀ & ♂.
Adde vitrum ♁ ii ac ☿ dulc.

Vires. *Resolvit tartarum, dolores sopit. Vid. Querc. Rediv. tom. 3. p. 263.*

11. *Aqua antipodagrica Joh. Raici.*

℞. Ap. terimachtim utriusque (i.e. aq. levistic. à bolo & Terra sigill. destillatæ) ℔. 1.
Laudan. ☿ ial. (i.e. ☿ ♎ ti potius ☿ dulcis acet. fortissimi. an. macerati) ℥iij.
Alhadid. (i.e. ▽ ferri) ℔ii.
Calcinationis lapidis de Alcohol. (i.e. Croci metallorum) ℥j.
M. *Löffel in Podagra.*

N. 1. *Aqua alhadid fit limaturam in aqua macerando, postmodumque ut nonnulli volunt per vesicam abstrahendo. Verum enimvero melius foret, ut ex ipsiusmet Raici ore in memoriam mihi revoco, Limaturam aëri humido exponere atq; instante plenilunio ex cucurbita humili seu Urinali aquam destillare, iterumque aëri reponere, ac destillare. Quæ aqua redolet naturam salis ✳ itaque in quantitate minori adhiberi potest.*

N. 2. *Aqua podagr. Rulandi forsan ab his non multum est diversa.*

Caput XL.

De Balsamis Odoriferis.

Balsami significationes varias dedimus libr. 1. Earum tres sunt, quæ peculiarem sibi in Officina vendicant locum Balsami scil. odoriferi, Balsami destillati, & Balsami unguentarii: de prioribus hic loci agere convenit, de posterioribus infra.

Balsami odoriferi sunt medicamenta, cum unguentis crassitie certantia, imo plerumque duriora, parata ut olea odorifera corpore crassiori retineantur, quo minus exhalent.

Corpora, quibus olea illa incorporantur, sunt 1. Cera alba depurata, 2. Oleum nucis muschatæ expressum, tùm per se, id est, non depuratum, tùm depuratum. 3. Medulla vituli lota. 4. Manna depurata.

N. *Quercetani Cœlestem Mannam, quam in Pharmacop. Rest. cap. 26. maximopere deprædicat, alii Saccharum depuratum interpretantur, alii aliter. Verum enim vero nihil aliud à Quercetano intelligi, quam ceram depuratam, ex scriptis ejus parallelis liquet. Nimirum in tetrade, acetum Philosophicum ex acido liquore Mannæ Cœlestis parare docet, id quod de melle intelligi, ceræ scil. germano fratre, demonstratur in enodatione menstruorum, cap. 57. infra.*

Depuratio ceræ & olei Nucistæ fit per ▽, inprimis Tartarisatum, ejus beneficio color & odor f. a. extrahitur, relicto corpore albo, hujus loci idoneo.

N. *Alii ℞. Ceræ alb. p. vj. Ol. amygdal. d. recent. p. 1. ▽, ad eminentiam digiti unius, digerunt dies (3) hinc abstracta humiditate in NB. corpus reliquum balsamis conficiendis adhibent.*

Modus vulgaris. ℞. Corpus requisitum, admisce olei q. s. ut f. instar linimenti, quod tingunt colore debito.

Modus præstantior. ℞. Corpus (Ol. Nucist. depurat.) adde extractum rei, cujus Balsamus expetitur, hinc admisce quoque oleum.

N. *Proportio inter extractum & oleum est fere tripla, Olei scil. $\frac{2}{3}$. Extracti. $\frac{1}{3}$.*

Balsama usitatiora sunt.

Balsam. Angelicæ.
Anisi.
Apoplecticum. *vide infra* 1. 2.
Arantiorum.
Bezoarticus pestilent. *vid.* 3.
Caryophyllorum
Cinnamomi
Citri
Cubebarum
Lavendulæ
Maceris.

Majoranæ
Menthæ
Nucis moſchatæ
Roriſmarini
Roſarum
Rutæ
Succini
Zedoariæ.

De his vide ſuis locis, libr 4.

1. *Balſamum apoplecticum Crollii ſecundum F.F.*

℞. Ol. Nuciſt. expr. ℥ij.
Ambr. nigr. ʒiiß.
griſ. ʒij.
Moſch. opt. ʒiſ.
Zibeth. ʒiiſ.
Ol. Cinnam. ℈ſ.
Majoran.
Lavend. ana ʒſ.
Caryophyll. gr. vi.
Succin. ℈ß.
Cum Balſamo Indico. q. ſ. F. Balſamum.

2. *Aliter.*

℞. Confect. anacard. ʒij.
Ol. ſuccin.
Lavendul. ana gutt. iij. vel plures
Zibeth ℈ij.
M.F. Balſam.

Vires. *Confortat caput, frigidosque humores diſcutit, adeoque in Apoplexia, Syncope, Paralyſi, & ſimilibus affectibus convenit, naribus inditus, vel quoque modo applicatus.*

N. *Mulieribus ob ſuavitatem minus commode adhibetur.*

3. *Balſamus Bezoarticus peſtilentialis.*

℞. Ol. Rut. ſt.
Citr.
Angelic. ana ℈ß.
Succin. rectif. g. v.
Camphor. ʒiij.
Ol. nuc. moſcat. expr. ʒß. M.

N. *Oleum nuc. moſchata lavetur aqq. Rutæ, Angelic. Citri, donec fiat album.*

CAPUT XLI.

De Balſamis deſtillatis.

Balſami deſtillati nihil ſunt aliud quàm deſtillati Spiritus, cum Olei portione ex reſinis, gummatis, aromatibus & ſimilibus interveniente Vini Spiritu prolecti.

N. *Habes plurima balſama deſtillata in Antidot. Renodæi p. 296. Item alia præſtantiſſima Olea Balſamica in Pharmac. Spagyr. Poterii p 141. & ſequentib.*

Balſamus ſimpliciſſimus eſt ſpiritus albus thereb. in corpus viſcidum rediens dum veteraſcit, ex plumaceolis admotus, vel ol garyophill. inſpiſſatus (℈ß) cum gr. iv. ſalis ♄ni itidem vulneri inſtillatus. Magis compoſitus ſic fiat.

♃ Sulph. flavi ℔i. reſolvatur in tantundem ol. oliv. tamdiu bulliendo ſpatulaque ligneâ agitando, donec ſanguinis colore tingatur, tum remove ab △ & ad-

& adde cer. alb. ℥ij. & cum refrigerari incipit. adjice pededentim, tincturæ rad. aristol. rot. ℔ß.
tincturæ ♂ (ut est cap. de ♂) ℥j.
Olei myrrh. ℥ß.

Agitentur extra △ ad consist. Unguenti rubentissimi, quod perlitum vulnera tam simplicia quàm compos. persanat.

Tinctura aristol. rot. ♃ rad. aristol. rot. in pulv. redact ℥ij.
Terræ foliat. Sal. nit. (ut est in cap. de Sal. nit. ℥j.)
🜄 ℔1. Digere super 🜔 calidos, filtra & serva.

Usitatiores sunt.

Balsamus vitæ, *vide infra*. 1. & 2.
nervinus, 3.
anti-arthriticus, 4.
antiparalyticus S. Closs. 5.
mneme-cephalicus, 6.
Petri de Ebano, v. in dispensat. August. Oleum Balsami.

Huc pertinet & liquor seu Balsamus Saponis, *v. infr*. 7. 8.

1. *Balsamus vitæ.*

℞. Myrrh. el.
Aloës epat.
Oliban.
Balsam. indic.
Bdell.
Ammoniac.
Sarcocoll.
Mastich.
Gum. arabic.
Storac.
Ladan.
Baccar. laur.
Axung. Castor. à ʒvi.
Croc. ʒiſ.
Nucist.
Cinamom.
Caryophyll.
Gum. animæ.
Zedoar.
Galang.
Spic. roman.
Cardamom.
Cubebar. a. ʒij.

Pulverisata & mixta infundantur in 🜄 rectific. ad eminent. digiti 1. digeranturque aliquamdiu. Hinc destillentur per retortam (vitream) in cineribus: △que lentissimo lampadis rectificentur.

Dein adde

℞. Ol. Anthos.
Majoran.
Chamomill.
Puleg.
Hyssop.
Salv.
Rut.
Spic.
Lavendul. à ʒj.
Thymi.
Saturejæ.
Cubebar.
Zedoar.
Nucist. expr. à ʒß.
Cinamom.
Caryophyllor.
Rosar.

Citri.
Arantior.
Fœnic.
Anis.
Carvi ana. ℥ij.
M. F. Balsamus digerendo aliquandiu.

Vires. *Cordiale est insigne, balsamumque nostrum mirabiliter recreat, putredinem arcet, sopitos spiritus vitales & animales excitat, cerebrum humidum ac debile confortat, flatus discutit, adeoque commendatur in Apoplexia, uterinis affectibus, lypothymia, &c. Quinimo adeo celebre hisce in oris audit, ut instar Panacea in omnibus fere morbis magnatibus expetatur; usus ejus tàm externus, quàm externus est.*

Dosis gut. iij. iiij. & plur.

2. *Aliter.*

℞. Serpilli M. iij.
Santali alb.
Citrin. ana ℥ß.
F. Sulph. ℥j.
Benzoi ℥ij.
Cort. aurant.
Citr. ana ℥ß.
Ambr. ℈ij.
Mosch. ℈iß.
CC. ℥vi.

Pulverisata ind. retort. affus. spir. vin. rectificat. ℔viii. Diger. per 14. dies, postea adde

Opobals.
Myrrh.
Aloes epat.
Olibani.
Bdellii.
Ammoniaci.
Sarcocoll.
Styr. liqd.
Mastic. opt.
Gummi Arabici.
Ladani.
Tacamah.
Galbaniana ℥ß.
Bacc. lauri.
Axung. Castorei ana ℥j.
Croci ℈iij.
Nuc. M.
Cinam.
Caryoph.
Gummi Anime.
Zedoar.
Galang.
Spic. ord.
Card.
Cubeb. a. ℈iß.

Spir. Terebint. in quo per mensem macerat. sint ℈iij. troch. de vipera. Hæc mixta cum superioribus digerantur per 8. dies, destillentur, Spiritus separetur, oleo vero adde

Ol. stillat. Junip.
Succini.
Ceræ ana ℥j.
Anisi.
Fœnic.
Cumini.
Rosmar.
Majoran.
Thymi.
Satureiæ.
Spic.

Cam.

Cam. rom.
Cubeb.
Zedoar. ana ℥ß.
Cin.
Caryoph.
Cort. aur.
Rosar.
Angel.
Puleg.
Salv.
Rut.
Lavend.
Serpill. ana ℥iß.
Camph. ʒj.
Jasmini ℥ß.

Adde ℔vii. Spir. vini rectific. Spir. separetur, oleum constituit Balsam. vitæ.

3. *Balsamus nervinus.*

℞. Ol. Terebinth. ℔. i.
Lauri ℥ij. Misce.
Hinc adde Gum. Galban.
Elem. ana ʒvi.
Heder.
Oliban. ana ℥ij.
Mastich. ʒj.
Myrrh.
Aloës epat.
Laudan.
Castor. ana ℥ij.

Pulverisata admisce oleis, stentque ♂ aliquot (3.) Dein

℞. Galang.
Caryophyllor.
Cynamom. ana ℥ß.
Nucist.
Zedoar.
Cubebar. ana. ℥ß.
Diptamn. alb.
Consol. maj. ana ℥iij.

Pulverisata infunde in ℔iß. vel q. s. V. Hinc misce cum prioribus, ac destilla per XX vel ♋ vitream in ∴, primo prodibit Spiritus, dein oleum flavum ultimo nigricans, collige simul oleum flavum ac spiritum pro balsamo.

Vires. *Calfacit, confortat nervos, Paralysin & Contracturam sanat, extrinsecus illitus.*

4. *Balsamus anti arthriticus.*

℞. Mumiæ.
Mastich.
Thur.
Myrrh. à ℥ij.
G. ammoniac.
bdellii
opopanac.
Tartari. ana. ℥iß.
Mellis.
⊖-i roman. ana ℔ ii.
Spir. Vini ℔ vi.

Destillentur per alembicum in receptaculum amplum, cum quintuplici cohobatione.

Corroborat articulos, eorumque defluxiones exiccat; dolores arthriticos lenit.

N. *Paulo aliter habet Weickard. Thes. Pharmac. libr. 6.*

5. *Balsamus Antiparaliticus*
S. Clossæ.

℞. blepharum sive Taxonem tempore vindemiarum præpinguem, evisce-

viſceretur & impleatur ſequentibus
℞ Galban.
Ammon.
Sagap.
Opopanac. an. ℥j.
Laudan.
Benzoin.
Styrac.
Olib.
Myrrh.
Bdell. an ℥ß.
Gumm. Carann.
Tacamah.
Elem. an. ℥ij.
Granor. Junip.
Laur:
Heder. arbor.
Cardamom. major. an. ℥j.
Herb. Chamædr.
Chamæpyth.
Beton.
Salv.
Abſynth.
Majoran.
Origan.
Ormin.
Thym.
Spicænard.
Juæ arthrit.
Puleg. regal.
Menth.
Hyſſop. an. Mß.
Florum Beton.
Chamæm.
Aneth.
Lavend.
Hyperic. an. p. ij.
Sem. Anis.
Fœnic.
Dauc.
Carui.
Ameos.
Apii.
Bardan. maj. a. p. i.
Axung. Urſi.
Vulp.
Anat. ana ℥ij.
Medull. Cruc. vitul. &
Bubuli ana ℥ij.
Sal. communis Mi.

Concidantur, tundantur & 🜄 irrorentur, adde
Thereb. Ven.
Cer. nov. ana quart. I.

Conſuantur fortiter & lento △ in veru aſſentur & liquor inde ſtillans ſupra carnem rejiciatur idq; tamdiu, donec raro tota torrida ſit, ſubſtillatus liquor vel adeps recondatur, cujus partibus duabus admiſceatur Balſami Sulph. Rulandi pars una.

Vires. *Mira præſtat in morbis frigidis & Iſchiadicis.*

6. Balſamus mneme cephalicus.

℞. Succ. fol. Meliſſ.
Flor. myric.
Lilior.
Primul. ver.
Roriſmarin.
Lavendul.
Borrag.
Geniſt. ana ℥ij.

Aq. vir-

Aq. Vit.
Nymph.
Rosar.
Violar. an. ℥i.
Cubebar.
Cardamom.
Gran. paradis.
Santal. Citrin.
Carpobalsam.
Ireos.
Croc. or.
Satureiæ.
Pœoniæ.
Thym. an. ℥ß.
Styrac. lig.
Calamit.
Opopanac.
Bdelli.
Galbani.
Gum. heder.
Ladan. an ʒvi.
Rad. aristoloch. long.
Pœon.
Ol. Terebinth.
Nardin.
Costin.
Juniper.
Laurin.
Mastichin.
De been.
De spica an. ʒv.

Pulverisanda pulverisentur & misceantur omnia. Destillentur per XX s. gradus △. ▽ & oleum separetur.

Vires: *Tantæ efficaciæ esse scribunt, ut perpetuam rerum memoriam pariat.*

Usum ejus hunc esse ferunt, ut primis 2. mensibus nares, & aurium meatus quotidie, magnitudine pisi illinantur: sequentibus 2. mensibus tertio quoque die, aliis 2. mensibus bis in septimana, deinceps singulis septimanis semel. Hinc 14. diebus semel, ut ita annus compleatur; tandem annis sequentibus, singulis semestribus semel.

Aqua in capitis affectibus, frigidis ac catarrhosis utilissima est, uti & balsamus.

N. *Ferunt Carolum Ducem Burgundiæ à Doctore quondam Anglo decem millibus floren. emisse. Vid. Sennert. practic. lib. 1. part. 2. c. 5.*

7. Liquor seu Balsamus Saponis.

℞. Saponem Venetum incisum, affunde Spiritum Vini, atque semel ac iterum destilla; affunde denuo eundem, & relinque in loco calido, postea per chartam filtra, est instar olei brunnei, seu spadicei coloris.

Vires. *Sublevat podagricos dolores si locus affectus eo illinetur.*

8. Oleum saponis alio modo.

♃ Saponis Veneti aut Hispan. scabendo probè imminuti & argillæ communis ana partes æquales, formentur globuli instar nuc. mosch. & coniiciantur in ☊ magno Recip. instructam, pelle in Reverb. clauso primo lento △ postea validiori ad totalem usque ♎-uum expulsionem, tandem Oleum fuscum prasinum ab acutissimo spiritu separa, quod per rectificationem in citrinum mutabitur.

X Vires.

Vires. *Deterget & resolvit potentissimè, ratione ingredientis lixivij, dolores juncturarum à causâ frigidâ compescit, coacta digerit, contusa dissipat, urinam præpeditam movet, colicam flatuosam solo Umbilici litu resolvit. Ex communicatione S. Closs.*

CAPUT XLII.

De Bolis.

BOli in officinis pro usu nulli extant, sed ex præscriptione usui extemperaneo parantur, idque vel miscendo solum, vel inspissando, &c.

Fiunt ex Electuariis, pulpis, conservis, pulveribus in consistentiam minus fluidam deglutibilemque redactis.

N. *Cavendum ne sapore ingrato abominalis evadat.*

Exempla.

I.

℞. Rhabarb. pulverif. ʒj.
Conserv. Rosar. rec. ʒß.
Cum Syr. rosar. sol. F. Bolus.

II.

℞. Elect. lenitiv. de manna. ʒß.
diaphænic.
diacatholic. ā ʒij.
Cum saccharo alb. F. Bolus pro vice una.

N. *Addi potest & pulvis conveniens.*

Vires. *Purgat humorem serosum ac biliosum.*

III.

℞. Conserv. rosar. antiqu. ʒij.
Laudan. opiat. gran. iiß.
F. Bolus.

Confert in fluxu alvi & sim. dolorem sedat, somnum inducit.

IV.

℞. Cassiæ rec. extract. ʒj.
Sem. anis. ℈j.
Cum oleo amygdal. dulc. rec.
F. Bolus in niphritide.

V.

℞. Prunor. damasc. num. x.
Sebesten. num. VII.
Passul. enucl. ʒß.
Coquantur cum aqua colenturque fortiter. Hinc adde
Pulp. cass. ʒij. coquantur denuo ad spissitudinem mellis. Tum adde
Pulv. sen. ʒiij.
Cum Sacchar. F. Bolus pro 2. vel 3. vicibus, &c.

CAPVT LXIII.

De Calcibus seu Calcinatis.

CAlcinationem sex fieri modis diximus lib. 1. Ex his duo, non nisi ignem requirunt, reliqui aliud aliquid (△ potentialem vocant) insuper expetunt, cujus beneficio calcinatio peragatur.

Mineralium calcinationes dabimus sigillatim, lib. 3.

Vegetabilia, v.g. *herbæ, radices, ligna, cortices aliaque φλόγιςα* igne comburuntur luculento, donec in cinerem fuerint redacta.

N. *Simili modo incinerari possunt, & capita mortua ex destillationibus residua, si super lamina ferrea vel in fictili comburuntur.*

Animalia, horumque *partes molliores* comburuntur ut plurimum in fictilibus clausis & lutatis) ad nigredinem usque. Sic aves comburuntur cum pennis, lepus cum pelle, &c.

Cornua, triplici exponuntur calcinationi: Ustioni, vaporationi & corrosioni; quam præcipitationem quidam vocant.

Ustione comburuntur cornua, donec per nigredinem albida facta, sint. Idque plerumque in fornace figulina fieri solet. Hinc cornua usta dicta.

Vaporosæ calcinationis modus hic est: Cornua suspenduntur ponunturvè in capitello, partevè superiore Vesicæ, quæ aliquota liquoris portione adimpleta sit; hinc subtus accenditur ignis, ut vapor vi caloris elevatus, cornua penetrando friabilia paulatim candidaq; reddat.

N. *Opus hoc est fere ♂ 3. diciturque philosophicè calcinari.*

Liquor adhiberi poterit vel ▽ simplex, destillatave appropriata, vel succus decoctumvè medicæ intentioni respondens. Liquor autem ne qua penitus exhalet, recentem subinde affundere oportet.

Corrosiva calcinatio fit affusis liquoribus acidis, v.gr. aceto, Spiritu Sal nitr. ⊖-i, & sim. quibus scil. ossa vel cornua grossè contusa, rasave solvuntur, corroduntur, postmodumque in calcem (quam magisterium vocant) præcipitantur. Vide c. 6. 7.

N. *Simili modo calcinantur & crustacea.*

Modus porro calcinationis ut diversus est; ita calcinata diversorum sunt nominum. Hinc calces, cineres, croci, salia, usta.

Sic sunt:

---Calx ☉is; *vide libr.* 3.

☾æ, *vide libr.* 3.

Cineres plurimi è quibus tamen officinis 4. usitatiores, adeoque κατ' ἐξοχὴν 4. Cineres dicti.

Abſynthii
Fabarum è ſtramine.
Geniſtæ
Sarmentorum Juniperi
Crocus Metallorum } vide libr. 3.
Martis aperitivus
adſtrictivus
Veneris
Uſti ſ. combuſti Cancri.

Cervorum pulli
Cuculus
Erinaceus
Hirundo
Lepus
Paſſer troglotides
Serpens
Cornu cervi uſtum
alcis.
Ungula equi.

CAPUT XLIV.

De Cataplaſmatis.

Cataplaſmata fiunt ex rebus medicamentalibus, quæ vel pulveriſata, vel quoquo modo in pultis conſiſtentiam, ſive per ſe, ſive adhibita humiditate redigi poſſunt: præcipuè tamen parantur ex herbis (viridibus ſiccisvè) radicibus, floribus, ſeminibus, oleis, fructibus, axungiis, farinis, micis panis, & ſimilibus.

Modus fiendi adhibetur pro re nata; cum, vel ſine igne. Sine igne fit ex herbis viridibus, contuſis aut earum ſuccis expreſſis aliisve liquoribus convenientibus, quibus reliqua admiſcentur ut fiat pulticulæ inſtar. Ignis beneficio coquuntur res cum liquore conveniente cum cataplaſma: vel fructus ſucculenti ut molleſcant elixantur, hinc exprimitur pulpa per ſetaceum, eique reliqua admiſcentur.

N. 1. *Liquor pro rei neceſſitate varius eſt, aqua, lac, vinum, & ſimil.*

N. 2. *Sicca præſtat optimè pulveriſare, viridia conquaſſare, & ad putrilaginem coquere.*

N. 3. *Cataplaſmata tepide fere imponuntur, exceptis anacollematis & ſinapiſmis, &c.*

Officinalia nulla extant.

Exemplo ergo ſint:

Cataplaſma reſolutivum Foreſti. 1.
contra cruorem, Terband. 2.
de nido hirundinis. 3.
Antifebrile. 4.
Anacollema. 5.
Sinapiſmus. 6.
Veſicatorium. 7.

Cataplaſma reſolutivum.
Foreſti.

℞. Flor. Chamomill.
Stœchad.
Sum. Abſynth.
Rut.
Caulium & ſtipitum eorum.
Salv.
Sabin. à Mj.

Coque

Coque omnia simul in lixivio ex cinere quercus vel sambuci, vel vitis albæ; deinde pistentur addendo pulverem qui

℞. Alumin.
Sulphur.
Gallar.
Cypress.
Sal commun. à ℥ß.
Aloes.
Baccar. Laur.
Pyrethr.
Sem. caul. à ℥ij.

In fine addatur stercus recens columbarum vel caprarum.

Vires. *Resolvit crassos humores ac tumores inde ortos, ut varices, elephantiam Arabum. Forest. lib. XXIX. observat. 25.*

2. *Cataplasma contra Cruorem; vulgo* Zerband.

℞. Bol. armen. ℥iij.
Cretæ ℥j.
Prunor. Sylvestr. sicc. ℥j.

Pulverisa quam minutissimè & coque cum aceto acerrimo, hinc admisce.

Radic. sympht. pulverisat. parum.

In fine adde Farinæ avenac. q. s. ad consistentiam cataplasmatis, subinde instillando nonnihil olei myrtillorum.

Vires. *Cruorem ex casu vel contusione collectum resolvit & siccat. Felix Wirz. in Chirurgia.*

N. *Ejusce farina cataplasmata inter Chirurgos usitatissima sunt, fiuntque ex terra sigillata, bolo armeno, sanguine draconis, cerusa, pice, resina, succino, lapid. calamin. succo acaciæ & similibus adstringentibus & exiccantibus.*

3. *Cataplasma Laxativum.*

℞. Rasuræ rad. bryon. rec.
Mell. comm. liquid. ana ℔i.
Fellis taurin. ℔ß. M. F. Catapl. quo venter inferior vesperi in introitu lecti per noctem emplastretur. Puerulis ad alvum bis terve movendam lumbricosque tum necandos tum excludendos sufficit. In adultis v.

♃ Succorum cucum. agrest.
Panis porcin. ana ℥j.
Lactis ricin. &
Tithym. ana ℥ß.
Pulv. hyer. picr. ℥iij.
Pulp. colocinth.
Helleb. utriusque ana ℈ij.
Cass. rec. extract. ℥ij aut iij.

Nutriantur omnia simul F. Catapl. quod ventri admoveatur ab umbilico ad pubem, vel cum butyr. vetusti putrefacti q. s. incorporentur in Unguentum.

4. *Cataplasma de nido hirundinis Mynsicht.*

℞. Nidi hirundinis num. 1.
Alb. græci ℥iß.
Rad. Alth.
Lil. alb. à ℥j.
Caricar. ping.
Dactylor. an. num. iij.

Coque in ▽ ad remanentiam pultis, postea adde
Ol. Violar.
Farin. Chamæmel.
Fænigr.
Sem. Lin.
Tritic. ana ℥vi.
Cerebr. cati ℥ß.
Pulv. noct. combust.
hirund. combust. ana ℥ij.
Vitell. ovor. num. ij.
Croc. orient. ℈j. M. F. Catapl.
Commendatur in angina desperata collo sæpius tepidè applicatum.

5. *Cataplasma antifebrile.*

℞. Fol. urtic. maj.
Solan.
Semperviv. ana Mj.
Tel: aran. ℥ii.
Sal. q. s.
F. Catapl. applicandum pulsib. in feb. Petr. Hisp.

Hnc pertinent & *Anacollemata*, quæ nihil aliud sunt quam Cataplasmata frontalia, intercipiendæ defluxioni consecrata, adeoque fiunt ex adstringentibus quæ ut plurimum albumine ovi subiguntur. E. gr.

6. *Anacollema frontale.*

℞. Mastich.
Thur.
Myrrh. ana ℥iß.
Bol. arm.
Pulv. later. à ℥ß.
Croci ℈i.
Cum Albumin. ovi, Ol. rosac. & pauxillo acet. F. Frontale.

Vires. *Prodest in lippitudine aliisque affectibus oculorum fronti impositum.*

Aliud.

℞. Argillæ ustæ.
Farinæ volatil. Staubmeel.
Boli armen. à ℥ß.
Suc. Acac.
Hypocist. à ℥ij.
Cum Album. ovi & modico aceto F. Frontale.

Vires. *Convenit in Hæmorrhagia narium.*

Huc referendi sunt & Sinapismi vesicatoriaque in forma Cataplasmatis.

Hæc fiunt ex sem. Sinapi, nasturtii, urticæ; radic. thapsiæ, cyclamin. bryon. scillæ, allii, Euphorb. cantharid. & similibus, susceptis pulpa ficuum, fermento, melle, oxymelite, sapone & similibus.

7. *E. gr. Sinapismus.*

℞. Pulpæ caricar. (in ✠ coctar.) ℥ij.
Sem. sinap. ℥j. M.
Ruborem cuti inducit.

8. *Vesicatorium.*

℞. Cantharid. præparat. (i. e. alias & capitibus abscissis, num. xxx.
Fermenti acris. ℥j.
Cantharides pulverisatæ suscipiantur fermento, humectando si opus sit aceto acri.

CAPUT XLV.

De Clysteribus.

Clysmus, Clysma, Enema, est liquor impraegnatus facultate medicamentali, per syphonem in intestina intromittendus.

Duo ergò continet. 1. Liquorem. 2. Facultates, quibus liquor impraegnatur.

Liquoris est decoctum (plantarum, pisorum, carnis, &c.) vel similis humor Medici intentioni commodus. E.gr. Urina, lac, serum lactis, oleum, & simil.

Facultates Clysterum variae esse possunt, purgantes, alterantes, anodynae, lithontripticae, carminativae, abstergentes, adstringentes, &c. Inter caeteros tamen usitatiores sunt clysteres purgantes, qui ut plurimum compositi sunt, fiuntque ex partibus (4.5.) decocti alicujus emollientis, partibus (1.2.) olei, additis insuper purgantibus ac stimulantibus, v.g. Electuariis speciebus & similib.

N. *Purgantium dosis duplo major esse potest in clysteribus, quam in assumendis; oleum additur ubi emolliendum erit, omittitur ubi fortiter purgandum & revellendum.*

Dosis est ab ℥iij. in infantibus, ad XII. vel XV. in adultis.

Modus parandi liquescet uno ac altero exemplo.

1. ℞. Urinae ℔. 1. F. Clysma *in Hydrope.*

2. ℞. Oleum Olivar ℥v. VI. VII. F. Clysma ad leniendam alvum.

3. Herb. emoll. ana M. j.
Rad. Alth. ℥j.
Fl. Chamomill. M. ß.
Fic. ping. N. v.
Vitell. ovi, num. 1.

Coque in s. q. aquae ad ℔. 1.

In colatura dissolv. cass. pro Clysteribus ʒVI. Bened. laxat. ℥ß. Ol. Chamaemell. ℥iij. Sal gemmae. ℈j vel Sacchar. rubr. ℥ß. ad ℥j. F. Clysma.

N. *Sunt qui sal commun. vel gemmae ad ℥j. usque injiciunt. Verum podex locus maximè sensibilis est, praestat dosin hanc imminuere.*

Huc referendi quoque sunt Clysteres uterini (μητρέγχυτα) qui itidem sunt liquores medicamentales per syphonem (μητρεγχύτην) in uterum fundendi. Liquor itidem hic varius adhiberi potest, aqua stillatitia, decoctum, succus vel simile quid, cui pro rei exigentia admiscentur pulveres, Electuaria, olea & simil.

Dosis pro vice una sufficiens est ℥iij. vel V. VI. praeter propter.

Exem-

Exemplo sint.

1. ℞. Decocti Equiseti & Tormentill. ℥iij. Olei Myrtin. ℥iß. Trochisc. de spod. ʒj. M.F. Clyster, in mensium fluxu.

2. ℞. Hydromel. ℥iij. v. mell. ℥iß. F. Clyster ad eluendum uterum.

3. ℞. Succi mercurialis depurati, vel decoct. rubiæ tinct. Eryng. aut cyclaminis, vel radic. aper. vel salviæ, matricariæ, nepetæ ℥iij. Pulv. myrrhæ ʒij. Clyster ad promovenda menstrua.

Ad hunc locum pertinent & Injectiones penis, quæ itidem ex liquore conveniente fiunt, sive decoctum is sit, sive aqua stillatitia, vel similis.

CAPUT XLVI.

De Conditis.

Conditorum constitutionem absolvunt res condiendæ ac liquor condiens, quibus pro lubitu aromatizans accedit.

Res condiri aptæ sunt, *radices, cortices, caules, fructus, nuces, & flores aliquot.*

Duo in rebus condiendis præcipuè consideranda occurrunt.

1. Quia res condienda vi liquoris intus ac extus perfundi postulat, mollem illam esse nec nimis crassam oportet.

2. Quia esui condita præcipuè destinantur, haud ingrata ac gustu abominabilia ea sint, fas est. Hinc si durior & amarior res condienda fuerit, maceratur antea in ▽ frigida dies (5.6.7.8. pro re nata) singulis diebus aquam deplendo, recentemque dando, vel coquatur insuper donec mollescat, amarorque quodammodo extrahatur. Cave autem ne nimia extractione solum cadaver condiendum relinquatur. His adde, sin crassior, major, solidior res condienda foret, secandam eam esse, pro exigentia, secundum longitudinem, latitudinem, tessulatim, &c.

N. 1. *Loco aquæ nonnunquam lixivio macerare expedit, hinc aqua simplici dulcorare.*

N. 2. *Quod si libuerit condita aromatizare, aromata condiendis infigi poterunt.*

Liquor, quo res condiuntur est Saccharum clarificatum & syrupisatum, id est, in aqueo liquore dissolutum, & ad syrupi consistentiam inspissatum; nonnunquam mel depuratum, aliquando muria.

Sic condiuntur.

I. Radices.

℞. Radices benè purgatas (integras si teneræ fuerint, vel sectas, sin crassiores) exemptis si opus sit lignosis partibus, redige ad mollitiem & si opus sit, ad saporem gratiorem, ut docui

docui, hinc ficca & cum Sacchari ana. (circiter,) tantilloque decocti proprii, vel aquæ, coque ad consumptionem humiditatis, consistentiamque Syrupi.

II. Cortices.

Cortices nihil à radicibus peculiare habent.

III. Caules.

℞. Caules (à pellicula exteriori purgatos) reduc ad mollitiem, hinc coque cum ana Sacchari in decocto solum, ad consistentiam.

IV. Fructus.

℞. Fructus molliores (e.g. cerasa, baccas, ribes, berberes, mala persica, & simil.) affunde Sacchari Syrupisati vel mellis part. dimidiam, coque ad consumptionem humiditatis, alias situm contrahit.

Duriores, ut poma citria, cytonia, & simil. prius ad mollitiem redigendi sunt, amariores ad saporem gratiorem. Limonia & olivæ muriæ imponuntur.

V. Nuces.

℞. Nuces virides, perfora stylo, macera dies (9.10.) in ▽ frigida l.2. hinc coque ut mollescant; siccatas aromatisa, configendo cinamomo aut caryophyllis, cumque sacchari ana. ac aquæ q.s. coque.

VI. Flores.

Flores condiuntur affusione Sacchari syrupisati. Sunt autem pauci qui hac ratione integri condiuntur, scilicet flores citri, arantiorum, & interdum rosarum. Ex reliquis fiunt potius conservæ. Capparum flores sale; genistæ, sale & aceto condiuntur.

N. *Sunt qui flores albumine ovi conquassato illitos saccharo pulverisato aspergunt, solis calori exponunt, floresque hac ratione integros coloratosque conservant.*

Condita officinalia usitatiora sunt.

Condita Aurantia poma integra ac in partes dissecta.
Aurantiorum flores.
cortic.
Berberes.
Borragin. rad.
Calami aromat. radic.
Cassia.
Cerasa amarena.
Cichor. rad.
Citria poma integra.
in taleolis.
Citria maxima cum Carne, Citrinat.
Citria sicca, truckener Citrinat.
Citri cortices, eingemachte Citron-Schalen.
flores.
Consolid. maj. rad.
Corna.
Cydonia, eingemachte Quitten.
Cynosbati baccæ, eingemachte Hanbutten.
Enulæ rad.
Eryngii rad.

Lactucæ Hisp. caules sicci, truckene Lactuc.
Mala armeniaca præcocia, eingemachte Möllelen / oder Mammeleucken.
Mespila integra.
Myrobalani Belliric. Chebulæ Citrinæ Emblicæ } *afferuntur condita ex India.*
Nuces Indicæ, scilicet moschatæ, cum involucris, gantze Muscatnüß mit Schelffen.
Nuces moschatæ, scilicet sine involucris eingemachte Muscatnüß ohne Schelffen.
Nuces Juglandes.
Persica.
Pimpinellæ rad.
Piper nigr. in racemis ex India affertur.
Pruna sylvestria, eingemachte Schlehen.
Pruna citrina, eingemachte Spelling.
Pyra muscatella, eingemachte Zucker-Bierlein / oder Muscateller Bieren.
Rhabarbarum.
Ribes.
Satyrii rad.
Scorzoneræ rad.
Sorba, eingemachte Speyerling.
Zedoariæ rad.
Zingiber, Chinense.
commune.

Sunt & quæ condiuntur aceto; sale, & simil. ut

Modus condiendi est.

1. Consperge cum sale ac comprime, ut sal in exudante humiditate liquescat.

N. *Si res condienda minus succulenta fuerit, affundi poterit modicum* ▽*a.*

2. Affunde ✠ stentque ut penetret, vel si nimium liquoris sit, exhalet aliquantulum.

Sic prostant.

Condit Cappares.
Cucumeres.
Oculi genistæ.
Limonia poma.
Olivæ.
Portulacæ summitates.

CAPUT XLVII.

De Confectionibus Saccharatis.

Confectiones Saccharatæ; id est:

RES Saccharo obductæ, sunt.

1. Saccharatæ sive Saccharaceæ, simpliciter ita dictæ. 2. Confectiones Saccharo cando seu candisato incrustatæ. His 3. subjungere licet Sacchara succis florum certorum sub colore horundem impraegnata. Sacchara insuccata non immerito vocaveris.

Modus conficiendi confectiones Saccharatas.

℞. Rem conficiendam, inde pelvi cupreæ

cupreæ (Confect Kessel.) saccharumque syrupisatum paulatim instillando, continuo supra calorem versa, ut humiditate absumpta Saccharum rei conficiendæ adhæreat, ac tandem instar crustæ eandem obducat.

Res quæ hoc modo conficiuntur *sunt semina, nuclei excorticati, aromata, radices, cortices, ut & flores ac summitates, sed rarò.*

N. 1. *Semina si opus sit præparantur prius macerando in ✠, ut semen Coriandri.*

N. 2. *Si amariora conficienda fuerint, corrigi volunt antea, ad modum, quem in conditis docuimus.*

Res qua confectiones confiunt est Saccharum Canariense, interdum Saccharum candisatum.

Plerumque primum amylo res conficiendæ obducuntur, hinc Saccharum superducitur. Unde duplicis generis confectiones prostare solent; finæ scil. ex mero saccharo, & minus finæ ex amylo & sacchato, uti dictum, præparatæ.

Modus conficiendi confectiones saccharo candisato incrustatas non differt ferè à modo condiendi, nisi sola brodii condientis saccharati, consistentia, nimirum hoc si crassius fuerit, saccharum in crystallos concrescit, resque injectas q. crusta obducit.

Confectiones usitatiores Saccharatæ sunt.

Confectio Amygdalarum dulcium überzogene süsse Mandeln.
Amygd. amarar.
Anisi, überzogen Anis Samen.
Laxativi, Purgier Anis Zucker.
Calami aromatici, überzogen Calmus.
Cardamomi minoris, Cardamomen Confect.
Carvi, id est seminis, überzogen/Kümmel.
Caryophyllorum, überzogen Negel.
Cichorei rad. überzogen Cichorenw.
Cinæ, Santonici. sem. lumbricorum, überzogen Wurmsamen.
Cinamomi, Zimmet Confect/überzogen Zimmet.
Coriandri, überzogen Coriander.
magni, mit grosser Crispatur.
Corporis sine anima, confectio.
Moschardina, moschata, Bisem Z.
Cubebarum, überzogen Cubeben.
Dauci communis, überzogen wild Möhrensamen.
Fœniculi.
Lavendulæ florum.
Macis.
Majoranæ sem.
Pimpinellæ rad.
Pinearum.
Zedoariæ.
Zingiberis.

Confectiones Candisatæ scilicet Saccharo cando incrustatæ.

Confectio Acori, Candisirten Calmus.

Aurantior. cort.
Caryophyllorum
Cinnamomi.
Citronata i.e, cort. citri. major.
Citri cort. i.e. minor.
Macis.
Nucis moschat.
Zingiberis.
Huc
Sacchara insuccata.
Saccharum rosaceum
violaceum, &c.

CAPUT XLVIII.
De Conservis.

Res conservisandæ (conservandæ) ut plurimum flores sunt, raro herbæ, rarius radices, rarissimè caro fructuum.

Modus.

℞. Quod conservisare volueris, conquassa (mortario præcipuè lapideo pistilloque ligno) atque inter quassandum admisce Saccharum.

Proportio Sacchari variat: In rebus humidioribus ac mucilaginosis conservisandis, recipitur duplum: in siccioribus; ad triplum usque ascenditur, additurque nonnihil ▽æ stillatitiæ.

Flores & herbas recentes conservisare oportet, attamen si nimia humiditate scatent, in umbra exiccari aliquantulum expetunt.

N. 1. *Sunt qui ex floribus ac saccharo S.S.S. faciunt, soliq; idipsum exponunt. Alii Iulepum conficiunt, eumque admiscendo conservisationem absolvunt.*

N. 2. *Poteris itidem, si volueris, flores vel herbas conservisandas in minutissimas antea incidere partes, hinc addito Saccharo conservisare uti dictum.*

Radices prius coquendæ sunt, dein conquassandæ vel & per setaceum trajiciendæ, hinc conservisandæ.

Caro *fructuum* omnino setaceum trajici expetit.

Conservæ usitatiores sunt.

Conserv. Absynthii romani è summitatibus.
Acaciæ flor.
Acetosæ fol.
Acetosellæ fol.
Anthos, id est, flor. rorismar.
Betonic. fl.
Borragin. fl.
Buglossæ. fl.
Calendular. fl.
Cardui bened. summ.
Cichorii ex fl.
Citri pulpæ s. medullæ.
Cochleariæ fol.
Consolidæ major. flor.
Euphragiæ summit.
Fumariæ summit.
Galegæ summ.

Geni-

Geniſtæ flor.
Heder. terr. comp. Aug.
Lavendulæ fl.
Liliorum alb. fl.
Liliorum convall.
Majoranæ ſummit.
Malv. fl.
Meliſs. fl.
Menthæ.
Nymphex alb. fl.
Papav. errat. fl.
Portulacæ fol.
Pœoniæ fl.
Perſicorum fl.
Primulæ veris fl.
Prunellæ fl.
Pulegii ſummit.
Roſarum albar.
rubrarum recens & antiq.
⊖-lata.
Salviæ fl.
Sambuci fl.
Scabioſæ
Scordii
Tiliæ fl.
Tunicæ fl. i. e. caryophyll. hort.
Tuſſilaginis fl.
Veronicæ ſummit.
Violarum martiarum.

CAPUT XLIX.

De Decoctis.

DEcocta fieri poſſunt ex rebus omnibus, quæ pronæ ſunt, vires elixatione brodio ſuo communicare, adeoque ex *mineralibus*, *vegetabilibus*, *& animalibus.*

E *Mineralibus* non reſpuunt decoctionem Terræ crudæ calcinatæve, Lapides calcinati, Metalla calcinata, Antimonium crudum & calcinatum, ☿us crudus cinnabaris, Lithargyrium, Sulphur. Nimirum aquæ etiam ſimplici incoctæ vires quaſdam impertiunt, maximè tamen, ſi adhibitus fuerit liquor facultate penetrante gravidus, qualis Vinum, Acetum, Aquæve ſtillatitiæ. Quin & Metalla ignobiliora, potiſſimum ſi calcinata ea fuerint, verbi gratia, minium, ceruſa, limatura ferri calcinata, & ſim. decoctioni apta ſunt. Decoquuntur autem hæc omnia, in pulveres redacta.

Ex *Animalibus* decoctioni parent, partes carnoſæ, membranoſæ, cornua tùm cruda raſpata, tùm calcinata, & ſimil.

Verum enimvero, hic loci de Decoctis potiſſimum agemus potulentis, in praxi uſitatioribus; quæ Apozemata communiter dicunt. Hæc parantur inprimis è *vegetabilibus*: videlicet è *radicibus*, *corticibus*, *herbis*, *floribus*, *baccis*, *fructibus*, *lignis*. Superadditis tamen nonnunquam (ſed rarò) nonnullis à mineralibus aut animalibus.

Liquor in quo res eæ communiter elixantur, eſt aqua fontana, hæc (adhibenda, quoties alius alicujus mentio

tio nulla fuerit facta,) aqua pluvia, aqua destillata, (sed non adeò commodè ob spirituosæ portionis exhalationem, nisi coctio in diplomate instituatur,) serum lactis, hydromel, Vinum.

N. *Hoc præstat in fine coctionis superinfundere.*

Quantitas liquoris ad res coquendas varia sumi solet, prout sc. res longiorem vel breviorem coctionem expetierint. Duriores siquidem ac solidiores ut diutius sunt coquendæ, ita majorem liquoris quantitatem requirunt, quippe coctione liquor paulatim exhalat. Sumitur autem e. gr. proportio quadrupla; sextupla, decupla, duodecupla, &c. Respondent enim Man. 1. ℥ß. ℥v. vel ℥vi. pugillo ℥ij. vel ℥iij.

Modus parandi absolvitur.

1. Præparatione ad decoctionem.
2. Decoctione.
3. Clarificatione.

1. Præparatio fit incidendo, contundendo, radendo, limando, &c.

2. Decoctio fit vulgariter. 1. △ e nudo. 2. Vase aperto æneo stanno obducto. 3. Ordine observato, s. a. Est autem coquere s. a. materias coquendas non simul & semel injicere, sed diversis vicibus, prius posterius, prout naturæ volatilioris, fixioris, mollioris, durioris, solidioris, res fuerint. Nimirum si cornua, ligna, cortices, radices, folia, semina, aromata ac flores decoctioni destinantur, primum cornua, ligna, cortices & radices aliquandiu coquenda sunt, hinc folia ac semina superinjicienda, tandem quoque sub finem decoctionis, aromata & flores; utpote quorum vis facile in auram evanescit.

N. *Res duriores macerantur prius aliquandiu.*

3. Depuratio fit vulgariter albumine ovi, cum quo decoctum expressum, vel saltem colatum ebullit, quod dein per colum trajicitur. Vide lib. 1. c. 14. Clarificate.

Usurpatio: Quia saporis minus grati ferè sunt decocta, gratia conciliatur Saccharo Syrupove addito ad singulas doses ℥j. plus minus, pro palato ægroti. Quin imò & aromaticus sapor superaddi ferè solet, nonnihil ex aromatibus commiscendo.

Sunt decocta celebriora.

Decoctum
- Alterans, *vide infra*, N. 1.
- Antimoniale. 2.
- Aperitivum majus. A.
- ——— cum Rhabarb. A.
  - minus s. lenitivum.
  - minus A.
- Capillorum veneris, A.
- Carminativum Clysmaticum, *Cord.*
- Clysterum remollientium, *Cord.*
- Commune ad dissolvenda solutiva *Cord Renod.*
- Commune Medicinale cum & sine sena. A.
- Epaticum 3.
- Epatis vituli, 4.

Epi-

Epithymi, A.
Florum & fructuum, A.
Fumariæ,
Hystericum, 5.
Majale, 6.
Pectorale simplex & compositum, A.
Purgans Quercetan. 7.
Splenis bovis; 8.
Senæ, v. A.

1. *Decoctum alterans.*

℞. Santal.rubr.℥ß. (alii ʒvi.
Succ.citri recent. ℥iß. alii ℥j.
Sacchar.clarificat. ℥j.
Aq.fontan.puriss.℔.iij.

Stent in maceratione per noctem, mane coquantur ad ℔iß. colentur, ac serventur pro usu.

N. *Alij addunt & Spir.* ⊖-i ʒj.

Aliter.

℞. Santal.rubr.℥ß.
Sem. citr.ʒß.
Fl.Rosar.rubr.p.iß.
Sacchar.candi. ℥j.
Spir. ⊖-i ʒß.
Aqu.fontan.℔.iij.

Digerantur per noctem, hinc decoquantur ad ℔.iiſ.

Colaturæ adde
Rob.ribium.
Succ. citri.
Sacchar.depurat. à ℥j.

Vires. *Refrigerat, cor viresque confortat.*

2. *Decoctum Qiale Cl. D. D. Lud. ab Hornig.*

℞. Rad.sassafr.℥j.
Lign.visc. Querc.
Lentisc.ʒvi.
Fol.Beton. Mj.

Parata pro decoctione coq. in aq. pluvialis limpidæ Mensur. iv. bulliant per $\frac{1}{4}$ horæ, postea inde ♁. crudi ℥j. in petia ligati & porro bulliant, donec mensura una & dimidia sit consumpta.

Vires. *Catarrhis medetur, scabiemque curat, impuritates tum per insensilem transpirationem, tum per alvum educens.*

Usus: mane haustus calide assumitur.

3. *Decoctum Epaticum.*

℞. Rad. Aristoloch.rot. ℥j.
Rhabarb.opt. ℥ß.
Chamæleon.nigr.ʒij.
Rad.Petrosel.
Cichor.à ʒvi.
Cardopat. ʒij.
Herb. Endiv.
Scabios.
Betonic.
Acetos.à Mſ.
Sem.Fœnic. ℥j.

F.Decoctio in ▽ font.℔.vi.ad consumpt.tertiæ partis.

4. *Decoctum Epatis Vituli.*

℞. Epar vitul.in frusta incisum.
Santal.rubr.
Cinamom.ana ℥ß.
Spic. nardi.
Rosar.rubr.ana.p.i.
Conserv.flor.cichor.℥j.

Tro-

Trochisc. Rhabarb.
Eupator ana ℥vi.

Coque in phiala capaci benè occlusa calore balnei ferventis horas 7. vel 8. donec hepar totum ferè in liquorem redactum sit, quem ad perfectionem decoque addendo si velis saccharum.

Vires. *Conducit in omnibus Epatis affectibus, & imbecillitatibus; in fluxu præsertim hepatico & hydropisi.*

Dosis ℥iij. iiij. mane ac vesperi.

Quercet. in Pharmacop. Rest. cap. 26.

N. *Eodem modo fieri quoque possunt decocta Pulmonum non solum Vulpis, sed & Vituli & Agni, addendo pectoralia affectibus pulmonum congrua. Quercetan.*

5. Decoctum Hystericum.

℞. Herb. puleg.
Artemis.
Abrotan.
Matricar.
Meliss.
Verben.
Serpill. ana Mj.
Rad. Pimpinell.
Baccar. Lauri, ana ℥ij.
Castor. ʒj.
Sabin. ʒij.

M. & lege artis F. decoctum.

Vires. *Ciet menses, uterumque roborat.*

6. Decoctum Majale.

℞. Herb. Fumar. Mj.
Summ. Lupul.
Cichor.
Agrimon.
Asplen.
Absynth. pont. à. Mß.
Rad. Polypod. ℥ß.
Glycyrrhiz. ℥ß.
Fol. Sen. ℥iij.
Sem. Anis. ʒij.

Omnia quæ haberi possunt recentia, misce cum reliquis ac coque in seri lactis ℔. iv. ad tertias.

Colaturæ adhuc calidæ infunde per noctem.

Rhabarb. el. ʒij.
Spic. indic. gran. viii.
Schænanth. ℈ß.

Ebullient semel ac iterum, hinc colentur.

Vires. *Sanguinem purificat.*

Dosis ℥iv.

7. Decoctum purgans pro delicatis. Quercetan.

℞. Follicul. sen. s. st. ℥vi.

Aqu. pomorum redolentium aut fragorum q. s. pro una vice.

Macera vase clauso per horas 24. addendo parum succi Limonum, hinc ebulliant, fortiterque exprimantur, adde

Succi pomorum redolentium recentis, ℥iß.

Sacchari candi si libet.

Clarifica cum albumine ovi, ac aromatiza cum ▽ cinamomi.

Vires. *Leniter purgat sine fastidio.*

8. Decoctum splenis bovis.

℞. Splenem bovis in frusta incisum,

Cina-

Cinamom. grosſè contuſ. ℥j.
Caryophyllor. ℥ß.
Croc. ʒij.
Vini alb. ſeu malvatic. q. ſ.

Inde in vitrum capax, quòd benè clauſum in MB. ferventiſſimo, hor. 24. ebulliat, donec ſplen in particulas minutiſſimas coctus & conſumptus fuerit, magnaq; Juris exquiſitiſſimè cocti, & fragrantiſſimi copia reſtet.

Vires. *Specificum eſt ad duritiem & obſtructionem lienis & menſium ſuppreſſionem.*

Doſis ℥iiij. continuando per quatuor aut quinque dies, cum menſes fluere ſoliti ſunt. Quercetan. in Pharmac. Reſtit.

N. *Poteſt itidem redigi in formam Extracti, vide infra.*

Plures decoctorum formulas qui expetit, adeat Quercetanum in Pharmacop. reſt. Weckerum, Poterium, & ſimil.

CAPVT L.

De Eclegmatis, Lohoch, Linctibus.

MAteriam præbent pectoralia: videlicet pulveres, conſervæ, mucilagines, ſyrupi, decocta, mella, pulpæ, ſapæ, & ſimil.

Modus parandi.

℞. Pulveres convenientes, fructus, gummi arabicum, Tragacanthum ſuccum glycyrrhizæ, amylum, &c. incorpora (in mortario, piloque ligneo) cum mellis, ſyrupi, mucilaginis, decocti, & ſimil. liquoris glutinoſi, q. ſ. donec exactè mixta & mellis conſiſtentiam nacta fuerint.

Ex tempore quæ præſcribuntur, fiunt ex Eclegmatis uſualibus, pulveribus; conſervis; cum ſyrup. q. ſ. incorporatis, vel ex ſolis ſyrupis cum ſacchar. candi vel penidiati, q. ſ. mixtis.

N. 1. *Decocta itidem ac ſucci in formam Eclegmatis cum Sacharo coqui poſſunt.*

N. 2. *Proportio pulveris eſt ferè unc. ß. ad ſyrup. unc. ij.*

Eclegmata uſualia ſunt.

Lohoch, ad aſthma, ſ. ſcyllæ compoſ.
de Caſſia *vid. infra.* N. 1.
de Caulib.
de Farfara.
de Papavere.
Paſſulatum, N. *aliud, vide infra* 2.
de Pino
de Portulaca
de Pulmone vulpis
Sanum & expertum
è ſucco ſcyllæ

} vide Auguſt. &c.

1. *Lohoch de Caſſia pro Clyſteribus.*

℞. Herbi Malvæ.

Mercurial.
Parietar.
Violar.
Betæ.
Absynth. ana M. I.
Coq. in s. q. aqu. ad ℔ IV.
Adde pari pondere Medull. cass. & mellis despumati ana F. Lohoch.

2. *Lohoch passulatum s. Electuarium passulatum.*

℞. Passular. minor. unc. IV.
Sacchar. cand. unc. ij.
Aqu. Scabiosæ.
Fœnic.
Farfar. a unc. ij.
F. l. a. Eclegma.

Vires. *Confert in Tussi, acrimoniam Catarrhorum mitigat.*

CAPUT LI.

De Electuariis & Mixturis.

Electuaria sunt, vel molliora, (consistentiâ confectionum opiatarum) vel solidiora in tabulis. Priora sunt hujus loci.

Modus parandi varius est, adeoque potius exemplis quàm regulis demonstrabilis.

Electuaria vulgaria (confectiones opiatæ communiter appellatæ,) fiunt è pulveribus minutissimis, melle despumato calente, (rarò saccharo syrupisato) susceptis, quibus solubilia si admiscenda ea sint, seorsim dissoluta subinde affunduntur, postmodumque ad fermentationem loco tepido reponuntur.

Reliqua fiunt sola ferè mixtura, scil. pulverum, electuariorum usualium, conditorum (in frustula dissectorum) conservarum, extractorum seu essentiarum, & simil. quæ suscipiuntur liquore, maximeque syrupis q. s. ad consistentiam. Et hæc dicuntur vulgò *mixturæ.*

N. *Adduntur & interdum paucæ guttulæ oleorum stillatitiorum, vel spirituum ⊕-i Sal. communis ve.*

Sunt Electuaria, tùm alterantia, tùm purgantia.

Electuaria alterantia usitatiora sunt.

Electuarium.
Diacorum Aug.
Pseudo acori, *vide infra.* N. 1.
Alexipharmacum 2.
De Ciconia 5.
Alkermes, s. Confectio Alkermes.
De Allio, 4.
Anacardinum; s. confectio Anacardina, s. confectio sapientum. A.
Antidotus Matthioli, A.
Archigenis, A.
Athanasia magna, A.

Aure-

Aureum Alexandrinum, A.
Camphoratum, 5.
Chalybeatum, A.
Chalybeatum, Horatii Augeni, 6.
Arcularii, 7.
Corroborans ſpecificum croll, 8.
Cordial. 9.
de Croco, 10.
Diaphoreticum Plateri, 11.
Diacodium, A.
Diureticum Montag. A.
de Ferri ſcoriis, A.
Hyſtericum, 12.
de baccis lauri Rhaſis, A.
Miclera Nicolai, A.
Mithridatium, A. C.
Orphietanum, 13.
Nucum, 14.
Diaolibanum, C.
de Ovo,
Papæ ſ. Guidonis contra peſtem, A.
Philonium Meſuæ, A.
perſicum Meſ. A.
majus ſ. Romanum Nicol. A.
Tharſenſe Galeni, A.
contra phthiſin, 15.
Podagricum S. Cloſſ. 16.
Regum, 17.
Requies Nicolai cum ſaccharo, A.
Reſumptivum Fernelii C.
Dia-ſatyrium, A.
Scorbuticum, 18.
Dia-ſcordium Fracaſtor, A,
Theriaca Andromachi, A.
Diateſſaron, A.
Communis, A.
Triphera magna, A.
minor, A.
Saracenica, A
El. Vitæ Arnold. de V. N.

N. *Quia ſpecies aromaticæ ad electuaria, cum melle vel ſaccharo conficienda, ordinatæ olim fuerunt, & harum pleraque Electuarii nomine communiter adhuc veniunt, quas vide infra; Præſtaret tamen ſpecies ab Electuariis diſtinguere.*

Electuaria lenientia uſitatiora ſunt.

Electuar.
Diacaſſia cum manna, A.
Diacatholicum, Antidotus Catholica Nicolai, A
Diaprunis ſimpl. A.
ſolutivum, Diadamaſcenum, A.
Hiera piera Galeni, ſ. ſimplex, A.
Lenitivum Florenzolæ, A.
de Manna, A.
Triphera Perſica Damaſceni, A.

Elect. Purgantia uſitatiora.

Electuar.
Diaſarum Fernelii, *vide infra.* 1.
Antimoniale, 2.
Benedicta laxativa, Nicol. A.
Diabalzemer. ſ. Elect. Sennatum *A Renod.*
Diacarthami ſ. Diacnicu, A.
Caryocoſtinum, C.
Catharcticum Imperiale, Nicol. C.
de Citro ſolutivum, A. C.
Diacydonites ſ. Diacydonium laxativum, A.
N. *Ad Gelatinas referri poteſt.*

Epiſci ſ. Eleſcoph. A.
Hamech. ſ. confectio Hamech.
major, A.
Hiera compoſita, A.
Logadii, A.
Pacchii, Archigenis, Ruffi, ſ.
Diacolocynthidos, A.
Indum majus, A.
Diaphænicum Meſuæ, A.
Ferneli, A.
de Pſyllo, Montagnanæ, A.
Roſarum Meſuæ, A.
de Succo roſarum Nicol. A.
N. *Uſitatius eſt in tabulis.*
Diaſebeſten, Mantagnanæ, A.
Diaſenna Nicolai, A.
de Tamarindis. 3.
Huc Paſſulæ laxativæ, A. C.

ELECT: ALTERANTIA.

1. *Elect. Pſeudoacori ſtomachicum.*

℞. Rad. Pſeudoacor. à cortice exteriore mundat ℔. 1. minutiſſime inciſæ & conquaſſatæ infundantur in Vini rubr. ♂ ℘ (3.4.) Hinc coque ad conſumptionem vini, mollitiemque radicum.

Poſtmodum adde mellis depurat ℔ij. vel iiß. iterum parum coctis addantur Zinzib. optimi minutim inciſ. ℥iij. vel 4. miſceantur optime l. △ ad conſiſtentiam; hinc remove ab △ & immiſce.

Pul. Cinnam. acer. unc. ß.
Piper long. ℥ij.
Galang.
Nuciſt.
Macis.
Cubeb.
Cardamom. ana ℥iß.
Gran. paradiſ.
Piper nigr. ana ℥. 1. plus minus F. Elect.

N. *Alii admiſcent amygdal. dulc. & pineas excort.*

Vires. *Confortat ſtomachum & caput frigidum excrementa incidendo exiccando, &c.*

Doſis ad magnitud. avellanæ vel juglandis; mane ac veſperi.

2. *Electuarium Alexipharmacum, Cl. Dn. D. Petri de Sp. F. F.*

℞. Rad. Diptamn.
Caryophyllat.
Cyper. rot. à ℥iſ.
Aſari ℥vi.
Ireos flor. ℥iij.
Fol. Rut.
Fl. Roſar. rubr. à ℥iſ.
Diptamn. cret. ℥iij.
Spic. indic. ℥iß.
Cinamom.
Croc. or. à ℥ſ.
Baccar. Junip.
Laur. à ℥vi.
Maſtich. ℥iſ.
Agar. tr.
Myrr. el. à ℥ij.
Bol. arm. præp.
Spec. liberant. à ℥vi.

Con-

Contundantur subtilissimè & cribrentur. Postea

℞. Nuc. Jugland. ℥iij.
Fic. pingu. ℥ix.
Conquassentur simul, additoq; modico vini trajiciantur per cribrum ad pultis consistentiam. Deinde
Sacchar. opt. ℔iiß. ℥iij.
Dissolve cum aquæ q. s. △ lento.
Postea adde
Mellis despumat. ℔iij.
Coque ad aquæ consumptionem.
Deinde adde
Pulticulam illam ficuum & nucum.
Theriac. Andr. ℥ix.
Conserv. ros. rubr. ℔iß.
Succ. Absynth. inspiss.

Misce optimè cum spatula lignea, dein removeantur ab igne, & agitentur continuò, donec refrixerint, postea adde pulveres, misceanturque perfectissimè, in fine adde
Ambræ gris. drach. i.
Mosch. ℈j.
F. Electuar.

Vires. *Usus ejus creberrimus fuit in sævissima illa nuper à peste, in quâ tàm præservando; quàm curando profuisse compertum est.*

3. *Elexuar. Alexipharmacum de Ciconia; Arcanum Alexipharmacum.*

℞. 1. Recentem ciconiæ sanguinem, destilla per MB. remanentem in cucurbita sanguinem exicca & pulverisa. Hinc.

2. Extrahe Sal ex ventriculo ciconiæ incinerato, beneficio aquæ illius ex sanguine destillatæ, idq; pulverisatæ illi sanguinis remanentiæ admisce.

Hisce 3. addantur in vitro satis capaci:
Succin. alb. el. ℥. i.
Corall. rubr.
Baccar. matur. uvæ inversæ.
Essent. Mumiæ.
Rad. Anthor. â ℥iß.
Lap. Bez. or. *drach.* iij.
Theriac. opt. *unc.* iß.

Hoc cum oleo pini (ex nucl. express.) incorpora, deinceps tantùm olei superaddendo, ut digitos 3. vel 4. latos emineat. Tandem insolentur aliquamdiu orificio vasis diligenter obstructo, quo enim vetustius eò melius.

Vires. *Efficacissimum est contra omnia metallica, animalia & vegetabilia venena, quæ tùm vomitu, tùm secessu, tùm sudore expellit.*

Dosis unc. ß. *cum haustu* ▽ *æ, vini, vel lactis tepidi. Croll.*

N. *Loco Sal. com. ex ventriculi cinere extracti mallem ipsas tunicas pulverisatas admiscere.*

4. *Electuarium s. mixtura de Allio.*

℞. Digitor. allii, num. iv.
Frixis & contusis cum melle & mithridatii, *drach.* iiß. adde
Sperm. ceti.
Granor. Juniper. ana ℈j.
Castorei ℈ij.

Pulv. parietar. ℈j.
Oxymell. squillit. q.s.F. Elect.
Vires: *Insignium virium est contra colicam.*

5. Electuarium Camphoratum Kegleri.

℞. Rad. Diptamn. alb.
Tormentill. à *drach.* ij.
Zinz. alb. *unc.* ij. (rectius ℥ß.
Sacchar. cand. *unc.* ij.
Margarit. præparat. *unc.* ß.
Nuc. vomic.
Os de c.c. à *drach.* ij.
Camphor. *unc.* I.
Theriac. Andr. *unc.* IV.
Sacchari alb. in aq. acetos. solut. q.s.F. Electuarium.

Vires. *Alexipharmacum ac sudoriferum est, maximeque usus in morbis malignis.*

Dosis drach. j. ad ij. &c.

Paulo aliter.

℞. Rad. Diptamn.
Tormentill.
Zedoar. ana. *unc.* ß.
Zinzib. *drach.* ij.
Herb. card. benedict. *unc.* ß.
Turb. alb. & gumm.
Nuc. vomic. à *unc.* ß.
Rhabarb.
Os. de c.c.
Oc. ♋ à *drach.* I.
Camphor. *unc.* I.
Sacchar. cand. *unc.* I.
Theriac. Androm. *unc.* VI.
M.F. Electuarium.

6. Electuarium Chalibeatum Horatii Augenii.

℞. Piper.
Zinzib. ana *unc.* ß.
Cardamom.
Caryophyllor.
Doronic *aut* Angelic.
Croci *ana drach.* ij
Tamarisci *unc.* ß.
Sem. Basilic.
Anis. *ana drach.* ß.
Limatur. chalyb.
℔. s.
Mellis despumat. ℔iij.
F. Electuarium.

Vires. *Confert in temperie frigida mulierum.*

7. Aliud Elect. Chalybis Arcularii.

℞. Scob. Chalyb. ℥iij.
Succ. recent. pomorum Borsdorff. purific. ℥VI.
Macera 24. hor. effunde per inclinationem. Succus novus affundatur, tribus vicibus id repetatur. Succi tandem inspissentur ad formam Electuarii.

Dosis à ʒis. ad ℥ß.

8. *Electuarium corroborans specificum s. Medicamentum specificum omnium septem membrorum principalium, Crollii.*

℞. Ol. succini ter vel quater (per ▽ Majoranæ vel simil.) rectificati *drach.* ij.
Spirit. ⊖-li veri.

Salis

Salis cranii human. (vel magisterii, *ana unc.* ß.
Tincturæ croc. or.
Granor. alkerm. *ana* ℥ij.
Sal. margarit.
Corallor. *ana* ℥j.
Ol. Cinamom.
Macer. *ana* ʒß.
Lact. Sulphuris. ℥j.
Extr. Spodii ℥iß.
Antimon. diaphoret. ʒß.
Magist. Tart. ℥j. i. e. Tartari. ⊕lati
Tinctur. croc. ♂
Extr. chelidon.
Rhabarb. *ana* ʒ. ß.
Liquor. crystall.
calcul. microcosmic. *ana* ℥j.
Cum extracta & inspissata Theriacæ essentia melle juniperino, conserva rosarum, addendo pro libitu saccharum rosaceum F. electuarium, addita Moschi & Ambræ, ana drachma I.
N. *Propter ventriculi sympathiam cum reliquis membris addantur spirit.* ⊕*i veneris drach.* ij. *atque Ol. Nacist. stillat. drach.* ß.
Dosis à gran. 5 6. 7. *usq. ad* 20. &c.

9. *Electuarium seu mixtura cordialis.*

℞. Conserv. rosar. *unc.* viij.
Borrag.
Bugloss. à *unc.* iij.
Violar. *unc.* ij.
Nymph. *unc.* iß.
Confect. Alkerm. *unc.* ß.
Pulp. citr. condit. *unc* iiij.
Fl. citr. condit. *unc.* ij.
Spec. Diarrhod. Abb. ℥ij.
Margarit. præparat. ʒ. ij.
Corallor. utrorumque præpar. *ana* ℥iij.
Lign. Aloës pulv. ℈iv.
Ambr. grys. gran. vi.
Fol. ☉ *num.* x.
Cum syrupo acetos. citri q. s. F. mixtura.
Vires. *Spiritus vitales Balsamumque natura corroborat.*
Dosis ad magnitudinem avellanæ.

10. *Electuar. de Croco.*

℞. Croc. or. ʒ. I.
Rad. Zedoar.
Tormentill.
Nuc. vomic. à *drach. ij.*
Camphor. ℈j.
Sem. Eruc.
Rad. Diptamn. alb.
Angelic. ã. *drach. ij.*
Petasit. *drach.* iij.
Theriac. Venet. vet. ℥vi.
Mithridati. *unc.* vi.
F. Electuarium.
Vires. *Alexipharmacum est Kegleriano nihil vel parum cedens.*

11. *Electuarium diaphoreticum Plateri.*

℞. Syrup. de papav. ad ℥vi.
Rob. sambuc.
Ebul. ana. ℥j.
Spir. Juniper. ʒ. vi.
M. in electuarium.

Vires-

Vires. *Somnum conciliat, dolores sopit atque sudorem ciet, adeoque convenit in hydrope. Vide* Hechstett. lib. 1. observ. dec. 3. cas. 1.

12. *Electuarium hystericum seu laudanum facile.*

℞ fragment. lapid. pretiosorum.
Saphyr.
Hiacinth.
Topas.
Smaragd. ana ʒj.
Corall. alb. & rubr.
Margar. præpar. a ℈ IV.
Rad. Galang.
Rhabarb. an. ʒiij.
Gumm. arab.
Opopan.
Galban.
Thur.
Mastich. an. ʒij.
Bdell.
Sarcocoll. an. ℈ij.
Euphorb. ʒß.
Camphor. ʒiß.
Sem. coriandr.
Fœnic.
Cardamom.
Salis communis.
Opii Thebaic. à ʒß.
Cinnam. ʒij.
Spiritus thereb. ʒj.
Mell. despumat. ℔ß.
🜄 &
Aq. Imperial. an. q. s.
F. Laudanum l. a. instar Opiatæ.

Dos. iiij. gran. super bibendo parum vini, & os frequenter Oxycr. colluendo ad præcavendum faucium & gutturis ardorem propter euphorb.

Suffocatis ab utero, de micranicis convulsis à causâ frigidâ magna solatio est.

13. *Electuarium Orvietanum.*

℞ Rad. carlin. seu chamæleont. alb.
Tormentill.
Pistoloch.
Aristol. rot.
Scorzon. Hispan.
Calam. arom.
Angelic.
Imperator.
Anthor.
Sem. santon. &
Fol. ejusd.
Dictamn. alb.
Bol. arm.
Terr. sigillat. an. ʒj.
Theriac. veter. ʒiij.
Mell. hispan. cocti pondus triplum F. Electuar.

Vires & dosis eadem quæ Theriacæ Androm.

14. *Electuar. Nucum.*

℞. Nuc. Jugland. num. xx.
Ficuum. ping. num. xv.
Rut. unc. 1.
Sal. commun. ℈ß.
Mellis, unc. ij.
M. F. Electuarium.

Vires; *Alexipharmacum est.*

15. *Electuarium contra Phthisin.*

℞. Conserv. Rosar. vet. ℥ij.
Loch. de pulm. vulp.
Papav.
Pino. ana ℥ß.
Sem. 4. frig. maj. excort.
Lactuc.
Cydonior. an. ℈j.
Amygd. dulc.
Pinear.
Pistac. ana ℥ß.
Mastich.
Terr. sigillat.
Bol. armen. ana ʒß.
Gum. Arab.
Amyl. ana. ℈j.
Spec. Diatragac. fr ʒiß.
Diapenid. ʒß.
Sem. Papav. alb.
Portulac. ana ℈j.
Pulmon. vulpis exicc. ʒß.
Cancr. fluviatil. ust.
Trochisc. de Catab.
Tragacanth. ana ℈j.
Cum Syrupo de papav. & glycyrrh.
F. Mixtura.

Vires: *Acrimoniam mitigat, tenuitatem incrassat.*

16. *Electuarium podagricum S. Clossai.*

♃ Resin. scammon.
Jalap. an. ℥j.
Hermodact. ʒvi.
Sagapen. ℥iß.
Sem. Anis.
Fœnic.
Carui.
Milii solis.
Garyophyll.
Mari.
Costi arab.
Zinzib.
Mastich. à ℈ß.

Liquetur sagap. in aceto scyllit. coletur per setaceum commiscendo pulv. præscriptos, & in mortario marmoreo adjiciendo per pugillos sacch. pulverisatum & irrorando aq. ivæ Arthrit. F. Electuar. ut Opiata, addendo Essentiæ anis. gutt. x.

Dos. à ʒij. ad ℥ß. ad præcautionem doloris arthritici singulis mensibus in occasu ☽æ.

17. *Electuar. Regum.*

℞. Pinear. *unc.* iß.
Rosar. rubr. *drach.* ij.
Amygd. dulc *unc.* ß.
Santal. citrini. ℈ij.
Ambr. gris. ℈ß.
Moschi, *gran.* iij.

Sacchari albiss. in ▽ rosar. fragrantiss. solut. ℔. 1.

Vires. *Refrigerat, exiccat, nutrit, corroborat, &c.*

18. *Electuar. Scorbuticum.*

℞. Cons. cochlear. ℥iiß.
Chamædr.
Meliss.
Rosar. incarnat.
Acetos. citri à ʒvi.
Condit. calam. arom.

ZZib.
Rad. Pimpinell.
Cort. citri à ℥iij.
Extr. Absinth.
Juniper.
Sem. Sinap.
Eruc. à ℥ij.
Cardamom.
Cinnamom. à ℥j.
Tart. ⊕-ti. ℥iß.
Ol. Anis. ℈j.
Cinam. ℈ß.
Cum Syr. de Cinam. & de cochlear. an. q. s.
F. Mixtura.

Vires. *Reserat obstructiones mesenterii, lienisque tenorem corroborat, ideoq́ in scorbutico affectu virium est insignium.*

Dosis magnitudine juglandis parvæ mane jejuno stomacho assumpta.

ELECTUARIA PURGANTIA.

1. *Diasarum Fernelij.*

℞. Syrup. menth.
violar. *ana unc.* VIII.

Coquantur in mellis crassitiem sub finem subducto igne insperge: Radicis peponis arefactæ.

Seminum raphani & urticæ maceratorum in ▽ rosarum, arefactorum, & tritorum *ana unc.* I.

Rad. asar. contritæ & cretæ ℥ij.
Cinamom.
Sem. fœnic. à *drach.* iij.

Confice in electuarium liquidum.

Vires. *Omnis generis humores circa ventriculum & præcordia exuberantes, vomitione educit, non continuato, sed ex intervallis facto impetu, seni atq́ prægnanti tutum ac facile.*

Dosis drach. iij. vel unc. ß. ex aqua hordei vel ex mulsa.

2. *Electuarium ☿ale Crollii.*

℞. Vitri ♀ correct. per ⋇ *vid. lib.* 3.
Theriac. Androm. à *unc.* ij.
Nuc. moschat.
Mastich.
Cort. arant.
Corall. rubr. præp. à *drach.* ij.
Caryophyllor.
Sem. Fœnic.
Coriandr. præp. à *unc.* ij.

Pulverisentur optimè & commisceantur, F. Massa pilularum, cum miva cydoniorum, q. s.

Vires. *Purgat minori violentia, quam vitrum ac inprimis per secessum.*

Dosis debiliori, pilula una magnitudine pisi, fortiori dua.

3. *Electuarium de Tamarindis D. D. Greg. Horst.*

℞. Fol. Sen. s. s. ℥v.
Cinamom. opt. ℨvi.
Sem. fœnicul. ℨi.
Vini malvat. opt. ℔iij.

Semel ebuliant, postea in loco calido per ♂ ♀ digerantur. vase clauso F. deinde colatura cum expressione, qua extrahatur pulpæ passul. min. & major. ana ℥iv. ß. Extractæ massæ per setaceum adde pulpæ Tamarind. Elect. diaprun. s. lenitivi an. ℥iij. crem. Tart. ℥ij. ol. Nucis mosch. still. ℈i. anis. ℈ß.

M. F.

M. F. Electuarium.
Vires. *Purgat leniter serosos biliososq; humores.*
Dosis ℥j. *circiter.*

CAPVT LII.

De Elixyriis.

ELixyr in officinis est liquor spirituosus, facultatibus precellentibus, mediante infusione impraegnatus. Hinc convenit ut plurimum cum Tincturis liquidis.

Modum parandi singula ferè suum obtinent.

Usitatiora sunt:

Elixyr Alliatum, N. 1.
Citri. 2.
Camphorae 3.
Hystericum & Antepilepticum S. Closs. 4.
Epilepticum Ant. Freyen/ 5.
Crollii. 6.
Cratonis. 7.
Iuniperinum, vid. lib. 4.
Pestilentiale. 8.
Nephriticum. 9.
Elixyr Proprietatis, 10.
Syncopticum. 11.
Uterinum Croll. 12.
Vita Matthiol. August.
majus Quercet. 13.
minus Querc. 14.

1. *Elixyr alliatum.*

℞. Allior. expurgat. N. xx.
Contundantur, XX imponantur: affunde Sp. Vini rectific. ad 4. digit. eminent. destilla ex MB. per cohobia, semper nova alia addendo, in ultima destillatione adde Camphorae in petia ligatae collo XXbici appensae ʒ. 1. destilla ut prius, habebis praestantissimum Elixyr alliatum.

Vires. *Magni praeservativi locum habet in peste, quovis mane cochlear. unum, vel per se, vel cum aq. still. Card. bened. aut Veronic. assumptum.*

Vid. Deodatus in path.

2. *Elixyr Citri.*

℞. Cortic. citr. recent. ab albicante medulla separator. ℔iij.
Vini non rectif. ℔xij.
Macerentur aliquamdiu, postea destillentur per vesicam cum refrigeratorio, donec phlegma stillare incipiat.
Huic spiritui, cum pauxillo croci tincto, adde
Succ. citri purific. ℔iß.
Habebis Elixyr citri.

N. *Sennertus addit quoque* ▽*m rosarum* ℔iß. *in qua soluta Sacchar. cand. unc. x.*

Vires. *Elegans est cordiale & antidotus contra pestem & aëris contagia.*

Dosis cochl. 1. *singulis auroris, jejuno ventriculo, nisi Epatis calidior temperies, vel capitis imbecillitas prohibeant,*

eo enim casu, satiato ventriculo melius confert Tentzel. in exegesi.

3. *Elixyr Camphora, s. ♥i, Camphoratus, ▽ pestilentialis Hartmanni.*

℞. ♥i opt. ℔i.

Camphor. select. (tempore Æstivo) ℥vii. ℈i. (Hyemali) ℥x. ʒij. M. incisa prius camphora; & statim solvetur sine △, appende in nodulo croc. or. ℈ß. fiet ♥ aurei coloris. Serva in vitro benè clauso.

Vires. *Utilissimus est in peste, tàm præservando, quàm curando.*

N. *Poterit itidem adhuc semel destillari. Hartman. in pract. loc. de peste.*

4. *Elixyr hystericum & antepilepticum.*

℞ Rad. pœon.
acor. ver.
visc. querc. ana ℥i.
sem. pœon. ℥ß.
santal. rubr. ʒii.
flor. nymph. alb.
lavend.
Rosf. rubr.
papav. errat. a M ß.
camph. ℈ii.
extracti opii puriss. ʒii.
castor. per ♥ ʒi.
spiritus sang. human. vel cervini ℥xii.
⊖ volatilis ʒi.

Igne menstruo digerantur in diplomate, coletur liquor per chartam serveturque.

Dos. junioribus à gutt. vj. ad ℈ß. adultis ad ℈j. in vino, jusculis, aq. stillat. tàm in paroxismo quam diebus aliquot ante Novilunium. Idem Elixyr valet adversus hemicraniam, Cephalaam, vertiginem per aliquot dies continuos sumptum, purgato tamen antea corpore.

5. *Elixyr Epilepticum. D. D. Freyen.*

℞. Spirit. Corall.
Tart. à ℥iß. ʒii.
Sal. com. cran. human. volat.
sang. human. volat.
Succin. volatil. à ℈j.

M. stent in digestione, ♂ (14.) servetur in vitro benè clauso.

Dosis guttula aliquot.

6. *Elixyr Epilepticum Crollii.*

⊖lum ad flavedinem calcinatum; imbibe ♥i ut f. massa.

℞. Hujus massæ ℔ iß.
Rasur. cranii human.
Visc. Quercin.
Ungul. alcis.
Granor Pœon. à *unc.* 1.

Omnia scindantur & tundantur, postea mixta destillentur per Retortam gradatim.

Hujus egressi liquoris ℔. 1, rectificetur in MB supra.

Castorei.
Spec. Diamosch. dulc. ana ℥ß.
Anacardin. (fruct.) ʒvi.

Postea adde ♥i ℔iv.

Sal. Pœon drach. 1.
Liquor. salis perlar.
Liquor. salis corall. à. ʒ1.
Ol. anis.

Suc-

Succin. ana. ℈ij.

M. & digere in MB per mensem.

Dosis cochl. ſ. vel integrum in ▽ pœon. & ſimili, continuando dies (9.)

7. *Elixyr antepilepticum Cratonis.*

℞. Ciner. cornic. ex nido extract.
Turtur.
Cran. human. calc. ana ℥ij.
Gran. Tiliæ autumno collect. ℥ii.
Stercor. leonin. ℥ß.

Affunde ▽ ad eminent. digit. 3. extrahe ſ. a. ex fecibus calcinatis elixivia ſal, addeque extractionibus. Poſtea adde vini malvatici tantundem (cum ▽) & ſacchar. candi unc. iv.

Dosis cochl. ſ. ad 1.

8. *Elixyr peſtilentiale.*

℞. 1. Flor. Sulph. ℥iii.
Ol. Juniper. (à bacc.) rectificat. ℥. VIII.
Succin. rectific. ℥ii.

Digerantur ut fiat ſolutio florum 2.

℞. Theriacæ Addrom ℔. 1.
F. Extractio cum ▽ optimo, abſtrahe ▽i.

3. ℞. Rad. Enul. c.
Angelic.
Baccar. Junip. à unc. iii.

Extrahatur Tinctura cum eodem ſpiritu, abſtrahaturque iterum ▽i. Miſce jam extractum hoc cum extracto Theriacæ, ac affunde olea illa eſſentificata, prius tamen filtrata, circula omnia ſimul lentiſſimo calore.

Vires. *Secretum eſt, quod in peſte & morbis epidemiis ad miraculum operari ſolet, tàm præſervando quàm per ſudorem contagium expellendo.*

Dosis, in præſervatione guttulæ aliquot, in curatione à ℈j. ad ℈ij in vino aceto roſaceo, aqua ſcordii, vel alio aliquo liquore appropriato. Croll.

9. *Elixyr Nephriticum.*

℞. Baccar. myrtillor.
Heder.
Alkekeng.
Juniper ana ℈ii.
Herb. Adianthi.
Veronic.
Ruſc. ana p. 1.
Rad. Cyper.
Pimpinell.
Ononid. ana ʒß.
Succ. Limon. ʒij.
Fl. Geniſt.
Bugloſſ.
Sem. Melon.
Cucurbit. ana ʒj.
Nucl. avellanar. c. pellib. N. IV.
▽i. rectific. q. ſ.

F. infuſio in cella ſubterranea.

Vires. *Prodeſt nephriticis ac calculoſis, calculum atterendo & expellendo.*

Doſ. coch. ſ. vel 1.

10. *Elixyr proprietatis.*

Elixyr hoc deſumptum eſt ex Paracelſo Archidox libr. 8. num. 6. ubi omiſſo menſtruo. (origine ut loquitur) ℞. Myrrh. Alocpat. Croc. ana circulat in arena leniſſimo calore per menſes duos, dein elicit oleum per XX, idque

idque cum anatico pondere circulati (vide de extractis) per mensem circulat. Menstruum illud omissum varias opiniones peperit, unde & diversi processus, inter quos tamen usitatissimus est hic Crollianus.

℞. Myrrh. Alexandr.
Aloës Epatic.
Croc. Orient. vel Ungar. a ℥ IV.

Pulverisata humecta 🜄 alcoholisato; hinc affunde Ol. Sulph. p. c. ad emin. digit. 2. 3. extraheque tincturam ac decanta. Relictæ materiæ affunde 🜄, & ulterius extrahe, decantaque. Tandem quæ restant fæces, destillationi submitte, destillatumque prioribus adde.

N. *Elixyr hoc, si aliquamdiu digestioni commiseris, gratius fit sapore, atque efficacius operatione.*

Vires. *Partium est tenuium, calefacit & exiccat, à putredine conservat, sudorem ciet, proficuus ejus usus est in morbis malignis, hypochondriacis, uterinis, stomachi cruditate atq; inde appetitu imminuto. Extrinsecus mundificat valde vulnera sordida.*

Dosis à gutt. viij. ad xij. & plures. Croll.

11. *Elixyr Syncopticum S. Cl.*

℞. Aq. florum trium cordial.
Calend.
Lilii convall.
Roris solis an. ℥ IV.
Succi limon. depurat. ℔. I.
Aq. ros. quart. tres.
Meliss. ℔ ß.
Florum tunic. ℥ iij.

M. in matracio magno & inde in nodulis Antidoti Orvietanæ (cap. 51. descript.) ʒ ß.

Confect. de hyacinth.
Alkerm.
Diambr. an ʒ ij.
Croci Oriental. ʒ VI.
Camph. ʒ ß.
Cort. citr. cond. raspat. ℔ ß.
Sacch. cand. in aceto.
ros. solut. ℥ IV.

Omnia in matracio sigillentur luto tenaci, stent in ventre equino per 15. ♂, deinde in MB. destillentur admiscendo sub finem ℈ IV. pulv. diambr.

Hoc remedium mira præstat adversus febres syncopales, Apoplexiam morbosque subitaneos Dos. cochl. ij. paulò ante pastum, sed præmissis generalioribus ad plethoram vacuandam.

12. *Elixyr Uterinum.*

℞. Castor. ℔ ſ.
Croc. unc. ij.

Extrahe tincturas sc. cujusque seorsim cum 🜄, abstrahe ad remanentiam extractorum, quibus mixtis adde:

Extr. artemis. ℥ VI.
Sal matr. perlar. ℥ i.
Ol. stillat. angelic.
anis.
succin. a ʒ ii.

Digerantur mixta omnia per ♂ 8.

Dosis

Dosis hujus Elixyris ℈j. vel ℈ij. ingruente paroxysmo qualicunq; hysterico, tunc ilico sanantur, provocato sudore. Quod si singulis mensibus appetentibus menstruis æquali dosi utantur, non revertetur morbus. Croll.

13. *Elixyr vitæ majus Quercetan.*

℞. Rad. Zedoar.
Angelic.
Gentian.
Valerian.
Tormentill.
Scorzoner.
Galang.
Lign. Aloës.
Santal. citr. a ℥iij.
Fol. Meliss.
Ment. rubr.
Majoran.
Basilic.
Hyssop.
Thym.
Fol. Chamæpit.
Chamædr. a. Mß.
Gran. Laur.
Juniper.
Cort. Limon.
Aranticor. sicc.
Sem. Pœon.
Sesel.
Aneth.
Fœnic.
Anis.
Citri.
Card. Bened. à ℥ij.
Caryophyllor.
Cinamom.
Macis.
Zingib.
Cubebar.
Cardamom.
Piper long.
rot.
Spic. nard. à ℥ij.
Benzoini.
Myrrh.
Oliban.
Succin.
Mastich. à ʒvi.
Fl. Rorismar.
Salv.
Pœon.
Stœchad.
Calendul.
Lavendul.
Hyperic.
Centaur. min.
Betonic.
Lil. convall.
Tiliæ ana p. ij.
Cichor.
Rosar. rubr.
Bugloss. á p. I.
Mellis optimi.
Sacchar. alb. ana, ℔. I.
Aquæ Vitæ optimè rectificatæ ℔ x.

Digerantur s. a. ♂ (8. 10.) vase Hermet. clauso. Hinc f. expressio quæ destilletur, (ponendo in rostrum mosch. ʒß. ambr. grisc. croc. ana ʒj.)

ʒj.) igne initio gradus 1. & extillabit ▽ clara, quam collige ſeorſim: dein auge △ ad grad. 2. & prodibunt ſpiritus nebuloſi. Tandem △ adhibe fortiorem ut extillet oleum, & maneat in fundo materia ſicca, nec tamen perfectè arida, ne empyreuma extillatum ſapiat. Ex hac reſidua materia extrahe tincturam ſ. a. cum ▽ illa priori clariſſima & effunde. Demum miſce tres illos liquores, ac deſtilla denuò per gradus ut prius, ſingulis ſeorſim ſuſceptis. Ex materia in utraque deſtillatione reſidua, poſtquam incinerata fuerit, elice Sal. com. beneficio ▽ illius clariſſ. primo extillatæ, eamque ▽m ſale imbutam miſce cum ſpiritu & oleo ac circula.

Vires. *Hujus Elixyris ineffabiles ſunt virtutes ad curandas & præcavendas Vertigines, Epilepſias, Apoplexias, Paralyſes, Manias, Melancholias, Aſthmata, Syncopes, Lypothymias ſtomachi, & aliarum partium debilitates, cachexias, hyſtericas paſſiones, & alia id genus ſumma & deploranda ſymptomata.*

Doſis, guttula aliquot in ▽ vel decocto convenient.

N. *Hic Quercetani proceſſus non ſine cauſa à Chymiatro celeberrimo, Friderico* Greiffen *correctus eſt, quam correctionem, Quercetano Redivivo inſevi.*

14. *Elixyr vitæ minus ejusdem Quercet.*

℞. Rad. Gentian.
Centaur. min. à ℥iii.
Galang.
Cinamom.
Macis.
Caryophyllor. a ℥j.
Flor. Salv.
Rorismar. à p. ij.
Vini albi generoſ. ℔. vi.

Macerentur in MB ♂ ♀ (8.) dein exprimantur fortiter. Expreſſio deſtilletur per ⅩⅩ in cinere ad ſiccitatem. Reſiduæ materiæ extrahe tincturam cum ▽ illa deſtillata, ſ. a. Poſtmodum in cinera materias relictas & elice ſal cum ▽ card. benedict. vel ſimili (vel & fontana) ſal inſpiſſatum & purificatum adde tincturæ ſuperiori & circula.

Vires. *Specificum eſt remedium ad omnes cachexias ſtomachi, capitisque imbellitates.*

Doſis cochlear. ½.

CAPUT LIII.

De Emplastris, Ceratis & Dropacibus.

CErata (cerota,) nihil ferè ab Emplastris differunt, nisi quod paulo sint molliora & tractabiliora, adeoque non rarò inter se confunduntur.

Fiunt ex rebus pinguibus, oleis videlicet, resinis, (quæ faciunt ut cuti tenaceus adhæreant) axungiis, medullis, gummatis iisque cera q. s. susceptis, additisque nonnunquam & pulveribus.

Modus fiendi.

℞. Liquabilia, fundeque ad ignem, hinc immisce sensim pulveres, agitaque continuo donec refrigescant.

N. 1. *Proportio ceræ ad olea est* $\frac{1}{4}.\frac{1}{3}.$ *ad resinas* $\frac{1}{6}.\frac{1}{8}.\frac{1}{12}.$

N. 2. *Proportio pulverum ad olea est* $\frac{1}{8}.$

N. 3. *Gummata addenda si qua purganda prius fuerint ac solvenda in aceto similive liquore aqueo, vel si alias humor aqueus (acetum decoctum, succus, mucilago) addendus fuerit, cum oleis initio tantisper solutio illa vel liquor coquendus erit, donec plane exhalarit.*

Emplastra modo fiunt eodem.

1. Funditur cera cum oleo, hinc admiscentur resinæ, adipes, gummata, ut similiter liquescant, tandem subducto igne admiscentur pulveres, continuoque agitantur, donec refrigescant.

N. 1. *Antequam planè refrixerint malaxari solent aqua frigida, inq; cylindros. s. magdaleones redigi.*

N. 2. *Si lithargyrium addendum sit, primum id in oleo erit coquendum.*

N. 3. *Proportio exacte definiri nequit, recipiuntur tamen ferè ad aridorum ℥j. olei, pinguedinis vel mellis ℥iij. ceræ ℔. 1. resinarum ℥viij.*

N. 4. *Loco ceræ alia nonnunquam recipiuntur, e. gr. laudanum & simil.*

Cerota usitatiora sunt.

Cerotum ex Betonica.
- Capitale.
- Cerine Ctesiphontis.
- Diachalciteos.
- Diapalma
- de Galbano, s. matricale
- Infrigidans Galeni
- Oesypi
- Diapiper
- ex pelle arietina
- pro Herniosis.
- Isis.
- Sacrum s. Diadictamnum, s. Emplastrum diadictam.
- Santalinum
- Sparadrappum Vigonis.
- Stomachale

Emplastra usitatiora sunt:

Emplastrum
Album Coctum, *Aug.*
Apostolicum, A.
Arthriticum, N. 1.
Asclepiadis, *Weck.*

1. *Emplaſtrum Arthriticum F. F.*

℞. Emplaſtr. Diachyl. magn. ℥v j.
Oxycroc.
Diapalm. ā ℥ij.
Medull. cervin.
Axung. Urſin. ā ℥iß.
Tacahamac. in vino diſſolut. ℥j.
M. F. ſ. a. Emplaſtrum, quod oleo vulpino malaxetur.

Vires.

Vires. *Doloribus arthiticis, maximè proficuum est, lenit, discutit, resolvit.*

2. *Emplastrum Cephalicum.*
F. F.

℞. Resin. pin. ℥ij.
Ladan.
Myrrh.
Mastich. ʒvı.
Gum. Tacambac.
Galban.
Opopan. à ℥ß.
Visc. Tiliæ. ʒv. ℈ij.
Sem. Pœon. mar. ʒij. ℈ij.
Cubebar. ℈ıv.
Ol. Succin.
Nucist. à ʒß.
Gummatis in 🜊 dissolutis. f. s. a.
Emplastrum, addendo Terebinthinæ ℥iiß. M.

Vires. *Capitis catarrhos exiccat, idemque corroborat, proin confert in Apoplexia, Epilepsia, Vertigine, & simil.*

3. *Emplastrum Diaphoreticum.*

℞. Ceræ. citrin. ℥xvj.
Bdell. pulver. ℥v.
Colophon.
Pic. naval. ana ℥ıv.
Succin. citrin. ℥iij.
G. Ammoniac. ℥j.

F. Emplastrum. s. a. malaxan. locum Ol. ovorum.

Vires. *Discutit, seorsam humiditatem elicit & absumit.*

Usus est præcipui in Ischiatica, intumescentia pedum, & simil.

4. *Emplastrum Febrifugum Strobelbergeri.*

℞. Terebinth. cypr. opt. ℥iß. liquescat in vase cupreo super △ moderato; huic injice.

Aranear. Vivar. in hypocaustis vel locis mundis captar. N. xv.

Misceantur & agitentur cum pistillo ligneo, usque dum color Terebinthinæ fiat cinereus & vix aliquid de araneis deprehendatur: Tum iterum tepefactæ mixturæ adde:

Telar. aranearum mundatum quantum prædictæ araneæ texêre, vel harum loco adhuc 19. araneas mediocres: iterum fortiter agitentur: Interea etiam immiscendo.

Asphalti opt. pulveris. &
✳. albiss. ana ℥iß.

Terantur usque dum refrigescat materia & acquirat consistentiam Emplastri nigerrimi. Reponantur per 14. ♂. tandem rursus ad △ mollescat, & manib. oleo febrifugo inunctis malaxetur modicè.

Usus. Formentur inde Emplastra instar $\frac{1}{4}$. Thaleri, quæ auro vel argento obducta, corioque tecta, imponantur pulsib. utriusque carpi hora una ante paroxismum, relinquendo per 9. ♂. Tunc eadem hora in profluentem aquam projiciantur.

N. *Oleum febrifugum vide c. 27.*

Emplastrum hoc est de quo Strobelbergerus in troductionem typis expressam omissa descriptione Anno 1626. divulgavit

vit descriptionem itaque transmisit mihi Clariss. D. D. Iohan. Christoph. Eisenmenger / *Physicus Ord. Imperialis Heilbrunnensis, amicus meus integerrimus, cujus verba ne de genuina descriptione dubites, hic subjungo. Et sunt: Hanc descriptionem mihi communicavit illustriss. Comitis Caroli à* Wolckenstein *(qui non solum à 4tana hujus beneficio liberatus, sed & 100. Thaleris à D. Strobelbergero emit:) Frater Adamus Comes à* Wolckenst. *p.t. Ord. Teuton. Commendator in Heilbrunn.*

5. *Emplastrum ad Fontinellas.*

F.F.

℞. Ceruss.
Lithargyr. à ℥vi.
Ol. Rosar. ℔. j.
Aq. Rosar. ℥viii.
Coque l. △. in fine adde ceræ alb. ℥iij.
F. l. a. Emplastrum.

Vires. *Arcet inflammationem.*

6. *Emplastrum Gummatum Paracelsi.*

℞. Gumm. Serapin.
Bdell.
Opopanac.
Galban. à ℥j.
Solve in ✠ cola, colaturæ adde Mastich.
Thur. masc. à ʒiij.
Ceræ alb. ad pondus omnium
F. Emplastrum.

Vires. *Mundificat vulnera & consolidat, discutit tumores.*

7. *Emplastrum ad quamvis herniam exceptâ hydrocele.*

♃ exuvias anguillarum non salitas & in aq. calcis lotas, coque in lixivio donec crassescant & F. instar glutinis, quod effunde super marmor.

♃ hujus glutinis trajecti ℥iv. adde
Lapid. hæmatit.
Sacchari. ♄ni.
♃ ustian. ʒiij.
Gumm. ammon. in ✠ acerr. solut. & cum ol. Myrrh. confusi ℥iij.

M. Omnia in fictili super ⊥ lentos, ut coëant in massam Empl. tenuis, extendatur super alutam. Hoc gluten adeò tenax est ad hernias glutinandas, imò ad solutum peritonæum, ut omne aliud impar sit, superponendo levissimum subligaculum & diætam congruam observando.

8. *Emplastrum magneticum.*

℞. Gummi. Serapin.
Ammoniac.
Galban. à. ʒiij.
Solve in ✠ cola & inspissa:
Hinc.
℞. Terebinth. laric.
Ceræ ana. ℥ß.
Liquefac ad ignem, atque subducto igne admisce exactè gummi.
&
Ol. Succini. ʒij.
atque tandem
Lapid. seu magnetis arsenicalis drach. iij.

Ter-

Terræ ⊕-i ℨj.

F. Emplastrum ac malaxa cum Ol. Scorpionum.

Vires. *Vlceribus aut carbunculis pestilentialibus applicatum subitò rumpit, venenum ex imo instar magnetis potenter attrahit, nec apertum ulcus coire patitur, ante perfectam extractionem omnis venenositatis. Hartman. in Pract.*

N. *Lapidem s. magnet. Arsenic. Vide in Lapidibus.*

9. *Emplastrum mundificativum.*

℞. Ceræ ℔. I.
Resin. alb. ℥iv.
Terebinth. laric. ℥i.
Ol. bufonum.
Scorpion. ana ℥ij.
Styrac. liquid. ℥vi.
Suc. chelidon. expr. ℥iv.
Aristoloch. rot. ℥ß.
Gumm. ammoniac. in ✠.
solut. & inspissat. ℥ii.
Myrrh.
Sarcocoll. à ℨj.
F. l. a. Emplastrum.

Vires. *Mundificat vulnera venenata ac fistulosa. Hartman. in Pract.*

10. *Emplastrum Oppodeldoch, secundum Fel. Würtz.*

℞. Ceræ Virgin. ℔ij.
Terebinth. ℔. I.
Ol. commun. ℥iv.
His liquefactis adde
Succi Chelidon.
Fol. querc.
Alchimill.
Veronic. à ℥iß.

Coque ad consumptionem humiditatis, dein admisce.

Gumm. cum ✠ depurat. & inspissat.
Ammonic.
Galban.
Opopan. á ℥vi.
Golophon ℥iß.
Succin. ℥ß.
Mastich.
Myrrh.
Oliban.
Sarcocoll.

Omnibus benè mixtis & paululum refrigeratis adde agitando.

L. Hæmatit. Præparat. ℥iß.
Croc. ♂ ℥ij.
♀. ℥j.
Tut. præparat. ℥iij.
Lapid. calaminar. ℥x.
Tandem in fine admisce
Terræ ⊕-li edulcoratæ q. s.
ad colorem brunnum i. e. purpureum conciliandum.
F. Emplastrum.

Easdem vires ac applicationem cum stictico Crollii obtinet

N. *Terebinthinam addere præstat ante pulveres.*

11. *Emplastrum Oppodeldoch Paracelsi.*

℞. Gumm. Galban.
Opopan.

Ammoniac.
Bdell. ā ℥j.

Macerentur per ♂ (8. vel plures) in ⚹ cola & inspissa ad consistent. mellis: Dein.

℞. Lithargyr. pulv. ℔. ß. (alii ℔. iß.
Ol. commun. ℔ iß.

Coque lento △ continuo agitando, donec brunnum sive spadiceum calorem acquirat: hinc adde.

Ceræ ℔. 1.

Qua liquefacta, immisce etiam superiora gummata, & paulò post.

Ol. Laurin. ℥iij.

Move diligentissimè, donec nimirum omnia exactissimè fuerint mixta remove ab igne, adde.

Croc. ♂.
Mum. transmar.
Magnet. præparat.
Magist. corall. alb.
rubror. ā ℥ß.
Lapid. calamin. præp.
Myrrh. rubr.
Thur. masc.
Mastich.
Rad. aristoloch. rot.
ā ℥ij.

His pulveris: infunde pedetentim in liquefactum Emplastrum, omnia exactè miscendo.

Postremo.

℞. Balsam. succin. ʒj. (ol. crassioris
O. laurin. ℥j.
Terebinth. ℥ß.

M. & liquefac seorsim, solve in eodem.

Camphoræ ʒij.
& tandem. Croc. or. ʒß.

Solutionem hanc seorsim factam, cum Emplastro calido misce exactissimè, ut fiat Emplastrum, quod malaxa oleo hypericonis.

Vires. *Curat omnia vulnera, punctim & cæsim inflicta sine omni pure. Excrescentiam carnis impedit, ejus tantum, quantum opus est producendo, Ulcera antiqua prius mundificata similiter curat.*

N. *Si fortius desideras & ad sananda quævis æsthiomena & corrodentia ulcera proficuum.*

℞. Croci metallor.
Colchotar.
☿ij per se præcipit. ana q. v.

M. pulverisando, atque pulveris hujus ʒß. misce ad liquefacti Emplastri ℥ß. superaddendo aliquid Terebinthinæ. *Hartmann. in Croll. & in Practica.*

12. *Emplastrum Saturninum expertum à S. Closs.*

♃ albi plumbi ℥iv.
Cretæ albiss. ℥ß.
Myrrh. rubr. ʒij.
Amalgamatis ex part. ij. ☿ & parte unâ ♄ ni, ʒvi.
Axung. verris q. s. ad formandum Emplastrum in mortario calido.

Vires: *Ulcera callosa & maligna, imò pessima unâ solâ admotione curat. abluendo ea primo (si sordida sint) aqua dissolutionis lapidis Salutis Crollij, mox Empl.*

Empl. in alutâ sat. spissè extensum admoveatur Ulceri, & si opus sit Emplastro Diachalciteos contineatur, superinducta fascia lanea (Gallicè feltn, satis stricta, neque removeatur ante 15. ♂.

13. *Emplastrum ad Scyrrhos S. Clossai.*

℞ Gumm. carann.
Tacamahac. an. ℥j.
Ammon.
Galban. an. ʒii.

Liquentur in aceto & per linteum colentur, deinde admisce.

Ol. liliorum alb. ℔ß.
Axung. taxi ℥ij. M. & adde
☿ mineral, vel aquilæ alb. dulcificat. ʒij.

Redige ad formam Emplastri & adjunge.

Lytharg. subtiliter pulveris. ℥ij.
Rad. elleb. nigr.
Bryon. an. ʒij. M.

Hoc Empl. omnes tumores contumacissimos & crudos vel suppurat in partibus suppurabilibus, vel ex toto resolvit, si flatus prædominentur.

14. *Emplastrum Spleneticum de Cicuta, F.F.*

℞. Cicut. cum toto incisæ & pulveris. ℥IX.
Succ. expressi ejusdem ℥IV.
Ol. cappar. ℥XVIII.
Irini ℥VI.

Misce, digereque in MB per ♂ 4. dein coque. Hinc colentur cum forti expressione.

In hac dissolve:

Ceræ novæ. ℥IVß.
Gumm. ammoniac. in succ. cicut. sol. ℥iß.
M.F. Emplastrum.

Vires. *Lienem obstructum aperit, roborat, duritiem emollit, &c. sed & ruborem inducit.*

15. *Aliud Empl. Spleneticum Foresti, Ceratum de Ammoniaco dictum.*

℞. Ammoniac. in ✠ dissol. ℥j.
Ung. Dialth.
Empl. de melior. an. ℥ß.
Furfur. frument. cibrat.
Pulv. rad. Bryon.
Ireos ana ℥ß.
Pingued. anat.
Anser.
Gallin. ā ʒiij.
Bdellii.
Galban. ʒiß.
Ol. irin. an. ʒiß.

Bulliant leniter in mucilaginibus sem. lini & fœnugr. ā q. s. & ut in formam debitam cerati coeant, adde Ceræ ℥ß.

Terebinth. &
Resin. pini ana ℥iß.
F. Emplastr.

Vires. *Plurimum emollit & resolvit duritiem scirrhosam, eoque nomine arcanum Foresto fuit. Obs. 20.12.*

16. *Emplastrum Stiticum Crollii.*

℞. Minii.
Lap. calaminar. ana ℔ß.
Lithargyr. auri & arg. ana ℥iij.

Ol.

Ol. Lini.
Olivar. ana ℔iſ.
Laurin. ℔ſ.
Ceræ.
Colophoniæ ana ℔j.
Vernicis.
Terebinth. ana ℔ſ.
Gumm. Opopanac.
Galban.
Serapin.
Ammoniac.
Bdellii ana ℥iij.
Carabe citrin.
Oliban.
Myrrh. Alexandr.
Aloês epat.
Ariſtoloch. long.
rotund. ana ℥j.
Mum. transmarin.
Magnetis.
Hæmatit. ana ℥iß.
Corall. albor.
rubeor.
Matr. perlar.
Sanguin. Draconis.
Terræ medicat. Strigenſ.
Vitriol. alb. ana ℥j.
Fl. Antimon.
Croc. ♂ ana ℥ii.
Camphor. ℥j.

1. Gummata 5. ſolvantur & depurentur ſolvendo in aceto, exprimendo & rurſum inſpiſſando.

N. *Doſis poteſt augeri propter feces abjiciendas.*

2. Oleo lini & olivarum admiſceatur Lithargyrium utrumque, coquendo & agitando, donec oleum coloretur, poſtea addatur lapis calaminaris, & paulò poſt, minium. Coquantur ad ſufficientiam (horas duas) cujus proba eſt, ſi ſupra unguem gutta concreſcat & condenſetur.

3. Tandem addatur circa finem Vernix, Oleum Lauri, cera, colophonia; omnibus benè mixtis & liquefactis affunde ſucceſſivè gummata liquefacta, diligentique agitatione miſce, idque calore lentiſſimo (cave ne bulliat) poſtea admiſce pulveres: ultimo Camphora reſoluta in oleo Juniperino addatur.

N. *Si forte nimis durum eſſet, addatur adhuc aliquid ceræ & colophoniæ. (præſtat terebinthina) Proba juſtæ decoctionis hac eſt; guttulæ aliquot frigeſcant, (in aquam ſc. frigidam ſtillatæ, vel ſuprà tabulam metallicam,) hæ refrigeratæ ſi digitis adhæſerint nimis molles, ſignum eſt imperfectæ coctionis, coquatur igitur ulterius ut dureſcat. Tum affunde in frigidam, at malaxa benè (hor. 3. vel 4.) manibus inunctis oleo ex chamomemelin. roſar. juniper. lumbricor. hypericon. ana q. v. mixito.*

Vires. *Prodeſt contra inveterata ulcera & vulnera recentia, conſolidando, mundificando, putredinem arcendo. Matureſcere facit apoſtemata cuncta.*

17. *Emplaſtrum Diaſulphur. Rulandi.*

℞. Balſam. Sulph. Ruland. ℥iij.
Ceræ. ℥ß.
Calophon. ℥iij.

Myr-

Myrrhæ ad pondus omnium.

Omnibus præter myrrham liquefactis & bene commixtis inspergatur myrrha subtilissimè trita, lentoque △ coquantur, ($\frac{1}{4}$. horæ) semper agitando. Hinc ab igne remove, agitaque donec refrigescant.

Vires. *Curat omnis generis ulcera, Sennert. Institut.*

18. *Emplastrum stomachicum de Tacamahaca.*

℞. Tacamahac. ℥iii.
Storac. ℥j.
Ambari momentum.
F. Emplastr. cum oleo aliquo appropriato v.g. mastich. &c.

Vires. *Emplastrum est stomacho longe utilissimum, siquidem roborat, appetitum ciet, concoctionem juvat, & flatus discutit. Monard.*

19. *Emplastrum ad Tophos & gummata* ♀ *ea S. Closs.*

♃ empl. Opodeldoch Penoti aut Croll. rec. ♁ vulgar. aut ♄ an. part. æqual. Malaxentur simul cum pauxillo gumm. guajac. & exalutâ nodis admoveantur.

20. *Emplastrum Vesicatorium, Clariss. D.D. Petri de Spina, pro usu F.F.*

℞. Cantharid. sine alis & cap. ʒß.
Myrrh.
Mastich.
Camphor.
Asæ fœtid. à ʒß.
Butyr. recent.
Terebinth. lot. à ʒij.
Ol. rosar. ʒiß.
Ceræ ʒj.
F. s. a. Emplastrum.

Vires. *Supra corium crassiusculè extensum hor. 8. vel 10. Vesicam excitat.*

N. *Vide idem apud Gregor. Horstium l. 4. observ. part. 1. ubi omittere suadet Asam fœtidam.*

21. *De Dropace.*

Ad emplastra pertinent & Dropaces, qui sunt Emplastra, à pice, ut nomen, ita & substantiam sortita, licet interdum quoque malagmatis instar fiant.

Modus fiendi.

Liqua picem, addito tantillo olei, & simil. hinc immisce immiscenda materialia.

N. *Materialia sunt piper, pirethrum, rosmarinus, euphorbium, castoreum, bitumen, Sulph. salpetra, sal commune, cinis sarmentorum.*

℞. Picis aridæ ℥i. Olei ʒii. F. Dropax simplex.

℞. Picis ℥ii. ol. citon. vel mastich. ʒß. M. Confert in vomitione ventriculo impositus.

℞. Picis siccæ, ceræ nov. ana. ℔ß. axung. suillæ ℥vi. Sulph. viv. ℥j. Liquentur in crassitiem Emplastri.

℞. Picis, ceræ, colophon. ana ℥iij. Sal. com. ʒiß. bitum. ʒj. Sulph. viv. ʒiij. piper. euphorb. ana ʒij. cantharid. ʒß, castor. ʒj. F. Dropax.

Vires. *Inserviunt Dropaces præcipuè membris calfaciendis, sanguini alliciendo,*

ciendo; & consequenter atrophia emendandæ.

Adhibetur calfactus, (derasis antea capillis) avelliturq; antequam omnino refrigescat, iterumq; calefit, & applicatur, idq; toties, donec pars rubescat.

CAPVT XIV.

De Emulsionibus.

EMulsio, ab emulgendo sic dicta, est medicamentum liquidum lac colore æmulans, ex medulla fructuum, seminumve lactescentium interveniente liquore appropriato, prolectum.

Exhibent lacteum humorem amygdalæ, sem. 4. frig. major. sem. paver. (alb.) portulac. lactuc. card. mariæ, card. benedicti, cannabis, violar. bombacis, Napi, Aquileg. Citri, &c. nuclei pœon. pineæ, pistacia, persicarum nuclei.

Lacteæ substantiæ eliciendæ satisfacere poterit liquor aqueus quicunque, veruntamen quia intrinsecus emulsiones ferè sumuntur, gratos adhibere liquores fas erit. Tales sunt aquæ stillatitiæ, aqua fontana, (cum panis frustulo decocta) decoctum hordei, glycyrrhizæ, cicerum, C.C. passularum, jujubarum, & simil.

Quantitas liquoris varia est, modo major, modo minor, prout crassior, vel dilutior emulsio expetitur. Communiter autem sumitur, triplum, quadruplum ad decuplum, & ultra.

Modus fiendi.

℞. Lactescentia, quæ adhibere animus est, (excorticata si excorticari possint, ut amygd. sem. frig. maj.) pista in mortario (præstat lapideo) subinde nonnihil liquoris (ne attritu pinguescant) instillando, hinc affunde liquoris medietatem circiter, exprime per linteum. Residuum, (quia substantia lactescens vix tota vice una emulgetur,) contunde denuò, ac emulge cum reliquo liquore.

Usus. Per se propinari poterit, vel & aliis exhibendis inservire, ut sunt potissimũ pulveres cordiales minerales, vel his similia magisteria, &c.

N. 1. *Quod si ingrata foret, dulcorari poterit Sacchare, vel rotulis; exempli gratia, manus Christi, julupo violar. rosar. vel simil.*

N. 2. *Cave, acida commisceas, quippe his substantia lactescens ad subsidendum prompta est.*

Quia emulsiones ex medicaminibus sunt, quæ facilè corrumpuntur, ex tempore ad præscriptum parari solent.

Sic fit.

Lac id est, Emulsio amygdalarum dulcium.

℞. Amygd. dulc. excorticar. ℔ß. decoct. hordei mensur. 1. F. emulsio.

Emul-

Emulsio nephrocatharctica.

℞. Sem. violar. purpur. ʒß. vel ʒvi. cum ▽ veronic. F. emulsio.

Emulsio ad acrimoniam

℞. Amygd. infus. in ▽ rosar. ℥ii. Sem. melon. papav. alb. à ʒj. hordei mundi diutissimè cocti ℥iii. F. emulsio in ▽ hord. ℔ß. adde Julep. ros. ℥ii.

Emulsio expulsiva.

℞. Sem. Aquileg.
Napi an. ℥ii.
Aq. Fumar.
Galeg.
Aquileg. a. ℥iß.
F. Emulsio.

Vires. *Valet ad morbillos & exanthemata expellenda.*

N. *Addi possunt pro libitu Iuleb violat. ℥ß. ut & pulveres appropriati. V. g. C. C. oc. l. cancri &c.*

Emulsio refrigerans.

℞. Decoct. C. C. usti, vel si alvus adstricta sit. C. C. raspat. ℔ I.
Sem. 4. frig. maj. an. ℥iii.
Papav. alb. ʒi.
F. Emulsio.

Vires. *Commoda est in febribus præcipuè epidemiis*

N. *In pleuriticis affectibus solo admiscere Aquam papav. errat: semenq; Cannabis seminibus illis frigidis intermiscere &c.*

Caput LV.

De Errhinis.

Errhina variis parantur formulis vi, del. liquoris extracti, linimenti, pulveris, &c.

Liquores tùm simplices adhiberi possunt, verbi gratia, succus betæ, majoranæ, rutæ, &c. Tum compositi.

Errhini liquidi formula sit

1, *Errh. Cratonis.*

℞. Sem. nigell. 4. diebus in acet. ros. infus. atque pulv. ʒj.
Aq. majoran. cum succ. herbar. expr. ℥iij. M.

Purgat caput. Crato.

2. *Errh. Montani.*

℞. Succ. bet. recent. ℥iii.
Aqu. majoran. ℥ii.
Ol. amygd. ℥i.
Misc. cum brodio pulli.

Vires. *Commendatur admodum ad eliciendos catarrhos per nares. Vsusq; eximii dicitur in tinnitu aurium.*

Errhinon in formâ pulveris S. Clossæi.

♃ Florum ptarmicæ ℥ii.
Bethon. ℥i.
Nicotian.
Rad. angelic. an. ℥iiß.
Transmittantur per setaceum addendo.
Scobis ligni S. ℥ii.
Cubebar. ʒi.
F. pulvis.

Vires & Dosis: *Hujus ʒj. attrahatur*

tur per nares ex tubulo incurvato. Evacuat per nares & os magnam muci liquidi salivaque copiam.

Extractum Nasale.

P. de Spina.

℞. Succ. recent. anagall. ℥iii.
betæ.
nicotian. fœm. ā ℥ii.
betonic. ℥iß.
Turbeth. gumm. ʒv.
Agaric. albiss. ʒj.

Infundantur in s. q. aqu. scabiosæ, digeranturque in vase clauso ♂ (8.) Hinc decantetur, abstrahaturque ad consistentiam extracti mollioris.

Vires. *Potentissimè educit pituitam, & humores salsos à capite per nares; catarrhosque ad fauces & pulmones destillantes ad nares divertit, parum naribus inditum.*

Linimenta, vide infra de Unguentis.

CAPUT LVI.

De Epithematis.

Epithema etsi etymologicè omne id sonat, quod parti alicui imponitur, sive liquidum id sit, sive durum: attamen in praxi denotat recentioribus (veteribus enim malagmata, unguentaque notabat, mediæ corporis regioni accommodata (medicamentum liquidum, quod spongiâ, panno, linteo, stupa susceptum parti alicui imponitur.

Fiunt Epithemata ex ▽ stillatiis, succis, decoctis, emulsionibus, aliisque liquoribus convenientibus, sive solis: sive cum pulveribus, speciebus, electuariis, & similib. commixtis.

N. *Penetrationis ergo additur nonnunquam aliquid vini odoriferi, aceti, spirituum seu aquarum spirituosarum.*

Proportio { Liquor. ℔ ß.
Pulver. ʒj. ad ℥ß. & ultra.)
Vini vel spiritus ℥j. plus minus. }

Adhibentur ferè tepidè, præcipuè capiti & cordi; artub. v. etiam frigidè applicari possunt.

Epithemata in officinis parata nulla extant, sed ex tempore miscentur, cujus rei gratia species certæ in promptu haberi solent.

Ut

Species pro epithemate Cordis.
Epatis

quibus & alias substituere licet

Exempla erunt:

I. Epithema Cordiale.

℞. Aqu. Rosar. ℥iv.
Nymphæ.

Vio-

Violar. à ℥ij.
Bugloss.
Meliss. à. ℥ß.
Vini alb. odorif. ℥j.
Pulv. sem. acetos.
Corall. rubr. præparat.
Santal. citrini.
albi à ʒß.
Cort. citri. ℈j.
Croc. ʒß.
M. fiat. Epithema.

Vires. *Cordi refrigerium adfert, syncope correptos excitat, panno scarlato susceptum, cordisque regioni tepide impositum.*

II. Epithema Epaticum.

℞. Aqu. portulac.
Rosar.
Plantag.
Acetos.
Intyb. à ℥iv.
Sem. portulac.
acetos.
Endiv. à ʒi.
Troch. de camphor.
Santal. citr. à ℈ij.
Aceti parum.
M. F. Epithema.

Vires. *Epatis & sanguinis æstum demulcet, & hinc sistit hæmorrhaginem narium Epati tepidè impositum.*

III. Epithema in febribus malignis.

℞. Aqu. Rosar.
Sambuc.
Lactuc. à ℥iß.
Acet. rosac.
rutac. ana. ℥iß.
Spec. Diatr. Santal. ʒi.
Sal. nitr. præparat. ʒj.
Theriac. Andr. ʒiß.
Croci. ℈ß.

M. F. Epithema, cui & tantillum camphoræ admisceri poterit.

Vires. *Carpis & fronti applicatum æstum febrilem mirum in modum, in febribus malignis præcipuè mitigat, Cephalalgiam lenit, somnum conciliat.*

CAPUT LVII.

De Extractis, ac 1. de Menstruis.

Extractorum campus latissimus est, fieri nimirum possunt ex *mineralibus*, *vegetabilibus ac animalibus*.

Liquor, cujus beneficio extracta fiunt, [Menstruum vulgò dici solet] varius occurrit. Spiritus vini, spiritus juniperi, spiritus mellis, spiritus Terebinthinæ, Vinum, Hydromel, serum lactis, ros majalis, uti & hujus spiritus, acetum destillatum, ▽ stillatitia, (sive ex aqua fontana pluvialive, sive ex vegetabili uno, aut pluribus, & simil. elicita illa sit.) Nec enim quivis humor, cuivis extractioni convenit, sed certus certæ, sulphu-

reus sulphureæ; salinus salinæ, &c.

Inter alia autem menstrua famosissima sunt. 1. ♁i. 2. ▽ vitæ Tart. Quercetani. 3. ▽ temperata Basilii. 4. Acetum Philosophicum Quercetani. 5. Menstruum universale, aqua cælica Lullii dicta, de quibus paucis differere placet.

1. *Spiritus Vini.*

Spiritus Vini menstrum adeo famosum est, ut quoque catholicum nonnullis dicatur. Adhiberi solet, ubi simpliciter menstrui mentio facta fuerit. Verum enim vero, num in extractione purgantium commodè adhibeatur, non immeritò dubitatur: ansam dubitandi præbet natura illius sulphurea, quæ parti salinæ extrahendæ, quali purgatrix facultas inhæret, minus commoda est: Rationi huic adstipulatur experientia, quâ constat, vim purgatricem, quam ♁ intractam reliquit, postmodum alii paruisse menstruo. Ea propter cum farrago sat copiosa menstruorum suppetat; quæ non modò minus sunt laboriosa ac minus pretiosa, sed & purgantibus qualitatibus extrahendis commodiora, satius erit loco ♁ laboriosi ac pretiosi aliud quoddam menstruum eligere, e. gr. aquam destillatam convenientem.

Adhibetur ♁ tùm simplex, tùm acuatus, *vide lib. 4.*

N. *Sunt qui ♁ crebris destillationibus per serpentinas, id est, serpentales canales destillatum & in substantiam pinguem redactum, circulatum majus Paracelsi esse volunt, sed malè.*

2. ▽ *vitæ Tartarisata Quercetani.*

Quercetanus inter Medicos Hermeticos haut postremus, peculiaria prædicat menstrua, quæ tamen sibimet reservavit. Inter hæc sunt ▽ vitæ tartarisata ac acetum philosophicum. De ▽ vitæ Tartarisata in *Pharmac. restit. cap. 26. Hactenus,* inquit, *haud dubiè animadvertisti in variis ejusmodi purgantibus Extractis, varia quoque menstrua & dissolventia, apta tamen & congrua à nobis usurpari, & quorum magni & egregii effectus abundè satis patebunt. Sed verus & peritus Chymicus qui ingeniosa quadam arte & industria sciverit præparare ▽m vitæ tartarisatam, hujusque perfectam cognitionem adeptus fuerit, is poterit inde eruere dissolvens quoddam sive menstruum generale, quo extrahet Essentias omnium rerum purgantium, radicum, foliorum, herbarum, seminum, fructuum, & florum: is inquam verè gloriari poterit, de summo & elegantissimo naturæ mysterio, de quo non licet plura addere, ne justam doctorum iram & repræhensionem incurram &c.* Hæc Quercetanus de sua ▽ vitæ tartarisata, cujus præparationem nullibi expressè tradidit, nisi intellectam velis ▽ vitæ ex hydromelite Tartarisato prolectam, de qua in Pharmacop. cap. de Hydromel. hæc habet: *Ex commemorato malvatico vino*

vino nostro artificiali (i.e. ex hydromelite) *extrahitur præstantissima ▽ vitæ, vino longè accommodatior ad eliciendas rerum essentias.* Sit ut sit, parum cedere videtur, nisi prorsus eadem sit (ut multi opinantur,) ea scil. quam dabimus *l.* 4. *Cl.* 2. *de vino.*

3. Aqua temporata Basilii.

Occurrit itidem de menstruo hoc Basiliano varietas non parva. In hoc tamen conveniunt omnes, quod ex ♀i originem trahat, quem alii acuunt sale communi, alii sale sarmentorum, alii spiritu salis, de quibus plenius lib. 4. de Vino.

4. Acetum Philosophicum Quercetani.

Aceti sui Philosophici crebrò meminit Quercetanus, eique primas inter aceta tribuit. Verum adeo ænigmaticas illius reliquit descriptiones, ut mentem genuinam vix assequi liceat. *Acetum Philosophicum*, inquit, (in tetrad. de antidot. ζωοφίλω) *ex acido liquore roris seu mannæ cœlestis, cum eademmet minera per digestiones, & fermentationes Philosophicas fit & præparatur,* & paulò post, *componimus & conficimus*, inquit, (*acetum Philosoph.*) *ex mixtione & convenienti proportione, fermentatione ac unione aëreæ aciditatis animalis, & mercurialis acoris aquei, cum vegetabili terrestri.* Hæ sunt descriptiones à Quercetano relictæ, quarum obscuritas diversas peperit interpretationes, adeoque diversas aceti illius præparationes. Libavio fit ex rore martio & manna: aliis fit, ex mellis & salis liquefacti an. ℔. 1. ⋇ ℔. ij. quæ digesta simul destillantur cum rectificatione aliquoties reiterata. Modum utrumque etsi non penitus rejiciam, attamen neuter mentem Authoris satis explicasse videtur. Nimirum secundum hunc acetum Philosophicum fieri colligitur, ex aceto hydromelitis vinosi, & sale Tart. vel proprio sale. Etenim mel, quid aliud est, quam ros seu manna cœlestis, industria apum (unde & animale audit) congestum? Hinc ipsemet Quercetanus rejectis aliis acetis, verbi gratia, è vino & simil. utpote quæ ad solutionem & extractionem rerum metallicarum inidonea sint, præfert aceta hydromelitum vinosorum, scil. quæ cum manna cœlesti, naturam animalem percurrerunt, & præter vegetabilem induerunt. *Vide Tetrad. pag. mihi* 406. Idem Quercet. *in Pharmacop. restit.* ubi in descriptione theriacæ de melle agit, Mel produci & elaborari ait ab apibus, quæ solummodo pascuntur manna cœlesti, & ex floribus odoriferis suavissimis & delicatissimis succis alimentum exsugunt.

Per terrestre vegetabile Vini tartarum intelligi ex eo liquet, quod vinum omnium vegetabilium nobilissimum facit, adeoq; κατ' ἐξοχὴν vegetabile vocari ait.

5. Menstruum Universale.

De

De Menstruo universali satius esse duco tacuisse, quam aliquid incerti tradidisse: Veruntamen non possum quin moneam, posthabitis rebus particularibus, ad subjectum universale esse aspirandum, idque quærendum, non quale pedibus calcatur, sed quatenus Vesta ea est nitidissima, id est, tartarea veste involuta.

Modus parandi Extracta.

℞. Materiæ, ex qua Extractum parare libet, q. v. para ad infusionem grossè pulverisando, scil. incidendo, radendo, & simil. hinc affunde menstruum, (e. gr. V) ut supereemineat digit. (2.3.4.) repone in teporem (MB. cineris, fimi, &c.) Extraheque f. a. Tandem depletiones omnes confunde & abstrahe l. Δ. (gr. MB.) ad consistentiam debitam.

N. 1. *Extracta cum menstruis nondum abstractis, confusa, Tinctura dicuntur.*

N. 2. *Crebriora fiunt hujusce Extracta expurgantibus, rariora ex alterantibus, quippe horum succi loco ac titulo Extractorum, Essentiarumvè ferè asservari solent.*

Sic parantur Extracta:

EX MINERALIBUS, modo jam descripto, uti patet, *lib.* 3.

N. *Extracta mineralium pleraque Tincturæ nomen retinent, de quibus infra.*

EX VEGETABILIBUS, scil. 1. *ex herbis*, 2. *floribus*, 3. *seminibus*, 4. *fructibus*, 5. *radicibus*, 6. *lignis & corticibus* 7. *aromatibus, hinc* 8. *ex resinis*, 9. *ex gummatis.*

I. Herbarum Extracta sunt rara, quippe [uti dictum,] succi eorum loco prostant. Fieri tamen possunt.

1. Modo generaliter dato, ex herbis scil. siccis.

2. Ex succis inspissatis (si subtiliora Extracta expetis,) cum ▽ sua propria dephlegmata (spiritu) quod Extr. dein filtrandum & ad consistentiam redigendum.

3. Quercetanus. ℞. Herbas virides, conquassat, elicitque ▽m leniter destillando VB. Fecibus omnino siccis, (nihil tamen adustionis redolentibus,) & in pulverem grossum redactis, affundit ▽ illam destillatam, extrahitque f. a.

II. Florum Extracta in specie sic dicta, rara itidem sunt. Succi econtra expressi inspissatique (qui communiter Extractorum ac Essentiarum nomine veniunt) crebriores; de quibus in succis agitur.

Extracta prioris generis fiunt.

℞. Flores vel gemmas (e. gr. hypericonis (incide ac affunde V rectific. ut undique madefiant, macera (♂ 8.) dein exprime. Expressionem purifica per digestionem ac subsidentiam (non cum albumine ovi, quod in omnibus tincturis, in quibus aliquid resinæ latitat, benè notandum.) Partem puriorem à fecibus decanta; Vm destillando abstrahe; remanentemque tinctu-

tincturam coagula ac serva. Sic paratum usuale est Extractum, seu Essentia Croci; quæ nonnunquam Tincturæ titulo venit.

N. *Fieri itidem possunt cum aquis propriis, vel alienis, convenientibus tamen, præcipuè si acidulæ eæ fuerint redditæ guttulis aliquot spiritus Tartari, vel Vitrioli.*

III. Seminum Extracta eodem cum reliquis parantur modo, beneficio 🜄.

IV. Fructuum Extracta (propriè sic dicta) rariora itidem sunt, crebriores succi inspissati, quæ veniunt nomine saparum, rob. mellium & succorum. Fieri nihil ominus quoque possunt ex fructibus siccatis per 🜄, vel quod melius, cum sua propria Aqua vitæ, (spiritu) quæ postmodum abstrahitur relicto Extracto in consistentia mellis. *Quercetanus in Pharmac. rest.* Sic fiunt Extractum baccar. juniperi, baccar. lauri Vide & Tincturas.

V. Radicum Extracta usualia pleraque sunt succi, sufficit enim si succulentæ eæ sunt, faciliorisque expressionis, (non mucilaginosæ) solummodo coquere, exprimere ac inspissare: Nihil ominus tamen parari quoque possunt extracta subtiliora nimirum

1. Ex radicibus minus succulentis, modo generaliter dato cum 🜄 parantur

N. *Quercetanus in Extractis bezoardicis parandis adhibet spiritum juniperi, abstractamque 🜄m (in inspissatione) reservat pro usu ibidem bezoardico.*

Sic fiunt Extracta Angelic. Aristoloch. Enulæ, Gentian. (cujus succus magis usualis est) Imperatoriæ, Pæoniæ, Tormentillæ, Zedoariæ.

2. Ex radicibus succulentis ac mucilaginosis, fit 1. Succus inspissatus, hinc ex succo seu mucilagine inspissata, l. a. cum 🜄 extractum confic. Sic paratur Extractum Symphyti.

Huc referre licet & succos qui digestione rubicundiores evaserunt, ideoque sanguinis titulum nacti sunt, vel Mumiæ.

℞. Radicem succulentam quamcunque vis, purifica optimè, contunde ac exprime succum; hunc in phiola digere calore MB, donec in rubeum convertatur colorem. Materiâ in rubedinem conversa, omniq; hypostasi sive crassamento ab ea separato, separetur liquor, qui colore albo inde destillabitur, extracto in fundo remanente sub forma sapæ rubicundæ. *Quercetanus in Pharmac. restitut. c. 26.* Sic fit Extractum ex radice Hyoscyami, cujus usus est in anodyni cujusdam & laudani compositione. Sic paratur & Extractum Esulæ.

N. *Ex radice Symphyti & Satyrii simili ferè modo, Extracta sanguinea seu sanguines eliciuntur. Nimirum pulpa illarum cum pane ac vino vel Sp. vini*

 digeran-

digerantur, defecentur ac inspissentur. Verum enim vero non Extracta, sed succi scil. propriè dicendi sunt. Vide suis locis libr. 4.

VI. Lignorum & Corticum lignosorum Extracta, duplicis generis ferè acquiri possunt, Viscosum scil. ac Resinosum.

Viscosum, quia naturæ est aqueæ, nihil aliud est quam succus inspissatus, ea propter & menstruo paret aqueo, coctioneque interveniente facilimè elicitur.

Resinosum (resina, gummi alias) sulphureo felicius obedit menstruo, in quo excellit 🜄, quem aquæ admiscere fas est.

Modus eliciendi extracta resinosa seu Gummata.

℞. Rasur. ligni (v. gr. Guajaci) q. v. (℔. 7. 8.) affunde 🜄 optimum, (ex vino, fecibus vini, vel hydromelite vinoso,) digere vitro clauso 🝫 dies (12. 15.) & rubescet; deinde exprime fortissime, ut egrediatur quoque liquor spissus rubicundus & oleaginosus. Hinc fiat abstractio, donec materia in fundo maneat, in consistentia mellis, bulliendoque bullas emittat, non secus ac mel ipsum. Tunc calentem materiam effunde in ▽ frigidam, & coagulabitur instar aloës, aut gummi rubei. *Quercetan. Pharmacop. restit. cap. 26.*

N. 1. *In conficiendis hujusce generis extractis, non incongruè loco 🜄i adhibere quoque licet hydromel quoddam vinosum, aut ▽ as stillat. convenientes, v. gr. ▽. ulmariæ, cardui benedicti, fumariæ, & similium, quas tamen acidulas reddere oportet cum succo Limonum aut simili. Quinimo & sola fontana, interveniente sufficienti coctione resinosum extractum elicere potis est.*

N. 2. *Idem Extractum cum 🜄 i rectificatiss. allectum, præcipitatur nonnunquam affusione ▽ æ, diciturque Magisterium; ut Magisterium Cinamomi, Ialappæ, &c.*

Extracta Viscosa.

℞. Rasuram ligni q. v. coque cum aqua quam sufficienter, hinc exprime, clarifica & inspissa q. s.

VII. Aromatum Extracta ut eo promptius obediant, 🜄 nonnihil addere convenit, v. gr. ℞. Caryophyllor. grosse contus. ℥ij. ▽ still. ℥xii. 🜄 ℥i v. macera vase clauso. Dein exprime, clarifica per digestionem, abstrahe aliquantulum in MB (ob spiritum qui primum extillat (reliquum evaporare sine ad consistentiam debitam. Eodem modo fieri possunt & Extracta ex aliis aromatibus, v. gr. ex calamo aromatico, cardamomo, cubebis, cinamomo, &c.

VIII. Resinarum extractio non nisi depuratio est, qua Resinæ in 🜄 rectificatissimo solvuntur, colantur, ac demum abstracto 🜄 inspissantur, vel affusa aqua, quâ sulphurea 🜄 natura diluitur ac debilitatur, præcipitantur. Et hæc nonnunquam titulo Magisterii veniunt, aut Resinæ, e. g. Resina vel

vel Magisterium scammonii, & simil.

IX. Gummatum Extracta sunt portiones gummatum, tùm viscosæ, tùm resinosæ ab invicem scil. separatæ. Convenit igitur hæc separatio iis solum, quæ parte viscosa ac mucilaginosâ simul constant, ut ferulacea; fitque. ℞. Gummi aliquod ferulaceum, solve lento calore (præstat in cucurbita cæco alembico occlusa, vel vase simili,) solutum ac depuratum, repone aliquot diebus, & subsidebit pars resinosa. Hinc decantetur liquor turbidus à resinosa parte subsidente) clarificeturque si opus) depurando cum albumine ovi, vel per linteum colando, ut clarus evadat; dehinc inspissetur lenissimo calore 🜄B. Sic habes viscum, i.e. Extractum viscosum.

Resinosa illa subsidentia lento quoque calore exiccata, exhibet resinam, i.e. resinosum Extractum.

N. *Extrahit quoqud Resinam 🜄 rectificatissimus.*

In ANIMALIUM familia Extracta suppeditare possunt partes carnosæ, quæque his assimilatæ membranosæ, v. gr. Matrix. Hinc stercora, fella, ossa, cornua.

Ex carnibus, carnosisque partibus fieri possunt Extracta, si lotæ exiccentur atque cum 🜄, vel simili appropriato spiritu extrahantur, postmodumque ad consistentiam debitam inspissentur.

N. 1. *Præstat, si primum antequam exiccantur, in 🜄 myrrhâ essentificato, aliquot ♂ macerentur. Vide Extractum splenis bovis, libr. 5. Item Extractum mumia humana, libr. 5.*

N. 2. *Quercetan. Pharmac. rest. cap. 26. inspissat decocta, additque appropriata, (vide supra in decoctis,) atque ita Extracta carnosa parat.*

Ex stercoribus animalium si qua Extracta parare animus sit, per 🜄 id optimè perficies, quippe hic fœtorem corrigit.

Ex fellibus. ℞. Fella exiccata, extrahe cum 🜄, *vide in Bove lib. 5.*

Ex ossibus. ℞. Ossa (v. gr. 2. vel 3. crania recentia) tere crasso modo affundeque aquam vitæ, [juniperi seu salviæ,] ut (dig. 4. 5.) supernatet, digere vase accurratissimè clauso, (♂ 12.) post coletur & exprimatur fortissimè. Sic liquor exibit rubicundus instar sanguinis, qui oleosus & resinosus erit. Iterum affundatur fecibus novum menstruum, digerendo, (♂ 4. vel 5.) cola & exprime. Expressos liquores destilla in alembico, donec remaneat Extractum in forma Sapæ. *Quercet.*

N. *Digeri & depurari poterit:*

E cornibus. Extracta cornuum fiunt è teneris (cervorum) cornibus, vel è cornibus etiam induratis, sed adhuc recentibus, mediante itidem ▽ vitæ appropriata, quæ acidula prius reddita sit cum liquore Sulph. acidulo. *Quercet. Pharmac. rest. cap. 26.*

N. *Extracta in Syrupos rediguntur, addendo post clarificationem Syrup. pomor. redolent. vel rosar. pallidar. vel Cinamom. In pulverem verò per frequentem cohobationem cum aqua propria & lentam exiccationem.*

EXTRACTA usitatiora ALTERANTIA.

1. *Alterantia simplicia.*

Absinthii.
Acori.
Agallochi, s. Ligni Aloës.
Angelicæ rad.
Aristoloch. rot. rad.
Card. benedict.
Caryophyllor.
Castorei.
Centaur. min.
Chelidonii major.
Croci.
Cubebar.
Dictamn. s. fraxinellæ.
Enulæ c.
Galangæ
Gentianæ
Guajac.
Imperator. rad.
Melissæ.
Menthæ
Majoranæ.
Myrrh.
Petasitid.
Pœon.
Rutæ
Sabinæ
Satyrii. rad.
Scabiosæ
Scordii.
Symphyt.
Tormentill.
Valerian.
Zedoar.
Zinziber.

2. *Alterantia composita.*

Extr. Laudanum opiatum, cum & sine Moscho & Ambra, *vid. lib.* 4.

Bezoardicum Quer. N. 1.
Chalybeatum, 2.
Hystericum. 3.
Matricale S. Gloss. 4.
Pestilentiale. 5. 6.
Pulmonum, 7.
Satyrii compos. 8.
Theriacæ. 9.
Theriaca benedicta. 10.
Theriaca cœlestis. 11.
Uterinum Mynsichti. 12.

1. *Extractum Bezoardicum Quercetani, pro Laudano suo.*

℞. Rad. Angelic.
Zedoar.
Galang.
Tormentill.
Cort. citri.
Lign. Aloës.
Santal. rubr.
citrin. à ℥j.
Gran. Alkerm.
Dictamn.
Spic. nard.
Caryophyll.
Nuc. moschat.
Macis.
Cinamom.

Been

Been alb.
rubr. a ℥iß.
Camphor. ʒj.
F. Extractio cum ▽ vitæ Juniperina.

Vires. *Eximiarum est Virium in arcendo Veneno, morbisq; contagiosis, qualis pestis, febres malignæ.*

2. *Extractum Chalybeatum magnum.*

℞. Limat. Chalyb. præp. ℥iij.
Rad. Ireos fl. ʒj.
Bugloss. sylv.
Cyclamin.
Eryng.
Bryon.
Zinzib. an. ʒß.
Fol. Ceterach.
Ling. cervin.
Betonic.
Rut.
Chamædr.
Chamæpit.
Agrimon.
Calamenth. a. g. xv.
Spic. indic.
Croc. or. an. g. v.
Cort. fraxin.
Rad. Capp.
Fag.
Salic.
Cost. dulc. an. ℈j.
Visc. quern. ʒj.
Cinamom. ʒß.
Sem. Ameos.
Cardamom.
Cumin. acet macerat.
Coriandr.
Agni cast.
Melanth.
Petroselin.
Portulac. an. ʒß.
Siler mont.
Galang.
Caryophill.
Macis
Xylaloes.
Zedoar.
Doronic.
Gentian. an. gr. xv.

Incisa & contusa grosso modo infundantur in s. q. V. & f. l. a. Extractum.

Vires. *Magnas vires obtinet in aperiendis obstructionibus præsertim lienis, Epatis, uteri ac Mesenterii, adeoque morbis inde subvenit.*

5. *Extractum hystericum.*

℞. Succi. Savin.
Centaur. min.
Matricar.
Arthemis.
Fol. Meliss.
Flor. Calendul. a. Mß.
Rad. angelic.
Filicis.
Aristoloch. rot. a. ʒß.

F. Extractio cum aqua Melis. ac Sabinæ addendo Sal. Tart. tantillum, Tinctura inspissetur.

℞. Hujus Extracti ℥ii.
Extract. Myrrh. ʒi.

Croc. ʒß.
Castor. ℈ß.
Borrac. ʒii.
Fecul. Bryon. ʒiiß.
F. Massa.

Vires: *Menses obstructos reserat, uterinasque passiones discutit.*

Dosis ℈ß. *ad* ℈iß.

N. *Aqua illa abstracta itidem magnas suppetias ferre potis est in iisdem affectibus.*

4. Extractum Matricale S. Clossai.

♃ extracti lienis bovis.
Puleg. regal. &
Croci cum 🜄 parati ʒij.
Myrrh. in aq. rut. murar. cum spiritu 🜔 acida, dissolut. ʒij.
Extract. cort. arant. & citri ʒiij.
Fœcul. bryon. ʒß.
Camphor. ♎atæ cum 🜄 præmissâ digestione ejusdemque abstractione in ♃ ℈j M.

Vires. *Hujus portio ad pisi magnitudinem dissolvatur in aquâ aliqua hystericâ & exhibeatur.*

5. Extractum pestilentiale.

℞. Rad. Angelic.
Olsnit.
Imperator.
Zedoar.
Vincetoxic. à ʒß.
Tormentill.
Gentian.
Petasit.
Succis.
Pimpinell. à ʒj.
Sem. Levistic. ʒiii.
Angelic.
Meliss. à ʒij.
Sem. Citr. ʒi.
Gran. Juniper. Mij.
Fol. Veronic.
Meliss.
Arthemis.
Scord.
Galeg.
Scabios.
Card. bened. à Miß.
Fl. Hyperic. M. 1.
F. Extr. cum 🜄. & inspissetur.

Vires. *Maximarum est virtutum in arcendo aëre pestilentiali, eodemque morbo & similib. malignis affectibus curandis & præcavendis. Sudorem movet.*

Dosis à ℈j. *ad* ℈ij. *&c.*

6. Extractum pestilentiale Tychonis de Brahe.

1. ℞. Theriac. Androm. veter. ℔. 1. Extrahe Tincturam cum 🜄 rectificatiss. ad superemin. palmæ affuso, Vase bene clauso. Effusiones filtra & abstrahe l. △ ad consistentiam mellis.

2. Fiant flores Sulph. simplices ter per se & quarto ex Aloë, Myrrha & Croco semel leniter elevati.

℞. Horum ʒiv.
Ol. Juniper. è bacc. rectific. ad eminent. digit. 4.

N. *Po-*

N. *Potest etiam addi olei succini rectificati pars quarta, sic melius.*

Stent in digestione tepidâ & imprægnabitur oleum tinctura Sulph. rubicundâ, effunde, ac si libet filtra. Itaque

℞. Extract. Theriac. part. XII.
Bals. illius Sulph. part. I.

Addendo si libet nonnihil Extract. rad. Angelic. Mag. Succin. alb. & Sal. Absinth. ut & aliquantulum de Spiritu illo theriacali abstracto, digerantur (d. 8.) Hinc fiat separatio ad consistentiam mellis.

Summum est curativum pestis. Dosis g. viij. x. xij. &c. In aqua appropriata statim ab initio morbi assumpt. ut sudorem cieat. Præservationis vice assumi poterunt quotidie mane g. ij. vel. iij.

N. *Potest ulterius axaltari per additionem Tincturæ Corallorum, Saphyr. Hyacinth. & Margarit.*

Quinimo ut universalius inde medicamen exurgat, acui potest tantillo florum reguli ♉ talis per diuturnam reverberationem rubificatorum. Vide lilium Theophr.

Descriptionem hanc Rudolpho Imperatori submissè communicavit Tycho Brahe.

Ex communicatione D. Johan. Waltheri Held.

7. *Extractum Pulmonum:*

℞. Pulmon. Vulpis, incide in frusta minutissima, ac adde

Herb. Veronic.
Hyssop.
Scabios. ana M ß.
Sem. Anis.
Fœnic. ana. ℥j.

Coque in phiala capaci benè occlusa in MB ferventi horas 7. vel 8. donec pulmones in liquorem redacti fuerint. Hinc cola, colaturamque inspissa. a. addendo Sacchari q. libet, ad consistentiam extracti.

Vires. *Imbecillitati ac affectibus pulmonum confert.*

N. 1. *Eodem modo fieri quoque possunt Extracta Epatis, Splenis, & similium, ex Decoctis supra è Quercetano allatis.*

N. 2. *Præstat modus quem supra generaliter dedimus.*

8. *Extractum Satyrii compositum.*

℞. Extract. Satyr. simpl. ℔ß.
Sal. margarit. ℥ß.
Ol. nucist. still.
Anis.
Cinamom. an. ℨß.

Vires. *Impotentibus succurrit. Dosis gutt. aliquot. ad 20.*

N. *Extract. simpl. v. l. 4.*

9. *Extractum Theriacæ seu Essentia,*

Theriacæ simplex & alcolisata.

℞. Theriac. Androm. opt. extrahe s. a. tincturam cum ▽ vitæ juniperina, vel ▽ extophis cervinis, vel simili ▽ bezoardica sive theriacali. Decantatas tinctu-

tincturas destilla ad remanentiam Essentiæ Theriacæ in consistentia mellis, quam serva pro usu, titulo Extracti theriacæ simplicis, vel adde sal ex incinerata remanentia elixiviatum, sub nomine Extracti s. Essentiæ Theriacæ alcolisatæ.

N. *De hoc Theriacæ & similibus Extractis, duo quæ moneam, habeo.*

Primum suggerit ingredientium diversitas, quâ vix credibile est, singulorum Essentias æque uni soli menstruo parere. Nec est quod oggerant, fermentando cuncta in unam naturam coaluisse: Dubium enim haud leve, utrum fermentando natura rerum adeo immutari possit, ut quæ antea menstruum Tartareum prorsus respuebant, facta fermentatione idipsum amicè amplectantur.

Secundum, quod monere dixi, ipsamet prabet fermentatio, quippe quæ potissimum rerum fermentabilium partem in Q. E. exaltat, id est, volatilisat, spiritualem ac volatilem reddit. Exemplo sint Vinum, Cerevisia, succi fructuum fermentati, & similia. Ea propter cum Tinctura destillationi submittatur, qua volatilior pars abstrahitur, quis infringet Extractum in fundo destillatorii remanens, potissima sua parte esse exutum.

Ut has difficultates evitent, sunt qui species seorsim menstruis idoneis extrahunt, itaq; Extracta postmodum conjungunt. Verum enim vero, nec hi ad metam ad quam collimant, pertingere videntur. Etenim compositionem Theriacæ subeunt non pauca naturæ aromaticæ, subtilioris, tenuioris, volatilioris, &c. Quæ facultates ad Theriacæ constitutionem non minus necessariæ sunt, quam reliquæ in substantia minus volatili residentes; Idcirco, cum volatiles illi spiritus à fixioribus in inspissatione separentur, operationem Theriacæ integram in Extracto hoc quis sibi spondebit? Adde quod hac ratione nonnullorum ingredientium ferocia, quæ alias fermentando in Theriaca cicuratur, indomita maneat, imo vires suas exerere aptior evadat. Præstat itaque Theriacam in sua propria substantia adhibere, quam laboriosa hac extractione operam perdere. Id quod de aliis quoque, exempli gratia, pilularum quarundam Extractis censendum.

Verum enimvero, non simpliciter Theriaca Extracta improbata velim, præcipuè si spirituosiores seu oleosiores partes interveniente præcipitatione sint, reservatæ. Qua in re non possum, quin industriam commendem Chymici solertissimi Friderici Greiffen *Pharmacopæi apud Tübingenses celeberrimi, Amici mei honorandi, qui imperfectionem præparationum harundem perpendens, perfectiorem, non ita pridem in decade sua nobilissimorum medicamentorum, Juris publici fecit, unde.*

10. Theriaca Benedicta Quercetani aucta & correcta.

1. Solvenda.

℞. Troch. scyllit. Quercetan. ℥vi.
de Viper. Venetian.

Ess. (extr.) opii cum 🜄 fact. ana. ℥iii.
Succ. Glycyrr. in 🜄 still. sol. & inspiss. ℥iß.
Ess. croci (cum 🜄.) ℥j.
Myrrh. in 🜄 sol. & inspiss.
Oliban. in gran. à ʒvi.
Gran. styrac. cal. in 🜄 sol. & express.
Gumm. Arab. albiss.
Sandarac. in gran.
Sagapen. in gran.
Succ. Acac. in 🜄 sol. & insp.
Hypocist. in 🜄 s. & insp. ana ℥ß.
Asphalt. el.
Galban.
Mastich.
Opopanac. (singul. in gran.) à ʒij.
Essent. Castor. ʒ. i.

2. *Extrahenda aromata.*

Piper. long. ℥iii.
Cinam. ac. ℥iß.
Acori. s. calam.
Cass. lign. Veræ.
Cost. Ver.
Pip. albi.
nigri.
Schænanth.
Spic. indic.
Stæchad. arab.
Zedoar.
Zingib. alb. à ʒvi.
Cardam. min.
Carpobals. veri.
Cubebar.
Folii.
Galang.
Caryophyllor.
Macer.
Spic. celtic. à ℥ß.
Lign. Aloës ʒij.

Extrahenda reliqua.

Mirobalan. Chebul. ʒvi.
Baccar. juniper. ℥ß.
Laur. ʒij.
Fl. Rosar. rubr. ℥iß.
Hyperic.
Centaur. min. ʒii.
Herb. Card. bened.
Scord. cret. à ℥iß.
Calamenth. mont.
Dictamn. cret.
Marrub. à ʒ. vi.
Abrotani.
Chamædr.
Chamæpit.
Orig. cret.
Polii Cret.
Rorismar.
Salv. min.
Scabios. à ℥ß.
Majoran.
Mari.
Lign. Asphalt.
Santal.
Agaric.
Rad. irid. Flor. à ℥iß.
Angelic.
Pentaphyll.
Rhabarb. el.
Tormentill. à. ʒvi.
Aristoloch. rot.
Asar.

Cyper rotund.
Diptamn. alb.
Enulæ camp.
Gentian.
Imperator.
Meu.
Pimpinell.
Phu Pontic.
Serpentar.
Succis.
Valerian.
Vincetoxic. an. ℥ß.
Aristoloch. long.
Cruciat. â ℥ij.
Sem. Buniad. seu Napi agrest. ℥iß.
Petrosel. maced. ℥. vi.
Ammeos.
Amomi racemos.
Anis. torrefact.
Citri.
Fœnic. Cret.
Hyperic.
Sesel seu Siler. mont.
Thlaspi seu Nasturt. alb. â ℥ß.
Dauci cretic. ℥ij.

3. *Pulverisanda.*

Confect. serpentum juniperinæ Quercet. ℥iij.
Terr. sigillat. ℥vi.
Lemn.
C. C. ustiâ ℥ß.

4. *Liquida.*

Balsam. Indici.
Ol. Nucis moschat. expr. â ℥iß.
Caryophyllor. ℥j.
Succin. camphorat. ℥iß.
Spir. ⊕ ℥ß.

1. F. Extractio seorsim medietatis aromatum & reliquorum extrahendorum, singulorum sc. 1. cum 🜄 rectific. 2. cum ▽ ♀. pluviali, Essentiam cum 🜄 extractam præcipita cũ Extractione in ▽ ♀. Hinc abstrahe in MB. ac collige seorsim spiritum theriacalem primo egredientem, seorsim etiam ▽ theriacalem subsequentem ad consistent. mellis, Residuam medietatem in pulverem redige.

2. Ex remanentia incinerata elixivia Sal. Com. cum ▽ pluviali.

3. In spir. theriacali solve sandarac. Olib. Mastich. storac. omnesque Essentias non satis liquidas eo dilue.

4. Cum ▽ theriac. in pulverem redige Trochisc. de scyllis & Vip. solve in eodem succum Glycirrhizæ, G. Arabic. & Sal. com. proprium.

5. In spir. Terebinth. ℥vi. solve Asphaltum.

6. Reliqua omnia, ut Ess. Opii. & Hypocist. Acac. Myrrh. sagapen. Galban. & opopanac. solve in ⚹.

7. Omnes extractiones, solutiones, pulveres, Ballsama, olea, expr. destill. spiritus & Sal. com. s. a. commisce quam optimè & redige in massam pilularem. Hinc.

II. *Theriaca Cœlestis.*

℞. Theriac. benedict. prior. ℔iß.

Extrahe cum sp. Theriacali, effunde & abstrahe ad consistent. mellis. Ab-

Abstractum spir. (essentia seorsim asservata) reaffunde remanentiæ priori, extrahe denuo & decanta. Remanentiæ affunde 🜄 rectific. ac extrahe residuam essentiam ejus, decanta iterum, & confunde cum priori. Residuam remanentiam in 🜄 theriacali & tandem in ⚹ spiritu Salis balsamici (Sal. nit.) fortificato extrahe. Et his ultimis Extractionib. priores præcipita & ad consist. mellis coagula, tandem permisce.

Magist. corallor.
Perlar. à ℥j.
Hyacynthi.
Rubin.
Smaragd. à ʒvi.
Bezoart. Animal.
Mineral.
Sal. corallor.
Perlar. à ʒß.
Bezoart. Oriental.
Terr. sigillat.
Unicorn. veri.
Off. de C. C. â ʒiij.
Ambr. gris. ʒij.
Inspissa in vase duplici ad formam.
Extract. vel massæ pilularis.

Vires. *Vires Quercetanus huic attribuit admirabiles in Venenis & contagiis arcendis; in exagitatione spirituum humorumque sedanda, in catarrhis, dolorib. & vigiliis mitigandis. In Balsamo nativo corroborando, putredine præservanda, &c.*

N. *Rationem utriusq; hujus compositionis vide sis de eadem superius allegata.*

12. *Extractum uterinum Mynsichti.*

℞. Bacc. Sambuci.
Ebuli ana ℥iv.
Rad. Pœon. debitè collect.
Arthemis. rub.
Dictamn. alb.
Bryon. ana ℥ß.
Visc. quern.
Sum. ammeos.
Herb. puleg.
Meliss.
Cass. lign.
Croc. or.
Castor. veri. ana ʒß.

Extrahe cum 🜄. eumque separa ad remanentiam extracti. Postea adde,

Sang. porcæ in clibano exiccat. & cùm 🜄 hysteric. præpar. ʒß.
Bezoart. Jovial,
Mag. Jovis. Anglic.
Matr. perlar.
Corallor.
Ol. antophyllor.
Angelic.
Succin. alb.
Arantior. ana ℈i.
Denuo misce & f. Extractum pro usu.

Vires: *Medicina est saluberrima in affectibus uterinis, etiam deploratissimis: Dosis ℈j, ad ʒß. tribus aut 4. diluculis continuis in aq. aliqua convenienti.*

EXTRACTA PURGANTIA.

Extracta purgantia simplicia, ut & quæ sub nomine alicujus simplicis veneunt, *vide lib.* 4.

Purgantia composita.

Extractum
Benedictum *vide infra.* N. 1.
Diacarthamum. s. Cnicopharmacum *Aug.*
Catholicum; *A.*
F. F. *vide infra* 2.
Sennerti, 3.
Arnoldi Weickhardi, 4.
Cholagogum Querc. *A.*
Holagogum Andernaci, *A.*
Melampodii, s. Ellebori nigri.
Mindereri, *A.*
Melanagogum Querc. *A.*
Panchymagogum Crollii, 5. 6.
Hartmanni, 7.
Augustanorum.
Phlegmagogum Querc. *A.*
Pilularum Aggregativ. *A.*
Aurear, *A.*
Cochiar, *A.*
Lucis major *A.*

1. *Extractum benedictum.*

℞. Fol. Sen. el.
Rhabarb. à ℥ij.
Agaric. ℥j.
F. Extractum.

Vires. *Purgat biliosos ac mucilaginosos humores.*

Dosis à ℈ß. *ad* ʒj.

2. *Extractum Catholicum Francofurtense.*

℞. Aloës succotrin. ℥j.
Turbeth. el. ℥ß.
Colocinth. ʒvi.
Agaric. albiss.
Diagryd.
Rad. Ellebor. à ℥ß.
Spec. Diarrhod. abbat. ℥j.
Macis.
Stæchad. ar.
Galang.
Cardamom.
Zedoar.
Caryophyll.
Cinamom.
Fl. Anth.
Lign. Aloës.
Visc. querc. à ʒß.
Ambr. gris. ℈j.

Infunde omnia in 🜄 ♂ (8.) exceptis speciebus, Diarrhod. & Ambra, fiatq; Extractum, cui adde Extractum specierum Diarrh. itidem per 🜄 factum & Ambram.

Vires. *Omnes humores blandè purgat.*

Dosis à ℈i. *ad* ℈ij.

3. *Extractum Catholicum Sennerti.*

1. ℞. Diagryd.
Trochisc. Alh.
Gumm. de Peru, ana ℥ß.
Aloës. ℥j.
F. Extractum cum 🜄 seorsim.
Itidem f. Extractum.

2. ℞. Turbith. el.
Rad. Elleb. nigr. à ℥ß.
Rhabarb. ℥j
Spec. Diarrhod. abb.

Aro-

Aromat. rosat. ʒij.
Utrumque Extractum conjungatur ad massam pilularem constituendam.
Dosis à ℈j. ad ℈ij.
N. *Felicius forsan procederetur, si Resina Diagrydii, Magister: Gummi de Peru, Extract. Aloës, per se fierent ut lib. 4. docebimus, atque Trochisci Alhandali cum reliquis infunderentur.*

4. *Extractum Catholicum, D. D. Arnoldi Weickhardi.*

℞. Aloës succotr. ℔ß.
Rhabarb. opt. ℥v.
Fol. Senn. s. st. ℥iv.
Rad. Mechoac. ℥ii.
Colocynth.
Turpethi el. ℥iiß.
Esul. præparat. ℥ß.
Gener. 5. mirobalan. à ℥ii.
Cinamom.
Zinzib.
Macis.
Galang.
Zedoar.
Caryophyllor.
Cardamom.
Cort. citr.
Schænãth. à ʒj.
Spec. Diambr. ʒij.
Diarrh. abb. ʒiij.
F. Extractio l. a. cum 🜄 & 🜄 fœnic. exprimatur & inspissetur.
Dosis ad ʒß. vel ℈ij.

4. *Extractum Panchymagogum Crollii, I.*

℞. Spec. Diarrhod. Abbat.
Diambr. ana. ℥j.
Extrahatur Tinctura cum 🜄 s. a. vitrum crebro movendo.

Deinde

℞. Pulp. colocynth. ʒvii.
Turpeth. gummos. ʒv.
Agaric. opt. ℥j.
Rad. Elleb. nigr. veri ℥j.
Scammon. Elect. ʒvi.
Fol. Sen. ℥iv.
Rhabarb. el. ʒiij.
Elater. ʒii.
Sem. Ebul. trit. ℥iij.
Hermodact. ʒiij.
Incidenda incidantur, terenda terantur; affunde Tincturam illam specierum, extrahaturque Tinctura s. a. decantatas extractiones inspissa leni calore MB. ad consistentiam mellis, postmodum adde.
Ol. Cinam.
Caryophillor.
Nucist. ana gutt. x.
Sal. perlar.
Corall. ana ʒij.
Salem è fecibus superioribus calcinatis extractum.
Rasur. cranii human. [vel oss. calcinat.] ℥ß.
F. Massa.
Vires. *Non datur melius catharticũ, quod minori molestia omnes humores noxios expurget.*
Dosis à ℈j. ad ℈ij. ex vino malvatico, vel alio generoso è jusculo, vel aliis cata-

catapotiis aggregativis admixtis; datur & in forma pilulari,

6. *Extractum Panchymagogum Crollii.* 2.

℞ Pulpæ colocynth. ʒvi.
Agarici.
Scammon. el. ana ℥ß.
Hellebori nigri.
Spec. Diarrhod. Abbat.
Aloës succotrin. ana ℥j.

Extrahe s. a. cum 🜄 eumque iterum abstrahe. Et quia in extractione sæpè virtus purgatrix solet debilitari, ideo quidam solent ad unam partem Extractorum addere crudorum purgantium partem alteram; adde ergo superioribus, antequam Extractum in fundo remanens planè inspissetur.

Trochisc. Alhand. ʒvi.
Diagryd. præparat.
Agaric. troch. â ʒß.
Aloës Epatic. ℥j.

Pulverisata redigantur in massam justæ consistentiæ.

Dosis à gran. 20. ad 25. & 30. & ultra.

N. *Aliud vide in Pharmacop. Augustana.*

7. *Extractum Panchymagogum Hartmanni.*

℞. Fol. sen. s. st. ℥ij.
Rhabarb. el. ℥iß.
Rad. Hellebor. nigr. ℥j.
Turbeth. alb. gummos.
Polypod. quern.
Trochisc. Alhand.
Agaric. Trochisc. ana ℥ß.
Medull. sem. cartham.
Myrrh. rubr. el. ana ʒiij.
Spec. aromat. Garyoph.
Diambr. ana ʒj.
Cortic. citr. ʒi.

Concisa & contusa extrahantur simul omnia cum 🜄 & 🜄 cinam. ana ℔iß. F. Expressio. Feces denuo extrahantur cum sola 🜄 cinam. tenuiori, percoletur postea. Extracto adde Extracti Aloës cum 🜄 Betonic. vel Veronic. facti ℥iij. F. mistio, & inspissatio ad justam consistentiam, addendo Ol. Garyophyllor. gran. 10.

Dosis. à ℈ß. ad ℈iß. *Hartman. in Croll.*

Alias insuper descriptiones videre poteris, dicto libro.

CAPUT LVIII.

De Farinis.

FArinarum conficiendarum modus vulgaris est.

Sunt usitatiores in Officinis.

Farina Amyli, amydi, Krafft-Meel.
Avenæ.

Faba-

Fabarum
Fœni græci
Glandium
Hordei
Lentium
Lini
Lupinorum
Orizæ
Piſorum
Siliginis
Tritici
Volatilis, Staubmeel.

CAPUT LIX.

De Feculis.

FEculæ ex radicibus nonnullis, iiſque viridibus eliciuntur, rariſſimè ex foliis.

Modus fiendi.

℞. Rad. (v. gr. ari,) q. v. lotam vel raſam, conquaſſa optimè in mortario, affundendo aquam ſubinde, ut fiat pulpa liquidiuſcula, hanc fortiter exprimè, expreſſionem liquidam repone, ut ſubſideat fecula. Feculam ſubſidentem exicca. Sic fiunt.

Fecula Ari.
Bryoniæ
Iridis noſtrat.
Liliorum albor.
Pœoniæ
Raphani marini.
Scyllæ.
Serpentariæ.

N. *Scylla operationem habet peculiarem. Vide libr.* 4.

Ononidis radix cocta in ſ. q. aqua (hor. ʒ. 4.) ſi decoctum illud clarificatum prius & aliquantulum inſpiſſatum reponatur, Tart. itidem ad fundum mittit.

CAPUT LX.

De Floribus.

FLores in Chymia ſunt ſubtiliores corporis partes, per ſublimationem, à craſſioribus particulis, ſub forma ſicca ſeparata.

Modus, ut ſingulis ferè diverſus eſt; ita & in ſingulis deſcribi poſtulat.

Uſitatiores ſunt.

Flores Antimonii.
Cinnabaris Antimonii.
Flores Arſenici ☍ ſublimatum.
Benzoin.
Mercurii varii, hoc ☿ dulcis.
Salis ⚹.
Sulphuris varii.

CAP.

CAPUT LXI.

De Gargarismis, Diaclysmatis & Dentifriciis liquidis.

Diaclysmata, (Collutiones oris) sunt liquores, qui in ore detinentur, iterumque expuuntur. Hi si gargarisando adhibeantur, dicuntur Gargarismi seu Gargarismata, quod tamen vocabulum etiam generaliter pro diaclysmate non raro usurpatur. Eadem si phlegmati è cerebro eliciendo destinantur, Apophlegmatismi nomen assumunt.

Liquores hi in Officinis pro usu nulli extant, sed ex tempore, ad præscriptiones datas, dispensantur. Fiunt ut plurimum ex aquis (simplici vel destillata,) succis, decoctisvè convenientibus, in quibus pro libitu diluuntur syrupi, mella, sapæ (℥ij, iij, iiij, ad ℔. I. ▽æ) tantillum aceti, O usti, Sal. nit. crudi, præparati, spiritus Sal. nitr. ⊖i, & simil. In summa, omnis generis liquores, & quicquid in his dissolubile est, diaclysmata ingredi non nequeunt.

Exempla sint.

1. *Diaclysma Odontalgicum & apophlegmatizans.*

℞. Piper alb.
long.
Cubeb.
Staphisagr.
Cort. mori
mandrag. ā ʒj.
Rad. pyrethr. ʒij.
Contundantur & ex vino albo f. decoctum. ad ℔. I. In colatura dissolvatur tantillum aceti.

F. Diaclysma.

Diaclysma refrigerans.

℞. Cancros. viv. N. v. vi. vel viij.
Sedi major. M. iij. vel iv.
Contunde & exprime succum.
Vires. *Maximè prodest in inflammatione oris & faucium.*

3. *Diaglysma ad gingivas.*

℞. Aqu. Chelidon. min. bis destillat. ℥iv.
O usti ʒj.
M. & si libet f. filtratura.
Vires. *Insignium virium est in gingivarum putredine.*

4. *Aliud.*

℞. Aqu. Chelidon. min.
Plantag. an. ℥iß.
Cochlear. ℥i.
Extr. Chelid. min. ʒj.
Mell. rosat. ℥ß.
Spir. ⊖i g. vi M.
Vires.: *Vires easdem cum præcedenti obtinet, sed feliciores, præsertim in gingivarum putredine scorbutica.*

5. Dia-

5. *Diaclysma seu Gargarismus anti-scorbuticus. S. Closs.*

℞ Herb. cochlear.
Pyrol.
Beccabung.
Nasturt. aquat. a. Mj.
Rad. aristol. rot.
Enul. camp. an. ℥j.
Rhabarb. opt. ℥ß.
Baccar. laur. ℥vi.
Croci ℈j.
Zinzib. alb. ℥ii.

F. pulvis grossus: Maceratur per biduum in ℔. ij. cerevis. veter. idque in diplomate, decoctum coletur.

Vires: *Valet ad gingivas scorbuticas & sanguifluas. Patiens eo os colluat, ac mane & vesperi ℥ij. de eodem hauriat.*

6. *D. Ad faucium inflammationem.*

℞. Aqu. Plantag. ℥ij.
Rosar.
Acetol. à ℥i.
Prunell. ℥ii.
Rob. Diamor. ℥ß.
Sal. nit. præparat. ʒß.
M. F. Gargarismus.

7. *Diacl. apophlegmatizans.*

℞. Cort. rad. sambuc. ℥j.
Rad. Galang. ʒß.
Pyrethri. ℈ij.
Fol. Betonic.
Origan.
Majoran.
Meliss. à. M. j.
Cubebar. ʒiß.
Sem. Sinap. ℥j.
Uvar. passar. M. 1.
Coquantur in vino vel aqua.

℞. Colatur. ℔iß. præter propter
Oxymel. scyllit. ℥iii.
M. F. Gargarismus.

Vires *Phlegma à cerebro elicit.*

8. *Huc referendi sunt* LIQVORES. *fricandis dentibus, gingivisq; destinati.*

℞. Aqu. Prunell.
Plantag. ana ℥iii.
Rob. Diamor.
Syr. rosar. sicca. ℥ß. vel ℥j.
Spir. ⊕-i ʒß. M.

Inservit ad dentes dealbandos, extergendos, stabiliendos.

N. *Spiritus acidi prosunt maximè ad dentes dealbandos, sed & stuporem eorum inducunt.*

CAPVT LXII.

De Gelatinis.

Gelatina est succus inspissatus, purior, clariusculus, cum saccharo in scatulas effusus & congelatus. Et hinc Gelatina dicitur.

Parantur è fructibus nonnullis succulentis, tum è cornibus ac ossibus tenerioribus.

E Fructibus.

℞. Fructus, exprime ſuccum, expreſſum coque & clarifica, (cum albumine ovi,) hinc addito ſaccharo inſpiſſa ſenſim & effunde in ſcatulas.

Aliter.

℞. Fructus, coque in ▽, decoctionem citra expreſſionem decanta, vel filtra, ſaccharumque addendo inſpiſſa.

E Cornibus & Oſſibus tenuioribus fit ſine Saccharo.

℞. Raſur. cornuum oſſiumvè (vel eadem in fragmenta minutiora redacta,) coque vel digere aliquamdiu in ▽ (commun. ſtillatitiave appropriata,) hinc coque & filtra calidè, coagulaque.

N. *Quod ſi oſſa & cornua nimis dura ſunt, acuari ▽a poterit liquore aliquo acido, verbi gratia, ſpirit.* ⊕*-i,* ⚹*, & ſimil.*

Exemplo ſit

Gelatina oſſium de corde cervi.

♃ Raſur. oſſium cordis cervi ℥iij. Coq. in aq. & vini alb. ana ℔iß. per horas 6. aut 8. ad medias, deinde colentur, in colatura diſſ. ſacch. opt. ℥vi. agitentur ſimul cum

Succi limon. ℥ii.

Aq. roſ. ℥j.

Dein recoquantur ad medias, addendo ſub finem.

ambr. griſeæ ſeorſim in aq. roſ. inſuſ. ʒß.

Tincturæ cinnam. in vino fact. ʒj. Colentur & refrigerentur.

Sic ſunt.

Gelatina Cytoniorum.
Pomorum.
Pyrorum.
Ribium.
Cornu cervi.
Granii humani.

N. 1. *His immiſcentur nonnunquam pulveres, vel Extracta, & ſimil. unde Gelatinæ compoſitæ, tùm alterantes, tùm purgantes, v. gr. Gelatina Cytoniorum purgans. vide libr. 4.*

N. 2. *Sunt qui Gelatinas Cytoniorum* Marmelatas *vocant, easque tùm ſimplices, tùm aromatiſatas pro uſu domeſtico parant, varii coloris.*

CAPUT LXIII.

De Infuſionibus.

INfuſionis (infuſi) nomen potionibus potiſſimum imponi, iisque purgantibus, lib. 1. diximus, harum rationem hic loci exhibemus.

Liquorum exhibent aquæ ſtillatitiæ, (tum & fontana,) ſerum, mulſum, hydromel vinoſum, vinum, & ſimil.

Materia infuſioni apta, etſi & ex mineralibus & animalibus ſumi queat, tamen hujus loci inprimis ſunt vegetabilia, & maximè purgantia cum corrigentibus.

Modus

Modus parandi.

Recipiuntur res medicamentales, præparatæ ad infusionem, incidendo, contundendo, limando, &c. prout in decoctorum doctrina traditum; immerguntur liquori, quantitate & qualitate intentioni medicæ respondenti, reponunturque, si extractio maturanda, loco calido, (in cineres vel juxta fornacem.) Hinc decantetur liquor, exprimaturve pro usu.

Proportio liquoris præscribitur ferè q. f. id est, ut materia cooperiatur, liquorque superemineat digitos versus, 1.2.3. &c.

Exempla sint

1. *Infusio Cholephlegmagoga.*

℞. Agaric.elect.ʒiß.
Rhabarb.opt.℈ij.
Zinzib.℈ß.
Spic.Nard.gran.v.
Sal.gemm.gran.iij.

Pulverisentur grossè & infundantur per noctem in
Aqu. Eupator.
Cichor.â ℥iß.

Hinc calefiant & colentur cum expressione. F.Potus.

Vires. *Purgat bilem & phlegma.*

N. *Sal gemmæ additur ad facilitandam extractionem: cujus rei gratia & sal. Tart.add. poterit.*

Hujus generis sunt Vina medicata,(ut & Cerevisiæ medicatæ,) tùm alterantia, tùm purgantia v.g.

2. *Vinum Arthriticum:*

℞. Fol.chamædr.
Chamæpit.
Sum.Salv.ana ℔iß.
Flor.primul.ver.
Anth.
Lil.convall.ana ℔ß.
Ras.lign.Guajac.℥viii.
Visci quern.℔ß.
Rad.Chin.℥iii.
Caryophyllat.℥iv.
Vini musti mensur.LXXX.

Ponantur ad fervescentiam, ut deferveant.

3. *Vinum Medicatum Cephalico-Spleneticum.*

℞. Rad.Caryophyllat.℥iiß.
Cichor.℥iß.
Enul.℥j.
Herb.Ceterach.
Veronic.c.fl.
Card.bened.c.florib.
Epatic.stellat.c.flor.
Summit.Centaur.min.ana
Miß.
Cort.Arant.sicc.℥ß.ʒij.

Incidantur herbæ, contundanturq; grossè radices & cortices, infundanturque in vini mensur.viij.

Vires. *Catarrhis insigniter opitulatur, caput, epar & lienem corroborat.*

4. *Vinum Matricale.*

℞. Herb.Meliss.
Puleg.
Capill. ♀.
Salv.
Calamenth.
Artemis. ana M.ß.
Fl.Squinanth.℥ß.

Calendul.
Cheir. ana p. ij.
Nucist.
Macer.
Cubebar.
Cardamom.
Granor. Paradys.
Zedoar. ana ʒj.
Vini generosi mensur. iv. addendo saccharum pro libitu.

5. Vinum purgans.

℞. Fol. Sen. Al. s. st. (sine stipitib.) ʒ.x.
Follicul. sen. ℥iß.
Epithym. ʒvi.
Sem. cartham. conqu. ʒß,
Gialapp. ʒiij.
Cort. Helleb. nigr. ʒß.
Cinamom. ʒj.
Galang. ʒß.
Zingib. ℈ß.
Cort. citr. ℥ij.
Vini mensur. i.

Vires. *Purgat humorem Melancholicum & seorsum. Dosis ℥iij. iiij.*

N. *Plura Exempla aliunde petere licet, vel ex decoctis, vel ▽is destillatis compositis huic accersere. Nimirum species dictorum Medicamentorum non minus & hic adhiberi poterunt.*

6 Vinum Sanctum.

℞. Vini alb. opt. ℔. xv.
Lign. Guajac.
Sarf. Parill. an. ℥iiß.
Fol. Sen. s. st. ℥iij.
Polypod. q. ℥ij.
Conquassata infundantur, digeranturque hor. 24.

Vires. *Valet ad morbos frigidos, paralyticos, cacochymicos & maximè ad luem ♀ inveteratam. Singulis diebus mane ℥viij. & sero ante ingressum lecti tantundem, patiens capiat. Exerceatur valide, nec opus ut semper domi in claustro maneat. Philip. Müll. in mirac.*

Huc pertinent Vina Hippocratica seu Clareta.

v. g.

7. Clarum laxativum.

℞. Cinamom.
Galang.
Caryophyllor.
Macis.
Zinzib. à ʒj.
Turbith. alb. ʒvi.
Fol. sen. el. ℥j.
Mechoacann. ʒiij.
Sacchar. ℥iij.
Vini generosi ℥xvi.
Aq. fontan. ℥viii.
Cremor. Tart. ʒij.

Stent in infusione per noctem, dein colentur per Manicam Hippocraticam.

Vires. *Purgat humores melancholicos & pituitosos.*

Dosis ℥iij. vel iiij.

8. *Claretum purgatorium, s. Vinum Hippocraticum ♂iale.*

℞. Vitri ♂ subtiliss. pulveriss. ʒj ℈ij.
Vini alb. opt. ℥viiiß.

Digerantur vase vitreo benè clauso, in MB. ♂ ♀ (6.) dein cola, colaturæque adde.

Sacchar.

Sacchar. albiss. pulverisat. ℥iij. vel ℥ß.

Aromatisetur cum opt. ▽ cinam. & servetur. Dosis ℥ij.

Vires. *Satis leniter suaviterque operationem suam infra & supra exercet. Sala.*

CAPUT LXIV.

De Iulebis & Moretis.

IUlebi (Julepi) in Praxi usitatissimum potionis genus constituunt, quod ob saporem gratum, pro potu ordinario ægris præscribi ut plurimum solet.

Parati autem in Officina nulli extant, sed ex tempore parantur.

N. *Iulepi violaceus & rosaceus Officinarum, Syrupi consistentiam obtinent.*

Parantur ex liquore potulento, in quo Syrupi, saccharumve dissolvuntur, additis, prout visum fuerit, & aliis in liquore illo dissolvi aptis, qualia succi spiritus, & simil.

N. *Syrupi vices & conserva supplere potest, accedente colatura.*

Liquor ille potulentus adhibetur varius: Aqua stillatitia, fontana, (correcta pane tosto) decoctum verbi gratia, C. C. Glycyrrhizæ, Hordei & simil.

Proportio Liquoris, ℔.1.
Syrupi. ℥j. ℥ij. vel prout palato placuerit.

Acidiusculi, adeoque gratiores, non rarò reddi solent, spiritu ⊕-i ad saporem gratum usque instillato.

Exemplo sint.

1. ℞. Decoct. C. C. usti, id est, in quo c.c. (v. gr. ℥j. vel ij.) sit coctum ℔. 1.
Syrup. papav. err. ℥j.
corallor.
Succ. Berberor. ana ℥ß.
M. F. Juleb.

Confert in febribus aliisque sanguinis ebullitionibus, quas vigiliæ alvique fluxus comitantur.

2. ℞. Aqu. fontan. pane correct. ℥x.
Julep. rosar. ℥iß.
Syr. cinam. ℥ß.
Aqu. Rosar. ℥iv.
Spir. ⊕-i q. s. ad gratum saporem videlicet ℈ß. vel. ʒß.
F. Juleb.

Vires. *Refrigerat, roborat, potusque gratus est ægrotis.*

3. ℞. Aqu. hordei, id est, decoct. ℔iß.
Conserv. rosar. ℥iij.
Conquassetur conserva, tantillum subinde decocti affundendo, hinc coletur, & si placuerit, filtretur.

N. 1. *Acida si decocto C. C. (inprimis è crudo C. C.) instillaris, turbidum id redditur.*

N. 2. *Poterit itidem Santalo rubro aromatizari, santali scil. ℥ß. simul conquassando.*

Hujus quoque loci est Moretus nostratibus dictus, potionis genus, ex aromaticis aliisve confortantibus commixtum, addito ad gratum saporem saccharo vel syrupo.

N. *Moretus dicitur à moris seu diamoro ingrediente. Estque mulierculis nostratibus potionis genus usitatissimum, quo veram impragnationem confortari, falsam exturbari, persuasum sibi habent.*

1. *Moretus usualis proditioribus.*

℞. Diamor.c.sacchar.℥ij.
Juleb.rosar.
Aqu.cinamom. à ℥j.
Spec.Diamb.ʒß.
Trag.Stomach.℥iß.
Vini optimi, ℔. 1. M.

Bibatur mane bonus haustus, idque diebus continuis 3.

2. *Moretus pro pauperibus.*

℞. Diamor.c.sacchar. ℥ij.
Juleb.rosar. ℥j.
Trag.commun.℥iß.
Vini, ℔.1.M.

3. *Moretus absque speciebus.*

℞. Diamor.c.sacchar.℥ii.
Julep.rosar.℥iß.
Aq.cinamom.℥j.
Vini generosi, ℔.1.M.

N. *Species quæ adduntur, post infusionem colando iterum separantur.*

Nodulus pro puerperis.

℞. Croc.integr.g.VI.
Galang.
Macis ana ℈j.
Antophyllor.N.IV.
Cardamom.℈j.
Baccar.laur.decort.N.VI.
Dentur mixta.

CAPUT LXV.

De Lapidibus.

Lapidis nomen hic sume non pro lapidibus nativis, sed pro medicamentis præparatis, quæ veniunt nomine lapidis, ut sunt 1. Lapis vegetabilis dictus. 2. Medicamenta in duritiem terream ac lapideam excocta.

Lapis vegetabilis nihil aliud est, quam essentiales vegetabilis alicujus partes conjunctæ, ac in lapidem q. coagulatæ. Fitque

℞. Plantam siccam, digere cum menstruo proprio (▽ propria stillatit.) destilla, ut habeas phlegma, spiritum ac oleum. Ex remanente ac superstite materia incinerata extrahe sal beneficio phlegmatis. Ex eadem (seu ejusdem speciei planta) extrahe tincturam cum spiritu illo. Hinc impregna Sal. com. tincturâ sua s.a. ad sufficientiam. Postea adde olei quantum impregnatum illud sal imbibere potest, & in lapidem quasi coagulantur.

N, *Hu-*

N. *Hujusce medicamenti genus etsi in Officinis paratum non extat, operæ precium tamen esset, introducere, in quo autem notandum, quod lentissimo igne in lapidem paulatim convertere id oporteat.*

Alias lapidis nomine veniunt. Lapis septicus s. cauterium potentiale, tum quoque lapis Philosophorum, (*de quibus Augustani,*) & præter hos.

1. Lapis corrosivus.

℞. Lixivium, è quo sapo niger coquitur. Id sartagine exceptum coquatur in lapidem, qui tesserarum in formam scinditur, cum refrixerit, ac vitro rectè obturato servatur.

Vires. *Cauterium insigne est, dimidiæ horæ spatio fonticulum inducere sufficiens. Heurn. in Meth. pract.*

2. Lapis s. magnes arsenicalis.

℞. ♁ crudi.
Sulph. flavi.
☍ albi.

Pulv. subtilissimè lentoque igne liquefac. Vase refrigerato eximitur materia, quæ frigore indurescit.

Vires. *Usus ejus est in peste, ubi in forma periapti de collo suspenditur: ingreditur insuper Emplastrum magneticum Hart.*

3. Lapis medicamentosus Crollii, s. Lapis salutis.

℞. ⊕-i virid. ℔. I.
alb. ℔. ß.
Alumin. ℔ i ß.
Anatron. id est, fel vitri.
Sal. commun. ana ℥iij.
Tart.
Absynth.
Arthemis.
Cichor.
Persicar.
Plantag. à ℥ß.

Ponantur in illa vitreata, affunde parum aceti rosacei, ac coque igne l. sæpius agitando: ubi incipit spissescere, adde.

Ceruss. ℔. ß.
Boli armen. ℥iv.

Diligenter misceantur omnia, donec vi ignis mediocris in lapidis duritiem massa concreverit, quæ postea fracta olla eximenda, & ad usus reservanda.

N. *Si gummata, myrrham videlicet & thus, addere voles, instituatur coctio lenta, ne comburantur, nec vis illorum in igne evanescat.*

Vires. *Virtutes ejus variæ sunt. Tollit ulcera & defluxiones; desiccat vulnera inveterata: curat erysipelas, scabiem, tineam serpigines.*

Modus utendi.

Liquescat ejus ℥j. in ▽ pluvial. mensura I. filtretur, filtratura hac utere, tùm lavando, tùm linteolum imbuendo ac imponendo.

4. Alia descriptio Iohannis **Greiff.**

℞. Alumin. ℥iv.
⊕-li ungar. vir. ℥ij.
alb.
Tartari.

Borrac.

Borrac.
Mastich.
Thur.
Sal. ✻ à ℥j.
Ceruſ. ℥vi.
Boli arm. ℥iij.

Craſſo modo contuſa, coquantur in olla vitreata capaci, cum ✠ fortiſſimo, ut ſupra. *Hartm. in pract.*

5. *Alia.*

℞. ⊕i ℔. 1.
Sal. nit. ℔ß.
Ceruſ.
Alumin.
Bol. armen. à. ℥iv.
Sal. ammoniac. ℥ij.

Omnia bene trita coque l. △. cum ✠ ad eminentiam digit. 2. affuſo in olla ſatis capaci, donec omnia redigantur in lapidem durum.

6. *Alius lapis ſalutis.*

℞. Alumin.
Myrrh. à ℥iij.
⊕i alb.
Anatron.
Ceruſ. an. ℥ij.
Thur. ℥j.
Bol. armen.
Ærugin. à ℥iv.

Tere ſimul, & cum ✠ q. ſ. coque ac coagula in lapidem.

7. *Lapis mirabilis.*

℞. ⊕i alb.
viri d.
Sacchar. fin.
Sal. nit. ana ℔. 1.ß.
Sal. ✻ ℥iß.
Alumin. crud. ℥iv.
Camphor. ℥j.

Minutiſſimè pulveriſata, miſceantur cum muria ſive brodio olivarum conditarum, ut fiat inſtar mellis. Coque dein lente & coagula in lapidem.

Vires. *Easdem vires obtinet cum prioribus lapidibus ſalutis.*

8. *Aliter: Lapis rubeus dictus.*

℞. Vitriol. Roman.
alb. ana ℔. 1. ß.
Alumin.
Lithargyr.
Lap. calamin. ana. ℥iv.
Tart. albi puri.
Sal. ammoniac.
commun. ana ℥ß.

Affuſo aceto coque l. △. ſemper agitando, & cum incipit ſpiſſeſcere adde
Ceruſ. venet. ℔ß,
Boli arm. ℥iv.

M. diligenter, & coque in duritiem lapidis.

CAPUT. LXVI.

De Liquoribus.

Liquores hic voco humores per deliquium, aut similiter paratos.

N. *In his excellunt salia resoluta, quæ Balsami, vel interdum olei nomen, licet minus accurate, sibi vendicarunt.*

Resolvuntur salia per deliquium, si aëri humido exponantur, vel & humore aqueo imbibantur: reliqua quia peculiarem modum obtinent, quo in liquorem redigantur, specialiter suis locis innotescent.

Liquores usitatiores sunt.

Liquor. Salis ammoniaci.
Arsenici.
Corallorum.
Crystallorum.
Salis gemmæ.
Lapidis Judaici.
Ludi s. calculi humani.
Oculorum cancri.
Perlarum.
Saturni.
Talci.
Tartari, i. e. oleum Tart.
Huc Liquor Lumbricorum.
Myrrhæ.

Commendatur itidem maximopere Liquor Lithontripticus compositus.

℞. Ocul. cancr.
Lapid. Judaic.
Lyncur.
Spongiæ.
Ætit. ana q. v.

Pulveratis affunde Spiritum Salis ad digit. 3. stent in solutione ♂ aliquot, hinc depleatur solutio, restitansque materia, novo spiritu salis affuso denuo solutioni submittatur, donec tota ferè soluta sit. Solutiones confusas coagula evaporando vel abstrahendo. Coagulatum tritum solve per deliquium, liquorem hunc coagula iterum, ac solve, idque repete donec coagulationem ulteriorem admittere nolit.

Vires. *Maximarum censetur virium in calculo resolvendo.*

Dosis guttæ 4. 5. &c. indies propinatæ. Vide Medull. dest. part. 1. tr. 10.

Liquor ad ulcera.

℞. Calc. viv.
Sal. ammoniac. ana.

Læviga simul. & funde ad follem fusione maturata, & confluit ▽ quam effunde. Massæ huic tritæ adde sal Tart. tantundem ac fuit alterutrius, reponeque in cellam ad liquescendum.

Vires. *Sanat impetigines, ulcera fistulosa, aliaque maligna & inveterata mundificat, & ad sanationem disponit, proin confert in cancro, serpigine, lue venerea, & simil.*

CAPUT LXVII.

De Magisteriis.

MAgisterii nomen etsi æquivocum sit, uti libr. 1. dictum: attamen communiter usurpatur pro pulvere, ut plurimum, candido, per præcipitationem ex certis quibusdam rebus præparato. Res illæ tum è mineralibus sunt, ut terræ & lapides, tum è vegetabilibus, ut Herbæ, &c. tum ex animalibus; ut ossa, cornua, crustacea.

Modus fiendi.

℞. Materiam ex qua Magisterium parare constitutum est, tere aut comminuè grossè, hinc affunde liquorem convenientem, acidum vel similem ut solvatur, vel extrahatur; solutio præcipitatur (affuso liquore vel materia cujus vi solventis vis obtundatur,) præcipitatus pulvis abluatur, si opus sit ▽ communi, hinc exiccetur lente.

Sic fiunt.

Magisteria.

1. *E Mineralibus.*

Tritis affunditur solvens, solviturque s. a. solutio præcipitatur, eluitur & siccatur.

N. 1. *Liquor solvens vulgariter adhibetur 🜊, tum per se, tum acuatum per Sp. Sal. nit. vel similes spiritus minerales, sc. ⊖ Sal. com. &c. vel peculiaris destillatur solutioni aptus liquor, de quo suis locis.*

N. 2. *Præcipitatio fit communiter oleo Tart. p. d. nonnunquam spiritu ⊖i illo modo grisea aliquatenus evadant præcipitata, hoc, albescunt magis.*

N. 3. *Quæ consistentiæ sunt durioris, ut lapides, antea calcinari volunt. Vide specialius libr. 3.*

2. *E Vegetabilibus.*

1. Tritis grossè vel incisis affunde lixivium forte ex Sal. Com. Tart. & ▽ pluviali paratum, extrahatur, decantetur ac præcipitetur effundendo aquã aluminis (in qua ☉ solutum) exicca lente.

N. 1. *Præstat adhibere herbas mediocriter siccas.*

N. 2. *Sic nobis in usu sunt tam ex alterantibus, quam purgantibus, v. gr. Magisterium Rhabarbari, cujus dosis* ʒß.

2. Sulphureis i. e. quæ oleosa parte scatent, extrahitur Tinctura beneficio 🜈 rectificatiss. præcipitaturque affusa aq. com. vel ▽ aluminis.

N. 1. *Sic fit Magist. Resinarum, Succini, Corticum resinosorum, e. gr. cinam. Turbeth. Chalapp. &c.*

N. 2. *Extractis Cat. non immerito annumerari poterunt.*

3. *Ex Animalibus.*

Ossa, Cornua, Crustacea seu Testacea exhibent sua magisteria modo, qui de lapidibus traditur. Videlicet bene-

beneficio ✕ vel spiritus alicujus mineralis acidi & acris.

Usitatiora sunt.

Magister.
Concharum.
Corallorum rub.
alb.
Cornu cervi.
Cranii humani.
Crystallorum.
Dentis apri.
Granator.
Hyacinth.
Lap. Judaici.
Magnetis.
Mandibularum lucii.
Matris Perlarum.
Oculorum cancri.
Ovorum struthii.
Percarum lapillorum.
Perlarum.
Rubinor.
Saphiror.
Smaragdorum.
Terræ sigillatæ.
Tutiæ.
Vitri Venetiani.
Ungulæ alcis.
Sic & Mag. Jalappæ.
Scammonii.
Succini.
Turpethi.

CAPUT LXVIII.

De Masticatoriis.

Masticatoria, Διαμαςήματα sunt apophlegmatizantia ita dispensata, ut dentibus masticentur.

Fiunt modis tribus:

1. Simplicia, vel integra, vel in pulveres redacta, concisave mastican-tur; ut Mastiche, uvæ passæ, pyrethrum, cubebæ, folia salviæ, agaricus & simil.

2. Eadem contusa nodulo includuntur, qui ori inditus dentibus subinde comprimitur.

3. Eadem cum cera, mastiche, carne passularum ficuumve, terebinthina, melle, & simili in massam subiguntur, dentibus submittenda. v. gr.

℞. Rad. pyrethr. ʒj. Nucist. Zinzib. ana ℈ij. Mastich. ℥j. Dissolvatur Mastiche in pista calida cum pistillo, hinc cætera admisceantur subigendo in massam, vel pastillos masticabiles pondere ʒß.

Item.

℞. Rad. pyrethr. Mastich. ana. ℥ß. subigantur cum cera in morsulos magnitudine avellanæ.

CAPUT LXIX.

De Morsellis & Rotulis.

MOrselli, (Morsuli, Tabulæ,) ex omnibus Medicamentorum generibus fieri possunt, quæ non respuunt cum saccharo soluto commisceri, inque placentas indurari. Talia sunt pulveres, Semina, (minutiora) condita, Conservæ, Olea, Extracta: Inprimis tamen ad morsellorum compositionem cooptantur pulveres, de quibus tamen notandum, quod non opus sit æque subtiles eos recipi, ac in rotulis.

Modus fiendi.

℞. Sacchari q.s. solve in liquore debito super ignem: hinc coque ad consistentiam, ut frigefactum induretur, (probare id poteris tantillo inorbiculum stanneum vel lapidem effusio:) Hinc immisce sensim pulveres, optime agita, effundeque dum adhuc calore liquidum est, supra tabulam cupream lapideamvè, ut refrigescat & induretur, demum scinde in tabulas.

N. 1. *In purgantibus loco sacchari recipi potest Manna, cujus proportio uti & sacchari pro Medici voluntate adhibetur: ut plurimum recipitur sacchari sextuplum, octuplum, &c. prout res immiscendæ fortiores vel ingratiores fuerint, e. gr. ad Extracta & Olea destillata major sacchari quantitas expetitur.*

N. 2. *Nuclei ac semina emulsioni apta, si ad morsellorum constitutionem concurrant, pro libitu in emulsionem redigi poterunt, quo saccharum dissolvatur.*

N. 3. *Condita, duplici modo morsellos subeunt.* 1. *Conquassata.* 2. *In frustula incisa.*

N. 4. *Olea destillata si occurrerint in fine ea instillare oportet; vel paratis morsellis illinere. Idem Judicium sit de Moscho ac ambra, quæ in aqua rosar. dissolvuntur, atque paratis tabulis illinuntur.*

Usitatiores sunt alterantes.

Morsuli.

Bezoardici è pulv. bezoardic.
Cephalici è speciebus cephal.
è succo & corticibus citri, s. de citro, *vide infra.* N. 1.
Imperatoris, è spec, Imper.
Pectorales, 2.
Post pastum, A.
Saccharum rosarum tabularum.
Saponea, A.
ad Vermes, A.
Zingiberis cocti, A.

Purgantes usitatiores.

Morsuli.

Diacarthami, A.
Diaphænic. A.
Diaturbith. cum rhabarb. è speciebus.
de Diagrydio, s. laxativi, *v. infr.* 3.
de Manna Tartarisat. *vide libr.* 4.

de Me-

de Mechoaca, 4.
è ſucco roſarum.

1. *Morſelli de Citro.*

℞. Carn. citr.
Cort. citr. condit. conciſ. à ℥j.
Ol. citr. gran. xij.
Succ. citri puriſſ. q. ſ.
Sacchar. in ▽ citri. ſol. ℥xvi.
F. l. Morſuli.

Sunt Cordiales, ut citrum.

N. *Fiunt & ſimplices è ſucco, corticibus & ſaccharo.*

2. *Morſuli pectorales.*

℞. Pinear. rec. in ▽ roſar. parat. ℥ß.
Amygd. d. excort. ʒv.
Sem. Melon. rec.
Cucum.
Cucurb. à ʒij.
Spec. Diarrhod. abb. ℈iv.
Mag. perlar. ℈j.
Sacchar. alb. in ▽ roſar. & ſcabioſ. ſol. ℥xvi.
F. F. à Morſuli.

Sunt nutritivi, refrigerantes, acrimoniam mitigantes, adeoque conveniunt in hectica.

3. *Morſuli de Diagryd. ſ. laxat.*

℞. Crem. Tart. ʒiij.
Reſin. ſcammon. ℥ß.
Sacchar. in ▽ roſar. ſol. ℔. 1.
F. Morſelli.

Purgant bilem.
Doſis adulto ℥ß.

4. *Morſuli de Mechoaca, F. F.*

℞. Conſerv. violar. ℥j.
Spec. Diatragacſr. ʒiß.
Turbith. gum.
Mechoac. alb. ana ℥ß.
Diagryd. præpar. ʒij.
Ol. cinam. ſtill. gran. vi.
aniſ. gran. iv.
Sacchar. in ▽ fænic. ſol. ℥xiv. F. l. a. confectio in morſul.

Purgant bilem ac phlegma.
Doſis ab ℥ß. *ad* ℥j.
Vide part. 1. l. 4. obſervat. Cl. Gregor. Horſtii.

De Rotulis.

Rotularum parandarum modus idem eſt, niſi quod Rotulæ, quia formulas Morſulis minores expetunt, medicamenta requirant, quæ rotularum formationem non impediant. Pulveres itaq; ſubtiles eſſe oportet, doſique minori.

Proportio ſacchari vulgatiſſima eſt octupla, $(\frac{1}{8})$ plus minus. In purgantibus vero quadrupla, $(\frac{1}{4})$ ſacch. } pulver. } In oleis ſtillatitiis major, ſcil. ſacchar. ℥j. ol. gran. iv. &c.

N. *Fiunt & rotulæ è ſucco & ſaccharo; ſi ſcil. hoc in illo ſolutum ad conſiſtentiam juſtam coquatur & rotuletur. Veruntamen notatu hic dignum, Rotulas, quæ ex ſuccis acidulis fiunt, v. gr. è ſucco citri non admittere coctionem, ſed ſola parari mixtione. Videlicet,* ℞. *Sacchari pulveriſat.* ℔. 1. *caleſcat ad ignem lentum, hinc affunde ſucci, v. gr. Berber.* ʒiij. *miſce & effunde in rotulas.*

Rotulæ uſitatiores ſunt.

Rotulæ de Berber.

Manus Christi simpl.
perlar.
Diatragacanth.
Sulphuris pectoral.
Laxativæ infantiles.

1. *Rotulæ pectorales.*

℞ Sacch. albiss. ℥j.
Florum Sulph. benzoinat. (ut cap. de Sulph. dicitur) ℥ij.
Ambr. gris. gr. vi.
Mosch. Orient. gr. ij.
Ol. fœnic. gut. iij.
Gumm. tragic. in aq. scabios. infus. q. s. F. massa.

2. *Rotulæ infantiles laxativæ.*

℞ Cranii human. præpar. ʒij.
☿ii per sextam ♎onem dulcificat.
Rad. Jalap. an. ʒj.
Margar. præpar. ℈ij.
Confect. alkerm. ʒß.
Ol. cinnam. gutt. vi.
Sacch. in aq. scord. solut. ℥iiij. F. Rotulæ.

Vermes necant, & inde genitam Epilepsiam arcent.

Quinimo ex singulis pulveribus & speciebus, tam alterantibus, quàm purgantibus, addito saccharo in conveniente ▽ soluto Rotulæ pro rei exigentia fieri possunt.

CAPUT LXX.

De oleis Stillatitiis.

OLea propriè sic dicta, triplicis generis in Officinis veniunt. 1. Destillata. 2. Expressa. 3. Infusa cocta.

Olea destillata.

Olea stillatitia ex singulis simplicium familiis parari possunt, mineralium, vegetabilium, ac animalium.

MINERALIA, quæ Oleum, fundunt, maximè sunt ex genere sulphureorum; ut succinum, carbo Petræ, & simil.

Destillatio illorum eadem est, quæ resinarum vel gummatum.

VEGETABILIA primaria, ex quibus olea destillantur, sunt *herbæ*, *flores*, *fructus*, *semina*, *radices*, *ligna*, *cortices*, *aromata*.

Secundaria sunt *olea*, *resinæ*, *gummi*.

Modus destillandi olea ex primariis, eadem opera perficitur, qua △s ac spiritus destillari diximus, & ut plurimum per vesicam.

N. 1. *Felicius oleum ascendit.* 1. *Si nonnihil Sal. com. vel Tart. immiscetur.*

2. *Si digestio fermentativè præmittitur, cujus promovendæ gratia nonnihil fecum cerevisiæ, vel & Sal. com. Tart. addi poterit.*

3. *Si oleum præcipuè expetetur, statim auctiore igne destillatio incipi potest.*

I. Ex herbis. ℞. Herbas virides, vel siccas, q. v. contunde ac affunde ▽m, (additoque Sal. com. manipul. ac altero, colloca ad putrescendum) hinc destilla per vesicam.

N. *Her-*

N. *Herbæ siccæ plus olei suppeditant quam virides.*

II. Ex floribus, [siccis præcipuè) olea ad eundem modum destillantur, præcipuè si contusi dies aliquot (14.) adjecta parte Sal. com. $\frac{1}{6}$ vel hujus loco sacchari,) cum ▽ fuerint macerati. Sic fiunt oleum chamomillæ, lavendulæ, rosarum, &c.

III. Ex seminibus ℞. Semen. e. gr. fœniculi grosse contusi, ℔. I. affunde ▽. font. ferventem, q. s. addendo Sal. com. M. I. (vel insuper si libet Tart. ℥j. aut ij.) digere dies (8. 9. 10.) hinc destilla △ mediocri per Vesic.

IV. Ex fructibus, e. g. baccis juniperi, lauri, & similibus, simili ratione, uti dictum, oleum educitur.

N. *Fermentatio promoveri potest addito tantillo fecum cerevis.*

V. Ex radicibus. ℞. Radices conquassa ac digere cum ▽ aliquamdiu, hinc destilla per vesicam.

N. I. *Præstant siccæ, uti & quæ collectæ fuerunt, antequam in stolones abierint.*

2. *Majorem olei copiam si expetis destillationis residuum cum ▽ illa destillata, macera ac destilla iterum.*

VI. Ex corticibus, non lignosis oleum ad eundem cum radicibus paratur modum, v. gr. ex cort. arantior. citri.

N. *Præstant cortices nondum exiccati.*

VII. E lignis & viscis. ℞. Segmenta lignorum arida, q. v. imple retortam terream, (lutatam,) ac destilla in excipulum sat amplum, igne nudo gradatim adhibito, sic extillat primum liquor clarus, continuato hoc igne posthoras (4. 5.) sequentur spiritus nebulosi, tandem auge ignem, ut fundus retortæ condescat, sic ascendit oleum nigricans & fœtidum, quod à liquore separa ac rectifica. Sic fiunt olea è ligno guajaci, agallochi, buxi, coryli, ebeni, juniperi, santali, serpentariæ, sic & viscorum coryli, querni & simil.

N. I. *Fieri quoque possunt per descensum, sed nostratibus inusitatum est, oleumque crassius exhibet.*

2. *Caute procedas, nec nimium properes, spiritus enim impetuosi receptaculum disjicere proclives sunt.*

3. *Elici quoq; possunt olea hujus sortis ex resinosis lignorum Extractis, ad modum resinarum aliarum destillatis. Kesl. cent. 86.*

4. *Sunt & ligna, sed pauca, quæ oleum suum, (quod subtilius ac volatilius est,) per vesicam cum ▽ fontana destillata tarde licet, profundunt, ut sassafras, lignum rhodium, cypressinum. Videlicet lignum serratum vel minutim incisum, maceretur in ▽ aliquamdiu, dein destilletur per vesicam; destillatione dies aliquot continuata prodit tandem oleum.*

Rectificantur olea, tùm ex cucurbita, tùm ex vesica, cum ▽æ copiosa quantitate destillando. Nonnunquam tamen,

tamen, si ponderosiora sint, arenæ immixta per retortam rectificari opus habent.

VIII. Ex aromatibus. ℞. Aromata grossè contusa, (pulveres minus olei fundunt,) macerentur cum menstruo idoneo, per aliquot dies, (4.5.6.) hinc destilla per vesicam, sit prodit oleum & ▽.

N. 1. *Poterit itidem & aliquid Sal. com. vel Sal. nit. vel Tart. admisceri.*

N. 2. *Alii in ejusmodi oleis eliciendis amygdalas rebus addunt, ut majorem copiam nanciscantur, sed fraudulenter; etenim partem majorem ejus e olei amygdalæ sibi merito vendicant.*

N. 3. *Alii digerunt primo aromata in spiritu Terebinthinæ cohobato aliquot vicibus supra Sal. com. calcinato. Verum nec hi purum oleum aromaticum nanciscuntur.*

N. 4. *Separatio olei ab ▽ fieri potest 1. Subsidendo. Nimirum si aliquamdiu (♂ 14.) destillatum immotum in cella steterit, subsidet oleum. 2. Filtrando per chartam 3. Per gossypium. Vid. l.1.c.14.*

IX. Ex resinis. ℞. Resinarum ℔.2. vel 3. affundatur ▽æ quantitas copiosa, destillenturque per vesicam.

Sic prodibit Oleum, quod primo clarissimum stillat ▽æ supernatans (dicitur vulgò Spiritus.)

Hinc incipit paulatim flavescere, muta itaque receptaculum, & suscipe flavum hoc oleum, (si placet seorsim,) continuando destillationem, donec nihil olei amplius extillet, (dicitur Oleum.)

Tandem exime materiam in vesica restitantem, (quæ colophonia dicitur,) eamque destilla ex retorta in arena, & extillabit oleum crassum rubrum,) Balsamus vulgò)

N. *Possunt quidem Olea hac & Balsamus una eademque destillatione per retortam elici, igne scil. gradatim adhibito, verum enimvero præstat per vesicam priora illa elicere, tum ut præcaveatur ἐυπύρευμα, tum quoque ne eorum æstu labor irritus reddatur, quod alias facilè accidit. Si nihilominus volupe sit per retortam ea simul. destillare, exæstuatio præcaveri potest, si arenam resinæ liquefactæ immiscueris.*

Sunt autem resinæ usitatæ Lentisci, (Terebinthina cypria,) Laricis, (id est, Terebinthina vulgaris,) pini.

X. Ex gummi resinis. ℞. Gummiresin. ℔. 1. inde retortæ vitreæ, (ventre capaci) ut saltem tertia pars impleatur, destilla per arenam in receptaculum, aliquota parte ▽æ adimpletum, primo ▽ lento, & prodibit oleum, dein auctiori, & extillabit Balsamus.

N. 1. *Ut fervescentiam præcaveas, arenæ aliquid admiscere poteris: Alii loco arenæ addunt triplum silicum grosse contusorum, vel salis aliquid, quo ascensionem olei promoveant.*

N. 2. *Rectificari potest hoc oleum per cineres cum ▽ destillando, vel & laterum fragmenta ignita eo imbibendo, atque*

que ita deſtillationem peragendo, non ſecus, ac deſtillatur oleum de lateribus.

Sic fit oleum è Gumm. Animc. Elemi, Tacamahaca.

XI. Ex gummatis, (præcipuè ferulaceis) Olea elici poſſunt ad eundem modum quo ex reſinis. Nimirum oleum ſubtilius per veſicam cum ∇ deſtillando elicitur, craſſius ac ponderoſius per retortam. Vel ſi mavis deſtillatione una eademque utrumque per retortam elicere, deſtilla initio calore leniori, ac ſuſcipe oleum ſubtilius ſeorſim, dein collige craſſius igne auctiori. Præſtat tamen per veſicam, ut de reſinis dictum.

N. *Felicius eliciuntur hæc olea ex Extractis reſinoſis, ad modum quem in reſinis dedi.*

Reliquorum oleorum præparationes, ſi qua ab hiſce diſcrepant, ſpecialius in ſingulis edocebimus.

Ex ANIMALIUM familiâ exhibent Oleum, *cornua, medulla, cerebri, oſſa, ungula, pinguedines, ſanguis, ſtercora,* (*vide de* ∇*is.*)

Cornua, oſſa, ungulæ, igne nudo per retortam (terra lutatam) pelluntur, funduntque uno ac eodem labore liquorem ſeu ſpiritum acidum, (phlegmate commixtum,) oleum ac ſal volatile. Oleum id rectifica.

Medulla cerebri ac ſpinæ fundit oleum, ſi admiſto Sal. com. per retortam vitream ex arena deſtilletur.

Pinguedines, (*axungia, ſevum, butyrum, cera,*) deſtillantur aliis rebus commixtæ, ex cucurbita vel retorta vitrea idque per cineres aut arenam; commiſcentur autem, vel cum lateribus pulveriſatis, vel cum ſilicibus calcinatis, vel cum cinere arenavè, ut eo faciliùs oleum aſcendat.

N. *Quantitatem rei adjiciendæ edocebit pinguedinis deſtillandæ conſiſtentia, quæ in aliis mollior, in aliis durior, plerunque autem ſumitur pars tertia vel quarta, interdum pondus æquale.*

Sanguis deſtillatur igne nudo ex cucurbita figulina alta ac ſpacioſa, ad remanentiam terræ nigræ, levis ac ſpongioſæ. Deſtillatum liquorem filtra per chartam, & tranſibit liquor, remanente in charta oleo fœtente, (in parva quantitate,) Liquor hic exhibet ſpiritum, Salque volatile hinc inde vaſis deſtillatoriis adhæreſcit.

N. *Præſtat ſanguinem calentem recipere, (metretas ſcil. 2. vel 3.) eumq; in* MB, *clauſo vitro digerere* (♂ *9. vel plures*) *hinc per gradus deſtillare.*

Olea deſtillata uſitatiora.

Oleum Abſynthii.
Anethi.
Angelicæ.
Aniſi.
Aurantiorum.
Butyri majalis.
Benzoin.
Calami aromatici.
Camphoræ.
Cardamomi.
Carvi.

Caryophyllorum.
Ceræ rectificat.
Chamæmeli.
Chære folii.
Cinamomi.
Oleum Citri cort.
Cymini.
Cubebarum.
Euphorbii.
Fœniculi.
Galbani.
Guajaci.
Hyssopi.
Juniperi è baccis.
ex ligno, August.
Laterinum Philosophorum A.
Macis.
Majoranæ.
Mastichis.
Melissæ.
Menthæ.
Myrrhæ rectific.
Nucis moschatæ.
Origani.
Piperis.
Pulegii.
Rorismarini.
Rosarum.
Salviæ.
Saponis.
Savinæ.
Serpilli.
Smegmatis.
Spicæ.
Succini albi.
flavi.
Tartari.
Terebinthinæ.
Zedoariæ.
Zopissæ.

CAPUT LXXI.

De Oleis expressis.

Exprimuntur Olea ex seminibus ac nucleis nonnullis oleosis.

Modus.

℞. Nucleos siccos (e.gr. amygdal.) non rancidos, excortica ac contunde in mortario lapideo minutissimè, hinc inde sacculo, ac exprime fortiter sub prælo.

N. 1. *Præstat ut plurimum massam illam tritam in sartagine torrere, vel vapore ▽ calidæ tepefacere. Exemplo sit vulgaris ille modus exprimendi olea ex semine Lini papaveris, & simil.*

N. 2. *Eliciuntur quoque Olea, sed pauca, per decoctionem rei in ▽ qua decoctione pars oleosa supernatat, sic fit Balsamus peruvianus, oleum lauri, & similia.*

N. 3. *Olea sine △ expressa sunt saporis gratioris.*

Usitatiora sunt.

Oleum amygdalarum amarum,
dulce.
Avellanarum, A.

Bala-

Balaninum è balano myrepſica.
Cannabis.
Oleum Carthami, A.
Ceraſorum, ex nucl. A.
Citri è granis, A.
Erucæ ſem.
Hyoſcyami, ex ſemin.
Juglandium, ex nucleis.
Lauri, A.
Lini ſem. A.
Macis.
Nigellæ, ex ſem.
Nucis moſchatæ, A.
Olivarum ex olivis maturis.

N. *Hoc Oleum intelligitur, quoties Olei ſimpliciter mentio fit.*

Omphacinum ex olivis immaturis.
Ovorum, ex vitellis.
de Palma, ſ. de palla.
Papaveris.
Perſicor. nucleor.
Pinearum.
Piſtaciorum, A.
Raporum ſem.
Ricinum, ſ. de Cherva.
Seſaminum, A.

Caput LXXII.

De Oleis per infuſionem & coctionem, &c.

Olea hæc cum ſimplicia, cum compoſita officinis uſitatiſſima ſunt.

Modus parandi.

1. *Simplicia* recentia inciſa coquuntur oleo mixto aquæ, vino, aliivè liquori convenienti, idque tantiſper donec humiditas aquea exhalarit.

2. *Sicca ſimplicia* in oleo mero macerantur.

Commodior modus hicce eſt.

Herbis exiccatis ac pulveriſatis affunde oleum, digereque in MB horas (12.) dein exprime fortiter, expreſſionem expone calori leni, ut fęces ſubſideant, quas ſepara.

N. *Oleum communiter adhibetur olivarum, interdum omphacinum, vel aliud, de quo peculiaris ſemper occurrit admonitio.*

Uſitatiora Olea inſolata ſimplicia.

Oleum Abſinthii, cum Oleo Omphacino.
Abrotani.
Anethi.
Chamæmelinum.
Cheyrinum.
Cydoniorum, c. Omphac.
Enulæ, c. Ol. Seſamin.
Euphorbii, c. Ol. Cheyrino.
Febrifugum. 1.
Formicarum.
Hederæ terreſtris.
Hyperici comp. Göleri, 2.

Ellenberg. 3.
Jasminum.
Irinum.
Ligustrinum, Cyprinum
de alcanna.
Lilinum.
Liliorum convall.
Lumbricorum, c. Ol. Omph.
Mastichinum, c. Ol. Omph.
Menthæ, cum Omph.
Melilot. ex fl.
Momordicæ, ex fruct.
Myrtillorum, c. Ol. Omph.
Myrtinum, c. Ol. Omph.
Nardinum simpl.
Nicotianæ.
Nimpheæ alb. c. ol. Omph.
Pestilentiale. Bartol. 4.
Populeum.
Purgans comp. 5.
Ranarum.
Rosatum vulgare
Omphacinum.
Rutæ
Sambucinum
Scorpionum simp.
è Styrace
Verbasci
Vernisum. Vernix, è Ol. Lini
vide libr. 4. Iuniper.
Violarum ex fl.

N. *Huc pertinet & Balsamus Sulph. Lithargyrii, & simil. quæ nihil aliud sunt quam oleum s. spiritus Terebinthinæ mineralibus illis impregnatus.*

Olea cocta composita.

Oleum de Capparibus.
Castorei
Costinum
Croci
Hyperici
Liliorum
Majoranæ, s. Sampsuchinum
Mandragoræ
Moschellinum
Nardinum comp.
Papaverinum
de Piperibus
Resolutivum
Rosarum Mesuæ
Scorpionum compositum
magnum
Stomachale Cratonis
Vulpinum
Zanetinum Melichii.
Cord. in append.

1. *Oleum febrifugum Strobelbergeri.*

℞. Ol. Nympheæ unius saltem anni.
Lumbricor.
Rosar.
Hyperic.
Amygdal. am. à ℥j.

Mixtis impone scorpiones vivos N. IX. Exponantur soli (paretur si possibile in ingressu ☉ in signum ♏, vel ♋.) donec moriantur scorpiones, tunc etiam adde.

Theriac. Andr. opt. ℥ß.

Reliquantur insolari per ♂. 14.

Vires. *Easdem vires cum aliis scorpionum oleis libr. 5. descriptis obtinet. Inprimis tamen inservit Emplastro febrifugo conficiendo.*

2. *Oleum*

2. *Oleum Hyperici compositum s. Balsamus Hyperici. Nobiliss. Georg. Gôleri à* Rabenstein.

℞. Oleum Hyperic. opt. ℔. I.
Vini generos. sextar. tres.
Ol. Terebinth.
Laterin.
Lumbricor. à ℥ij.
Ceræ ℥j.
Pinguedin. human. destillat.
Ol. de medulla (hum. vel cerv.) destill. à ℥iij.
Theriac. Andr.
Mithridat. à ℨj.
Visc. querc.
Til.
Coryll. à Mj.
Fol. Persicar.
Rut. murar.
Pyrol. à M. iij.
Flor. Antirrhin. M. VIII.
Hyperic. M VI.
Verbasc. M. ij.
Betonic.
Centaur. min.
Prunell.
Consolid. aureæ.
Ptarmic. Austriacæ.
Chelidon à M. I.
Sem. Antirrhin. ℥ß.
Hyperic. ℥iß.
Rad. Dracuncul. maculat.
Aristoloch. rot.
Symphyt. à Mß.
Scrophular.
Fabariæ s. Crassul. maj. à Mj

Bulliant sive coq. in diplomate vase optimè clauso ad consumptionem Vini. Exprimantur fortiter; postea imponantur.

Croc. ♂
Mumiæ.
Mastich.
Thur.
Myrrh. an. ℨij.

Denuo coq. leviter dein pro circulatione ponantnr ad solem, hyeme ad fornacem.

N. *Non opus est prædictum oleum vel Balsamum de novo sæpius conficere, siquidem Balsamus iste ad solem collocatus facile ex novis floribus, superius annotatis & foliis Persicariæ & Pyrolæ, nec non de semine Hyperici augeri potest, & de novo restaurari, & tantum injiciendo & ad tempus aliquod in sole digerendo, postmodum hyeme colando & ad fornacem collocando. Quo enim vetustius hoc oleum fuerit, eò efficacius & nobilius evadet.*

Usus & *Applicatio*: i.e. *Hoc oleum sive Balsamus excellentissimus existit contra hausta venena, introsumptus: Hac tamen conditione, ut prius concitetur Vomitus per lixivium vel oleum olivarum calidè bibitum, vel quod melius per* ▽ *Nicotianæ s. Tabaci.*

2. *Calculum & arenas pellit, sæpius in ovo cocto assumptum.*

3. *In magna quantitate exhibitum vermes ventris necat & expellit, præsertim si in* ▽ *Persicariæ exhibeatur.*

4. *Prædicto modo usurpatum, corpus ab omni corruptione & multis ulcerib.*

præservat, ut planè nulla in corpore humano sive interius sive exterius nasci queant.

5.6. *Auriginem quoque & Hydropisin discutit.*

7. *Interna itidem vulnera & quæ contusa sunt mirabili effectu curat.*

8. *Vomitum sanguinis & Dysenteriam vi compescit atque constringit.*

9. *Vulnera omnia externa, qualiacunque sint etiam ea quæ Venenatis armis inflicta fuerunt, mira celeritate Balsamica vi contrahit atque conglutinat, omnia alia vulnerum symptomata prohibens ac tollens, si lenteola rasa in eo madefiant & vulnerib. imponatur, illa sæpius lavando & extergendo. Possunt insuper hoc oleo omnia Emplastra Stictica, quemadmodum & reliqua in sua virtute & efficacia sola malaxatione confortari, ut majoris inde virtutis & energiæ sint.*

10. *In capitis v. vulnerib. ubi cranium quoque ad duram vel piam matrem læsum fuerit; optimè & studiosè cavendum, ne prædicta linteola nimis humida vulnerib. supponatur, sed antea perquam bene expressa sint: Si vel una gutta sola super duas illas membranas caderet, jam de vulnerato actum esset & insaniam incurreret.*

11. *Præterea omnes impressiones magicas, ab imaginatione jaculatione, imprecationibus & lamiarum præstigiis inflictas stupendo planè modo irritas facit, & persanat, tam interius assumptum, quam exterius illitum, applicatumvè.*

12. *Quodsi alicui cultri ligna, vitra, setæ, panni lacerati, fila, acus, crines, testæ & quæcunque alia intra corpus & stomachum vel & gulam, unde suffocationis periculum incurrat per incantamenta & præstigias impacta fuerint, siq; nullis aliis medicamentis cedere velint, hoc oleo inungantur, ac ipsis quoque ad bibendum exhibeatur, quantitate trium cochlearium, Admirabilem vim experieris: Vel enim prædicta omnia, per aliquod magnum ulcus exiccatum tanquam aliquod emunctorium protrudet, vel per vomitum rejiciet, aut tandem per inferiora coget, ac tandem æger penitus incolumis citra omnem perditionem evadet: Balsamum hunc meum communicavit Clariss. Dn. D. Iohan Christophorus* Eisenmenger. *Physicus Imperialis, Reip. Heilbronnensis, Amicus ac Fautor meus honoratissimus.*

3. *Oleum Hyperici compositum D. D. Erhardi Ellenbergii.*

℞. Fol. Hyperic. recent. M. iij.

Contunde modicè, deindè superfunde

Ol. de Scorpion. simpl. ℔. iij.

Ponantur in ☉. per ♂ 4. postea in MB. per ☿. 24. coque & fortiter exprime. Cola oleum per Colatorium vino albo lotum. Deinde adde.

Flor. Hyperic. recent. contus. M. iij.

Re-

Relinquito denuo ad solem 8 ♂ 4. & mox coquito in MB cola ut ante. Idem repetendum cum florib. semper recent. bis tervè, donec oleum sanguineum acquisiverit colorem. Hinc.

℞. Cymar. (semin.) Hyperic. immaturarum, modico vino albo generoso madefactarum ℔. iij.

Coque in MB. per ♂. 3. postea exprime ut ante, & hoc reiterandum quater, semper cum cymis recentib. Post hæc,

℞. Card. sancti. (benedict.)
Meliss.
Verben.
Scabiosæ.
Betonic.
Chamædr. à M ß.

Contunde modicè & coq. in MB per triduum; deinde cola. Colaturæ injiciantur

Sum. Galeg.
Scord. rec. an. M. 1.
Centaur. min.
Diptamn. Cret.
Rorismarin. à M ß.

Coq. in oleo prius herbis contusis per ♂ 3. in MB. F. colatura. Deinde

℞. Rad. Zedoar.
Diptamn. alb.
Angelic. gummos.
Aristoloch. utriusque
Carlin.
Valerian.
Gentian.
Tormentill.
Vincetoxic.
Cort. citr. ana ʒ i ß.

Contusa infundantur & coq. per ♂ 4. in MB exprim. fortiter ac interim injiciantur.

Caryophyllor.
Macis.
Schœnanth. à ʒ i ß.
Santal. rubr. ℥ ß.
Bacc. junip.
Laur. à ℥ ij.
Cinam. ac. ℥ j.
Benzoin.
Storac. cal. à ʒ vi.

Contusa & hæc ponantur in MB per ♂. 3. dein colentur. Postea

℞. Bufon. N. ij.

Natricem N. 1. { Serpentem nobis Unck dictam seu Boam.

Aranear. viv. N. C. C.

Injiciantur in oleum prædictum & coque per ♂ 2. postea abjiciantur & imponantur.

Rhabarb. el.
Myrrh. fin.
Aloës Epat. an. ʒ iij.
Croc. ʒ j.
Spic. nard. ʒ i ß.
Theriac. Andr.
Mithridat. an. ʒ vi.

Coque in diplomate per ♂ 4. nec amplius coletur, sed conservetur pro usu.

Usus. *Valet præcipuè contra omnia Vene-*

venena. Illinitur arteriis manuum, pedum & cordi, repetitur illitio tribus alternis horis. Pestem tam curat, quam praeservat. Febriles insultus arcet (inunctum dorso, & metacarpis manuum, pedumque plantis.) Dolores colicos demulcet. Urinam provocat. Vermes per secessum expellit (illitum umbilico:) Valet ad vulnera venenata, quae vel ab animali venenato, vel ferro infecto sunt inflicta. In paronychia nihil praestantius, si statim ab initio, antequam inflammatio venenosa supervenerit, facta fuerit inunctio.

Hoc oleo fruere ex communicatione Iacobi Holtzapffel *Pharmacopaei nostratis diligentissimi, Affinis mihi dilectissimi.*

4. *Oleum antipestilentiale Bartol. Bonacursii Itali.*

℞. Flor. Hyperic.
Rad. tormentill.
Carlinae.
Aristol. rot.
Centaur. maj. an. ℥vi.
Sant. omnium
Spic. nard.
Celt.
Dictamn.
Bacc. juniperi.
Zedoar.
Gentian.
Imperat.
Card. ben. an. ℥ß.
Carpobals.
Doronic.
Cort. citri.
Fol. persic.
Artemis.
Rutae.
Beton.
Scord.
Chamaedr. an ℥iiij.
Radic. Pimpin.
Valerian. major.
Vincetox.
Been utr. an. ℥iiß.
Anthor.
Scorzon.
Bistort. an. ℥vi.
Moschi.
Maceris an. ʒij.
Caryophyll. ℥iß.

Macerentur per 3. dies in vini malv. ℔v. coq. exprim. expresso adde recentes species supra dictas, adde
Bufonem magn. vivum.
Viperam vivam.
Ranam
Lacertas.
Cochleas v.
Scorpion. L.
Ligni aloes ℥ß.
Theriac.
Mithrid. an. ℥ij.
Benzoi.
Galbani an ℥iß.
Laudani
Succini
Myrrh. an. ℥j.
Ol. hyperic. ℔ij.
Oliv. vet. ℔v.

E Cineribus destillentur omnia, fiatq; ter cohobatio, tandem oleum decantetur,

tetur, quo inungitur cordis regio sub axillis, & inguina ad arcendam pestem.

3. *Oleum purgans compositum S. Clossai.*

℞ Ricini American. & vulgar. an. ℥iij.
Sem. cataput minor.
Ebuli mundat. a. ℥ß.
Rhabarb. pulveris. ℥j.
Santal. citrin. ℥ß.

Contund. fortiter, donec abeant in pastam, ex quâ per expressionem fortem eliciatur Oleum.

Dos. gutt. vj. in jusculo præpingui, alias ardorem in gutture excitat, quamobrem à nonnullis, pilula unica ex micâ panis duabus guttulis hujus ol. inebriatâ fingitur, vel inter duas oblatas concluditur. Purgat ἄνω καὶ κάτω hydrope affectos.

CAPVT LXXIII.

De Pilulis.

Pilulæ fieri possunt 1. ex rebus quibuscunque siccis, beneficio viscidi ac glutinosi alicujus liquoris (Syrupi, Mucilaginis, Succi aliquantulum inspissati, Extracti, & simil.) incorporatis.

2. Ex solis succis extractisvè inspissatis.

N. 1. *Salia liquationi fermentationique apta sunt, idcirco si qua admiscenda, in minima dosi admisceri volunt.*

N. 2. *Extracta vel succi inspissati rediguntur* commodius *in pilulas, si addatur nonnihil pulveris appropriati, quam si sola inspissatione incrassentur.*

N. 3. *Potest & olei guttula una ac altera instillari.*

Modus fiendi.

℞. Medicamenta convenientia (pulveres) atque cum liquore viscido conveniente, contunde quam optimè in mortario, ut exactè cuncta misceantur ac cohæreant.

N. *Pilulæ etsi de omnis generis medicamentis parari possunt, rariores tamen sunt alterantes, crebriores purgantes.*

Sunt

Pilulæ alterantes usitatiores.

Pilulæ de Bdellio, *August.*
Bechicæ, *Cord.*
Pilulæ Bechicæ albæ / nigræ } *conveniunt cum Trochiscis, à quibus sola forma differunt.*
de Castoreo, A.
de Cynoglossa, A. C. *Renod.*
Diaphoreticæ, *vide infra*, N. 1.
Diureticæ, 2.
Antepilepticæ, 3.
Febriles, 4.
Narcoticæ Plateri, 5.
de Styrace S. Closs. 6.
contra Tussim, 7.

Pilulæ Purgantes.

Pilulæ de Agarico Mesuæ, A. C. R.

Aggretivæ majores Mesuæ s. Polychrestæ, A. C. R.
Aggregativæ minores Mesuæ A.
Alephanginæ, s. aromaticæ, Pilulæ Solis Mes. A. C.
Alephanginæ Valerii Cordi
de Aloëlota, A. &. C.
rosata, A.
& Mastiche, A. C.
de Ammoniaco, Querc. *inf.* 1.
Arabicæ Nicolai, A. C.
Arthriticæ, s. artheticæ, A. C.
Arthriticæ Scheffer. 2.
Assaieret Avicennæ, A. C. R.
Aureæ Nicolai, A. C. R.

N. *Alias Pilulas hujus nominis conscripsit Marsilius Ficinus, quas & Magicas vocat, vide Mecker.*

Pilulæ Benedictæ, A. C. 3.
Chologogæ, Querc. *v.* 4.
Ante cibum.

N. *Pilularum, quas ante cibum appellant, variæ occurrunt descriptiones. Sunt enim qui omnibus pilulis stomachicis id nominis imponunt: Renodæus stomachicas Galeni ita communiter appellari ait. Weckerus diversas exhibet descriptiones pilularum ante cibum, tùm & pilularum ante & post cibum, dictarum.*

Pilulæ de Colocynthide Damasceni, A. C.

Dicuntur & hoc nomine Pilulæ de Nitro Tralliani.

De Esula Fernelii, *v.* 5.
de Eupatorio majores Mesuæ A. C. R.

N. *Potius Pilulæ de Rhabarbaro dicendæ sunt.*

de Euphorbio Mesuæ, A. C.
de Euphorb. Quercetani, 6.
Febriles, 7. 8.
Febrifugæ Scheffer, 9.
Fœtidæ Mesuæ, A. C. R.
de Fumaria Avicennæ, A. C. R.
Gummosæ, 10.
de Hermodactilis, A. C. R.
de Hiera picra, A. C.
Hieræ simpl. A. C.
de Hiera cum Agarico; A. C.
composita, A. C.
Hydroticæ, A.
Hydropicæ, Bontii, 11.
Iliacæ Rhasis, 12.
Imperiales, C. A.

N. *Renodæus alias exhibet, quas & Catholicas indigitat,*

Indæ Haly, A. C.
de Lapide armeno, C.
Lazuli, Mesuæ, A. C. R.
de Ladano, 13.
Lucis majores Mes. A. C.
minores Cord.
Marocostinæ, Mindereri, 14.
Mestichinæ, conciliatoris, A. C. R.
Matricales Scheffer, 15.
de Mechoacanna, Renod.
de Mezereo Damasceni, A. C.
de quinque generibus Myrobalanorum, Tralliani, A. C.
de Nitro, s. Diacolocynthidos A. R.

Octo-

Octomeræ, ſ. de octo rebus, Nicolai, A. C.
de Opopanace, Meſuæ, A.C.
Panchymagogæ. Quercet. 16.
Peſtilentiales Avicennæ, ſ. communes, A.R.
N. *Corde dicuntur peſtilentiales, Riffi, ſeu de tribus.*
Peſtilentiales Florentinorum, & Ruffi, A.C.
Peſtilentiales compoſitæ, 17.
Antipodagricæ, 18.
Polychreſtæ S. Cloſſ. 19.
de Rhabarbaro Meſuæ, A.C.
de Sagapeno, ſ. Serapino, Meſuæ A. C.
de Sagap. Quercetani, 20.
de Sarcocolla Meſuæ, A.C.
Sine quibus Nicolai, C.R.
Stomachicæ Alkindi, A.C.
Stomachic. Meſuæ C.
de Succino, 21.
Tartareæ melanagogæ, Querc. 22.
Tartareæ Bontii, 23.
Tartareæ meæ deſcriptionis, 24.

ALTERANTES.

1. *Pilulæ Diaphoreticæ S. Cloſſæi.*

♃ cinnabar. ♁ ii rectificat ℈j.
Præſervativi ex croco myrrh. & aloë ʒß.
Cryſtall. Sulph. ℈j.
Ol. guajac. q. ſ. ad corporationem
F. pill. duæ, exhibeantur ſuper bibendo cochl. 1. acidi Guajac. mixti cum tribus partibus vini alb.

2. *Pilulæ Diureticæ S. Cloſſ.*

♃ Tereb. Venet.
⊕-albiana part. æq. M. in mortario marmor. terendo diutiſſimè, uſq; dum ſimul incorporentur, quod difficultate non caret. *Doſ. eſt à ʒj. ad ʒij. Tereb. ⊕-lo addita vim ejus vomitivam refrænat, & diureticam conciliat.*

3. *Pilulæ AntiEpilepticæ S. Cloſſæi.*

℞. Præcipitati ſolaris per ſe in matracio △ febrili continuo, parati ʒj.
♁ mineralis ℈ iv.
Ol. ♁ febrifugi (ut dicetur cap. de ☿) gutt. xx.
Extracti caſtor. per 🜄 evaporando facti.
Succin. ana ʒj.
de pœon. mare cum 🜄 facti.
Pœon. fœmin.
Bryon. ana ʒijß.
Fol. Helleb. nigr. ſubtiliſſ. triturat. ℈ii.
F. pulvis & cum ſucco porri maſſa pilularum, cui admiſce Ol. angelic. ſativ.
Spiritus ⊕-li ana gutt. x.
Uſus: Cape ante paroxyſmos aut poſt quadram ☾æ pill. duas ℈j. ponderantes, ſumendo poſtea juſculum carnium acido ⊕-li conditum.

4. *Pilulæ febriles.*

℞. Extr. card. bened. ʒß.
centaur. min. ℈j.
c. c. uſt. præparat.
ſal. abſynth. à ℈ß.
Cum Syrupo de card. benedict. F. num. xx.

Usus: *Exhibeantur ante paroxysmũ expecteturque sudor.*

5. *Pilulæ Narcoticæ Plateri.*

℞. Opii puriss. ʒ I.
Infunde ▽ vitæ ℥ß. dissolv. lento calore, eodemque exsicca.
Deinde alia affusa ▽ vitæ mollescat, additis ol. cinam. gran. 2.

Postea.

℞. Cinam.
Sacchar. cand. ℥ I.
Piper. ʒ I.
Sem. coriandr. ℈ij.
Croci ʒß.

Subtilissimè pulverisatis adde opium dissolutum, sensim opio pulveres miscendo.

Postea cum syr. de papaver. redigantur in massam pilularem, addendo moschi ℈ß.

Massa hæc diu in mortario agitetur, & ne exsiccetur, Ol. de Been parum subigatur. Servetur in loco humido.

Vires. *Dolores sopiunt, somnum conciliant.*

Dosis gran. 5. 6. Sennert. in Instit.

6. *Pilulæ de Styrace sive laudanum Pectorale.*

℞ Styrac. calamit. ʒij.
Laudan.
Olib.
Myrrh. an. ʒj.
Succi glyzyrrh. ʒiß.
Ambar. gris. ℈j.
Extract. Opii per ⚹ parati ʒj.
Croci cum ▽ facti ℈iiij.
M. cum
Syr. de cort. citri ʒij.
F. Massa pilul.

Dosis gran. x. Sistit pertinacissimam tussim & catarrhum ferinum. Pregnantibus non sine abortus discrimine tussientibus multoties cum successu dedit S. Closseus Archiater apud Metenses.

7. *Pilulæ ad Tussim.*

℞. Succ. Glyzyrrhiz.
Thur. ana ʒi.
Myrrh.
Croc.
Opii ana ℈j.
Cùm Syr. pap. errat. q. s.
F. Massa.

Vires. *Catarrhos subtiles & salsos à capite ad pectus incrassant, ebullitiones humorum sistunt, tussimque sedant.*

Dosis à gran. vij. ad ℈ß.

Purgantes:

1. *Pilulæ de Ammoniaco Quercetani.*

℞. Aloës cum ▽ Endiviæ solutæ & purificatæ, ℥ IV.
Gumm. ammoniac. in ✠ scyllit. soluti & colati.
Myrrhæ in Vino igne MB dissoluti & dum calet adhuc, transcolati à ℥ß.
Mastichis.
Spec. Diatr. Santal. à ʒß.
Croc. ℈ij.
Sal. Fraxini vel Absynth. ℈ IV.

Cum

Cum Syrupo de stœchade, vel de succ. rosarum.

F. Massa Pilularum.

Vires. *Purgant insigniter tartarum, omnemque feculentam corporis materiam, magnoperè conferunt adversus omnes defluxiones, cachexias, oppilationes lienis, ejusdemque duritiem & scirrhum, febres quartanas inveteratas: præstantissimæ sunt ad homines corpulentos evacuandos.*

Dosis à ℈ß. ad ℈j. ad laxationem alvi, alias ascendi poterit ulterius.

2. *Pilulæ Arthriticæ Guilielmi Ernesti Schefferi Medici Francofurtensis.*

℞. Resin. Jalapp. ʒß.
Essent. Rhabarb ℈j.
Aristoloch. rot. ℈iv.
Gentian.
Tartar. vitriolat. an. ℈j.
Diagrid. rosat. ℈iv.
Mag. Chalyb. ℈j.

M. F. cum Essent. Fol. senn. Pilulæ numero xxx. pro ʒj. & deaurentur.

Hæ pilulæ apprimè conveniunt in catharrosis defluxionibus, inprimis iis quæ ad artus decumbunt, pituitam & serosos humores blandè educunt, & viscera obstructionibus liberant.

Dosis v. vj. vij. vel ix.

Acuuntur interdum Troch. Alhandal. Mag. Gutt. gemu. &c.

3. *Pilulæ benedictæ.*

℞. Aloës rosar. ℔ß.
Gumm. ammoniac. in guttis, s. purissimi, ℥ij.
Succ. card. benedict. inspissat. ℥j.

M. cum vino albo, vel ▽ card. bened. rectificata.

F. Massa.

N. *Aloë succotrina purissima subtilissimè teritur, succus rosarum incarnatarum ad pultis consistentiam permiscetur, siccatur, teritur.*

Usus ante & post pastum, imo ejus initio ac fine.

Dosis gran. xv. ℈j. &c.

4. *Pilulæ Cholagogæ de Centaurio Quercetani.*

℞. Succor. optimè depuratorum
Centaurii minor.
Rosar. pallidar.
Eupator. Mesuæ.
Rad. oxylapathi à ℥iv.

Quibus adde aloës præparat. (ad modum Quercet. vide libr. 4.) ℥vi.

Digerantur MB. hor. duodecim, ut fiat perfecta dissolutio & mixtio, dein omnia coagulentur ad mellis consistentiam.

Cui adde.

Pulv. Rhabarb. ℥i.
Xylo aloës.
Myrrhæ à ʒij.
Croci.
Cinamomi à ʒß.
Spec. Diatr. santal.
Trochis. Diarrhod. à ʒi.

M. F. Massa.

Vires. *Prosunt in omnibus febribus biliosis, arquato morbo, & cachexia. Jecoris itidem cæterarumque partium, nutri-*

tritioni dicatarum, obstructionibus mirificè auxiliantur.

Dosis à ʒß. ad ʒj.

5 *Pilulæ de Esula Fernelii.*

℞. Cortic. rad. Esulæ minor. macera-
tæ hor. 20. in ✠ & succo
portulacæ ʒij.

Grana Ricini expurgata & torrefacta, numero XL.

Mirobalanor. citrinor. ʒiß.
Chamædryos
Chamæpityos.
Spicæ. nardi
Cinamomi ana ℈ij.

Omnia tenuissimè trita, excipiantur Tragacanth. ▽ rosar. solut. ʒI.

F. Massa.

N. *Esula non sit recens, sed saltem ante menses octo collecta.*

Vires. *Valde turbant, sed sunt efficaces in corporibus robustis.*

N. *Minus exiccabuntur, sed & minus efficaces erunt, si excipiantur syrupo rosarum solutivo, non mucagine Tragacanthi.*

Dosis à ℈j. ad ℈iß. &c.

6. *Pilulæ de Euphorbio, Quercetan.*

℞. Euphorb. praparat. (ad modum Quercet. vid. lib. 4.) ʒI.
Spic. nardi.
Masticheз à ʒVI.
Opopanac.
Sagapeni præparat.
Bdell. ana ʒß.
Agaric. troch.
Troch. alhandal. à ʒiij.
Syrupi violati acidulí, q. s.

F. Massa.

Vires. *Mirabiles sunt contra omnis generis febris chronicas, intermittentes atque quartanas, nec non contra omnes cachexias, hydropisin & colicos dolores.*

Dosis à ℈j. ad ℈ij.

N. *Habet Quercetanus & pilulas pestilentiales de Euphorbio.*

7. *Pilulæ febriles s. ♁iales ad febres Hartmanni.*

℞. Vitri ♁ii (justo tempore si fieri potest, & diligentissimè) præparati, prætereaque cum spiritu ⊖-i albificati & tenuissimè pulverisat. ʒß.
Sacchar. candi ʒiij.
Farin. tritic. ʒIV.
Croc. elect. ℈j.

Coque cum ▽ commun. l. ▽ ad consistentiam pultis, cavendum tamen studiosè, ne in fine massa aduratur, sed ferè panis formam habeat. Asservantur in integritate sua quadriennium: Postea tandem scabritiem contrahunt, minus deinde utiles.

Vires. *Mirificè febriles mineras, aliaque symptomata exhauriunt. Exhibentur ante paroxysmi insultum, cum vestigia horroris gliscunt.*

Dosis à ℈ß. in pueris; ad ʒj. in adultis fortioribus.

8. *Pilulæ febriles ad quartanam Sennerti.*

℞. Ol. ♁ii saccharati. ʒj.
Aloës succotr. ʒß.
Ambr. gryS. ʒij.

Croc.

Croc. ʒiiß. (vel essent. croc. ʒi.
F. Massa pilularum.

Vires. *Purgat per inferiora, nonnunquam per sudorem.*

Dosis ℈ß. *ante paroxysmum, cum conserva v. g. rosarum, &c.*

N. *Dicitur Laudanum mercuriale.*

9. *Pilulæ febrifugæ D. D. Schefferi.*

℞. Sp. hier. picr.
Resin. Jalapp. an. ʒij.
Fecul. Aron.
Essent. Rhabarb.
Lign. Colubr.
Gentian.
Centaur. min.
Rosar. rub.
Diagryd. rosat.
Tartar. vitriolat. an. ℈j.
Ol. citri. g. VI.
M. F. cum Essent. Fol. Sen.
pilulæ n. xxx. pro. ʒj.

In omnibus febribus intermittentibus admodum utiles sunt & in ventriculi compressionibus, ejusque cruditatibus à bile & pituita ortis, vermes quoque expellunt.

Dosis iij. iv. v. vj. vij.

10. *Pilulæ gummosæ S. Closs.*

℞. gumm. ammon.
Galban. in aceto scyllit. liquor. & per linteum traject. a. ʒiij.
aloës in vesicâ.
myrrh. ana ʒij.
mastich.
croci Orient. an. ℈ij.
turbith.
agar. troschisc. an. ℈IV.
trochisc. alhand. ℥.
scammon. præpar. in ▽ ʒiß.
balsam. Peruv. tepidi ʒiii. M. omnia simul, & adde ☿ cum ☉ præcipit. ʒij.

F. Massa pilul. in aluta ol. amygdal. dulc. in volvenda; coquenda sunt lento △ donec ✠ paulatim evaporato (spatulâ semper agitando) materia in massam reducatur.

Dosis cap. ij. aut iij. instar. baccarum juniperi horâ primâ ante cœnam & in ingressu lecti.

Vires. *Dupliciter agunt in morbis quartanariis, hydrope, cachexiâ, chlorosi, menstruis provocandis, ictero utroque; primo per vim suam attenuantem & emoll. materiam præparant Catharcticis expellendam; secundo humores liquatos fluxilesque redditos blandè expurgant.*

11. *Pilulæ Hydropicæ Bontii, Medici apud Hollandos quondam celeberrimi.*

℞. Aloës opt. ʒiiß.
Gumm. gut. gam. subtiliter pulver. & cum malvatico dissoluti & lævigati, ʒiß.
Diagryd. eodem modo parat. ʒi.
Gumm. ammoniac. ʒiß.
Tart. ⊕lat. ʒß.
Cum syrup. ros. sol.
F. Massa.

N. *Hæ*

N. *Hæ sunt illæ pilulæ, ex quibus una cum Tartareis, infra descriptis, Bontius, Principis Auriaci Medicus maximam sibi famam acquisivit.*

Vires. *Educunt aquas potenter.*

Dosis ℈ß. *ad* ℈j.

12. *Pilulæ Iliaca Rhasis.*

℞. Colocynthid.
Sagapen. ana ʒvi.
Diagryd ʒij.
Cum succo porri
F. Massa.

N. *Alii omisso succo porri, solvunt sagapenum in vino, eoque reliqua suscipiunt.*

Vires. *Solvunt passionem iliacam ac colicam, cephalalgicis, hemicranicis salubres sunt. Verum cum judicio usurpandæ.*

Dantur à ℈ß. *ad* ʒß.

13. *Pilulæ de Laudano.*

℞. Ladan. ʒß.
Mastich. ʒj.

Calefiant in mortario & dissolutis adde.

Troch. Alhand. ʒiij.
El. de succ. rosar. ʒß.
Cum Syr. rof. sol. q. s.
F. Massa.

Vires. *Subducunt alvum, mucilaginemq; Tartaream emolliunt & expurgant, ususq; sunt insignis in dolore Colico.*

Dosis à ℈j. *ad* ʒj.

Greg. Horst. obs. part. 1. l. 4. obs. 11.

14. *Pilulæ Marocostinæ Mindereri.*

℞. Mari veri.
Croc. oriont. ana. ʒI.
Agar. trochisc.
Cost. veri indici.
Myrrh. elect. à ʒiß.
Ammoniac. thym. ʒiij.
Rhabarb. el. ʒvi.
Lign. Aloës ʒß.
Aloës succotrin. &c.

1. Solvatur ammoniac. in ✠ scyllit.

2. Diluatur myrrha lævigata in ✠ rutac.

3. Diluatur aloë lævigata in mucharo rosar. ℥vi. desecetur, coleturque.

Hinc mistis his tribus, affunde succ. limon. aut citri. ℥iv. addeque agaricum cum succis apii, fænic. & absynth. in pulticulam subactum, accedente modica irroratione ▽ cinamomi, ut & Rhabarbarum simili modo cum succis cichor. pimpinellæ ac fumariæ subactum.

His ita mixtis, terantur crocus costus & lignum aloës, diluanturque cum aqu. rosar. fragr. & succ. citr. ana.

Tandem confunde utrumque & affunde.

Aqu. Lupul.
Borrag.
betonic. à ℥iv.
Card. bened.
Agrimon.
Iv. arthetic.
Centaur. min.

Roris-

Rorismarin.
Ceraſ. nigr. à ℥ iv.

Digerantur in MB ♂ ℘ 3. dein decantetur, filtretur & abſtrahatur in MB. poſtmodum inſpiſſetur ad conſiſtentiam pilularum.

Ex fecibus reſiduis fiat de novo Extractio cum extillata illa & abſtracta ▽ ſ. a. exprimatur leviter, coletur & inſpiſſetur pro pilulis.

Vires. *Mucilaginem tartaream in ventriculo, meſenterio, liene, epate collectam incidunt, paulatim educunt, viſcera eadem, ut & caput ſimul roborant, adeoq; morbis quam plurimis inde ortum trahentibus ſuccurrunt. Vide & pilulas Tartareas Querc.*

Doſis à ℈ß. *ad* ℈j. *Extracti prioris; poſterius enim doſi exhiberi poteſt majori.*

15. *Pilulæ matricales D. D. Schefferi.*

℞. Sp. hier. picr. ℥ß.
Extr. Aſar.
Gentian.
Ariſtoloch.
Helen.
Myrrh.
Dictamn. alb.
Rub. Tinct.
Croc. an. ʒß.
M. F. pil. cum Syr. Artemiſ. inſtar piſorum.

Menſes cient & puerperia promovent, uterum ab impuritatibus liberant.

16. *Pilulæ Panchimagogæ Quercetani.*

℞. Aloës optimè præparat. (modo Quercetan. vide libr. 4.) ℔ß. affunde ſuccum violarum optimè per digeſtionem depuratum, atq; ad mellis conſiſtentiam inſpiſſatum, expone calori ſolis vel ſimili, ſingulis diebus rudicula lignea agitando, ſic exactè paucis diebus commiſcebuntur. Mixtioni ſuo tempore (prout habere recenter poteris,) adde.

Succorum (optimè per digeſtionem depuratorum, & ad mellis conſiſtentiam inſpiſſatorum.) ſc.
Florum primulæ veris
Perſicæ arboris
Roſar. pallidar.
Cichorii
Bugloſſi
Hyperic. ana ℥ iv.

His cum Aloë perfectè mixtis, (erit Maſſa ℔. ij.) adde
Extract. Sennæ
Agaric.
Rhabarb. à ℥ ij.
Cinamomi
Pulv. fœnic.
Aniſ. ana ʒ I.
Spec. Diatria ſantali, ℈ iv.
F. Maſſa.

17. *Peſtilentiales compoſitæ.*

℞. Aloës epatic. puriſſ. ℥j.
Croc.
Myrrh. an. ʒj.
Zedoar.
Gentian. an. ℈j.
Rhabarb. el. ʒij.
Agaric. alb. ʒj.

Theriac. Andr. nucis Jugland. quantit.

Species pulverisentur seorsim, dein misc. in mortario. Ex massa f. Pilulæ instar pisorum.

Vires. *Memoriam roborant, visum acuunt, omnia membra confortant, tormina ventris sedant, alvum laxant, cruditates tollunt, putredinem, pestilentialesque morbos arcent. Quin & sudorem cient, adeoque Panaceæ instar nonnullis habentur.*

Prophylaxeos causa sumitur Pil. N. 1. singulis diebus: Curationis vero viij. vel x. cum aq. conven: ægerque benè tectus sudet.

N. *Sunt qui Pilulas Iesu vocant, secretasque sic habent.*

18. *Pilulæ antipodagricæ Doringi.*

℞. Pulv. Chamæpith.
Chamædr ver. an. ℥ii.
Centaur. min.
Rad. aristoloch. rot.
Rhapont. ver.
Gentian.
Sem. hyperic.
Gran. human. præpar. an. ℨiß.
Rad. Cichor.
Santal. rub. an. ℨi.

Incorporentur cum s. q. succi Chamæpith. addendo nonnihil terebinth. cypr. pro meliore unione. f. pil. pro lubitu.

Usus: assumantur per 30. dies singulo trimestri pondere ʒß. Horst. observ. l. 3. obser. 3. p. 258.

19. *Pilulæ Polychrestæ S. Closs.*

℞. Extract. aloës cum succo cichor. præpar. ℈ i v.
Colocynth. per aq. fumar. parat.
Resin. scammon. subtil. pulverisat. an. ℈ij.
Croci Angl. pulver.
Salis Tart.
Myrrh. troglod.
Flor. Sulph. benzoinat. à ℈j.
F. Massa. s. a.

Dosis ℈j. jejuno stomacho mane sumenda aut tribus post cœnam horis. Omnis generis humores purgant.

20. *Pilulæ de Sagapeno Quercetan.*

℞. Sagapen. gummos. depurat. ℨv i.
Ammoniac. depurat. ℨiij.
Extract. trochisc. Alhand. ℨ i.
Diagryd. ℨß.
Salis gemm. ʒiß.

Cum syrupo violato acidulo & tincto, f. Massa, ex qua conficiantur pilulæ in pisi vel ciceris formam.

Vires. *Admirandi sunt effectus in febribus quartanis, dissolvunt nimirum feces gummosas, & tenaciter corpori nostro adhærentes.*

Dosis, unica pilula initio paroxysmi, continuando aliquot dies. Sed usum earũ præcedat præparatio, v. gr. cum decoctis præparantibus melanagogis, & similibus.

21. *Pi-*

21. *Pilulæ de Succino Cratonis.*

℞. Pulv. Succin.
Mastich. ã ℥ß.
Aloës. ʒx.
Agaric. ʒiij.
Aristoloch. rot. veræ, ʒ1.
Cum Syrup. de Betonic. q. s.
F. Massa.

Vires. *Alvum leniter solvunt, caput roborant, adeoq; à catarrhis præservant. Præscribit Author bis in mense, sumereq; jubet post primum somnum.*

Dosis ʒj. Crato

22. *Pilulæ Tartareæ seu Melanagogæ, Quercetani.*

℞. Crystall. vel cremor. Tart. ℥iij.
Polypod. quern. ℥ij.
Passul. corinthiac. ℥iß.
Myrobalan. omnium ana ℥ß.
Flor. Buglosſ.
Borragin.
Nymph. ana p. 1.

Coquantur in s. q. aquarum fumariæ & scolopendriæ ad medietatis consumptionem. Hinc.

℞. Decocti hujus depurati ac clarificati. ℔. ij.
Succi pomorum redolentium depurat. ℔. 1.
Adde.
Folliculorum senæ mundat. ℥iij.
Turbith.
Rad. hellebor. nigr. veri ã ℥iß.
Macis.
Myrrh. el. ℥j.
Caryophyll.
Cinamom.
Epithym. ã ℥ß.

Macerentur & digerantur ad ignem MB, (♂ 4.) vase vitreo clauso, dein dum materia adhuc fervet, fiat expressio, vel per setaceum trajectio, cui adde aloes depurat. ℥iij. omnia sufficienter coagulentur ad ignem lentum: addendo sub finem dum ferè refrigerata erit materia.

℞. Spec. Diarrhod. abb.
Lætific. Gal.
Troch. Dialac. ã ʒ1.
Sal. Absinth.
Fraxin. ã ʒij.
Essent. (tinctur.) croci, ℈ij.
Ol. anis. aliquot. guttul.

Reducantur in bonam pilularum consistentiam.

N. *His pilulis adjicit interdum Essentias Aloës & Scammon. Essent. Extract.) Rhabarb. ã ℥iß. Essent. (Extr.) Sen. ℥j. & Essent. (Extract.) Trochisc. Alhand. ʒß. plus minus, vocatque polychrestas.*

Vires. *Admiranda illarum virtus* (inquit Querc.) *nunquam satis laudari potest, purgant utramque bilem, omnes humores crassos, tartareos, salsos & mucilaginosos radicitus eliciunt, vel è partibus etiam profundissimis: succurrunt diversis maniacis & melancholicis affectibus, febribus quartanis opitulantur, & conducunt adversus psoram, cancrum, lepram, & luem veneream, eo quod purificent totam massam sanguinis à variis corruptionibus, diversorum effectuum effectricibus causis. Sumi possunt mane ac*

ne ac vesperi post cœnam parciorem & ante somnum.

Dosis ℈j. vel ℈iß. ad summum.

23. *Pilulæ Tartareæ Bontij.*

℞. Aloës succotr. el. ℥iij.
Gumm. ammoniac. (cum ✠ squill.) depur. ℥iß.
Tart. ⊕ lat. ℈iß.
F. l. a. Massa.

Vires. *Prioribus substitui possunt, maximi enim sunt levaminis in morbis Tartareis, quales sunt affectus hypochondriacus, obstructio lienis, mesenterii, &c. Incidunt enim tartaream mucilaginem, inprimis quæ in prima ventris regione collecta est, eamque per dejectionem expurgant.*

Dosis à ℈j. ad ʒj. mane vel ante cœnam. ℈ß.

N. 1. *Tantæ sunt apud Hollandos æstimationis, ut piaculum habeant, communes eas reddere.*

Duplicis autem circumferuntur ibidem sortis.

1. *Parantur uti jam dedimus.*

2. *Recipiunt Extractum Rhabarbari paratum ex Rhabarbari el. ℥ß. & corrigentib. spec. diamargarit. frig. & diarrhod Abbat. à ʒj. in succo citri per noctem maceratis, in quorum colatura dissolvuntur species superiores, fitque l. a. Massa. Et sic respiciunt magis Epar, regionemque secundam bile levant.*

N. 2. *Eædem illæ priores pilulæ, addito styracis ℈j. nostratibus in usu sunt, ex ordinatione D. D. Petri de Spina, Medici ut celeberrimi, ita dexterrimi.*

24. *Pilulæ Tartareæ meæ descriptionis.*

℞. Aloës lucid. fragat. id est, cum succo fragorum insuccatæ. ℥1.
Resin. ammoniac. ʒiiiß.
Sal ♂ subdulc.
Essent. croci orient. à ʒ1.
Magister. Tart. purgant. in ▽ buglossæ aliquoties soluti & coagulati. ʒij.
Extr. Gentian. ʒiß.
Cum tinctura Tart.
F. Massa.

Vires. *Saburram tartaream & mucilaginosam ex infimo ventre inprimis educit Lienem, Uterum & Epar infarctu liberat, morbosque inde prognatos felicissimè curat.*

Dosis ℈ß. vesperi ante cœnam assumpta. Quippe die subsequenti leniter dejectiones aliquot causantur.

N. *Constitueram pilulas has, utpote quarum operationes optatas multoties expertus sum, mihi soli reservare, at vincit candor & amor in proximum, cujus saluti non prodesse, vetat conscientia.*

N. *Desideras forsan, amice Lector, in numero Pilularum, Angelicas, vulgo dictas, quas Clariss. D. D. Hartmann. Beyero, p. m. Officinæ nostræ acceptas referunt. Has libentissimè inseruissem, nisi cautum esset illas propalare. Eapropter excusatum me habeas, certoque tibi persuadeas descriptiones multorum ingre-*

ingredientium, quas pro Angelicis venditari videris, non esse genuinas, ipsa enim duobus solis nituntur vegetabilibus. Suntque Extractum propriè dictum, Extracto impropriè dicto commixtum, &c.

CAPVT LXXIV.

De Potionibus.

POtulentorum genera in Praxi usitatiora diximus esse Apozemata seu Decocta, Aquas, Emulsiones, Infusiones, Potionesque alias. De prioribus alias dictum, de posteriori hic loci agendum.

Est Potio de qua hic agimus liquor, in quo alia Medicamenta crassiora diluta sunt, & præcipuè purgantia: Quin & solæ infusiones nonnunquam sufficiunt.

Modus ergò parandi sola, ferè mixtio est, quam, si res diluenda seu dissolvenda, viscosa & tenax fuerit, in mortario absolvere convenit.

Liquor adhiberi potest varius, usitatius tamen recipiuntur Decoctiones, Infusiones & maximè Aquæ destillatæ.

Res dissolvendæ sunt Syrupi, Electuaria, Extracta, Manna, pulveres, & similia.

Exemplo sint.

1. *Potio purgans.*

℞. Extr. Fol. sen. ʒß.
Rhabarb. ℈ß.
Cnicopharm. ʒß.
Syr. Diaser. ℥ß.
Rosar. solut. ℥v.
Aq. Cinam. ℥j. (ad saporem, &c.
Fl. Acac. ℥j.
M. F. Potio pro una vice.

Vires. *Educit humores biliosos & pituitosos.*

2. *Alia.*

℞. Fol. sen. ʒiiß.
Epithym. ʒij.
Rhabarb. el. ʒiß.
Spic. celt. ℈j.
Infundantur in decoctione pectorali, q. s. per noctem.
In colatura dissolve.
Syrup. rosat. sol. ℥iß.
Confect. Hamech. ℥ß.
F. Potio.

Purgat humorem melancholicum.

3. *Potio sudorifera.*

℞. Diascord. Fracastor. ℈iij.
Aqu. Sal. nit. Sulph. ʒij.
Mell. gran. Juniper. ℈j.
Extr. card. bened. ℈ß.
Aqu. card. bened. ʒij.
M. F. Potus.

Vires. *Sudorem movet, viriumque insignium est in febribus malignis.*

4. *Alia sudorifera.*

℞. Liquor. Lumbric. ʒiij.
Theriac. Andromach. ʒj.
Spir. Tart. ℈j.
Aq. cinam. ʒj.
Mixtur. simpl. ℈j,

Aq. Veronic. ℥iß.
M. F. Potus.

Vires. *Admirandarum virium est in arthritide vaga, si semel ac iterum repetatur.*

F. Potio Vulneraria.

℞. Herb. Sanicul.
Veronic.
Pyrol. an. Mii.
Consol. Sarac.
Trichoman. ana M1.
Flor. Borrag.
Bugloss. ana p. 1.
Sem. Anis.
Fœnic. ana ʒij.
Cinam. ʒiij.
Jujub. N. vi.
Dactyl. N. iij.
Bulliant in s. q. aq. hord. s. a.

Vires. *Convenit in vulneribus præcipue pectoris, ubi & expectoratio necessaria est. Sumantur de die ℥iij. cum ℈ij oculi cancri. Glandorp.*

N. *Plures vide apud Quercet. & alios.*

6. Alia potio Vulneraria.

℞. Herb. Vinc. pervinc.
Millefol.
Betonic.
Alchimill. ana M. 1.
Rad. Zedoar. ʒij.
Vincetotic. ℥j.
Nuc. vomic. ʒij.
Macis ʒß.
Nucist. ʒ 1.
Galang. ʒij.

Coq. in aq. & vini ana mens. s. ad casum digitor. 2. transversorum. Colaturæ exhibeantur ℥ iv. mane ac totidem post meridiem.

N. *Formulas plures habes in Quercetan. Rediv. tom. 2. pag. 859. & alibi.*

CAPUT LXXV.

De Pomis Ambræ.

POma ambræ fiunt ex odoratis pulveribus, (addi & olea possunt,) quicera, styrace liquida, balsamo Indico, mucilagine Tragacanthi, cum tantillo Terebinthinæ ad tenacitatem si opus sit, suscepti, additaque 🜄 rosarum vel simili optimè in corporati, in globulos prout visum fuerit, rediguntur.

N. *Nomen mutuantur ab Ambra, non quod ea necessariò & semper ingrediatur, sed quia odorem suavem spirant, adeoq; ambram æmulantur.*

Exemplo sint.

1. Odoriferum Crollianum.

℞. Macis.
Caryophyll.
Cinamom. vel cass. lign. odorat. ana ʒij.
Moschi ʒß.
Zibet. ʒij.
Gumm. arab. ʒ1.
Tragacanthi prius suprà fornacem siccati. ʒij.

Hæc

Hæc duo gummata cùm moſcho terantur.

Omnibus diligenter tritis, miſce Zibettam, & affunde aquam Namphæ, (id eſt, è floribus aurantiorum,) ſeu Damaſcenæ odoriferæ pro libitu, (ex odoratis ſpecificis & ▽ roſarum præparatæ, in qua prius per 8. dies in digeſtione modicum de Paracelſi carbon. vel Zibetta occidentali admixtum ſit,) atque in corpora.

N. 1. *Carbon ſeu Zibetta occidentalis, quantum ex Paracelſi archidox. conjecturari poteſt, nihil eſt aliud quam ſtercus ſeu Sulph. humanum, in digeſtione aliquamdiu poſitum, & ex fœtidiſſimo illo odore, ſponte ſua longa digeſtione ſummam ſuaveolentiam nactum. Vide Hartman. in Croll. ut & lib. 5. Claſſ. 1. ut & Agricoli in comm. Popp.*

N. 2. *Poterit & parari, ſi pulveriſata illa mucilagine Tragacanthi (in ▽ a odorifera ſoluti) ſuſcipiantur.*

Vires ac Uſus. *Adhibitum naribus odore ſuo ſanguinem movet, & cor ſupra modum refocillat, in Apoplexia, Epilepſia, Colica, Suffocatione matricis, peſtilentiali aura.*

N. *Miſceri poteſt tantillum cum oleo nuciſtæ expreſſo, ut fiat quaſi linimentum, & in ſupradictis morbis debito modo adhiberi. Croll.*

2. *Aliud pomum umbra.*

℞. Storac. calamit. ℥iß.
Benzoin.
Laudan. ana ℥ß.
Caryophyllor. ℨij.
Nuciſt.
Macis ana ℨ1.
Rad. ireos fl.
Cyper. rot. à ℨiß.
Fl. Roſar. ℨ1.
Lavendul.
Majoran. ana ℈ß.
Storac. liquid. ℨ1.
Zibett. ℨß.
Moſch. ℈j.
Cum Balſamo indico & ▽ roſar. ana q. ſ.
F. Maſſa.

3. *Aliud.*

℞. Laudani pur. ℨ1.
Styrac. calam. ℨij.
Benzoin. ℨ1.
Nucis moſchat.
Cinamom.
Macis ana ℨß.
Coriandr.
Caryophyllor. ana ℈j.
Maſtich.
Oliban. ana ℨj.
Lign. Aloës. ℨß.
Ambr. gran. v.
Moſch. gran. x.
F. Maſſa.

4. *Aliud.*

℞. Styrac. cal. ℨij.
Maſtich.
Thur. maſc.
Sandarach. à ℨiß.
Coſti.
Spic. à ℨ1.
Lign. aloës ping. ℨiij.
Moſch.

Ambr. an. gran. aliquot.
Terebinth. parum.
F. Pomum.

Fluxus inhibet.

N. *Vide sis & apud August. pom: Ambræ, 1. 2.*

CAPUT LXXVI.

De Præparatis.

PRæparata Officinarum communiter & in specie sic dicta, nihil aliud sunt, quam simplicia nonnulla duriuscula in tenuissimum pulverem, accedente aqua aliqua cordiali, redacta.

Talia sunt: Terræ, Lapides, Perlæ, Corallia, Ungulæ, Crustacea. (testacea.

Modus.

℞. Rem præparandam, læviga super porphyrite, lapide versatili quam minutissimè, inter lævigandum asperge aquam aliquam cordialem, (ut plurimum ▽ rosarum adhibetur,) ut fiat instar pultis, hanc expone loco tepido vel aëri, ut in umbra exiccetur.

N. *Quæ solidiora & duriora, adeoque minus lævigabilia sunt, ustione antegressa calcinari friabiliaque reddi solent, ut cornua, ossa, crustacea, & simil.*

Usitatiora sunt.

Præparat. Cinnabaris.
Conchæ marinæ.
Corallia alba.
rubra.
Cornu cervi ustum.
Cranium human.
Crystalli.
Granati.
Hæmatites.
Hyacynthus.
Lapis armenus.
Judaicus.
Lazuli.
Magnes.
Mandibula Lucii piscis.
Margaritæ.
Mater perlarum.
Ocul. ♋.
Ova Struthii.
Percarum lapides.
Rubinus.
Saphirus.
Smaragdus.
Succinum.
Tutia.
Ungula alcis.

CAPUT LXXVII.

De Pulveribus & Speciebus.

PUlveres ac Species fiunt tritura lævigationevè, quarum apparatus nonnunquam exiccatio, calcinatioq; antegressæ.

N. 1. *Res si subtilioris volatiliorisq; fuerint substantiæ, trituram minus fortem expetunt.*

N. 2. *Res pulverisandæ, etiamsi commisceri debeant, si sint diversæ duritiei, seorsim terantur.*

N. 3. *Quia virtutes pulverum facilè evanescunt, præstat, quorum pulverisatio sine mora perfici potest, nisi crebrioris sint usus, integra asservare.*

Pulveres sunt tùm simplices, tùm compositi.

Simplices magis usuales sunt.

Pulvis Agarici.
Asari.
Aurantiorum cort.
Caryophyllorum.
Cinamomi.
Croci.
Cubebarum.
Concharum febrilis, *v. libr.* 5.
Glyzyrrhizæ.
Hellebori albi.
Jalappæ.
Lumbricorum.
Mechoacannæ.
Rhabarbari.
Santalorum cunctorum.
Senæ.

Pulvis Serpentum, *vide libr.* 4.
Tormentillæ.
Ventriculi gallinarum.
Zingiberis.

Pulveres compositi prostant sub titulo pulverum vel specierum.

Sunt usuales pulveres alterantes.

Pulvis contra Abortum, *August.*
Adstringens Galen. A.
Alexiterius Sal. *infra.* N. 1.
Anonymus contra Phthisin, A.
Bezoardicus Nicol. A.
NB. Alium habet Renodæus.
Bezoart. sine pretiosis, 2.
cum pretiosis, 3.
Electuarii de bolo, A.
Cachecticus Quercetani, 4.
Cæsaris gryseus, A.
rubeus, A.
contra calculum, A.
ad casum, A.
Cathæreticus pro ossib.
S. Closs. 5.
de cineribus Avicen. A.
de Cypero, 6.
Cypheos, A.
ad dentifricia, A.
Dentifricius, 7.
Alius S. Closs.
contra defluxiones, 8.
Dysentericus, 9.
Epilepticus Marchionis cum
& s. Unicornu, A.

Dia-

Diatrion pipireon, 1. & 2. *A.*
Diapleres archonticon. cum & sine moscho, *A.*
Diapœonias, cum & sine ambra & moscho, Cord.
Diapraßin. Nicolai, *A.*
Electuarii resumptivi, *A.*
Diarrhodon abbatis, cum & sine moscho, *A.*
Rosatæ novellæ, *A.*
Diaspoliticon, *A.*
Diatrion Santalon, *A.*
Diathamaron, cum & & sine moscho, *A.*
Diatragacanthi calidæ, A.
frigidæ, A.
Ad Vermes, confectio ad vermes, A.
Dia-Xylo aloës, cum & sine ambra & moscho, A.
Dia Zingiberis, A.
Huc Sal Philosophorum, 24.
Sacerdotale. 25.
Purgantes Pulveres.
Pulvis Artheticus Paracelsi. *vide infra* 1.
Chalagogus Quercetani, 2.
Pulvis Cornachini, 3.
Laxativus, Tragea laxativa, C.
Melanagogus Quercetani, 4.
Nasalis, ad nasalia, A.
Panchymagogus Quercetani. 5.
Paßlavanticus, 6.
Phlegmagogus Querc. 7.
Salæ, 8.
Senæ præparat. Montagn. A.
Solutivus, de tribus, A.
Magistralis Stockstaldi, A.
Sternutatorius, A.
Sternut. Rulandi. 9.
Baumanni. 10.
Ad suppositoria communia, A.
acutiora, A.
sicca.
Tartari præparat. A.
ad vermes,
Species benedictæ laxativæ, id est Electuarii benedict. laxativ.
Diacarthamu, id est, Electuarii Diacarth. A.
Caryocostini, i. e. Electuar. A.
Episcopi, s. Elescoph. A.
de succo rosarum, id est, electuarii.
Diaturbith cum Rhabarbaro.

PULVERES ALTERANTES.

1. *Pulvis Alexiterius specificus Ang. Salæ.*

℞ pulv. viperini ℨij.
Extr. Bezoardici pretiosi
Magisterii margarit. an. ℨß.
Ol. sem. Angel. destill. ℈ß.
Cinnam. gutt. vi.
M. in mortario vitreo.

Dosis à ℈j. ad ℨß. cum vehic. appropriatis singulis quadris ☾æ, Iis qui cum veneno infecti sunt danda est ℨj.

Extractum Bezoardicum sic fit.

℞ Ligni aloës resinos.
Granor. Kerm.

Santal. alb. odorif.
Caff. ligneæ.
Zedoar.
Croci opt.
Scœnanth.
Rad. carlin.
Vincetox.
Doron.
Angel.
Fol. Dictamn. Cret.
Scord. Cret. an. ℥ij.
🜄 q. s. F. extractum s. a.
cui adde ℥ij.
Magisterii lapid. pretiosorum cum Sal. nitr. calcinat.

2. *Pulvis Bezoardicus sine pretiosis.*
F. F.

℞. Bol. armen. ver. cum aqu. scabios. præparat.
Terr. sigillat. Silesiac.
Rad. diptamn. alb.
Tormentill. ana ℥vi.
Angelic.
Gentian.
Rad. Petasit.
Zedoar.
C. C. ust. præparat.
Succin. alb. præparat.
Off. de c. c.
Rasur. Ebor.
Cort. citr.
Corall. rubr præp. à ℥ß.
M. F. Pulvis subtilissimus.
Dosis ad ℨj.

3. *Pulvis Bezoardicus cum pretiosis.*
℞. Pulv. modo præscripti, ℥i.
Margar. Præparat. gran. xvi.
Hyacynth. præparat.
Rubin. præparat.
Granat. præparat.
L. Bezoar. or. a. gr. viii.
Fol. argent.
Aur. ana num. i.
F. Pulvis subtilissimus.

Vires. *Cordialis ac diaphoreticus insignis est, ususque præcipui in morbis malignis.*

Dosis à ℈j. ad ℈ij.

4. *Pulvis Cachecticus Quercetani.*
℞. Limatur. chalyb. in tenuissimum alcohol. per 🜄 simplicem redactæ, vel cum Sulph. calcinatæ. ℥i.
Fec. rad. Ari ℥iß.
Ambr. gris. ℨß.
Essent. corall. (Magist.
Margarit.
Succin. præparat.
Cinamom. ana ℈iv.
Sacchari, q. s. ut fiat pulvis gustui gratus.

Vires. *Est summum Remedium ad cachexias, tàm virginum, mulierum, quàm virorum, juvenum ac senum.*

Dosis cochlear. s. mane continuando ad dies aliquot.

5. *Pulvis Cathareticus pro ossibus*
S. Closs.

♃ rad. irid.
aristol. rot.
euphorb. an. ℥ß.
Sabin. sicc.
O ust.
☿ præcipitati ana ℨj.

Ceruss.

Ceruſſ.
Myrrh. an. ℥ij.
Ol. garyoph. ℈j. M.

F. pulvis quo aſpergatur os carioſum carne denudat. & aq. O. prius ablutum.

6. *Pulvis de Cypero odoriferus.*

℞. Rad. Ireos flor. ℥iß.
Cyperi rot.
Acor. à ℥ij.
Lign. Santal. citr. ʒß.
Rhodii, ʒj. ℈ij.
Spec. Diambr. ʒij.
Troch. Gall. moſchat.
Moſch. ℈ß.
Ambr. gran. xII.

F. Pulvis.

Vires. *Pulvis eſt odoriferus, confortans ſpiritus vitales & animales.*

7. *Pulvis Dentifricius.*

℞. Silic. fluviatill. calcin. ℥iij.
Lapp. pumic. præparat. ℥ß.
Rad. Ireos fl. ℥ij.
Ol. ſtillat. roſ. ℈ß. (vel ex lign. rhod.

F. Pulvis ſubtiliſſimus.

Vires. *Exterget dentes fœtorem oris emendat.*

N. 1. *Alium vide apud Auguſt.*

N. 2. *Dentrificii pulveres fiunt potiſſimum ex pulveriſatis corallis, calcinatis oſſibus, cornibus, lapidibus, cruſtaceis, radicibus ireos, cruſtâ panis toſta, ſalibus uſtis, cineribus, & ſimil.*

Alius S. Cloſſ.

℞ farin. laterum rubrorum ℥ß.

Imbibatur per vices ſpiritus Sulph, pari quantitate & fiet puls, cui addes
Tart. vini alb. ʒiij.
Panis ad nigredinem uſti ʒij. M.

F. pulvis, quo dentes nigrore aut virore infecti confricentur, & vino calente abluantur.

8. *Pulvis contra defluxiones*, **Flußpulver / Rothlauffpulver.**

F F.

℞. Maſtich. alb.
Succin. in fragm.
Summ. Sabin.
Rut.
Oliban.
Sem. cannab. ana ℥IV.
Stæchad. citr. M. ij.

M. F. pulvis groſſus.

6. *Pulvis Dyſentericus Crollii.*

℞. Succin.
Sang. dracon.
Lap. Hæmatit.
Corall. rubr.
Sem. portulac.
Plantag.
Anthor.
Rad. Tormentill.
Terr. ſigillat à ℥ij.
Balauſtior. ℥I.
Nuciſt. num. IV.
Cinamom. ℥ß.
Croc. ♂ adſtring.
Talc. calcinat.
Matr perlar. calc.
Oſſ. microcoſm. calc. à ℥I.

Lapides lævigentur, reliquisque minutiſſimè tritis addantur.

Vires. *Valet in omnibus profluviis alvi, menſtruorum, narium, &c.*

Dosis ℨj. ad ℨiß. vel ℨij.

10. *Pulvis antiepslepticus de secundina.*

℞. Secundin. puelli primogeniti exsiccat. ℨß.
Cranii maris calcinat. ℥I
Pulv. pullorum corvi, ℥ij.
Coagul. lepor. ℨI.
Rasur. c.c. ℨij.
Castor. ℨß.
Succin albiss. ℨij.
Visc. quern. ☾ decresc. collecti. ℨß.
Granor. & red. Pœon. ante novilunium collect. à ℨß.
Ambr. gris.
Moschi ana ℈ß.
Spec. Dianth.
Diapliris archont.
Lætific. Galen.
Margarit. præparat.
Corall. præparat. an. ℈j.
F. Pulvis subtilissimus.

11. *Alius Antiepilepticus Diaphoreticus.*

℞. Cinnabar. ☿ii purificat.
Magist. Corallor.
perlar.
cran. human. ana.
F. Pulvis subtilissimus.

Dosis à gran. 10. ad 16. bis in septimana exhiberi potest. Hartmann. in Pract. Sennert. Instit.

12. *Pulvis Epilepticus D. Arn. Weickardi.*

℞. Rad. pœon. decrescunt ☾ collect. ℥j.
Sem. Pœon. masc. excort. ℥ß.
Ung. alcis ℨiij.
Succin. alb.
C.C. ust. præp. an. ℨij.
Margar. præp.
Corallor. rub. præp. ana ℨj.
Stercor. pavon. ℈IV.
Lap. Bezoar. or. ℨj.
Unicorn. veri ℈ij.
Limatur. ☉ ungar. ℨj.
Croc. ℈j.
Manus Chr. perlat. ℥ß.
F. Pulvis subtilissimus addendo Ol. still. macis ℈ß.

Dosis à ℈ß. ad ℨß.

13. *Pulvis febrilis.*

℞. Rad. Diptamn.
Petasit.
Zedoar.
Fol. scord. ana ℨij.
Sem. Card. bened.
C.C. ust. præpar. à ℥I.
♁ diaphoret. ℨiij.
F. Pulvis subtilissimus.

Vires. *Est contra omnis generis febres, quas per diaphoresin expellit.*

Dosis ℨj. Grünlingius.

14. *Tragea fortis. Species fortes.*

℞. Piper nigr. ℨij.
Zingib. ℥I.
Croc. or. ℨI.
Caryophyll.
Galang. à ℨij.
F. Pulvis.

Vires. *Usus esse potest in aromatisandis cibis.*

15. *Tra-*

15. Tragea grossa, Species grossa.

℞. Glyzyrrhiz. ℥ß.
Cinnamom.ac. ℥v.
Zingib. alb.
Calam.arom. à ʒiij.
Galang.
Zedoar. à ʒij.
Nucist.
Caryophyll.
Macis.
Cubebar. à ℈j.
Confect. anis.
fænic.
Carv.
Coriandr. à ℥vi.

Aromata incidantur grossè modo, confectionesque admisceantur.

Vires. *Confortat ventriculum, adeoq; digestionem juvat.*

16. Tragea Hepatica Quercetani.

℞. Corall. rubr. præparat.
Spod.
Spec. Diatragac. à ʒij.
Fl. Hepatic.
Sem. acetos.
Porrulac. à ℥i.
Croc. ♂ optimè præparati, ℥iiß. (cum ▽ simpl. vel cum Sulph.
Croc. ♂ ex Ol. Sulph. parat. ℈ij. (vide l. 3.
Sacchar. rosat. pro libitu.
F. pulvis.

Vires. *Pulvis est admirabilis, contra omnes obstructiones, imbecillitates, ac intemperies hepatis, cui pristinum robur reparat: singularis porro adversus omnes fluxus hepaticos, cachexias, hydropises, icterum, &c.*

17. Tragea Hysterica Quercet.

℞. Cass. ligneæ.
Calam. aromat.
Sem. agni casti.
Pastinac.
Rutæ.
Pœon.
Anis.
Fœnic.
Cardamom.
Macis.
Cinamom.
Caryophyllor. à ʒi.
Fec. Bryon. ʒiß.
Sacchari anthosati ad pondus omnium.
M. F. Pulvis.

Vires. *Prodest albo mulierum fluori & uteri suffocationi.*

Dosis ʒiß.

18. Tragea Antinephritica Quercetani.

℞. Tunicæ interior. ventriculi Gallinæ.
Stercoris albi Gallin. à ℥ß.
Pulveris pelliculæ interioris, quæ in putaminibus ovorum reperitur. ℥iiß.
Herniariæ.
Cinnamomi à ℈iv.
Nucleor. mespilor. ℥ij.
Sem. Fœnicul.

Anis.

Anis. à ʒj.

F. Pulvis subtilissimus.

Vires. *Effectus pulveris hujus efficacissimi sunt in alterando, & expellendo calculo. Valet itidem ad colicam passionem.*

Dosis ʒß. *ad* ʒj.

19. *Pulvis Sperniolæ compositus Crollii.*

℞. Myrrh. el.
Thur. masc. à ℥ij.
Croci trit. ʒß.
Camphor. ʒiij.

Tere omnia & misce.

Pulverem hunc imbibe. ▽ stillat. sperniolæ, id est, spermatis ranarum, vigesies vel trigesies, ita tamen, ut semper prius sponte exiccetur.

Hinc serva ad usus.

N. *Sperniola colligenda est mense Martio, triduum circiter ante novilunium, (sic non fœtet) destillandaque* MB.

Vires. *Summum est remedium in Hæmorrhagia è naribus, gutture, utero, quia frigiditate sua coagulat sanguinem. Confert quoque, si solvatur cum aceto, & Erysipelati, doloribusvè podagricis calidis applicetur. Hæmorrhagiam quoque vulnerum impositione sistit, Paronychiam necat, &c.*

Dosis gran. 4. 5. 6. 7. 8.

N. *Si hæmorrhagia è sanguinis corruptione originem traxerit, non malum sanè remedium, quippe putredinem arcet. In uterinis vero affectibus, ob myrrham ac crocum, aliud adhibere mallem.*

20. *Pulvis Stomachicus Quercetani s. Brickmanni.*

℞. Rad. Ari præparat. ℥ij.
Acori. vulg.
Pimpinell. à ℥i.
Ocul. cancr. ʒß.
Cinamom. ʒiij.
Sal. Absynth.
Juniper. à ʒj.
Sacchari rosati, q. s.

F. Pulvis.

Vires. *Exhibetur non tantum ad ventriculum corroborandum, cui proprie convenit, sed etiam ad capitis affectus, hemicraniam, vertiginem, melancholiam hypochondriacam, cachexiam: ad calculum ac febrem quartanam: habet enim facultatem deoppilandi, tartarum resolvendi, &c.*

Dosis ʒß. *ad* ℈ij.

Præparatio radicis Aronis fit macerando, cum vino albo, horis 12. hinc decantatur vinum novumq; affunditur, denuoq; antea maceratur, qua maceratione acrimonia extrahitur. Hinc radix lente siccanda.

21. *Pulvis Trithemii.*

℞. Calam. arom.
Gentian.
Cymin.
Siler. montan.
Anisi.
Carvi.

Levist.

Levist.
Petroselin.
Spic.nard.a.℥ß.
Zinzib.albi.
Chamæpyt.
Fol.sen. el.
Cryst.Tart.a ʒvi.
Macis.
Cubeb.an.℥ij.
Garyoph. ʒvii.
M.F. Pulvis subtilissimus.

Vires. *Sunt qui hujus laudes summe commendant, ad memoriam confortandam. Videlicet, post purgationem convenientem. ℞. Hujus pulveris ʒj. ▽ magnanimitatis gutt. xij. & vini nonnihil, sumuntque mane & vesperi per totum mensem; altero mense, mane solum; tertio bis vel ter singulis septimanis, idque mane; quarto mense bis qualibet sept. & postea ad dies vitæ singulis mensibus semel, crescente Luna. Sed crapulam vitare monent, ebrietatemque.*

22. *Species Cephalicæ.*
F.F.

℞. Cinamom.℥ij.
Rad.pœon.
Sem.pœon. exc.
Citr.exc.ana.ʒx.℈ij.
Zinzib.
Cubebar.
Caryophyllor.
Macis ana ʒv.℈ij.
Spec.cordial.
arom.garyoph.a.℈viij.
diamosch.dulc.
Spec.diambr.ana ʒiß.gran.vi.
Nucist. num.ij.
F. pulvis.

Vires. *Calefacit caput, exiccat catarrhos, spiritus animales & vitales purificat, corroborat, adeoq; balsamo nativo insigniter confert.*

Dosis à ʒß.ad ℈ij.vel ʒj.

20. *Species Diacubebarum.*

℞. Santal.trium ana ℥ß.
Spod.præparat.
Ras.Ebor.ana ℥iij.
Sem.Amomi.
Cubebar.ana ℥i.
F. Pulvis.

Vires. *Aperit & confortat Epar.*

24. *Sal. Philosophorum.*

℞. Sal.com. fusi.
Sal.gemm. ana ʒi.
Galang.
Macis.
Cubebar.ana.℈j.
F.Pulvis.

Vires. *Juvat concoctionem ventriculi, cruditatesque consumit.*

Dosis gran. 4. mane, jejuno stomacho.

25. *Sal Sacerdotale.*

℞. Sal.commun.torref.℥iij.
Piper ℥I.
Cinamom.℥ß.
Zedoar.
Zinzib. ana ʒß.
Sem.cumin.
carv.ana ʒI.
F.Pulv.subtiliss.

Vires. *Dolori capitis medetur, ventri-*

triculum calefacit, cruditatesque & flatus consumit, concoctionem juvat, colicum dolorem profligat.

Dosis gran. vij. ad vx. &c.

Idem aliter.

℞. Sal. commun. ℥j.
Cinamom.
Cumin. ana ʒiij.
Zinzib.
Amom.
Siler. mont.
Piper.
Satureiæ.
Hyssop.
Origan.
Puleg. ana ʒ1.
F. Pulv. subtiliss.

Vires. *Easdem cum priori obtinet.*

N. *Dicitur Sal Sacerdotale, quia Sacerdotibus olim (tempore Eliæ) ad dolorem capitis & oculorum caliginem in usu fuisse statuitur.*

PULVERES PURGANTES.

1. *Pulvis Artheticus Paracelsi.*

℞. Hermodactyl.
Turbeth. opt.
Diagryd.
Fol. Senn. el.
Rasur. cran. vel ossium human.
Sacchari. ana.

Vires. *Purgat securè & blandè omnes defluxiones podagricas.*

Dosis ʒß. ℈ij. *ex aqua Ivæ arthaticæ, fragariæ, &c.*

2. *Pulvis Chalagogus Querc.*

℞. Rhabarb. elect. ʒiij.
Fl. Violar. ʒij.
Rosar. pallid.
Hyperic. â ʒ1.
Spec. Diatrionsantal.
Masticheѕ.
Cinamomi â ℈ß.
Diagryd. ℈j.
Sacchar. violar. ℥ß.
M. F. Pulvis.

Dosis ʒj.

3. *Pulvis Cornachini.*

Fit ex mixtione diagrydii Tartari, & ♁ diaphoretici cum cremore Tart. commistorum, proportione invicem pro re nata variante, verbi gratia, Diagryd. Sulph. gran. VII. VIII. vel ℈ß. & diaph. gran. V. VI. VII. &c. Crem. Tart. ℈j.

Vires. *Tantum pulveri huic attribuit Author, ut peculiarem de eo conscripserit librum, commendatque ad omnes ferè morbos, qui purgatione opus habent.*

4. *Pulvis Melanagogus Querc.*

℞. Fol. Sen. ℥1.
Sem. anis.
Fœnic. â ʒ1.
Cinamom. ℈ij.
Cryſtall. Tart. ʒVI.
Sacchari ℥iß. M.

Dosis à ʒj. *ad* ʒij.

5. *Pulvis Panchymagogus Querc.*

℞. Cryſtall. Tart. ℥j.
Senæ el. ʒx.
Hermodactyl.
Turbith. â ʒß.
Rhabarbari.

Aga-

Agaric. troch. ana ℥iij.
Scammon. præparat. ʒij.
Macis.
Cinnamomi
Galang. ana ℥iß.
Sacchari violati, ad pondus omnium.
Dosis ʒj.

6. Pulvis Passavanticus

℞. Flor. Borrag.
violat. ana ℈ij.
Zinziber.
Spic. nard. ana ʒI.
Glycyrrhiz.
Sem. anis. ā ℥ij.
Diagryd. ℥iij.
Rhabarb. el. ʒvI.
Turbith. gummi. ℥I.
Senæ ℥ij.
M. F. Pulvis.
Vires. *Purgat omnes humores noxios, maximè bilem.*

7. Pulvis Phlegmagogus Quercetani.

℞. Spec. Diacartham. ʒij.
Agaric. Trochisc. ʒß.
Turbith.
Hermodactyl. ana ʒj. M.
Dosis. ʒj.

8. *Pulvis Phlegmagogus Salæ.*

℞. Cryst. Tart.
Hermodactyl. mund. ā ℥I.
Turbeth. albi ʒvI.
Resin. Scammon. ʒij.
Ol. Caryophyll. cum saccharo, mist. ℈ß. M.
Vires. *Purgat serosos ac phlegmaticos humores, sine molestia.*
Dosis ʒß. ad ʒj.

9. Pulvis Sternutatorius Martini Rulandi.

℞. Sem. Nigell.
Hellebor. alb. ana ℈j.
Majoran.
Rorismar.
Salviæ ana ʒß.
Mosch. gran. ij. M.
Caput roborat, pituitam elicit.

℞. Fl. Anthos.
Lavendul.
Salv.
Betonic.
Fol. Majoran. ā ℈j.
Macis.
Cinamom.
Glycyrrhiz.
Ellebor. alb. præp. an. ℈j.
Tabac. opt. ℥I.
Omnibus pulverisatis & probè mixtis: adde
Ol. Still. anis.
Caryophyll.
Macis
Majoran. ana g. Iv. M.

II. *Alius, Iohann.* Nicolai *Baumanni M. D.*

℞. Fol. Tabac. indic. ʒI. ℈j.
Rad. Ireos flor. ʒiß.
Lap. pumic. ℈ij.
Moschi gran. ij.
F. Pulvis.
N. *Moschus omittendus erit, si mulieri adhiberi debeat:*

CAPUT LXXVIII.

De Sacculis.

SAcculus fomentarius fieri poteſt ex vegetabilibus quibuscunque inciſis, ſc. craſſiuſculevè contuſis, ſacculoque inſutis.

Applicatur tepidè ſive ſiccum ſacculum velis, ſive humidum, id eſt, in liquore aliquo coctum & expreſſum.

Exemplo ſint

1. *Sacculus ſtomachalis.*

℞. Herb. Menth. criſp.
Calament.
Origan.
Betonic.
Abſinth. an. M. I.
Majoran.
Fl. Roſar. rubr. ā M. ß.
Camomill. odorat. p. I.
Rad. calam. arom. ʒiij.
Nucis moſchat. num. I.
Baccar. Laur. ʒiß.
Sem. aniſ.
carv.
cymin. ā ʒI.

Ex conquaſſatis & inciſis F. Sacculus ſtomachalis cancellatim interſutus.

Vires. *Confortat Ventriculum. Crato.*

2. *Sacculus cordialis.*

℞. Fol. Meliſſ. M. I.
Baſilic.
Card. bened. ā Mß.
Santal. citrin. ʒij.
Cort. citri.
arantior. ā ʒiß.
Flor. Laur. ʒI.
Cinamom.
Galang.
Nucis Moſchat. [Nuciſt.
Macis ana ℈j.
Lign. Aloës. ℈ß.
Sem. citri.
Meliſſ. ana ʒß.
Fl. Borrag.
Bugloſſ.
Anthos.
Meliſſ. ā p. I.
Roſar. p. ß.

Ex his craſſiuſculè contuſis, F. Sacc. interceptus ſerico.

Vires. *Confert in palpitatione. Crato.*

3. *Sacculus Nephriticus, ſeu Paregoricus.*

℞. Herb. Malv.
Heder. ter.
Biſmalv.
Cerefol.
Parietar. ana M. ß.
Rad. Alth.
Lil. alb. ā ʒI.
Sem. Fœnugr. ʒvI.
Fl. Camomill.
Melilot.
Saxifrag. ā p. I.

Contuſis & inciſis, F. Sacc.

Inco-

Incoctus pluviæ, lactivè applicetur renibus in dolore nephritico.

Huc pertinent & Cucuphæ, cujus Exemplum sint.

4. *Species pro Cucupha, F. F.*

℞. Rad. Ireos fl. ℥ß.
Cyper. rot. ℥iij.
Fl. Lavendul.
Anthos. ana ℥iij.
Fol. Menth.
Majoran.
Ocym. ana ℥ij.
Storac. cal.
Benzoin. ana ℥iiß.
Sem. Nigell.
Coriandr. præp.
Summ. Thymi.
Stœch. Arab. ana ℥i.
Mosch. gran. iij.
Ambr. gryf. gran. ij.

F. Pulvis grossus, qui in gossypio susceptus insuatur pileolo serico, interpasando.

CAPUT LXXIX.

De Salibus præparatis.

SAlia tùm nativa in Officinis extant, tùm artificialia: de nativis alibi, de artificialibus hic loci agere fas est.

Artificialia salia, vel sunt simplicia, vel composita, seu mixta.

Simplicia, (propriè sic dicta) totuplicia sunt, quotuplices res naturales, quippe res nulla est, quæ salis prorsus expers sit, imò constitutio rerum naturalium primitus ex sale dependet.

Medium quo salia eliciuntur liquor quilibet aqueus est; in quo salia ut solvuntur, ita & eidem sese immiscent. Quia tamen res naturales pleræque valide compactæ sunt, præmissumque requirunt apparatum, quo compedes, quibus sal impeditum est, aperiantur, pro diversitate compactionis, diversi quoque apparatus inventi sunt.

Greberrima tamen præ reliquis est incineratio, qua partes mixtæ disgregantur, salque fixum in cinere remanente aptum redditur, in ▽ liquescere, muriamque constituere; maximè si maceratio, transcolatioque repetita intervenerit.

E. gr.

℞. Cinerem (absinthii à carbonibus purificatum,) coque cum ▽ in lixivium, vel transcola ▽m fervidam aliquoties; sic impraegnabitur Sal. com. nomenque sortietur lixivii. Hoc purifica filtrando, inspissaque lenta evaporatione, aut crystallisatione.

N. 1. *Salia, hac ratione calcinata, quia lixivium sapiunt, nec satis albicant, calcinentur, id est, comburuntur, funduntur vè communiter ad ignem, ut albedinem acquirant. Verùm potior videtur ratio albificandi per iteratas solutiones, filtrationes ac inspissationes, hac tamen*

men admonitione, in majori dosi hæc salia esse exhibenda: Saporem lixiviosum quod attinet, optimè is aboletur si cineres cum Sulph. ana circiter mixti, accenso Sulph. calcinentur, atque hinc elixiviationi submittantur.

N. 2. *Salia hæc fundunt spiritum penetrantissimum si ad modum, quo Sal commune destillentur.*

Salia volatilia, (essentialia nonnullis dicta, nihil aliud esse videntur, quam portio salis aliquantulum elaborata humori nutritivo immixta, needum substantiæ crassæ insinuata.

Modus fiendi ex plantis.

℞. Plantam convenientem coque cum magna quantitate aquæ, hinc exprime succum, eumque optimè purificatum inspissa aliquantulum, reponeq; ad crystallisandum, s. a.

N. *Si succum purificatum recenti herbæ affuderis, interveniente digestione, coctione ac expressione, ut prius, majorem salis copiam nancisceris.*

Exhibent itidem, ligna, ossa, cornua, sanguis, &c. salia volatilia, sed non nisi interveniente destillatione, quæ parietibus vasorum destillatoriorum ea adhærescunt. Vide in oleis destillatis.

Salia impropriè sic dicta, parantur ex lapidibus, metallis, cornibus, ossibus, crustaceis, quæ beneficio acidi cujusdam spiritus solvuntur, (communiter recipitur ⚹, vide Magisterium,) filtrantur, & evaporatione in pulverem rediguntur, quem sal vocant.

Hunc salem abluunt aliquoties, ne acidum sapiat, & servant pro usu, vel edulcoratum in liquorem per deliquium in cella resolvunt. Vide Liquor.

Salia simplicia usitatiora.

Sal Absynthii fixum
Essentiale.
Acetosellæ
Sal Aluminis Saccharum O.
Angelicæ
Artemisiæ
Borraginis
Cancrorum
Cardui benedicti fixum,
Essentiale.
Centauri minoris.
Cerefolii
Chamæmeli
Cichorei
Cinamomi
C. c. volatile
Cranii volatile
Euphragiæ.
Fabarum è stramine & corticibus
Fœniculi
Fragariæ
Fraxini è ligno.
Fumariæ
Genistæ
Guajaci volatile
Hederæ terrestris.
Hyperici
Hyssopi
Juniperi è baccis.
ex ligno.
Lavendulæ.

Majo-

Majoranæ.
Matricariæ.
Melissæ.
Menthæ.
Nitri crystallini,
fixi. Lapis prunellæ.
Ononidis.
Persicariæ.
Pimpinellæ.
Plantaginis.
Rutæ.
Salviæ.
Sanguinis humani.
Scordii.
Succini volatile.
Tamarisci.
Tartari.
Vitrioli vomitivum.
Urinæ.
Urticæ.
Zedoariæ.

Salia impropriè sic dicta, (rectius calces diceres,) usitatiora sunt.

Sal Jovis.
Saturni.
Corallorum.
Perlarum, &c.

Salia composita.

1. *Sal. Alcali.*

℞. ♆. ℔. 1.
Ciner. Isatidis, ℔. ß.
Tart. Sal. nit. ana ℥ 1.

Coque in ▽. ut fiat lixivium, filtra ac inspissa ad siccitatem.

N. 1. *Theophrastus.* ℞. *Cinerum clavell.* ♆. *& cinerum fabarum, extrahit lixivium, coagulatque.*

N. 2. *Venetiani.* ℞. ♆. ℔. 1. *cineris fagi, vel quercus.* ℔ ij. *Fellis vitri* ⊕ *i calcinati. Tart. à* ℥ ij. *Fac lixivium, atq; exinde Sal.*

N. 3. *Alkali æquivocationem vide libr. 1.*

Usus hujus Salis solus Chymicus est, inservitque separationi ☉ *is à* ☿ *e, si influxu injicitur.* 2. *Facit ad fluxionem* ☾ *æ facilitandam.*

2. *Sal Alembrot.*

℞. Sal. com. præparat. ☿. Salis alkali, à ℥ 1. F. lixivium cum succi menthæ ac caryophyllat. ana ℥ ij. aquæ fontan, ℔. ij. Filtra & coagula.

N. 1. *Dicitur & Sal Ellebrot. Sal. Taberi. Sal Alkitran.*

N. 2. *Est & Sal. Alembrot. nativum, quod in Cypro, ex certa terra, in monte Olympo extrahitur; formamque & colorem sanguinis concreti habet, sed nostratibus incognitum.*

3. *Sal. Antron.*

℞. Calcis viv. ℔. IV.
Alumin. ℔. ij.
Vitriol. ℔. ij.
Salis commun. ℔. iij.

F. Lixivium cum vino albo, digere per dies aliquot (9.)

Postea.

℞. Striiar. salis petræ. ℔. x. affunde lixivii tantum, ut operiatur sal in aheno. Misce benè ac solve, coque ad medias, cola ac repone ad concrescendum.

Vires. *Metallici hoc sale utuntur ad purgationem fusionemque Metallorum,*

Sa-

Sumitur & Anatron, 1. pro felle vitri. 2. pro terra Sarracenica, cujus sunt species, nigra, rubra, & cœrulea. 3. pro excrescentia alba ac lapidea, quæ in petris crescit, in modum usneæ albæ, à quibusdam Sal nitrum vocata. Vide Untzer. de Sale.

4. Borrax.

℞. Sal. ammoniac.
Nitri.
Tartari calcinat.
G. arabic.
Sal. commun. ā ℥i.
Maſtich.
Alumin. roch. ana ℥ß.

Pulveriſatis affunde Urinam, filtra ac coque, donec materia in ſalem concreſcat.

N. *Alii conficiunt ex Sal. nit. & urina puerorum invicem commiſtis & coagulatis. Alii Borracem noſtratem ex peculiari lapide (Borracis nomine) eoque calcinato extrahi volunt, monente Tholdio in Halograghia.*

Vires. *In medico uſu facit ad menſtrua, ac partum provocandum, veneremque ſtimulandam.*

CAPUT LXXX.

De Sapone Oderato.

SApo odoratus, Smegma odoratum odoramenti formula eſt, conſtatq; ex ſapone, (potiſſimum Veneto, cui res εὐώδεις ſubtiliſſimè pulveriſatæ immiſcentur, adhibita ▽ fragrante, v. gr. roſarum.

Formulæ ſint, ex D. D. Weickhardo.

1. Sapo Moſchatus.

℞. Sapon. Venet. ℥ij.
Styrac. calam. ℥ij.
Rad. Ireos fl. ℥j.
Nuc. moſchat.
Cinamom. ana ℥ß.
Santal. alb. ℥1.
Aſ. dulc. ℈ij.
Caryophyll. ℈j.
Moſch. gran. IV.

Incorporentur in mortario cum ▽ roſarum.

Vires. *Habet vim abſtergendi & conciliandi gratum odorem, ſimulque confortandi nervos.*

N. *Loco cinamomi nuciſtæque licet olea ſtillatit. adhibere.*

2. Alius.

℞. Caryophyll.
Macis ana ℥1.
Benz.
Rad. Ireos fl. ana ℥ß.
Moſch. gran. x.
Ambr.
Zibett. ana gran. v.
Sapon. Venet. ℔ ij.

Diſtemperentur cum ▽ roſarum, adjiciendo Ol. ſtillat. cinam.

3. Sapo ad impetigines.

℞. Tart. calcinat. ℥ß.
☉. calcinat. ℥j.

Flor.

Flor. Sulph.℈ij.
☿ g. v.
Asæ dulc.
Storac.liquid.an.ʒj.
Calamit.
Lithargyr.an.℥ß.
Rad.lapath.acut.℈j.
Ol. Caryophyl.g.iij.
Saponis veneti q.s.
F. Globuli.

CAPVT LXXXI.

De Spiritibus.

SPiritus ut diversi sunt volatilitate ac fixitate, ita & diverso caloris gradu, diversisque destillatoriis destillantur, Fixiores scilicet Retortâ, igneque fortiori, arenæ scilicet, vel nudo. Volatiliores XX atque igne blandiori, scil. VB. MB. vel cinerum.

Fieri possunt spiritus ex *mineralibus, vegetalibus ac animalibus.*

Spiritus MINERALES singuli ferè peculiares sibi vendicant modos, quos vide suis locis.

N. *Quâ ratione sine vasis destillatoriis spiritus minerales destillari queant libr.* 1. *c.* 20. *declinavimus. Conscripsit & de eodem peculiarem quendam Tractatulum Johann. Glauberus, titulo Furni Philosophici.*

Spiritus VEGETABILES eliciuntur naturæ *volatilioris*; è foliis, floribus, fructibus, seminibus, aromatibus: *fixioris*; è lignis, corticibus, viscis.

Modus eliciendi spiritus volatiliores non discrepat à destillatione ▽rum stillatitiarum, quippe inter has & spiritus hoc solum discriminis intercedit, quod aquæ dictæ maximam partem phlegmatis contineant, spiritus minorem; unde & rectificando spiritus ab aquis sequestrantur.

N. 1. *Res fermentatæ siquidem promptius ac copiosius spiritum halant, si res destillanda fermentari apta fuerit, fermentationem præmittere suadeo, quippe quâ præter dictam faciliorem exhalationem, spiritus in quintam Essentiam exaltantur; persuasum autem tibi habeto, fermentationem felicius in vasis ligneis, v. gr. quernis, procedere, quam in vasis aliis.*

N. 2. *Fiunt quoq; spiritus quorundam vegetabilium cum vino, ut spiritus liliorum convallium, &c. Verum cum pars maxima* 🜅 *debeatur, præstat hujuscè generis cognominare* 🜅 *cum adjectione dati vegetabilis, e.gr.* 🜅 *m liliatum, vel* ▽ *m vitæ liliatam.*

1. *Sic fiunt ex herbis & floribus.*

℞. Herbas aut flores recenter (tempore sicco collectos) contunde atque in vas terreum vitreatum, vel dolium quernum (præstant enim ad fermentationem vasa lignea,) intermisto sale comprime, clausoque vase in cellam repone (per mensem unum vel plu-

 res)

res) donec fermentando acidiusculum ac vinosum acquirant odorem. Hinc destilla per vesicam, (aut MB,) usque ad siccitatem, destillatum affunde, si libet, parti destillandæ residuæ ac destilla denuo. Tandem rectifica.

Aliter.

Exprime succum, eumque cum contusis herbis recentibus mixtum ad fermentandum colloca.

N. 1. *Si minus succolentæ res fuerint, aqua fervente irrorari ac perfundi volunt.*

2. *Fermentatio promovetur adjecta aliqua portione, Sal com. (quæ & putrefactionem præcavet) Tart. fecum cerevisiæ, vini, fermenti dissoluti (in ▽) vel sacchari.*

3. *Poterit & ex fermentatis succus exprimi, atque cum novis herbis denuo fermentari; sic copiosior extillat spiritus.*

II. Ex fructibus & baccis succolentis.

℞. Succum expressum, eumque clauso vase debitè defervere sine, ac destilla: sic fiunt spiritus pomorum, pyrorum, mespilorum, citoniorum, &c.

III. Ex fructibus & baccis minus succulentis.

℞. Fructus vel baccas, conquassa ac affunde ▽m ferventem, vel ebullire parum permitte, hinc colloca, vase clauso infermentationem, addendo si placet nonnihil fecum vini vel cerevisiæ, & simil. sic fiunt spiritus baccar. & juniperi.

IV. Ex fructibus carnosis, (i.e. qui pulpam exprimendo præbent.)

℞. Expressam carnosam substantiam, v.gr. cerasorum nigrorum, (exemptis nucleis,) repone ♂ (14.) ad fermentandum cum Sal.com. &c. destilla, sic fiunt spiritus, seu Quintæ Essentiæ, baccarum sambuci, fragorum.

N. *Licet initio, si ita visum fuerit, aliquid ▽æ ferventis addere.*

V. E seminibus calidioribus ▽ cum oleo ascendit, quæ rectificando exhibet spiritum, præcipuè si fermentatio fuerit præmissa. Vide supra de Oleis.

N. 1. *Spiritus hi aquarum nomine ut plurimum veniunt.*

N. 2. *Si loco ▽æ vinum in maceratione adhibueris, spiritum itidem nancisceris, sed compositum ex* 🜄*i seminisque dati spiritu, præstat itaque hunc ad differentiam spiritus simplicis scil. cum ▽a destillati, appellare spiritum compositum, seu* 🜄*i cum adjectione destillati seminis, (e.gr. anisatum, vel ▽m vitæ anisatam, vide supra.*

VI. E frumentis parari possunt Quintæ Essentiæ, si in Cerevisiam reducta ea fuerint; qua ratione magnam spirituum copiam exhibent.

VII. Ex aromatibus spiritus quomodo eliciantur, vide cap. 38.

VIII. E lignis prodit una cum oleo per destillationem liquor acidulus,

lus, (vide supra cap. 70.) qui rectificatus, spiritum refert.

N *Rectificatio fieri potest super colchotare aut sale marino, vel cineribus propriis, sic exit primo phlegma insipidum; hinc spiritus acidus seorsim colligendus.*

Ex ANIMALIUM familia exhibent spiritus cornua, ossa, sanguis, urinæ.

Cornua, ossa, ungula, fundunt spiritum acidulum mediante destillatione, (vide de oleis) hunc rectifica in MB.

Sanguinis itidem spiritus beneficio destillationis elicitur, (vide in oleis & ▽is,) est que liquor ab oleo separatus & denuo rectificatus.

N. *Coronidis loco addo, si oleum aliquod stillatitium cum ▽i rectificatissimo digeratur, oleum illud à spiritu absorberi, ut sub forma spiritus deliteat.*

Spiritus minerales usitatiores.

Coralliorum
Mercurii
Salis ammoniaci
communis
gemmæ
nitri
Saturni
Succini
Sulphuris
Tartari
Vitrioli.

Huc ▽æ spirituosæ compositæ; ▽. ▽R. Sal. nit. Sulphurea. v. l. 3.

Spiritus vegetabiles.

Spiritus Absinthii.
Aceti vini
Angelicæ.
Anisi, id est, ▽ cum vino destillati.
Spiritus Cardui benedicti.
Centaurii minoris.
Cerasorum nigrorum.
Cochleariæ
Cydoniorum
Ebuliæ ex granis
Fœniculi
Fragorum
Guajaci
Juniperi
Liliorum convallium
Melissæ
Rorismarini
Rosarum
Salviæ
Sambuci
Thymi
Tiliæ flor.
Veronicæ
Vini

N. *Compositi spiritus fermè sub titulo aquarum recensentur, ut spiritus theriacalis id est, ▽ theriacalis, &c.*

N. 2. *Spiritus oleaceos quære sub Oleis, ut spiritum Terebinthinæ, & similia.*

Huc.

1. *Spiritus Antapoplecticus S. Closs.*

♃ ♎ sang. cervini ℔ ß.

Infusionis florum lavend. in aq. pœon. fact. ℥iv.

M. & destilla ad medias per MB, spiritui extillato adde infusionis novæ florum lavend. eandem quantit. destilla denuò idque tertium repete tandem adde huic ♎ 🜄 rectificat. ℥ij.

Dosis à gutt. vj. ad xij. & xx. in jusculo aut aq. appropr. Iuvat Paralyticos, Apoplecticos, Pleuriticos, Asthmaticos, omnes eos quorum pectus sanie aut pure occupatur, anacatharsin enim promovet egregiè.

2. Spiritus Nephriticus.

♃ Ovum struthionis, pulver. affunde ♎ Sal. com. & in digestione relinque, donec probè soluta appareat corticum ovorum substantia, atq; tum per chartam filtretur, serveturque.

Vires. *Est ἐυπόριςον nulli fere secundum à Casareis medicis S. Clossao communicatum.*

Dosis gutt. vj. viij. ex vino opt. vel aq. florum fabar. florum acac. mal. veron. addito syr. dialth. Fernel. Insigniter aperit, incidit & commovet arenulas, calculum, urinam, nonnunquam etiam menses & sedes atque etiam serum in hydropicis.

N. *Fit & insignis spiritus nephriticus* ◻*æ spiritum à* ⊖*o destillando. Vid. I. Agricol. in Popp. p. 1. p. 585. Lôsselium in Scrutinio Renum. Confer cum Querc. in Querc. Rediv. t. 3. p. 704.*

CAPUT LXXXII.

De Succis.

SUcci ex vegetabilibus potissimum depromuntur, rarò ex animalibus. E vegetabilibus puta non omnibus.

Inidonea enim sunt, 1. nuclei, semina, & reliqua oleosa, qualia sunt amygdalæ, pistacia, semina lini, (de quibus egimus in oleis expressis.

2. Minus apta sunt aridiora, ut fruges, nisi decocta harum succos appellare libuerit.

Modus fiendi.

℞. Vegetabilia succulenta, (minus succulenta, macerari, insolari, elixarivè antea volunt 🜄) conquassa & exprime, hinc clarifica, (cum albumine ovi, filtrationeque vel digestione quod melius,) si opus est △ l. inspissa, atque ne empyreuma contrahat, continuò agita; sic fiunt succi.

I. Ex floribus. ℞. Flores virides imple XX, premendo, collocenturque ad digerendum, s. putrescendam in MB. satis profunde, donec in mucilaginem abiisse videantur: Hinc exprime succum, clarifica c. alb. ovi, & inspissa lentè ad consistentiam mellis; sic fiunt succi, (Essentiæ dictæ) borag. bugloss. pœon. verbasc. violar. & simil.

N. 1. *Si flores minus succulenti fuerint, affundatur parum 🜄 æ: sic fit extractum, s. succus inspassat, flor. tunicæ, calendu-*

lendulæ, Keyri, Cyani, rorismar. rhœad. salv. & simil.

N. 2. *Præstant flores primum erumpentes.*

N. 3. *Expressum succum si recentibus floribus affuderis, majorem succi copiam colliges.*

II Ex fructibus. ℞. Succulentos exprime, vel coque antea; hinc exprime trajiceque per seraceum, liquidioresque ad mellis consistentiam inspissa.

N. *Succi è fructibus alio ferè nomine gaudent, mellis scil. si dulce sapiant, ut mel juniperinum, passularum, & simil. alias Roob. Sapæ; ut rob. de berberis, de ribib.*

III. Ex radicibus & lignis, interveniente coctione, (in ▽,) & expressione succi eliciuntur, adsciscuntque nomen Extractorum, vide supra cap. 57.

Succi officinales, tùm liquidi prostant, tùm inspissati.

Liquidi qui per se conserventur pauci sunt, quippe præter succos, acidulos & fermentatos illos porulentos, (qualis vinum, vinum pomorum, pyrorum, & simil.) nulli ad tempus durabiles sunt: hinc fit ut addito saccharo, melleve, in syrupum coquantur, vide de Syrupis, c. 48.

Quin imo vel ipsis succis acidulis nonnihil sacchari ferè additur, cujus vi tùm parum fermentantur. tùm ab injuria corruptionis conservantur.

N. *Dantur & succi è vegetabilibus, tùm per se ruptis, tùm incisis sponte stillantes, (lacrymas vocare expetit) Verum hi partim nativis accensentur, partim non usuales sunt.*

Talis est succus betulæ, qui in Suecia & Finlandia, mensibus Martio & Aprili collectus & fermentatus, mulierculis nobilibus potui suppetit; succus juglandis arboris, liquor sc. qui in quercuum stipitibus coacervatur; lacryma vitis amputatæ. Huc opium & simil.

Succi Officinales Liquidi, qui & Vina dicuntur sunt.

Succus Berberum
Citri
Cytoniorum
Granatorum acidorum
Limonum

N. *Succi recentes tot ex tempore parari queunt, quot vegetabilia viridia succulenta exhibentur, verum quia gramineum sapiunt saporem, minus in usum veniunt, licet sapor ille saccharo corrigi queat.*

Succi inspissati.

Succus Absynthii communis.
Acaciæ nostratis.

N. *Verus Officinis habetur inter nativa.*

Agrimoniæ.
Aloë
Cardui benedicti
Chermes granorum
Centauri minoris
Cydoniorum
Enulæ

Fumariæ
Glycyrrhizæ
Gratiolæ
Hyperici
Hopſcyami
Ireos noſtratis cœruleæ
Liquiritiæ
Mercurialis
Myrtillorum Germanicorum, Heidelbeerſafft.
Nicotianæ
Papaveris domeſtici
erratici
Plantaginis
Roſarum incarnatarum,
rubrarum
Scrophulariæ
Solatri

Huc pertinent.

Rob. de Berberis ſimplex.
de Ribib.

Mel Ebulinum, Sambucinum, Juniperinum, Paſſularum } Conſiſtentiam Electuarii fere obtinent.

CAPUT LXXXIII.

De Suppoſitoriis & Peſſis.

Suppoſitoriorum formandorum ratio in hoc ſita eſt, ut fiat ex materia duriuſcula, glabra, adeoq; in anum intrudi apta, ſive illa aptitudo per ſe rebus inſit, ſive mixtione, coctionevè concilietur.

Prout igitur indicatio fuerit, ita ſuppoſitoriis materia eligenda, anodyna ſc. detergens, conſolidans, exiccans, alvum irritans, &c.

Uſitatiſſima tamen ſunt ſuppoſitoria dejectoria, eaque pro ratione operationis triplicia.

1. Lenia, quæ ſolo ferè tactu materiali movent. Talia fiunt ex lardo, ficu inverſa, ſevo hircino, bubulo, (candela, ſevina,) cera, farina aquæ incocta, (ex qua fiunt ſuppoſitoria in ſole exiccanda,) caulibus, & radicibus, v. gr. betæ, braſſicæ, bliti, mercurialis, petroſelini & ſimil.

2. Mediocria, quæ aliquali acrimonia ſtimulant. Talia parantur ex melle ad craſſitiem cocto, ſapone, terebinthina cocta. Quibus adduntur interdum & alia, v. gr. muſcerda, ſal, ſaccharum.

3. Fortiora, quæ vi purgante laceſſunt. Talia fiunt ex purgantibus, lenioribus, ac fortioribus: agarico, aloë, hiera picra, pulvere ad ſuppoſitoria, elleboro, ſcammonio, & ſimil.

Modus parandi.

Mel coquitur lentè ad ſpiſſitudinem, ut digitis tractari poſſit, ſine inquinatione, experiri id licet guttula in laminam frigidam, vel ſtanneam effu-

effusa,) hinc effunditur in dictam laminam, oleo illitam, dumque frigescit, formantur suppositoria, oleoque illinuntur.

Si qua addenda fuerint, ante effusionem ea pulverisata admiscere oportet, vel & formatos cylindros iisdem involvere, ut obducantur.

Portio mellis ℥ι. Pulver. (ad purgantia mitiora) ʒι. præter propter, (ad fortiora) ℈ß. ʒß. vel ʒι. Sal. com. aut gemm.

Ut ℞. Mellis, q.s. (℥ι.) salis gemm. ℈ß. aut Sal. com. ℈j. muscerd. ℈ß. F. suppositorium.

℞. Agaric. ℈j. sal. gemm. ℈ß. mellis, q.s. F. suppositorium.

℞. Pulv. ad suppositor. commun. ʒι. mellis, q.s. F. suppositorium.

De Pessariis.

Pessaria, pessi, nascalia, ad digiti formam ferè formari consueverunt, fiuntque ex rebus medicamentalibus uterinis, quæ vel suscipiuntur, sacculo lineo oblongo, lana concerpta, gossypiovè, vel incorporantur cùm melle, ladano, galbano, cera, succo, similive re, formanturque ad dictam formam digiti.

M. *Figurâ suppositoriis similia sunt, nisi quod longiora & crassiora.*

Exemplo sint.

℞. Myrrhæ ʒß.
Spec. hier. pic. compos.
benedict. laxat. ana ʒι.

Cum melle cocto F. pessarium, quod panno raro obductum, immittatur utero ad menses ciendos. *Weickhard.*

℞. Stercoris asini, q.s. desicca & pulverisa, involvaturque pulvis panno de serico, pro pessario hæmorrhagiam uteri sistente, &c.

℞. Burs. pastor. M.ß. contunde & inde panno pro suppositorio menses sistente, &c.

N. *Possunt itidem radices certæ, v. gr. rubiæ tinctorum, cyperi, Iridis, & simil. loco pessarii adhiberi.*

CAPUT LXXXIV.

De Syrupis, Mellibus & Robis Syrupisatis.

SYruporum materia principalis est liquor quidam medicamentosus; decoctum, infusum, succus, aqua stillatitia, acetumvè. Servilis, est saccharum clarificatum, melle depuratum, cum quibus liquor ad consistentiam mellis liquidiusculi coquitur.

N. *Saccharum & mel adduntur præcipuè ut liquorum corruptibilitatem arceant, tum quoque ut qualitatem ingratam mitigent, saporemque medicamento gratiorem concilient. Hinc non abs re foret, loco sacchari aut mellis aliquando gratiores alias adhibere melligines, cùm liquore syrupisando qualitatibus conspirantes; quales sunt, verbi gra-*

tia, mel passularum, rob pomorum redolentium, succus glycyrrhizæ depuratus, &c.

Syrupi sunt simplices vel compositi.

Simplices, qui ut plurimum ex simplici unaque re medicamentali cum saccharo aut melle parantur.

Compositus, qui ex pluribus.

Modus fiendi.

℞. Liquorem clarificatum, (decoctum, infusum, succum expressum, acetum,) adde saccharum, vel mel, & simil. coque, clarifica, (si opus,) inspissa, ad mellis consistentiem, ac repone pro usu.

N. *Guttulâ in tabulam frigidam effusâ consistentiam experiri licet.*

Proportio liquoris ad saccharum aut mel est fere dupla vel tripla.

Verbi gratia:

℞. Decocti. ℔.iij. sacchari. ℔iß. vel 1. prout crassior, vel dilutior syrupus expetitur, vel prout durationi longiori, breviorivè destinatur.

Virium ratione sunt syrupi alterantes & purgantes.

Syrupi alterantes usitatiores.

Syrupus de absinthio major, A.C.
Acetositatis citri, s. è succo citri, A.C.
de succo acetosæ,
acetosellæ.
Acetosus simplex, id est, ex ✠ & ▽. A.
Acetosus compositus, (è radicibus ✠ & ▽ A.
Acetosus Diarrhodon, A.
Adiantinus Fernelii, A.
de Agresta, A.C.
de Althæa Fernelii, A.
Renod.
Anisi simplex Querc. *inf.* 1.
Anepilepticus Querc. 2.
Aquilegiæ flor.
Arantiorum è succo.
è corticibus.
è floribus.
de Artemisia Fernelii, compos. 3.
è succo Betonicæ.
de Betonica compositus.
de succ. Berberum.
Bizantinus simplex, s. Dynari, è succ. Endiv.
Ap. Lupul. Bugloss.
Bizantinus compositus, A. C.
de Borragine, s. Infusionis.
de Buglossa è floribus.
de Calamentha Mesuæ, A.C.
Calendulæ Quercetani, fit è succ. vel Infus. flor.
è succ. Chamæmeli.
Capillorum Veneris simplex, ex decoctione.
Capillorum Veneris comp.
Cardiacus, 4.
de succo Cardui benedicti.
Cerasorum acidorum è succo.
Cichorii simplex è succo.
de Cinamomo, A.

N. *Quer-*

N. *Quercetanus parat cum Vino malvatico. Augustani cum ▽ cinamomi.*
de Cortice citri.
N. *E succo citri dicitur syrupus acetositatis citri.*
Coralliorum, *v.l.3.c.6.*
Cytoniorum è succo.
Cytoniorum Vinosus simplex, s. Miva cytoniorum, quæ simplex & aromatica.
de Endivia simplex.
compositus.
de Erysimo Lobelii, 5.
de Eupatorio Mesuæ, A.C.
de Farfara; è succo.

N. *Renodaus compositum exhibet.*

de fragis è succo.
de Fumaria simplex; è succ.
de Glycyrrhiza Mesuæ, A.C.
Granatorum dulcium: è succo.
Granat. acidorum: è succo cum aceto.
Oxysaccharum composit.
Antihecticus, 6.
de succo Hederæ terrestris.
de succo Hyperici.
de Hyssopo Mesuæ, A. C.
de Jujubis Mesuæ, A.C.
de Limonibus: ex succo.
de Lupulo: è succo.
de succ. Melissophyll.
de Mentha minor: è succo Menth. granat. dulc. vel acid.

Syrupus de Mentha major, Mesuæ A. C.
de succ. Mercurialis.
Myrtinus compositus Mesuæ.
Nephrocatharticus Jouberti, A.
Nicotianæ seu de Peto simplex, Quercet. 7.
Nicot. compositus, 8.
de Nymphæa: è florum infusione, A.
de Nymphea compositus.
Pedemontani, 8.
de Papavere albo simplex, A.
de Papav. alb. compositus A.
de Papav. erratico; è florum infus. A.
de Floribus Paralysis.
de Pede cati, s. Hispidula. sive
de Æluropo simplex: fit ex infusione summitatum.
de Æluropo compositus, 9.
Flor. Pœoniæ.
de Pilosella: ex infusione summitatum floridarum.
de succo Plantaginis.
de Pomis è succo.
de Portulaca Mesuæ.
de Prassio Mesuæ.
de duabus radicibus.
de quinque rad.
Refectivus Cord.
Ribium è succo.

Syrupus Rosatus regius, seu Julepus rosatus.
de Rosis siccis
de Rubo Idæo
de Scabiosa.
de Scordio è succo compositus Mercurialis, A.
de Scolopendrio Fernelii, A. C.
de Sempervivo è succo compositus.
Siliquarum
de Stœchade simplex, A.
compositus, A.
Fernelii, A.
de Symphyto Fernelii, A.
de Testudinibus, 10.
Flor. Tunicæ.
de succo veronicæ.
Violatus simplex
compositus Mesuæ
regius, s. Julepus violatus.
ex succo.

Hujus loci sunt & Syrupi melliti, mella vulgò dicti.

Ut

Mel Anthosatum
Emblicorum, id est, mel in quo Emblici myrob. conditi, vel decoctum Emblicorum inspissatum.
Mel Menthæ, è succo & mell. ana,
Mercuriale è succo & mell. $\frac{1}{2}$.
Rosarum simplex, ex infusione triplici & mell. $\frac{4}{5}$.
Rosatum citratum Mesuæ, ex gemmis & mell.
Violatum simplex ex infusione triplici & mell. $\frac{1}{5}$.
Sic Oxymel simplex
compositum
diureticum
scylliticum simpl.
compos.

} vide Disp.

Huc pertinent & Rob composita.

Rob de Agresta
de Berberis
de Cornis
de Ribib.

} ex succ. & sacchar. $\frac{1}{2}$.

Diamoron simplex, ex succ. $\frac{1}{2}$. & mell.
compositum
usitatum Gal.
Nucum ex succo cort. virid. jugl. & mell. $\frac{1}{2}$.

Syrup. purgantes usitatiores.

Syrupus Flor. Acaciæ Aug.
de Carthamo, A.
de Cichoreo cum Rhabarbaro, A. C.
Diasereos, Andern. A.
de Epithymo.
de Fumaria comp. s. major.

Syrup.

Syrupus Hellebor. minor. Querc. 1.
Helleborat. major.
Holagogus, 2.
Flor. persicorum.
de polypodio, A. C.
de pomis regis Sabor, A.
cum sena Querc.
de Rhabarbaro solutivus. Aug.
Rosatus solutivus simplex s. Mucharum, è Damascenarum 3. infus.
Rosatus laxativus compositus, s. Helleboratus.
Rosatus compositus, sine Helleboro.
de Senna.
Violatus solutivus, s. infusionis.
Vomitivus, 3.
Mel Rosatum laxativum, } ex infus.
Violatum laxativum. } & mell. ½.
Oxymel Helleboratum Gesner. A. C.
Oxysaccharum vomitivum, 4.

1. *Syrupus Anisi, cum Vino: Quercetani.*

℞. Anisi conquassati, ℥iv. maceretur in vini generosi, ℔. ij. per tres dies, coletur: Colaturæ adde Sacchari, ℔. ij. & coque ad syrupum.

N. *Eodem modo concinnari possunt Syrupi, & ex aliis seminibus, veluti ex semin. fœniculi, pœoniæ, ex bacis lauri, juniperi, & simil.*

2. *Syrupus antiepilepticus Quercetani.*

℞. Rad. pœoniæ.
Visci querni, ana ℥ß.
Cinamomi opt. ℥ij.
Flor. calendulæ.
Lilii convall.
Tiliæ.
Lavendul. à p. 1.
Rosar. rubr. p. ij.

F. Extractio cum spiritu Juniperi, vel Vi, ad eminentiam digit. 4.
Decantetur.

℞. Tincturæ ℥x.
Sacchari candi pulverisat. ℥iij. aut iv.

M. & accendantur, flagrentque continuò agitando, donec syrupus satis coctus, aut plus minusvè fortis videatur. Tum enim extinguendum erit incendium.

Vires. *Præstantissimus est Syrupus, tàm præcautioni, quàm curationi inserviens.*

Dosis cochlear. ß.

3. *Syrupus de Artemesia Fernelii.*

℞. Summit. Artemis. M. ij.
Rad. Iridis.
Helenii.
Rubiæ.
Pœoniæ.
Levistici.
Fœniculi à ℥ß.
Herb. Pulegii.
Origani.
Calaminth.
Nepet.
Melissophyll.
Sabinæ.

Sampsuchi
Hyssopi
Prassii
Chamædryos.
Chamæpityos
Parthenii
Betonicæ à M. j.
Sem. Anis.
Petrosel.
Fœnicul.
Ocymi.
Dauci
Rutæ
Nigellæ ana ℥iij.

Contusa macerentur horis 24. in hydromelit. ℔. viij. Coquantur ad ℔. v. cum sacchari. ℔. v. F. Syrup. qui condiatur Cinam. ℥ I. Spic. ℥iij.

Vires. *Insignium est virium in uteri affectibus, à viscida mucilagine subortis, promovet menstrua, uterumq; repurgat.*

4. *Syrupus Cardiacus. F. F.*

℞. Vini albi generos. ℔. ij.
Aqu. Rosar. ℥iiß.
Cinamom. ʒß.
Zinziber.
Caryophyll. ana ℈ii.

Ligentur omnia in petita, addaturque Sacchar. ℥ I vß.

Coque ad consistentiam syrupi postea adde

Ambr. gryf. gran. iij.
Mosch. g. I. in syndone.

Vires. *Convenit in lipothymia, aliisque cordis affectibus.*

N. *Præstat sola infusione, vel in* MB *parare.*

5. *Syrupus de Erysimo Lobelii.*

℞. Erysim. totius recent. M. VI.
Rad. Enul.
Tussilag. succo adhuc prægnantium.
Glycyrrhiz. ana ℥ij.
Herb. Borrag.
Cichor.
Capill. ♀ ana Miß.
Flor. Cordial.
Anthos.
Stæchad. vel Betonic. ana M. ß.
Sem. Anis. ℥ VI.
Passular. mundatar. ℥ij.

Incisis & contusis f. omnium decoctio s. a. in s. q. aquæ hordei, hydromelitis & ℥ V I. succi Erysimi, ad ℔. ij. vel iij. exprime, inque Colatura dissolve sacchar. q. s. f. syrupus.

Vires. *Efficacissimus est ad mucilaginem pulmonum incidendam, & educendam, adeoque ut beneficio ejus juvenculas decennio raucedine laborantes, se percuravisse, testetur Author libr. observat.*

6. *Syrupus Antihecticus Rivierii Med. Regii.*

℞. Testud. lacustr. aut fluviat. in frusta dissect. ℔. ij. cancror. fluviat. vivorum confract. ℔iß. sem. quat. frig. major. ℥iv.

Limacum per medium sectorum M ij.
Succi veron. mar.
Melon. ana ℔j.
Vini alb. ℔ VI.

Succi

Succi nicot. ℔. ii.
Uvarum Corinth.
Passul. ana q. s.

Ponantur omnia in magno matracio benè obturato & sinantur digeri per ♂ 2. postea destillentur ex cineribus, & ex liquore destillato & sacch. cand. ℔. iv. F. syrupus Cap. ℥j. pro dosi paulò ante pastum bis aut ter in die, adde usus tempore

Lactis sulph.
Perlarum an. gutt. vij. M. & exhibe

Lac perlarum fit terendo eas super marmor in Alcool, irrorando aq. ros. paulatim, deinde iterum terendo in mortar. marm. cum succo limonum statim perlæ dissolventur, filtra, colatura servetur.

7. *Syrupus Nicotianæ, s. de Peto simplex Querc.*

℞. Succ. Peti ℔. iv.
Hydromelit. simpl. ℔. i.
Oxymelit. simpl. ℥iv.

Omnibus simul mixtis, fiat digestio in MB. ♂. 2. vel 3. ut defécerit; hinc decanta, ac digere iterum ut supra, donec materia ab omni fœculentia depurata fuerit, adde postea sacchari ℔. ij. & coque in syrupum.

N. *Succus Peti opus habet perexquisita & ingeniosa digestione, qua vis vomitiva, ac dejectiva corrigitur, atque in syrupum abit præstantissimum, adversus omnes affectus asthmaticos, in quibus pulmonum bronchia pituita crassâ ac viscosa adeò infarciuntur, ut intercepta respiratione suffocationis periculum immineat; in quo casu syrupus hic ritè præparatus & administratus mira præstat. Cerebrum insuper à catarrhis, sive fluxionibus serosis & frigidis liberat, simulque per inferiora educit.*

Dosis cochlear, s. ubi tamen à principio summa opus est circumspectione, postea vero dosis augenda erit.

8. *Syrupus de Nicotiana compositus Quercetani.*

℞. Succi Peti (Nicotianæ) depurati (ut supra) ℔iiß.
Hydromelitis simpl. ℔. i.
In quibus macera per ♂ 2. vel 3. MB.
Fol. Hyssop.
Polytrich.
Adiant.
Flor. Tussilagin.
Stæchad.
Violar.
Bugloss. ana p. ij.
Sem. Bombac.
Urtic.
Card. bened. à ℥ i.
Follicul. senæ ℥iij.
Agaric. rec. trochisc. ℥ i.
Cinamom.
Macis.
Caryophyllor. à ℥ i.

Dein fortiter exprimantur, digerantur denuo ad perfectam fecum depurationem. Colaturæ ℔ iß. adde tantundem sacchari, coquantur in syrupum.

Vires. *Ad anhelosos & asthmaticos alios-*

aliosque affectus omnes pulmonum à frigidis & crassis humoribus subortos, qui pulmonum bronchiis inhærentes, vel tussim antiquam, vel ipsam dispnaam pariunt, excellentissimum est remedium, alvum leniter solvendo.

Dosis ℥iß. vel ℥ij. ad summum.

9. Syrupus de pede cati compositus.

℞. Dactylor. mundat.
Jujubar.
Sebesten.
Ficuum recent.
Passul. major. enucl. à ℥iv.
Ungul. caballin. c. toto.
Pulmonar. maculos. c. flor. à M ij.
Pedis cati.
Ceterach. ana M. i.
Glycyrrhiz. ras. ℥i.

F. Decoctio & exinde cum sacchari ℔. ij. syrupus perfectè coctus.

Vires. *Pectoralis est ac nutritivus, unde his qui phthisi laborant, solamini magno esse poterit.*

10. *Syrupus de Testudinibus διὰ χελωνῶν Resumptivus Renodæi.*

℞. Carnis testudinum, ℥iv. (abjectis cauda, collo & pedibus.
Hordei mundat. ℥ij.
Carnis dactylorum, ℥i.
Passularum damascenarum.
Glycyrrhiz. rasæ ℥vi.
Sebesten.
Jujub. ana num. xiii.
Sem. Bombac.
Melonum.
Cucum.
Citrull. ana ℥ß.
Sem. Lactul.
Papav. alb. ana ℥ij.
Herb. Ungul. caballin.
Pulmonariæ ana M. i.
Flor. Violar.
Nenuphar. à ℥ß.

F. Decoctio. In colatura clarific. ac ℔. iv. adde Sacchar. alb. ℔. ij. sacchar. rosati & diatragacanth. frig. ana ℥v. F. syrupus.

Vires. *Confert his qui à morbo chronico resurgunt, macie confectis, tabidis, phthisicis, & simil.*

Syrupi purgantes.

I. Syrupus Helleboratus minor Quercetani.

℞. Fibrarum hellebori nigri ℥ij.
Agaric. rec. trochisch. ℥ij.
Fol. sen. mundat. ℥iij.
Turbith.
Hermodactilor. ana ℥i.
Sem. Anisi.
Fœnicul.
Cort. Citri à ℥ß.
Caryophyll.
Macis.
Cinamom. à ℥ij.

Macerentur in Oxymelitis simplicis, Vini malvatici, & aquarum Melissæ ac Fumariæ ana q. s. vase vitreo clauso, hinc leviter bulliant ac exprimantur. Depuratæ per digestionem colaturæ addantur.

Syrupi de pomis redolentibus solutivi.

de suc-

de ſuccis roſarum pallida-
rum.
Sacchari roſati & violati ana
℥iv. F. Syrupus.

Vires. *Omnibus morbis à materia tartarea, craſſa ac tenace, à phlegmate aduſto, bile aut melancholia dependentibus; in capite, thorace, ventriculo, hepate, utero, ipſisque articulis mirum in modum confert.*

M. *Habet & idem Quercetanus Syrupum helleboratum majorem, ſed ſufficit hunc in Officinis paratum aſſervare.*

2. *Syrupus Holagogus; F. F.*

℞. Rad. Polypod. querc. rec.
Cappar. ana ℥i.
Fol. Scolopendr.
Ceterach.
Meliſſ.
Betonic.
Rutæ murar. à M. i.
Flor. Trium cordial.
Cuſcut. ana M. ß.
Sem. Limon.
Fœnic.
Aniſ. à ʒij.
Carthami contuſ. ℥i.

F. Decoctio in ſ. q. aquæ, ad remanentiam quantitatis, cui ſpecies infra ſcriptæ infundi queant. Decoctio hæc ita ſtet horis 24. tùm fiat colatura, & in hac infundantur.

Fol. Senn. mundat. ℥iv.
Agaric. albiſſ. ʒij.
Hermodactill. alb. ʒvi.
Rad. Hellebor. nigr. in aceto
præparat. ℥i.
Epithimi
Zinzib. alb. ana ʒij.
Caryophyllor. ℈ij.
Macis ℈j.

Bulliant parum & ſtent in infuſione horis 24. hinc exprimantur.

℞. Expreſſionem integram (ad ℔. j. & ℥iij.
Succi roſar. incarnatar. ℥ix.
Sacchari albiſſ. ℔. iij.
Coque ad ℔. iv. circiter.

Vires. *Convenit omnibus humoribus expurgandis, præcipuè atræ bili, ac exinde morbis oriundis.*

3. *Syrupus Vomitivus.*

℞. Aqu. Vomitoriæ ſ. benedictæ.
(ſive illa ex croco ſit, ſive ex vitro ♁ ii,) ℥vi.
Aq. Roſar. fragrant. ℥iß.
Pulv. cinamom. ʒij.

Digerantur vaſe clauſo horis 24. poſtea cola. In colatura diſſolve Sacchari ℥viij. coque ad conſiſtentiam ſyrupi.

Doſis à ʒj. ad ʒij.

4. *Oxyſaccharum vomitivum.*

℞. Vitri. ♁ ii. pulver. ʒß.
Acet. vini albiſſ. ℥viij.

Infundantur in MB. l. △. per horas xv. colaturæ adde ſacchari albiſſ. ℥iv. reduc. in patina vitrea ad conſiſtentiam.

Vires. *Uti eo poſſumus pro vomitorio adverſus febres continuas, peſtilentes & intermittentes, paulo ante paroxyſmum: item contra venena, Ex*

anthe-

anthemata, antequam scilic. prodierint.

Dosis à ℥ij. ad vj. Sala.

N. *Loco Vitri ♉ in his compositionibus sumere quoque licet crocum metallorum, vel etiam flores ♉ ij.*

CAPUT LXXXV.

De Tincturis.

Tincturæ, tùm liquidioris, tùm solidioris consistentiæ in usu sunt.

Liquidioris consistentiæ Tincturæ nihil aliud sunt, quàm extractiones sine abstracto menstruo.

Solidiores consistentiæ Tincturæ sunt pulveres, sine combustione ex liquidioribus tincturis abstracto menstruo residui. Et hoc juris sola mineralia sibi vendicare videntur.

Modus fiendi fit ad modum, quem de Extractis dedimus. Conveniunt nimirum Tincturæ cum Extractis in plurimis, adeoque non rarò confunduntur, quam confusionem uti in aliis, ita & hocce in loco removere, non absque commodo foret. Hinc fiunt Tincturæ.

I. *Ex fructibus.*

℞. Rob. affunde 🜄, ac extrahe.

Vel ℞. Baccas seu fructus exiccatos, affunde ▽ convenientem stillatitiam, ac extrahe, &c.

N. *Si Tinctura lentè inspissetur, Extractum dicitur. Quercet. P. R. cap. 26. Sic fiunt Tinctura cerasorum, baccarum sambuci, ebuli, & simil.*

II. *Ex floribus.*

℞. Flores siccos, infunde in ▽ appropriata, (propria) vel fontana tepida, additis guttulis aliquot spirit. ⊕i, vel Sulphuris.

Famosiores Tincturæ sunt.

E Mineralibus.

Tincturæ ☉, ☾, ☿, ♂, ♄, ♉, ⊕i, Sul. — vide libro tertio.

Smaragdi.

Ex vegetabilibus, & maximè ex floribus.

Tinctura Alkekengi è baccis.

Essentia croci, vid. l. 4.

Cerasorum nigrorum.

Fragorum.

Hypericonis, vide c. 57.

Flor. Pœoniæ.

Rhæados.

Rosarum.

Violarum.

Granorum Sambuci.

Ebuli.

Ex animalibus.

Tinctura fellis tauri; vide libr. 5.

1. Tinctura Parac. diaphoretica correcta à S. Closs.

℞. Zedoar.
Angelic.
Calam. arom.
Galang.
Macis.
Zinzib.
Cinnam.
Gran. parad.
Piper. nigr.
Caryoph.
Sassafr.
Sarsæpar.
Ulmar. an. ℥j.
Aloës.
Mastich.
Myrrh.
Thur.
Camph. an. ʒß.
Mosch. ℈j. infund. in
🜄 &
Aq. rosmoschat. an. q. s. ut supereminеant digitos 4. Adde ad maturandam putrefactionem.
🜍 Sulph. per camp. ʒß.
Salis juniperini ʒij.

Stent in loco calido per 14. ☍.

Dos. ℈j. in formâ qualibet. Eliquat glaciata, resinosa diffundit, fuliginosa efflat, balsamicâ suâ vi putredinem arcet, & soporiferis morbis auxiliatur.

2. Tinctura Catheretica S. Closs. Arch. Mediomatricum.

♃ Scammon. ℥j.
Turbith.
Agar.
Hermodact.
Rhabarb. an. ʒiij.

Pulverisata indantur lagenæ vitreæ addendo.

🜄 per 40. ☍ circulati, ut acrimoniam deponat (vel ejus loco aq. cinnam. alb. 1. exstillat.) ℔ß.

Infundantur per 8. ☍ in ciner. & agitentur bis aut ter singulis diebus, tinctus 🜍 aureo colore depleatur serveturque. Ejus cochl. j. M. cum ʒß. syr. ros. pallid. viol. aut limon. acefacti cum 🜍 ⊖li.

Benignè admodum corpus à saburrâ phlegmaticâ aut serosâ vindicat & repurgat.

CAPUT LXXXVI.

De Trochiscis.

Materia Trochiscorum sunt omnis generis Medicamenta, quæ pulverisata, liquore conveniente, (viscoso,) suscipi, compilari ac impastari queunt.

Parantur autem in Officinis Trochisci, partim ut pulveres viscoso aliquo liquore compacti ab injuria aëris eò melius asserventur, exigenteque necessitate adhiberi queant, partim quoque, ut per se applicentur, e. gr. Trochisci bechici, sublinguales, pro-

prophylactici, trochisci pro fumo, & simil.

Modus fiendi.

℞. Medicamenta subtiliter pulverisata, redige in massam cum liquore convenient mucilaginoso, e.g. cum mucilagine aliqua (Tragac.) cum succo, syrupo, & simil.

Ex massa impastata formantur trochisci, seu parvi pastilli, (quibus character pro libitu imprimitur,) vel fiunt inde bacilli oblongi.

Trochisci usitatiores alterantes.

Trochisci,
de Absynthio, Mesuæ, *August.*
de Agno casto, Rhasis, *Aug.*
Alexiterii f. contra pestem, 1.
Aliptæ moschatæ, cum ambra ac moscho, A.
Aliptæ moschatæ, sine ambra & moscho.
de Alkekengi, cum opio, A.
sine opio.
de Aniso, Mesuæ, A.
Bechici albi, cum moscho, A.
sine moscho.
nigri,
rubri, sive è bolo.
de Benzoin.
de Berberis.
de Camphora, Mesuæ.
N. *Renodæus alios è Myrepso substituit.*
de Capparibus, Mesuæ.
de Charabe, f. succino, Mesuæ
de Corallio, Nicol.
Diacoralliu, Gal.
Cypheos Damocratis
de Eupatorio, Mesuæ
pro fumo vulgares, 2.
optimi, f. cum moscho, 3.
de Gallia moschata
Gordonii
Hedychroi
de Violis, Nicol.
de Lacca, Mesuæ
Moschardini, 4.
de Myrrha Rhas.
Pectorales. Baculi pectorales, 5.
Prophylactici cum mithridatio, 6.
Ramich Mesuæ
Diarrhodon. Nicol.
de Santalis, Mesuæ
Diaspermaton Gal.
de Spodio
de Terra sigillata, Mes.
de Vipera, Gal.
de Xyloaloë, Mesuæ.

Huc referendi sunt. 1. Trochisci ophthalmici, quibus imponitur nomen Sief. 2. Candelæ pro fumo. 3. Sapo odoratus; ac 4. Poma Ambræ, de quibus partim suis locis, partim hoc loco.

Collyria sunt usitatiora.

Sief. album cum sine & Opio
album Galeni.
citrinum Mesuæ
de plumbo Mesuæ
de rosis siccis
de thure Rhasis.
} Vide Dispensator.

Tro-

Trochisci purgantes.

Trochisci de Agarico, Mesuæ.
Agaricus Trochiscatus,
Alhandal. s. de Colocynthide,
de Rhabarbaro.
de Violis solutivi.

1. *Trochisci Alexiterii, Renodæi.*

℞. Rad. Zedoariæ.
Gentianæ.
Tormentillæ.
Rad. Ireos flor. à ʒj.
Angelic. ʒij.
Cinamomi.
Caryophyllor.
Macis, ana ʒß.
Zinziber ʒj.
Coriandri præp.
Rosar. ana ʒj.
Cort. citri. sicc. ʒij.

F. Pulvis subtilissimus, & cum succi Glycyrrhizæ ℥vi. f. pasta mollis, de qua formentur trochisci, vel potius bacilli oblongi.

Vires. *Pesti præcavendæ multum conferunt, si in ore detineantur, vel & in ventriculum demittantur.*

2. *Trochisci pro fumo vulgares.*
F. F.

℞. Santal. citrin.
Rosar. rubr.
Caryophyll.
Cinam. à ʒvi.
Benzoin ℥iß.
Styrac. calamit ℥i.
Sacchar. pulv. ℥xii.

Cum mucilag. Tragac. in ▽ ros. fact. f. trochisci.

3. *Trochisci pro fumo cum moscho*
F. F.

℞. Benzoin. ℔. i.
Styrac. calamit. ℥viij.
Rosar. rubr. ℥i.
Ligni aloës. ℥ß.
Caryophyll.
Santal. citr. à ℥ij.
Sacchar. alb. ℥viij.
Mosch.
Zibett. ana ʒß.

M. & cum infusione tragacanth. in ▽ rosar. formentur trochisci.

4. *Trochisci moschardini alias confectio moschardina: corpus sine anima.*

℞. Moschi ex ▽ rosar. dissolut. ℈j.
Sacchari albiss. ʒvi.
Amyli. ʒv.

Atterantur pistillo, & cum mucilagine tragacanth. (ex ℥i.) in ▽ rosar. facta., f. grana instar. hordeaceorum, quæ exiccentur in umbra, pro usu;

N. *Sunt qui sanguinem Draconis ʒij. addunt.*

Vires. *Graveolentiam oris emendant, si pastillus unus ac alter in ore detineantur.*

5. *Baculi pectorales.*
F. F.

℞. Spec. Diatragac. frigid.
Diaireos simpl. ana ʒi.
Rad. Liquirit ʒß.

Sac-

Sacchar. albiss. ℥vi.
Cum mucilagin. Tragacanth. F. Baculi
Vires. *Tussim leniunt, asperitatem demulcent.*

6. Trochisci Prophylactici cum Mithridatio, F. F.

℞. Boli armen. in succo citri infusi & exiccati. ℥i.
Corall. rubr. præpar. ʒij.
Rasur. c. c. ʒi.
Succin. alb. ℈ij.
Rad. Tormentill.
Pimpinell.
Imperator.
Angelic.
Zedoar. ā ʒij.
Cinamom. ʒij.
Croc. ℈j.
F. Pulvis subtilissimus.
℞. hujus pulveris. ʒij.
Mithridatii opt. ʒi.
☋ Cinamom.
Angelic. ana gutt. i.
Sacchar. albiss. ℥iij.
Cum infusione G. Tragac. in ▽ angelicæ facta, F. Trochisci.
Vires. *Frequenti hic in usu sunt ad pestem præcavendam.*

Hujus quoque loci sunt, candelæ & baculi fumales, quæ fiunt ex pulveribus odoriferis, impastatis mucilagini Tragacanth. Styrac. & simil. uti trochisci pro fumo, à quo non differunt, quoad modum fiendi.

Sic sunt.

7. Candelæ fumales. F. F.

℞. Benzoin. ℥xvi.
Lign. Aloës.
Ahad.
Santal. citrin.
Ladan. ana ℥iv.
Oliban.
Mastich.
Caryophyll. ā ʒiij.
Sacchar. alb. ℔. ij.
Carbon. tiliæ. ℔. iv. ß.
F. Omnium pulvis subtilissimus & cum mucilagine tragacanth. in ▽ rosar. majoran. & cort. citri facta, formentur candelæ, addendo parum styracis liquid. & terebinth.

8. Massa seu baculi pro fornace.

℞. Benzoin.
Storac. cal. ā ℥i.
Ladan. opt. ℥vi.
Balsam. indic. ʒiij.
Lign. aloës ʒiij. (præstat. Extract.
Mosch. Alexandr.
Zibett. ana ℈j. M. s. a. f. Massa.
Formenturque instar ceræ Hispanicæ bacilli fornaci affricandi.

CAPUT LXXXVII.

De Balsamis inunctoriis, Linimentis, Unguentis.

BAlsami Inunctorii, Linimenta & Unguenta, vix præparatione, & ferè, nonnisi consistentia, inter se differunt, quam illi liquidiorem habent instar mellis; ista paulò duriorem, ac vix fluidam; hæc crassiorem adhuc, minusque fluidam: ubi tamen notari velim, in praxi plerumque Linimenti ac Unguenti nomina confundi.

Materiæ ex quibus parantur, sunt olea, butyrum, adipes, sæva, medullæ, resinæ, mucilagines, succi; ut & res aliæ, quæ aptæ sunt dictis materiis, vel sub forma pulverum immisceri, vel in iisdem colliquari, &c.

N. 1. *Sumitur ad Olei ℥j. pinguedinis ferè* { *ʒj. vel iij. in linimentis* / *ʒj. vel iß. in balsamis.* / *ʒijß. vel ʒß. in unguentis addita insuper pulveris, ʒj. &c.* }

N. 2. *Balsami ob molliusculam consistentiam Cera carent. Linimenta vel nihil, vel parum admittunt, (scil. ad Olei ℥j. Ceræ ʒj.) Unguenta vero uti consistentiam requirunt crassiorem, ita & materiam volunt puriorem, adeoque Ceram copiosiorem & nonnunquam gummata.*

Modus parandi.

Recipiuntur Olea, hinc addunturr quæ crassiorem inducunt consistentiam, idque vel sola mistura, vel si opus sit liquefactione interveniente.

N. 1. *Fieri potest quoque linimentum unguentumvè ex pulveribus, melle oxymelite, syrupo, & simili susceptis, in forma scil.* Electuarii.

N. 2. *Succi aquei si addendi sint, coquendi illi sunt cum oleis ad humiditatis illius aqueæ consumptionem, cujus indicium est, si instilletur guttula super prunas, sine strepitu.*

Balsami usitatiores sunt.

Balsamus Balsaminæ, 1.
Hispaniæ, 2.
Hyperici magistralis, 3.
Mirabilis s. compos. 4.
Uterinus. 5.
Vulnerarius, 6. 7. 8. 9. 10.

Linimenta usitatiora sunt.

Linimentum ♄i, id est, Balsamus ♄i, dictus, 11.
Linimentum de Amianto, 12.
dentrificium, 13.
Errhinum, 14.

Unguenta usitatiora.

Unguentum.
Agrippæ Mesuæ, *Aug.*
Ægyptiacum, A.
Alabastrinum, A.
Album Avicenn.
Album Camphoratum, A.

Unguentum.
Altheæ simplex, Dialthæa, 1.
compositum, A.
Anodinum, Cord.
Anodinum, 15.
Anodin Podagricum, Croll. 16.
Apostolicum Avicenn. A.
Aregon. A.
Arthanitæ majus,
minus.
Aureum, Mesuæ.
Basilicum.
de Bdellio.
Butyraceum nervale, 17.
de Calce.
ad Carunculas penis.
de Cerussa Avicen.
Citrinum.
Clysmaticum.
Comitissæ.
Cardiacum, 18.
Cordiale, 19. 20.
de Cyclamine.
de Cynoglossa.
Fuscum.
de Glycyrrhiza.
ad Hæmorrhoides.
Noribergense.
Infrigidans Galeni.
Jovis, s. de Verbena.
de Lithargyrio.
Martiatum magnum,
parvum.
Mercuriale.
de Minio camphoratum.
Narcoticum. 21.
Nervinum.

Unguentum.
de Nicotiana.
Nihili ad Oculos.
Ophthalmicum, 22.
Pectorale.
Pediculorum.
ad Perniones, 23.
Pomatum.
Diapompholygos s. Nihili,
Nicolai, A.
Populeum.
Potabile.
Resumptivum.
Rosatum.
Rubeum camphoratum.
ad Scabiem, 24.
Spleneticum.
de Succ. Arantii.
Sympatheticum, 26.
Terebinthinæ, 27.
ad Tineam.
de Tutia.
ad Vermes.
Violatum.
Viride Reginæ.
Viride potabile. Butyrum Viride, 28.

1. *Balsamus balsamina sic fit.*

℞. Fol. florum & fructuum balsamin. ana ℥iv.
Rad. consolid. major.
Ophiogloss. an. ℥ij.
Aristol. rot.
Zedoar. an. ℥ß.
Visci in folliculis Ulmi reperti ℥iß.

Succi

Succi astacor.
Fol. pervinc. &
Sanic. an. ℥j.
Infund. in Ol. oliv. q.s. & insolentur.
Colato oleo ad libr. sing. adde Ol. vernic. liquid. ℨj.

Hic Balsamus inservit nervosis partibus vulneratis aut ambustis, dolorem hemorrhoidum sedat & mammillarum inflammaturam, addito camph. tantillo, cicatricibus delendis prodest cum ol. ovorum mixtus.

Balsamus Hispaniæ.

℞. Olei vetustiss. ℥iv.
Hyperic. ℥ij.
Terebinth. puræ, ℥viij.
Frumenti integr. ℥iß.
Rad. card. bened.
Valerian. ā ℥j.
Thur. pulverisat. ℥ij.

Radices & herbæ crasso modo contusæ, ponantur in olla, infundanturque in Vini albi generosi, q.s. ut omnia in Vino mergant, per ♂ (2.) hinc adjiciantur oleum & frumentum, coquanturque omnia ad Vini consumptionem. Mox facta forti expressione, addatur Terebinth. & Thus, & iterum parum ebulliant, serventurque in vase vitreo.

Vires. *Sanat vulnera partium etiam nervosarum spatio, ut ajunt, viginti quatuor horarum.*

Modus utendi talis est.

Abluto prius vulnere Vino albo frigido, statim inungitur totum vulnus oleo prædicto calente: quod si hoc commodè fieri nequeat, per syphonem intra vulnus, tanquam per clysterem immittitur & confertim labra vulneris ad mutuum contactum adducuntur ligatura, aut sutura, aut glutine: deinde partes circumstantes prædicto oleo similiter inunguntur. Supra vero vulneris labia jam reducta, linteum imponitur, prædicto oleo madens, & supra hoc aliud Vino nigro expressum, mox alia lintea sicca: deinde fascia superligatur. *Vide Hyeronimum Fabricium ab Aquapend. secundo Operê Chyrurg. part. 2. c. 7.*

3. *Balsamus Hyperic. Magistralis. s. oleum hyperici magistrale.*

℞ Ol. oliv. ℔. 1.
Vini rubr. odor. ℔ß.
Lumbricorum sale communi aspersorum ℥iv.
Terebinth. Venet. ℥ij.
Granorum matur. Matrisylv. septembri collect. Mij.
Florum hyperic. p. iv.

Insolentur per æquinoctium æstivum aut paulo post, colato liquori adde spiritus thereb. in quo salis ♄ ni quantum capere poterit solutum sit ℥ij.
Ol. Myrrh. ℥j. M.

Per se vulnera curat.

4. *Balsamus mirabilis sive Compositus.*

℞ Balsam. Momord. seu Balsamin. sequent. ℥iv.
Sulph. per-

Sulph. per 🜄-um thereb. extract. ℥ißs.
Ol. hyperic. magistral. seq. ℥ij.
Tinctur. ♂tis.
Magnetis alb. pulverif. ana ℥ß.

Digerantur per mensem. Instillentur guttulæ aliquot in vulnus calidè, apposito desuper Empl. diaSulph. Rulandi.

Ex communicatione S. Closs.

5 Balsamus Uterinus.

℞. Galban puriss.
Serapin. elect. ana ʒvi.
Af. fœtid. ʒß.
Ammoniac. ʒi.

Dissolve in oleo destillato Juniper. & Terebinth. addendo olei Lauri stillat. ℈ß succin. ʒß. M.

Vires. *Uteri suffocationes insigniter sistit, menstrua ciet, si umbilico inungatur, vel abdomen deorsum eo confricetur.*

6. Balsamum vulnerarium, Crollii.

℞. Flor. Hyperic. ℔. i.

N. *Colligantur cum Solis ortu, balsamico tempore, in exaltatione; videlicet circa Festum Johannis ante novilunium.*

Flor. Cheiri.
Centaur. min.
Chelidoniæ.
Prunell.
Chamomill.
Rad. Aristoloch.
Consolidæ mediæ vel majoris, à ℥ißs.
Rosar. rubr. ℥ißs.
Mumiæ transmar.
Myrrh.
Thuris à ℥ißs.
Mastich. ℥i.
Storac. liquid. ℥ij.

Incisis incidendis & tritis terendis F. infusio in 🜄 boni, ℔. viij. ♂. aliquot, hinc decantetur cum forti expressione. Spiritui huic tincto, (nisi velis majoris efficaciæ ergo reiterare infusionem florum,) addatur olei olivarum recentis, quod supra ramenta pinguia abietina per octo dies, in digestione stetit, ℔. v. Terebinth. claræ commun. & resinæ lariceæ lotæ in 🜄 hyperic. ℔ißs.

Iterum per ♂ 14. omnia digerantur: ultimo abstrahatur 🜄 in MB. tunc balsamum manebit in fundo rubeum, instar. sanguinis.

Vires. *Balsamum est ad vulnera & punctiones sanandas efficacissimum. Confert & in omnibus tumoribus, inflammationibus, contractis & contusis membris, rupturis ossibus.*

Usus idem qui præcedentis esse potest.

7. Balsamus vulnerarius.

℞. Galbani.
Ammoniac.
Bdell. à ʒß.

Macerentur in ✠ per ♂ 3. hinc colentur & inspissentur ad consistentiam mellis.

Postea.

℞. Myrrh. rubr.

Mastich.

Mastich.el.à ʒß.
Oliban.℥j.

Pulverisata solve coquendo igne lento in Ol. Olivar. ℔.1. oleum sc. per vices affundendo, semperque agitando, donec posteriora hæc bene fuerint eliquata.

Tandem gummata illa priora inspissata (uti dictum,) admisce simili modo agitando, & dein recens oleum olivarum per vices affundendo, donec & altera quoque ℔. olei adjecta fuerit, & Balsamus aliquid flavedinis contraxerit.

Vulnera recens punctim & cæsim facta, citissimè curat.

Usus idem est qui præcedentium.

N. *Fortior erit in mundificatione vulneris, si æruginis ℥j. addideris, & per mensem insolaveris, qua ratione feces subsidentes rejici queunt. Hartm. in praxi.*

8. *Alius* Balsamus *Vulnerarius.*

℞. Ol.Olivar. ℥iv.
Therebinthin. ℥vi.
Mastich. ʒv.
Thur. ʒj.
Myrrh. ʒvi.
Galban. ʒj.
Ærugin. ʒiij.
Camphor. ʒj.
Acet.opt. ʒiiß.
Sp. vini ʒß.

Coq. ad consumptionem aceti. Colatura servetur pro usu.

9. *Balsamus Vulnerarius Metensium.*

♃. Ol.oliv.
Sem. lini purif. an. ℔ß.
Laurini ʒj.
🝆 Baccar.junip. still. ʒß.
Garyophill. ʒj.
Aloës succotr. ʒij.
Thereb. Venet. ℥ij.
Virid. æris ʒiij.
⊕ alb. ʒiß.

Pulverisanda & pulverisentur & coquantur simul △ lento dum virorem acquirat oleum. F. Bals.

Lavetur vulnus recens sive cæsim, sive globulo sclopetico inflictum vino tepente, deinde Balsamus ex tomento lineo, quantùm fieri potest calidè instilletur & Empl. stictico Croll. obtegatur pars vulnerata. Brevi admodum tempore curat, symptomata vulnerum, inprimis vero Synoviam arcet, morsuum venenatorum malitiam corrigit. Ex communicatione S. Closs.

10. *Balsamus vulnerarius Samaritanus.*

℞. Ol.olivarum, vel hyperic.
Vini alb generos. an.

Coquantur ad ignem ad consumptionem vini.

Vires. *Insignis est ad vulnera recentia mundificanda, & consolidanda.*

11. *Linimentum de ♄. Balsamus.*

♄.

Solve Sal ♄i in ⋇, ut optimè eo imprægnetur, hinc abstrahe aliquantulum

tulum ✳, misceque hujus ℥viij. cum olei rosat. ℥iv. vi. &c. agitaque ut f. Linimentum.

Vires. *Confert inflammationibus, & ambustis illitum.*

12. *Linimentum ♄ i compositum, seu Linimentum de amianto.*

℞. Amiant. ℥iv.
Plumb. ust. ℥xij.
Tut. præparat. ℥ii.

Calcinentur, deinde pulverisatæ macerentur cum ✳, ac quotidiè per mensem materia agitetur semel: post mensem ebulliendа est unius horæ quadrante, ac quiescere sinitur, donec clarescat.

Deinde.

℞. Aceti hujus clari.
Ol. Rosac. ana

Misc. optimè, donec F. Linimentum.

Vires. *Miraculosum est, ad tineam puerorum, & ad ulcera tibiarum sananda. Inungitur scil. pueri caput totum ac scabiem Ulcera vesperi inunguntur. Boëthius de* Boodt.

13. *Linimentum dentrificium.*

℞. Rad. Ireos. ℥I.
Pumic. ʒiß.
Alum. ust. ℥ß.
Oc. ♋,
Corallor. rubr. ana ℥I.

Pulverisata excipiantur melle rosato F. Linimentum.

14. *Linimentum Errhinum.*

℞. Succ. Ireos.
Cyclamin.
Majoran.
Betæ ana ℥ij.
Ol. Irin. ℥vi.
Elaterii gran. vij. cum Cera.

F. Linimentum. *Crato.*

15. *Unguentum C. C. Anodynum Guilhelmi Simonidis.*

℞. C. C. dimidium minutim incisum ponatur in cacabo vino pleno, addito semper vino q. s. bulliant ad vini consumptionem. Deinde abjecta crassiore C. C parte, medulla remanens fricetur manibus, adde postea

Ol. Abrotan.
Hyperic.
Aneth.
Scorpion.
Lumbricor. terr.
Nucum.
Laurin.
Rut.
Spic.
Sabin. an. ℥iß.
Axung. human, ℥iß.
Castor. ʒii.
Nitri ℥iß.
Euphorb. ℥ß.

M. F. l. a. Ungent.

Vires. *Summe prodest in doloribus scorbuto-colicis atrocissimis, tum & in pareticis & podagricis, aliisque terminibus.*

16. *Unguentum Anodynum in Podagra.*

℞. Flor. Rosar. sylvestr. M. x.

Herb.

Herb. & Cortic. exterior. hyoscyam. recent. M. VI.

Concisa coquantur in Vini mensur. s. hinc exprimantur & colentur. Colaturæ l. △ ad mellis consistentiam inspissatæ, adde pingued. suill. castrat. ℔. ij. misce optime ad △; tandem ubi parum refrigerata fuerint: admisce.

Opii in vino solut. ℥ I.
Croci pulv. ad magnitudinem avellanar. duarum.
Extract. flor. verbasci. ℥ß.
F. Unguentum.

Vires. *Singulare est in sistendo dolore Podagrico & Nephritico, si calide affectus illo inungatur.*

N. *Ubi dolori nephritico velis applicare, operæ precium feceris, si manipul. duos vel tres baccarum Iuniperi ab initio compositionis cum hyoscyamo teras & exprimas. Croll.*

17. *Unguentum butyraceum nervale S. Closs.*

℞. Herb. absynth. virid.
Majoran.
Sisymbr.
Hyssop.
Meliss.
Calamenth.
Orig.
Basilic.
Hyperic.
Rut.
Calend.
Sabin.
Tanac.
Arthemis.
Abrotan.
Flor. Chamæm.
Melil.
Hyperic.
Bethon.
Agrimon.
Centaur. min. a. M. I.

Concidantur minutim & in magno fictili bull. in butyr. Majal. ℔. VII.

🜄 ℔. VI.

Percoctis herbis & consumpto 🜄 exprimantur per torcular, & coquantur simul cum butyro, admiscendo succi nicot. depurat. ℔. ij.

Thereb. lot. ℔. I.
Ceræ ℥ VI. F. Unguentum.

Vires: *Valet ad omnes affectus frigidos nervorum spasmum Cynicum, præsertim si spondyli cervicis & partes illæ quæ movent musculos faciei eo inungantur, si verò totum pectus & cartilago Xyphoides, tunc sedat singultum, tuncque sic præscribitur.*

♃ Bals. Peruvian. ʒ I.
Butyrosi nostri ℥ II.
🜄 ℥ I. M. omnia ad exhalationem usque 🜄.

18. *Unguentum Cordiacum,* Hertzgespan-Salb / *F. F.*

℞. Herb. Cordiac.
Chamædr.
Malv.
Senecii.
Jaceæ.

Amar dulc.
Scabios.
Semperviv.
Morsus gallin. ana. M. ij.

Incidantur & coquantur in ℔. viij. butyri recentis, ad consumptionem aquositatis, dein exprimantur, & F. Unguentum.

Vires. *Frequentis usus est in affectu infantum, quem Cardiacam appellant. Fricant eo hypochondria & locum cardiæ, &c.*

19. *Unguentum Cordiale, D.D. Arnold. Weickhardi pro Officinis.*
F. F.

℞. Ung. rosat. Mes. ℥iij.
Ol. Scorpion. simpl. ℥iß.
Nucist. express.
Stillat. cort. citri.
camphor. ana ℨI.
Antidot. Matthiol.
Theriac. Andr. ana ℨiß.
Aloës rosat. ℨij.
M. F. Linimentum.

Vires. *Corroborat Balsamum vitæ, languidisque viribus subvenit, Cordi inunctum.*

20. *Unguentum Cordiale Cl. Ludovic. ab Horning.*

℞. Ung. ros. opt. lori ℥iij.
Balsam. Apoplect. ℈j.
Ol. nucist. express. ℨj.
Still. cort. citri ℈ß.
Cinam. g. v.
Rosar. g. vi.
M. optimè,

Usus idem qui prioris.

21. *Unguentum Narcoticum.*

℞ Sacchar. ♄ni ℨij.
Opii ℨj.
Camphor. ℈j.
♁ express. nuc mosch. ℨj.
nucleorum persic. ℨij.
ambr.
Mosch. an. ℈j. F. l. a. Unguentum.

Vires. *Non tantùm tolluntur ardores & dolores Capitis, sed etiam suaviter conciliatur somnus, si utraq; tempora eo illinantur.*

22. *Unguentum Opthalmicum, F. F. D. D. de Spina.*

℞. Tut. præparat. ℨß.
Camphor. ℈j.
Aqu. rosar. alb. ℨI.
Butyr. rec. ℨI.
Virid. æris parum.
M. F. Unguent.

Usus. *Applicatur ciliis, in inflammatione ac rubedine oculorum.*

23. *Unguentum ad perniones mirandum.*

℞ Cer. flav.
Picis resin.
alb.
Ol. oliv. &
Sem. lin. ana ℔ß.
Sævi bovini.
Vervec. liquat. ana quart. iij.
Thur. albis. ℥ij.
Minii ♄i officinarum ℥iv. F. Unguentum.

De quo

De quo illinatur calidè cum pluma pernio ulceratus supposito linteolo mundo. Non ulceratus v. fortiter petreolo ante △ confricetur. Tanta utilitatis est, ut quotannis plures istius Vng. libras in pauperes eroget. S. Closs. Fissuras insuper mammillarum & Erysipelata leviora sanat præcedente fotu cum ▽.

24. *Unguentum contra scabiem.*

℞. Lithargyr.
Ceruss. alb. an. ℥iß.
Acet. rosar. ℥iß.
Ol. rosar. ʒvi.
Sulphuris viv. ʒvi.
Sal. comm. ʒiij.
Butyr. recent. ℥iii.
Terebinth. ℥iß.
M. s. a.

25. *Unguentum somniferum, F. F.*
℞. Opii thebaic. ℈ij.
Croc. ʒß.
Ung. rosar.
alabastr. ana ℥ij.
Ol. nucist. ʒv. ℈j.
Acet. sambuc. parum.
F. l. a. Unguent.
Vires. *Inungetur temporibus, fronti, & cervici pone aures, ad conciliandum somnum.*

26. *Unguentum spleneticum.*
℞. Ol. Amygdal amar. ℥i.
Cappar. ℥ij.
Nucl. persic. express. ℥ß.
Succ. Rad. Bryon.
Cyclamyn.
Cicut. ana ℥ij.
Gumm. Ammoniac. in ✠ dissolut.
Bdell. ana ℥iß.
Pulv. Cort. cappar.
Tamarisc. à ʒß.
Fraxin. ʒvi.
Ceterach.
Summ. centaur. min. à ʒß.
Sem. Cymin. aceto macerati, & iterum exiccati. ℥ij.
Ceræ novæ, q. s. F. Unguent.
Vires. *Vim habet calefacientem, emollientem, resolventem, aperientem, roborantem.*
N. *Penetrandi gratia potest addi* ℨj. *vel ij. Ol. spic. vel Ol. stillatit. absynth.* ℈iß.

27. *Unguentum Sympatheticum, Crollii.*

℞. Adip. Verris aprugn.
Ursin. ana ℥iv.
Bulliant per horam dimidiam, in Vino rubro, fundanturque super aquam frigidam, colligaturque pinguedo supernatans.
Dein.
℞. Lumbricorum lotorum pulveris.
Cerebri aprugni
Santal. rubr.
Mumiæ
Hæmatit. ana ℥i.
Usneæ è cranio hominis interempti, ℥i.

F.l.a. Unguentum cum pinguedinibus illis.

N. 1. *Animalia illa quò seniora, eò adeps melior.*

N. 2. *Usnea colligenda ☾ crescente, & in bona domo existente, ♀ scil. si fieri possit non ♂, aut ♄i. Parandumque Unguentum ☉ in libra existente.*

N. 3. *Sunt qui omittunt Usneam & Mumiam.*

Usus.

Hoc Unguento sanantur omnia Vulnera, (modo nervi, arteriæ, &c. non sint læsæ.) Ungatur telum, quo vulnus inflictum, quotidie semel, si necessitas urgeat, & vulnus sit ingens, alioquin secundo vel tertio die inunxisse sufficit.

N. 1. *Telum servetur in linteolo mundo, & loco non nimis calido, ne damnum inferatur Patienti. Cavendum etiam ne pulvis super telum cadat, nec ventus afflet in loco frigido, alioquin Patiens mirè affligeretur.*

N. 2. *Si vulnus punctim inflictum, ungatur telum versus mucronem descendendo.*

N. 3. *Si telum desit, sanguis ex vulnere lignello suscipiendus, quod dein ut de telo dictum, tractandum. Hac ratione dolor dentium mitigari quoque potest, si nimirum lignellum sanguine Gingivarum imbutum, eodem unguento inungatur.*

Operatio hujus Unguenti perficitur identitate Balsami, sive spiritus illius Balsamici, qui in homine & cruore idem est. Inter hos enim spiritus non alia est differentia, quam quod in homine Spiritus ille adhuc vitali actu vigeat, in cruore autem coagulatus sit. Quare cum experiamur, affinitatem sanguinis tantum posse, ut uno fratre, vel consanguineo proximo, peste correpto, & alter etsi longo viæ intervallo absit eâdem afficiatur; quid non fieri posse autumabimus, sanguinis identitate.

28. *Unguentum Terebinthinæ, vulgò* Eyterſälbichen.

℞. Terebinth. ℔. ij.
Vitell. ovor. num. VI.
Mastich.
Myrrh.
Oliban. ana ℥ I.
F. Unguent.

Vires. *In vulneribus generationem puris promovet.*

29. *Unguentum Viride potabile, Butyrum viride.*

F.F.

℞. Herb. Salv.
Hyssop.
Prassii.
Menth.
Betonic.
Scolopendr.
Scabios.
Cichor.
Fœnicul.
Meliss.
Veronic.
Matrisylv.

Aqui-

Aquileg.
Rut.
Petrosel.
Millefol.
Centaur.min.
Agrimon.
Aristoloch.rot.
Plantag.c.toto ana M.ij.
Butyri Majalis, ℔.viij.

Infunde herbas omnes recentes suo quamlibet collectionis tempore in butyro, stentque donec omnes collegeris & infuderis, postea exprime, expressum coque ad consumptionem aquositatis, F.l.a. Unguentum.

Vires. *Expetitur à vulgo, assumiturque ad sanguinem coagulatum resolvendum, dolores leniendos, pulmonum mucilaginem demulcendam & expellendam. Quin & extrinsecus ad dictos affectus adhibetur.*

NB. Cùm maturante prælo sequentia medicamenta suis locis non fuerint inserta, ea hîc subjungere placuit, quod ne ægrè feras, Lector optime, te amicè rogo. Referatur igitur ad Caput XXXIX. de Aquis reliquis. p. 152.

1. *Aqua ophthalmica.*

℞. Aq.rosar.alb.
Lil.alb.
Fœnicul.an ℥x.
Bacc.Laur.contr.ʒij.
⊖ alb. ʒiß.
Camphor. ℈ii.

Bulliant in diplomate & stent per noctem bene clausa, manè colentur & conserventur pro usu.

Ad Cap. XLIX. de Decoctis. p. 176.

2. *Decoctum laxativum P. de Spina.*

℞. Rad.Sarsaparill.
Alth.
Borrag.an.℥ß.
Glycyrrhiz.ʒiß.

Digerantur hos.24.in ℔.iv.▽æ ferventis. Dein coquantur ad ℔.iij.

Postea adde
Rad.Polypod.℥ß.
Epithym. ʒiij.
Fol.Sen.el.℥ß.
Agaric.troch.ʒiß.
Mechoacan.opt.ʒii.
Flor.Borrag.
Bugloss.
Violar.an.p.I.
Tamarind.ʒvi.
Passular.min.℥ß.
Dactyl.recent.N.iv.
Sem.Cartham.contus. ʒij.
Anis.
Fœnicul.an.ʒß.

Carvo-

Caryophyll.
Zinzib. an. ℈j.

Coque adhuc parum ſ.a. dein exprimantur & colentur pro potu.

Vires: *Blande movet album, acresque humores obtundit, adeoq; convenit quam maxime in doloribus colicis.*

Doſis. ℥iv. *mane, & ſi libet poſt meridiem.*

Ad Cap. LXXIII. de Pilulis, p. 255.

3. *Pilulæ hyſtericæ. Greg. Horſtii.*

℞. Aloës ſuccotr. ʒiii.
Myrrh. opt. ℈j.
Extr. cal. ar.
Card. bened. an. ℈ß.
Croc. g. iii.
Rad. Gentian.
Ariſtol. long.
Dictamn. an. g. v.
Cum Rob. ſambuc. f. Maſſa.

Vires: *In impuritate uteri, & menſium obſtructione à craſſis & pituoſis humoribus proveniente, cum ſucceſſu exhibentur.*

Doſis: ʒß. *per dies aliquot continuando.*

Et ſic Finis eſto Libri ſecundi.

PHARMACOPOEIÆ
MEDICO-CHYMICÆ,
LIBER III.
DE
MACROCOSMOLOGIA,
SEU MINERALOGIA.

Caput I.
De Mineralogia in genere.

Libris superioribus medicamentorum tractationes generaliores fuerunt cum subjunctis compositis, quæ non passa sunt speciali alicui certove nativo accenseri, qua ratione Pharmacopœja generalis dici posset: specialior sequitur, qua nativa singula cum annexis præparatis perstringuntur.

Pharmacopœjæ specialis partes sunt, *Macrocosmologia*, *Pythologia*, & *Zoologia*. Tot enim numerantur Mundi universi regna: Macrocosmicum scil. vegetabile & animale, eaque inter se summa cognatione conjuncta.

N. *Regna hæc vocat Hippocrates*; (lib. 1. de Diæta,) *tres concentuum harmonias, similitudine ex musicis desumpta. Nimirum sunt instar trium sonorum, perfectam & absolutam universitatis harmoniam constituentium. Basin Macrocosmus perhibet, qui reliquis duobus substernitur ceu fundamentum , sine quo ea nec concordare invicem, nec subsistere queunt. Regnum vegetabile refert tertiam in musicis dictam, videlicet, ut latitudo hujus semitoni inter tertiam majorem & minorem circumscribitur : ita & in regno vegetabili latitudo deprehenditur, qua alia ad naturam macrocosmicam propius accedunt , alia longius ab eodem recedunt.*

Latitudo hæc vegetabilium juxta Mosen triplici terminatur classe, Prima continet germen pumilum, sponte nascens (רֶשֶׁא) *Secunda herbam seminificam* (עֵשֶׂב) *Tertia plantam lignosam* (עֵץ) *Regnum porro animale, quintam & sextam exhibet. Hæ enim uti longius à basi recedunt, ambitumque integri toni continent: ita & regnum animale non modo longè à natura macrocosmi distat, sed & latitudine majori circumscribitur. Sunt nimirum in hoc regno animalia aquea* (נֶפֶשׁ הַיָּה הַמַּיִם *i. e. anima, seu spiraculum vivens aquarum.*) *Sunt & terrena* (נֶפֶשׁ הַיָּה הָאָרֶץ *i. e. anima seu spiraculum vivens terræ.*) *Est & Homo* אָרָם *ex Adama, i. e. terra & aqua exaltatis creatus, qui præterquam quod est cum reliquis animalibus* הַוָּה נֶפֶשׁ *i. e. anima vivens, inspiratum habet insuper* נִשְׁמַת חַיִּה *spiraculum vitarum, adeoque reliqua omnia antecellit.*

Macrocosmologia est rerum macrocosmicarum enodatio.

Res macrocosmicas voco; quæcunque extra familiam vegetabilium & animalium collocantur, sive primariæ eæ sint, i. e. macrocosmi membra, sive secundariæ, i. e. ex peritromate macrocosmico productæ.

N. *Constitutionem rerum macrocosmicarum generalem libro primo passim descripsimus, quo Lectorem remittimus.*

In usurpatione generaliter hic pensitandæ veniunt vires, ut & modus utendi.

Vires. *Mineralibus fortiores, ac magis radicales inesse quam reliquis, ex eo convincitur, quod primæ origini sint propiora, idcirco & unitiora, & consequenter fortiora. Virtus enim unita fortior.*

N. 1. *Fortitudo hæc secundum latitudinem demetienda est, qua à primo illo principio distant. Sunt enim è mineralibus, quæ vel ad naturam vegetabilium progressa sunt. Horum virtus ut magis est explicata & extensa, ita minus fortis. Sic sunt bitumina.*

Sunt econtra, quæ à natura Universali haut ita longè recesserunt. Horum igitur virtus ut unitior, ita & fortior. Sic sunt Salia, Metalla, & simil.

N. 2. *Habent & vires mineralia superficiarias, quæ facilè in actum deducuntur, e. g. sal vires habet, quas exercet in substantia, internæ enim Sal. communis vires non apparent, nisi sal sit inversum, e. g. in spiritum redactum.*

Modus *utendi* mineralibus, tam internus; quàm externus esse potest.

N. *Sunt qui usum internum mineralium præcipuè mercurialium, metallicorum & salinorum ex medicina deturbant. 1. Quia sint venenata. 2. Quia δύσθεσιν perniciosam post se relinquant.*

℞. Ad 1. *Non adhibentur quatenus venenata, sed quatenus saluti conferentia, sive hoc sit acquisitum veneni ablatione,*

tione, sive correctione, &c. Constat nimirum rem, quò nobilior primitus fuit creata, eò deteriorem postmodum vi corruptionis evasisse: Corruptio autem quia accidentarium est, essentiam & radicem prorsus non abstulit, sed occultat ac detinet sub suo dominio. Exemplo sit serpens venenatus, qui sub veneno salutarem circumfert antidotum: adde quod nec omnia quæ veneni accusantur, venena revera sint.

Ad 2. *Non adhibentur quatenus acrimonia illa noxia est, sed quatenus reliquis mista intentioni Medici convenit, vel & quatenus mitigata est eadem & emendata: Sic ingreditur Theriacam chalcitis, sic ornat allium culinam, &c.*

Ad 3. *Particulariter concluditur, & non nisi adversus ea, de quibus constat, quod pernitiosam dispositionem introducant. In his autem constituendis uti iniquum esse duco limites transcendere: ita temerarium reputo, mineralibus vel solis, vel citra necessitatem velle inhærere.*

Res macrocosmicæ seu minerales sunt tum primariæ, i.e. ad naturam Elementorum ceu macrocosmi membrorum propius accedentes, ut Terræ & Aquæ: tum secundariæ, i.e. è perittomate macrocosmi prognatæ, ut: Lapides, Metalla, Metallis finitima seu semimetalla; metallica excrementa, Salia, Sulphura.

CAPUT II.

De Terris.

DE Terra incipimus, non quatenus Elementum audit simplex, soloq; conceptu comprehensibile, sed quatenus macrocosmico semine, imprægnata est. Mortua enim rectè à Paracelso perhibetur, vivere autem Elemento invisibili, id est, vapore seu spiritu universali infuso: quippe hujus virtute, terra aliàs mortua vivificatur, sterilis fœcundatur, vegetatur, inque naturam variam, tùm mineralium, tùm vegetabilium, tùm animalium facessit. Ex mineralibus sunt, quæ terræ faciem adhuc quidem retinentes, à communi tamē terra quodammodo recedunt, atque medicarum terrarum classes subeunt. Hæ pro diversitate matricum, colorum, proprietatum, regionum vel aliarum etiam circumstantiarum, diversa nomina sortiuntur. Sic dicitur 1. Ratione soli natalis; Terra Lemnia, Turcica, Armenia, Chia Melitea, Strigensis, Brundusiaca, seu Bohemica, Labacensis, sive Wetteravica. 2. Ratione proprietatum & colorum: Terra, ☉ris, ☾ris, ♀rea, ♂ialis. ♄nina; & 3. ratione signi impressi; Terra sigillata, &c. Nos reliquis Terrarum speciebus omissis, Officina-

rum nostratium terras solummodo enodabimus.

N. *Dicitur Arabicè Teri, Gracè Γέα vel Γῆ, German.* Erd.

Vires. *Terram in genere frigidam communis statuit opinio, nixa Elementorum quadruplici combinatione; quippe quâ terra per frigiditatem ad aquam accedit, aqua per humiditatem ad aërem, aër per calorem ad ignem, ignis per siccitatem ad terram. Verum, licet hæc de Terra dici queant, quatenus ut Elementum simplex illa consideratur, id est, quatenus cum reliquis Elementis, Elementorum generationem ingreditur; Attamen quatenus nobis terra offertur, minimè talis censeri poterit, quippe (teste Hippocrate libro περὶ τροφῆς potius περὶ ἀρχῶν) multum calidi (spiritus illius de quo suprà) terra inest cujus vigore fœcunda ipsa redditur. Fœcunditas enim non nisi à principio spirituoso procedit, eoque calido, licet in caliditate ea, maxima scilicet latitudo ac diversitas deprehendatur. Quoad qualitates reliquas astringentis censetur naturæ, ac putredini resistentis.*

PRÆPARATA.

Præparationes quibus Terræ subjici possunt, & inde Medicamenta producta sunt.

1. Purificatio seu Lotio; unde Terra lota.

2. Præparatio officinarum: unde præparata.

3. Præcipitatio: unde Magisterium.

4. Destillatio: unde Spiritus, &c.

1. *De Lotione.*

Quia Terræ, ut plurimum sabulo ac calculis scatent; lavari communiter solent, id est, in aqua dissolvi, qua solutione sabulosa ac lapidosa substantia, utpote quæ terra utili ponderosior est, subsidet. Hinc aquam terra turbidam decantant, exhalandoque exiccant: verum lotio hæc, meo quidem judicio citra aliqualem, imò magnam virium jacturam fieri vix poterit; Nimirum pars quædam subtilis, (quâ magna ex parte terræ perfusæ sunt) lotione illa recedit: Volatilis itidem terræ pars (quâ imprægnatæ terræ sunt) exhalando evanescit. In præparationibus itaque præstat terram crudam non lotam recipere.

N. *Non improbamus imbibitionem seu impragnationem, qua terræ succo aliquo medicamentoso iteratis vicibus humectantur, rursum exiceantur, atque ita viribus confortantur novis.*

2. *Præparatio.*

Præparandi modus non est diversus à modo præparandi generali, c.76. Lævigantur nimirum terræ, subindeque irrorantur aquâ appropriatâ (v.g. Tormentillæ,) rediguntur que in pulpam per se exiccandam.

3. *Præcipitatio.* unde *Magisterium.*

Solvi-

Solvitur Terra in Spiritu aliquo acido, e.g. Spiritu Sal com. vel simili, solutio decantatur, præcipitaturque cum oleo Tart. per del. vel cum △, communi largiter affusa, præcipitatum edulcoratur aquâ fontanâ.

4. *Destillatio ac Sublimatio,* unde

1. *Spiritus simplex.*

℞. Terræ orbiculos formatos, ac destilla igne nudo ex Retorta. *Vide infra de Terra sigillata.*

2. *Spiritus cum Vino.*

℞. Terræ, (e.g. Strigensis, de minera antequam lavetur,) q. v. affunde aquam destillatam: inde Retortæ, ac destillata lente, ut aliquantulum aperiatur corpus. Hinc superfunde ▽, digere & destillata.

3. *Spiritus Alcalisatus seu Balsamus.*

℞. Terræ Strigensis, (crudæ non lotæ,) q. v. affunde aquam tonitrualem, macera aliquot septimanas ad putrescendum. Hinc destilla per XX. Ex materia superstite extrahe Sal com. idque destillato liquori junge, circula per mensem. Postea destilla iterum. Si liquor secum rapiet Sal, nancisceris que subtilem Balsamum.

Aliter.

℞. Terræ crudæ vel lotæ, e.g. lib. xx. &c. destilla per cucurbitam vitream loricatam ad latus inclinantem (vel per Retortam) calore sat forti gradatim adhibito. Primum extillat Aqua, hinc Spiritus; Spiritibus animadversis augeatur ignis, & sublimabitur Sal: Conjunge salem hunc aquæ destillatæ, ac destilla denuo semel ac iterum, ut post destillatum liquorem Sal sublimetur: vel digere simul: sic Balsamum habes pretiosum, Cunrad, Kunraht / *in Medulla destillat.*

N. *In copia Terram destillare oportet, alias parum Sal. com. nancisceris.*

I. TERRÆ ARGILLACEÆ, SEU SIGILLATÆ.

Omnibus Terrarum generibus laudem merito præripit argilla; quæ à sigillo quo ferè notate venditur, sigillata dici solet, Arabicè Terimachtim German. Siegel Erd. Hanc varii generis Officinæ exhibent.

Sunt enim Terræ sigillatæ, 1. Turcicæ (Turcicis Characteribus insignitæ) quas pro Lemniis terris communiter venditant, cum veræ terræ Lemniæ Galeni minimè respondeant: Verum enim verò si sint qui Terram sigillatim in placentulis cinericei coloris Constantinopoli advectam, pro vera Terra Lemnia usurpare velint, utpote quæ inter modernas præstantissima sit, ipsis bellum propterea non indicam.

2. Est Terra Melitea, sic dicta, à Melita seu Maltha Insula, in qua eruitur, alias Terra sigillata Sancti Pauli.

3. Est & officinalis, terra sigillata Germanica, eaque duplex, una dicitur Strigensis lutei coloris, quæ in

Scaptensula auri Swenicensi reperitur, dicitur Officinis Terra sigillata Strigensis, à Striga Silesiæ Oppido, ubi præparari ac sigillari cœpit: dicitur & Medulla vel axungia ☉lis, eò quod Sulphure Solis imprægnata credatur: Altera Lignicensis vocatur, estque triplex, coloris scil. rubei, albi & cinerei. Hanc vocant axungiam Lunæ, quippe quæ Sulphure ☾æ sit perfusa; Item Unicornu minerale, quod viribus vero Unicornu respondeat.

N. *Similiter & in reliquorum metallorum cuniculis inveniuntur terræ. Sic & in Wetteravia, haud longè à Labaco oppido, species quædam terræ datur, quæ ad axungiam ☉lis accedere videtur: Et Hussana prope Marpurgum.*

Delectus; Præstantissima omnium, quæ modernis in usu sunt, censetur Lemnia, rubri, hinc cineritii coloris, quæ Constantinopoli ad nos pervenit. Huic succedere potest axungia Solis, in affectibus cordis, vel axungia Solis, in affectibus cordis, vel axungia Lunæ, in capitis & Epatis morbis: Ex Lunari autem antecellit ea, quæ cineritii coloris est.

Nota. *Bonitatis in terris est, 1. si linguæ adhæreant. 2. si saliva aut humore humectatæ, in bullam sese elevent, vel in ▽m conjectæ bullas excitent.*

Vires. *Exiccat, astringit, resistit, putredini venenoque, resolvit, sanguinem dilatat, adeoque ciet sudorem. Usus præcipui in peste, febribus malignis, Diarrhæa, Dysenteria, in morsibus animalium venenatorum. Extrinsecus in vulneribus malignis mundificandis, in ictu venenato.*

N. 1. *Terra Labacensis, Terræ sigillatæ vires æmulari videtur: sudores largiter movet nec vi adstringendi reliquis cedit.*

N. 2. *De axungia Solis experientia comprobavit; 1. Quod cruda, (qualis scil. ex minera eruitur) sæpissimè Epilepsiam curaverit. 2. Quòd in Philtris maxime profuerit.*

Dosis à ʒß. ad ʒij.

PRÆPARATIONES ET PRÆPARATA TERRARUM ARGILLACEARUM ac inprimis sigillatæ.

1. *Terra sigillata præparata.*

N. *Ut plurimùm terra sigillata sine præparatione vulgari in usum venit.*

2. *Magisterium.*

℞. Solve in spirit. Sal. nit. præcipita ol. Tart. p. d. vel ▽. comm. ita Magisterium sub colore terræ nativo nancisceris.

Dosis à ℈ß. ad ʒß. & ultra,

3. *Spiritus Terræ sigillatæ simplex.*

Destillatur terra, per se ex Retorta: Nimirum,

℞. Terræ Silesiacæ flavæ (optima est, quæ duobus monticulis insignitur) libr. 1. frange in particulas duas, ac destillata per Retortam, igne nudò, hor. 6. vel plures, (ad ♂ integrum,) in Receptaculum capax. Primum extillat Phlegma, dein Spiritus albi-

albicantes in parva quidem copia, sed grati acoris ac saporis.

N. *Terra restans, ejusdem etiamnum figuræ extrahitur; sed quæ non amplius linguæ adhæret, nec saliva humectata in bullas exurgit.*

Usus: *Non opus habet rectificatione, sed in usum venit una cum Phlegmate.*

Dosis ℈ß. *Vide Horstium in Problematibus.*

4. *Spiritus Terræ sigillatæ cum Vino.*

Fit macerando Terram cum ▽ & destillando. Hinc digerendo eandem cum 🜄 atque destillando. Vide supra.

5. *Spiritus Terræ alcalisatus, seu balsamus Terræ.*

1. Fit si cum ▽. maceretur ac destilletur, & postea cum sale suo alcalisetur. Vide supra.

2. Destilletur sine ▽, floresque forti calore propulsi, cum liquore destillato conjungantur.

Vires. *Vires ex terræ viribus judicari poterunt; præter quas vim quoque habet arthriticos dolores summè mitigandi, malignitatem scabiei corrigendi, &c.*

N. *Solvit quoque* ☉.

6. *Oleum Terræ Strigoniensis.*

℞. Terræ Strigoniens. ℔. 1. Affunde aq. pluvialem destill. colloca in locum temperatè calidum per mensem vel amplius, & oleositas à corpore suâ sponte separabitur, & aquæ innatabit, aquam separa per infundibula & oleositatem cum part. VI. 🜄 destilla & egredietur Oleum aurei coloris ∼∼ ui innatus. Materiam autem instar perlæ albam in fundo relictam exime, cum aq. pluviâ Sal. communem ut moris est, extrahe, hunc oleo redde, majorumque virium ergò circula, & ex ⌒ vitrea in Arena destilla.

Dosis gutt. vj. in vehic. convenit in febribus malignis, variolis, calculo.

Q. E. terræ sigillatæ vide in Hodegetico Popp. p. 120.

II. BOLUS.

Bolus terræ genus est, ex pallido rubrum, vaporibus ♂alibus inprimis impregnatum.

Dicitur Medicis Bolus armena, vel orientalis, eò quod ex Armenia finitimisque locis, præcipuè advehatur. Præcipuè dico, ne excludam & alia loca in quibus ea foditur, & ad nos transportatur, quibus nec Germania nostra caret, unde nobis Würtebergica usualis est.

Delectus. Præstat pura (non arenosa) quæ in lævorem calcis instar affuso humore, promptissimè solvitur ac commanducata butyri modo liquescere videtur. Reliquis tamen præstantior censetur, quæ ex Armenia vel locis finitimis apportatur.

Vires. *Valde siccat, astringit, roborat. Hinc usus ejus saluberrimus est in fluxu sistendo, in humore inspissando, in pu-*

in putredine arcenda, veneno obtundendo, &c. qua ratione convenit in Diarrhaa, Dysenteria, fluxu menstruo; Catarrho sputione sanguinis; Hamorrhagia narium & vulnerum, &c. Externus ejus usus creber est in Cataplasmatis, pulveribus astringentibus, &c.

PRÆPARATA.

1. Bolus armena præparata, fit modo generali.

N. *Vt de Terra sigillata monuimus, cruda potius, quam praparata terra armenia in usu est.*

2. Magisterium: fit ut Magisterium terræ sigillatæ.

III. CRETA.

Creta, Kreid / à Creta Insula sic dicta, ubi in copia invenitur, (licet Dania, Gallia, & aliæ regiones quam plurimæ ea scateant) terræ species nobilissima est, durior & candida.

N. *Renodæus triplicem hujus facit speciem, candidam, virescentem & nigricantem; Verùm, nobis non nisi candida in usu medico est, eoque rarissimo.*

Vires. *Siccat, abstergit, emplastica est.*

Usus *ejus internus nonnunquam in ardore Stomachi est, externus in vulneribus; ulceribus, &c. siccandis.*

IV. TERRA JAPPONICA.

Est & terræ genus, &c. huc referatur ex fine hujus libri pag. 172.

V. MARGA.

Marga, est portio quædam pinguis & quasi medula, in saxis nonnullis, dum franguntur reperta, unde & Medulla Saxorum dici solet, German. Steinmarck.

Vires. *Siccat, adstringit, consolidat, socratica est, tartarum sanguinemque coagulatum resolvit, (intus exhibita.)*

VI. OCHRA.

Ochra terræ species est durior, coloris flavi, seu lutei. Germ. Ochergeel.

Vires. *Siccat, astringit, discutit, excrescentias reprimit.*

Usus. *Ejus rarissimus est, & non nisi externus ac præcipuè in vibicibus & collisis, tum quoque in tumoribus duris discutiendis* (Emplastr.)

VII. RUBRICA.

Rubrica terræ species est lapidosa rubea, &c. dicitur & rubrica fabrilis, quòd fabris lignariis crebrò inserviat, in ducendis lienis, German. rothe Kreide / Rötelstein.

Vires. *Siccat astringit.*

Usus ejus Medicus est in sputo sang. & in Emplastris vulnerariis & siccantibus.

VIII. TRIPOLIS.

Tripolis terra est coloris Citrini intense, speciesque videtur Ochræ.

Vires. *Usus ejus in Pharmacopœja vel nullus, vel rarus est, nisi quod pro destillandis Spiritibus salinis, salibus admisceatur, quò minus ea fluant.*

CAPUT III.

De Aquis.

AQuæ nativæ, quæ uſui Pharmaceutico inſerviunt, tum ſimpliciores ſunt, tum minerales.

Præparationes utrarumque ſunt: 1. Purificatio. 2. Deſtillatio. 3. Inſpiſſatio. Hinc aquæ depuratæ, deſtillatæ & ſalia.

1. *Purificatio.*

Scatent nonnunquam aquæ craſſis & heterogeneis fecibus, unde depuratione opus habent. Depurationis hujusmodi ſunt. 1. Filtratio per chartham bibulam. 2. Digeſtio, qua partes craſſiores ad fundum ſecedunt.

2. *Deſtillatio.*

Deſtillatio aquarum in genere, pro variante volatilitate, fixitateve eliciendi liquoris, erit inſtituenda in ♈B, MB, cinere, tum quoque in arena, convenientiora autem hic ſunt deſtillatoria vitrea.

3. *Inſpiſſatio.*

Inſpiſſatio partem fixiorem reddit conſpicuam, quæ ſi ſalinæ naturæ fuerit, elixiviari poteſt, l.a.

Vires. *Aqua quatenus aqua ſeu liquor eſt, ſummè humida cenſetur, frigida remiſſè. Verùm, quatenus aliis rebus immixtis vehiculum præbet, eatenus pro harum diverſitate qualitatibus prædita judicatur.*

AQUÆ SIMPLICIORES.

Aquæ ſimpliciores ſunt aqua 1. fontana, 2. putealis, 3. fluvialis, 4. paluſtris, 5. pluvialis, 6. nivea. Ex his uſitatior fontana & pluvialis, quibus quoque 7. ros majalis addi poterit.

1. *Aqua fontana* eſt omnium puriſſima & uſitatiſſima. Puriſſima eſt, quia per terram ceu colatorium colatur. Uſitatiſſima eſt, quia ad omnia recipitur, ad quæ aqua ſine peculiari mentione alterius, e.g. pluviæ, &c. recipi jubetur.

N. *Præfertur inter fontanas quæ fluit ab Oriente ad Occidentem, quæ decurrit à montanis locis altioribus, item quæ Viſu, Guſtu & Olfactu, pura, clara, tenuis, levis, ac ſincera deprehenditur, ut &, quæ citò incaleſcit, & citò refrigeratur, quæ Hyeme calidior; Æſtate frigidior. Aquam hanc injecto pane toſto corrigere, ægrotisque, loco potus ſat grati concedere noſtrates conſueverunt. vulgo* Brodwaſſer.

2. *Putealis* fontanâ vilior, & crudior ut plurimum habetur, eò quòd ponderoſior plerumque ſit ac linguam magis feriens (ein hart Waſſer.) Verùm ſi ex vivis ſcaturiat ſcaturginibus, reliquisque bonitatis ſignis abundet; illius vices ſubire haud inepta eſt.

3. *Fluvialis*; quod radiis Solaribus expoſita fuit, magis habetur digeſta quidem, quàm putealis: Verùm tamen in uſurpatione ejus, non erit inutile, ſpectare, unde originem trahat, quoque perlabatur.

4. *Paluſtris* peſſima omnium cen-

ſetur, adeoque è Medicina eliminanda.

5. *Pluvialis*, eſt aqua levis linguamque minus feriens, (iſt ein weich Waſſer) fontanæ vicaria, utimur ea ut plurimum deſtillata. Sunt qui præferunt imbres à Meridie advolantes, vel ab Oriente, utpote quas radiis Solaribus magis imprægnatas & digeſtas arbitrantur.

6. *Nivea*, pluviali affinis eſt, magisque penetrans, adeoque & ad ſudorem movendum non in efficax, quas vires naturæ ſalinæ acceptas refert, quâ præ reliquis abundat, vi frigoris condenſata.

N. 1. *Præfertur collecta circa ſolſtitium Hybernum & Æquinoctium Martii.*

N. 2. *Odontalgiam pertinaciſſimam aqueâ niveâ fuiſſe domitam, vide Zacut. l. 1. Hiſt. med. obſerv. 46. De uſu vid. d. l. dub. 42.*

7. *Ros*, reliquas omnes ſubtilitate, adeoque & penetratione antecellit: Conſtans liquore volatiliori, ſaleque acriori, præfertur Majalis.

PRÆPARATA.

Aquæ fontanæ plerumque crudæ in uſum accerſuntur; Meteoricæ autem plerumque deſtillatæ. Præter has ſunt qui & Eſſentiam ſeu Spiritum alcaliſatum inde parant, idque mediante deſtillatione & ſalificatione.

Deſtillatio.

℞. Aquæ pluvial. vel niveæ bonam quantitatem, deſtilla ex cucurbita vitrea leni MB calore, ut ſolummodo pars ſpirituoſa colligatur, hinc ſubſiſte. Alii, ut eò felicius pars ſpirituoſior à reliqua ſequeſtretur, præmittere ſolent digeſtionem ſeu putrefactionem, (per menſem 1. aut 2.) in vaſe Herm. clauſo, qua fit ut non modo feces ſubſideant, ſed & liquor quodammodo ad ſequeſtrationem diſponatur.

Hinc paratur.

Spiritus alcaliſatus, ſeu Eſſentia.

℞. Spiritum jam elaboratum; adde Sal. comm. circula ſimul vaſe Herm. clauſo, per menſem deſtill.

Salificatio.

℞. Aquæ quantitatem maximam (menſur. 20. 30.) exhalet aliquantulum, (ſi opus ſit interpoſita filtratione,) hinc reponantur, evaporetque ad ſiccitatem: ſic nanciſceris feces ſalſedine imprægnatas. Elixivia crebris ſolutionibus, habebis ſal purum.

N. 1. *Sunt qui feces calcinant, ſed metuo ne quid pereat. Continet enim & Sal. com. volatile.*

N. 2. *Sunt & qui Sal. com. volatile ex ſpiritu ſibi ſpondent, ſed ſucceſſu mihi irrito.*

N. 3. *Terra illa reſidua ex evaporatione, ſi per ♌ pellatur, oleum quoque ſupernatans exhibet, ſed parum.*

Tartarum Philoſophicum S. Cloſ.

Ros vel aq. pluvia levi artificio reduci-

ducitur in Terram subalbam, si scil. matracium rore semiplenum H. S. immergatur in Aq. Thermalem calentem vel retrò clibanum aut in hypocausti ergastulo digerantur longo temporis intervallo, sic n. de die in diem vi △ lenti atque continui generantur Atomi splendentes, quæ ad fundum vasis agglomerantur, & à cœruleâ aq. supernatante separari debent.

Spiritus aq. pluvialis acidus & ardens Ioh. Fabri.

Imbibe hanc Terram decimâ parte alterius aquæ pluvialis, digere dum spissescat, idque septies reitera, habebis materiam pinguem & ad syrupi consist. accedentem, è quâ △-E primo ~um acidum; deinde △ Arena ~um igneum propelles. Utrumque rectifica & super ☿ sive gummi restans plures cohoba, intercedente semper digestione, quod supererit calcina △ reverberii ad albedinem, & ex calce hac Sal naturæ extrahe. Jam liquores illos sali fixo reaffunde, digere, congela in MB, tandem sublima in salem cryitallinum, quem in matracio H. S. furnoque secreto in terram fixam rubentemque figere non dubitabis.

Hanc pro Panaceâ Universali habent plures Philosophi.

Aquæ minerales.

Sub aquis mineralibus comprehendimus acidulas & thermas, quæ nihil aliud sunt, quam aquæ mineralibus essentiis in terræ abysso imprægnatæ.

Duo ergo & his insunt; Mineralis sc. substantia, ceu pars potior, & Plegmaticus liquor, seu aqua, substantiæ illi Minerali vehiculum præbens.

Mineralis illa essentia nihil esse videtur aliud, quam Spiritus mundi in terræ gremio conceptus, inibi pro varietate matricis vel locorum in hanc vel illam naturam mineralem, prout illa à natura naturante naturata fuerit, transplantatus, aqueoque liquori ceu vehiculo commixtus.

Estque substantia hæc mineralis varii generis, metallina, salina, bituminosa, terrestris, &c. tum ratione volatilitatis; fixior, volatilior, &c.

Vires. *Vires aquarum mineralium, pro diversitate commixtorum mineralium decernendæ, in quibus tamen, cum impossibile sit, in accuratam & penitiorem earum devenire mixtionem, experientiæ potiores partes dandæ sunt.*

CAPUT IV.

De lapidibus in genere.

Lapides sunt corpora terrea, dura ductilia, vi lapidificâ ex materia lapidescente, id est, viscosa terrestri seu tartarea, coagulata.

N. *Generantur lapides ex perittomate salino terrestri, quod in nutritione rerum*

rerum redundat, vique suâ lapidificâ in duritiem lapideam coagulatur.

Suntque vel pretiosiores, vel minus pretiosi: Illi gemmæ nomen adsciscunt, præcipue si diaphanæ fuerint; hi nomen lapidis retinent.

PRÆPARATA.

Præparationes seu operationes quibus lapides in usum Medicum veniunt, præcipuæ sunt 1. Pulverisatio & præparatio in specie sic dicta. 2. Calcinatio; cui subjunguntur. 3. Solutio, Coagulatio, & Purificatio seu Edulcoratio. 4. Liquatio seu Deliquium. 5. Destillatio seu Volatilisatio. His accedit interdum 6. Syrupisatio.

N. *Integrum & insignem tractatum de lapidibus conscripsit Nobiliss. Anselmus Boetius de* Boodt / *Medicus Rudolphi Secundi, quem in describendis lapidibus potissimum sum secutus. Præter hunc inservit Cunradus* Kunrath / *medulla sua destillatoriæ, integrum ferè Tractatum de Lapidibus pretiosis ac minus pretiosis, utrorumque præparationibus ac facultatibus, part. 1. tr. 10.*

I. Pulverisatio & Præparatio.

Pulverisatio lapidum commodissima fit primùm tritura, quam dein suscipit lævigatio. Præparatio fit si inter lævigandum ▽ conveniens stillatitia aspergitur, inque pulpam massa redigitur, in umbra exiccandam.

II. Calcinatio.

Calcinatio cui lapides subjiciuntur, vel ministra est, vel principalis. Ministra est, quâ lapides ad principalem illam suscipiendam, disponuntur; diciturque strictè loquendo calcinatio. Principalis est, qua lapides propius in usum Medicum veniunt, dicitur solutio potius quam calcinatio, adjunctamque habet coagulationem cum annexa edulcoratione.

Calcinatio qua lapides ad solutionem disponuntur, perficitur vel ignitione tum simplici, tum restinctoria, vel corrosione, eaque aut cum Sal com. aut cum Sulphure, &c.

Ignitio simplex fit, si lapis vi ignis nudi, tum liberi, tum reverberio inclusi comburitur, donec in calcem redigi queat. Exemplo sit calcinatio illa vulgaris lapidum calcinariorum, unde calx viva murariis expetita.

Ignitio restinctoria: quando lapis ignitus in liquore aqueo extinguitur, idque vicibus repetitis, donec in calcem redigatur.

N. *Est & alius modus calcinandi: Nimirum pulverisati miscentur cum duplo carbonum pulverisatorum, (præstant fagini) inque fornace figulina ♂ 24. ✠ bulo cooperculato cremantur.*

Corrosio 1. cum Sal nit. Lapis grossè (saltem) ad minimum contusis, miscetur cum Sal nitri portione æquali, duplo, plus minus, ignique committitur fortissimo, ut Sal nit. fundatur & concremetur.

N. *Peragitur & hoc modo: Nitrum funditur primùm, hinc fuso super injicitur*

citur paulatim lapis calcinandus pulverisatus.

Corrosio 2. cum Sulphure: Lapis cum Sulphuris duplo, triplo, ter, quater, pluriesve in ✠ bulo aperto ad Sulphuris exhalationem uritur.

N. *Præstat Sulphur vivum, vel flores Sulphuris adhibere.*

De Calcinationibus hic notandum in genere.

1. *Si quidem calcinationes id finis præ se ferunt, ut lapides fiant solubiles, parum interest, utrum uno pluribusve calcinationum modis finem dictum consequaris. Sic perficiunt calcinationem alii uno calcinationis genere (v. gr. Basilius ignitione sola Corallia calcinat:) alii duobus; (sic calcinat Crollius gemmas &c.) 1. Cum Sulphure. 2. Cum Sal nit.* Kunrath / *è contra, 1. cum Sal nit. 2. Cum Sulphure: alii præmittunt quoque calcinationem ignitionis & præcipuè restinctoriam.*

2. *Si quid indissolutum remanserit, denuo calcinandum est, idque vicibus toties repetitis, donec tota substantia, rejectis fecibus sit dissoluta.*

III. Solutio.

Solutio Lapidum tàm pretiosorum, quam vulgarium variis potest administrari menstruis, quibus lapides ut plurimum calcinati injiciuntur, locoque tepido reponuntur, ac subinde f. a. id est, toties repetitis novi menstrui affusionibus & decupelationibus, donec opus fuerit, & nihil amplius solvatur.

Menstrua idonea solutioni vide sis in solutione Coralliorum, præcipua tamen sunt Acet. destill. vulgare ac imprimis alcalisatum, terebinthinatum, Acet. destill. mellis, Spiritus ⊖-li Sal nitri. Ol. Sulphur. per C. &c.

Coagulatio.

Coagulatio solutorum lapidum fieri potest, vel menstrui abstractione, vel solutionis præcipitatione.

Abstrahitur menstruum, tum evaporando, tum destillando.

Præcipitatio fit instillatione Sal com. fusi, Ol. Tart. p. d. &c.

Edulcoratio fit iteratis solutionibus, ac coagulationibus, vel ablutionibus.

N. *Purificatio, quò sæpius iteratur, eò sal præstantius ac purius evadit.*

IV. Liquatio.

Liquatio seu dissolutio per deliquium fit, quando Sal lapidum in vitrea marmoreave patina, vel simili, in locum humidum exponitur, ut in liquorem dissolvatur.

V. Volatilisatio.

Volatilisatio fit: si salia sæpe solvantur coagulenturque; atque tandem cum 🜄 (vel ▽. dest. appropriata seu quod melius cum Spir. herbæ appropriatæ) ♂ ♎ 14. in fimo equino digerantur, multotiesque per cucurbitam humilem vel retortam destillentur, quippe post quamlibet putrefactionem aliquid Sal com. cum menstruo ascendit.

N. 1. *Destillatum hoc constans ex*

Menstruo ac Essentia lapidis, (id est, ex sale lapidis volatilisato) dicitur Elixyr : verum si menstruum calore (leni) abstractum fuerit, remanet Essentia in fundo.

N. 2. *Præstat Vini essentiam cum salis liquore conjunctam, sine separatione asservare, quippe utraque sese mutuo perficiunt, adeoque vis salis resolutiva, qua calculum seu Tart. resolvit Essentia illius vinosa viribus exaltatur, quin & Vini Spiritus fit magis penetrativus, & ad calculi resolutionem operativus.*

VI. Syrupisatio.

Syrupisatio fieri potest, si solutionem (factam cum succo assumptioni internæ idoneo, v. gr. succo citr. berber.) cum saccharo in syrupum redegeris, affusa si libet aqua stillat. conveniente.

Operationibus hisce fiunt ex Gemmis.

1. *Gemmæ Præparatæ.*

Præparantur modo dicto; lævigando, subindeque irrorando, cum ▽. cordiali (rosarum, buglossæ, & sim.

2. *Sal.*

Gemmæ calcinatæ solvuntur interveniente digestione in Acet. destill. vulgari (vel terebinthinato:) solutiones filtrantur: hinc abstrahitur menstruum, salque relictum purificatur eluendo cum ▽ destillata. Croll.

N. 1. *Sunt qui malunt Acet. destill. à sexta parte cineris herbæ Kali ternis cohobiis destillatum. Nimirum hoc sub dulce nec adeo mordax est. Hartm. in Croll.*

N. 2. *Calcinatio hic fit, vel sola ignitione, scilicet ustione; vel corrosione. Placet hic modum Crollii inserere, qui est: Gemmæ lævigatæ cum Tart. (flor. Sulphur.) ter quatervé comburuntur, idque igne rota ✣ buloque operculato: ultimo tegitur totum crucibulum carbonibus. Calx gemmarum lotione à Sulphure repurgata miscetur cum Sal. nit. ana. & calcinatur denuo in tigillo clauso igne rotæ ut fluant. Tandem abluitur optimè Sal. nit. calxque gemmarum exiccatur. Sic parata est ad solutionem.*

N. 3. *Si quid indissolutum manserit, id nova calcinatione comburendum & solvendum idque toties, donec tota ferè gemmarum substantia dissoluta sit.*

3. *Magisterium.*

Præcipita solutionem dictam cum Ol. Tart. p. d. vel Spir. ⊖-i.

N. *Fiunt quoque Magisteria gemmarum, solvendo eas in spiritu Sal. nit. vel Salis Naturæ, & præcipitando cum Ol. Tart. Vid. Quercet. in Pharmac. rest. cap. 24. & 26.*

4. *Oleum gemmarum seu liquor.*

Sal Gemmarum optimè solutionibus ac coagulationibus purificatum reponitur in cellam supra marmoream tabulam, ut liquescat.

N. *Felicius fit mensibus Julio & Augusto, Croll.*

5. *Tinctura seu Essentia: Sal gemmarum exaltatam.*

Liquori sive Oleo (Magisteriove) gem-

gemmarum affunditur 🜄 alcolisatus. F. Extractio s. a. separatur solutio, abstrabiturque menstruum ad formam usque crassiorem: Hartm. *Quercet. in Pharmac. rest. c. 24.*

6. *Oleum per destillationem, Essentia elaboratior.*

A liquore gemmarum evoca 🜄 cumque recentis 🜄 atque Acet. destill. terebinthinati ana. destilla denuo per retortam: post evocatum menstruum prodeunt sales in forma Olei. *Hartman. in Croll. sect. de liquoribus gemmarum.*

7. *Extractum Gemmarum, cryst alli & lapidum S. Closs.*

℞. Pulv. impalbabilem cujuscunque gemmæ. lapid. aut crystalli, tere cum tantundem Sal. mar. decrepit, & reverbera vase tecto in furno figuli per 24. horas materiam resolve in aqu. font. calidâ, agita aquam fortiter & quod solutum erit, affunde per inclinationem in vas aliud vitreatum, ita vicissim procede aliam aq. calidam affundendo & decantando, donec calx in fundo restet insolubilis, quæ novæ remixtioni & reverberationi erit submittenda. Decantatas a. aquas residere permitte, & separa à limo subsidente in illas projice guttatim 🜿 Tart. ut lactescant, filtra per chartam, crassamentum illi adhærens separa, & limo superiori permisce, idemque de novo age præcipitando, colando, dum nullum amplius limum dederit. Omnes has viscosas substantias in unum junctas per ablutiones plures à salsedine vindica, iisque Acet. destill. affunde, digere donec dulcescat Acet. destill. abstrahe ad siccitatem, restabit sal griseum, è quo Tincturam trahes cum 🜄 opt. eoque revocato per destillationem apparebit sapa sive Syrupus Lapid. aut gemmæ dissolutæ ulterius in Essentiam (si velis) provehendus.

8. *Syrupus.*

Fit dicto modo ex solutione & Saccharo. Vide Syr. corall.

Et hæc de Lapidibus in genere, sequuntur jam Gemmæ.

CAPUT V.

De Gemmis.

1. *Chrysolithos.*

CHrysolithos (*veterum*,) Topasius *Gemmariorum modernorum*) est gemma aurei coloris. Germ. Chrysolith.

Duo ipsius sunt genera, Orientalis & Europæus, ille ut colore, ita duritie Europæum superat: hic enim instar Crystalli mollis est, & cum aureo colore vel multum vel parum nigricat.

Inveniuntur in Bohemia passim.

Vires. *Natura solaris ex signatura judi-*

judicatur. Proinde creditur timores nocturnos & melancholiam minuere, intellectum confortare, molestisque in somniis adversari, (sinistro sc. brachio alligatus, aut collo suspensus, auroque inclusus) alii commendant ejus assumptionem ad morbum comitialem, & pestem.

II. Granatus.

Granatus est Gemma pellucida, ex flavedine rubens, ignis instar, miniique nativi vel factitii colorem ferè referens. Germ. Granat.

N. *Sunt diversa genera Gemmarum quæ colorem ignis æmulantur, adeoque sub Carbunculis, (quo nomine à Carbonibus sumpto, Gemmas illas in genere vocant,) comprehenditur v. g. Granatus, Hyacinthus, Rubinus, &c. Hinc sunt, qui Granatum faciunt Rubinum colore obscuriore, expositus enim luci aut soli, carbonis imaginem ostendit dilucidius, quam ipsemet Rubinus.*

Sunt granati alii (vel aliæ) Orientales, alii Occidentales. Orientales, ut meliores ita & pretiosiores, proinde provinciam officinalem solis Occidentalibus linquunt. Hi sunt tum Hispanici, tum Bohemici, tum Silesiaci. E quibus Bohemici reliquos antecellunt.

Vires. *Exiccant, corroborant, medentur cordis palpitationi, melancholiæ resistunt & veneno, sputionem sanguinis sistunt, Tartarum in corpore resolvunt, collo suspensi iisdem virtutibus vulgo celebrantur.*

PRÆPARATA.

1. *Granatus præparat. Fit l. com.*
2. *Magisterium.*

Igniuntur Granati & in Spir. Sal com. aliquoties extinguuntur, donec solvantur. Soluti, oleo Tartari, in lactis cremorem coagulantur, atque ▽ calida dulcorati postmodum usui adhibentur.

N. 1. *Fieri quoque inde possunt & aliæ præparatorum formulæ ad modum generaliter datum.*

N. 2. *Sulphur granatorum Bohemicorum describit Agric. tomo 2. p. 261.*

III. Hyacynthus.

Hyacynthus est Gemma pellucida, ex flavedine rubens, ignisque flammas imitans. Germ. Hiacinth.

Sunt alii (vel aliæ) Orientales, alii Europæi. Hi inveniuntur ad Iseram fluvium, in confinibus Silesiæ & Bohemiæ, suntque Orientalibus ignobiliores. Quoad colorem, referunt alii colorem minii nativi, aut sanguinis admodum biliosi: & hi sunt præstantissimi: alii rubedine Croci flavescunt; alii exactè ostendunt succini colorem, & hi viliores: alii albi pellucidi succini colorem referunt, & hi omnium vilissimi habentur.

Vires. *Vim habet cor corroborandi, & à peste tuendi: Singulare quoque est specificum contra spasmum & contracturas. Amuletum quoque antipestiferum habetur collo appensus, aut annulo inclusus. Quercetan. in Ph. Rest. cap. 26. B. d. B.*

PRÆ-

PRÆPARATA.

1. *Hyacinthus præparat.*

2. *Sal & Magisterium.*

N. *Hartm. in Pract. Calcinat. cum æq. parte Sulphur. vivi (mineræ adhuc conjuncti non in magdaleones redacti,) in ✠bulo forti, cum operculo tecto, (non lutato) △ circulari: 1. lento. 2. fortiori, tandem 3. fortissimo, donec Sulphur omne exhalet, nec amplius Tartaris odorem spiret. Hinc eluit optimè & denuò cum ana. Sal. nit. calcinat. △ circulari, donec in massam abeat in △ metalli instar rubescentem: Hinc injicitur in △m calidam, eluiturq; optimè donec non amplius Sal nit. sapiat. Huic pulveri affundit Acet. destill. terebinthinatum, solvitque s.a. donec hyacinthi sint soluti relictis exiguis fecibus in fundo. Solutionem filtratam exhalare permittit ad siccitatem, pulveremq; optimè edulcoratum exhibet, (Sal. com. hyacinthi) aut cum Oleo Tart. præcipitat. (Magisterium.)*

Dosis ℈ß. vel ℈j.

IV. Lapis Nephriticus.

Lapis Nephriticus est lapis opacus, variegatus, ex colore viridi, aliisq; permistus. Germ. **Griesstein.**

Rarò hic Lapis in se duos colores habet, semperque viriditatem refert; alius scil. viriditatem ex albedine, alius viriditatem subflavam, interdum sub cæruleam; plerumque ex viridi albo, flavo cæruleo nigroque colore mixtio est. Poliri exactè non potest, semper enim ipsius superficies pinguis apparet, quasi Oleo inuncta esset.

Adfertur ex nova Hispania. In nonnullis etiam Hispaniæ locis, & in Bohemia reperitur. Tantâ invenitur mole, ut pocula inde fieri possunt. Quin imò frustum hic Francofurti conspicere licuit, ultra libras 50. pendens.

Vires. *Commendatur adversus nephritidis aut stomachi dolores, sed ejus præcipua laus est ad nephriticos dolores, calculumque, & arenulas expellandas. Medetur his affectibus brachio vel coxendici alligatus, aut de collo suspensus. Cujus rei gratiâ armillas inde factas gestare solent.* ☉ ♏ *ingrediente insculpunt signum* ♏.

V. Rubinus.

Rubinus est Gemma diaphana rutilans, rubensque, (exigua portiuncula est cœrulei coloris) ac limam respuens. Græcè Ἄνθραξ. Arabicè Jacut. Latinè Carbunculus, κατ' ἐξοχήν. Germ. **Rubin.**

N. *Rubedo ipsius est instar sanguinis, lacca indica aut coloris coccei,* **Kermesin.**

Nobiliores Rubini in Insula Zeilan nascuntur, alii qui minores, in Coria, Calecut. Cambia, & Bisnagar. Optimi in flumine Pegu. Exploratur bonitas ore & linguâ. Nam frigidiores & duriores, meliores reputantur. Nascuntur in lapidea matrice rosei coloris, primumque candicant, deinde paulatim maturescentes ruborem contrahunt. Hinc albi immaturi. Nascuntur plerumque in eadem fodina, ubi Saphiri reperiuntur.

 Vires.

Vires. *Tradunt rubinum geſtatum, vel ebibitum venenis reſiſtere, ac à peſte præſervare, triſtitiam arcere, libidinem coërcere, malas cogitationes, & terrentia ſomnia avertere, animum exhilarare, corpus incolume conſervare, ac ſi homini infortunia inſtent, eâ mutatione coloris in obſcuriorem ſignificare, iisque præteritis iterum priſtinum colorem recuperare.*

PRÆPAR.

Rubinus præparat. more communi.

VI. Sapphirus:

Saphirus eſt Gemma cœruleo colore, pellucida & diaphana, German. Sapphir.

Sunt aliquæ colore cœruleo albidæ, aliæ cœruleo saturo: hæ mares, illæ fœmellæ appellantur, aliæ omni colore carent, albæque vocantur.

Orientales inveniuntur in Calecut, Cananor, Biſnagar, Zeilan, & præſtantiſſimæ in regno Pegu.

Occidentales, variis in locis reperiuntur, Confinia Bohemiæ, & Sileſiæ ſatis præſtantes ferunt. Præſtantiores tamen ſunt Orientales.

N. *Color in igne facilè aufertur.*

Vires. *Eſt frigida & ſicca, aſtringens, conſolidans, alexipharmaca, cordialis ophthalmica. Proinde oculorum humiditates exiccat, inflammationem arcet & extinguit (in collyriis adhibita, aut butyro loto excepta, palpebrisque oblinita ſuperioribus,) valet ad omnia alvi profluvia, dyſenteriam fluxum hepaticũ, hæmorrhoidum, ſanguinisque rejectiones (aſſumpta cum ▽ plantag. tormentill. &c.) Vlcera interna & vulnera ſanat, cor corroborat, & lætificat, peſti omnique veneno, febribusque malignis adverſatur: cardiacos ac melancholicos affectus quosvis lenit, tollitque: (intus exhibita.) Integra Sapphirus fronti adhibita, hæmorrhagiam ſiſtit, ac inflammationibus applicata eas extinguit. In orbiculum redacta niſi magnitudine ac perpolita oculis impoſita, pulveres, culices, & quicquid in oculum deciderit, aufert, oculos à variolis & morbis tutatur, &c.*

PRÆPAR.

1. Sapphirus præp. fit modo comm. lævigando cum ▽ cordiali.

2. Sal.

3. Liquor ſeu oleum.

N. 1. ℞. *Sapphirum duplo pondere Sulphuris commixtam calcina, calcem ▽ æ ſtillatitia ſæpius ablue, rurſusque exicca. Poſtea ſpiritu Vini perfunde ac macera. tùm rurſus exicca, quodque in fundo remanet, iterum calcina, deſtillaque toties, donec in Vino liqueſcat, nivis inſtar, tandem abſtrahe, & provenit ſal, quod in loco humido in liquorem ſolvitur, Boët de B.*

N. 2. *Alii ſolvunt Sapphiri pollinem in Acet. deſtil. & ſucco limonũ, ſolutionemq; cum alio cordiali exhibent mixtam.*

Eſſentia ſeu Tinctura.

Calcinatur Sapphirus bis, ac poſtea oleo ⊖ i ſolvitur; abſtracto dein oleo ⊖ i cum V Eſſentia extrahitur B. de B.

VII. Sar-

VII. Sardius Lapis.

Sarda, Sardius Lapis est Gemma semiperspicua, loturę carnis, seu carni sanguinolentæ similis, unde & Carneolus, vel corruptè Corneolus vocatur, Germ. **Carneol.**

Non omnes uniusmodi inveniuntur coloris, alii enim sunt rubri, alii exiguâ sanguinis rubedine tincti, alii subflavescentes ex rubedine.

Laudatissimus Carneolus in Sardinia invenitur, hinc in Epyro & Ægypto, sed Babilonius cæteris præfertur, Indici & Arabici etiam non contemnendi, ut nec Europæi. Nam in Bohemia, Silesia, aliisque Regionibus præstantes inveniuntur.

Vires. *Pulvis ad omnem sanguinis fluxum propinatur. Gestatus fertur animum exhilarare, timorem pellere, audaciam præstare, fascinationes prohibere ac corpus contra venena quævis tueri. Inprimis autem sanguinem undecunque fluentem peculiari proprietate sistere: ventrique alligatus partum conservare.*

PRÆPARATA.

Sardius præparat. modo communi.

VIII. Smaragdus.

Smaragdus est Gemma pellucida & diaphana, grato suo virore pulcherrima, omnium gemmarum fragilima, *Arabicè* Zamarrut, nonnullis Prasinus, Germ. **Smaragd.**

Sunt alii Orientales, alii Occidentales.

Orientales, uti sunt virore amœnissimi, ita & præstantissimi.

Occidentales sunt, tùm Peruviani, tùm Europæi. Hi reperiuntur in Cypro, Britania, aliisque in locis, sed reliquis sunt ignobiliores.

Vires. *Omnem alvi sanguinisque fluxum, & præcipuè dysenteriam ebibitus sistit, nec refert utrum à mordaci humore, an à veneno ortum ea habuerit: venenatis item morsibus, peste, febribus pestilentibus medetur.*

Dosis gran. 6.8.10.

Inter amuleta præcipuè commendatur ad Epilepsiam, partum accelerat, (alligatus coxæ) eundem retinet, (impositus ventri) Hemorrhagiam sistit, (ore conditus) dysenterias omnes, ac hæmorrhoidum fluxum indubitatò compescit, (ventri adhibitus; teste Guainerio.) Timores ac Terriculamenta arcere fugareque, ac hamitritæam febrem tollere creditur, (è collo pendulus, &c.

N. *Frangi Smar. in coitu quandoque experimento comprehensum dicunt, Card.*

PRÆPARATA.

1. *Smaragdus præparat.*

2. *Sal & Tinctura Smaragdi.*

Smaragdus pulverisatur, ac per linteum trajicitur, hinc superfunditur Spirit. Urinæ, qui aliquid phlegmatis adjunctum habet, ut colorem extrahat; spiritu dein iterum destillatione abstracto, in fundo remanet Extractum (sal) gryseum, è quo tandem (citra edulcorationem) vi 🜄 extrahitur color seu Tinctura summè viridis:

 abstra-

abstrahe igitur ad aliqualem consistentiam & serva.

Dosis gran. 10.

B. de B. Hartm. in Practic. de Dysent. Tenzel. in Exegesi sua, Finck. in Enchirid.

Vires. *Dysenteriæ & fluxibus alvi quibuscunq; mirificè potest, nec minus utilis est in cordis & capitis affectibus, Palpitatione, Melancholia, Paraphrenitide, Syncope, &c.*

N. 1. *Urina quicquid potest vi sui salis facit: hinc non errabis, si ▽ stillatitiam, convenientem Sal com. urinæ acuatam loco menstrui adhibueris. In primis quoque, quia Urina simpliciter destillata, nisi sale suo acuata sit, laborem irritum facile reddere potest.*

N. 2. *Tinctura hac nihil aliud esse videtur, quam Elixyr, constans partim ex Smaragdi substantia, partim quoque ex sale Urinæ, dicta substantia commixto.*

CAPUT VI.

De Corallis.

LApidibus pretiosis subjungimus Corallia & Margaritas, utpote quæ non modo substantiâ & viribus, sed & præparationibus, & inde resultantibus præparatis, Gemmis adsimilantur.

Corallium est frutex sub aqua marina generatus, Græcè κοράλλιον & λιθόδενδρον. Arabicè, Bassad, Mergen seu Morgian, Besd. Latinè; Corallium, Coralium, Corallum. German. Corallen.

N. *Corallia generari ex succo lapidescente certum est: utrum autem succus ille per se in fruticem lapideum prorumpat, vel an prius ligneam suscipiat figuram subindeque in lapideam vergat, vel denique an plantam (emortuam) sub marina aqua repertam, penetret, transmutet, adeoque hujus figuram retineat, dubium. Dubitandi occasionem præbet, quod frutice Coralliorum dentur, qui ex parte ligni adhuc referunt substantiam, partim Coralliorum. Nos posthabitis ejusce farinæ dubitationibus, qualis præter hanc, & illa est, quam habent de fructibus Coralliorum granulatis, quos alii negant, alii perhibent: Item de induratione, quam alii fieri statuunt, simulac Corallii frutex extra aquas esse incipit, alii etiam in ipsa ▽ Corallia indurari volunt: utpote quas scire parum est emolumenti, ignorare parum detrimenti, pergimus ad ea, quorum Medici interest, differentias scilicet, vires & præparationes.*

Differentiæ.

Corallii variæ sunt ratione colorum differentiæ: aliud enim rubrum est, aliud nigrum, viride, subflavum, cinereum, fuscum, aliove mixto colore ornatum. Cæteris omnibus præfertur rubrum minii nativi colore, quod masculi nomen obtinet; & hoc recipiendum quoties simpliciter coralli-

rallium præſcribitur ſine coloris mentione. Palleſcens fœminæ nomen habet. Huic ſuccedit corallium album: deinde nigrum, (Antipathes olim dictum.) Nam quod alio colore eſt, neque in uſum adhibetur, neque pro corallio, vulgo habetur.

Rubrum, in India & Siene, teſte Plinio, reperitur, nunc in Mari Tyrrheno & Siculo paſſim invenitur, Neapolimque adfertur, ubi politur. Hoc antequam rubeſcat, & quodammodo maturum fiat, videtur variis coloribus tingi. Nigrum reperitur in Gallicia Hiſpaniæ. Album reperitur rarò, ſolidumque eſt, & cavitatibus caret, quibus ſignis diſtinguitur à ſpecie quadam, Hiſpanis Polo dicta, quæ in Catalonia ab iis qui corallium rubrum quærunt, inventa pro corallio albo pretio viliori divenditur. Caret hoc cortice, creſcitque in fundo maris, non in ſaxis, ut rubrum corallium.

VIRES. *Corallium omne exiccat, refrigerat, adſtringit. Cor præcipuè, deinde ventriculum & jecur roborat, ſanguinem purificat, ac proinde peſti, venenis, febribusque malignis adverſatur, hilarem hominem efficit, (nigrum tamen Corallium homines melancholicos reddere perhibetur,) ſiſtit fluxus quoscunque alvi, uteri, penis, Gonorrhæam, Epilepſiam infantum præcavet, (ſi recens nato ante omnem cibum in lacte materno gran. 10. exhibeantur.) Extrinſecus commendatur ad ulcera, quæ carne explet; ad cicatrices, quas extenuat; ad oculos quorum etiam lachrymas ſiſtit, viſumque recreat in collyriis.)*

Doſis à ℈i. ad ʒj.

Rutilantia Corallia ex communicatione Paracelſi amuletum exhibent celebre contra terriculamenta, faſcinationes, incantationes, venena, Epilepſiam, Melancholiam, Dæmonum inſultus, fulmina. Album appenſum, ut pectus contingat, hæmorrhagiam ſiſtit mulierum, & fluxum album.

PRÆPAR.

Operationes, quibus Corallia elaborantur, ſunt 1. *Præparatio.* 2. *Calcinatio.* 3. *Solutio.* 4. *Coagulatio.* 5. *Liquatio.* 6. *Sublimatio:*

I. Præparatio.

Præparatio nihil à regula communi diverſum habet.

II. Calcinatio.

Calcinatio Coralliorum eſt vel Ignitionis vel corroſionis.

Calcinatio Ignitionis eſt tum mitior, tum violentior, tum reſtinctoria.

Calcinatio mitior.

Fit igne reverberii, dando tamen calorem ſecundi gradus; ne tinctura ſeu color ipſorum ignis violentia exhalet. *Quercet. de præparat. Medic. Spagyric.*

Ignitio violentior.

℞. Corall. integror. q.v. calcina △ reverberii primùm lento ut ſaltem viva flamma corallia in furno reverberii poſita, ſuperficietenus lambat. Corallia hoc modo; primo

gradu albescentia, tamdiu △ gradatim aucto fatiganda sunt, donec ex albedine in flavedinem, ex flavedine in rubedinem summam reducantur, corpore toto reddito spongioso ac levi, id quod plerumque biduo vel triduo absolvitur.

Sic Corallia facta sunt habilia ad deponendam in ▽ tincturam. *Hartm. in Croll. Sen. inst.*

N. *Si Sal. com. Coralliorum propriè sic dictum desideras, vehementi ustione eadem in cinerem redige, moreque solito, lixivium inde faciendo, salem elixiviando extrahe.*

Calcinatio Ignitionis extinctoria.

℞. Corall. grossè trit. candescant in igne, extinguanturque multoties in Aceu. destill. ut solvantur. Filtra dein abstraheque Acet. destill. & consequentia sal corallorum per deliq. resolubile. *Med. destill. part. 1.*

Calcinatio Corrosionis. 1. Cum Sal. nit.

℞. Corall. tritor. atque Sal. nit. ana crema. ut duodecim horis fusa, liquoris modo fluant: vel combure ad consumptionem Sal. nitri, deinde duas horas candentia in igne consistant. *Less. 1. cap. 8.*

Aliter.

℞. Corall. subtiliter trit. ac Sal. nit. ana M. injice per vices in retortam tubulatam candefactam cum Excipulo apposito. Tubulum ab injectione statim obtura, & cùm penitus materia injecta fuerit, continuo △ e hor. 18. corallia probè calcin.

Hæc adscribitur Hartmanno, unde Tincturam fecisse dicitur.

2. Cum Sulphure.

℞. Corall. trit. p. iij. Sulphur. p. 1. (alii an.) calcina △ circulari per hor. 2. Postea ignita adhuc infunde in Acet. destil. (ad coral. ℥i. Acet. destil. ℔1.) vas mox operculo claudendo. Hinc digere per ♂ 14. abstrahe, &c. *Sennert. Instit.*

3. Cum Pumice.

℞. Corallia grossè contusa F. cum pumice usto S.S.S cementaque in vase clauso, △ reverberii, spatio ♂ ℘. 3. Quo opere finito pumex, relicto corpore albo, coralliorum tincturam imbibisse creditur. *Gans. de Corall. verum impugnat idipsum Tentzel. in exegesi, p. m. 512.*

III. Solutio.

Liquores, quorum beneficio corallia solvi possunt, varii occurrunt. Præcipui tamen sunt Acet. destill. commune & radicatum: succus, berber. melon. citri. ros majalis, (spiritus ejusdem cum suo Sal. com. acuatus:) liquor betulæ: spiritus mellis, terebinthinæ, ligni guajaci, buxi, juniperi, quercus, summitatum alni, sorbi sylvestris, spir. Sal. com. spir. ⊖, spir. Tart. ut & ▽ iisdem acuatus, spir. corallior. ardens; Phlegma ♄i, optimus. Spiritus Paris. &c.

Quinimo corallia cum Sulphur. calcinata, simplex solvit ▽.

Modus solvendi nihil peculiare habet: Nimirum corallia in liquoris

s. q.

f.q. solvuntur, f.a. donec penitus ferè soluta sint.

Purificatio & Edulcoratio salis & Magisterii fit plerumque ▽ destill. vel si placet, adhibere poteris rorem majalem è tritico collectum & destillatum, aut aquam aliquam cordialem: *coagulantur* dein vel liquoris abstractione, (tùm destillatoriâ, tùm Evaporatoriâ) vel præcipitatione.

Præcipitatio perficitur instillatione Ol. Tarr. p.d. spir. ⊖-i, vel ▽ destillatæ, vel Ol. Sulphur. p.c.

Reliquæ operationes ex sequentibus facilè innotescent.

PRÆPARAT.

I. Corallia præparata.

Fiunt cum ▽ cordiali (rosarum) l.a.

N. *In usu sunt præparata rubra ac alba.*

II. Pulvis Corallorum ⊖-latus.

♃. Corall. rubr. præp. ℥ij. Ponantur in cucurb. affundendo aq. rof. ℥vi. ⊖-li ℥ij. Statim ebullient & elevabuntur in bullas, quibus cessantibus reponatur vas in MB. per horas aliquot, effundatur aq. per inclinationem, quæ erit insipida, in fundo reperies calcem albam cum acore astrictorio, sed acrimoniâ carentem.

III. Sal Corallorum.

Fit ex rubr. corall. 1. Usitatiùs per Acer. destill. ut moris: vide supra.

2. Per succum berber. & limon. *Quercetan. in Pharmacop. rest.*

N. *Nonnulli* ℞. *Succi limonum expressi & depurati* ℔ij. *liquoris betulæ mense Aprili collecti* ℔viij. *coquunt ad casum* ℔vij. *cui denuò addendo succi Limon.* ℔. 1. *destillant aliquoties rectificando. In hoc solvunt corallia, perlas, & simul. solutionemque propinant. Hartm. in Croll. de perlis.*

3. Per spiritum seu liquorem acidum Guajaci. Sic purgat optimè sanguinem in lue venerea. *Hartman. in Pract.*

4. Per spiritum ⊖-i.

5. Per spiritum Sal communis.

N. 1. *Solutiones cum spir. ⊖-i aut Sal. communis factas si citra menstrui separationem in usum vocare volueris, circula aliquandiu & magnam acrimoniæ partem amittent, præcipuè si quoque* ▽ *m affuderis.*

Vires. *Ex superioribus repete.*

Dosis à gran. 6 ad 20.

N. 2. *Paracelsus calcinat primo corallia leviter in reverberio cum Sal. nit. ana: hinc solvit digerendo cum* ▽. *Postea* ▽ *abstrahit, salque relictum per deliquium solvit, idque vocat Magisterium, libr. 6. archid.*

IV. Sal dulce corallorum.

Calcinentur per biduum in furno figuli ad albedinem summam, solvantur in Acer. destill. sequenti loco tepido per octiduum. Rubescet solutio, menstruũ abstrahe lento △ ad siccitatem usque sal hoc resolve pluries in Rore majali, filtra & coagula, tandem siccatissimum & al-

& albissimum salem detine per 3. septim. in ☖ calidis, ut majorem acredinis suæ partem deponat.

N. *Acet. destill. pro hac solutione bis aut ter cohobandum est super herbam Kali, ita minus fit mordax & tamen non minus corallorum, ut & perlarũ solutivum.*

V. Magisterium.

1. *Magisterium Officinarum.*

Instilletur in solutionem corall. (cũ Acet. destill. factam) Ol. Tart. per d. præcipitatus pulvis edulcoretur ▽a destillata.

N. *Alii præcipitant cum spir. ⊖i.*

Vires. *Ut Magisterium à sale non differt substantia: ita nec viribus, nec dosi.*

2. *Magisterium butyraceum.*

Solve corallia in spiritu magico, (id est, spiritu roris majalis, vel quod idem in Acet. destil.) præcipita cum Ol. Sulphur. per C. præcipitatum edulcora ac digere aliquamdiu cum Vi, quo iterum abstracta habes magisterium in ore instar butyri liquescens.

Huc referri potest & Galreda Coralliorum. ℞. Corall. præparat. & ✳ Fiat destillatio ex Arena sic ascendit Sal, remanebitque in fundo massa instar Galredæ.

3. *Magisterium plumaceum.*

Solve s. a. corall. in spiritu non dephlegmato, destillato ex Sal. com. & O. ana ℔j formatis sc. cum argillæ ℔ij. vel iij. in globulos, videlicet vel per vices injiciendo corallia in spiritum, vel è contra corallis spiritum eundem per vices superfundendo: decanta solutionem, filtra, [affundendo, ut eo commodius filtrari possit, ▽ destillatam rosatam, si placet;] præcipita cum Ol. Sulphur. p. C. vel spirit. ⊖i edulcora ▽ cordiali & exicca.

N. 1. *Cùm corallia velut ascendere desinunt, menstruum debilitari incipit, subsiste igitur & inspissa aliquantulum.*

N. 2. *Menstruum superius si tandem igne fortissimo fatigaveris, ascendit materia salina rubescens.*

Aliter.

Solve s. a. corall. in spir. Sal nit. filtraque [affundendo ▽ pulv. destillatam,] hinc præcipita cum Ol. Sulphur. p. C. edulcora & exicca.

N. *Hoc modo in magisteria præstantia redigi possunt & perlæ, ossa, cornua, (e. gr. C. C.) ungula, nec non crustacea.*

En Candide Chymiæ cultor, insignes plumaceorum magisteriorum processus gratis tecum communico, magni aliàs emptos, quos cum plurimis aliis ex communicatione obtinui Viri solertissimi Dn. Joannis Saltzwedelii Pharmacopœi apud Mœno-Francofurtenses celeberrimi.

N. *Querc. solvit in spirit. salis Natura Pharm. rest. c. 24.*

VI. Oleum seu liquor corallorum.

N. *Oleum Corallorum propriè oleum non est, sed liquor, vel per deliquium factus, vel per destillationem prolectus, de priori hic agimus, de posteriori paulo post, in spiritu.*

Fit liquor ex sale.

℞. Sal. corallorum repone, ut liquescat per deliquium.

N. 1. *Liquescit felicius mensibus Iulio & Augusto.*

N. 2. *Liquescit promptius si solutio aliquamdiu (♂ 14.) digeratur, (ut rubescat) ac dein (Acet destil. abstracto) optimè dulcorata, defecata & purgata fuerit, (solutionibus ac coagulationibus iteratis ut moris) imò si ulterius cum 🜅i circuletur. Verùm hoc Oleum appellandum est potius Essentia, de qua vide Cunrad.* Kunraht/ *in Medull. destill. p. 1. p. 215.*

N. 3. *Alij* ℞. *Corall. trit.* ℔ij. *Lapid. prunell.* ℔ß. *vel* ℔. 1. *calcinant fundendo* ☿ 3. *materiam illam tritam ponunt in cellam ad liquescendum.*

Dosis gran. v.

Vires. *Præter vires corallorum supra descriptas confert & in calculo.*

Dosis à gran. 4. ad 15.

N. *Vide & solutionem Corallorum, cap. 15. in Bezoard. ☉ compos.*

VII. Essentia seu Tinctura Corallorum.

℞. Salem Corallorum [purificatum optimè per iteratas solutiones ac coagulationes, vel magist.] volatilisa nimirum cum 🜅 digerendo, ac destillando,] vide volatilisationem lapidum in genere,] Postea abstrahe leni MB calore 🜅m, ac remanet Essentia corallorum, quam si placet ex arena per retortam propelle.

Vide Quercetan. in Pharmac. restit. cap. 24.

N. 1. *Nihil interest utrum sale receperis per Acet. destill. factum, vel per spirit. Sal. com. per spir. phlogiston acet. destill.*

N. 2. *🜅i felicius essentiam corallorum secum per XX transferet, si addideris aliquid camphoræ, e. g. ad 🜅i, mensur. 1. camphor. ʒß.*

N. 3. *Cunrad.* Kunraht/ *solvit & digerit 1. cum Acet. destill. quo iterum abstracto solvit & digerit 2. cum ▽ pluv. destillata (NB.) recentissima, 3. cum spir. Vini.*

Vires. *Ut præparatio Tincturarum operosior est, quam salis ac magisterii; ita & virtus earundem fortior.*

Dosis, guttæ aliquot: vj. ad xv. ad & ultra.

2. Tinctura Basilii.

℞. Salis corall. (per spir.) Sal. com. edulcoratissimi ℥viij. Sulphur. ʒß. mixta: leniter comburantur, donec Sulphur consumptum fit: Postea contere tantillum camphoræ cum corallis, idq; accenso △ e absumes, hinc edulcora & extrahe tincturam l. a. cum 🜅, abstrahe 🜅 ad consistentiam Olei.

N. *Maniaci & Melancholici hâc Tincturâ curati sunt, Dn. D Gans.*

3. Tinctura Quercetani.

Extrahe Tincturam s. a. ex coralliis calci-

calcinatis, (e.g. ignitione mitiori,) digerendo vase H. cl. cum menstruo cœlesti, destillato scil. cum proprio suo saccharo, (id est, cum rore majali, qui cum melle aëreo destillatus,) ad eminentiam digitor. 8. affuso. Menstruo demum abstracto, remanet Tinctura in fundo. *Quercet. lib. de præpar. Med. Spagyr.*

4. *Aliter.*

℞. Magister. Corall. extrahe cum Sulphure bezoardico ex re vegetabili prolecto, (id est) cum ▽ rectificatissimo) in vase H. cl. ad ignem cinerum. Postea separa & in perfectum Tincturam decoque. *Quercet. Pharmacop. cap. 24.*

5. *Tinctura Hartman.*

℞. Sal. corall. (per Acet. destill.) purificatissimum, impraegna Acet. destill. tantisper, donec nihil istius spiritus amplius retinere velit. Sal ita impraegnatum digeratur, (☍ 20.) in MB. Postea destilletur per Ret. Reverberio clauso vel Balneo sicco, ita tamen, ut prius Phlegma in utile evaporet. Postea prodeuntes spiritus albicantes seorsim capaci recipiente excipiantur, continuando destillationem, donec omnes spiritus cum oleo rubro instar sanguinis prodierint: separetur spiritus (qui ardens instar ▽) per Retortam ab oleo rubro, quod in Retorta manebit.

Hoc menstruum (spiritus scilicet hic partim ab Acet. destill. partim à corallis productus) extrahit ex recentibus corallis impositis tincturam rubicundissimam, quæ si rursus ab hoc spiritu per destillationem liberata, & tandem cum ▽, vel alia aliqua ▽ cordiali appropriata digesta perque cohobia volatilis facta fuerit, elegantissima evadit corallorum Tinctura, suavissimi saporis, fragrantissimique odoris.

N. *Impregnatio illa fit hoc modo:*

℞. Sal. com. Corall. ℔. 1. Acet. destil. opt. ℥ij. destilla leniter, ut extillet solum Phlegma insipidum; secundâ vice affunde Acet. destil. ℥iij, iterumque destilla, atque ita perge singulis vicibus Acet. destil. ℥j. plus affundendo, donec tam acre Acet. destil. inde prodierit, perinde ac affusum fuerit, Hartm. in Croll.

6. *Tinctura Hartmanni, 2.*

℞. Corall. calcina. (ignitione violentiori,) q. p. injice in ▽, vel in alcohol spiritus roris majalis, ac paulò post extrahitur tinctura, fecibus, (sine ulla virtute) in fundo remanentibus: Tinctura hæc aliquantulum coagulata, fit rubicundissima, cum quadam dulcedine.

Vires. *Est tantarum virium, ut post ejus usum aliquoties repetitum, impossibile sit, ullam impuritatem in sanguine totius corporis superstitem esse posse. Exhibetur in vehiculis convenientibus, à gut. 3. ad 10.*

N. *Hæc sane tinctura medico commendatissima esse debet, ob stupendas ejus vires, ut quæ cum spiritibus hominum magnam convenientiam habeat. Hartm. in Croll.*

7. *Alia Tinctura, per acetum Coralliorum.*

℞. Corall. contus. ℔ij. eliciatur per retortam acetum, id est, liquor acidulus, quo prolecto urantur corallia vehementer, donec reddatur albissima: exempta dein redigantur in pulverem, ex quo f.a. cum aceto illo, digestione leni, extrahe T. donec Acet. destill. nihil amplius solvere valeat, universisque corallis dissolutis, nihil præter terram utilem remaneat. Decantatos liquores destilla in arena ad siccitatem, ut separetur phlegma: Dein recipiente mutato, fac ut igne auctiori & spiritus sublimis per XX propellatur, qui diligenter colligendus. Tandem relictum pulverem album spiritu ⊖ penitus solve, eundem spiritum ⊖ igne forti abstrahe; corallia relicta fortissimo igne ure, donec colorem ferè nativum recipiant. His affusus proprius ipsorum spiritus tincturam prolicere dicitur.

N. ✠ *ex corall.* ℔ij. *dest. vix solutioni dictæ sufficiet.*

8. *Tinctura per spiritum coralliorum ardentem.*

℞. Corall. trit. q. v. extrahe tincturam f. a. digerendo cum spiritu corall. ardente, [vide infra,] abstrahe menstruum, atque extrahe denuò cum 🜄. *Gans.*

9. *Alia per spiritum seu ▽ mellis.*

℞. Corall. cum Sal. nit. calcin. extrahe f.a. cum spiritu mellis, (vide de melle,) decanta & abstrahe in MB. donec in fundo spissus relinquatur succus, huic edulcorato, extrahe Tincturam cum 🜄, habes Tincturam coralliorum veram. *Hartm. in Croll.*

Dosis à gran. 4. ad 10. vel 12.

10. *Alia per Aquam Temperatam.*

℞. Sal corall. (per spiritum ⊖i) extrahe f.a. cum ▽ temperata, (ex 🜄i & spirit. ⊖i, vide l. 4. in Vino.) decanta, filtra & abstrahe.

11 *Alia, per Phlegma ♄i.*

℞. Corallia calcinata, superfunde Phlegma ♄i, cum spiritu acuto ♄i. digerantur vase cl. & rubescet menstruum: abstrahe in VB, affundeque 🜄, digereque denuò, ac pelle per retortam, sic extillabit essentia corallorum rubicunda: abstrahe 🜄 ad consistentiam. *Ioh. Agricola.*

Vires. *Insigne est cordiale, balsamumque nativum summè exaltat Usus que præcipui est in terrore infantum, Epilepsia, & simil.*

Dosis gran 3. 4. 5.

N. *Eodem modo possunt solvi corallia cruda, sed tardius.*

12. *Tinctura corallorum Holsatica.*

1. Fiat tale Menstruum: ℞. Tartari crud. pulveris. ℔iv. phlegm. ⊖i (spir. suo volatili adhuc gravidi) ℔iii. ⊖ ung. ℔ 1. stent in digestione ♂ ♎ (3) Dein destilla ex XX per gradus △ aperto, donec nihil amplius exeat. Rectifica optimè.

2. ℞. Corall. subtiliss. pulverif. q. v. Superfunde præcedens menstruum, misceque diligenter. Stent in digestione, sic rubescet saturatò. Filtra & abstrahe ad siccitatem in arena, & remanet pulvis rubens. Ex hoc extrahe Tincturam per ▽ temperat.

N. 1. *In præparatione ▽æ temperatæ unio iteratus sæpius rectificationibus peragenda est.*

N. 2. *In præparatione menstrui prioris verum Tartari Sulphur XX bico adhærescere solet.*

N. 3. *Ex Colcothare elegans Tartarus ⊕atus crystallinus parari potest.*

Hac habe Lector ex communicatione viri celeberrimi Dn. D. Langelots, Chymiatri in aula illustriss. Holsatiæ dignissimi, cui Tinctura hac familiarissima est, adhibetque in omnibus affectibus ab impuriate sanguinis ortis.

13. *Per oleum citri.*

His jam addi poterit Tinctura per oleum citri, quod è corallis rubris, crudis etiam tincturam elicit. Huic si dempto oleo vehiculum aliud præbere poteris, tincturam corallorum non contemnendam habebis.

14. *Tinctura Corallorum S. Closs.*

Resolve corallos in s. q. ♉ Sal. com. solutionem filtra & abstrahe ♉ forti ▽ ita ut ⌒ omnes separentur à calce, cui affundes Acet. destill. ex quercubus novellis mense Martio detruncatis, ad extrahendam Tincturam, quæ erit coloris, hyacinthini, evoca menstruum & remanebit pulvis subtilis, cui superfundes V circulatum, digere, decanta, feces separa à tincto V, quem iterum digeres, ut novas feces (si adsint) deponat ad fundum, tandem filtra & V ad medias abstrahe. Parum habebis, sed magnarum virium adversus Contracturas.

Dosis ℈ß. per se.

N. 1. *Potest etiam parari Tinctura modo Glauberiano cum sale Tartari instar Tinctura Silicum.*

N. 2. *Fit etiam sublimando corallos cum ✳ & tincturam extrahendo cum V ut est in Myroth. Ioh. Fabri. Adde Rolfinccij tinctur. p. 227. cum sp. lign. Sancti aut Coryl.*

VIII. Floris.

Flores corralliorum parantur ad modum, quo perlarum flores parari dicemus.

N. *Fieri quoque possunt flores corallorum sublimatione tum ✳ instituta.*

IX. Spiritus seu oleum.

1. *Spiritus corallorum ardens*, supra in quinta Tinctura Hartmanni descriptus est, videturque compositum quid esse ex ✠ & corallis, ardereque ratione spiritus ✠ vinosi.

2. Oleum itidem d. l. descriptum est.

3. *Spiritus Corallatus, Spiritus terra Corallatus.*

Fit ad modum quo perlatus spiritus cum terra sigillata. *Vide ibidem.*

4. *Oleum Corallorum succinatum.*

℞. Corall. rubr. pulverisat. ℔. 1. succin ℔. ß. M. & destilla per retortam, vel cucurbitam, sic succinum Tincturam corall. per XX attrahet, in forma coloris sanguinei. In fundo vasis resistet pulvis corallorum colore albus.

Vires. *Oleum illud valet in Epilepsia & Apoplexia.*

Dosis gutt. 4. ad 8.

N. *Huic similis est modus quo Corallia sale subdulci salita, pinguedineque aromatica saginata, destillationi subjiciuntur, atque ita tincturam suam dictis comitibus communicant, cum iisdem per Retortam pelli aptam.*

X. *Syrupus Corallorum.*

℞. Corall. rubr. grossè contus. q. v. solve in succo Berberorum vel Limonum optimè deputato, coralliis ad eminentiam digitorum, 3. 4. 5. superfuso. Hinc

℞. Succi illius Essentiâ corallina impraegnari part. ij. Sacchar. cand. (vel commun.) part. 1 coque ad consistentiam.

N. 1. *Colorem dilutiorem si expetis affusa ▽ destillatà conveniente, pro libitu conciliare poteris.*

N. 2. *Poterit similiter fieri solutio cum liquoribus acidis destillatis, Iunipe-ri scil. aut Guajaci.*

N. 3. *Quercetanus monet solutionem instituere, 1. In vitro subere vel cerâ Hispanicâ occluso, ne Essentia Corallina separetur 2. In* MB.

N. 4. *Si quid restiterit nondum solutum huic recens succus affunditur, donec penitus solutum fuerit.*

N. 5. *Similiter fieri possunt & Syrupi margaritarum & lapidum pretiosorum.*

N. 6. *Artificium Quercetani ad concinnandum hunc Syrupum, nullum est aliud, quam evaporatio lentissima in* MB *tepido solutorum corallorum in succo berb. adjectis* ℥vi. *sacch. ad libras singulas solutionis, ita ut spatio horarum* 12. *non exhalet ultra spissitudinem thaleri, aut macrocollonis densioris, alias certo certius soluta corallia à menstruo separabuntur.*

Syrupus Corallorum compositus D. Sam Cl. & D. de Mayerne.

℞. Corall. rubr. subtil. in mort. marm. laevigat. ℥iv.
Succi limon. depurat ℥xii.
Aceti quercin. ℥vi.
Digerantur in B. per octiduum, quotidie vas bis vel ter agitando deinde filtrentur per chartam.
♃. solutionis colatae ℥x.
Succi berber. depurat. ℥v.
Tinctur. ros. ℥iv.
Sacch. alb. ℔ ß.

M. & mediante coctura blandâ in vase argenteo F. Syrupus, cui inter coquendum infundatur Nodolus continens.

Santal. citrin. ʒij.
Ligni aloës ʒj.

Ambr. gris. gr. xv.
Mosch. gr. vi.
Dosis cochl. 1. *manè ac vesperi longè à pastibus.*

Vires. *Ex viribus Coralliorum suprà allatis & succo Berberorum vires censenda sunt. Laudatur valde in Diarrhœa, Dysenteria, fluxu hepatico ad restaurationem facultatum naturalium, &c.*

XI. Species Diacorall.
XII. Trochisci Diacorall. Galen.
XIII. Troch. de Corall. Nicolai.

CAPUT VII.

De Margaritis.

MArgaritæ, Perlæ, (Uniones, si magnæ sint) sunt Lapides rotundi, in conchis nonnullis ex perittomate eodem quo testæ generantur, producti. Arab. Lulu, Germ. Perlen.

Duplices censentur, Orientales & Occidentales: Illæ splendidiores sunt, adeoque cæteris præferuntur, & præsertim Persicæ. Hæ lactescunt, minusque sunt splendidæ. Inveniuntur etiam in Europæ locis multis, ut in Scotia, Silesia, Bohemia, Frisia, locisque maritimis aliis, sed vilioris eæ sunt notæ. Majores itidem & quæ perforatæ sunt, censentur minoribus, & non perforatis maturiores & præstantiores.

Vires. *Cordiale præbent nobilissimum, quo balsamus vitæ oppressus; viresq; exolutæ insigniter recreantur ac confortantur, proinde venenis, pesti & putredini resistunt, animum exhilarant. Et hujus rei gratia in tantum ascenderunt honorem, ut vel agonisantium extrema recreatio communiter inde expetatur.*

PRÆPARATA.

Perlarum præparationes iisdem fiunt operationibus, quibus corallia, calcinatione autem ignitionis haut indigent. Supervacanea igitur illarum extinctio in △ vitæ ardentissima, quam vult Quercetanus in Pharmac. rest. cap. 26.

Solutio Perlarum iisdem perfici potest liquoribus quibus coralliorum.

Purificatio quoque & Edulcoratio nihil à coralliorum purificatione peculiare habent.

Præcipitatio, iisdem cedit liquoribus, quibus coralliorum præcipitatio.

Hinc

I. Præparatæ Perlæ.

Præparantur more vulgari, super porphyrio lapide lævigando, subindeque ▽ cordialem, (verbi gratia, rosarum, melissæ, & simil.) aspergendo.

II. Sal Perlarum.

Fit,

Fit, ut in corallis dictum: Solvendo perlas, vel quod [usitatius] in aceto, vel in succo Berber. & Limon. &c. solutionem filtratam ad remanentiam salis inspissando, inspissatamque ablutione, ut dictum, vel in solutione iterata purificando ac dulcorando.

N. 1. *Non opus habent tritura, quippe vel integra atque citra digestionem Acet. destill. obediunt.*

N. 2. *Solutionem in succo Limonum ac Betulæ Destill. vide de Corallis.*

N. 3. *Fit quoque Sal Perlarum, in quovis liquore dissolubile, beneficio succi citrei mali, digestione depurati: Nimirum perlæ lotæ & si placet contusæ, in eodem illo succo ad eminentiam 4. digitorum affuso, digestione interveniente solvuntur, solutioni affunditur ros majalis destillatus, vel ▽ Melissæ, decantaturq; solutio: hinc affunditur novus succus citri depuratus, digeritur, affunditurque iterum ros destill. vel ▽ Meliss. atque decantatur &c. Et hic labor toties repetitur; donec perlæ penè totæ solutæ sint, relictis perpaucis fecibus: Demum solutio lento igne inspissatur, ad remanentiam pulveris:*

Dosis à gran. 6. ad ℈ß. Ex aqua roris majalis cum manna destillata, vel ex aq. Cinam. cum ▽ rosi. &c. Hartman. in practic.

N. *Paracelsus, Sali perlarum, ut & reliquis inde paratis maximas vires attribuit: Processus, inquit, harum etsi simplices, tamen, crede experto, mirifica operatio ipsarum (perlarum) est. Non tamen fit per artem hæc virtutum actio, sed in natura ipsarum est, quæ in grossa substantia occultatur, & non potest operari, sicut mortuum corpus, sed resolutione facta, vivificatur corpus ejus, lib. 6. archid.*

Huic finitimum est.

Sal sive Magisterium Perlarum Riverii.

℞. Perlar. subtiliss. tritar. q. v. impasta cum succo citri vel aurant. & relinque aliquamdiu. Postea solve cum Acet. destill. s. a. donec perlæ ex toto ferè fuerint solutæ. Collectum acetum misce cum tertia parte ▽ fluvialis, destilla in arena igne primum lento, dein fortiori. Destillatum reaffunde capiti mortuo restitanti, & denuo solve, postea filtra, evaporaque admodum lentè, & reses erit perlarum Magisterium.

Vires. *Præter vires supra allatas summum est præservativum Athritidis.*

Dosis ℈j. ad summum.

III. Magisterium Perlarum.

1. *Commune* fit solvendo cum Acet. destill. & præcipitando cum Ol. Tart.

2. *Butyraceum* eodem modo fieri potest, quo Magister. butyraceum corallorum.

3. *Plumaceorum* præparatio itidem ex corallis repetenda. Confer Rolfinc. Chim. p. 347.

Vires. *Vires ex viribus perlarum descriptis facile colligi possunt.*

Dosis

Dosis à gran. 6. ad 15.

VI. Oleum seu liquor Perlarum.

Fit per deliquium: modum ex superioribus repete.

V. Essentia, Tinctura, Arcanum Perlarum.

℞. Perlas q. v. solve cum Acet. destill. & para sal; Sal ita paratum iteratis in Acet. destil. solutionib. ac coagulationib. [rejectis semper fecib.] purifica, donec nullæ amplius feces ab ultimis solutionib. restiterint, atque adeo ipsæ perlæ ab omni immunditie liberatæ sint. Hinc solve cum ▽ pluviali, vel rore majali, destillandoque abstrahe humiditatem, idque toties repete, donec interveniente destillatione perlæ sint edulcoratæ, [id quod ostendit aquæ postremò destillatæ dulcedo.] Hoc sal ita defecatum, digere vase clauso in MB, (☌ ♁ 8. vel 10.) cum V̶i rectificatiss. ad eminentiam 2. digit. affuso. Sic Perlæ cum tempore Essentiam suam instar olei spissi ad superficiem V̶i remittent, quam cautè separa, novumque V̶i affundendo, laborem repete, quoties visum fuerit. Convertitur enim totum ferè sal, relictis paucissimis feculis, in Essentiam. Hanc de novo cum V̶ aliquamdiu circula, postea leni destillatione MB. V̶i separa & serva.

N. *Eadem perlarum Essentia cum V̶ per Retortam, vel per MB seu reverberatorium siccum, institutis cohobiis tandem omnis transit.*

Vires. *De usu constat ex viribus margaritarum, fortissimarum autem virium est propter summam subtilitatem.*

Dosis à gran. 6. ad 14. Hartman. in Croll.

Arcanum, per spiritum Guajaci.

℞. Perlar. subtiliss. trit. q. u. extrahe s. a. tincturam rubicundissimam cum spiritu Guajaci rectificato, residem pulverem calcina leniter, atque extrahe iterum bis aut ter cum novo spiritu Guajaci. Postremò calcina fortius, atque iterum extrahe. Extracta coagula in MB ad apparentiam cuticulæ versicoloris, quippe quæ signum est, abstracto phlegmate, solum arcanum seu Essentiam perlarum cum spiritu Guajaci, in forma coagulata restare.

N. 1. *Hæc Essentia ac spiritus vix à se in vicem separari poterunt.*

N. 2. *Eadem Essentia seu Arcanum perlarum cum ▽ melissæ, & similibus q. s. subito solvitur, inq; rubentem pellucidum colorem vertitur saporis elegantis.*

Vires. *Optimè sanguinem mundificat, magnarumque virium est in lue venerea.*

Dosis à gutt. 6. ad 14. Hartman. in Croll.

Alia Tinctura.

℞. Perlar. ℥ß. spir. Sal. com. q. s. solve s. a. decanta; abstrahe, ut fiat pulticula, quam elue ▽ stillat. Circula cum V̶ septimanas 6. tandem V̶ abstrahe, le-

he. leni MB. calore. *Libav. in Syntagmate.*

V. Flores Perlarum.

Solvuntur perlæ cum Acet. destill. solutio digeritur aliquandiu (per mensem) dein abstrahitur Acet. destill. & tandem fortiori igne elevantur flores. *Libav. in Syntagm. lib. 2. c. 25.*

N. 1. *Sublimari possunt quoque Margaritæ & Corallia beneficio* ✻.

N. 2. *Flores perlarum per solutionem in* ♄ *ni describit Hartman. in Croll. p. 474.*

VI. Spiritus perlatus, seu spiritus terra perlatus.

℞. Sal. vel Magisterii perlarum ℥vi. Terræ sigillatæ ℔j. M. ac imbibe cum s. q. olei perlarum, & fac globulos quos exiccatos, destilla per retortam uti destillatur spirit. Sal. communis Rectifica & serva pro usu.

Vires. *Summum, est secretum in Podagra.*

N. *Eodem modo fieri potest & spiritus Corollatus.*

CAPUT VIII.

De Lapidibus minus pretiosis: qui sunt.

I. ÆTITES.

ÆTites Lapis est veluti prægnans cum quatitur, alio in utero sonante: hujus genera pro diversitate superficiei, (scabræ, scil. vel lævis,) colorum, tum materiæ inibi contentæ, constituuntur quatuor.

1. Est exterius scabrum colore vario, plerumque nigricante: continet in se lapidem Collimum dictum.

2. Cinerei coloris est, ac in se argillam vel margam continet.

3. Terram in se concludit.

4. Præter hos addit Plinius: Taphusium nomine, qui nostratibus incognitus.

N. 1. *Dicitur lapis Aquilæ, quod in aquilæ nido reperiatur ad promovendum partum ab aquila eò deportatus. German.* Adlerstein/ Klapperstein.

N. 2. *Primus Orientalis est, raroque pruni magnitudinem superat.*

Secundus & Tertius etiam in Germania juxta Swinfurtum reperietur, pugnique magnitudinem sæpe æquant.

Vires. *Partum promovet, si feminibus alligetur, si in brachio, eundem retinet: observare autem expedit, statim à partu esse removendum, ne & uterum ad se trahat.*

II. ALABASTRITES.

Alabastrites, Ἀλαβαςρίτης. Alabastrum, Onyx, lapis candidus notissimusque est, Germanicè Alabasterstein.

Species statui potest Marmoris, verùm accuratè pensitatus, ipso mollior est, proinde Marmor incoctum & imperfectum, si ita vis appellare poteris. Hic si ita mollis sit ut cultro

ſcindi poſſit, gypſum rectius dixeris & eſt id lapidis, è quo varia torno finguntur vaſa.

Uſus *rarioris Officinalis eſt, nec ingreditur uſualia, niſi ſolum unguentum alabaſtrinum.*

Vires. *Combuſtus reſina aut pice exceptus durities diſcutit, ſtomachi dolores cum cerato levat, gingivas comprimit. Dioſcorid.*

III. AMIANTHUS.

Amianthus (ἀσβεςὸς) alumen plumoſum, eſt lapis alumini ſciſſili non abſimilis, adeo ut nonnullis inter ſe confundantur, Germanic. Federweiß/ Steinflachs/ Schieferweiß/ (quippe ſunt, qui tales ex eo conficere norunt,) Seindacht/ quod elychia ex eodem fiant incombuſtilia.

Differt ab alumine ſciſſili, quod hoc combuſtile ſit, ſaporisque aſtringentis, illud non item.

Vires. *Veneficiis reſiſtere creditur omnibus, præcipuè tamen veneficarum. Præterea abſtergit, ſcabiem ſanat; ſi cum ▽ vitæ & ſaccharo ſolvatur, mixturaque ejus exigua portio quotidie mane detur, album fluxum mulieres mox iri ſanatum ajunt.*

PRÆPARATA.

Præparata Officinalia quæ amianthus ingrediatur, præter unguentum citrinum, nulla ſunt. Commendant tamen nonnulla ſupra modum Linimentum ad tineam puerorum, & ad ulcera tibiarum, quod vide lib. 2.

IV. LAPIS ARMENUS.

Lapis armenus eſt lapis maculis viridibus, cœruleis & ſubnigris relucens, ſicut lapis lazuli punctis aureis, adeoque non differunt inter ſe, niſi ſolâ maturitate, uterque enim in unis iisdemque ſcaptenſulis reperitur. Lazuli tamen lapis ceu maturior, crebrius invenitur in fodinis aureis; armenus in argenteis.

Dicitur lapis armenus ſeu armenius λίθ☉ ἀρμενιὸς, quod olim ex Armenia ſolum ad nos translatus ſit, hodie tamen & in Germania producitur, verbi gratia, in Comitatu Tyrolenſi ſub nomine Melochites. Dicitur Arabicè Hager ſeu Hagiar, Germ. Armenierſtein/ Bergblau.

N. *Præfertur colorato cœruleus.*

Vires. *Deſiccat mediocriter, extergit cum levicula acrimonia & leviſſima adſtrictione. Internè propinatus purgat ſine noxa humorem Melancholicum, ἄνω καὶ κάτω. Verum ſi multoties, (12. aliis 50.) lotus fuerit, purgat ſolum per inferiora. Hinc conducit in Mania, Melancholia, Epilepſia & ſimilib.*

Doſis in ſubſtantia ʒj. *ad* ℈iv. *Extrinſecus miſcetur Medicamentis ocularibus, uti & Pſilothris palpebrarum.*

PRÆPARATA.

1. *Lapis* creberrimè *lotus*, quem præparatum vocant.

2. *Pilulæ* d. l. armeno, *vide Diſp.*

3. *Magiſterium* fit l. commun. Lapis, calcinatur per ſl. Sulphur. hinc ſolvitur calci-

calcinatus in aceto fortissimo alkalisato aut mellito. *Querc. Ph. restit.*

N. *Mallem equidem lotum adhibere lapidem, vel solutionem cum V perficere, quippe vis purgatrix aciditate infringi apta est.*

V. LAPIS CALCARIUS.

Lapis Calcarius, est lapis ille gryseus ex quo violentia ignis conficitur calx muraria, Germanicè **Kalckstein.**

Officinalis non est, nisi in PRÆPATIS, quæ sunt.

1. *Calx* viva, Græcè ἄσβεστος. Arabicè Herach, Nure, Nura.

Vires. *Est ignea, mordax, adurens, cumque progressu temporis crustam gignens.*

2. *Calx lota*, (è qua sal optimè s. a. elixiviatum.) Exiccat sine mordacitate, adeoque valet ad contumacia ulcera, (verbi gratia, venerea) uti & ad ambusta & alia, quæ non facilè curationem admittunt.

3. *Lixivium*, quod conducit ad vulnera putrida eluenda. Quin imò ex eodem fit ▽ ophthalmica insignis quam vide lib. 2.

4. *Spiritus.* ℞. Ψ q. v. læviga minutissimè, imbibeque cum Vi alcolisato, (qui ab omni Phlegmate purus sit, alias incassum laboratur,) quantum scil. imbibere illa potest, (non ad eminentiam) abstrahe V leniss. MB calore, cum cohobiis (8. vel 10. repetitis) sic fortificatur vis ignea. Ψ.

℞. Hujus Ψ lævigatæ, ℥x.
Sal. com. Tartari puriss. ℥j.
⊕ Tart. probè prius igniti ℥xi.

Misc. ac destilla ex Retorta lutata, infra medietatem repleta, in excipula duo, quorum unum (in quo sit parum V rectificatiss.) destinatum sit suscipiendo spiritui; adeoque capacius alterum (quod vacuum) extillanti phlegmati.

Excipulum prius connexum sit cum canali ex alterius illius excipuli collo deducto, posterius sit collocatum, ut phlegma rectà delabi possit. Accenso igne stillat primum phlegma, quod delabitur in excipulum vacuum; dein auctiori igne prodit spiritus albicans, qui per canalem in alterum illud excipulum ad V rectà tendit, eique sese commiscet, ut separari ab invicem difficulter possint.

Rectifica aliquoties; & separa leniss. calore V in phiola, vel accende V qui effligrabit remanente spiritu Ψ in fundo.

N. 1. *Nisi Ψ initio cum V, ad modum dictum fuerit impregnata, adeoque exaltata, in cassum laborabitur, quippe defluit in excipulum minus, vique phlegmatis commixti nullius evadit valoris.*

N. 2. *Spir. primo flavus est, verum leniter in cin. rectificatus, clarescit.*

Vires. *Summum est arcanum in atterendo radicitusque pellendo calculo,*

 cujus-

cujuscunque species, aut loci. Confert & Podagricis. Pulmon. nocet.

In usu Pharmacopœtico solvit Chrystallos, oculos ♋, lapidesque durissimos. Kesl. lib. 1. c. 80. spiritus minerales volatiles figit. Basil. in rep. L. P.

N. *Alii miscent ♆ cum bismutho, ac destillant ex ♌ in receptaculum capaciss. aliquot (sex) mensuris ▽æ adimpletum.*

5. *Hinc spiritus ♆ alcalisatus.*

℞. Sal ♆, solve in spiritu ♆, ac forma globulos cum argilla, vel misce cum pulvere laterum, destillaque per retortam.

VI. LAPIS CALAMINARIS.

Cadmia lapidosa, cadmia metalli expers, est lapis fossilis, subflavus, non admodum durus, luteum dum accenditur fumum eructans, Germ. Galmey/ Galmeystein.

Reperitur sæpius in metallorum fodinis.

Vires. *Siccat leniter, extergit, adstringit, ulcera carne replet, cicatricem inducit. Adhibetur solum externè, creberrimoque usu infantum excoriationibus exiccationis ergo inspergitur.*

N. *Vtuntur eo & ærarii ad conficiendum aurichalcum, cuprum enim pallere facit.*

PRÆPARATA.

1. *Lap. Calamin. præparatus.*

2. *Emplastr. è lapide calaminari, vulgò Zeltenpflaster/ August.*

3. *Empl. Gryseum de lapide calaminari August.*

Vires cum lapide calaminari communes habet.

4. *Magisterium lapid. Calaminar. S. Closs.*

Solvitur in part. x. ♒us Sal. com. deinde præcipitatur pulvis rubeus cum Ol. Tart. more vulgari & dulcoratur sæpius aquâ calidâ.

Evacuat per vomitum & secessum, mitius quàm ♉ præparatum.

VII. CALCULUS HUMANUS.

Calculus humanus est, qui in hominum copore generatur, hoc etsi variis accidat in locis, tamen maximè in renibus & vesica, è qua eximitur sæpe lapis, lapidi Bezoar figurâ non absimilis. *Dicitur & Ludus.*

Vires. *Summè valet ad tartarum in omnibus corporis partibus, imò ad calculos etiam grandiores resolvendos, expellendos, adeoque ad obstructiones inde ortas referandas.*

PRÆPARATA.

1. *Sal. Ludi crystallinum.*

Ludus cum carbone calcinatus ebulliat in ▽ fervente: quod indissolutum manet, calcinetur iterum ebulliatque, idque toties repetitis vicibus, donec ludus penitus sit solutus. Solutiones filtratas coagula, & habebis Sal.

Hoc Sal, quia sulphure scatet impuro, denuo cum carbonibus (anat.) calcinatum solve ut prius, filtraque: hinc

hinc per evaporationem coagula, vel si lubet aliquot solutionibus & coagulationibus purificatum atque in crystallos redactum, serva.

N. *Keslerus solutioni adhibet Acet. destill. l.4. c.26.*

Calcinatio.

Calculum pulverisatum primo leniter ▽ circulari, postea reverberii per gradus, calcina, donec planè videatur in calcem abiisse.

Vel, misce ludum cum duplo carbonum, (precipuè faginorum,) + buloque tegula operto in fornace figulina calcina hor. 24. *Hartm. in pract. Sennert. Institut.*

Aliter:

Ludum calcina hor. (6.) cum Sal. nit. extrahe Sal. com. cum ▽. Vini spiritum iterum abstrahe, remanetque sal in fundo.

2. *Oleum s. Liquor Sal. com. p. d.*

Elixyr ac Essentia:

Elixyr ac Essentia Ludi ex Sal. com. parati possunt ad modum, qui in genere de lapidibus descriptus est. Videlicet interveniente volatilisatione cum ▽, cum quo Sal. com. illud optimè calcinatum digeritur, perque ♌ tot cohobiis destillatur, donec penitus Sal com. cum ▽ transierit. Sic habes Elixyr, à quo si ▽m in MB leni separaveris, Essentiam in fundo reperies.

Dosis hujus Essentiæ gran. 5. 6. ad 12. singulis diebus in liquore convenienti. Hartm. in pract. Senn. Inst.

VIII. CHRYSTALLUS.

Crystallus, lapis transparens est, aquam in glaciem congelatam, omnino referens. Dicitur Crystallus à κρύος id est, gelu, & στέλλω, id est contraho, Germ. Crystall.

N. *Gemmam; si vocare libet, licet, modo omnium mollissimam dixeris, vel à similitudine coloris, qua gemmas colorata Crystallus refert, pseudo-gemmam verbi gratia, pseudo-berillum, pseudo-topasium, pseudo-saphirum, pseudo-smaragdum, quæ veris gemmis molliores sunt. Sic & Iris vocata gemma à colore quem fronti applicata exhibet, Crystalli species est.*

Invenitur variis in locis, etiam in Germania, Bohemia, Ungaria, Cypro & Lusitania, & nonnunquam in agris

Delectus.

Quanquam coloratæ minimè negligendæ sint, ac præcipuè pseudoadamas, quæ aliis nobilior, attamen in præparationibus Chymicis recipitur Crystallus propriè sic dicta, quæ eligenda est purissima, pellucidissima, ac eximiè intensa.

Vires. *Facultatis est adstrictoriæ, adeoque confert dysenteriæ, diarrhææ, cæliacæ, choleræ, fluxui uterino præbet lactis abundantiam, atterit calculum totius corporis, hinc prodest & podagricis.*

Si pulveris ℈ij. *vel* ʒj. *pondere cum* ♉ *amygdal. dulcium exhibetur, curat eos;*

eos qui ☿m hauserunt, Boet. de Boodt/ *Matthiol. vid. Heer.*

N. *Sunt qui Crystallum radiis solaribus objiciunt hisque concentratis cutem inurunt, loco cauterii.*

PRÆPARATA.

1. *Præparata in specie sic dicta.*

Fit, leg. commun.

2. *Sal Crystallorum.*

Crystallus calcinata solvitur in Acet. destill. vulgari, Terebinthinato, s. a. solutio filtratur, abstrahiturque ad siccitatem. Materia remanens, Sal. com. Crystallorum ? purificatur ut moris.

N. 1. *Alii calcinant Crystallos primo cum Tartaro dein cum Sal. com. Alii è contra, priorem calcinationem cum Sal. com. peragunt posteriorem cum Sulphure. Alii alterutra saltem calcinatione Crystallum solubilem reddunt.* [*Exempli gr. Quercetanus & Boëtius de* Boodt / *cum Tartaro.*] *Quidam præmittunt ignitionem, vel simplicem, vel restinctoriam. Quæ diversitas neminem moveat, modo Crystallus solubilis fiat. Vide Notas de Calcinatione Lapidum in genere.*

N. 2. *Calcinatio vera crystalli extat in Nuisemant. de l'esprit de l'univers. p. 140. Ex hac calce elicitur Sal nephriticum per ebullitionem in aq. urtic. major. fortificata suo proprio sale & ℥ij. spiritus Salis marini, colori virid.*

N. 3. *Si Salis hujus usum sine mora expetieris.* ℞. *Crystallos grossè contus. candefac ac extingue in* ▽. *Raphani Ononid. Petroselin, & simil. acuata spir.* ⊖*i, vel* ♉ *Sulphur. idque multoties (decies) repetatur: filtraturæ si libet adde saccharig. pl. as habes* ▽ *ononidis, & simil. Crystallisatam Boetius de* Boodt.

N. 4. *Alii loco Acet. destill. adhibent* ▽ *destillatam Urticæ minoris, Boetius de* Boodt.

N. 5. *Neque confertim, neque continuò Sal Crystalli exhibere licet, præsertim ubi natura languidior extiterit. Hartman. in Croll.*

Dosis salis à gran 6. ad 16.

3. *Magisterium Crystalli.*

Solutioni [cum ▽ urtic. factæ, &c.] instilla Sal. com. fusi aliquid & præcipitabitur, decanta, elue, exicca.

4. *Oleum seu liquor Crystallorum.*

Solvitur Sal Crystallorum per deliquium, ut moris. *Sennert. Institut. libr. 5. part. 3. s. 3. cap. Medull. destillat.*

Dosis gran. xv. ad xx.

5. *Elixyr Chrystalli.*

Fit volatilisatione Salis Crystallorum. Nimirum.

℞. Salis Cryſtall. optimè [iteratis solutionibus ac coagulationibus] purificati, q. v. digere in fimo equino, vel ejus vicario MB, cum 🜄, vel cum ▽ urticæ, [vel potius cum 🜄 supra urticam destillato,] ♂ ♈ 14. Dein destilla per cucurbitam humilem, retortamvè, sic menstruum secum aliquid Sal. com. transferet, remanenti materiæ affunde recens menstruum, idque toties, donec Sal. com. ferè totum ascenderit. Serva pro usu.

Boetius

Boëtius de Boodt/ *Begnin.*

6. Essentia Crystalli.

Destilla Elixyr Crystalli & abstrahe menstruum lento MB calore, ad consistentiam mellis, vel si placet inspissa.

N. *Keßlerus Elixyr Crystallorum parat hoc modo.*

1. *Crystallos calcinat ignitione restinctoriâ in Acet. destill.*

2. *Calcem hanc comburit cum Sal. nit. horis duodecim.*

3. *Hujus massæ ℥iv. affundit Acet. destill. ℥x. digerit ♂ ℘ 2. vel 3. in MB abstrahit ad siccitatem Acet. destill. remanentiam resolvit per deliquium, oleumque rubrum seorsim colligit, (neglecto albo quod à Sal. nit.) rubrum illud digerit ♂ ℘ 3. cum vino fecesque subsidentes rejicit. Claram solutionem cum liquore, e. gr. cum vino exhibet, idque quotidie ter. Keßler. lib. 3. cent. 44.*

7. Cremor Crystalli.

℞. Crystall. in Alcool redacti, Sal. com. Tart. defæcati ana ℥ij. calcinetur in furno Anem. vel in fornace figulinâ, in testâ vitreatâ cum operculo foramine pervio, donec vasa figuli perfecta sint, postea in aq. Urtic. minor. projiciantur, & omnia solventur in aquam lucidissimam viridis coloris, si quid pulveris in fundo manet, abjiciatur, liquori vero prædicto immitte parum Sal. com. fusi pulverisati, ubi pulvis fundum petet.

Cujus edulcorati dosis erit à ℈ß. ad ℈j. vel solitariè, vel cum cremore Tart. In hydrope & calculo commendatur. Habuit S. Cl. ex commun. D. Gregor. Horstii fel. memor.

IX. Hæmatites.

Λίθος αἱματίτης. Lapis est, vel terra duriuscula, sanguinem colore æmulans. Arabicè Scedenigi. Germanicè Blutstein.

N. 1. *Lapis Hæmatitis nostratibus officinis usitatus, differt à veterum hæmatite.*

N. 2. *Interdum niger est, interdum flavus, interdum ferri colorem habet.*

Reperitur Lapis Hæmatites Officinarum in variis Germaniæ locis. Sæpè inter rubricas & ferri fodinas, quales propè Joachimicam vallem Bohemiæ, item circa Breslam, aliquando ex Ostracite nascitur, ut propè Hildesheimium contingit. Excoquitur in ferrum lapis hic, adeoque ferri materia existit. Fit etiam hæmatites ex magnete usto.

Optimus habetur friabilis, saturato colore niger, qui per se durus est & æqualis, nulla forde admista, aut septo intermedio, habetque cinnabari similem colorem, sed saturatiorem; loci natalis ratione, Hispanicus præstat.

Vires. *Refrigerat, exiccat, adstringit, glutinat, adeoque convenit ulceribus oculorum & pulmonum, oculis lachrymantibus, sanguinis expuitioni medetur, profluvia, v. gr. hæmorrhogiam uteri, alvi, &c. compescit.*

Datur pollen internè à ℈j. ad ℈iv.

Ex

Externè modis variis adhiberi potest.

PRÆPARATA.

Hæmatites præparatus fit leg. c. cum ▽ adstringente, verbi gratia, Plantaginis vel Tormentillæ.

N. 1. *Hæmatites per ♌ exhibet spir. odore ac sapore spiritum ⊕-i æmulantem.*

N. 2. *Hæmat. cum ✱♎-tus pulverem præbet insigniter diaphoreticum, coloris aurei valde jucundum.*

N. 3. *Pollen cum aqu. diaphoretica maximo cum fructu podagricis exhibetur.*

Ex communicatione Clariss. Dn. D. Langelots.

X. Lapis Iudaicus.

Lapis Judaicus olivæ specie subrotundus, tener & friabilis est, striis secundum longitudinem discurrentibus & æqui distantibus, ac si arte (torno) factæ essent, colore est albo & subcinereo.

Reperitur in Judæa; unde Ιουδαικὸς dicitur, hinc & in Silesia.

Dicitur Aetio Lapis Syriacus, aliis Phenicites, Tecolithos, Arabicè Hager alieudi, & agiar aliheud. Germ. Judenstein.

Aliqui sexum distinguunt, minoresque fœminas vocatas, ad vesicæ lapidem commendant, majores masculos, inter quos aliqui sunt longiores minimi digiti quantitate, ad renum lapidem expellendum.

Vires. *Medetur difficultati urinæ, calculos vesicæ, præcipuèque renum rumpit. (tritus exhibitus.)*

PRÆPARATA.

1. *Præparatus fit lege c.*
2. *Sal. &*
3. *Magisterium.*

Calcina cum Sulphure, solveque in Acet. destill. mellito, vel spirit. Sal. com. hinc abstrahe, habes sal, vel præcipita cum Ol. Tartari, habes magisterium, edulcorando.

Dosis gran. aliquot. Quercetan. P. restitut. cap. 26.

4. *Oleum seu Liquor*: fit per deliquium.

N. *Oleum lapid. Iudaici Lyncis &c. per deliquium reperies in Cista med. p. 111.*

XI. Lapis Lazuli.

Lapis Lazuli, est lapis opacus Saphiri colore, aut florum Cyani, aureis punctulis aut flammulis exornatus, armenio durior.

Dicitur λίθ⊕ κυανὸς Lapis cœruleus. Arabicè Hager, Azul.

N. *Ex hoc fit color ille cyaneus, quem ultramarinum vocant; asurum verò ex lapide armenio, vel cyano germanico faciunt.*

Genere tantum duo sunt, fixus, id est, colorem in igne non mutans, qui ferè ex Oriente affertur, & non fixus, qui in Germania reperitur, ac vulgò Lasurstein vocatur, unde color dictus Lasurblau.

Vires. *Viribus convenit cum lapide armenio, sed imbecillius eas exercet. Purgandi facultate præditus est; præcipuè contra Melancholicos omnes affectus,*

ctus, quartanam, apoplexiam, morbum comitialem, lienis vitia, aliosque complures, à melancholico succo orginem ducentes.

Dosis ʒj. *in polline subtilissimo.*

N. *Pro amuleto etiam de collo gestatur, ut puerorum terriculamenta arceat, oculorum aciem roboret, syncopem & prægnantium abortum præcaveat, Verum partu appropinquante, ne fœtum retineat, auferendus est, Boëtius de* Boodt.

PRÆPARATA.

1. *Lapis* multoties, (in △) *lotus*, quem præparatum dicunt. Lavatur autem ut acrimonia, visque exurendi loturâ auferatur.

2. *Magisterium.*

Fit cum Sp. Sal. com. melius eum ▽.

N. *Quercetanus Ph. R. calcinat cum Sulphure, & solvit cum Acet. destill. Vini optimo; hinc præcipitat cum Ol. Tart.*

Dosis ℈j. *&c.*

3. *Elixyr.*

Calcinatur Lapis Lazuli in fornace laterum, deinde Aq. vitæ solvitur calcinatus.

Fiorovantus hac solutione multos morbos & febres malignas se curasse scribit, & ulcera etiam pessima in optimum statum ad miraculum usque redegisse.

4. *Oleum seu liquor*, qui illitus dolores podagricos, inflammationesque levat.

5. *Essentia s. extractum.*

℞. Lapis Lazuli q. pl. igniatur 6. vel 7. extinguatur que in ♈, tandem in pulverem redigatur, & cum ▽m elissæ ipsius recrementa terrea eluantur, (laß abschleichen) redigantur in pulverem tenuissimum, & cum ♈, digerantur in calore septim. 3. vel 4. dein abstrahatur ♈, & remanentiam serva.

Dosis à ℈ß. *ad* ℈j. *Hartm. in pract.*

Crystalli purgantes Lap. Lazuli.

Calcinetur forti ▽ donec albescat, teratur in marmore, bulliat in s.q. Acet. destill. per v. aut vi. horas. Decantatum Acet. destill. injiciatur in vas fictile non vitreatum, strictique orificii, 5. aut 6. unciarum capax, os testæ cerâ occludatur, reponatur in cella, & transudabit lanugo crystallina intra paucos ♂, vasique testaceo adhærebit, hanc collige, aliam expecta, &c.

Dicitur hoc Sal sive flos Lapidis Lazuli acuere panthymagogi vel aliorum Extractorum vires, si illis permisceatur.

XII. Lapis Lyncis.

Lapis Lyncis, Belemnites, (ἀπὸ τοῦ βελέμνου à sagitta, cujus effigiem refert,) seu dactylus Ideus, à figura dactyli & Ida monte Cretæ Insulæ, ubi invenitur,) est lapis teres, pyramidalis, sub variis coloribus repertus. Germ. Albschoß / Schoßtein / Luchsstein / Tappenstein / (si niger sit.)

Inveniuntur albi, nigri, cinerei, pellucidi, vini falerni instar. Et hic forsan est quem veteres LYNCURIUM appellarunt, quem succini speciem fecerunt,

cerunt, ob colorem quo succinum refert, quemque ex urina Lyncis, simulac ea excernitur, coagulari, nonnulli fabulantur.

N. *Vetus hic lapis graveolet, & ne ustus quidem odorem deponit.*

Reperiuntur multis in locis Germaniæ, in Borussia, Pomerania, Episcopatu Hildesiensi, Helvetia, Ducatu Würtembergensi, (Göppingæ,)

Vires. *Adhibetur ad calculos frangendos, non aliter quam lapis Iudaicus, Curat vulnera. Putatur etiam ad pleuritidem (quia mucronem habet,) valere.*

N. *Putant lapidem hunc potum contra Ephialtis suppressiones, noctisque ludibria valere, ac fascinationibus succurrere.*

XIII. *Magnes.*

Magnes est lapis, qui ferrum vel alium magnetem ad se trahit, ac plagas mundi ostendit. Græcè λίθ☉ μαγνήτις. L. Heracleus, ἡράκλει☉. Lat. Herculeus, sideritis s. magnetis. German. Magnetstein.

Reperitur circa ferri fodinas in diversis locis Germaniæ, Norvegiæ, Sueciæ, Italiæ.

Delectus.

Vegetior plerumque cæteris esse solet, qui ferri colorem habet.

Vires. *Vires habet hæmatitis, teste Galeno, adeoque adstringit, sanguinemque sistit, (ustus) crassos & melancholicos humores educit, sed usus est rarioris.*

PRÆPARATA.

Vnguentum Magneticum, seu *Sympathicum*, vide lib. 2.

N. 1. *Sunt qui ex magnete usto & cera Emplastrum conficiunt, idque summè ad podagricos dolores leniendos commendant.*

N. 2. *Corroboratio magnetis institui potest, si cum ♆△ mediocri cementetur, ac postmodum in solutione vel oleo ♂ extinguatur.*

XIV. *Marmor & Ophites.*

Marmor lapis est insigniter durus ac ad splendorem suscipiendum, si poliatur, ita aptus, ut statuæ vel columnæ egregiè nitentes inde sculpi possint, Græcè Μάρμαρ☉ (à splendore) Germ. Marmelstein.

Genera multa sunt, cum nec certa illis figura, nec color certus sit. Alia sunt alba, v. gr. Alabastrites. Alia rubra, Alia nigra, ut Lydius Lapis. Alia variis coloribus, ut Porphyrites, Ophites, de quo hic.

Ophites est marmor instar porphyritæ durissimus, colore viridi saturato, dilutis ejusdem coloris maculis quasi aspersus. Græcè ὀφίτης. Latinè Serpentinus. Germ. Serpentinstein.

N. 1. *Boetius de* Boodt / *cinereum quoque constituit Ophitem, eumque durissimum, tum & nigriusculis maculis aut punctulis variegatum & hunc mollitie alabastritæ.*

N. 2. *Veteres Ophitæ genera fecerunt. 1. Nigricans durum. 2. Cinereum punctis distinctum. 3. Lineis quibusdam candidis interstinctum, candidum molle.*

Hinc

Hinc apparet veterum Ophiten à nostrate esse diversum.

Foditur noster in locis variis, Italiæ & Germaniæ, verbi g. in Misnia, quod tamen ob mollitiem, rectius Alabastris accensetur, diciturque Zeblicium.

Vires. *Veterum Ophitæ omnes alligati contra capitis dolores, & serpentum ictus (ex signatura) prosunt, teste Dioscoride. Qui Lineas habent, Lethargo & capitis doloribus auxiliari dicuntur, arcereque pestem petechialem (ex signatura) Galeno lithontripticus est intro assumptus.*

N. *Ophitæ nostrati multa vulgus tribuit, videlicet, poculum inde factum, si venenum susceperit, id sudore prodere. Conducere colicæ, pleuritidi, torminibus, ac ventriculo refrigerato; doloribus podagricis, nephriticis, si calfactus ophites loco affecto applicetur. Opitulari quartanis, tertianis phthisicis, hepaticis, si poculum quotidiano usui destinetur.*

XV. Ostiocolla.

Ostiocolla lapis est albo cinereove colore, ossisque figuram æmulans. Dicitur lapis Ossisfragus; Lat. Sabulosus; Ostrites; Osteolithus, Holosteus, Morochtus Matthiolo, German. Beinbruch/ Bruchstein/ Beinwell/ Wallstein/ Sandstein/ Steinbein.

Nascitur Darmastatino in agro in Palatinatu, locis arenosis, (an der Bergstraß/) item in Saxonia, in Silesia, &c. crescit per arenam forma Coralli.

Vires. *Celebratur ad ossa citò glutinanda; quippe materiam callo idoneam citissimè suppeditat, adeoque glutinationem maturat. Adhiberi potest internè à ℈j. ad ℈iß. & externè in catapl. Emplastris, &c.*

PRÆPARATA.

Ostiocolla præparat. lævigando cum ▽ geranii. Cremor Weinlini prodest hypochondriacis.

XVI. Pumex.

Pumex lapis est erosus, porosus, spongiosus, exiguisque cavernulis, seu foraminibus plenus. Græcè κίσηρις, Arabicè Tanech. Germ. Bymstein.

Invenitur ad Confluentiam Germaniæ.

Probantur, qui candore minimoque pondere, ut & qui quàm maximè spongiosi, aridique sunt, trituque faciles, nec arenosi in fricando, &c.

Vires. *Refrigerat, siccat, extenuat, ulcera leviter purgat, cicatrices explet, & emendat. Farina adhibetur sæpè medicamentis oculorum, & verendorum. Immiscetur item dentifriciis & sternutatoriis.*

PRÆPARATA.

Pumex ustus.

Uruntur trinâ ustione, ita ut torreantur carbone puro, ac toties vino restinguantur albo. Lavantur deinde & siccati conduntur quàm minimè uliginoso loco.

N. *Quidam tertiâ ustione refrigeratos potius quam restinctos terere malunt ex vino. Boetius de Boodt.*

XVII. Lapis specularis.

Lapis specularis est lapis fossilis, instar cryſtalli pellucidus ac in bracteas tenuiſſimas ſciſſilis. Dicitur communiter Selenites, aliis alumen Scaiolæ.

Invenitur in Moſcovia, copioſe item in Hiſpania, in Saxonia, Thuringia, Marchia, Miſnia, &c. Etſi autem ut plurimum candidus ſit, attamen reperitur & variis coloribus, melleus ſcil. niger, fuſcus.

N. *Veterum Selenitem, (aphroſelenitem) quia noctu lucebat, à noſtrate diverſum eſſe, nemo non intelligit.*

Uſus eſt rarioris, nec adhibetur facile, niſi ad mulierum faciem dealbandam, & rugas depellendas. Quidam tamen commendant in Epilepſia.

PRÆPARATA.

Calx & Liquor.

Comburitur igne in pulverem candidiſſimum, qui per deliquium oleum ſeu liquorem præbet. Vide Talcum.

XVIII. Silex.

Silex duriſſimum genus ſaxi eſt, vel marmore durius, extrinſecus leve. German. Kießling/Kieſelſtein.

Differentiæ ejus plurimæ ſunt.

Nam alii liquabiles ſunt, & plerunque foris albi & pellucidi. Germ. Flußſteine/weiſſe Kießling/Bachſteine.

Aliqui prorſus diaphani ſunt.

Aliqui ita duri, ut ex iis ignis excutiatur, unde & Pyrites dicuntur. Germ. Feuerſtein.

Aliqui prorſus opaci ſunt.

N. *Qui molliores ſunt marmore, non ſilices, ſed lapides ſimpliciter appellantur.*

Vires. *Silicum communium uſus internus eſſe poteſt, ad tartaream mucilaginem incidendam, calculum reſolvendum, ac proinde ad obſtructiones reſerandas. Extrinſecus frequenti uſu in dentifriciis adhibetur.*

Pyritis vim poſſidet calfaciendi, ſiccandi, diſcutiendi, digerendi, adeoque Emplaſtris digerentibus admiſcetur.

PRÆPARATA.

1. Sal fit leg. comm. calcinatum ſolvendo in 🜄

Doſis gran. 6. ad 10. vel 20.

N. 1. *Calcinatio fit eodem modo, quo Cryſtallos calcinari diximus.*

N. 2. *Si ex tempore adhibere volueris reſtingue ſilices ignotos in vino generoſo, aut aceto idque toties, donec plane in pulverem fuerint redacti ac exhibe vinum. Hartm. in pract. Medull. deſtill.*

N. 3. *Querc. ſolvit cum Acet. deſtill.*

2. *Oleum* fit per deliq. (*mellis. Ph. R.*

Doſis ℈j. *Medull. deſtillat.*

3. *Cremor ſilicum & cryſtalli* paratur etiam facilimè, ex liquore Silicum deſcripto in parte ſecunda furnorum Glauberi p. 136. ſi ſcilicet liquor ille diutius in cellâ ſervetur, tandem Galredam quandam demittit ad fundum, 🜔 Tart. ſupernatante, quod tam diu evacuandum erit à dictâ Gelatinâ quamdiu aliquid liquoris ſurſum feretur, deinde edulcandum eſt.

Cremor hic de facili in quovis vehiculo diſſolvitur. S. Cloſſæi experientia, add. Spir. aperit. Penotti.

XIX.

XIX. Lapis Spongiæ.

Lapis Spongiæ est lapis prorsus friabilis, in spongiis concretus, colore candido vel gryseo.

Dicitur Cysteolithos (ab usu,) German. Schwamstein.

Vires. *Extenuat absque insigni caliditate, ad calculos renum vesicæq; frangendos utilis est. Valet etiam ad strumas discutiendas, si nempe omni mane fiat haustus propria urina, & postea in ultima ☾ æ quadra singulis diebus sumatur in vino, cum Sal. commune Tartari & ♉. Vide Gluckrath. Idem præstat spongia combusta.*

PRÆPARATA.

1. Sal.

Calcinatur cum Sulphure calcinatione levi, solvitur in Acet. destill. vel spiritu Sal. com. Item; ignitus toties in Acet. destill. extinguitur, donec in calcem resolvatur.

XX. Talcum.

Talcum Officinis lapis est, speculari lapidi similis, magis tamen tenuis, squammosus, viridiusculus, igni resistens ac fixus. Dicitur à nonnullis Stella Terræ. Germ. Talck.

N. *Invenitur & Talcum rubrum ac nigrum (Parac. in Chronic. Carynthiæ) verum Officinis minus id usitatum est.*

Electio.

Optimum censetur, quod Venetiis ad nos transportatur, Muscoviticum tamen æque bonum est, probatur autem præcipuè viridiusculum.

Vires ac Usus: *Potissimus ejus usus est externus & cosmeticus, adhiberi tamen nequit, nisi vinculo suo liberatum, præparatum, ac in liquorum redactum fit.*

PRÆPARATIONES.

E præparationibus Talci præcipua est Calcinatio, reliquæ enim operationes, qualis est destillatio & liquatio, per se notæ sunt.

Calcinatio igitur tum est sicca, tum humida.

Calcinatio sicca.

1. Contunditur in pollinem tenuissimum pistillo ferreo, postea forti ollæ committitur, operculo addito, imponiturque furno vitriariorum, figulorum vel calcariorum (in einem Kalckofen) ubi maximæ flammæ sunt. Post triduum aut quatriduum eximitur, & si in calcem redactum sit, servatur; sin minus, reperitur labor, donec perfectè calx dealbuerit.

2. ℞. Talc. opt. q. v. contunde in mortario candenti, (sic melius teritur Talcum,) donec nullum amplius splendorem referat, pulverem trajice per cribrum setaceum, ac cum carbonum Tiliæ ana. Misc. calcinaque in fornace singulina ♂ ♌ 2. vel 3.

3. ℞. Talc. subtilissime pulver. ℔ j. Sulphuri. per Sal. com. calcinat. ana F. S. S. S. ac cementa in ✠ clauso $\frac{1}{2}$. ♂ ut ✠ candeat. Dein exime ac edulcora. Loco Sulph. prodest Tart. per Sal petr. calcina.

4. ℞. Talc. opt. in laminas tenues redacti, q.v. candefac ac extingue aliquoties, (duodecies vel pluries) in ♉ Sulphur. donec fiat candidum instar nivis.

vis. Edulcora ▽ pluviali, & exficca. Hinc impasta cum albumine ovi, ac forma globulos, quos in calce viva reconditos, atque ✠ clauso impositos, calcina ♂ ℘ 3. in fornace figulina vel vitriaria & fiet Talcum, instar Chrystallorum; exime.

5. ℞. Talc. opt. part. 1. Sal. com. p. ij. Misc. & calcina per quatriduum, postea tere & ablue, pulverem exficcatum panno involutum, obducito luto crasso, ac sepeli in Tart. crudo, calcinaque ♂ ℘ 15. tere ac solve in ▽ vitæ, solutum coagula.

6. Calcinatur cum Metallis; nimirum injice Talcum argento Orichalco, vel cupro, ad ignem fuso horam dimidiam (hor. aliquot.)

Calcinatio humida.

℞. Talc. Venetian. opt. scinde cultello in particulas subtilissimas, digere in sole ferventissimo, vel fimo equino per mensem, cum Acet. destill. acerrimo Vini Hispanici, quotidie aliquid Acet. destill. superaddendo; donec acetum fiat q. mucilaginosum.

Hinc

PRÆPARAT.

1. ꝏ *Talci destillatum, Cosmeticum Hartmanni.*

℞. Talcum calcinatione humida, (cum ✠,) in mucilaginem redactum, destilla per retortam lutat. △ nudo, in excip. capaciss. Primo prodit Acet. destill. postea oleum album. Hæc separa.

N. *Alii Talci pollinem cum cochleis olla immittunt, ut Talcum devorent, ubi devoraverint, cum testis tusas vitro imponunt, ac ab iis aquam extillant, pro mulierum mangonio.*

Vires. *Aceto possunt manus ablui, ꝏo vero fieri inunctiones.*

N. *Ajunt, si primo facies fuerit diligenter ab omnibus sordibus purgata, succum integrum mensem durare posse. Hartman. in Croll.*

2. ꝏ *Camphora Talcatum.*

℞. Talc. crud. (præstat calcinat.) optimè pulverisati part. 1. ꝏ Camphorat. p. ij. digere ut albescat ꝏ *Vide de ꝏo Camphoræ.*

3. *Liquor Talci, sive ꝏ per deliquium.*

℞. Talc. optimè calcinatum, (calcinatione 1. 2. vel alia,) F. Extractio cum Acet. destill. filtra & coagulat. Edulcora ac repone postea ad liquescendum in cella.

N. *Alii progrediuntur ulterius, atque ꝏ cum ▽ circulant, abstrahuntque aliquot cohobiis.*

Liquor Talci S. Closs.

1. Talcum in pollinem terendum est, id quot fit 4. modis, vel enim Talcum ex foliatum calculis fluviatilibus integris permiscetur, sacculo oblongo includitur, & ministerio duorum hominum successivis vicibus agitatur fortiter; vel lapidi pumicis continuè affricatur, pulvisque decidens colligitur, qui tamen minus sincerus est; vel in mortario calentissimo contunditur; Ego illud longè facilius, beneficio limæ lævigatoriæ (une lime douce) aurisa-

rifabrorum in scobem attero, cujus ℔ß, confundo cum ℔ 1. Sal. com. ac in furno venti per hor. XII. calcino, calcinatum repono in cellâ, quod liquescit separo à non liquescente, calcem hanc siccatam denuò calcino in tigillo △ vehementissimo cum part. 4. Sal. nit. Ita Talcum colliquabitur in massam albam pellucidam, quæ in cellâ reposita defluit in liquorem glutinosum.

Vires. *lentigines & maculas faciei exest, cutem dealbat; verum non diu relinquendus est liquor; sed aqu. florum fabarum, nenuph. &c. abluenda facies est ne Epidermidem arrodat.*

Alius liquor atq; Magisterium Talci.

℞. Talci grossè triti (subtilis pulvis separatur) q. v. infunde in Acet. destill. ♂ ℘ (3. 4.) Hinc superjiciatur plumbo fuso, calcineturq; ad friabilitatem. Hoc solvatur in Acet. destill. Solutioque abstrahatur. Solvatur iterum aliquoties in aq. destillata, purificeturque à fecibus. Tandem præcipita cum spir. ⊖-i, edulcora & exicca.

N. 1. *Solutum ante præcipitationem per deliq. solvi potest, unde liquor.*

N. 2. *Calcinari itidem potest super aliis metallis, v. g. ☾ ære &c.*

Ex communicatione amici cujusdam Hamburgensis.

Cremor Talci.

Pulverisetur uno è modis 4. supradictis affunde Acet. destill. terve, Bull. lento △ in patinâ vitreâ spuma pinguis supernatans colligatur cum cochl. de spumatorio, dum dabitur, Acet. destill. cremori mixtum evaporet, cremor a. resolvatur in phlegmate Sal. com. vel pomatæ alicui permisceatur.

Inservit dealbandæ faciei. Ex comm. S. Closs.

4. *Tinctura Talci.*

℞. Talc. optimè pulverisat. q. v. digere cum ∽-⊖-i Philosophico, in fimo equino mens. 3. 4. sic solvetur Talcum, protrudetque ad superficiem nonnihil instar pinguedinis.

Huic affunde ▽, digere ac abstrahe cum repetitis cohobiis, & transibit tandem XX.

Alia.

℞. Talc. calcinat. extrahe cum ∽-u Sal. com. viridi, decanta, abstrahe, ac cohoba aliquoties, sic ascendit tandem & Tinctura, transitque alembicum sub colore rubicundo.

Vires. *Præservativum est efficax in peste, quotidie sumptum. Dosis gran. vj.*

N. *Præstat hic rubrum Talcum sumpsisse, si haberi possit.*

Tincturam Talci rubri vide in Agric. p. 787. tom. secundi.

Alia.

℞. Talc. q. v. affunde Spir. Vitriol. abstrahe aliquoties. m. cum Sulphur. reverbera. Extr. tinctura m. d.

XXI. *Unicornu fossile.*

Unicornu fossile. Cornu fossile. Ebur fossile. Lapis Ceratites, est lapis colore & levore cornu referens, interdum etiam forma ipsa, gegraben Einhorn/gegraben Elffenbein.

N. Sa-

N. *Sapius tam crassum ac magnum reperitur, ut à nullo nunquam animali produci potuerit. Substantia lapidea semper & vel dura vel mollis est. Exterius ut plurimum dura, intrinsecus plerumque mollis, alba, levis, friabilis, compacta, absque poris, linguæ firmiter adhærens, odore nonnunquam grato. Cortex exterior interdum flavescit, cinereus, albus & subniger est.*

Invenitur in variis locis Germaniæ, prope Elbingerodam Oppidum Comitatus Stolbergensis, prope Heidelbergam, Hildesheimium. Item in Moravia, Silesia, Saxonia, Hassia, multisque locis aliis.

Materia hujus creditur Marga, aquâ subterraneâ lapidescente irrigata & fluida reddita; quæ pro diversitate matricum in quas fluit, vel & pro diversitate rerum, quibus sese insinuat, sc. lignorum vetustorum, cornuum, ossium subterraneorum, varias quoque suscipit figuras & odorem.

Vires. *Non omnia habent eandem facultatem, aut æque validam, sed differunt pro diversitate originis, reique commixtæ. Ut plurimum exsiccant, adstringunt, proindeque sistunt alvi profluvia, gonorrhæam, menstrua alba hæmorrhagiam narium, hæmorrhoides. Quod si insuper odor medullis accedat gratus, cordi imprimis grata sunt, idque roborant; Epilepsiam arcent. Quæ cum rebus aliis sunt commixtæ medullæ, pro earum facultatibus naturæ mixtæ censentur. Extrinsecus ulcera ad cicatrices perducunt, oculorum lacrymas sistunt, (in Collyriis.)*

N. *Frustum hujus generis Cornu non longe Marpurgo Hassiæ è terra erutum oblatum mihi est, haut ita pridem, brachium crassitie æquans, ebori simillimum, nisi quod corticem arboris extrorsum figura referret & poro mediano destitutum esset. Huc referenda ossa Scharsfeldica.*

CAPUT XI.

De Metallis.

Et primum de Auro.

Metalla sunt corpora dura, ductilia ex succo salino sive mercurio vi sui sulphuris in terra coagulato.

N. *Libro primo diximus, res secundarias ex perittomate rerum primariarum fieri. Perittoma ergo macrocosmicum veniens in matricem, sive locum metallificum, id est, metallorum generationi aptum, si ibidem substiterit, suscitatur spiritus seu ignis illius perittomatis, subindeque vi matricis metallinæ in naturam metalli facessit. Duobus ergo ut omnia, ita & metalla constant; humiditate scil. quæ ☿ius dicitur, & spiritu seu igne, qui Sulphur. Duo hæc in sale fundata sunt vitriolato, id est, in naturam talem transmutato, qualem natura ad generanda metalla proxime requirit. Hoc Sal alteratur ulterius paulatim, nec enim statim metallum evadit perfectum. Quare, cum*

re, cum in natura constitutum sit, ut partes diversæ invicem misceantur atque insuper mixtio & maturatio fiant successivè, particulis scil. nonnullis, citius ad maturitatem pervenientibus, aliis tardius, aliis crudis aliquantulum manentibus; & in hac metallorum generatione varietatem quandam esse necessum est, qua particulæ aliæ maturiores, aliæ minus maturæ. Maturiores ergo partes id esse suspicor, quod Philosophi sub titulo seminis metallini eliciunt. Licet enim in Metallis partes adeo compactæ & unitæ sint, ut difficulter invicem separari queant, unde fateri convenit, plerasque laborationes, maximè vulgares, non separatorias, sed solùm præparatorias seu exaltatorias esse, id est, quibus metalla circa separationem puri ab impuro, solùm alterantur, ut eò meliùs à calore nostro superari, inque actum deduci queant: attamen separationem illam contra multorum experientias hinc inde annotatas, impossibilem statuere, pertinacium potius est, quam virorum cordatorum. Quin imo non modo cuidam ex amicis meis, sed & mihi sors favit, ut oleum rubicundissimum, aqua supernatans ex ☉ eliceremus.

De viribus Metallorum in genere nihil addo, nisi quod tantæ imbi à majoribus deprehensæ sint, ut principalioribus macrocosmi stellis, macrocosmique membris principalioribus & dicarint, & nomina communia imposuerint, uti patet partim ex sequentibus, partim ex libr. 1. cap. 9.

Metalla non ineptè in classes tres collocantur, idque tàm secundum conformitatem disparitatemvè duritiei, quàm secundum convenientiam præparationum.

Prima continet Metalla nobiliora, ☉ & ☾m.

Secunda ignobiliora duriora, ♂ & ♀m.

Tertia, Ignobiliora molliora, ♄ & ♃.

Præparatio Metallorum sunt.

1. Purgatio.

2. Calcinatio. 1. Immersiva. 2. Vaporosa ac Illinationis. 3. Amalgamatoria. 4. Cementatoria. 5. Reverberatoria.

3. Volatilisatio: unde Metallum volatilisatum, id est, in spiritualem naturam redactum.

4. Extractio: vel potius maturatio, s. exaltatio; unde Tincturæ.

5. Sublimatio: unde Flores.

6. Salificatio: unde Sal.

7. Mercurificatio: unde ☿s.

AURUM.

Aurum Metallorum cunctorum est nobilissimum, solidissimum, colore fulvum, compactum ex principiis summe digestis, adeoque fixis.

Dicitur Chymicis. 1. Sol, quia soli tum macrocosmico seu cœlesti, tùm microcosmico, id est, cordi sympatheticè respondere creditur, unde & ☉is signo notari suevit. German. Gold.

2. *Rex Metallorum*, quod principarum inter metalla sibi vindicet.

Præstantissimum censetur Arabicum, hinc Ungaricum, tandem Rhenanum.

Vires. *Balsami seu calidi nativi, cordisque summum corroborans est, unde & in omnibus morbis in quibus vires reficiendæ sunt, cum successu exhiberi poterit. Mundificat insuper sanguinem, noxiorum scil. humorum discussione ac diaphoresi.*

N. *Crudum aurum foliatum veteres multis commiscuere compositionibus, Verum, me hercle, cui bono, præter quam quod oculos pascat, non video, solidior enim & compactior ejus substantia est, quam ut à calido nostro resolvi, inq; actum deduci queat. Nec sufficit, quod nonnulli mutua cordis ac auri effluvia sympathica statuant, atq; ea propter aurum foliatum exhibent. Etenim præterquam quod eadem facilitate id destrui possit, quâ citra rationes adseritur, applicari posset extrinsecus majori in copia, atque dubio procul majori cum utilitate, minoreque vel nullo cum dispendio.*

PRÆPARATIONES.

I. PVRGATIO.

Purgatio Solis fit, vel à sordibus superficietenus adhærentibus vel à metallis imperfectioribus commixtis.

Purgatione à sordibus sufficit lotio ex ▽, præcipuè quæ Tartaro vel Sal. com. impræegnata est, vel ex 🜄 minus spirituosa, id est, aquosiori.

Purgatio ab imperfectis Metallis fit.

1. *Per calcinationem immersivam.*

Solvitur ☉ in 🜅, quæ solum ☉m solvat, relictis reliquis intactis, hinc depletur solutio; præcipitaturque; calx illa denuo fusa, purum exhibebit aurum.

2. *Per fusionem* 1. *cum* ♁: Fiat regulus solaris, modo quem habes de regulis in ♁: regulum hunc Solarem ✠bulo impositum, colloca in anemium, adde △ carbonum circularem, (suppressionis quoque si vis) adhibe si opus follem, donec totum ♁ effumarit, & non nisi ☉ penitus purificatum remanserit. Vocant, Vor dem Balge geblasen / sic purgatur ☉ ab omnibus metallis.

2. *Cum* ♄. fit ad eundem modum, quo ☾m purgare docemus, capite sequenti.

2. *Per cementationem.*

℞. ☉ laminatum. F. in olla cementatoria, S.S.S. cum cemento vulgari vel regali, committe igni gradatim horis aliquot, ut metalla imperfecta comburantur.

Cementum vulgare.

℞. Farin. laterum, ℥ VIII.
Sal. com. præparat. ℥ IV.
Sal. Nit. Ærugin. ana ℥ß. M.

Cementum Regale, quod soli ☉ parcit.

℞. Farin. later. ℥iij.

✳. ♉. Sal. com. præparata. á ℥ I. Misc. humectando Uriná.

Cementum optimum.

℞. ☉ p. I. ♀ p. ij. fundatur simul, hinc fac lamellas tenuissimas instar papyri. Deinde per horas 40. vel 50. △ forti cemento mixto ex farina later. Sal. Com. colchotare, virid. æris & ✳ irroraque cum Acet. destill. forti, sic perit cuprum. Beguin.

Cementum alind.

℞. Alumin. plumos. ℥j.
Sal. Com. calcinat. ℥j.
Sal. Nit. ℥ß.
Alum. crud. ℥jß.
Terr. ⊕i ℥ß.
Cum. Acet. destill. F. pasta, cui involvatur ☉ laminatum.

Primum stratum fieri poterit ex Sal. Com. calcinat & farin. later. cui. ☉ priori cemento involutum imponatur. Tandem ultimo finiri poterit stratum cemento priori: cementetur gradatim primo △ lento hor. tres, plus minus, dein auge ignem, ut ♣bulum candescat hor. 4.

N. *Hac ratione probari possunt floreni, quippe qui integri manent evanescentibus metallis imperfectioribus.*

II. CALCINATIO.

Calcinatio ☉ est I. Immersiva. 2. Vaporosa. 3. Amalgamatoria. 4. Cementatoria. 5. Reverberatoria.

Calcinatio immersiva.

Calcinationis immersivæ actus duo sunt: Solutio & Coagulatio, seu Præcipitatio.

Solutio. fit per. ♒. per ♋ ♀ij. glaciale, per ∽m Sal. Nit. bezoardicum, per ▽s Sal. Nit. vel. Sal. com. acuatas per ∽m Sal. Com. alcalis. per ♋ ♄i, Liquorem seu Balsamum Sal. Com. ∽m alcalisatum Acet. destill. per ♆ alcalisat. per spiritum bolarem ♉, ✳, spiritum ⊕i volatilem, Tartari, sanguinis, □næ calcis vivæ, mellis, ♁ ij, ☿ j, minerarum ☉, ♀, ♂, ♄ni, roris Majalis, & simil.

Coagulatio fit, vel humiditatis discussione, vel soluti ☉ repercussione ♋ Tartari, p. d injectione cinerum clavellator, vel salium ex vegetabilibus elixiviatorum.

Præcipitatur itidem solutio Solis per ☿ injectum.

Præcipitatio fit etiam cum soluto ✳co, ∽u □a. Dissolutio cum menstruo aqueo insipido vix est possibilis. Potest tamen acrimonia ∽us Sal. Com. solventis aliquo modo occultari. Sic multi asserunt ♋ Sal. Com. ferè insipidum evadere, si lateres candentes sæpius in eo extinguantur, & postmodum destilletur spiritus dulcescens, in quo postea Solem solvunt. Alii Balsamo Sal. Com. dulci utuntur, quod fit ex Sal. Com. per vices XII. ∽u Acet, destill. imprægnato, deinde destillato, flores Sal. Com. collo ♌te ad hærentes solvuntur in cella in ♋ auri solutivum.

Hinc

☉ *Sclopetans seu fulminans.*

℞. ☉ laminati & in frusta incisi, q. v. solve digerendo in 🜅, (ex 🜃 ℔. 1. ✳ ℥iv. (solutioni infunde guttatim bonam quantitatem 🜿i Tart. p. d. (vel è contra solutionem ☉, infunde in bonam quantitatem 🜿i Tart. p d.) donec solutio clara & alba evadat, sic præcipitabitur ☉ instar limi. ☉le omni ex parte præcipitato, elue salsedines ▽ commun. calcemque ☉is calore hypocausti lenissimo exicca vel sponte suâ exiccari permitte; sic paratum est ☉ fulminans.

N. ☉ *hoc fulminans cautè tractes, ne flammam scil. concipiens detrimentum inferat, concipit enim promptissimè ac deorsum vergens, quicquid substratum, non sine adstantium periculo, in frustilla disjicit. Lævigaturus itaque memento singulis vicibus parum sumas, non ferro sed ligno agitand. vel* ⏜ *u Sal. com. aut Sulphuris guttatim affuso, vim φλογιςικὴν ac fulminantem adimas. Figitur quoque vis fulminatoria si calx illa in* ⚹*l.* △ *per horas aliquot (24.) continuatâ agitatione coquatur.*

Vires. *Sunt qui hujus gran. iij. vel iv. ad sudores ciendos exhibent.*

Hinc & Diaphoreticum.

℞. Calcis ☉ [🜄 malvat. aliquoties irroratæ; atque iterum exiccatæ] ʒj.
Croc. ℈j.
Ambr. Grys. & mosch. or. ana gran. vi.

Misc. & serva.

Vires. *Cum Vino malvatico, vel alio liquore exhibitum, multos affectus domare dicitur, præsertim ex obstructione ortos: cordiale quoque insigne est, at hystericis minus utile, ob moschum & Ambram.*

2. *Calcinatio vaporosa.*

Fit similiter vaporibus ex liquore aliquo corrodente, (uti dictum,) elevatis. *Paracelsus lib. 5. de morte rer. natur. hanc habet; crocumq; acquisitum* 🜨*m* ☉*is appellat.*

℞. ☉ lamin. suspende super Urinam pueri, mixtam cum uvarum pressarum exuviis, (mit Weintrester) in Aludele sat amplo firmiterque clauso. Hinc pone in exuvias uvarum calidas ♂ ♇ (14.) & adhærescet laminis crocus pede leporino abstergendus.

3. *Calcinatio amalgamatoria.*

℞. ☉ laminat. p. 1. ☿ crudi puri p. vi. circiter F. ããã. nimirum ☉ laminatum (& si vis ignitum,) cum ☿o ad △ calefacto, ut fumare incipiat misce: misturam in ▽ infunde, ut mistura ea undique fere similis evadat.

Hinc tere cum duplo Sulphuris, continuoque ad △ lentum agitando calcina, donec ☿ & Sulphur. sine liquefactione ac concretione exhalarint, calxque ☉is colore calendulæ remanserit. Sic calcinatur Basilio ad conficiendam Tincturam, vide infra, & conjunge Basil. Chym. Milii tr. 2.

N. Fe.

N. 1. *Felicius procedet calcinatio si [ante combustionem cum Sulphur.] idem ☿ cum ☉ toties amalgamatus, & ab eodem per retortam abstractus fuerit, donec sese invicem amplius amplecti recusent. Vide Hartmann. in practic. de Dysent.*

N. 2. *Beguinus separat ☿um superfluum per corium, post separationem miscet restantem massam cũ duplo Sal. com. decrepitati, reverberatq; sine fusione ☉is in ✣bulo lutato; & non nisi parvo foramine aperto, ☉em ita calcinatum (& edulcoratum,) amalgamat denuo cum ☿io massam trajectione in corio restantem miscet cum duplo Sulphuris vivi superfunditque ▽ optimum, una cum Sulphure efflagrandum, sic relinquitur ☉ spongiosus valdeque attenuatus.*

4. *Calcinatio cementatoria.*

1. Fit quando ☉, vel cum Sulphure, vel Sal. cõ. quopiam stratificatim mixtus, in △ reverberii adhibito caloris moderamine, ne ☉ fluat, subtilissimè pulveratur. *Sala de ☉.*

2. *Cum C. C. usto.*

℞. ☉ limat. q. v. tere diligentissimè cum C. C. usto, dein reverbera (quod in furno figulino quoque fieri potest) donec colorem acquirat incarnatum.

Vires. *Medicina est virib. suis efficacissima dosis proportione C. C. (quæ recipitur fere octupla) est; quæ grana ☉ 3. 4. &c. contineat, Finck. in Enchir.*

Aliter cum C. C. crudo

℞. ☉ laminat. & C. C. in similes laminas redactum. F. S. S. S. collocetúrquè clausa lutataque pyxide in △ calcinationis gradualem, tandemque horis 4. auge △m, ut pyxis incandescat: hinc exime, atque itera calcinationem novo adhibito C. C. donec ☉ reddatur friabile. (fit vice tertiâ.) Tandem ☉ hunc calcinatum denuo. cum C. C. usto tere ac reverbera △ mediocri, ut colorem acquirat laterum. Sic optimum habes Solis pulverem.

N. *Expedit fundum pyxidis arena vel alum, plumoso tegere, ac stratum eodem claudere. Ioh. Agric. de Sol.*

5. *Calcinatio reverberatoria.*

Reverberari Sol. dicitur, quando in pulverem purpureum seu summe brunneum, subtilem ac levem redigitur, id quod fit per se ignitione solâ, vel etiam flores Sulphuris calci ☉ admiscendo & comburendo.

N. *Supplerè reverberationis vices possunt iteratæ ☉ calcinationes, sive illæ per ããã, sive per ℞ factæ fuerint.*

III. VOLATILISATIO.

Vnde ☉ spiritualisatum.

Volatilisationem voco ☉is per XX destillationem, qua ☉ velut in spiritualem naturam redigitur, idque fit beneficio volatilis alicujus, ejusque debiti vehiculi, seu menstrui, nimirum

mirum hoc ipsum à ☉ soluto toties cohobatur, donec secum in liquida forma eundem Solem evehat. Vehiculum autem commodum præbet, 1. 🜆. 2. 🜎 🜖 glaciale, (vide paulo post) 3. ∽ Sal. nit. Bezoardici, (vide ☉ potabile per ∽m Sal.Com. Bezoard.) ∽ Sal. Com. rectificat.

N. *Loco Sal.com. communis, haud sine commodo substitui poterit ∽ ex sale alicujus vegetabilis, v. gr. Carduibenedicti.*

IV EXTRACTIO.

Vide ☉ potabile Tinctura ☉.

N. *Tincturas plerasq; Solis solutiones & exaltationes potius esse quam extractiones non diffiteor; attamen quia vulgariter Tinctura nomine afferuntur, & nobis visum fuit idem retinere. Aurum itaq; potabile communiter dicitur aurum in liquorem redactum, internoq; usui idoneum, de quo loqui videtur Hippocrates lib. 1. de Diata text. 47. Qui aurum, inquit, ac opus adhibent, tundunt, lavant, blande igne liquant (neque enim vehementi coit,) quod ubi elaboraverunt, ad omnia utuntur. Scias tamen & extractiones genuinas non esse impossibiles, Nimirum & Amici cujusdam mei & propria mea experientia didici, quod ex Sole oleũ rubicundissimum aquæ supernatans extrahi possit. Id quod hic repeto, ne de certitudine dubites.*

1. ☉ *Potabile per 🜄 sale urinæ acuatum*

℞. Calcem ☉, (per 🜆 factam, reverberationem in summam porositatem & brunitatem redactam, affunde 🜄 microcosmit. digere l. calore per mensem vase H clauso; donec sanguinis instar rubicunda tinctura evadat. Hinc decanta, & affunde novum menstruum, idque toties repete, quoties opus. Solutiones collectæ per octo & duodecim dies degerantur. Hinc lenissimo calore menstruum, (in similes usus reservandum,) in MB separetur. Sic remanet tinctura in fundo forma 🜎i rubicundissimi, in quolibet liquore solubilis, quæ vicem ☉ potabilis supplere potest.

Eandem solutionem si loco MB in arena per cucurbitam vel retortam destilles: tandem ☉ tinctura simul per XX transit, rubicunda instar sanguinis, relictâ in fundo terrâ acidâ nigra, spongiosa. Tinctura è menstruo suo in MB saltem tepido liberata ulterius exaltari potest, si aliquoties in 🜄 solvatur, ac spiritus idem per destillationem à tinctura abstrahatur.

Dosis à gran. iij ad viij. imo vel ultras Hartm. in Croll. & in Pract. Senn. Inst. Kesl. 1. Cent. 2. Gluckr. in Beguin. libr. 3. cap. 2.

N. *Sala, Scheunemanus & alii loco salis volatilis urinæ, salem naturæ recipiunt. i. e. Macrocosmi Elementorum vesperitum in terra ceu Macrocosmi Generatorio, (ut inibi in fœtuum terrestrium nutrimentum facessat, in corpoream substantiam transplantatum. Hunc arte spargyrica summe depuratum,*

tum, animatione exaltatum, vocant ☿m Philosophorum.

Consule Hartman. in Croll. pag. 399. Salam de ☉ potabili. Tentzel. in Exeg. pag. (mihi) 491. Scheunemani Hydromantiam, &c.

Aliter cum 🜄 acuato per Sal. Com. vel 🜕.

Alii 🜄 acuunt, vel sale volatili, seu floribus Sal. Com. aut 🜕, vel Crystallis salis dulcibus, vel spiritu ✳, aut Sal. Nit. atque ut dictum, cum hoc 🜄 acuato; ex calce ☉ summè brunna & porosa, Tincturam digerendo extrahunt: abstracto menstruo remanet tinctura in fundo, quam circulando fixare licet.

Usus.

℞. Hujus Tinctur. ʒj. 🜄 theriac. ℥j. M. pro sudorifero aliquot dies continuando.

Dosis ℈j. Vide Quercetan. in libr. de Mehicam. Spagyric. præparat. Salam de ☉ potabili. Kesler. lib. 3. c. 31.

3. *Aliter cum 🜄 alcolisato ☉ vitæ Quercet.*

Primò calcina Solem laminatum per cementat. (cum Sal. nit.) & reverbera. Secundo, cementa per Sacchar. ℔i, super hac mixtura accende aliquoties, 🜄 alcolisatum. Relictam materiam circula (☌ ♌ 14.) cum 🜄 alcalisat. abstrahe & affundendo novum 🜄 alcalisat, iterum circula & abstrahe, idque repete, donec tota ☉ substantia per XX efferatur. Separato menstruo remanebit ☉ vitæ præstantissimũ in fundo. *Quercetan. Sala.*

4. *Aliud per Ol. ♁ y gra-ciale.*

℞. Calcin. Sol. reverberat. conjunge cum Ol. ♁ ii graciali rectificato, digerendoque per mensem extrahe tincturam rubicundam: quod si illud oleum vicissim seu secunda vice destilletur, aurum elevatur in 🜄 solubile, & hoc est ☉ potabile.

Vires. *Valide per diaphoresin movent.*

Dosis gutt. 3. 4. vel 5.

N. *Oleum ♀ ÿ quod prima hac destillatione ab auro prodit, purgat leniter, solvitq́, omnes obstructiones, & multa alia præstat Hartm. in Croll. p. 226.*

5. *Aliud per Ol. ♁ ÿ Saccharatum, Basilij Magisterium Solis.*

℞. ☉ volatilisat. affunde oleum ♀ ii Saccharatum, cum tantillo spirit. Sal. com. & extrahetur tinctura, relicto corpore ☉ intacto. *Basil. in Triumph.*

6. *Aliud per spirit. Sal. nit. Bezoardicum.*

℞. ☉ foliat. ac calcinat. solve in spiritu Sal. nit. Bezoardico rubicundo, abstraheque menstruum calore lenissimo, (ne spiritus nimium prodeant,) per XX, vel phiolam oblongioris colli, usque ad pelliculam seu oleositatem. Hinc recens rubicundum menstruum affunde, solve, abstrahe, similiter procedendo tertia vel quarta vice. Tandem hæc ipsa solutio ☉ ex retorta △ fortiori destillatur, ut & spiri-

ſpiritus prodeant; quos affunde iterum cohobando, donec ipſum aurum rubicundum inſtar rubini apparuerit.

7. *Aliud ☉ potabile per ☍ ♄i.*

℞. Calc. ☉ per ♈ vel ☿ &c.) circula per aliquot dies cum Ol. ♄i flavo; ſic compagem ☉ in liquorem ſolutam videbis.

Vires & doſis. *Vſus ejus eſt contra venena non contemnendus, imo ſæpè viſum eſt, gutt. iv. ad viij. in vino exhibitis, etiam eos, qui exiſtimabantur morti proximi, refocillatos fuiſſe. Multum etiam præſtat in Caduco, Apoplexia, Paralyſi, & cæteris morbis capitis. Hartmann. in Croll. pag. 474. Keſſler. libr. 4. Num. 57.*

8. *Aliud per ſpiritum Sal. communis.*

℞. Calcis ☉, [ſolutionem Solis in ♈ Baſilii præcipit. cum ☿,] q. v. affunde ſpirit. Sal. com. rectificat. digerendo extrahe tincturam, corpore ☉ albo remanente in fundo, [quod eſt reducibile in ☾am fixam] tincturam exalta cum ▽ circulando, totiesque cohobando, donec cum ▽ per ✕✕ deducatur, *Keſſler. lib. 4. c. 71.*

9. *Aliud per ol. Sulphur.*

℞. Calcis ☉ q. v. affunde ol. Sulphur. p. c. ad eminent. digit. 7. abſtrahe cohobando aliquoties, donec ☉ ſolvatur. Soluto tandem ☉i affunde ▽ rectificatiſs. ad emin. dig. 4. oleo Sulphuris non ſeparato. Digere ſeptim. (6.) Hinc abſtrahe per ✕✕ ▽, idque reitera, donec ☉ per ✕✕ elevetur. Hoc facto abſtrahatur leniſſimè ▽, ut manet in fundo liquor rubicundus.

N. 1. *Poſt tertiam vel quartam cohobationem ſeparandum eſt phlegma, novumque etiam affunde.*

N. 2. *Reiteratio cum ▽ opus eſt ſeptimanarum aliquot* (10.)

Hinc fit.

Aurum Diaphoreticum compoſitum Poppi.

℞. Calcis ☉ (à qua Ol. Sal. com. abſtractum) ℥j. Ol. ☿ ij. (ex cinnab. nativa) ℥ij. Ol. ♂is (ex ſcoriis ♂) ℥j. Superfunde Sulphur. vini, aliquoties id abſtrahendo, & remanet pulvis paulatim △ calcinandus & figendus.

Prodeſt in contracturis. Doſ. g. viij. Popp. in Theſaur.

10. *Aliud per Eſſentiam Sal communis.*

℞. Optimè calcinat. (per āāā, &c.) affunde Q E. ſeu Oleum (Balſamum) Sal. com. ac extrahe, (ſolve) ſ. a. Decantatis extractionibus, (ſolutionibus) affunde ▽ opt. rectificat. ſic ▽ animam Solis ad ſe trahet, relictâ Eſſentiâ Sal. com. in fundo, quam ſepara; Tincturam ☉ in MB à ▽ libera. *Sala de ☉ potab.*

11. *Aliud per ſpir. Mannæ.*

℞. Calc. ☉ fulminantem, redige in flores per peculiare aliquot inſtrumentum argenteum deauratum: Ex floribus extrahe tinctur. cum ſpiritu man-

mannæ abstrahe ad consistentiam pro libitu.

Vires. *Sudorem, eumque fœdissimum pellit, felicissimè morborum quorumcunque malignorum & venenatorum seminarium secum vehens. Cl. Helv* **Dieterich.**

Dosis guttæ aliquot.

12. *Aurum potabile cum ∽u Sal communis Tartari.*

F. āāā ℥j. cum ℥vi. ☿ more vulg. superfluum ☿ium per corium exprime, globulum restantem tere cum ana Sal Com. fusi, fac evaporare ☿ium mediocri △, salem ablue aqu. calidâ, calcem ☉ tere fortiter cum ℥iij. ♁ communis, pone in tegulâ fulminatoria (eine Treibscherben) coopertâ cum foramine, cementa per 3 horas ad totalem usque ♁ evaporationem idque ementationis opus 5. aut 6. cum pari quantitate novi ♁ reitera donec sc. ☉ in spongiam rubicundam attollatur. 2. Extrahatur tinctura per seq. Menstruum 𝒳 (spiritus Sal Com. Tartari parati, ut indicabitur cap de Tartaro vini part. 1. 🜄 part. x i i. Destilla simul ex cucurb. Hunc 🜄 Tartari satum affunde calci sive floribus ☉ sublimatis & tingetur rubro colore, abstrahe 🜄, remanebit pulvis coccineus, cujus vires innumeræ.

N. *Si calcem spongiosam aliquoties ♎averis cum part. 8. ✳ci donec sandaracino colore elevetur & postea ab admixtione ✳ vendicaveris, felicius & citius extractio fiet Tinctura. Ex commun. S. Closs.*

13. ☉ *potabile Franc. Antonii.*

☉ Purgetur (bis) per ♁. Hinc calcinetur cum ☿. & Sulphur. Extraheque cum Sulphur. ♄i.

N. *Licet & vice secundâ cum Sal com. marino fuso ac tertia cum Sal com. Tartari calcinare.*

Dosis g.7.8. &c.

N. *Hoc est genuinum illud adeò decantatum ☉ potabile Londinense, cujus descriptionem mihi servare constitueram. Verùm cum à diversis locis, quin etiam ex aula quadam illustrissima transmitteretur, ut communicaretur, nolui hac in re expectationem frustrari.*

14. *Aliud Quercetan. ☉ vitæ dictum.*

Ex calce ☉ levissima & spongiosâ, elice Tincturam digerendo in MB. per ✳, Tincturam hanc exalta circulando cum 🜄.

Vires. *Ad innumerabiles morbos ferè incredibilis videtur virtutis. Quercetan. in Sclopet. Et ex hoc Sala in ☉ potab.*

15. *Aliud Laudanum ☿riale Bayeri.*

℞. ☉ per Sulphur. & ☿m optime calcinat. ℥ß. Olei ☿alis ℥v. (forsan ol. ♄i) Digeranturcalore ciner. in phiola H. C. ♂ octo, sic extrahitur tinctura ☉ rubicunda hanc (relicto albo corpore) in phiola H.C. digerendo coa-

gula (in Athanore) in lapidem rubrum, quem super porphyretico humido solve; rejectisque fecibus denuo coagula; tertiò eandem operam repete.

Dosis gran. 2. ad 5.

16. *Aliud Billichii.*

1. Calcina cum 🜂 ac præcipita.

2. Reverbera cum flor. Sulph. & ☿, ut evadat pulvis instar boli armen.

3. Solve cum 🜅 rectificantiss. digerendo ac cohobando multoties, (20.) & ultra: dein coagula abstrahendo.

4. Solve in spirit. Sal. com. digere dies aliquot (3.) hinc abstrahe. *Billich. in Exerc. th. 102.*

17. *Tinctura ☉is.*

℞ auri fulminantis probè edulcat. part. 1. spiritus 🜔i volatilis part. IV. (sunt qui Oleum 🜔causticum, in quo salis proprii pars 3. resoluta sit adhibent, sed tale menstruum naturæ nostræ inimicum est) Digerantur in B. tepenti per 40. ☍. Tinctum ～um rubicundissimum & clarum separa per inclinationem, abstrahe ad siccitatem, affunde 🜅 è vino Hispanico factum & Tartarisatum, & in calore lenissimo fiat Extractio instar Rubini, tinctos spiritus destilla & ad aliquam consistentiam redige, vel pulveris formam, quem etiam à sapore 🜅 poteris eluere aqu. still. vel dissolvere in quocunque liquore appropr.

N. Si desit spiritus 🜔li volatilis, tunc ejus loco seq. Menstruum excellentissimum substitue.

℞. Sal. communis ℔. 1. Sal. nit. ℥vi. destilla s. a.

℞ hujus aqu. fortis part. iij. 🜅 tantundem, infunde 🜅 in magnâ cucurb. quam statim occludes XX suo, ebulliunt enim illicò commixti ～us & flavescunt, deinde durante ebullitione rubedinem acquirunt, tandem eadem cessante menstruum sub viride evadit, quod quidē nil peculiare possidet, nisi quod illius acredo facili negotio ab auro soluto elevatur, id quod adhibitis aliis 🜂 fieri non potest.

Ex communic. S. Closs.

18. *Tinctura Fratris Basilii.*

℞. ☉ per ããã calcinat. p. 1. solve digerendo in 🜂 ✶ata, (vide in Sal. nit. 🜂m Basilii,) vel in 🜂 salinâ, (id est, Sal. com. acuata) p. iij. hinc depleatur solutio, restantique ☉ calci denuo 🜄 illa solvens affundatur, &c. donec penitus soluta calx sit: Solutiones digere in MB, ut subsideant feces, quas separa. Solutionem defecatam digere iterum in MB ☌ ☍ (9.) Hinc abstrahe 🜂 ad oleitatem, abstractam aquam affunde vicissim, imprægnaque calcem cohobationibus tantisper repetitis, donec liquor ferè insipidus extillarit. Tum affunde novam 🜂, imprægnaque denuo, ut dictum, in arena, idque tantisper donec ☉ per XX penitus transportatum

ratum fit. [N. *Cum singulis distillationibus ignis est augendus,*] tandem abstrahe per MB ad oleitatem, reponaturque ad Crystallisandum, s. a.

Hinc

℞. Crystall. ☉ p. 1. ☿ii vivi purg. p. iij. agitato optimè, sic apparebunt colores, subsidebitque āāā. Exhalet ☿ & restabit pulvis Solis purpureus in🜄 solubilis: qui tingit subito instar sanguinis.

Ex hoc pulvere extrahe s. a. tincturam rubicundam cum 🜅i, qui cum spirit. Sal. com. mixtus & dulcificatus sit, (vide spirit. Sal. comm. dulcem ac 🜄 temperatam Basil. in 🜅i,) donec menstruum ulterius non tingatur, & corpus album reliquum sit.

N. 1. *Menstruum nisi caute & rite præparatum sit, pro tinctura rubicunda, extrahit viridem, vel alterius alicujus coloris.*

N. 2. *Corpus illud album in extractione tincturæ residuum, inservit Sali & ☿io conficiendo, de quibus infra, videatur Tholdij Halographia, ubi ex testamento Basilij Monachi, prolixè elaborationes hasce describit.*

19. *Paulo secus ex manuscripto testamento Basilij.*

1. Purga ☉ per ♁.

2. Calcina, i. e. solve purgatum ☉ in 🜂, coagulaque.

3. Volatilisa cum spir. Sal. com. acuato, per spirit. draconis, (✳) vide supra.

Præcipita cum Ol. Tart. vel quod melius per abstractionem lentam.

5. Reverbera cum flor. Tart. vide supra.

6. Extrahe Tart. Solis per 🜅 igneum, & spirit. Sal. com. vide 🜄 temperatam in 🜅.

7. Digere extractum Sulph. & solve denuo in ☿ Philosophorum, vel in 🜂 dicta.

8. Volatilisa cum 🜅.

N. *Basil. repet. lapid. Phil. volatilisat ☉ per spir. Sal. communis, hinc conjungit extractum Sulph. cum spir. ⊖i rubeo (corrosivo) per digestionem cum 🜅 dulcificato solvit & digerit aliquamdiu; tandem cohobat, donec nihil in destillatorio residui remaneat. Sic acquiritur liquor solaris seu ☉ potabile maximarum virium.*

20. *Unicornu Solare seu Manna Solaris.*

℞. Calcem Solis optimè reverberatam, imbibe aliquoties, menstruo solari, id est, affunde aliquantulum solaris menstrui (ad eminent. dimidii digiti,) vaseque H. clauso digere, l. △ ut siccescat.

Hinc iterum affunde, ac digere, totiesque repete, ut Sol in pulverem subrubeum transmutetur.

Dosis à gran. 1. ad 5.

N. 1. *Menstruum solare destillatur per cornutam ex minera, repetitis aliquoties destillationibus. Mynsicht.*

N. 2. *Felicius forsan processeris, si Menstruum hoc sale suo alcalisaveris, calcem, cum alcolisato hoc menstruo circulaveris ad modum, quo alias tincturas nomine mannas fieri diximus.*

Hic non possum non monere quod non nulli tincturam Solis, beneficio oleorum aromaticorum sibi imaginentur. Nimirum calcem Solis optimè elaboratam impastant cum oleo, e.gr. Garyophyllor. Cinamomi, &c.) hinc 🜄 rectificatissimum affundunt, atque intercedente digestione tincturam extrahunt.

Verùm, mehercle, loco tincturæ Solis aromaticorum oleorum tincturam nanciscuntur, quæ 🜄 rectificatissimo, ceu suo simili (accedit enim ad naturam oleagineam) admixta acquiritur.

V. SUBLIMATIO.

Unde Flores Solis.

℞. ☉ optimè calcinat. (per spirit. Sal. com.) part I. ✳ depurat. p. VII. Misc. & sublima. Sic elevabuntur flores Solis, quos eluendo ab ✳ libera.

Dosis gran. 6. & 9.

Fiat peculiare instrumentum argenteum aut cupreum. (pyxidis instar complicatilis) constans ex duabus partibus superiori ac inferiori, ut aperiri possit. Instrumentum hoc in latere tubulum habeat, per quem sclopetans injici possit, (paulatim id fieri necessum est,) tubulum statim obturando. Sic elevabitur ☉ fornicique superiori adhærescit.

VI. SALIFICATIO.

Unde 1. Sal. ☉

℞. ☉ fini p. I. ☿ purificat. q. v. vel VI. F. ããã. abstrahaturque ☿ per retortam. Hinc F. iterum ããã ex relicta scil. Solis calce, & abstracto ☿, idque repetatur toties, donec ☉ assumere ☿ m. amplius nolit. Tunc affunde ✳ optimum, [vel & spiritum Sal. com. acuatum,] digereque l. △, decanta ac abstrahe menstruum ad siccitatem, & remanebit Sal. com. Solis.

N. I. *Cum relicto ☉, eodem modo procedere potes amalgamando nimirum ac abstrahendo, donec totus ☉ in Sal. com. convertatur Kesler. lib. I. c. 4.*

N. 2. *Alii idem meditantur ex ☉ per ♈ calcinato, ac per mensem reverberato.*

2. *Aliter.*

℞. ☉ foliat. vel quod melius calcinat. ℥ß. Sal. com. Sal. Nit. O, ana ℥j. Misc. ac impone phiolæ ceræ Hispanica obturatæ, digereque calore arenæ, sic solvetur ☉. Hinc affundendo ▽. calidam præcipitabitur ☉ in forma pulveris purpurei, [maximè si ♉ Tart. instilletur.] Pulveri optimè edulcorato affunde 🜄 rectificatiss, stentque aliquamdiu, (menses aliquot, vase clauso,) ut 🜄 sale Solis imprægnetur. Hinc decantetur 🜄 & abstrahatur, efflagretvè. Sic relinquitur Sal ☉ albiss. in fundo.

Vires. *Insigne est Diaphoreticum.*

Dosis gran. 2. 3. 4.

3. *Sal Solis Basilianum.*

℞. Corpus illud album, in extractione tincturæ ☉ Basilianæ residuum, reverbera leniter per mediam horam, ut aliquo modo corporale fiat. Hinc affunde ▽ mellis corrosivam, digere, extraheque Sal. s. a. (labor

est dierum 10, circiter.) Aquam mellis sale Solis impregnatam subjice destillationi MB ut abstrahatur. Sal Solis residuum edulcora, aliquoties ▽ comm. destillatam affundendo, atque destillationibus repetitis abstrahendo; tandem cum 🜄 clarifica.

Dosis gran 2, 3, 4. &c.

N. *In hac extractione Salis remanet materia utilis pro ☿io. Solis conficiendo.*

VII. MERCURIFICATIO.

℞. Materiam in confectione Salis Solis Basiliani residuam, affunde spirit. Tartari digere per mensem, ac destilla à scoriis ♂ per retortam (vitream) in receptaculum ▽æ frigidæ aliquota parte adimpletum, & habebis ☿m Solis.

Tholdius in Halographia ex Testamento Basilii Monachi.

☿ius Solis Paracelsi.

Paracelsus generaliter hunc modum præscribit, quo singula Metalla in ☿ vivum redigi possint.

Nimirum:

1. Calcinat Metallum fumigando i. e. per fuliginem, ☿rii. *Vide libr. 1. cap. 14.*

2. Calcem Metalli amalgamat cum ☿ digerit, abstrahitque.

3 Abstractum ☿m iterum cum calce eadem amalgamat, digerit & abstrahit toties, scil. iterando, donec calx metalli supra candelam instar ceræ ligari possit. Hinc digerendo calcem ...iam in ☿m convertit. *Vide lib. de suscitatione rerum naturali, ut & l... 6. Archidox.* ubi tempus amalg...andi observare monet, quo Plan...æ cœlestes correspondentes con...untur. *De quo legi potest libri hu... primi cap. 22.*

CAPUT X.

De Argento

ARgentum Metallum est nobilius candidum, Auro imperfectius. Dicitur Chymicis Luna vel Cerebrum, eò quod in Macrocosmo Lunæ, in Microcosmo cerebro sympathicum sit. Germ. Silber.

Vires. *Capitis corroborans perhibetur specificum spiritusque animales confortare, unde & in omnibus capitis affectibus peculiaris efficaciæ censetur, quales inprimis Epilepsia, Apoplexia, & simil.*

PURGATIO à sordibus superficariis.

Coquatur, laveturque cum ▽, in qua solutum Tart. ac Sal. com.

I. PURGATIO ab alienis Metallis.

1. *Per calcinationem immersivam.*

Solve ☾ per ▽F, quæ solummodo solvat ☾, relictis Metallis intactis.

2. Perfusionem cum ♄o.

Immitte plumbum in ✠bulum ignitum, ut liquescat, quo liquefacto, superinjice ☾m, continuando ignem, donec cum plumbo metalla illa imperfecta vi ignis, partim in fumum abeant, partim quoque scoriarum nomine secernantur, relictâ ☾ in fundo.

N. 1. *Ignis sat fortis requiritur, unde ère erit, furnum anemium adhibere.*

N. 2. *♄us hac purgatione in spumam cum argenti recrementis concretus, dicitur lithargyrus, de quo infra.*

3. Per nitrum.

Fluat ☾ ad ignem, hinc superinjiciatur per vic. Sal. nit. & purgabitur ☾a.

II. CALCINATIO.

1. Immersio.

Solve ☾m laminat: liquore aliquo corrosivo, coagula inspissando vel præcipitando, ac edulcora. Præcipitatur autem ☾ soluta, per muriam salsam, ▽ salsam, vel per particulam æris injectam:

N. *Liquor ille corrosivus, vel est ▽R [vide in Sal. nit.] vel spirit. sal. nit. vel his finitimus humor, (ut patebit infra in tincturis, seu ☾ à potabili,) recipitur autem in quantitate tripla, quadrupla sexdupla; &c.*

N. 2. ☾ *hac ratione soluta, si more solito ad crystallisandum reponatur, concrescit in Crystallos, quos vitriolum ☾a vocant.*

2. Calcinatio Amalgamatoria.

℞. ☾ pur. ac ☿. ana F. ãã. admisce ½. Sal. com. vel ⊖li. Exhalet ☿ ad △, residuum eluatur.

Calcinatoria Cementatoria.

Fit, per Tart. ⊖lat, per ♉, per ☿, per Sal. com. & simil.

N. *Calcinatio hac fieri debet sine fusione.*

E. gr.

℞. ☾æ lamin. p. 1. ☿ ♎. p. ij. Misc. exhaletque ☿ ad ignem, & remanet ☾a instar resinæ. *Senn. Instit.*

Sic cementatur quoque cum duplo ♉, vel cum quadruplo Sal. com. hor. 4. 5. 6. 7. 8.

Aliter.

℞. ☾ limat. p. 1. fl. Sulphur. p. ij. Sal. com. p. ß. Misc. sublimaque (septies, ut flores Sulphuris sublimari solent, sublimatum restanti materiæ semper addendo, ultimâ vice sublimatum abjice, restantemque materiam aquâ elue.

Calcinatio ☾æ cæmentatoria fit etiam ut supra dictum est de ☉ potabili cum ♒u Sal. com. Tart.

Calcinatio Reverberatoria.

Quia ☾ facilius igni ac calcinationi paret, quam ☉, ulterius operosâ reverberatione opus non habet, nihilominus tamen, cui ita visum fuerit, amplius ☾ calcinatam elacorare poterit, denuo illam cum Sulph. vel cum Sal. comm. (♉) vel simul cum Sulphure & ♉, vel cum

cum Sal. Com. & ☼, &c. aliquoties pro lubitu cementando, ac dein ablutionibus à salsedine liberando.

E. gr.

℞. Calc. ☾ (per ▽) ℥j. Sal. com. ℥ij. ☼ ʒij. Misce & reverbera per ♂ 8.

III. SOLUTIO ET EXTRACTIO unde ☾ a potabiles & Tinctura.

N. *Luna ut mollior est Sole, ita facilius quoque in potabilem formam reduci potest, adeò ut si optimè calcinata fuerit, soli ▽i, optimè tamen rectificato obediat. Quia tamen laboriste aliquo modo laboriosus ac diuturnus est loco ▽ simplicis, idem ille ▽ acuatus, vel aliud aliquod menstruum recipi solet, ut patebit in singulis.*

1. *☾ potabilis per ▽ simplicium.*

℞. ☾m calcinat. (cum ▽ in quo aliquid ☼ sit solutum) extrahe cum ▽ cohobando aliquoties.

Dosis gran. 3. vel 6. Gluckrath.

Aliter.

℞. ☾ calcinat. (per ▽R, seu liquorem corrosivum destillatum ex Minii p. 1. ☼ p. ij. extrahe cum ▽ optimè rectificato. Kesler 1. cap. 1.*

2. *☾ potabilis per ▽ sale urinæ acuatum & simul.*

℞. ☾m calcinat. (per ♒, Sal. nit. cum cohobiis, vel per ☿,) extrahe per ▽ rectificatum acuatum, sale urinæ volatili, [i. e. per ▽ microcosmicum,] filtra & coagula. *Vide de ☉ Kesler. 1. cap. 7. Sennert. Institut. Beguin.*

Aliter.

℞. ☾ calcinat. (scilicet miscendo cum fl. Sulph. p. ij. Sal. com. p. 1. & sublimando septies, *vide supra cementat.*) p. 1. ▽ opt. p. iij. Sal. com. Urin. volat. p. ½. digerantur in vase benè clauso per dies aliquot.

Hanc destilla per retortam vitream aliquoties, (8. 9. aut tantisper) donec materia ascendat cærulei coloris. Sin minus hæc successerint, calcinetur denuò ☾ pluries, & procedatur ut dictum.

Dosis gran. 5. 6. 7. &c.

N. *Eodem modo fieri quoque potest. ☾ potabilis per ▽ acuatum Sale Naturæ, de quo in ☉.*

3. *Alia ☾ per ▽ Tartarisatum.*

℞. Calcem ☾æ reverberatum, (cum fl. Sulphur,) affunde ▽ opt. Tartarisatum, abstrahe cum septem cohobiis, sic solvetur ☾, circula per mensem in MB & habebis liquorem cæruleum. *Kesl. lib. 4. c. 4. 4.*

4. *Alia per ▽ ⊕latum.*

℞. ☾ calcinat. q. v. extrahe s. a. tincturam cæruleam cum ▽ ⊕lato (*vide Vinum*) decanta ac abstrahe.

N. *Præstat reliquis in Epilepsia.*

5. *Tinctura ☾æ Basiliana.*

Habeatur in promptu:

1. Sal. communiter cum ana ♃æ calcinatum, *vide calcinat.* Virid. æris.
2. Ad manus sit calx ☾æ.
3. Paretur ▽R ex ⊕i & Sal. nit. ana.

Ergo.

℞. Calcem ☾æ, misce cum Sal. com. calcina-

calcinato, cum calce viv. & inde phiolæ vitreæ, affunde ▽m, eamque abſtrahe deſtillando, cohobaque vice tertia, ultima vice ignem augendo, ut materia in vitro fundatur. Sic ☾ in nanciſceris pellucidam, ex qua cum ✳ fortiſſ. extrahatur ſ. a. tinctura ſub colore ultramarino.

N. *Remanebit corpus ☾æ in extractione hac reſiduum, quod Sali ☾æ conficiendo reſervetur.*

Videatur Tholdius *in Halographia ex Teſtamento Baſilii.*

N. *Plures modos tincturas ☾æ conficiendi, ad imitationem modorum, qui in Solis tincturis deſcripti ſunt, ipſemet Lector colligere poterit.*

E. gr.

Tincturæ cum 🜅 acuato per Sal.com. naturæ, &c.

Eſſentia ☾æ, uti lapidum & cryſtalli extracta Cloſſæana ſunt, parari poteſt. *Vid. c. 4.*

Luna potabilis S. Cloſſ.

Luna potabilis fiet ſi primo ☾am laminatam pluries cum Sulph. calcinaveris, & inde per affuſionem aqu. communis ⊖-lum elicueris, quod reſolvendum erit in Spiritum compoſito ex Sal. com. Sal. nit. & 🜅 præſcripto Art. de Tinctura Solis, feces ſegregando per digeſtionem, tincturam cœruleam cogendo in pulverem, è quo demum per 🜅 vera eſſentia exurgit adverſus Epilepſiam optima.

Ex communic. S. Cloſſ.

Alio modo.

Primo ããã &c. pars una ☾ cum part. 8. ☿ ii exprimaturque per corium, ſecundo globulus reſtans teratur cum quadruplo Sal. com. decrepitati & prunis ardentib. calcinetur per horas 4. in pyxide cæmentatoria, ſi quid non probè calcinatum ſuperſit, cæmentetur iterum addito novo Sal. com. & calx à Sal. com. per additiones liberetur. Tertio ſublimetur hujus calcis ℥j. cum ℥iv. ✳ci idque 5. repetatur 4. liquore acido potabili primum (✳) dein Sulphureo, vegetabili (🜅) extrahatur Tinctura, quæ ad ſiccitatem reducta ſal dabit in cella diffluens in Oleum, quod itidem ſpatio 80. ♂ fixari poterit in Medicinam morbis cerebri ſpecificè dicatam.

Ex communicat. ejusdem.

IV. SALIFICATIO.

☾a in ſalem ⊖-tum quomodo convertatur, ex jam dictis innotuit. Dabimus igitur modum ſalificandi Baſilianum, quem ex teſtamento ejus manuſcripto verbotenus cum plurimis aliis tranſtulit Tholdius in ſuam Holographiam.

Nimirum.

℞. Corpus illud ☾æ in extractione tincturæ Baſilianæ reſiduum, affunde ▽ mellis corroſivam ſ. a. abſtrahe & edulcora, ut dictum in Sale Solis.

N. *Supererit materia, ex qua extrahi poteſt ☿.*

Vires. *Conducibile eſt morbis capitis, &*

tis & inprimis Epilepsiæ, Hydropicam aquam exiccat, &c.

Dosis gran. 4. 5.

Spiritus lunaris S. Clossæi.

Prima opera fit in parando ⊖-lo ☾æ, quod fit per Sulph. instar ⊖-li ♀is, verum ad minus calcinationibus 20. iteratis indiget. Longè faciliori ac meliori methodo extrahitur è limaturâ ☾æ subtilissima beneficio aq. lilii convall. ℥iij. fortificatæ cum ʒj. spiritus ⊖-li ♀is (vel cum ⚹ tenendo per mensem in digestione cinerum, sic spiritus ♀ eius impraegnabitur Tincturâ ☾ ex cyano subvirescente, quâ seposita alium spiritum ⊖-li ♀ ei substitue, totiesque extrahe, donec tota ferè ☾ soluta sit, tandem solutiones evapora ad cuticulam usque, collige crystallos, è quib. siccatis per ⌒ more solito primo phlegma & spiritum ♀is pelles, quæ seorsim servanda, deinde auctiori △ spiritum ☾æ & ultimò oleum.

Spiritum hunc Lunarem Idiopathicæ Epilepsiæ ῥιζότομον esse expertus est author qui supra.

CAPVT XI.

De Ferro.

CLassis secunda, Metalla ignobiliora duriora continet, Ferrum scil. & cuprum.

Præparationes præcipuæ.

1. Purgatio. 2. Calcinatio. 3. Sublimatio. 4. Destillatio. 5. Extractio. 6. Salificatio. 7. Liquatio.

FERRVM.

Ferrum Metallum est ignobilius, constans ex Mercurio & Sulphure minus liquabili, crudiori, seu si mavis ex Sulphure, ac Sale, quæ partibus terreis crudioribus immixta sunt.

Vires. *Diversis ♂ dotatum est viribus: adstringendi sc. & aperiendi. Vis aperitiva in volatiliori potissimum residet parte, ac proinde in sale: vis adstrictiora in fixiori, adeoqe in terra latitat. De his qui ulterius erudiri cupit, adeat problem. Horst. Decad. 7. q. 2.*

PVRGATIO ♂ à sordibus superficariis.

Purgatur ♂is limatura à sordibus quibus forsan scatet, tùm ventilando, tum abluendo ▽ communi.

I. Purgatio ♂ Gradatoria: unde Chalybs.

℞. ♂is in lamellas vel virgulas, (digiti majoris crassitudine) redacti p. 1. Carbonũ salicis vel fagi pulver. Rasur. cornu bovis, p. 1. stratifica, ac in vase clauso igni committe furni anemii fortissimo, hor. 4. aut 6.

N. *Chalybs igitur nihil aliud est quàm ♂ optimè purgatum, ideoque loco Ferri Chalybem præstat recipere.*

II. CALCINATIO: unde Crocus.

1. *Calcinatio Reverberatoria, unde Crocus ♂ obstructivus.*

Limaturam ♂is igne fortiss. eousq; reverbera, donec in Crocum elevetur leviss. & rubicundissimum.

N. 1. *Sal commune vim habet reverberationem hanc accelerandi. Hinc sunt, qui citioris reverberationis gratia limaturam initio aliquoties urina puerorum (vel ▽ salsa, acetovè) conspergunt, iterum exiccant, postmodum reverberationi subjiciunt. Sic reverberatione unius atq; alterius diei ♂ in florem surgit rubicundissimum, qui quotidie, ne vi ignis pereat vel nigrescat,) colligatur. Hartm. in pract. Gluckr. in Beguin.*

N. 2. *Si qua pars nondum satis reverberata sit, elaborationemque separare velis, affunde ▽m, agita, atque antequam penitus subsideat, ▽m leviore sc. & magis elaborato Croco turbidam, in aliud vas effunde, parte graviore, quæ subsidet in priori vase relicta: Abstractâ vel decantatâ dein aquâ, habes Crocum leviorem, crudioribus suis ac gravioribus portionibus spoliatum.*

Alii ℞. Limat. ♂ ℔. ij. Sal. com. decrepit. ℔. iij. (vel ana) mixta reverberant per diem. Hinc ♂ iterum edulcoratum subtilissimè lævigant, denuoque reverberant, [dies octo vel decem] donec elevetur Crocus subtilissimus, quem quotidiè auferunt, atque ▽ plantaginis præparant.

Vires. *Obstructivus hic Crocus est, ac siccativus, confert in Dysenteria, Lienteria, Gonorrhæa & similibus.*

Externus ejus Usus est in exiccandis ulceribus & vulneribus. Quercetan. in Pharmac. restitut. Senn. in Institut.

Dosis à ℈ß. ad ℈j.

N. *Adhærescit & Crocus ♂is baculis ferreis furni destillat.*

2. *Calcinatio fusoria: unde Crocus ♂ aperitivus.*

Laminis ♂ seu Chalybis ignitis adeo ut scintillent optime admove magdaleones Sulphuris; sic liquescit ♂ instar ceræ, deciditq; granulatim in frigidam suppositam, teratur subtilissimè & servetur pro usu.

Vires. *Virtutem habet reserandi, aperiendi & attenuandi. Quercet. in Pharmac. rest. Beguin.*

N. *Maximus requiritur calor, ideoque præstat officinam fabrilem adire.*

3. *Calcinatio Cementatoria: unde ⊖m ♂is.*

Lamin. (Limatur.) ♂, cementa cum Sulph. pulv. igne paulatim adhibito per horam, ita Sulphure accenso calcinatur ♂: Materiam exemptam ac tritam calcina iterum per se, [non secus ac calcinatur ♃ in præparatione vitri,] ut Sulphur penitus efflagret, diligenter movendo, donec ferro adhærere incipiat.

℞. ♂ hujus calcinati ac triti ℔. 1. Sulphur. ℥ß. Misc. exactè, ac calcina iterum per hor. ½. Dein tere iterum, ac adde

adde tantundem Sulph. idque repete quinquies vel pluries, *Croll.*

Ex hac ♂ calce fit ⊖-m ♂is.

2. *Aliter.*

℞. ♂ laminatum cementa cum Sulphure & Tartariana, Crocum laminis adhærentem absterge. *Parac. l. de morte rer. natur.*

4 *Calcinatio Immersiva.*

Solutio ♂ fit in quolibet liquore corrosivo, etiam minori acrimonia prædito. Ut 🜅 vulgaris ∽ ⊖-i, Sal. nitri, & Sal. communis, Sulphuris, ☉is, ⚹iaci. Coagulatio fit, vel inspissatione, vel præcipitatione, sed rarò.

E. gr. per 🜅.

℞. Limatur. ♂ ℥j. affunde sensim 🜅. ℥VIII. digere per noctem, & abstrahe 🜅 in arena. Sic relinquitur Crocus rubicundissimus, per deliquium solubilis.

Per ∽*m Sulphuris.*

℞. ♂ laminat. vel limat. vel croc. ♂ aperit. cum Sulphure præparat.) affunde guttatim 🝆 Sulphuris, simplex vel ▽æ mixtum,) solutioni affunde ▽ calidam, filtra, coagula aliquantulum, ac repone ad Crystallisandum s. a. Crystallos purifica solvendo ac coagulando. *Hartman. in pract. Beguin. Gluckrath. & Kesler. libr. 1. cap. 13. Tentzel. in Exeges. loco de* 🝆*o Sulphur.*

N. 1. *Similiter fiunt & Crystalli* ♂ *cum* ∽*u Sal. com. p. 1. &* ⚹ *p. 3.*

N. 2. *Eodem modo fiunt & Crystalli* ♂ *cum* ∽*u* ⊖*-i. Et hi dicuntur Salæ.*

Magisterium Chalybis ⊖*-latum.*

Nimirum:

℞. ♂ purgatum solve in ∽u ⊖-i rectificatiss. coagula. Sic habes Magisterium Chalybis ⊖-latum in forma Vitrioli viridiusc. *Sala in Tartaolog. cap. 8.*

5. *Calcinatio Vaparosa.*

Laminas ♂ supra 🜅 in cucurbita clausa suspende, cucurbitamque in arenam calidam colloca, sic vaporum adhærescet paulatim laminis crocus pede leporino abstergendus.

N. *Labore repetito major copia croci colligi poterit. Senn. Inst. Hartm. in disp. Chymiatr.*

6. *Calcinatio Illinitionis.*

℞. Laminas ♂ illine 🝆 ⊖-i, vel Sulphuris, vel limaturam ♂ eodem liquore consperge,) & repone in cellam. Postea ablue aqua, & subsidebit crocus, qui parum ad rubedinem solummodo calcinandus.

N. *Quercetanus infundit* ∽ *Sulphuris, ac* 🜄 *ana in cochlear ferreum: omnia bullire sinit ad ignem lentum usque ad consumptionem: Hinc reponit per aliquot dies, pulveremque croceum abstergit, qui facilè liquescit. Hunc verum Epatis restaurativum appellat, eumque in Tragea hepatica ceu basin recipit. Vide Pharm. cap. 16.*

Vires. *Utilissimus est hic Crocus in Cachexica, insigne est aperitivum.*

Dosis gran. 3. 4.

Eodem modo fieri quoque potest

Crocus ♂ beneficio ∽. O. ✳, Sal. nit. *Paracelſ. l. de mort. rer. natur.* Verum hic Crocus non niſi extrinſecus adhibendus eſt.

Aliter.

℞. ▽ (ex ⊖-i calcinat. & Sal. com. ana cum argilla deſtillatæ,) infunde in cochlear ferreum, ut evaporet. Sic ſtatim relinquitur crocus tenerrimus, qui abradendus & in vitro (quia facile liqueſcit,) reſervandus eſt.
Gluck.

III. VOLATILISATIO AC DESTILLATIO.

unde 1. *Aqua* ♂.

℞. Limatur. ♂is, expone aëri humido in cella aliquamdiu, (ſeptimanas aliquot,) hinc deſtilla, vel ex humili Aludele, vel ex Retorta. Sic nanciſcetis aquam ♂is ſal redolentem, ſed paucam.

N. 1. *Deſtillatio hac felicius procedit, ☾ acreſcente, & circa plenilunium.*

N. 2. *Poſt abſtractionem reponi denuò poteſt, ut ſolvatur; dennoque deſtilletur ut prius.*

2. ∽ ♂*is.*

℞. Mineram ♂, deſtilla per Retortam: liquorem deſtillatum reaffunde; digere ac iterum deſtilla.

3. 🜍 *Martiale album.*

℞. ♂ q. v. ſolve in ∽u Sal. com. ſolutio deſtilletur per retortam, ſic ∽ prodit, Eſſentiâ ♂is imprægnatus ſapore ſubdulcis.

Vires. *Aperit obſtructiones præſertim Epatis, Lienis, venarumve ſaraicarum, ac Uterii.*

Doſis gran. aliquot.

4. 🜍 ♂*iale rubrum.*

℞. Solutio ♂ præcedens, imprægnetur cum crem. Tartari, deſtilletur ▽ fortiſſimo, ex cucurbit. vitrea humili, varios intus videbis colores inſtar caudæ pavonis, extillatque primò liquor: igne dein fortiori, 🜍 grave cum Cryſtallis, quos per del. ſolve & junge prioribus.

Vires. *Leviter adſtringit & roborat. Hinc in Dyſenteria & fluxibus alvi aliisque maximi commodi exiſtit, Clariſſ. Dn. D. Helvicus Dietericus, Archiater. Sereniſſ. Elect. Brandeburg.*

Doſis gran. 3. 4. *& ultra.*

5. 🜍 ♂ *Sulphureum.*

℞. Mannæ ♂ (Tincturæ) circula cum 🜄 rectificatiſ. & ſupernabit 🜍 deſtilla per XX, ut tranſeat & oleum.

N. *Fragrantiſſimum hoc 🜍 perhibetur ac pingue.*

Vires. *Maximas vires habere cenſetur in obſtructione ac debilitate Lienis, &c. D. D. Paulus Keller.*

6. *Ol.* ♂ *præſtans.*

℞. Croc. ♂ per Reverb. Spir. ⊖-i, philoſ. q. ſ. Digere, extrahe aliquoties recenti ſpiritu rubedinem. Spiritus tinctos junctos abſtrahe ad mellaginem. Hanc extrahe cum 🜄 Sal verò cum ▽ comm. Spiritus tinctos abſtrahe ad

he ad oleaginositatem, cui sal purificatum per digestionem.

Vires. *Summum est obstructivum.*

Dosis gran. 4. 5. &c.

Clariss. D.D.I.C. Faus.

7. Vitrioli ♂is destillatio.

Destillatio ⊖-i ex ♂ confecti nihil peculiare è destillatione ⊖-i vulgaris habet, iisdem enim modis perficitur, omnesque Medicamentorum formas, quas ex eodem illo vulgari ⊖-lo descripsimus, exhibet, felicioris tamen est operationis, in morbis ad ♂is affinitatem accedentibus.

IV. EXTRACTIO.
unde Tinctura.

℞. Limatur. ♂ ℔. ß. candefiat, & extinguatur aliquoties in vini malvatic. ℔. IV. sic Essentia ♂ ⊖-lata communicatur malvatico.

Dosis ab ℥ß. ad ℥ij. in jusculo vel haustu aquæ cichorei. Hartm. in pract.

Aliter.

℞. ♂ limat. ✕ ana ℔. I. coque in sartagine ferrea l. △. semper agitando donec ✕ consumptum sit, (quo sæpiùs, eò melius,) infunde postea in vino malvatico ℔. 4. 5. 6. digere, quotidiè aliquoties agitando, (♂ ⚲ 14) postea depleto & adhibeto.

Vires. *Prodest ad omnes affectus Splenis, item ad menstrua, tum provocanda, tum inordinata corrigenda.*

Dosis ℥ß. ad ℥ij.

N. *Potest aromatiscarij Garyophill. & simil. Finck.*

2. Tinctura ex ♂ crudo.

℞. Limat. ♂ extrahe rubedinem cum ✕ acerrimo f. a. decanta & abstrahe. Dein extrahe cum 🜈. Quo tandem iterum abstracto, relinquitur Tinctura seu Essentia ♂ in fundo.

Dosis ad ℈j. vide Senn. Inst.

Aliter.

℞. Limat. Chalyb. q. pl. irroretur ✕ aliquoties & exiccetur. Hinc extrahe cum 🜈 Tartarato. J.C.F.

3. Alia ex Croco ♂ Quercetani.

℞. Croc. ♂ [per 🜅 facti,] extrahe Tincturam digerendo cum 🜈 vulgari donec rubescat, decanta à fecibus, & abstrahe ad oleositatem.

Dosis: Præmissis universalibus, propinantur mane ac vesperi gutt. 9. vel 10. in decocto juniperi. Hartm. in pract. loco de Hæmorrhag. & de Hydrope.

4. Alia ex Croco ♂.

Sic & ex croco ♂ per reverb. fit Tinctura cum 🜈, cujus eadem Dosis.

5. Alij quæ Basilij est.

℞. Limat. ♂ solve in sp. ⊖-i rubr. p. I. ▽. fontan. p. ij. filtra calide & crystallisa, f. a. Crystallos exicca sub tegula continuò agitando, habebisq; crocum purpureum: affunde ✕ & extrahe f. a. Hinc abstrahe in MB ✕, ac elue, ▽m font. aliquoties abstrahendo. *Tholdius.*

N. I. *Eodem modo ex ⊖-o ♂ ad summam rubedinem reverberato extrahitur Tinctura seu Sulph. beneficio ✕ f. a.*

Quæ abstracto ⚹ in forma pulvisculi rubicundissimi asservanda.

N. 2. *Ex remanente terra extrahitur Sal. com. per ▽m mellis corrosivam.*

5. *Alia ex Scoriis cœruleis.*

℞. Scorias ♂ cœrul. vitrescentes pulverisa. (alii calcinant prius hor. 24.) extraheque tincturam rubram digerendo cum ⚹ acerrimo, filtra & abstrahe, restantem Tincturam edulcora aliquoties ▽ pluvial. Tinctura hæc liquescit sponte in cella.

N. *Efficaciorem habebis Medicinam si per* 🜈, *Tincturæ solutionem ac extractionem denuo iteraveris.*

Vires. *Longè efficacior est, quam Crocus vulgaris reverberatione factus. Vim habet sistendi omnes fluxus, sive sint Menstrua, sive Gomorrhœa, Dysenteria, Diarrhœa, Hæmorrhagia, &c.*

7. *Alia ex floribus Croci ♂.*

℞. Croci ♂ (per reverber.) sublima cum ✳, ex floribus edulcoratis extrahe Tincturam cum 🜈, abstracto iterum 🜈, relinquitur Essentia in fundo.

N. *Dicitur præcipitare ☿m, Kesler. lib. 3. c. 71.*

Alia ex calce ♂.

℞. ♂ Limat. à quo ✳ sexies vel pluries sublimatum sit, extrahe cum 🜈 decanta & abstrahe aliquoties cohobando.

N. *Pulvis ille ante extractionem in liquorem resolvi potest, qui ▽ elota etiam intrinsecus exhibetur.*

9. *Alia.*

R. Croc. ♂ probè calcinat. q. v. irrora cum spirit. 🜊 digereque in ∴ calida donec spir. 🜊 exiccatus fuerit: hinc tere super marmore affusaque ▽ fontanâ macera in Arena calida per ♂ (3.) postea filtra per chartam: filtraturam inspissa & extrahe cum 🜈 Tincturam.

Ex communicatione Affinis mei dilecti Jacobi Holtzapffel/ Pharmacopœi nostratis laboriosissimi.

10. *Alia Tinctura, Manna ♂tis*

℞. ♂ Laminat. q. v. extrahe cum ⌒u ♂ alcalisato, filtra & abstrahe, sic habes Tincturam ♂.

11. *Basium ♂ & ♀ is seu Tinctura extemporanea S. Closs.*

Compara tibi 🜊 ex viridi æris (distillierten Grünspan) pelle per ⌒ △ Arena quicquid phlegmatis & spiritus volatilioris exire poterit. Hoc affunde super limaturam ♂ in vase strictiori. Intra quadrantem horæ absque adjuvamine △ sanguine ♂tis ♀us imprægnabitur, abstrahe phlegma atque fusibili croco 🜈 superfunde, denuoque extrahe.

11. *Sal saccharinum & Tinctura flava ♂ ejusdem.*

♃ Croci ♂ parati cum Sulph. q. v. Affunde aq. restantem post præcipitationem butyri ♁ii, quam Spiritum 🜊li Philosophicum vocant, una cum phlegmate (si hic desit cape ⌒um Sal. nit. Sal. com. diureticum ut cap. de Sal. com. indicabitur) sine extrahere in ∴. tin-

tincturam flavam cum fœtore quodam Sulphureo, qui mox evanescit. Hanc coagula post filtrationem in Sal. Com. Saccharo dulcius, & majoris virtutis gratiâ ♆ circula.

Vires. *Hepar roborat, unde hydropicis, iisque qui diffluentia in tibiis ulcera patiuntur prodest, menses superfluos & hæmorrhoides siccat; dysentericos juvat sumpta cum ther. rec. lienem deobstruit.*

Dosis sal.(℈ß.cum ol nuc.moschTinct. gutt.vj.vij.in vino aqu. linariæ.

13. *Tinctura rubra ♂.*

Laminas ♂ subtiles stratifica cum pumice & reverbera per 24.horas. Rubescet pumex, è quo cum ⚹ tincturam poteris elicere & in sal rubrum coagulare.

Ad Calcinationem reverberatoriam pertinet seq.

Limaturam ♂ calcina absque ullâ præparatione aut commixtione △ reverberii, donec ex rubedine summâ in calcem albam transierit.

Dosis ʒß. in vino albo. Frater D. Rondeletii hoc medio ab Ischuriâ curatus est. Ex communic. S. Closs.

14. *Tinctura alia & inde.*

Magisterium ♂is albissimum.

Limatura ♂is △ fortiss. eousque reverberetur, donec elevetur in crocum leviss. & rubicundiss. Irroretur cum Sp. ♀i atque siccetur. Repetendo hoc (4.) Dein tantum affundatur Sp. ♀i q. s. ad extractionem. Digeratur usque dum colore rubicundo tingatur, sæpius vero agitetur. Extractio lento calore redigatur ad mellaginem, quæ soluta aq. pluv. destillata & filtrata præcipitetur cum ⊖-i. Sic habebis magisterium albissimum, quod probè edulcorandum.

Vires *ex ipsa descriptione cuivis patebunt, prodest in morbis quam plurimis hypochondriacis, hepaticis &c.*

Ex commun. Cl. D. Ioëlis Langelot.

V. SUBLIMATIO.

Hinc

1. *Flores ex ♂ crudo.*

Sublima limaturam ♂ cum ⚹, (vide in ⚹.) & elevatur quoque portio ♂. hæc à ⚹ elota, habere vim sclopetantem, æque ac ☉ fulminans dicitur, sed erroneè.

2. *Flores ♂ ex crystallis.*

℞. Cryst all. ♂ (cum ▽ nitrosa fact.) sublima cum ⚹, & habebis flores rubicundos, quos edulcora. *Kessl. lib. 1. cap. 63.*

Vires. *Vim maximam habent in lienis & mesenterii obstructione.*

VI. SALIFICATIO.

Sal ♂ duplicis videtur esse sortis, subdulce scil. & ⊖-latum.

1. *Sal ♂ subdulce.*

℞. Limatur. ♂ irrora ⚹ optimè, ut pasta inde fiat, quæ siccescat: siccatam tere ac irrora iterum, &c. idque repete multoties. Tandem effunde phlegma aceti, coque bulliendo & filtra; humiditate in MB abstra-

ſtracta, digere cum 🜄 Cryſtallosque ſerva pro uſu.

Vires. *Vim habent incidendi & aperiendi, obſtructiones etiam contumaces, viſcerum & uteri. Vide in Epiſtol. Gregor. Hiſtorii obſervationibus annexis, lib. 1.*

2. Idem Sal aſſequi poteris vi 🜄 ſimplicis, loco ⚹ ac phlegmatis ejusdem adhibitæ, ſed quantitate minimâ.

N. *Sueccum ferrum ſale abundantiſſimum eſt, ideoque reliquis in ſalis hujus confectione præferendum.*

2. *Aliter.*

℞. Calcem ſeu croc. ♂ [per 🜂 factum] extrahe Sal cum aqua, filtra, coagula, ac repone ad cryſtalliſandum, vel inſpiſſa prorſus. Salem ⊖-licum quem nactus fueris ſolve denuo aliquoties & coagula, ſic habebis Sal ♂ ſubdulce.

N. *Filtratio ſiquidem fieri nequit, quin charta vi corrodente corrodatur, dilui poteſt ſolutio aquâ fontana, quo minus acris & filtraturæ aptior evadat.*

3. *Aliter, Sal Baſilianum.*

℞. Materiam in Tincturæ præparatione reſiduam, (*e. gr. in Tinctura Baſilii,*) affunde 🜄 mellis corroſivam, ac extrahe Sal. com. ſ.a. Hinc abſtrahe 🜄 m mellis, edulcoraque cum aqua fontan. per deſtillationem iteratam abſtracta. Tandem clarifica cum 🜄 *Thold. in Halograph.*

Doſis gran. 6.7.8. &c.

3. *⊖-m ♂is ex cementato.*

℞. Calc. ♂ (cementatam cum Sulphure, ut ſupra,) extrahe Sal. com. ut moris per 🜄 calidam, filtra & cryſtalliſa, ſ.a. *Croll.*

5 *⊖ ♂ ex ſoluto ♂.*

℞. Limat. ♂ ſolve in ☍ ⊖-i rubr. p. 1. 🜄æ font. p. ij. filtra calidè, & cryſtalliſa ſ.a. *Tholdius.*

N. *Simili modo & per alios liquores acres cryſtalli ♂is exhiberi poſſunt, de quibus in Crocorum præparationibus, quippe nihil aliud ſunt quam ipſemet Crocus, quem ipſum vel ſola exiccatione ad ignem referunt.*

Sal ♂is purgans.

℞. ✱i. Limat. ♂is p. æq. miſce, leniter terendo in marmore, inde cucurbitæ fictili & ♎ primo lento △ dein fortiori, ſenſim & per gradus △ augendo. Tandem refrigeſcere ſine, factoque vaſe, partem ſuperiorem albam reſerva, novæ ſublimationi cum recenti limatura ♂ peragendæ; Partem mediam Croceam ſimiliter ſerva (ſunt flores ♂is diaphoretici.) Denique partem quæ in fundo remanſit (🜔) exime & modo vulgari. Sal. com. extrahe, idque ſolvendo & coagulando purifica, clauſoque vitro reſerva.

Vires. *Vim obtinet purgandi.*

Doſis ℈ß. ad ℈j in cochl. 1. aut 2. Syrupi violarum laxativi, &c.

N. *Quando Sal. com. prædictum in ſyrupo violarum ſolvitur, neceſſum eſt ut bene agitetur, donec Syrupus totus ſpuma evadat, quæ ſtet per noctem, ut clareſcat,*

scat, iterum. Tunc additur pro libitu aliquid clareti laxativi.

Ex commun. amici Hamburg.

VII. LIQVATIO.

♂ per se minimè liquescit, verum si in crocum [calcinatione humida,] redigatur, aliquo modo liquabilis evadit; unde Liquor seu Balsamus, medicamentum in vulneribus aptissimum.

CAPVT XII.

De Cupro.

CUprum, alterum Metallum, ex ignobilioribus duriusculis est, constans (secundum Theophrastum) ex Sulphure purpureo, Sale rubro, ac ☿rio citrino.

Dicitur ♀, quod cum venere Cœlesti in Macrocosmo, cumque generativis partibus in Microcosmo sympathiam obtineat, dicitur & Æs, German. **Kupffer.**

Vires. *Præterquam quod partes generativas peculiariter confortare creditur, variis abundare facultatibus æstimatur, adeo ut sint qui dicere non vereantur, nullum metallorum salubriorem spirare auram quam Cuprum. Et hinc Majoribus ac præcipuè Hippocrati præter reliqua frequentissimo in usu fuit. Nos relicto Cupro crudo, præparationes libabimus, quæ sunt.*

I. PURIFICATIO.

Purificatur à sordibus superficiariis, si imponatur hor. 7. 8. 9. &c. in ▽ ⊖-li mixta cum ✳.

II. CALCINATIO.

unde Crocus.

1. *Reverberatoria.*

Fit more communi, limaturam, scil. cremando.

N. *Laminæ ♀is reverberantur calore fornacis figulinæ in æs ustum, quod facili contritione in calcem reducitur. Beguin.*

2. *Immersiva.*

Solutio fit in liquore acri.

E. gr.

▽̶. ∾ Sulphuris, ∾ ⊖-i, & simil.

Sic:

Dissolve ♀m in ▽̶, ac præcipita per ▽m tepidam infusam, vel per particulam ♂is, Cave injectam. *Beguin.*

3. *Vaporosa: unde Ærugo, seu viride æris.*

Suspendantur laminæ ♀is. ut vapori Vini & racemorum objectæ sint, sic adhærescet Crocus pede leporino abstergendus.

4. *Illinitionis.*

Illine laminas æris liquore acido seu acri.

N. 1. *Quinimo sola ▽ simplex, tantillo Sal. com. vel ✳ impregnata æruginem extrahit.*

N. 2. *Paracelsus solvit salia (Sal. com. Sal. nit. & simil.) in vesica, atque solutum liquorem laminis illinit. libr. de mort. rer. natural.*

5. *Cementatoria.*

Fit cum Sal. com. & Tart. &c.

℞. Laminas ♀is, F. S. S. S. cum Sal. com. præparat. calcina paulatim leviter igniendo. Postea ignitas in aquam injice, atque à nigredine benè elue, iterumque F. S. S. S. calcina, ac elue ut prius. Tandem coque ac repone, ut subsideat crocus, quem edulcora ▽a.

Vires. *Inservit Chirurgiæ, ingreditur Emplastrum Oppodeldoch. Gluckr.*

N. *Eodem modo cementatur quoque cum Sulphure, hor. 3. vel 4. inque æs ustum reducitur Officinarum; calcinatur itidem & limatura ♀ cum Tart. simili modo quo ♂ ad exhibendum ⊖m calcinare docuimus.*

III. DESTILLATIO.

Destillationibus iisdem ♀ subjici potest, quibus ♂: Unde & ▽m, Spiritum, Olea, Mannam, &c. exhibere aptum natum est, inprimis tamen destillationi subjicitur ⊖m ♀is cujus spiritus adeo famosus est, ut peculiari nomine Acetosus esurinus Paracelso nuncupetur: Viresq; quæ spiritui ⊖i vulgaris adscribuntur, huic efficacius competunt.

1. *Spiritus & Oleum ⊖i ♀is S. Closs.*

Fiat ⊖lum ♀is methodo Crollianâ. Hujus ℔. xII. in ♋ conjiciuntur & △ moderato destillatur phlegma omne, id quod horis circiter 6. perficitur; Cohobeturque destillationibus ad minimum super Colcothar proprium, ut mediante hac fermentatione ♒us volatiliores secedant promptius, tùm demum augeatur △ per gradus per 5. ♂ continuos minimumque corp. fixi in ♋ remanet. Spiritus albos à rubris separa atque seorsim rectifica.

Vires. *Spiritus ♀ summum est adversus Epilepsiam Sympathicam remedium, præmissâ purgatione cum floribus rubris ♀ ij. Dos. à gutt. 8. ad x. in jusculo acidis succis exasperato, alias vomitum excitabit.*

2. *Spiritus aurei coloris.*

Fit ex ⊕ cui super funditur vel spir. ♀ extillatus, vel ▽ Tartarisatus, digerendo donec Tincturam extraxerit, evoca menstruum, reliquum pelle per ♋, egredietur aureus Spiritus.

IV. EXTRACTIO:

1. *Tinctura Basiliana.*

℞. Virid. æris q. v. solve in bona quantitate ⚹, filtra. Hinc abstrahe ad siccitatem (alias crystallisabitur) nanciscerisque viride æris purificatissimum extrahe f. a. Tincturam Smaragdinam cum succo ex racemis immaturis expresso, donec nihil amplius coloris exhibeat.

N. *Remanet corpus, quod reservetur ad Salis ♀is confectionem. Tholdius.*

2. *Alia seu flores æris.*

℞. Ærug. q. v. extrahe cum ⚹; decanta & abstrahe ad siccitatem, edul-

edulcora optimè aquâ calidâ.

Vires. *Mundificativum summum est in vulneribus, unde & Emplastrum Oppodeldoch ingredi solet. Wirtzius in Chirurgia.*

N. *Simili modo fit & ⊕-m ♀is per Crystallisationem.*

3. *Alia Balsamus ♀is dicta.*

℞. Lamin. ♀, affunde ⁓ Terebinthin digere & colorabitur colore viridi.

Usus ejus est in Chirurgia.

4. *Alia.*

℞. Limat. vel lamin. ♀ ℔.iij. vel IV. irrora ⋇ siccescat lentè, idque repete multoties. Hinc affunde ▽ calidam, decanta ac filtra per chartam, (& remanebit in charta terra flava, alii usui reservanda.) Filtraturam coagula l. △. ad mellis consistentiam.

℞. Hujus Tincturæ quantitatem satis magnam, inde cucurbitæ atque ⅩⅩo leviter imposito, da ignem lenem, & quando fervescere incipit tolle ⅩⅩ moveque bacillo, ut resideat, idque repete, donec amplius non fervescat. Hinc firma & annecte firmiter ⅩⅩm, (luto, & simil.) destillaque ex arena in recept. capaciss. △ gradatim adhibito, sic prodibit primo, spiritus albus acidus paulatim flavescens, & rubescens cum nebula: urge, donec nihil amplius ascendat, (est opus unius diei.) Destillatum rectifica in cucurbita oblongi colli ad siccitatem, igne moderato, ne quid flavi & rubei ascendat. Ex restante materia extrahe s. a. Tincturam cum 🜄 rectificato. Hanc destilla, & quia ascendit quoque Tinctura, cohoba, donec figatur: hinc coagula ad consist. mellis.

N. *Ex materia seu terra illa remanenti, ulterius calcinata, extrahi potest Sall. comm.*

Vires. *Tinctur. præstantissimum medicamentum est in Epilepsia, aliisque morbis plurimis, cum liquore convenienti exhibitum.*

Alia Manna dicta.

Manna simili modo parari potest ex Minera ♀is, &c. Sicut Manna ♂, ex minera ♂.

Quinta essentia ♀is.

⊕ post expulsionem ⁓us albi & rubei olei residuum, expone aeri pluvioso, ut humescat, (aliàs parum salis obtinebis) perfundatur phlegmate suo, eliciatur sal ut moris est, cujus pars una confundatur cum part. duabus spir. & olei ♀is, stent in digestione per 14. ☌. Tingatur colore rubeo.

Vires. *Hæc Tinctura levissimo △ continuo fixata & coagulata, est summum arcanum ad morbos cerebri sang. depurandum, febresq; omnes contin. & intermitt. S. Closs.*

V. SALIFICATIO.

1. *Sal:*

Sal ♀is ⊕-tum ex viride æris lixiviari potest beneficio ⋇, nimirum ⋇o aliquantulum abstracto, residu-

 um

um frigori exponitur, sic congelantur Cryſtalli.

2. *Aliter, ſecundum Thold. ex Baſil.*

℞. Reſiduam materiam, ex qua Tinctura Baſiliana extracta eſt, exicca, & affunde ▽m mellis, ut extrahatur: Sal abſtrahe tandem ▽m mellis, & digere cum 🜄.

Vires. *Sal ♀ calfacit intenſius quam reliqua Metallorum ſalia, corroborat ventriculum, cruditatesque inibi emendat, proinde flatibus, aliisque affectibus inde oriundis, v. gr. colico & ſimul medetur; uterum frigidum calfacit ejus ſuffocationem ſanat, menſtrua promovet, renum quoque morbis ſuccurrit.*

Doſis gran. 3. ad 8.

3. *Aliter.*

Calcina limaturam ♀is cum Sulphure, (eodem ſcil modo. quo ſupra ♂m calcinare docuimus,) hinc elixivia ſal coquendo cum ▽ fontana: aqua hac evaporata relinquitur ſal, ſeu ⊖m ♀is.

Vires. *Inſervire poterit loco ⊖i, ac proinde eadem indè Medicamenta parari poſſunt qua in ⊖o dedimus.*

VI. SVBLIMATIO.

Sulph. ♀.

⊕ vel ⊕ ſublimatur cum ✳co edulcor. V. infra.

Flores ♀

Fac lixivium ex ℔. ij. ♆ & ℔. ✳ hoc coagula in ſalem, quem M. cum part. iij. boli communis, & ſpiritus albos educ inſtar ▽F, △ per gradus aucto, Rectificentur.

℞ Hujus menſtrui part. IV. limat. ♀is (aut quod melius Virid. Æris, part. I. pone inter ⊣F vaſe obturato, ſolvetur metallum inſenſibiliter, affunde aliud, tantiſper, donec feces nigræ & leves tantum ſuperſint, aq. ſolventem abſtrahe, quod remanſerit urge △ aperto in cucurb. ita elevabitur metallum in flores ſubſidio reſolubiles in Balſamum viride.

Vires. *Vſus ejus eſt in Vlceribus cacoëthicis, ſi verò eoſdem à ♒bus ✳ci vindicaris, tunc ſecurè & abſque morſu Vulnera & ulcera quævis exiccant. Empl. & Unguentis permixti.*

Ex commun. ejusdem S. Croſſei. Oleum Virid. Æris cauſticum ejusdem.

℞ Virid. Æris part. I. Sal. nitr. part. ij. ponatur in catillo, incendantur carbone donec deflagrarint, quod remanet ſolvatur in cellâ per deliquium, vel in veſicâ ſuillâ diligenter claurâ in aqu. demerſa. Valet ad puſtulas ♀eas & verrucas abſumendas.

CAPVT XIII.

De Plumbo.

AD tertiam progredimur Metallorum Classem, quæ Metalla ignobilia minus dura continet, Plumbum scil. ac Stannum.

Præparationes sunt.

1. Purificatio. 2. Calcinatio. 3. Sublimatio. 4. Destillatio. 5. Extractio, quibus addi possunt Mercurificatio, Salificatio & Liquatio.

Plumbum Metallum est vilissimum, constans ex Sulphure indigesto, Sale aluminoso ac ☿io, naturam ♀ialem æmulante.

Dicitur Saturnus, quia tùm macrocosmico, tùm microcosmico Saturno, id est lieni consecratum statuitur. Græcè Μόλυβδος. Germanicè Bley.

Vires. *Refrigerat, adstringit, incrassat &c. libidinem reprimit, ulcera carnibus implet, cicatrice obducit excrescentiisque liberat, ulceribus cheroniis, quæ vocant malignis, cancrosis & putredinosis; tùm per se, tùm quibusdam aliis permistum, convenit.*

I. *PVRGATIO.*

Fundatur ♄, dumque fluit, injice aliquid ceræ vel axungiæ aurigarum (Wagenschmier) ut efflagraret, hinc effunde in aquam (calidam.)

II. *CALCINATIO.*

1. *Incineratoria.*

Funditur plumbum, auctoque igni ut olla candeat, continuâ agitatione reducitur in cinerem, seu calcem cineream.

2. *Reverberatoria.*

Unde Minium Officinarum.

Calx illa ♄i continua agitatione reverberatur ulterius ut rubescat.

N. *In reverberatione cave ne iterum fluat; alioquin in plumbum de novo convertetur.*

3. *Cementatoria.*

Unde Plumbum ustum Offic.

Fiat S. S. S. ex ♄i bracteis & Sulphure pulverisato, uraturq; hac ratione ♄: post ustionem sæpius abluatur & resiccetur. Et hoc est plumbum ustum Officinarum, quod lavari potest, ut Cadmia. *Dioscorid.*

4. *Immersiva.*

Etsi ♄us beneficio cujuslibet liquoris acidi calcinari possit, quales sunt, 🜆, 🜅, Sal. communis, Sal. nitri, ⊕i, 🜋 in Officinis contenti rarissimè reliquis utimur.

Unde

1. *Saccharum sive Sal ♄i.*

℞. Calcis ♄i, vel minii, q. v. affunde 🜋, stent aliquandiu, extrahaturque s. a. decantatos liquores filtra, humiditatemque abstrahendo coagula: sic habes Sal ♄i, quod iteratis

 solutio-

solutionibus ac coagulationibus, (primo in 🜊, dein quoque in 🜄,) purificari, & tandem ad cryſtalliſandum reponi poterit, rejectis in operatione fecibus.

N. 1. *Quidam à Sale illo ♄i 🜊 aliquoties (3) cohobando abſtrahunt, hinc affundant 🜈, cohobantq; itidem vicibus tribus.*

N. 2. *Simili modo & ex ♄ granulato ſal elici poteſt, quod præſtat priori.*

N. 3. *Si 🜊 acuaveris 🜩u ⊕i, vel Sal. nitri facilius negotium perficietur.*

N. 4. *Sal ♄i cryſtalliſatum ſi in cellam repoſueris, liqueſcet paulatim, atque hac ratione 🝆 ♄i per deliquium acquiri poteſt.*

N. 5. *Fit ex hoc Sale & Balſamus ♄i, quem vide in Lithargyrio.*

Aliter.

℞. Laminas aliquot ♄i tenuiſſimas, ſuſpende partim in cucurbita ſupra 🜊, partim quoque ipſi 🜊 immerge. Hinc deſtilla cum cohobiis: deſtillatum hoc, cum eo, quod in fundo remanſit, filtra, addendoque ceruſſam, quæ laminis adhæret, digere aliquamdiu: tandem leniſſimo calore abſtrahe aliquotam 🜊 partem, reſiduumque repone ad cryſtalliſandum ſ. a. cryſtallos collectos purifica ſolvendo, coagulando. *Kesler. lib. 1. cap. 17.*

2. *Magiſterium* ♄i.

Solutioni ♄i inſtilla 🝆 Tart. p. 1. & præcipitabitur.

Vires. *Saccharum & Magiſterium* (*utriusque enim eadem ratio eſt,*) *intra corpus ſumptum, frigiditate ſua libidinem extinguit.*

Doſis gran. 4. 5. 6.

Extrinſecus, arcet libidinem, ſi umbilicus & priapus eo inungantur. (N. *Si viciſſim mederi velis, utere Balneo Laconico, & inunge umbilico 🝆 nucis moſchatæ deſtillatum.*) *Mira quoque præſtat in ulceribus corroſivis, malignis, cancroſis, impetiginibus, ambuſtis ac inflammationibus. Diſſolvit tumores duros & ſcirrhoſos, applicatur commodè contuſionibus, confertque inflammationibus rubedinią; oculorum, in 🜄 roſarum & euphraſiæ vel ciliis quoque impoſitum. Croll. Beg. Senn. in Inſt.*

N. *Sal ♄i cum Sal. nitr. in Cryſtallos concreſcit aſthmaticis proficuos, vide c. 23. ſub titulo Sal. nitri Saturniſati.*

3. *Aliud Magiſterium ♄i, Lac ♄i dictum.*

℞. Solve laminas ♄i in 🜩 ⊕i rectificat. vel 🜅, ex Sal. nit. & ⊖ ana) decanta: ſolutioni affunde 🜈 rectificat. vel aquam ſalſam, (i. e. aquam in qua ſal ſolutum) & præcipitabitur ♄us inſtar nivis, præcipitatum edulcora & exicca.

4. *Liquor lacteus ♄ni ad ulcera S. Cloſſ.*

Imbibe ℥j. ſalis ♄ni cum ℈j. Ol. Sulp. campanarii. ſtet per aliquot ☍ in frigido, iterumque eadem quantitate 🝆 irroretur & ſulphurari permittatur in phialâ, quam reple ℥iv. aqu. comm. & agita ut lacteſcat.

Vires.

Vires. *Hoc liquore lacteo imbuantur pittacia sive splenia dupl. & applicentur bis aut ter in ♂ calidè super ulcera dysepulotica citò cicatrice quæ obducentur.*

5. *Calcinatio Vaporosa: unde Cerusa.*

Suspendantur lamellæ ♄i supra ✠, ut vapores ab aceto elevati circumeant. Sic adhærescet paulatim Cerusa, quam derade, &c.

N. *Sublimationem in Mercurificatione videre licet.*

III. DESTILLATIO.

Unde

1. ♒ ♄i ardens.
2. ☋ flavum.
3. ☋ rubrum.

℞. Sacchar. ♄i (vel potius ☋ ♄i per deliq. destilla per retortam vitream lutatam in excipul. capaciss. juncturis bene clausis, △ gradatim adhibito, donec rubræ guttæ cadant, nihilque amplius extillet.

N. *Destillatus hic liquor quatuor diversa menstrua exhibere aptus est. Spiritum scil. ardentem, ☋ flavum, phlegma, & ☋ rubrum: quorum separatio fit per retortam vitream in MB vel cinere, receptaculis scil. pro diversitate liquoris extillantis, mutatis.*

Cognoscitur autem diversitas liquoris, ♒ ardens prodit sine ullis venulis in collo retortæ apparentibus, ☋ flavum, cum venulis obliquis, ceu vinum ardens: phlegma cum venulis rectis: relinquitur ☋ rubicundum in fundo: phlegma separatur ab ☋ flavo seorsimque suscipiendum est.

Vires. ♒ *sudorificus est, hinc prodest in Peste, Melancholia Hypoch. Febribus ardentibus, Lue venerea, & sim.*

Dosis gut. 2. 3. Tentzel.

N. 1. *Venereum appetitum infringit.*

N. 2. ☋ *flavum ♂ aliquot digestum rubescit.*

N. 3. *Cum spiritu & phlegmate solvuntur & præcipitantur perlæ ad tincturam inde conficiendam. Vide tincturam Perlarum.*

Cum ☋ flavescente fit solutio. ☉. vide de ☉.

☋ *rubicundum mundificat ac sanat vulnera. sillinatur.*

☋ *mundificat idem vulnera.*

Vide Beguin. lib. 2. cap. 4. Hartmann. in Croll. Sennert. Institut. Kesler. libr. 4. cap. 57.

4 ☋ ♄i *balsamicum.*

℞. Balsamum ♄i Terebinthinatum, destilla per ♋, igne nudo gradatim adhibito. Prima stillat ♒. Terebinthinæ, tandem ☋ ♄i balsamicum, suscipe seorsim.

Vires. *Maximarum est virium in cancrosis, æsthiomenis & cæteris malignis ulceribus.*

V. SUBLIMATIO.

Unde

Sal ♄i volatile.

℞. Min. ♄i. q. v. solve in ⚹ solve quoque sal fusum in ▽. com. Utrumque confunde. Sic ex templo ⚻bitur pulvis albiss. qui probè edulcorandus & exiccandus.

N. *Hoc*

N. *Hoc Sal laminæ ferreæ radenti impositum liquescit instar ceræ neque effundit.*

Ex communicatione Cl. D. Ioelis Langelot.

V. EXTRACTIO:
Unde

1. Sulphur ♄i, seu ♂ supernatans.

℞. Mannæ ♄i, circula aliquamdiu cum 🜅 rectificatiss. abstrahe 🜅 gradatim: sic ascendet tandem & ♂ ♄i, supernatans.

N. *Si ♂ hoc cum 🜅 denuò circules tandem fragrantissimo imbuetur odore.*

Vires. *Maximarum est virium in affectibus pulmonum, phthisi, &c. Dn. D. Paulus Keller.*

2. Tinctura.

℞. Cryſtall. ♄i cum ⚹ fact. extrahe cum ♂o juniperi, ac rubeſcet ♂ abſtrahe, ſi placet, & ſerva, vel digere cum 🜅, iterumque abſtrahe.

N. *Remanet materia post extractionem sali extrahendo idonea.*

3. Alia.

℞. Cryſtall. ♄ (cum ⚹ factor. & edulcorator.) q. v. extrahe cum 🜅, filtra, digerendo defeca,) ſubſident enim feces,) abſtrahe tandem 🜅, & remanet Tinctura in fundo rubra. *Kesler. lib. 4. cap. 70.*

Dosis 2. 3.

4. Alia Tinctura ♄i elaboratior.

℞. Sal ♄i cryſtalliſat. q. v. affunde 🜄 pluvial. ſæpius (8.) deſtillatam, ſolveque quoad poteris, & decanta. Decantatos liquores deſtilla in MB ad ſiccitatem. Hinc affunde ~m mellis, circula per menſem, ac deſtilla cum cohobiis, multoties repetitis. Tandem abſtrahe mellis ~m, remanentique Eſſentiæ, adde Sal com. ex ⊕ ♄i extractum & cum 🜅 Tartariſato, per menſem unum ac alterum circula. Hinc 🜅 abſtrahe, remanebitq; Magiſterium ſeu Tinctura ♄ rubicundiſſima.

N. *Hic inserere placet quæ Etzlerus de ♄ habet in Isagoge sua: Ex plumbo,* inquit, *conficiuntur medicamenta facientia ad longævitatem: Calcinetur plumbum per vapidi attractionem, & per menstruum debitum extrahatur tinctura. Hæc postmodum abstracto menstruo per debitam calcinationem & circulationem convertitur in lapidem rubicundum pellucidum.*

Uſus. *Præstantissima est Medicina in Mania, Melancholia, Quartana, Phthisi, Lienem aperit, in Melancholia Hypochondriaca apprimè conveniens est.*

5. Alia Tinctura, Manna ♄i dicta.

℞. laminat. q. v. extrahe Tincturam cum ~u ♄i eſſentificato, filtra & abſtrahe.

6. Cremor ♄ni S. Closs.
& inde Tinctura.

♃ ⚹ partes x. ~ Sal. communis part. ij. mineræ ♄i in alcool redact. part. I, Digere per octiduum in ⊟, vel plus donec

donec dulcescat ✳ solutum filtra & inter exhalandum sæpius cochleari vitreo subleva cuticulam seu Cremorem glaciatum nivis instar splendentem, dum ejus suffic. quantit. habeas, reliquum crystallizetur & ad alios usus servetur.

7. Lapis & Tinctura.

Cremorem hunc indito vasi fixatorio H.S. in capellâ ⊑ da △ primo leviss. per 40. ☌, cavendo ne fluat materia (ut in sale ♄ vulgari accidit inevitabiliter) quibus elapsis proba super laminam candentem, an fluat cum fumo, si sic continua △ in eodem gradu, donec fumare desinat, & citrinari incipiat, tùm △ auge dum crocescat, auge fortius ad rubedinem usque totalem pulv. è quo Tinctura cum 🜄 non difficulter postea habetur.

Vires. *Valet ad morbos ♄inos.*

8. Tinctura facilior.

♃ minii ♄i part. v. silicum calcinat. part. ij. terantur diutissimè, fluant, in tigillo △ per gradus adhibito donec in lapidem Rubini æmulum colliquescat, qui tritus Tincturam suam in 🜄 Tartarisatum deponit. Ex comm. S. Closs.

N. *Hoc Rubino ♄ni vel sequenti vitro ♄ni videtur intelligendus Glauberus prima parte furnorum p. 80. ubi calcem politam ♄ni miscet cum Sal. com. Tartari & inde destillat Spiritum gradatorium, & liquorem viridem per deliquium ex ☠ excipit. Vel fiat Rubinus ex calce ♄ni sive minio ut est in pag. 151. secundæ partis Glauber.*

6. Tinctura ex Vitro ♄i.

♄nus vi expressivâ △ follium super testâ probatoriâ redigitur in gummi flavum coloris arantii, transparens, fusile non vaporans in △, estque aqua illa viscosa mineralis quam Rhodianus ait omnium metallorum colores, odores & sapores ad se trahere, cum conservatione facultatis vegetativæ (vide sis Beguinum tit. de spiritu ardente ♄ni) quod sic fit. Spiritus metallorum: Misce calcem cujuscunque volueris metalli cum hoc Gummate Mariæ, mixturam arte fusoriâ redige in Encauston sive Smaltum opacum, quod in pulv. redactum facilè Tincturam suam ✳ communicat, scil. ☾ & ♃ subflavum colorem, ♄nus ex luteo virescentem, ♀ parasinum, ♂ sanguinem, ☉ hyacinthinum impertitur. Solvente verò abstracto, restitans inde gummi mittitur in ♎ extillaturque fumus albus, opacus, tactu frigidus, quod tandem in Oleum abit naturæ vegetativæ, *Basil. Vigenerius.*

V. MERCURIFICATIO.

Unde

1. ☿*ius* ♄*i.*

℞. Sal. com. ♄i, q. v. ♉ ✳ p. d ad emin. 2. digit. digere in cinere ☌ ℘ 14. Dein destilla & tandem auctiori △ sublima. Flores tere optimè cum ✳ Saleque com. ac habebis ☿m currentem ♄i. *Kesler. lib. 1. cap. 29.*

2. *Aliter.*

℞. Calc. ♄i, (per ▽F ex ⊖ & Sal. nit.) optimè edulcorat. Cryſtall. Sal. nitr. puriſ. ana. ſublima per cucurbitam tabulatam, flores tere cum ✠.

N. *Antequam affundatur ▽F, digerenda eſt limatura ♄ ☌ ♂ (14) cum lixivio, ex ✳ Sal. com. Tart. & ♆ in ▽ vel ✕ quo lixivio dein evaporato, ♄ terendus eſt ſupra Porphyr. Keſler. l. 4. c. 82.*

3. *Aliter.*

Fiat lixivium ex ciner. clavell. ℔. 1. ciner. ſarment. vitis. ℔. iv. ♆, ℔. 1. ſilic. uſt. ℔. ij. cum ✕. In hoc lixivio ſolve ♄ limat. Et quando lixivium lacteſcit, injice Borrac. ℥ ⅔. (ſcil. reſpectu ♄ i injecti) ut ſolvatur: dein deſtilla gradatim, extillabit tandem in receptaculum ☿ currens.

4. *Aliter.*

♃ aqu. ✳ ci ſublimati & in cella reſoluti ℥ ij. ol. Tart. ſpir. Sal. nitr. ana. ℥ iß. M. digere per biduum in lapidem.

♃ hujus lapidis pulveriſ. ℥ j laminarũ ♄ ni ℥ ij. laminæ ſolvantur in ℥ iv. ⌒us Sal. nit. ſolutio projiciatur ſuper lapidem putrefiat per menſem aut ultra, abſtrahatur ⌒us usque ad liquorem cum cohobio terno, tandem detur △ ⌒atorius ut calx ♄ ni aſcendat, quam digere cum ▽ fortificato ✳ co & ſale Tart. per diem naturalem, agita inter digitos, & calx ad vitam excitabitur.

SALIFICATIO.

Sal ♄ i verum.

℞. Materiam quæ remanſit poſt extractionem cum ☋ juniperi peractam, ſicca optimè, ut oleoſitas penitus conſumatur: extrahe Sal. com. cum ✕ [ſic extrahitur Sal. com. quod ante extractionem impediebatur, quo minus reſolvi poterat] abſtrahe ✕, ac repone ad cryſtalliſandum, Cryſtallos clarifica abſtrahendo ▽ ſerva. *Baſilius in Teſt. & hinc Tholdius.*

Vires. *Refrigerat vehementer & exiccat, proindè ſemen extinguit.*

Doſis g. 4.

Extrinſecus medetur oculorum rubedini, ulceribus q; totius corporis.

N. *Si Oleum ſeu Liquorem expetis, per deliquium id ex ſale habere poteris.*

CAPUT XIV.

De Stanno.

STannum eſt Metallum molle, album, ſplendens cum livore quodam, conſtans ex ☿ io puriore (in genere ignobiliorum,) molliore fugacioreque quam Metalla duriora, fixiore vero quam plumbum, & Sulphure albo minus maturo.

Dicitur Hermeticis Jupiter, quod Jovi macrocoſmico ſympathicè conveniat, & proinde Jovi microcoſmico, id eſt, Epati: nonnullis, plumbum album. Germ. Zin/ Weißbley.

Vires.

Vires. *Præterquam quod Epati convenit, uteri morbis peculiariter quoque dicatur.*

I. PURGATIO.

Funditur ad ignem, atque interfundendum superinjicitur aliquid sevi, ceræ, vel mellis, ut comburatur. Hinc effunde in ▽ m calidam.

N. *Purgari quoque potest per sublimationem, vide infra.*

II. CALCINATIO.

1. *Incinerationis, &*
2. *Reverberationis.*

Fiunt eodem modo, quo ♄ calcinare docuimus.

3. *Immersionis,*

Fit itidem immergendo, liquoribus acidis ac corrosivis, ut in ♄, usitatissimè tamen per ⚹.

Unde

1. *Sal ♃ is.*

Vide Saccharum seu Sal ♄ i, ad cujus modum ut parari & crystallisari, ita & cum 🜅 exaltari poterit.

N. 1. *Nisi ♃ optimè fuerit reverberatus nihil effeceris.*

N. 2. *Simili modo & ex floribus Sal conficere licet.*

Vires. *Præstantissimum ac præsentissimum est remedium in uteri suffocationibus, quas admiraculum compescit, tam intrinsecus quàm extrinsecus adhibitum. Commendatur itidem extrinsecus ad omnia ulcera fœtida, fistulas, cancrum, & alia esthiomena.*

Dosis g. ij. iij. iiij. &c. repetitis vicibus.

2. *Magisterium.*

Fit quoque simili modo per præcipitationem. *V. Mynf. armam.*

N. *Paravi quondam Magisterium ♃ is solvendo scil. reverberatum in ⚹ præcipitandoque per ≈m ⊖i, verùm cum alia vice, idem ex calce ♃ is, à Stannariis empta meditarer, nihil effeci. Præcipitatio autem subsecuta est instillando urinam.*

Vires. *Eædem sunt cum priori.*

4. *Calcinatio Vaporosa.*

Similiter quoque in ♄ o dictum peragi potest.

III. DESTILLATIO.

Destillationi quoque eidem obedit, cum ♄ o, unde lectorem eò remittimus.

Hinc

1. *♃ Diaphoreticum Beguini.*

℞. ♃. optimè limati vel calcinati, ℥ij. ♁t; ℥iv. Misc. & destilla per retortam, ex arena vel igne nudo gradatim adhibito, idque in excipulum ▽ semiplenum & præcipitabitur pulvis, quem lava, exicca & serva.

N. 1. *Cum incipit destillare ignem suppressum adhibe, ut calor sit moderatus.*

N. 2. *Pulveris hujus origo potius ☿ io adscribenda quam ♃ i. Sunt tamen qui statuant pulv. hunc nil esse aliud quam partem puriorem ♃ per ≈us salinos & ⊖latos calcinatam solutam atque extillantem, cum per fusionem abeat in Regulum ♃ ut ille in Regulum ♁ ij redibat. Hinc Antihecticum Poterij.*

N. 3. *Aqua residua ∽u ⊕i philosophico impregnata, destillationi subjici poterit, ut inde habeatur ∽ ⊕i philosophicus, modo supra in ∽u ⊕i descripto.*

N. 4. *Si post extillatum butyrum Joviale ignem suppressionis per gradus dederis, tunc in collum ⌒ sublimabuntur floris argentei.*

Dosis. g. 4. 5. 6. Beg.

2. *Sulphur ♃is, seu 🝆 supernatans.*

Elici potest ex Manna ♃is; modum vide in ♄o.

N. *Eadem ratione quoque fragrans reddi poterit.*

3. *Gummi Joviale sublimatum & Oleum S. Closs.*

℞. Limat ♃ ℥ij. ☿ ∽ti ℥vi. M. manu celeri, pone in ⌒ collo peramplo instructam, pelle per ∴ ∽um semper fumosum, postea butyrum, indeque ☿ vivus in copia exibunt tandem adhibito suppressionis igne elevabitur tota ♃ substantia, gummatis grisei ac præduri specie, paucis admodum fecibus rubris in fundo subsistentibus. Hoc gummi statim pulverisandum est, aliàs subsidio humescit, deinde super tabula ♂ stanno obductâ collocandum in vinariâ ubi colliquescet in oleum flavum.

4. *Sulphur ♃.*

Id quod remanet non colliquatum super laminâ ♂. M. cum fecibus superioribus affunde 🜆 digere per quadriduum abstracto 🜆 reperies Sulph. rubrum ♃is instar Minii.

5. *Sal ♃.*

Resolve hoc Sulph. in aq. communi, vel per se, in humido liquescat, filtra. coagula solve. iterum erit coloris Smaragdini cum quadam dulcedine.

Vires. Oleum numeratur inter solventia metallorum, Sulph. & sal externis tantum usibus inserviunt, spiritus verò ♃ (quem ideò semper fumosum vocavi, quod in nullo vase absque effumatione sensibili possit contineri) Gangrenas solo attactu curat.

6. *Crystalli ♃ ejusdem.*

℞. Superioris ∽us fumantis ex ♃ instar aquæ claræ proliciti quantum videbitur, affunde per vices parum 🜄 tincturâ salis Tartari impregnati, elevabuntur bullæ cum strepitu & fumo, perge instillando, donec cesset tumultuatio, pone vas inter calidos 🝗, & fiet coagulatum nigrum picis instar, da ignem ♎ationis & surgent Crystalli albi fusiles velut cera.

Qui Ulcera scrophulosa cancrosaque curant inurendo profundam Escharam, quâ sublatâ, balsamo Sulphuris ad cicatricem perducuntur.

V. SUBLIMATIO.

℞. Calc. ♃ [e. gr. per 🜃] sublima per ollas cucurbitæ tubulatæ impositas, admodum quo flores ♁ii parantur. Nimirum calx illa per vices injicitur, tubulique foramen ab injectione obturatur.

N. 1. *Pa-*

N. 1. *Parum interest, an calcem vel limaturam ♃ is receperis.*

N. 2. *Flores hi nihil aliud sunt, quam ♃ depuratum.*

V. EXTRACTIO:
Unde
Tinctura Basiliana.

℞. Laminas ♃is, cementa cum pumice, (terna calcinatione restinctoria in Vino,) calcinato, subtilissimeque pulverisato, in ✛bulo benè lutato & clauso, ☌ ℘ (5.) per gradus △. Deinde derade pulverem de laminis, eique extrahe s.a. Tincturam cum ⚹. Postmodum abstrahe ⚹, & habes Tincturam ♃i. *Tholdius.*

VI. SALIFICATIO.
Unde
Sal verum.

℞. Residuum ex quo beneficio ⚹ Tinctura prior Basil. extracta est, affunde ▽m mellis, stentque per aliquot ☌ ℘. Sic elicitur Sal, quod abstracta postmodum ▽a mellis, fit conspicuum. *Tholdius.*

Vires. *Conducit ad Epilepsiam, Melancholiam, Vertiginem: Catarrhos exiccat, præcipuè qui ad oculos destillant.*

Dosis. 6. ad ℈j. vel ℈ij.

VII. MERCURIFICATIO.

Missa est mihi descriptio ☿ii ♃ Mompelio pro certissimâ, quam in Cent. 1. Kesleri artic. 22. postmodum reperi, ideoque eam non adscripsi. Si quid ☿iis metallicis tribuendum est, hæc certè non erit momenti minimi, cum in eâ Sulph. impurum comburatur cum Sal. nit. deinde pars ☿alis ascendat per ♎ationem, quæ tandem putrefactione & ebullitione in ☿um currentem reducitur. *S. Closs.*

Caput XV.
De Mercurio.

Metallis subjungimus Mineralia Metallis finitima, quæ si Semi-Metalla appellare libet, non magni refert. Suntque ☿ ♁ ♁.

Mercurius nihil aliud est, quam liquor mineralis, seu metallicus volatilis, metallis & præ aliis ☉i avidè adhærescens.

Dicitur Argentum vivum, Hydrargyros. Arabicè Zaibar, vel Zibach. Barbarè, Azock, Azoth. Germ. Quecksilber.

Est nativus (*de quo hic,*) & artificialis, è metallis extractus, qui & Mercurius corporum dicitur.

Nativus Virgineus etsi nonnunquam per se ipsâ naturâ operatrice, separatus inveniatur: plerumque tamen ex terra minerali, quam cinnabarim vocant, vi ignis evocatur. Vide ☿ ex plantis apud Borell. c. 3.

Delectus.

Mercurius non æque bonus omnis existit, sed variat, tùm ratione matricis, seu loci natalis, tùm ratione inquinamentoruum quibus nonnunquam per se in terrâ conspurcatus est, nonnunquam & à malevolis adulteratus venditur.

Natali loco censetur optimus, qui eruitur è mineris vicinis auro vel argento, & hinc præfertur Hispanicus & Ungaricus.

Inquinamentorum ratione prævalet, qui minus scatet commixtione arsenicali, antimoniali, saturnina, cadmiosa, quibus nonnunquam in terræ cuniculis venenosus redditur, hinc & qui minus falsaria artificis manu adulteratus est: adulterare enim eum adeò exactè norunt, (plumbi scil. & ☿ii beneficio Bismuthique commixtione,) ut quoque simul per corium transire æquè ea queant, adeoque difficile sit fucum cognoscere. Eapropter ne qua incautus decipiaris, non è re erit, hæc bonitatis signa observare.

1. Mercurius censetur bonus, qui per retortam propulsus nihil recrementi relinquit.

2. Qui in cochleari argenteo evaporationi super prunis expositus maculam cochleari relinquit flavam, aut albicantem, non nigram aut fuscam.

Vires. *Internè mundificat sanguinem ab inquinamento, præcipuè venereo: Fugat lumbricos, difficilem promovet partum, &c. Externè inunctus, sanat scabiem omnis generis, fugat pediculos, resolvit duros tumores. De collo suspensus, præservat à peste, & (ut nonnulli volunt,) ab incantatione, fascinationeque. Imo quoad ejus præparata, nulla res in Officinis est, si ♁ excipias, ex qua major medicamentorum supellex elici possit, quam ex ☿io. Suppeditat enim purgantia, sudorifera, mundificantia vulnera, acrimoniam, (præcipuè in Gonorrhæa,) lenientia, ut patebit in formis medicamentorum inde paratis.*

Usus ☿ii crudi internus & externus est. Intrinsecus tamen rarius adhibetur, extrinsecus sæpius. Modus applicandi intrinsecus est in pilulis, e. g. Barbarossæ. Quinimo cum certo quodam succo pulverisari ac exhiberi potest.

N. *Si ☿m, (sive crudum, sive præparatum,) exhiberi intrinsecus volueris, convenientius in pilulis exhibetur, quam in alia aliqua medicamenti forma, ne dentes scil. quibus noxius est, tangat.*

Usus externus est in unguentis, (in quibus penitus disparet,) in Emplastris (quæ in scabie) complicaturis saltem articulorum adhibentur. Sed cave ne nimium adhibeas. Etenim cum salivatione oris putredinem inducit, loco quocunque applicatus, id quod de præcipitato similiter observatum est.

Præcipitationes ☿ii sunt.

1. Purgatio. 2. Calcinatio & Præcipitatio. 3. Sublimatio. 4. Destillatio. 5. Extractio. 6. Liquatio. 7. Salificatio.

I. PURGATIO.

Purgatur ☿. 1. *Expressione*, per corium, qua fecibus crassis in corio remanentibus ☿ transit.

N. *Et metalla si benè admixta sint simul transeunt.*

2. *Lotione.*

Lavetur autem vel per ✠ simpliciter, aut cum Sal. comm. mixtum, vel per lixivium calcis vivæ, & cinerum clavellatorum, vel etiam per lixivium saponariorum, sæpius nimirum cum his agitando, & vicissim à sordibus eluendo.

Quinimo purgatur quoque agitatione forti cum 🜄 in vitro obturato, separatur enim nigredo ad latera.

3. *Destillatione.*

Nimirum destillatur in arena per retortam igne sat forti, idque per se, id est, sine additione, vel addito sale Tartari, calce viva, & simil. Optimè vero purgatur amalgamando cum metallis perfectis, ac postmodum per retortam, à corpore admixto separando.

N. 1. *Sequestrari quoque potest ☿ purissimus, per reductionem ex ☿ io.*

N. 2. *Purgationes quò sæpius iteraveris eo puriorem ☿ m colliges.*

N. 3. *Optima purgatio fit à metallis perfectis aliquoties cohobando.*

II. CALCINATIO & PRÆCIPITATIO.

Calcinatio ☿ ii comuniter præcipitatio dici solet, voce tamen minus accurata, & nimis stricta, quippe quæ solam secessionem ad fundum sonat: nihilominus tamen morem hunc sequar, calcinationemque Præcipitationis voce exprimam, adeoque ☿ s calcinatus nomine Præcipitati veniet, qui vel sine Metallis vel cum Metallis.

Est itaq; sine Met.

1. *Præcipitatio ☿ ij per se.*

℞. ☿ puriss. ℥ij. vel q. v. injice in phiolam, (peculiariter in hunc usum factam, infernè scil. latam, supernè compressam, intus rostro angustissimi orificii in ventrem usque producto,) ut tantummodo fundus operiatur: phialæ exactè ad æquilibrium in arenam collocatæ, [ut ☿ æquali crassitie ubique fundum tegat,] subdatur 🜂 primo lentus, post fortior, donec ☿ in pulverem rubicundissimum iustar cinnabaris conversus sit: hunc ablue 🜂 is cordialibus, vel 🜄.

N. *Labor est multorum dierum (30.)*

Vires. *Sudores valde movet, luem & sexies vel septies exhibitus penitus eradicat. Febres omnes tollit. Lumbricos eliminat.*

Dosis à g. iv. ad vj.

N. 1. *Ut plurimum vomitum quoque movet sat violentum.*

2. *Præstantior erit præcipitatus, si fiat cum $\frac{1}{8}$. ☉ is, vel ☾ æ.*

Sennert. Instit. Hartman. in Croll. Tentzel. Beguin.

3. *Potest quoque præcipitari eadem ratio-*

ratione & amalgama ☉is & ☽a, de quibus Crollius. Præcipitavi aliquando, inquit, *amalgamata ☉is & ☽a, seorsim per duos annos, & quamvis pulverem rubicundum nanciscerer, tamen nondum erat debitè fixus, nec usum Medicum commodè adhiberi poterat, sine ulteriori præparatione. Hæc Crollius.*

Verum me hercle quia præcipitatus per se exhibetur, quid vetet, quo minus præcipitatus hic ☉ris, ☽risvè exhiberi possit, non video.

2. ☿ *præcipitatio per silices.*

℞. ☿ii puri ℥ij aut ad summum iij.

Silicum magnitud. fabar. ℔.ij.

Detine in △e arenæ, [aliquoties circumvolvendo, ac ☿m lateribus adhærentem detrudendo,] donec ☿ planè fuerit præcipitatus, & silicibus adhærescat: Hinc ☿m à silicibus concussione separa ac serva.

Vires ac Dosis convenit cum præcedenti.

Hartman. in Croll. Kesler. lib. 1. centur. 50.

3. ☿ *fixatus, Panacæa.*

℞. ☿ viv. purg. ℥iij. Sulph. citrin. ℥ij. ⚹ ℥1ß. Misce exactè; donec nihil ☿ appareat. Postea sublima, sublimatũ semper de novo cum fecibus tritum sublima iterum, tandem auge △, ut candescat: Id quod in fundo remanet fixum, medicina est secretissima.

Vires. *Omnes humores noxios exiccat, perque diaphoresin expellit.*

Dosis ℈ß. ℈j. ʒß.

4. ☿ *præcipitatus per 🝆 Sulph.*

℞. ☿ii, purgat. ℔. 1. ß. affunde 🝆 Sulph. per camp. ℔. 1. digere per dies (2.) in arena, ac destilla postea per 🝭m vitream, cum cohobiis tribus. Quarta vice, si libet aliquid recentis 🝆 Sulph. affunde, △mque in fine auge, ut 🝭 incandescat: sic massam habes albam, quam postquam aqua calida abluta fuerit, tere, inque phiola saltem gossypio obturatâ, △i arenæ vehementissimo per ♂ ℘ (octo) committe, ut si quid vivi supersit ☿ii, sublimetur. Hunc denique ☿m fixum trina desuper 🜅 incensione ulterius correctum serva.

N. *Eodem modo poterit quoq; ☿ præcipitari cum* 🜊u 🜖i.

Vires. *Purgat omnes vitiosos humores, resolvit catarrhos, contra infirmitates ex humorum putredine remedium est, quo in morbis deploratis vix experiri licet præsentius: Hinc utile est in Hydrope, Podagra, Lue Venerea, Venenis, Peste, Febribus, Vlceribus malignis, Scabie.*

Dosis à gr. 3. ad 6.

Croll. Sennert. in Institut. Beguin. Vntzer. de ☿.

5. ☿ *præcipit. per 🝆 🜖i rubic.*

℞. ☿ purific. q. v. digere cum 🝆 🜖i rubicundo, donec sub forma liquidâ penitus ☿ lateat: Abstrahe 🝆 per

per ◯~m in arena, & restabit præcipitatus in fundo.

N. *Ex hoc fit vitrum ☿ii, quod vide infra.*

Disput. Chymico-Med. Hartmann. 7. th. 127. Basil.

6. *☿ præcipit. per ∽m Sal. nit. ☿ius Corollatus.*

℞. ☿ purificat. ∽m Sal. nitri, optimè rectific. ana ℥iv. digere, ut solvatur penitus ☿. Hinc abstrahe ∽m Sal. nitri [in arena per phialam longi colli,] ☿io relicto trito affunde denuo tantundem novi ∽ Sal. nit. ac abstrahe, idq; vel tertiâ vice, videbis in fundo ☿m corallatum elegantem, quem △ l. paululum igniendo calcina.

Dulcis est & sine corrosiva facultate.

Usus idem est, qui Corallini & quidem felicior. Croll. Hartm. in Croll.

7. *☿ præcipitatus per ▽ ovorum.*

℞. ☿ purific. q. v. affunde ▽ destillatum ex ovis ad duritiem coctis, & præcipitabitur in pulverem. Huic pulveri affunde sæpius ▽ eandem, destillatam scil. à putaminibus ovorum calcinatis, cohobaque igne cinerum, donec ☿ sit conversus in pulverem rubrum & dulcem.

N. *Paracelsus vocat Balsamum.*

Vires. *Curat ulcera colli vesicæ, etiam quæ æstimantur incurabilia, sanat vulnera & ulcera externa. Vntzer.*

8. *Præcipitatus per Tincturam Smiridis, Præcipitatus miraculosus dictus.*

Calcina Smiridem △ violentissimo, donec virescat, & lateribus ✠buli adhærescat, [aliquot horarum spatio fiet,] Extrahe dein Tincturam per ⚹ vel ♈ opt. decanta & abstrahe ad oleositatem.

℞. Hujus Tincturæ ℥j. ☿ii ℥iv. confunde, & præcipitabitur ☿ in momento: ☿m hunc, l. △ in ✠bulo candefac per horam; postea edulcora.

Vires. *Purgat leniter ἄνω καὶ κάτω.*

Dosis gran. 3. 4.

N. *☿ius hic purgat tantummodo per inferiora, si horis duabus igniatur, sin vero horis quinq; vel sex, evadit fixus ac diaphoreticus.*

2. *Aptior erit Smiris ad Tincturam eliciendam, si aliquoties in ▽ antea extinguatur.*

Beg. Gluckr. Kes. lib. 3. c. 42.

De solutione in ▽F communi.

9. *Præcipitatus communis.*

℞. ☿ puriss. p. 1. ▽F p. ij. solve ac præcipita, affundendo scil. ▽am salsam vel abstrahendo ▽F per destillationem cum cohobiis tribus. Præcipitatum edulcora iteratis ablutionibus, vel reverbera, ut à spiritibus ▽F liberetur.

Vires. *Purgat per inferiora & superiora.*

Dosis à g. 6. ad 12.

Beg. Hartm. in pract.

10. *Præcipitatus albus S. Closs. Vomitivo Catharcticus.*

Solve ℥ij. ✳ci in ℔ß. aq. font. & in eam projice ☿ii ♎ti in pulv. redacti ℥ij. Stent in loco calido, & intra bihorium fiet dissolutio integra. ☿ ♒ti. cui guttatim superfundes ☍ Tart. deliquiosi ℥j. aqua evadet lactea, sine subsidere, aquam decanta à pulvere albissimo, quem phlegmate mellis bis aut ter elues aut aq. communi calente dulcorabis.

Dosis ℈ß. *gr. xij. cum* ℥ij. *Confect. Hamech. in Syphylide, elephantiasi tineâ. sorphulis, decantatâ aquâ laventur loci scabiosi & Erysipelata præsertim* ♀ *ea, sic citò curantur.*

11. *Præcipitatus dulcis.*

Miscetur ☿ us crudus cum an. præcipitati rubri, superfuso 🜄 ex arte dulcificati & in calore arenæ detinentur per 20. ♂, sic enim sese mutuò coagulant & mitescunt.

CORRECTIO seu RECTIFICATIO PRÆCIPITATI.

1. Dissolve præcipitat. bulliendo in ✳ acri per hor. 6. &c. [ut totus dissolvatur,] dissolutioni superfunde 🜄 vel ☍ Tart. & præcipitabitur denuo, ablue igitur & sicca.

Dosis. g. 4. 5. 6. Untzer.

2. Digere præcipitat. per diem cum spiritu ⊖i, hinc abstrahe △ forti, (alii cohobant aliquoties,) super ☿ m affunde 🜄 ad eminent. digit 2. digere (2.) ♂ decantaque alium 🜄 denuo affunde, idque tertiâ vice repete. *Sennert. Institut.*

Vires. *Purgat per inferiora.*

N. *Alij abstrahunt* 🜄 *& cohobant aliquoties.*

3. Imbibe præcipitatum communem, [flavum vel album ▽ a rosarum aliquoties ablutum,] cum 🜄 opt. ac camphora ana, vicissimque 🜄 l. △ evoca.

Vires. *Purgat per inferiora, præcipuè materiam febrilem. Utilis quoque est in Peste morbisq; Epidemiis.*

N. *Ante Paroxysmum cum Theriaca exhibetur.*

Dosis à gr. 3. ad 6. Hartm. in Croll.

4. Vis vomitiva Præcipitatorum ☿ orum infringitur etiam, si in ♒ u- fluminis solvantur, reverberentur leniter & per aq. ovorum sæpius cohobatam figantur.

12 ☿ *præcipitatus incarnatus.*

℞. ☿ ℥j. solve in 🜄 ℥ij. solutioni adde ▽ calidæ ℥iij. ac infunde postea urinam sani hominis recentem, & præcipitabitur ☿ incarnatus ▽ â eluendus. *Hartm. in Croll.*

Vires. *Solam secessum movet.*

Dosis à gran. vj. ad x.

14. ☿ *Præcipitatus luteus.*

Fit, si loco urinæ, solutioni priori instillaveris ☍ Tart. p. d. sic præcipitabitur ☿ luteus, quem similiter lotione edulcora. *Hartm. in Croll.*

Vires.

Vires. *Vires & Dosin eandem cum priori obtinet.*

14. *Aliter ☿ praecipitatus ⊖-latus fixus, dulcificatus.*

℞. ☿ purific. solve in 🜅 [ex ⊖-℔ ij. & Sal. Nit. p. 1.] abstrahe & cohoba vice tertiâ: Hinc affunde ∽m ⊖-i rectifica, destillaque cohobando, (6.) postea affunde 🜈, cohobaque itidem aliquoties (decies) praecipitatum edulcora ▽is cordialibus ac serva. *Kesler. lib. 1. c. 2.*

15. *Praecipitatio ☿ ij egregia.*

Fac 🜅 ex Sal. Nit. ℔. ij. ⊖, ℔. 1. ⊙ non calcinat ℥x Sal. Com. ℥vi. In hac vel communi 🜅 solve ☿ ii purgat. quantum 🜅 solvere potis est; [alioquin non libenter fit praecipitatio,] solutioni affunde ▽ fontan. frigid. ℥ii. iij. stent aliquot horas extra △, ut praecipitetur ☿ post affunde multum ▽ ae frigid. atque repone ad subsidendum, praecipitatum edulcora, iteratâ ablutione, ac digere in vitro lati orificii sive XX l. △. ad siccitatem. Exiccato huic praecipitato affunde denuo ✳ acetr. p. iv. digere in MB per diem unum ac alterum in cucurb. probè obturata; tandemque ut ante in vitro lati orificii exicca. *Hartman. in Croll. Sennert. Institut.*

Dosis gran. 1. ad v. vel vj.

De Praecipitatis cum metallis.

1. *Praecipitatus ⊙laris.*

℞. 1. ⊙ puri & limat. vel lam. redacti ʒß. solve in 🜅 ex Sal. Com. [sine ✳] facta.

℞. 2. Vitr. ♁ii hyacinth. ʒß. solve in 🜅.

℞. 3. ☿ ii purgat. ʒiij. solve similiter in 🜅.

Solutiones omnes confunde, abstraheque ▽ per XX: hinc novam 🜆 affunde, saepiusque identidem evoca, idque tantisper, donec praecipitatus in ignita ferrea lamina nullum penitus fumum de se emittat. Postea praecipitatum totum calcina sub tegula, ut ∽ 🜆 omnes dissipentur. Tandem ab eodem 🜈 sexies destilla, atque denuo ☿m sub tegula lentè igniendo calcina.

Vires. *Summum est remedium mundificativum sanguinis ac totius corporis in lue venerea. Magnum quoq; fert solamen in Hydrope, pellit aquam per urinam, exiccat fontem. Prodest quoque in caduco, colica, quartana: ulceribus malignis ac cancrosis subvenit, & simil. Hartm. in Croll.*

2. *Praecipitatus ⊙laris regulinus, seu diaphoreticus.*

℞. 1. Regul. ♁. ʒj. solv. in 🜅 vel 🜆.

Confunde & abstrahe ad siccitatem in arena. Hinc edulcora aquâ & spiritum ♉ aliquoties (septies) desuper cohoba, subinde novum spiritum affundendo. Tandem edulcora denuo, ac 🜈 ternâ vice inde destilla, ad siccitatem pulveris flavi.

Vires. *Praestantissimum est sudorificum in omnibus morbis, qui diaphoresin requirunt.*

Dosis gran. 3. 4.

N. *Ut regulus eò felicius solvatur, imbibe aliquoties ejus pulverem ♒, hinc solve.*

3. *Hercules Bovii.*

Huic finitimus est Hercules [potius aurum vitæ,] Bovii qui nihil est aliud quam ☿ præcipitatus ☉laris cum vitro ♁ii conjunctus.

Nimirum.

℞. ☉ purific. ℥j. ☿. purific. ℥iv. utrumque solvit seorsim in ♒. Solutionem utramque confusam destillat (△ graduali, & in fine aucto (per retortam: præcipitatum quod in fundo remansit, ut & sublimatum, quod parietibus, vel collo retortæ adhæret, solvit iterum in ♒ nova, & destillat, idq; repetit tantisper, donec tota materia in præcipitatum convertatur. Postea calcinat supra ferrum ignitum ad figendos spiritus corrosivos, & denique edulcorat.

Vires. *Ex mente Bovii omnibus aliis catarcticorum speciebus, antecellit: Estq; domitor vermium, Luis ♀, Petechiarum, Pestis, Quartanæ, & aliorum incurabilium morborum.*

Dosis à g. 3. ad 6. vel 8. cum Sacchara rosato, & in ovo vel brodio, vel in pululis, imprimis, si conjungatur cum Scammonio, & humectetur ▽ vitæ, quæ desuper comburatur. Tentzel. sect. 3. panchymag. Mercuriali.

4. *Aurum vitæ, Hartmann.*

1. ℞. ☉ purgat. ℥ß. solve in ♒ ℥ij. servando solutionem in calido.

2. ℞. Mercurii crud. purific. ℥vi. solve in ▽F commun. ℔. i. utramque solutionem mixtam, [quâ mixtione apparebunt omnia nigerrima,] ex arena per XX, l. △. gradatim aucto, destilla, donec, quæ in fundo, rubescant, & cucurbita tandem subtus candeat: Exemptum dein pulverem sub capula in catillo, subinde cum ferreo baculo calcina, donec ⁓ ab ▽F probè evanuerint; Ablue postea △a dulci omnem salsedinem & extremò 🜄 correctum ab eodem sæpius per cohobia destilla.

Usus ejus egregius est in Peste, ut & aliis morbis quàm plurimis.

N. *Fit ♒ ad hoc opus.*

℞. ▽F is ex ⊕: Sal. Nit. & O ana facte ℥iv. ✳ ℥j. Misc. & destilla per alemb. ex arena.

5. *Aurum vitæ S. Closs.*

Fac ããã ex Regulo ♂tis stellato & ☿io, lava hunc pluries, & exprime per pannum, secundo fac aliud ããã ex ☉ & superfluum ☿um itidem exprime, tertio ambo ãããta commisce, ita ut sint Reguli ♂tis & ☉ ana ℥ß. ☿ii ℥ij. aut circiter, quarto superfunde Ol ⊕li. digere dum colorem ruberrimum acquisierit, quinto Tincturam inde extrahe cum 🜄 extractam, circula per mensem, tandemque rectifica.

Vires.

Vires. *Purgat suaviter & sudores copiosos movet.*

Dos. à gr. 8. ad ℈ß. gr. 12.

6. Aurum vitæ aliud.

℞. ☿ purific. ℥v, ☉ puriss. laminat. ℥ß. F. amalgama quod abluatur ✠, donec omnis nigredo ablata sit.

Postea impone in 🝭m, & affunde 🜅m, [ex 🜖 p. ij. & Sal. Nit. p. 1.] digereque [in cineribus vel arena,] ut solvatur ☿ & ☉ in fundo sub forma pulveris remaneat: dein destilla augendo in fine △m, ut fundus retortæ incandescat, omnesque spiritus corrosivi prodeant. Vasis refrigeratis, tere materiam, abstractamque 🜅m iterum affundendó cohoba, & inveniens in fundo pulverem rubicundum, quem collige, abjiciendo quod ad latera retortæ fortè fuerit sublimatum. Hinc candefac laminam ferream, cui optimè candescenti, insperge pulverem illum Mercurialem, non modo ut optimè exiccetur, sed & ut id quod volatile restat, evaporet. Hinc aufer & reserva in vase clauso.

Vires. *Purgat per secessum lentè sine omni etiam vomitu, nisi scil: ventriculus, impuritatibus refertus sit. Summum arcanum est in Hydrope, Lue gallica & omnibus cutaneis affectibus, atque defluxionibus, ut & ubi corpus scatet pituitosis humiditatibus.*

Dosis à g. 3. ad 8. cum Terebinth. pauxillo aut extracto aliquo. Hartmann in pract. p. 12. Confer. Sennert. in Institut.

7. Præcipitatus viridis seu venereus.

℞. Mercurii purificat. ℥iv. solve in 🜆 commun. in eadem 🜅 solve & ♀is ℥ß. conjunge solutiones ac abstrahe in arena, urgendo in fine △m, ut maxima pars spirituum tollatur. Præcipitatum exicca ac digere cum 🜈, in MB ♂ ac ℘: ultimo fac bullire, ut purissima pars Mercurii in 🜈 solvatur. Hinc decanta & abstrahe atque sicca sine lotione.

Vires. *Est specificum in Gonorrhœa virulenta, quam nimiam tollit, insufficientem promovet, ideoq́; singulis diebus continuandus ejus usus est, donec omnis fluxus sedatus sit.*

Dosis à g. ij. ad viij. Hartmann. in Croll.

N. *Signum boni præcipitati est, si aurum fortiter cum eodem fricatum, non dealbetur, ut solet ex contactu Mercurii.*

Huc

8. *Vitrum Mercurii ☾nare.*

℞. ☿ præcipit. [per 🜍 🜖i rubic.] ℥ij. ☾æ calcinat. & ✳ ana ℥j. Misc. & sublima. Sic ascendit ✳, relictis in fundo Mercurio & ☾a instar auri purissimi, inde ✠bulo & da ignem fusionis, ut in vitrum simul abeant. *Vid. Disput. Chym. Med. Hartmann. 7. th. 127.*

9. Vitrum ex ☿ vitæ, sive Succinum ♀ij.

℞. ☿m vitæ, abstrahe per 🝭m partes

tes minus fixas, reliquum fundatur igne forti in vitrum, quod transparens opacum, vel si diutius in igne contineatur, Hyacinthinum evadit.

N. 1. *Dicitur aliis succinum ♁ ÿ, quia nihil aliud esse videtur quam vitrum ♁ ÿ, non ☿ ÿ.*

2. *Si abstractio partium minus fixarum fortius urgetur, extillat vicissim liquor instar butyri ♁ ialis.*

III. SUBLIMATIO.

1. *Mercurius sublimatus Officinarum.*

℞. ♀ in ▽. solut. ⊖-i exiccat. Sal. Com. decrepit. ana Misc. exactè & sublima ex cucurbita humili. *Gluckrath. in Beguin.*

2. *Aliter optimus pro ☿ dulci conficiendo.*

℞. ☿ purific. ⊖-rubific. Sal. Com. decrepit. ana ℔. 1. Sal. Nit. ℥ix. Misc. exactè aspergendo modicum ⚹, sublimaq; ut dictum.

Jam denuo.

℞. ☿ ♎-ti illius ℔. 1. Sal Com. decrep. ℥xii. ⊖-rubific. ℥iv. M. sublima.

Iterum.

℞. ☿ ♎-ti illius, ℔. 1. Sal. Com. decrep. ℥xii. M. sublima.

N. *Puriorem Mercurium ♎-m si desideras, reitera adhuc sublimationem, sed sine additione. Beg. Untzer.*

3. *♎-tus Regulinus.*

℞. ☿ purificat.
Regul. ♁ ii ana ℔. ß.
⊖-i rubific. ℥ iv.
Sal. Com. fus. ℥ vi.

Misc. & sublima ex sublimatorio vitreo, desuper defundendo ▽: sublimatum misce cum ⊕, ac sublima denuò, idque vice tertiâ.

Vires. *Inservire commodè potest Mercurio dulci, aliisque Medicamentis, ex ☿ ♎, præparandis.*

4. *☿ dulcis vulgaris: Draco mitigatus.*

℞. ☿ ♎-ti ℥ viii. ☿ crud. purific. ℥vi. Misc. exactè in mortario lapideo, vel super porphyrite, donec Mercurius vivus amplius conspici nequeat. Hinc sublima calore arenæ in Phiola leniter saltem obturatâ & sublimabitur totus ferè Mercurius, adhærescitque lateribus Phiolæ, remanentibus in fundo fecibus, quas una cum nigricante materia collo phiolæ adhærente rejice. Hinc sublima denuo, idque vice tertiâ, rejectis semper fecibus, ut dictum.

N. 1. *Si purum insipidumque secundâ sublimatione obtinueris, acquiesce, multâ enim sublimatione infringitur vis purgatrix.*

N. 2. *Alij addunt quoque Colchotar.*

N. 3. *Optimum Mercurium dulcem conficies ex ☿ ♎-to regulino, & Mercurio ♀ ÿ.*

Hartmann. in Croll.

Vires. *Omnes humores noxios sine perturbatione blandè expurgat, unde vel infantibus exhiberi poterit.*

Dosis: Dari quidem potest ad ℈ß. Verùm ut eò citius operationes suas perficiat, nec diu in corpore delitescat, acui solet

solet purgantibus aliis fortioribus; e. gr. Diagrid. Trochisc. Alhand & simil. Daturque cum iisdem à gran. 8. ad 15. & plur.

Hartmann. in Croll. Sennert. in Instit. Tentzel.

5. *Alius.*

℞. Mercurii in ∽u ⊕-i soluti & edulcorati,

Mercurii crudi ana.

Sublima aliquoties ut dulcis fiat.

Vires. *Lentè purgat per inferiora, Dosis à g. 6. ad 12.*

N. 1. *Eodem modo dulcescit & Mercurius præcipitatus luteus si per se sublimetur, dulcificatusque leniter alvum movet. Dosis g. 8.*

2. *De usu: Ex omnibus hisce Mercuriis dulcibus potest parari ▽a utilissima ad inflammationem, fistulas & ulcera maligna, non tantum detergenda, sed etiam cicatrisanda, præcipuè in Lue venerea, valet etiam ad scabiem, sine noxa penitus curandam.*

Nimirum:

Projicitur ♆ recens, in aquam bullientem, relinquiturque aliquamdiu, hinc filtratur, in filtraturæ ℔. 1. dissolvitur bulliendo Mercurii dulcis, q. s. colatur & servatur. Fallopius vocat ▽m aluminis. *Hartm. in Croll.*

6. *Sublimatum dulce Talcosum S. Closs.*

Fit ∫i M. cum Sal. Nit. irrorando guttulis aliquot ♌ Sal. Com. hæc tria constituunt Axungiam Talcosam fluentẽ.

Vires. *Suaviter purgat absq; vomitu deobstruit & refrigerat, estq; securum febrium intermittentium solamen.*

7. *Lanugo perlata sive ☿ argentei ex inventione S. Closs.*

1. Facta est ▽R ex ana Sal. Com. & Sal. Nit. triplo boli communis ad modum ▽F 2. in ℔. 1. hujus spiritus solutæ fuere ☿ crudi ℥x. & abstracta ▽R ad duas tertias, collecti fuere crystalli probèque edulcati 3. perfusi sunt iidem ▽ Tartarisato ad 3. digit. supereminentiam sicque per mensem in putrefactione, NB stetere. 4. materiâ in ⌒ conjectâ eductoque ▽ pars quædam ☿ ij. sublimabitur △ auctiori, pars in rubrum abibat Præcipitatum. 5. ambobus iterum confusis ⚹ affundebatur, & post digestionem unius diei ac filtrationem calidam, tota materia soluta in floccos argenteos gossypio perlato fulgentique similes fuit conversa inclarescente menstruo. 6. hos flores cochleari vitreo detraxi & in chartâ bibulâ quadrupl. exiccavi, ita enim splendorem non amittunt. 7. cum alio ⚹ super restitantem materiam conjecto novos flores collegi, idque ter quaterve repetii.

Vires *ex Untzero repetendæ, qui longè operosiorem nobis methodum aliam reliquit in Anat. ☿ij p. 255. Ubi enim illic per grana & scrupulos abraduntur flores, hic per uncias & libras congeruntur.*

Dosis eorum est gr. vj. in formâ pilul. cum pauxillo Extracti liquir. Eductũ absq;

absq; violentiâ humores vitiosos in febre quotid. scabie, Leprâ.

8. *Mercurius ♎tus rubens non corrosivus, Arcanum Corallinum.*

℞. Mercurii optimè purgati, ℔. 1.
Sal. Nit. optimè purificat.
⊖-i, ad rubed. calcinat. ana. ℔. ij.

Pulverisentur & misceantur optimè, subinde irrorando & incorporando cum ※ acerrimo, donec dispareat penitus Mercurius. Hinc sublima ex arena, in cucurbita lutata, cum capitello, & exit primum phlegma, dein auctiori △, viginti quatuor horas continuato, sublimabitur, sublimatum proximè à materia rubeum, paulo altius flavum. Utrumque rubeum ac flavum, cum Sal. Nit ℔. 1. & O leniter calcinati, ℔. 1. misce impastaque cum phlegmate ✠, sublimaque denuo ut prius (horis duodecim,) & ascendit iterum sublimatum rubicundum ac flavum, collige singula seorsim, rubicundum elue ▽is cordialibus, ac ab eo efflagrare sine V; flavum calcina igne mediocri, ut rubescat, hinc elue similiter ac corrige cum V desuper accenso.

N. *Feces nigricantes cum Mercurio in capitellum ascendentes, abjiciantur in singulis sublimationibus.*

Vires. *Purgat, per inferiora praecipuè magnumque secretum in Hydrope, morbo Gallico, Podagra, Scabie, Ulceribus, Cancro, &c. Crollius.*

9. *Modus compendiosior, Laudanum Mercuriale, sive Metallicum.*

℞. Salis extracti ex ⊕o ▽is, (ex ⊖ & Sal Nit. ana fact.) ℥vi.
☿ purific. ℥ij.
Sal. Nit. purific. ℥ij.

Pulverisa ac misce optimè impastando cum ✠ sublimaque, ut dictum, sic ascendit pars quaedam alba, quaedam lutea, quaedam crocea, quaedam rubicundissima, collige croceam ac rubicundam, abjectis caeteris, sublimaque denuo per se ex arena igne sat forti, ac omnia rubefient: hinc elue ac corrige V supra accendendo.

Vires. *Easdem habet cum praecedenti. Hartm. in Croll.*

10. *Manna Mercurii, seu Mercurius dulcis ☉laris.*

℞. Mercurius dulcis vulgaris, q. v. tantisper sublimationibus iteratis eleva, donec in fixos abierit Crystallos, postmodum in liquorem solvito.

℞. Hujus part. iij. ☉ calcin. p. 1. Misc. ac digere per mensem, cohoba donec in cucurbita instar cerae fluat.

Vires. *Ad summum Medicinae gradum Mercurius ita redactus est, & in Epilepsia, & morbis Veneris admirandae virtutis. Tentz.*

N. *Egomet Mercurium dulcem ter sublimatum miscui quondam cum ☽ a folia-*

foliata; sublimationemque adhuc quarta vice iteravi, quibus peractis sublimationibus, restantem materiam igni subjeci fusorio, ut quid ☾ æ restaret colligerem, verum sine commodo, quippe ☾ cum ☿ penitus fuit sublimata; vis autem illius sublimati sudorifera potius fuit, quam dejectoria.

11. *Arcanum corallinum correctum S. Closs.*

♃ ⊕ & Sal. com. ana ℔ ij. O calcinati & ☿ii ana ℔. 1. Omnibus arte mixtis detur △ ♎ mationis in fine benè fortis, quod rubescit sublimatum collige, benè edulcora, tere, & digere in ⚹ ad 4. digitorum extantiam per 2. aut 3. ♂ evacua per inclinationem, aliud affunde, digere, donec nil amplius solvatur: tandem evapora, remanebit pulvis luteus, quem lavabis sæpius aq. calidâ.

Dos. mitificatæ hujus Aquilæ est à gr. v. ad ℈ß. cum Panchymag. Felicius adhuc operabitur, si ejus gr. viij. cum auri sclopet. & croci ♂ ana gr. iij. in cons. florum borrag. aut pill. de aloë lotâ exhibeantur.

Ad ☿ ♎ pertinet quoque.

12. *Cinnabaris Officinarum artificialis.*

℞. Sulphuris commun. ℥iij. vel iv. Huic liquefacto infunde Mercurii vivi ℔. 1. spatulâ ligneâ benè agitando incorpora, donec Mercurius à Sulphure planè consumptus videatur. Hinc massam refrigeratam tere super marmore, atque sublima, ex sublimatorio lutato; igne primo leni, dein auctiori, &c. Primo ascendit fumus citrinus, paulatim rubescens. Quando itaq; fumus nigrorubeus ascendere incipit, urge igne violentissimo horas quatuor vel quinque, & sublimabitur cinnabaris, adhærescetque lateribus, quàm exime, rejectis fecibus in fundo & capitello.

Paracelsus in Chirurg. lib. 1. manual. pag. l. 702. Brendel.

Aliter.

℞. Sulphur ℥iij. ☿ ℥iv. M. ac Sulphur aliquantulum efflagrare fine, ut pulvis remaneat niger; hinc sublima semel ac iterum, ut cinnabarim nanciscaris rubeam.

13. *Panacæa ☿ ii purgans.*

℞. ☿ii vitæ b. ij.
☿ii vivi in destill. butyri ♀ii provenientis p. 1.
Sublima ut ☿ m dulcem.
Dosis gr. v. ad vij.

N. ☿. *vitæ ad hoc opus fit ex ☿ p. ij. ♁ optimi vel reguli p. 1. destillatur & ♎tur ▽ com. ut moris & de supra flagret aliquoties Spir. Junip.*

Cl. D. D. Joh. C. Faus.

IV. DESTILLATIO.

1. ☍ ♁ ij *Mercuriale, seu Butyrum ♁ ij: Liquor gummosus.*

℞. ♁ ii puriss. ☿ ♎ ti ana Misc. exactè in mortario lapideo, & destillentur per 6 m vitream ex arena △ primo mediocri: sic liquor seu butyrum ♁ ii instar glaciei egreditur, qui si concrescat in collo, ne id obstruat, admo-

ve cautè carbonem, ut liquescat. Finitâ destillatione liquoris, auge △, daque ignem suppressionis, (id est, supra ∴m,) & sublimabitur cinnabaris ♁ ii, (de qua vide suo loco, in sublimatione ♁ ii:) Liquorem egressum rectifica per retortam vitream.

N. 1. *Præstat hoc ☍ Cinnabari sua ante rectificationem impregnare. Nimirum, Cinnabarim tritam adde dicto ☍o, stentque in digestione (hor. 24.) vitro clauso in cinere, sic fiet unitio, hinc rectifica per ☊m.*

N. 2. *Felicior procedit destillatio △ aperto, sed sensim & successivè aucto. Item si ☊m cum materia ante destillationem in cellam per triduum reposueris.*

N. 3. *Alii ℞. Reguli & ☿ ♎ti ana singula seorsim trita miscent, & ut concretionem in collo præcaveant, ad liquescendum in cella reponunt, Liquoremque deinde destillant.*

N. 4. *Beguinus eodem modo ex ☿ ♎ti p. ij. ♃ limat. p. 2. ☍ elicit, unde pulvis fit præcipitatus, quem vocat ♃ diaphoreticum. vide in ♃.*

Vires. *Usus hujus Olei glacialis per se est externus solum, in gangræna & sphacelo, in quibus si pars mortua illinitione hujus Olei circumlinatur, non serpit ulterius putredo, sectioque felicius peragitur. Simili ratione Carbunculus pestilentialis oleo hoc circumlitus paulatim emoriendo excutitur, adeoque aptus redditur, qui postmodum Emplastris aliis obediat. Usitatum itidem corrosivum Chirurgis existit.*

Ex hoc ☍o fit & MERCURIUS VITÆ & BEZOARDICUM MINERALE.

I.

Mercurius vitæ.

☍o præcedenti sive Butyro ♁ii. infunde aquam ac statim pulvis albus præcipitabitur, qui abluatur donec nullam amplius acrimoniam sapiat, deinde exiccetur.

N. 1. *Candidior ac purior erit. 1. Si ad destillationem butyri, loco ♁ ii crudi, regulum ejus receperis. 2. Si per ☊m illud rectificaveris.*

N. 2. *Appellatur & Pulvis Angelicus, Pulvis Algoreth, Aquila alba.*

Vires. *Totius corporis, & præcipui primæ regionis humores noxios, per secessum ac vomitum expurgat, Ususque insignis est in Peste, Capitis morbis, Lue venerea, Ulceribus malignis, Febribus, Arthride, Hydrope, ubi & plurimum sine vomitu operatur.*

Dosis à gran. ij. ad iv. Macerare quoque licet gr. ij. ad iv. in haustu vini, eumque filtratum exhibere.

Sunt qui infusionem Mercurii vitæ in promptu habent.

Nimirum:

℞. ☿ vitæ ℈iß.
Vini generos. ℥xviii.
Dosis ℥j.

N. 1. *Vis purgatrix hujus ☿ ut & vitri ♁ ij nunquam exhauritur.*

N. 2. *Tridianum ejus usum sæpe procidentiam ani periculosam excitasse comper-*

pertum est, cavendus itaque nimius ejus usus.

Croll. Senn. in Instit. Beguin (qui ℞. ♁ p.1. ☿ p.ij.) Sala in Ternar. Emet. Kesl. 1. c.26. Tentzel.

Quia autem hic Mercurius vitæ sat violentur operationes suas, ac inprimis per vomitum perficere solet, solliciti fuere Medici de hac violentia certis modis corrigenda, deque vi ejus vomitoria mitiganda.

Hinc

1. ☿ *vitæ correctus.*

℞. ☿m vitæ in phiola △ arenæ fove, donec rubere inceperit, postmodum 🜈 sæpiùs ab eo abstrahe.

Vires. *Purgat sat commodè per alvum, impuritatesque quascunque educit.*

Dosis g.4.5.6.

2. ☿ *vitæ Catharcticus.*

1. ☿ vitæ cum Sale commun. aliquoties diutiusque teratur, & salsedo postea per ▽ commun. abluatur; sic solam vim per secessum purgandi obtinet. *Hartm. Senn. Tentzel. Agricola.*

2. Sal. nit. ad △ fuso adde ☿m vitæ, sensim injiciendo & agitando; post refrigerationem, Mercurium in fundo instar Reguli invenies, quem è dulcora.

Alii hanc Correctionem paulò aliter absolvunt.

Unde

3. *Laxativum minerale.*

Fit, si Sal. nit. fusi ad △. ℥ij. Mercurii vitæ, ℥ß. circiter, vel ℥j. paulatim injeceris: & postea omnem salsedinem ▽a ablueris. Pulveri huic exiccato denuo adde Sal. commun. duplum & tere diligenter in marmore per horas duodecim. Tum rursum aquâ dulci elue.

Dosis à g.6. ad 12.

N. *Injice primo ℥.1. atque cooperi statim, donec fumus cesset, posset perge injiciendo, ℥j. &c.*

N. 2. *Habetur egregius ☿ius vitæ ☉aris per inferiora purgans in Anatomiâ ☿ij Untzeri qui fit ex Oleo ☿ij & ⁓u Sal. nit. super calcem ☉ affuso, donec Tincturam attrahat quod postmodum cum ✳co aut 🝆 Tart. præcipitatur.*

II.

Bezoardicum minerale.

1. ♁ *Diaphoreticum Crollij seu Bezoardicum Minerale simplex, seu Officinarium.*

℞. Butyr. ♁ii rectificat. e. gr. ℥iv. affunde guttatim ⁓ Sal. nit. rectific. ℥iv. (alii 🜅,) abstrahe deinde ⁓. Sal. nit. iterumque affunde ⁓ Sal. nit. novi, ℥j. idque tertiâ vice repetatur. Præcipitatus hic postea teratur, abluatur & igniatur.

N. *Crollius butyrum hoc facit ex ♁ij p.3. & ☿ ♎ti, (nempe ☿ parati per ⊖m & Sal. com.) p.1. sed sufficit proportio anatica.*

Vires. *Magnum est Alexiterium saluberrimumq; remedium Bezoardicum, quod sudores provocando magnos effectus monstrat in omnibus pestilentialibus & venenatis affectionibus.*

Dosis à g.6. ad 12. vel ultra.

Quercet. in Pharmacop. restit. Croll. Sennert. Institut. Kesler. 1. c. 70. Hartm. in pract. ut & in Croll.

De Controversia: Utrum Medicamenta ex butyro ♁ii facta sint Mercurialia, an ♁ialia? *legat qui velit Tentzelium in Exeg. titul. de Bezoard. Salam in Ternar. Bezoardicor.*

Probabilius videtur, natura id esse ♁ialis.

2. *Bezoardicum ☉lare compositum.*

℞. Bezoard. mineral. solar. ℥j.
Sal. Rut.
Guajac. ā ʒij.
Solut. Corall. rubr. ʒiß.

Misc. optimè per horam in mortario vitreo.

Hinc adde subinde.

Spir. Sulphur. ʒß.
Tinctur. f. extract. Croc. or. ʒiß.
Ol. Caryophyll.
Succin.
Cinamom. ana ℈j.
Lep. Bez. or. ℈ß, vel ℈j. si placet.

Stent in cinere tepido, clauso vitro, ♂ ℘ ʒ.

N. 1. *Bezoardicum minerale solare ad datam compositionem fit.*

1. ℞. Butyr. ♁ ℔. ß. ♁ factit. præparat. (vel ♁♁.) ℥j. F. solutio in Phiola oblongi coli, △ arenæ mediocri, (ut leniter bulliat,) sic rubescet Solutio. Hanc ⚻ta affundendo ▽ calidæ ℔. aliquot, & ⚻bitur ♁ albus, quem decantato sensim liquore flavescente edulcora optime in ▽ abluendo, tandem exicca blando calore solis vel hypocausti.

2. ℞. ☉ Ungar. laminat. ʒij. solve penitus in ℥ij. ▽R, [destillatæ ex ▽F, cum Sal. com. $\frac{1}{4}$.] Hinc abstrahe ▽R, cohobaque vicibus. 4. Dein solve denuò: Solutionem funde super pulveris prioris ℥iij. digere 8 vigint. postea abstrahe sensim, cohobaque vice tertia. Tandem auge ▽ ut ∽ ▽R prorsus evanescant. Postmodum affunde 🜈 eumque aliquoties iterum abstrahe: sic paratum Bezoard. miner. solare.

N. 2. *Solutio Coralliorum fit:*

℞. ✳ purificati, [id est, sublimati, 1. à tantundem Sal. com. decrepitati. 2. sine Sal com. per se,] Corall. rubr. pulv. ana ℥ℨ. Misc. & ≏a denuò: sic relinquetur in fundo ≏torii Calx Corallorum, quam pone supra tabula vitrea ad liquescendum. Residuum quod in solutione supererit, denuò cum ✳ purificato submitte sublimationi & solutioni, donec tota Corallorum substantia sit soluta.

N. 3. *Tinctura Croci fit cum 🜈i, qui iterum abstrahitur ad consistentiam mellis.*

Vires. *Sudores validè ciet, adeoque confert in Apoplexia, Paralysi, Arthritide, Podagra, Tremore artuum.*

Dosis à gr. 4. ad 8.

Ex communicatione Affinis mei colendi, Dn. JOHANNIS GRASERI, Chymici industrii & Pharmacopœi hujus Reipubl. meritissimi, qui & hoc inter Chymica sua extare voluit.

3. *Bezoardicum Solare Crollianum.*

℞. Butyri ♉ ii. ℔. ß. solve affundendo sensim ⁓ Sal.com.

℞. ☉ fin. ℥ß. solve in ▽R.

Utramque hanc solutionem claram confunde, abstraheque menstruum gradatim, abstractum iterum affunde, cui adde ⁓ Sal.com.nov.℥j.abstrahe, idque repete aliquoties.

Calx hæc dulcoranda & ignienda est.

Vires. *Vires hujus Bezoardici summis Crollius effert laudibus in Lue venerea, Peste, Podagra, Hydrope, Febribus, obstruct. Lienis.*

Dosis à gr.3.ad 8.

N. *Hoc Bezoardicum licet suis haud careat viribus, attamen ob corporeitatem, quam ☉ adhuc obtinet præstantius censetur, quod sequitur. Videlic.*

4. *Bezoardicum Solare verum.*

Fit eodem ferè modo.

Nimirum:

Si loco ☉ illius corporei, substituatur ☉ in spiritualem substantiam exaltatus? *de qua exaltatione vide in ☉lis Volatilisatione, vel Tinctura ☉.*

Nempe:

℞. 1. ☉ illius spiritualis ℥ß. solve in ▽R.

2. Solve in eadem butyri ♉ ii rectific. ℥iv. (vel ut alii vj.) utramque solutionem confunde, abstrahe menstruum per ♌m; destillationibus sæpè repetitis: Postea per calcinationem sub tegula (unter einem Muffel) reduc in ♈erem violaceum, si lenis, vel in purpureum, sin intensior calcinatio instituatur.

Vires. *Vires easdem obtinet, quas prius, sed efficatiores.*

N. 1. *Hartman. in Croll. Sennert. in Institut.*

℞. Aurum (per ⁓m Sal. com. bezoardicum,) spirituale redditum, junge cum butyro ♉ii, in ⁓u Sal. com. vel ▽R soluto repetitis destillationibus unientur ac figentur: abstrahe tandem, & habebis interveniente calcinatione Bezoardicum solare purpurei coloris magnarum virium.

Dosis eadem quæ priorum. à gran. 2. ad 10.

N. 2. *Tentzelius solutionem illam ☉ olei formem edulcorat, superfundendo & abstrahendo aliquoties acetum forte. Postea extrahit Tincturam, Menstruo Basilii affuso digerendo per mensem, &c.*

Hinc

℞. *Tincturæ hujus à menstruo separatæ p. 1. Butyr. ♉ ii in ⁓ Sal. com. solut. p vj. vel viij. Miscet ac unit cohobando ultimo calcinat.*

5. *Bezoardicum Lunare 1.*

℞. Butyri ♉ ii. in ⁓ Sal. com. solut. ℥iv.

Tinctur. ☾æ viridiusculæ ℥ß.

Junge ac destillando aliquoties ad siccitatem fige.

Vires. *Bezoardicum hoc viridiusculum utilissimum est, ad capitis affectus, præser-*

præsertim ad Erysipelas capitis mulierculárum.

Dosis à g.6.ad 12.

Tinctura ☾æ fit.

☾m solvendo in 🜅, hanc rursus abstrahendo, & Tincturam per 🜋i extrahendo, *vide suo loco.*

6. *Bezoard. Lunare 2.*

℞. Extracti Cœrulei ☾æ, (ex ☾ cum Sulph. calcinata per ⌒m urinæ extracti,) soluti in 🜅, p.1.

Butyri ♁ii, itidem in 🜅 soluti, p.x.

Junge ac destillando vel circulando uni.

Habes Bezoardicum Lunare ejusdem, vel etiam majoris virtutis.

7. *Bezoardicum Lunare 3.*

℞. Extracti seu Tincturæ ☾æ, (mediante ✳ extractæ ex ☾a in 🜅 soluta & instillatione ol. Tart. p. d. præcipitata.

Et Butyr. ♁ii, *procede ut supra.*

8. *Bezoard. Lunare 4.*

Præstantissimum fit Bezoardicum ☾are, si ☾a cum ⌒u Sal. nit. in ⊕m redacta & cum butyro ♁ii, s.a. in pulverem fuerit fixata.

9. *Bezoardicum venereum.*

Ex squama æris elicitur Tinctura cum butyro ♁ii rectificato, dein figitur per ⌒m Sal. nit. ut in prioribus dictum.

10. *Bezoardicum ♂tiale.*

Ex croco ♂ per reverberationem extrahe cum butyro ♁ii Tincturam dein fige per ⌒m Sal. nit. more usitato.

Vires. *Est specificum in omnibus fluxionibus ventris, præsertim ab Epate originem capientibus.*

Scheunemann in Hydromant.

11. *Bezoard. ♃iale.*

℞. Reguli ♁ii sine ♂ facti ℥iij. huic fuso, (in ✚bulo,) adde Jovis Anglici puriss. similiter fusi, ad ℥ij, ut fiat de novo Regulus, postea læviga, & admisce diligenter ☿ ♎ti, ℥v. Destilla ex ♌, Butyrumque inde destillatum cum ⌒u Sal. nit. ternis destillationibus fige, postea calcina, ignitumque in 🜋 extingue, & exicca, fit pulvis Grysens.

Vires. *Potentissimè movet sudores, insuper ad obstructiones Epatis Polychreston non contemnendum est.*

Dosis à g.2.ad 6.vel 8.

12. *Bezoard. ♄ninum.*

Cum Butyro ♁ii non rectificat. extrahe Tincturam ex vitro ♄, atque cum ⌒u Sal. nit. dicto modo fige.

Vires. *Prodest in affectibus Lienis.*

Dosis ad g.6.

N. *Vitrum ♄i fieri potest ex minio & silicibus.*

13. *Bezoard. Mercuriale.*

Fit eodem modo qui Bezoardicum Saturni, ex vitro scil. ☿ii vitæ & butyro ♁ii.

De omnibus hisce Bezoardicis legi potest. Hartm. in Croll. Tentz. in Exeg.

Nos ad destillata revertimur, inter quæ sequitur.

2. ⌒ *seu*

2. ∽ *seu* 🝆 ☿*ii album diaphoreticum.*

℞. ☿ ♎ti tenuiter pulverisati, p. 1. Argillæ rubr. p. iij. Misc. & fac cum ▽ communi globulos in umbra exiccandos, destilla dein ex ⚱ vitrea per ∴m △e suppressionis, (gradatim tamen) horis duabus adhibito, prodit elegans ∽, quem serva.

N. *Si quid* ☿*ii sublimetur, cum recenti argilla misce, & procede ut antea.*

Vires. *Diaphoreticus est. Dos. gr. 1. 2. 3. vide spiritum sequentem.*

Rhenan. chymotech. l. 1.

3. ∽ *seu* 🝆 ☿*ii rubrum.*

℞. ☿ ♎. tenuiter pulverisati. Limatur ♂ ana, Misc. ac resolve per deliquium in 🝆 flavum, quod diligenter collige. Residuo (quod non solutum,) affunde △m comm. ac extrahe Sal. com. Sal purificatum & coagulatum denuò 🝆o junge, fietque auri vel crocei coloris. Destilla in ∴ ex cucurbita humili per XX brevis rostri, primo exibit phlegma, quod seorsim colligatur, auctiori deinde △ ascendit rubedo, quæ partim in excipulum (quod mutatum sit,) destillabit, partim in XXo & rostro, butyri instar adhærescet: Urge △m, donec nihil amplius ascendat, tunc cessa.

Phlegma destillatum una cum rubedine ad spondilia cucurbitæ elevatæ, redde capiti suo mortuo, reiteraque destillationem per XX eundem vix incalescente XXbico, (imo vel à vaporibus,) liquescet rubedo in XX, hærens, extillabitque rubicundissimè in Excipulum: postquam rubedo hæc extillaverit, mutato Excipulo suscipe phlegma subsequens, ac postea rubedinem reliquam igne auctiori, ut ante collige, idque repete tot vicibus, quot opus fuerit.

Vires. *Utriusq; hujus spiritus magnus est usus inprimis verò rubei: expediunt per sudorem quodcunque in corpore noxium fuerit, aliisque Medicamentis difficulter cedit. In Lue Gallica pustulæ hujus usu sponte cadunt, tubercula minuuntur, dolores sopiuntur, ulcera fœtida manantia exiccantur & consolidantur.*

Dosis gr. 1. 2. &c. in ▽ *Theriacali mistura simpl.* ∽*u Guajaci. Decocto, & simil.*

Hartm. in pract.

4. 🝆 *Mercurii diaphoreticum dulce.*

℞. ☿ t. q. v. solve in ✕, digere ac abstrahe ✕ ad siccitatem, residuum in ⚱ digere cum 🜈 rectificatiss. donec fiat crassus liquor. Hinc destilla ex ∴ △forti, & prodibit liquor instar lactis. Lacteum hunc liquorem reaffunde materiæ in fundo relictæ, destillaque denuò. Sic extillat 🝆 album ac fragrans sine corrosione. *Kesl. lib. 2. c. 30. lib. 4. cap. 35. vide etiam Liquores Mercurii.*

N. *Alii contenti sunt solâ digestione ac destillatione cum* 🜈 *peracta. Kesl. lib. 2. c. 29. lib. 4. c. 34.*

Vires. *Curat ulcera maligna, cancrosa, præsertim Renum & Vesicæ.*

Usus,

Usus, *tam internus, quàm externus est.*

5. *Oleum fragrans. Astrum dictum.*

℞. Mercurii septies sublimati, totiesque per 🜍 revificati. q.v. solve in 🜅 Sal.com. calore mediocri: dein abstrahe 🜅m Sal.com. edulcora optime coquendo in 🜊, ut corrusivus sapor eluatur: postmodum abstrahe quoque 🜊, & denuò elue, affundendo 🜄m pluviam stillatitiam, hinc exicca, & digere aliquandiu cum 🜈 rectificatiss. ana. Postea pelle simul per 🝭m 🜂, initio leni, dein fortiori: corpus residuum serva pro conficiendo inde sale: Extillato vero deme 🜈 in MB. Et remanebit in fundo Mercurii fragrantissimum, quod est astrum Mercurii. *Basilius.*

Vires. *Diaphoreticum est & peculiare curativum Luis venereæ: easdemque vires obtinet, quas Sal. com. ☿ i ex corpore residuo paratum. vide infra.*

6. *Aliud Oleum ☿ diaphoreticum fragrans.*

℞. ☿ ♎ti p. 1. ✳ fixi, (in liquorem, p. d. redacti & mundificati,) p. iij. solve p. d. Liquore imbuatur charta bibula: Charta sic perfusa matracio vitreo includatur cum suo XX & recipiente: destillando liquorem Mercurialem 🜂 arenæ elice. Hunc si rectificaveris, dulcissimum odorisque fragrantissimi ac gratissimi, moschum redolentis, nanciscceris oleum.

Vires. *Aptissimum est in sudoribus ciendis.*

Quercetan. in Tetrad. In descriptione Panaceæ ☿ ialis.

7. *Oleum Mercurii Saccharatum, Spiritusque.*

℞. ☿ ♎. 1. Sacchar. p. iij. Misc. optimè ac destilla per 🝭m vitream luto obductam in receptac. capax. Primo accende paulatim carbones supra 🝭m, ut calefcat: hinc accende & infra ac continua 🜂m lentum dies 2. aut 3. Quod extillavit committe destillationi MB. Exibit 🜅 Mercurii subacidus, 🝪o Sacchari remanente in fundo.

N. *Lente procedas memento, ne operam ac oleum perdas. Saccharum enim æstu nimio irritatum, vi sibi exitum quærere solet.*

Usus. *In Ulceribus, Vesicæ, aut aliis Affectibus, ex morbo Gallico relictis, magnis est solatii.*

Dosis: spiritus exhibetur gut 3.4.

V. EXTRACTIO.

Unde

1. *Sulphur seu Tinctura Mercurii Aquila cœlestis.*

℞. ☿ r. (cum Sal. com. & 🜔o elevat.) q.v. affundo 🜊, stent per septimanas aliquot, ut extrahatur flavedo. s.a. Decantatos liquores destilla ad siccitatem, & habebis pulverem rubeum, qui verum Mercurii Sulphur.

Vires. *Paracelsus maxima huic attribuit præconia; in curanda Podagra. Epi-*

Epilepsia, morbo Gallico, &c. Quorum radicem per sudorem expellat.

Dosis g. 3. 4.

2. *Alia.*

℞. Vitri Mercurii (quo succinum ♉ii vocatur,) extrahe cum ⚹ decanta & abstrahe.

Vires. *Sudorem movet.*

Dosis g. 2. 3.

N. *Uti vitrum illud, non est nisi vitrum ♉ ij: Ita Extractio hæc non nisi ♉ ij. censenda erit. Vid. Bittich.*

3. *Oleum Mercurii ♉ ialis Tinctura.*

℞. Mercurii ex ♉ fact. part. I. ☋ ⊖i rubr. rectificatiss. p. IV. abstrahe leniter, ut ∾ cum Mercurio maneant, dein auge △, & sublimabitur aliquota Mercurii pars. Sublimatum redde Mercurio in fundo, tantundemque novi ☋i ⊖i adde abstraheque & sublima, idque vice tertiâ: tandem tere, & affunde triplum 🜄 rectificatiss. circula, sic fiet separatio, & Mercurius in ☋ abibit supernatans. Hinc separa ☋ idque circula ♂ ℘ cum ⚹ acerrimo. Sic ☋ recipiet ponderositatem, fundumq; petet, & quod noxium in ☿ erat ⚹o immixtum manet.

Vires. *Basilius maximis encomiis ☋ hoc celebrat, vimque ei attribuit corroborandi Cerebrum, curandi Apoplexiam, imò loco Panacææ habet.*

VI. LIQUATIO.

1. *Unde Liquor.*

℞. ☿ ♎ti q. v. digere in phiola vitrea calore mediocri, ♂ (40.) hinc solve per deliquium.

Vires. *Curat Ulcera ac Vulnera maligna, instillatus.*

Alius Liquor Mercurii præcipitati.

℞. ☿ per 🜅 præcipitat. q. v. affunde 🜄 opt. digere & cum acer factus fuerit, decanta. Hinc affunde alium, donec acrimonia sublata, & calx attenuata sit. Tunc affunde ⚹ digere, decanta, affunde novum ⚹ idque toties, donec totus pulvis in ⚹ abierit: abstrahe ⚹, pulveremque repone in cellam ad liquescendum cum aqua Chelidoniæ.

N. *Quod si ⚹ calci huic insufficiens fuerit, denuo calcina.*

3. *Alius.*

℞. ☿ ♎t, q. v. solve in 🜅, (ex Sal. Nit. p. ij. & ✳, p. 1. destillata,) digere vase clauso, postea destilla: residuum tere, rursusque aquam affunde, idque tantisper reitera, donec omne sublimatum in fundo fixum remaneat. Fixum hoc sublimatum per ♉m unam ac alteram leviter reverbera; dein tere, digere cum 🜄, abstraheque cohobando, donec in ☋i formam abeat. *Untzer.*

Vires. *Confert Podagricis, lue venereâ infectis, Cancro, Fistulis, & omnibus ulceribus sordidis, putridis atque inveteratis, sive intrinsecus, sive extrinsecus adhibeatur.*

N. *Sic quoque figitur per ⚹, fixumque per 🜄 dicto modo in mucosam pin-*

pinguedinem abit: quæ si ex arena gradatim destilletur igne fortissimo, lacteum humorem sudat, digere hunc ac destilla, accipiesq; ☍ candidum & suave.

Vires. *Usus ejus tam internus est ad Renes exulceratos, atque calculum, tum externus ad ulcera.*

4. *Alius, ☍ ☿ij diaphoreticum dulce*

℞. ☿,ti puriss. q. v. tere & solve, p. d. super tabulis ferreis stanno obductis. Liquori affundatur ♥, fiat destillatio, cohobiis toties repetitis, donec ♥ acescere incipiat. Tandem abstrahe leniter ♥, manebitque in fundo ☍ Mercurii dulce. *Hartmann. in pract.*

Dosis à g. 2. ad 6.

N. *Alij pellunt igne fortiori ex arena, nanciscanturque lacteum liquorem, qui rectificatus per ♒m evadit fragrantissimus sine corrosione. Vide supra in destillatis.*

5. *Liquor ☿ Jovialis.*

℞. ☿ crud. ♃is ana ℥ij. F. ããã, Huic adde Mercurii aliquoties sublimati ℥iv. Tria solvantur per deliq. Liquorem digere cum ♥ per mensem. Postea abstrahe ♥m △e lenissimo in MB ne ☍ simul. ascendat. F. cohobatio quater vel quinquies. Ultimò remanebit in fundo ☍ ☿ ♃iale.

Vires. *Potest adhiberi intrinsecus & extrinsecus.*

Dosis g. 2. ad 6.

6. *Liquor. ☿ ♎ti.*

Sublima ☿,ti ℥j. cum ana ✳ci adde ♥ ad eminentiam 3. digitorum, digere simul per 6. ♂ & per ♒ pelle. Post ♥ egredietur Oleum, quod in frigido coagulabitur in massam albam quæ in cellâ posita resolvetur in liquorem ☉em dissolventem, eumque in volatilitatem adducentem.

Ex S. Closs.

VII. SALIFICATIO.

℞. Corpus ex præparatione ☍i ☿i fragrantis residuum (*vide supra*) affunde idem illud ☍ fragrans, digereturq; & extrahetur sal ☿. Extractioni decantatæ, affunde ♥ quantitatem bonam, demum abstrahe ♥ in cinere, & ascendet post ♥ & ☍ ☿ii relicto sale in fundo.

Vires. *Summum est & efficacissimum arcanum in extirpanda Lue venerea, etiam radicata & inveterata, sanguinem mundificat, adeoque omnis generis ulceribus sine & cum malignitate conjunctis medetur, scabiei confert, impetigines sanat.*

Dosis g. 1. ad 2. vel 3.

CAPVT XVI.

De Cinnabari.

Cinnabaris duorum generum Officinis in usu est, factitia scilicet & nativa, sive mineralis. Factitiam descripsimus in sublimatione Mercurii. Nativa est terra mineralis lapidescens, rubicunda, constans ex Sulph. & ☿io vivo cum terrestri materia instar lapidis, compactis Germ. Zinober.

N. *Dioscoridi dicitur Minium, quippe ex Minio Mercurium vivum elici, affirmat. Nec obstat, quod contrarium verbotenus dicat, nimirum suam Cinnabarim à Minio diversissimam esse. Etenim quid Dioscoridis Cinnabaris fuerit, nondum certo constat. Sunt enim qui sanguinem Draconis intelligunt, alij Minium Officinarum ex plumbo factum.*

Reperitur in diversis Europæ locis, in Ungaria, Germaniæque locis variis; Prope Alsheimium Palatinatus, &c. Modusque ☿ m inde eliciendi, vel rusticis non ignotus est. Ollam cinnabari implent, eamque ollæ alteri, interposita pertusa lamina ferrea, ore converso imponunt, lutoque circumlito vi ignis circularis Mercurium vivum ex olla superiori in inferiorem defluere faciunt, ad modum quo destillatio per descensum dicta perficitur.

Eligenda quæ gravida Mercurio & Sulph. præstantioribus, adeoque Ungarica, utpote quæ naturæ solaris.

Vires. *Usus ejus internus, præterquã quod Antilepticis (pulv. Cratonis) nonnunquam permixta deprehenditur, quod sciam nullus est. Extrinsecus autem adhiberi potest ad sanandam Luem veneream, scabiemque aliam, in suffimentis, &c.*

PRÆPARATA.

Præcipitatus Diaphoreticus Hartmanni.

1. Cinnabaris solvatur in sua principia.

2. Principia illa purificata denuo conjungantur, reducanturque in pulverem.

Processum Hartmannus satis prolixum exhibet, in fine Commentariorum in Croll.

Hunc brevioribus sic habe.

Solve sensim Cinnabarim, (Ungaricam,) in magna quantitate. ⁓ Sal. Com. is supra ♉ ana △ fortissimo cohobati: (coloris hic erit rubicundissimi,) Solutionem à Sulphure combustuli supernatante, ut & à fecibus residentibus separatam destilla ex cucurbita in ⁂, & extillabit menstruum principiis Cinnabaris in cucurbita relictis, quæ hac operatione apta reddita separationi: Abstracto igitur menstruo, △que aucto, Mercurius albissimus ascendens lateri-

 bus

bus cucurbitæ adhærescet, manentibus in fundo Sulph & Sal. Com. Collige Mercurium dictum seorsim, purificaq; quam optimè; videlicet

1. Solvetur ☿ ebulliendo in 🜊, hinc solútio à fecib. suis decupelata committatur destillationi, ut 🜊 abstrahatur.

2. Procede eâdem ratione cum Mercurio remanente, adhibeque loco 🜊 pluviam vel rorem majalem stillatit. idq; 3. vel 4. donec nimirum ☿ plane albissimus remanserit. Hunc digere cum 🜈 rectificatiss. per mensem.

Interea separa reliqua principia, (Sulph. & Sal. com.) & clarifica. Nimirum Sal. Com. elixivietur, s. a. affusâ 🜄 pluviâ stillatit. calidâ, depuratumq; digeratur cum 🜈, tandem 🜈 ad apparentiam cuticulæ supernatantis abstracto sinatur coagulari.

Sulph. itidem aliquoties cum 🜄 stillatit. calida, lotum & exiccatum, simili modo cum 🜈 digere, eundemque postea abstrahe.

Posteaquam itaque Mercurius, in 🜈 sufficienter fuerit digestus & solutus, (rubescit enim totum illud compositum eleganter,) destilla ex 🝭 in Excip. capaciss. △ ∴ gradatim adhibito, eliceque primo 🜈, hinc urge, & prodibit ⌒ Mercurii (hinc inde sese extendens & sublimans instar Crystalli.) Peractâ destillatione relinque per 8 viginti quatuor. Sic solvetur ⌒ Mercurii Crystallisatus in 🜈. Separato tandem 🜈 in MB, remanet ⌒ Mercurii in fundo cinericei coloris.

Habitis his principiis, ad conjunctionem progredere.

Solve Cinnab. Ungaric. ℥vi. ⌒. Sal. Com. cum 🜊 acuato ut supra, sequestratisque fecibus solutionem decantatam destilla ad oleositatem: hinc affunde recentem ⌒m, vicissimque destilla, idque fac 5. vel 6. vicibus. Postea digere in MB ♂♀ (14.) Tandem abstrahe △ l. ∴ donec ⌒ albicantes prodire inceperint, tunc mutato Excip. cape eos simul cum 🜄, urgeque 🜄m, usque ad ignitionem vasis, 🜄m hanc serva. In hujus 🜄æ ℥vi. solve Sal. Com. suprafacti ℥ij. ac circula aliquamdiu in MB. Postea imprægna Sulph. ℥ß. 🜄 illa, in qua Sal. Com. solutum, idque per vices, (semper affundendo ℥iß) donec Sal. Com. ℥j. cum Sulphure fuerit copulata (ex pondere id cognoscere licet,) ac ex ambobus factus sit viscosus quidam liquor. Hujus ℥ß. adde ℥ij. ⌒. Mercurii supra præparati, inque Phiola H. cl. digere in Athanore, prudenter adhibitis △ gradibus, donec omnia in pulverem rubicundum fuerint versa, id fiet mensib. trib. vel quatuor. Pulverem hunc corrige cum 🜈 & serva.

Vires. *Est Medicina universalis, in quolibet morbo exhiberi idonea, balsamū internum ad expellendum intro hospitantem hostem, vel per alvum, vel per sudores mirificè adjuvans.*

Dosis g. 1. vel 2.

CAP.

CAPUT XVII.

De Antimonio.

ANTIMONIUM est corpus minerale, naturæ Metallinæ finitimum.

Constans 1. ex Sulphure minerali, partim purissimo naturæ solaris, eoque in rubedine fundato, partim combustibili, (instar alterius sulphuris.)

2. Ex copioso Mercurio metallico indigesto, fuliginoso, (coagulato tamen, magisque cocto, quam est Hydrargyrum,) participante de natura ♄nina.

Et 3. ex substantia quadam terrestri & salina perpauca.

N *Quod in Officinis prostat, liquefactione ex minera est fusum, inq; formas pyramidales ut plurimum effusum. Minera quoque etsi interdum prostet venalis, attamen rara est.*

Dicitur Hebraice Zaddah, Græcè στίμμις στίβι. Arabicè Aitmad seu Atimad. Latinè Stibium, Antimonium. Germ. Spießglaß/ Rawspießglaß. Barbar. Antistini, Alcosol Othi. Ænigmatic. Lupus, quod scil. omnia metalla præter Solem absumat: Proteus, quod omnes colores Vulcani beneficio induat. Radix metallorum quod omnibus metallis q. adjaceat vel quòd à nonnullis minera statuatur metallorum. Saturnus Philosophorum à devorando, tùm quod ♄i, id est, Plumbi naturam redoleat, tùm quoque quod lapidem Philosophorum inde parare somnient. Magnesia ♄i, eâdem ratione.

Delectus.

Variis in Regionibus eruitur ♁. Nostraque Germania ejus ubertatem passim præbet. Maximè tamen laudatur Ungaricum & Transsylvanum, utpotè quod Sulphure puriori dotatum, aurique minera imbutum est. Striis id splendidioribus & longioribus, obscurâque rubedine, (quæ bonitatem ejus arguit ob Sulphuris abundantiam,) reperitur. Hujus nimirum meminit Paracelsus sub titulo rubentis Leonis, & Basilius Monachus in Curru triumphal. sub Orientalis nomine Et hoc maximè ad Medicamentorum elaborationes eligendum est.

Artifices insuper variis modis bonitatem Antimonii explorant. Quidam Chartæ luteo colore in Pharmacopolijs tinctæ, denteque apri rite lævigatæ id affricant, certitudinisque notam, rubram lituram, inductione illa post se relictam statuunt: Alij fortissi-

tissimo aceti ~u drachmas aliquot benè pulverisati Antimonii imbibunt, inq; lamella ferrea vel figulina ad lentum ignem, ne ♁ fluat, evaporare sinunt: quod si post evaporationem pulvis Antimonii rubens relinquatur, ulterius de ejus certitudine non dubitant. *Vide Basilic. Antimonii Philippi Moltheri, qui se Hammerum vocat.*

Vires. *De viribus Antimonii audiamus Quercetan. in tetrad cap. 31. In Antimonio, inquit, sunt sexcentæ proprietates, variæ ac præstantes, ut præparantes, expurgantes, vomitiones concitantes, & id genus alia, ut nunquam satis laudari queat hoc Medicamentum. Crudo adhibuerunt Veteres vim adstringendi exiccandi, meatus corporis obstruendi, excrescentias carnis absumendi, cicatrices obducendi, oculorum ulcera & sordes mundificandi, unde & ad Collyria inprimis commendatur. Sunt & qui ad Epilepsiam arcendam exhibent, etiam in ipso paroxysmo. Unde pulv. niger Waldecc.*

PRÆPARATA.

Præparationes quib. ♁ subjicitur sunt: 1. Calcinatio. 2. Sublimatio. 3. Destillatio. 4. Liquatio. 5. Extractio. 6. Infusio. 7. Salificatio. 8. Mercurificatio.

Calcinatio est tum sicca, tum humida.

CALCINATIO SICCA.

Unde

1. Vitra, Croci, 3. Diaphoretica, 4. Reguli.

1. VITRA ANTIMONII.

1. *Vitrum Antimonii Hyacinthinum.*

℞. ♁ pulver. calcinetur in vase figulino amplo ac lato non vitreato continuò scil. materiam rudiculâ movendo, ne concrescat, quod si id præter spem evenerit, denuo pulverisare oportet. Deducendus est hic labor △que augendus, vel in tantum, ut vas paulatim igniatur, materiaque cinereum seu griseum acquirat colorem, nec fumum (à quo diligenter cavendum,) amplius emittat.

N. *Ex hac calce fit diaphoreticum laudabile ac singulare pestis præservativum. Si ulterius in ✠ igniatur, ut ex albescente colore fiat pulvis ad flavedinem inclinans.*

Dosis g. 3. infusa in vino, datur cum succo calendulæ.

Calx illa in ✠ benè & satis fusa, (quod immisso stylo ferreo, experiri licet,) effundatur in tabulam lapideam, vel pelvim æneam, ut in vitrum abeat. Vitrum si adhuc nigrum ac opacum fuerit, reiteranda est fusio, donec pellucidum ac hyacinthinum colorem nanciscatur, in qua fusione aliquid Antimonii crudi Matthiolus admiscet. Sed vereor ne pelluciditatem depravet. *Vide Basilium in curru triumphali Antimonii.*

N. 1. *Calcinationem maturandi gratia licet Sal. Com. dimidium (vel ana) addere, id quod post absolutum calcinatio-*

nem aqua fervente & dein 🜍 insuper affuso abluendum.

2. *Fusionem ut promoveas Borracem addere potes, nempe ad ℔. 1. Borrac. ℥ß. nec est quod inde periculum metuas: Etenim posthabito, quod Borrax exhalet, constat quod Borrax sine noxa intro ad ʒß. exhibeatur.*

3. *Tempus vitrificandi eligunt nonnulli, quo ☉ & ☾ in ♒ vel ♓ (signis aqueis) existunt.*

4. *Accenseri potest vitrificationi & illa operatio, qua ♁ levi opera ignis, vitri formam, licet absq; perspicuitate induit, ♁io scil. in 🜊bulo liquato intinguntur ferrei baculi, decutiturque quicquid adhaserit, atque hac ratione totum ♁ extrahitur. Extractum & contusum denuo liquatur, extrahiturque ut ante, idque toties, donec ♁ optimè pulverisatum rubicundo, purpureum colorem acquirat.*

Dosis & usus cum simplici vitro communis est.

Rectius tamen 🝕*u Sulphuris, ⊖li, vel proprio aceto aliquoties cohobatum, ut evanescente purpurea colore, albicans evaserit, exhibetur. Valde enim ejus vis emetica hac correctione emendatur, ut solam per alvum deturbandi vim postea obtineat. Verum febrium curativum.*

Dosis g. 3 ad 5. in ▽ centaur. min. vel simili. Molth.

2. *Vitrum ex Minera.*

℞. Mineræ ♁ opt. Sal. Nit. puriss. ana calcinentur optimè ac fundantur in vitrum. *Basil.*

3. *Vitrum Antimonij flavum.*

Fit ex Regulo. *Vide suo loco.*

V. Vitrum Antimonij rubeum.

NB. Si vitrum antimonii miscueris cum Sulph. citrino, ac fuderis in vitrum, hoc ipsum rubescit. Alii fundunt cum ⊙⊙, sed præstat ab hoc abstinuisse.

5. *Vitrum album.*

℞. Antimonii, p. 1. Borracis, p. ij. vel iv. funde aliquamdiu, sic assumit primo colorem citrinum, postea album. Effunde ut in vitrum abeat. *Basil.*

Vires. *Vitrum Antimonii humores crassos, viscidosque ejici, in ventriculo vicinisq; locis superfluos, idq; per vomitum ac per alvum. Resistit quoque venenis in peste, præcipuè si cum 🜊 propinetur, quippe hac ratione & sudorem ciet utile quoq; est in febribus putridis ac malignis, Hydrope, &c.*

Usus & Dosis. *Datur à g. 2. ad 4. in infusione à g. 3. ad 6. vide de hac infusione infra.*

6. *Vitrum ♁ nigrum extemporaneum S. Closs.*

♃ mineræ ♁ii ℥ij. Liquescat in 🜊tum injice per cochlearia aliquid de mixturâ ex Sal. Com. decrepit Sal. Nit. & 🜔 ▽ communis compositâ ana ʒij. absûmptis pulver. affundatur ♁ in pelvim aut mortarium calens. Habebis vitrum nigrum purificandis metallis aptiss. Si ♄ni ℥ß. addatur, repurgabit ☉ instar Reguli ♁ii.

7. Vi-

7. Vitrum Antimonij Diaphoreticum.

Vitrum ♁ii Diaphoreticum evadit, si pulveratum sæpè maceratur, cum ⚹ sæpèque fundatur. *Libav. lib. 2. Alch. tract. 1. c. 23.*

8. Vitrum Regulinum.

Calcina Regulum pulverisatum, (continuo agitando, ne fundatur,) donec fumus cesset, hinc funde & effunde. Sic in vitrum evadet quam elegantissimum.

N. *Si Com. Salem addideris, citrinescit vitrum.*

Hujus dosis major exhiberi potest quam præcedentium.

9. Vitrum Antimonij Solare ☉ transparens.

℞. ☉ puriss. ℥ß. ♁ Ungar. ℥VIII. Funde ad △, ac effunde (cavendo ne in Regulum abeat,) mixturam pulverisatam calcina per se, (ut calcinetur ♁ in præparat. vitri,) donec non amplius fumiget. Deinde funde fortiss. △, effundeque in pelvim, ut abeat in vitrum transparens rubicundum.

N. *Invenies in fundo ✠buli ☉m dimidià parte diminutum.*

Hartm. in Croll. Kesl. 3. c. 30.

Ex hoc fit infusio cum 🜄, quam Tincturam vocant.

10. Aliud ex Regulo.

℞. ☉ opt. ℥ß. Reguli ℥VIII. Fundantur, pulverisentur ac calcinentur sine fusione, donec fumus cesset. Dein liquescant △ fortiss. effundanturque ut vitrescant.

N. *Huic calcinationi finitima est calcinatio Antimonii crudi, cum C.C. usto. Nimirum lævigantur simul optimè ♁ & C.C. ustum, proportione anaticâ. Hinc comittuntur igni, ut calcinentur.*

Vires. *Sudores prolicit.*

Dosis gran. à 3. ad 5. vel 6.

Quoniam Vitra ♁ii violentius ut plurimum operationes suas proficere, adeoque corpus anxiè affligere solent diversæ institutæ sunt correctiones, quibus violentia ea aliquo modo infringi mitigarique queat; ideoque.

1. Corrigitur vitrum Antimonij.

Correct. 1.

℞. Vitrum antimonii teratur subtiliter, aliquotiesque affundatur ⚹ atque iterum exiccetur. Hinc fit Electuarium Antimoniale, seu Pilulæ Antimoniales Crollii. *Vide. lib. 2.*

Correct. 2.

℞. Vitrum ♁, digeratur aliquamdiu in ⁓. Sal. Com. extractioni decantatæ, affunde 🜄 commun. ac residebit ♁ sine violentia vomitum ac secessum ciens.

Dosis g. 2. 3. ad 6. Clariss. Dn D. Petrus de Spina.

Correct. 3.

℞. Vitrum ♁, q. v. solve in ♉ Tart. per deliq. solutioni instilla ⁓ ⊕i; ac concrescent illico Crystalli exiccandi.

Dosis. g. 3. 4.

Correct.

Correct. 4.

Vitrum ♁ purgans.

℞. Vitri ♁. pulv. ℥j. ∽ vel ☋ ⊖i, (vel Sulph. per camp.) ℥j. Misc. exactè ac exicca lento △. Repetatur id septies vel ultra, semper ∽ ⊖i ℥i. admiscendo.

N. 1. *Præstantior fit hic pulvis, si in extracto Mastich. (ex Mastich. & ∀) per ♂ 3. maceretur, ac ∀ postmodum desuper accendatur, penitusque exhalet. Pulvis residuus l. △ cinerum in patella vitrea (horis 12.) exiccetur.*

Vires. *Purgat per inferiora.*

Dosis à g. 3. ad 5.

N. 2. *Si pulveris hujus ℥iij. vel pulveris prioris non macerati. ℥ij. in Electuario Antimonii Crolliano vitro ibidem substituantur, præstantius id ipsum evadet.*

N. 3. *Fiunt & inde Pilulæ Antimoniales ad febres. Hartmann. vid. libr.* 2.

Correct. 5.

5. Fit per separationem Sulphuris ⚯ calis. *Vide in infusione ▽ bened. Brendelii.*

Correct. 6.

∽ ⊖i purgans.

℞. Vitrum ♁ pulv. q. v. affunde ∽m ⊖i non rectific. ad eminent. duorum digitorum. Digerantur aliquamdiu calore leni, sic fit extractio nigropunicea.

Vires. *Purgat per inferiora.*

Dosis gut. 6. 7. 8. 9. 10.

Hartmann. in Croll.

N. 1. *Eodem modo corrigi potest per ∽m Sulph. vel ✢ proprium.*

N. 2. *Ex Tinctura illa nigropunicea (sc. per ∽um ⊖li extractâ) paratur Tart. album ⊖latum purgans, quippe virtute ♁ali impregnatum, affundendo ei duplum olei Sulph. coagulumque siccando.*

II. CROCI *Metallorum.*

1. *Crocus Metallorum vulgaris.*

℞. ♁ii Electi, Sal. nitr. puri an. sigillatim trita atque exactè mixta inflammentur in ✢, vel mortario æneo, remanebit materia ob colorem hepati haud dissimilem, hepar ♁ii dicta. Hæc edulcorata ▽ calida, dicitur Crocus Metallorum.

N. 1. *Si ▽æ, in qua hepar ♁ii edulcoratum, acetum instillaris, præcipitem dabis Crocum subtiliorem; seu ut aliis placet, Sulph. auratum.*

N. 2. *Inflammatio (quam & denotationem vocant) fieri commodius poterit, si materiam paulatim ac per vices injeceris primaque vice vel carbone vivo, vel ferro ignito materiam incenderis.*

N. 3. *Ex ▽, edulcorationibus illis impregnata si aliquantulum evaporaverit, Crystallos Sal. nitr. vel lapidem Prunellæ ♁ialem colligere potes, cujus usus idem qui lapidis Prunellæ dicti: Exhibet itidem insigne causticum.*

N. 4. *Sunt qui Sal nitr. Tart. ac ♁ inclusa, crucibulo comburunt, relicto solo foramine, combusta conjiciunt in ▽ calidam, ut impregnetur. Hinc decantant atque inspersо ✢ præcipitant. Sic Cro-*

cum Metallorum nanciscantur subtilem, magis fixum, quem ulterius in ▽ macerant.

2. *Crocus Metallorum Rulandi.*

Crocus Metallorum Rulandi quisnam sit & quomodo conficiatur? variè agitatur. 1. Quercetanus ferè in opinione est, Crocum illum Rulandi non esse diversum à Croco Metallorum vulgari: Hartmannus ab hoc non nisi levi discrimine distat, quod in præparatione situm est: nempe Sal. nit. fluenti & ab △ remoto, sine inflammatione admiscet ♁ spatula ferrea continuo agitando, donec omnia probè sint mixta, quæ tandem accendit.

N. *Si qua inflammatio acciderit, subsiste, justam Sal. nit. refrigerationem expectans.*

2. *Tentzelius in sua Exegesi ex Libavio hunc præfert, quem & Mylius in Basilica Chym. pro fincero habet.*

℞. ♁ij. Sal. com. Sal. nit. ā.

Minutissimè seorsim trita indantur catino, luto probè minuto, (foramine tamen parvulo, in media summitate, spirituum arsenicalium exhalandorum gratiâ, relicto;) inque furnum anemium collocentur, △ e follium, si libet, adhibito, donec omnia sufficienter fluant, tamdiu continuando, quamdiu fumus per foramen prorumpere non desinit. Quando vero desierit, △m probe ad ¼ horæ adauge, dein exime ubi ♁ forma vitri cinnaberini in fundo à sa'ib. supereminentibus instar Reguli à scoriis sequestratum sese, malleo facilè detruncandum atq; terendum dabit, *vid. Hartm. disp. Chymiatrico Medicas.*

N. *Ejusdem cum superiori est usus, nisi quod deorsim colluviem vitiosorum humorum deturbare potissimum solet.*

3. *Brendelius* Vitrum Antimonii pro Croco Metallorum Rulandi venditat.

4. Alii Regulum, quippe qui nonnunquam, vel sponte sua in præparatione vitri ♁ in globulos parvos abit. Sit ut sit: quodlibet horum haud citra magnam utilitatem in usum Medicum vocari aptum est.

Vires. *Utriusque Croci idem esse poterit usus. Nimirum in doloribus capitis ab impuritate ventriculi, (qua non raro concitantur, (Epilepsia, pleuritide, Melancholia, Hypochondriaca, Febrib. tum continuis, (ac præcipuè Ungarica dicta, (tum intermittentib. In peste, præservatione ab Arthridide, coagulatione sanguinis, &c. In quibus omnibus cum convenienti ▽a exhibitus purgat per vomitum, ac nonnunquam per secessum.*

Usus præterea ejus insignis est in Clysterib. Nimirum ʒß. vel ʒj. ebullire sinitur, in aqua convenienti vel vino: Colatura admiscetur brodio vel decocto simplicium mollientium, optimumque Medicamentum in colica exhibes.

Dosis

Dosis interna est à g. 3. ad ℈ʒ. Ego vix 6. gr. transcendo.

Crocus ♁'i Regulatus.

Fluat regulus ♁ii cum pari pondere Sal. nit. fusaque materia remotis scoriis in lateribus eluatur à nitrosa salsedine, postea ex ccetur, & cum affusione 🜅 aliquoties humectetur & decantetur. Ex comm. Greg. Horstii.

Vires. *Longè minus per vomitum, magis vero per alvum movet ad gr. x. cum Zibebis laxat tribus exhibetur, vel cum diagrid. correcto per fumum Sulph. & ☿ o dulci.*

III. DIAPHORETICA.

1. *♁ Diaphoreticum vulgare.*

℞. ♁ii opt. Sal. nit. pur. ā. Exactè mixta calcinentur detonatione, [ut in Croco Metallorum vulg. dictum] ternâ, seu donec amplius detonationem recuset, (post singulas detonationes materiam edulcorare oportet, edulcoratumque & exiccatum denuo cum Sal. nit. añ. miscere.) Tandem ♁ium diaphoreticum candidissimum exicca pro usu.

N. *▽lla edulcoratoria si evaporet, reddit Lapid. Prunellæ ♁ialem, de quo in Sal. nit.*

Modus compendiosior.

℞. 1. ♁ crud. Sal. nit. pari ãn. Immitte in ✢ cui aliud ✢ inversum in fundo perforatum imponatur, luto inferiori ✢o annexum: ignem da circularem, quo materia accensa paulatim calcinetur, fumumque per foramen expiret: ignem per horam continua; qua præterlapsâ, materiam pulverisatam ▽ calida edulcora.

2. ℞. Materiæ hujus edulcoratæ part. ij. Sal. nit. puri p. 1. vel ana, impone crucibulis, ut in priori operatione:

N. *Sic ♁ diaphoreticum preparavi aliquoties sine ulla molestia sudorem movens.*

Alii Sal. non abluunt, sed massam tritam cum pondere æquali Sal. nit. ut ante miscent: Alii addunt Tart. vel Sulph. $\frac{1}{4}$ miscent.

Basilius circulat insuper hoc ♁ diaphoret. cum 🜅. quem dein desuper incendit, &c. dein reverberat atque pulverem restitantem per deliq. resolvit.

Vires. *♁ hoc diaphoreticum resistit corruptioni, mundificat sanguinem, conducit adversus omnes obstructiones licet inveteratas, Hepatis, Lienis, Mesenterii, aliarumque partium internarum: adversus retentionem mensium, cachexiam virginum, suffoc. hyster. Hydropem, Melanchol. hypochondriacam, Luem ♁ ulcera tàm interna, quàm externa, Scabiem: præsertim confert & in febrib. malignis, Exanthematib. & variolis, rumpit interna apostemata, verum non subito, sed paulatim operationes suas exerit.*

Dosis à g. 10. ad 25.

2. *Flores ♁ii fixi, seu diaphoreticum.*

Fit si ♁ Diaphoreticum procedens in ▽ horis aliquot coquatur, deco-

ctumque filtretur, sic præcipitabitur nempe pulvis subtilissimus ad fundum (maximè si ⚹ inspergeris) virtute priorem superans.

N. *Hic pulvis Basilio Valentino in curru suo triumph. dicitur Flores ♁ii fixi seu pulvis albus ♁ii quem commendat ad interiora apostemata, ut & in Lue venerea, in qua cum spiritu Guajaci exhiberi poterit.*

Præterea in iisdem affectibus convenit præcedens diaphoreticum pulvis hic majori cum utilitate exhiberi aptus est.

Dosis g. 15. quam dosin vel quinquies Valentinus singulis diebus exhibet.

3. ♁ *Diaphoreticum Tartarisatum.*
Flores ♁ii Tartarisati, F F.

℞. ♁ Diaphoret. vulgare. Sal. Tart. ℥iij. M. fluant in tigillo hor. 4. dein tere ac dissolve per deliq.

Hinc

℞. Olei hujus ℥ij. spir. ⊖i ℥j. instilla guttatim & præcipitabitur pulvis, quem sicca & serva.

Dosis à g. 5. ad 10.

IV. REGULI.

1. *Regulus Antimonii simplex.*

1.

℞. Sal. nit. ac Tart. ana, calcinentur seu fluant in ✠ vi ignis.

℞. Materiæ hujus calcinatæ, ac Antimonii ana misce ac committe iterum in ✠ igni fortissimo, quo instar aquæ fluant.

Funde postea in calicem fusorium vel mortarium æneum sevo illitum, idque movendo, Reguli separationem & subsidentiam promove. Omnibus refrigeratis Regulum à Scoriis separa.

2.

℞. Antimonii elect. ℔ ij. Tart. alb. ℔. Fundatur ♁ & postea adjiciatur paulatim Tart. ℔ijß. circiter, linquatur in fluxu per tempus. Dein fac Regulum, separaque Scorias. Regulum purifica, iterum fundendo, & dum fluit, reliquum Tart. addendo.

3.

℞. Calcem Antimonii cineream per se factam, (vide in præparatione vitri ♁) fluat ad △ ☿ integra, dein moveatur ab igne & reponatur ut refrigescat. Agiteturque refrigescendo, ut Regulus deorsum vergat ad fundum secedens.

N. 1. *Alii admiscendo carbones pulverisatos majorem Reguli quantitatem sibi pollicentur.*

N. 2. *Ex Scoriis fit Sulph. auratum; suo loco.*

N. 3. *Regulus quomodo fixetur, vide de floribus ♁ vel in destillatione ∾ Reguli.*

N. 4. *Tempus fusionis optimum censetur, ☾ crescente præsertim ☉e in ♌ constituto, atque insuper sereno Cœlo. Experientia enim docuit tunc temporis majore felicitate Stellæ fusionem succedere.*

2. *Regulus ♂ alis.*

℞. ♂. ℥ix. circiter, appone igni donec

nec incipiat liquescere. Huic adde Antimonii ℥ VIII. auge ignem ut fluant. Post injice Sal. nit. M. f. & cum cessaverit strepitus, funde in vaginam fusoriam, (Gießpouckel) vel in mortarium, sic ♂ & Regulus simul uniti in fundo coalescent.

Fit & si in secunda fluxione, ♂ is limaturam vel frusta injeceris.

N. 1. *Regulus hic si aliquoties fundatur (in quibus fusionibus semper aliquid Sal. nit. vel & Tart. injiciendum.) & à scoriis separetur, tandem stellam contrahit solis radiantis instar, imo vel multis stellis ac si terra aquis circumdata esset Regulum signatum vidi.*

N. 2. *Plures regulum præparandi modos habet. Sennert. in Institut. l. 5. p. 3. s. 3. n. c. 19.*

N. 3. *Ex Scoriis fieri potest vitrum Sala.*

N. 4. *Si Regulum in* ⁓ ♉ *solveris, solutionemque aliquoties maceraveris ac destillaveris, tandemque inspissaveris, optimum habebis catharcticum ἄνω καὶ κάτω blandè noxia expellens.*

Dosis gran. 2. 3.

Tentzel. de ⁓ ♉.

Vide sis etiam Tincturam ex Regulo ♂ & ♀.

3. *Regulus Iovialis.*

Fieri potest, si Regulum sine ♂ factum, denuo ad ignem fuderis, durante que fusione ♃ adjeceris.

4. *Regulus ☉aris.*

℞. ☉ part. I. ♁ p. IV. vel VI. fundantur & effundantur ut moris in Regulum à scoriis separandum. Scorias adjecto ♁ io crudo, funde iterum superinjiciendo cum fluxerint parum de scobe ♂ ac affundendo denuo, ut Regulus subsideat. Sic potes vice tertia procedere, vel donec nihil amplius Reguli appareat.

N. *Similiter fit & Regulus ☾aris.*

5. *Diaphoreticum Regulinum seu Cerusa ♁ialis & exinde Cerusa ♁ialis diaphoretica.*

℞. Reguli p. I. Sal. nit. Cryſtall. p. iij. alii añ. } fluant super carbones per ℥m, dein edulcora, separando Reguli grumos, qui in fundo colliguntur. Pulvis l. △. exiccatus dicitur Cerusa ♁ialis. Hunc pulverem si denuo cum Sal. nit. calcinaveris, vel sine fusione ad citrinum colorem reverberaveris, planè fit diaphoreticus, diciturque cerusa diaphoretica.

Vires. *Cerusa Intrinsecus maxima cum utilitate assumi potest in curatione ulcerum inveteratorum, scabierum aut pustularum pertinacium, continuis 3. 4. aut pluribus septimanis, quotidie sc. assumendo. Diversimodè operari consuevit. Nam in quibusdam duabus vel tribus primis diebus nauseam aliquam producere solet, cum crebra expuitione, reliquo tempore insensibiliter operatur: Aliis alvum laxat moderatè, aliis sudorem ciet, aliis prorsus insensibiliter, & non nisi in fine tandem manifestas operationes edit. Extrinsecus desiccat, stringitque moderatè abstergit & aperit.*

Dosis intra ℈ß. ad ʒß. 4. aut 5. hor. ante prandium.

Cerussa Antimonii diaphoretica citra nauseam easdem operationes & quidem majori cum fructu operatur.

Dosis eadem. Vide Salam. in Anat. Antimonii.

6. Cerussa Antimonii Solaris.

℞. Regul. Antimonii ℥j. ☉ purg. ʒj. Sal. nit. ℥iij. calcinentur in ✠bulo sine fusione. Sic Regulus abit in pulverem citrinum, ☉ vero pondere imminutus invenietur. Pulverem edulcoratum, si libet, denuo calcina.

Vires. *Sudorem ciet.*

N. *Curiositas humana adinvenit quoque calcinationem per calorem Solis cœlestis, quem Magicum appellant.*

Nimirum.

Concentrentur radii Solares in ♁ pulverif. beneficio speculi incensorii sic brevi tempore fumus ex ♁ ascendet. Antimoniumque album evadet.

N. 1. *Pondus Antimonij post calcinationem auctum potius, quam imminutum deprehenditur.*

N. 2. *Flores Antimonij hac ratione facilius calcinantur, quam ♁ crudum.*

CALCINATIO HUMIDA

Unde.

PRÆCIPITATA.

1. ♁ *Rubeum fixum.*

℞. Antimonii elect. q. v. affunde 🜆, stent aliquandiu in digestione, donec calx in fundo alba appareat. Postea abstrahe 🜆 per destillationem, (vel decantationem,) vel & affundendo 🜂 præcipita, calcemque elue 🜄 tepida, donec ⁓ 🜆 non amplius sentiantur. Pulverem siccatum reverbera in ✠ clauso hor. 6. (♂ 3. *Basil.*) fietque rubeus.

N. *Reverberatio hæc minori molestia in fornace figulina absolvi poterit.*

Vires. *Felicissimè purgat æque deorsũ quàm sursum, idque non tàm naturâ sua, quàm humoris biliosi circa ventriculum stabulantis, quinimo in nonnullis per diaphoresin operatur,*

Dosis g. 2, 3, 4. & plura.

Basilius decantat solutionem 🜅, decantatam destillat ad siccitatem pulveris, cui affundit 🜄 pluviam; digeritq; ut fiat extractio rubicunda: hanc iterum filtratam destillat ad siccitatem: Ex pulvere rubeo remanente extrahit cum 🜹 tincturam rubicundam, abjectis fecibus albis, 🜹 iterum abstrahit, pulveremque relictum reverberat ♂ 3. postremo extrahit tincturam cum 🜈, fecibus itidem rejectis tandem abstrahit 🜈 ad siccitatem.

Vires. *Summarum est virium in resolvendo cruore coagulato, in rumpendis Apostematibus, in curanda Lue venerea. Basil.*

1. *Præcipitatum vitrum.*

Solvatur vitrum Antimonii in 🜆 seu in 🜅, vel in ♋ Sulph. aut in ⁓u Sal. com. dein menstrui abstractione fiat præcipitatio.

N. 1. *Ex præcipitato illo ♁ antequam reverberetur, extrahi possunt Sulph.*

& ☿

& ☿ Antimonii de quibus suis locis. Sala de ♁.

N. 2. *Si Antimonio grossè contuso affuderis ▽R, & reposueris aliquamdiu, extrahetur Sulph. Antimonii, partim supernatans, partim frustula Antimonii obducens. Hoc Sulph. in lixivio Tart. solvitur, si inibi decoquatur.*

3. *Præcipitatum Antimonii diaphoreticum.*

℞. Croc. Metall. ℥ij. impone destillatorio vitreo oblongi colli, quod calenti ▽ immergatur, hinc affunde sensim ∽m Sal. nit. ℥xii. moveque sæpius ne ♁ fundo adhæreat. Conserva id calidum, donec ∽ Sal. nit. non amplius laboret, & ♁ redactam sit in pulverem album. Dein vase exactè clauso, digere in MB septiman. 4. aut 5. ac tandem separa ∽. Sal. nit. in ∴, pulveremque spatula lignea agitando, exicca ad △, donec nullus amplius fumus exhalet. Hinc ablue & relue ▽is cordialib.

Dosis à g. 4. ad 12. Sala de ♁.

4. *Præcipitatus Regulus. ♂.*

℞. Flor. Regul. ♂ (cum ✱ sublimat. & edulcoratos) solve in ▽R, (ex Sal. nit. & ✱ destillat.) digere ac tandem per iteratas cohobationes præcipita. Præcipitatum ablue & reverbera ut ∽ ▽R, separentur, continuo spatula ferrea agitando, donec acquirat colorem flavum. *Quercet.*

II. *SVBLIMATIO.*

Vnde

FLORES & CINNABARIS.

1. *Flores Antimonii Crudi, vel mineræ Antimonialis.*

℞. ♁ crudi triti, q. v. pone in cucurbitam fictilem, quæ in ∴in ponatur satis profunde. Cucurbitæ adapta alembicum cæcum vel rostratum cum excipulo, aut si mavis connecte ollas aliquot (Num. iij. vi. vel plures,) sese invicem excipientes: Ignem gradatim admove, ne sit nimium fortis, nec debilis nimis. Si enim fortior sit, funditur Antimonium, nec sublimatur, sin vero debilior, non ascendunt flores. Si rectè △m rexeris, colliges triplices flores, albos, flavos & rubros. *Sen. Instit.* Phlegma antimonii in appositum excipulum colligi poterit.

N. 1. *Felicius ac compendiosius proceditur.*

Primo si cucurbita tubulum seu canalem in latere habeat, per quem ♁ tritum paulatim & per vices, (singulis horis parum,) in cucurbitam (gradatim ignitam, injiciatur. Liquescit enim statim ♁ abitque ferè penitus in flores.

Secundo, si cucurbita obliquè fornaci imponatur, ut tubulus perpendiculariter ascendat.

Tertio, si in anemio sublimatio instituatur, ac Antimonii ℥ij. ∴æ ℥iij. admisceatur. Alii admiscent carbones contusos, elíciuntque Sulph. remanente in fundo materia cœrulea, in qua ☿ Antimonii.

Quarto, alembici vertex foraminulo sit pervius. Et hoc benè notandum est nisi fine frustrari velis.

N. 2. *Pa-*

N. 2. *Parari possunt & flores Antimonii per* ◯*m binis rostris ante scil. & retro connexam, quorum rostrorum antico apponitur excipulum amplum, per posticum autem inflatur ventus, vapores seu flores ab* ♁ *elevatos in excipulum deducens. Kesl. 1 cent. 31.*

N. 3. *Non è re foret, si excipulum foramen haberet canalemvè, quo acidum phlegma in aliud excipulum suppositum deflueret. Quinimo excipulum nisi pervium fuerit, foramine flatibus egressuris idoneo in cassum laborabitur.*

2. *Flores Reguli.*

Ex Regulo eodem modo quo ex ♁ crudo flores elevari poterunt.

3. *Flores cum additamento, s. compositi.*

Ex ♁ *crudo, regulo & vitro.*

℞. Antimonii ✳ an. misceantur exactè & sublimentur per ⁂m.

N. *Sufficit alembicus sine ollis: elevanturque flores rubei, qui* ▽ *a calida edulcorati albescunt.*

Vires. *Vomitum movent, mitius tamen quam simplices flores.*

Dosis g. 4. ad 6.

N. 1. *Restituit horum florum usus Maniacos, Melancholicos, Quartanarios, vide Epist. tract. 1. observ. Horstii annexas.*

N. 2. *Si* ☿ *ij dulcis gr. 12. gr. 2. horum flor. addideris, fortiterq; simul contriveris, ferè sine vomitu per secessum serosa & biliosa edunt.*

N. 3. *Eodem modo fiunt & flores ex Reguli &* ✳, *vel ex vitri* ♁ & ✳, *æqual. partib. Basil.*

N. 4. *Quod in summitate cucurbitæ invenitur, adde fecibus in fundo relictis, additoque pauxillo* ✳ *sublimationem repete, habebis flores flavos.*

4. *Aliter, Sulph. Antimonii secundum Basilium.*

℞. Antimonii opt. ℔. 1. ✳. ℥ iv. sublima, sublimato admisce antimonii ℥ v. sublima iterum: hinc edulcora & habebis Sulph. combustibile. *Basil. in Cur. Tr. p. 217.*

N. *Sunt qui loco* ✳. ℞. *Sal. com.*

5. *Flores* ♁ ⊕-*lati.*

℞. Florum antimonii rubeor. ℥ iv. Flor. Sulph. (sublimatorum ad perfectam albedinem) ℥ ij. Colchotar, ℥ xii. mixta sublimentur ter, & habebis flores rubicundissimos. *Quercetan. in Tetrad.*

N. *Basilius non addit Sulph.*

6. *Flores Reguli spiritu* ♂ *ac* ♀ *is impragnati.*

℞. Reguli stellat. atque ✳ [à ♂ ter sublimat.] ãn. sublima bis tervè, hinc edulcora & exicca, tandem denuò à colchotare tertiò eleva.

Vires. *Purgant blandè, conferuntque ad omnes febres intermittentes.*

Dosis aliquot gr. Querc. in Tetr.

N. *Flores hi cum* ✳ *sublimati, & nondum ab eodem edulcorati, resolvuntur in liquorem magnarum virium in vulneribus. Basil.*

De usu florum antimonii in genere nota-

nere notare expedit, quod sc. quoniam violentos vomitus ferè proritant, optima correctione opus habeant, sine qua non facile ac tutum erit, eos in usum Medicum vocari.

Sunt nihilominus qui exhibent g. 2. 3. 4.

Sic igitur
Correctio florum Antimonij.

℞. Flor. Antimonii alb. ℥j. Sal Com. Tartari ⌇u ⚹ impraegnati ℥iß. Liquescant vi △ in massam rubram. Affunde massae huic tritae 🜄 (▽ vitae,) aromatisatum, additis Salis vel Magisterii Perlarum ac Corallor. an. ℥ii. Digerantur calore cinerum ♂ ℘ 2. postea abstrahatur 🜄 ad siccitatem, remanebit in fundo ♀ optimè depuratum, servetur in vitro clauso, quia in aëre resolvetur.

Vires. *Opitulantur morbis, ab atra bile oriundis, per alvum, per superiora, per insensibilem respirationem noxia copiosè expurgantes.*

Sal. Com. Tart. ⚹ impraegnatur hoc modo.

℞. Sal. Com. Tart. [frequenti solutione ac coagulatione summè depuratum] solve in ⚹. Hinc abstrahe humiditatem lento igne, novumque ⚹ affundendo, iterum solve ac abstrahe. Operationes solutionis ac abstractionis repetendo, donec ⚹ extillet aciditate sua non amplius spoliatum, (quod octava vel nonâ imbibitione ac destillatione fiet.) Exiccetur postmodum; sic habes Sal. Com. Tart. impraegnatum.

N. *Hujus usus quoque est in Magisterio Tart. purgante.*

🜄 aromatisatus, seu ▽ vitae aromatisata.

℞. Galang.
Galliae mosch.
Garyophyllor.
Cinamom.
Macer. an. ℥ß.
Croc. ℥iij.

Ex mediocriter tritis fit extractio cum 🜄 optimè rectificato, donec amplius non tingatur. Tinctura decantata est 🜄 aromatisatus.

Vide de his Crollium.

Correct. 2.

Circulentur per mensem cum 🜄 mellito, sic omnem deponunt violentiam, retinebuntque solam dejicendi facultatem.

Dosis à g. 5. ad 7. vel ad summum 10.

🜄 mellitus.

🜄 affundatur melli, stet aliquamdiu, postea destilletur: In fine augeatur △, ut ⌇ quoque mellis transeat & jungatur. 🜄.

Correct. 3.

Exponantur flores in scutella vitrea; charta supernè duntaxat tecta, mediocri calori (fornacis) per mensem unum ac alterum, quotidiè bis (ne non agitati nigrescant) agitando: Flores manent quidem rubei, sed tamen benè porosi & leves, Sulphure foetido ad papyrum elevato.

 Vires.

Vires. *Movens sedes duntaxat sine vomitu satis benignè.*

Dosis à g. 5. ad 8. vel 10.

Correct. 4.

Mitiores etiam fiunt, si aliquamdiu cum Sal. Com. conterantur & postea iterum ▽ dulci dulcorentur.

7. Flores Antimonij diaphoretici.

℞. Flores ♁ irriga ☍ Sulphuris & calcina in ✠ clauso △ carbonum.

Sala in anat. Antimonij, f. 3.

N. *Alij affundunt* ⁓m ⊖i, *quo iterum abstracto edulcorant ac calcinant, ut materia igniatur,*

8. Flores fixi.

Flores Cheiri Paracelso.

℞. Flores Antimonii fige sublimationibus, toties iteratis, donec nihil amplius sublimetur.

N. 1. *Flores relicta in fundo, materia, denuo in singulis sublimationibus semper admiscendi sunt.*

N. 2. *Hi flores in cella per deliquium in* ☍ *solvuntur, quod* ▽ *destillata quinquies eluendum.*

Fixantur flores hoc modo

Formetur pila rotunda terrea cum foramine, per illud immitte ☿ & reple ad medias, postea immitte quoq; Nodulum floribus ♁ albis repletum, tum circum circa novam ☿ vivam agglomera, ad plenitudinem usque globuli integram, tum ostiolum luto obducito, globulumque in furno lateritio ad reverberandum collocato, & per biduum urito.

Vires. *Flores fixi clementius purgant & sudores copiosos movent.*

Dos. gr. 8. ℈ß. Est S. Closs.

9. Cinnabaris Antim.

Fit, si post butyri Antimonialis destillationem △ fortis & suppressionis quoque, (i. e. super ∴m) horis aliquot detur. Quippe cinnabaris Antimonii hac ratione collo ⌒æ adhærescit, quam collectam sublimatione una ac altera purificare poteris.

N. 1. *Si desideras potius cinnabarim, quam butyrum Antimonij, da statim △ fortem.*

N. 2. *Ex hac paratur ♁ diaphoreticus, qui in Epilepsia & vertigine præstantissimus. Vide lib. 2.*

III. DESTILLATIO.

Unde

ACETA, OLEA, SPIRITUS, &c.

1. Acetum Antimonij.

℞. Mineram Antimonii tere ac elice ✠ per ⌒m, prolectum funde super mineram novam, digere ♂ (23.) hinc destilla iterum per ⌒m, idque repete, donec quantitatem cupitam accquisiveris.

N. *Parum ✠ fundit, adeoque labor sat tædiosus est.*

Aliter.

℞. Miner. ♁ lævigat. affunde ▽ pluvial. destillat. ad eminent. digit. aliquot, digere vase H. cl. in fimo equino, donec incipiant fermentari ac spumam ejicere: Dein abstrahe ▽m, augendo ▽m in fine, sublimatum redde capiti suo mortuo, & reaffusa ▽, quæ abstra-

abstracta erit, fiat cohobatio toties reiteranda, donec prodeat liquor acidus, instar ✠.

Vires. *Inservit Tincturæ Antimonii extrahendæ, refrigerat efficaciter sanguinem, in febri præcipuè maligna & Ungarica, si cum Lap. Prunellæ & ▽ destillata conveniente misceatur: curat inflammationem ex pulvere nitrario ortam cum saccharo ♄i.*

N. I. ✠ *hoc ♁ij melius evadet, si pulverisata nova mineræ ♁ij id affuderis ad emin. dig. 3. circulaverisq; (♂ 12.) sic tingetur rubro colore magisq; acescet: tum effunde & abstrahe per MB, sic ✠ ♁ij exhibet clarum, & rubedinem post se relinquet in fundo. V. Basil. p. 223.*

N. 2. *Acuari potest hoc ✠ suomet Sale.*

Nimirum.

℞. ✠. antimonii ℥iv. Sal. Com. antimonii ℥j. solve ac destilla per ⊏.

Dici poterit ✠ antimonii alkalisatum, sive radicatum.

N. *Felicius forsan processeris, si Sal ♁ in ✠ solveris atq; ex argilla & solutione hac massam & exinde globulos formaveris, eosque per ⌒m, ut ⌒ Sal. Com. solet, destillaveris. Bas. p. 222.*

Aliud.

Acetum ♁ii in majori copiâ obtinebis, si super cratem ferream mineram ♁ii frustulatim imponas, superstructo Aludele cum pluribus ollis perviis & XX, subministrando carbones in aliâ focariâ accensos, ne acetum à carbonũ vaporibus inquinetur. *Ex S. Closs.*

N. *Cum hoc aceto ♁ ali parari possunt flores fixi sive ♁ diaphoreticum de quo Poppius in Hodoget. pag. 145. & sequentibus.*

2. *☍ Antimonij per se.*

℞. ♁ quantitatem satis magnam pone in putrefactionem, dein educ ▽m, quam vicissim astundendo, putrefactionem ac postea destillationem reitera, idque toties donec exurgat tandem ☍, seu liquor oleagineus.

N. *Nancisceris potius ✠ quam liquorem oleagineum.*

Vires. *Dissolvens est egregium. Poter. in Pharmacopœia.*

3. *Aliter,*

℞. Miner. antimonii, q. v. misce cum ∴. pelle per ⌒m.

4. ☍ ♁ *Saccharatum.*

R. ♁ ℔. ß. Sacchar. cand. ℥ij. M. opt. & destillentur per ⌒m in ∴. F. ☍.

Beguinus.

℞. Antimonii, sacchari candi ana ℥iv. O. ust. ℥j.

Utile est ad externos & internos morbos.

N. *Ex hoc ☍o fiunt Pilulæ febriles ad Quartanam, quas vide l. 2.*

5. ♁ ☍ *Saccharatum Sennerti.*

℞. Antimonii ℔. ij. Sulph. ℥iij. M. pone in △ circularem ut liquescant, atque ita △ per hor. 4. vel 5. continua: dein auge △, ut Sulph. accenda-

tur & exhalet; hinc pulverisa ♁, affundeque ⚹ digeranturque ♂ ℘ 8. dein destillentur, donec guttæ rubræ ascendere incipiant, tunc muta recipiens.

℞. ♁ relictum in fundo ℔. 1. sacchar. cand. ℥vi. 🜊 opt. ℥ix. Destilla per 🝭m, (in receptaculum in quo sit 🝆, quo primo extillarit.) △ forti, donec nihil 🝆i vel vaporis amplius appareat. 🜊 in B. abstrahe ad remanentiam. 4æ. partis.

Vid. Sennert. Institut.

N. 1. *Melius fit hoc 🝆, si digeratur aliquamdiu cum 🜊 novo, fecibusq; per colaturam separatis à colatura 🜊 per destill. abstrahatur.*

N. 2. *In eliciendo 🝆o saccharato lente procedere memineris, ne nimia ebullitione fine optato frustreris.*

N. 3. *Si cum ▽ vitæ aliqua, vel ▽ rosarum, in qua moschus vel ambra soluta sit, addita ▽ cinam. digeratur, atque aliquot cohobiis cohobetur, movet alvum sine vomitu ac molestia, utileque Medicamentum exhibet in Hydrope.*

Dosis p. 3. ad 6.

6. Oleum Antimonij Saccharatum Quercetani.

Antidotus Panaretos.

℞. Miner. ♁ ad albed. calcinatæ ℔. ß. sacchar. cand. in formam syrupi cum circulato minore (🜊 opt.) transmutati ℔. 1. Misc. Digerantur ♂ ℘ (4. vel 5.) in VB, dein per gradus △ destillentur.

Elicitur primò circulatum minus, secundò liquor albus, tertiò flavus, quartò rubicundissimus, instar sanguinis, dulcisque Balsamus; collige singula seorsim vel separa ab invicem.

Vires. *Liquor albus opitulatur cancrosis ulceribus & externis morbis.*

Liquor flavus idoneus est vacuationi per alvum & vomitum.

Liquor rubicundus ternis aut quaternis cohobitationibus rectificatus & ablutus ▽ cordiali, admirandas præstat curationes in Lepra, Morphæa, Apoplexia, Epilepsia, Peste, in ▽ appropriatis exhibitus.

Dosis à gr. 3. ad 6. Quercetan. in Tetr.

N. *Eodem modo & ex Croc. Metall. & Sacchar. ana cum 🜊 digestis, 🝆 præparari potest.*

Dosis gr. 4. 5. 6. 7.

7. Oleum ♁ ij Saccharatum Faustii.

℞. Croc. metallor. pulverisf.
Sacchar. cand. an. ℥iv. vel Sacchar. ℥vi.
Spir. ⊖-i rectific. ℥ij.
Vini ℥ß.

Digere ♂ ℘ (8.) postea destilla in 🝭 per gradus. Aufer phlegma in MB lento.

N. *Eodem modo extrahitur oleum ex Sulph. ♁ ij ☉rato, prodit liquor crassus, qui extrahendus aliquoties affuso rec. 🜊 quo rursus ad mellaginem separato, ex demum*

demum per 🝭 *pellenda in oleum.*

Dosis à g. 8. ad ℈ß. in morbis fluidis. Cl. D. D. Ioh. C. Fausf.

8. *Oleum Antimonij Saccharatum Basilij.*

℞. Vitr. ♁ lævigat. affunde agrestam, digere aliquot ☍, dein (abstracta agresta ad siccitatem,) admisce sacchari cand. æquali pond. cum modico ✠ti, destilla per 🝭m gradatim, tandem △ fortiss. prodibit 🝆 rubicundum, cum 🜈 exaltandum.

Vires. *Prodest adversus Epilepsiam.*

Dosis gut. aliquot. Basilius in curr. triumph.

9. *Oleum seu Liquor ♁ mellitus.*

℞. ♁ crud. pulv. ℔. Mell. opt. ℔. iij. Bulliant. simul, moveanturque spatula, usque dum substantia aquosa mellis evaporaverit, & remanserit materia quædam nigra. instar picis, quæ digitis friari queat. Hanc destilla per 🝭m △ nudo gradatim, in excip. amplum, hor. 24. & prodibit liquor impraegnatus facultatibus antimonii, cum aliquot floribus à liquore separandis.

Vires. *Liquor iste est corrosivus & penetrans, summopere mundificativus præsertim in ulceribus, absumit enim excrescentias, &c. Adversus gangrenas præstantissimum quoq; existit remedium. Uti eo possumus aut solo aut commixto melli rosato, unguentis, pulveribus ▽, &c. Sala de ♁.*

N. *Liquor hic ✠ Philosophici vices supplere poterit, in præparatione Tincturæ Antimonij ζωόφιλ🜍 dictæ*

10. *Alind Magist. ♁ij.*

℞. ♁ opt. ℔. ß. O. ust. ℥iv. Bol. arm. ℔. ß. Sal. Com. ℔. ß. omnia seorsim trita misceantur, destillenturque △ nudo. Sic prodibit primò phlegma, secundo ∽ albicans. tertio ∽ rubescens. Si quid collo adhæreat glaciei instar, admove cautè ferrum candens, ut solvatur. Rectifica per 🝭m: In rectificato hoc 🝆o solve ☉ foliatum: Solutioni postmodum affundes 🜈 circulabisque sept. 6. circiter, & subsidebunt feces, à quibus decanta 🜈, cui si affuderis ▽ destillatam præcipitabitur ♁ albus, edulcorandus & reservandus. Dicitur Magisterium Antimonij.

Vires. *Purgat suaviter per vomitum.*

Dosis g. 3. Kesl. 1. c. 68.

N. 1. *Pulvis ille correctus cum ∽ ☿ Sal. Com. evadit sudorificus: vide infra Tincturam Regulo ♂, N. 13.*

N. 2. *Magisterium hoc ♁ij Kesleri nil est aliud quam ☿us vitæ ex butyro. Ita Hartmmannus in Croll. parat. ex floribus albis & 🝆 Sal. Com. & Glaub. in secunda parte p. 92. aliud concinnat ex Sal. Com. & ⊕lo, Hi omnes modi in unum recidunt certo experimento.*

11. *Oleum Antimonii glaciale, ex ♁ & ♀to.*

Vide in destillat. ☿ij.

 12. *Aliud*

12. *Aliud Oleum Antimonii glaciale, seu Butyrum ℥ij, & exinde Antidotus πολύχρηςος ℥ij.*

℞. Reguli ♂ stellat. ℔.I. ☿ t. ℔iß. M. exactè destilla per retortam, (*vide in destillatione ☿ ij.*) oleum glaciale destillatum rectifica una ac altera destillatione, feces semper rejiciendo. Hinc affunde spiritum hydromelitis vinosi, cohobaque, ut tandem crebris istis cohobationibus oleum illud dulcescat. Tandem abstrahe 🜄 ad consistentiam olei.

Vires. Oleum *hoc exquisitissimum, ac pretiosissimum est Remedium, multis curandis ægritudinibus, iisq; gravissimis aptissimum. Quin & domitior est febrium tertianarum, quotidianarum ac in primis quartanarum. Blande enim vomitum multis concitat, aliis alvi solutionem citra vomitum, eamque vim habet, ut radices & seminaria mali prorsus eruncet & evellat.*

N. *Spiritus hydromelitis vinosi separatus, si vitriolica aciditate (spiritu ⊖i) impregnetur, summum est diaphoreticum, & longè ab aliis vulgaribus aliud.*

Dosis cochl. s. vel I. per se vel in liquore conveniente. Querc. in Tetr.

13. *Aliud Oleum Antimonij Crystallinum ex floribus.*

℞. Flores antimonii, 🜄is, (ex ⊖ ad flaved. calcinato & Sal. Com. an. ℔. iij. argillæ ℔. vel VI.) dephlegmato ā M. & destilla in MB, sic tantum prodit phlegma, spiritusque cum floribus coëunt. Affunde novam 🜄 atque denuo evoca, idque repete, donec flores nihil spirituum amplius retinere queant. Tunc destilla per retortam primo excipiendo seorsim humiditatem aqueam, dein mutato Excipulo oleum albicans, ac ponderosum, instar butyri antimonii relicto capite mortuo inutili.

Vires. *Idem ferè est cum butyro Antimonii: Inservit solutioni ☉is, & est basis præcipitati purgantis, ut & vomitorii. Hartm. in Croll. p. 224. Sennert. Instit. l. 5. p. 3. s. 3. c. 17.*

Nimirum.

Rectificatur oleum hoc per Retortam: hinc duplex inde paratur præcipitatum, alterum ἄνω καὶ κάτω, alterum κάτω solum purgans: prius fit; oleum id instillando in ♀ 🜄 m pulv. pulveremq; ab acrimonia sua lotionis beneficio liberando: posterius fit oleum id cum an. ol. Tart. p. d. mixtum (♂ 2.) reponendo & hinc similiter flores edulcorando.

Dosis à g. I. ad 4.

14. *Oleum Antimonii compositum ad Vulnera.*

℞. Antimonii Sulph. an. p. ij. ✳ vel Sal. Com. ⊡ p. I. ♆ p. IV. destilla △ forti cum tribus cohobiis, quod sublimatum erit, semper caput mortuum reddendo.

Vires. *Mundificat optimè vulnera inveterata. Basil.*

15. *Aliud Oleum.*

Fit ejusdem qualitatis oleum, si ♁ cum spiritu Sal. Com. imbiberis, ac postea destillaveris. *Tentzelius.*

16. *Ali-*

16. *Alind, Balsamus Antimonij dictum.*

℞. ♁ ℔. ij. Sal. Com. Tart ℔ß. Sal. Nit. ℥iv. Fluant in 🜕 forti, effundanturque in tabulam lapideam.

℞. Massam hanc & ♆ ℥iij. misce & affunde 🜄m terebinth. ad eminent. 4. Digit. Digere vase clauso ♂ ♁ aliquot, sic 🜄 Terebinh. rubro colore tingetur. Postea adde silices contusos ad spissitudinem aliquam, destillaque per 🝫m.

NB. Ubi guttæ flavæ apparere incipiunt, muta receptaculum, & auge △ atque extillabit 🝆 rubrum. *Sennert.*

Vires. *Magnarum est virium in diuturnis ulceribus.*

N. *Vide etiam Balsamum Antimo-Reguli. In Tincturis ex Regulo,*

17. *Balsamus Vulnerarius Basil.*

℞. ♁. opt. ℔. 1. Salis Communis vel 🜔 ℔. ß. Argil. ℔, vi. M. & destilla △ fort. per 🝫m, & prodibit tandem 🝆 quod dephlegma ad remanentiam ♁veris rubei, hunc solve per deliq.

Vires *Summarum est virium & arcanum summum in vulneribus inveteratis. Basil. in C. Triumph. vide etiam Balsamum Reguli in Tincturis.*

N. 1. *Keslerus.*

℞. Antimonii 🜔, (vel Sal. Com.) ana. ☉ ust. ℔. ß. destillaque sine argilla.

Alii.

R. Solum ♁ & 🜔, (sine ☉ & argilla) vel Sal. Nit. *Vide Basil. in repetit. lapid.*

Alij.

℞. Antimonij, partj 1. Sal. Com. p. 1. Bol. armen. p. ij.

N. 2. *Processus est plurium (3.) dierum, instituendaque est destillatio per gradus.*

N. 3. 🝆 *hoc præcipitari potest cum* ▽. *Præcipitatum elotum exhibetur, à g. 3. ad 6.*

18. 🜄 *ex Regulo.*

1. Figatur Regulus, [quod fieri potest multoties iteratis sublimationibus, sive in ovo Philosophico id fiat, sive in cucurbita, quotidiè scil. id quod sublimatum est ad fundum detrudendo.)

2. Regulus fixus ponatur aliquamdiu (⊠ 6.) in cellam ut solvatur, 🝆 illud filtra & coagula ad spissitudinem. Hinc repone iterum ad liquescendum, filtra coagula ac solve iterum ac cum triplo Tripolæ mixtum destilla per 🝫m. Sic primo prodit 🜄 albus, dein rubeus: rectifica.

Vires. *In febribus omnibus intermittentibus, ut & in quartana virium est summarum, mundificat ac sanguinem per diaphoresin, atterit calculum Renum & Vesicæ, materiam Podagricum discutit, dolores vel extrinsecus applicatum lenit. Dosis à g. 3. ad 5.*

19. *Aqua Antipileptica ex Croco Metall. Quercet.*

℞. Croc. Metall. misce cum crusta

sta panis pulverisata, ac elice ▽m per cornutam ad △m satis magnum.

Vires. *Hanc pluris facit Querçetanus in Epilepsia, quam reliquas suas Antepilepticas omnes è vegetabilium familia desumptas.*

Ego huic labori ♂ ac ♇ 3. integras frustra impendi, primò exivit phlegma, secundò ∽ nebulosi prodierunt, tertiò striæ seu ♋ rubicundum, omnia autem in parva quantitate.

20. ▽ *Stimmi Sulphurea. Clyssus alias.*

℞. ♁ elect Sal. Nit. pur. Sulph. pur. á (℔. 1.) propellantur per ☊m, in ventris capacitate superiori tabulatam, in receptaculum amplum ac capaciss. rostro firmiter annexum, in quo infusa sit aliquota ▽æ pars: Injice materiam sensim per vices, tubulumque propediem obtura, videbis materiam injectam paulo post incendi, receptaculumque nebulosis vaporibus repleri, quibus sensim ▽æ illi comixtis receptaculum pellucidum redditur, quo apparente, injice iterum, &c. ▽m spiritibus destillatis impraegnatam filtra, vel si placeat, & adustionem sapiat à phlegmate in MB libera. Glauberus ℞. ♁ ℔j. ⊕ ℔iij. Sulph. ℥iij.

Vires. *Crassam Tartareamque mucilaginem ubicunque locorum delitescat in corpore attenuat, ac per emunctoria convenientia expurgat, per alvum scilicet, per ⊡m, per sudorem, per salivationem: Unde utilissimum Medicamentum audit in obstr. Epatis, Lienis Mesenterii, Uteri, in affectu Hypochondriaco, Colico, & simil. præsertim si cum Crystallis ♂ acuatur. Miscetur, cum ▽ font. vel alio liquore convenienti, ad gratam aciditatem, bibiturque pro libitu.*

21. *Aqua Stimmi Tartarea.*

Fit eodem modo ex ♁. Tart. & Sal. Com. an. quibus si aliquid Sulphuris admiscetur, melius destillatio procedit.

Vires. *Prodest itidem in obstructionibus, maximè autem expellit per sudorem materiam in habitu corporis delitescentem.*

N. 1. *In utriusque ▽æ destillatione colligi possunt flores qui à Sulphure per sublimationem liberati in usum venire quoque possunt.*

N. 2. *Ex ⊙ fit ♁ diaphoreticum, si semel ac iterum cum Sal. nit. ana calcinetur & dulcoretur, vel ex eodem Sulph. auratum extrahi potest, si cum lixivio forti coquatur. Vide Sulphur. Antimonii.*

22. *Spiritus ♁ ij compositus S. Closs.*

℞. Sulphuris ♁ alis (Clossæan. vid. infra) patt. 1. colchotaris ⊖-si p. ij. M. & ter aut quater aceto perfunde destillando cum cohobio. Tandem ultima vice repone pulveris in amphoram terream tabulatam (vitrea enim disrumperentur) cum Recip. amplo, urge △ in reverberio clauso spacio tridui integri, ut fieri solet in destillando ♋ ⊖-li & spiritum ab ♋ separa atque rectifica.

Vires.

Vires. *Inservit utrumque figendo ☿o & ♁ri.*

IV. LIQVATIO.

Liquor seu Balsamus ex scoriis Reguli.

℞. Scorias Reguli, (sive simplicis; sive compositi,) expone aëri humido, sic solventur propter Salia Tart. & Sal. nit. admista.

Vires. *In Chirurgia usus est insignis, præsertim in fistulis & ulceribus fœtidis.*

2. Liquor ex Sale vitri Antimonij.

Fit si id in albumine ovi ad duritiem cocti, vel Raphano, vel Bryonia excavata in cella resolvatur.

Vires. *Liquor hic assumptus intrinsecus Quartanam, Podagricas defluxiones, & Paroxysmos efficaciter compescit: In Chirurgia, vulnera, fistulas absque mordacitate tamen à putredine conservat & sanat.*

Dosis ℈ß. ad ℈i.

V. EXTRACTIO.

Unde

SULPHURA & TINCTURÆ.

SVLPHVRA sunt Extracta crassiora.

TINCTVRÆ sunt Extracta magis elaborata.

DE SVLPHVRIBVS.

Sulphura hæc extrahuntur ut plurimum cum lixivio forti, vel & cum ⋇. *Bas. p.* 218.

Lixivium forte ad Extract.

1. ℞. Sal. com. Tart. ♆ & Sal. com. ust. ana. F. lixivium filtratione clarificandum.

2. ℞. 🝗. clavell. ♆. & 🝗. comm. F. lixiv.

3. ℞. ♆ ℔ ▽. ℔. xv. F. lixiv.

1. Sulph. ex Minera Antimonij, vel ♁ crudo.

℞. Mineræ ♁ ℔. iij. v. &c. vel in defectu mineræ.

℞. ♁. crud. tere minutiss. & superfunde lixiv. forte, (ex ♆ & ▽) digere ♉ ℘ 6. vel 7. ut fiat Extractio: Extractionem filtra, & leniter bulliendo reduc in 🜊verem rubeum. *Hartman. in pract. Kesl.* 2. *c.* 18.

N. *Si experiri volueris, an aliquid Sulph. supersit in materia, transfunde nonnihil extractionis in vas aliud, instillaque ✠ sic præcipitabitur Sulph. ad fundum.*

Vires. *Inservit extrahendæ tincturæ, purgat itidem supra & infra.*

Dosis g. 2. 3. 4. 5.

2. Aliter.

℞. ♁ pulver. p. s. coque in lixivio forti, præcipitaque ▽ pluviali (imprægnata ⋇ hinc edulcora.

Vires. *Tutius agit per vomitum quam crocus Metallorum.*

Dosis g. 3. 4. 5. *Begum. & Quercetan.*

Nix Diaphoretica ♁ ij
S. Closs.

℞ Sulph. ♁ ii hujus descript. vel Sulp. aurati diaphoret. ℨj. Ol. ⊖-li ℥ij. M. in ♌, fiet massa nigra ut pix, fermentetur per noctem, postea per reverberatorium exibit aqua acidula & in fundo manebit pulvis albissimus excellens Diaphoreticum, valet etiam ad vermes, cum pomatâ vero sequenti fit inde Cosmeticum præstans hoc modo.

℞. Axung. porci ℔. j. sevi vervec. circa renes collect. ℔. ij.
Ireos flor. ℥ iv.
Garyoph.
Coriandr.
Benzoin.
Styrac. calam.
Calam. aromat. an. ℥ij.
Florum lavend. quart. vi.
Bull. cum rasur. pomorum curtĩ pendul. cum pellic. ℔. j.
Aq. ros. ℔. iij. in MB per horas xii. in vase vitreo.

Colentur in vas vitreatum ubi refrixerint, aqua & feces diligenter amoveantur, cum calore miti iterum liquescat, effundatur in mortarium calens, ubi tamdiu agitetur, donec in Pomatam albam, levem & boni odoris (addito moscho) abierit, cujus singulis unciis immiscebis ♁ ii Cosmetici ℨj.

3. Sulph. ex ♁ calcinato.

℞. Antimonii, Tart. ã, mixta liquescant ad △ postea effunde in ollam plenam ▽ calida, stentque per ⌀ m, dein decanta ac præcipita Sulph. instillatione ✠ i, vel sola coctione adhibita.

N. 1. *Alij fundunt solum ♁, idq fusum effundunt dicto modo in ⚹ acerrimum, vel ⌒m Sal. nit. acuatum: Hinc decantant, præcipitatumq; ♁e rem colligunt.*

N. 2. *Nisi me felicior fueris, nihil efficies, cum nihil sit quod Sulph. ♁ ij foras attrahat.*

Alij.

℞. ♂ p. 1. fundunt, fusoque injiciunt antimonii p. ij. atque dicto modo effundunt in ⚹.

4. Aliter.

℞. Antimonii p. ij. scor. ♂ (Hammerschlag/) p. 1. & Sulph. ã. M. & injice sensim super Sal. nit. & Tart. ad △ fluentia, hinc fluant simul optimè, dein extrahe Sulph. coquendo in lixivio forti, præcipitaque instillatione ⚹.

Vires. *Purgat per alvum.*

Dosis g. 4. 5. 6. 7. 8.

5. Sulph. ex Croco Metallorum.

Fit eodem modo: Hepar scil. antimonii coquatur in lixivio forti, vel sola ▽, (ut in edulcoratione Croci Metallor.)

6. Aliter

℞. ♁ & Tart. pulveratorum an. ℔ iij. cæmententur per 4. aut 5. horas, vase probè incandescente, quod tandem projicies in mensur. 2. aceti & per horam unam aut alteram ebulire sines, cola ✠, & coagula in pulverem.

Ex S. Closs.

7. *Sulph.*

7. Sulph. ex scoriis Reguli: Sulph. auratum Antimonii.

℞. Scorias à Regulo separatas, easque coque in lixivium, trajiceque per chartam, colaturæ insperge ✢, & præcipitabitur Sulph. auratum antimonii, quod decantato lixivio edulcorandum.

Vires. *Movet vomitum, ac interdum secessum.*

Dosis g. vj.

8. *Sulph. ex Regulo Antimonii ♃ali.*

Fiat Hepar ex Regulo ♃iali & Sal. nit. Hoc Hepar sine ablutione coque in lixivio forti, ut abstrahatur Sulph. decanta & præcipita instillatione ⚹.

Quercet. in Tetrad.

9. Aliud.

2. ℞. ♁ crud. per 🜂 præcipitatum & edulcoratum, coque bulliendo in lixivio Tart. decantaque, lixivium tinctum evaporet, sic remanebit in fundo Sulph. antimonii cum Sal. com. Tart. sublima illud Sulph. addito sabulo, & sublimabitur Sulph. antimonii purum. *Sala de ♁.*

10. *Sulph. ex Cinnabari Antimonii, Sulph. Antimonii verum.*

Cinnabaris antimonii pulverisat. coquatur ebulliendo in lixivio fortissimo, (ex cineribus clavell. & ♆ ā, vel ex Sal. com. Tart. & Sal. nit. ♆æ,) per ☧. 3. vel 4. Decantetur dein lixivium à ☿ vivo, qui currit in fundo, filtreturque, hinc reponatur, ut Sulph. subsideat coloris rubei, quod à lixivio separatum edulcoretur sæpius ▽a commun. calida; dein leni calore exiccetur, habes Sulph. antimonii genuinum.

Hinc paratur.

Panacea Sulph. Antimonii veri.

1. ℞. Sulph. jam descript.
Regul. antimonii an. ℥j.
🝫 Sulph. per C. vel 🝫 ⊕-i rectificatiss. ℥iij.

Digere per aliquod ♉ (8.) in loco calido, deinde destilla ex ∴ per ♌. vitream, ter ad minimum cohobando; urge postremo △ e quarti gradus ☧ 12. & erit totaliter fixum, quod exime & cum ▽ rosar. lava & exicca.

N. *Præstat materiam ♌ fracta exemptam sub tegula ☧ 5. 6. reverberare.*

℞. Hujus pulver. ℥j.
2. Mag. vel Sal. com. Coral. ℥ij. M. exactè.

Vires. *Est instar panaceæ: habet nimirum in se vim diaphoreticam ac sanguinem mundificandi, ideoq; quibuslibet morbis per sudorem sanabilibus inservire potest, præcipuè Lui venereæ, fœditatiq; cutis. Repetenda est Dosis sæpius in quibuslibet morbis, præsertim verò in Epidemiis, & malignitatem aliquam secum vehentibus.*

Dosis à gr. 10. ad 15. & 20.

Hartman. in Croll. in pract. Agricola de ♁.

DE TINCTURIS.

De Tincturis ♁ii notare in genere expedit, quod monente Basilio, ⚹ in

 priori

priori extractione adhibitum, ∾ purgantes figat (ita ut per ⊡m sudores & ptyalismum duntaxat operentur, etiamsi postmodum per 🜈 extrahantur,) & contra 🜈 vim in eadem dejectoriam augeat. *Basil.*

Tinctura antimonii nihil aliud est, quam portio aliqua antimonii, idoneo menstruo soluta & exaltata, eaque potissimum sub colore rubeo.

Absolvitur Tincturæ præparatio plerumque duabus operationibus: Extractione scil. & Exaltatione. Hæc ferè nonnisi 🜈 perficitur, illa potissimum ✕, quod plerumque acuitur aliquo ∾u acido.

1. *Tinctura ex ♁ crudo.*

℞. 1. ♁ pulv. extrahe Tincturam rubicundam s. a. cum ∾u ⊖-i Philosoph. digerendo in ⊥bus, hinc decanta, decantatas Tincturas confunde, abstraheque ∾m ⊖-i in MB l. △. donec guttæ flavescant.

2. Tincturæ in fundo remanenti affunde 🜈m. rectificatum, extraheque 🜈i. △ MB, donec iridem guttæ flavescant. Tunc mutato recipiente, igne fortiori propelle Tincturam.

Vires. *Balsamum mirum est, quo uti possumus ad vulnera curanda, tàm interna, quàm externa movet sudorem, nonnunquam etiam secessum & vomitum: emendat Symptomata veneni, Lepræ. Faber Monsp.*

Alii pro menstruo utuntur 🜄, ex ⊖ Virid. Æris & O plumos.

2. *Alia, Balsamus vitæ Basilij.*

℞. ♁ crud. q. v. extrahe Tincturam rubic. cum ✕ radicato, digerendo per ⊠m, filtraturam digere iterum per ⊠m, & nigrescet. Abstrahe ✕ ad siccitatem, edulcora & circula cum 🜈 opt. ad eminen. 3. vel 4. digit. per ⊠m unum ac alterum, vase clauso: decanta dein & destilla ex ⊥e, & prodibit 🜈 impregnatus Tinctura antimonii: circula ♂ ℘ 10. circiter, & subsidebit Tinctura, quam per Tritorium à 🜈 separa.

N. *Candefac primum ♁: hinc injice in ✕.*

Vires. *Summarum est virium, mundificat sanguinem; curat Morphæam, scabiem, exhilarat spiritus.*

3. *Aliter.*

℞. ♁ crudi q. v. extrahe Tincturam rubic. cum ✚ antimonii digerendo aliquamdiu, decanta, abstraheque ✚ & pelle Tincturam per XX ex ⁂.

Vires. *Summè prodest in Morphæa L. V. &c. Basil.*

4. *Alia, Manna Antimonij dicta.*

℞. Antimonii pulverif. extrahe Tincturam cum ∾u antimonii essentificato: filtra ac abstrahe. Hinc digere cum 🜈 ac abstrahe.

∾ antimonii essentificatus præparetur ex Magnesia, acuaturque nativo suo sale.

Inte-

Integrum equidem adſcripſiſſem Proceſſum, verum cum id forſan Dn. D. Paulo Keller, cui illum acceptum fero, ingratum foret, deſcriptionem quam dedi, eamq; vel Tyroni Chymiæ ſatis perſpicuam, æqui bonique conſule.

Ex ♁ calcinatio.

5. *Tinctura ex vitro Antimonij, Magiſterium Antimonij Salæ: ♁ vitri Antimonij Baſil.*

℞. Vitr. ♁ ℥ß. lævigato, affunde ✕ acerrimum, vel acuatum ∾u Sal. com. (alias in caſſum laboraveris,) ad eminent. 2. aut 3. digit. digere in ∴ calore, qui manu absque aduſtione tolerari poſſit ♂ ♇ 30. circiter) quotidiè ſemel aut bis agitando, &c. Tinctum liquorem decanta & abſtrahe ✕ ad coagulationem uſque ſubfuſcam & acrem, (ad ſiccitatem ♁eris, *Baſilius.*) Hæc expoſita Aëtri diſſolvitur in liquorem, qui vitreo vaſe probe obturato ſervetur, ne liqueſcat & evaporet. *Sala, Tholb. in Halograph. pag.* 196.

Huic affunde 🜄 ac extrahe iterum, decanta à fecibus, tandemque 🜄 abſtrahe. Dicitur Alexiterium antimoniale. *Baſilio in Curr. Triumph.* qui ♁erem ante 🜄 affuſionem edulcorat ▽æ deſtillatæ iteratis abſtractionibus.

N. *Hæc Tinctura quandoquidem difficulter retineri queat, quin liqueſcat, paratur exinde Bezoardicum quod.*

℞. ∾ hujus antimonialis, ad mellis conſiſtentiam inſpiſſati ℥ij. C. C. uſt. præparat. ℥j. M. exactè & exicca lentè.

Vires. *Utrumque conducit ad obſtructiones omnes inveteratas Hepatis, Lienis, Pulmonem, &c. Item adverſus menſium retentionem, Leucophlegmatiam virginum, Icteritiam utramque, Hydropem, Phthiſin, Aſthma, Pleuriſin, Cachexiam. Melanch. Hypochondriacam; Itemque ad ulcera, tam externa, quàm interna, Scabies quaſcunque & prurigines; Luem ven. Febres peſtilentiales, continuas, putridas, &c. Morbillos, variolas: noxia expurgat per ſudorem, ⊡m, ſalivationem: uſus ejus continuari poteſt. Baſil. Tentzel.*

Doſis Tincturæ à g. 3. ad 9. in vino malvat. vel alio liquore. Bezoardici à g. 4. ad 12. &c.

Acetum ad hoc opus idoneum, huc refer ex deſtillatione ✚. Eodem modo eadem Tinctura parari poteſt, ſi loco ✕ ſumatur ▽ ex ⊕ Sal. nit. ♆ à ℔. 1. ✳ ℥iv. ✕ ℔iij. qua digeſta ♎antur per ♏m, ut ▽ ♎i ſolet. Liquor rectificatur ab æquali pondere Sal. com. *Keſl. 1. c. 30.*

N. *Pulvis ille, ante affuſionem 🜄 albumini ovorum coctorum impoſitus, in liquorem convertitur, vulneribus recentibus & inveteratis malignisque ſanandis utiliſſimus. Baſilius.*

6. *Alia Tinctura ♁ vitri, ex minera facti.*

Extrahe primò cum ✚ proprio, decanta ac abſtrahe.

Extrahe ſecundò cum 🜄 opt. decanta (rejectis fecibus,) ac circula.

N. *Si Tincturam hanc per ☒m unum ac alterum circulatum 🜍 veris, conſequeris 🜏 ſeu Eſſentiam Antimonii omnium fere morborum Panacaam, ex qua lapis ignis.*

Doſis gutt. 8. Baſil.

7. *Alia ex vitro ♁ ii ☉ari.*

℞. Vitri antimonii Solaris, q.v. affunde 🜄 rectificatiſſ. ad eminent. digitorum 4. digere in vaſe clauſo, & extrahetur Tinctura rubicundiſſima, quam ſerva, & adhibe ſine abſtractione.

Vires. *Movet ſudorem citra vomitum ac nauſeam, mundificat ſanguinem ab omnibus impuritatibus & feculentiis Tart. Salem microcoſmicum reſolutum (ex quo hydrops) coagulat, & phlegmate noxia ex corpore exterminat, Podagricos juvat, præſertim, ſi cum arcano Filicis fuerit propinata. Dolores artuum ex Lue Vener. tollit, ut & ipſam Luem Ven. cum decoctis convenientibus; curat ulcera. In Peſte & aliis morbis Epidemiis magnum exhibet ſolamen.*

Doſis à ʒij. ad ʒiij. vel plures.

N. 1. *Poſt Extractionem qua ♂ ♇ fieri ferè poteſt, remanentia denuo fundi poteſt in corpus Solare album. Hartm. in Croll. Keſl. 2. c. 30.*

N. 2. *Quandoquidem vis dejectoria ⚹v. refrenatur, non abs re foret, primo hanc Tincturam cum ⚹ (ut in præcedenti præparatione) extraxiſſe.*

8. *Alia, ex vitro Antimonii ſolari.*

℞. Vitri antimonii part. ij. ☉ per ♁ purgat. p. 1. fundantur ſimul, dein extrahatur Tinctura cum ⚹ radicato; quo iterum abſtracto, circuletur Tinctura cum 🜄 per ♂ ♇ (8.) abſtrahe viciſſim 🜄, ac ſi placet auctiori △ Tincturam per ♎m propelle depreſſiorem, eamque ſeorſim collige.

Vires. *Medicina Diaphoretica eſt longè excellentiſſima. Purgat etiam ſatis promptè ſi Baſilio credimus, addito Extr. Rhabarb. Hartm. Tentzel.*

9. *Tinctura ex Croco Metallorum Bickeri.*

℞. Croc. Metall. q. v. extrahe Tincturam ſ. a. cum ⚹ acerrimo, decanta tinctos liquores & abſtrahe ⚹ ad ſpiſſitudinem mellis.

Vires. *Purgat & movet ſudorem vehementer.*

Doſis à g. 6. ad 12.

N. *Ex remanente Antimonio, ex quo Tinctura ſcil prolecta eſt fit Sal. com. Antimonij dulce. (vide ſuo loco.) Hoc Tinctura admixtum, efficaciorem eam reddit. Bicker in Epiſt. Clariſſ. Horſt. vide hujus obſerv. l. 1. ſ. 1.*

10. *Alia.*

℞. Hepar antimonii, (i. e. Crocum Metallorum à Sal. nit. ſuo nondum edulcoratum,) calcina per ℥as aliquot, (12.) & evadit pulvis albus, dein expone in cella, ut in liquorem abeat. Ex hoc liquore extrahe Tincturam

cum

cum 🜈 opt. rectificat, decanta & abstrahe.

N. *Sal. nit. Partim sponte in cella coagulatur partim quoq; in extractione subsidebit, ubicunque ergo separa.*

Vires. *Vires & Dosis eadem cum praecedenti.*

N. *Tinctura hac est Viri Experientissimi ac benè de Rep. Chymica meriti, Dn. August. Weis, Pharmacopæi apud Wormatienses spectatissimi.*

11. *Alia S. Clossæi, quam vocat Oleum ♁ ÿ febrifugum & Antipleuriticum.*

℞ Reguli ♁ per speculum ardens incinerari q. v. Superfundatur 🜊us ⊖-li ad exstantiam unius digiti, digere per biduum, solutionem inclina, alium 🜊um ⊖-li affunde, evacua omnes solutiones M. & ex 🜊 phlegma extrahe, restabit Ol. liquidum quod in 🜈 dissolves, alterâque vice extrahes.

Dosis. gr. 4.

12. *Tinctura ex ♁ Tartarisato.*

℞. ♁ crud. Tart. ā misce & calcina in anemio, donec Tart. penitus combustus sit, elue dein Tart. ▽ calida, ac extrahe ex ♁ remanente Tincturam s. cum 🜈: abstrahe 🜈 & remanet Tinctura ♁ in fundo. *Basil.*

N. 🜈 *abstractus cum Tinctura non potest iterum misceri, sed supernatat semper.*

13. *Rubinus Antimonij ☿ alis.*

℞. ♁ elect. Tart. ā fundantur simul.

Dein.

℞. Hujus massæ ℥ij. (potius Reguli) ☿ii opt. purgat. ℥j. 🜍 ⊖-i ℥ij. M. diligenter, digeranturque l. calore, donec siccescant: Dein extrahe s. a. Tincturam rubicundissimam cum 🜈: decanta & abstrahe 🜈m ad consistentiam mellis, sic habebis materiam, quæ frigori exposita indurescit in lapidem instar rubini. *Clodius.*

14. *Tinctura ex Regulo ♂ aut ♁ Antidotos Pantagogos.*

℞. Calcem Reguli ♂, aut ♁, solve digerendo aliquot ♂ cum 🜊u 🜍 tandemque destilla ▽ fortiss. & prodit 🜍 crassum, cui rectificato affunde 🜈, opt. circula, destilla cum cohobiis tribus; semper feces rejiciendo. Tandem liquor servetur accuratissimè.

Vires. *Repurgat sanguinem, appetitum excitat, viscera corroborat, eradicat cachexiam, malanchol. hypochondr. Icterum, hydropem, idque leniter purgando.*

Dosis gutt. aliquot 2. 3. &c. Quercet. in Tetrad.

Potest etiam in præcipitatum, & calcem albam, rubram, imò etiam flavam redigi.

Cujus Dosis gr. 3. 4.

15. *Alia Balsamus Reguli, & exinde Tinctura.*

℞. Regul. pulver. q. v. vigere in MB. cum 🜊u Terebinth. & rubescet, decanta, abstraheque affundendo ▽.

do ▽. (*vide Basil. Sulph.*) dein solve in 🜄 digere & abstrahe.

Vires. *Optimum est remedium in affectibus pulmonū, phthisi, asthmate, tussi, si frequenter adhibeatur.*

Dosis g. 3.4.

16. *Tinctura ex ♁ calcinato cum lap. prunellæ.*

℞. Lap. prunell. ad porositatem usque per Sulph. depurati; Antimonii ān. M. & committe igni reverberatorio ♂ (5.) ut ✠bulum semper sit ignitum. Ex antimonio hoc edulcorato extrahe Tincturam s. a. per ⚹, hinc decanta, & abstrahe ⚹. Tincturam remanentem exalta, ut moris, per 🜄 *Kesler.*

Vires. *Purgat per secessum, (potius per sudorem.*

Dosis g. 2.3.4.

N. *Aër in extractione cum ⚹ residua, si dulcoretur, sistit omnes alvi fluxus.*

Dosis g. 8.10.

17. *Tinctura ex ♁ rubeo fixo.*

℞. Antimonii rubei fixi, (*vide in calcin.*) q. v. extrahe Tincturam rub. digerendo cum ⚹, decanta & abstrahe ad siccitatem. Postea extrahe cum 🜄 similiter procedendo uti cum ✠.

N. *Basilius reverberat materiam antequam secundam extractionem cum 🜄 scil. aggrediatur.*

Vires. *Summarum est virium in resolvendo cruore, in rumpendis apostematibus, in curanda Lue Ven. &c.*

Dosis g. 3.4. *Basil. in curr. Triumph. Baco de ♁, qui vel pro Panacaa ferè venditat.*

18. *Tinctura ex Floribus Antimonii Lilium Paracelsi.*

℞. Antimonii ⚹ an. propellantur per ♌m, ut nil nisi feces remaneant. Ex floribus his optimè edulcoratis, & in reverberatorio aliquamdiu vase clauso per colores ad rubedinem reverberatis, extrahe Tincturam s. a. cum 🜄 rectific. eamque rursus tandem abstrahe ad consistentiam olei.

Vires. *Medicamentum est restaurativum totius corporis, sola humorum correctione agens, mundificat corpus hominis supra omnia arcana: utile insuper in obstructionibus Epatis, Hydrope, Morphaa, Lepra, in morbis Lienis, uti Scorbuto, & simil. movet menses, & si Basilio credimus, purgat leniter per alvum, cum extr. Rhabarb. ac Tinctura Corallorum.*

Dosis g. 3.4.5.6.7.8. *Paracels. l. 2. magna Chirurg. Basil. in curru triumph.* (*vocat Elixyr Antimonii,*) *Hartm. in disp. Chymico-Medic.* 7. *thes.* 129. *Querc. Poter. Sala in Anat.* ♁ (*qui quoque flores rubeos obscuros cum* ⁂. *sublimatos aque efficaces censet, ut & flores reverberatione ad eundem colorem redactos.*

19. *Aliter, Arcanum Antimonii Basil.*

℞. Flores illos edulcoratos (etiam nondum reverberatos) affunde 🜅

🜔i rectific. circula, donec benè uniantur: dein propelle simul, ac affunde 🜄. circulaque subsidentibus fecibus separatis, Tincturam adhuc semel rectifica.

Vires. *Confortat ventriculum, noxios humores consumendo, appetitum excitat, tollit melanch. hypochondr. suffocationem uteri, colicam & simil.*

Dosis g. 1. ac altera. Basil.

20. *Alter.*

Elixyr ☉are ♁ii alias Electrum. seu Lili. Parac.

℞. Regulii ♁ii (ex ☿io vitæ cum pari pondere Tart. & ana Sal. Nit. per detonationem facti) partem 1. auri purgati tantundem, fluant simul & pulverentur, adde ✳ci quadruplum pondus, sublima toties donec Astrum ♁ii ascenderit, in fundo autem terra fatua & inutilis remanserit, elue salsedinem ✳ci & restantes in fundo ☉ & ♁ii flores pone in Ovum Hermeticum in capella fixatoria, da △ talem ut in fluorem non adducantur, sed ex flavis citrini, tandem verò ex citrinis castanei coloris fiant. Hisce fixatis floribus affunditur ✳ Alkalis. & postmodum 🜄 ad extrahendam Tincturam uti latius traditur Artic. de Tincturis ♁ii & in Antidoto ζωηφίλῳ Querc.

Vires. *Summa Medicina perhibetur esse in Ictero nigro, podagra, hydrope.*

Dosis instar grani coriandri bis in die ad curationem in Syrupis, ad præservationem semel in mense.

21. *Alia, Basil.*

℞. Flor. Antimonii rub. q. v. extrahe digerendo cum 🜄 ac abstrahe.

Vires. *Purgat leniter, tollit febres tertianas & quartanas.*

Dosis gr. j. & ij.

22. *Alia ex floribus:*

Antidotus ζωήφιλ🜔. Quercetan.

℞. Flores Antimonii, (nimirum qui ex Antimonio Ungarico per se ad albedin. calcinato, cum ✳ sublimati sint & edulcorati,) q. v. extrahe cum ✳ Philosophico. Tincturam rubic. s.a. tempore sat longo. Decantatos liquores tinctos destilla ad siccitatem. Ex pulvere edulcorato extrahe iterum Tincturam pellucidam cum 🜁 vitæ Coralliorum (🜍. Corall. inflamab.) tandemque propelle fortissimo igne per 🝪m 🝫 rubrum cum ipsa 🜁 vitæ, reserva citra separationem.

Vires. *Est verum vitæ Balsamum, nunquam satis laudandum. Exhibetur cum appropriatis, in Epilepsia, Apoplexia, Paralysi, Pestiferis morbis, Lepra, Morphæa, mundificat totum sanguinem.*

Dosis guttæ aliquot. Quercet. in Tetr.

✳ *Philosophicum pro hoc opere vide de* ✳.

23. *Tinctura ex floribus Antimonii 🜔latis.*

Antidotus Lysipyretos.

℞. Flor. ♁ 🜔lator. rubicundiss. Extrahe cum 🜍u 🜔i ♀is, deinde cum vero ♄i æthereo 🜍u.

Vires. *Vera est Antidotus contra febres omnis generis, uti & pestiferas.*

Dosis gutt. 4. 5. *in liquore convenienti. Quercet. in Tetr.*

24. *Tinctura ex floribus Reguli Antidotus πάνχρηστος.*

℞. Flores Reguli rub. q. v. reverbera vase clauso vitreo ♂ ℘ 3. 4. continuos. Deinde extrahe tincturam s. a. cum ⚹ radicato. Decantatos liquores libera à suo menstruo per destillationem. Postea nova fiat extractio cum 🜄. Tandem denuò 🜄 ac siccitatem usque abstrahatur.

Vires. *Totam sanguinis massam emendat, Morphæam, Lepram, Scrophulas, Luem Ven. persanat: instaurat & auget nativum calorem, viscriditates ventriculi absumit, ac corpus omnibus excrementis expedit. Colicis est aptissima medicina, nec non præfocationibus matricis si Reguli ♂ loco, Regulus ♃ ad parandos flores substituatur. Quercet. in Tetrad.*

25. *Alia ex floribus Reguli ♂ præcipitatis. Antidotus Isochrysos.*

℞. Præcipitatos fl. Reguli. ♂ ad flaved. reverberatos, extrahe Tincturam cum ⚹ Philosophorum s. a. relictis quibusdam fecibus albis in fundo. Menstruo per 🝩 separato remanebit in fundo ♁ levissimus rubei coloris, quem reverbera ☋ 2. aut 3. Dein affunde 🜊m Junip. digere. Sic ferè ♁ convertetur in Tincturam rubicundissimam.

Vires. *Admirandarum virtutum est, adeoque ipsi auro potabili æquiparanda. Apostemata interna omnia aperit atque curat, sanguinem concretum dissolvit, corruptumque purificat, ad Lepram, Scrophulas, L. Ven. Pestem, infinitosque alios morbos magnum remedium exhibet.*

Dosis gutt. 6. 7. 8. 9. 10. Quercetan. in Tetrad.

26. *Tinctura ex Ol. Antimonii Saccharato.*

℞. 🝆i illius q. v. affunde ⚹ ad eminent. 3. aut 4. digitor. digere ac tandem abstrahe, sic relinquitur Tinctura in fundo rubicundissima. *Gluckrabt.*

N. *Kesler. 2. c. 4. extrahit cum* 🜄, *eumque vicissim abstrahit.*

Vires. *Purgat per inferiora.*

Dosis g 3.

27. *Tinctura ex Sulph. Antimonii.*

℞. Sulph. ex ♁ crud. (primi modi) q. v. extrahe s. a. cum 🜄 non usq; adeo forti. (Alcohol non extrahit) Decanta & destilla cohobationibus 7ies repetitis per ⚹⚹. Tandem propelle per ◠m vitream ex ∴, addito quoque igne suppressionis, ac prodibit in forma rubicundissima 🝆 antimonii dulce: abstrahe 🜄 per MB ac remanet in fundo Tinctura.

Vires. *Confortativum est summum, movet sudorem, præservat à Podagra.*

Dos. g. 1. ad 4. Hartm. in Pract.

N. *Operatio hac, quia expertis non successit, aliud eligere menstruum suadeo,*

deo vel acuere ⚹ *addito* ~~u *Sal. Nit. aut* ⊕-*i*, *& simul.*

28. *Aliter.*

℞. Sulphur ex ♄. (secundi modi,) q. v. extrahe s. a. cum ~~u Sal. Com. quo iterum abstracto, digere cum 🜄, eumque denuo vicissim abstrahe.

Vires. *Sudorem ciendo contracturam artuum, imprimis ex colica causatam, feliciter curat.*

Dosis gr. iij.

29. *Tinctura ex Sulphure Antimonii Aurato.*

Extrahe cum 🜄, decanta & abstrahe ad consistentiam mellis.

Vires. *Sudorem provocat, purgatq; imprimis per alvum absque molestia, non primo, sed tertio demum die.*

Dosis g. 4.

30. *Tinctura ex Sulph. Reguli ♃ialis Antidotus Soterios Querc.*

Ex Sulphure dicto edulcorato extrahe tincturam s. a. cum vitriolica hydromelitis vinosi aciditate, alkalisata scil. proprio Sale Com. (i. e. cum ⚹ ex melle ✠ & dein acuato cum suo Sale,) abstrahe menstruum & circula ad aliquot ♂ cũ flagrante Juniperi ~~u. Deinceps per ♌m crebris cohobationibus destillabis, & ~~m Juniperi, separabis, ut restet in fundo Destillatorii liquor suavissimus.

Vires. *Omnium affectuum Pulmonum aeque salutaris Medicina ac Balsamus utilis in Phthisi Dyspnœa, Asthmate, Pleurisi, Peripneumonia, &c. In summa, saluberrima est Medicina, quam plurimis, gravissimisque morbis profligandis apta.*

Dosis à gutt. 3. ad 6. plures. Querc. in Tetr.

31. *Tinctura ex* ☿ *Antimonii cum* ☉ *Antidotus* θεόπεμπτος.

℞. ☉ per ♁ purgat. p. I. ☿ antimonii p. VI. F. āāā. Ex hoc āāāte abluto & purgato extrahe Tincturam pellucidissimam instar rubini s. a. variis cohobationibus cum circulato minore Paracelsi eam exercebis, circulatumque postea separabis, ut Tinctura restet sola.

Vires. *Pretiosissimum est donum Dei adversus Pestem, Lepram, Morphaeam, & id genus alios morbos gravissimos.*

Dosis gut. 3. 4. 5. ex theriacali. Quercet. in Tetrad.

32. *Tinctura ex* ⊕-*o seu Crystallis Antimonii.*

℞. ⊕-m seu Chrystallos antimonii viridiusculos, superfunde ▽m frigidam copiosam, & praecipitabitur ♁ albus, qui reverberatione evadit citrinus ac dein rubeus. Ex hoc extrahe s. a. Tincturam rubicundam cum ⚹ Hoc iterum abstracto, reiteratur solutio cum 🜄, quem quoque vicissim tandem abstrahe. *Thold. in Halograph.*

33. *Tinctura magisteriata Lapis* △*is Basilii.*

℞. Tincturae Antimonii, (ex vitro quod è minera factum.) ℔.ij. Sal. com. antimonii. ℥ij. Misce ac fac coire circulan-

culando cum 🜄, (per ⊠m ad minimum,) dein abstrahe in MB 🜄 ad siccitatem, & postea fortissimo △, elice per 🜍m 🜍 rubicundum, 🜍 hoc rectifica iterum MB, ut quarta pars exhalet.

℞. Hujus 🜍i rectificati.

☿ii antimonialis præcipitati, (scil. per 🜍m ⊕i ♂is.) an.

Digere in vase H. clauso aliquamdiu, sic solvetur primum præcipitatum, dein unientur omnia, & exhibebunt, ♃erem rubeum fixum & fusilem.

Vires. *Tinctura hac æquipollet viribus ☉ Basil. in C. Triumph.*

N. ☉ *præparationem habes infra.*

VI. INFUSIO.

1. *Infusio ♁ crudi.*

℞. Antimonii crud. lævigati ʒß. △æ ♌æ vel Vini ℥iij. iv. macerentur per noctem, colenturque.

Vires. *Colatura illa purgat supra & infra Poter. in Parmac.*

2. *Infusio Vitri Antimonii* Speywasser.

℞. Vitr. ♁. ʒj. vel ʒij. vini generos. ℔. iij. vel iv. vitro benè firmiterque cooperculato, aliquamdiu insolantur, donec nempe liquor citrinum colorem induat, postea filtretur liquor, & vicissim in vitro benè clauso asservetur.

Vires. *Datur ad vomitiones ciendas, magno cum fructu, præsertim in iis morbis, qui non aliter quam vomitionibus curari possunt & volunt, quales sunt tusses pleuritides, angina, anorexia, ructus, atque infiniti alii in prima regione ventris hospitantes. Vide & in Vitro. ♁.*

Dosis à ℈j. ad ℈v. Hartmann. in Croll.

N. *Sunt qui frustum vitri ♁. pondere ʒij. ad ℥ß. sine pulverisatione in Cerevisiæ vel Vini haustu aliquot ♉as, prout scil. operationem magis vel minus efficacem expetunt, macerant, decantatumque liquorem propinant.*

N. 2. *Admirandum est in infusione Vitri Antimonii non exhauriri ejus vim emeticam, sed pene in infinitum vitrum id posse infundi, ut nihil planè virium vel admodum pauxillum decedat. Quinimò, quod idem, si qua imbecillius redditum sit, nova fusione pristinas vires recuperet. Vide Straussii Pulv. Sympathet.*

3. *Alia infusione vitri ♁, quam pro Aqua Benedicta Rulandi habet Brendelius.*

℞. Vitr. ♁ (per se sine addit. facti,) ʒj.

Vini generos. vel Malvat. ℔.1. vel ad summum ℔iß.

Macerentur in loco non admodum calido, donec cutim contrahat vinum. (Hæc cutis nihil aliud est, quam residua portio Sulph. 🜍calis, à qua oritur illa vehemens vomitio, relicta à calcinatione antimonii,) cute ea per filtrum ab infusione separata & abjecta, longè mitius quam ante hac, ope-

operationes suas exercet aqua benedicta. *Brendel. in Chymia.*

4. *Infusio Croci Metallorum, Aqua benedicta Querc.*

℞. Croc. Metall. Ungar. ℥j.
Aqua Card. bened. ℔. ij. vel iij.
Cinam. ʒß.

Macera per biduum aut triduum, dein transcola & serva usui.

Dosis ʒß. *aut amplius.*

5. *Aqua benedicta Rulandi.*

Rulandus ▽ suam benedictam ita describit: Crocus noster Metallorum maceratur per ♌m, vel urgente necessitate ebulliat à lentis magnitudine ad pisi quantitatem in ▽ vel Vino, vel Cerevisia, vel ▽ mulsa, vel denique in liquore morbo conveniente, de quo capitur post infusionem ab ʒß. ab ℥ij. colatum deinceps bibitur frigidè vel calidè.

Verum quis ille Crocus Metallorum Rulandinus sit, ambigitur, *de quo vide in Croc. Metall.*

Sit ut sit, sufficere tibi potest illa Quercetani, vel si mavis.

℞. Croc. Metall. (sive vulgaris ille sit, sive Hartmanni) gran. iij. ad ℈ß.

Vini generos. vel Vini malv. vel Hydromel. vel Cerevis. vel convenientis liquoris ab ℥ß. ad ℥ij.

Macerentur & necessitate urgente bulliant, colenturq; per chartam. Nota *Walei* observ.

Vires. ▽*æ benedictæ utriusque usus proficuus est in dolore capitis, ab impuritate ventriculi, (sæpè enim is accidere solet, in Epilepsia, Pleuritide, Melanch. Hypochondria. Febribus, Peste, Arthritide, coagulatione Sanguinis, &c. In quibus omnibus cum liquore appropriato exhibeatur.*

Usus præterea ejus insignis est in Clysteribus.

Nimirum.

ʒß. ad ʒj. ebullit in ▽ convenienti vel Vino, colatura admiscetur Juri vel Decocto simplicium mollientium. Optimum Medicamentum est in Colica. Vide *Riverium.*

Huc

6. ▽ *Ophthalmica ex Croco Metall. vide l.* 2.

7. *Syrupus Vomitivus. V. l.* 2. *c.* 64.

8. *Vinum Hippocraticum purgativum. V. l.* 2. *c.* 84.

9. *Oxysaccharum Vomitivum. V. lib.* 2. *c.* 84.

10. *Spiritus vitæ aureus Rulandi.*

N. *De hoc* ~~, *variæ Medicorum opiniones: Quercetanus è familia Metallica desumptum illum existimat, in Pharmac. rest. c.* 17. *Alii nihil aliud esse opinantur quam infusum Trochiscorum Alhandal, quod vide in Colocynth. Tenzelius Spiritum Vitæ aureum à rubro diversum facit, aureum constituens Infusum Troch. Alhandal: Rubeum verò ex*

ex terra sancta (Antimonii) paratum autumat.

VII. SALIFICATIO.

1. Sal ♁ii.

℞. ♁. Ex quo Tinctura prolecta est, sive ex Croco metalli, sive ex vitro,) calcinetur in fornace figulina ♂ 4. donec in 🝗m penitus vertatur. Ex 🝗e hoc extrahe Sal. Com. cum 🜋 decantaque. Hinc abstrahe 🜋 & clarifica solutione ac coagulatione, ut moris iterata.

N. 1. *Nisi ♁ primâ vice probè calcinatum fuerit, adhuc semel calcinari poterit.*

N. 2. *Eadem calcinatio absolvi potest, si ♁ cum Sulph. ana misceatur & comburatur, donec Sulph. penitus efflagrarit.*

N. 3. *Quinimò 🜊 Antimonii super ♁ fusum Sal subdulce elicit.*

Vires. *Æquipollet viribus Sal. Com. ex ☉; mundificat sanguinem, expurgat corpus ab omnibus impuritatibus, curat Luem Ven. prodest in Podagra, rumpit Apostemata, fugat Febres; extrinsecus mundificat ulcera maligna.*

Dosis g. 4. Thold. in Halogr. vide etiam observ. Horst. l. 1. in Epist.

2. Aliter.

℞. Reguli pulv. q. v. præcipita per se, in sublimatorio semper quod sublimatum est, materiæ quæ in fundo est, reddendo. Regulus ita in 🝗erem rubeum conversus ponatur in cellam ad liquescendum: liquorem dephlegma aliquantulum, ac repone ad crystallisandum: Crystallos purifica.

N. *Hi Crystalli cum triplo tripolæ per ∩m destillati, exhibent primo ∽m album, dein rubeum, quem rectifica in MB vel VB.*

Vires. *Prodest hic ∽ in febribus, præcipuè quartana, atterit calculū vesicæ, promovet ⊡m, præservat à Podagra, extrinsecus illitus, mundificat ulcera maligna Basil. 3. Aliter.*

℞. ∽ 🜍i rectificatiss. funde super mineram Antimonii, stent in digestione septimanas aliquot, (6.) sic solvetur ♁ in massam rubiam, teterrimi fœtoris. Hanc inde ∩æ, pelleq; igne nudo in receptaculum sat amplum, (uti fit in ♎atione ∽. 🜍i,) sic prodibit primum ☍ 🜍, hinc ∽ antimonii rubeo colore. Receptaculum tandem vesica probe occlusum repone in cellā ♂ (14.) sic concrescent Crystalli rubicundi, quos exime & sicca.

N. 1. *Aquam residuam rectifica, & habebis ∽m 🜍i ut ante.*

N. 2. *Ex Crystallis his fieri potest ∽. ut ex Sale communi.*

Vires. *Crystalli hi obstructiones reserant, à viscosa ac tartarea mucilagine subortas, purgantque per alvum. Hinc usus præcipui in effectu hypochondriaco, tertiana, pleuresi, & simil.*

Dosis g. 4. 5. Agricola.

VIII. MERCURIFICATIO.

☿ Antimonii.

℞. Sal ⊡ volat. ✳ Sal. Com. Tart. ā. ℥j. M. & affunde 🜋 acerrimum, digere vase H. cl. per ⊠m, dein destilla in 🝗e ad siccitatem: Siccis his salibus adde

Tri-

Tripolæ triplum, eliceque ⁓m per ♌m △ forti.

℞. Ergo Regul. levigat. ℥VIII. affunde ⁓m tuum destillatum, digere ☿ies 3. dein abstrahe l. △ phlegma, restantique materiæ admisce quadruplum limatur. ♂, destillaque △ fortissimo ex ♌ in excipulum ▽a semiplenum ac videbis ☿m in fundo currentem. *Basil. in curru Triumph.*

Ex hoc fit ☍ seu Butyrum ♁, *de quo in ☿to.*

N. *Alium modum exhibet Basilius in repet. Lap. Phil.*

Nimirum:

♁ macerat aliquamdiu in Spir. Sulph. impraegnato ✳. Hinc sublimat, sublimatumque in sartagine ferrea agitat ad acquirendum ☿m.

Alius modus.

℞. ▽. Pluviæ destillatæ cum ✳ affunde antimonio crudo pulverisato digere per ♂ (8.) Hinc decanta & evaporare sinito, habebisque ♆erem albicantem dulcem, qui ad △m fusus ♄m exhibet nobilissimum, nihilque aliud est quam ☿ius antimonii, *de quo Joh. Agricola.*

CAPUT XVIII.

De Recrementis Metallicis Naturalibus.

METallinorum corporum enodationem excipit anatomia Recrementorum Metallicorum.

Duplicis hæc sunt sortis; Naturalia & Artificialia.

Naturalia voco, quæ Natura operatrice, dum in gremio terræ Metalla generabantur, ex materia ad generationem eorum inidonea, extiterunt.

Talia sunt:

Cobaltum, Chalcitis, Misy, Sory & Marcasita, seu Bismuthum.

1. Cobaltum.

Cobaltum, cadmia nativa, fossilis, metallica, est minerale terreum, colore ferè nigrum, æris vel argenti particeps. Germanicè, Kobold/ Muckenpulver / quia Muscæ ejus gustu perimuntur.

Foditur copiosè haud procul Goslariâ.

Vires. *Vi caustica & erodendi pollet tanta, ut fossorum manus & pedes exulceret: adeoque inter Venena recensetur, quippe intus haustum animalia quæque perimit.*

2. Chalcitis.

Chalcitis est minerale simile æri, friabile nec lapidosum, Sory tenuius, Misy vero crassius, tractu temporis ex Sory factum.

3.

Misy est minerale, colore aurum imitans, aureisque scintillis dum frangitur, splendens, natum super chalcitim & ex chalciti, non secus ac ærugo nascitur super æs & ex ære.

N. *Misy*

N. *Myſi eſt efflorſcentia chalcitis.*

4. *Sory.*

Sory eſt minerale lapidoſius, & vehementius compactum, craſſiſſimum, friatum ſcintillas miſeos emittens.

N. *Chalcitis, Myſi & Sory mineralia ſunt, inter ſe origine & viribus conjunctiſſima. Nimirum, ex Sory fit Chalcitis, ex hac Myſi, videatur Matthiolus in Dioſcoridem, qui inter recentiores primus quid illa ſint, demonſtravit. Verum adhuc dum Officinis noſtratibus in uſum non veniunt, quæ Chalcitis loco Colchotar Theriacæ immiſcent, cum tamen genuinum Miſy, adeoq; & genuinam Chalcitin, monente eodem Matthiolo, Ducatus Brunſuicenſis ſuppeditet.*

Vires. *Adurunt & Eſcharas efficiunt, attamen & nonnihil quoque adſtringunt. Differunt tamen inter ſe tenuitate & craſſitie, Sory partium eſt craſſarum, & prein minus penetrat, Chalcitis tenuiorum, Myſi tenuiſſimarum.*

5. *Marcaſita ſ. Biſmuthum.*

Marcaſita eſt περίττωμα Metallicum, in generatione metalli ex portione aliqua ad generationem Metalli inepta productum, inque corpus minerale albicans, durum ac fragile mutatum. Germanicè Wißmuth/ Marcaſith.

N. *Differt à Cachymia, quod illa ex parte magis volatiliori conſtet, quæ primo ſcilicet, dum Metalla generabantur, ſequeſtrata fuit, hæc ex portione magis fixa atque ultimo ſegregata.*

Vires. *Recremento ♄ reſpondent.*

Uſus rariſſimus & non niſi externus.

PRÆPARATIONES ET PRÆPARATA.

I. CALCINATIO.

Unde
Magiſterium Marcaſitæ.

℞. Marcaſitæ pulveriſ. q. v. ſolve in 🜅, [ex Sal. nitr. & Sal. Com. ā. fact.] præcipitata cum 🜄, præcipitatum edulcora & exicca. *Beguinus.*

Vires. *Confert ad cutis vitia, lychenes ſcil. impetigines, ſcabiem manuum, & ſimil.*

II. DESTILLATIO ET SUBLIMATIO.

Unde
Oleum ſive Liquor, Sal & Flores Marcaſitarum.

℞. Marcaſitæ crudæ qualis ex fodinis eruitur, q. v. e. gr. ℔. x.) pulveriſa maceraque cum Vino albo generoſo q. ſ. ☍ (ʒ.) hinc deple, atque novum vinum affundendo, iterum macera, toties id repetendo, donec menſ. 20. affuderis: Decantationes omnes tandem affunde Marcaſitis ac deſtilla ad ſiccitatem, hinc obturato roſtrum alembici, daque △m fortiorem & ſublimabuntur Flores argentei.

N. *Li-*

(*N. Liquor fit, si flores argenteos per deliquium in cella solveris.*)

Destillatum porrò lento calore coque, vel, si ~m appetis, destilla ad remanentiam mensuræ I. reponeque aliquamdiu. Hinc coque iterum ad medietatem circiter, reponeque ad crystallisandum.

N. *Crystallisationem promovere potes imponendo stramina.*

Vires *Utrumq; & ♁ & sal magnarum sunt virium in ulceribus cancrosis, fistulis, aliisque affectibus malignis, Paracels. l. de 5. essentia metallorum.*

Aqua Marcasitæ.

℞. Miner. Magnesiæ, i. e. Bismuthi crudi ignem non experti, q. v. destilla per ♎m, & nanciſceris ▽m albam, quam vel tertia vice rectificatam serva.

Vires. *Perhibetur extrahere animam auri, relicto corpore albo. Revificare item dicitur herbam quamcunque aridam, si radice ei imposita maceretur. Quinimò si cum ▽ destillata herbæ cujuscunque confundatur, atque cum modico salis ejusdem herbæ maceretur, formam herbæ ejusdem apparere ajunt. Eadem ▽ cum proprio sale (ex ⊕o) alcalisata dicitur ☉m ad miraculum usque resolvere. Fides sit penes expertum.*

N. *Aqua Marcasitæ clauso vase asservata, novilunio dicitur augeri, plenilunio econtra imminui. Andr. Orthelius in Lumine suo Chymico.*

III. EXTRACTIO.
Unde
Extractum Marcasitæ aureæ
S. Closs.

℞. Marcas. auri (leucophæa obscuris punctis trajecta optima censetur) pulverisetur & imponatur testæ vitreatæ, calcinetur vi △ hinc & inde materiam radiculâ ferreâ agitando, donec non fumigēt amplius & Sulphur ejus impurum omninò combustum sit, tùm per incerniculum agatur, & inde tinctura per aren. destill. alkalisatum proliciatur. Evaporato menstruo restabit materia mellita.

Vires. *Cum mica panis subigitur, formanturque pilulæ ad pisi magnitudinem. Detur unica pilula pondere gr. vj. ad repurgandum corpus in febribus intermittentibus.*

2. Extractum aliud valdè nobile.

Eadem Marcasita præparata uti dictum M. cum part. XII. cremor. tartar. Bull. in cacabo ferreo cum magnâ quantitate aq communis, dum tingatur aqua, quæ postea filtranda & evaporanda est ad consistentiam lapæ, & cum 🜅 denuò circulanda in Essentiam.

Vires. *Serum purgat potentissimè, hydropicos ad miraculum juvat.*

S. Closs.

N. I. *Infusio simplex ℥j. Marcasit. in ℥v. vini albi adhuc fortius hydropicos evacuat instar ♁ ij.*

N. 2. *Si ex floribus Marcasit. vel ex vitro ejusdem concinnatis ad normam florum vel vitri ℥ ij fit extractio, res felicius erit successura.*

CAPVT XIX.

De Recrementis Metallorum artificialibus.

Recrementa Metallorum artificialia voco, quæ separantur è Metallis, dum in fornace funduntur & purgantur.

Suntque:

1. Cadmia. 2. Diphryges. 3. Lithargyrium. 4. Molybdæna, ſ. Plumbago, 5. Tutia, ſ. Pompholyx & Spodium.

I.

CADMIA.

Cadmia { Nativa { metallica, *v. Cobaltum.* / metalli expers, *v. Lapis calaminaris.* } / Factitia, *de qua hic.* }

Cadmia factitia est corpus densum, ex fuligine æris, dum in fornace conficitur concretum, adhærens lateribus, camerisque fornacum, vel & in partem infimam delabens.

Dicitur καδμεία, Arabicè Climia, vel Chlimia.

Triplicis id fit generis, nominibus à re quam repræsentare videtur sumptis.

Botritem appellant, quæ uvæ speciem refert: Ostraticem, quæ testis similis est: Placitem quæ crustis.

Botritis reperitur in fornacis parte media: Ostracitis in infima: Placitis in editiore.

N. 1. *Sunt qui Capnitem & Calamitem addunt.*

Capnitem, quæ in ipso fornacum ore reperitur, tenuissima, exusta & nimia tenuitate simili favillæ. Verùm hæc à Pompholyge vix vel parum differre videtur.

Calamitem vocant, figura Calami, quam à pertica ferrea acquirit. Nimirum decutitur hæc à ferreis perticis, quibus Cadmia, dum æs fusum iis agitatur, adhærescit.

N. 2. *Quin & Cadmia paratur ex Pyrite Lapide in fornace usto.*

Optima est Botritis, densa, modicè gravis, & in lævitatem magis clinans, racemosa facie, quæ fracta cinerulenta est. *Diosc.*

Vires. *Leniter desiccat, abstergit, ulceribus humidis & putrescentibus confert, eademque ad cicatricem ducit. Adhibetur autem Botritis & Placitis inprimis in affectibus oculorum, reliqua in ulceribus aliis.*

PRÆ-

PRÆPARATA.

1. *Tutia (potius Cadmia) præparata Officinarum.*

Igniatur & extinguatur cadmia in ▽ rosarum, idque ternâ vice; hinc lavetur ut Pompholyx.

2. *Collyrium album Galen. v. Dispens.*

N. *Præstat in Collyrio hoc, ut & in aliis loco Cadmiæ adhibere Pompholygem seu Tutiam. Nec audiendi sunt, qui Cadmiam & Tutiam confundunt, Tutiamque faciunt quæ Tutia minus legitimè, rectius autem Cadmiæ species est.*

3. *Unguentum de Tutia Nicolai. V. D.*

4. *Emplastrum de lapide calaminari. V. D.*

II.

DIPHRYGES.

Diphryges est genus recrementi metallici, quod subsidet, dum in æs fornace fusum ▽ frigida perfunditur.

Vires. *Mistam habet facultatem, continet enim in se quiddam & mediocriter astringens & mediocriter acre: quamobrem ulcerum rebellium optimum medicamentum est.*

Usus in officina est rarissimi.

III.

LITHARGYRIUM.

Lithargyros, Lithargyrium Officinis, spumosum excrementum est, è purificatione argenti, quæ per plumbum fit, residuum.

Duo ejus genera communiter statuuntur, videlicet Lithargyrium argenteum, quod coloris albi, & aureum, quod flavi coloris existit. Verùm non nisi coctione differunt, aureumque magis coctum est, quàm argenteum. Germ. Gleet.

N. *Nihil aliud est, quàm* ♄.

Vires. *Siccat & refrigerat moderatissimè adstringit, reprimit, occludit, cava explet, extergit, sarcoticum est.*

PRÆPARATIONES.

Præparationes easdem cum ♄ pro re nata tamen suscipit. Unde Medicamenta quoque eadem suppeditat, quorum tamen præcipua sunt.

1. *Sal Lithargyrii, Alumen* ♄*i Paracelso.*

Paratur beneficio ⚹, non secus ac Sal ♄i: decantatur solutio, filtratur ac inspissatur.

Vires. *Ex præcedentibus collige, & si libet respice ad Sal* ♄*i: Internè exhiberi quoque poterit in diarrhæis, dysenteriis, reliquisq; morbis resolutis. Intestina læsa ac ulcerata sanat ac consolidat, sanguinem æstuantem refrigerat.*

Dosis ℈ß. *cum Theriaca vel alio Electuario sudorifico sine anodyno.*

2. *Magisterium.*

Præcipitetur solutio cum ☍ tartari.

3. ☍ *Lithargyrii rubrum.*

℞. Sal Lithargyr. Sal. com. decrepitat. ā. M. ac destilla per ☋m.

Vires. *Curat vulnera oculorum,* ☠ *nigrum inspergitur vulneribus.*

 4. Ex-

4. *Extractio seu Tinctura Lithargyrii Therebinthinata, aliàs Balsamus Lithargyrii Therebinthinatus.*

℞. Sal Lithargyr. ℥ij. ⁓ Thereb. ℥iv. macera in -Eibus calidis & rubescet.

Vires. *Mirarum existit virtutum in Chirurgia, convenit ulceribus inveteratis, ut & tumoribus: curat vulnera, eadem ab accidentibus præservat, præcipuè si addatur Camphoræ ʒß. succurrit itidem fistulis, cancro, morphæis & aliis.*

2. *Balsamus seu unguentum.*

℞. ✠ Sale Lythargyrii impraegnatum, misce cum ☍ (præstat in mortario plumbeo,) sic coagulatur in linimentum.

Vires. *Confert inflammationibus, ambustis, podagræque calidæ, & simil.*

N. *Eodem modo fit & Balsamus ♄i, ex ✠o sale ♄i impregnato, & ☍ olivarum.*

6. *Liquor.*

℞. Sal vel magisterium Lithargyrii, solve per deliquium.

IV.

MOLYBDÆNA seu PLUMBAGO.

Molybdæna s. Plumbago duplex Dioscoridi est: nativa & factitia.

Illa nihil aliud esse videtur, quam lapis s. Minera plumbi, seu potius Minera plumbi & argenti simul.

Factitia est species Lithargyrii, videlicet est illud recrementum quod in argenti, aurique purificatione cum plumbo, mineravè plumbi instituta, fornacis solio concretum & perustum adhærescit.

Vires. *Similem Lithargyro vim possidet, ad frigidum paululum recedens, sed nec abstergentis facultatis est particeps.*

N. *Utraque celerrimè funduntur.*

V.

TUTIA seu POMPHOLYX & SPODIUM.

Pompholyx est favilla tenuissima & volatilis, quæ dum æs in fornacibus perficitur, supernæ earum parti adhærescit. Arabicè Tutia. Latinè Bulla, Offic. Nil, vel nihili album, German. Weiß nicht/ Augen nicht.

N. *Coit ibidem in glomusculos vellerum similes, contactaque farinæ modo dispergitur. Eodem modo & Cadmia, vi ignis violenti in favillam seu tutiam redigi potest. Vide Diosc.*

Spodium est favilla eadem ob gravitatem in pavimentum decidens. Græcè σπόδιον & σποδός. Latinè spodium Græcorum Offic. Nil vel nihili gryseum. Germ. Graw nicht.

N. *Dicitur Spodium Græcorum ad differentiam Spodii Arabum, quod nihil aliud esse, ait Avicenna l. 2. canon. tract. 2. c. 617. quam radicem alcannæ combustam, cujus vires refrigerent & exiccent styptica sint & confortent cor, conferant tremori cordis & syncopæ ex cholera suborta, &c. Hoc igitur cum nobis desit,*

desit; Officinæ nostrates, Ebur ustum ejus loco vendunt, ceu viribus similibus prædi-tum.

Vires. *Pompholyx Medicamentorum propè omnium, quæ citra morsum desic-cant, (si lota fuerit,) præstantissimum est, quamobrem ad ulcera cancrosa idonea existit, ut & ad alia omnia maligna. Inditur Collyriis, quæ ad oculorum imponuntur fluxiones, quæque bullas seu pustulas in eis natas curant.*

Spodium Græcorum uti specie à Pompholyge non differt, ita & viribus inter se conveniunt.

N. *Legitima hæc Pompholyx ac Spodium rarò in Officinis nostratibus extant, unde ejus loco Cadmia uti solent, verùm operæ pretium est, de legitimis comparandis esse sollicitum.*

PRÆPARATA.

1. *Tutia lota.*

℞. Pompholygis q. v. inde linteolo modicè raro agitaque in limpida, ut tenuior ac utilior tutiæ pars aquæ immisceatur, & nil in linteolo remaneat, præterquam quod inutile est. Hinc residere permittitur, ac aqua decantatur.

2. Unguentum nihili ad oculos. *V. Aug.*

3. Aliud ad oculos. *V. Aug.*

4. Diapompholygos Nicolai. Nihili dictum.

De Tutia.

N. *Hic recipienda Cadmia.*

CAPUT XX.

De Salibus in genere.

Salia nihil aliud esse quàm corpora mineralia in ▽ solubilia ac denuò in salinam crystallinamque formam coagulabilia, libro primo dictum est: hoc loco ulteriorem eorum enodationem aggredientes, quatenus ea medicam provinciam subeant, referemus.

Salia quæ medico usui inserviunt, adeoque præparatis inde parandis materiam suppeditare apta sunt, triplicis quidem sunt generis, pro triplici scil. mundi regno, minerali, vegetabili animali; attamen hoc loco primariò non nisi de mineralibus agere convenit, iisq; nativis solis, ad quorum normam tamen & artificialia; sive è mineralibus, sive vegetabilibus, sive animalibus elixiviata illa fuerint, facilè dirigi poterunt.

De horum Salium origine sic sentio: Macrocosmus non minus ac reliqua duo mundi regna sua sustentatur vivitque nutritione. In hac redundat perittoma salinum, respondens salsuginosis excrementis, in animalium

urina, sudore, catharro, & simil. deprehensis. Dictum perittoma macrocosmicum salinum, in globo hoc inferiore congregatum, variam pro varietate matricum inducit speciem, non secus ac excrementum illud salinum in animalibus differens evadit.

Hinc

Sal { Commune, Gemmæ, Nitri, Alumen, Ammoniacum, Vitriolum.

Quibus & arsenicum addere licet, quod tamen inter Salia & Sulphura ambigit.

Eligenda sunt Salia hæc in genere loco natali celebriora, tum puriora, nitidiora, & si natura ferat crystallina.

PRÆPARATIONES.

Præparationes quibus Salia subjiciuntur, sunt 1. Purificatio. 2. Calcinatio. 3. Destillatio. 4. Sublimatio. 5. Fixatio. 6. Liquatio.

I. PURIFICATIO.

Salia, quia plerumque heterogeneis scatent, minusque syncera existunt, depurari opus habent. Depurationis hujus modus pro varietate salium varius quoque institui potest. Potissima tamen ratio salium purificandorum consistit in solutione, soluti filtratione, filtrati exhalatione adeoque salis concretione vel crystallisatione.

Solvuntur Salia non nisi in liquore aqueo, (non sulphureo aut pingui, & proin nec in 🜄 rectificatiss.) Liquor hic, nisi specialis accesserit admonitio, adhibetur vulgariter 🜄 fontana, in qua sal quodlibet maximè si tepefiat, dissolvitur; dissolutum per chartam trajicitur, ut fecibus in charta relictis syncerum transeat; Hoc postmodum humiditate, ad siccitatem usque abstracta, condensatur, vel s. a. cum aliquota liquoris portione crystallisatur.

II. CALCINATIO.

Calcinantur Salia per ignitionem, idque vel sine, vel cum fusione: & interdum accedente subindè materia servili, de quibus speciatim in singulis.

III. DESTILLATIO.

Salium destillatio, quia ut plurimum ⁓u fixiori gravida sunt, per ♋m peragitur, eamque vel simplicem, vel tubulatam: vitream, vel terream, idque igne tum arenæ, tum nudo; pro fixitate scil. majore vel minore liquoris eliciendi adhibito.

Per ♋m tubulatam destillatio hoc modo peragitur.

Ad manus habere decet ♋m terream fortem, quæ in superiore ventris sui medietate tubulum habeat foramine pervium, quo materia per vices injici, quodque post injectam materiam obturari firmiter possit. ♋m hanc (si lubet loricatam) luto in fornace destillatoria obfirma; ut tubulus emi-

emineat, fumariis tamen uno ac altero relictis. Hinc rostro appone receptaculum capacissimum, (quia ~ cum impetu irruentes amplum requirunt spatium,) juncturis firmiter luto firmatis. Luto lento exiccato accende primò lentum ignem, hinc fortiorem, ut ♉ incandescat. Tum injice materiam paulatim per tubulum, foramenque vel luto, vel bacillo stupha humida circumdato obtura, donec ~ illi impetuosi coagulati [aquæ in receptaculo immixti] sint, receptaculumque clarescat. Hinc iterum injice, obturaque ut dictum. Et sic paratur Clyssus.

Vide de his figuram appositam.

N. 1. *Commodum erit aliquotam aquæ partem receptaculo infundere, cui scilicet impetuosi illi ~ immisceri, adeoq; condensari possint.*

N. 2. *Salia simpliciora citra fluxum seu fusionem destillari volunt, quare res inter destillandum vi caloris fundantur, duplum, triplum, &c. vel arena, vel farina, laterum, vel argilla sicca, humidavè commisceri solet, quorum beneficio fusio illa præcaveatur.*

IV. SUBLIMATIO.

Sublimatio non nisi Sali ammoniaco peculariter ac præcipuè competit, ut & arsenico. Flores enim Salis communis uno & eodem destillationis actu acquiruntur.

V. FIXATIO.

Fixantur Salia diversimodè, de quo speciatim suis locis.

VI. LIQUATIO.

Liquari possunt Salia, si vel aëri humido exponantur, vel liquore aqueo aspergantur.

Formæ Medicamentorum seu
PRÆPARATA.
Salina sunt.

1. Crystalli seu Sal purificatum.

N. *Crystalli Salis, si simpliciter præscribantur, nihil aliud denotant, quàm Sal crystallisatione purificatum, sic conficiuntur Crystalli Salis nitr. &c.*

Excipe Crystallos salis comm. dulces de quibus in Salis cap. sequenti.

2. Sal calcinatum.

3. Destillatum unde. { Phlegma. Spiritus. Oleum.

4. Sublimatum. Flores.

5. Fixatum.

6. Liquor-Balsamus.

CAPUT XXI.

De Sale communi.

SAl commune nihil aliud eſt quàm ſalſugo ▽æ ſalſæ, [marinæ ſcil. vel fontanæ,] quæ ſalſugo humiditatis aqueæ evaporatione inſpiſſata remanet.

Dicitur, Baſilio Monacho: nobiliſſimum ac optimum aroma. Græcè ἅλς. Arabicè Melich, Melha, Germanicè Saltz/Kuchen-Saltz.

Duplex Salis hujus genus occurrit, marinum ſcil. & fontanum, utriusque diverſæ ſunt ſpecies.

Primas autem Sal marinum ſibi vendicat, ac præcipuè Hiſpanicum, in cujus tamen defectu ſatius eſt ſal fontanum, quod ad manus eſt, in præparationibus noſtris recipere, quam aliud Salis genus cum ſumptu acquirere.

Inter fontana tamen maxima quoque diverſitas eſt, reliquisque laudem præripere videntur Hallenſe ac Lunæburgenſe, quibus tamen haud multum cedit, quod in Patria mea Uffleniæ Weſtphalorum paratur.

Vires. *Calefacit, exiccat, abſtergit, diſſolvit, purgat, adſtringit leniter, conſumit ſuperfluitates, penetrat, digerit, aperit, incidit, Venerem ſtimulat, putredini, veneniſque reſiſtit.*

Hinc convenit. Internè in cruditatibus ventriculi, appetitu proſtrato, obſtructionibus alvi & urinæ, colicis doloribus, &c.

Externè, in ulceribus putridis ac ſerpentibus mundificandis, in tumoribus ſimplicibus & peſtilentialibus diſcutiendis, in combuſtionum ἐμπυρώσει extrahenda, in pruritu & ſcabie exiccanda, in ſuggillationibus, ſanguineque extravaſato reſolvendo ac diſcutiendo, in dolore dentium, colico, cephalico, arthritico, & ſimil. mitigando, in oculorum pterygio abſumendo.

N. *Ad Salis hujus communis naturam accedunt Salia artificialia, ex vegetabilibus ac animalibus incineratis ſcil. elicita, unde & iisdem ferè præparationibus ſubjici queunt.*

PRÆPARATIONES.

Præcipuæ ſunt:

1. Purificatio. 2. Calcinatio. 3. Deſtillatio. 4. Sublimatio.

PURIFICATIO.

Purificatio Salis com. M. fit modo vulgari, ſolvendo in ▽ ac cryſtalliſando.

N. *Si ſolutio hæc ac cryſtalliſatio aliquoties aliquo modo repetatur, tandem Sal com. dulceſcit, Sal ſæpius.*

II. *CALCINATIO.*

1. *Decrepitoria.*

Sal calore irritatum crepitare ſolet.

let. Quare ne crepitando vas destillatorium disrumpat, operæ precium erit, idem decrepitare, i.e. ad △m calcinare, donec amplius non crepet.

2. *Fusoria.*

Funditur Sal in ✢bulo, sine aliquo artificio, △e saltem satis forti adhibito.

Aliter cum Ψ.

℞. Sal. Com. Ψañ misce ac in anemio calcina igne violento, ut concrescat. Hinc extrahe Sal cum ▽ commun. ac coagula.

Vires. *Basilius Sal. Com. hac ratione cum Ψ ter calcinatum,) singulis vicibus cum nova Ψ anaticè mixtum) adhibet in Tinctura ☾ conficienda. Vide de ☾.*

DESTILLATIO.

Destillatio Salis exhibet acidam ▽, phlegma, sal volatile & spiritum.

Nimirum:

℞. Sal. Com. destilla per se ex ○, primò prodibit ▽ acida seu ⊕-lata; secundò phlegma, cum quo sal quoque armoniacus, seu volatilis sublimatur. Cessa à destillat. ac repone ⓥ in loco humido ad attrahendam ▽m (vel aliquota ▽æ parte irriga,) dein destilla rursum, sic exibit ⁓ acidus. Hoc repete toties, donec totum Sal. Com. in ⁓m conversum sit, quem in MB rectifica.

1. *Spiritus Salis, sive oleum Sal. Com. vulgare.*

℞. Salis commun. ℔.ij. impasta vel malaxa cum argillæ figulinæ; bolivè armen. ℔.iij. ad v. & ultrà, inde forma orbiculos, quos ad duritiem exiccatos, impone ○æ terreæ, luto obductæ, vix ad medietatem implendæ: jungatur Recip. satis capax & servatis △ gradibus, donec phlegma egressum sit, ultimo pelle forti △ continuando eundem, donec ⁓ albi prodierint, ⁓m hunc rectifica, phlegma, vel in MB abstrahendo, vel si mavis evaporando.

N. 1. *Si terram sigillatam loco argillæ sumpseris, præstantiorem elicies spiritum: Quinimo sal cum triplo arenæ vel farinæ laterum, vice argillæ misceri potest.*

N. 2. *Quandoquidem in prima destillatione Salis portio minima in ⁓m resolvitur, nonnulli ⓥ in ▽ communi coquunt, & Sal. Com. inde extractum, ut prius destillant.*

Alii Sal extractum cum ⁓u illo priori miscent, aliquamdiu digerunt, & deinde cum bolo & sim. ⁓ando, totam salis substantiam in ⁓m transire faciunt. *Croll. Senn. in inst. l. 5. p. 3. c. 5. Beguin. Agricola.*

N. 3. *Impastatur Sal ne fluat, quippe si fluxerit, vix ⁓ ascendet.*

N. 4. *Alii.*

℞. O ust part. ij. Sal. Com. p. iij. ⁓antque, verum ⁓m Sal. Com purum hac latione acquiri non videtur verisimile, imò in examine constat, ejusmodi

 ⁓ vim

∽ vim suam ab O potius obtinere, quam à Sal. Com.

Vires. *Diureticus est & Lithontripticus, tartareamque mucilaginem potenter resolvit, unde utiliter adhiberi solet in obstructionibus Epatis, Lienis, &c. in Hydrope, Ictero. Extinguit sitim mirabiliter, absumit corrodendo & sine dolore quicquid in vulneribus aut affectionibus alius putredine corruptum est.*

Mixtum cum ☋ *Terebinth. Cera, Camomill. Verbasc. & sim. dolores podagricos sedat, tophos discutit, &c. Sanat quoque membrorum contracturam ac ariduram.*

N. *Ad eundem modum eliciantur &* ∽ *ex salibus artificialibus vegetabilium, quorum vires licet ex plantis suis aliquo modo conjecturari possint, (e. gr. ex sale absynthii elicitur* ∽ *stomachicus, &c.) Attamen* ∽ *vegetabilium in genere omnes sunt acidi, instar* ∽ *Sal. Com. incidunt, resolvunt, &c.*

2. ∽ *Salis compositus.*

℞. Sal. Nitr. puriss. & Sal. Com. decrepit. (vel fusi) ā M. cum dupla vel tripla quantitate, [alii quadrupla,] argillæ siccæ, & exinde more solito △ nudo ∽m provoca.

℞. Hujus ∽ ℔. 1. Sal. Com. fusi ℥iv. digere aliquamdiu, ut nimirum Sal. Com. adjectum solvi possit; & prodinus per 🝭m destilla. Augebis hac ratione ∽m & fortiorem reddes; quem eodem plane modo, cū novo Sal. Com. fuso, eadem quantitate sumpto; pro libitu toties augebis, quoties placuerit. Abstrahe ab hoc ∽u phlegma, & deinceps eundem rectifica per 🝭m. *Untzer. Agricola.*

Vires. *Maximarum est virium in Hydrope, intrinsecus & extrinsecus adhibitus, confert itidem in fistulosis vulneribus.*

3. *Spiritus Sal. Com. viridis.*

℞. Fragmenta laterum, indantur ollæ; ignianturque in fornace calcaria; ollæ huic alia superposita sit olla, sale aliquatenus adimpleta, quod ubi vi caloris liquefactum fuerit, pertunde fundum ollæ superioris, ut sal fusum in ignita defluat laterum fragmenta, cumq; iisdem misceatur. Ex his igitur ♎etur ∽ per 🝭m ut moris. *Sennert. instit.*

N. *Idem perfici potest, si sale in cella liquifacto fragmenta laterum ignita imbuantur.*

4. *Spiritus Sal. com. corallatus.*

℞. Sal. Comm. ℔. iij. vel iv.

Corallor. tenuiss. tritor. ℔. 1. M. lævigando super prophyr. postea igne destilla vehementissimo in excipulum capaciss. & ∽m salis accipies una cum ∽u corallorum.

N. *Addere potes & sabulum, ut fusio impediatur.*

Vires. *In affectibus cordis, palpitationesc. & sim. maximarum est virium.*

Dosis ℈ß.

5. *Spiritus Salis dulcis.*

℞. ∽. Sal. Com. optimè dephlegmati 🜄 opt. ā M. ♎lentur ter vel quater, sic unientur inseparabiliter & dulcescent.

N. 1. *Ean-*

N.1. *Eandem dulcedinem consequi poteris, si vel* 🜄, *vel* ☍ *Tartari, vel feces vini ab initio* ℞*lationis cum Sal. com. commiscueris.*

N.2. *Exuitur quoq;* 🜁*s Sal. com. vi corrodente ac velut maturescit, dulcescitvè si dephlegmatus vase firmissimè clauso trimestri spatio in* ♀*bus continuò atque aquali calore tepentibus [qualis est* ☉*lis astivus] digeritur.*

Vires. *Egregium praservativum est in peste, arcet enim omnem putredinem. Ventriculum cum visceribus reliquis in optima conservat dispositione.*

Solvit corallia, &c. quinimo & ☉lis tincturam extrahit. *Vide* 🜄 *temperatam Basilii in* 🜄 *l.4. class.2.*

Usus. *Cum saccharo cando in formam Electuarii misce, singulisq; diebus jejuno ventriculo assumi poterit Hartm. in pract. loc. de pest. Senn. in hist. Tentz. Gluckrath, &c.*

6. *Aliter.*

℞. Sal fusum, solve in 🜄 pluvia destillata, filtra, inspissa, ac repone ad crystallisandum: Chrystallos hos exemptos vicibusque aliquot, (10.) uti dictum solutos & crystallisatos, (sic dulcescent) imbibe cum 🜄, formaque globulos cum argilla, destillaq; ut moris, est.

Vires. *Prater virtutes jam descriptas, insigne exhibet menstruum ex rob. ferè omnibus tincturas extrahere idoneum: Insuper Herniam carnosam consumit, si quotidie ter illinatur, maneque ac vesperi ejus gutt. ex. assumantur. Agricola.*

7. 🜁 *Sal. com. dulcis compositus.*

℞. 🜁 Sal. com. compositi ac Alcohol Vini à M. ac uni circulando, cohobandoque.

Vires. *Adeo resistit siti, ut Hydropici usu illius aliquamdiu à siti liberi reddantur, prodest etiam Ictericis, Lumbricos potenter expellit, extrinsecus lenit podagram, si caute illinatur, imo quicquid de Ol. spirituvè Sal. Com. apud Paracelsum, aliosq; modernos Authores legitur, idipsum huic potissimum adscribendum est.*

Dosis g.6. ad ℈ß. *in vino vel alio Liquore. Hartmann. in Croll. Tentzel. Untzer.*

8. *Spiritus Sal Com.* ⊕*-lati diureticus.*

Fit ex leviter calcinati ⊕-li & Sal. Com. tosti partibus æqualibus cum bolo vel Terra figulinâ globulis confectis, (meo damno expertus ⊕-lum his non sufficere ad cohibendum fluxum, fixitatemq; materiæ) more vero communi 🜁-us evocatur, qui postea per rectificationem à phlegmate liberatur.

Dosis gutt. vj. matutino tempore cum brodio decoctionis petrosel. Ex communicatione G. Horstij habuit S. Closs.

8. *Spiritus Essentialis.*

℞. Salis Hallensis ad albedinem calcinati (qui hâc in operâ reliquis præfertur) ℥ij. Imbibatur ☍ Sal. Com. mar. vel montan. ad consistentiam pultis liquidioris, fiat clauso vase digestio, quousque 🜁-us

cum Sale Comm. calcinato unitus ficcatusque fit, affunde alium in bibendo deficcandoque toties, dum sal ulteriorem proprii sui ~us incorporationem recuset, & ex colore aureo odoreque suavi dignoscas, ~ationis tempus instare, quam si per ∽ instituas, exibunt fumi albissimi, qui in aquam convertuntur & rectificatione opus habent.

Vires. *Dicitur ex ☉ tincturam absque corp. dilaceratione allicere. Est insuper remedium sistendis in momento vomitibus dicatum & certum, idque indifferenter & in omnibus morbis.*

Dosis gutt. 3. in Syrupo, jusculo vel vino.

Ex commun. S. Clossai.

10. *Spiritus Salis Comm. dulcis ☉em solvens.*

Extinguantur fragmenta laterum 5. aut 6. vicibus in ♋ Sal. Com. postea destillentur, prodibit ~us subacidus, qui in volâ ☉lis folia & margaritas solvere creditur. 2. Flos Salis sive crystalli Sal. Com. dulces collo ∽ post destillationem affixi, longoque tempore cum 🜄 digesti idem efficiunt. 3. Solus ~us sal. com. vi circulationis diutinæ caudam suam devorat, id est, acedinem suam innato suo balsamo dulcificat. 4. Idem cum ~u ardente 🜍 ni mixtus aliud menstruum dulce præbet ☉is solutivum. 5. Ex spiritu Roris Majalis & sale calcinato fit alia aqua solutiva, dulcificata longâ digestionum & irrotationum serie, quæ ☉em in liquorem volatilem potabilemque evehit.

Ex Communicatione ejusdem.

11. *Crystalli Sal. Com. dulces, seu spiritus Sal. Com. coagulatus.*

F. ∽ terrea, ampla & fortis, quæ in superiore ventris capacitate fistulam habeat in medium ∽æ corpus pone desinentem. Huic ∽æ impone Sal commun. vel quod melius Hispan. seu marini ℔. iij. vel IV. Receptaculumque adapta capacissimum, cui si libet 🜄m infundere licet; adde 🜂 per gradus, donec Sal. Com. fluat, tùm per fistulam guttula una vel altera 🜄æ frigidæ immittatur, ut (fistulæ orificio statim obstructo,) in ∽ spiritum, copia mediante humiditate elevetur, inque receptaculum propellatur. Continua hoc ipsum, donec Sal. Com. in ~m ferè sit redactum. Dephlegmetur dein ~atum, evaporetque humiditas; reliquum exponatur ad crystallisandum, s. a. sic crystalli colligi possunt Sacchari dulcedinem referentes, solubilesque per deliquium.

Vires. *Sudorificum est, Hydropicorumque sitim non minus ~ ac ille salis dulcis compositus arcet; quippe nihil aliud est, quàm ~ Salis coagulatus, unde quoque essentialem humiditatem, quæ multum in Hydropicis exhauritur, maximoperè adjuvat, ventriculumque ac viscera reliqua confortat, malignitatem in peste, pestilentialibusque febribus potenter discutit.*

Dosis

Dosis gr. 5. 6. 7. ad 20.

N. 1. *Si ad Sal. Com. exiccat. ℔. j. addideris carbonum pulverisat. ℔. ij. optimèque miscueris, ex ℔. j. Sal. Com. accipies Spiritus ℔. ß. Hartman. in Croll. Kesler. 4. cent. 79. Agricola.*

N. 2. *Crystalli hi cum ☉ impragnati nobilissimum exhibent confortativum. Fitque, si Crystallorum p. 6. cum ☉ foliat. p. 1. aliquot ℥as in ✠ sub tegula reverberantur. Agricola.*

N. 3. *Keslerus docet & follem adhibere, cujus rei gratia ☊m habere duplicem tubulum oportet, alterum frigida immittendæ, alterum folli intromittendo inservientem.*

12. *Flores Sal. Com.*

Quemadmodum in succini destillatione flores, salis volatilis titulo elevantur, parietibusque ac collo ☊æ adhærescunt. ita & ⚗atione ∾oleivè salis, tandem △is vehementia flores ascendunt, quos collige.

Usus horum varius est, ad crassum phlegma incidendum, corruptosque humores à putredine vindicandos.

N. 1. *Sunt qui cum ✳ sublimant, verum decipiuntur, si flores salis simpliciter inde sibi imaginantur.*

N. 2. *Fiunt etiam flores Salis, si in rectificatione ∾ ac olei Salis id, quod residuum fuerit, fortiori △ sublimes.*

N. 3. *Si ⚗latio facta sit cum O, ⊕m aëri aliquamdiu expositum, ac iterum ⚗ationi subjectum, plus olei ac florum suppeditabit, potest hoc aliquoties repeti.*

13. *Alius ∾ seu ⚯ Sal. Com. unde Crystalli dulces.*

℞. Sal. Com. marini crebris solutionibus [in ∇ pluvial. vel fontis destillata] filtrationibus & coagulationibus optimè purificati, ℔. vi. adjice dissolventis ⊖-lati & melliflui ex vegetabili & animali parati, id est, ✠i ex melle facti,) q. s. præmissâ digestione destilla gradatim ac cautè, ex ☊ terrea vel vitrea, luto probè munita in receptaculum capacissimum. Sic elicies ∾ aqueos sulphureos ac ⊖-latos, dulces acidosque, qui firmissimè sal. reconditi inhærent, [gradatim ac cautè ⚗atio hæc peragenda est. Oportet enim ut vas incandescat, purpureo tamē non claro colore, ne scil. sal. com. fluat, & in hoc gradu immorari decet ♂ ♀ 8.] post ∾ nebulosos, [in quibus primum ens metallorum resolutum est,] exhaustos, tandem ad collum recipientis sublimabitur terra foliata instar nivis albissima, vel etiam flava, [qui ☿ aut sulphur philosophorum nuncupatur.] ∾m destillatum, ut & terram conjunge, abstraheque phlegma solummodo insipidum B calore lentiss. reliquum repone ad crystallisandum s. a. Et hoc repete, donec nulli amplius crystalli concrescant, & id quod extillat aciditatem sapiat. Tunc ab opere desistendum, & in fundo cucurbitæ quærendum verum Sal. Com. ⚯ vitriolatum.

Vires. *Crystalli hi, etsi sapore dulces, ad*

admirandæ tamen sunt virtutis, adeo ut vel per se seorsim, vel cum oleo suo debita proportione permixti, verum sint Solis menstruum ob dissolvens, quod proprietates ejus ob virtutes vitales, vegetantesque locupletat & exacuit.

14. 🜹 *Sal. Com. rubrum.*

℞. Sal fusum ✠o sufficienter impregnatum, misce cum silicibus grossè contusis & destilla ex ☊ per Aren. prodibit primo ≈ flavus, postea 🜹 rubrum.

N. *Impregnatio illa fit ut moris.*

Nimirum:

Sal. Com. fuso superfunde Acet. destill. & abstrahe per Aren.: iterum superfunde novum Acet. destill. & rursum abstrahe, hoc toties repetendo, donec materia optimè sit putrefacta & nigra.

VI. EXTRACTIO.

Unde

℞. Salis calcinati q. v. solve in ▽ still. & coagula, idque repete tantisper, donec Sal purum sine fecibus dulce reddatur.

Hinc

℞. Hujus p. ij. ○ usti part. 1. destilla △e nudo paulatim, donec ≈ omnes propulsi sint, ≈m hunc rectifica vicibus aliquot (4.) Dein ex ⊕ Sal cum ▽ destillata elicito, idque optimè solutionibus ac coagulationibus purificatum calcina in phiola ad rubedinem, (fit spatio ⊠.) Huic demum superfunde ≈m priorem, digere, & elicies Tincturam rubicundam, quæ nec recusat per ☊m propelli.

Vires. *Sudorificum ac diureticum est insigne, tartareas mucilagines incidit, putredini omnigenæ resistit, corroborat itaque Balsamum nativum, adeoque usus præcipui est in peste, febribus, hydrope, calculo, (atterit nimirum,) obstructione Epatis, Lienis, &c. Quinimo & sanguinem mundificat, unde maximè prodest, in cutis pruritu, doloribus arthriticis, & simil.*

Dosis à ℈j. ad ʒj.

CAPUT XXII.

De Sale fossili, seu Sale Gemmæ & Indo.

SAl Gemmæ salis communis genus est, quod in fodinis lapidum frangitur, specieque Crystallorum splendens eruitur, unde gemmeum, à gemmis ob colorem nuncupatur, dicitur alias Sal fossile. Germ. Steinsaltz.

Vires. *Hoc etsi easdem vires cum sale commune obtineat, substituique eidem queat, rarioris tamen usus est in praxi Medica; crebrioris in Chymica ubi in solutionibus Metallorum Sali communi antecellit. Commendatur tamen peculiariter Foresti experientia ad stercora dura eliquanda, adeoque ad colica-*

licæ tormina arcenda intus & extus l. 21. 5.

PRÆPARATIONES.

Omnes præparationes subire aptum est, quas Sal. Com. Attamen præcipua quæ illi in usum veniunt.

Sunt

1. *Spiritus Salis gemmæ, Spiritus 🜔 fusibilis ☿ialis.*

Fit eodem modo, quo 🜕 Sal. Com. Nimirum, 🜔 miscetur cum triplo argillæ vel sabuli, &c. 🝆aturq; per 🜂m igne nudo.

2. *Balsamus Salis gemmæ seu Liquor.*

℞. 🜔 ℔ ij. fluat ad △, & postea solvatur in ▽ pluv. destill. Filtretur coaguleturque. Has operationes liquefactionis, scil. solutionis, filtrationis & coagulationis tantisper repete, donec 🜔 ad summam subtilitatem fuerit perductum, quod inde cognoscitur, quando ejus particula ad candelam admota, statim liquescit.

Vires. *Arcanum summum est in rupturis, intus & extus adhibitum.*

Intra corpus dantur quotidie guttæ aliquot 3. 4. 5.) cum Extract. consolida.

Extus fiat illitus, Hartm. in pract.

N. *Mentio quoque apud Veteres fit Salis Indi, de quo ambigitur, quid propriè sit. Sunt nimirum, qui contendunt non Salis esse genus, sed Saccharum, salis nomine insignitum (ob similitudinem quàm cum sale habeat) Verum enim verò rectius sentire videntur, qui id peculiare genus salis fossilis faciunt, ejusque loco, cum raro vel nunquam in nostras regiones transportetur, Sal gemmeum recipiunt. E. g. in Pilulis de Lapide Lazuli, & simil.*

CAPUT XXIII.

De Sale Nitri.

SAl Nitrum est Sal Sulphureum, seu φλόγιςον, salso-amarum ex terra pingui excoctum.

N. *Etsi præter Nimirum antiquorum quod planè nobis in cognitum est, triplex dari possit. Nimirum 1. Quod ex terra extrahitur. 2. Quod muri lapideis adhærescit. Et 3. quod scopulis seu rupibus adnascitur: Attamen Officinis nostris, non nisi unicum usitatum est. Primum videlicet, idque excoquitur ex terris desertis ac pinguibus, sive pinguedo illa à terra Archæo sit immissa, sive aliunde introducta. Introducitur enim e. g. urinis atque excrementis animalium ac columbarum.*

Chymicis dicitur Cerberus Chymicus, Sal infernalis, Sal Sulphuris, Hermes, Baurach, Algali, Sal Anderonæ, Anatron, Cabalatar, &c. Basilio, Serpens terrenus. German. Salpeter/ Salniter.

Eli-

Eligendum nitrum est crystallinum, purum. Tantò autem purius censetur, quantò minus salis communis particeps fuerit, participationem hanc experiri licet φλογώσει.

Nimirum:

Mitte sal nitr. in carbonem ignitum, si omne avolaverit, purum judicatur, & è contra, si aliquid remanserit, quantum remansit, tantum de sale communi participare æstimatur.

Vires. *De Nitri qualitatibus primis haut parum controvertitur: Sunt enim qui calidum, sunt & qui frigidum id æstiment.*

Cæteras Nitri vires quod attinet, vim habet putredini resistendi, sitim ac æstum compescendi, Tartaream saburram incidendi, coagulatos sanguinis grumos resolvendi, dolores mitigandi, (id quod præcipuè lapidi Prunellæ adscribitur.)

Hinc

Usus ejus tàm internus, quàm externus vulgatissimus est.

Internè solvitur in potulentis ac præcipuè in ▽ fontan. (℈j. *vel* ʒiß. *in mensur.* 1.) *exhibeturque in febribus ardentibus putridis, præcipuè in febri illa Ungarica dicta, in pleuresi, peripneumonia, in calculo renum & vesicæ, in obstructionibus epatis ac mesaraei.*

N. *Ubi alvus nimis laxa fuerit, vel ventriculus debilis, ejus usus non ita proficuus erit.*

Externè communissimus ejus usus est in inflammatione faucium & angina (ubi in gargarismis solvi solet:) in topicis anodynis ac refrigerantibus, ubi præcipuè solvitur in liquore, appropriatur & imponitur cum linteo: in combustionibus, ubi simili modo applicatur.

Dosis eadem quæ lapidis Prunellæ.

PRÆPARATIONES.

Præcipuæ sunt.

1. Purificatio. 2. Calcinatio ac Fixatio. 3. Destillatio. 4. Extractio.

PURIFICATIO.

Unde

Nitrum crystallisatum, seu crystalli nitri.

Nitrum crystallisatum quando simpliciter præscribitur, nihil aliud intelligi solet, quàm Nitrum sine calcinatione, solâ solutione ac crystallisatione purificatum. Solvitur autem in ▽ communi, crystallisaturque s.a. ut moris.

Depuratio Salis nitr.

Præter eam quæ à Keslero art. 61. centur. 1. describitur, fit quoque, si ℔. xv. Sal. nitr. in mensur. unà aq. comm. solvas in cacabo æneo super △ lignorum per dimidiam horam, si probè solutum est, remove ab △, & sensim per vices instilla ℥iv. aut circiter ✢, tege cacabum pluribus linteis, & sine concrescere in diem alteram.

Ex S. Closs.

II. CLA-

II. CALCINATIO
Unde.

10. *Lapis prunellæ, Nitrum tabulatum, seu præparatum, fixum, anodynum seu crystallum minerale.*

℞. Sal. com. puri q.v. fundatur in ✠bulo, superinjice aliquid Sulph. puri (melius & flor. Sulph.) quod ubi deflagraverit iterum aliquid Sulph. immitte, idque repete, donec super Sal. nit. ℥j. injeceris ʒß. ad ʒj. & Sal. nit. planè purum fiat, tum effunde; & hic est lapis prunellæ vulgaris.

Nitrum hoc modo præparatum, si quas impuritates contraxit, purificari potest solutione & crystallisatione, ut supra dictum.

N. *Præstat* ▽ *m rosarum pro solvente adhibere.*

Vires. *Vires ac Dosis eadem quæ Nitri, imo quæ supra de Nitro dicta sunt, de lapide hoc prunellæ potissimum intelligi debent.*

N. *Dosis, Hartm. in practic. miscet hujus Sal. nit. præparati ℥j. cum mensur. 1. Liquoris seu* ▽ *æ pro potu febricitantium. Ego vix* ℈*. v. transcendo nimirum aliquantulum debilitat ventriculum, unde & alvi fluxus concitare nonnunquam solet, aliàs à* ʒß. *ad* ʒj. *propinari sine noxa potest, præcipuè autem cum Sacharo, quo amaror mitigatur, vide Sennert. Institut. Beguin. lib. 2. c. 11. Quercetan. in Pharmac. rest. & Alexiac. &c.*

2. *Nitrum fixum, aliud.*

℞. Sal. nit. pur. ℔. iij. IV. ♆. IV. M. & cementa ☋ 5. vel 6. dein extrahe Sal. nit. affundendo ▽ m calidam, filtrando & filtraturam inspissando.

N. *Prima Crystallisatio Sal. nit. optima censenda est, continet enim nitrum purius & magis inflammabile, secunda, quæ fit per evaporationem ejusdem aquæ, usq; ad medias, minus syncera est, & Sal. com. fixi particeps.*

3. *Aliter.*

℞. Sal. nit. q. v. affunde ⏜um ⊡æ, destillaque sensim, tandem adde △ m auctiorem ut fluat; Labores hos repete aliquoties, (5. ad minimum,) semper novum ⏜m affundendo.

N. 1. *Alii pro ⏜u ⊡æ substituunt ⏜m Sulph.*

N. 2. *Nonnulli Nitrum lævigatum impastant cum albumine ovi, exiccantq; ad △ m, tandem augent △ m ut Nitrum fluat: hinc effundunt.*

Vires. *Metalla reddit malleabilia.*

4. *Crystallum minerale saccharatum.*

Fit, si Crystallo minerali in ▽ rosarum soluto Sacchari ana misceatur, idque fit propterea ne scil. urinosus sapor molestiam pariat. *Fel. Wirtzius. 4. Chirurg. c. 4. pro arcano habet in hæmorrhagia vulnerum.*

5. *Nitrum perlatum.*

℞. Sal. nit. ⋇ solut. part. iij. vel IV. Sal. perlar. itidem in ⋇ solut. p. ij. vel ana conjunge, coagulaque evaporando, ac

ac repone in frigido loco ad cryſtalliſandum.

Uſus. *Egregium eſt cordiale & mitigat ſimul aſtum febrilem.*

6 *Nitrum corallatum.*

Fit eodem modo ex ſale ſcil. corallorum & Sal. nit. an.

Vires. *Uſus idem eſt cum priori in febribus & virium reſtauratione.*

7. *Nitrum ſaturniſatum.*

Fit eodem modo, nimirum, ex Saccharo ♄i & Sal. nit. puro, ſeu lapide prunellæ.

Vires. *Confert aſthmaticis.*

Doſis g. 6. vel 7. in ▽ aliqua convenienti.

N. *Si cuipiam lubet nitrum vel lapidem Prunellæ tingere, ſolvat tincturam roſarum, violarum, ſantali, fl. Tunicæ & ſim. in appropriata aqua, in qua nitrum ſit ſolutum, reponaturque ad cryſtalliſationem: Eodem modo & Saccharatum cryſtallinum tingi poteſt.*

Cryſtalli Sal. nit. ſive Draco fortificatus.

Digere nitrum depuratiſſimum in ⁓u Sal. nit. ut illius ſolvat quantum poterit, abſtrahe, egredietur phlegma, alium ⁓um ſuffunde, digere, ⁓a, donec tàm acer exeat, uti affuſus ſit, tum ſatis Draconem impragnaſti, liquorem in ♉ reſidem pone in cella ut lapilleſcat, hos lapillos in aq. ſolve & denuò in Cryſtallos coge.

Ex commun. S. Cloſſ.

Vires. *Tart. materias expellunt hi cryſtalli, ſudores, ſedes & Vrinas movent, Doſis ℈ſ. in aqu. appropr.*

Terra foliata Sal. nit. S. Cloſſ.

Candefac Sal. nit. in ✢ & per vices injice carbonem vivum, ut Sal. nit. inardeſcat, continua donec flagrare deſinat, quod reſtitat ſolvatur in ⚹, filtretur, coaguletur, idque ter cum novo ⚹ repetatur. Tandem ſolvatur in 🜄, qui poſtmodum ⁓etur. In fundo erit Terra Talcoſa nitri fuſilis inſtar ceræ.

Vires. *Obſtructum Meſenterium & lienem liberat, ſuaviterque repurgat, extractis Rhabarb. & ſenæ commodè additur ad virtutes eorum augendas.*

Doſis ʒß. indicto radic. aperitivarum.

Nitrum ⊕-tum, ſeu Sal dulcis Holſatib. Panacea duplicata, Arcanum duplicatum.

Nihil eſt aliud quam Sal. com. ex ☠ 🜅 (ex Sal. nit. & ⊕. an.) extractum, crebriſque ſolutionib. & coagulationibus ita depuratum, ut candidiſſimum exiſtat. Hæc ſublimiſſimè pulveriſatum, & cucurbitæ lutatæ impoſitum, calcinatur ita ut liquefiat. Melioris liquefactionis ergo aliquota pars Sal. nitr. additur.

N. 1. *Laborem hunc interdum 2. & 3. vice repetere convenit.*

N. 2. *Si vice tertia repetitio iteranda ſit, expedit prius materiam ſolutione ac coagulatione à fecibus depurare.*

N. 3. *Alii liquefactionis ergo ℞. Lap. prunellæ p. 1. ad Sal. com. illius p. 2.*

Communicata mihi fuit hæc deſcriptio

ptio diversis è locis & præ aliis ex illustr. aula Holsatiæ Gottorp. unde & nomen illis in locis obtinuit.

Vires. *De viribus ita ad me Cl. D.D. Ioel Langelot scribit: Mille experimentis salis hujus efficaciam Aula nostra comprobavit in Melancholicis affectibus, febrib. quibuscunque continuis & intermittentibus, calculo, scorbuto, &c. Quin & somnum conciliasse, præsertim in Melancholicis non semel notavimus.*

Dos. à ℈j. ad ℈ij. Constitit illustriss. nostro descriptio quingentis imperialibus. Libras aliquot quotannis absumimus. Mynsichtus hic accepit, qui illud sub nomine Arcani duplicati venditat.

Ad salis illius part. 7. Calcis ☉ ritè præparatæ p. 1. addimus.

Sal cachecticum Chalibeatum.

℞. Sal. com. illius puri (ex ⊕ 🜄) p. ij.
Sal. com. prunellæ p. 1.

1. Fluat Sal. com. prunellæ in ✠bulo, hinc superinjice animam ♂is (sive illa liquida sit, sive in forma pulveris) sic rubescet. Si satis imprægnatum ac rubeũ videatur, conterendo admisce Sal. com. illud ⊕i, fiatq; pulvis subtilissimus. Hũc inde cucurbitæ vitreæ, da △ arenæ gradatim, tandemq; fluat instar aquæ (quo diutius, eò melius.) Denique facto vitro exime lapidem rubicundum.

Vires ac Usus. *Summè conducit (ut & Sal Holsatiæ) in appetitu prostrato, cachexia, febribus, nephritide, catarrhis, scorbuto, lue gall. contractura, paralysi, & ubicunque sanguinis emendatione opus est, Somnum inducit & alia præstat quamplurima, idque ut plurimum insensibile transpiratione, nonnunquam sudore sine molestia, aliis blandum movet vomitum, sed raro, aliis leniter alvum ciet.*

Dos. à g. 6. ad ℈j. in liquore appropr. Ex comm. Amici Hamburg.

III. SUBLIMATIO.

Unde

Flores Sal. nit.

℞. Sal. nit. Sal. com. an. ℔. 1. fluant. Hinc superinjice carbones ignitos ac superimpone fictile inversum rite adaptabile. Sic exsurgunt flores in futile superius panno madido obducendum. Candidos illos flores pennula absterge & serva.

Vires. *Efficax est medicina in febri tertiana aliisq; æstibus. Ioel Langel.*

N. 1. *Butyrum candidum purgativum ex liquore Sal. nit. & salis ⊖ vide in Myrothec. Fabri p. 330.*

N. 2. *Arcanum Sal. nit. per calcinat ♃. ♂ cum Tart. & solutionem cum 🜄 additis spiritibus cinnamomi &c. Vide in Deodato p. 177. 178.*

IV. DESTILLATIO.

Unde.

1. *Spiritus Nitri.*

🜍 Sal. nit. eodem modo rectissimè paratur, quo 🜍 Sal. nit. nimirum Sal. com. cum triplo aut quadruplo boli, argillævè siccæ, cum vel sine formatione globulorum miscetur, perq; retortam distillatur.

N. *Loco argillæ recipi potest ⁘.*

 2. *Mo-*

2. *Modus alius.*

℞. 🝭m in superiore ventris capacitate tubulatam [præstat habere ferream,] pone in fornacem ut tubulus emineat receptaculo adaptato capacissimo exactè 🝭æ annexo. Hinc candefac 🝭m ac injice Sal. com. per vices, tubulumque statim obtura. Sic ⁓ in receptaculum irruet, ac subsidebit.

N. 1. *Subsidentia hæc felicius ac celerius fiet, si receptaculo ▽ infundatur, vel linteum frigida humectatum imponatur.*

N. 2. *Si quis flores in destillatione elevatos seorsim colligere velit, habere creditur quo ☿ium figere possit.*

Vide & Crystallos Sal.com. dulces.

Vires. *Reprimit ac sedat effervescentiam ⁓ Salis microcosmici, discutiendo ac resolvendo malignos, crudos, nitrosos, tartareosque vapores: viscera reserat, calorem p.n. infringit, movet insuper & sudorem, unde usus ejus insignis in colica, pleurisi, prunella, febribus aliis, præcipuè malignis.*

Dosis ℈j. ad ℈ij. &c.

Usus ejus tùm internus, tùm externus esse potest, v.g. in gargarismis & simil. In colica miscetur cum an. 🜄 ut fiat mixtura ℈ij. ad ℥j. quæ in haustu ▽æ fontanæ exhibetur: Illini quoque potest umbilico cum 🝆o Nucistæ ac tantillo Zibettæ.

3. *Alius modus Kesleri.*

℞. Aluminis usti & Sal. nit. āā M. ac destilla per 🝭m. 1. *cent.* 56.

4. *Alius ejusdem cum Sulph.*

℞. Sal. nit. puri q. pl. impone 🝭æ tubulatæ cum receptaculo capaciss. aliquota parte ▽æ adimpleto, da △m ut fluat Sal. nit. postea fluenti superinjice per tubulum parum Sulph. puri, claudeque orificium, &c. hanc injectionem Sulph. repete, donec Sal. nit. consumptum sit, sic prodibit liquor seu ⁓ Sal. nit. instar butyri ℥ ij. ⁓m hunc Sal. nit. dephlegma ac rectifica, &c. Materia in 🝭 relicta suppeditat Sal. nit. fixum.

5. *Spiritus Sal. com. Bezoardici.*

Est ⁓ Sal. nit. in præparatione Bezoardici mineralis butyro affusus, ac iterum destillatione in ∴ abstractus.

N. *Hic si celeriter urgeatur, extillat rubicundus commodumque menstruum præbet ☉ solvendo ac volatilisando. Vide de ☉.*

6. *Aqua caustica, seu aquæ fortes.*

Aquarum fortium ut & regiarum (quas dicunt) magna passim est varietas. Fiunt pro diversitate scoporum è salibus mineralibus, ad scopum facientibus, 🜖, Sal. nit. ✳. Sal. com. & simil. Nos brevitatis studio unica ac altera descriptione contenti remittimus tyrones ad Authores fusè de his tractantes, ut sunt. *Beguin. lib. 1. c. 3. Sennert. Inst. lib. 5 part. 3. sect. 2. c. 6. Libav. l. 2. Alchym. tr. 2. c. 27. &c.*

7. *Aqua fortis communis.*

℞. ⊕i exiccati. ℔.ij.
Sal. nit. ℔.j.
Tere simul & misce.

Destilla per ♋m loricatam, △e aperto per gradus: est operatio horarum 12.

N. *Geber. Lib. Invent. cap. ultimo, addit & ℔ß. O. destillatque: in destillata hac ▽ solvit ℔. ß. ✳. ad ▽R acquirendam.*

Vires. *Solvit* ☾ & ♀.

8. *Aqua Regia, Stygia Chrysulca Basilii.*

℞. Sal. nit. part. ij.
✳ part. ij.
Silic. contus. p. iij. circiter.

Destilla per ♋m ignitam tabulatam, *Vide in* ♁. *destillationem* ▽*a stimm.* ♀*rea.*

Vires. *Solvit* ☉ *eumque per* XX *secum transportat. Basil. in Clavib. Tentzel.*

N. *Usitatissimus facillimusque modus destillandi modernis est per cacabum seu ollam ferream, cui ceu alembico terreum imponunt capitellum cum rostro, destillantque igne aperto in receptaculum capacissimum.*

9. *Eadem* ▽R, *alio modo destillata.*

℞. Sal. nit. per se q. v. & cum tribus partibus silicum contusorum misce, destillaque igne libero per ♋m. Sic habes ▽m nitri: postea habeas ⊣E è quibus per aquam calidam extractum sit sal, ut omnis acredo lixivii auferatur, hos ⊣E misce cum ✳, fit autem ✳ tantum, quantum antea erat Sal. nit. destillaque △ libero per ♋m, Sic habebis ▽R.

N. *Si velis rursum ex B. vel ⊣Eibus per alembicationem destillare; fit clarior & lucidior. Ventzel.*

IV. EXTRACTIO.

Unde.

Tinctura nitri.

Tinctura Sal. nit. ad eundem fieri potest modum quo Sal. com.

Vires. *Insigne est corroborativum, diaphoreticum.*

CAPUT XXIV.

De Alumine.

ALuminis genera usitatoria Officinæ quinque nobis exhibent. 1. Rupeum [Gallis *Allun de Roche.*] 2. Plumeum seu plumosum; videatur Amiantus. 3. Scissile, [quod glebarum instar est & plumosum oblongum vocatur.] 4. Zuccarinum sive Saccharinum (ex O rupeo, albumine ovorum & aqua rosacea.) 5. Alumen catinum.

Verum ut in omnibus locis ubi Aluminis simpliciter mentio fit, ita & in his nostris præparationibus, rupeum recipere fas est: quod nihil aliud scilicet est, quam salsugo terræ mineralis naturæ saturninæ, constans ex spiritu

ſpiritu acido ac ſale terreſtri cauſtico.

Triplicis autem id originis eſt; vel enim 1. per ſe in venis ſuis invenitur, vel 2. ex ▽is mineralibus excoquitur, vel 3. ex terra & lapidibus aliisvè mineralibus extrahitur.

Dicitur autem Rupeum, quia ex Rupe ſeu ſaxis confici ſolet. Item, Glaciale, quia glaciei conforme eſt, Græcè στυπτηρία. Arabicè Sceb. ſ. Seb. Germ. Alaun.

N. 1. *Mentio apud Dioſcorid. fit quoq; Aluminis rotundi & liquidi, verum cum noſtratibus minimè ea uſitata ſint, omiſimus: nec audiendi ſunt, qui liquidum Alumen faciunt materiam aluminis rupei. Vide Matthiol.*

N. 2. *Alumen catinum, propriè aluminis genus non eſt, ſed Sal ex ♃bus lignorum quorundam extractum, optimeque reverberatum Germanicè* Weid-Aſche. *Huc referri poteſt & Alumen fecum, quod paratur ex fecibus vini uſtis & albefactis.*

N. 3. *Modum alumen rupeum conficiendi, ſi quis ſcire cupit, conſulat Matthiol. Libav. in Alchym. &c.*

Vires. *Exiccat, adſtringit, incraſſat, &c.*

Uſus. *O crudi præcipuus externus eſt, [quamvis ab Empiricis & internè pro febrifugo, imo univerſali exhiberi ſoleat,] ac inprimis in angina & columella laxata, putredine gingivarum, tumoribus pedum œdematoſis, &c.*

N. *Sunt, qui in dyſenteria O exhibent.*

PRÆPARATIONES & PRÆPARATA.

1. Cryſtalliſatio ſeu Purificatio. 2. Calcinatio ſeu Uſtio. 3. Salificatio. 4. Deſtillatio. 5. Subtiliatio.

I. PURIFICATIO ſeu CRYSTALLISATIO.

Aluminis purificatio fit more vulgari, ſcil. ſolvendo, in ▽ pluv. calida, evaporandoque, donec cuticula in ſuperficie appareat; hinc reponitur ad cryſtalliſandum.

N. 1. *Hanc purificationem ſi bis terve repetiveris, miteſcit acerbitas O.*

N. 2. *Libavius ſolvit in ⊡, proceditque dicto modo, verum qui hac ratione O, purum nanciſci ſperat, fallitur, quippe Sal ⊡æ O mini ſeſe immiſcuit.*

II. CALCINATIO ſeu USTIO.

Uſtio aluminis quoque tonſoribus notiſſima eſt.

Nimirum.

O coquitur ad △m, ut phlegma & ∾ exhalent, terraque mollis poroſa remaneat.

N. *Hæc terra idem eſt cum ☋ ex ♉ atione ∾ reſiduo.*

Vires. *Uſitatiſſimum eſt Alumen uſtum in vulnerum excreſcentiis carnoſis conſumendis, in putredine arcenda, &c.*

III. SALIFICATIO.

℞. O uſtum, (vel ☋ aluminis,) coque

que in ▽, trajice per chartam; filtratura evaporet & habebis Sal fixum Ominis.

IV. DESTILLATIO.

Unde.

1. Phlegma ac Spiritus.

℞. O, puri q. v. destilla per ⊂m in ⁂ ac elicies initio l. △ phlegma. Igne postea fortiori, ∽ prodibit albissimus.

2. ∽ dulcis O.

℞. ∽ O, rectifica aliquoties cum ♆ & dulcis atque jucundus evadit.

Vires. *Usus ejus internus diureticus est, pellit calculum, obstructiones Lienis aperit, æstus in febribus compescit.*

Externus ejus usus admodum proficuus est, in vitiis oris, inflammationibus nimirum, Aphthis, & sim. curandis.

Dosis g. 4. vel 5. in vino vel alio liquore conveniente.

Phlegma adhibetur ad vulnera mundificanda, adstringenda, &c.

3. Magisterium, seu ∽ Ois Magisteriatus.

℞. O puri q. v. impone in vitrum asperge aquam & repone ut dissolvatur.

Liquorem filtratura depuratum destilla in ⊥ibus, ex cucurbita humili ad siccitatem: solve denuò, modo quo dictum, in liquorem, & destilla. Eousque solutionem & ⌣ationem repete, donec tota O substantia per XX transcenderit.

Usus. *Stypticum est nobile, quod vix cedit Essentiæ ferri boli, sperniolæ, &c.*

4. Saccharum O.

℞. O purificati q. v. destilla ut eliciatur phlegma, quod affunde iterum ☉, & postquam ☿ 24. steterint, denuo abstrahe: idque vicibus aliquot (5. vel 6.) tandem phlegmate reservato solve ☉ per d. Liquor digeratur ♂ (12.) coaguleturque in ⁂ ad siccitatem: sic præparatum Saccharum O.

Vires. *Celebratur in pectoris morbis præsertim ex minerarum halitu contractis, qualibus Metallurgi frequenter affliguntur; Odontalgiam sedat, gingivæ impositum.*

Dosis à gr. 5. ad 8.

V. EXTRACTIO.

Unde.

Extractum Aluminis,

alias,

Magisterium.

℞. O crud. ℔. (VI.) coquatur in fictili amplo, ut evaporet phlegma, Tandem calcina ut penitus candescat. Hinc injiciatur in ⋇ O illud candens; Sic extrahet ⋇ Essentiam seu Magisterium residente terra alba (quæ aqua ferventi abluenda & servanda) ⋇ illud impraegnatum filtra, & abstrahe in MB ad mellis consistentiam. Tunc exponatur frigido ad crystallisandum. Crystallos exime & sicca pro usu.

N. *Crystalli tingi possunt rob sambuci pro libitu.*

Vires. *Sudorem movent, conveniuntque in scorbuto) singulis septimanis semel*

semel ac iterum pro sudore exhibiti. (In febrib. tertianis (ante paroxysmum aliquot vicibus iterato assumpti.)

Dosis à g. 8. ad 20.

Ex communicatione Amici Hamburg.

CAPUT XXV.

De Sale Ammoniaco.

SAl ✳ nativum à majoribus descriptum, sub arenis Lybicis concrescebat. Verum nostratibus non nisi artificiale cognitum est. Quod nihil aliud est, quam sal amarum factitium compositum, volatile, coctum ex ⁖, sale fuliginis, Sal. com. vel ♉, & simil. *Vide si placet modos conficiendi, apud Libav. in Alchym. & hinc apud Untzer. in tr. de Sale.*

Dicitur & Sal armoniacum, Sal solare, Aquila cœlestis, alba ☿ialis fuligo, Sal ☿ialis philosophorum, Lapis Adir. Audix. Anacab. Alacab. Aliocab. Allocaph. Alcob. Alfol. Alfatide. Alinziadir. Alistiles. Alumonodig. Amizadir. Anoxadic. Azanec. Butrum. Hisazium. Lixandram. Misatis. Nestudar. Nusiadal. Nysæ. Obac. Raal. Salmiax. Tursies. German. Salmiax.

Eligatur candidum ac purum, vel nisi satis nitidum fuerit, purificari potest. Præstantius habetur ✳ Venetianum ac Antverpianum, ex quibus tamen posterius priori cedit.

Vires. *Internè vim habet diaphoreticam, præcipuè in febribus, maximè in febri quartana, resistit putredini, &c.*

Dosis ad ℈ß.

Externè adhibetur in Gangrenæ carne putrida absumenda, in Angina curanda (in Gargarismis,) Quinimo Barbitonsores aquam suam cœruleam, inde conficiunt in ♀ vase ad albuginem oculorum tollendam.

Nimirum:

✳o in pelvi ænea △m affundunt additoque modico ♆ simul optimè agitant. *Vide l. 2. c. 49.*

PRÆPARATIONES.

1. Purificatio, unde ✳ Crystallisatum. 2. Calcinatio. 3. Sublimatio; unde Flores. 4. Destillatio. 5. Liquatio.

I. CRYSTALLISATIO.

✳ crystallisatum, nihil aliud est, quam ✳ modo vulgari purificatum, i.e. in ▽ solutum, & post evaporationem aliquotam crystallisatum; ideoq; usus ejus cum priori idem est.

II. SUBLIMATIO.

Flores ✳.

℞. ✳ trit. limaturæ chalyb. ā. q. v. mixta diligenter ex cucurbita in ⁖ sublima; sic relictis in fundo fecibus ascen-

aſcendit ✳ purum aliquota portiuncula ♂is impregnatum.

℞. ✳ hujus Sal. Com. fuſi ã M. ſublimaque denuo, ſublimationem de novo ſepties repete, ſemper ⊕ rejiciendo & parem Sal. Com. fuſi quantitatem ſingulis vicibus admiſcendo.

Nonnulli contenti ſunt poſterioribus ſaltem ſublimationibus (ſc. cum Sal. Comm. citra ♂ peractis) ✳ depuraſſe. Verum quia ♂ vim aperitivam ✳ inſigniter acuit, operæ precium erit, nec priorem illam ſublimationem intermittere.

Vires. *Flores hi ut operoſiores, ita & effectu præſtantiores cenſentur, quam ✳ ſolâ cryſtalliſatione purificatum, ideoque felicius illorum loco adhiberi poſſunt in quartana. Tollunt quoque perfecte cruditates ventriculi, ſi in vino abſynthiaco vel decocto ſaſſafras per aliquot ☌ continuos propinentur, ſudorque à ſumpto Medicamento procuretur.*

Doſis g. 3. vel 4. imò ad ℈ß. *& ultra. Sennert. in Inſtitut. Hartmann. in practica, loco de crudit. ventriculi. Tentzel. in Exeg.*

N. *Si cum limatura ♂ fiat ♎atio, tunc arroditur ♂ à ſale, parumque admodum ſeſe ſublimat; ſi vero cum batiturâ ferri non tritâ, tunc fere ſal. omnia-ſcendit colore ex flavo rubeſcente.*

III. CALCINATIO & FIXATIO.

Figitur cum ♆, ſi anaticè (vel ♆ 1.) cum eadem mixtum △e fortiſſimo ſubito adhibito, addito quoque ſolle fundatur, poſtmodumque aqua eluatur.

Uſus ejus præcipuus eſt, pro liquore inde conficiendo.

IV. DESTILLATIO.

Unde.

Spiritus ✳.

℞. ✳ p. 1. ⊖rum q. IV. M. atque deſtilla ex ∴ per XX. ſic prodit ∽ ✳. quem rectifica è cucurbita altiori.

2. *Aliter.*

Solve ✳ in ▽ calida, ea qua potato lateres ignitos, ut in ▽m illam ✳ co impragnatum penitus imbibant. Hinc deſtilla per ⊖m igne arenæ, vel igne aperto.

3. *Aliter.*

℞. ✳ ſublimati q. v. aſperge ▽ rectificat. ut humectetur, hinc digere vaſe clauſo in MB ut reſolvatur. Solutiones decanta, è cucurbita oblonga in MB ⌒a ad dimidium: ▽ ⌒tam rurſus affunde & ⌒a: tandem ▽ auctiore omnes ſpiritus per XX propelle & rectifica.

Vires. *Eſt Diaphoreticus inciſivus, diureticus.*

Doſis gr. 3.

Ioh. Rhenan. Chymiotechn. l. 1.

℞. ✳ q. v. miſce cum argilla, aut hæmatite, ac exinde fac globulos, ⌒laque per ⊖m ut moris eſt *Clar. Dn. D. Helvic. Dieterich.*

 Vires.

Vires. *Hic ✳i ∽ affusus solutionibus Metallicis cum ▽F factis, indeq; per XX abstractus secum alias corrosivas aquas transportat. Itemque 4tana & obstructionibus felicissimo cum successu exhiberi poterit, solvit itidem calculum.*

Dosis à gr.3. ad 6. vel 10.

Extrinsecus anaticè cum ∀ mixtus & plumaceolo loco dolenti podagrico aliquoties illitus, dolores ad miraculum restringit, præcipuè si in eo tantillum Camphoræ fuerit solutum. Sennert. Institut. Hartman. prax. loc. de Arthrit. Tentzel. in Exeg.

Spiritus ✳i urinosus.

In ✳co duplex ∽us reperibilis est, scilicet Spiritus Urinæ & Sal. Com. Ille facilè elicitur vel additis cineribus anaticâ proportione, aut ♆, Sal. Nit. fixo, sale Tart. Modum vide pag. 159. secundæ partis Glauberi. Quem vero describit idem author pag. 158. cum Lapide Calamin. is non ita feliciter cessit, fortè propter impuritatem Calaminæ, est enim una alterâ longe melior. Spiritus aureus ejusdem naturæ cum Sal. Com. sic prolicitur.

Spiritus acidus ✳ci
S. Closs.

Solve ✳ in aqu. comm. ita ut aliquid in solutum restitet, hac solutione imbibe folia pluria chartæ Emporeticæ in globulos sive pilas molles conformatæ, quas in cucurb. conjice & ex ⁂ vel reverberio clauso propelle spiritum coloris aurei summè acidum, qui per rectificationem albescet.

Vires. *Spiritus hic est penetrans admodum & subtilis à commixtione salis volatilis ⊡ unde summe Diaphoreticus est & Colicam sedat.*

Dosis gutt. 6. 8. in vino.

N. 1. *Cave ne vehementiori △ charta comburatur, alias denigrabitur ∽us extillans, cum putore ustionis, sit ergo △ gradualis.*

2. *Cave ne ☿ ∽tum addas, ut facit Querc. in Tetrade titulo de Panacæa ☿ ÿ, sic enim prodit unà cum ∽u salium fuligo quadam ☿alis, à qua (si detur hic ∽us intra corpus) gula constringitur, cum signis instantis Convulsionis, post absolutam autem destillationem si detur △ ♎ationis, tunc combustâ papyro nancisceris ☿um dulcem.*

Spiritus alius fugaciss. ✳ci.

℞. Calc. viv. q. v. inde Cucurbitæ in MB impositæ. Hinc affunde ✳ cum in ▽ dissolutum, idque paulatim & per vices, alembicum semper reaptando. Quando omne superfusum fuerit, Receptaculo & Juncturis probè munitis destilla lentissimo △. Sic prodit quidem Spiritus aliquali phlegmate dilutus, sed qui unica rectificatione dein fugacissimus redditur.

Usus ejus est in variis morbis. Utimur tamen præcipuè in morbis capitis: Epilepsia, Apoplexia, gravitate auditus, &c. In morbis uteri: Retentione mensium, difficultate conceptionis, singulari quo-

quodam instrumento eũ applicando, cui si vola manus calens admovetur, statim operatur. Joel. Langel. Instrumentum illud est vitrum strictioris orificij, quod intruditur in vulvam.

V. LIQVATIO.
Unde.

Liquor seu oleum ✳, per deliquium.

℞. ✳ purif. q. v. impone albuminibus ovorum coctorum, ac repone ut solvatur per deliquium. *Kesler, 1. cap. 19.*

CAPVT XXVI.

De Vitriolo.

Vitriolum est Sal minerale metallis proximum, ac præcipuè Cupro, &c. Græcè χάλκανθον, Arabicè Calcantum, Calcant, Alcalcadis. Latinè, Atramentum sutorium, Vitriolum. German. Vitriol/Kupfferwasser.

Varia sunt ejus genera, pro natura mineræ, quam in se continent, differentia. Præcipua autem quorum hoc tempore est existimatio. Sunt 1. Cœruleum, Sapphyri instar, compactum, ut Saccharum candum, tactu siccum, Hungaricum vocant, vel Cypreum. 2. Subviride, herbacei coloris, magis granulatum, grumosumque instar Sal. Com. paulum unctuosum, manuique tangentis adhærens, quale Goslariense, Suecicum, &c. 3. Album, in formam parvulorum panum effictam, tactu siccum.

Ex his itaque generibus, (nisi peculiariter monitus sis) secundum elige, & ex hoc, quod plus de ♁ quam de ♂ participiat, nimirum quod cultro affricatum rubeo colore inficit, cavendo tamen Vitriolum minutum subcæruleum, pallidum & aquosum, manusque tangentis madefaciens, quod passim venale prostat.

Vires. *Vitrioli usus tantopere fructuosus existit, ut Paracelso (in naturalibus) ac Phædroni tertia pars Medicinæ habeatur, imò totam Officinam in eo latitare prohibet. Quercetanus in Tetrad. Galeno, calfacit, siccat, adstringit vehementer, constipat, vomitum ciet, lumbricos fugat. Extrinsecus Errhinum exhibet naribus inditum.*

PRÆPARAT.
Sunt

1. Purificatio. 2. Calcinatio. 3. Destillatio. 4. Sublimatio. 5. Præcipitatio. 6. Salificatio. Extractio.

I. PVRIFICATIO.

Purificatur ⊕-m à fecibus, tum superficiariis, tum exactius inhærentibus: Illud fit sola solutione, filtratione ac crystallisatione: Hoc interveniente insuper digestione.

Hinc

1. *Vitriolum album vomitivum.*

Solve ⊕m album in ▽, filtra & evapora, donec quasi crusta supernatans appareat, postea ponas in locum frigidum, & concrescent crystalli, quos posthabitis fecibus, quæ subsident, exime: ▽m iterum evaporare sines, reponesque ut antea. Hic labor penitus tertio reiteretur, coagulando scil. & dissolvendo, ultimo ter eodem modo procedatur cum ▽ rosarum. Crystalli tandem supra calorem lenem exiccati, redigantur in ♃erem album.

Vires. *Est lene vomitivum operaturque feliciter in febribus affectibus ventriculi, catarrhus, lumbricis, peste, & epilepsia, &c.*

Dosis à ℈j. ad ʒj. in Vino, Iusculo, vel alio Liquore.

N. 2. *▽ centaurii, vim ejus emeticam maximè promovet. Croll. Beguin.*

N. 3. *Quatuor sunt ⊕la vomitiva apud Chymicos seu Gillæ. Primum fit ex ⊕lo cœruleo dissoluto & præcipitato cum Ol. Tart. separato Sulph. filtratur solutio & cogitur in crystallos. Hæc Gilla est omnium vehementissima & acris valdè. Altera fit ex ⊕ albo modo jam dicto, quæ ad tantam malitiam non accedit 3. est ⊕ ♀is aut ♂ paratum ad mentem Crollii illi inest dulcedo styptica, præsertim si bis aut ter in phlegmate O resolvatur & rursus coaguletur, huic minor violentia inest. 4. Gilla est omnium innocentissima puerulis vomitu indigentibus dicata, quæ fit ex ⊛ ⊕li post extillationem spirituum & olei, diciturq; Sal ⊕li, vide infra. Omnia hæc ⊕la intra quadrantem horæ vomitus excitant.*

2. *Vitriolum Hemetico-purgans.*

℞. ⊕m Roman. [vel quodvis aliud ex tribus illis supra commemoratis.] q. v. pulverisatum in loco calido, radiisvè solaribus in ♃erem album exicca. Postea solve in ▽ centaur. min. filtra, & in loco frigido ad crystallisandum repone: Crystallos exiccatos (servato tamen colore cœruleo) serva in vitro probè occlusò.

Vires. *Purgat per vomitum, & secessum eximium existens in febribus pestilentibus Medicamentum.*

Dosis à gr. 20. ad ʒ I. & plur. in liquore vel ▽ appropriata, Sala de ⊕. Gluckrath in Beguin.

Purgatio defæcatoria.

Solve ⊕m in ▽ vel rore majali, [filtrato, vel quod melius, destill.] solutum cola, collatum colloca in digestionem, [per mensem] sic ad superficiem & fundum rejiciet feces, quas separa. Iterum ponatur in digestionem tamdiu, donec nullas feces ampliùs rejiciat.

Inservit multis præparationibus.

Coagulum ⊕ S. Closs.

♃ Salis ⊕li in aqu. solut. filtratique, Tart. calcinati itidem in aq. resolut.

lut.ana part.æq. Conjunge ambas solutiones & coagula in hac.

Vires. *Desiccatum purgans prabet, non ita vomitivum.*

Dos. à ℥ß. ad ℈ij. & ℥j. in febribus. Intermitt. & ad educendam Melancholiam.

Sal ⊖-li nitratum
S. Closs.

℞. ⊖-& Sal.nit. perpurgati an. ℔j. M.colloca in ollâ △ sustinente, operculo suo munita, inter prunas ardentes per 7. aut 8. horas. Quod restat materiæ bulliat in aq. communi ad dissolutionem usque, filtretur, evaporet ad cuticulam, tum in frigido crystallos expecta vomitorios, quorum.

Dosis erit à ℈j. ad ℈ij. & ℥j. in Cachexia, hydrope, circulo suffocatione matricis, mensium retardatione.

II. CALCINATIO.

1. Vitrioli calcinatio aperta, unde Colchotar.

℞. ⊖-calcina, i. est coque & combure in vase terreo, donec omni humiditate privatâ, rubescat.

N. ⊖-*m Calcinatione hac ultra dimidiam partem pondere imminuitur.*

2. Calcinatio ⊖-i clausa.

⊖-m crebris solutionibus & coagulationibus optimè depuratum, lenique calore exiccatum, pone in Matracium firmum sigillo Herm. munitum. Matracium hoc in ꟻ calidis colloca, qui solis æstivi calorem non superent: stet ita donec per flavedinem in rubedinem instar sanguinis convertatur. Labor est 20. ♂ ℘ circiter *Beguin.*

N. ⊖-*m rara stratificatione sternendum est, ne stradum illud crassitie cultelli in dorso densius sit,* [nicht dicker als ein Messerruck dicke/] *plura ergò Matracia, nisi in cassum laborare volueris, habere expedit.*

Inservit variis præparationibus.

III. DESTILLATIO.

Unde.

Destillata aquosiora.

1. Ros ⊖-i.

℞. ⊖-m crudum, elice rorem calore MB fervientis cucurbita non adeo alta adhibita.

Vires. *Valet ardentes capitis dolores, mitigat sanguinem adustum, corroborat viscera Sala.*

Dosis ℥ij continuatim, ad aliquot dies.

2. Aqua ⊖-i secunda.

Post extillationem roris transfer cucurbitam cum restante ⊖-o ad ∴m, & destilla, quoad ♀ari potest.

Vires. *Conducit ad purgandos renes, lenit corrosiones internas, ⊡m & sudorem proritat. Inflammationem plagarum corrodentium aliquantulum calefacta sedat, lenit & mitigat dolorem, & ad consolidationem confert; (infusa gutta una ac altera Ol. Tart. ut mordacior) fiat,*

fiat, scabiem siccam mundificat, & carnem solidiorem efficit. Sala.

3. *Phlegma ⊕-i acidum.*

℞. ⊕-i cærul. q. v. destilla ex ⊬bus per XX cohobaque aliquoties, (7.) supra ☉ ultima vice fortius urgendo.

N. *▽a illa suavem acquirit odorem, si post ultimam ∽ationem aliquamdiu calore moderato circuletur.*

Vires. *Est arcanum ad capitis dolorem & epilepsiam. Hartm. in Croll.*

4. *Spiritus ⊕-i volatilis.*

℞. ⊕-i defecat. & exiccati q. v. destilla gradatim per ◯\m △ nudo, ut simul post phlegma subsequantur ∽∽, quantum fieri potest omnes. Liquori egresso adde part. ij. ▽æ pluvialis destillat. & in MB nova destillatio instituatur; tunc subtilissimus ∽ ⊕-i cum ▽ elevatur, relicto acidissimo oleo in fundo.

N. 1. *Si volupe sit ∽m ⊕-i volatilem purum obtineri, aufer Excipulum dum instrumenta adhuc calent, statimque in MB aquæ ferventis, probè adaptato alembico & recipiente parvo, cautè colloca. Videbis statim volatilem ∽m in Excipulum transire, quem seorsim collectum, diligenter serva Ex 6. vel 8. ℔ ⊕-i vix ℥iij. ad summum ℥ß. acquiri potest.*

N. 2. *Hæc est illa volatilis ⊕-i quam Theophrastus passim præcipuè cutem part. 3. de morb. ament. tr. 2 commendat ad Epilepsiæ curationem. Hartmann. in Croll.*

Vires. ∽ *ille ▽æ pluviali immixtus summe penetrans est, in febri Ungarica, aliisq; ardentibus febribus efficacissimè operari solet.*

Alii ∽ationem hanc ex cucurbita loricata perficiunt, octies plus minus cohobando.

Alii ad nonum usque Alembicum fortissimo △ pellunt: scil. alembico altero alteri exactè imposito, ut in sublimatione flor. ♁ ii fieri solet, qua ratione penetrantissimus elicitur ⊕-i ∽, ad fugandam epilepsiam præstantissimus. *Hartm. in Croll. Senn. Inst. Tentzel.*

Alii addunt ⊕-o optimè purificato ∀m, ut fiat pasta; eliciuntq; per ◯\m. 1. ∀. 2. ⊕-i phlegma. 3. ∽m ⊕-i. Tandem separant ∀m in MB à ⊕-i phlegmate: & ∽m ⊕-i per ⊬ dephlegmant: vel phlegma cum ∽-u ab oleo fixiori per ∴. proliciunt: postea in ⊬ dephlegmant. *Senn. Instit. Tentzel. vide & seq.*

5. *Spiritus volatilis ⊕-i.*

Solutum ⊕-lum in aq. durâ coque in lebete ferreo per 2. aut 3. horas, adjecta ℥j. aut alterâ limat. ♂tis ad libras singulas soluti ⊕-li. Remove ab △ & ochra limituræ sese implicabit post refrigerationem, id ter repete cum novâ limat. singulis vicibus Ter. ochream separando. Crystallos vero ⊕-li restantes impone ◯\ lutatæ, dando ▽ per gradus, usque dum vapores albi recipians oppelant, tunc cassa, phlegma à spiritu acidulo per rectificationem in MB separa & serva, Sed parum habe-

habetur hac viâ. Quare Glauberum sequor secundâ parte furnorum p. 95. verùm cum vasa illius sive terrea sive ferrea, sint porosa, neque per ea tota spirituum & olei quantitas exhauriatur, ego post absolutam impetuosi phlegm. & ∽uum alborum ℘ationem subsistere soleo post 12. horas & quod Colchotaris superest conjicio in ⌒ vitream optimo luto instructam, admotoq; eodem Recipiente phlegma & spiritus 1. exceptos continente, hoc opus ℘andis redintegro, aperto △ cum carbone terræ subtus & supra administratio, idque per 8. ♂ & minus continuo, imò si ad XII ♂ extendi posset, melius foret, præsertim si ⊖lum optimæ notæ fuerit, quale est Ungaricum, tunc enim, (nec ferè prius) spiritibus suis volatilibus, ac dulcedine sua totaliter privatur. Tandem separatio spir. Volatilis ab Oleo dulci instituatur, ut vult Glauberus in secunda parte p. 10.

Vires. *Spiritus volatilis ibidem videre est. Olei dulcis virtutes plures quoque sunt: Jecur & lienem egregiè deobstruit, valet in febribus ardentibus, dosi majore quæ ad ℈j. extenditur (propter dulcedinem) in haustu cerevis. figit quoque ☿m in pulv. album firmè fixum.*

N. 1. *Si ritè operatus fueris, tunc ex ℔. xij. ⊖ Hungar. ℔. v. olei nancisceris.*

N. 2. *Sal Vitrioli ex hoc ⊙ beneficio phlegmatis elicitum pro vero ac genuino habendum est, reliqua salia, quæ post triduanam ℘ationem emunguntur, nil aliud sunt quam Vitriolum resolutum nondum satis ∽bus acidis orbum ac privũ. Potest tamen inde haberi Sal syncerum, si ⊙ ad albedinem reverberetur, & postea more communi extrahatur.*

N. 3. *Habes aliam Spiritus volatilis methodum in Helmontio sub titulo Ignis ♀is, unde Diaphor. Parac. paratur.*

6. Spiritus Vitrioli, vulgari modo destillatus.

℞. ⊖i ad rubedinem calcinati, (vel ex ℘atione roris & ▽æ secundæ residui) ℔. VI. vel q. v. destilla △ e nudo ex ⌒ benè lutata, in Recipiens capacissimum, commissuris exactè clausis, adhibitoque △ gradatim. Post tres ferè ☌as phlegma stillare incipit, quod tandem paulatim aucto △ circiter ☌ 6. vel 7. ∽ albi nebulosique subsequenter. His apparentibus continuandus erit △, paulatimque augendus, donec nulli amplius ∽ egrediantur, quod cognosces, si Receptaculum pellucidum appareat. ∽m dephlegma in MB, donec guttæ acidæ exstillare incipiant, postea rectifica eundem per ⌒m vitream in ⊥ere, sic exibit ∽ clarus, in ⌒ verò manet ☋ rubicundum & acre.

N. *Si citra jacturam aliquam spirituum (in calcinatione forte evanescentium) ut & citra corrosivi olei admixtionem, (quo alias vix ∽ planè liberari poterit,) destillationem expetis, procedere monet Dn. D. Brendelius (in Chymia sua ubi & rationibus id culcare conatur,) modo qui sequitur.*

℞. Vi-

℞. 🜔i opt. crud. q.v. (℔. xii.) inde 🜕æ, Excipulo capaciſſimo firmiter connexæ, (ita tamen ut foramen in commiſſura relictum ſit, ſpiritibus volatilibus ac impetuoſis exitum concedens,) deſtilla ut moris, lentè, donec impetuoſi illi 🜐 fuerint egreſſi, (id quod cognoſces, ſi collum refrigeſcat;) dein obtura firmiter foramen illud, ac auge △m, pelleque ℥ 12. (non ultra, alias 🜐m inquinabis oleo corroſivo graviori.) Hinc dephlegma ac rectifica, & habes 🜐m 🜔i optimum.

N. *Spiritus in calcinatione evaneſcentes, vix ac ne vix operæ, dicto modo, adhibitæ æquivalent. Ideoq; niſi 🜐m quoq; volatilem expetis, vulgaris modus ſatisfacere poteſt. In quo nota tamen, ne nimium initio calcines, nec nimium △m in deſtillatione urgeas. Etenim ut in omni ferè 🝛atione, ita in hac paulatim craſſius, &c. propellitur.*

Alii addunt Sal. nit aliquid, ſed 🝛atum hoc potius 🜅, quam 🜐 🜔i nomen meretur.

Vires. 🜐 🜔i *eſt diareticus, diaphoreticus, incidens, attenuans, putredini reſiſtens, &c. Hinc utilis in febribus ardentibus, obſtruct. Epatis, Lienis, & Meſenterii, appetitu proſtrato, &c. Quinimo cum liquore vel vino miſtus lenit Odontalgiam, (gingivis impoſitus) prodeſt & ejus illitus in tinea capitis, aliisq; generibus ſcabiei & pruritus cum ▽ chelidon. mixtus,*

Doſis à g. 3. ad ℈ß. vel ad ℈j. in liquore vel adhibetur in potibus quant. ſuff. ad acidatem gratam.

7. *Spiritus 🜔i dulcis, ſeu* ☋ *🜔i dulce.*

℞. 🜔i benè calcin. ℔. iij. ſuperfunde 🜊, ut benè ſupernatet; digere decanteque & affunde novum 🜊, idq; quinquies vel ſexies, ſemper, ♂ aliquot digerendo. Aceta illa imprægnata deſtilla, donec 🜐m 🜔i tetigerit 🝛andi ordo. Tunc inde in 🜕m adjectis ſabuli puri manibulis duobus & liquor 🜔i emanans dulcem referet ſaporem. *Tentzel. Kesler. 3. cent. 27.*

Vires. *Prodeſt in calculo, tartareis morbis, catarrhis, &c*

Doſis ℈j. in liquore conveniente.

8. *Aliter.*

℞. 🜐 🜔i vulgar. (rectificati,) ℔. j.

🜹i 🜔i [ex quo Sal. Com. fit extractum] ℥ iv.

Deſtilla per 🜕m vitream in ∴ in receptac. ſatis capax; ſic prodit 🜐 ſubdulcis, quem ſi dulciorem cupis, circula cum 🜄 ♂ 4. aut 5. dein abſtrahe 🜄, ſic habes 🜐m 🜔i dulcem.

N. *Dulceſcit etiam ſola circulatione cum ſuo phlegmate, vel ſi aliquoties à ſcoriis ♂ (ſemper novas ſcorias ſumendo,) 🝛etur.*

19. *Spiritus 🜔i Philoſophicus, vulgò Cohob. ☿ ij.*

℞. ▽, qua ☿ vitæ edulcoratus eſt, evaporet leniter MB, donec appa-

rere

rere incipiat liquor flavus & acidus Liquor hic est Spir. ⊖-i philoſophicus, qui per ☊m à terreſtri materia rectificari poteſt.

Vires. *Potioris eſt virtutis, quam qui vulgari modo conficitur. Medetur Febribus, Luem ♀ mitigat, Lienem & Meſeraicas ſolvit, ventriculum debilitatum, & à phlegmate craſſo infarctum confortat. In Melancholia hypochondriaca, Epilepſia, omnibusque affectibus capitis mirè prodeſt. Extrahuntur & ejus miniſterio Tinctura mineralium, corallia & perlæ diſſolvuntur.* [*Idem acuatus* ≈u *Sal. com. ſolvit* ☉*m.*

Doſis g. 3. 4. ad 8. in hauſtulo vini vel liquore convenienti. Hartman. in Croll. Kesl. l. 1. c. 26.

10. *Spiritus ⊖-i Tartariſatus, alias Liquor Dianæ.*

℞. ⊖-i Ungarici ad albed. calcin. p. ij.
Tart. ad nigred. calcin. p. 1.

Pulveriſata invicem miſce & 🜄 pauliſper conſperſa, deſtilla per cucurbitam (XX impoſito) forti △e, cohobaque: deinde rectifica liquorem egreſſum in ⁂, ſeorſim capiendo, & 🜄m & liquorem reliquum.

Vires. *Egregias vires exhibet ad ſudandum in omnibus internis obſtructionibus, in ſanguine grumoſo, contra ſcabiem, ad mundificandam & levigandam cutim.*

Doſis à ʒj. ad ℥j. cum brodio, aut cum pauxillo vini Hiſpanici. Daturque per 3. auroras continuas ſi libet. Tenzel.

11. *Spiritus vel* ▽ *aperiens Penoti.*

℞. ⊖-i Ung. ad rub. calc. ℔ iv.
Silicum è fluviis collect. & optim. calcin. ℔. j.
Tart. ad albed. calcin. ℔. 1.

Mixta, inque tenuiſſimum ⚱erem tuſa liqueſcant in cella aliquantum in liquorem, quem deſtilla ex ⁂ per XX, cohobatque ter, ☊atum liquorem ſingulis vicibus ☋ in ⚱erem redacto, affundendo. Extremo per ☊m △e aperto pelle, ſic initio lento △e primum phlegma exſtillat, poſtea vero ≈ acidus auctiori △e elicitur. Ex ☋o calcinato Sal. com. extrahe, & cum eo [ablato prius phlegmate per B.] ≈m acidum digere. Tandem cum argilla in paſtillos redige, atque ex ☊ △e nudo, gradibus tamen obſervatis, ≈m alkaliſatum provoca.

Vires. *Uſus ejus inſignis eſt in obſtruct. Epatis, Lienis, Meſenterii.*

Doſis à ℈j. ad ʒij. vel iij. in vino vel alio liquore convenienti. Hartmann. in pract. loc. de obſtruct. Epat. Sennert Inſtitut.

N. *Dicitur Antihydropicum Muſfetti, ſummeque celebratur in Hydrope, cujus fomitem per alvum ac urinam, ſpiritus etiam nondum alcaliſatus educit. Datur cochlear unum jejunantibus ſingulis vel alternis horis aquæ appropriatæ injectum. Horning. in Ciſta med. Ep. 122.*

12. *Spiritus ☉-i mellisatus.*

℞. ☉-i Sole albificati ℔. ij. mellis cum favo, ℔. I. Misc. exactè ac destilla ut moris.

Vires. *Lenit dolores Podagricos: si adsit inflammatio misceatur cum* ✠o, *alias cum vino. Med. dest.*

13. *Spiritus Vitrioli diaphoreticus.*

℞. ☉-i vulg. ℥ vi. Sal. com. Tart. C.C. ust. ā ℥ ij. M. in mortario vitreo digerantur aliquantulum: dein destilla ex ☽ in recep. capaciss. donec omnis humiditas extillarit. ☉ato liquori adde ♃ an. reservaque in vase benè obturato.

Vires. *Purificat sanguinem, abigitque scabiem ac pruritum, aperit obstructiones; sudorem provocat in peste, venis, hydrope, ictericia, & contracturis, &c.*

Dosis à ℈ j. *ad* ʒ ß. *continuari potest ejus usus ad libitum sine periculo. Sala in Anat. Vitrioli.*

SPIRITUS VITRIOLI ANTEPILEPTICI.

14. *Spiritus Vitrioli Antepilepticus puerorum Hartmann.*

℞. Vitrioli Ungaric. depuratiss. ℔. IV. adde ▣æ puerorum sanorum recenter collect. ℔. IV. I. Digere vase clauso aliquamdiu in MB, postea ex eodem vase destilla ad siccitatem duplex phlegma, quorum primum insigne est paregoricum ad dolores podagricos, aliosque suaviter demulcendos, alterum est insigne ophthalmicum, ad quævis oculorum vitia utilissimum, ⊕ pulverisat. ex ☽ valida terrea, △ e nudo, sed tamen ab initio valde lente in excipulum capax urge, prodeuntibus confestim spiritibus liquor promanat pretiosissimus sulphurei odoris & austeriusculi saporis, qui per ☽m semel atque iterum rectificatur atque reservatur.

Vires. *Omnem puerorum Epilepsiam radicitus tollit.*

Nimirum:

℞. ℈ j. ▽ radic. Pœon. & flor. Til. an. ℥ j. M. de hac mixtione exhibe in paroxismo [prius membris contractis & revulsis, reductis,] cochl. ß. & paulo post recollectis sensibus denuo aliquid exhibe, atque ita etiam tertio id repete, non omissis interea quæ cerebrum confortant, sc. magist. perlar. corall. cranii humani & simil. *Hartm. in Croll. Senn. in Instit.*

N. *Fit quoque* ☋ *efficax contra Epilepsiam.*

Si Sal ▣æ in Sp. ☉-i dissolutum per ⁂m ☉etur.

15. *Spiritus antepilepticus Basilij.*

℞. Virid. æris, q. v. superfuso ⚹ calido extrahe, & decanta: Liquorem per ⚹⚹ abstrahe. Reliquum in ▽ pluviali solve, filtra, coagula ad tertiæ partis remanentiam: repone in loco frigido

frigido ad cryſtalliſandum, Cryſtallos toties collige, quoties ▽a ulterius coagulata & repoſita illos dabit.

℞. Hos Cryſtallos deſtilla ex ☊ fortiter & prodibit ▽ ſubviridis, quando incipit ſubnigra apparere ceſſa, ▽mque illam ſubviridem dein per ☊m deſtilla & extillabit clariſſima.

Uſus ejus non modo in Epilepſia, ſed & in calculo valde nobilis perhibetur.

Doſis ℈j in ▽ appropriata, Pæon. Fœnic. &c. Tentzel. in Exegeſ. 1.

16. *Spiritus Vitrioli antepilepticus Quercetani.*

Spiritus Vitrioli viridis dictus, in Tetrade.

1. ℞. ⊕m: deſtilla ut habeas ſeorſim phlegma ab ∽m, eaque in quantitate ſufficienti.

In phlegmate macerentur (in MB ♂ 4. vel 5.) ſemina Hyperic. & Pœon. flor. Lil. Convall. Tiliæ, Calend. Roriſmat. Hyperic. Roſar. aliquid. Ebor. C. Ci Cranii humani, viſci querni pro libitu, fiatque expreſſio quæ ♎etur. ♎ato eo imbue vitrioli recent ℔. 1. vel ij. ♎aque in MB ac cohoba quater vel quinquies: tandem adjice ∽m vitrioli ſervatum, ♎aque ex cucurbita per ſerpentinas in MB fervente:

Si benè operatus fueris (inquit Quercet.) ſolus ∽ cum virore elicietur penetrantiſſimus.

Doſis gutt. 15. vel 16.

Spiritus Vitrioli antepilepticus Paracelſi.

℞. ⊕m Ungaric. vel Roman. elice phlegma cohobaque toties ſuper 🜔, donec eo penitus imbuatur. Tunc admiſce 🜄 opt. rectif. digere ♂m unum ac alterum vaſe clauſo, hinc deſtilla, △ nudo gradatim aucto, donec ∽ prodierint omnes, Extillato Liquori (à fecibus ſegregato) adde $\frac{1}{4}$ ▽æ theriac. Camphoratæ, denuoque bis vel ter deſtilla.

Vires. *Exhibetur in paroxyſmo & ante paroxyſmum.*

Doſis. ℈ß. *cum liquore convenienti. Vide Querc. in Tetr.*

18. *Spiritus Vitrioli Antepilepticus compoſitus.*

Videatur l. 2. c. 52. Elyx. Crollij.

19. *Spiritus Vitrioli coagulatus.*

℞. Terram ſigillatam ſtrigenſ. affunde Sp. vitrioli, ſtent in loco calido, ubi refrixerint. ſimul coagulabuntur, inque calido iterum ſolventur, &c. Hunc ∽m coagulatum, ſi placet; inde ☊æ vitreæ & deſtilla ex ∴ ✳abit Liquor minus acidus quam ∽ vitrioli; cohoba vice tertia, & nil niſi phlegma extillabit, adeoque ∽ vitrioli in ☊ manebit conjunctus cum terra ſigillata, qui in loco humido iterum liqueſcit.

N. *Alii ∽m vitrioli cum Sal. com. proprio digerunt, & hac ratione coagulationem conantur.*

29. Aliter cum Cryſtall. Sal.nitr.

℞. Sal.nit.Cryſtall. phlegm. vitrioli an. ℥vj. ſolve, ac filtra, abſtraheque ... ando ad ſiccitatem: dein affunde abſtractum hoc Phlegma ... o adjungendo Sp. vitrioli ℔. ß. abſtraheque in ∴, tum phlegma, tum ...m nitri in forma vaporum rubicundorum egredientem, donec rubedo ceſſet; poſtea repone ...atorium cum reſtitant; Spir. vitrioli loco frigido & coagulabitur.

N. *Quia Sal.nit. & ...m nexu non adeo amicabili uniuntur, hujus uſum nulli ſuadeo.*

DE OLEIS.

Olea hic aqueos, non pingues liquores denotant, adeoque à ſpiritib. niſi craſſitie differunt.

Sunt

1. ... *dulce.*

℞. ...m purificatum, ſolve in ...o Tart. p. d. ac abſtrahe. Materiam relictam ſolve cum ...u Sal. com. atque redige in maſſam cum cremore Tart. [vel cum Sacchαro cando, aliovè Sacchari generi.] Hinc pellatur per ...m.

Vires. *Diaphoreticum eſt inſigne, polletq; vi leniter adſtringendi.*

Doſis à gut. 1. ad 3.

N. 1. *Parum Olei ſuppeditat.*

N. 2. *Metallis ſeu crudis, ſeu in calcem redactis eadem ratione per ...m Sal. com. ac cremorem Tart. Oleo elici poſſunt. Ex commun. Experient. Dn. D. Dieteric.*

2. ... *Vitrioli rubicund.*

℞. ... ad flaved. calcin. p. 1.
Silic. groſsè contuſor. p. ij.
▽ q. ſ. ut f. pultis inſtar.

Deſtilla per ...m, ſic rubicundum ... prodit. *Gluckrabt.*

Uſus ejus potius eſt in Metallurgia, quam in Medicina. Poterit tamen & intrinſecus exhiberi, vide ſupra Spirit. Penoti.

3. *Aliud rubicundum.*

℞. Colchotar. part. iv.
Vini alb. generoſ. p. ij.

Fac ebullire ad ſiccitatem uſque, poſtea tere & ex ... △ aperto deſtilla primo phlegma, poſtea applica recept. capaciſſ. ac juncturis benè munitis propelle forti △ ..., inſtar ſanguinis, rubicundiſſimum, *Gluckrabt.*

4. *Aliter.*

Vitrioli calc. deſtilla cum Lythargyr. & prodit ... vitrioli rubicundum quod Podagricis prodeſt.

5. *Aliud ex Terra Vitrioli.*

℞. Feces ſeu Terram ſubflavam ...i ſiccatam, [*vide infra*] deſtilla per ...m △ reverberii, ... dabit rubicundum, penetrantiſſimum.

Vires. *Doſis. gutt. 6. ad 10. ad pleroſq; affectus capitis perutile eſt.*

N. *Guttæ 15. 21. (annotantibus quibusdam) vomitus expediunt. Tentz.*

6. A

6. *Aliud* 🜊, *ex Sulphure* 🜖*li.*

℞. Sulph. 🜖i (dulc.) misce cum dimidia parte Sal. Tart. Destilla per 🜭m ▽mque, ultimo adde suppressionis & prodibit 🜊 rubrum.

N. 1. *Huic* 🜊*o si instillaris* 🜹 *præcipitabitur* 🜿 *spadicei coloris, quem edulcora* ▽ *frigida hinc sicca & serva.*

N. 2. *Præstantius erit, si flores ex Sulph.* 🜖*i elevatos receperis.*

Vires. *Prodest, sed efficacius in iisdem affectibus, in quibus Sulph.* 🜖*i. Vide suo loco.*

Ex hoc Præcipitato fit Essentia seu Tinctura.

IV. SUBLIMATIO.

Unde.

1. *Flores ex Terra Vitrioli, Substantia cuprea Vitrioli.*

℞. Terræ vitrioli nigræ, [ex qua Sal. com. extractum,] vel Terra 🜖i ochreæ q.v. misce cum 🜹 part. 2. Sublima initio △e lento dein majori, donec nullum amplius fumum ascendere videas. Sublimato affunde ▽m com. collocaque in MB tepido ℥ 24. unde subtilis 🜿 in fundo subsidet, iteratis ablutionibus edulcorandus.

N. 1. *Hic* 🜿 *igni fusionis subjectus, comburitur partim, partim in bonum cuprum funditur. Vide Basil. in repet. Lap. Ph. p. 153.*

N. *Eodem modo & Terra* 🜖*i* ♂ *tractatur, unde Sulph. combustile* ♂*is. Kesl. l. 1. c. 44. Eodem modo fit ex* ♀. *Ita ex Sulph.* 🜖*i fit narcot. Mannagetta.*

Virtus substantiæ hujus cupreæ est, mundare plagas putridas, incarnare & cicatrices inducere, Sala de 🜖.

2. *Flores ex Sulphure Vitrioli.*

℞. Sulph. vitrioli (dulce) sublima sine additamento ex sublimatorio humili, paulatim id injiciendo alembico scil. ablato & rursus reposito.

3. *Flores ex Vitriolo crudo.*

Fiunt eodem modo, cum 🜹.

V. PRÆCIPITATIO.

Unde.

1. *Terra Vitrioli ochrea.*

℞. 🜖i pur. q. v. solve in ▽ font. stetque aliquamdiu: sic vel sponte sua subsidebit Terra 🜖 instar ochreæ.

2. *Sulph. Vitrioli dulce.*

℞. Vitrioli puri q.v. solve in ▽ calida, solutione affunde guttatim ∴ Tart. [alii lixivium ex 🜍 Fib. clavell.] & præcipitabitur Sulph. vitrioli, quod edulcoratum exicca.

Vires. *Confert affectibus pulmonum mundificat plagas putridas, cicatricesque inducit. Hartman. in Croll. Sala in* 🜖 *tr. Tentzel. Kesler. 4. c. 69. 3. c. 10.*

3. *Sulph. Vitrioli purgans.*

℞. 🜖 opt. q. v. affunde phlegma vitrioli, vel ▽, destillat, ad eminent. digit. 4. stent in digestione, & subsidebit Terra, filtra: in filtraturam instilla 🜊 Tart. p. d. & præcipitabitur Sulph. vitrioli; decanta Liquorem & edulcora Sulph. ▽ tepida, atque exicca. *Kesl.*

Dosis à g. 5. ad 10.

Eodem modo fit & Sulph. vitrioli ♂ purgans; illud sic solvendo in phlegmate vitrioli, defæcando & præcipitando cum Ol. Tart. *Kesl.* 1. *c.* 38.

4. *Sulph. Vitrioli fixum seu ♂iale.*

℞. Limatur. ♂ puriss. sine omni ♁ere, p. 1.

Vitrioli Ungaric. cærul. aut vitrioli ♀is, p. ij.

Trita misce & imbibe indendo in vitrum cum ⚹, ut supernatet digit. 2. Coque & coagula ad siccitatem △ ∴æ: in fine ad candescentiam usque urgeatur. Huic ♁eri affunde aliud ⚹ ad eminent. 4. digit. ac extrahe colorem s. a. In hoc tincto ⚹ delitescit Sulph. vitrioli combustibile, [quod evaporatione & dulcoratione experiri poteris.] Instilla ♋ Tart. p. sic Sulph. vitrioli ilico præcipitabitur & figetur. Edulcora ▽ com. *Hartmann. in Croll. Tentzel.*

Ex hoc Tart. vitrioli fiunt Anodyna. Laudani nomine insignita.

Præcipitabitur & ♁ spadicei coloris, si ♋o ex Sulph. vitrioli dulci destillato ⚹ instillaris. *Vide ♋ ex Sulph. Vitrioli.*

IV. SALIFICATIO.

Unde.

Sal Vitrioli.

Vitriolum Ungar. cærul. in ✠ bulo calcina, donec in ♁erem obscurè purpureum abeat. Huic ita calcinato, affunde ▽ com. sensim agitando ne in fundo conglometur, donec ▽ [quæ calida evadit, ac si calci vivæ superfusa fuisset,] refrigerescat. Stent ita 24. ☌ postea filtra per chartam, fiatque exhalatio super △ lentum, donec sal in fundo reperiatur siccum & coloris quodammodo incarnati. Hoc pulverisando in albedinem vertitur.

Idem Sal potest extrahi ex ☉o vitrioli in ♀at. ∾ residuo.

N. 1. *Si ⊖m calcinatum non fuerit nigropurpureum, sed tantum instar Boli Armeni, nihil extrahes prater ⊖m ejusdem coloris ut fuit antea.*

N. 2. *Terra residua (corpus exanime vulgò) maxima est virtutis in Diarrhæa & Dysenteria.*

Vires. *Sala vomitorium hoc ad Cœlum usque evehit, in Epilepsia, aliisque cerebri Symptomatibus ex corruptis & acribus è ventriculo sursum actis vaporibus ortis. Item in Pleuresia, Febribus pestilentialibus, Lypothymi, à repletione humorum corruptorum, & effervescentia bilis circa orificium ventriculi; in Epate, Liene, & Renibus obstructis.*

Item Sal naribus inspiratum sternutationem egregiè ciet, citra vim cerebrum seorsis suis excrementis expediens.

Dosis à ℈ß. ad ʒß. vel ℈ij.

Sala in Tern. Emetolog. Querc. in Tetrad. & in Pharm. rest. cap. de vomitivis Senn. Inst. Beguin.

N. *Sal Vitrioli ex solo ☉o ex quo flores Sulph. elevati sunt à ℈ß. ad ℈ij. exhibitus (in ▽ fœnic. vel vino,) conciliat facillimè*

cillimè vomitum, interdum & sedes, & sudores. Hartman. in Croll.

VII. EXTRACTIO.
Unde,
TINCTURÆ seu ESSENTIÆ SIMPLICES & EXTRACTA.

1. Extractum Vitrioli Narcoticum, anodynum.

℞. Vitrioli pulverisat. ac lento calore ad albedinem usque exiccat ℔ß. affunde 🜄 opt. rectificat, ℥xxx. [N. *Nulla humiditas præter 🜄 accedat, vasque sit siccissimum, alioquin incassum laborabis.*] Sepelito in fimum equinum per mensem. Decanta postea à fecib. absque perturbatione, & destilla in MB ad resistentiam usque liquoris flavi 🜍o 🜔ato non absimilis. Tunc cessa, & quod prolectum est, serva. Liquorem restitantem benè occlusum quoque in usum repone, qui pretiosum Extractum est.

Vires. *Extracti illius usus est narcoticus & anodynus, nec potentia opio cedit, sine periculo tamen reprimit & coagulat Vapores subtiles venenosos, Epilepsiam causantes, idque specifice.*

Dosis à gut. 6. ad 8. & 12. cum Liquore conven. Sala in 🜔.

2. Essentia Sulph. Vitrioli.

℞. 🜍erem spadicei coloris (*vide 🜍 ex Sulph. Vitrioli*) digere cum 🜄 in loco calido, (vase clauso) ☌ ℘ 8. sic dulcissima Essentia Sulph. vitrioli tandem supernatabit in forma 🜍ei, quàm à 🜄 separa per tritorium & serva.

Vires. *Hæc dulcissima Sulph. Vitrioli Essentia æquipollet viribus suis Tincturæ ♁ ij, & mirabiles effectus facit in ▽ Melissæ, noxios humores totius corporis expellit per insensilem transpirationem, venerem stimulat, uterum roborat, ejusq; motus inordinatos sistit, & in utroq; sexu prolificam vim seminis ad liberorum generationem operatur. In ▽ Petroselini idem benè præstat, sed insuper Hydropem curat.*

Usus autem istius Essentiæ aliquamdiu continuandus est.

Dosis g. 1. usq; ad 4. Hartm. in pract. loco de Lepra, Tentzel. de Sulph. Vitrioli Kesl. 4. c. 69.

2. Alia Tinctura, Manna Vitrioli dicta.

℞. Vitrioli purificati q. v. extrahe Tincturam, digerendo cum 🜔u Vitrioli subtilissimo Essentificato, i. e. proprio Sale alcolisato, filtra, coagula, & habes Mannam seu Tincturam vitrioli flavam.

N. *Hanc Tincturam, si cum 🜄 circulaveris, 🜍 supernatabit, quod per XX 🜔atum, ac iterum cum 🜄 circulatum fragrantissimum evadit.*

Vires. *Nec minores vires habet, nec minorem laudem meretur, quam Essentia Sulph. præcedens.*

4. Tinctura.

℞. Vitrioli viridiusc. quant. satis magnam; educ phlegma ac 🜔m per 🜏 cum educto Liquore, ex 🜕o extra-

extrahe s. a. (etiam in loco frigido, sæpè tamen commovendo,) Tincturam viridiusculam, quam cautè decantatam destilla ad mellis consistentiam atque aëri frig. ut in Crystallos concrescat, expone.

N. *Si menstruum ac extractionem requisitum deficiat, ☊atione id abstrahe ad extractionem continuandam.*

℞. Crystall. proximè præcedentium ℔. iij. vel iv. &c. circula cum 🜅 opt. rectific. vase H. C. Deinde destilla per XX ex ∴. Hinc cohoba. Insuper affundendo ∽m ⊖-i, ☊aque per ♈m gradatim ♂ 4. ut extillet post ∽ & ☍ rubicundum 🜅 abstrahe in MB; ∽m ⊖-i, in ♀ere, & restat ☍ seu Tinctura rubicundissima.

Vires. *Admirandarum est virium adversus omnes ægritudines, in crassiore materia sedem habentes. Quercetan. in Tetrad.*

5. *Tinctura Magisteriata seu Magisterium ⊖-i.*

℞. Tincturam præcedentem, conjunge cum proprio suo ∽u ⊖-i, (qui inde abstractus,) digere aliquamdiu, sic dulcescet. *Quercet.*

Vires. *Remedium est nunquam satis laudandum idque præcipuè, si ⊙ philosophicè solutum adjectum fuerit; prodest enim adversus Epilepsias, astralesque omnes affectus, Apoplexiam, Paralysin, Vertiginem, Maniam, Ecstasin, Syncopen, Cachexiam, Hydropem, Calculum.*

Dosis gutt. una ac altera. Quercet. in Tetrad.

6. *Eadem Tinctura, Aliter.*

℞, Sal. com. ⊖-i (ex ⊕o illo reverberato extractum ac) opt. depuratum, q. v. affunde ∽m ⊖-i (in præparatione Tincturæ reservatum,) ad eminent. 2. digit. digere ac destilla, hinc novum ∽m affunde, digere, destilla, idque repete donec pars volatilis superet fixam, secum evehat atque Sal. com. fixum volatiliset. Hoc Sal. com. ⊖-i sublim. imbibe ac incera cum ☍o seu Tinctura illa, digereque in Athanore per gradus ut uniantur, & per colores ad purpureum tandem deveniant. Est opus aliquot mensium.

Vires. *Est Elyxir seu Medicina universalis, summè penetrans ac fixa, ad curationem deploratissimorum morborum sufficiens.*

Dosis gr. 1. ac altera. Quercetan in Tetrad.

Mediante hoc ⊖-i lapide reducitur ⊙ in suam primam substantiam, unde tandem exurgit Medicina universalissima. Vide ibidem in Tetrad.

7. *Magisterium ⊖-i.*

℞. ⊖-i opt. q. v. ☊etur more usitato, ∽ cum ☍o per ♈m simul rectificetur. Cum phlegmate (vel 🜄 ☊at.) Sal. com. ex ⊕o extrahatur, phlegma ☊ando à Sal. com. separetur, cum aliquot cohobiis & digestionibus.

Hinc.

℞. Sal. com. p. ij. ∽ vel ☍ ⊖-i, p. 1.

Ponan-

Ponantur in phiola in MB, ut aquositas exhalet; idque tantisper repete, donec Sal tantum ♁ei imbiberit, quanti ponderis primo fuit. Hinc in phiola hermeticè clausa 8. ♂ digeratur, tandemque in ⫟ collocetur 14. ♂ ♀ ad coagulandum. *Sennert. Institut.*

8. *Magisterium ex Tinctura & Spiritu Vitrioli.*

℞. ⊕-m in se calcinatum; extrahe tincturam affundendo ⋇ optimum: ⋇ tinctum decanta, ♀aque ad siccitatem, & manebit in fundo Pulvis rubicundus, quem pone in ♒m adhibito receptaculo grandi, dando △ per grad. decentes, egredietur ∽ flavus, postea rubicundus; continuetur △ eodem gradu, donec appareant ∽ albi, tunc cessandum. His spiritib. imbue Terr. in ♒ restitantem, (potius Sal Com. ex Terr.) digerendo, imbuendo, donec ∽ & anima proprio corpori restituantur. Hæc tandem in vase H. clauso digere quadragint. ♂ ♀, donec figantur.

9. *Tinctura Vitrioli Cyprii sive Magisterium ♀is.*

1. Digeratur vitro clauso per duos menses △ gradatim aucto, donec varii colores appareant, postea flavedo supremaque rubedo, hac enim viâ viriditatem Leonis custodies & ad exteriora vertes 2. Tincturam ab hoc Leone cum 🜄 extrahe. 3. Divide eam in partes secundas. Una desiccetur & sanguis restans in formâ pulv. figatur per gradus in Terram rubram. 4. Partem alteram Tincturæ liquidæ, putrefac. per 3. hebdom. abstrahe per cohobationem, cum reliquo 🜄 tincto eundem processum servando. 5. Liquorem remanentem urge per ♒, donec Oleum benedictum exeat, quod aliquoties rectifica, 6. cape Terræ superioris fixatæ p. ij. Ol. benedict. Vitrioli part. 1. sigilla vas. H. S. digere in cineribus, donec animam suam corpus receperit coagularitque, tunc novum Ol. suffunde, coagula ut prius per 10. ♂. Tandem fige ad quartum usque gradum Vulcani, & per 3. ♂. in fluore detine. Habebis Lapidem rubrum, fixum absque fumo, tingentemque summam medicinam.

Ex commun. S. Closs.

CAPUT XXVII.

De Arsenico.

Restant è mineralib. secundariis mineralia sulphurea ac inflammabilia.

Hæc fiunt ex perittomate macrocosmico pingui, respondente in Phytologia, Oleis, Resinis, Gummatis, in Zoologia pinguedini axungiæque abundanti, excremen-

tisvè pinguedinem referentib. v. gr. aurium.

Suntq;.

1. Arſenicum, 2. Sulphur. 3. Ambra, 4. Succinum, 5. Sperma Ceti, 6. Aſphaltum, 7. Naphtha, 8. Petrolæum, 9. Carbo Petræ, 10. Gagates.

Arſenicum.

Arſenicum fuligo ſive ſuccus eſt mineralis, pinguis, inflammabilis.

Dicitur & Auripigmentum. Græcè Ἀρσενικὸν, ἀῤῥενικὸν. Arabicè Harnet & Zarnich, Germ. weiß Rattenpulver / Hüttenrauch.

Genera ejus tria recenſentur, album videlicet, (Arſenicum in ſpecie ſic dictum, ſeu arſenicum Cryſtallinum,) Citrinum ſeu Flavum, (Riſigallum Auripigmentum,) & tertio Rubeum Sandaracha.

Ex his album in Medicina uſitatiſſimum eſt, fulvum rarò, rubrum rariſſimè. Eligatur album Cryſtallinum, ponderoſum, durum, purum, ad lacteum colorem tendens.

N. *Arſenicum Cryſtallinum factitium eſt, fitq; ſublimando ex auripigmenti ſcobe & ſale anaticè mixtis, Auripigmentum & Sandaracha nativa ſunt, nec differunt, niſi quod Sandaracha auripigmento ſit magis in terris excocta.*

Vires. *Inter Venena loco haud ultimo Arſenicum recenſetur, nec immerito, quippe præter ſummam acrimoniam, tanta quoque malignitate vitæ noſtræ Balſamo infeſtum eſt, ut non modo intus aſſumptum, ſed & extrinſecus adhibitum horrenda Symptomata introducat.*

Qualia ſunt.

Convulſiones manuum ac pedum ſtupiditates, ſudores frigidi, palpitationes, deliquia cordis, vomitiones, corroſiones ac tormina, ſitis, æſtus, &c. *Exempla vide ſis apud Salam. in Ternar. Bezoardic. c. 27. apud Schenck. & alios.*

Verum enim vero nec facultatib. caret utilib. quas intrinſecus in curanda peſte reliquisque venenatis affectib. ut & in ſcabie maligna, canaroſa, &c. conferre potis eſt, modo qua decet ratione præparetur.

Extrinſecus adhibetur ad partem quamvis pilis denudandam, nonnunquam & cauteriis, amuletisque admiſcetur.

Auripigmenti & Sandarachæ Vires eadem ferè ſunt, niſi quod in Arſenico paulum ſint mitigatiores, idque ob ſal in præparatione ejus accedens.

N. *Sandaracha Arabum eſt Gummi Iuniperi.*

PRÆPAR.

Præparationis ſcopus eò dirigendus eſt, ut acrimonia mitigata dulceſcat, auraque maligna & volatilis ſeparetur. Hic ſcope media deſtinata reperimus, ſublimationem, fixationem, & liquationem.

SUBLIMATIO.

Unde.

1. *Arſenicum dulce.*

℞. ○–○ cryſtall. q.v. ſublima per ſe, dein-

deinde in ✠o opt. horar. 2. spatio decoque [sic enim sua nigredine & farina quadam levi atq; corrosiva spoliatur.] Postea cum squama æris, (Kupfferschlag/) iterum sublima. [quæ venenum illius crassius atque nigrius retinebit.] Tandem bis ac ter cum Sale commun. præparato sublima, postea perfecte dulcoretur.

N. *Illius perfectio ex eo cognoscetur, quando Metallis injectum, candorem illis conciliat & indit perfectissimum, qui remanet etiam in iis, postquam ignita fuerint: Cum tamen ○-○ crudum eadem nigrefaciat, atque fumo quodam infesto, quem oculus & olfactus non sine noxa, & incommodo sentire possunt, contaminet & inficiat.*

Vires. *Tantum abest quod assumentibus noceat, ut quoq; benigne & sine ulla perturbatione ea venena expurget, quæ aliis Catharticis nullatenus cedunt.*

Usus. *Dari potest illius sublimati substantia, in infusione ad pondus 5. 6. 7. 8. granorum. Querc. in Alexicaa.*

Potest & per deliquium in ∞ redigi ulceribus utile.

Aliter.

2. Rubinus Arsenici diaphoreticus.

℞. ○-○ q. v. sublima bis vel ter in Arena, semperque separa ♁erem subtilissimum, qui in cucurbita instar farinæ volatilis adhæret. Est enim ○-○i venenum, partem Crystallinam misce exacte cum flor. Sulphur. ana & sublima.

Vires. *Est specificum in affectibus pulmonum ex crassis catharris. Datur quoq; ad sudorem ciendum, in morbis malignis & venenatis.*

Extrinsecus si adhibeatur, curat omnia ulcera maligna curatu difficilia.

Dosis à gr. 5. ad 8.

N. ○-○ *hac ratione præparatum ad* ℈j. *secundum Tentzelium exhiberi potest. Tentzel. in Exeg. Querc.*

Eodem modo potest parari & Rubinus ex auripigmento æquali dosi, & ad similes affectus adhibendus.

Arsenicum sublimatum.

℞. ○-○ Sal. Com. tost. colchotar, limatur ♂ an. M. sublimaq; dando △m per gradus, quod sublimatum est, tum novis specieb. misce, & ut prius sublima, idque repete. Basil.

FIXATIO seu CALCINATIO.

Unde,

1. ○-○ *fixum, & exinde* ∞.

℞. ○-○ Crystall. [vel ○-○ illius sublimati,] Sal. Nit. purific. an. [alii ℞. ○-○, part. 2. Sal. Nit. part. ij. Alii ○-○ Sal. Nit. Tart. an.] M. ac injice per vices in ✠bulum versaque spatula, [cavendo fumum,] donec cesset Ebullitio. Postquam cuncta injeceris, da △m fortiss. per ⚲. 4. 6. [alii ♂ integrum] Tandem edulcora, Sal. Nit. calida △ separando remanebitque in fundo 🜔 albissimus ○-○i fixi. Basil.

N. 1. *Felicius hac calcinatio procedet inter duo ✠bula luto connexa, cum spiraculo ad fumi egressum.*

N. 2. *Müllerus tertia vice calcina-*

tionem illam cum Nit. ana repetit, 🝗erem singulis vicibus ∇ dulcorando.

Vires. *Inservit Oleo per deliquium præparando ad vulnera, ut & 🜺 fixo sudorifero.*

Eodem modo potes procedere cum Realgare argenti, Cadmia, & simul.

℞. 🝗eris arsenici fixi, q. v. imbibatur 🝆o Tart. p.d. aliquoties, (ter.) Denique dissolve materiam in aqua vitæ ut extrahatur & separetur totus Sal, & restabit 🝗 alb. & fixus, quem separa.

Vires. *Sudorem movet, datur cum Theriaca.*

Dosis. g. 3. 4. 5. Müllerus in miraculis Chymicis. Querc. in Spag.

3. *Regulus* 🜺 & 🜺
S. *Closs.*

♃ hujus vel illius ℥VIII. Sal. Nit. & Tart. simul detonatorum per accensum carbonem ℥VI. limat. ♂ ℥IV. pulv. carbonum ℥I. M. fundantur in ✠lo & regulus concutiendo ad fundum depellatur, qui purior est quàm ille 🝗 il.

N. *Ex hoc Regulo in flores ♎ato per putrefactionem cum salibus resuscitantibus & ✳ fieri volunt ☿um 🜺 corporalem. Fides sit penes Experientiam.*

LIQVATIO.

1. 🝆 🜺 *Anodynum, Butyrum* 🜺 *Liquor.* 🜺

℞. 🝗eris 🜺 fixi, q. v. dissolvatur in cella per deliq.

Vires. *Conducit venenatis ulceribus in Lue Venerea, Cancro, Serpigine, ani fistulis, morsu canis rabidi.*

Usus. 🝆 🜺 *illius, [vel 🝗eris,] tantum in ∇ plantag. vel persic. solvitur, ut mixtura ipsa gustu lingua tolerari possit. Aquâ illa lavetur vulnus s. ulcus.*

N. *Basilius in rep. L. Ph. addit Sal Com. Tartari & ad liquescendum exponit.*

2. *Aliter.*

℞. Butyri 🜺 ℥j.
🝆 Mirrh. ℥ij. Misc.

N. 1. *Paracelsus l. de mort. rer. nat. hanc 🜺 fusionem cum Sal. Nit. liquefactionemq; subsequentem in cella, mortificationem vocat, atque 🜺, Realgaria &c. simili modo mortificari posse perhibet.*

N. 2. *Quercet. in spagyr. præparatione præparationis 🜺 datas anygmaticè describit, quas enucleavi in Querc. redivivo.*

DESTILLATIO.

Spiritus & butyrum 🜺.

Fit ex parte una 🜺 & ☿ ♌ti part. ij. destillatis per ⚯, ut fieri solet in parando butyro 🝗ali; primo egreditur spiritus subtiliss. semper fumans, & sub finem liquor crassus, qui in aqu. communi præcipitatur vel in suo liquamine servatur.

Vires. *Spiritus dicitur, ♂tem solvere ra-*

re radicaliter, tincturisque ingressum præbere in corpora metallica. Butyrum vero est Septicum violentum Cancrorum ulceratorum eradicativum, debet autem ei par quantitas opii ad sensum doloris obtundendum permisceri, & ex filo carpto circumcirca admoveri cum defensivis convenientibus.

Ex S. Closseo.

CAPUT XVIII.

De Sulphure.

Sulphur est Resina sive pinguedo terræ, Chalcantosa aciditate gravida.

Dicitur, Arabicè Cibur vel Chybur, Crybtit, Rabric. Albusao: Chymicis, Akiboth, Ahusal. An. Anerit. Anerick. Alnerick. Kibrith. Kaprili, Lamare, Tifasum, Tin, Usifur, Græcè θεῖον. Germ. Schwefel.

Sulphur tum nativum, tùm factitium Officinis in usu est.

Nativum ex terra effoditur, purum solidum, interdum scissile, venitque nomine Sulphuris vivi, seu ἄπυρον i.e. △m non experti. Hucspectant stiriæ nativæ ærifodin.

Factitium vel ex vivo Sulphure impuriori, pyritevè vi △ educitur, vel ex aquis Sulphureis excoquitur.

Sulphur caballinum quod in Officinis dicitur, feces sunt è coctione sulphuris vivi impurioris relictæ & in urceos admixtis nonnunquam squamis ♂ transfusæ.

N. 1. *Adhærescunt quoque interdum q. stiria Sulphurea camino, ubi ⊖-m ex sua vena coquitur, quæ nihil aliud sunt, quam Sulphuris flores ex Vitriolo dum excoquitur, elevati. Horum copiam exhibet Suecia sat magnam.*

N. 2. *Exhibet Chymia & Artificialia Sulphuris genera ex ♀ ♁. &c. Hæc quidem longè reliquis præstant, verùm quia rara & chara sunt, rarissimè Chymicis præparationibus vulgaribus subjici solent.*

Delectus.

Eligatur Sulphur. purissimum colore virescens, facilè inflammabile, luculenter ardens, fumumque magis cœruleum halans.

Vires. *Calidum & siccum est pectori dicatum; aperit, incidit; putredini, veneno, venenatorumq; animalium morsibus resistit, provocat sudorem, &c. Hinc conducit in Phthisi, Tussi, Asthmate, Peste, pestilentialibusq; febribus. Extrinsecus discutit tumores duos, sanat lichenes duros, pruritum, &c. Fumus epilept. excitat & hyst.*

PRÆPARATIONES.

1. Sublimatio. 2. Præcipitatio. 3. Destillatio. 4. Infusio & Extractio. 5. Liquatio.

I. SUBLIMATIO:

Unde.

Flores Sulphuris.

Flores Sulphuris nihil aliud sunt, quam Sulphur à terrestribus excrementis per sublimationem purificatum.

N. *Nonnunquam tamen & aliis impregnantur.*

Sublimatio Sulphuris fit in arena calore mediocri gradatim adhibito, ex cucurbita terrea, cui ⅩⅩ vitreus sine luto imponitur, ut aufferri sc. ac post exemptos flores iterum reponi possit.

N. 1. *Orificium cucurbitæ interea temporis, quo flores eximuntur probè tegatur, ne aëris irruptione Sulphur, [quod facilè accidit] incendatur. Cujus rei gratia non abs re foret, duos in promptu habere alembicos, quorum alter alterius vicem sine mora subire possit.*

N. 2. *Alembicus ante impositionem ad △ m calefcat, quippe secus facilè dissiliet.*

N. 3. *Rostro ⅩⅩi recipiens apponi potest, ad liquorem acidum, qui primo egreditur excipiendum, Liquore egresso rostrum chartâ obturare licet.*

1. *Flores Sulphur. simplices.*

℞. Sulphur. grossè (si libet) contusi q. v. impone cucurbitæ terreæ, vel vice una, vel per vices, ac paulatim. Sublimaq; in Arena, ut dictũ, igne moderato. Primo exit aciditas, quam Excipulo excipe ac serva (de qua infra,) secundo, sublimantur flores flavi, &c.

N. 1. *Alii admiscent, Sulphuris ℔. 1. farinæ laterum ℔. ß. Alii à terra sigillata sublimationem instituunt, vel à bolo.*

N. 2. *Si Sulphur fortuito accenderetur, farina vel cinere injecto extingui flamma poterit.*

N. 3. *Cavendum ne ▽ nimium incendatur, adeoque non excedat calorem, qui alembico manum imponere permittit.*

Flores Sulphur. ⊖-lati.

℞. Sulphur. flaviss. ℔. 1. Sal. Com. fusi & ⊖-i calcinati an. ℔. ß. pulverisentur & misceantur. F. Sublimatio ut dictum, dando initio ignem lentum, post aliquot horas (3. vel 4.) phlegma incipiet stillare & durabit per horas 4. vel 5.

N. 1. *△ augendus est sensim magnis carbonibus, ut tandem Catinus in quo arena continetur, rubeat.*

N. 2. *Calor si sit nimis excessivus, non flavo, sed nigro colore Sulphur ascendit.*

N. 3. *Alii.*

℞. Sulphuris ⊖-i calcinati & Sal. Com. ana. quæ ponderum diversitas neminem turbet, modo △ m ritè adhibeat. Additamenta enim quo pauciora fuerint eo. △ sufficit mitior.

Quercetanus non nisi colchotar anaticè addit, omisso Sal. Nit.

N. 4. *Flores cum novo additamento ⊖-i & Sal. Com. ut ante sublimari possunt, idque vel vice tertia, quippe quo sæpius flores elevantur, eò plus tenuitatis acquirunt, purioresq; evadunt, non tamen sine imminutione quantitatis.*

Vires. *Resistunt putredini, cient sudorem*

dorem, exiccant, &c. Hinc prosunt in peste, pestilentialibusque febribus, sive curandi, sive præservandi gratia adhibere libeat. Exhibentur quoque utiliter catarrhosis, pulmoniacis, tussientibus, & simil.

Dosis robusto ℈j. *juveni* ʒß. *in præservatione autem non excedimus* ℈ß. *Exhibemusque commodè cum Extracto Enulæ campanæ.*

3. *Flores Sulphur. gummati seu myrrhati.*

℞. Flor. Sulph. composit. ut ante ℔ß.
Colchotar. ℥vi.
Sal Com. fusi ℥v.
Mirrh. Alexandr.
Thur. an. ℥iii.
Aloës succotr. ℥iv.
Mastich ℥iij.
Croc. ʒß.

Omnia trita simul atque benè mixta sublima l. △. post horas aliquot, exime flores, rursus alembicum impone, △m continuando per hor. aliquot (12.)

N. 1. *Alii* ℞. *mox initio Sulphur. pulv.* ℔. 1. ⊕ *icalc.* ☿ *ana* ℥v. *Aloës Thur. Myrrh. à* ℥ij. *Floresq́, cum novis speciebus 2. vel 3. vicibus sublimant. Senn. Inst. Paracels. volum. 1. p. 1046.*

N. 2. *Felicius procedunt, qui floribus Sulphuris jam factis, species solummodo admiscent. Vix enim quicquam citra combustionem ex gummatibus unacum Sulphure ascendet.*

N. 3. *Imponenda est materia per vices, si enim nimium imposueris, comburitur materia sufficitq́, 3. vel 4. digitorum crassitie, singulis vicibus imposuisse.*

Vires. *Efficaciores sunt quam simplices, tum exiccando, tum putredini resistendo.*

4. *Flores Sulphur. Saccharati.*

℞. Fl. Sulphur. misc. atque sublima cum Saccharo candido.

Vires. *Majus auxilium conferunt ad asthma, aliasque affectiones pulmonum, quam vulgares. Quercet. in Pharmac. rest.*

5. *Flores Sulphur. albi.*

℞. Sal. Nit. purificat q. v. liquescat in ✠, postea injice per vices Sulphur. pulverif. [*ut in Lapidis prunellæ præparatione*] idque tamdiu, donec Sal. Nit. in ipso igne coaguletur. Ignem postea auge, operculatoque ✠bulo etiam △ supra accende, idque continua, horis duabus.

℞. Ergò hujus Sal. Nit. fixi, p. 1.
Sulp. Elect. ij.

Misce optimè & sublima △ Arenæ.

Vires. *Lacti Sulphuris, viribus ac potestate æquivalent. Sen. Inst. Tentzel.*

6. *Flores Sulphur. Corallati.*

℞. Corall. ℔. 1. Fl. Sulphur. ℥iv. tere minutissimè & misce: sublimaque ut dictum ▽m profluentem seorsim primo collige dein flores.

N. *Sulphur sic secum trahere dicitur subtilissimam Coralliorum substantiam.*

Vires. *Habentur præstantiores quàm vulgares Sulphuris flores, & si ex his Balsamus fiat Sulphuris, optimus pulmonum Balsamus perhibetur.*

7. *Flo-*

7. Flores Sulphur. benzoinati

Fiunt duobus modis: Vel ſublevando ☓☓ omni horâ interea dum ſublimantur flores Sulphur. & in cucurb. ℥j. pulv. benzoini projiciendo, vel collocando flores jam factos in patinam terream vitreatam, in cujus medio ſcutella Terrea promineat, cui inditur ferrum incenſum igne, moxque injiciuntur particulæ benzoini, contegitur patella, ut fumus flores reverberet, ſicque iteratur ferri accenſio, & benzoini projectio, donec ſit ſatis, quo facto teruntur flores Sulph. cum floribus benzoini exaggeratis, ſervanturq; tanquam odoris jucundi, majorumque virium

II. PRÆCIPITATIO.

Unde.

Lac Sulphuris.

Lac Sulphuris, Magiſterium Sulph. eſt, ſeu præcipitatum.

N *Aliis dicitur cremor Sulphuris, aliis Butyrum.*

Paratur autem 1.

℞. Fl. Sulphuris, p. 1.
Salis Tartari, p. iij.

Pone in vitro oris capaciſſ. (ſive in olla fictili) in arenam collocato, affunde ▽ ad eminent. ſex digitorum ita tamen, ut quarta pars vitri ſit vacua, hinc bulliant, ut Sulphur ſolvatur, [quod 5. vel 6. horis fiet,] ſpatula lignea continuò agitando, donec ferè omne Sulphur ſolutum ſit, liquorque rubeus appareat. Hinc filtra calidè per chartam Emporeticam, ac effunde confeſtim vinum auſteriuſculum, [alii ☓,] lentè, celeri tamen lapſu, tamdiu donec colorem lacteum acquirat, qui ad fundum paulatim ſecedit, nomine lactis: Lac hoc ad fundum præcipitatum, affuſo liquore collige, ablue ▽a & exicca, vel ſi placet, antequam plane exiccetur, miſceatur cum ▽ cinam. vel alia appropriata, ut fiat inſtar pultis vel lactis, &c.

N. *Si ▽ bulliendo evaneſcit, affundatur alia, ſed fervida.*

2. *Modus compendioſior.*

℞. Tart. & Sal. Com. Sulphuri liqueſcant in ✠o per d. ſimul liquefactis affunde aliquid aquæ calidæ, mox affunde in patinam ▽ calida plenam & ſtatim filtrentur, affundaturque paulatim vinum; ſic totus liquor albeſcet atque lac ad fundum præcipitabitur.

N. *Quercetanus diſſolvit flores Sulph. in oleo Tart. diſſolutionique affundit ✠ præcipitaque, &c.*

Vires. *Balſamum eſt pulmonum acvelut △ conſumens & exiccans. Exhibetur igne utiliter his qui moleſtantur Catharris, fluxu Capitis, Aſthmate, Phthiſi, Tuſſi, Colica, &c. Promovet expectorationem intercipit defluxiones ad articulos, ventoſitates ventriculi ac inteſtinorum præcavet ac diſcutit.*

Doſis, *Tantum pulveris miſcetur, ut vehiculum albicante calore tingatur, daturque mane & veſperi cochl. 1. Vehiculum ſit appropriatus liquor, Aqua*

qua scil. Cinamomi, Melissæ, ▽ &c.

N. *Quercetanus exhibet* ℥j. *procathartico.*

3. *Lac Sulphur.*

S. Closs.

Coque in cacabo ferreo ♆ part. ij. Sulphu. pulver. part. 1. cum maxima quantitate aq. donec partes 3. aq. sint consumptæ, ruboremque contraxerit instar sang. ex Sulphure dissoluto, coletur calidè per manicam refrigerari permittatur, deniq; præcipitetur ⊡ calente, & decantato lixivio Lac. 10. aut 12. aq. calidâ dulcoretur.

Vires. *Eadem quæ lactis Crolliani, verum quia interdum fallit, parumve præcipitatur, hic modus infallibilis adinveniendus fuit.*

III. DESTILLATIO.

Unde.

1. *Spiritus Sulphur.*

S. Clossæi.

Eligatur Sulphur. Leodiense coloris virescentis minoris tubi sive magnitudinis (Galli vocant du soure verda pedinis (Galli vocant du soure verda pedinis) tale enim per se luculenter ardet, locetur per magdaleones in scutellâ intus & extus vitreatâ, accendatur ad candelam, ut guttulæ liquati Sulphu. & ardentes, alios magdaleones incendant, huic scutellæ Campana ex arte appendatur; ita ut verticem illius flamma non attingat, nec etiam nimium distet, (gignitur enim hoc oleum ex reverberio flammæ subvolantis contra aliorum opinionem) alias flores acidos habebis, perge in substituendis scutellis, donec satis ∽us campanarii habeas. Ex ℔. 1. Sulph. nancisceris ∽us ℥j.

Spiritus s. Oleum Sulphuris, per C.

Habendum est vas vitreum latum paropsidis vel patinæ instar, è cujus medio surgat meta, [tripus vel aliud aliquid metæ vices supplens] supra metam concha vel ✠bulum statuatur Sulphure repletum. Desuper campana suspendatur vitrea, ea distantia ne flamma illam attingat; sic fumus ex Sulphure accenso ascendens in campana condensabitur, condensatusque ex campanæ oris in suppositam patinam decidet.

N. 1. *Si conclave fuerit clausum, locusque ac tempus humidum, major olei quantitas colligitur.*

N. 2. *Utile est campanam, initio madefacere.*

Alius modus.

Idem Oleum per retortam tubulatam destillari potest.

Nimirum.

Retorta tubulata, vel quæ inpostica parte tubulum habeat, in fornacem collocetur, eique recipiens ▽æ mensura adimpletum, ut in Clisso, sine luto adaptetur. Postea ubi incaluit Retorta frustula Sulphuris partitis vicibus injiciantur, & post singula frustula injecta tubulus claudatur: Spiritus postea seu Oleum in MB ab ▽ separetur & rectificetur.

N. *Si prorsus aërem denegaveris, fine frustraberis, id quod mihi accidisse scias, qui lactescentem liquorem loco Spiritus obtinui, omnis aciditatis expertem.*

Vires. *Spiritus Sulphur. ut ferè nihil aliud est, quam spiritus ⊕-i, ita & easdem cum ipso vires obtinet. Insuper est & contra Pestem, Asthma &c. utilissimeque extrinsecus adhibetur in procidentia ani si illius pauxillum cum ∇, v. gr. plantaginis miscetur, & spongia hoc liquore madefacta locus affectus tangitur.*

Vide Senn. Inst. Beguin. Gluckrath. Tentzel.

N. *Ex residuis fecibus si in copia collectæ fuerint, Sal elixiviari poterit.*

3. *Spiritus Campanarius facillimus S. Closs.*

℞. Sulphur. viridis vel alterius pulveris. ℥iv. ~us Sal. Nit. vel ~us ex Sal. Com. & ⊕ compositi (vide supra cap. 21.) ad supereminentiam 4. digitorum transversorum, ~a ex ♉ in ⊏ subtus & supra positis ad ultimam usque guttulam. Cohobetur 6. aut 7. (quo plus, eò melius) Reperies in ♉ ultra ℥ij. ~us ejusdem amaroris, naturæ, facultatisque cum Campanario, viribus ~ nitrarii haud imminutis.

N. *Etsi ad siccitatem videatur secretum fuisse menstruum, nihilominus Sulphuri inhæret Sal causticum, quod dio expositum in ~um Sulphuris resolvitur, novo quotidiè succrescente, nec à Campanario ullatenus differente.*

3. *Aqua acida seu aciditas, vel Phlegma Sulphuris.*

Aqua acida Sulphuris appellari potest liquor ille acidus, qui in sublimatione florum, initio (parcè tamen) extillat.

Vires easdem cum spiritu præcedente obtinet, verum quia minus efficax, raro in usum venit.

5. *Aqua seu Ens Balsami Sulphuris.*

℞. Aquam acidam, quæ extillavit in sublimatione flor. Sulphur ⊕-tor. rectifica & conjunge in MB bullienti, cum ∇ acida quæ extillavit in sublimat. flor. Sulphur resinatorum.

N. *Hæc ∇ (quæ lactei coloris) seorsim colligenda est, ne misceatur cum oleo subnigro, quod subsequi solet.*

Usus idem qui florum, in peste, febribus, colica, obstructionibus ac aliis affectib. pulmonum. *Croll.*

6. *Ol. Sulph. Balsameum.*

Balsamo Sulphuris Sal tostum adde atque per Retortam destilla. *Sen. Inst.*

7. *Ol. Sulphur. Linatum.*

℞. Sulphur citr. [℔. 1.] maceretur & solvatur in Ol. Lini, (℔. 1. ß.) & fiet massa concreti sanguinis instar. Refrigerata materia destilletur per Retortam & prodibit Oleum rubicundissimum.

N. *Alii addunt ⊕-i calcinat. ℔. ß. Mil.*

Vires. *Prodest ad ulcera ac bubones pestilentiales maturandos.*

9. Ol.

9. *Ol. Sulphuris aureum.*

℞. Sulphur aliquoties liquefacti & in ▽ effusi ℔. pumic. ℔. ß. misc. ut fiat massa ac destilla lento △. [N. *ne des ignem inferius, sed supra & ad latus,*] sub fine auge ignem, & extillat oleum instar ⊖.

Vires. *Exhibetur utilissimè in Cachexiis obstructionibusque viscerum, præservat à peste. Clar. D. D. Iohan. Tileman. P. Profess. Marpurg.*

10. *Ol. Sulphuris rubeum.*

℞. Sulphur, ℔. 1. ♆. ℔. ij. per Retortam pelle.

Vires. *Itidem maxima est utilitatis in bubonibus pestilentialibus maturandis.*

11. *Oleum Sulphur. verum S. Closs.*

Resolve ℥ij. Sulphur. tusi in ℔ ß. spiritus thereb. clari, id quod fiet intra ♂ super ⫬, solutionem rubentem decanta, alium affunde, digere, separa inclinationem, feces (quæ erunt perpaucæ) abjice. Tincturas ♀a △ Arenæ lentissimo ex magna ♌, donec ferè omnem ♒um thereb. recuperaveris. Guttulis autem rubris apparentibus mutetur recipiens & △ paulatim augeatur, egredietur Oleum coccineum cum fœtore intolerabili, qualis est latrinarum, ultimò ♌ ferè incandescente, spissum & obscurè nigricans. Hoc rectifica & separa à ♒u thereb. superstite. Oleum autem vase clauso digere per mensem in MB, ubi fœtorem deponet, evedetque verus Pulmonum balsamus.

Vires. *Est egregium Vulnerarium intrò sumptum, curat ulcera interna, resistit suffocationi matricis, pesti, colicæ, catarrhus fluentibus, asthmati, empyemati, urinam provocat. Dosis gut 3. in syr. conven. vel ovi vitello.*

IV. INFUSIO.

Unde.

1. *Balsamus Sulphuris Terebinthinatus, seu Rubinus Sulphuris.*

℞. Fl. Sulphuris ⊕t ℥iij. Spir. Terebinth. ℥vi. vii. Digerantur in vase vitreo, donec solvatur Sulphur & spiritus Terebinthinæ rubicundus reddatur. Hinc decanta ac serva.

N. *Quod si hunc Balsamum à suo solvente, seu spiritu separare volueris, affunde ▽ & destilla, sic spiritus una cum ▽ extillabit, relicto Balsamo in fundo.*

Vires. *Excellentissimam Medicinam præbet contra Phthisin, quippe valet ad ulcera pulmonum consolidanda, præservatâ peste, aliisque morbis contagiosis: inservit quoq; Tinctura Sulphuris, vide infra.*

Dosis à g. 4. ad 7. scil. si à suo solvente separatus sit, vel ad g. 20. cum suo solvente. Quercet. in Pharm. rest. Hartman. in Pract. Sen. Inst. Beg. &c.

2. *Balsamus Sulphuris compositus, Balsamus vitæ.*

℞. Flor. Sulph. ℔. 1. Myrrh. ℥iij. Aloës succotr. ℥ij. croc. ℥ij. pulverisa ac digere cum ♒tu Terebinth. ad eminent. digit. 2. affuso, decanta.

 Vires.

Vires. *Efficacius operatur quam simplex.*

3. *Balsamus Sulphuris ad externa qui Rulando adscribitur.*

℞. Fl. Sulphur. vel Sulphur. pur. ℥j.
Ol. rapar. express. vel nucum ℔. ß.
Vini generosi ℥ij.

Macerentur ♂ 8. ▽ e lento. aliquoties agitando. Postea coquantur lentè ad vini consumptionem. Tandem cola & serva usui.

Vires. *In variis morbis à Rulando Balsamus hic adhibitus est. Vide ejus* II. *Cent. 92.*

N. *Balsamum Rulandi aliter describit Untzerus tract. de Tartar. Vide & Balsamum Sulphuris ⊖-latum in Angel. Sala tract. de ⊖-lo.*

4. *Tinctura Sulphuris.*

Postquam à Balsamo ⌒ Terebinth. separatus, fuerit [*modum separandi habes in Balsamo*] affunde 🜄 & extrahe 🜄 in MB, & habebis Tincturam; digere atque à fecib. subsidentib. decanta.

Vires. *Praestantiores affectus habet quam Balsamus.*

Dosis gutt. 3. 4. &c.

N. *Extrahit quoque ex sulphure crudo Tincturam citrinam 🜄 optimè rectificatus.*

5. *Tinctura Sulphuris S. Closs.*

Infer in candens tigillum per cochlearia mixturam ex Sal. Nit. ℔. j. Sulphur. pulver. ℥iv. comburantur △ forti, donec strepitus cesset, & in massam rubram mixtura denotata compingatur, cui in pulv. redactae Spiritus Vini Tartarisatus affundatur, extrahaturque Tinctura.

Vires. *In peste, febribus, scorbuto, obstructionibus hepatis, pulmonūq; morbis.*

Dosis gutt. 8.

6. *Alia Tinctura.*

Fac Capitellum ex Sal. Nit. in aqu. soluto, in cujus ℔. VI. bulliat per 24. horas Sulphur pulver. ℔. j. filtretur liquor rubeus, & praecipitetur cum aceto, in quo decoctum fuerit ⊕ ex ⊖-lo. In fundo residebit pulvis scarlatinus, è quo tinctura modo superius tradito, vel per ⌒um thereb. extrahenda venit.

Est S. Closs.

7. *Crystalli ex Tinctura Sulphuris.*

Postquam per ⌒um thereb. & 🜄 tinctura fuerit prolecta, ut dicitur artic. 4. p. 166. abstrahendus est 🜄, dum restitet tantùm pars tertia illius, quae in cellâ collocatur, ubi nascuntur crystalli, in quibus residet Q. Essentia Sulphuris, dissolvantur iterum in alio 🜄, & denuò coagulentur, quò magis ac magis ab odore gravi immunes reddantur.

Dos. g. 4. in liquor. appropr. tabellis electuar.

8. *Sal Sulphuris.*

Vel fit ex ⊕ ⌒us Campanarii, de quo vide Keslerum artic. 54. Centur. 1. vel ex carbone nigro levi & foliato Sulphure post extillationem Olei veri (vide praecedentem pag.) residuo, hoc

hoc △ miti reverberandum est ad albedinem.

Uterque modus parum Sal. Com. prabet, sed efficax adversus verminationem remedium.

9. *Essentia Sulphuris.*

℞. Miner. Sulphuris q. v. affunde 🜄. (ex ⊕ & Sal. nit.) solve, quoad poteris. Hinc abstrahe solutum ad siccitatem, edulcoratumque roverbera ad rubedinem saturatam. Hinc extrahe Tinct. cum 🜅, digereque donec Ess. Sulphuris à 🜅 separetur instar olei, fundumque petat.

Vires. *Magnarum est virium ad arcendam putredinem.*

Dosis gutt. 6.

N. *In hac Sulphuris Essentia si Myrrha, Aloë, aromatavè infundantur, atq, Tinctura NB extrahatur, dicitur Balsamus mortuorum.*

Basil. in repet. Lap. Ph.

V. LIQVATIO.

Sublimatur Sulphur in sublimatorio sat alto △ forti, sublimatum expone liquationi in cella, aliquamdiu, *Basil. d. l.*

CAPVT XXIX.

De Bitumine ac Ambra Grysea.

Bituminis nomen generaliter denotat quodcunque minerale pingue. Unde & diversas sub se species comprehendit. Ambram scil. Succinum, Sperma ceti, tum quoque Bitumen in specie sic dictum; Naptham & Petroleum; Carbonem petræ & Gagaten. De quibus sigillatim brevibus.

De Ambaro.

Ambarum Ambra, sive Ambara generaliter duo bituminis genera denotat, quorum unum, Ambræ nomen communiter retinet, & ad differentiam alterius, Ambra grysea dicitur Alterum, Succini nomen assumpsit, de quo loco sequenti.

N. 1. *Est & Ambra nigra, de qua maxima est Authorum inter se dissensio. Sunt enim qui vera ambra nativa speciem faciunt, qua reliquis sit imbecillior; Alii factitiam statuunt ex moscho, Zibetta, ligno aloës styrace & ladano. Alii Gagaten, sub titulo ambra nigra vendunt. Alii succinum colore ad nigrum vergens.*

N. 2. *Est & ambra subalbida, i. e. Sperma ceti.*

Ambra Officinarum bituminis quoddam genus est, ex fontibus ac alveis maris ad littus eructatum. Germ. wolriechend Amber.

Optima censetur Grysea (seu coloris cineri) à sordib. purgata, odorata, lævis quæque acu perfossa succum pinguem resudat. Improbatur

 nigra-

nigra, candida valdè, utpote dubio procul adulterata.

Factitia facilis cognitu est, odore scil. (quo res, ex quibus confecta est, prodit) tum quoque colore (quo plerumque nigra est) adde quod ▽ imposita citius mollescat, quam nativa. Vide Hernandez.

Vires. *Calefacit, siccat, resolvit, cor cerebrumque roborat, spiritus vitales ac animales sulphurea sua ac suavi exhalatione suscitat reficitq; Unde haud rarus illius usus est in globulis illis fragrantibus ad infectum aërem corrigendum, spiritusq; ab infectione tutandos, formatis; quos globulos inde Poma Ambræ vulgus appellat. de quib. l. 2.*

PRÆPAR.

1. *Essentia Ambræ.*

℞. Ambr. gryf. p. 1. Ol. amygd. d. p. ij. impasta, ac digere ♂ aliquot postea exprime: Expressioni affunde ▽ rectificatiss. digere ac destilla per arenam. Sic elevabitur cum ▽ Essentia quoque Ambræ, relicto oleo amygdal. in fundo. Abstrahe igitur ▽ leni calore, ad consistentiam olei.

Dosis g. pauca.

2. Species Diambræ, *vide in D.*

3. Poma Ambræ, *vide lib. 2. c. 75.*

4. *Ambra Essentificata.*

℞. Ambræ gryf. opt. part. VIII.
Mosch. odoratiss. p. 1.
Sacchar. albiss. p. ſ.

Omnia pulverisata cum Spiritu Rosarum ardente terantur optimè diutius, sæpius aliquid de Spiritu rosarum affundendo, attemperando & rursum reponendo, utque siccescat. Hinc rursus ut prius teratur, & servetur.

Vires. *Omnium viscerum confortativum maximum est inprimis vim procreandi promovet. Dosis instar pisi minoris in Vino vel alio liquore. Hartm. in pract. & in Croll.*

N. *Flores Ambræ habet Keslerus sub nomine glebæ bituminosæ.*

CAPUT XXX.

De Succino.

Succinum nihil aliud est, quam Succus bituminosus, seu Resina terræ & arborum vetustarum optimè digesta, exinde in mare traducta atque ibidem præcipuè concreta.

N. *Dum bituminosa illa substantia adhuc liquida est; varia sese involvere solent, ut muscæ, formicæ, &c.*

Dicitur Arabicè Ambra citrina, Electrum, Chrysolectrum, Carabe; Glessum, Resina terræ, Paracelso) **Agstein / Bernstein / Gentar.**

Delectus.

Succini genera etsi pluria vulgo numerantur, album scil. ſ. flavum, & nigrum;

nigrum; attamen non nisi duo Officinis nostris eo nomine veniunt. Album scil. & flavum seu Citrinum; nigrum enim non datur nisi particulis, ad nigredinem aliqualem inclinantib. id nominis imponere velis. Utrumque quamvis laudibus suis haud destitutum sit: Attamen præstat album, utpote magis digestum. Eligendum id ipsum candidum, syncerum, suave fragrans. Huic succedit flavum, quod præstat pellucidum, quodque præ aliis attritu, suavem halat odorem, nigrius enim (quod nonnulli succinum nigrum, alii ambram nigram faciunt,) vilius est. Flavum ad albedinem reduci potest hoc modo.

℞. Succin. flav. e. gr. ℔ I. pone in cucurb. terream validam, superadde salis marini (si eo cares,) salis gemmæ, aut salis commum. opt. ℔ ij. superfunde aquæ pluvial. q. s. ad solvendum salem: quo soluto, insuper affunde recentem ▽ fluvial. ebulliant superimposito Alembico cæco, (ne ▽ subito exhalare possit, non tamen firmiter cucurbitæ agglutinato:) ☍ 14. vel donec coctione illa album evadat.

N. *Ne ▽ deficiat, identidem, alia fervens superadjicienda erit. Hartm. in Croll.*

Vires. *Calefacit, exiccat, roborat, adstringit leniter, capiti ac utero imprimis dicatum est. Hinc adhibetur utiliter in Catarrhis, Epilepsia, Apoplexia, Lethargo, Vertigine, Suffocatione ac Inflatione matricis, profluvio sanguinis ac seminis, quod ad naturalem statum reducit: In fluore albo mulierum. Caterum globuli succino ad oculorum defluxiones miro successu auxiliari dicuntur, annexi occipitio. Iidem etiam collo gestati prapediunt, ne destillationes in guttur ferantur. Baptist. Port. Matthiolus.*

Usus. *Pracipue albi, tam internus, quam externus esse potest. Interne exhibetur ad ℥j. usque.*

N. *Alii commendant pro amuleto in peste, si eo pulsus sape fricentur.*

PRÆPARATIONES.

1. Præparatio. 2. Solutio seu Præcipitatio. 3. Destillatio.

I. PRÆPARATIO.

Unde.

Succinum praparatum.

Præparatio Succini vulgari modo fit, cum ▽ appropriata lævigando.

N. *Quercetanus in Ph. rest. c. 26. miscet Succ. pulv. cum 🜄, hunc desuper accendit, continuo agitando, & hoc 4. repetit, tandem humiditatem △e separat residuum Succinum pulverisat, & servat pro usu.*

Vires. *Eadem qua supra.*

II. SOLUTIO & PRÆCIPITATIO.

Unde.

Ma-

Magisterium, Extractum, Tinctura.

℞. Succini pulverif. q. v. affunde 🜄 rectificatiff. solve, decanta, abstrahe in MB, vel præcipita cum ▽ font. & remanebit in fundo Magisterium.

N. 1. *Paracelsus.*

℞. Carab. q. v. affundit circulatum, digerit in ♃ ribus ♂ ♇ (6.) Hinc abstrahit ac cohobat, idque toties donec in fundo ☋ appareat, *lib. 5. Archid. p. 81.*

N. 2. *Dici quoque potest Tinctura, si in forma liquidiuscula adhuc adservetur.*

Vires. *Magisterium hoc, ut nihil aliud est, quam pars purior ac resinosa, à crassioribus, sola solutione separata, ita easdem cum succino efficaciores tamen operationes obtinet.*

Aliter.

℞. Succinum pulverisatum & parum tostum, affunde ⋇ ac extrahe, Extractum præcipita cum Spir. ⊖i.

Vires. *Sudorificum est ac diureticum.*

Magisterium Succini dulce fixum.

℞. Succin. alb. pulverisat subtiliss. q.v. affunde ⋇ ad eminent. 4. digit. ebulliant in arena aliquot dies (si evaporet, affunde novum) ut rubescat ⋇. Hoc filtra & abstrahe, sic manet magisterium in fundo. Hoc solve in ▽ (rosarum) filtra & abstrahe, idque vice tertia, tandem præcipita cum Spir. ⊖i vel succo citri.

Vires. *Sudoriferum est insigne, admodumque conveniens in morbillis, pleuresi, confortat cor, &c.*

Dosis à g. 6. ad 12.

N. *Ita etiam paratur Magister.*

III. DESTILLATIO.

Destillatio exhibet oleum, Phlegma, Spiritum ac Sal: perficiturque vel sine liquore, vel cum liquore affuso, per cujus virtutem scil. aliquantulum digeratur ac solvatur.

N. *Oleum non ascendit, quamdiu aqueum adfuerit vehiculum, ideoque si oleum expetatur, sine ▽ destillatio peragi potest.*

E. gr.

℞. Succin. grossè triti, q. v. e. g. ℔. ij. vel ℔. iij. possunt & silices contusi addi.) destilla per ⊶m vitream, terreamvè igne gradato & caute adhibito: Extillabit primo phlegma, postea oleum subtilius, tandem crassius, Salque volatile parietibus adhærescit. Hæc singula si libet seorsim suscipe.

N. 1. *Alii digerunt primo Succinum cum aqua, (sic Crollius cum ▽ rosacea) hinc destillant. Verum dixi oleum non ascendit, priusquam humiditas aquea consumpta fuerit, protrahitur itaq;*

nimium labor citra utilitatem, quæ sit alicujus momenti.

N. 2. *Alii succinum optimè terunt, ut sit instar farinæ, hanc miscent cum cinere optimè elixiviato, destillantque igne adeo leni, ut intra momenta 20. vix guttula decidat. Sic eliciunt oleum album penetrantissimum, quod seorsim colligunt, mutato, cum flavum apparere inceperit, recipiente.*

Hactenus olea ac spiritum confusim, destillando adeptus est; itaque destillatione seu rectificatione ulterius ea separare ac rectificare poteris.

℞. Oleum omne vel singula seorsim, infunde in cucurbitam, cum f.q. aquæ, addendo nonnihil Sal. Com. ac destilla per MB vel per vesicam.

N. 1. *Alii affundunt oleo rectificando Acet. destill. digerunt & destillant.*

N. 2. *Si oleum illud crassius una cum ✠ super ☉ restitans rectificetur, oleum extillat primo instar ▽æ limpidissimum quod subsequitur, subflavo colore praditum est.*

Hinc extant

PRÆPARATA.

Officinalia.

1. Succinum præparatum; fit ex albo, l.a. cum aqua.

2. Magisterium seu præcipitatum, *vide supra Præcipitatio.*

3. Phlegma. *In destillatione collectum* (sed rarò.)

4. Oleum succini albi.
   1. rectificatum.
   2. non rectificatum seu fœtidum.

Oleum succini citrini.

5. Balsamus fit ex succini 1. Magisterio seu Extracto duriusculo. 2. Oleo, & 3. Sal. com. quæ excipiuntur Oleo nucistæ expr. præparatio.

6. Pilulæ de Succino v. l. 2.

7. Trochisci de carabe Aug.

8. Crystalli rufi & Sal volatile album Succini describ. à Kesl. centur. 3. artic. 12.

CAPUT XXXI.

De spermate ceti.

EST & aliud genus Bituminis, quod Sperma Ceti Officinæ vocant, alii Ambram subalbidam, alii florem maris seu salis veterum interpretantur, Germ. Walroth.

N. *Colligitur in mari, cui ceu spuma supernatat. Cujus autem originis sit, nondum inter se Authores conveniunt. Sunt enim qui esse semen volunt à Balena seu Ceto emissum, sed malè, invenitur enim in locis, ubi ne balenæ unquam deprehensæ sunt. Sunt ergò alii qui florem*

salis à Veteribus descriptum, nominant, adeoque spumosum quid salis marini perhibent. Verum & hi hallucinantur, primum quod cum veterum flore salis, qui ruber & liquidus describitur, minimè conveniat. Secundum, quod sit citra vim absterforiam & salsam, quam spuma salis utrique referret. Verisimilius ergo videtur, uti in reliquis Regnis duobus vegetabilium scil. & animalium excrementa suppetunt pinguia: Ita & in Regno Macrocosmico. Et hujus speciem esse pinguedinem hanc furfurosam, productam, vel exhalatione terræ sulphureæ, mari communicatâ, vel ex sulphureis particulis marino sali immixtis, quæ agitatione fluctuum congregatæ, & in pinguedinem coactæ sint.

Eligatur candidum, pingue, recens, non rancidum, &c.

Vires. *Humectat, resolvit, anodynum est, proin vulgaris usus in coagulati sanguinis resolutione à casu vel similiter contracti. In torminibus colicis sedandis, ut & in torminibus ventris infantum mitigandis. In tussi tartaroque pulmonum demulcendo.*

Dosis à ℈j. *ad* ʒj. *vel* ʒij.

Extrinsecus sunt qui cicatricibus exanthematum illinunt, ut carne eas repleant.

CAPUT XXXII.

De Asphalto, Naphtha, Petrolæo, ac oleo Terræ.

ASphaltos { Vera de qua hic / Subftititia, Asphaltos Officinarum, *de qua lib. 4. Pissaphaltum.*

Ἄσφαλτος, ἄσφαλτον est Bitumen, (sevum, resina,) Macrocosmi, picis instar durum, &c. Supernatare primum aquis conspicitur, seu lacubus, hinc ad littora propulsum concrescit, densatur, tenacissimumque redditur.

Præfertur reliquis Judaicum Bitumen, quod mortui maris) ἀσφαλτίτις propterea dicti,) genitura, German. Judenpech.

Ejus verò probatio est, ut purpuræ modo splendet, (scil. in nigrore) sitque ponderosum & validum odorem vibret, nigrum autem & sordidum, vitiosum est.

N. 1. *Quia rarissimum est, nostratibus ejus loco Pissaphaltos in usu est, quam vide lib. 4.*

N. 2. *Oleum illius* ℞*atur ut Succini.*

Naphtha est colamen bituminis Babylonii, consistentia liquidum, ignis rapacissimum.

N. *Nec & hæc nostratibus usitata, sed oleo ejus Petrolæum usurpare solent.*

Petrolæum, Oleum Petræ, Stein-öle /

öle / est liquamen (axungia Macrocosmi,) pingue, liquidum, è petris & saxis effluens.

Vires. *Calfac. & sic. tenuium partium est, digerit, & resolvit, cerebro ac nervoso generi confert.*

N. 1. *Petrolæum in Italiæ regione Mutinensi stillat candidum & ruffum. In Sicilia fontibus innatat. Apud Mejanum pagum in tractu Parmensi album est. Babylonicum autem in suo fonte flagrare dicitur, secus Italicum.*

N. 2. *Rectificatio Petræoli fit in Capella vacua, ita habebis limpidissimum* ~~m, *& infundo* ~ *vernicem seu Colophoniam nigram, solidandis vulneribus aptissimam. Spiritus autem pernionibus ulceratis confert, nervosque illitu cum* 🜄 *roborat.*

Oleum terræ oleum est pellucido-rubicundum, odoris fortis petrolæum æmulantis, sed gratioris.

Ante paucos annos nobis innotuit ex India orient. asportatum, ubi ex monte quodam effluere dicitur.

Vires. *Arthriditi vagæ maximo est solamini inunctum.*

CAPUT XXXIII.

De Carbone Petræ & Gagate.

CArbo Petræ, carbo fossilis (Steinkohlen.) Bituminis terreni genus est fossile, lapideum, friabile, nigrum.

Dicitur Carbo quod nonnullis, præcipuè Anglis, ut & nonnullis Germaniæ locis fomitem ignis præbeat. Aliis terra ampelitis audit, ast male.

De Usu ejus Medico nihil adhuc, quod addam, habeo, nullus tamen dubito, quin oleum inde elici possit ad maturanda ulcera, emolliendosque tumores aptissimum.

Gagates est genus terræ nigræ, lapideæ crustosæ, adeo bitumine prægnans, ut bitumen redoleat, & accensum picis verè modo flagret, nigerrimumque emittat fumum.

Dicitur Gagates à Gaga Fluvio Ciliciæ, in cujus faucibus olim solùm inveniebatur. Hodierno autem tempore & in Germania frequenter eruitur. Differt à carbonibus fossilibus, quod hi nec flammam emittant, nisi follibus excitentur, nec bituminis odorem spirent. Gagates vero igni admotus flagrat, odoremque bituminis exhibet.

N. *Sunt, qui succinum nigrum vocant; cum succinum revera non sit, quippe crustosus gagates est, succinum leve. Alii Pissasphaltum, sed malè, quippe hoc factitium quid est. vide lib. 4.*

Vires. *Emollit, discutit, Colicum morbum sanare creditur, si in pollinem redactus septem diebus continuis ad ℨj. usque* pro-

propinetur. Aëtius flagrantem in vino extinguit, idque cardiacis propinat.

PRÆPARATA.

Oleum in cinere ex retorta vitrea paratur ad modum olei ſuccini, ſed igne paululum vehementiori. Oleum hoc ſi libet, poterit rectificari, additâ aquâ ſimplici.

Vires. *Commendatur Epilepticis, Maniacis Paralyticis, Spaſmicis, Tetanicis, Arthriticis, ab utero ſuffocatis, naribus illitum.*

Serius transmiſſum inſerendum ſupra,

Ad pag. 320. lib. 3. capite 2.

Eſt & genus terræ exoticæ, colore purpureum, punctulis albis intertextum, ac ſi ſitum contraxiſſet, ſapore auſteriuſculum, maſticam liqueſcens, ſubdulcemque poſt ſe relinquens ſaporem; CATECHU vocant, ſeu TERRAM JAPPONICAM. *Hujus uſum perhibent celebrem in exiccandis catarrhis, capiteque roborando, ſi in ore detineatur.*

Particulam *hujus* obtinui à Pharmacopœo noſtrate curioſiſſimo Dn. Matthia Banſa.

Et ſic ad finem perducta eſt Mineralogia.

PHARMACOPOEIÆ MEDICO-CHYMICÆ, LIBER IV. SEU PHYTOLOGIA.

HYTOLOGIA est pars PHARMACOLOGIÆ, quę agit de plantis.

Classes Phytologiæ sunt 4. Prima enodat *alterantia primaria*, quæ sunt, *plantæ, harumq; membra*. Secunda, enucleat *alterantia secundaria*; uti sunt; *Succi, Olea, Resinæ, Gummi, resinæ, Gummata*. Tertia exhibet *purgantia primaria*. Quarta describit *purgantia secundaria*: utraque eodem modo cum prioribus accepta.

N. *Damus autem rerum quarumcunque* 1. *species usualiores ab aliis distinctas.* 2. *Nomina seu titulos, quibus Authores celebriores & famosiores eas rubricant, id est titulotenus inscribunt.* 3. *Tempus ac locum natalem.* 4. *Delectum.* 5. *Officinalia Nativa, i. e. quid de rebus singulis crudè officinale sit.* 6. *Vires.* 7. *Præparata usualiora, &c.*

Rubricas seu titulos unà cum authorum nominibus addimus, non modo ut eo facilius res quæsita occurrat, atque à reliquis suis speciebus destinguatur, sed & innotescat, quinam authores & quænam illorum scripta ad ulteriorem rei cognitionem consuli, adiriq; queant. Sunt autem Authores præcipui; eorumque scripta.

Amati Lusitani *Enarrationes in libros 5. Dioscoridis.*

Andreæ Cæsalpini *de plantis lib.* 16.

Augustanorum *Pharmacopœja seu Dispensatorium.*

Bartholomæi Carrichteri *herbarium Germanicum in* 8.

Caroli Clusii 1 *historia rariorum plantarum.* 2. *Libri.* 10. *Exoticorum.* 3. *Corollaria in Dodonæum Gallicè à se redditum, ut & in Garzian, Monardem & Acostam.*

Caspari Bauhini 1. *Pinax theatri bota-*

botanici. 2. *Notæ in Matthiolum.*

Castoris Durantis *herbarium in linguam Germanicam à Clariss. Petro Ufenbachio hujus Reipubl. Francofurtanæ olim medico celeberrimo translatum.*

Christophori Acostæ *historia aromatum & medicamentorum in Orientali India nascentium, qui est liber 9. Exoticorum Clusii.*

Eurici Cordi *Botanogalcum.*

Garziæ ab Horto *historia aromatum & simplicium aliquot medicamentorum apud Indos nascentium, qui liber est 7. Exoticorum Clusii.*

Hieronymi Tragi *herbarium seu libri 3. de stirpium usitatis nomenclaturis, &c.*

Jac. Theodori Tabernæmontani *historia plantarum germanica libris 3. edita.*

Joachimi Camerarii 1. *Hortus* 2. *Epitome Matthioli.* 3. *Matthiolus German. quem novis iconibus auxit.*

Joh. Baptistæ Portæ 1. *Phytognomica.* 2. *Villa.*

Joh. Fragosi *historia aromatum, fructuum & simplicium aliquot ex utraque India delatorum.*

Johan. Gerhardi *historia plantarum Anglica.*

Johan. Manardi *libr.* 20. *Epistolarum Medicinalium.*

Leonhardi Fuchsii *historia stirpium.* 2. *Ejusdem icones in* 8. 3. *Ejusdem de compositionibus medicamentorum.*

Matthæi Lobelii *historia plantarum, seu observationes & adversaria à Lobelio & Pena edita.*

Nicolai Monardis *simplicium Medicamentorum ex novo orbe delatorum, historia: qui liber est* 10. *Exoticorum Clusii.*

Ottonis Brunsfelsi *historia libris 3. comprehensa.*

Pedacii Dioscoridis *libri 6. de materia medica.*

Petri Andreæ Matthioli 1. *Commentaria in Dioscoridem.* 2. *Ejusdem Epitome in* 4.

Petri Belloni *observationes libris 3. expressa cum notis Clusii, cujus Exotericis subjuncta sunt.*

Prosperi Alpini *de Plantis Ægyptiis liber.*

Remberti Dodonæi *historia stirpium pemptades 6. seu libri 30.*

Valerii Cordi 1. *annotationes in Dioscoridem.* 2. *historia stirpium.* 3. *Dispensatorium.*

Et hi sunt Botanographi, quorum hac in parte fit mentio, omissis authoribus pharmacopœticis.

CLASSIS I.

De Alterantibus primariis, quæ sunt Plantæ, harumque membra, i. e. Radices, Folia, Semina, Cortices, &c.

I. *Abies.*

Abies { alba, ἐλάτη, hæc præfertur. rubra, πίτυς, Picea.

Alba inscribitur Abies, *Brunf. Trag. Matth. Cord. in D. Lob. Cast. Tab. Lon. Ger. Dod.* (cui potius Pica.) Abies alba & fœmina, *C. B.* 2. Germ. Thannenbaum/ weiß Thannenbaum.

Rubra insignitur, Picea *Brunf. Matt. Cord. in D. Lon. Lob. Cast. Tab. Germ.* Abies 1. & rubra, *Trag.* Abies *Dod.* Picea major prima seu abies rubra, *C. B.* Germ. roth Thennenbaum/ Fichte/ Fichtenbaum.

N. *Adeo conformes inter se sunt, ut nonnullis confundantur, differunt tamen, 1. quod folia Piceæ sunt nigriora, latiora, molliora, leviora, minus pinguentia, ramos circumquaq; vestientia. 2. quod Cortex Picæ sit nigrior, tenacior: abietis albicantior, fragilior. 3. quod Piceæ rami ad terram flectantur, secus ac abietis, &* Matth.

Virent perpetua fronde, nisi quod mense Majo foliis pristinis decidentibus, nova subinde renascentur. Montibus gaudet saxosis.

Officin. Nat.

Cortex (sed raro) Coni & Resina.

N. *Innascitur & viscum abieti albæ, quod Plinii & Theophrasti (Stelin.) reputat Clusius.*

Vires. *Cortex exiccat, adstringit. Ususque est præcipui externi in ulceribus & ambustis.*

Coni (strobili Thanapffel/) *exiccant & adstr. Usus itidem sunt inprimis externi in inflammatione Epatis & aliarum partium (Epithema) in verrucis (cujus signaturam referunt) & clavis pedum abigendis (lotione.)*

Resina ab abiete duplex colligi potest, liquida & sicca. Liquida (lacryma, oleum abiegnum) colligitur ex tuberculis (seu ex Vomica) abietum novellarum sed pauca: Hæc officinis Terebinthinæ Venetæ titulo venit (de qua class. 4.) sed perperam, siquidem illa (abigena) acrior ac calidior sit. Sicca ex Abiete & Picea colligetur: Hæc uti Thus figurâ ementitur, ita & usum ejus æmulatur.

Præparata.

Oleum still. Fit ex ligno per descensum igne leni, sic extillat clarum.

N. *Rari est usus. Poterit tamen adhiberi in odontalgia, aliisque affectibus loco Terebinthinæ.*

II. *Abrotanum.*

Ἀπρότονον, ἀβρότανον, ἀβύτονον. Germ. Stabwurtz/ Girtwurtz/ Gertwurtz/ Gartentheil.

Est { mas, quod vulgariter nomen abrotani retinet, *& hujus loci est.* fœmina, Cupressus seu cyparissus hortulana. *Vide s. l.*

Loco gaudet temperato, præcipuè dum adhuc in ætate adoleſcente conſtitum eſt, coliturque in hortis.

OFFICIN.

Ex Abrotani maris variis generibus ſolum officinale eſt anguſtifolium majus: Hujus extant in officinis *folia* & *gemmæ* ſeu *ſummitates* collectæ Auguſto: huic ſuccedit minus ſeu Abrotanum humile.

Majus *inſignitur* Abrotanum mas, *Brunſ. Dod. Matth. Lob. Caſt. Tabern.* maſculum majus, *Cam.* primum, *Trag.* vulgare mas, *Fuchſ.* Abr. mas anguſtifolium majus, *Caſp. Bauhino.*

Minus *C. B. 6.* Abrotanum 3. *Trag.* odoratum, humile denſum, fruticoſum, *Lob.* humile *Tab.*

Vires. *Calf. ſicc. incidit, aperit, ſubaſtringit, extergit, validè diſcutit, reſiſtit putredini ac veneno, morſibus venenatorum animalium medetur, vermes necat, urinam movet, impetus hyſtericos diſcutit, regium morbum ſolvit. Extrinſecus uſus ejus famoſus eſt in oſſibus exiccandis, roborandisque, & quia pilorum ſignaturam ſummitates ejus æmulantur, ad alopeciam tollendam maximopere commendatur.*

PRÆPAR.

1. ▽ ſtillat. Ex foliis ac ſummitatibus.

3. *Vinum*: Veteribus in uſu fuit creberrimo, modò non item.

3. *Conſerva*: Ex ſummitatibus & flor. paratur, ut conſerva abſinthii.

4. *Oleum*: infuſarum ſummitatum in Oleum communi.

5. *Oleum ſtillatitium*: Ex ſummitatibus ſiccis.

III. Abſinthium.

Ἀψίνθιον. Ἀψίνθιον. *Arab.* Aſſinthium, Aſeneni, Seſurem Alhanlais, Barus, Buleigi Germ. Wermuth.

Eſt { Vulgare ruſticum noſtrate. { majus. *C. Bauhin.* N. 1. / humilius montanum. *C. B.* 2. } / Ponticum *Vide loco ſequenti.* }

Majus *inſignitur.* Abſynthium ponticum ſeu Romanum officinarum *C. B.* 1. Abſynthium *Matt. Cord. in Dioſ. Lon.* vulgare *Trag. Fuchſ. Lob. Caſt. Tab.* commune *Cam.*

Humilius: Abſ. ponticum montanum. *C. B.* 2. Abſ. montanum *Cam.* in *Matt.* ſeu Romanum *Tab.* tenuifolium ponticum *Galeno.*

N. *Vulgare majus, illud eſt quod paſſim naſcitur. Montanum in certis tantummodo locis provenit, eſtque humilius communi. Et hoc ſi haberi poſſit, eligere monet Tabernam.*

Florent Julio & Auguſto.

OFFICIN.

Ruſtici Abſinthii *Folia* ac *Summitates.*

Vires. *Stomachicum inprimis eſt, hinc hepaticum & ſpleneticum: calf.* 1. (*ad* 2.) *ſic* 3. *aper. atten. aſtringit, amarum eſt: hinc vermes necat, bilem educit,*

sit, crapulam discutit, sudorem ciet, febribus (præcipè tertianis) convenit.

N. *Capiti quia vapores crassos exhibet, pigritiem ac somnium inferre solet, minus tamen si prius per ▽ calidam trahatur leviterque exprimatur. Extrinſ. arcet Vigilias (temporibus ac plantis pedum impositum) confortat ventriculum, auditum acuit (suffitus aure susceptus,) &c.*

PRÆPARATA.

1. ▽. *ſtill.* Ex ſummit. & fol. recentibus.

2. *Spiritus.* Deſtillatur ex ſummit. ſiccis ▽ affuſâ fermentatis.

NB. Poteſt ad fermentandum Sal com. aut ſimile quid addi. *Senn. in Inſt.*

3. *Succus expreſſus ac inſpiſſatus.* Fit, ex ſummitatibus ſiccis in ▽ coctis.

4. *Vinum abſinthites.*

5. *Extractum liquidum, ſeu Tinctura,* cum Spir. vin. facta.

N. *Ejusdem efficaciæ Tincturam facili negotio aſſequi poteris, ſi ſummitatibus aquam vitæ affuderis parum accenderis atque hinc expreſſeris.*

6. *Conſerva.* Ex ſummitatibus paratur. l. a.

7. *Syrupus compoſitus.* Vide Diſpenſ. Auguſt. & Noriberg.

8. *Trochiſci de Abſinthio.* Vide Diſp. A. & N.

9. *Oleum infuſum* Ex omphacio, & ſummit. abſinth. cum Roſis. Vide D. Noriberg.

N. *Auguſtani addunt quoque ſuccum abſinthii.*

10. *Oleum ſtillatitium.* Cùm aqua ac ſpiritu deſcendit.

11. *Sal fixum.* Ex incinerata planta l. a. elicitur.

12. *Sal volatile.* Ex ſucco l. a. confici poteſt, quod raro in uſu.

N. *Sunt qui abſinthium hoc vulgare, veterum abſinthium ponticum eſſe velint, adeoque & Romanum.*

13. *Trochiſci de Abſinthio.* V. Diſp.

IV. Abſinthium ponticum.

Abſinthium ponticum Officinarum *C. B.* 4. 5. Abſinthium ponticum & tenuifolium, incanum, nobile. Abrotanum minus & 1. *Trag.* Abr. fœmina. *Fuchſ. Lon.* Abr. album *Cord.* Abſynt. ponticum. *Matt. Fuchſ.* (*in iconibus*) *Tab.* Abſ. tenuifolium. *Dod.* German. **Welſch Wermuth / Garten Wermuth / Römiſch Wermuth.**

Vires. *Epaticum eſt præ vulgari, Calſ. princ. gr. 1. ſicc. in princ. 3. minus amarum eſt, aſtringit, validеque incid. exterg. diſc. putredini reſiſtit, educit bilem per urinam, proin convenit in omnibus affectibus Epatis, veſicæ, bilis, ventriculi tormina ventris & uteri ſedat: minus commodè autem in mucilaginoſis affectibus pulmonum, inprimis ob aſtrictionem adhibetur. Extrinſecus diſcutit tormina ventris, adeoque & quæ partum ſubſequuntur: infantum vomitum compeſcit, &c.*

N. *Huic affinia ſunt, quæ & in locum ejus ſubſtitui cum commodo poſſunt, abſinthium ponticum repens, ut & abſinthium*

thium Nabathæum seu tenuifolium Austriacum. C. B. 4. *&* 5.

PRÆPARATA.

Præparata ejus raro pro usu extant, parari tamen possunt non secus ac ex absynthio vulgari. ▽ *stillat, spiritus, Succus, Vinum, Extractum, Conserva, Syrupus, Oleum infusum & destillatum.*

V. Acacia vera.

Acacia Dioscoridi frutex lignosus ac spinosus est, ex cujus semine maturo, ejusdem nominis succus exprimitur nigricans: ex immaturo; rubescens seu subfulvus. Et hic est vera veterum acacia, quæ Theriacam ingreditur, recipiendaque est, ubi acaciæ simpliciter mentio fit. Ex omnibus præstantissima perhibetur luteo-rubea odoris grati.

Vires. *Refrig. sicc. crassarum partium est, incrassat, astringit.*

N. 1. *Succus hic cum rarus sit, substituitur ut plurimum Acacia Germanica.*

N. 2. *Dat & aliam Acaciæ speciem arbuscula quæ G. Arabicum profert, sed minus usitatam.*

XI. Acacia Germanica.

Ἀγριοκοκκομηλέα. Prunus sylvestris, *Bruns. Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cast. Tab. C. B.* 1. *alias* Acantha, *Arab.* Schamuth, Schack Halepi. Germ. Schlehendorn.

N. *Primus sylvestris transplantatione diligentique cultura evadit hortensis, fructusque fert grandiores, quos Germani vocant* grosse Gartenschlehe.

Floret primo vere: fructum fert maturum autumno.

OFFICIN. NAT.

Flores pruni sylvestr. raro *Folia*, rarissimè cortices.

Vires. *Folia, fructus, cortices refrig. exiccant. gr.* 3. *astring. incrassant. Usus præcipuus est in profluviis alvi, Uteri. Extrinsecus in Gargarism. balneis uterinis.*

Flores. *Resolvunt, Renum sabulum educunt, compressiones cardiacas leniunt, pleuriticam radicem resolvunt, alvum laxant.*

N. *Acressit nonnunquam muscus, qui specifice herniis conferre dicitur.*

PRÆPAR.

1. *Conserv.* Flor.

2. ▽ *stillatit* Ex floribus elicita, MB.

N. *Alii cum vino destillant.*

3. *Syrupus:* fit ex multiplici florum infusione, ut rosarum.

Vires. *Purgat leniter, prodest in pleuresi, tussi sicca, renes expurgat, &c.*

4. *Succus seu Rob. prunor. sylvestrium solidius.* Ex fructibus exprimitur, inspissatur, inque taleolas formatus asservatur pro acaciæ veræ substitutione.

5. *Vinum.* Ex fructibus maturis exiccatis. Nim. contusi hi rediguntur in globulos ac in furno exiccantur. Hinc infunduntur.

6. *Fructus conditi.* Fiunt cum mellis, P. ij. & Vini p. j. l. a.

VII. Ace-

VII. Acetosa.

Ὀξαλὶς, λάπαθον, Acetosa Sawrampffer.

Est Acetosa.
- Major
  - hortensis rotundifolia.
  - sylvestris seu pratensis. *planta & hæc interdum folia habet crispa.*
- Minor arvensis.
  - Lanceolata arvensis.
  - Non Lanceolata minima.

Ex his officinis major sylvestris, *C. B.* 1. in usu est, de qua vox acetosa simpliciter intelligatur. Huic tamen nisi præferre volueris, substituere non citra rationem poteris, hortensem rotundi foliam.

Major sylvestris *insignitur* Acetosa pratensis, *C. B.* 1. Lapathum. 4. *Diosc.* Acetosa, *Lon.* major, *Cast.* Oxalis *Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lob. Tab.* Rumicis 4. genus. *Cord. in Diosc.*

Hortensis rotundifolia, *C. B.* 8. *insignitur* Oxalis rotundifolia, *Dod.* rotunda, *Tab.* sativa Franca rotundifolia rebens, *Lob.* Acetosa rotundifolia repens, *Cam.* Acetosa rotundis foliis, *Cam.*

OFFICIN.

Exhibent usui pharmaceutico: *Folia, Radices & Semen.*

N. *Radices asservantur excorticatæ,* Florent Majo, *turgesc. semine* Junio & Julio.

Vires. *Cardiaca inprimis est & Epatica: frigef. & sicc. 2. aperit, resistit putredini, appetitum excitat, choleram reprimit, sitim sedat, unde in febribus simplicibus ac pestilentibus usitatissima est, pracipue autem usu interno, hinc & externo adhibita.*

PRÆPARATA.

1. *Conserv.* folior.
2. ▽ *destill.* Ex foliis.
3. *Succus.* Ex fol. rec. exprimitur, clarificatur ac coagulatur.
4. *Syrupus.* Ex succo & sacchar. August. $\frac{1}{2}$. Norib. $\frac{1}{3}$.
5. *Conserv.* Ex fol. rec. & sacch. $\frac{1}{2}$. aut $\frac{1}{3}$.

VIII. Acetosella.

Trifolium acetosum, *Matth. Dod. Cast. Brunf.* Oxys, *Fuchs. Cord. Cam. Tab.* Oxytriphyllon, *Trag.* Lujula, Alleluja, *Lon.* Trifolium acetosum vulgare, *C. B.* 1. Buchampffer/Sawrklee/Guckgugsklee.

Estque
- floribus albis.
- floribus luteis.

Floret Aprili ac princip. Maji. Locis gaudet nemorosis & arenosis.

OFFICIN. NAT.

Folia acetosellæ albæ.

Vires. *Cardiaca & Epatica est singularis, acetosa vires nisi superans saltem æmulans, adeoque æstum febrilem mitigat, sitim sedat, &c.*

N. *Ace-*

N. *Acetosella Lonic. est acetosa arvensis lanceolata.*

PRÆPAR.

1. *Conserv.* Folior.
2. ▽ *stillat.* Ex foliis.
3. *Syrup.* Ex succ. & sacchar. $\frac{1}{2}$ aut $\frac{1}{3}$.
4. *Conserva.* Ex foliis.

IX. Acorus.

Acorus verus, sive calamus arom. Officinarum, *C. B.* 1. Acorus perperam Calamus arom. Officinarum. *Monard. Trag. Matth. Cord. Lob.* Acorum, *Lon. Cam. Tab. Ger.* Acorum, legitimum, *Clus. hist. Germ.* Calmus/Ackerwurtz.

N. *Acorus officin. dicitur vulgo calamus aromaticus, cum tamen cal. aromat. proprie sic dictus herba sit ab hac diversa. Vide infra.*

Colitur in hortis, soloque gaudet palustri.

OFFICIN. NAT.

Radix, rarò *Folia*.

Eligenda radix albicans sapore amara ac acris.

Vires. *Stomachicus est, calfac. & sicc. in princ. 3. partium tenuium est, atten. aper. Usus præcipuus in obstruct. mensium, Lienis ac Epatis, in dolore colico.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex radice macerata.
2. *Acorus conditus* vulgaris. Vide Augustan.
3. *Confecta radix.*
4. *Ol. stillat.* cum ▽ ascendit.
5. *Elect. diacorum.* Vide August.
6. *Extract. rad.* Coque in Vino exprime & inspissa.

Vires. *Plurimum valet in dolore colico, Dos. Scrup. j.*

X. Acorus adulterinus.

Acorus adulterinus, *C. B.* 2. Acorus falsa, *Cord. in Dioscor.* Acorum adulter. *Trag.* falsum, *Matth.* Gladiolus luteis liliis, *Eric. Cordi*, luteus, *Fuchs.* (icon.) *Lon.* Acor. Officinarum, *Fuchs.* Acorus palustris, *Lob.* Iris palustris lutea, *Tab.* Pseudoiris, *Dod.* German. gelb Schwertel.

Officinis raro inservit usu, eoque in solâ radice effodienda sc. Septemb.

Vires. *Exiccat, parum calefacit, attenuat, astringit, roborat, resolvit, vi peculiari ad nervosi generis & cerebri affectus commendatur; ut & ad dysenteriam, aliosque fluxus alvi ac uteri sistendos. Extrinsecùs ad dysenteriam præcavendam, more nostratium, de collo suspendi solet.*

PRÆPARATA.

Nonnunquam inde paratum extat *Electuarium* Stomachicum. Vide lib. 2.

XI. Adiantum.

Adianthum, *Matth. Dod.* Capillus ♀ *vulgo* Adiantum foliis coriandri *C. B.* 1. Adiantum nigrum, *Cordi.* Adiant. nigr. verùm, *Tab.* Ad Album *Plinii*, magnum, *Trag.* Lugdunense, *Cam.* Germ. Frawenhaar/Venushaar.

N. *Adianti vox pluribus plantis imposita*

posita invenitur. 1. *Plantæ jam datæ.* 2. *Adianto aureo, polytricho.* 3. *Rutæ murariæ.* 4. *Trichomani: de prioribus hoc loco, de posterioribus alibi.*

Advehitur ex Gallia Narbonensi: Floret æstate.

OFFICIN. NAT.

Herba seu folia.

Vires. *Caliditate & frigiditate temperatum est, exiccat, attenuat, aperit, extergit, pulmonum renumque vitijs medetur, Epatis & lienis obstructiones reserat, Urinam & menses ciet.*

N. *Sunt qui Trichomani easdem vires ascribũt, adeoq; substitui posse autumant: Alij Rutam murariam,*

PRÆPAR.

1. *Aqua.* Ex fol.
2. *Syrupus simpl.* Ex decoct. & sacchar. $\frac{1}{2}$. August.
3. *Compos.* Vide August. & Norib.

XII. *Adiantum aureum.*

Polytrichum aureum { majus. *Hoc minus usuale.* / medium. *Hoc usuale.* / minus. *Nec hoc officinas subit.* }

Dicitur Polytrichum aureum medium, *B. C.* 2. nobile vel primum, *Trag.* aureum Apriléii vel 2. *Lonic.* Muscus capillaris; *Dod.* Adiantum aureum minus, *Tab,* German. gulden Widerthon.

OFFICIN.

Integra herba seu caulis cum foliis muscosis & floribus.

Vires. *De viribus apud authores nihil fere invenitur. Carrichterus tamen ad morbos incantatione introductos commendat, cujus rei gratia apud mulierculas celeberrima est:*

Extrinsecus ob signaturam commendatur ad capillos generandos.

XIII. *Agallochum.*

Ξυλαλόη, Lignum aloes, *Lon. Tab.* Agallochus seu Xylaloës, *Cord. in D. Lob. Cast.* Taurum *Cord. h. C. B.* 2. Paradiß/ oder Aloes Holtz.

OFFICIN. NAT.

Lignum cujus frusta raro magna ad nos advehuntur; ut plurimum enim in fragmentis nobis transmittitur, quæ optima crescunt nigro purpurea, venis cinerii coloris intersecta, amara, ponderosa, liquorem, si prunis, candentive ferro imponantur, exudantia, suavem ac acidulum fumum, si incendantur, præbentia, bullulasque simul post se relinquentia, haud ita facile disparentes: His adde haud postremum bonitatis signum, si aquæ supernatarint.

Vires. *Calfac. & sicc.* 2. *confortativum est omnium viscerum, ac præcipuè cerebri. Cordis ac Uteri; spiritus vitales ac animales recreat: hinc medetur Lypothymiæ; amaritudine sua lumbricos necat. Externe creber ejus usus est in cucuphis & Epithematibus cordialibus.*

PRÆPAR.

1. *Extractum.* Fieri potest ad normam aliorum Extractorum sive Gummosum

mosum solum id expetatur, sive simul viscosum: *De quo vide lib. 2. c. 57.*

Angelus Sala, ℞. Fragmentor. elector. pulveratorum (instillari potest inter pulverisandum ▽ Rosar. ne quid avolet ℔j. digerit ac extrahit cum Spir. Vin. rectificantissimi ℔vi. vase clauso in MB ♂ 3. digerendo. Decantato dein liquori affundit ▽ Rosar. ℔j. abstrahit lentissimo calore Spir. Vin. Restantem Essentiam Resinosam lavat & exiccat, pro libitu coquit ad consistentiam, ut exinde trochisci formari possint.

Dosis gr. iiij. ad x.

Residuæ feces aptæ sunt quæ admisceantur candelis pro fumo.

Quercetanus Extractum hoc, seu gummi parat cum ▽ stillat. Hyperici aut Centauri atque pro peculiari remedio habet in lumbricis ac putredinibus arcendis.

2. *Species Diaxylaloes.* Vide Disp.

3. *Trochisci Diaxylaloes.* Vide Disp.

XIV. *Ageratum.*

Ἀγήρατον, *Matth. Cam. Tab. Cast.* Eupatorium Mesuæ, *Trag. Matth. Lon.* mentha corymbifera minor, *Cord. hist.* Costus minor hortensis herba Julia, Balsamita minor. *Dod.* Ageratum foliis serratis, *C. B. 1.* *Arab.* Gafet. Leber-Balsam/ kleiner Costen-Balsam.

Colitur hortis, floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Planta cum foliis & floribus.

Vires. *Calf. & siccat. gr. 2. substantia tenuis, saporis aromatici, attenuat, exterget, putredini resistit. Epatica est, laxat alvum quam blandissime. Extrinsecus ciet urinam, uterumq; emollit (suffitu.)*

PRÆPAR.

1. *Syr. de Eupatorio Mesuæ.* Vide Disp.

2. *Pil. de Eupatorio.* Vide Disp.

3. *Trochisc. de Eupator.* Vide Disp.

XV. *Agnus castus.*

Salix Amerina Diosc. *Matth.* Vitex, *Trag. Dod. Cord. in D. Lon. Cam.* Agnus castus, *Cast.* Eleagnon Theophrasti, *Lob.* Vitex foliis augustioribus cannabis modo dispositis, *C. B. 1.* Keusch Lam.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calf. & siccat insigniter disc. menses ciet, appetitus venereos cohibet, semen imminuit.*

PRÆPAR.

Trochisci. Vide Dispens.

XVI. *Agrimonia seu Agrimonium.*

Agrimonia, *Brunf. Dod. Lob. Cam.* Eupatorium, *Matth. Fuchs. Cord. Cast. Tab.* Vulgare *Trag.* Eupatorium Græcorum, *Lob. Cam.* (Arabum enim Eupatorium vel Ageratum est, vel Eupatorium Cannabin.) Eupatorium veterum seu Agrimonia, *C. B. 4.* German. Agermenig/ Odermenig/ Adermenig/ Bruchwurtz/ Leberkletten.

Floret:

Floret fere æstate integra crescit juxta sepes.

OFFICIN. NAT.

Folia & Summitates.

Vires. *Epatica nobilissima inprimis est, hinc splenetica vulnerariaque: calf. & sicc. 2. substantia est tenuis, aperit, deterg. subastr. corroborat Epar, ejusque fluxus coërcet, adeoque usu creberrimo venit in morbis ab Epatis imbecillitate subortis, ut sunt Hydrops, cachexia, &c. extrinsecus adhibetur sæpissimè in balneis & lotionibus.*

PRÆPAR.

1. ▽ *stillat.* Ex fol. & flor. vel ex integra planta circa finem Junii collecta.
2. *Succ.* Ex fol. & flor.
3. *Syrup.* Ex succo.
4. *Sal. com.* ex cinere integræ plantæ.

XVII. Alchimilla.

Alchimilla, *Trag. Dod. Lob. Tab. Ger.* Vulgaris. *Clus. hist. Cam.* Pes leonis, *Brunf. Fuchs. Lon.* Brancha Leonis, Planta Leonis, (Dioscor. Psiadium,) Stellaria, *Matth. Cast.* Germ. Sinaw/ gülden Gänserich/ Löwenfuß/ unser Frawen Mantel.

Crescit loco udo ac humido, ac præcipuè in pascuis, unde & in hortos transplantari solet. Floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Vulneraria est è nobilissimis non postrema, calid. & frigid. temperata; consolid. astring. exterget, sanguinem incrassat, proin utilis fluxui mensium, &c. Usuq; adhibetur interno in potionibus vulnerariis, tùm & externo.*

PRÆPARATA.

▽. Fit ex integra planta, collecta mense Junio cum floribus.

XVIII. Alkekengi.

Ἀλικάκαβον, Halicacabum, *Cast.* vulgare, *Fuchs.* Hal. vesicarium, *Cam.* Hal. seu vesicaria, *Cord.* Hal. Solanum halicacabum, *Trag. Matth. Lob.* Solan. vesicarium, *Dod.* Alkakengi, *Lon.* Saxifraga, rubra & 4. *Brunf.* Solan. vesicarium 2. *Bauhini* Judenkirschen/ Boborellen.

Crescit in vineis inter vites, locisque opacis, floret Junio, fructus fert ante autumnum.

OFFICIN. NAT.

Baccæ, quæ colore ac figura cerasa rubra repræsentant, colligendæ, circiter finem Augusti.

Vires. *Refrig. & sicc. 2. Nephriticæ, diureticæ ac lithontripticæ insignes sunt. Usus præcipui in calculo renum & vesicæ, in ictero (baccæ & folia) in sanguine coagulato.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *stillat.* Ex baccis.
2. *Tinctura.* Ex baccis cum ▽ propria.
3. *Trochisci de Alkekengi.* Vide Dispensat.

Alkermes *vide* Chermes.

XIX. *Allium.*

Σκόροδον Dioscoridi, *Arab.* Cham. Allium, *Brunf. Trag. Matth. Cord. in Diosc. Lon. Lob. Cast.* hortense, *Fuchs.* vulgare *Cam.* sativum, *Dod. C. B.* 1. Knoblauch.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Calf. & sicc.* 4. *incid. aperit, discutit alexipharmacum est. Usus præcipuus internus & externus in colica flatulenta, lumbricis, peste (cum ✠) tussi, calculo. Extrinsecus in scabie, urinæ obstructione, apoplexia uterina (umbilico inungitur succus) tussi (inungitur plantis pedum cum axungia porcina.)*

N. *Dulcius sapit si plantetur ☾ existente sub Horizonte, eodemque tempore rursum effodiatur.*

PRÆPARATA.

Electuar. de allio. Vid. l. 2.

Aloës lignum, *vide* Agallochum.

XX. *Alsine.*

Alsines varia à Botanicis exhibentur genera, è quibus potissimum usualis est. Alsine media, *C. B.* 11. Alsine, *Matth. Lob. Cast.* Als. major, *Fuchs.* media *Tabern. Ger.* minor, *Cord. hist.* Morsus Gallinæ, 1. *Trag.* Germ. Hünerdarm/Hünerbiß/Vogelkraut.

Crescit in omnibus hortis & vinetis. Provenit hyeme, floretque ad mediam usque æstatem.

OFFICIN. NAT.

Folia vel integra *herba*, sed raro.

Vires. *Refrig. & humect.* 2. *easdem vires obtinet quas parietaria, præterquam quod non adstringat: insigniter nutrire creditur, unde atrophia, phthisique laborantibus esca salutaris æstimatur.*

XXI. *Althæa.*

Althæa Dioscorides & Plinii, *C. B.* 1. Althæa, *Brunf. Trag. Matth. Fuchs. Dod. Cord.* Vulgaris, *Cam. Clus. hist.* Malva palustris, *Lon. Lob.* Ibiscus, *Cast. Tab.* Malvaviscus, Bismalva, *Ger.* German. Eibischwurtz.

N. *Quatuor faciunt Althææ genera: althæam simpliciter sic dictam, althæam arborescentem, althæam palustrem, & althæam Theophrasti seu Abutilon Avicennæ. Ex his primum officinis in usu est.*

Crescit locis humidis, floret Julio, & August.

OFFICIN. NAT.

Folia, Radix, (collecta Vere vel Autumno) *Semen.*

Vires. *Herba calida est sicca (aliis humid.) gr.* 1. *(Radix calfac. in princ.* 2.*) emollit, laxat, discutit, dolores lenit, tumores maturat, acrimoniam mitigat & corrigit. Usus præcipuus in affectibus vesicæ, pectoris, v. g. pleuritide, &c. Vide Malvam, cum qua in qualitatibus omnibus convenit: Externis creberrimus ejus usus est in Cataplasm. Clysteribus, &c.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex foliis & floribus.

2. *Mucilago.* Ex radice extrahitur cocta cum aqua.

N. 1.

N. 1. *Utiliter hæc adhiberi poterit pro trochiscis sublingualibus incorporandis.*

N. 2. *Ex mucilagine hac insigne Extractum cum Spir. Vin. patrari poterit in lenienda faucium asperitate utilissimum.*

3. *Spiritus Althaa Fernel.* V. D.

4. *Unguentum Dialthaa simpl.* Ex solis emollientibus. Vide Disp.

5. *Unguentum Dialthaa Compos.* Ex emollientibus & discutientibus. Galbano scil. & S. hederæ. Vide itidem Dispensatoria.

XXII. Amaranthus.

Amaranthus, *Matth.* Am. parvus, *Cam.* purpureus, *Fuchs. Dod. Lon. Cord. in D.* Augustifolia simplici spicata pannicula, *Lob.* Amar. Vulgaris, *Tab.* Amar, simplici pannicula, *C. B.* 4. Circæa, *Trag.* aliis, Flos amaris. German. Flor Amor/Tausentschön/Sammetblum.

Floret Augusto, colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Refrig. & siccat. modicè astring. Hinc usus in fluxionibus cunctis. E. g. expuitione sanguinis, diarrhaa, dysenteria, fluxu uterino, &c.*

N. *Sunt qui propinant ad lactis generationem juvandam.*

XXIII. Ammi verum.

Ἄμμι, ἄμι, ἄμιον, Ameos, Amios, Ammeos, cuminum Æthiopicum, Ammi, *Brunf. Trag. Cord. in D. Lon.* commune seu vulgare, *Dod. Cam. Ger.* vulgarius. *Lob.* Ammioselinum, *Tab. Germ.* Ammey.

Adfertur Alexandriâ Ægypti Venetias & in Germaniam.

OFFICIN.

Semen. Eligendum hoc est purum.

Vires. *Calf. & sicc. g. 3. tenuium partium est, incidit, aperit, disc. Hinc convenit dolore colico & uterino, in mensibus & urina obstructis, in inflatione ventriculi, ususque pracipue interni est, hinc & externi.*

XXIV. Amomum.

Ἄμωμον, Amomum veterum quodnam sit, adhuc sub judice lis est. Sunt enim qui Rosam Hierochontis esse velint, ut Cordus: alii aliud quid esse contendunt. Clusius reseo nomine describit herbas, quas tamen cum Dioscorides amomo minima responderé confitetur.

Officinæ duplex semen sub Amomi nomine monstrant, quorum alterum majus nigrum rotundumque est instar granor. piperis rotundi vel cubebarum, gustu minime acre, quod videtur veterum esse sison, sinon, &c. Alterum minutum semen & pallidum, utrumque raro in usum venit, locoque amomi veterum recipitur Acorus.

XXV. Amygdala, seu Amygdala.

Amygdalæ fructus sunt, amygdali arboris, iique vel dulces vel amari. De Amygdalo videatur, *Brunf. Trag. Dod.*

Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cam. Tab. Matth. Cast. Germ. Mandeln.

OFFICIN. NAT.

Utriusque nuclei amygdala vel amygdalæ dicti.

Vires. *Dulces nutritivæ sunt, temperate calidæ & humidæ, humorum acrimoniam lenientes, & hinc dolorem & Vigilias ab acrimonia oriundas, demulcentes, adhibenturque præcipuè in Emulsionib.*

Amaræ sunt calidæ & siccæ. 2. atten. aper. exterg. diureticæ sunt, obstructioni jecoris, lienis, mesenterii, uterique conferunt. Extrinsecus lentigines tollunt, si masticatæ illinantur, capitis dolori subveniunt (in frontalibus.)

PRÆPARATA.

Confect. amygd. dulc.
amarar.
Ol. Expressum amygd. dulc.
amarar.

Vires. *Oleum dulce lenit, maturat, anodinum est, ususque præcipui colico ac nephritico dolore mitigando (propinatum dosi Unc. j. vel ij. cum manna, vel clysmati infusum) infantulis recens natis creberrimo ad tormina Ventris compescenda cum saccharo penidiato exhibetur ad Drach. ij. quin etiam ad mitiganda tormina puerperarum usus ejus creberrimus est. Olei amari vires ex superioribus colligendæ sunt.*

N. *Usui interno recens expressum adhibendum est, non rancidum: Exprimitur autem tum sine igne, i.e. non calfaciendo ad ignem, vel cum igne.*

XXVI. Anacardium.

Anacardium *Matth. Cord. h. Lon. Cast. Trag. Tab. Ger. Ger. Arab.* Balado Anacardum, Elephanten Lauß.

Fructus est arboris exoticæ, colore ac figura cor repræsentans, præcipuè si siccatus sit.

Crescit in India Orientali.

OFFICIN. NAT.

Fructus sed raro.

Vires. *Calf. & siccat. (non 4. nec 3. gradu) ut nonnulli volunt, sed remissius, Cephalicus est, memoriam ac sensus acuens ac confortans.*

PRÆPAR.

1. *Elect. seu Confectio Anacardina,* Vide Dispens.

2. *Mel Anacardinum.* Ex fructu recenti in ▽ cocto supernatat. Vide Dispensat.

3. *Oleum* vel ex fructibus exprimitur, vel in corticis coctione supernatat, sed rarissimum hoc est.

XXVII. Anagallis.

Anag. { Aquatica. *Vide infra.*
Terrestris { Mas flore phœniceo, *C. B.* 2. / Fœmina fl. cæruleo, *C. B.* 2. } *hæ officin. & hujus loci.* / Lutea *inusitata.*

Mas

Mas *insignitur* Anagallis; *Cord. in D. Brunf. Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lon. Cast. Ger.* Anag. phænicea mas, *Lob. Tab. Cam.* mas, *Clus. hist.*

Fœmina dicitur Anagallis fœmina, *Brunf. Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lon. Cast. Ger.* Anag. cœrulæa, *Tabern. Cam.*

Dicuntur **Gauchheil / Colmarkraut / Vogelkraut.**

Crescunt in vineis, hortis ac arvis; lutea tamen non nisi in sylvestribus ac umbrosis locis provenit.

Floret Majo & hinc per totam æstatem.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus, sed raro.

Vires. *Utraque calf. & sicc. amara est, exterg. & subastr. Vide & pro vulneraria habetur; morsui canis rabidi subvenire à nonnullis commendatur: adhibeturque usu interno ac externo.*

PRÆPAR.

1. ▽ Ex integra planta.

2. *Succus.* Raro extat, cum tamen maxime commendetur in Errhinis.

XXVIII. Anagallis aquatica.

Anag. aquat.
- Latifolia
  - folio subrotundo
    - major, *C. B.* 1.
    - minor, *C. B.* 2.
    - } *Hæ usuales & præcipuè minor.*
  - folio oblongo
    - major.
    - minor.
- Angustifolia.

Dicuntur Beccabunga, Betula Sium aquaticum, Laver Germ. **Bachbungen / Wasserbungen.**

Crescunt in rivulis. Florent Majo, & Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia, vel integra planta.

Vires. *Calfac. moderate humectat. Usus præcip. in scorbuto, urinam, calculum renum & vesicæ insigniter expellit, menses ciet, fœtum mortuum ejicit. Extrinsecus opitulatur phlegmonis & Erysipelati; maculas faciei abstergit (cum furfure) Vulneribus medetur (cum Sal com. & tela aranearum impos.)*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex planta integra, vel succo ejus expresso.

2. *Succus.* Expressus & inspissatus: qui raro extat.

XXIX. Anethum.

Ἄνηθον, ἄννηθον, **Dill / Dillenkraut.**

Aneth.
- Hortense, *hoc usuale.*
- Sylvestre.

Insignitur Anethum, *Brunf. Trag. Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lob. Cast. Tab. Cam. Ger.*

Crescit loco arenoso & aprico. Flor. Jun. Jul. Aug.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores, & Semen.

Vires.

Vires. Calefac. in princ. 3. *sicc. in princ.*2. (*radix calf.*3.*sicc.*1.*complete*) *diger. disc. maturat, lenit dolores, auget lac, conciliat somnum, venereos appetitus minuit, singultui vomituique medetur: Et hæc omnia præstat usu interno & externo. Inprimis tamen extrinsecus Clysteribus anodynis immiscetur, capitisque cataplasmatis anodynis & somniferis (summitates cum oleo olivarum cocta.*)

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integr. planta (rari usus est.)

2. *Oleum insolatum.* Ex fol. & flor.

3. *Ol. stillat.* Fit ex semine.

XXX. Angelica.

Hortensis seu sativa, Costus niger. *C.B.*1.

Sylvestris { Major, *C.B.*2. / Minor montana. *C.B.*5.

Ex his in usu est prima; Nec contemnenda tamen & secunda.

Prima dicitur Angelica, *Brunf. Lob. Cast. Tab.* Angelica major, *Dod.* Angelica sativa, *Trag. Matth. Dod. Lon. Ger.* Angel. odorata, *Cam.* Smyrnium, *Cord. in D.*

Secunda describitur sylvestris major, *C.B.*2. Angelica sylv. *Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lon. Lob. Cam. Ger.* German. Angelickwurtz / Heiligen Geistwurtz.

Crescit sativa locis cultis, humidis ac pinguibus; Sylvestris major humidiora amat prata: Minor locis montanis opacis & nemorosis gaudet.

Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda initio veris.

Vires. *Bezoardica & cordialis nobilissima est, Calf.*3. (*sylf. maj.*2.) *succ.*2. *aper. atten. sudorifica & vulneraria est: menses movet, fœtum expellit, suffocationi uteri maxime conducit, malignis morbis, Venenis, ipsique pesti medetur: Venena omnis generis per sudorem pellit, adeoque usu interno præcipuè, tum & externo adhiberi apta est. V.g. ad arcendam pestem* (*in amuleto, in sublingualibus*) *ad morsum canis rabidi* (*in cataplasm. &c.*

Dosis Drach. j.

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex integra planta.

2. *Succus.* Ex radic. recent.

N. *Potest & ex siccis radic. mediante coctione elici.*

3. *Extract.* Fit cum Spir. Vin.

Dosis à Scrup. ß. ad Drach. ß.

N. *Quercetanus extrahit cum Spir. Juniperi hydromelite Vinoso, &c.* Vide Pharmacop. rest.

Condita radix, l. a.

5. *Oleum stillat.* Ascendit cum ▽.

6. *Balsamus.* l. a. cum oleo nucistæ præparato fit.

7. *Sal. com.* Ex incinerata vel integra planta vel *Caput mor.* in destillatione remanente.

N. *His adjungi potest rad. præparata quam dicunt, id est in aceto macerata. Verum enim vero, quis dubitat, infusione hac magnam virium partem, men-*

menstruo communicari, adeoque radici decedere.

XXI. *Anisum.*

Ἄνισον, ἄνισον, Aniß.

Gaudet loco optimo & stercorato; seritur mense Martio, floret Julio, semen maturescit Autumno.

OFFICIN. NAT.

Semen, raro *Herba.*

Vires. *Calf. sicc. 3. recens mitius est, atten. discutit, diureticum est, lac auget, pulmonicum ac stomachicum inprimis audit: Hinc usus præcipui, in inflatione ventriculi, tussi, &c. Infantibus Scrup. j. exhibitum blandè per inferiora ac superiora saburram ventriculi intestinorumq́ ejicit.*

PRÆPAR.

1. *Confectio* ex semine fit.

2. *Confectio Anisi laxativi simplex*, Fit ammonii cum saccharo mixtione, vel maceratione anisi in ▽, in qua scammonium fuerit dissolutum.

N. *Alii in infusione ℥ ij anisum conficiendum macerant.*

3. *Confect. anis. laxat. composit.* Vide August.

4. ▽. *destill.* Ex herb. & semine.

5. ▽. *vitæ Anisata.* Ex semine cum Vino destillatur. Vide lib. 2. de spiritibus.

Fieri itidem potest spiritus, si remanentia ex destillatione aqua residua cum fœcibus cerevisiæ fermentetur vel simili.

6. *Oleum stillat.* cum ▽ ascendit.

N. 1. *Ex aniso stillat aqua lactea, quæ calori solis exposita copiosius oleum ad superficiem mittit.*

N. 2. *Anisum diu macerare oportet. Sic dat ℔ j. olei Unc. ß.*

N. 3. *Anisi destillatio lento igne peragenda est, quia nimirum volatilior illa pars facilis est ascensu.*

7. *Sal.* Ex incinerata planta vel remanentia destillationis.

8. *Species Dianisu.* Vide Disp.

XXII. *Anserina.*

Argentaria, Argentina, *Dod.* Potentilla, *Brunf. Matth. Lon.* Agrimonia sylvest. Anserina, *Trag. Tab.* German. Grensich/Genserich/Grünsich/Silberkraut.

N. *Est sine sapore & odore.*

Crescit passim herbosis locis, pratis, juxta sepes & vias. Floret appetente æstate, quo tempore & colligi apta est.

OFFICIN. NAT.

Folia vel integra planta.

Vires. *Refrig. moderate, sicc. fortius. astring. constipat. Hinc sanguinis expuitioni medetur, diarrhœam ac reliquos alvi tum & uteri fluxus compescit: hæmopticis & hæmorrhoisis subvenit: renum calculum insigniter atterit: vulneribus insuper admodum conducit. Externè famosa est in doloribus dentium mitigandis, putredine gingivarum arcenda, æstu febrili sopiendo, quem potenter compescit, si cum sale & aceto contusa plantis pedum supponatur, vel & carpis applicetur.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex planta integra.
2. ▽. Ex floribus.
3. *Conserva.* Ex floribus.

XXXIII. Anthora.

Anthora, *Matth. Lon. Cast. Cam.* Anthora, *Lob. Dod. Tab. Ger.* vulgaris, *Clus. hist.* Aconitum salutiferum seu Anthora, *C.B.* 17. Napellus Moysis, Avicennæ, aliis Antithora (quod Thoræ pharmacum sit,) **Heilgifft/ Gifftheil.**

N. *Sunt qui radicem Contrayervam faciunt Germanicam: alii Zedoariam Arabum, Avicennæ scil. & Serapionis vide Tabern. Herbar. lib.* 1. *qui posterius mordicus asserere nititur.*

Crescit in Alpibus Helveticis, in Sabaudi, &c.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Saporis amari est calfac. & sic. cardiaca est: atten aperit, absterg. Usus præcipui in morbis, ac ictibus venenatis, pesti specifice adversatur & peculiariter Radici Thora.*

Dosis à Drach. ß. ad Drach. j.

N. *Educit insuper mucilaginem Tartaream ac aquosam per alvum.*

XXXIV. Antirrhinum.

Ἀντίῤῥινον, ἀνάῤῥινον. Antirrhinum, *Matth. Dod. Lob. Tab.* Antirrhinum majus alterum folio longiore, *C.B.* 2. German. **Orant/ Dorant/ Brackenhaupt/ Kalbsnasen/ Hundskopff.**

Crescit locis sabulosis. Floret Majo, Junio.

OFFICIN. NAT.

Herba integra, i.e. folia cum floribus ac gemmis ramusculorum, quæ repræsentant caput vituli.

Vires. *Rarius usus est in Medicina, nec adhibetur nisi à mulierculis contra spectra, incantationes, veneficia, &c. idque tàm præservandi quam curandi intentione utrique satisfacit appensione, fumigatione, suppositione, oppositione, balneatione. Vide Carrichter. in Herbario.*

XXXV. Apium.

Apium Σέλινον, **Eppich.**
- Macedonicum. *Vide Petroselinum Macedonicum.*
- Veterum seu hortense. *V. de Petroselinum officinarum.*
- Palustre, Apium officinarum: *de quo hîc.*
- Montanum. *Vide Petroselinum montanum.*

Dicitur Apium, *Fuchs. Lon.* Paludapium, *Tab.* Eleoselinum, *Dod. Lob.* Apium vulgare, *Trag.* **Braunes Peterlein/ Wasserpeterlein/ Wassermorellen/ Wassereppich/ Wassermarck.**

Crescit inter Becabungam: floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix & semen.

Vires. *Calef. & sicc. ferè gr. 3. incid. aperit, unde & inter 5. radices aperientes recensetur. Usus præcipuus internus Urinam & menses movet, calculum pellit, re-*

gium,

gium morbum solvit. Semen efficacius est quam radix, annumeraturque seminibus calidis minoribus. Utraque præcipuè internè usurpantur.

PRÆPARATA.

▽. Ex caule, fol. & floribus Junio collectis.

XXXVI. Aquilegia.

Aquilegia, Ageley/Ageleyen.

N. *Diversæ reperiuntur species florum colore, vel plenitudine distinctæ: Officinaria simplex illa flore cæruleo, C.B.2. vel 8. intelligitur.*

Dicitur Aquilegia, *Trag. Fuchs. Lon. Dod. Cam.* Aquileia. *Matth. Lob. Cast. Tab.*

Crescit sata in hortis, ac fundo pingui, nonnunquam in locis sylvestribus incultis. Floret Junio, & Julio.

OFFICIN. NAT.

Semen, tùm *Flores & Herba.*

Vires. *Calf. moder. sicc. 1 aperit Epar & Lienem, ac inprimis meatum bilarium, unde regio medetur morbo; Ciet urinam & menses, vulnera consolidat, ventris tormina sedat.* NB. *Semen in expellendis morbillis ac variolis usus muliercalis est creberrimi. Extrinsecus frequens ejus usus est ad putredinem gingivarum scorbuticam emendandam, ulceraque oris fauciumque solidanda.*

PRÆPAR.

1. ▽ *stillat.* Fit ex fol. flor. ac radice, Augusto collectis.
2. *Conserva.* Ex floribus quæ rari usus est.
3. *Acetum.* Ex infusione florum.

XXVII. Aristolochia.

Aristolochia, Osterlucey/ Hollwurtz.

Est {
Longa, lange Hollwurtz.
Rotunda, (à radice rotunda,) runde Hollwurtz.
Clematicis.
Pistolochia.
}

Ex his officinales sunt longa & rotunda. Verum de (rotunda) notandum, quod officinis fumaria bulbosa illius loco usualis sit, quam vide suo loco.

Indigitatur Aristolochia longa, *Dod. Cord. in D. Lob. Clus. hist.* Aristolochia longa vera, *Cam. C.B.3.*

Rotunda vocatur Aristolochia rot. vera, *Trag. Lon. Cam.* Arist. rotunda, *Matth. Dord. Cord. in D. Lob. Cast. 1.* Aristolochia rotunda, flore ex purpura nigro, *C.B.1.*

Utraque colitur in hortis: floretque potissimum Majo, & Junio.

OFFICIN. NATIVA.

Rotunda radix sola. *Longa radix* & *Folia.*

Vires. *Utraque Cephalica, Epatica & Pulmonica inprimis est: calf. & sicc. 2. completè: atten. aperit. Hinc prodest ad Tartaream mucilaginem resolvendam expectorandamque; ad menses ciendos, tumores internos rumpendos, venena discutienda. Insuper* Longæ *infusio ad scabiem exiccandam vel vulgo hîc usitatissima est. Extrinsecus adhibetur usu creberrimo ad exiccanda & mundificanda vulnera.*

Rotunda *tenuiorum est partium quam Longa adeoq, efficacior, & inprimis mensibus ac secundinis ciendis celeberrima: Calf. & sicc. 3. aper. attenuat.*

PRÆPAR.

▽. Ex integra Aristol. longa, i.e. foliis ac radice.

XXXVII. Armoracia.

Raphanus sylvestris, Sinapi agreste 3. *Trag.* Rapistrum albo fl. erucæ foliis, *Lob.* album, *Tab.* Rapistrum fl. albo seu siliqua articulata, *C.B.2.* Heydenreich/ Wildmerzettich.

N. *Sunt qui Lampsanam Dioscoridis putant.*

Crescit in locis multis juxta rivulos ac in vallibus.

OFFICIN. NATIVA.

Radix sola.

Vires, *Calfac. & sicc. mucilaginem tartaream incidit, attenuat, resolvit viscera aperit diuretica, lithontriptica & antiscorbutica est.*

N. *Lac imminuere dicitur.*

XXXIX. Arnica.

Chrysanthemum latifol. nardus. Chalta 2. vel plantago alpina, *Lob.* Chalta alpina vel Damasonium, *Tab.* Alysma Diosc. *Matth.* aliis Lagea Lupi. Germ. Mutterwurtz/ Wolverley/ Saxonibus.

Crescit in montibus ac pratis, floretque per totam ferè æstatem.

OFFICIN. NAT.

Planta cum floribus.

Vires. *Calfac. & sicc. partium tenuium, sudorifica est & diuretica, nonnunquam & vomitoria. Proin Holsatos rusticos contra grumosum ac coagulatum sanguinem vel & contra febrem in cerevisia coxisse ac cum successu propinasse, observavi.*

XL. Artemisia.

Ἀρτεμισία Diosc. Artemisia vulgaris major, *C.B.1.* Artemis. major. *Trag. Matth. Cord. in D. Cam.* Artemis. vulgaris, *Clus. h.* Artem. Latifolia, *Fuchs. Lon. Dod.* Artem. mater herbar. *Lob. Ger.* Artem. vulgaris & Arthemisia altera polyclonos dicta, *Diosc.* Artemisia rubra & alba, *Tab.* aliis olus regium, herba regia. Germ. Beyfuß/ S. Johannis Gürtel.

N. 1. *Variat colore tum caulis tum floris: una caule & flore rubro purpurascente, seu subpurpurascente: altera ex viridi albicante, vel suppallente (spadiceove.) Hinc duæ figuræ Tab.*

N. 2. *Utraq, etsi interdum inveniatur major, interdum minor, attamen viribus conveniunt.*

OFFICIN. NAT.

Summitates cum semine incluso: quin & *tota herba*, eaq; tum rubra, tum alba.

Vires. *Uterina est, calf. 1. sicc. 2. aperit, discutit; menses, fœtum, secundinas pellit, sordes abstergit, adeoque usus creberrimi est mulierculis, quæ eam adhibent internè & externè, adeo ut vix balnea seu lotiones parent, in quibus artemisia non contineatur.*

N. *Ru-*

N. *Rubra efficacior habetur alba, proin & communior.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex summitatibus & foliis.

2. *Ol. stillat.* rarò extat.

3. *Syrup. Compos.* Vide Dispens. August. & Norib.

6. *Sal.* Ex planta incinerata.

N. *Sunt qui carbonem sacro Joh. Baptistæ die sub radice fossam, ad Epilepsiam commendant. Exhibent autem tum in pulvere, tum suspendunt de collo.*

XLI. *Arum.*

Ἄρον, Pfaffenpint / Teutsche Ingber.

Est vel { foliis maculatis. / non maculatis. } *utrumque sine discrimine officinale est.*

Prius dicitur Arum maculatum, maculis candidis vel nigris, *C.B.* 2. Ari. 3. genus, *Trag.* Arum nigricantibus lituris signatum, *Dod.* Arum, *Matth.* majus foliis aliis maculis notatis, *Cast.* Arum offic. *Lob.* A. maculatum, *Tab.*

Posterioris vocatur Arum vulgare non maculatum, *C. B.* 3. Arum, *Brunf.* Ari genus, *Trag.* Arum, *Fuchs. Cord. Lon. Tab.* vulgare, *Cam.* majus, *Ger.*

Crescit locis pinguibus & campestribus. Folia erumpunt mense Martio, flores Junio.

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ recens rari usûs est ob acrimoniam summam, exiccata autem crebrioris. Colligenda radix est cum germinare arum incipit mense scil. Martio.

Vires. *Calfac. & sicc.* 3. *Galeno gr.* ij. (*quod de Aro nostrati, quippe quod acrimonia maxima & exulcerante sale piperino præditum, intelligi nequit,*) *Tartarum præcipue primæ regionis, tum quoq; pectoris & pulmonum peculiariter incidit, resolvit & discutit. Proin usus ejus creber est in cachexia, asthmate, &c. hernias curat, ciet urinam, obstructiones viscerum resolvit.*

PRÆPARATA.

1. *Radix præparata.* Præparatum vulgò maceratione in Acet. stillat. atque exiccatione.

2. *Fecula.* Fit l.a. Vide lib. 2. Vide Disp. August.

3. *Pulvis Stomachicus Quercet.* Cujus basis est radix Vino præparata. Vide lib. 2.

XLII. *Asparagus.*

Ἀσπάραγος, ἀσφάραγος, Spargen / Sparschen.

Triplicis generis est, hortensis sativa, 2. Sylvestris. 3. palustris. Ex his prior officinis in usu est. Cui substitui in defectu potest secunda, utpote quæ à prima non nisi sola cultura differt.

Dicitur Asparagus, *Brunfels. Trag. Matth. Fuchs. Cord. hist. Lon.* Asparagus altilis, *Fuchs. Tab.* Domestica, *Bellon.* Asparagus, *Diosc.* Asp. sativus, *Cast. Ger.* Asper. hortensis, *Dod. Cam.* Asp.

domeſtices, *Lob.* Aſparagus ſativa, *C. B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Radix & Semen.

Vires. *Radix eſt diuretica lithontriptica & ex aperitivis 5. illis famoſis non poſtrema. Calfac. & ſicc. moderate, diſcutit. Epar, Lienem præcipuè & Renes infractu liberat ideoque in decoctis eò reſpicientibus frequentiſſima eſt. Externe adhibetur (in gargariſmis) pro lenienda odontalgia & laxitate gingivarum.*

Semen easdem Vires obtinet, ſed uſus eſt rarioris.

PRÆPARAT.

△. Fit ex integra planta cum baccis rubris Septembri menſe collecta, quæ ſupra recenti herba rectificari poteſt, ſed rari eſt uſus.

XLIII. *Atriplex.*

Melte / Milte / Molte / Scheißmilte.

Eſt
- 1. Hortenſis fol. ac caule
  - rubris.
  - viridi albeſcentibus. *Hæc præſtantior reliquis eſt, licet nec reliquæ contemnendæ fuerint.*
  - viridi nigris.
- 2. Sylveſtris.
- 3. Maritima.

Alba nominatur Atriplex ſativa, *Trag.* Atr. ſativa alba, *Lob.* Atriplex, *Matth.* Hortenſis, *Fuchſ. Caſt.* Atriplex ſativa viridis, *Cord. in D.* A. alba viridis, *Lon.* Atriplex hortenſis alba ſeu pallide virens, *C. B.* 1.

Rubra dicitur Atriplex rufo folio, *Cord. in D.* Atriplex hortenſis, *Dod.* hortenſis rub. *Lon.* Atripl. ſativa, *Lob.* Atr. rub. *Tab.* ſubſativa alba, *Ger.* Atr. purpurea grandis, *Cam.* Atripl. hortenſis rubra, *C. B.* 2.

Locis gaudent arenoſis, creſcitque ſylveſtris paſſim juxta vias. Florent Junio, Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Folia ſylveſtris præcipuè: hinc hortenſis pallide virentis. *Semen* rarioris uſus eſt.

Vires. *Refrigerant* 1. *humect.* 2. *leniunt dolorem: Hortenſis inſuper culinaris ac alimentoſa eſt, ſylveſtris autem in ſolvenda alvo celebris.*

Uſus officinalis præcipuè externus eſt, in clyſteribus ac Epithematibus paregoricis, v. g. antipodagricis, tum quoque in lotionibus pedum ſomni cauſa paratis.

XLIII. *Avena.*

Βρῶμος vel βρομός, Avena, *Brunf. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Caſt. Lob.* Avena ſativa & prima, *Trag.* Avena veſca, *Lob. Ger.* Avena vulgaris ſeu alba, *C. B.* 1. frumentum, *Cord. in D.* Germ. Habern.

Avenæ ſemen culinare potius eſt, quam officinale, nihilominus tamen non exul prorſus eſt, ſed adhibetur tùm crudum, tùm quoque in farinam redactum. Crudum ſacculo inditur

ditur, qui ventri optimè calefactus imponitur ad dolores colicos & uterinos leniendos. Farina avenacea cum butyro cocta, conducibilis est in scabie capitis exiccanda, &c.

XLV. Malus Aurantia.

Malus Nerantia, Pomerantzenbaum. Viret per integrum annum. Videatur pomum Arantium, *Trag.* Aurantia mala, *Matth. Lon. Cast. Tab. Cam.* Aureum malum, *Clus. hist.* Arangia, *Cord. in D.* Arantia, *Lob.* Malus anarantia, *Dod.* Arantia major, *C. B.* 1.

OFFICIN.

1. *Poma* quæ simpliciter arantia, aurantia vel mala aurea, poma nerantia & anerantia, poma arangiæ dicuntur: sunt quæ tùm acida, tùm dulcia, tùm vinosa seu media.

2. *Cortices.*

Vires. Poma *acida & vinosa præferuntur reliquis, easdemq; virtutes habere putantur, quas citria mala, imbecillius tamen:* Cortices *calidiores sunt ususque vulgaris in torminibus ventris colicisque (à flatu subortis) inque dysuria corrigendâ. Quinimo & febrifugi comperti sunt subsequente sudore.*

Dosis Scrup. 1. ad Drach 1.

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex floribus. Dicitur peculiariore nomine Nampha, Laufam vel Angelica.

Vires. *Promovet sudorem, adhibeturque in odoriferis.*

2. ▽. E corticibus.

3. *Succus expressus.* Ex pomis acidis, qui tamen rari usus est.

4. *Syrupus.* Ex succo acido & saccharo, saccharo, $\frac{1}{2}$. rari itidem est usus.

5. *Condit. cortices.* Ex corticibus recentibus (purgatis, amaroreque aliquantulum liberatis) & saccharo.

6. *Conserv.* Ex floribus apportatur ad nos ex Gallia, Hispania, Italia.

7. *Electuar. seu Gelatina arantior.* Ex corticibus exterioribus recent (l. a. amarore suo exutis) coctis vel & contusis, & cum malvatico saccharoq; mixtis.

8. *Oleum stillatit.* E. corticibus.

9. *Balsamus.* Ex oleo: ut alii Balsami.

10. *Unguentum aurantior.* ℞. Pomum arantium accid. facto foramine, exprime succum, cum quo misce tantillum Theriacæ, croci & aceti, inde iterum pomo ac coque sub cineribus: tandem exprime.

Vires. *Fugat lumbricos infantum umbilico impositum, compescit æstum cardiæ inunctum, somnum blandè conciliat temporibus illitum.*

XLVI. Auricula muris.

Pilosella, pilosella lutea, Mäußöhrlein/ gelb Mäußöhrlein/ Nagelkraut.

Est {
- Repens major { hirsuta. / non hirsuta.
- Erecta.
- Montana, hispida, seu hispidula, *vide suo loco.*
}

Præfer-

Præfertur autem reliquis piloſella major repens hirſuta, *C. B.* 1. Auricula muris, *Brunf. Cord. in Dioſc.* Auricula muris minor, *Trag. Lon.* Piloſella, *Matth. Lob. Caſt. Tab.* Piloſella major, *Fuchſ. Dod.* Piloſella repens, *Ger.* Piloſella major repens hirſuta, *C. B.* 1.

OFFICIN.

Integra *planta*, ſeu *folia*.

Vires. *Calfac. & ſicc.* 2. *aſtring. abſterg. conſtip. ſternutatoria eſt & vulneraria (intus & extus adhibita) dyſenteriam, alvi uterię fluxus ſiſtit, bilem aſtuantem ſedat, & incraſſat, hernias (infantum præcipuè) curat. Extrinſecus medetur ulceribus oris (in collutionibus (hæmorrhagiam narium ſedat (pulvis nari inditus.)*

PRÆPARATA.

▽. Deſtillatur in MB. ex integra planta collecta fine Maij vel circiter.

B.

XLVII. Balanus Myrepſica.

Βάλανος μυρεψική *Dioſcoridi.* Balan. myrepſica, *Corg. in hiſt. Tab. Ger. Bell.* Glans Unguentaria *Matth. Cord. in D. Lob. C. B.* Granum Ben, *Lon.* Ben parvum, *Monard.* Arab. Habel Ben. Fructus eſt arboris myricæ ſimilis, magnitudine avellanæ nucis, intus nucleum continens pinguem & oleoſum, veluti amygdalæ.

Vires. *Nucleus calf.* 3. *ſicc.* 2. *terget, purgat ſupra ac infra, educitque bilem ac pituitam. Curat ſcabiem impetiginesque ſanat.*

N. *Meſues Ben duplex facit, magnum ſc. ut avellana, quod Monardus avellanas purgatrices eſſe vult: & parvum ciceris magnitudine, ex quo oleum Itali conficiunt.*

PRÆPAR.

Oleum ex nucleis exprimitur & ad nos transfertur, titulo olei Balanini vel de Been. Vide Auguſt.

Vires. *Emollit, diſcutit, nutriticium eſt, ſcabritiem, lentigines aliaque cutis vitia ſanat, qualicunque tinnitui aurium ſubvenit (inditum auri:)*

N. *Oleum hoc quia ranceſcere neſcit, commiſcetur rebus fragrantibus. E. g. moſcho, zibettæ, coriisque illinitur ad fragrantiam impertiendam. Alij tamen ejus loco adhibent oleum expreſſ. è nucleis ceraſorum, in quo ſolutum Beniovinum. Heurn. in meth. prax.*

XLVIII. Balſamum.

Balſami planta frutex, ſeu arbuſcula eſt, tres cubitos ad ſummum alta, folia alens rutæ foliis ſimilia.

Dicitur Balſamum Syriacum rutæ folio, *C. B.* 1. Balſamum lentiſci folio Ægyptiacum, *Bellon. obſ.* Carpobalſamum veterum flavum. Carpobalſamum & Caſſamum verum *Cord.* Germ. Balſambaum.

Naſcitur ſponte in Arabia felici, unde olim in Judæam, & hodiè in Ægiptum translata, loco quodam occluſo (Caryo vicino) quem Matercam vocant, colitur.

OFFI-

OFFICIN. NAT.

Fructus (*Carpobalſamum.*) Ramuſculi (*Xylobalſamum.*) Liquor Balſameus (*Opobalſamum,*) de quo vide Balſamum, claſſ. 2.

Fructus eligatur recens, plenus, ponderoſus, guſtu mordax: Ramuſculi probantur recentes, tenues, odorati.

N. 1. *Carpobalſamum atque Xylobalſamum quia non niſi in compoſitionibus quibuſdam veterum adhibentur, proſtant raro atque non niſi vetuſtate obſoleta, unde loco Carpobalſami Cubebas adhibere receptum eſt, loco Xylobalſami Lentiſcum recentem: Xylobalſamum autem noſtrate, quod Mechâ Arabiæ felicis aſportatur, eſſe idem cum veterum probat Petrus Bellonius in ſuis obſervation lib. 2, cap. 29.*

N. 2. *Eſt & arbor quædam malo punica major, ſponte in nova Hiſpania naſcens, ex qua elicitur Balſamum Indicum, ſeu Peruvianum. Vide infra cl. 2.*

N. 3. *Sunt & arbores in Tolu Provincia inter Carthaginem & nomen Dei ſita, pumilis pinis ſimiles, ex quibus elicitur Balſamum de Tolu.* Monardes. *Vid. infra cl. 2.*

XLIX. Bardana.

Kletten { Major, *hujus loci.* Minor, *loci ſequentis.*

Dicitur Bardana ſive Lappa major, *Dod. Brunſ. Trag.* Perſonata *Lon. Lob.* Perſonata major, *Matth. Caſt.* Perſonaria, *Fuchſ.* Arcium, *Cord. in D.* Lappa major, Arcium, *Dioſc. C. B.* Germ. groß Kletten.

Creſcit paſſim juxta vias, & in Cœmeteriis. Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Radices, raro *Folia,* rariùs *Semen.*

Vires. *Siccat, eſt pulmonica* (NB. *diuretica, diaphoretica, extergens, ſubaſtringens.* *Hinc convenit in aſthmate, calculo, expuitione ſanguinis, in vulneribus inveteratis, tumore lienis, aliarumque partium, in arthriticis morbis, (quibus peculiari proprietate conferre ſtatuitur.*

Semen inſigne cenſetur Lithontripticum.

Extrinſecus imponuntur folia vulneribus inveteratis, articulis luxatis, ambuſtis, &c.

L. Bardana minor.

Ξάνθιον, *Dioſc.* φαζγάσιον, *Galen.* Xanthium, *Fuchſ. Matth. Dod. Cord. in D. & hiſt. Lon. Caſt. Tab.* Xanth. ſeu Strumaria, *Lob.* Bardana minor, *Ger.* Lappa minor, *C. B. 6.* German. klein Kletten / Bettlersläuſe.

Gaudet ſolo læto & pingui juxta mœnia & ſcrobes arefactas. Viget Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Radix fructus (lappulæ) & herba.

Vires. *Calf. & ſicc. dig. guſtu eſt amaro & ſubacri. Uſus præcip. (ſecund. Matthiol.) in minera lepra educenda (cum Rhab. exhib. radix) in lipothymia. Extrinſec. in ſtruma & tumoribus di-*

cutiendis (epithem.) in capillis luteo colore tingendis. Herba cancrorum ardore efficax est extinguendo.

L I. Basilicum.

Ὤιμον, ὤκιμον. Basilicum sive Ocimum, *Brunf.* Basilica minor & baccharis Germanica. *Trag.* Ocimum medium. *Matth. Cast. Cam.* Ocimum mediocre, *Fuchs.* Ocimum seu basilicum medium vulgatius, *Lob.* Ocimum magnum. *Tab. Ger.* Ocimum vulgatius, *C. B.* 6. Germ. Basilien.

Crescit in hortis. Floret Junio, & Julio.

OFFICIN.

Folia ac *Semen.*

Vires. *Calf.* 2. *humect. diger. resolv. expurgat pulmones, menses movet, ideoque usurpari poterit usu interno & externo, sed rarius adhibitum deprehenditur.*

PRÆPAR.

▽. Ex integra fit planta collecta Junio.

L II. Behen album,
Behen rubrum.

Binas officinæ nostrates radices monstrant nomine Behen: unam Behen rubrum appellant; alteram album. De utraque controvertitur cujus sint speciei. Arabibus (ut Serapioni) sunt Behen radices, pastinacæ radicibus similes. Hinc scribit Haly Abbas, Behen & Pastinacæ sylvestris radices nullum inter se discrimen habere. E modernis Behen album aliqui Polimonii, sive Lychnidis sylvestris speciem esse autumant, quam Tabern. vocat herbam articularem: Behen rubrum alii Limonii maritimi, alii valerianæ rubræ, alii Bistortæ speciem esse autumant: aliqui vero Garzia & monente & reprehendente, zerumbeth esse statuunt. Hinc est, quod aliqui in descriptionibus Arabum substituunt Eryngium, alii Tormentillam, alii pastinacam sylvestrem, alii Angelicam, alii denique Caryophyllatam. Auctuarius & Myrepsus Behen hermodactylos esse volunt, forsan avellanas purgatrices, de quibus vide supra: Balanus Myrepsica.

L III. Bellis.

Primula veris, Marienblümlein / Gänsblümlein / Maßlieben / Zeitlosen.

Est
- sylvestris
  - Major, *Trag. Matth. Fuchs. Dod. Cast. Cam. Ger. Lob. Tab.*
  - Media, *Matth. Lob. Tab. Clus. Dod.* minor *Cast.*
  - Minor, *Matth. Fuchs. Tab. Ger. Lob. C. B.* 7.
- hortensis
  - simplex.
  - prolifera.

Etsi singulæ officinales esse non nequeant, prævalet tamen sylvestris, eaq; minor.

Sylvestr. crescit passim in pratis & pascuis: hortensis colitur in hortis. Floret

Floret per integram æstatem, præcipue vero verno tempore.

OFFICIN. NAT.

Integra *Herba* cum floribus, sed raro.

Vires. *Vulneraria est, calfac. & sicc. moderatè partium est tenuium: mulierculis nostris usitatum est, herbam cum floribus infantibus ad alvum laxandam exhibere.*

N. *Bellis major & minor 5. 6. 7. Aprilis mane ante ortum Solis collecta valide emolliunt, attenuantque: eadem collectæ mense Iunio, secundo die à plenilunio sub crepusculo noctis, plurimum valent ad hæmorrhœam sistendam.* Carricht.

PRÆPARATA.

▽. Fit ex integra planta florente, mense Majo collecta.

Ben, *vide* Balanus Myrepsica.

LIV. Berberis.

Berberis, *Brunf. Lon. Lob. Cast. Cam.* Spina acida, *Brunf. Dod.* Oxyacantha, *Trag.* Oxyacantha Galeni, *Cord. in D. Tab.* Crespinus, *Matth.* Oxyacanthus Galeni, *Cam.* Berberis dumetorum, *C. B.* 1. Germ. Saurrauch / Versich / Saurdorn / Reisselbeern.

Gaudet locis, incultis, dumetis, &c.

OFFICIN. NAT.

Fructus (nomine *Berberis*) collecti Autumno.

Vires. *Refrigerant & humectant. 2. partium tenuium, astringunt, appetitum excitant, roborant ventriculum ac Epar. Proin usus sunt frequentissimi in morbis, ubi refrigeratione & astrictione opus, quales Diarrhœa, Dysenteria.*

PRÆPAR.

1. *Conditi fructus.*

2. *Succus liquidus.* Ex recentibus baccis expressus.

3. *Syrupus de succo berberum.*

4. *Rotulæ.* Ex succo & saccharo.

N. *Fit sola mistura sine coctione.* Vid. lib. 2.

5. *Trochisci.* Vid. Dispens.

6. *Rob. de berberibus compos.* Vide Dispens.

LV. Beta.

Τεῦτλον, *Dioscor.* Mangolt / Römisch Kohl.

Beta { alba; rubra { vulgaris; radice rapæ, rapum rubrum. } — *Hæ sunt officinales, præferturque rubra.*

Alba dicitur Beta, *Brunf. Tab. Ger.* Candida, *Trag. Fuchs. Cord. in D. Dod.* Beta alba, *Matth. Lob. Lon. Cast. Cam.* Beta alba vel pallescens, quæ Cicia officin. *C. B.* 2.

Rubra vocatur. Beta rubra, *Brunf.* *Trag.*

Trag. Lon. Dod. B. nigra, *Matth. Fuchs.* & rubra, *Cast.* rubra vulgatior, *Lob.*

OFFICIN. NAT.

Radices, Folia & Semina.

Vires. *Calf. & sicc. in princip. gr. 3. laxat alvum, ob nitrositatem, errhinum est. Usus ejus internus potissimus culinaris est, in acetariis, &c. Externus in errhinis.*

PRÆPAR.

Succus Ex tota herba & præcipue ex radice.

LVI. Betonica.

1. Betonica alba vel primula veris. *Hæc inusitata.*
2. Betonica vel Vetonica coronaria. *Vide Cariophyllus hortensis.*
3. Betonica officinarum. *De quâ hîc.*

Dicitur Betonica, *Brunfelf. Trag. Matth. Fuchs.* Purpurea, *Fuchs. Dod. Lob. Lon. Cast. Tab. Ger.* Betonica vulgaris, *Clus. hist.* Vetonica, *Cord. in D.* Betonica purpurea, *C. B. 1.* Germ. **Betonien/ braun Betonien.**

Crescit in hortis ac pratis, locisque umbrosis: Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NATIVA.

Folia (Majo legenda) & *Flores.*

Vires. *Calfac. & sicc. 2. acris est & amara: discutit. atten. aper. extergit. inprimis Cephalica est & Epatica, Splenetica, Thoracia, Uterina, nec non & vulneraria, & demum diuretica: hinc usu interno & externo creberrima venit, maximè in morbis capitis.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Fit ex fol. antequam florescit, vel ex flor. in MB.

2. *Conserva.* Ex floribus.

3. *Syr. Simplex.* Ex succo & saccharo $\frac{1}{1}$.

4. *Compositus.* Vid. in Dispensat. August.

5. *Empl. ex Betonic.* Vid. August.

6. *Sal. com.* Ex incinerata planta.

LVII. Betula seu Betulla.

Betula, *Trag. Monard. Dod. Lon. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger.* Germ. **Birchbaum.**

Crescit in sylvis, locis gaudens asperis. Julos prodit Martio, quibus Aprili folia succedunt.

OFFICIN. NAT.

Folia, Cortex, Fungus, sed raro.

Vires. *Folia calf. sicc. resolvunt, atten. absterg. aperiunt, amara sunt. Serum proliciunt. Hinc usus non minim. in hydrope, scabie, & sim. intus & extus adhibita.*

Cortex item quia bituminosus, calfac. & emollit. Adhibeturque in suffitibus aëri corrigendo dicatis.

Fungus vi pollet adstrictoria; unde ramenta ejus hæmorrhoidibus inspersa ad miraculum fluxum cohibent.

PRÆPARATA.

1. *Succus.* Ex perforato caudice verno tempore prolectus.

Vires. *Commendatur ad comminuendos calculos Renum & Vesicæ, maculasq; cutis abstergendas.*

2. ▽ *still.* è succo.

LVIII.

LVIII. Bistorta.

Natterwurtz/ Est, *C.B.*
- Major radice
  - minus intorta
  - magis intorta
  - } *hæ sine discrimine officinales.*
- Alpina
  - Maxima
  - Media
  - Minima
  - } *minus officinales.*

1. Dicitur Bistorta, *Cord.in D. Matth. Dod. Cast.* Bistorta fœmina, *Brunf.* Bistorta Britannica, *Lob.* Serpentaria fœmina & colubrina, *Fuchs.* Colubrina, *Lon.* Colubrina & Dracunculus major, *Brunf.* Bistorta major radice minus intorta, *C.B.1.*

2. Colubrina & Dracunculus minor, *Brunf. Trag.* Serpentaria mas seu Bistorta, *Fuchs.* Bistorta. *Con.* minor, *Tab.* latifolia. *Ger.*

OFFICIN. NAT.

Radix & interdum *Fungus.*

Vires. *Refrig. sicc. ad gr. 3. astringit valide, est austeriuscula, alexipharmaca, sudorifera, Usus præcipui in vomitu compescendo, in abortu præcavendo, &c. Extern. in catarrhis exiccandis, fluxu uteri sanguineque vulnerum sistendo.*

Fungus *sanguinem in vulneribus ac hæmorrhagia narium mire sistit.*

PRÆPARATA.

▽. Ex herba.

LIX. Bambax.

Arbuscula est exotica ferens fructus instar nucis crinitæ, in qua semen latitat lanugine mollissima involutum.

Dicitur bombax officinar. Cottus seu Cotta & bombax *Serapioni.* Xylon seu Gossypium, *Matth.* Xylon. *Fuchs. Lon.* Gossypium, *Dod. Lob. Cost. Cam. Tab.* Gossypium frutescens semine albo, *C.B.1.* Germ. Baumwollbaum.

Copiam ejus plurimam producit Syria ac Cyprus.

OFFICIN. NAT.

Semen & Lanugo quæ *Gossypium* officinarum, Baumwoll.

Vires. *Lanugo calfacit & siccat: semen pulmonarium est, tussientibus & asthmaticis maxime proficuum, auget semen.*

N. *Usus tum seminis, tum lanuginis rarus est modernis.*

LX. Borrago.

Borrago, *Brunf. Trag. Fuchs.* (*icon.*) *Dod. Lon. Cam.* Buglossum, *Matth. Fuchs. Cast.* Buglossum verum, *Cord. in D.* Buglossum latifolium, *Lob.* vulgare, *Clus.* Buglossa urbana, *Clus. hist.* Borrago floribus albis, *Tab.* hortensis, *Ger.* Buglossum latifolium, Borrago. *C.B.1.* Borretsch.

Crescit ut plurimum in hortis, tum quoque locis incultis, officinalisque est sine discrimine sive cæruleos ferat flores,

flores, sive albos, quæ hîc æque vulgaris, ac prior.

Floret mense Junio, Julio, Augusto, usque in Septemb.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia, Flores, (qui inter 4. cordiales famosos, recensentur.)

N. *Radix asservatur exorticata.*

Vires. *Cordialis est è præcipuis, calf. & humect.* I. *atram & adustam bilem corrigit, spiritus vitales ac animales fuligine atra biliaria inquinatos mundificat; unde & omnibus affectibus ex atra bile oriundis convenit, v. gr. hypochondriacis.*

PRÆPARAT.

1. ▽. *duplex*, 1. ex toto, 2. ex floribus.

2. *Conserv.* Ex floribus.

3. *Syrup.* Ex infusione triplici florum & sacch. Disp. August.

N. *Alij* ℞. *succi ex fol. express. Unc.* 8. *flor. Recent. Unc.* 1. *vel Unc.* 1ß. *cum sacch. Unc.* 4. *coquunt in syrupum.*

4. *Succus inspissatus*, sive essentia. Vide l. 2. de succis.

LXI. Ursina.

Σπονδύλιον, σφονδύλιον. Spondylium vulgare hirsutum, *C. B.* 1. Spondylium, *Lob. Matth. Lon. Cast.* Tab. Vulgare, *Dod.* 8. Branca ursina, *Brunfels. Trag. Cord. in D.* Acanthus vulgaris seu Germanica, *Fuchs.* Bärenklaw / Bärwurtz.

Crescit passim in locis humidioribus: floret Majo.

Folia sola.

Vires. *Est è* 5. *herbis emollientibus calf. & sicc. aperit. Usus potissimum externus est in clysteribus aliisq; paregoricis, quarumcunque formularum, & utplurimum in cataplasmatis.*

LXII. Brassica.

Κράμβη, Caulis, Köl / Kölkraut.

Varia Brassicæ sunt genera, quæ his classibus comprehendi possunt.

- Sativa
  - capitata.
  - non capitata.
  - crispa.
  - Apinana, i. e. apii flores.
- Sylvestris.
- Marina, id est *Soldanella*.

Ex his magis medicamentosa est, teste Matthiolo, non capitata, minutis caulibus, tenerioribus foliis, lævis, tenera, *C. B* 1. Brassica alba vel viridis: huic succedit non capitata rubra.

Dicitur Brassica, *Brunfels.* Lævis, *Matth. Cast.* Brassica candida, *Ges.* hortens. lata alba, *Lon.* Brassica vulgaris sativa, *Lob. Dod. Ger.* Brassica prima *Tab.* Brassicæ sativæ majoris species altera, *Trag.*

OFFICIN. NAT.

Folia, Jus foliorum, *Semen.*

Vires. *Folia calf. & sicc. citra acrimoniam, vulneraria sunt; ebrietatem arcent, astringunt & laxant, adeoque qualitatis mixtæ: Nimir. ut ajunt Salernitani.*

Jus caulis solvit, cujus substantia stringit.

Extrin-

Extrinsecus usitatum est rusticis; Vulneribus folia imponere, ut consolidentur, quinimo & pleuriticis doloribus imposita, eos mitigant.

Semen eadem pollet qualitate cum foliis.

PRÆPAR.

Loch. de caule. Vide Dispens.

LXIII. Buglossa.

Βούγλωσσον, Buglossum, *C.B.*
- Sativum
  - Latifolium
    - Vulgatum. *Vide Borrago.*
    - Peregrinum. Hisp. *inusit.*
  - Augustifolium.
    - Majus. *Hujus loci.*
    - Minus } *Inusitata.*
- Sylvestr.
  - Majus nigrum } *Inusitata.*
  - Minus 1.2.3. } *Inusitata.*

Dicitur Buglossa, *Brunf.* Bugl. Italica, *Trag. Lon.* Bugl. longifolia. *Cord. hist.* Buglossum vulgare, *Matth. Cast. Tab. Ger.* Buglossum augustifolium, *Lob.* Bugloss. Italicum, Hispanicum grande. *Cam.* Cirsium Italicum, *Fuchs. Cord. in D.* Echium Italicum Spinosum, *Fuchs. ico.* Anchusa, Alcibiadion. *Dod.* Germ. **Ochsenzung.**

Crescit nobis in locis campestribus & arvis, floret Majo, & Junio.

OFFICIN. NAT.

Flores, Radices & Folia.

N. *Radix asservatur excorticata.*

Vires. *Easdem obtinet quas Borrago.*

Eadem quæ Borraginis.

PRÆPARATA.

N. *Succus buglossæ mucilaginosus, adeoque difficilis est expressu: eapropter si nihilominus eundem desideraris, colloca in loca humida per noctem, hinc exprime.*

LXIV. Bursa pastoris.

Pera Pastoris, **Teschelkraut/ Hirtentasch/ Hirtenseckel/ Seckelkraut.**

C.B. est
- foliis sinuatis
  - Major, *C.B.* 2.
  - Media, *C.B.* 3.
  - Minima, *C.B.* 4.
- foliis integris, loculis oblongis
  - major ac
  - minor, &c.

Ex his usitatior est major, cui succedunt media & minor.

Major dicitur Bursa pastoris major, *Brunf. Trag.* Bursa pastoris, *Matt. Cord. in D. Lon. Lob. Cast.* (herba cancri,) *Ger.* Pastoria bursa, *Fuchs. Dod.* major, *Tab.* Bursa pastoris major folio sinuato; *C. B.* 2.

Media describitur Bursa Past. minor, *Tab.* minima, *Ger. C.B.* 2.

Minor est Pastoria bursa minor, *Dod.* minima, *Lob.*

Cre-

Crescit B. past. passim in locis incultis, Floret Aprili.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. & sicc. adstringit & constipat, hinc valet in hæmorrhagia narium, expuitione sanguinis, diarrhæa, dysenteria, mictione cruenta, fluxu nimio mulierum. Externe vulneribus solidandis à plebeiis adhiberi solet, nec sine successu: uti & hæmorrhagiis narium (sub aliis & in nucha.) Quinimo adhibetur sæpius in cataplasmatis febrifugis quæ carpis imponuntur.*

PRÆPAR.

▽. Ex foliis.

LXV. Buxus seu *Buxum.*

πύξος, Buchsbaum. { Arborescens. *Hujus loci.* / Fruticosa. / Foliis rotundioribus. Chamepyxos, *Trag. Hab. Hac utuntur ad areolas hortorum.* }

Insignitur Buxus, *Brunf. Matth. Dod. Fuchs. Lon. Lob. Cast. Cam. Tab.* Buxus vulgaris, *Trag.* Buxus arborescens, *C. B. 1.*

Viret perpetuo, Aprili tamen germina novella profert: locis gaudet asperis, saxosis.

Vires. *Rari usus est in Medicina: sunt tamen qui* oleum *ex* ligno *destillant, summè narcoticum: idq; non solum summopere commendant in Epilepsia, odontalgia (si dentiscalpium ipsi intinctum in radicem dentis dolentis immittatur) dentibusque corrosis, verminatione, &c. sed & pro oleo Ligni Heraclei Rulantino vendicant. Videatur Quercet. Tetrad. p. 214. 215. 216. ubi buxum lignum efficacissimo sulphure narcotico scatere docet.*

Extractum Ligni. Vid. l. 2.

Vires. *Insigne est sudoriferum & specificum ad Epilepsias, vermes, putredines.*

Dosis: *Exigua pilula Quercetan. in Pharmac. Rest. cap. 26.*

C.

LXVI. Calamus Aromaticus Index.

Calamus Aromaticus officinarum. *Vide Acorus.*

Calamus Aromaticus Indus, est planta Indica & diversa ab Acoro. Super quo legi potest Garzias ab horto, lib. 1. Aromat. cap. 23. & annotationes Clusii in eundem.

Inscribitur κάλαμος simpliciter & κάλαμος μυρεψικὸς, *Hippocr. & Galen.* καλ' ἀρωματικὸς, *Diosc. Oribas. Ægin Aetio.* Calamus Alexandrinus, *Celso.* Calam. aromaticus, *Cord. in D. Fuchs. Gartz. Loc. Acost.* Calamus aromaticus Indicus, *C. B. 1.* inter arundines odoratas, German. wolriechend Calmus.

N. *Rara planta est officinis nostratibus*

bus & non nisi Foliis *solummodo arundinaceis (iisque raris) nota.*

Substituunt itaque Acorum seu Calamum Aromaticum officin.

Vires. *Calfac. sicc. 2. acris est. Ususque præcipuus in Uteri affectibus & nervorum doloribus. Garzias ab Horto.*

LXVIII. Calamintha.

Καλαμίνθη, C. B.
- Incana, ocymi foliis.
- Pulegii odore seu Nepeta.
- Vulgaris, vel officinarum. *Hæc usualis.*
- Magno flore.
- Exiguo flore.
- Arvensis verticillata.

Dicitur Calamintha, *Matth. Fuchs.* vulgaris, *Cam.* Cal. montana, *Dod. Cast.* Calam. montana vulg. *Lob. Tab.* Nepeta montana, *Cord. in D.* Mentha sativa rubra, *Ger.* Calamintha vulgaris vel officinarum Germaniæ, *C. B. 3.* aliis calamenthum. Germ. Ackermüntz/ Calament.

Floret Junio & Julio, crescit in arvis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Calfac. sicc. & aperit, attenuat, discutit, extergit partium tenuium est, stomachica ac uterina inprimis, hinc & pectoralis atque Epatica: menses ciet, fœtum ejicit, urinam movet, tussi medetur, Epar reserat.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex planta integra Junio vel Julio collecta.

2. *Sal.* Ex cinere.

Syrup. compos. de calamintha. Vid. Dispens. August.

4. *Spec. Diacalaminth.* Vid. Disp.

LXVIII. Calcatrippa.

Videatur consolida Regalis, *Matthiol. Cast. Cam. Tab. Ger.* Consolidæ Regia, *Lob.* Flos. Regius, *Dod.* Delphinum, *Clus.* Germ. Ritterspörn.

Varia extant genera, quod colores, florum multiplicitatem, modumve nascendi differentia, adeoque alia est flore simplici, alia pleno, quædam hortensis, alia arvensis. Hortensis colitur in hortis, arvensis passim in arvis reperitur, præstantiorque habetur hortensi. Floret Majo, Junio.

N. *Sunt qui calcatrippam pro Delphico Dioscoridis reputant, alii Cyminum sylvestre Dioscoridis esse volunt. Sufficit nobis scire vires & usum.*

OFFICIN. NAT.

Herba & Flores.

Vires. *Omnes calcatrippæ species siccant, calore & frigore temperatæ sunt, subastringunt, vulnera consolidant, partum facilitant intrinsecus & extrinsecus adhibita.*

PRÆPARATA.

1. ▽. *stillat.* Ex herba cum floribus collecta initio Junii.

Vires. *Commendatur ad oculorum rubedinem & ophthalmias. Præsertim quæ è cœrulei coloris floribus prolecta est.*

2. *Conserva.* Ex floribus.

Vires. *Commendatur ad tormina ventris infantum, ut & ad ardorem stomachi.*

LXIX. Caltha.

Calendula, Chrysanthemon, **Ringelblum.**

Est præcipuè	vulgaris.	*Hæc officinalis.*
	paluſtris.	*Hæc officinis ignota.*

Indigitatur. Calendula, *Brunf. Trag. Dod. Cam.* Caltha ſativa, *Tab.* Caltha, *Matth. Fuchſ. Lon. Caſt.* Chryſanthemum, *Lob.* Calendula ſimplici flore, *Ger.* Caltha vulgaris, *C. B.* 1.

Creſcit in hortis, florere incipit Majo, floretque per integram æſtatem.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Flores Cardiaci cenſentur, hinc Epatici calf. & ſicc. 2. præcipue ſi ſucci ſint) aper. diſcut. ſub. aſtring. menſes cient, partum promovent (fumus ſubditus parturienti,) ſudores movent, alexipharmaci cenſentur, ictero medentur.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex fol. & flor. cum incipit floreſcere.

2. *Acetum.*

3. *Conſerv.* Ex floribus.

LXX. Cannabis.

Eſt	ſativa	fœminina	*Hæ uſuales.*
		maſculina	*promiſcuè.*
	ſylveſtris.		

Dicitur Κανναβὶς, *Dioſc.* Cannabis, *Brunf. Matth. Dod. Lon. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.* major, *Trag.* ſativa, *Fuchſ. Cord. in D. C. B.* 1. *vulgo*, Canapus, German. **Hanff/ zahmer Hanff.**

Colitur in agris: Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Semen raro *Herba.*

Vires. *Semen calf. (aliis refrig.) ſiccatque, ſemen genitale imminuit (uſu continuato) tuſſi opitulatur. Ictero ſubvenit: at caput vaporibus replet.*

Herba refrigerat & ſiccat, ambuſtis convenit, aurium dolores (ab obſtructione natos) ſanat (ſuccus inſtillatus.

LXXI. Capparis.

Frutex eſt exoticus, ex quo flores antequam è gemmis erumpant decerpuntur, conditique ad nos transportantur.

Nominatur Capparis, *Trag. Matthiol. Cord. in D. Lon. Caſt.* Cappar. 2. *Tab.* Capparis ſpinoſa, *Bellonii.* Capparis retuſo folio, *Lob.* Capp. rotundiore folio, *Ger.* Capparis ſpinoſa fructu minore, folio rotundo, *C. B.* 1. Germ. **Cappern.**

OFFICIN. NAT.

Cortex radices inprimis.

Vires. *Calf. & ſicc. eſt ſpleneticus, acris, amarus, auſteriuſculus, ideoque incidens, aperiens, extergens, ſubaſtringens. Prodeſt in affectibus Arthriticis, hypochondriacis, & ſimil.*

PRÆPAR.

Conditi flores.

1. *Condiuntur* ✠ affundendo.

2. *Sal* aſpergendo.

N. *Nocere creduntur ſtomacho imbecilliori, Epati è contra & Lieni conferunt obſtructiones eorum reſerando.*

1. *Oleum.*

1. *Oleum Compos.* Vide Disp.
2. *Trochs. de Cappar.* Vide Disp.
3. *Extract. è corticibus Rad.* Fit secundum Quercetan. cum ▽ flor. Genistæ vel simili P.R. cap. 26.

LXXII. Caprifolium.

Περικλύμενον, Matrisylva, Volucrum majus, Lilium inter spinas. Waldwinde/ Speckgilg/ Geißblat/ Zaungilg.

Est { non perfoliatum / perfoliatum } *utrumque promiscue officinale est.*

1. Non perfoliatum vocatur Caprifolium, *Brunf. Lon.* Germanicum. *Dod.* Periclymenum, *Trag. Fuchs. Cord. in D. Cam.* Periclymenum non perfoliatum septentrionale, *Lob.* Periclymenum vulgare septentrionalium, *Clus. hist.* Periclymenum non perfoliatum Germanicum, *C.B.* 1.

2. Perfoliatum dicitur Periclymenum, *Matth. Cast.* Periclymenum perfoliatum, *L b Tab. Ger.* Periclymenum vulgare alterum, *Clus. hist.* Periclymenum perfoliatum, *C.B.* 1.

Crescit in dumetis, fruticibusque instar convolvuli adhærescit. Floret Majo, ac Junio.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Calf. & sicc. diureticum validum ac spleneticum est. Usus præcip. in asthmate & tussi. Externè extergit ulcera sordida, sanat impetigines, aliasque cutis maculas abstergit.*

PRÆPAR.

▽. *stillat.* Ex floribus.

Vires. *Confortat nervosum genus, auxiliatur asthmati, tussi, palpitationi cordis: facilitat ac accelerat partum, oris siccitatem emendat (in gargarismis.)*

Succus *ex foliis raro extat; insignis tamen efficacia est in vulneribus capitis ac cranii curandis.*

LXXIII. Cardamomum & grana Paradysi.

Cardamomum C. B. {
1. Granum Paradysi.
2. Majus officinarum.
3. Medium.
4. Minus in officinis simpliciter Cardamomum dicitur.
5. Minimum. }

Ex his officinis usualiora sunt Grana Paradysi, quæ officinis Cardamomi majoris nomine veniunt: tam cardamomum simpliciter ita dictum, quod officinarum Cardamomum minus audit.

Grana Paradysi inscribuntur Cardamomum majus, *Matth. Lon. Cast.* Gran. Parad. *Cord. in D.* Milleguetta, *Lob.* Malaguetta, *Garz.* Cardam. Arabum majus, *Tab.* Germ. Paradißkörner.

Cardamomum simpliciter dictum videatur, Cardamom minus, *Matth. Lon. Tab. Cord. in D. & hist.* minus vulgare, *Lob. Clus. in Garz.* Germ. Cardomömlein.

N. *De Cardamomo veterum disputa-*

 tur

tur, utrum generibus his 5. contineatur. Sunt qui Cardamomum majus, veterum Cardamomum esse contendunt: alij contradicunt, objicientes amaritudinem ac odorem gravem, quibus veterum Cardamomum celebre fuit, nostrum non iterum.

Eligitur utrumque quod est frangenti contumax, plenum, occlusum & caput odore tentans, gustu acre & subamarum.

Affertur utrumque in Europam Alexandriâ Ægypti ac etiam ex Indiæ Orientalis Provinciis Malavar. Java & simil.

OFFICIN.

Fructus uterque *Cardamomum* scil. & *grana Paradisi.*

Vires. *Utrumq; calfac. & sicc. (majus gr. 2. minus 3.) partes principes recreat, attenuat, flatus discutit, coctionem juvat, proin conducibilis eorum usus est in affectibus capitis, ventriculi & inprimis uteri.*

PRÆPARATA.

1. *Ol.* Cardamomi.
2. *Confectio.*

LXXIV. Cardiaca

Cardiaca, *Matth. Lob. Lon. Cast. Tab. Ger. Fuchs.* Melissa sylv. *Trag.* Marrubium mas, *Brunf.* Marrubium Cardiaca dictum, forte primum Theophrasti, *C. B.* 1. Germ. Hertzgespan.

Crescit juxta sepes & vias, locisque gaudet frigidis: floret Julio.

OFFICIN. NATIVA.

Folia.

Vires. *Calf. 2. sicc. 3. attenuat, discutit, peculiariter medetur distensioni hypochondriorum & cardiæ infantum (quem affectum cardiacum seu cardialgiam appellant,) ciet urinam & menses, pectus à pituita detergit, difficulter parientibus opitulatur.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex herba quæ præcipuè in usu est.
2. *Ungnendum Cardiacum.* Vide l. 2.

LXXV. Carduus Benedictus.

Dicitur Carduus Benedictus, *Brunf. Trag.* (cui & Acanthus Germanicus,) *Matth. Lob. Cast. Tab. Cam. Ger.* Attractilis hirsutior, *Fuchs.* Acanthium, *Cord. in D. Lon.* Cnicus sylv. alter Theophrasti, *Cord. in D. Cam.* Cnicus supinus, *Cord. hist.* Carduus benedictus & attractilis altera species, *Dod.* Cnicus sylvestris hirsutior, sive Carduus benedictus, *C. B.* (4. Cnici.) Germ. Cardobenedicten / gesegnete Distel.

Crescit in hortis, floret Junio & Julio.

N. 1. *Tempus sationi aptius est ☾ crescente.*

N. 2. *Carduus benedictus si sub initium Iunij collectus fuerit, vulnera recentia mirabiliter curat, sin alio tempore, nunquam id præstabit.*

OFFICIN. NAT.

Folia & Semen.

Vires.

Vires. *Herba Cardiaca, alexipharmaca, ac sudorifera est ex usitatissimis, Calf. & sicc. 2. atten. aperit, disc. veneno ac putredini resistit, febres etiam inveteratas & quartanas curat. Laudatur à nonnullis peculiariter in Cephalæa clavo dicta, ut & in surditate, Extrinsecus rarioris est usus, adhibetur tamen nonnunquam ad gangrænam arcendam (in Epithem. vel cataplas.*

Semen *vires easdem obtinet, sed usu non æque crebro adhibetur, commendatur inprimis ad Epar obstructum.*

PRÆPAR.

1. *Pulvis.* Datur ad Drach. j.
2. ▽. Ex herb. integr.
3. *Spir.* Ex herb. fermentata.
4. *Succus.* Ex herba expressus.
5. *Sal. com.* Cinere.
6. *Oleum stillatit.*
7. *Conserv.* Ex foliis seu summit.
8. *Syrup.* Ex succo.
9. *Extract.* Ex foliis c. Acet. destill.

LXXVI. Carduus Mariæ.

Carduus Mariæ, *Trag. Fuchs. ico. Lon. Cast. Ger.* Vulgaris, *Cam.* Carduus Lacteus, *Matth.* Spina alba hortensis, *Fuchs.* Carduus albus & Chamæleon, *Brunf.* Carduus Marianus, *Cord. in D. Tab.* Carduus Leucographus. *Dod.* Carduus albis maculis notatus vulgaris, *C. B.* 1 Silybum, *Lob* Germ. **Mariendistel / Frawendistel / Vehedistel.**

OFFICIN. NAT.

Semen inprimis, hinc *Folia* & nonnunquam *Radix.*

Vires. *Pectoralis inprimis Carduus Mariæ censetur.* Calf. & sicc. 2. *substring. incidit, aperit: in cæteris æmulatur carduum benedictum. Usus præcipue in pleuritide, Ictero ac hydrope.*

Dosis seminis ad Drach. j.

N. *Semen in emulsionibus crebri est usus.*

PRÆPAR.

▽. Ex herba tenella.

LXXVII. Carlina.

χαμαιλέων λευκὸς, Apri radix, seu **Eberwurtz** / *Brunf.* Carduus panis seu pacis, *Erico Cord.* Chamæleon albus, *Matth. Cord. in D. Cast.* Carlina herbarior. *Lob.* Chamæleon albus Diosc. *Lob. ico Clus. hist.* Carlina humilis (vel altera,) *Dod.* Carlina sessili flore, *Cam.* Carlina acaulos magno flore, *C. B.* 1. aliis Carolina, Cardopatium. Germ. **weiß Eberwurtz.**

Crescit in locis montosis, v. g. in Alpibus Helvetiæ & alibi.

OFFICIN. NAT.

Radix collecta tempore verno.

Vires. *Calfac. & sicc.* 3. *est alexipharmaca, sudorifera, diuretica, emmenagoga, tineas ventris necat.*

LXXVIII. Carum.

Κάρος, κάρον, καρὸν, Caros, *Brunf. Trag.* Careum, *Fuchs.* Carum, *Cord. in D. Matth. Lob. Dod. Cast. Tab. Ger.* Carvi, *Lon.* Cuminum pratense, Carvi officinarum, *C. B.* 1. Germ. **Weißkümmel / Feldkümmel / Mattkümmel.**

OFFICIN. NATIVA.

Semen.

Vires. *Calfac. & sicc. 3. discut. atten. Stomachicum est ac diureticum, lactis abundantiam præbet. Hinc usus ejus insignis in colica, vertigine, &c. cum internè tum externè applicatum.*

PRÆPAR.

1. *Confectum Semen.*
2. *Condita Radix., sed raro.*
3. ▽. *stillat.* Ex planta integr.
4. *Ol.* Ex semine sicco l. a. destillatum.

LXXIX. Cariophyllus hortensis.

Videatur Cariophyllus, *Lob. Tab. Ger. Cast. Matth. Cam. Lon.* Cariophylla, *Tab.* Veronica, *Dod.* Betonica altilis coronaria Tunica *Fuchs.* Nägelblümlein/Graßblümlein.

Est { Hortensis, colitur in hortis varior. color. & discrepantis plenitudinis. / Sylvestris, *qui rari usus.* }

Florescit Junio atque in multam æstatem.

OFFICIN. NAT.

Flores potissimum rubri.

Vires. *Moderate calf & sicc. Cephalici sunt ac cordiales. Usus præcip. in vertigine, Apoplexia, Epilepsia, aliisque capitis & nervorum affectibus. In syncope ac palpitatione cordis: fugant lumbricos, allevant partum: Extrinsecus adhibentur in vulneribus capitis: extrahunt ossa cranij fissa; leniunt Cephalalgiam & odontalgiam.*

PRÆPARATA.

1. *Succus inspissatus, essentia dictus.* ℞. Flor. rubr. (cum primum gemmæ explicari incipiunt) resectisque albidis illis partibus conquassa irrorando, exprime, clarifica ac coagula lentissime.

N. *Calore nimio perdit vires, nimia agitatione cum spatula amittit colorem.*

Dosis. à Scrup. ß. ad Drach. ß.

2. *Conserva* ex floribus.

3. △ *stillat.* ex flor. cum herba lenissimo NB. calore.

N *Ophthalmica insignis est, &c.*

4. *Syrup.* Ex infusione florum.

5. ✠ Ex infusione florum. Vide lib. 2.

LXXX. Cariophylli Aromatici.

Charunfel *Arabibus.* Cariophylli, *Matth. Tab* Cariophyllus, *Cord. hist. Cast* Calafur *Arabibus* & plerisque Indis Cariophylli, *Lob.* Cariophyllus florens & Cariophylli, veri, *Ger.* Cariophyllus aromaticus fructu oblongo, *C. B.* 1. Antophylli dicuntur reliqui majores, *Lon. Lob. Tab. Ger.* Cariophylli maturi seu majores, *Cord. hist.* Cariophylli mares, *Avicenna.*

Fructus, seu si mavis flos est aromaticus exoticus, Solis radiis induratus & nigrefactus.

Duplicis sortis prostant: Nimirum

1. Cario-

1. Cariophylli dicti, qui discussi sunt antequam maturuerunt, unde & minores esse solent. Germ. Nelcken.

2. Antophylli, Mutternelcken/ qui maturitatem assecuti sunt: unde & majores existunt.

Delectus: Eligendi sunt suave fragrantes, oleosam quandam humiditatem premendo exhibentes.

Vires. *Cardiacum, Cephalicum ac Stomachicum insigne exhibent, calf. & sicc. 3. discut. Hinc prosunt in Lypothymia, odontalgia, cruditate ventriculi, vertigine; arcent quoque morbos malignos, uterinos, &c.*

PRÆPARATA.

1. *Confect.* Fit. l. a.

2. ▽. } ut ex aromatibus reliquis eliciuntur, vide k2.
3. *Oleum.* } vel l. 4 in Cinamomo.

N. 1. *Caryophilli multum olei fundunt.*

Vires. *Oleum hoc denti cavo inditum odontalgiam mirifice lenit.*

4. *Extractum.* Fit ex caryophyllis cum aq. stillat. & Spir. vin. l 2.

5. *Sal. com.* Ex remanentiis incineratis elixiviatur.

6. *Balsamus.* Fit l. a. ex ol. Nucistæ depurato ac ol. caryophyll. tingiturque pulvere caryophyllor.

7. *Species diacaryophyllor.* Vide Dispensator.

LXXXI. Caryophyllata.

Caryophyllata, *Brunf. Trag. Lon. Matth. Cast. Tab. Ger.* Vulgaris, *Lob. Cam. Clus. hist.* Caryophyllata hortensis, *Fuchs.* Herba benedicta, *Brunfelf.* 4. Caryophyllata vulgaris, *C. B.* 1. *alias* Sanamunda. Herba benedicta. German. Benedictwurtz / Benedictkraut.

Crescit locis incultis pinguibus juxta sepes.

OFFICIN.

Radix collecta mense Martio, quæ odoris frangrantis est (23. Martii circiter) raro *Folia.*

Vires. *Calfac. & sicc. 2. subastring. robor. discut. cephalica ac cardiaca est. Usus præcipui interne in catarrhis exiccandis, sangnine coagulato resolvendo.*

LXXXII. Castanea.

Κάςανον, Castanea, *Brunf. Trag. Fuchs. Dod. Lac. Lon. Lob. Tab. Ger.* Castaneæ minores, *Matth.* Castaneæ sylvestres *Cord. in D. Cast.* Castanea sylvestris, quæ peculiariter castanea, *C. B.* 1. Germ. Kastanien.

Castaneæ etsi omnium glandium sint præstantissimæ, teste Galen. attamen præter *membranam, rubram*, cortici ac carni intercedentem, nihil officinis exhibent.

Vires. *Membrana sistit valenter immodicos alvi flores & sanguinis rejectiones (in vino austero sumpta.) Quin etiam cum pari pondere ramentor. eboris, alba fœminar. profluvia cohibet.*

Dosis Drach. ij. Matthiol.

LXXXIII.

LXXXIII. Centaurium minus.

Centaur. { Minus. De quo hic. / Majus. Eſt Rhaponticum vulgare. Vide ſuo loco.

Dicitur Centaurium, *Trag Matth. Fuchſ. Dod. Lac. Lon. Lob. Cam. Caſt. Tab.* Centaurium parvum, *Lob. Ger.* Centaurea, *Brunſ. Caſt.* minor, *Brunſ.* Centaurium minus, *C. B.* 1. alias febrifuga, fel terræ. Germ. **Tauſentgülden-kraut/Erdgall.**

Naſcitur ſolo arido, & pratis ſabuloſis; Floret Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Planta foliis ac floribus referta, vel *ſummitates* ſolæ.

Vires. *Spleneticum eſt & Epaticum, Calf. & ſiccat, amarum eſt citra mordacitatem, unde & leniter aſtringens, extergens, aperiens, vulnerarium: bilioſos & pituitoſos humores quam leniſſime per alvum educit, ſerum per poros diſcutit. Hinc utile in febribus (unde & nomen habet. Ictero, menſtruis ſuppreſſis, Scorbuto, Arthritide, lumbricis, & ſpecifice in morſu canis rabidi.*

N. *Tantæ æſtimationis eſt, ut vix vinum medicatum ſeu abſynthites vulgus paret, cujus partem non conſtituat.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex integra planta.

2. *Extract.* i. e. ſuccus inſpiſſatus ex herbis ac floribus conquaſſatis atque cum aqua maceratis.

Doſis ad Drach. j.

3. *Sal. com.* Ex Cinere.

LXXXIV. Cepa, Cepe.

κρόμμυον, Arab. Baſſal. Cepe, *Trag. Fuchſ. Matth. Cord. in D. Caſt.* Capitata, *Matth.* Cepa rotunda, *Dod.* Cepa ſativa, *Matth.* Cepa alba & rubra, *Lon. Tab.* Cepa vulgaris, *C. B.* 1. Germ. **Zwibel/Zwiffel.**

Ceparum etſi variæ dentur ſpecies, differentes pro diverſo colore florum & radicum, tùm pro diverſa radicum figura, rotunda, oblonga, ſeſſili, &c. attamen conveniunt facultatibus, adeoque promiſcue uſurpantur, acriores tamen ſunt oblongæ.

Coluntur in hortis, ſoloq; gaudet opimo: Florent Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix ſola.

Vires. *Calf. & ſicc. ad gr. 4. aper. incidunt, abſtergunt, partium ſunt craſſarum, adeoque flatulenta. Uſus præcipui in tartaro pulmonum incidendo & expellendo (cum melle coctæ & eſitatæ) in urina & menſtruis ciendis, in lumbricis fugandis (ex infuſione.) Extrinſecus maturant & rumpunt apoſtemata (coctæ & impoſitæ) etiam maligna in peſte (impletæ Theriaca vel Mithridatico & coctæ.) Urinam proritant (toſtæ in axungia & impoſitæ. N. idem facit membranula cuilibet carneæ particulæ intercedens, glandi ſcilicet impoſita.) Pernioni conferunt (cum adipe coctæ & impoſitæ) menſes & hæmorrhoides proliciunt (ſubditæ) ambuſtis medentur*

(cra-

(cruda cum sale subacta ac statim imposita.)

N. *Sunt qui contagioso aëre in conclavibus suspendunt, iisque contagium colligi, adeoque conclave purgatum iri autumant.*

LXXXV. Cerasa.

Cerasorum varia producuntur genera, tàm secundùm colorem, quàm secundùm saporem differentia. Veruntamen in usum pharmaceuticum duo potissimum accersuntur, subacida rubra scil. (Amarenæ) dulcia nigra.

Cerasa apud omnes ferè authores nomen suum retinent & dicuntur cerusa. Germ. Kirschen.

OFFICIN. NAT.

Cerasa utriusque generis siccata. *Nuclei & Gummi.*

Vires. *Acida refrigerant, siccant, astring. Cor ac Stomachum roborant. Hinc utilia in febrili siti ac æstu mitigando, &c. Fernel. decoctum cerasorum in hypochondriaco affectu summè commendat. Dulcia temperata sunt ad humiditatem inclinantia, cephalica, unde & in morbis capitis Apoplexia, Epilepsia, Paralysi, &c. peculiariter proficua censentur.*

Nuclei *calculum comminuunt, adhibenturque contusi in frontalibus, unguentove refrigeranti commixti, ad dolores febriles capitis demulcendos faciunt.*

Gummi *celebratur vi lithontriptica.*

1. *Condita.* Condiuntur acida cum saccharo. Vide supra.

2. *Succus sive Rob.* Ex acidulis fit, expressione scil. & inspissatione.

3. *Syrup.* Ex succo acidor. & saccharo $\frac{1}{2}$.

4. ∇. *stillat.* Ex dulcibus nigricantibus.

5. *Spir.* Ex dulcibus nigris fermentatis dicitur & QE. Vide de Spirit.

6. ∇. *diuretica.* Ex nucleis utrorumque. Vid. l. 2.

7. *Tinctura ac Extractum.* Ex nigris fit cum Spir. vin. vel ∇ propria l. a. *Querc. Phar. Rest.*

8. *Diamarenatum* { *simplex.* ℞. pulp. ceras. vinos. (per cribrum) ℔. iij, sacch. ℔ij.
compos. fit ex simplici ac aromatibus. }

9. *Oleum.* Ex nucleis exprimi potest, sed minus usuale.

LXXXVI. Cerefolium.

Καιρέφυλλον. Chærefolium, *Brunf. Dod.* sativum, *Trag.* Cerefolium, *Matth. Cast.* vulgare, *Ger. Lon. Lob. Cam. Tab.* Gingidium, *Fuchs.* Chærophyllum sativum, *C. B.* 1. *aliàs.* Cerifolium, Germ. Kerbel.

Est { sativum. *Hoc officinale. & jam nominatum.*
sylvestre. *Hoc minus usuale.* }

Crescit in hortis, floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Folia & Semen.

 Vires.

Vires. *Calfac. & sicc. discutit, est partium tenuium, diureticum, emmenagogon ac lithontripticon, sanguinem coagulatum resolvit, somnum suaviter inducit. Extrinsecus usus insignis est in dolore colico, in urina retenta (imposit. in cataplas.)*

PRÆPARAT.

1. ▽. *stillat.* Ex integra planta.
2. *Sal Com.* Ex cinere.

LXXXVII. Chamædrys.

Trixago, Trissago, Quercula Calamandrina, Gamanderlein/klein Bathengel.

Species dantur variæ, ex quibus officinales præ reliquis chamædrys minor repens, *C.B.* 3. Chamæpitys, *Brunf.* chamædrys, *Cord hist. Tab.* chamædrys vera, *Trag. Cord. in D.* vera mas, *Fuchs.* cham. vulgaris mas, *Lon.* chamædrys major, *Lob. ico.* minor, *Ger.* chamædr. minor repens, *Dod.* chamæd. major vel 2. *Clus.*

Colitur in hortis, solo gaudens aspero floret Junio, ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia ac *Flores.*

Vires. *Calf. & siccat, ad gr. 2. Est splenetica ac Epatica, saporis amari, incid. atten. aperit, potenter urinam ac sudorem movet. Hinc confert in febribus, Scorbuto, sanguine coagulato, Hydrope incipiente, mensibus obstructis ac inprimis in arthritide. Extrinsecus in ulceribus serpentibus, in dolore hæmorrhoidum, in scabie ac pruritu, in catarrhis exiccandis.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta, foliis scil. & floribus.
2. *Conserva.* Ex floribus.

N. *Est & chamadris fruticescens, quam Teucrium vocant, hac iisdem pollet viribus. Et præter hanc est chamædrys vulgaris, juxta sepes nascens, quæ vere substitui potest.*

LXXVIII. Chamæpytis.

Ajuga, abiga, Arthetica, Arthritica, iva arthetica, Schlaffkräutlein/ je länger je lieber/ pidigrin. *Arab.*

Ex generibus variis chamæpytios officinalis præ reliquis est lutea vulgaris, *C. B.* 3.

Quæ dicitur chamæpytis 3. *Trag. Fuchs.* 2. *Lon.* chamæpytis 1. *Matth. Dod. Cord. hist. vera, Cord. in D.* chamæpytis major, *Tab.* mas, *Ger.* Ajuga sive chamæpytis mas Dioscoridis, *Lob.* Ajuga, *Cast.* Ajuga luteo flore, *Clus. histor.*

Crescit in agris sabulosis, floret Julio & Augusto, præcipuè autem in hortis colitur.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus, seu herba tota.

Vires. *Nervosum genus roborat, calf. 2. sicc. 3. incid. aper. diuretica est, & emmenagoga, confert in arthriticis doloribus.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba integra.
2. *Pilula de iva arthritica.*

LXXXIX. Chamomilla.

Χαμαίμηλον, ἄνθεμις. Leucanthemum Dioscor. camomilla, chamomilla, **Chamillen.**

Est:
- vulgaris. *Hæc usitatissima.*
- Romana seu nobilis odorata. *Hæc itidem usualis.*
- fœtida. *Hæc minus officinalis.*
- Inodorata. *Itidem minus usualis.*

vulgaris insignitur chamomilla 3. & vulgaris, *Trag. Lon.* chamæmelum (parthenii 3. species,) *Brunfels. Cast. Tab. Ger.* chamæmelum Leucanthemum, *Fuchs.* chamæm. sylv. *Dod.* arvense, *Cam.* Anthemis, *Cord. in D. Matth.* Anthemis vulgatior, sive chamæmilla, *Lob.* chamæmelum vulgare, Leucanthemum Dioscoridis, *C.B.* 1.

Romana dicitur, Parthenium & nobilis chamomilla, *Trag. Lon.* Leucanthemum odoratum, *Dod.* Anthemis seu Leucanthemis odorata, *Lob.* chamæm. odorat. *Cam.* Romanum, *Tab. Ger.* chamæmel. nobile seu odoratius, *C.B.* 2.

Vulgaris nascitur passim, in arvis aliisque locis arenosis. Romana colitur in viridariis. Fœtida invenitur itidem passim.

OFFICIN. NAT.

Flores seu tota herba, tàm vulgaris, quàm Romanus.

Vires. *Calf. & sicc.* 1. *diger. laxat. mollit, mitigat dolorem, menses & urinam ciet. Eapropter usus insignis est in dolore colico, & hinc pedissequa paresi. Extrinsecus usitatissimus ejus usus est in paregoricis, emollientibus, maturantibus, cataplasmatis, clysteribus, &c.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex vulgari.
2. ▽. Ex Romana.
3. ▽ carminativa seu de camomilla composita. Vid. l. 2.
4. *Ol. stillat.* Ex vulgari.

N. *Destillant alij cum Terebinthina, unde oleum cæruleum.*

5. *Ol. stillat.* Ex Roman.
6. *Ol. infus.* Ex vulgari seu cum floribus ac oleo communi.
7. *Sal com.* ex cinere.
8. *Syr.* de succo camomillæ.

XC. Chelidonium majus.

Χελιδόνιον μέγα, Chelidonia, *Brunf.* Chelidonium majus, *Trag. Matth. Fuchs. Cord. hist. Dod. Lob. Cast. Tab. Ger.* vulgare, *C.B.* 1. *aliàs*, Hirundinaria. Germ. **Schwalbenwurtz/Schellwurtz/Goldwurtz.**

Crescit passim juxta sepes, adhærescitque muris: Floret primo statim vere & per multam æstatem.

OFFICIN. NAT.

Folia c. floribus, *Radix.*

Vires. *Calfac. & sicc.* 3. *valide absterg. atten. saporis est acris & amari, bilem per alvum & urinam educit, visum acuit. Hinc conducit in Ictero, obstructione Lienis & Epatis, Ureterum. Radix alexipharmaca statuitur. Extrinsecus oculorum imbecillitati, ulceri-*

ceribus, cæterisq; affectibus medetur (Cujus rei gratia sunt, qui succum luteum ex rupto caule manantem, oculis indunt.)

N. *Sunt qui ad Icterum sanandum plantis pedum supponunt.*

PRÆPARATA.

1. *Succus inspissatus.*

2. ▽. Ex herba cum floribus.

3. *Sal. com.* Ex cinere.

XCI. Chelidonium minus.

Χελιδόνιον μικρὸν, Ficaria & scrophularia minor vel. 2. *Brunf.* Chelidonium minus, *Trag. Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cast. Tab. Ger.* Chelidonia rotundifolia minor, *C. B.* 2. *Arabib.* memiten, Feigwartzenwurtz / klein Schellkraut / Schorbuckskraut.

Crescit locis humidis & paludtribus. Floret Martio.

OFFICIN. NAT.

Radix & Folia.

Vires. *Refrig. & humect. spleneticum est. Usus præcipui in Ictero, Scorbuto, hæmorrhoidum fluore. Extrinsecus specifice mariscas seu ficos ani curat; dentiumque putredini maximopere subvenit.*

PRÆPARATA.

▽. *stillat.* Ex herba tota.

XCII. Chermes.

Kermes, coccum infectorium, *Matth.* coccus infectoria, *Cord. in D. Cast. Tab.* Granum & coccus baphica Dioscor. granum tinctorium; *Lon.* alias Scarlatum: Fructus est famosissimi fruticis, qui in scribitur Ilex in quo coccus baphica, *Bellon.* Ilex coccigera, *Clus. hist. Ger.* minor coccigera, *Dod.* Ilex coccifera, Cam. Ilex aculeata cocci glandifera, *C. B.* 4. Germ. Schaarlachbeer / Kermeskörner.

Nascitur in Creta, teste Bellon. *l.* 1. *obs. c.* 17. uti & multis Hispaniæ locis, in Narbonensi etiam Gallia & Provincia, &c.

Delect. Eligenda sunt grana rubicundo-nigra, integra-vermiculum in se continentia.

Vires. *Cardiaca sunt grana calf. & sic adstring. vapores tetros discutiunt, spiritus vitales reficiunt, parturientibus subveniunt, vulneratis nervis medentur, morbillos erumpere faciunt.*

PRÆPARATA.

1. *Confectus Alkermes.* Vide Disp. Fit cum & sine moscho illa viris, hæc mulieribus convenientior est.

2. *Extractum seu Essentia.* Fit è fructibus contusis cum spir. vin. vel ▽ Rosar. quæ acidula reddita sit guttulis aliquot. Spir. Vitriol. aut Sulphuris. *Quercet.*

N. *Scarlatus pannus, granis hisce (quibus tinctus est) admodum celebris est, adhibeturque non modo ad morbillos proliciendos. (Patientes in eum involvendo, (sed & ad cor roborandum (Epithemata eo suscepta cordis regioni imponendo.) ut & ad bubones venereos curandos (pannum iis imponendo.) Quin & filo sericeo hujus coloris, ad arcendū Erysipelas locum affectum circumligare vulgo usitatissimum est.*

XCIII.

XCIII. Cheyri, Keyri, Leucojum.

Classes Leucojorum *C.B.* sunt 4. exhibetque { 1. Incanum, (folio incano) hortense, 2. Incanum maritimum, 3. Luteum folio hirsuto, 4. Luteum folio viridi, } *singula sunt diversorum generum.*

Ex his placet officinis luteum vulgare; *C.B.* 5. inter Leucoja folio viridi, quod est Leucojum, *Brunf. Cord. in D.* Leucojorum, aureum *Matth.* Leucojum Luteum, *Fuchs. ico, Dod. Lob. Cast. Cam.* Leuc. sativum luteum, *Clus.* Keyri vel Cheyri, *Lon.* Viola lutea, *Trag. Fuchs. Ger.* Viola petræa lutea; *Tab.* Germ. gelbe Violen/ Nägel Violen.

Crescit nobis in hortis, raroque sponte provenit: Floret Aprili, Majo & ultra.

OFFICIN. NAT.

Flores, seu herba cum floribus, & raro *Semen*.

Vires. *Cordiales sunt, Calf. & sicc. 2. attenuant, discut. partium sunt tenuium, extergent, cordiales ac nervini sunt, dolores mitigant, menses cient, secundinam proritant.*

PRÆPAR.

1. *Conserva.* Ex floribus.

2. ▽ Ex floribus vel integra planta.

3. *Ol.* Ex infusis floribus in oleo veteri.

XCIV. China.

Chinæa radix, China redix, *Fragos. C.B.* Cina alias China, *Matth.* China, *Garz. Acost.* Chinna seu Cinna, *Caesalp.* Bockenwurtz.

Est { Orientalis. Ex regione Sinarum, China dicta. Occidentalis. Ex Hispania nova & Peru.

Præfertur Orientalis: quæ exterius est colore rubente aut subnigro, interius candicante aut subrubente: & hæc, quò nigrior eò melior. Occidentalis colore est interius magis ruffo.

Vires, *Calf. leniter siccat. 2. subastringit, est diaphoretica, diuretica, discutiens, aperiens, Epatica. Hinc convenit in cachexia, hydrope, paralysi, arthritide, cephalaea, ictero, lue venerea, tumoribus scirrhosis & œdematosis.*

PRÆPARAT.

Extract. cum Spir. vin. quod tamen rari usus: adhibetur crebrius in decoctis, sufficitque Unc. j. vel Unc. ij. pro ℔ix. ▽æ.

N. *Vesalius de China librum conscripsit integrum.*

XCV. Cicer.

Ἐρέβινθος, Kücher/ Ziser Erbsen.

{ Sativum { album. rubrum. nigrum. Sylvestre.

 Ex

Ex his arridet officinis rubrum sativum, cui tamen & album substitui potest.

Videatur Cicer, *Brunf. Matth.* (cui & Domesticum, *Cord. in D. Cast. Tab.* Ciceris altera species, *Trag.* cicer nigrum, *Fuchs.* seu arietinum, *Cord. hist.* cicer arietinum, *Dod.* cicer sativum, *Ger.* Arietinum, *Lob.*

Vires. *Calf. & sicc.* 1. *emoll. absterg. discut. diuretica sunt ac lenientia, proin conducibile est eorum decoctum nephriticis. Extrinsecus adhibetur farina in cataplasmatis, &c.*

XCVI. Cichorium & Cichorea.

Κιχώριον, Σέρις, solsequium, intybus, Ambubeia, Cicorea, Cichoren / Wegwart / Sonnenwendel / Sonnenkraut.

Sativum
Sylvestre flore { cærul. vel albo. / luteo.

Ex his usitatum sativum, tum sylvestre cæruleum vel album.

Crescit juxta vias, floret Junio.

Sativum dicitur Cichorium domesticum, *Matth. Cast.* Cichorium sativum cæruleum, *Lob.* Cichorium latioris folii, *Dod.* Cichor. latifolium sativum, *Lon.* seris sativa, *Lob.* Cichorium sativum & album sat. *Tab. Ger.* Cichorium sativ. *C.B.* 1. Sylvestre dicitur solsequium, *Brunf.* Cichorea, *Trag.* Sylvestris, *Matth.* Seris sylvest. *Lob.* Seris picris, *Lob. ico.* Cichorium sylvestre, *Dod. Cast.* agreste, *Lon.* Intybum agreste, *Cord.* Sylvestre, *Fuchs. Cord. hist.* Cichorium, *Tab.* Hieracium latifolium, *Ger. ico.* Cichorium sylv. sive officinar. *C.B.* 1. Seris πικρὶς *Dioscoridi.*

Flores, Folia, (sylvestris potissimum) *Radix* (sativa.)

Vires. *Epaticum est nobilissimum frig. & sicc.* 2. (*aliis calidum videtur ob amarorem*) *aperit, diureticum est, attenuat, extergit. Usus præcipue in Epatis obstructione & febribus.*

N. *Collectum in sua exaltatione* (*die festo Nativitat. Mariæ,*) *hæmorrhagias sistere creditur.*

PRÆPAR.

1. *Conserva.* Ex floribus.
2. *Condit.* Radix cum saccharo.
3. *Syrup. simpl.* Ex succo & sacchar. Vide Dispens.
4. *Compos.* (Coridi) Vide Dispens. Norib.
5. *de cichor. cum Rhab.* Florent. Vide Disp.
6. ▽. Ex foliis & floribus.
7. ▽. *ophthalmica.* ℞. Flores cæruleos (collectos ☉ in principio ♌ collocato,) q.v. inde vitro orificii angusti, obtura optimæ & massæ panis circumvolutum committe Clibano, ut pinsatur cum pane: hinc exprime ac destilla in MB.

Vires. *Convenit omnibus affectibus oculor. albugini, nubeculæ, ungui, suffusioni, caligini, &c. Inungitur palpebra mane*

mane & vesperi. Hartm. in Pract. Poppius in Herbar.

8. *Sal com.* Ex planta incinerata. Attenuat, discutit, febrifugum est.

XCVII. Cicuta.

Κώνειον, Wüterich/ Schierling.

Ex Generibus cicutarum infertur in Officinas, cicuta major, *C. B.* 1. quæ Cicuta, *Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lob. Lon. Cast. Tab. Ger.* Cicuta major, *Cord. hist. Cam.* Vera *Gesn. hist.* Cicutaria vulgaris, *Clus. hist.*

Nascitur passim in pratis, locis incultis & umbrosis: Floret Junio & Julio.

OFFICIN.

Folia & *Radix*, sed raro.

Vires. *Quamvis summe frigida censeatur, atque inter venenata referatur à Dioscoride; Nihilominus tamen frequens ejus usus modernis est in tumore ac inflammatione lienis, succus Emplastro splenetico incoctus extrinsecus adhibetur: hinc in inflammationibus aliis, quinimo adhibetur quoque nonnunquam in collyriis.*

Sunt qui radicem fodere monent tempore ☌ ♄ & ☉.

PRÆPAR.

Emplastr. de Cicuta splenetic. Vide lib. 2.

XCVIII. Cinamomum.

Cortices sunt arboris cujusdam exoticæ, ejusdem nominis. German. Zimmetrinde/ Canel.

N. *De Cassia & Cinamomo officinar. quod & Canella dicitur, controversæ occurrunt opinionis. Sunt enim qui inter se confundunt & pro uno & eodem utrumque habent Cortice, solisque nominibus differre, non reipsa: alij ex sola loci varietate ea distinguunt, non ex diversa specie arboris: alij ex una eademque arbore utrumque desumi volunt, cujus corticem exteriorem & crassiorem appellitant cassiam ligneam seu odoratam; interiorem & tenuiorem Cinamomum. Alij diversæ speciei arborum corticis faciunt, inter quos tamen maxima similitudo intercedat, adeo ut Cassia arbor in Cinamomi arborem transplantari facilè queat: Hæc opinio Galeni. Recentiores primæ ut plurimum subscribunt opinioni, Cinamomumque officinarum vulgo canellam dictum; legitimum antiquorum cassiam dicunt. Et in compositionibus Græcorum Xylocassiam, id est, cassiam ligneam seu odoratam postulantibus, canellam nostram esse adhibendam. Si qua tamen distinguere libet; crassiorem cassiam appellare licet; tenuiorem Cinamomum differentia suborta à differente loco natali arborum.*

Videantur supra hac re Garzias ab H. lib. 1. arom. hist. c. 15. Joh. Manard. lib. 8. Epist. 1. Matthiol. in Dioscor. Caspar Bauhinus Theatr. Botan. lib. 11. s. 3. & sim.

Frequentes sunt hæ arbores in Zeilan; Cinamomumq; præbent præstantissimum; ignobilius è contra Cinam. præbent arbores in Provincia Malavar. & Jaba seu Java.

N. *Ro-*

N. *Roseum sive ex cinereo vinosum colorem contrahit Cinamomum, ex solis calore, cui cortex detractus exponitur: non probe idem paratus, candicans sive cinerei coloris fit, nimis vero ardoribus solis combustus niger.*

Delectus. Probatur sub rubrum odoris fragrantissimi, saporis subastringentis, & acris.

Vires. *Calf. & siccat, aperit, discutit, menses & partum accelerat, omnia viscera spiritusque singulos recreat, concoctiones juvat. Hinc usus ejus frequentissimus est in virium imbecillitate, lypothimia, capitis, ventriculi & uteri affectibus frigidioribus.*

PRÆPARATA.

1. *Confect. Cinamom.*

2. ▽. *Cinamom.* Fit l. c. ut ex aliis aromatibus. Vide l. 2. vel uti in destillatione olei.

3. *Tinctura* seu *Extract.* Spir. Vin. Tartarisato.

4. *Elyxir. Cinam.* Fit ex Tinctura cinamomi, additis & croci & santali citrini Tincturis.

5. *Oleum.* Elicitur una cum ▽ beneficio destillationis, l. 2. ℔j. dat Drach. ij. vel Drach. iiß.

Nota *de menstruo: Alii adhibent solum vinum, alii vinum cum ▽ mistum: quibus quoque Tar. aut Sal. com insuper admiscent.*

6. *Sal.* Ex fecibus incineratis elixiviatur.

7. *Balsamus* Ex ol. Cinam. ol. Nucist. depurato. Tingitur bolo Orientali vel pulvere Cinamomi.

8. *Syrup.* Vide Dispens. Norib.

9. *Magisterium.* Extrahitur cum Spir. vin. opt. ac præcipitatur cum ▽ fontan. vel cum ▽ Cinam. primum stillanti, retinetque colorem Cinamomi.

10. *Spec. Diacinam.* Vide Dispens.

XCIX. *Citrus.*

Malus Citria, Medica, Assyria. Arbor est exotica per totum annum virens, fructumque tenellum cum maturescente simul ferens.

Videatur Citrum, *Brunf.* Citria, *Trag.* Citrus, *Tab. Cord. hist.* Malus Medica, *Matth. Cord. hist. Dod. Lob.* Malus citra, *Gesn. hort. Lon. Cast. Clus. hist. Cam.* Citria & mala Medica, *Bellon.* Malus Medica, *C. B.* 1. Citronbaum.

Dicitur Medica & Assyria, quia apud Medos & Assyrios & inprimis apud Persas frequens est. Hinc in Italiam translata fuit, postea & in Hispania in usum devenit, ut nemora & campos occuparit hodie. Colitur & apud nos in hortis.

OFFICIN. NAT.

Fructus seu *Poma Citria*, (citrea) *Cortices* & *Semen*, raro *Flores*. Fructus variant magnitudine: quædam sunt majora instar melo-peponum: alia minora & vulgaria: alia Limonum magnitudine. Sic alia prælonga sunt, alia rotundiora: in officinis usitatoria sunt minora, utpote quæ carnosiora, tum quoque majora.

Vires. *Citrium malum (cum cortice ac carne) alexipharmicum putatus cujuslibet*

juslibet veneni, resistit putredini, morbisque malignis, lumbricos fugat, diaphoreticum est. *Cortex calf.* 1. *sicc.* 2. (*aliis calef. & sicc.* 3.

Caro: seu pulpa refrig. & humect. & hinc succus expressus.

Semen: calf. & sicc. 2. attenuat, digerit, abstergit, lumbricos fugat.

PRÆPARATA.

1. *Condit.* 1. *Poma* maxima condiuntur nondum satis matura, cum cortice ac carne incisa, nucleis exemptis: dicuntur nostratibus Citronat.

N. *Eodem modo condiuntur & minora, integra vel in taleolas dissecta.*

2. *Cortices.* Condiuntur post mitigationem amaroris, cum saccharo.

3. *Flores cond.*

2. *Conserv.* 1. *ex floribus.*

2. *Ex medulla*, remotis scil. corticibus ac semine succoque expresso.

3. *Confect. cortic.*

N. *Majores cortices conditi dicuntur. Citrinat. confect.*

4. ▽. Ex corticibus.

5. *Oleum* itidem cum ▽ ex corticibus extillat.

N. *Potest & exprimi oleum ex semine, sed minus id usitatum.*

7. *Succus.* Ex carne exprimitur & reservatur pro usu, diciturque nonnullis Vinum citri, præcipue si cum tantillo sacchari sit fermentatus.

7. *Syr. acetositatis citri.* Ex succo & saccharo.

Syr. citri simpl. Excortic. Vide Disp.
compos. Vide Disp.

8. *Morsuli citri.* } Vide suis
Citri laxativ. } locis.

9. *Balsamus.* Ex ol. stillat. & ol. Moschato.

10. *Electuarium de Citro solutivum.*

C. *Citrullus.*

Citrullus, Anguria, Angurien/ Species Cucumeris est, fructu rotundo, quo reliquas cucumeris species quoad magnitudinem exsuperat.

Dicitur Citrullus, *Trag. Lon. Tab.* officinar. *Lob. Ger.* Anguria, *Matth. Dod. Cast. Cam.* Cucumer vel cucumis citrullus, *Fuchs.* Anguria citrullus dicta, C. B 1.

N. *Variat corticis calore qui aliis viridis seu herbaceus, aliis candidus maculis aspersus: Caro aliis rubens & dulcis, aliis candida: Semina colore nigro, rubro, fulvo.*

OFFICIN. NAT.

Officinis tantum *Semen* in usu est idque adhibetur vel cum, vel sine cortice.

Vires. *Est ex* 4. *sem. frig. maj. Refrig. itaque & hum. ad gr.* 2. *est Diureticum, aperiens, acrimoniam obtundens. Inservit præcipuè Renibus ac vesicæ abstergendis, bilis ac sanguinis æstui compescendo.*

CI. *Cochlearia.*

Cochlearia Löffelkraut/ { folio subrotundo, cochlearia Batavica, *quæ usualis.*
folio sinuato Britannica, *Lob. hac nobis inusitata.* }

Vocatur Cochlearia, *Dod. Cam. Ep. Matth. Tab.* Cochlearia Batava, *Lob.* Cochlearia fol. subrotundo, *C.B.* 1.

Crescit apud nos in hortis loca amans palustria rigua & umbrosa: floret April. Majo. Videlicet anno secundo à satione.

OFFICIN. NAT.

Folia, quæ recentiora adhibere præstat, quam siccata, quippe Sal volatile, quo potissimum efficacia sunt arescendo evanescit.

Vires. *Calf. & sicc. 2. ad 3. aper. est splenetica, ac diaphoretica, fixos ac crudos humores spirituales ac volatiles reddens, putredinique resistens. Hinc utilis in hypochondriacis morbisque Tartareis primæ regionis, ac præcipuè in Scorbuto, in cujus medicatione celeberrima audit, adhibeturque intus & extus in gargarismis, (ad putredinem gingivarum) balneis, ad artuum resolutionem.*

PRÆPAR.

1. *Conserv.* Ex fol.
2. ▽ *stillat.* Ex fol. recent.
3. *Syrup.* Ex succo & saccharo.
4. *Sal com. volatile.* Ex succo.
5. *Spiritus* è foliis fermentatis.
6. *Succus* expressus.

N. Recens *maxima est efficacia ad arcendam oris ac gingivarum putredinem, etiam post morbillos.* Inspissatus *loco Extracti assumi poterit.*

CII. Lignum Colubrinum.

Lignum serpentarium, Clematitis Indica, *C.B.* 2. Ligni Colubrini alterum, genus Garziæ, *Trag. & Clus.* Lignum colubrinum, *Tab.* Germ. Griesholtz.

Advehitur ex Insula Zeilan. Eligendum amarum, non cariosum, grave.

Vires. *Calidum est ad siccum (ut amaror arguit) abstergit morsibus serpentum, aliisque venenis medetur: bilem ac mucilaginem per alvum (nonnunquam etiam per vomitum educit) unde usus præcip. est in febribus intermittentibus, tertiana ac quartana: Lumbricos necat ac fugat. Extrinsecus maculas cutis abstergit.*

PRÆPAR.

Extractum, cum ▽ Centaurei vel simili factum.

Dosis ad Scrup. j.

CIII. Contrayerva.

Contrayerva, radix yerva, radix contrayerva, radix bezoartica, alexipharmaca, radix contra venena, rad. venenis adversus, *Monar.* Gifftwurtz.

Est radix Iridis vel Cyperi radicibus non absimilis, quę annis ab hinc aliquot ex Provincia Peruana Charcas apportari cepit.

N. *Bauhinus facit speciem Cyperi, vocatque Cyperum longum, odorum Peruanum.*

Eligatur densa non cariosa, quæ aromaticum quiddam sapit, cum acrimonia conjunctum.

Vires. *Calida est 2. alexipharmaca & sudorifera, præstantissimumque remedium adversus omne venenum, cujuscun-*

Juscunque sit generis (excepto Merc. subli.) vomitione id rejicens, aut per sudores evacuans. Sed & amatoria pocula ex pulvere hausto, educi ferunt. Ventris etiam animalia pellit. Quin & in peste felix ejus usus compertus est, ut & morbillis nigris.

Dosis Drach. j.

CIV. Consolida.

1. Consolida seu cons. major. *Vid. symphytum.*
2. Consolida media. *Hæc hujus loci.*
3. Consolida minor. *Vide bellis hortensis.*
4. Consolida Regalis. *Vide Calcatrippa.*
5. Consolida aurea & sarracenica. *Vide Virga aurea*, Güldengünsel.

Est { flore cæruleo. *Hæc usualior.* / flore purpureo. *Hæc rari usus.*

Dicitur Consolida media, *Brunf. Matth. Fuchs. Tab. Cast.* Consolida media prima, *Tab.* prunella cærulea, *Trag.* Bugula, *Dod. Clus. hist.* Ger. Bugula & prunella quibusdam, *Lob.* Symphytum medium, *Lon.* Consolida media pratensis cærulea seu N. 1. *C.B.*

Crescit in locis campestribus: floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba.

Vires. *Utraque vulneraria est, tàm intrinsecus, quàm extrinsecus adhibita: confert & ictero, Epatis obstructioni, urinæ retentioni, herniis, &c. Brevibus: ut est cum Prunella & figura ferè convenit; ita & viribus.*

CV. Corallina.

Βρύον θαλάσσιον, *Dioscor.* Muscus marinus, *Matth.* Cord in *D. Cast. Tab.* Corallina, *Lob. Lon.* Muscus maritimus seu Corallina officinarum, *C.B.* German. Meermoos/Corallenmoos.

Inhæret scopulis & piscium testis corallisque, eo sane modo, quo muscus arboribus innascitur, optimaque est, quæ à corallis detrahitur.

Eligatur colore, cum sicca est, subrubescente, salso sapore, odore concharum marinarum simili.

Vires. *Refrig. & sicc. astringit, incrassat, vi lumbricos necandi & expellendi celeberrima est, intus & extus adhibita.*

Dosis ad Drach. j.

PRÆPARATA.

Magisterium: fit cum lixivio forti. Vid. l. 2.

Dosis Scrup. j.

CVI. Coriandrum.

Κόριον ἢ κορίαννον, *Dioscor.* Coriandrum, Germ. Coriander.

Est C.B. { 1. Majus. *Hoc usuale solum.* / 2. Minus testiculatum / 3. Sylvestre. } *inusitata.*

Insignitur Coriandrum, *Brunf. Trag. Fuchs. Matth. Cord. hist. Lon. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger.*

Colitur nobis in hortis, solo gaudens pingui: floret Julio.

OFFICIN. NATIVA.

Semen granosum, quod primum hali-

halitum gravem halat, resiccatum autem suavem acquirit odorem.

Vires. *Stomachicum inprimis est, calf. & sicc. ad gr. 3. astring. Hinc celeberrimum in laxitate stomachi, si post cibum assumatur, claudit enim ventriculum, exhalationesque supprimit, quo minus caput gravent, ructusque producant.*

PRÆPAR.

1. *Præparatum.* Præparatur sem. Coriand. maceratione per noctem in ✠ dein exiccatur.

N. *Præparatio hæc fit ob castigationem qualitatis noxiæ (crudioris & excrementitiæ) quam tamen & arescentia amittit.*

2. *Confectio.* Ex semine præparato.

3. ▽ *stillat.* Rari usus est.

4. *Oleum.* cum ▽ ascendit.

CVII. Cornus.

Cornus, Germ. **Cornerbaum.**

Est:
- Mas:
  - hortensis, sativa. *Hæc usualis.*
  - sylvestris.
- fœmina, *Lon.* sylvest.

Indigitatur Cornus, *Brunf. Trag. Matth. Lon. Dod. Lob.* Cornus mas, *Tab.* Cornus sativa & mas. *Cord. in D.* Cornus vulgaris mas, *Clus. hist.* Cornus hortensis mas, *C.B.* 1.

Florere incipit initio veris: colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Fructus, rarissime *Folia.*

Vires. *Utraque refrigerant, exiccant, astringunt, constipant. Hinc conveniunt præcipuè in diarrhæa & dysenteria. Exhibentur fructus exiccati & pulverisati ad Drach. j.*

PRÆPAR.

1. *Condit. fructus*, cum saccharo, l. a.

2. *Rob. de Cornis.* Vide Disp. August. Ex succi pulpæ, p. ij. & sacch. p. 1.

CVIII. Corylus & Avella.

Corylus **Haselstaude.**
- Nostras
  - sativa
    - fructu albo minore. *Corylus vulgaris.*
    - fructu majore
      - rotundo maximo.
      - oblongo rubente.
  - sylvestr. fructu est minore, albidiore & rotundiore, quam nativa.
- Peregrina
  - Humilis.
  - fructu purgatrice Monard.
  - fructu osculi trifidi, &c.
  - } *Nostratibus non sunt usuales.*

Ex his officinis in usum veniunt nostrates coryli, quæ describuntur ab authoribus vel coryli vel avellanæ titulo, &c. Præfertur autem fructus oblongus rubens in compositionibus.

Solo gaudet arenoso & opaco.

OFFICIN. NAT.

Lignum, Fructus & Viscum.

Vires. *Lignum per se raro officinale est, nec asservatur, nisi pro parandis inde*

inde ſpiritu ac oleo. Adhibetur autem corylus ſylveſtris.

N. 1. *Serpens virgâ corylina percuſſus torpeſcit; unde conjectare licet, facultate antiſerpentina corylum abundare.*

N. 2. *Faciunt ex ejusdem coryli ſylveſtris bifido ſurculo virgulam quâ metalla ſcrutantur.*

Fructus (avellanæ λεπτοκάρυα) exhibent uſui medico, *nucleum, putamen & membranulas.*

Nuclei teſte Gal. l. 7. ſimpl. med. plus habent eſſentiæ terreſtris ac frigidæ, quam juglandes. Venenis reſiſtunt venenoſorumque animalium ictibus, (cũ ruta & ficubus impoſiti) ex mulſo hauſti veteri tuſſi medentur, urinæ odorem mitigant.

Putamen crudum in pulverem contritum aſtringit, obſtruit ac proin ſiſtit diarrhæam, albaque fœminarum profluvia. Quercetanus ſpecificum antipleuriticum inde facit, cum corall. rub. & mandibul. lucii.

Membranulæ nucleum ambientes ejusdem cum putamine ſunt facultatis, eidemque præferendæ. Eliguntur rubei coloris.

Præparata.

Ex ligno. 1. *Spiritus* fit per Retortam igne nudo ex ſarmentis exiccatis.

2. *Oleum* fit itidem per Retortam vel per deſcenſum.

Vires. *Vim habet utrumq; calfacientem, incidentem, anodynam, antiepilepticam ac præcipuè odontalgicam.*

N. *Sunt qui oleum hoc oleum ligni Heraclei. Rulando dictum autumant, nec ſine cauſa quidem. Etenim non modo viribus iisdem celebre eſt, quas Rulandus oleo ſuo Heracleo adſcribit, ſed & nominis rationem habet. Corylus enim, quia primum ex Heraclea Ponti in Græciam tranſlata fuit, heracleotica ſeu pontica dicta eſt, adeoque & nuces heracleoticæ.*

Præpar.

Ex avellanis *Oleum expreſſum.*

Vires. *Articulorum dolores inunctum juvat.*

N. *Ingrediuntur etiam nonnullas compoſitiones alexipharmacas, ubi præferendæ ſativæ rubeſcentes, & præcipue oblongæ, ut dictum ſupra.*

CXIX. *Coſtus.*

κόϛος, Coſt-wurtz.
- verus
  - dulcis } *hic officinalis.*
  - amarus } *hic officinalis.*
- falſus
  - Coſtus, *Matth. & Lon.* i.e. Panax coſtinum, pſeudocoſtus.
  - Coſtus Hortenſis minor, *Geſn.* i.e. Ageratum.
  - Coſtus Hortor. *Lob.* i.e. Mentha.

N. *Officinæ in dulcem & amarum dividunt, quam diviſionem non diverſæ ſpeciei, ſed diverſæ ætatis Cluſinus non ſine cauſa ſtatuit. Nimirum recentiores her-*

herbæ dulciores, cum vetustate tandem amarescunt.

Costus verus officinis nostratibus usitatus, est cortex extrinsecus cinereus, intrinsecus candidans, *C. B. 6.* & 7.

Eligatur costus recens, densus odoratus, subamarus, non cariosus.

Costus amarus dicitur, Helenii Comagenii radix, *Cord. in D.* Costus comagenius, adulterinus officinar. *Lob.* costus officinar. amarus, *Lon. Cast. Tab.* costus amarus officinarum seu Helenium comagenium Dioscoridis, *C. B. 6.*

Costus dulcis dicitur, Costus dulcis officin. *Lon.* sed adulterinus, *Tab.* costi pharmacopolarum species major. *Cam. in Matth.* costus dulcis, *Cast.* costus dulcis officinar. centaurio magno cognatus, *C. B.* 7.

Vires. *Stomachicus, Epaticus. Uterinus ac Nephriticus est calf. sicc.* 3. *atten. aper. disc. Hinc convenit in colica, obstructis mensibus & urina, hydrope, paralysi.*

PRÆPARATA.

1. *Oleum costinum* Mesuæ. Vide Disp. (ex cost. p. ij. cass. lig. p. 1. major. p. 8. cum vino ac oleo sesamino.

N. *Febrilem rigorem spinæ inunctum mitigat.*

2. *Pilulæ marcocostinæ.* Vid. l. 2.

3. *El. caryocostinum.* V. D. N.

CX. *Crocus.*

Κρόκος, Planta est bulbosa, florem primo autumno ferens purpureum, cujus flammea stamina (instar antheræ) officinarum *crocus* est. German. Saffran.

Ex croci generibus plurimis officinal. est crocus sativus. *C. B.* 1. Hujus differentiam officinæ faciunt à natali loco, unde Crocus Viennensis, i. e. qui ex Viennensi agro ad nos transportatur, ubi optimus hodie nascitur. Orientalis qui ex locis orientalibus ac præcipuè ex Sicilia transmittitur, in cujus monte (caryco nomine) omnium præstantissimus provenire censetur. Vulgoq; dicitur Crocus de Aquila. German. Zimmat / Saffran.

Videatur Crocus, *Brunf. Trag. Fuchs. Dod. Cord. Lon. Tab.* Crocum, *Matth. Cast.* hortense, *Cam.*

Eligatur crocus flexilis, tritu difficilis, albicantibus nonnunquam filamentis permistus. Reprobatur è contra saturato nimis colore rubro; odore fugaci, utpote qui vel cnici floribus, vel carnis bubulæ salitæ villis adulteratus.

N. *Adulteratio croci adeo impostoribus communis est, ut Emporiis nonnullis visum sit, certos deputasse inspectores, quorum judicio ut bonus crocus venalis pronunciatur: ita adulteratus Neptuno, Vulcano ve, non citra venditoris ignominiam consecratur. Cujus rei exemplum hic Francofurti aliquot abhinc retro annis observare licuit.*

Vires. *Cordialis est ac pulmonicus* (*ut*

(ut quoque anima pulmonum audiat) uterinus, & hinc cæteris visceribus familiaris, calf. 2. sicc. 1. aper. dig. emoll. anodynus est, somnum conciliat, menses ac fœtum pellit. Usus ejus frequens in syncope, Apoplexia (guttæ 1. ac 2. tincturæ aspergitur lingua) in histericis affectibus, in ictero, in peste aliisque venenosis morbis, in asthmate (cum ol. amygd. dulc.

Dosis ad Scrup. j.

Extrinsecus in collyriis, & sim. adhibetur.

NB. Usus ejus immodicus (scilic. ad Drach. ij. vel iij.) lethalis censetur.

PRÆPAR.

1. *Species diacurcuma.* Vid. Disp.

2. *Tinctura seu essentia croci.* ℞. Croci Orient. q. v. extrahe cum Spir. vin. opt. abstrahe lentiss. △ ad consistentiam debitam. *Beguin.*

N. 1. *Alij extrahunt cum ▽is cordialibus e. g. rosarum, iisq. guttula una ac altera spir. vitrioli vel sulphuris roboratis: aliis fit extractio cum ▽ vitis vel sero lactis.*

N. 2. *Spiritus vini abstractus croci facultate est impregnatus, idcirco cum successu in usum Medicum venire poterit.*

N. 3. *Alij collocant crocum cum syndone in alembicum, destillantque Spir. vin. ex cucurbita tantisper, donec colorem ex croco susceperit. Tinctum Spir. vin. iterum destillant ad remanentiam Tincturæ in fundo. Tentzel.*

3. *Extractum.*

4. *Oleum croci Mesuæ,* (compos.)

5. *Ol. stillat. paratur* ut olea reliqua ex floribus, sed rarissimum est, ob nimios scilicet sumptus, quos requirit. Nimirum ex croci ℔j. vix Drach. j. elici poterit.

N. 1. *Alij ℞. croc. or. ℔ ß. Terebinth. Unc. iß. Spir. vin. opt. q. s. destillant, sæpiusque à fecibus cohobant. Alii ℞. croci opt. ℔. ß. terunt grosse ac admiscent Tartari, Sal communis an. Unc. ß. circiter, cum albumine ovi F. pulmentum, cui superfundunt ▽m. fontan. calidam (vel ▽m mellis) digeruntque dies (3. 4.) Hinc destillant per Alembicos ex cinere.* Medull. destill.

N. 2. *Habet potestatem prosternendi appetitum.*

6. *Trochisc. de croco.* Vide Disp.

7. *Elect. de ovo dictum.* Gülden Ey. Vid. Disp.

9. *Empl. oxycroceum.* Vid. Disp.

CXI. Cubebæ.

Κομβίϐαι, Cubebe, Quabebe, Cubebæ vulgares. Germ. Cubeben.

Fructus sunt aromatici exigui, forma & magnitudine piper rotundum referentes, nisi quod ferè paulum sint minores. Advehuntur ex Java, Ind. Or. Insula, ubi decoquuntur antequam vendantur, ne apud exteros plantentur. Præstant majores, recentes, ponderosæ.

Dicuntur Cubæbæ, *Garz. Acost. Fragos. Cord. h. Cast. Tab. Matth.* (qui eas nec Arabum cubebas, nec Galeni carpesium demonstrat,) Cubeb.

vulga-

vulgares, *C.B* officinarum, *Lob.* carpesium Græcorum, *Lon.*

N. *Quid sint cubebæ, ambigitur: alij ex genere piperis & nigro piperi congeneres esse, Theophrastoque piper rotundum dici volunt: alij viticis fructum (at facultates sunt diversæ) existimant: Sylvaticus, Rusci fructum: alij carpesium Galeni statuunt. At Cæsalpinus, Amomi legitimi fructum pronunciat. Est autem fructus racemosus arboris cujusdam, malo vulgari similis, foliis vero piperis; sed angustioribus.*

Vires *Calfac.2. completè sicc 3. compl. atten. disc. viscera omnia roborant atque inprimis caput, adeoque plurimis inserviunt compositionibus.*

OFFICIN. NAT.

1. *Confect. c. sacchara.*
2. *Ol. Cubebar. still.*
N. *Rari usus est.*
3. *Spec. Diacub.*

CXII. *Cucumis.*

Cucumis (σίκυς) in genere notat omnes fructus horarios, adeoque sub eo comprehenduntur { Cucumis officinarum qui vel { Sativus, *h. loci.* / Sylvestris Asininus, *Vide in Class.* 4. *Elaterium.* }; Pepones, Melones, Anguriæ, &c. }

Dicitur cucumis sativus, *Brunfels. Matth Fuchs. Lon. Cast.* cucumis *Trag. Tab.* cucumis vulgaris, *Dod. Ger.* cucumer sativum, *Cord. in D.* cucumis sativus & esculentus, *Lob.* cucumis sativus vulgaris, *C B.1.* German. Cucumern.

Suntque cucumeres virides, albi, longi, recurvi, læves, asperi.

OFFICIN. NAT.

Solum *Semen*, cui & ipsi *Fructus* addi possunt: hi enim etsi sint culinares; attamen cibum præbent medicamentosum.

Vires. *Semen, (seu nuclei) ex numero est famosor. 4. sem. frig. maj. refriger. (præcipue si aridum sit, aliàs humect.) in fine grad. 1, absterg. aperit, urinam ducit, usuque creberrimi est in emulsionibus antipleuriticis, antiphreniticis, & sim. Ipsa cucumerum substantia refrigerat & humectat. Excrementitij est succi, adeoque non nisi robustioribus ventriculis edenda, idq, non sine corrigentibus condimentis v.g. pipere, & sim.*

PRÆPARATA.

Condit fructus: cum *Sal. com.*

CXIII. *Cucurbita.*

Κολοκυνθὶς { sativa Kürbs. *Hujus loci,* / sylvestris. *Vide Colocynth. class. 3.* }

Nomen cucurbitæ omnibus familiare est Botanographis.

N. *Cucurbitæ sativæ etsi variant magnitudine, colore, figura; conveniunt tamen, natura & viribus.*

OFFICIN. NAT.

Solum *Semen* & nonnunquam *Folia.*

N. *Se-*

N. *Semen recensetur in numero seminum 4 frig. maj. venitque in usum cum vel sine cortice.*

Vires. *Cucurbita convenit viribus cum cucumere tàm in qualitatibus carnis quàm in seminis facultatibus. Folia recentia puerperarum mammis adhibita, monente Matthiolo, lac imminuunt.* ▽. *stillat.* Ex fructu immaturo.

Vires. *Fert opem omnibus inflammationibus externis, oculorum, aurium, podagricis, &c. Intrinsecus quoque mirabiliter æstum corporis mitigat.*

N. *Succus expressus idem facit.*

CXIV. *Cuminum.*

Cuminum { sativum: *quod hic* / pratense: *quod carum.*

Κύμινον. Cuminum sativum, *Brunf. Trag. Matth. Cord. hist. Lob. Cast.* Cuminum, *Lon.* Cuminum officin. cumini sylv. 1. genus *Diosc.* Cyminum, *Cord. in D. Tab.* sativum, *Cam.* Cuminum semine longiore, *C. B.* 1. aliis cuminum domesticum, Romanum. Ger. **Kümmich / Kümmel / Römisch Kümmel / Pfeffer Kümmel / Kramkümmel / Gartenkümmel.**

OFFICIN. NAT.

Solum *Semen.*

Vires. *Calfac. & sicc.* 3. *atten. diger. resolvit, flatus discut. utile in Colica, Tympanit vertigine.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex sem. l. a.
2. *Ol. stillat.* Ex sem. l. a. cum ▽ elicitur.
3. *Sec. Diacumin.*

CXV. *Cupressus arbor.*

Κυπάρισσος { Mas. / Fœmina.

Arbor est procera conifera, foliis pinum æmulans, iisque semper viridibus.

Provenit copiose in Insula Creta.

Insignitur Cyparissus, *Cast.* Cupressus, altera sive sylvest. *Ger.* Cupressus. *Matth. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cam. Tab. C. B.* 1. Germ. **Cypreßbaum.**

OFFICIN. NAT.

Lignum, Fructus & raro *Folia.*

Vires. *Lignum, refrigerat, siccat, astringit.*

Fructus & Folia calfaciunt parum, exiccant ad gr. 3. *astringuntque valide, proin usus sunt præcip. in hæmoptysi, diarrhæa, dysenteria. Commendantur itidem in mixtione involuntaria, ut & in herniis curandis intus & extus adhibita.*

N. *Fructus sive conos, nuces vel pilulas Cypressi officinæ nominant: aliis Gabulæ dicuntur.*

CXVI. *Cupressus herba.*

Chamæcyparissus, *Trag. Fuchs. Cord. Lon.* Santolina altera, *Dod.* Abrotanum fœmina, *Brunf. Matth. Lob. Cast. Clus. hist. Tab. Ger. Cam.* Cupressus herba, *Cord. in D.* Santonicum minus, *Cord. hist.* Polium. *Theophrast. Dioscor.* Absinthium marinum, *Tab.* Abrotanum fœmina foliis teretibus, *C. B.* 1. Germ. **Gartencypreß.**

Colitur in hortis nostratibus.

OFFICIN. NAT.

Herba seu folia, sed raro.

Vires. *Convenit qualitatibus cum abrotano, usuq; pracipui est in obstruct. Epatis, Renum & Uterum, curat Icterum, lumbricos fugat. Extrinsecus subvenit morbis uteri, &c.*

CXVII. Curcuma.

Cyperus Indicus, *Dioscor.* & Curcuma officinar. *Cord. hist. Clus. coroll. Lon. Lob. Tab.* Curcuma longa & rotunda, *Cord. hist.* Cyperus altera, radice lutea, *Cast.* Terra merita, *Ruel. Lob.* Cyperi genus ex India, *Matth. Fuchs. C. B. 1.*

Est radix officinalis exotica, non tantùm croceo colore apparens, sed & eodem colore alia tingens. Germ. Gilbwurtz/Geelsuchtwurtz.

Duplex communiter est, aliquando longa, aliquando radice rotunda: Hæc multò acrior priori existit, atque cum zinzibere sæpe affertur.

Vires. *Dicata est vesica biliaria, Stomacho & Epati, hinc & Lieni ac Utero. Calf. & sicc. 2. amara est: absterg. atten. aper. dig. disc. menses movet. Usus in Ictero, Hydrope, cachexia.*

PRÆPAR.

Species Diacurcuma.

N. *Rectius spec. diacrocu nominantur, quippe curcumam non admittunt.*

CXVIII. Cuscuta.

Est { Major, colore scil. albo vel rubro: *Hac hujus loci.*
Minor. *Vid. Epithem. in purgantibus.* }

Dicitur Androsaces vulgo cuscuta, *Trag. Matth. Lon. Cast. Clus. Ger.* cassytha, *Lob. Tab.* cassutha *Fuchs. Dod.* major, *C. B. 3.* Germ. Filtzkraut.

Floret Junio, Julio, Augusto: adnascitur passim herbis & fruticibus, potissimum urticæ, lino, lupulo.

OFFICIN. NAT.

Folia seu herba tota villosa cum floribus, præcipue lino adnata.

Vires. *Splenetica inprimis est, hinc epatica, Calf. 1. sicc. 2. abstergit, subastringit, aperit, melancholicum humorem corrigit, utilis in scabie, ictero nigro, obstructionibus epatis ac lienis.*

PRÆPAR.

△ *stillat.* Ex tota planta.

CXIX. Cyanos.

Baptisecula, Blaptisecula, flos frumenti, Kornblum/blau Kornblum.

Cyanos { Sylvestris { Montanus.
Segetum: *Hic officinal.*
Repens { Latifol.
Angustifol. } }
Hortensis. }

Dicitur Cyanus, *Lon.* flos, *Dod.* Cyanus major, *Matth. Cast. Cam.*

Cyanus

Cyanus sylv. *Fuchs.* Cyanus vulgaris, *Lob. Ger.* Cyanus cœruleus, *Tab.* Baptisecula, *Trag.* Lychnis agria & flos frumenti, *Brunf.* Cyanus segetum, *C. B.* 2.

Crescit passim inter segetes: Floret Majo.

OFFICIN.

Flores.

Vires. *Frigef. & sicc.* 2. *astring. utilis in oculor inflammationibus, rubedine, lippitudine, doloribus, in hydrope (propinant.)*

PRÆPAR.

▽. *stillat. ex flor.*

CXX. Cyclamen.

Vocatur Cyclaminus, *Matthiol. Cord. in D. Lon. Tab.* Cyclaminus major, *Cast.* cyclam. rotundus, *Fuchs.* cyclaminus orbicularis rotundifolius, *Dod.* Cyclamen officinar. orbiculato folio, panis porcinus & Arthanita, *Lob.* Cyclaminus flore odorato, *Clus. hist.* Cyclaminus vulgaris & cyclam. prior, *Matth. & Lob.* Lugd. cyclam. æstivus vulgaris, *Cam.* Cyclamen orbiculato fol. *Ger.* Cyclaminus minor & Umbilicus terræ, *Trag.* Cyclamen orbiculato folio infernè purpurascente, *C. B.* 1. German. Erdapffel / Sāwbrodt.

OFFICIN. NAT.

Radix. colligenda autumno.

Vires. *Calfac. & sicc.* 3. *potenter incidit, aper. absterg. Errhinum est. Usus præcip. in obstructis mensibus, inpellendo fœtu mortuo, in Ictero, in calculo expellendo, strumis ac tuberculis discutiendis. Interne cauto opus habet, magisque externo usui prostat.*

PRÆPARATA.

Succus. Hic cum raro nostratibus in promptu sit ejus locum subit decoctum.

Unguentum de Arthanita majus V. D.
minus. V. D.

CXXI. Cynoglossum.

Κυνόγλωσσον, Cynoglossa, lingua canina, Hundszung.

Diversorum est generum è quibus magis officinale, quod indigitatur cynoglossa major, *Brunf. Cord. in D.* cynoglossum vulgare, *Matth. Lob. Cast. Clus. hist.* cynoglossum, *Dod. Tab. Ger.* officinarum, *Lon.* cynoglossum majus vulgare, *C. B.* 2.

Crescit passim locis aridis pene muros: Floret Julio.

OFFICIN.

Flores, Folia ac *Radix*, sed raro.

Vires. *Refrig. & sicc.* 2. *incrass. lenit, obstruit. Usus insistendo fluxu alvi, in gonorrhæa, ac catarrhis incrassandis. Verùm quia in numero herbarum est, quæ narcosis virulentæ suspectæ sunt, rarissimè à practicis adhibetur.*

PRÆPAR.

1. *Pilul. de Cynoglossa.* Vide Disp.
N. *Somnum conciliant, narcoticæ sunt.*
2. *Unguentum.* Vide Disp.

CXXII. Cynosbatos.

Κυνόσβατος, κυνόῤῥοδος, Rosa sylvest. arven-

arvensis, canina, rubus caninus, wilde Rosen/ Feld-Rosen/ Heckrosen/ Heiderrosen/ Hainhecke.

Varia comprehendit genera. Est enim rosa sylvestris, vulgaris, flore odorato incarnato, flore majore & rubente, &c. Verùm in officinas non nisi rosa sylvestris, flore odorato incarnato infertur.

Insignitur Cynosbatos, *Diosc. Lon.* cynosbatos procerior & cynorrhodos, *Cord. in D.* sentis canis & cynosbatos, *Brunf.* Rosæ sylvest. 1. genus *Trag.* Rosa sylv. *Matth. Dod. Tab.* odora, *Ger.* Rosa sylvest. vulgaris, *Cam. epit.* Rosa canina odorata & sylvest. *Lob.* Rosa canina, *Cam.* Rosa sylvestris vulgaris flore odorato, *C.B.* 1.

N. *Matthiolus Cynosbaton & cynorrhodon inter se differre statuit. Verùm non male faciunt qui pro uno & eodem frutice habent.*

Crescit in dumetis, floret Majo.

OFFICIN.

Flores, Fructus, Spongia, & interdum *Radix.*

Vires. Flores *conveniunt in qualitatibus cum rosis sativis, sed majorem vim astringendi habent, proinde in profluvio uteri rubro & albo summæ sunt æstimationis.*

Fructus, (Hagenbutten) *vi Lithontriptica maximopere commendantur, in qua tamen excellunt exempti arilli.*

Spongia, (Bedeguar, Schlaffkuntz/ Schlaffäpffel/) *itidem calculosos efficacissimè juvare dicuntur & inprimis qui inibi continentur lapilli ac vermiculi, quorum hi quoque ad lumbricos fugandos commendantur.* Potest propinari spongia pulverisata, vel aliter præparata.

Radix. *Spicula ex corpore extrahit (imposita.)*

PRÆPAR.

1. *Fructus Cynosb. conditi.*

Condiuntur abrasa lanugine & exemptis prius arillis.

2. *Rob. Cynosbati.* Fit leg. c.

3. *Spiritus s.* ▽ *spongiarum* quæ fit:

Glomi mense Majo vel Junio collecti inciduntur, remotisque vermiculis aut aliis insectis inibi reperibilibus, digeruntur que cum ▽ & fermento ut putrescant, dein elicitur ▽ seu spiritus per vesicam.

4. *Spiritus alcalisatus.* Ex capite mortuo (in destillatione præcedenti residuo) ulterius incinerato, elicitur *Sal com.* idq; putificatum cum Spiritu conjunge & aliquamdiu macera. Tandem cum argilla misce & propelle per Retortam ▽ nuda ut nempe totum *Sal com.* simul transeat. Postea rectifica si opus sit. *Hartm. in pract.*

Vires. *Spiritus hujus guttulæ aliquot (ad 20.) in liquore conveniente exhibitæ, calculum insensibiliter expellunt.*

CXXIII. *Cyperus.*

κύπειρος, wilder Galgan.

{ Longus.
{ Rotundus.

Rotun-

Rotundus potissimi quidem usus est, tamen judicio virorum etiam eruditorum parum vel nihil longum superat; suntque partus diversi ejusdem radicis.

Crescit sponte in regionibus calidis, Italia, Syria, Alexandria, & simil. Nostratibus colitur quandoque in horto, gaudetque solo humido, sed minus efficax est peregrino.

Dicitur Cyperus, *Diosc. Alpin.* Cyperus rotundus Orient. maj. vel Babylonicus, *Rauvvolf*, Cyperus major Syriacus, *Cam. in Matth.* Cyperus rotundus orientali major, *C. B.* 1.

Officin. Nat.

Sola *Radix* quæ eligenda gravis, densa, fractu contumax, plena, aspera, odoris cum quadam acrimonia jucundi.

Vires. *Utraque Stomachica est ac uterina calf. & sicc. 2. aper. Usus præcipuus in urina ac mensibus ciendis, cruditate ventriculi consumenda, hydrope inchoato præservando, colica ac vertigine discutienda, ulceribus vesicæ solidandis: masticata emendat oris fœtorem. Cocta in oleo contusa & imposita renibus ac pectini urinam proritat.*

Varias quidem ingreditur compositiones, sed alieno titulo insignatas.

CXXIV.

Μηλέα κυδωνία, Cotonea malus, Quittenbaum.

Mala Cotonea { hortensis ferens / sylvestris } { Mala minora, *quæ præferuntur.* / Mala majora vulgo pyra seu struthia. / Mala media, i. e. notha, *quæ proveniunt ex cotoneis, quæ struthiis insita fuere vel contra.* }

Videatur malus Cotonea, *Brunf. Trag. Matth. Fuchs. Cast.* Malus cydonia *Lon. Tab. Cam.* Cotoneus, *Cord. hist.* Cotonea & Cydonea mala, *Lob.* Mala rotunda minora, nonnullis χρυσόμηλα ab exteriore cutis colore, *Dod.* Mala cotonea minora, *C. B.* 1.

Officin. Nat.

Mala ipsa exiccata. *Semen* seu *grana.*

Vires. *Mala cotonea stomachica sunt refrig. 1. sicc. 2. astringunt, nutriunt. Usus præc. in vomitu, alvi fluxu, singultu, laxitate stomachi.*

N. *Ante cibum sumpta alvum constipare creduntur, è contra à pastu, laxare.*

Semen. *Refrig. & hum. mucilagine sua lenit, acrimoniam obtundit. Usus præcip. ad linguæ ariditatem leniendam (gargarism.) ad dolorem hæmorrhoidum sedandum) (in clysteribus) ad ophthalmiam sanandam (mucilago cum Aq. rosarum facta & imposita) ad scissuras mammarum solidandas ambustaque curanda, &c.*

Præpar.

1. *Condit.* Condiuntur Cydonia (sive in

ve integra sive in frusta concisa) separato cortice semineque exempto: aromatizanturque cinamomo, caryophillisque infixis.

2. *Vinum.* Est succus liquidus, cui admixtum est tantillum sacchari.

3. *Rob. Cydonior.* Est succus inspissatus ad mellis consistentiam, dicitur aliàs syrupus Imperatoris.

4. *Diacydonium.* Ex succo acido & sacch. ½ *Vid. Disp.*

6. *Marmelata.* Est citonior. dulcium decoctio (per manicam Hippocratis) filtrata, cum saccharo inspissata & in scatulas ut congelescant effusa.

7. *Miva Cydonior. simplex.* Syrupus & ex succ. dulcior. p. xij. vini p. v. & sacch. p. iij.

8. *Miva Cydonior. aromatizata.* Syrupus est ex succ. acidor. p. xij. vini p. v. mellis p. iij. & Cinam. V. Disp.

9. *Diacydonites, vel Diacydonium simplex.* Ex carne Cydonior. scil. atque sacch. ana V. D.

10. *Diacydonites, vel Diacydonium compositum*, diversæ descriptiones extat. V. Disp. A. & N.

11. *Diacydonites Laxativum.* Vid. Disp. Aug.

12. *Essentia seu spiritus.* Ex succo dulci fermentato: *raro in usu est.*

13. *Ol. per infusionem.* Ex cydoneis non exorticatis succo Cydon. & 🜍 omphacino. V. D.

D.

CXXV. Daucus.

Δαῦκος, Daucus, Daucum & Daucium, Mohrenkümmel.

N. *Dauci nomine plantæ binæ officinis veniunt. Daucus scil. Creticus*, de quo hic; *& Daucus vulgi seu officinarum.* Vide Pastinaca sylvestris.

Dicitur Daucus 1. *Matth.* Daucus Cretensis verus, *Diosc. Lob. Ger.* Dau. Creticus, *Cast. Tab.* Dauc. foliis fœniculi tenuissimus, *C. B.* 1.

Nascitur sponte in Insula Creta unde nomen quoque habet, tum quoque in Italia: *Semen* solum nostratibus officinale est.

Vires. *Uterinum inprimis est & diureticum calf. & sicc. 2. aperit. incidit, flatus discutit. Usus præcip. in mensibus obstructis, suffocatione & dolore matricis, in colica flatulenta, in singultu, dysuria, tussi chronica.*

N. *Ingreditur Compositionem Theriacæ.*

CXXVI. Dictamnus Creticus.

Dictamni officinales sunt. { Dictamnus Creticus, Cretischer Diptam: *De quo hic.*
Dictamnus vulgaris seu albus officinar. *Vide Fraxinell.* }

Dicitur Dictamnus, *Brunf.* Dictamnum, *Matth. Lob. Cast.* Dictamnum Creticum, *Matth.* verum, *Dod.* Dictamnus verus, *Cord. in D.* Dictamnus Creticus, *Trag. icon. Cam.* Dictamnus Creticus, *C. B.* 1.

Nasci-

Nascitur in Creta foliis crassioribus & villosioribus, in hortis Italiæ majoribus, minusque incanis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Uterina inprimis est herba ac alexipharmaca. Calf. & sicc. atten. absterg. aper. Usus prac. in obstructis mensibus, in partu accelerando (intrinsecus & extrinsecus) in Ictibus venenatis, inspiculis extrahendis.*

CXXVII. Dipsacus.

Est { Sativus
Sylvestr. { Major. *Hic usualior.*
Minor. *Et hic adhiberi potest.*

Videatur Διψακὸς, *Fuchs. Dod. Tab. Ger.* Labrum veneris, *Matth. Cord. in D.* Carduus Veneris, Carduus fullonum, *Lob. Trag.* Dips. sylv. aut Virga pastoris, C. *B.* 3. & 4. German. **Kartendistel.**

Crescit locis asperis arenosis: Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix sed rarissime: hinc *Vermiculi* in echinis reperti.

Vires. *Radix teste Matthiolo sicc. abstergit. Usus pracip. in Rhagadibus ani solidandis (decocta cum Vino) commendatur in verrucis abigendis.*

Vermiculi (vel radix) de collo suspensi quartanam arcere creduntur: eosdem cum oleo rosac. vel simili contusos paronychiam sanare, anthor est Matthiolus.

CXXVIII. Doronicum.

Aconitum pardalianches Theophrasti, *Matth. Tab.* Doronicum Austriacum alterum, *Clus. Cam.* Doronicum 2. longifolium, *Tab.* minus, *Ger.* Doronicum radice repente; Eidem. Doronicum radice dulci, *C.B.* 1. Germ. **Gämsewurtz / Schwindelkraut.**

Crescit in Austria, Styria, Helvetia, &c.

OFFICIN. NATIVA.

Radix.

Vires. *Accedit ad calfac. & sicc. gr. 3. discut. alexipharmaca est. Usus pracipuus in Vertigine, Uteri inflatione, palpitatione cordis, venenosis morbis ac morsibus (nimirum signaturam Scorpionis habet.*

N. *Sunt qui aconitum pardalianches esse volunt, adeoque noxium (ut Matthiol.) Cui tamen moderni minimè subscribunt.*

E.

CXXIX. Ebenus.

Lignum exoticum est in medicina nullius usus, præter quàm quod Paracelsus oleum ac sal ejus maxime commendet. Ol. stillat. collaudat in doloribus arthriticis, Podagra, Paralysi, morbis venereis & pustulis (extrinsecus scilicet loco affecto inunctum) Sal celebrat vi purgandi (forte facultatem purgatricem stimulandi) in podagricis, paralyticis, item virtute mundificandi vulnera. Vide Para-

Paracelſ. de Xylo Hebeno. German. Ebenholtz.

CXXX *Ebulus.*

χαμαιάκτη Dioſcoridis, h. e. Sambucus humilis, Ebulus. *Trag. Matt. Fuchſ. Lob. Caſt. Tab.* Ebulus ſeu humilis ſambucus, *Dod.* Ebuli & Sambuci alterum genus, *Lon.* Sambucus humilis ſeu Ebulus, *C. B.* 5. Germ. Niederholder/ Attich.

OFFICIN. NAT.

Floris, Folia, Cortex interior, *Semen & bacca.*

Vires. Flores *calfac. & ſicc. diſcut. emol. reſol. ſudores movent ut ſambuci flores.*

Eadem vi pollent folia *& inprimis ad podagricos dolores ſopiendos, tumoresque aquoſos diſcutiendos, adeoque & herniæ aquoſæ conveniunt.*

Cortex *interior maxime radicis (præter quam quod aquoſos & ſeroſos humores totius corporis per alvum educit,) calf. & ſicc. diſcutit, emollit. Uſus præcip. (ut florum) in inflammationibus, Eryſipelate. & ſim.*

PRÆPAR.

1. ▽. *ſtillat* Ex floribus.
2. *Spiritus* Ex floribus fermentatis.
3. *Rob. Ebulin. ſeu pulpa baccar.*

Vires. *Aquas blande detrahit, ſudoresque movet.*

4. *Tinctura ſeu Eſſentia granorum Ebuli.* Fit & uſurpatur eodem modo quo tinctura Sambuci.

Vires. *Tinctura hæc ſpecificum eſt remedium contra hydropem, cachexiam uteri ſtrangulatum, cujus paroxyſmum ſudore mediante fugat.*

De Cortice & ſemine, *vide* in purgantibus.

CXXXI. *Endivia.*

Σέρις, Intybus ſativa, Endivien.

Eſt { Major latifolia, *quæ intelligitur ſimpliciter ſic dicta.* Minor anguſtifolia (dicitur ſcariola,) *quæ priori ſubſtitui poteſt.* }

Prior dicitur Intubus ſive Endivia, *Trag.* Intubus major, *Matth.* Intubum ſativum latifolium, *Fuchſ. Lob.* Intybum ſativum, *Cord. in D. Dod. Ger.* Intybus ſativa major, *Caſt.* Seris (ſive Endivia alba,) *Lob.* Endivia hortenſis, *Cam.* Intybus major ſativa ſive cichorium domeſticum, *Tab.* Scariola Arabum interpretibus Seris domeſtica latifolia Dioſcor. Intybus ſativa latifolia ſive Endivia vulgaris, *C. B.* 1.

Colitur in hortis, ſolo gaudens opimo, Floret Julio & Auguſto.

OFFICIN.

Folia, Semen, rariſſimè *Radix.*

Vires. *Epatica & nobiliſſima, refrig. & ſicc.* 2. *abſterg. aperit diuretica eſt. Uſus frequentiſſimi in febribus biloſis.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex integra planta.
2. *Succus,* Ex foliis.
3. *Syrup. de Endiv. ſimpl.* ex ſucco & ſaccharo $\frac{1}{2}$.
4. *De Endiv. compoſ.* Vid. D.
5. *Syr. Byzantius.* V. D.

6. *Dia-*

6. . . . *Diaser. Andernac.* V. D.
7. *Sal. com.* Ex planta incinerata.

CXXXII. *Epatica Nobilis.*

Epatica alba, Trifolium nobile. Epatica, *Brunf.* aurea, *Brunf. Tab.* Trifolium magnum seu aureum, *Trag.* Trif. aureum, *Dod. Lon.* aureum magnum *Cast.* Trinitas, *Matth. Cord. b. Cast.* Hepaticum trifolium, *Lob. Cam. Ger.* Hepatica trifolia, *Clus. hist.* Trifolium Epaticum flore simplici, *C. B.* 1. Germ. **Hertz oder Leberblümlein / gülden Leberkrautk edel Leberkraut.**

Florere incipit veris initio, colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Folia ac Flores.

Vires. *Calf. & sicc. moderate (al. refr.) subastring. sanguinem mundificat, Epatis ac Lienis obstructiones reserat, urinas ciet, Renes & vesicam abstergit, Herniam curat.*

PRÆPARATA.

△. Ex planta integra.

CXXXIII. *Epatica stellata.*

Hepatica stellaria, *Tab.* Matrisylva, *Trag. Cord. in D. Lon,* Asperula, *Lob Ger.* Asperula odorata *Dod. Cast. Clus. hist.* Aperine sylv. quædam, *Cord.* Asperula seu Rubedo montana odora, *C. B.* 1. Caprifolium aliis Germ. **Stein Leberkraut / Hertzfrewd / Waldmeister.**

Gaudet solo nemoroso; Floret April. Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba. cum floribus.

Vires. *Calfac. & sicc. seu temperata potius est, Epati ac cordi familiaris. Usus præcip. in obstructo Epate ac meatu biliario & hinc in Ictero, in Epate calidiore refrigerando. Extrinsecus in temperie calida Epatis (cataplas.) in tumoribus calidis. Quin & pedibus alligata parturientium partum accelerare dicitur.*

N. *Plantula est nostratibus familiarissima, quippe vix quidam è Francofurtensibus erit, cujus potum Majo mense non subornet, saporem conciliando gratissimum.*

CXXIV. *Equisetum.*

Ἵππουρις, Herba Equinalis, Cauda Equina, **Roßschwantz / Pferdschwantz / Schafftenhew.**

Varii est generis. Est enim Equisetum palustre varium, est sylvaticum, est pratense, est denique arvense. Et hæc etsi viribus conveniant, attamen usuale magis est pratense.

Dicitur Hippuris altera, *Trag.* Equisetum alterum, *Matth.* Equisetum, *Fuchs. ico Cord. in hist.* Hippuris major prima, *Lon.* Hippuris fontalis & Equisetum 2. Diosc. *Lob.* Hippuris minor, *Lob.* Equisetum palustre majus, *Tab.* palustre, *Ger.* Equisetum pratense longissimis setis, *C. B.* 8.

OFFICIN. NAT.

Caules cum foliis suis.

Vires. *Vulnerarium est, frig. sicc.* 2. *inspiss.*

inspissat, astring. Usus pracip. in hæmorrhagiis sistendis, in exulceratione & vulneratione Renum & vesicæ, interaneorum tenuium, &c.

PRÆPARATA.

▽. *stillat.*

CXXXV. *Eruca.*

Εὔζωμον, Arab. Legir. Raucken.

Eruca { Palustris. Crescit juxta rivulos. | Sylvestris, crescit in locis arenosis, floret Junio, Julio, &c. | Hortensis, Εὔζωμον, Legir, weisser Senff. }

Ex his infertur in officinas potissimum hortensis latifolia, *C. B.* 1. quà tamen acrior est sylvestris.

Dicitur Eruca, *Brunf. Matth. Cord. in D. Cast.* Eruca sive Rucula marina major & Sinapi 8. *Trag.* Eruca sylvestris, *Fuchs. ico. Lon.* Sinapis alterum genus, *Fuchs.* Erucula major, *Cord. h.* Eruca sativa, *Matth. Lob. Dod.* Eruca major, *Cam.* Eruca latifolia alba sativa Dioscor. *C. B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calfac. sicc. intense.* (3.) *Usus præcipuus in Venere stimulanda, apoplexia præservanda. Extrinſ.* (*imposita radix*) *extrahit ossicula fissa, pituitam è cerebro prolicit* (*in apophlegmatism.*)

CXXXVI. *Eryngium.*

Eringus, Aster Atticus, Centum capita, Inguinalis, Mannstrew/ Radendistel/ Brackendistel.

Gaudet locis herbosis, arenosis, floret Julio.

Ex Eryngiorum generibus officinale est Eryngium primum, *Trag. Lon.* Eryngium montanum sive campestre, *Matth. Cast.* Eryngium, *Fuchs. Cord. in D. Tab.* Eryngium mediterraneum, *Ger.* Eryngium campestre, *Dod. Cast.* vulgare, *Clus. hist.* Eryngium campestre mediterraneum, *Lob.* Eryng. vulgare, *C. B.* 2.

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda Sole existente in Cancro.

Vires. *Epatica, nephritica & alexipharmaca est, temperate calida, mediocriter sicca, aper. discut. Usus prac. in obstructis mensibus, Urina, Epate, Vesica biliaria, Liene, &c. & hinc in Ictero, ut & (teste Galeno) in Colica.*

PRÆPARATA.

Condita radix.

CXXXVII. *Erysimon.*

Variorum est generum è quibus usualis est, Ἐρύσιμον, 1. *Tab.* Erysimon vulgare, *C. B.* Irio, *Matth. Cord. in D. Lon.* Verbena fœmina & Sinapi 7. *Trag.* Wegsenfft/ Hederich.

Crescit juxta vias: Floret Julio, Augusto.

OFFICIN. NAT.

Semen ac Herba.

Vires. *Calfac. & sicc. 3. attenuat, aperit, expectorat. Usus pracip. in mucilagine*

giue contumaci pulmonum atque tussi chronicæ. Extrinſ. in Cancro non exulcerato, tumoribusque renitentibus mammarum.

PRÆPARATA.

Syr. de Eryſimo Lobelij. Vid. l. 2.

CXXXVIII. Eupatorium.

Eupatorium { Veterum ſeu græcorum. *Vide Agrimonia.* / Meſuæ. *Vide Ageratum.* / Cannabinum: *Deſcribitur hoc loco.*

Dicitur Eupatorium Cannabinum, *C. B.* 1. Herba S. Künigundis, *Trag.* 1. *Tab.* Eupator. aquaticum, *Geſn.* Salvia, *Brunſ.* Eupatorium vulgare, *Matth. Dod. Caſt.* Eupatorium adulterinum, *Fuchſ.* Eupatorium Avicennæ creditum, *Lac. Lon. Cam.* Cannabina aquatica mas, *Lob.* Germ. Waſſerdoſt/Künigkraut/Hirtzgüntzel/Albkraut.

N. *Plerique hanc herbam Eupatorium Avicennæ cenſent, Bauhinus verò Agrimoniam pro Eupatorio & Græcor. & Avicennæ habendam eſſe monet.*

Creſcit locis uliginoſis: Floret Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Flores & *Folia*, ſed raro.

Vires. *Calfac. & ſicc. saporis eſt amariuſculi, atten. aper. ſubadſtr. Epatica eſt vulneraria. Uſus præcip. in cachexia, catarrhis & tuſſi, menſibus retentis. Extrinſecus è nobiliſſimis eſt vulnerariis (ut & intrinſecus) menſes ciet balneatione, &c.*

PRÆPARAT.

1. ▽. Ex foliis & floribus.
2. *Trochiſci de Eupat.* A.

CXXXIX. Eufragia.

Εὐφροσύνη, Euphragia, Eufraſia, Augentroſt.

Eligitur Euphraſia vulgaris ſeu officinarum, *C. B.* 1. Euphragia alba, *Brunſ.* Eufragia, *Matth. Caſt.* Euphraſia & Eufraſia, *Fuchſ. Dod. Lob. Tab. Ger.* Vulgaris, *Lon.* Euphraſia Argentinenſium vel 2. & 6. *Trag.* Ophthalmica ſive Ocularia.

Creſcit locis apricis, ſabuloſis. Floret Junio, Julio, Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Ophthalmica eſt & Cephalica, calf. & ſicc. 2. adſtring. diſc. ſaporis ſubacris: Uſus præcip. in oculor. ſuffuſionibus, caligine, memoria debilitata.*

PRÆPAR.

1. *Conſerva.* Ex tota herba cum floribus.
2. ▽. Ex integra herba Julio collecta.
3. *Vinum* nonnullis uſitatum eſt: fit infuſione ſummitatum pro potu ordinario.

F.

CXL. *Faba.*

Faba est { Vulgaris { sativa { major / minor } *de quibus hic.* / sylvestris. } / Phaseolus. Faseln/welsche Bonen. / Lupinus. Feigbonen. }

Videatur Κυαμὸς, Faba, *Brunf. Tab. Matth. Fuchs. Cord. in D. Lon. Cast. Cam.* Faba vulgaris, *Trag. Fuchs. Cord. hist.* Boona sive phaseolus major, *Dod.* Faba major recentiorum, *Lob.* hortensis, *Ger. C.B.* 1. German. Bonen / gemeine Bonen.

N. 1. *Sunt qui inter fabas & Boonas distinguunt, fabisque nos carere volunt, boonis è contra frui. Verum enim verò etsi constet, fabas nostrates à veterum descriptione nonnihil differre: attamen verisimile videtur, differentiam hanc, à diverso loco natali potius dependere, quam ex diversa plantarum specie, adeoque secundum Botanicum hujus seculi sagacissimum & peritissimum,* C. B. *fabas magnitudine figura coloreque differre, & quo majores, eò magis in longitudinem eas esse depressas, quo minores, eò rotundiores. Ut ut sit, sufficit nobis quod viribus conveniant.*

N. 2. *Fabarum usus prohibitus est à Pythagora, quia flores lituris suis nigris signaturam referant lugubrem, & animas mortuorum, quæ in iis habitent: ab aliis interdicitur, quia existiment sensus iisdem hebetari, insomnia turbulenta excitari.*

N. 3. *Est & faba Indica purgatrix, cujus historiam si quis velit ipsemet legere poterit* 1. *apud Clus. lib.* 2. *exot. c.* 30. 2. *in annot. ad Monard.* 3. *apud. Tabernam. Nimirum quia nostratibus in usu non est, eam describere supersedeo.*

OFFICIN. NAT.

Farina fabar. sativar. & præcipuè majorum.

Vires. *Emplastica est, refrig. & sicc.* 1. *incrass. exterg. utilis intra corpus in diarrhæa, lienteria, &c. Extra, in maculis è sole contractis, aliisque cutis sordibus extergendis (si illa fricentur) in suggillatis discutiendis.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex floribus.

Vires. *Diuretica est, maximique usus in maculis faciei extergendis, eaque fucanda.*

2. *Sal com.* Ex stramine incinerato.

Vires. *Summum diureticum est, usitatissimumq; in hydrope, calculo in urina retenta.*

CXLI. *Fabaria.*

Τηλέφιον, Crassula, Crassula major, faba inversa, Knabenkraut/ Wundkraut/Donnerkraut/Donnerbonen.

Usuale est Telephium vulgare, *C.B.* 1. quæ est Fabaria, *Matth.* Telephium, *Matth. Lob. Tab. Cast. Cam.* Telephium album, *Fuchs.* acetabulum alterum, *Dord. in D.* album, *Fuchs. ico.* Faba inversa, *Lob.* Telephium alterum sive crassula, *Dod.* vulgare sive secundum, *Clus. hist.* Crassula seu faba inversa, *Ger.* Cotyledon, alterum Dioscoridis, *Col.* scrophularia media vel 3, *Brunf.*

Floret Julio ac Augusto. Crescit circa muros, locisque saxosis.

OFFICIN. NAT.

Folia tantum.

Vires. *Matthiol. refrig. & hum.* (*Dodonæo refrig. & sicc.*) *vulneraria est, astring. mundificat, præcipuique usus est in consolidanda intestinorum erosione per dysenteriam introducta, in curanda hernia, in maculis cutis detergendis, in ambustis medendis.*

PRÆPAR.

▽. Ex fol. & floribus.

Farfara, *vide* Tussilago.

CXLII. *Ficus.*

Σύκη, Ficus, *Brunfels. Trag. Matth. Dod. Cord. hist.* Bellon, *Lon. Lob. Cast. Tab. Ger.* Ficus sativa, *Fuchs.* communis, *C.B.* 1. Germ. Feigenbaum.

OFFICIN. NAT.

Fructus, (σῦκα.)

N. *Primitiæ fructus dicuntur grossa ficus; sicca in furno aut sole exiccatæ, caricæ; aliis passæ.*

Vires. *Caricæ calf.* 2. (*recentes moderatius:*) *utraque humect. pulmonariæ sunt, & bechicæ, arenulis Renum & vesicæ medentur, venenis resistunt: præcipui usus sunt in variolis & morbillis ad cutem pellendis, maturant, molliunt, attrahunt, unde & bubonibus pestilentialibus* (*innuente Scriptura*) *conferunt. mulierculis nostratibus, appropinquante partu, ficuum tostar. esus ad partum facilitandum est familiarissimus. Quin & familiare est super ficus Spir. vin. accendere, brodiumque ad tussim sedandam propinare.*

CXLIII. *Filipendula.*

Φιλιπένδυλα, Filipendula œnanthe, saxifraga rubra, rother Steinbrech.

N. *Dicitur Oenanthe veterum, quia viribus aliquantum conveniunt.*

Usualis est filipendula vulgaris, *C.B.* 7. Filipendula, *Trag. Dod. Matth. Cord. hist. Lon. Cast. Tab.* (cui & saxifraga rubra,) *Ger.* Oenanthe, *Fuchs. Cord. in D. Lob.*

Nascitur solo herboso. Floret Junio & Julio.

Folia & Radix.

OFFICIN. NATIVA.

Vires. *Calf. & sicc.* 3. *attenuat, abstergit, subastring. discut. diuretica est: Usus præcip. est in tartarea mucilagine pulmonum, Renum, vesicæ ac articulorum, in colica flatulenta, in albo mulierum*

profluvio. Extrinsecus in tumore hæmorrhoidum.

Dosis Drach. j.

CXLIV. *Filix.*

Πτέρις, πτέριον, Fahrn/ Fahrnkraut/ Waldfahren.

{ Mas non ramosa (plurium pedicillorum. } *utraque promi- scuè usualis.*
{ Fœmina ramosa, (unius pedicilli. }

Mas dicitur Filix, *Brunf.* vulgaris, *Trag.* mas, *Matth. Fuchs. Dod. Lon. Lob. Cast. Tab. Ger.* fœmina, *Gesn. Cæsalp.* Filix non ramosa dentata, *C.B.*3.

Fœmina inscribitur, Filix sylvest. *Brunf.* Filicis majoris genus, *Trag.* Fil. fœmina, *Matth. Fuchs. Dod. Lob. Cast. Tab. Ger.* Tylypteris, Filix, fœmina, *Cord. in D.* Filix mas major sive fœmina credita vulgo, *Clus.* Filix ramosa major pinnulis obtusis non dentatis, *C.B.*1.

Nascitur locis opacis nemorum: viret tota æstate, nocte D. Johanni sacra semen profert: novi qui dicto tempore id collegerunt, verum qua utilitate, ignoro.

OFFICIN.

Radix inprimis Filicis fœminæ.

Vires. *Splenetica est, calf. & sicc. amara est, subastr. aperit. Usus præcip. in obstructionibus viscerum & inprimis Lienis & Uteri. Extrinsecus commendatur ad ambusta (extracta mucilago.)*

N. *Gravidis infensa censetur.*

CXLV. *Fœniculum.*

Μάραθρον, Fœniculum, *Brunf. Trag. Fuchs. Cord. in D. Tab.* Vulgare, *Ger.* fœniculum nostrum vulgare, quibusdam Hippomarathrum putatum, *C. B.* 1. Germ. Fenchel.

Crescit locis cultis, aridis; Floret Julio, Augusto.

OFFICIN. NATIVA.

Herba seu *Summitates Radix* (quæ una ex radicibus 5. aperientibus famosis.) *Semen.*

Vires. *Folia calf.* 2. *sicc.* 1. *aper. resolv. discut. diuretica, carminativa & bechica sunt ventriculum roborant, lac augent, visum confortant, asperam arteriam leniunt.*

Radix & *semen calfac.* 3. *adeoque insuper usus creberrimi in humorum & flatuum discussione, & ad peripheriam expulsione.*

N. Semen *adhibetur sæpissimè ad corrigenda purgantia, ut & ad flatus discutiendos.*

PRÆPARATA.

1. *Confectum Semen.*
2. ▽. Ex integra planta incisa.
3. ▽. Ex semine.

N. *Ophthalmica est inter usitatissimas.*

4. ♉ *stillat.* Ex semine.
5. *Sal com.* Ex planta incinerata.

CXLVI. *Fœnum græcum.*

Fœnogræcum, Fenugreck/ Bocks-horn.

Est

Est { Sativum: *Hoc usuale.*
Sylvest. *minus usitatum.*

Dicitur fœnum Græcum, *Trag. Matth. Lob. Lon. Dod. Cast. Cam.* Fœnogræcum, *Fuchs. Cord. in D.* fœnum græcum sativum, *C. B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Semen solum ex sativo scilicet desumptum.

Vires. *Calfac.* 2. *sicc.* 1. *emollit, digerit, maturat, discutit, paregoricum est, ususque adeo famosi, ut cataplasma dictarum intentionum Chirurgis vix usitatum sit, quin fœnugræcum vel hujus mucilaginem contineat. Crebrique usus est in clysteribus emollientibus, mucilaginosa quippe sua substantia obtundit acrimoniam, intestinaque erosa oblinit. Insuper concludit ejus mucilago ad oculorum suggillationes discutiendas (imposita)* Vide Hartm. pract.

PRÆPARATA.

Mucilago. Extrahitur beneficio coctionis in ▽.

CXLVII. *Fragaria.*

κόμαρον, Fragaria, *Brunf. Trag. Matt. Fuchs. Dod. Lon. Lob. Cast. Ger.* Fragaria vulgaris, *C. B.* 1. Fragula, *Cord. hist.* Fragula & Trifolium fragiferum, *Tab.* Erdbeerkraut.

Crescit locis opacis: Floret Martio & Aprili.

OFFICIN. NAT.

Folia seu herba & *Fructus* in præparatis.

Vires. *Herba refrig. & sicc. moderatè subastring. diuretica est, ususq; crebri in ictero, ut & in gargarismis & balneis, in cataplasmatis, &c.*

Fructus, (fraga) *Refriger. & humect. Splenetica sunt ac nephritica, Venenis resistunt, quia autem facile putrescunt, non adeo commode comeduntur.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta florida. Abstergit lentigines & maculas.

2. ▽. Ex fructibus.

N. *Sitim & æstum febrilem extinguit, urinam ciet.*

3. *Syrup.* Ex succo fragor.

4. *Spirit.* Ex succo fermentato, qui tamen usus rarioris.

5. *Tinctur.* E baccis cum ▽ propria.

CXLVIII. *Fraxinus.*

Eschbaum/ { Excelsior. *Hæc officinalis.*
Eschern/ { Humilior. *Minus usualis.*

Dicitur Fraxinus, *Brunfels. Trag. Matth. Dod. Lon. Lob. Tab. Cast.* Fraxinus excelsior, *C. B.* 1.

Floret Aprili & Majo: Semen fert Autumno. Crescit in sylvis opacis.

OFFICIN. NAT.

Folia, Cortex, Lignum, Semen.

Vires. *Folia siccant validè curantque ictus serpentum, sed usus sunt rarioris.*

Cortex & Lignum, *siccant itidem, attenu: Splenis duritiem specifice emolliunt, diuretica sunt lithontriptica, eaque non è postremis.*

N. *Sunt qui lignum de Ioannis Baptista*

tistæ casum, vulneribus ac contusionibus solo affricatu mederi credunt, cadunt autem id alii ante Solis ortum, alij ipso meridiano temporis puncto.

Semen. (*foliis adhærens*) *calfac. & sicc. validè, conducit Epaticis, Pleureticis, Calculosis.*

N. *Colligendum hoc est autumnali tempore.*

PRÆPARATA.

1. *Extract.* Ex corticibus per ▽ appropriatam, liquore aliquo acido acuatam, ubi excellit ▽ ex tenellis fraxini foliis destillata. *Quercetan. in P. R.*

2. *Oleum ex ligno*: Fit destillando modo communi.

3. *Sal. com.* Ex cinere corticum.

N. *Sal ex ligno incinerato, vulneribus intus & extus cum felici successu usurpatum vidi.*

CXLIX. *Fraxinella.*

Dictamnus albus (propter radicem albam) sive fraxinella, *C. B.* 5. Polemonium, *Tab.* Dictamnus putatus, *Brunf.* Dictamnus vulgaris, *Trag. Cam.* Officin. *Lon* Dictamnum album, nonnulli pumila fraxinus, *Matthiol. Cast.* Tragium primum, *Dioscor. Lob.* Dictamnus nostra, *Cord. in D.* Fraxinella, *Cord. hist Dod. Clus. Ger.* Germ. weisser gemeiner Diptam/ Escherwurtz.

Crescit in rupibus: Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Radix, verno tempore colligenda.

Vires. *Est cordialis, alexipharmaca. uterina, cephalica, amara, calfac. & siccat, aperit, vermes necat: Usus præcipul in morbis malignis, in Epilepsia, aliisque affectibus capitis, in obstructione uteri, &c. Extrahere quoque dicitur spicula cuti infixa.*

CL. *Fumaria.*

Κάπνος, Fumaria officinarum & Diosc. *C. B.* 1. Fumus terræ, *Brunfelf. Cam.* Fumaria, *Trag. Matth. Fuchs. Cord. in D. Dod. Lon.* 2. Flore albo, *Tab.* Capnos, *Lob.* Fumaria major, *Cast.* Fumaria purpurea & alba, *Ger.* German. Daubenkropff/ Daubenkörbel / Erdrauch/ wilde Rauten.

Crescit passim in hortis, vineis, &c. Floret Majo & Junio.

OFFICIN.

Herba cum floribus.

Vires. *Splenetica est ac Epatica: attenuat, serosos, bilosos ac adustos humores sensim expurgat, viscera reserat, reserata roborat, sanguinem purificat. Hinc usus præcipui, in scorbuto, aliisque morbis mesenterii & Lienis, in Ictero, in scabie omnis generis & sim.*

PRÆPARAT.

1. ▽. Ex herba cum floribus.

2. *Oleum stillat.* quod rarum.

3. *Succus inspissatus.* Dosis ad ℥j.

4. *Conserv.* summit.

5. *Syr. simpl.* Ex succo.

Compos. Vide Disp.

6. *Pilul. de fumaria.* Purgant bilem, serososque humores.

Dosis Drach. j. ad Drach. iß.

7. *Sal. com. fumariæ.* ex herba incinerata.

CLI.

CLI. *Fumaria bulbosa.*

Fumar. bulb. { radice cava 1. *Hæc usualior.*
radice non cava { major 2. *Hæc surrogari priori potest.*
minor 3.

1. Dicitur, Aristolochia rotunda, *Brunf.* Arist. rot. vulgaris, *Trag. Fuchs.* (cui & Pistolochia,) *Cam.* Fumaria altera, *Matth. Cast.* Capnos Chelidonia, *Lon.* Radix cava major, *Dod. Clus. hist.* Fum. cava herbariorum, *Lob.* German. **Erdkraut/falsch Holwurtz.**

2. Fum. bulb. radice non cava dicitur Aristolochia rotunda vulgaris radice solida, *Trag.*

Crescunt in dumetis, locis frigidis & opacis, ut & in vineis. Florent Aprili.

OFFICIN. NAT.

Radix: raro *Herba* cum floribus.

Vires. *Calf. 2. sicc. 3. absterg. subastring. aperit. Epatica est, Uterina, Alexipharmaca, sudorifera, diuretica, & vulneraria. Usus præcip. in ciendis mensibus, lochiis: fœtum mortuum expellit, Ictero medetur; sanguinem mundificat, adeoq; & scabiei succurrit. Extrinsecus commendatur quam maxime ad vulnera etiam inveterata & fistulosa, utpote quæ mundificat & consolidat; ad scabiem, ad dolores podagricos (à frigidis humoribus) ad sanguinem coagulatum in contusionibus, ad putredinem oris.*

G.

CLII. *Galanga.*

Galgan/ *C. B.* { Major radice crassiore, rubra minus odorata, &c.
Minor, radice tenuiori, nodosa intus & extra rubescente, sapore acri instar piperis odore suavi.

N. *Hæc priori præfertur.*

Dicitur Galanga minor, *Matth. Cord. hist. Fuchs. Lob. Lon. Tab. Acost. Ger.* Galanga minor officinar. *C.B.* 1. Galanga Indica, *Amat.*

Major vocatur, Galanga minor, *Matth. Cord. hist. Lon. Fuchs. Lob. Cæsalp. Tab.* Gal. crassa, *Amat.* Iridis genus, *Clus. in Acost.*

N. *Galanga (γαλάγγα) quibusdam Acori, nonnullis Iridis species videtur; minor à recentioribus Græcis Cyperus Babylonica nominatur. Arab. Galingia.*

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ eligenda saturato rubra, ponderosa, bene odorata, saporis acris.

Vires. *Stomachica est, Cephalica ac Uterina: calf. & sicc. 3. saporis acris, incidit, aperit. Usus in cruditate ac inflatione ventriculi, vertigine, uteri obstructione, aliisque totius corporis affectibus à frigiditate ac flatulentia oriundis. Extrinsecus commendatur ad roborandum caput (in Errhinis.)*

PRÆPARATA.

Spec. Diagalang. Vid. Disp.

CLIII. *Galega.*

Galega, ruta capraria, *Matth. Cast. Cam.* Ruta capraria, *Tab.* Galega, *Lob. Dod. Lon. Ger.* vulgaris. *Clus.* Galega vulgaris, C.B. 1. Germ. **Gänßkraut/ Fleckenkraut.**

N. *Quidam Onobrychin, alii Glaucum, nonnulli Polemoneum, alii Polygalam veterum esse judicant: verum his omnibus Dioscoridis descriptiones contradicunt.*

Colitur apud nos in hortis: Floret æstate.

OFFICIN. NAT.

Herba collecta Junio & Julio.

Vires. *Celeberrimum est Alexipharmacum ac sudoriferum, venenum, inprimisque pestilentiale insigniter discutiens. Usus ejus præcipuus est in petechiis expellendis, aliisque morbis pestilentialibus, ipsaque peste curanda. In morbillis In Epilepsia infantum (exhibetur succi cochlear. 1.) in ictibus serpentum, in Lumbricis, (quos etiam extrinsecus applicata fugat.)*

N. *Herba hæc secus ac aliæ citra saporem est, & insuper qualitatibus primis temperata.*

PRÆPARATA.

1. △. Ex integra planta Julio collecta.
2. *Conserv.* summit seu flor.

CLIV. *Gallium.*

Γάλλιον, Γάλιον, Γαλάτιον, Γαλέρον, Germ. **Megerkraut/ Waldstroh/ unser Frauen Bettstroh/ Wegstroh/ Lebkraut.**

N. *Nomen habet, quod coaguli vice γάλα, i.e. lac coagulet.*

- Luteum flor. luteo
  - vulgare.
  - palustre.
- Album flore alb
  - palustre
  - minus.

Ex his præfertur primum, *C.B.* seu Gallium luteum, quod Dioscoridis Gallium putatur.

Dicitur Gallium *Fuchs. Dod. Lon.* Gallium luteum primum, *Tab.* Gallii primum genus, *Trag.* Gallium. *Matt. Cast.* Luteum, *Cord. in D. Lob. Cam. Ger.* Gallium luteum, *C.B.* 1.

Crescit passim locis aridis & arenosis, juxta vias, &c. Floret Majo, & hinc tota æstate.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Calf. & sicc. moderatè. Usus ejus potissimum externus est in hæmorrhagia narium sedanda (pulvis inflatus) in scabie simplici & maligna, adeoque in cancro mammarum, &c.*

N. *Rari usus est apud practicos, solumque asservatur pro compositionibus, quas ingreditur: ut unguentum Martiatum, &c.*

CLV. *Genista.*

Genista, **Genst/ Genster / Pfrimmenkraut.**

Usualis est è Genistis non spinosis, C. B. 1. Genista angulosa & scoparia, spartium, *Lob.* Genista. *Brunf. Trag. Fuchs.*

Fuchs. Dod. Cord. in D. Cam. Tab. Ger. Genista angulosa, *Cord. hist.* Genista minor seu non aculeata, *Lon.* Genista scoparia vulgi, *Lob.*

Solo gaudet arenoso & aprico. Floret integra æstate.

OFFICIN. NAT.

Flores & *Semen.*

N. *Flos communiter luteus, rarius albus est.*

Vires. *Splenetica & nephritica censetur, hinc & epatica calf. & sicc. 2. aper. atten. absterg. calculum pellit, aquosos humores educit, tàm per vomitum, quàm per alvum & urinas. Hinc usus ejus insignis in obstructione Epatis & Lienis, Mesenterii, adeoque in Hydrope, catarrhis, arthriticis affectibus.*

N. *Semen extrinsecus applicatum scrophulas consumere dicitur.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex floribus & foliis.
2. *Conserv.* Ex floribus.
3. *Sal com.* Ex incinerata herba.
4. *Conditi flores.*

Condiuntur autem flores (seu potius gemmæ) collecti mense Aprili, antequam aperti fuerint, cum aceto & sale, adhibenturque loco capparum, unde & nostratibus cappares, Germ. dicuntur, Teutsch Capern.

N. *Citra vomitum assumi poterunt.*

CLVI. Gentiana.

Gentiana (à Gentio inventore sic dicta.) Entzian.

Gentiana { Alpina { major. / minor. Gentianella. } / pratensis. / palustris. }

Usualis est ex his alpina major lutea, *C.B.* 1. de qua notandum, quod reperiatur quoque floribus flavis, imò & albis, punctis carentibus.

Dicitur Gentiana, *Brunf. Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lon. Cast.* Gentiana major, *Matth. Lob* flore luteo, *Cam.* Gentiana veterum, *Clus hist.* Gentianæ 1. species, *Trag.*

OFFICIN. NAT.

Radix collecta mense Augusto ac Septembri.

Vires. *Calf. & sicc. 2. Alexipharmaca est, aperit attenuat. Usus præcipui in peste, aliisq; venenatis affectibus, in obstructione Epatis, Lienis, &c. Et hinc in hydrope, tum in suffocatione Uteri, in imbecillitate ventriculi, lumbricis, in febribus, in morsu canis rabid. &c. Extrinsecus adhibetur creberrimè in vulneribus ac fonticulis mundificandis, renovandis, &c. in morsu canis rabidi arcendo (cum Theriaca imposita.)*

PRÆPAR.

1. *Succus* inspissatus.

N. *Creberrimi usus est in febribus intermittentibus, in quibus ante paroxysmum à ʒß. ad ʒj. vel ℈iiij. exhibetur, felici cum successu.*

2. *Extractum* cum S. V. factum.

CLVII. Geranium.

Geranii multa recensentur genera,

ra, officinis nostris maxima ex parte inusitata. Usitatius tamen præ cæteris est, quod Geranium Robertianum dicitur, aliàs Gratia Dei, **Ruprechtskraut / Gichtkraut / Gottes Gnad / Rothlauffkraut /** (quia Erysipelati mederi dicitur.

Dicitur Geranium, 3. *Brunf. Matth. Fuchs. Lon.* Geranium. Robertianum, *Lob. Dod. Cam. Tab.* Gratia Dei vel geranium quibusdam, *Trag.* Herba Ruperti & Geranium 2. Diosc. Geranium Robertianum primum, *C. B.* 5. videlicet inter species Geranii folio cicutæ vel myrrhidis.

Gaudet locis opacis ac desertis. Floret potissimum Aprili & Majo.

OFFICIN. NATIVA.

Folia.

Vires. *Temperatum est in cal. & frig. moderatè siccat, subastring. exterg. sanguinem in corpore coagulatum resolvit. vulneribus convenit, sanguinem scil. cohibendo, vulneraque mundificando. Usus externus (omnium generum Geranij.) vulgaris est in cataplasmatis, plantis pedum cum sale & aceto applicandis, ad febrilem æstum compescendum. Adhibetur itidem ad mammarum fissuras, lactisque discussionem (Robertianum impositum.*

PRÆPAR.

∇. *stillat.* Ex integra herba in fine April. collecta.

CLVIII. Glyzirrhiza.

Liquiritia, *Brunf.* dulcis radix, *Trag.* Glyzirrhiza, *Fuchs. Cord. in D. Cam.* Glyzirrhiza altera, *Matth.* vulgaris, *Dod. Cam. Epit.* Glyzirrhixa siliquosa, *C. B.* 2. Germ. **Süßholtz.**

Crescit locis sylvestribus & sabulosis. Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix ex Episcopatu Bambargensi, ubi in copia crescit, ad nos transmissa, quæ sole exiccata bieñium integra manet.

Vires. *Calidit. & frigid. temperata est (seu moderatè calefacit) in reliquis ad humiditatem inclinat, pulmonica ac nephritica est, acrimoniam mitigans, expectorationem promovens, asperitatem leniens, alvum infantum leniter molliens. Usus præcipui in tussi, raucedine, vesicæ erosione, urinæ acrimonià.*

PRÆPARATA.

1. *Succus inspissatus.*
2. *Syr. Compositus.* Vide Disp.

CLIX. Gramen.

Gramen absolutè sic dictum. Officinis graminis speciem denotat, quam *Dioscorides* ἄγρωστιν κατ᾽ ἐξοχὴν, vocat, estque Gramen caninum, seu arvense, *C. B.* 1. Gramen. *Dod. Cord. in D. Cast.* Gramen canarium medicatum, *Lob.* Gramen caninum, *Tab. Ger.* German. **Reh oder Queckengraß.**

Passim spontè provenit, felicius autem in terra arida & arenosa.

OFFICIN. NAT.

Potissimum *Radices* (collectæ mense Majo vel Septemb.) raro *Caulis* cum foliis, rarius *Semen.*

Vires.

Vires. *Radix cujuscunque graminis refrig. & sicc. aper. subastring. substantia est tenuis ac penetrativa.*

Herba seu folia intra siccitatem & humiditatem moderata sunt, frigida gr. 1. *Usus pracip. in obstructionibus Epatis, Lienis, Ureterum, in expuitione sanguinis (ubi succus ex integra planta valet) in lumbricis necandis. Extrinsecus in dolore capitis leniendo (seligunt gramen septem nodorum) in oculorum inflammationibus ac defluxionibus. (Has sedare dicitur dramen trium nodorum, decrescente Luna evulsum ac collo circumligatum.) in auribus purulentis, in odontalgia, in tumoribus podagricis discutiendis.*

PRÆPARATA.

▽. *stillat.* Ex radice Majo mense collecta.

N. *Diarrhæam sedat infantum si abdomen eâ lavetur.*

Est & graminis species, Gramen mannæ dictum, inter gramina dactilodea *C. B.* 8. Cujus semen in cibum venit nomine Mannæ in German. ex Silesiæ ac Poloniæ confinibus transportatum, semine milii solis non absimile. De hoc vulgi opinio, quod ex aëre decidat, unde & Mannæ nomen impositum est.

CLX. Granata.

Malus puni- ca. { Domestica, quæ pomifera est. Sylvestris, quæ flores solùm fert.

Videatur Malus punica, *Trag. Matth. Dod. Cord. hist. Lon. Cam.* Mala punica, *Cord. in D. Bellon.* Malum punicum, *Lob. Cast.* Malus granata, *Tab.* Malus punica, *C. B.* Germ. Granaten.

Utraque arbor, quamvis exotica sit, nostratibus tamen in hortis colitur.

OFFICIN. NAT.

1. *Poma*, eaque vel dulcia vel acida, vel acidodulcia, i. e. vinosi saporis 2. *Flores* collecti ex Grana sylvestri (*Balaustia* dicuntur) tùm quoq; interdum ex domestica (appellantur *Cytini.*) 3. *Cortex* pomorum (*malicorium*, *psidium*) 4 *Nuclei.*

Vires. *Poma: in genere censentur boni succi, ventriculo convenientia, sed pauci nutrimenti. Dulcia adhibentur in tussi chronica.*

N. *Quia ventriculo inflationes caussantur, in febribus minus commodè adhibentur.*

Acida, *frigida sunt ac astringentia, stomachica. Usus pracipui in febribus biliosis, in Gonorrhaa, in pica gravidar. compescenda, orisque putredine corrigenda & sim.*

Vinosa, (*acidodulcia, Granata muza*) *media sunt natura inter dulcia ac acida, ad frigiditatem tamen aliquatenus accedunt. Cardiaca sunt ac Cephalica. Usus pracipui in Syncope ac vertigine, &c.*

Flores, *tàm Balaustia, quàm Cytini ejusdem sunt natura, terrestris scil. valide astringentis, inspissantis, refrigerantis, siccantis, unde & balastior. creberrimus*

rimus usus esse solet in omnis generis fluxionibus. E.g. Diarrhaa, Dysenteria, uteri fluore, & sim. in sanguine vulnerum cohibendo, in gingivarum laxitate emendanda, in Hernia curanda, &c.

Cortex, (*malicorium, psidion*) *ejusdem cum floribus censetur natura, pracipuiq; usus est in sedando fluxu hamorrhoidum, narium, uteri, &c.*

Nuclei *refrigerant itidem, astringuntque, inprimis qui ex pomis acidis collecti.*

PRÆPAR.

1. *Succus liquidus.* Ex pomis expressus, fermentatus & depuratus, qui nomine *vini granatorum* venit.

N. 1. *Praestat vinum ex pomis acidodulcibus.*

N. 2. *Ante praparationem hujus vini, extremam cutem granis detrahere solent.*

N. 3. *Ad conservationem, nonnihil seminis Coriandri pulverisati in Vino eodem suspendunt.*

2. *Syrupus.* Ex succo granator. dulc. ac sacchar. $\frac{2}{3}$. Vid. Disp.

3. Ex succ. granat. acidor. & sacchar. $\frac{2}{3}$. Vid. Disp.

Grana Paradysi.

Paradyßkörner/ *vide* Cardamom.

CLXI. *Guajacum.*

Lignum Indicum, Lign. Sanctum. Guaacan, Guajacan, Palus sactus, Frantzosenholtz/heilig Holtz. Arbor est exotica, procera, quæ ex India Occidentali ad nos transportatur.

Est que Guajacum { magna matrice. Guajaci 1. genus, *Monard. & Matthiol.* — propemodum sine matrice, quod priori præstantius. Guajaci 2. Genus, *Monard. & Matthiolo.* }

N. 1. *Sunt qui prius Guajacum appellant, posterius lignũ sanctum: Verum quia apud Authores Synonyma sunt, præstat matrice, uti dictum ea distinguere.*

N. 2. *Posterius devidítur à nonnullis in plura genera, quæ tamen non re seu essentia, sed solo colore differre vult Matthiolus, idque pro diversitate maturitatis, quò enim maturius, eò ipsi nigrius est, & quantò minus adoleverit, tantò magis ipsi albicat.*

OFFICIN. NAT.

Lignum Cortex, & Gummi, (sed raro.)

Eligendum est lignum recens ponderosum, succulentum (quod Carboni impositum fumigat.) Posterius præstat, quod colores ruffum, spadiceum, flavum, lividumque simul mixtos habet.

Vires. *Lignum calf. & sicc. sudorem ac urinam largiter promovet, adeoq; sanguinem mundificat, putredini resistit. Usus præcipui in Arthritide, Hydrope, Catarrhis, aliisque morbis à phlegmate tartareave mucilagine aut flatibus oriundis: peculiariter ac specificè curat luem Gallicam.*

Cortex.

Cortex. Minus calidus est quam Lignum.

Gummi (Resina) Gummi hoc mecum communicavit Vir rerum novarum curiosus Adrianus Sonnemann, Materialista hujus Civitatis, Affinisque mihi dilectus, idque cum felici successu aliquoties in curanda L. G. fuisse adhibitum affirmavit. Sapore est acri, colore ac figurâ Laccam ferè repræsentante, pellucidum, friabile.

PRÆPARAT.

1. *Decoctum.* ℞. Guajac. incisi ℔j. Aq. fontan. ℔xij. post infusionem 24. horarum coq. ad ℔.vij. plus minusve; coletur pro sudorifero, reliquum coquatur cum ∇ tantundem pro potu ordinario.

N. *Possunt & addi Liquiritia, passulæ, sem. anisi, &c.*

2. *Extractum viscosum & gummosum.* Vide l. 2.

3. 🝆 *Rectificatum.* Fit destillatione. Vide l. 2.

Vires. *Exhiberi commodè poterit intrinsecus in lue Venerea, aliisque morbis diaphoresi opus habentibus.*

Dosis gr. iij. v.

N. *Sunt qui oleum hoc pro oleo heraclino Rulandi habent, ejusque vires admodum deprædicant in Epilepsia, expellendo fœtu vivo ac mortuo, in dolore dentium mitigando.* Vide Brendel. in Chymia.

4. *Spiritus.* Est liquor acidulus, una cum oleo in destillatione collectus ac rectificatus. Vid. l. 2. de spiritibus.

N. *Spiritus hic acidus præter medicinales virtutes descriptas, vim habet perlas, corallia, &c. solvendi. Intus exhiberi poterit à ʒß ad ʒj.*

5. *Sal com.* Ex cinere elixiviatur, sed paucum.

H.

CLXII. *Hedera terrestris.*

χαμαίκισσος, hedera humilis vulgaris, corona terræ, Gundelreb/Grundreb/Grundmann/Erdephew/nostratibus Donnerreb.

Est { vulgaris. *Hæc usualis.*
montana. *Inusitata.*

Nuncupatur Hedera terrestris, *Brunf. Matth. Dod. Tab. Ger.* Elatine *Brunf.* 4. Chamæcissos, *Trag. Fuchs. Cam.* Chamæclema, *Cord. hist.* Corona terræ, *Lob.* Hedera terrestris vulgaris, *C.B.* 1.

Crescit passim circa sepes: floret Aprili potissimum.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Saporis est amari & acris calf. & sicc. vulneraria est, aperit, abstergit. Usus creberrimi in tartaro, tam pulmonum, quàm renum, aliarumq; partium, incidendo, resolvendo, adeoq; confert obstructionibus inde natis & Ictero: conducit erosionibus & ulceribus viscerum abstergendis, consolidandis, &c. Extrinsecus adhibetur creberrimè ad calculum renum resolvendum (in balneis)*

neis) ad dolores colicos resolvendos (in clysteribus.)

PRÆPARATA.

1. ▽ *stillat.* Ex herba Majo collecta.

2. *Conserva.* Ex floribus summ.

N. *Conservam compositam habent August.*

3. *Syrup. simpl.* Ex succ.

4. *Compos.* Vide Disp.

5. *Succus.* Succum propinatum plurimos, à morte liberasse refert Hollerius.

CLXIII. *Hedera arborea.*

Κισσὸς, κιζζὸς, Hedera, *Brunf. Trag. Cord. in D. Dod.* Hedera arborea, *Matt.* Nigra, *Fuchs. Lon.* Hedera corymbosa communis, *Lob. Tab. Ger.* Hedera major, *Cast.* Hedera arborea, *C.B.* 1. Germ. Epheu/ Eppich.

Est { Arborea. *Hæc usualis & jam nominata.* / Major sterilis. / Minor. }

Adhæret muris, arboribus, aliisque rebus in altum exurgentibus. Viret per totum annum: Floret autumno, baccas fert hyeme.

OFFICIN. NAT.

Folia, Baccæ, Lachryma seu Gummi.

Vires. *Herba calf. & sicc. (Galeno est mixtæ naturæ, calfac. scil. & frigidæ) subastringit. Internus ejus usus, quia capiti nervosoque generi adversatur, rarus est. Externus crebrior in achoribus exiccandis & sanandis, in fonticulis ab inflammatione tutandis (imponitur quotidie folium) in Ozænis curandis, in aurium purulentarum dolore sedando (miscetur succus cum ol. e.g. liliaceo.*

Baccæ. *Purgant per superiora & inferiora, unde & contra febres à vulgo exhiberi solent.*

Gummi *seu lachryma ex trunco hederæ majoris vulnerato & interdum sponte exit, colore ex flavo rubescens, odore grave, sapore acre. Psylothrum à majoribus habetur insigne ac causticum, lentesq; interimere dicitur.*

N. *Nostratibus in usu non est, quippe gummi hederæ officinarum nec figura nec viribus descripto gummi convenit. Purpureo nigricans est (adeoque Mumiæ non absimile) fragile nec saporis acris, sed velut adusti, lignosis segmentis ac sordibus plerumq; scatens.*

PRÆPARATA.

Ol. stillat. Ex baccis cum ▽ fermentatis per Vesicam.

N. *Alij lignum, baccas ac gummi simul per Retortam destillando, oleum parant.*

CLXIV. *Helenium.*

N. *Dicitur Helenium, quod è lachrymis Helenæ natum dicatur.*

Ἑλένιον, Elenion. *Trag.* Helenium, *Brunf. Matthiol. Dod. Cord. in D. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger.* Enula, *Lon.* Enula Campana, *Brunf. Cam.* Helenium vulgare. Alantwurtz.

N. *Crescit plerumque locis humidis: Floret Julio.*

OFFI-

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ collecta, antequam in stolones abierit, in taleolas secatur, inq; umbra exiccatur.

Vires. *Nonnullis calfac. & sicc. 2. (Fernelio calf. 3. sicc. 1.) abstergit, discutit, aperit, pulmonica est, stomachica, alexipharmaca, sudorifera, &c. Usus praecipui, in tartaro pulmonum renumque attenuando ac educendo, & hinc in tussi, asthmate, in cruditatibus ventriculi emendandis, ureteribus reserandis, in peste, contagiosisq; morbis arcendis, in scabie, &c.*

PRÆPAR.

1. *Radix condita.*
2. ▽. Ex radice destill.
3. *Conserva* Radicis.
4. *Extract.* Ex Rad.
5. *Vinum Enulatum.* Ex Radice & musto.

CLXV. Herniaria.

Dicitur Herniaria, *Dod. Cam. Tab. Ger.* Herniaria multigrana serpillifolia, *Lob.* Herba Turca, *Lob.* Polygoni genus, Herniaria appellata, *Clus. hist.* Millegrana, *Cord. hist.* Herba cancri minor, *Cord.* Polygonum minus, *Cast. Matth.* Empetrum, *Trag. Lon.* Polygonum minus seu millegrana major, *C.B.* 11. (videl. inter Polygoni minores species.) Germ. Harn-Kraut/ Tausent-Körner.

Crescit locis aridis ac arenosis, nonnunquam tamen & circa ripas: floret Junio, Julio.

OFFICIN. NAT.

Herba seu planta integra.

Vires. *Refrig. & sicc. Usus praecipui est in Hernia curanda, urina cienda, renum ac vesicæ calculo atterendo, ventriculi ac aliarum partium mucilagine incidenda, educenda, bile ac aqua expellenda, adeoque in Ictero curando.*

PRÆPARATA.

▽. *stillat.* Ex herba.

CLXVI. Hispidula.

Æluropus, pes Cati, pilosella, montana hispida, *C. B.* 5. Katzen-Fuß. Est species pilosellæ, (aliis Gnaphalii) parva admodum, totaque ferè tomentosa, maximè verò flosculi, quos profert rubentes, interdum albidos. *Videatur Renodæus.*

Nascitur in collibus ac locis siccis & apricis: floret Majo, Junio.

OFFICIN. NAT.

Tota *Herba* cum floribus.

Vires. *Easdem vires obtinet quas reliqua pilosellæ genera, vide auriculam muris: peculiari tamen proprietate pulmonum exulcerationi conferre statuitur, & sanguinis expuitioni.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta cum floribus.
2. *Syrupus simpl.* Vide Venodæum.
3. *Compositus de pede Cati.* Vide l. 2.

N. *Nostratibus Syrupus hic compositus vulgatissimus est.*

CLXVII *Hordeum.*

Gerste { hyemale. *Hoc præstantius.*
est { æstivum.

Videatur Hordeum, *Brunf. Matth. Lob. Dod. Lon. Cast. Ger.* hordeum majus, *Trag.* Hordeum polystichũ, *Fuchs. Tab.* Hordeum secundum hyemale, *Cord. in D.* Hordeum polystichum hybernum, *C.B.*1.

OFFICIN. NAT.

Semen & Farina.

Vires. *Refrig. & sicc.* 1. *absterg. aperit, dig. emol. est diureticum nutritivum.*

N. *Crudum ventriculo aliquatenus inimicum est, quippe flatulentum: tamen coctione corrigitur.*

PRÆPARATA.

1. ▽. *Hordei graminis.* Fit mense Majo, colligiturque mane gramen rore adhuc madidum.

N. *Insignis est efficaciæ in æstu domando, extrinsecus in Cephalalgia mitiganda, oculorum defluxionibus calidis emendandis, &c.*

2. *Decoctum hordei, seu ▽ decoctionis hordei,* Gersten-Wasser.

N. *Ad decoctum hordei sumitur hordeum non excorticatum, si intentio sit abstergere, exiccare: Excorticatum sin animus sit digerere, sitimque extinguere, &c. Formulæ decoctionum usitatissimæ, mulieribusque notissimæ sunt.*

CLXVIII. *Horminum.*

Sclarea { hortense odoriferum.
Scharleyen/ { sylvestre.

Ex his officinale, quod Gallitricum, *Cam. Ger.* Gallitrichum sativum, *Trag. Sclarea, Matth. Cast. Cam. Tab.* Sclarea. *Lob.* Horminum sylv. 1. *Clus. hist.* Orminum sativum, *Fuchs. Cord. in D.* Orvala *Dod. Cast.* Horminum sclarea dictum, *C.B.*3.

Floret Junio, Julio, solo gaudet opimo.

OFFICIN. NATIVA.

Folia cum floribus, sed rarò.

Vires. *Calf. & sicc. abstergit, attenuat: Usus rari, nisi quod in vino cum floribus sambuci & vitis suspendi soleat.*

CLXIX. *Hyosciamus.*

Jusquiamus, Faba suilla, Herba canicularis, Dens caballinus, Bilsen-Kraut/ Bilsen/ Doll-Kraut/ Schlaff-Kraut/ Säw-Bon/ Rinds-Wurtz/ Ziegeunerkraut.

Est { vulgaris vel niger, *C.B.*1.
{ albus { major, *C.B.*2.
{ minor.

Ex his eligere monet Fernelius floribus albis, semineque albo, reliquis neglectis.

Insignitur Hyoscyamus albus, *Matth. Dod. Lob. Lon Cast. Cam. Ger. Tab.* Hyosc. candidus, *Trag.* Apollinaris 3. *Cord. in D.* Hyoscyamus albus major vel 3. Dioscoridis, *C B.*2.

Crescit incultus: floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix, Semen, Folia.

Vires. *Refrig.* 3. *sicc.* 1. *emollit mirè somnum inducit, stupefacit, acrimoniam miti-*

mitigat, rationem perturbat. Unde internus ejus usus rarissimus est. exhibetur tamen ad hæmoptysin curandum. Externus aliquatenus crebrior, scilicet in tumoribus calidis, in podagra, in odontalgia (suscipitur fumus seminis per infundibulum.

N. 1. *Trallianus amuletum antipodagricum ex radice facit: colligit eandem ☾ existente in ♒ & ♓ ante ☉lis occasum, radicem non attingendo, sed osse cujuscunque animantis mortui effodiendo, peculiarique insuper adjurationis verba superaddit, quæ cum superstitiosa videantur, adscribere supersedeo. Videatur Trahian. l. 11. in fine.*

N. 2. *Antidota Hyoscyami sunt: lac caprinum, ▽ mulsa, semen cucurbitæ sem. Urticæ, Sinapi, Raphanus, Cæpa, allium cum vino assumpta.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex fol floribus ac semine immaturato destill.

2. ♁ expressum. Ex semine albo recente, sicco, calida ▽ a asperso, insolato tritoque.

N. *Alii macerant Hyoscyamum cum semine suo immaturo in Omphacino: hinc exprimunt & coquunt.*

3. *Extractum seu succus Hyoscyami.* Ex radice mense Septembri vel Martio cum germinibus tenellis exprimitur succus, depuratur ac digeritur, ut rubicundo colore tingatur.

N. *Ingreditur laudanum opiatum.* Quercet.

CLXX. *Hypericum.*

Ὑπερικὸν, Hypericum, *Brunf. Matth. Fuchs. Lon. Dod. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger.* Herba perforata & Hypericum, *Trag.* Ascyron, *Cord. in D.* Androsæmum minus, *Genesn.* Hyperic. vulgare, *C.B.* 1. aliis fuga Dæmonum, Johanns-kraut.

Crescit passim in dumetis, aliisq; locis incultis: Floret Julio.

Folia ac Flores.

Vires. *Calf. & sicc. est partium tenuium, diureticum ac vulnerarium. Usus præcipui in vulneribus mundificandis, consolidandis (intus & extus) in sanguine coagulato resolvendo, in calculo renum atterendo, in Lumbricis fugandis (scil. si tempore exaltationis collecta fuerit, aliàs hac facultate destituitur) Extrinsec. in contusionibus (præcipuè nervorum) in tremore, in partu allevando (fit (suffitus.)*

N. *Paracelsus refert inter herbas veneficia ac spectra arcentes, colligereque jubet sibi influentia ♂, Stann. ac ☿ris (nullo modo sub ☾) tempore auroræ, atque varium ejus usum docet, loco amuleti adhibet, pileo includit, noctu pulvinari supponit, sæpius naribus admovet, sternit per domum, de parietibus suspendit, &c.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *stillat.* Ex fol. ac flor. in fine Junii collectis.

2. *Oleum.* Ex infusione florum in oleo communi.

N. *Alij summitates cum flor. ad maturitatem seminis ferè accedentes macerant cum vino exprimunt, atque cum Therebinthina & oleo coquunt.* Vide Disp. August.

3. *Sal. com.* Ex planta, integra incinerata.

4. *Tinctura.* Hanc habet Tentzel. in Exeg. Sala de Essentiis. V. l. 2.

N. *Dos. gr. vj. ad ℥ß.*

CLXXI. Hyssopus.

Ὕσσωπος. Hyssopum, Isop/Ispen.

Est { Hortensis. *Hac officinarum.* Sylvestris.

Vocatur Hyssopus, *Brunf. Trag. Cord. in D. Lon. Tab. Cam.* Hyssopus hortensis, *Fuchs.* Hyss. vulgaris, *Dod. Clus.* sativa, *Cord. hist.* Hyssopus Arabum, *Lob. Ger.* Hyssopus officinar. cærulea sive spicata, *C. B.* I.

Crescit in hortis: floret Jul. & Aug.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus collecta Aug.

Vires. *Calf. & sicc. 3. partium tenuium est atten. aperit, absterg. Usus præcipuus in effectibus pulmonum tartareis, tussi, asthmate. Extrinsecus adhibetur crebrò ad sugillationes oculorum, ad uterum mundificandum, auriumque tinnitus tollendos (per tritorium suffitus susceptus) ad oris abstersionem (in gargarismis)*

N. *Sunt qui Absynthio in corroboratione ventriculi præferunt.*

PRÆPAR.

1. ▽. *stillat.* Ex herba & floribus in MB.

2. *Ol. stillat.*

3. *Conserv.* Ex floribus.

4. *Spec. Diahyssopu.* Nic. Vid. D.

5. *Syrup. simplex.* Ex succo.

6. *Compos.* Vid. Disp.

I.

CLXXII. Jacea.

Herba Trinitatis, *Brunf. Fuchs. Lon.* sativa, *Trag.* jacea sive flos Trinitatis. *Matth.* jacea major sive viola tricolor, *Cast. Dod. Clus. Ger.* Viola flammea, Coloria, *Lob.* Viola Trinitatis I. *Tab.* Viola tricolor hortensis, *C. B.* 5. inter violas Martias, Germ. Freysam Kraut/ Dreyfaltigkeit-Blum/ Siebenfarben-Blum/ Unnütze Sorge/ je länger je lieber.

Floret Aprili, Majo ac totâ ferè æstate: crescit locis arenosis.

Colitur in hortis, crescit & in agris. Illa licet præferatur: attamen non licet non recipere & sylvestrem.

OFFICIN. NATIVA.

Herba integra cum floribus.

Vires. *Calf. & sicc. ad gr. 3. usque 3. (aliis remissius) subamara ac acris est: hinc abstergit, penetrat, incidit, discutit, vulneraria est ac sudorifica. Usus præcip. in æstu (maximè infantum) domando, in scabie ac pruritu, in mucilagine viscosa pulmonum, in uteri obstructione. Extrinsecus itidem in pruritu, in abstergendis vulneribus, in mucilagine pulmonum incidenda, in uteri obstructione.* (baln.)

PRÆPARAT.

▽. Ex integra herba.

CLXXIII. *Jasminum.*

Ἰάσμιον, Josmenum, Jesseminum, Gelseminum, Arab. Zambach, Jesemin, Jasme. Veilöl-Reben.

Usuale est, Jasminum vulgatius flore albo, *C. B.* 1. quod est Jasminum, *Dod.* (cui & Apiaria,) *Cord in D.* album, *Tab. Ger.* Gelseminum vel Jasminum, *Matt. Cast. Cam. Alpin.*

Gaudet locis calidis ac apricis. Nostratibus colitur in hortis: floret ferè integram æstatem.

OFFICIN. NAT.

Soli *flores*, sed raro. Nimirum nostratibus non nisi *Oleum* in usu est, quod fit ex reiteratâ infusione vel coctione florum in oleo veteri. (N. *Aliis in oleo amygd. dulc.*)

Vires. *Easdem ferè vires obtinet, quas chamamelinum. Dig. calf. emoll. aper. Usus præcipuus internus ad uterum calefaciendum & laxandum, ejus scirrhum sanandum, ad partum facilitandum, ad tussim anhelitusq́, difficultatem, ad pleuritin, dolores stomachi, intestinorum, uteri, (oleum Jasmino amygd.) Externus in catarrhis frigidis, in membris ac articulis resolutis, in dolore pleuritico, colico ac uterino (in clismate vel unguentis.)*

N. *Sunt inter mulieres, quæ oleo Jasmino amygdalino capillos pectunt, ut eò felicius crescant. Verùm caveant ab eo biliosæ, utpotè quæ facile capitis dolorem illo sibi conciliare possunt.*

CLXXIV. *Imperatoria.*

Ostrutium, *Lon.* Ostrucium, Astrutium, Astrentium, Astrantia, *Brunf. Dod. Clus. hist.* Magistrantia, *Cam.* Struthium, *Cord. hist.* Laserpitium Germanicum, *Fuchs.* Smyrnion hortense, *Trag.* Imperatoria, *Matth. Lob. Cast. Tab. Ger.* Imperatoria major, *C. B.* 1. Meisterwurtz/ Magistrantz/ Ostritz.

Floret Augusto, colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Sola radix.

Vires. *Saporis est acerrimi: calf. & sicc. 3. alexipharmaca ac sudorifera est, atten. aperit. Usus præcip. in venenatis morbis ac ictibus, in pulmonum tartaro resolvendo, expectorando, in fœtore anhelitus corrigendo, in capitis affectibus phlegmaticis, paralysi, Apoplexia &c. in cruditate ventriculi, & colico dolore, in febri quartana. Extrinsec. in Odontalgia (gargarís.) in catarrhis exsiccandis (suffitu) in tumoribus ac arthritide frigida. In scabie capitis exiccanda (lotione) in serpigine inveterata sananda (* cum adipe suillo illita) *in globulis sagittisve corpori extrahendis* (imposita.)

PRÆPAR.

▽. *stillat.* Ex herba florescente collectâ Julio.

CLXXV. *Iris Nostras.*

Ἶρις, Veyel-Wurtz/ Himmel-schwertel/ blaw Gilgen.

Iris in officinis usitata est. { Nostrates: { *Hæc hujus loci.* | Peregrina Illyrica scil. & Florentina. *vid. infra.* }

E variis Iridis nostratis speciebus infertur solùm in officinas Iris vulgaris Germanica seu sylvestris, (latifolia.) *C. B.* 1. Quæ inscribitur, Iris, *Brunf.* Sylvestris, *Matth. Cord. h. Cast. Tab.* sylvest. 1. *Lob.* sylv. major, *Matth. Epit.* Iris Germanica, *Fuchs.* cœrulea, *Dod.* gladiolus cœruleus major, *Trag.* Iris latifolia major vulgaris, *Clus. hist.*

Floret tempore verno, Aprili scil. & Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix, colligenda verè antequam germinare ceperit.

Vires. *Calf. sicc.* 3. *valdè hydragoga est, ac errhina. Usus præcip. in hydropicor. aqua educenda. Extrinsecus in impetiginibus, aliisque corporis maculis detergendis.*

N. *Ventriculo reliquisque visceribus infensa est, proin corrigitur stomachicis.*

PRÆPARATA.

1. *Succus.* Exprimitur ex radice, depuratur (digestione) adhibeturque recens prophydragogo.

Dosis ℥j. ad ℥iij.

N. *Inspissatur nonnunquam, reservaturque pro Errhinis.*

2. *Fecula* Fit ex succo l. a.

N. *Non aquè purgat ac ipsamet radix.*

3. *Oleum infusum.* Vide Disp.

CLXXVI. Iris illyrica. ac Florentina.

Prævalet Illyrica, sequitur Florentina; utriusque itidem sola radix in usu est. Germ. Viol-wurtz.

Vires. *Calf. & sicc.* 2. *incidit, atten. expectorat. diger. absterg. emollit. Usus præcip. in mucilagine seu tartaro pulmonum, tussi, asthmate, obstructione mensium, torminibus ventris infantum. Extrinsecus abstergit cutis maculas & lentigines (cum Elleboro & melle mixta) oris fœtorem emendat: celeberrimus usus modernis est in pulveribus, qui capillis insperguntur. Vulgus vocat pulveres de Cypro.*

PRÆPAR.

1. *Extractum.*
2. *Spec. Diaireos simpl.* V. D.
3. *Salomon.* V. D.

CLXXVII. Iuglans.

E Juglandum generibus usualior est, quæ dicitur nux regia, *Brunfels. Cord. in D.* Nux juglans, *Trag. Matth. Lon. Dod. Lob. Cast. Tab. Cam.* Juglans, *Fuchs.* Nux juglans seu regia vulgaris, *C. B.* 1. Nuß-Baum/ Welsche Nuß.

Juli & folia erumpunt Martio: nuces maturescunt autumno.

OFFICIN. NAT.

Nuces, Putamina nucum externa, eaque viridia, *Cortex* internus ipsius arboris, *Cortex* interior nucleum ambiens, *Iuli* ante oculos apperentes & decidentes.

Vires. *Nuces recentes calf.* 1. *sicc.* 2. *siccæ sunt facultatis calidioris ac siccioris. Comestæ difficilis sunt digestionis, pauci nutrimenti; ventriculo infensæ, bilem augent, cephalalgiam excitant, pulmonum affectus ac præcipuè tussim exasperant.*

asperant. Dicuntur tamen à peste præservare.

Putamina *externa viridia, vi vomitum leviter movendi prædita sunt.*

Cortex *interior, de arbore decerptus, dum adhuc succolentus est, siccatusq; ciet vomitum sat validè.*

Dosis à ℥ß. ad ℥j.

Cortex *nucleum ambiens juvat colicos (potus.)*

Juli *itidem vomitum excitant, sed lenius. Usus præcipuus in colico nephriticoque dolore; sistunt & diarrhœam, exhibiti.*

PRÆPARATA.

1. *Nuces conditæ.* ℞. Nuces virides circa Festum Joannis collectas, perfora aliquoties, ut penetrabilia putamina sunt, ac macera (♂ 7. vel 10. in ▽ frigida; ▽ quotidie semel ac iterum permutando, ut aliquo modo dulcescant. Hinc coq. l. △ ut mollescere incipiant. Postea sicca & confige Cinam. Garyophil. &c. atque cum saccharo vel melle coque ad consistentiam. Vide l. 2. Confortant stomachum, juvantque digestionem, unde & bellariorum loco apponi solent. Specificè eas ciere menses, testis est Matthiolus.

2. ▽ *Vomitoria ex nucibus.* Vide l. 2. cap. 38.

N. *Alij destillant ▽ m ex nucibus immaturis contusis, alij ex solis putaminibus viridibus.*

3. *Succus* mense Februario è radicibus perforatis destillans.

Vires. *Podagricos dolores ad miraculum lenire dicitur, illitus.*

4. *Rob. nucum: Diacaryon.* Fit ex corticum viridium succo & mellis $\frac{1}{2}$.

Vires. *Destillationi tenuium catarrhorum confert.* Vide Disp.

5. *Oleum.* Fit expressione ex nucleis maturis.

Vires. *Flatus potenter dissipat, adeoq; in colico dolore multum fert auxilij.*

Dosis ℥ij iij ad jv. &c.

Extrinsecus tumores discutit, contractos nervos emollit, scabiem antiquam sanat.

6. *Electuarium.* Vid. l. 2.

N. *Variæ Electuarij nucum inveniuntur descriptiones, quæ tamen Basin minimè à nucibus participant, unde nec hujus loci sunt.*

CLXXVIII. Jujubæ.

Ζίζιφα, Jujubæ majores oblongæ, *C.B.* Jujubæ, *Trag. Cord. hist. Lon. Tab.* Jujubæ Arabum, *Lob.* Zizipha, *Matth. Cast.* Ziziphus, *Dod. Clus. hist.* Ziziphus rubra, *Cam.* Brust-Beerlein. Fructus sunt arboris Ziziphi, magnitudine Olivas, sapore passulas majores æmulantes, unicum referentes lapideum nucleum.

Asportantur ex Italia.

Vires. *Moderatè calf. & humect. Usus præcip. in pulmonum asperitate, tussi, pleuritide, urina acri, fervescentia sanguinis, erosione renum ac vesicæ.*

PRÆPARATA.

Syr. de Jujubis. Vid. Disp.

CLXXIX.

CLXXIX. *Iuniperus.*

Ἀρκευθὶς, ἄρκευθος, Juniperus, *Brunfelſ. Matth. Dod. Lon. Lob.* noſtras *Cam.* vulgaris, *Trag. Cluſ. hiſt.* Minor, *Fuchſ. Cord. in D.* Sylveſt. *Caſt.* Juniperus & Juniperus baccifera, *Tab.* Juniperus vulgaris fruticoſa, *C.B.* 1. Germ. Weckholder / Wachholder / Wachholder-Baum / Kramet-Baum.

OFFICIN. NAT.

Lignum, Bacca, Gummi, Fungus.

Vires. *Lignum calidum ac ſiccum eſt 3. ſuave olet (præcipuè ſi Martio menſe cædatur,) unde & raſura ejus non ſine cauſa in cucuphis adhibetur, quippe cephalicum eſt, nervoſumq; genus inſigniter roborat.*

Baccæ, *Calf. 3. ſicc. 2. diſcut. incid. atten. Uſus præcipui, in cienda urina, ſudore, obſtructis menſibus, obſtructo liene, in affectibus capitis, nervorum, pectoris (tuſſi) in morbis à flatu (ut colica.) in mucilagine renum & veſicæ, &c. Suffitus uſitatiſſimus eſt tempore peſtis, tùm è baccis, tùm è ramuſculis ſuſcitatus. Colliguntur baccæ Sole in virgine exiſtente.*

Gummi, (*Arab. Sandaraca vernix*) truckener Firniß / *calf. & ſicc. 1. (alij 2.) condenſ. diſcut. Uſus præcipui in nervorum affectibus, reſolutione, frigiditate, contractura, &c. convenit & in capitis affectibus reliquis, à frigiditate ſubortis.*

N. 1. *Vernix liquidus, factitius eſt liquor, ex gummi hoc, i. e. Sandaracha in oleo lini ſoluta.* Valet ad ambuſta, lenit dolores præcipuè hæmorrhoidum.

N. 1. *Sandarchà Græcorum eſt Auripigmentum,*

Fungus. *Majo menſe inſtar muſci adnaſcitur. Inſervit aquæ ophthalmicæ.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex baccis ſine præmiſſa fermentatione rarò deſtillatur.

2. *Spiritus.* Fit ex baccis cum ▽. (♉ ♇ 4. 5.) fermentatis & per veſicam deſtillatis. Vide l. 2.

N. *Alij loco ▽æ ſumunt cereviſiam, ſpiritusque copiam ſibi perſuadent majorem; verùm enimverò major illius pars cereviſiæ debetur.*

3. *Oleum ex baccis.* In deſtillatione ▽æ ſpiritus ſimul extillat.

4. *Oleum ex ligno,* Fit per deſcenſum vel retortam. Applicatur extrinſecus in morbis, ut ſuprà diximus, nervinis.

N. *Melius elicitur per veſicam, extillatque clarum.*

5. *Sal.* Ex cineribus baccarum elicitur, tùm quoque ex ligno combuſto.

6. *Rob. Iuniperinum. Mel Iuniperinum, Theriaca Germanorum.* Fit coctione cum ▽, hinc expreſſione ac inſpiſſatione.

N. *Quercetanus macerat ac coquit cum vino.* Ph. Reſt. c. 23.

7. *Extract gummoſum.* Ex ligno & cortice fit l. a. Quercetan. Ph. Reſt. cap. 23.

8. *Extract. è baccis ſiccis.* Fit l. a. cum 🜄 vel cum ▽, i. e. Spiritu Juniperi.

Doſis ℈j. ℈ij.

Vires.

Vires. *Utrumque Extractum excellens est sudorificum & Bezoarticum adversus Epilepsias, pestes & affectus alios contagiosos atq; venenatos.*

9, *Elyxir Juniperinum.* ℞. Baccar. Juniper. maturar. ac electar. q. v. contundantur crasse, digeranturque affusa aliqua ▽ diuretica. Hinc exprime, abstrahendoque inspissa ad consistentiam mellis. Hujus mellis Juniperi cochl. 10. 11. 12. &c. misce optimè cum ▽a vitæ Juniperina, digereque aliquamdiu, lenissimo calore (☉lis, & sim.) sic confecisti Elyxir Juniperinum admirandarum virium, in calculo, quod insuper stomachicum insigne est, aliasque facultates eximias obtinet, de quibus in baccis.

Dosis cochl. j.

N. *Vir Generosus ac Nobilissimus Dn. Chun. Quirinus* Schütze *ab* Holtzhausen / *Illustriss. Aulæ Darmstadinæ olim Mareschallus, vir in omni scibili solertissimus, jam morte immatura non sine plurimorum querela, ereptus, creberrimo Elixyris hujus usu annos plurimos à calculi injuriis, quibus aliàs obnoxius maximè fuit, liber vixit, eoque nomine id mecum communicavit.*

L.

CLXXX. Lactuca.

Lactuca, Lattich / est { Hortensis { vulgaris, capitata, crispa } ; Sylvestris. } *Usuales sunt promiscuè.*

N. *Nomen Lactucæ Botanicis omnibus usuale est.*

Solo gaudet pingui & stercorato. Floret æstivo tempore.

OFFICIN. NATIVA.

Folia ac Semen.

Vires. *Refrig. ad gradum usque 3. siccat mitius, conciliat somnum, bilis fervescentiam ac æstum compescit, lac auget, alvum leniter movet, ventriculo convenit, multi ac laudabilis nutrimenti est, unde & in acetariis usurpari crebrius solet. Extrinsecus sedat dolorem capitis, medetur ambustis, somnum conciliat (in lotionibus pedum, (&c.*

Semen. *Est ex seminibus frigidis famosis illis, quæ minora dicuntur. Valet ad Gonorrhæam virulentam ad urinæ ardorem ut & ad reliqua quibus folia convenire diximus.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex Foliis.
2. *Succus inspissatus.*
3. *Caules conditi.* Fiunt è stolonibus nostratis lactuc. dum caulescunt.

CLXXXI. Lagopus.

E generibus Lagopi usitatius est, quod inscribitur λαγώπυς, *Dioscorid. Plin.* λαγόπυρον, *Hippocr.* Lagopus seu pes

pes leporinus, *Matth. Fuchs. Dod. Lob.* (cui & lagopyron.) Lag. major, *Cas.* minor, *Cam.* Lagopodium, *Tab. Ger.* Lepor. pes, *Cord. in D.* aliis trifolium leporinum, Germ. Hasen-Klee/Hasenpfötlin/Katzen-Klee.

Crescit inter segetes. Viget Julio potissimùm.

OFFICIN. NATIVA.

Herba cum Spicis.

Vires. *Sicc. & adstring. usus precip. in profluvio alvi, uteri (fluore albo) in dysenteria, hæmoptoisi, stranguria, ulceratione vesicæ, &c. Extrinsec. in hæmorrhagia hæmorrhoidum, vulnerum, in tumoribus inguinum & herniis, &c. Quin & ad cutim Solis ardore induratam leniendam adhibetur (lotione.)*

CLXXXII. *Lapathum.*

Est vel
- Acetosum. *Vide Acetosam.*
- Hortense. *Vide Spinachiam.*
- Sylvestre
  - Augustifol. *De quo hîc.*
  - Latifol. *Vid. Rhabarb. Monachorum.*
- Aquaticum.

Dicitur Rumex acutus, *Cord. in D.* Oxylapathum, *Fuchs. Matt. Cast.* Germ. Oxylapathum, *Dioscor.* Lapathum acutum; *Trag. Lob. Dod.* Lapathum sativum, *Cam.* Lapathum seu Rumex. *Lon. Cast.* Lapathum folio acuto plano; *C. B.* 1. Germ. Mengel-Wurtz/Grind-Wurtz/Streiff-Wurtz/Buben-Kraut/wilder-Mangolt/wilder Ampfer/Lenden-Kraut.

Provenit in locis incultis: floret Majo ac Julio.

Radix ac *Semen* sed raro.

Vires. *Lapathum temperatæ censetur naturæ in activis, aliàs ad siccitatem inclinat. Semen alvum obstruit: Folia subducunt: Radix usus crebri & præcipui est in scabie extergenda ac siccanda, idque extrinsecus, potissimùm in lotionibus.*

PRÆPARATA.

▽. *stillat.* Ex radice.

Vires. *Commendatur maximoperè ad cutis maculas & pustulas alphos, junthos, vitiligines & lichenas.*

CLXXXIII. *Larix* seu *Larex.*

Λάριξ, Larix, *Brunf. Matt. Dod. Fuchs. Lon. Lob. Cast. Clus. hist. Tab. Ger. Cam.* German. Lerchen-Baum/Lerchen-Dannen.

Gaudet montanis, unde & in Helvetia ac territorio Tridentino vulgaris est, viget ac floret Vere.

OFFICIN. NAT.

Resina & *Fungus* trunco adnatus Agaricum dictus. Vide infrà.

Resina *fluit ex arbore ad medullam usque perforata, venditurque titulo Terebinthinæ vulgaris. De hac vide infrà Terebinthina.*

CLXXXIX.

CLXXXIV. Laurus.

Δάφνη, Lorber-Baum.

Est { Hortensis { Latifolia. *Hæc usualis.* | Augustifolia vulgaris. *Hæc priori substitui potest.* } | Sylvestris. }

Dicitur (latifolia) Laurus latiore folio, *Matth. Cast.* L. Latifolia, *Cord. in D.* L. Latifolia mas, *Tab.* Laurus latifolia, πλατυτέρα, Dioscor. *C.B.* 1. Angustifolia dicitur Laurus, *Brunfelf. Trag. Lon. Lob.* Laurus tenuifol. *Matthiol. Cord. in D. Cast. Cam.* Lauri altera species, *Dod.* Laurus mas, *Tab. & Ger.* vulgaris, *C. B.* 2.

Crescit sat copiosè in Italia; apud nos non nisi in hortis colitur.

OFFICIN. NAT.

Folia & *Baccæ.*

Vires. *Calf. & sicc.* 3. (*baccæ paulò calidiores sunt*) *emolliunt, resolvunt. Usus præcip.* (*baccarum*) *in mensibus & urinis ciendis, in affectibus nervorum, paralysi, in colica, in dolore post partum in cruditatibus ventriculi. Extrinsecus conferunt folia ad ictus vesparum, molliunt tumores, promovent menses* (*in suffitu ac balneo*) *leniunt dolores, odontalgiamque mitigant* (*gargar.*)

PRÆPARATA.

1. *Electuar. de baccis lauri.* V.D.
2. *Emplastr. de baccis.* V.D.
3. *Oleum laurinum.* Vel ex baccis recentibus exprimitur, vel coquendo elicitur, August.
4. *Oleum stillat.* ℞. Bacc. ℔. iß. contusis superfunde ▽æ tepidæ ℔. iij. vel iv. Postquam aliquamdiu steterint, destilla per XX vel vesicam. Sic prodibit oleum ac ▽ per tritorium separanda.

Vires. *Oleum hoc stillat. discutit insigniter flatus ac ventositates, præcipuè in spasmo gravidarum, ut & in colica; siderata membra illitu restituit, auribus inditum dolores compescit, auditumque confortat, delet impetigines, lentigines & quascunque faciei maculas. Deniq; ichorosis capitis ulceribus medetur, phthiriasin & tineas curat.*

Dosis gr. ij. iij. jv. *Videatur Tentzel. in Exeg.*

5. *Spiritus.* Fit ex baccis cum ▽ fermentatis.
6. *Essentia.* Fit ex baccis quæ in spiritu infusæ, vires suas eidem communicant.

CLXXXV. Lens palustris.

Lenticula lacustris, aquatica, Lenticula aquatica, *Brunf.* Palustris, *Matth. Cord. in D. Lob. Ger. Dod.* Lenticula palustris vulgaris, *C.B.* 2. Germ. Wasser-Linsen.

OFFICIN. NAT.

Folia aquis supernatantia.

Vires. *Refrig. humect.* 2. *Usus præcipui ad extinguendas inflammationes æstusq; sanguinis. Extrinsecus ad scabiem etiam malignam.*

CLXXXVI. Lentiscus.

Ἐχῖνος, *Dioscor.* Lentiscus, *Matth.*

Dod. Lon. Clus. Lob. Caes. Cast. Germ. Mastix-Baum. Arbor est baccifera, in Italia, Gallia Narbonensi & praecipuè in Insula Chio copiosè nascens.

N. *Bellon.* lib. 2. observ. cap. 8. *Solas Lentiscos in Chio Insula Mastichen proferre asserit, cui experientia reclamat: Nimirum ex donatione Affinis mei dilecti D. Ioh. Glaseri, Pharmacopai hujus Reipub. solertissimi, frustulum obtineo mastiche ditissimum, quod sibi ex Helvetiis alpibus transmissum fuisse asserit.*

Exhibet officinis *Gummi resinam Mastichen* dictam, quam vide infra. Ex ligno fiunt vulgariter dentiscalpia, quae reliquis laudem praeripiunt.

N. *Hippocrates adhibet & baccas, quas σχίνους appellat.*

N. 2. *Exprimitur & oleum ex baccis,* Clus. in hist. *Verùm nobis vulgare non est.*

CLXXXVII. Levisticum.

Ligusticum vulgare, *C. B.* 7. (inter Libanotides,) Laserpitium Europaeum Germanicum, Levisticum, *Brunf. Lob.* vulgare, *Matth. Dod.* Ligusticum, *Brunf. Cord. in D. Lon. Tab.* sativum, *Trag. Cord. hist.* vulgare. *Cam* Lybisticum vulgare, *Fuchs. Icon.* Laserpitium, *Ger.* Smyrnium, *Fuchs.* aliàs Hipposelinum, Germ. Lieb-Stöckel.

N. *Est & Ligusticum verum. Vid. Seseli offic. Est itidem Laserpitium aliud Dioscoridis, ex quo Laser. Gumm. modernis incognitum.*

Floret inprimis Julio mense, gaudet solo umbroso.

OFFICIN. NAT.

Folia, Radix, Semen.

Vires. *Calf. & sicc. 3. incid. aper. alexipharmacum est ac diureticum, vulnerariumque ventriculum roborat, asthmatis subvenit, menses & lochia ciet, foetum mortuum ejicit, (semen) tartarum lentum resolvit, doloresque inde natos sedat, Epatis, Lienisque obstructiones reserat, adeoque praecipuè Ictero convenit. Extrinsecus usus ejus celeberrimus est in balneis, cataplasmatis (utero & ureteribus dicatis) in emplastris vulnerariis & simil.*

N. 1. *Vulgus per caulem cavum potum haurire suevit, quo tussim sedatum iri sibi persuadet.*

N. 2. *Radicem effossam, dum ☉ in ♈ intrat amuleti loco appendunt in atrophia.* Fel. Wurtz.

PRAEPAR.

1. ▽ *stillat.* Ex integra herba cum rad. ac flor. mense Julio collectis.
2. *Oleum stillat.* Cum ▽ ascendit.
3. *Sal.* Ex cinere.

CLXXXVIII. Lichen.

Lichen petraeus, Lichen saxatilis, Muscus saxatilis, Hepatica, *Brunfels. Lob. Lon. Tab.* hepatica saxatilis, fontana, *C. B.* 1. Jecoraria seu hepatica fontana, *Trag.* Lichen. *Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. Cast.* Lichen 1. petraea, *Ger.* German. Leber-Kraut / Steinleber-Kraut / Stein-Flechten / Moos-Kraut / Brunnen-Kraut.

N. *Huic surrogatur muscus arboreus crustaceus. Vide Pulmonaria arborea.*

Floret

Floret Majo & Junio, floresque fert instar stellarum. Crescit locis udis & umbrosis in puteis, juxta fontes, & simil.

Vires. *Refrig. & sicc. absterg. Epatica insignis est. Usus pracip. in Epatis obstructione & vesicis (quorum signaturam in foliis gerit.) Hinc in Hectica, in Ictero, in scabie & Lichenibus, in gonorrhaa in febri. Extrinsecus sistit sanguinem in vulneribus.*

PRÆPAR.

▽. *stillat.* Fit in fine Maji ac principio Junii.

CLXXXIX. Ligustrum.

Κύπρος, Ligustrum, *Brunf. Matth. Fuchs. Cord. in D. Lob. Cast. Tab. Ger.* Ligustrum Germanicum, *C. B.* 1. vulgare, *Trag.* majus, *Lon.* Phyllirea, *Dod.* Arab. Kenne. Germ. Hartriegel/Beinholtz/ Reinweiden/ Mund-holtz.

Est {
- Vulgare, *quod officinarum & hujus loci.*
- Myrtifolium
- Foliis laciniatis.
- Ægyptiacum latifolium.
- Angustifolium.

} *officinis inusitata.*

Crescit passim in sepibus. Floret Majo, Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.

Vires. *Refrig. & sicc. adstring. incid. (folia efficacius, flores imbecillius) proin conducunt ad inflammationes, putredines, exulcerationes oris & faucium, ad procidentiam & tumorem uva, laxitatem gingivarum (in collution.) Quin & intrinsecus ad scorbuti curam folia maximè facere compertum est. Adhiberi quoque possunt in profluviis sistendis, &c.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *stillat.* E floribus.

N. *Hac commendatur prater dictas qualitates ad oculorum inflammationem & rubedinem.*

2. *Oleum infusum*, sed rarò.

CXC. Lilium.

Κρίνον, Lilium, Germ. Lilien/Gilgen.

Liliorum genera diversa sunt, album scil. aureum & cruentum: Officinis tamen usitatius est album, quod insignitur lilium, *Brunf. Matth. Cast.* Lilium album, *Trag. Fuchs. Lon. Tab.* Lil. candidum, *Cord. in D. Lob. Dod.* Lilium album vulgare, *Cam.* Lilium album flore erecto & vulgare, *C. B.* 1.

Gaudet solo pingui stercorato ac umbroso. Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Flores, Radix, Stamina.

Vires. Flores *moderatè calf. & humect. partium sunt diversarum, & anodyni, digerunt, maturant.*

Radix, *absterg. & sicc.* 1. *digerit itidem, emollit, maturat. Usus internus rarus est, externus crebrior, iisque tumoribus maturandis & leniendis, in clavis pedum, &c. sanandis, in pudendis partu-*

rientium molliendis, in ambustis emendandis, &c.

Stamina *exhibentur ad facilitandum partum cum* ▽ *verbenæ vel simili.*

PRÆPAR.

1. *Conserv.* Flor. alb.

2. ▽. Ex florum foliis recentibus, iisque tùm solis, tum concisis cum radice.

Vires. *Usus est crebri in affectibus pulmonum, asthmate, tussi, & simil. Extrinsecus in facie dealbanda (cum camphora & oleo Tartari.)*

3. ☋ *Lilium simplex.* Ex florum foliis in ol. olivar. veteri infusis. Vide Disp.

4. ☋ *Lilior. compos.* Ex iisdem floribus ac aromatibus. Vid. Disp.

CXCI. *Lilium Convallium.*

Lilium convallium album, *C. B.* 2. Ephemerum non lethale, *Fuchs.* Gacilia Lilium convallis vel sylv. *Brunf.* Lilium convallium, *Trag. Matt. Dod. Cast. Tab. Ger. Clus. hist.* Lilium convallium vel vernum Theophrasti, *Lob.* Germ. Mäyenblümlein.

N. *Est & Lilium convallium flore rubente, sed minus usitatum.*

Gaudet solo humido, nemoroso. Floret initio Maji.

OFFICIN. NAT.

Soli *Flores* raró *Radix.*

Vires. *Calf. & sicc. cephalici sunt. Usus præcipui in morbis capitis frigidis ut Apoplexia, Paralysi, Vertigine, Epilepsia. Hinc & in Lypothymia. Insigne itidem errhinum exhibent pulverisati.*

PRÆPAR.

1. ▽ *simplex.* Ex floribus.

2. *Spiritus Vini liliatus.* Ex floribus cum Vino vel Malvatico destillatis.

3. *Spiritus Lilior.* Ex floribus fermentatis destill.

4. *Conserva.* Ex floribus.

5. *Oleum.* Ex infusion. florum recentium in oleo veteri.

6. *Pulvis sternutatorius,* Ex floribus pulverisatis.

N. *Sunt qui succum instar olei præparant. Floribus implent vasculum, occluduntq;: hinc per mensem in formicarum acervo sepeliunt, ut in succum liquescant. Anodynum hoc censetur insigne antipodagricum, curativumq; serpiginis.*

CXCII. *Limonia mala.*

Λιμώνια μῆλα, Germ. Limonien / Poma sunt mali limoniæ, *C. B.* 1. Videatur malus Limonia, *Matth. Dod. Lon. Cast. Tab.* Limones, *Cord in D. Bellon. Lob. Clus. hist.* Limon. arbor ex citri genere, *Cord. hist.* Malus Limonia acida, *C. B.* 1.

Vires. *Citri mali virtutes æmulantur, nisi quod ut magis acidiusculæ sunt, ita & magis refrigerantia ac siccantia. Usus præcip. in febribus aliisque morbis calidis, in calculo, & sim.*

PRÆPARATA.

1. *Succus expressus.*

2. *Syr.* de succ. express. & sacchari $\frac{1}{2}$. Vid. Disp.

3. ▽. Ex floribus quæ raró extat.

N. *Sunt qui cortices cum succo clauso vase macerant & postea destillant.*

CXCIII.

CXCIII. *Linaria.*

Linariæ genera plurima occurrunt, ex his solummodo inservit officinis, Linaria vulgaris lutea flore majore, *C.B.*1. Osyris, *Matth. Cord. in D. Lob. Cast.* major Tabinaria, (& pseudolinum,) *Brunf. Ger.*1. *Dod. Lon.* Linaria vulgaris, *Trag. Cam.* Germ. Leinkraut/wilder Flachs/ Hanfkraut.

Crescit locis incultis & cultis juxta sepes. Floret Junio, Julio ac Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Calf. & sicc. est diuretica, amari saporis. Usus prac. in Ictero & obstructo Epate. In urinæ difficultate, in hydrope. Extrinsecus imponitur abdomini in stranguria; ano, in hæmorrhoidum dolore.*

PRÆPARATA.

▽. *stillat.* Ex integra planta in fine Maji collecta.

Lingua Cervina, *vide* Scolopendria.

CXCIV. *Linum.*

Linum Flachs/ { sativum. *Hoc usual.* sylvestre. *Minus usuale.*

Dicitur Linum, *Brunfels. Matth. Fuchs. Tab. Cord. in D. Lon. Cast.* Linum sativum, *Trag. Dod.* Linum vulgare cœruleum, *Lob.* Linum sativum, *C.B.*1.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calf.* 1. *in reliquis temperatum est, digerit, emollit, maturat. Usus præcip. in tussi, pleurisi, phthisi. Extrinsecus maturat tumores, lenit dolores, fœtum expellit:*

PRÆPARATA.

1. *Mucilago.* Fit coctione vel infusione seminis in ▽.

2. *Farina.*

3. *Oleum expressum.*

Easdem vires retinet, quas semen. Prodest etiam ad pterigia oculorum, (instillatum) inprimis cum successu exhibetur pleuriticis atque dolore colico vexatis, in quibus & intrinsecus prodest, ut, & in Liene duro.

Dosis ad ℥ij.

N. *Stupa & tela inserviunt non rarò aliorum medicamentorum susceptioni & applicationi. V. g. Tela recens anodynis nephriticis suscipiendis familiaris est.*

N.2. *Hoc oleum dictum è chartis combustis, videlicet charta accenditur, imponiturque laminæ stanneæ ut comburatur. Sic adhærescit stanno liquor crassus colligendus.*

Vires. *Anodynum est ac consolidativum. Hinc utile in odontalgia, lichenibus, &c.*

CXCV. *Lotus.*

Lotus hortensis, *Tab.* hortorum odora, *Lob.* sylvestris, *Matth. Cast.* sativa, *Cord. in D. & hist. Cam.* Trifolium Dioscoridis, *Trag.* Trifol. odoratum, *Fuchs. Lon.* Trifol. odor. alterum seu Lotus sativa, *Dod.* German. Siebengezeit/ (quod septies in die o-

dorem.

dorem mutare dicatur, zahmer Stein-klee/Gartenklee.

Seritur in pratis, Floret Junio, Julio, Auguſto, ejusdem anni quo ſata eſt.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus & *Semen*, ſed rarò.

Vires. *Calf. temperatè ſicc. digerit, abſterg. alexipharmaca, anodyna, diuretica ac vulneraria eſt. Uſus præcip in pleureſi, dyſuria, Epilepſia uterina, Hydrope incipiente, &c.*

Extrinſec. in vulneribus ab inflamm. defendendis & conſolidandis eorum veneno corrigendo (fotu) hæmorrhoidibus leniendis (balneo vel fotu) in oculorum nubeculis (ſuccus inſtillatus.)

PRÆPARATA.

1. ▽ *ſtillat.* Ex herba cum floribus.

2. *Ol. infuſ.* Fit ex fol. & floribus in ol. comm. maceratis.

Vires. *Ad vulnera glutinanda. Herniasque puerorum ſanandas, tumoresque molliendos & maturandos plurimum commendatur.*

N. *Herbam aridam interponunt veſtimentis ne à tineis rodantur.*

CXCVI. Lupulus.

Βρύον, Lupulus ſalictarius, Hopffen.

{ Domeſticus. *Hic præfertur.*
{ Sylveſtris.

Dicitur Lupulus, *Brunf. Matthiol. Dod. Cluſ. hiſt. Tab.* Lupulus ſativus, *Trag. Lon. Caſt.* (mas) *Cam. in Matth.* Lupus ſalictarius, *Fuchſ. Lob.* Lupulus mas, *C. B.* 1.

Floret Auguſto: Solo gaudet pingui.

OFFICIN. NAT.

Flores & *Juli* Martio menſe prorumpentes.

Vires. Flores *calf. & ſicc. 2. amari ſaporis anodyniq; ſunt, diſcutiunt. Uſus præcip. in obſtructione Lienis ac Epatis & inde in Ictero in hypochondriacis affectibus, &c. ciet menſes & urinam. Extrinſecus ſedat dolores, auxiliatur contuſionibus, luxationibus, tumoribus.*

Juli (*turiones, aſparagi*) *mundificant ſanguinem, adeoque à ſcabie præſervant* (*in acetariis aſſumpti.*)

N. *Nimius ejus uſus gravat caput.*

PRÆPAR.

1. ▽ è flor.

2. *Syrupus de lupulo.* Ex ſucco turionum ante enata folia expreſſo, ℔. iiij. ſucc. fumar. ℔. ij. cum ſaccharo.

M.

Macis & macer, *vide* Moſchata.

CXCVII. Majorana.

Ἀμάρακος, Σάμψυχον, Majoran/ Maſeran/ Maſoran/ Meyeran.

Majorana
- peregrina. *Vide Marum.*
- ſativa
  - latifolia vulgaris.
  - tenuifolia minor.
- ſylveſtris.

Ex his uſualis eſt ſativa utraque, è quibus tamen latifolia præfertur, *C. B.* 5. quam noſtrates rubram vocant eò,

eò quod caulis nonnihil ad rubedinem inclinet.

Vocatur Majorana, *Brunfelſ. Dod.* Amaracus, *Matth. Fuchſ.* Sampſuchus ſive Amaracus, Latinis Majorana, *Cord. in D. hiſt.* Amaracus vulgatior, *Lob. ico.* major, *Caſt.* Sampſuchus, *Lob.* Majorana vulgò, Maron, *Dioſc.* Majorana ſive amaracus major, *Tab. Ger.* Amaracus ſylveſtris annua, *Cam.* Majorana vulgaris, *C B* 5.

Gaudet ſolo umbroſo, ſtercorato humido. Floret Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Folia, Semen.

Vires. *Calf. & ſicc. initio 3. eſt partium tenuium, digerit, attenuat. Uſus præcip. in affectibus capitis ac nervorum, hinc & uteri & ventriculi: ciet menſes (in peſſario) Confortat cerebrum ejusque flatus diſcutit: errhina eſt & apophlegmatiſans.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex foliis recentibus in MB.

N. *Præſtat gemmas cum vino deſtillare.*

2. *Conſerva.* Ex foliis ſeu ſummit.

3. *Confect. Sem.*

4. *Ol. ſtillat.* Ex foliis.

5. *Balſamus.* Fit ex oleo deſtill.

CXCVIII. Malabatrum.

Μαλάβατρον, Malabathrum, *Matth.* (cui & Folium,) *Lob. Tab.* Folium Indi ſeplaſiariorum, *Trag.* Caſſiæ folium, *Cord. in D.* Tamalapatra, *Garz. Cluſ.* Cadegi Indi, id eſt, folium Indum, Arabibus, *C. B.* 1. German. Indianiſch Blat.

Dioſcorides folia hæc in aquoſis creſcere locis aquisque innatare ſcribit, uti lens paluſtris. Garcias ab horto autem eſſe folia arboris ait, inveniriq; copioſè in India ac maximè in Cambaja, procul ab aquis. Utrum ergò folium modernum cum veterum idem ſit, eſt de quo ambigitur.

Eligenda ſunt recentia, viridiuſcula (non nigra.)

Vires. *Iisdem facultatibus pollent, quibus ſpicanardi, ſed fortioribus: urinam potenter movent.*

CXCIX. Malva.

Malva { Sylveſtris { folio rotundo / folio ſinuato } *hujus loci.* / Hortenſis ſeu arborea, *loci ſequentis.* }

Appellatur Malva, *Brunfelſ. Matth. Caſt.* Malva vulgatiſſima, *Trag.* Malva ſylveſt pumila, *Fuchſ. Dod.* Malva ſylv. repens pumila, *Lob. Ger.* Malva ſylv. ſupina, *Cord. hiſt.* Malva minor, *Lon.* ſylv. minor, *Tab.* vulgaris minor, *Cam.* Malva ſylveſt. folio rotundo, *C. B.* 1. Græc. μαλάχη, Germ. Pappeln/ Käß-Pappeln/ Haß-Pappeln.

Creſcit paſſim inculta, gaudet ſolo pingui ac humido: floret Majo ac ſequentib.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores, Semen, Radix.

Vires. Herba (*folia & flores*) *moderatè Calf.* (*aliis refrig.*) *humect. emollit, lenit dolores, laxat alvum, urinæ acrimoniam mitigat. Usus præcip. in affectibus pulmonum, Vesicæ, intestinor. Uteri, e.g. phthisi, tussi, raucedine, calculo, erosione vesicæ ac intestinor. in duritie uteri, febribus, &c. Extrinsecus in tinea capitis* (*cum urina in lixivium cocta*) *in tumoribus maturandis, doloribusque sedandis* (*cataplasm.*) *in alvo lenienda, dolore nephritico mitigando* (*clyster.*)

N. *Semen & radix iisdem pollent viribus, sed usus rarioris sunt. Præferuntur nihilominus in medicamentis internis.*

Radix *cocta furfures capitis cadere facit* (*lotione.*)

PRÆPARATA.

1. ▽ *stillat.* Ex fol. & flor. Majo collectis.

2. *Conserv. flor.* Verùm rari usus est.

CC. *Malva arborea.*

Malva rosea folio subrotundo, Malva hortulana, *Brunfelf.* hortensis, *Trag. Fuchs. Dod. Lon. Ger.* Malv. major, *Matthiol.* Malv. arborea, *Tab.* Malva Romana, *Gesn.* Malv. major unicaulis, *Matth. Cast.* Malv rosea fruticosa, *Lob.* Germ. Herbst-Rosen / Winter-Rosen / Ernd-Rosen / Garten-Pappel / Baw-Rosen.

Ex flore simplici vel pleno, eoq; coloris albi, purpurei, incarnati.

Crescit in hortis: Floret in fine æstatis, initioque autumni.

OFFICIN. NAT.

Flores soli.

Vires. *Calfac. & hum. minus tamen quàm vulgaris malva, subastring. Usus præcip. in tonsillarum morbis, oris putredine* (*gargar.*) *in fluxu menstruor. in reliquis, malvæ vulgari similis est.*

CCI. *Mandragora.*

Μανδραγόρας, Arab. Jabora, Hebr. Dudaim. German. Alraun / herba est baccifera, radicem habens, quæ hominis partes inferiores aliquatenus repræsentat.

Estque mas vel fœmina, illa usualior. Insigniturque Mandragora mas, *Trag. Fuchs. Matth. Cord. in D. Lob. Cam.* Mandragoras albus seu masculus, *Cord. hist.* Mandrag. mas vel alba, *Cam.* Mandragora fructu rotundo, *C. B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Cortex radicis, qui ad nos aliundè potissimùm ex Italia asportatur.

Vires. *Refrig.* 3. *sicc.* 1 *emollit, mirè, Narcoticus est ac soporiferus, rari usus intrinsecus. Extrinsecus usus ejus est in oculorum rubore ac dolore, in Erysipelate, in tumoribus duris, struma, &c.*

PRÆPARATA.

Ol. Fit ex decoct. cortic. aliorumque narcoticor. succis, atq; oleo. Vide Disp.

CCII.

CCII. *Marrubium.*

Marrubium { Nigrum Ballote. *Hoc minus usuale.* Album. *Hoc officinale est.*

Dicitur Marrubium album vulgare. C. B. 1. Marrubium *Matth. Cord. in D. Fuchs. Dod. Cast.* vulgare, *Clus. hist. Lob. Tab. Ger.* Marrubium fœmina, *Brunf.* Candidum, *Trag.* Germ. **weisser Andorn.**

Crescit incultum juxta vias. Floret Julio.

OFFICIN. NATIVA.

Folia sola.

Vires. *Calf. 2. sicc. 3. aper. absterg. atten. saporis amari. Usus pracip. in obstruct. pulmonum, Epatis, Lienis, Uteri, adeoque in phthisi, in expuitione sanguinolenta, in partu difficili, lochiisq; remoratis. Extrinsecus usus ejus rarior est.*

N. *Vesica ac renibus censetur noxium, correctum tamen Glyzyrrhiza ac passulis nihil nocere dicitur.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *stillat.* Ex integra planta, Junio ac Julio collecta.

2. *Syrup. de prassio.* Fit ex herbis pectoralibus, radic. aperient. emoll. &c. Vide Disp.

3. *Spec. Diaprassi.* Vid. Disp.

CCIII. *Marum.*

Planta est exotica, Majoranæ, in facultatibus ac figura similis, adeo ut pro unâ eademque herba à nonnullis habeantur. Quamobrem cum maro hisce in regionibus destituamur, Majoranam vel Dictamnum Creticum substituere solemus.

PRÆPAR.

Pilulæ Marocostinæ Mindereri. Vide lib. 2.

CCIV. *Matricaria.*

Arthemisia tenuifolia, *Trag. Fuchs.* & nostras, *Lob.* Parthenium, *Matthiol. Dod. Cord. in D. Cast.* Amaracus, *Galen.* Matricaria parthenii 1. species, *Brunf.* Matricaria, *Trag. Lon. Cam. Ger.* Matricaria vulgaris. C. B. 1. German. **Metram/Methran/Meter/Meter-Kraut/Mutter-Kraut/Feber-Kraut.**

Crescit in hortis, floret Junio, Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus.

Vires. *Calf. 3. sicc. 2. attenuat, incid. Usus pracip. in affectibus uteri frigidis ac flatulentis, in obstruct. mensium, in impotentia Veneris, in hydrope (purgat per urinam nonnunquam & per alvum,) &c. in febribus putridis; in calculo renum, in vertigine. Extrinsec. in suffocat. matricis (decoct. cum ✚ naribus applicatum) in mensibus ciendis (pessar.) in duritie mammar. (catapl.) in æstu febrili mitigando (fricando dorsum) in arthritico dolore sedando, &c.*

PRÆPAR.

1. ▽. *stillat.* Fit ex integra herba mens. Majo & Junio.

Sal. com. Ex cinere.

3. *Syr. de Matricaria.* V. D.

4. *Ol. stillat.* rarò extat.

CCV. *Matrisylva.*

Matrisylvæ vocabulum, diversis plantis attribuitur, 1. Epaticæ stellatæ, 2. Caprifolio ac 3. Hormino. Vide suis locis.

CCVI. *Melilotus.*

Melilotus vera, major vulgaris, *Trag.* Lotus Urbana, *Matth.* Sylvestris, *Fuchs. ico Tab.* officinarum Germaniæ, C. *B.* 1. Melilotum majus, *Brunfels.* Melilotus: *Lon.* saxifraga lutea, *Fuchs.* Loti sive trifolii species, *Cord. in D.* Melilotus Germanica, *Lob. Cam. Ger.* Trifolium odoratum, 1. & 2. *Dod.* Honig-Klee/ Stein-Klee/ edler Stein-Klee.

Gaudet locis saxosis. Floret integra æstate.

OFFICIN. NATIVA.

Flores seu integra *Herba Semen.*

Vires. *Calf.* 1. *emoll. disc. dolores mitigat. Usus creberrimi præcipuè extrinsecus, in tumoribus, doloribus, oculis rubicundis, in clysteribus, & sim.*

N. *Quoties simpliciter Meliloti fit mentio, semen recipiendum.*

1. ▽. Ex herba cum flore still.

2. *Emplastrum de Meliloto.* V. D.

CCVII. *Melissa.*

Μελισσόφυλλον, Melissophyllum, *Matth. Cast. Tab.* Melissophyllum vulgare vel adulterinum, *Fuchs.* Apiastrum, *Matth. Cord. in D. Lob.* Citrago, *Gesn.* Melissa, *Brunf. Dod. Ger.* Melissa domestica vel 1. *Trag.* nostras, *Cam.* hortensis, *Lon.* & 1. *C. B.* Germanicè Melissen/ Iven-Blat/ Biensaug/ Mutter-Kraut.

N. *Est & Melissa peregrina, quæ à loco natali unde asportatur, Turcica, Italica, &c. dicitur, coliturque itidem nonnunquam apud nos in viridariis, sed minus ea est usualis.*

Floret Julio: crescit in hortis.

OFFICIN. NAT.

Vires. *Calf.* 2. *sicc.* 1. *Usus magni est in affectibus cephalicis, cardiacis, uterinis, hinc & in stomachicis, adeoq; in Melancholia, in somnis turbulentis, Paralysi, Apoplexia, Epilepsia, vertigine, Lypothymia, cruditate ventriculi, remoratis mensibus ac lochiis puerperarum, suffocationeque uteri, emendat insuper fœtorem anhelitus. Extrinsecus in uterinis balneis, cataplas. in ictibus venenatis apum, vesparum.*

N. *Recensentur inter herbas cordiales.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *still.* Ex herba integra in MB.

2. *Ol* Ex herba sicca, rarò extat.

3. *Extract.* Ex foliis.

4. *Conserva.* Ex floribus.

5. *Syrupus simpl.* Ex succ. & sacch. $\frac{1}{2}$.

6. *Compos.* Fernel. Vid. Disp. Noriberg.

CCVIII. *Melo.*

Πέπων, Melo, *Brunf. Tab. Trag. Ger.* Melo sive melopepo vulgi. Cucumis, *Gal. Dod* Melo vulgi seu cucumis antiquorum. Melopepo Dioscoridis, *Lob.* Melo pepo, *Lon.* Pepo, *Matth.*

Matth. ico. Fuchſ. Caſt. Pepo, grandis Melo, *Cord. hiſt.* Melo vulgaris, C. *B.* 1. Germ. Melonen/ Pfeben.

N. *Matthiolus majores vocat Pepones, minores, melopepones.*

Gaudent ſolo aprico & verſus meridiem ſito, pingui, æſtateq; ſerenâ. Colligendi ſunt ante ortum ſolis.

OFFICIN. NAT.

Semen excorticatum & non excorticatum.

Vires. *Ipſe fructus ſeu pulpa refrig. & hum. nutrimenti eſt mali, putreſcibilis, febribus ac torminibus generandis apti.*

N. *Minus nocet coctus, potusque vini & pipere correctus.*

Semen, *eſt è 4. ſeminibus frigidis majoribus, aperit ac abſtergit, Epaticum eſt & nephriticum, eapropter confert tuſſi, phthiſi & febribus medetur ſtranguriæ, ardorem urinæ, ſitimque ſedat, &c. Vide & reliqua ſemina frigida majora, cum quibus in omnibus convenit.*

PRÆPARATA.

Melones conditi. Inciduntur melones nondum maturi, ſecundum longitudinem, macéranturque in ✠o dies aliquot (10.) hinc effuſo ✠ recens affunditur, macéranturque denuo. Tandem exempta ac ſiccata in melle vel ſaccharo ſyrupiſato ſenſim coquuntur admiſtis aromatibus pro libitu.

CCIX. Mentha.

Μίνθη, ἡδύοσμος, Müntz/ Balſam.

Eſt
- ſativa
  - Acuta } *hujus loci.*
  - Criſpa } *hujus loci.*
  - Sarracenica. *Vide loco ſequenti.*
- Sylveſtris. Mentha caballina, mentaſtrum; *minus officinalis eſt.*
- Aquatica. *Vide ſiſymbrium.*
- Cattaria. *Vide Nepeta.*

Etſi mentha utraq; tàm acuta, quàm criſpa earundem virium adeoque officinalis utraquè ſit, præfertur tamen à nonnullis Criſpa ceu nobilisſima, ſive verticillatam velis ſive ſpicatam & potisſimùm cujus caulis ad rubedinem inclinat, rubra inde vulgo dicta.

Videatur Mentha ſativa ſeu criſpa, *Trag. Cord. in D.* Mentha ſativa altera, *Matth. Fuchſ. Dod.* Criſpa, *Lon. Cam.* ſive Balſamita. Mentha rotundifolia altera flore ſpicato, ſive cruciata Mentha, *Lob.* Mentha ſativa minor, *Caſt.* Mentha rotundifolia criſpa ſpicata, C. *B.* 5. Germ. Krauſemüntz.

Mentha anguſtifolia ſpicata, C. *B.* 7. Mentha, *Brunf.* 1. *Matthiol. Caſt.* ſativa vel hortenſis 3. *Dod. Fuchſ.* acuminata, *Lon.* acuta, *Tab.* Roman. *Lob.* cruciata, *Ger.* odorata anguſtifolia, *Cam.* Germ. Spitzmüntz.

N. *Hæc foliis est tum latioribus, tum angustissimis & longissimis.*

Colitur in hortis: gaudet locis apricis, non pinguibus quidem, sed humidis. Floret Julio.

OFFICIN.

Herba cum floribus.

Vires. *Calfac. & sicc. in princ 3. partium est tenuium, subastring. Usus præcip. in ventriculi imbecillitate, cruditate, singultu, vomitu, flat. ardore, Epatis obstructione, intestinor. dolore, capitis vertigine, lactis coagulationem impedit. Extrinsecus corrigit ventriculi imbecillitatem doloresque colicos sopit (cataplas.) duritiem mammarum lactisq; coagulationem, capitis achores sanat, &c.*

N. *Mentha aquatica easdem cum sativa vires habet, adeoque in defectu substitui poterit.*

PRÆPAR.

1. ▽ *stillat.* Ex herba.

N. *Mulierculis usitatissima est, ad tormina ventris in infantibus compescenda.*

2. *Syrup. de mentha minor.* Ex succis menthæ granatorumque ana. Vide dispens.

3. *Syrup. de mentha major.* V. C.

4. *Conserv.* Ex foliis.

5. *Oleum stillat.*

6. *Oleum infus.* ex mentha crispa.

7. *Balsamus.* Rarus est.

8. *Sal. comm.* Ex cinere.

CCX. *Mentha Saracenica.*

Balsamita, *Brunf.* Mentha Sarracenica, *Cord. in D. Lon. Cam.* Mentha corymbifera major, *Cord. hist.* Costus hortorum, *Lob.* M. Græca, *Matthiol. Cast.* Alisma, *Trag.* M. hortensis Corymbifera, C. *B.* 1. (& 2.) aliis mentha Romana, Mentha S. Mariæ, German, **Frawen-Müntz / Marien-Müntz / Pfankuchen-Kraut.**

Colitur in hortis & cæmiteriis. Floret Junio, Julio.

Officinalis quidem est, sed rarissimè, non è re tamen esset, asservare *Folia* grati odoris & saporis, ut & *Radices.*

Vires. *Calf. sicc. aper. atten. discut. absterg. auxiliatur uterinis affectibus, menses ciet, jecur corroborat, peculiariq; vi opii aliorumve venenorum malignitatem retundere statuitur.*

Dosis ad ℥ij. præcipuè radix.

Extrinsecus adhibetur in balneis ad ciendos menses, &c.

CCXI. *Mercurialis.*

Λινόζωστις, German. **Bingel-Kraut/** nostratibus, **Winter-grün.**

Mas testiculata, C. *B.* 1. } *usurpantur promiscuè.*
Fœmina spicata C. *B.* 1.

Mas insignitur Mercurialis, *Trag. Brunf.* M. mas, *Matthiol. Fuchs. Dod. Lob. Cast. Tab. Ger. Cam.* Mercurialis mascula, *Cord.* Phyllon. arrhenogonon Theophr. *Cord. in D.* Mercurialis testiculata sive mas. *Diosc.* C. *B.* 1.

Fœmina dicitur: Mercurialis vulgaris

garis, & 1. *Trag.* M. Fœmina, *Matth. Fuchſ. Dod. Lob. Caſt. Tab. Ger.* M. ſpicata ſeu fœmina, C. *B.* 2.

Naſcitur in campeſtribus cultis, vinetisque. Floret per integram æſtatem.

N. *Eſt & mercurialis ſylveſtris ſeu montana, ſed minus uſualis.*

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Mercurialis calf. & ſicc.* 1. *abſterg. alvum movet (bilem ac* ▽ *as purgat.) Extrinſecus vulvæ adhibita menſes & ſecundinas trahit, tumores emollit, creberrimi uſus in clyſteribus.*

N. *Sunt è noſtratibus mulierculis, quæ Mercurialem infantulis cum pappa exhibent, ut alvum ſolutam retineant, torminaq; præcaveant.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex herba floreſcente.

2. *Syrup. de ſucco Mercurialis,* & ſaccharo $\frac{1}{2}$. Vide Diſp.

3. *Mel. Mercuriale.* Ex ſucc & mell. $\frac{1}{2}$. Vide Diſp.

N. *Adhibentur potiſſimùm in clyſteribus.*

CCXII. Meſpilus.

Μέσπιλος, Meſpilus, *Brunfelſ. Trag. Lon. Lob. Dod.* meſpilus altera, *Matth.* meſpili altera ſpecies ſponte provenięns, *Cord. in D.* meſpilus vulgaris, *Cluſ. hiſt. Cam. Epit.* meſpilus vulgaris Germanica folio laurino non ſerrato, C. *B.* 1. ſive meſpilus ſylveſt. Germ. Neſpel-Baum/ Meſpel-Baum.

Creſcit in hortis. Floret Junio, Fructus fert Octobri.

OFFICIN. NAT.

Fructus (μέσπιλον, *Oſſicula, Folia.*

Vires, *Fructus.* (*meſpila*) *Refrig. ſicc. ſaporis ſunt auſteri, aſtringunt, conſtipant validè, ventriculo noxia ſunt, præcipuè dum duriuſcula adhuc extiterint, emollita enim aſtringunt levius, nocentq; minus, ac facilè putreſcunt. Uſus eſſe poſſunt in diarrhæa, dyſenteria. Extrinſecus in vomitu, fluxuq; alvi ſiſtendo (cataplaſ.) impoſiti.*

Oſſicula. (*lapilli acini*) *commendantur ſummoperè ad calculum atterendum & expellendum.*

Folia, *ſimilem vim cum fructibus obtinent adeoque & iisdem indurationibus inſerviunt. Et præcipuè in gargariſmis, balneis uterinis.*

PRÆPAR.

Condit fructus: cum melle.

CCXIII. Meum.

Μῆον, Officin. Meu indeclinabiliter. Meum, *Matthiol. Tam. Cam Ger. Caſt. Dod.* Daucus, *Caſt.* Tordylium, *Cord. in D.* Meum vulgare tenuifolium, *Cluſ. hiſt* Daucus Creticus, *Trag. Fuchſ.* Seſeli Creticum, *Fuchſ.* Meum foliis anethi, C. *B.* 1. Beer-Wurtz / Bär-Wurtz / wilder Dill / Bären-Dill / Bären-Fenchel / Mutter-Wurtz / Hertz-Wurtz.

Creſcit copioſè in ſylva hercinia, aliisque locis montanis, ut & in montibus campeſtribus & apricis, apud

nos

nos non nisi in hortis cultum invenitur. Floret Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Calf. 3. sicc. 2. atten. aper. flatus discutit. Usus præcip. in inflatione ac ructu ventriculi, in mensibus ac urina ciendis, in uteri suffocat. In torminibus ventris, in catarrhis tartaroque Pulmonum expectorando. Extrinsecus in balneis, cataplasmatis, &c.*

PRÆPAR.

Multas ingreditur compositiones, ut & ipsam Theriacam.

CCXIV. *Milium.*

Κέγχρος, Milium, *Brunfelf. Trag. Matt. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cast. Tab.* Milium aureum & album, *Cam.* Milium semine luteo vel albo, C.B.1. Hirs/Hirschen.

Gaudet solo arenoso humido. Floret Augusto.

OFFICIN. NAT.

Semen ac *Farina* seminis.

Vires. *Refrig. & sicc. 3 alvum constipat, est difficilis digestionis, plurimi tamen ac laudabilis nutrimenti. Decoctum sudorem ac urinam potenter movet. Extrinsecus exiccat catarrhos, dolores capitis & ventris sedat (tostum cum Sal. com. calid. vertici vel ventri impositum) consumit lac, pellit calculum renum (in baln.) Diarrhœam infantum sistit (cataplas. cum decocto sumach.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *stillat.* Ex herba florescente. Insigne præservativum censetur in calculo.

2. *Decoctum D. Ambrosii.* ℞. Milii ℔j. coq. in ▽ ℔iij. ad crepaturam, coletur.

Vires. *Magnarum virium censetur in febribus, inprimis tertiana, si in declinatione paroxysmi exhibetur ad sudorem eliciendum.*

N. *Aliis vinum adhibuisse placet.*

CCXV. *Milium solis.*

Λιθόσπερμον, Lithospermum. *Brunf. Fuchs. Cord. in D. Lon.* Lithospermum minus, *Matth. Dod. Lob. Cast. Ger.* Vulgare minus, *Cam.* Lithospermum legitimum, *Clus.* saxifraga tertia, *Brunf.* Milium solis sativum, *Trag. Fuchs.* Lithosper. arvense, *Tab.* majus erectum, C B. 3. minus, *Matth.* Germ. Meerhirsche/Steinsamen.

Crescit in hortis, inter fruges incultum. Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Semen, rarò *Folia.*

Vires. *Calf. & sicc. 2. calculum insigniter comminuit ac expellit, Renes abstergit, urinas ciet, partum pellit.*

Dosis sem. ʒj ad ʒij.

N. *Sunt qui pro certo experimento jactitant, in febri quotidiana ante invasionem semen exhibere, idque vicibus iteratis.*

PRÆPARATA.

▽ *stillat.* è foliis.

CCXVI. *Millefolium.*

Στρατιώτης, χιλιόφυλλον, Stratiotes mille-

millefolia, *Fuchs. Cast.* millefolium terrestre majus, *Tab. Cord.* millefolium album, *Brunf.* millefol. vulgare, *Trag.* Achillea, *Lon. Dod.* millefolium, *Cam.* millefol. stratiotes, *Cord in D* millefol. album, *C.B.* 2. Germ. Garbe/ Tausent-Blat/ Garben-Kraut/ Schaaf-Garbe/ Schaaf-Ripp.

Crescit passim locis aridis juxta vias in cæmiteriis, &c. floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus.

Vires *Exiccat, astringit cum temperato calore ac amarore: hinc medetur vulneribus, tumoribus ac inflammationibus sine repulsione. Usu itaque interno convenit, in hæmorrhagiis ac fluxionibus omnis generis, narium, uteri, alvi, vulnerum, screatu sanguinolento, vomitu, urina retenta, calculo, mictione sanguinolenta, gonorrhæa, hæmorrhoidibus, fluore uterino, mariscis, cruore, vulneribus. Extrinsecus adhibetur feliciter cephalalgiæ, pterigio oculorum, hæmorrhagiæ narium, vulnerum odontalgiæ (masticando vel emplastrando) mensibus superfl. fluori albo, diarrhææ, vulneribus consolidandis, tumoribus hæmorrhoid. Herniæ, Ictibus venenatis, contracturis, tumori penis.*

N. 1. *Sunt, qui herbam cum floribus in peste præservanda & curanda, pro secreto peculiari venditant.*

N. 2. *Herba recens naribus indita hæmorrhagiam causatur.*

PRÆPARATA.

▽. Ex herba cum floribus.

N. *Medetur putredini gingivarum quàm optimè.*

CCXVII. *Momordica.*

Balsamina, *Matth. Fuchs.* Balsamina cucumerina punicea, *Lob Tab.* mas, *Cam. Ger.* Pomum mirabile, *Trag.* Pomum Hierosolymitanum, Balsamina rotundifolia repens seu mas, *C.B.* 1. German. Balsam-apffel.

Colitur apud nos in hortis.

OFFICIN. NAT.

Folia & *Fructus* (*Poma* dicti.)

Vires. *Refrig. parumque siccat, vulneraria est, dolores ac præsertim hæmorrhoidum mitigat. Extrinsecus sauciatis confert nervis, herniæ, ambustis, &c.*

PRÆPARATA.

Oleum. Fit ex infusione & decoctione fructus (exempto semine) in oleo amygd. dulcium.

CCXVII. *Morus.*

Μορέα, Maulbeer-Baum/ { alba, album ferens fructum, nigra, celsa, nigrum ferens fructum. *Hæc præfertur.* }

Dicitur Morus, *Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lon Tab. Ger.* vulgaris. *Cam.* Morus nigra, *Cord. in D. Cast.* Morus celsa officinis, *Lob.* Morus fructu nigro, *C. B.* 1.

Maturescit fructus Augusto.

OFFICIN. NAT.

Cortex (præcipuè radicis,) *Folia* & *Fructus* exiccatus sed rarò.

Vires. Cortex *Radicis calf. & sicc.*

amari saporis est, absterg. adstring. Epar ac Lienem aperit, alvum laxat, tineas latas enecat:

Fructus *nigri immaturi (mora immatura) refrig. & sicc.* 3. *validè astring. Usus pracip. in omnibus fluxibus. E. gr. diarrhaea, dysenteria, fluxu menstruo, expuitione sanguinis. Extrinsecus in faucium acoris inflammationibus, ulceribusque.*

Mora *matura, refrig. & sicc. parum (aliis humect.) solvunt alvum, (initio pastus) sitim sedant, appetitum excitant.*

N. *Nutrimenti sunt pauci & putrescibilis.*

Folia *vel sola vel cum cortice cocta odontalgiam sedant (gargar.)*

PRÆPARAT.

1. ▽ *stillat.* Ex moris immaturis.

N. *Rarò prostat.*

2. *Rob Diamoron simpl.* Ex succ. & mell. $\frac{1}{2}$. Vide Disp.

3. *Diamoron. Compos.* Fit ut simpl. addendo myrrh. croc. omphac. Vide Dispens.

4. *Diamoron Nicolai.* Ex succo moror. Celsi ℔.ß. mororum rubi ℔.j. mell. ℔j. sapæ ℥iij. V.D.

N. *Hoc usitatissimum est.*

5. *Diamoron Cordi.* Ex succo moror. Rubi, Rubi Idæi, Gelsi, fragor. & melle. V.D.

N. *Mororum succi ex immaturis moris exprimendi sunt.*

CCXIX. Moschata, Macis.

Nux moschata & muscata, *Lon. Lob. Fragos. Cord. Tab. Acost.* Nux Aromatica, moschocaryon, moschocarydion, Nux myrista seu unguentaria, *Matth. Cast.* N. myristica, *Clus. exot.* Nucista, Nux moschata fructu rotundo, *C.B.* 1. Germ. Muscat-Nuß.

N. *Clusius duplices statuit minores (fœminas) & majores seu oblongas (mares.)*

Crescit in Insula Banda Indiæ Occidentalis.

Duplici cortice vestita est: altero exteriori & crassissimo, per maturitatem dehiscente, ut in juglandibus; altero tenuiore, nucleum proximè instar reticuli ambiente, eoque primum coloris rubescentis, postmodum flavescentis, & hæc officinarum Macis est. German. Muscatblüth.

N. 1. *Macer veterum est ligni cujusdam cortex lignosus, crassus, rubescens, ex Barbaria afferri solitus, gustu valdè amarus & astringens, adeoque differt à maci, quanquam interdum modernis confundantur.*

N. 2. *Est & genus maceris Insul. Oriental. quod forsan idem cum veterum.* Vid. Christ. Acost. c. 12.

OFFICIN. NAT.

Nux ac *Macis.*

Eligenda Nux recens, gravis, pinguis & quæ acu puncta, succum oleosum remittit.

Macis probatur odore suavi, sapore subacri, colore flavo.

Vires. Nux *calf. & sicc. subastr. est stomachica, cephalica, uterina, discutit flatus*

flatus, coctionem juvat, halitum fœtidum oris emendat, fœtum recreat, lipothymiæ ac palpitationi cordis succurrit, Lienem minuit, alvi fluores compescit, vomitum sistit.

Maci *eadem vires adscribuntur, quia tamen partium tenuiorum existit, ideo & operando efficacior & magis penetrans habetur.*

PRÆPAR.

1. *Condit. Nucist.* Condiuntur nucistæ virides, integræ ut juglandes, conditæque, ad nos transportantur.

2. Condiuntur sine involucris.

N. *Possunt & apud nos condiri: videlicet.* ℞. *Nucistas quoad fieri potest recentissimas, macera in lixivio forti, dies (9. & 10.) ut mollescant: dein abrade extremam cuticulam lavaque donec lixivio penitus exutæ sint: hinc sicca ac cum saccharo syrupisato condito.*

2. *Confectio Macis.*

N. *Conficiuntur ut Nucistæ, sed rarissimè.*

3. ▽ *Nucistæ* Parari potest ut Cinamomi. *Vide lib. 2.*

4. *Oleum Nucistæ still.* extillat unà cum ▽. prodest in cardialgia & sim.

Dosis gr. iij. iv.

5. *Ol. Nucistæ expressum.* Exprimitur ex nucibus recentibus contusis & in sartagine fervefactis l. communi.

Vires. *Prodest in torminibus ventris ac nephriticis (in liquore calido exhibitum. (Extrinsecus conciliat blandè somnum) temporibus illitum) tormina infantum sedat (umbilico inunctum.)*

N. *Ex oleo expresso paratur corpus balsamorum.*

6. *Sal. com. Nucistæ.* Ex remanentia incinerata elixiviatur.

7. *Ol. Macis stillat.* Eodem paratur modo.

Dosis gr. iij. iv.

8. *Ol. Macis expressum.* Exprimitur itidem ut dixi.

9. *Extract.* ℞. Ol. Nucist. express. q. v. extrahe secundum artem digerendo cum 🜄 rectificatissimo: decanta filtra & abstrahe ad consistentiam olei.

Vires. *Præter utilitates alias, Balsamo nucistæ conficiendo inservit.*

N. *Album corpus post extractionem residuum aliquoties ▽ calida abluatur, serveturq́, pro corpore Balsamum, quod præstat tamen, si extractio cum 🜄 tartarisato peracta fuerit.*

10. *Balsamus Macis.* Fit ex oleo expresso additis guttulis aliquot destillati olei.

11. *Balsamus Nucistæ.* Fit similiter.

CCXX. *Muscus.*

Βρύον, Arab. Usnea, Moos.

Muscus { Arboreus. *De quo hic.* / Terrestris. *De hoc sequenti loco.* / Saxatilis. *Vide Lichen.* / Marinus. *Vide corallina.* }

Muscus qui arboribus accrescit, figuræ ratione potissimùm triplicis est sortis, 1. capillaceus, id est, habens formam capillorum, adnasciturque

caudici, *C. B.* 1. seu usitatius officinarum.) 2. Fœniculeus, i.e. fœniculi folia æmulans, (*C. B.* 3. seu muscus arboreus cum orbiculis, *Tab.* Muscus ramosus, floridus & non floridus. Adnascitur ramis. 3. Crustaceus, habens formam crustarum, (*C. B.* 7. seu muscus pulmonarius, *Tab.* pulmonaria.) Vide pulmonariam arboream.

Ex his hujus loci sunt priores, quorum usualior primus, adeoque usnea officinar. dictus. Hic tùm tenuior est, tùm crassior: aliàs brevior aut prolixior: omnes candescentes, pauci rutilantes, quandoque nigri. Primæ nobilitatis sunt muscus lariceus, piceus, pineus & abietinus. Hinc populeus, sed candidus (nigricans enim improbatur (utilissimus omnium est quernus.

Videatur Muscus arboreus, *Trag. Matth. Dod. Cast.* Muscus, *Cord. in D.* Musc arborum, *Lob. Tab.* Musc. quernus, *Lob. Ger.* Muscus arboreus: Usnea officinar. *C. B.* 1. inter species musci arborei.

Colligendus est in initio veris.

Vires. *Muscus omnis adstring. Usus pracip. in Ictero, vomitu, diarrhaa, dysenteria, abortu pracavendo. Extrinsecus in laxitate gingivar. in sanguinis fluxu compescendo.*

N. 1. *Quia signaturam capillor. habet, ideò & capillis muscum dicatum esse volunt.*

N. 2. *Hujus loci est muscus Cranio adnatus, quem peculiari vi commendant in vulnerum hamorrhagia & consolidatione, adeoq; unguentum magneticum ingreditur. Præstantissimum itidem medicamentum exhibet in dysenteria & simil. Surrogari autem eidem potest muscus aliis ossibus adnascens.*

CCXXI. *Muscus terrestris.*

Musci terrestris variæ itidem dantur species, è quibus in officinas solùm venit quæ repens vocatur, *C. B.* 10. seu muscus terrestris clavatus, muscus terrest. *Trag. Matth. Dod. Cast.* Lycopodium, pes lupi, *Tab.* Pes Leoninus, *Lob. Ger.* Cui tamen affinis est muscus terrestris ramosus, *C. B.* 2. muscus terrestris, *Tab.* Germ. Bärlapp/ S. Johannis Gürtel/ Gürtel-Kraut/ Neunheil/ Teuffels-Klaw/ Löwen-Fuß.

Crescit in sylvis desertis ac myricetis. Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Muscus, flos citrinus & Farina.

Vires. *Refrig. & sicc. Usus pracip. in calculo atterendo ac expellendo (laudatur summoperè flos ejus citrinus) in fluxu alvi. Extrinsecus in laxitate dentium, in consolidatione & siccatione vulnerum (farina excussa, inspersa.*

CCXXII. *Myrtillus.*

Myrtillus, *Matth. Lon. Cast.* Myrtill. vulgaris baccis nigris, *Clus. hist.* vitis idæa, *Tab.* vitis idæa nigra, *Cam.* Myrtillus Germanica, vaccinia nigra *C. B.* 1. seu vitis idæa foliis oblongis

crena-

crenatis fructu nigricante. Germ. Heidel-Beer.

OFFICIN.

Bacca. Vaccinia seu Myrtilli Germanici.

Vires. *Refrig. 2. sicc. & subastring. sedant sitim. Usus rari sunt, adhiberi tamen possunt in febribus, vomitu ac diarrhaea. Alij exiccant inque dysenteria utiliter propinant.*

CCXXIII. *Myrtus.*

Μυρσίνη ἢ μυῤῥίνη, Myrtus & murtus. Germ. Myrten-Baum.

E variis myrtorum generibus usualior est Myrtus, *Tab.* M. Minor, *Lob.* & Tarentina, *Clus. hist.* M. Tarentina, *Matthiol. Cast. Cam.* M. minor vulgaris, *C. B.* 9.

Hinc substitui poterit. Myrtus foliis minimis & mucronatis, *C. B.* 8. M. prior, *Dod.* angustifolia 9. *Lob.* M. domestica fructu albo, *Clus. hist.*

Crescit in regionibus calidis Italia ac Gallia Narbonensi juxta ripas maris.

OFFICIN. NAT.

Folia, Bacca (Myrtilli officinarum myrta.

Vires. *Utraque refrigerant temperatè sicc. validè, astringuntque. Usus internus rarior est, nihilominus tamen adhibentur in fluxu alvi ac expuitione sanguinis. Extrinsecus usus utriusque crebrior.*

Folia *emendant fœtorem sub axillis ac inguinibus pulvis aspersus:) sudorem corporis immodicum sistunt (frictione:) membris ac catarrosis opitulantur, alvi fluxui succurrunt, defensivum exhibent in herpetibus, putredinem oris sanant, hæmorrhagiam narium sistunt, polypo medentur (cum melle ac vino.)*

Baccæ *mitigant oculorum inflammationes, juvant luxatos articulos ac ossa fracta, subveniunt procidentiæ uteri ac ani, capitis tineas, furfuraceaque excrementa abigunt.*

PRÆPARAT.

1. *Syr. myrtillor. seu myrtinus.* V. D.
2. *Ol. myrtillor.* Ex fol. myrti & ol. communi infusis.
3. *Ol. myrtinum.* Ex fol. myrti & ol. communi.

N.

CCXXIV. *Napus.*

Βουνιάς, { sativa usualis. / sylvestris.

Vid. Napus, *Brunfels. Matth. Dod. Cord. in D. Cast. Cam. Lon.* Rapum sativum alterum, & Napus veterum, *Trag.* Napus Bunias sativus, *Fuchs.* Bunias seu napus, *Lob.* Napus sativa, *C. B.* 1. German. Steck-Ruben.

N. *Recensentur Napi in genere raporum, quod caule, floribus, semineque Rapa æmulentur, quanquam fœto & radice Raphanos magis referant. Est autem genus plantar. sativar. notissimum, quod colunt non modo ob radicum usum esculentum, sed & ob seminis oleum expressum, quò tùm fercula impinguant, tùm lampades instaurant.*

Floret à Vere in æstatem.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calf. sicc. absterg. aper. digerit, atten. & incidit, venenis potenter resistit (unde & Theriacam Androm. ingreditur) morbillos ac variolas peculiari facultate à centro ad circumferentiam corporis pellit, ideoque in febribus malignis & petechialibus crebri usus est, (in emulsionibus) Confer. & in Ictero, urina remorata, &c.*

Dosis ℥j.

PRÆPARATA.

Oleum expressum ad omnia utilè ad quæ semen. Usitatum est plebeis, ad compescenda tormina ventris infantibus exhibere.

CCXXV. Nasturtium Aquaticum.

Καρδαμίνη, Nasturtium aquaticum (& 2.) *Trag. Lon. Dod.* Cresso, Laver odoratum, *Cord.* Sysimbrium cardamine. *Fuchs.* Sysimbrium aquaticum primum, *Tab.* Sysimbrium alterum, *Cord. in D.* Sion Cratevæ, sysimbr. 2. *Diosc.* Sion Cratevæ Erucæ folium, *Lob.* Sium majus, *Ger.* Sysimbrium aquaticum, *Matthiol. Cast.* Nasturtium aquaticum supinum, *C. B.* 1. German. Brunnen-Kreß.

Crescit in rivulis vel paludibus: floret Julio & Augusto. Viret perpetuò, adeoque hyemali tempore acetaria exhibet non vituperanda.

OFFICIN.

Folia seu herba cum floribus.

Vires. *Calfac. & sicc. 2. (exiccatum 3. atten. aper. Usus præcip. in calculo ac sabulo, obstructione Lienis ac Epatis mensiumque; specifice in scorbuto commendatur.*

N. *Præstat recens adhibuisse quam exiccatum, ob Sal. com. volatile paulatim evanescens.*

PRÆPAR.

1. *Succus inspissatus.*

N. *Cum aceto naribus illitus, arcet immoderatas vigilias: Polypum extirpat, succus naribus inditus.*

2. ▽ *stillat.* Ex planta integra collecta Augusto.

3. *Spiritus.* Ex herba contusa addito tantillo fermento, fermentata.

CCXXVI. Nasturtium hortense.

Κάρδαμον, est { Latifolium. Crispum vulgatum. *Usitatius.*

Nasturtium, *Brunf. Matth. Cast. Tab.* Nasturtium hortense, *Trag. Fuchs. Lob. Dod. Ger.* Nasturtium hortense vulgatum, *C. B.* 2. Garten-Kreß.

Colitur in hortis.

Seritur vere: floret æstate.

OFFICIN. NAT.

Folia ac Semen.

Vires. *Semen & herba sicca calf. & sicc. 4. (Herba viridis mitior est) utrumque attenuat, aperit, abstergit. Usus præc. est in tumido liene, mensibus obstructis fœtuq; mortuo expellendo, tartaream mucila-*

mucilaginem Pulmonum incidit; Scorbuto confert. Vulgò itidem ad expellendos morbillos inservit semen. Extrinsecus usu venit in apophlegmatis. errhinis, phœnigmis: furfures ac scabiem fœdam capitis aliarumque partium sanat (tritum aut frixum, cumque porci axungia illitum.)

N. *Nasturtium pratense (quem florem cuculi appellant, alibi Iberim, Lepidiumve minus,) ut & Nasturtium montanum, seu alpinum nec non & nasturtium hybernum (eruca lutea vel barbarea dicta) officinis incognita sunt.*

CCXXVII. Nepeta.

Mentha felina, *Tab. Ger.* Cattaria, *Dod. Lob.* Mentha non odorifera, Nepeta vulgaris, *Trag.* Nepeta fruticosa, *Cord. in D.* herba gattaria, *Matth. Cast.* Calaminthæ 1. genus, *Fuchs.* Nepeta Germanica, *Cam.* Calamintha montana, *Lon.* Mentha cattaria vulgaris & major, C. *B.* 1. Germ. **Katzen-Kraut/ Katzen-Nept.**

Crescit ut plurimùm in hortis, tùm quoque juxta vias: floret Junio, Julio, Augusto.

OFFICIN.

Herba.

Vires. *Calf. & sicc. 3. partium est tenuium, attenuat, aper. Usus pracip. in morbis uterinis (scil. obstruct.) sterilitate, fœtu pellendo, tùm quoque in tartaro pulmonum incidendo, &c. Extrinsecus in balneis pro utero.*

N. *Ob gravem odorem rarò intrinsecus exhibetur.*

CCXXVIII. Lignum Nephriticum.

Est ligni genus crassum & enode, aquam infusione cæruleam reddens. Germ. dici potest **Grüß-Holtz.**

Videatur lignum nephriticum seu lignum ad renum affectiones & urinæ incommoda, *Monard.* Lignum ex novo mundo pyro simile, *Fragos.* Lignum peregrinum aquam cæruleam reddens, *C.B.* 4. Inter genera Fraxini.

Affertur ex nova Hispania.

Vires. *Calf. & sicc. gr.* 1. *Usus ejus receptus est ad renum vitia, urinaq; difficultates & incommoda. Hinc in Epate & Lienis obstructionibus.*

PRÆPAR.

Infusio, quæ in ▽ fontan. facta nonnullis potus est sat expetitus, tùm ratione saporis, quem ferè nullum exhibet, tùm quoque coloris cærulei, adeoque amicabilis. Potest illâ dilui vinum.

N. *Adulteratur alio ligno simili, quod ▽m croceo colore inficit.* Monard.

CCXXIX Nicotiana.

Tabacum, Tobacum, Tabacca, Tubac, Petum. Herba sanctæ Crucis, sana sancta, torna bonna. **Indianisch Bein-Welle / Indianisch Wund-Kraut/ heilig Wund-Kraut/ Toback.**

N. *Ante annos aliquot ex America primùm adferri cœpit, unde postmodum in nostris hortis colitur, & copiosè ab Hanoviensibus, qui officinas nostrates suo*

Tabaco

Tabaco sufficienter instruunt: Huic tamen Indicum præferendum censemus ex Indicæ Occid. Insula virginea florida ceu patria genuina ad nos allatum.

Est:
- Major:
  - latifolia seu fœmina, *C. B.* 2.
  - angustifolia mas, *C. B.* 1.
- Minor, *C. B.* 3.
- Minima, *C. B.* 4.

1. Videatur. Nicotiana, *Lon.* Major, *Tab.* Tabacum (ab ejus nominis Insula,) *Monard. Fragos.* Tabac. latifol. *Cam.* Petum, *Clus. ad Monard.* Hyoscyamus Peruvianus, *Dod. Cam. Epit.* Sana sancta Indorum, *Lob. Ger.*

2. Tabacum seu herba sancta minor, *Lob. Tab.* angustifol. *Cam.* Petum angustifol. *Clus. ad Monard.* Hyoscyamus Peruvianus alter, *Dod.*

3. Petum 4. *Clus. ad Monard.* Hyoscyam. niger vel 3. *Matth. Cast.* Hyoscyamus luteus, *Dod Lon. Cam. Ger.* Hyosc. Peruvianus, *Tab.*

4. Tabacum minimum, *Cam.* Tabac. seu sana sancta minima, *Lob.* Petum 3. *Clus. ad Monard.*

N. *Nicotiana dicitur à Nicotio, Regis Galliæ Legato, qui herbam eam Ulissipona Zeelandiæ accepit è florida allatam, postmodumque Gallis innotescere fecit.*

Gaudet solo pingui ac læto, area plana, opaca, aqua mirè delectatur, frigoris impatientissima est. Seritur felicissimè tempore verno, in principio April. ☾ crescente, colligitur herba ☉ in ♌ 15. gr. 18. 19. 20. ☾ decrescente. Semen ♒rio & ♂ est dicatum.

OFFICIN. NAT.

Folia seu herba & *Semen.*

Vires. *Herba recens calf. & sicc.* 2. *siccata* 2. (*aliis calf* 1. *sicc.* 2. *aliis refrig. abstergit, incid.* 1. *resolvit, aliquantulum astringit, resistit putredini. Sternutatoria est, apophlegmatizans, anodyna, vulneraria, vomitoria, &c. Usus præcipuè externi ad catarrhos cerebri exiccandos, somnum inducendum, lassitudinem ex labore discutiendam, uteri strangulatum compescendum: à peste præservat (in suffitu) sedat dentium dolores, discutit tumorem uvulæ (in gargar.) medetur lichenibus, phthiriasi, porrigini, achoribus ac favo, mundificat ac consolidat vulnera ac ulcera inveterata, sanat ambusta quoquo modo adhibita (balneatione scil. vel sola impositione foliorum recentium nostratis Nicotianæ, &c. Nec tamen prorsus usum quoque subterfugit internum, dum pro vomitorio exhibetur (sat violento) qua ratione curat febres, similesq́; morbos, sed cautione hic opus est.*

N. 1. *Non adeo proficuus Tabaci usus est juvenibus ac biliosis.*

N. 2. *Novi qui mictionem nocturnam vespertino Tabaci suffitu præcavebat.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex foliis.
2. *Syrupus de Nicotiana.*

Vires. *Et aquam & syrupum cum successu*

successu exhibent in asthmate, pulmonūq; tartaro, quin & in febribus.

3. *Ol. peti stillat.*

4. *Ol. per infusionem.*

5. *Sal.* Ex cinere.

6. *Unguentum de Nicotiana.* Vide Disp. August.

N. *Parari itidem potest ex solis foliis recenter contusis, seu si mavis ex succo ac pinguedine.*

7. *Balsamum.* Vide lib. 2.

N. *Sunt qui folia minutissimè incisa* (**zerhackt**) *in vitro optimè clauso dies* (40) *tepori, (e.g. fimi vel acervi formicarum) exponunt, atque hac ratione Balsamum acquirunt.* Wittich.

Peculiarem Tabacologiam conscripsit Joannes Neander, Medicus olim Bremanus, & inde Alstedius in sua Encycloped. Satis itidem prolixus in descriptione Tabaci est Nicol. Monard. in simpl. medic. hist. c. 14.

CCXXX. *Nigella.*

Μελάνθιον, Gith. melaspermum, Cuminum nigrum, Germ. **schwartzer Coriander/ schwartzer Kümmich/ Römischer Coriander/ Narden-Kraut.**

Est
- Arvensis cornuta, **Raden.**
- Hortensis sativ.
  - flore cærul.
    - majore
      - simplici
      - pleno.
    - minore
      - simplici
      - pleno.
  - flore candido
    - simplici
    - pleno.
- Cretica.

Ex his Nigella arvensis officinas subit, & ex his præcipuè flore candido minore simplici, *C. B.* 5. Melanthium sativum, *Matth. Dod. Cast. Tab.* 1. Melanth. 1. *Fuchs. ico.* Mel seu Nigella Romana odorat., *Lob.* Melanthium, *Ger.* Melanth. Damascenum, *Cam.* Huic tamen & reliquæ surrogari non nequeunt.

Non nisi studiosè culta nobis crescit, gaudetque solo pingui. Floret Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Semen solùm.

Vires. *Calf. & sicc. in princ. gr. 3. atten. aper. Usus præcip. in mucilagine pulmonum resolvenda & expectoranda lacte augendo, urina ac mensibus ciendis, morsibus venenatis corrigendis. Specificè in febribus quartanis ac quotidianis. Extrinsecus crebri usus est in cephalalgia sedanda, catharris exiccandis (sternutando, suffiendo,) in cucuphis, Epithemat. &c. applicatum.*

Radix sistit proprietate suâ hæmorrhagiam, si dentibus masticetur, naribusque imponatur.

PRÆPARATA.

 1. *Semen*

1. *Semen præparatum.* Maceratur in ✠ atque exiccatur.

2. ▽ *stillat.* Ex semine.

3. ♉ *stillat.* Ex semine.

CCXXXI. Nummularia.

Centummorbia, Hirundinaria, Serpentaria, Egel-Kraut / Schlangen-Kraut / klein Natter-Kraut / Pfennig-Kraut.

Est C. B. 1. { Major lutea. *Hæc usualis.* / Minor purpurea flore. *Hæc incognita.* }

Dicitur Serpentaria 3. & centummorbia, *Brunfels.* Nummularia, *Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lob. Lon. Cast Cam. Tab. Ger.* Hirundinaria minor, *Tab.* Nummularia major lutea, *C. B.* 1.

Crescit in campestribus ac locis herbosis, humidisque, Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba seu folia.

Vires. *Refrig. sicc. subastring. vulneraria est. Usus præcip. in pulmonum exulceratione, venis ruptis, tussi sicca infantum: in fluxu cujuscunque generis, diarrhæa, dysenteria, hæmoptoysi, commendatur in Scorbuto, herniisque omnis generis.*

PRÆPAR.

1. ▽ *stillat.* Ex herba collecta cum floribus mense Majo.

CCXXXII. Nymphæa.

Νυμφαία, Nenuphar. Arab. Nenufar. See-Blum / Hartz-Wurtz / Wasser-Lilgen.

Est { Alba floribus albis. { major. / minor. / minima. } / Lutea, floribus luteis. { major. / minor. } }

Ex his præfertur quidem alba eaque major, quæ intelligenda quoties Nymphææ simpliciter mentio fit. Veruntamen nec negligenda est lutea.

Alba dicitur Nenuphar album, *Brunfels.* Nymphæa alba, *Brunfels. Matth. Dod Lob. Lon. Tab. Ger. Clus. hist.* Nymphæa candida, *Trag. Fuchs.* Nymphæa maj. alba, *Cast. C. B.* 1.

Lutea usitatior est quæ inscribitur Nenuphar luteum, *Brunfels.* Nymphæa lutea, *Trag. Matthiol. Fuchs. Dod. Lon. Lob. Cast Tab. Ger.* major, *Clus. hist.* Nymphæa lutea major, *C. B.* 1.

Crescit in lacubus. Floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia, Semen, flores.

Vires. *Radix & semen refrig. & sicc. gr. 3. astring. Flores & folia refrig. & humect. Singula sunt usus præcip. ad fluxum alvi, ad pollutionem nocturnam, seminis acrimoniam, sanguinis æstum & tenuitatem. Extrinsecus crebrò adhibentur folia & flores ad febriles æstus & vigilias sopiendas (in lotionibus pedum, in impositione foliorum scil. lumbis, temporibus, plantis pedum.)*

PRÆPARATA.

1. ▽ *stillat.* Ex floribus albis.

2. ▽ *stillat.* Ex floribus luteis.

3. *Syru-*

3. *Syrupus Nymphaea simpl.* Ex infusione florum.

4. *Syrupus de Nymphaea compos. sive de Nenuphare.* Vide Disp.

5. *Conserva.* Ex floribus albis.

6. *Ol.* Ex infusione florum.

7. *Unguentum de Nymphaea.* Vid. l. 2.

O.

CCXXXIII. *Olea.*

Ἐλαία, Olea, Oliven-Baum/Oel-Baum/ { Sativa. Sylvestris, oleaster.

Prior insignitur olea, *Brunf. Trag. Cord. hist. Lon. Dod. Lob. Cam. Bellon.* Olea sativa, *Matt. Cord. in D. Cast. Tab. Ger.* Olea sativa, *C.B.* 1.

Posterior, Olea sylv. *Matt. Tab. Ger.* Olea sylv. seu Oleaster, *Lob. Cast.* Oleaster, *Lon. Clus. hist. C.B.* 2

Crescit utraque in regionibus calidis, Italia, Hispania, &c. Gaudet locis siccis argillosis. Floret Julio. Fructus decerpuntur mense Novembri & Decembri.

OFFICIN. NAT.

Folia. Fructus (sed conditi.)

Vires. *Folia refriger. & exiccant. astring. Usus externus & pracip. in fluxu alvi, mensium, in herpetibus, & sim. Fructus immaturi siccant & astring. inprimis sylvestres.*

N. *Exhibet itidem (tùm olea, tùm oleaster) lachrymam resinosam, resinæ Elemi non absimilem, sed hæc in usu non est.*

PRÆPARATA.

1. *Condit. Oliva.* Condiuntur muria antequam planè maturuerint, in Hispania & Gallia Narbonensi; interdum etiam maturæ & nigræ.

Vires. *Comestæ initio pastus excitant appetitum, movent alvum, humentem ventriculum exiccant ac confortant.*

N. *Rancidæ subvertunt ventriculum.*

2. *Oleum*, (simpliciter ita dictum.) Exprimitur ex olivis maturis, diciturq; oleum (simpliciter,) oleum commune olivarum, Baum-Oel.

Vires. *Calfac. & humectat moderatè.* (N. *Vetus calidius est recenti*) *emollit, digerit, vulnerarium est, alvum laxat cum cerevisia calida assumptum ℥j.) ariditatem pectoris corrigit tormina ventris mitigat, urinarios meatus laxat, erosos abstergit & consolidat. Extrinsecus creberrimi usus est in clysteribus, tumoribus calidis, &c.*

N. 1. *Cum* ▽ *tepida assumptum movet vomitum.*

N. 2. *In patria mea Westphalia usitatissimum est vulneratis quotidie exhibere oleum olivarum cum cerevisia calida, quò adeò largè utuntur, ut quoque sudor oleum redoleat.*

4. *Oleum omphacinum.* Exprimitur ex olivis immaturis.

Vires. *Refrigerat, siccat, astringit, adeoque multis compositionibus inservit.*

5. *Oleum Philosophorum.* Fit destillando oleum olivarum, cum lateribus ignitis mixtum ex retorta. *Aug.*

Vires. *Discutit, maturat, emollit. Prodest tumoribus frigidis, duris, &c.*

CCXXXIX. Ononis.

Ἄνωνις, *Dioscorid.* Ὄνωνις, *Theophr.*

Hawhechel.

Est
- Spinosa
  - purpur. (flor.) *Hac usualior.*
  - lutea. (flor.)
- non spinosa
  - purpur.
  - lutea
    - major.
    - minor.
  - luteo variegata

Videatur Resta bovis. *Trag.Lon.* Anonis seu Ononis, *Matth.Tab.* Anonis, *Fuchs.Dod. Cast.* Ononis, *Cord.in D. Lob.* Anonis, *Ger.* Anonis spinosa flore purpureo, *C.B.* 1.

Crescit in Campestribus, dumetis, arvis, juxta vias. Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix ac potissimùm hujus *Cortex.*

Vires. *Calf. & sicc. in princ. 3. absterg. atten. discut. Usus pracip. in diuresi, lithiasi, ictero, obstructione epatis, in carnoso ramice absumendo. Hamorrhoidibus cacis, mariscisve discutiendis (infusum aliquamdiu bibitum.) Extrinsecus in putredine oris ac dolore dentium (gargaris.)*

N. *Antequam spinas protrudit conditur cum sale pro cibario.*

PRÆPAR.

▽. *stillat.* Ex integra planta cum radicibus novellis eruta.

CCXXXV. Origanum.

Origanum, *Brunf.* Orig. vulgare, *Trag. Matth. Lon.* Origanum sylvest. *Dod Cord. in D. Fuchs. Tab. Cam.* Agriориganum seu Onitis major, *Lob.* Origanum Anglicum, *Ger.* Origanum sylv. Cunila Bubula Plinii, *C.B.* 1. German. **Dosten/ Wolgemuth.**

Crescit in locis Campestribus opacis. Floret Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus seu *Summitatis.*

Vires. *Calf. & sicc. 3. aper. absterg. astring. Usus pracip. in obstructione Pulmonum, Epatis ac uteri & hinc in tussi, asthmate, Ictero, auget lac, ichorosa excrementa per sudorem expellit (ante balneum assumptum.) Extrinsecus usu venit crebriori, eoque in balneis uterinis, cephalicis, totius corporis (contra scabiem.)*

PRÆPARATA.

1. ▽ *stillat.* Ex integra planta cum floribus.

2. *Oleum stillat.* rarò prostat.

3. *Sal. com. ex cinere.* Rarò itidem paratus.

P.

CCXXXVI. Palma.

Φοῖνιξ, Palma, *Trag. Matth. Dod. Alpin. Cord. in D. Lob. Cast. Cam.* Palma major, *Tab.* Dactyliscum palma elate, *Matth.* Palma elate, *Cord. in D. Dod.* Caryotæ, Caritides, fructus palmæ dactyli, *Cast.* Palmarum fructus sive dactyli, *Lob. Dod.* Palma major, *C. B.* 1. **Dattel-Baum oder Dactel-Baum.**

Crescit in Judæa, Syria, Ægypto, Africa, & simil. locis calidis.

N. *Pal-*

N. *Palmas fœminas non sine aspersione pulveris vel florum è palmis maribus parere asserit Alpinus.*

OFFICIN.

Fructus (officinis.) dactyli, palmulæ, Datteln.

Eligendi magni flavi, parum rugosi, molles, pleni, carnosi carne subdura ad nucleum candicante, ad corticem rubescente, & qui concussi minus sonant, sapore vinoso. Deteriores sunt graciles, flaccidi, duri & excarnes.

Vires. *Dactylorum maturorum pulpa calf. subastring. (immaturi astringunt fortiter,) asperitatem faucium leniunt, fœtum in utero roborant, fluxus ventris sistunt, vitiis renum ac vesicæ succurrunt. Extrinsecus conveniunt in cataplasmatis astringentibus, & simil.*

N. *Concoctu sunt difficiles, capiti dolorem inferunt, (inprimis exiccati) crassum ac melancholicum humorem generant.*

PRÆPAR.

Species seu Electuarium Diaphanicon. Fernelii.
2. *Diaphanicum in solido.* i.e. tabellæ El. diaphænic.
} Horum basis est Turbith. ac diagrid. Vid. D. & Turbith. infrà de purgant.

CCXXXXVII. *Papaver sativum.*

Μήκων, Papaver (simpliciter.) Arab. Thaxthax, Mag-Samen/ Oel-Magen/ Oel-Samen/ Mön.

{ Album, *quod tutius intra corpus adhibetur.*
{ Nigrum, *quod non æquè tutum est.*

Videatur prius Papaver, *Brunf. Lon.* papaver sativum, *Matth. Tab.* papaver album, *Trag. Dod.* papaver album sativum, *Lob. Cast. Ger.* papaver sativum semine candido, *Fuchs.* papaver hortense semine albo, *C. B.* 1.

Nigrum usitatius inscribitur Papaver nigrum, *Brunf. Cast.* Pap. sativum 2. vulgò nigrum, *Cord. in D.* pap. sativ. semine atro, *Fuchs.* papaver hortense nigro semine, sylvest. Dioscoridi, nigrum Plinio, *C. B.* 2.

Colitur in hortis. Floret mediâ æstate.

OFFICIN. NAT.

Flores, Semen albi & nigri. *Capita* cum & sine semine.

Vires. *Refrig. & hum. 3. (alij 4.) Usus præcip. in somno conciliando, in affectibus pectoris ac pulmonum & inprimis in tussi, raucedine, phthisi. Hinc & in fluxu alvi. Extrinsecus in dolore leniendo, somno introducendo (capite pedibusve adhibitum.*

PRÆPAR.

1. *Succus inspissatus.* Ex foliis.

N. *De Opio ac Meconio, qua succi sunt papaverum exoticor. Vide sis infra.*

2. *Extractum.* Ex floribus siccis cum ▽ papav.

N. *Quercetanus in Pharm. Rest. c. 25. parat hoc modo.* ℞. *Capit. papav. q. v. (cum flores expandere incipit, præstatque papaver quod flores fert rubicundos,)*

dos) contunde ac digere in ℳB *cum Hydromelite vinoso, vel vino Canariæ dies (1.15.) ut liquor intensissimè rubescat. Exprime fortiter, ut omnis genus gummosa & resinosa eliciatur. Abstrahe l. △ (℣B) ad remanentiam gummosæ & resinosæ substantiæ, quam adhuc calentem si voles effunde in frigidam & subitò coagulabitur. Et hoc, ait, est verum probatumque opium ac nullo modo sophisticum (intellige Germanicum) quod loco opij exotici adhiberi potest, de quo classe sequenti.*

3. *Aqua.* Ex floribus vel capitibus florentibus.

4. *Syrup. simpl.* Ex decoct. capit. papav. utr. c. sem. añ. & penidio. Vide Dispens.

5. *Compos.* Fit cum aliis pectoralibus, Vide Disp.

6. *Electuar.* 1. *Diacodium simpl.* Ex Decoct. capit. papav. albi & melle, (vel saccharo, vel sapa cum Glyzyrrhiza.

7. 2. *Diacodium Montani, seu Syrupus de Siliquis.* Ex decoct. capit. papav. alb. siliquis. Rad. Althe. & Glyzyrrhiza, cum saccharo cando & penidio.

8. 3. *Diacodium Actuarij.* Hoc ex astringentibus.

9. 4. *Diacodium in solido* i. e. Rotulæ è emulsione & saccharo. Vide Disp.

10. *Lohoch.* Vid. Disp.

11. *Oleum.* Ex semine exprimitur.

CCXXXVIII. Papaver Erraticum.

Μήκων ῥοιάς, Ῥοιάς, Papaver fluidum, Papaver rubrũ, Klapper-Rose/ Korn-Rose/ Feldmag-Samen/ Grind-Magen.

Est { majus *Hoc officinarum est.*
minus *Inusitatum.*

Dicitur Papaver erraticum, *Matth. Cord. in D. Lon. Dod. Cast. Tab.* Papaver erraticum primum, *Fuchs.* Papaver Rhæas, *Lob. Ger.* Papaver Rhæas sive flore caducò puniceo, *Lob. ico.* Papaver erraticum majus, *C. B.* 10. inter spec. Papaveris.

Crescit in arvis juxta vias ac inter segetes. Floret Majo, Junio.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Refrigerat validè, somnum conciliat, dolorem sedat. Usus præcip. in febribus, pleuresi, (cui specificè prodest,) anginæ, aliisque morbis (inprimis pectoris) refrigeratione opus habentibus. In inordinato mensium fluore (infus. flor. in* ∀.) *Extrinsecus sunt, qui herba Hepati impositâ, hæmorrhagiam narium sistere conantur, quam vim & radici adscribunt.*

N. *Galenus semen multò frigidius esse ait; quàm sem. papaveris sativi, unde & internum usus usum interdicit.*

PRÆPARATA.

1. ▽. *stillat.* Ex floribus.

2. *Syrup.* Ex infusione florum triplici.

3. *Con-*

3. *Conserv.* Ex floribus.

4. *Extractum.* Cum propriâ aquâ acuatâ. Spir. Sulphuris. *Quercet. Ph. Rest. cap. 26.*

5. *Acetum.* Ex floribus.

CCXXXIX. *Parietaria.*

Ἑλξίνη, Parietaria, Urceolaris, vitraria, herba muralis, Tag und Nacht/ S. Peters-Kraut/ Glaß-Kraut.

{ Major vulgaris. *Hæc officinar.*
{ Minor. *Tragi.*

Dicitur Parietaria, *Brunf. Cord. hist. Dod. Tab. Ger.* Parietaria vulgaris & major, *Trag.* Helxine, *Matth. Fuchs. Lon. Cast. Cam.* Helxine altera, *Cord. in D.* Perdicium, *Lob.* Pariet. officinarum & Dioscoridis, *C.B.* 1.

Crescit juxta sepes, muros ac parietes. Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. & humect. parum, emollit, maturat, exterg. subastring. Usus ejus internus licet rarus sit, tamen prodest in pectoris mucilagine & hinc in tussi, in renibus extergendis & hinc in stranguria & calculo. Extrinsecus crebrior ejus est usus, isque in tumoribus, erysipelate, ambustis, vulneribus & ut plurimum adhibetur in clysteribus & cataplasm.*

PRÆPAR.

▽. *stillat.* Ex integra herba mense Julio collecta.

CCXL. *Herba Paris.*

Herba Paris, *Matth. Dod. Cast. Ger.* Paris herba, *Lon. Cam.* Aconitum pardalianches monococcon, *Cord. in D.* Solanum tetraphyllon, *Lob.* Solanum quadrifolium bacciferum seu 10. *C. B.* Aconitum salutiferum, *Tab.* Uva versa, Uva vulpina, Ein-Beer/ Wolffs-Beer.

Crescit in sylvis opacis. Floret Aprili & Majo.

OFFICIN. NAT.

Baccæ, rarò *Folia.*

Vires. *Baccæ ac folia refrig & sicc. Usus baccarum internus est alexipharmacus in peste, venenatis morbis, venenisque assumptis. (E. gr. Arsenico.) Extrinsecus foliorum usus est in bubonibus pestilentialibus, aliisque calidis tumoribus in paronychia, in inveteratis ulceribus.*

PRÆPARATA.

Pulvis Saxonicus. Vid. D.A.

CCXLI. *Pastinaca domestica.*

Pastinaca est tùm {
- Latifolia [Elaphoboscum] { Sylvestris / Sativa } *minus usuales.*
- Tenuifol. { Sativa seu domestica. *Hujus loci.* / Sylvestris. *Hæc loci sequentis.* }

Estque

Estque Past. lutea. Carota lutea, gelbe Mohren/gelbe Pastenach/gelbe Ruben.
sativa. alba. Carota alba, weisse Pastenach/weisse Ruben.
rubra. Carota (simpliciter,) rothe Ruben.

Videatur Pastinaca sativa, 1. & 2. *Fuchs.* 1. (& Elaphoboscum.) *Tabern. Lon.* Sativa Diosc. *Lob. Cord. in D.* tenuifolia (& latifol. sativa,) *Dod. Ger.* Pastin. 3. Daucus staphilynus altilis & hortensis vulgò Carota, *Cam. hort.* Carota ex albo flavescens, (& pastinaca domest. *Cast.* nostra lutea, *Cam.* Staphylinus 1. & 2. *Trag.* Staphyl. sativus & Daucus domesticus, *Galeno.* Siser alterum, *Matth. Tab.* Pastin. tenuifolia sativa radice lutea vel alba, *C. B.* 5.

De rubra vid. Pastinaca sativ, 2. *Fuchs.* sat. rubens, *Dod. Tab.* atro rubens, *Lob.* Carota, *Matth.* radice rubra, *Cast.* vulgaris, *Lob.* Staphylinus 3. *Trag.*

OFFICIN. NAT.

Semen rarò *Herba* (Radices culinariæ sunt.)

Vires. *Semen & herba calf.* 3. *sicc.* 3. *Usus præcip. in vulneribus singultu pleurisi, torminibus ventris, calculo ac mensibus pellendis. Specificum habetur ad uteri suffocationem.*

Dosis seminis ℨj.

N. *Rarò planta hac in officinas infertur.*

CCXLII. Pastinaca sylvestris.

Pastinaca tenuifolia sylv. Dioscoridis, vel Daucus officinarum, *C. B.* 1. Daucus agrestis, Galen. Dauc. vulgaris, *Clus. hist.* Pastinaca erratica Plinio, *Fuchs. Cord. in D. Tab.* Staphylinus sylvest. *Trag.* Pastinaca sylv. *Matth. Lon. Cast.* sylv. tenuifolia, *Dod. Ger.* sylv genuina Dioscor. *Lob.* Pastinaca 4. *Cam.* Germ. Vogels-Nest.

Crescit passim locis Campestribus siccis & arenosis. Floret Julio & Augusto.

Semen, rarò *Radix & Herba.*

Vires. *Eisdem prædita est virtutibus quibus Daucus Creticus, cujus quoque loco, in compositionibus adhiberi commodè potest. Semen calefacit & sicc.* 3. *radix paulò imbecillius, herba adhuc minus; atten aperit. Usus præcipui in tussi, pleurisi strangnria, reserat Epar, Lienem, Ureteres, ciet menses & molas sedat matricis suffocationes, stimulat Venerem. Extrinsecus convenit radix pessariis, exiccat herba catharros) in lotionibus capitis (parturientium partum promovet (in suffitu.)*

PRÆPAR.

1. *Confect. sem.*
2. ▽ *stillat.* Ex tota herba cum floribus ac radicibus Julio collecta.
3. *Ol. stillat.* Ex semine.

CCXLIII. Perfoliata.

Perfoliata vulgatissima seu arvensis, *C. B.* 1. Perfoliata, *Brunf. Matthiol. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lon. Tab.* major, *Trag.*

Trag. perfoliatum vulgare flor. luteo, folio umbilicato, *Lob.* perfoliata vulgaris, *Ger.* German. **Durch-Wachs / Bruch-Wurtz.**

Crescit in locis sabulosis. Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia & Semen.

Vires. *Calf. & sicc. (amari saporis) vulneraria est. Usus pracipui in vulneribus recentibus, Enterocelis (inprimis umbilici (tumidis artubus, strumis, sive intrinsecus sive extrinsecus adhibere volupe sit.*

OFFICIN. NAT.

▽ *stillat.* Ex integra herba florente.

CCXLIV. Malus Persica.

Persicus, *Brunf.* Persica, *Fuchs. Cam.* persica malus, *Lob. Tab. Ger.* malus persica, *Dod.* persica arbor & ejus 1. genus, *Trag.* persica molli carne & vulgaris, viridis & alba, *C. B.* 1. persicus alba & popularis, *Lon.* persica viridis & alba, *Matthiol. Cast.* Germanicè **Pfersich-Baum.**

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores, Nuclei, Fructus, sed rarò, quippe hi facilè putrescunt.

Vires. Fructus (*mala persica, Arab. Sanch.*) *refrig. & humect.* 2. *nutrimenti sunt pauci, facileque putrescunt. Verùm initio pastus laxant alvum. Exiccata constipant, laudanturque influxu alvi, &c.*

Flores, Folia *ac* Nuclei, *calfac. & sicc. absterg. Usus precip. (florum) in lumbricis infantum, in alvi laxatione, mesenterij obstructione, sexi purgatione, & sim. (Nucleorum) in diureticis ac lithontripticis, in obstructione Epatis, ardore stomachi. Extrinsecus adhibentur crebrò in emulsionibus dolori capitis dicatis, &c.*

PRÆPARATA.

1. *Condit. fructi.* 5. subtrahitur sc. exterior cuticula, hinc condiuntur, l.a.

N. *Aptiora ad condituram censentur mala minora quàm pracocia.*

2. ▽. Ex floribus.

N. *Alvum infantum lubricam reddit, lumbricosque educit.*

3. ▽ *diuretica.* Vide l. 2. c. 38. ▽ diuretica ex nucleis.

4. *Syrup. de floribus persica.* Fit ex iteratis infusionibus, ut syr. ex infusione violarum.

Vires *Bilem ac serosos humores educit, mesenterium reserat, vermes enecat.*

Dosis ad ℥ij.

5. *Conserva florum Persica.*

6. *Oleum.* Fit expressione.

Vires. *Sedat aurium, hamorrhoidumque dolores ac tumores, colicos juvat (assumptum.)*

CCXLV. Persicaria.

Persicari est *C.B.*
- 1. mitis maculosa & non maculos.
- 2. urens hydropiper. *Hoc officinale.*
- 3. angustifolia.
- 4. minor, pulicaria pumila.

 Dici-

Dicitur ὑδροπέπερι, Hydropiper, *Fuchs.Dod.Matt.Cord.in D.Cam.Cast.Ger.* persicaria 1. *Trag.Tab.* Mas, *Lon.* mascula, *Brunf.* Pers.urens, *Lob.* aliis pulicaria. Germ. Flöh-Kraut / Wasser-Pfeffer / Mucken-Kraut.

Crescit locis udis ac palustribus. Floret Julio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Hydropiperis *Folia.*

Vires. *Calfac. & sicc. Usus pracipui extrinsecus in vulneribus, tumoribus induratis, ulceribus inveteratis (in cataplasm.*

N. 1. *Persicaria mitis habetur frigida, sed officinis inusitata est, ut species reliqua.*

N. 2. *Paracelsus in Hydropiperis descriptione admodum prolixus est.*

N. 3. *Sunt qui hâc herbâ, ad transplantationem morborum, præsertim incantatione introductorum utuntur.*

CCXLVI. *Petasites.*

Πετασίτης, Pestilentz-Wurtz / Regen-Krafft.

{ Major, mas flore luteo. *Hac usualis est.*
{ Minor, fœmina, flore albo.

Dicitur Petasites, *Trag. Fuchs. Dod. Cord. Lob. Lon. Tab. Ger.* mas, *Cam.* major. *Matthiol. Cast.* major & vulgaris, *C.B.* 1.

Crescit in locis humidis. Floret initio veris.

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ gummosa est.

Vires. *Calf. & sicc. 2. part. est tenuium, amari saporis: atten. aper. sudorifica est ac alexipharmaca in peste, in lipothymia uterina, morbis pectoris, à mucilagine tartarea oriundis. E. g. tussi, asthmate. Extrinsecus commendatur ad bubones & ulcera maligna.*

N. *Substitui potest costo, quippe viribus eidem æquipollere compertum est.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex radicibus vel ex tota h.
2. *Oleum stillat.* sed rarum est.
3. *Extractum.*

CCXLVII. *Petroselinum.*

Apium hortense, seu petroselinum vulgare, *C.B.* 1. Petrosel. *Trag. Brunf. Cord.* vulgare seu nativ. *Lob.* hortense, *Matth. Lob. Dod. Cast. Ger*, sativum, *Tab.* Apium selinum Diosc. Petroselinum, persilium, oreselinum, *Fuchs.* Arab. Karphi, Peterlin / Petersilg / Garten-Eppich.

N. *Petroselinum verum seu veterum est petrosel. Macedonicum (quod sequitur.)*

Gaudet solo humido, colitur in hortis. Floret Junio, Julio & Aug.

OFFICIN. NAT.

Radix, (colligitur vere.) *Semen*, (colligitur August.) & *Folia.*

Vires. *Calf. & sicc. in princ. 2. atten. aper. exterg. diuretica sunt, Epatica, &c. Usus precip. in obstructione Pulmonum Epatis, Lienis, Renum ac Vesica, & hinc in tussi, Ictero, Cachexia, calculo, sabulo, mensibus obstructis, asthmate, &c.*

&c. Extrinsecus resolvunt humores calidos (inprimis oculorum suggillationes) impediunt capillorum casum (cum Abrotan.) imminuunt lac (mammis imposita) adeoque mulierculis nostratibus usui sunt in ablactatione infantum.

N. *Forest. l. 16. 6. commendat ad tussim puerorum* ℞. *Succ. Petr.* ℥ß. *Lact. muliebr.* ℥j. *Cumin.* ℈j. *M. da tepidè.*

PRÆPAR.

▽ *stillat.* Ex integra planta cum radice, coll. initio veris.

CCXLVIII. *Petroselinum Montanum.*

Ὀρεοσέλινον, *Dod. Lob. Clus.* in f. 1. *Tab.* Apium montanum, *Cast.* folio ampliore; *C. B.* 6. Elaphoselinum, polychreston. *Cord.* Berg-peterlein/Berg-Eppich/ Hirsch-Peterlein/ wilde Petersilien.

Crescit in locis montanis, sabulosis, ut & in hortis.

OFFICIN. NATIVA.

Radix atque *Semen.*

Vires. *Calf. & sicc. 3. est alexipharmacum, sudoriferum, diureticum, discutiens. Usus pracip. in calculo Renum & vesica, in peste (sudorem eliciendo) in morbis & flatibus, in stranguria.*

CCXLIX. *Petroselinum Macedonicum.*

Πετροσέλινον, Macedonicum, *Matth. Lob. Cast. Dod. Tab.* aliàs Apium saxatile, Peterlein/Stein-Eppich/Stein-Peterlein.

Colitur apud nos in hortis. Gaudet solo sabuloso ac saxoso.

OFFICIN. NAT.

Semen rarò *Radix.*

Vires. *Calfac. sicc.* (3.) *absterg. atten. aper. alexipharmacum est, unde & Theriacæ compositionem ingreditur. Usus præcip. in urina ac mensibus ciendis; in reliquis cum viribus petroselinorum speciebus adscriptis convenit. Adhibetur & morbis veneficio introductis.*

CCL. *Peucedanum.*

Πευκέδανος, Peucedanum, *Trag. Fuchs. Cod. Cord. in D. Lob. Lon. Ger. Tab.* 1. *Cam. Matth. Cast.* Peucedanum, *C. B.* 1. & 2. aliis fœniculum porcinum: German. Haar-Strang/ Säw-Fenchel/ Schwebel-Wurtz/ Himmel-Gall.

Crescit in montibus opacis. Colitur & in hortis: floret Julio.

N. 1. *C. B. duplex facit Peucedanum alterum Italicum, alterum Germanicum: Verumenimverò promiscuè in usum accersiri poterunt.*

N. 2. *Radicem Peucedani officinis usualem, non esse legitimam. Vid. ap. Matthiol. & Castor.*

OFFICIN. NATIVA.

Radix colligenda, Vere Autumnove.

N. *Radix impregnata est succo resinoso, qui tamen in usum medicum nondum venit, licet aliàs magnificat.*

Vires. *Calf. & sicc. 3. aper. atten. expectorat, mucilaginem tartaream bilemque educit. Usus pracip. in affectibus pe-*

 -ctoris,

ctoris, tussi, inflationibus (so die Lung in den Hals steiget.) *sim. in obstruct. Epatis, Lienis, Renum, ciet urinam, calculum atterit & expellit. Extrinsecus in Hemicrania, aliisque generibus cephalalgiæ à catarrhis ortum ducentibus, in tumoribus renitentibus, ulceribus inveteratis mundificandis, promovet capillorum proventum, &c.*

PRÆPAR.

1. *Sal.* } quæ raro pro-
2. *Oleum stillat.* } stant officinalia.

CCLI. Pimpinella, Bipenella.

Τραγοσέλινον, Bibinella, Bimpinella, Bibernell / Bibinell / Stein-Peterlein / Bocks Peterlein.

Bibinella { saxifraga { major / minor } *promiscuè usuales.* ; sanguisorba, Italica. *Vide suo loco.* }

Major est Pimpinella saxifraga major candida, *C. B.* 1. Pimpinella, *Cord. Lon, Trag. Fuchs. Lob. Cast.* Pimpinella saxifraga, *Matth. Cam.* Pimpinella saxifraga major, *Dod.* Tragoselinum majus, *Tab.*

N. 1. *Hujus radici adnascitur quibusdam in locis granum rubeum, quo utuntur Tinctores ad colorem Carmesinum, unde sunt qui pro cocco habent.*

Minor, est pimpin. minor. *C. B.* 4. minor, *Fuchs.* pimp. saxifrag. minor, *Cam.* Tragoselinum petræum, *Tab.* saxifrag. parva, *Dod.*

N. 2. *Hæc præstantissima est, petroselini Macedonici loco compositiones ingredi potest, si id deficiat.*

Gaudent solo pingui, sed inculto: Florent Julio, Augusto.

OFFICIN.

Radix, Folia, Semen.

Vires. *Calf & sicc.* (*major. in princ. 3. minor. compl. g. 3.*) *atten. aper. abstferg. sudorifica est, lithontriptica vulneraria, &c. saporis acris. Usus præcip. in præcavendis ac curandis venenis ac contagiosis morbis, in reserandis obstructionibus hepatis, Renum, Pulmonum, mensium. In arena, calculo ac strangurià, in colicis doloribus, tussi, asthmate, peripneumonia: in cruditate ac imbecillitate ventriculi: in lue venerea: Antidotus item est argenti vivi. Extrinsecus valet: in maculis faciei abstergendis: In odontalgia: auget lac; maturat bubones, cancrosque tumores, mundificat ac consolidat vulnera, tàm recentia, quàm inveterata.*

PRÆPARATA.

1. *Condit.* Ex radice.
2. *Confect.* Ex radice vel ex semine.
3. *Conserva.* Ex semine.
4. ▽ *stillat* Ex radice ac integra herba florente Junio mense collecta.
5. *Oleum stillat.* Ex tota planta cum radice.

N. *Sunt qui in vino rubello semen macerant rursum, exiccant, atque sic oleum exprimere conantur.*

6. *Sal.* Ex cinere.

CCLII.

CCLII. *Pinaster seu pinus sylvestris.*

Pinus { Sativa. *Vide loco sequenti.*
Sylvest. { montana { 1. Fructifera / 2 3. Steriles } { *promiscuè usuales.*
maritima major & minor, &c.

Videatur Pinus sylv. *Brunfelſ. Trag. Lob. Matth. Caſt. Dod. Tab. &c.*

OFFICIN. NAT.

Cortex, Folia, Nuces, Resina.

Vires. *Cortex & folia refrig. & sicc. adstringunt. Usus præcip. (externi) in dysenteria, fluore mensium (suffiendo)*

PRÆPARATA.

1. ▽ *still.* Ex conis viridibus.

Vires. *Rugas faciei delet & mammas admodum in virginibus extuberantes cohibet (imposita cum linteolis.)*

2. *Oleum.* Fit ex ligno per descensum igne leni, ut oleum ex abiete.

N. *Forsan hoc oleum est officinis Templinum dictum.*

Vires. *Impetigines sanat inunctum: Verrucas consumit vulneratis verrucis inditum.*

CCLIII. *Pinus & Pinea.*

Πίτυς, Pinus, *Brunf. Trag. Dod. Cord. in D. Lon. Caſt* Pinus domestica, *Matt. Tab.* Pinus sativa, *Ger.* Pinus vulgatissima, *Lob* Pinus Italica, *Cam.* Pinus sativa, *C. B.* 1. Arab. Sonabar. Fichren-Baum / Hertz-Baum / Kinn-Holtz / Foren-Holtz.

OFFICIN. NAT.

Nuces Pineæ, *Cortex & Folia.*

Vires. Nuces *Pineæ* (*strobili, Conicoccali & conaria veteribus*) *caliditate temperatæ sunt & humidæ, maturant, leniunt, agglutinant, resolvunt, impinguant, adeoque nucleorum Usus præcipuus est in phthisi, (quia nutriunt bene) tussi, stranguria ac acrimonia urinæ mitiganda: segnem excitant Venerem, ulcera Renum mundificant, &c.*

Cortices & folia *viribus conveniunt cum cort. & fol. pini sylvest.*

PRÆPAR.

1. *Oleum.* Exprimitur ex nucleis.
2. *Confect.* nucleorum.

CCLIV. *Piper.*

Πέπερι, Arab. Fulfel, Filfel, Pfeffer.

Rotundum { Album: *hoc omnium præstantissimum.* / Nigrum: *succedit albo.*
Longum Macropiper. { Orientale minus, *Tab. Hoc usuale.* / Occidentale majus, *Tab.*

Album, dicitur piper album, *Matth. Lob. Fragoſ. Cluſ. Caſt. Tab.* Piper rotundum album, *Cord. hiſt.* Piper rotundum album, *C. B.* 2.

Crescit rotundum in Malvar ac finitimis Insulis Javæ, Sunda, &c. fructusque est plantæ cujusdam, quæ arboribus instar convolvuli circumducitur.

Eligendum recens, ponderosum plenum, acre non cariosum.

N. 1. *Calf. & sicc. 3. incid. atten. aper. resol. Usus præcip. in frigiditate ac cruditate ventriculi, colicis doloribus (præstat album) in visus imbecillitate (quia flatus discutit. Extrinsecus in apophlegmatismis, gargarismis, sternutatoriis, sedat odontalgiam, columellam tumidam imminuit, nervorum affectus frigidos juvat.*

N. 1. *Vis piperis volatilis valde est. Vitentur ergò præparationes in quibus volatile evanescit, e.g. Extractorum præparationes.*

N. 2. *Vulgus piper longum in paroxysmis febrium exhibere solet, id quod non nisi in principio locum habere potest.*

PRÆPARATA.

1. *Spec. diatrion. pipereon.* V.D.
2. *Tragea seu species fortes.* V.l. 2.
3. *Oleum piperinum stillat.* Fit ex nigro, ad modum, quo ex reliquis aromatibus.

N. *Piper parcissimè oleum dat (scil. ℔j. det ℈j. circiter (ideoque ▽ destillata aliquoties super remanentiam seu caput mortuum refundenda erit.*

Vires. *Admodum penetrabile est, flatus discutit; paroxysmum tertianæ præcavet, si hor. 2. ante paroxysmum exhibeatur, purgato tamen corpore. Extrinsecus admiscetur inunctionibus dorsi in febribus.*

Dosis gr. ij. iij. iv. &c.

4. *Ol.* de piperibus. V.D.

CCLV. Pistacia.

Πιςακία, Pistacia, *Matth. Cord. Lon. Dod. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger.* Terebinthus Indica Theophrasti, *Lob. C. B.* 1. Arbor est Indicæ Terebintho similis.

Nascitur in Persia, Arabia, Syria, India. Quin & Italiæ indigena facta est.

OFFICIN. NAT.

Fructus (*Pistacia*, phisticia, *βιςακία*, Fistici, **Pimper-Nüßlein.**) Sunt nuclei duplici vestiti putamine, primò exteriore coriaceo, hinc lapideo, quod nucleum proxime continet, membranula tubella circumdatum.

Eligendi nuclei recentes, ponderosi, extrinsecus albidi, intrinsecus virides, non racidi, in apice aliquantulum patentes.

Vires. *Calf. 2. hum. 1. atten. aper. Usus præcip. in mucilagine pulmon. obstr. Epatis, roborant stomachum, arcent nauseam ac vomitum, exiccant appetitum, bonum suppeditat nutrimentum.*

PRÆPAR.

Oleum exprimitur ex nucleis.

CCLVI. Plantago.

Ἀρνόγλωσσον, **Wegerich.**

Species plantag. usualiores sunt tres.

1. Dicitur plantago latifol. sinuata, *C. B.* 2. rubra, *Trag. Brunf.* major & 1. *Lon.* major, *Matth. Fuchs. Dod. Cast. Tab. Cam.* latifolia, *Cord.* latifol. levis, *Lob.*

2. Plantago latifolia incana, *C. B.* 3.

Plant.

Plant. major, *Matth. Lon. Cam.* latifol. minor Dioscoridis, *Tab.* major incana, *Lob.* Plantago media, *Fuchs. Dod.*

3. Plantago angustifolia major, *C.B.* 1 plant. minor, *Fuchs. Dod. Lon.* media, *Cast.* plantago lanceolata, *Trag. Tab.* plantago longa, *Matth.* plantago quinque nervia, *Lob.*

Crescunt locis herbosis, florent Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Semen, Folia, Radix.

Vires. *Refrigerant & sicc. 2. absterg. incrass. epaticæ sunt ac vulnerariæ. Usus præcip. in fluxionibus cujuscunque generis. E.g. alvi, expuitione sanguinolenta, gonorrhæa, mixtione involuntaria in mensium profluvio, in febribus, & sim. Extrinsecus in mundificandis consolidandisque vulneribus ac ulceribus inveteratis.*

PRÆPARATA.

1. *Succus inspissatus.* Extractus ex foliis.

2. ▽. *stillat.* Ex herb. integr.

3. *Syrupus de succo.*

CCLVII. Pæonia.

Παιονία, Arab. Feonia, **Poeonien / Benia-Rosen / Pfingst-Rosen / Gicht-Rosen / Königs-Blum.**

Mas, *C.B.* 1. *Hæc præpollet.*
Fœmina { flor. simpl. *C.B.* 2. *&c.*
flore pleno, *C.B.* 12. *&c.*

Mas dicitur: Pœonia nobilior vel 2. *Trag.* pœonia mas. *Matth. Cord. in D. Lob. Dod. Tab. Ger.* Pœonia folia nigricante splendido, *C.B.* 1. Fœmina nuncupatur pœonia, *Trag. Lon.* pœon. fœmina, *Brunf. Fuchs. Cord. in D. Lob. Cam.* pœonia fœmina altera, *Dod.* pœonia vulgaris fœmina *Clus. hist.* pœonia communis vel fœmina, *C.B.* 2.

N. *Discernuntur invicem Mas & Fœmina foliis & radice. Mas est foliis nigricantibus splendidis, juglandis folia æmulantibus, radice digitali crassa, alba, seu mas non una radice nixus est, sed plures habet, Fœmina variat colore foliorum. Est folio utrinque virente & glabro, caule hirsuto, flore vel simplici, vel pleno, foliis helleborum æmulatur, radicibus seu balani longiores circiter octo aut sex adhærent. Mas plures habet, &c.*

Coluntur in hortis. Florent Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix, Semen seu grana: *Flores.*

Radix effodienda est Vere, ☾ decrescente (3. ☌ ante novilunium.) Alii effodiunt ☉ existente in ♌ dieque ac hora solaribus, ☾ decrescente. Flores colligendi sunt Majo. Semen Augusto.

N. *Pæonia flore multiplici, rarò semen producit.*

Vires. *Calf. & sicc. 2. saporis est subdulcis ac subacris, seu amari, subastringit. Usus præcip. in affectibus* Cephalicis, *Epilepsia, incubo, &c.* Uterinis, *mensibus obstructis, lochiis purgandis, doloreque post partum mitigando, Epatis obstructione. Extrinsecus suspenduntur*

duntur grana ac radix de collo pro arcenda Epilepsia.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex floribus, additâque si placet radice.

2. *Syr.* Ex infusione florum.

3. *Extract.* Ex floribus exiccatis.

4. *Conserv.* Ex floribus.

5. *Sal. com.* Ex incinerata integra planta.

6. *Fecula.* Ex radice, l.a.

7. *Oleum stillat.* Ex granis elicitur cum ▽ fermentat. l. comm.

CCLVIII. *Polygonum.*

Πολύγονον, { Majus, varii generis est, *è quibus usuale latifolium,* C.B.1. Minus variorum itidem generum, *quæ cuncta minus usualia sunt.* }

Dicitur centumnodia, *Lob. Brunf.* Polyg. mas, *Matth. Fuchs. Dod. Cord. Cast. Trag.* vulgare, *Cam.* majus, *Lon. Tab.* German. Weg-Graß/ Wegdrit/ Denn-Graß/ Blut-Kraut.

Crescit locis incultis, aridis ac juxta vias. Floret integrâ ferè æstate.

OFFICIN. NAT.

Herba.

Vires. *Refrig.* 2. (*al. in princ.* 3.) *sicc. astring. vulneraria est. Usus præcip. in sistendis fluxibus quibuscunque, diarrhæa, dysenter. Fluxu uter. vomitu. Hæmorrhagia narium. Extrinsec. prodest vulneribus, ulceribus; inflammationibus oculorum, mammæ tumoribus, febri tertiana (carpis imposita.*

PRÆPARATA.

▽. *stillat.* Ex herba collecta in principio Augusti.

CCLIX. *Polygonatum.*

Est { Latifolium, varii generis, *è quibus usuale vulgare,* C.B.1. Angustifolium, varii generis, *quæ minus usualia.* }

Dicitur Sigillum Salomonis, latifolium, *Trag.* polygonatum. *Matth. Cast.* vulgare, *Cam.* latifolium, *Fuchs. Dod. Tab.* majus, *Lon.* German. Weiß-Wurtz.

Crescit in sylvis & collibus. Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix, rarò *Folia,* rarò *Baccæ.*

Vires. *Temperamenti est mixti, substr. exterg. saporis est subamari ac subacris. Usus internus est in fluore albo mulier. Baccæ pituitam mucilaginosam per vomitum ac secessum educunt* (*Dos. n.* 14. 15) *Idem dicitur & de radice* (ʒj.) *ac de foliis. Extrinsecus faciei maculas abstergit, cutim dealbat, resolvit sugillationes ac tumores renitentes, lotione fugat lenticulos capitis, scabiemque infantum exiccat, cicatrices, maculasque morbillor. emendat, &c.*

PRÆPAR.

▽. Ex radice cum foliis ac floribus.

CCLX. *Pomus.*

Μηλέα, Malus, Apffel-Baum.

Poma

Poma sunt { Domestica { acida. dulcia. subacida. } Sylvestria. }

Vires. Acida *sunt naturæ frigidioris ac astringentis. Verùm cum butyro cocta cibum febricitantibus præbent commodum.*

Dulcia *sunt naturæ calidioris ac laxantis.*

Subacida *seu vinosa, naturæ sunt mixtæ, conveniuntq́; ventriculo & cordi.*

Sylvestria. *Astringunt.*

Extrinsecus (dulcia sub cinere cocta) sedant dolorem oculorum, pleuritidis (cum myrrha imposita.)

PRÆPARATA.

1. *Succus fermentatus, seu vinum pomorum, pomaceum.*

N. *Vulgatissimum est in Normannia Galliæ Provincia, adeò ut non modo potus loco habeant, sed & ex eodem ▽ m vitæ destillent, & aceta conficiant, quæ vel cum spiritu ac acetis ex vino, certare videntur.*

2. *Syrupus de pomis simpl.* Ex succis pomor. dulcium ac vinosorum.

Vires. *Succurrit affectibus cordis syncopæ, palpitat. ac aliis ab atra bile ortis. Ventriculo gratus est, sedat sitim, febribus auxiliatur.*

3. *Syrup. de Pomis Regis Saborum.* V. D. & infrà de Sena.

4. *Extract.* seu succus inspissatus pomorum dulcium fragrant.

5. *Extract.* è radice arboris fructus acidos ferentis, fit l. a. cum ▽ ex pomis propriis destillata.

Vires. *Summum est medicamentum contra vim ventris profluvia, dysenteriam, lienteriam, diarrhœam, fluxum epaticum. Quercet. P. R. c. 26.*

CCLXI. *Populus.*

Est { alba latifolia, weiß Pappel-Baum Aspen. nigra, schwartz Pappel-Baum. *Hæc usualis.* }

Alba dicitur, Pop. alba, *Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Cast. Tab. Ger.* Populi albæ, aliæ species, *Trag. C. B. 1.*

Nigra dicitur: Populus alba, *Trag. Lon.* Populus nigra, *Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Cast. Tab. Ger. C. B. 3.*

OFFICIN.

Cortex. Pop. albæ, sed raro. *Oculi*, Pop. nigræ.

Vires. *Utraq́; naturæ est mixtæ, (sed humido siccæ) cæterum ad frigiditatem inclinantis abstergitque. Cortex pop. albæ præcipuè adhibetur in dolore ischiatico intus & extra, in stranguria, in ambustis. Oculi seu gemmæ (σπέρματα,) pop. nigr. adhiberi solent à sexu muliebri ad capillos adornandos & promovendos, prosunt itidem ad dolores sedandos.*

N. 1. *Est & gummi pop. nigræ, quod calfac. 2. sed minus id usuale est.*

N. 2. *Succus in foraminibus populi collectus, verrucas ac impetigines curare creditur.*

PRÆPAR.

1. *Oleum populinum.* Ex oculis pop.

 nigr.

nigr. (primo Vere collectis) & oleo veteri. Vide Disp.

N. *Alij addunt quoque vinum & coquunt ad hujus consumptionem.*

2. *Unguentum populeon.* V. D.

Vires. *Refrigerat, somnum conciliat.*

CCLXII. *Porrum.*

Πράσιον, Lauch/
- Domesticum
  - capitatum, Aesch-Lauch.
  - sectile, Schnitt-Lauch.
- Usuale sylvestre.

Dicitur Porrum, *Branf. Cord. in D. Dod. Cast. Tab.* Porrum commune, *Matth.* vulgare, *Lob.* porrum capitatum, *Fuchs.* porrum capitatum vulgare, *Cam.* porrum commune capitatum, *C. B.* 1.

N. *Capitatum & sectile non differunt genere, sed solùm culturâ. Sectile enim dicitur, quod detondetur ad culinares usus: capitatum, quod sine detonsione linquitur & autumno transplantatur, ut capitatum fiat.*

Gaudet solo pingui. Seritur Martio & Aprili.

OFFICIN. NAT.

Radix, Herba, Semen.

Vires. *Porrum calfacit insigniter siccatque, atten. aper. incidit, resolvit. Usus præcip. in serpentum morsibus & ustionibus, mucilagine pulmonum. Extrinsecus in aurium tinnitu ac suppurationibus, in venis hæmorrhoidum tumidis ac dolentibus, &c. Semen urinam ciet.*

N. *Frequens ejus usus, somnos turbulentos inducit, visuique officit.*

CCLXIII. *Portulaca.*

Ἀνδράχνη. Arab. Backaleancha. Porcellana, Burtzel/ Bortzel/ Gensel.
- Latifolia sativa. *Hæc præfertur.*
- Angustifolia sylvestris.

Intelligitur Portulaca, *Lon. Cord.* hortensis, *Trag. Fuchs. Dod.* domestica, *Matth. Lob. Cast. Tab. Ger.* major, *Cam.* Portulaca latifolia seu sativa, *C. B.* 1.

Floret Junio: Crescit locis arenosis & sabulosis.

OFFICIN. NAT.

Folia, Semen.

Vires. *Refrig. 3. sicc. 2. astring. pauci nutrimenti est, lumbricos fugat & expellit. Usus præcip. in mitigando fervore bilis, & hinc in febribus putridis malignis, ardore urinæ, ut & in scorbuto, apprimè succurrit febricitantium æstui (folia recentia applicata jecori, Renibus, &c.*

N. *In tabe prodesse, succulentia & crassities foliorum arguunt.*

PRÆPAR.

1. *Succus inspissatus.*
2. ▽ *stillat.* Ex herba.
3. *Syrupus simpl.* Ex succo.
4. *Compos.* Vide Disp.

N. *Solet & condiri ad modum quo Cappares condiuntur.*

5. *Conserv.* Ex foliis.

CCLXIV. *Primula veris.*

Φλομὶς, Herba Paralysis, *Cast. Brunf.* vulgaris, *Trag.* primula veris, *Matth.*

Tab.

Tab. major, fl. luteis odoratis, *Dod.* Primula pratensis, *Lob.* verbasculum odoratum, *Fuchs.* Athriticum, *Gesn.* simplex luteo flore, *Cam.* verbasculum pratense odoratum, *C.B.* 1. German. Schlüssel-Blumen/Himmel-Schlüssel/S. Peters Schlüssel/weiß Betonien.

Crescit in campestribus ac sylvis. Floret Aprili.

OFFICIN. NAT.

Flores ac *Folia.*

Vires. *Calfac. leniter, siccat fortius, saporis est subacris ac subamari substring. Anodyna est. Usus precip. in affect. capitis Apoplexia, Paralysi. In articulorum doloribus. Extrinsecus in Arthritide ac tumoribus, qui ictus venenatorum animalium subsequuntur.*

N. *Acetum radicibus impraegnatum ac loco errhini in nares attractum, odontalgiam mirabiliter sedat.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex integra herba (caule, foliis ac floribus.)

2. *Conserv.* Ex floribus.

CCLXV. *Prunella.*

Brunella, *Dod. Brunf. Lob.* Brunella vulgaris & 6. *Trag.* consolida minor, *Matthiol.* minima, *Cam.* Prunella, *Fuchs. Cam. Tab. Ger.* symphytum petræum, *Lob. ico. Cord. in D.* German. Brunellen/Gottheil/S. Anthoni Kraut.

Nomen ducit ab Anguina, quam Brunellam alii vocant.

Crescit in campestribus ac locis herbosis. Floret Junio, & hinc ferè integrâ æstate.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.

Vires. *Calf. & sicc. (subamara est) abstergit, consolidat, vulneraria est. Usus præcip. in vulneribus inprimis Pulmonum, in sanguine coagulato. Extrinsecus in vulneribus & creberrimè in gingiva, aliisque affectibus oris ac faucium (gargaris.)*

N. *Author est Crollius, radicem aridam denti dolenti affrictam, ut sanguinem susceperit, magneticâ vi dolorem sopire, si salici indatur perforata, foramenque mox tubulo ex salice obturetur.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integrâ planta Augusto collecta.

2. *Conserv.* Ex florib.

CCLXVI. *Prunus*

Prunus { Domestica sativa, *hujus loci.*
Sylvestris, *Vide Acacia.* }

OFFICIN. NAT.

Κοκκύμηλα, Pruna, Pflaumen/(fructus pruni.

Varii sunt generis colore, sapore, figurâ & magnitudine differentiâ, sunt enim dulcia, subacida, acida. Sunt purpureo-nigra, rubra, lutea, (cerea, Spilling/alba: sunt oblonga, rotunda: sunt denique majora, minora, &c. In officinis autem usitatiora sunt pruna Damascena (Zwetschen/) cujus vicem subeunt pruna Ungarica, tùm quoque nostratia dul-

ciora in clibano exiccata. Præterea sunt & Pruneola, (Pruna de Brignioles, è loco natali in Galliis,) quæ enucleata & exiccata afferuntur, *C.B.* 15. pruna ex flavo rufescentia, mixti saporis, gratissima. Germ. Pflaumen/Prunellen.

Palma datur Damascenis, quæ ex Syria Venetias sicca afferuntur, nucleoque sunt longo & plano potius quàm rotundo. Secundo loco sunt, quæ ex Pannonia (unde Ungarica dicta sunt, aliis etiam Damascena, *Cord. in D.* & Transylvania adferuntur, at *Dod.* Moravica magis ad alvum leniendam probantur. His 3. subjungi poterunt & nostratia, sed viribus ea minora sunt.

N. *Est & gummi prunor. ad calculum atterendum utile, sed rari usus.*

Vires. *Pruna natura refrig. & humect. Recentia cruda, emolliunt alvum quidem, verum facilè putrescunt & proin minus commodè (inprimis post cibum) esitantur, maximè si immoderatior usus sit. Pruna Damascena usui aptiora sunt, laxant, acrimoniam humorum obtundunt, linguam (macerata in frigida ac ore retenta) humectant, sitim mitigant.*

Pruneola (seu Prunella dicta) refrigerant magis quàm reliqua, humectantque sed citra alvi commotionem, adeoq; esus aptiora censentur, gratumq; refrigerium in febribus exhibent.

PRÆPAR.

1. *Condita pruna* (cerea) cum mell. p. ij & vini p. j.

2. *Pulpa prunor.* Ex magnis acidis & vinosis fit, coctis scil. perque setaceum trajectis & cum saccharo $\frac{1}{3}$. circiter inspissatis.

3. *Electuarium Diaprunis simpl.* Eodem modo paratur, ex pulpa & sacchar. $\frac{1}{2}$.

4. *Diaprunum compositum* lenitivum Diadamascenon. *Vide Dispensat.*

5. *Diaprunum non laxativum.* V. D. Norib.

CCLXVII. *Ptarmica.*

Ptarmica, *Matth.* 1. *Fuchs. Lon. Cast. Lob.* folio Taraxaconis, *Lob.* Pratensis, *Cam. Ger.* Draco sylvestris seu ptarmica, *Dod.* Tanacetum album seu acutum, *Trag.* (& millefolium 3.) *Tab.* Pyrethrum, *Brunfelf. ico.* aliis Pseudopyrethrum. Dracunculus pratensis serrato folio, *C.B.* 2.

Crescit in pratis, ut & arvis etiam incultis, aliisque locis saxosis. Floret Maeo, Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix & Folia.

Vires. *Calfac. & sicc sternutatoria sunt (ob acrimoniam,) sed rarioris usus.*

CCLXVIII.

CCLXVIII. *Pulegium.*

Γλήχον βλήχων, Pulegium { Latifolium { fœmina. *Hoc usitatius.* / mas. *Hoc subjungitur.* } ; Angustifolium Cervinum, cui subjungitur Creticum & Massilioticum, quæ *minus usualia.* }

Insignitur pulegium, *Brunfelf. Trag. Matth. Fuchs. Cord. Dod. Lon. Cast. Cam.* Pulegium Regium, *Lob.* Pulegium latifolium, *C. B.* 1. German. **Poley/ Flöh-Kraut/** (quia fumus ejus pulices fugare creditur.

Crescit locis cultis & incultis, humidis ac campestribus. Floret Julio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia, quæ eligenda caulibus ad rubedinem inclinantibus.

Vires. *Calf. & sicc. 3. saporis subacris & subamari) partium tenuium, atten. incid. aper. resolv. Usus præcip. in mensibus ciendis, fluore albo, fœtu ejiciendo, confert Epaticis ac pulmoniacis: nauseam ac tormina ventris discutit, calculum ac urinam pellit. Ictero ac Hydropi medetur. Extrinsecus, prodest capiti, somnum arcet, vertiginem discutit, doloribus arthriticis convenit, dentes abstergit, pruritum cutis curat, &c.*

PRÆPARATA.

1. *Conserv.* è summit.
2. ▽ *stillat.* Ex herba.
3. ▽ *bis destillata.* Ex herba.
4. *Ol. stillatitium.*

Pulmonaria arborea.

Muscus pulmonarius, *Lob. C. B.* 7. pulmonaria, *Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lon. Tab.* prima, *Cast.* Germ. **Lungen-Kraut.**

Adnascitur arboribus præsertim, v. g. Quercui & aliis: tùm & petris; sed hic candidior est. Vide Lichen Petræus.

Vires. *Refrig. & sicc. moderatè (aliis calefacit.) Usus præcip. in affectibus pulmonum scil. erosione, tussi, asthmate, in profluviis alvi ac uteri. Extrinsecus in vulnerum sanguine compescendo. Vide & lichenem cum quo, ut figura, ita & viribus ferè convenit.*

CCLXIX. *Pulmonaria.*

Lungen-Kraut/ Pulmonaria { Latifolia. ; Angustifolia { vulgaris, **Schmal-Blätterich Lungen-Kraut.** / Plinii, **Schmal-Blätterich Hirsch-Mangolt.** } }

Crescunt in dumetis opacis ac umbrosis. Florent Aprili.

Eligitur præ cæteris latifolia. Hæc insignitur symphytum maculosum seu Pulmonaria latifolia, *C. B.* 1. Pulmonaria altera, *Matth. Cast.* maculosa, *Lob. Cam. Tab.*

N. *Foliis variat, quæ aliquando albis*

 punctis

punctis notantur, aliquando carent: floribus est communiter caeruleo rubentibus, rarius albis. Sunt qui in marem & foeminam distinguunt.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refr. & sicc. consolidant, conglutinant (al. calf.) Usus praecipuus in affectibus pulmonum, phthisi, expuitione sanguinis. Extrinsecus in vulneribus.*

CCLXX. *Pyrethrum.*

Πύρεθρον, Pyrethrum flore bellidis, *C.B.* 1. pyrethrum, *Brunf. Trag. Fuchs. Dod.* 2. *Matth. Cam. Tab.* majus, *Lon.* verum, *Cast.* officin. *Lob.* German. **Bertram/ Zahn-Wurtz/ Speichelwurtz/ Geifer-Wurtz.**

Crescit in Italia, aliisque locis calidis ac orientalibus, ut & in Helvetia, apud nos non nisi in hortis colitur.

N. *Pyrethrum Germanicum seu pseudopyrethrum. V. Ptarmica.*

OFFICIN. NAT.

Radix sola.

Vires. *Calf. & sicc. ultra* 3. *atten. incid. sudorem validè movet. Usus praecip. sed rari in viscoso plegmate corporis, ac praecipuè pulmonum, quod attenuat atque per expuitionem ac urinam expellit, ad Venerem stimulat, quartanam curat. Extrinsecus in Odontalgia frigida, in Batracho apophlegmatizans insigne est: juvat & in Hemicrania: Paralysin ac stupida membra sanat, rigores febris praecavet (inunctum dorso ac plantis pedum.*

CCLXXI. *Pyrola.*

Pyrola rotundifolia major, *C.B.* 1. Pyrola, *Matth. Brunf. Dod. Lob. Cast. Tab.* Limonium, *Fuchs.* sylvestre, *Trag.* Limonium & Pyrola, *Lon.* Germ. **Winter-Grün/ Wald-Mangolt.**

Crescit in sylvis humidis. Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. & sicc. astring. consolidant, vulneraria sunt. Usu interno & externo celeberrima.*

CCLXXII. *Pyrus.*

Ἄπιος, ἄππιος, **Birn-Baum.**

1. Pyra { Domestica / Sylvestria. } 2. { Dulcia. / Acida. / Acerba.

Vires. *Refrig. astring. δύσπεπτα sunt. Cocta verò melioris notae censentur, & ut schola Salernitana habet.*

Cruda gravant stomachum, relevant pyra cocta gravatum.

Differre tamen viribus, prout sapore differunt, non difficile est colligere, dulcia laxant, acida & acerba astringunt, &c.

N. *Arefacta* cocta & comestica *commendantur in fluxu alvi.*

PRÆPAR.

Ex pyris vulgaribus fit, 1. Pyraceum vinum, German. **Birn-Wein/** quod rusticis nostratibus loco vini inservit, paraturque ad modum quo vinum.

2. Ex eodem pyraceo fit acetum rusticis nostratibus vulgatissimum.

3. Con-

3. Condita pyra muscatellina cum decocto proprio.

Q.

CCLXXIII. *Quercus.*

Δρῦς, Quercus, *C. B.* 4. Quercus, *Matth. Fuchs. Dod. Trag. Lon. Tab.* vulgaris, *Lob. Cord.* Germ. Eich-Baum.

OFFICIN. NAT.

Folia, Glandes, earumq; *Capulæ Cortex, Viscum, Fungus.*

Vires. Folia, Glandes, Cortex, Capulæ *glandum refrigerant, sicc. astring. Usus in fluxu alvi, uteri, seminis. Extrinsecus in Odontalgia, profluvio uterino, &c.*

Viscum, (*quod præ reliquis visci generibus probatur,*) *calfac. moderatè, sed paulatim emollit, discut. Usus præcip. ac specificè in Epilepsia. Extrinsecus maturat tubercula, parotides, cæterosque abscessus (cum resina ac cera mixtum.)*

Fungus *quercinus, hæmorrhagiam narium ac sanguinem vulnerum, non minus ac betulinus cohibere dicitur.*

PRÆPARATA.

1. ∇ *stillat.* Ex foliis quercuum novellar. Majo collectis.

2. *Gluten*, i. e. Extractum viscosum è visco (Vogelleim/) quod ingreditur nonnulla Emplastra.

CCLXXIV. *Quinquefolium.*

Πενταφυλλον, Quinquefolium majus repens flore luteo, *C. B.* 1. pentaphyllon minus, *Brunf.* vulgare, *Trag.* Dioscor. *Tab.* luteum majus, *Dod.* 1. & 2. *Lon.* repens, *Cam.* Quinquefolium, *Matth. Lob.* Germ. Fünfffinger-kraut/ Fünff-Blat.

Crescit passim locis arenosis, campestribus. Floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Herba colligenda cum floribus *Radix* colligenda Vere.

Vires. *Temperatum est caliditate & frigiditate, sicc. 3. astring. vulneraria est. Usus præcip. in affectibus à catarrhis oriundis, paralysi, phthisi, arthritide, in uteri humiditate corrigenda, in sanguinis expuitione ac tussi, in Ictero, in obstructione Epatis & Lienis, obtundit acrimoniam bilis adustæ, sistit fluxus alvi, hæmorrhoidum, hæmorrhagiam narium. Prodest in calculo ac erosione Renum, in Hernia, in febribus. Extrinsecus prodest in oculis inflammatis (succus instillatus) in oris putredine, laxitate dentium, abstergit ulcera etiam maligna.*

N. 1. *In febribus tertianis exhibent folia trina, in quartana quaterna. &c.*

N. 2. *Sunt qui radicem pugno detentam ad hæmorrhagiam narium sedandam commendant.*

PRÆPARATA.

∇ *stillat.* Fit ex herba collecta Majo.

CCLXXV.

R.

CCLXXV. *Raphanus.*

Raphanus { major orbicularis vel Raph. rotundus domesticus. *Hujus loci.*
niger. *Idem hic cum priori.*
minor oblongus. *Est esculentus & minus officinalis.*
rusticanus seu marinus. *Vide in sequenti.*
aquaticus. *Non est in usu.*
sylvestris. *V. Armoracia.*

Ῥαφανὶς, ῥαφανὸς, Arab. Fugell. Raphanus magnus, *Lob.* Raphans sativus, *Fuchs. Cast.* Raphanus rotundus, *Lon. Tab.* orbiculatus, *Tab.* & *Ger.* Radicula sativa, *Dod.* Raphanus major orbicularis vel rotundus, *C.B.* 1. Rettich.

Crescit in hortis, gaudet solo humido.

OFFICIN. NAT.

Semen, Radix, sed rarò, quia culinaris potissimùm est.

Vires. *Calf. 3. sicc. 2. aper. absterg. atten. Usus præcip. in calculo atterendo ac expellendo, urina ac mensibus ciendis, in obstructionibus Epatis ac Lienis, attenuat mucilaginem viscosam in ventriculo, confertque ad distributionem chyli, chymique. Extrinsecus apponitur plantis pedum in febribus, sicuti & cervici in capitis dolore febrium malignarum comite.*

N. *De usu interno notandum quod nauseam & ructus ciere soleat.*

PRÆPAR.

▽. *stillat.* Ex radicibus.

CCLXXVI. *Raphanus marinus seu rusticanus.*

Raphanus Rusticanus, *C.B.* 5. sylvestris, Dioscor. *Fuchs.* Armoracia aut Raphan. major. *Brunfels.* Raphan. major, *Trag.* marinus, *Tab.* vulgaris & rusticanus, *Matthiol.* Radicula magna, *Dod.* rustican. *Lob. Cam.* Germ. Meer-Rettich.

Gaudet solo humido.

OFFICIN. NATIVA.

Radix, effodienda Martio.

Vires. *Calf. & sicc. ad gr. incidit, atten. easdemque cum priori qualitates habet, sed fortiores: tartaream mucilaginem incidit, ciet vomitum, (si succus vel infusio in aceto cum melle tepidè assumatur & aqua superbibatur) specificè scorbuticis prodest. Calculum pellit, menses ciet. Extrinsecus prodest in febribus (tertiana & quartana) succus cum ol. piperino dorso inunctus, pulsibusve cum Sal. com. impositus, vel umbilico applicatus, donec sentiatur.*

PRÆPAR.

▽ *stillat.* è radicibus.

CCLXXVII.

CCLXXVII. *Rapum & Rapa.*

Γογγύλη, Ruben/ Arab. Seliom, Selgem, Selgrem. Rapum Dioſcor.

Eſt { longum, fœmina. / rotundum, mas. / ſylveſtre, *quod minus uſitatum.*

N. *Nomen Rapi omnibus uſuale eſt.*

Vires. *Calf. 2. ſicc. 1. Seminis uſus præcip. in antidotis, Venerem ciet, morbillos expellit,* Doſis ℥ß. *Radix magis culinaria eſt, ſed ventriculo flatulenta. Succus & decoctum, leniunt acrimoniam bilis ac aſperitatem bronchiorum, aſperaq; arteriæ, &c. Extrinſecus imponitur Pernioni (cocta) adhibeturque in gargariſ. Vide &* Napum.

CCLXXVIII. *Rhodia Radix.*

Ῥοδία ῥίζα, Radix Roſea, *Trag. Matthiol. Dod. Cord. Cam. Fuchſ. Lon. & Tab.* Germ. Roſen-Wurtz.

Creſcit ſponte in alpibus, ſolo gaudet umbroſo.

OFFICIN. NAT.

Radix ſola.

Vires. *Naturæ cenſetur temperatæ (Fuchſ. calf. & ſicc. 2.) cephalica eſt. Uſus præcip. in dolore capitis (cum* ▽ *roſ. contuſa.*

CCLXXIX. *Rhodium Lignum.*

Aſpalathus, Rodiſer-Holtz.

Aſpalathorum 4. quidem modernis innotuerunt genera, Cortice cinereo; ligno purpureo ſeu Dioſcoridis. 2. Aſp. colore buxi. 3. Aſplat. albicans torulo citreo. 4. Aſpalat. rubens. Verum officinis noſtratibus non niſi ſecundum & tertium ſuppetunt. Prius eſt Aſpalathi 1. genus, *Lob.* Poſterius dicitur Rhodium Lignum, quibusdam Agallochum, oleaq; Æthioptica, *Cord. in D.* Agallochum forte, i. e. xyloaloe ſolida, quibusdam lignum Rhodium, Rhodiſium & aſpalathum, aliis oleaſtrum lignum, *Cord. hiſt.* Aſpbalathus roſeus ſeu 3. *Lob.*

Vires. *Dioſcoridi & Galeno calfac. & ſicc. & aſtringit, unde commendabile ad ulcera oris, ad nomas genitalium & ſordida ulcera, ad alvi fluxus. Verùm enim verò an hæc noſtrati conveniant, cuivis licet experiri. Vix enim modernis practicis in uſu eſt: niſi quod interdum ac renum calculos decoctis incoquatur.*

PRÆPARATA.

Oleum ſtill. quod communiter pro oleo roſarum habent.

CCLXXX. *Rhaponticum vulgare.*

Rhaponticum ſeu Centaurium majus { folio in lacinas plures diviſo, *C. B.* 1. folio non diſſecto, *C. B.* 2. / Alpinum luteum, *C. B.* 3.

Ex his uſualius eſt primum, quod inſignitur Rhapontica, quæ hodie centauria major, *Trag. Cord.* Centau-

 rium

rium majus, *Lon.Lob.* magnum, *Matth. Dod. Cast.* Cent. majus seu Rhaponticum pharmaceuticum, *Cord. in D. Cam. Tab.* Germ. groß tausend guldenkraut/ Rhapontic.

Crescit in alpibus & vallibus pinguibus, apricis. Apuliæ, Sabaudiæ.

OFFICIN. NATIVA.

Radix.

Vires. *Natura est temperata sicc. astring. vulneraria est, saporis subdulcis ac subacris. Usus in fluxibus alvi, Dysenteria: ciet menses, profluviumque è contrario sistit: prodest in hernia, sanguine coagulato, expuitione sanguinis in febribus stomachicis: Epar aperit ac roborat, summoperè laudatur, à nonnullis in obstructione venarum mesaraicarũ, & in morbis hinc ortis.*

CCLXXXI. Rhaponticum verum.

Rheum, Rha. Dioscoridis, *C. B.* 3. Ponticum Rha antiquorum, *Lob.* Rhapontic. verum officin. German. Rhapontic.

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ ad nos ex Asia advehitur.

Eligenda quæ non cariosa, rubescens, in ore lentorem referens.

Vires. *Calfac. & sicc. 2. seu mixtura temperata est, terrestris & ignea, saporis subacris. Stomachica, splenica ac hepatica. Usus præcipui in doloribus arthriticis, febribus, venenatorum animalium ictibus, &c.*

PRÆPAR.

Extract f.l.c.

Vires. *Summum est cardiacum Quercet. Phar. Rest.*

CCLXXXII. Rhus.

Rhus folio ulmi, *C.B.* 1. Rhus, *Matt. Tab.* Rhus coriaria, *Dod.* Rhus obsonior, *Lob. Cam.* Sumach. Arabum, *Lon. Cast.* Rhu, Rhoë, Rhus culinarium, Germanicè Ferber-Baum/ Schling-Baum.

Gaudet solo petroso. Floret Julio. Fructus fert autumno.

OFFICIN. NAT.

Semen, Folia.

Vires. *Refrig. 3. sicc. 2. astring. Usus præcip. in fluxu alvi, uteri seu mensium: hæmorrhoides compescit, bilem obtundit. Extrinsecus resistit putrefactioni ac Gangrenæ in paronychio.*

N. *Gummi dentibus inditum odontalgiam sedat.*

PRÆPARATA.

Succus Sumach. i. e. Pulpa sine osseis seminibus.

N. *Alij* ℞. *Decoct. Rhois ex ramusculis & Tamarind. conquassatis macerant ac coquunt ad consistentiam.* Tabern. in Herbario.

CCLXXXIII. Ribes.

Grossularia multiplici acino seu non spinosa, hortensis rubra seu ribes officinar. *C. B.* 1. Ribes hortense, *Trag.* vulgaris domestica, *Matth. Cast.* Ribes, *Fuchs. Lon. Tab.* Uva Ursi, Ribesium

sium fructu rubro, *Dod.* Ribes Arabum, *Lob.* German. Johannis-Beerlein.

{ Rubra. *Hujus Baccæ officinales.*
Nigra. *Usualis non est.*
Alba. *Et hujus baccæ in officinas inferuntur, gratioresque sunt gustu ipsis rubris.*

Coluntur in hortis, maturescunt circiter festum S. Joannis.

Vires. *Refrig. & sicc. 2. partium tenuium: subastring. ventriculo conveniunt. Usus præcip. in profluviis alvi, dysent. choleram sedant in febribus biliosis prosunt, putredini resistunt, sitim restringunt.*

N. *Albæ ut minus acidæ, ita minus frigidæ censendæ sunt.*

PRÆPAR.

1. *Conditæ baccæ*, cum decocto proprio & sacch.

2. *Rob. de Ribib. simpl.* Est succus inspissatus ad mellis consistentiam.

3. *Rob. de Ribib. compos.* Est syrupus è succo & saccharo $\frac{1}{2}$.

4. *Vinum.* i. e.

CCLXXXIV. *Rosa.*

{ Domestica, ῥόδον, Rosen / *hujus loci.*
Sylvestris, κυνόῤῥοδ☉, κυνόσβατ☉.
Vide Cynosbatos.

Rosarum varia sunt genera, coloribus ac foliorum multiplicitate differentia. Sic est Rosa (millesia) rubra, rubra pallidior, saturatus rubens, purpurea (hæc colorem carnis referens Zebethina dicitur.) Versicolor alba, moscata seu Damascena, spinis carens, subviridis, &c. in officinis autem tria præcipuè genera usualia sunt. Rosæ scil. rubræ (quæ præstantissimæ) pallidæ quæ rubris succedunt) & albæ quæ infimæ sortis. Omnibus tamen laudem præripiunt Rosæ moscatæ s. Damascenæ.

Florent Majō & Junio. Coluntur ubivis in hortis.

OFFICIN. NAT.

Flores (rubri & pallidi asservantur exiccati,) *Anthera, i. e. capillamenta.*

Vires. *Rosæ ut variant generibus: ita & qualitatibus. Sunt enim qui non sine causa rosas partim calidas & acres, partim frigidas volunt, caloremque residere in superficie à frigore scil. eo expulsum, qui in marescentibus evanescat, in genere tamen omnes refrig. 1. ac astring. spiritus vitales animalesque recreant, ac roborant.* pallidæ seu incarnatæ *laxant.* Rubræ ac albæ *astringunt (alba levius, rubra fortius.) Usus præcip. in fluxionibus, febribus, siti, appetitu prostrato, &c. Extrinsecus in vomitu, cephalalgia vigiliis, dolore aurium, gingivar. sedandis, recti intestini (cum vino coctæ & impositæ:) in ulceribus & inflammationibus oris, faucium, oculorum.*

Flosciculi lutei capillamentis in medio florum adhærescentes, (Anthera offic.) exiccati *immiscentur dentifriciis ad gingivarum astrictionem, fluxionumque exiccationem.*

PRÆPAR.

1. *Acetum*, è flor. rubris.

 2. ∇

2. ▽ *stillat.* è florib. pallidis (præferunt ad oculor. morbos.

3. è floribus rubris.

4. albis.

5. *Balsamus.* Ex ol. stillat. & cera depurata.

6. *Conserva,* 1. *rosf. rub. recens.*

7. 2. *antiqua.*

8. 3. *Ros. Rub.* ⊕*ta.*

N. *Præstat ex tempore* ⊕*tam hanc conservam conficere, affusione scil. guttularum aliquot, quippe quæ ad tempus asservatur, & amittit colorem & saporem mutat.*

9. 4. *Conserv. rosf. pallid.*

10. *Elect.* 1. *Rosatum Mesue.* V. D.

11. 2. *de succ. Ros. solidum* } Aug.

12. 3. *liquidum* } Aug.

13. *Morselli, i.e. saccharum rosar.* Ex succo & saccharo.

N. *Morsuli de spec. è succo rosar. sunt idem quod Elect. solidus.*

14. *Rotula Manus Christi,* officinis dictæ, simplices & perlatæ.

15. *Ol. stillat.* ascend. cum spiritu.

16. *Ol. infusum* 1. *vulgare.*

17. 2. *omphacin.*

18. 3. *Compos.* Aug.

19. *Pilulæ Rosatæ, i.e. de aloe rosata.*

20. *Spec. Elect. de succ. rosar.* Aug.

21. *Aromatic. ros.* Aug.

22. *Diarrhod. Abb.* Aug.

23. *Rosat. novell.* Aug.

24. *Spiritus*, è rosis rubris fermentatis.

25. *Syrupi,* 1. *rosatus simplex, seu laxativus simplex.* Ex infus. 3. ros. rub.

26. 2. *rosat. solutivus Muschatum,* (è Damascen.) Aug.

27. 3. *Laxativ. compos. seu elleboratus.* Aug.

28. 4. *sine elleboro.* Aug.

29. 5. *de rosis siccis.*

30. 6. *rosatus regius seu Julep Rosatum.*

31. *Mel rosatum Mesue.*

32. *simplex.*

33. *Citratum.*

34. *Laxativum:* ferè idem est cum syr. simplici.

35. *Tinctura.* Fit ex rosf. rub. sicc. ℥j. infusis in ▽ rosar. (vel fontanæ) tepefact. ℔jv. additis spir ⊕ vel Sulphuris ʒij. factâ digestione F. Expressio & si opus sit filtrato.

36. *Trochisc. Diarrhod.* Aug.

37. *Unguentum rosarum.*

CCLXXXV. *Ros Solis.*

Rorella, Salvara, Sonnen-Thaw/ Sonthaw.

Est { folio rotundo. / folio oblongo.

Ex his usualis quidem, veruntamen non nisi rarissimè major, qui inscribitur Ros-solis, *Dod. Lon. Cast.* Rorida sive Ros solis major, *Lob.* Rorella minor, *1. Tab.*

Crescit locis campestribus & palustribus, inter muscum albicantem & rubentem. Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba colligenda quando ☉ in ♌ (medio ♌is) ☾ crescente, die sereno ac

ac calido: asservaturque sine lotione. Item *succus* foliis instar sudoris adhærescens.

Vires. *Dodonæus facit calid. & sicc. 4. unde internum ejus usum vetat: verum enim vero, sunt qui è contra magni faciant, maximopereque commendent ad Phthisin* a *(quia calidissimo etiam tempore sudat) ad pestem, ad vulnera (in potu, &c. ad Epilepsiam arcendam & præcavendam. Extrinsecus promovere dicitur partum in puerperio (abdomini imposita) odontalgiam sedare (in ore detenta (affectum mitigare maniacum) collo appensa) curare quartanam (pulsibus 6. horis applicata ac dein hor. 6. aquæ imposita: vicissim pulsibus applicata, idque multoties* (10. 12*ies.*)

a Forest. *lib.* 16. 58.

N. *Novi qui infusionem Rorellæ in aqua vitæ factam, pro cordiali usitato habet.*

Succus dicitur humiditas, quæ instar sudoris diebus quoque calidissimis, imò in majori copia, quàm aliàs herbæ adhæret, atque concutiendo in patellam suppositam colligitur.

Vires. *Confortat cor, Epar ac ventriculum: capitis dolorem à c. usa calida sedat, pestem præcavet ac curat. Extrinsecus adhibetur in affectibus oculorum dolore, scil. inflammatione, &c.*

PRÆPARATA.

▽ *stillat.* ex tota herba.

CCLXXXVI. *Rosmarinus.*

Λιβανωτὶς, ςεφανωματική, Rosmarinus, *Brunf. Trag. Fragos. Lon.* Rosmarinum coronarium, *Matth. Lob.* Rosmarinus coronarius, *Cam.* Rosmar. coronaria, *Dod.* Hortensis angustiore folio, *C.B.* 1. Libanotis coronaria, *Cord. in D.* Germ. Roßmarin.

Crescit in locis apricis. Floret Majo, Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores (specialiter Anthos offic.) *Semen.*

Vires. *Calf. & sicc.* 2. *lenta incidunt, saporis sunt mixti acris, amari: subastring. cephalica sunt è præcipuis, ut & uterina. Usus præcip. in affectibus capitis ac nervorum, Apoplexia, Epilepsia, Paralysi, Vertigine, Caro, &c. Visum acuunt, fœtorem anhelitus emendant. Epatis, Lienis ac Uteri obstructiones resolvunt, Ictero ac fluori albo mulierum medentur, corque confortant. Extrinsecus prosunt, in catharris (suffitu) & exinde natis affectibus. In utero corroborando, &c.*

N. *Flores asservari possunt per biennium.*

PRÆPARATA.

1. ▽. E planta integra.
2. *Ol. stillat.* Una cum ▽ exstill.
3. *Balsamus.* Fit ex oleo l.c.
4. *Conserva.* Ex floribus Anthos.
5. *Species Dianthos.*

CCLXXXVII. *Rubia.*

Ἐρυθρόδανον, Rubia tinctor. sativa, *C.B.* 1. Rubia, *Cord. in D. Dod. Lob. Clus.* Rub. sativa, *Brunf. Matth. Fuchs. Lon.*

Cast. German. Rothe/ Ferber-Röthe/ Ferber-Wurtz.

Adfertur ad nos ex Silesia, ubi copiosè seri colique solet. Gaudet solo pingui; floret, semenque fert æstate.

OFFICIN.

Radix sola, collecta Majo ac Junio.

Vires. *Calf. 2. sicc. 3.* (*al. refrig.* (*aperit. disc. dissolv. subastr. Vulnerata est. Usus pracip. in obstruct. Epat. Lienis & inprimis uteri. Proin in Ictero, Hydrope, urina obstructa, sanguine coagulato. Extrinsecus in obstructione mensium* (*in pessis, &c.*

N. *Adhibetur & à tinctoribus ad coloris rubri præparationem.*

CCLXXXVIII. *Rubus.*

Rubus officinalis est { vulgaris. *Hujus loci.* idæus. *Loci sequentis.*

Insignitur: Rubus vulgaris seu rubus fructu nigro i *C. B.* 1. βάτ☉, Græc. Sentis Latin. Rubus, *Dioscor. & Plinio.* Rubus, *Brunf. Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cast.* Rubus grandis & secundus, *Trag* Rubus arvensis, *Tab.* Germ. Brombeer/Bromen.

Crescit inter dumeta. Florescit initio æstatis, maturescit in fine ejusdem.

OFFICIN.

Folia Fructus (*Mora* rubi, *morabati*, bati, βάτινα) *Radix.* sed rarò.

Vires. Folia ac Frnctus *immaturus refrig. sicc. astring. potenter. Fructus verò maturus caliditate est temperatus ac subastringens. Usus pracip. in quibuscunque profluviis, vomitu, fluxu alvi, uteri, narium. Extrinsecus in aphthis, aliisq; oris affectibus abstergendis, in vulneribus adstringendis, capillos nigrat, scabiem curat.*

Radix *lithontriptica censetur, sed rari usus est.*

PRÆPAR.

1. *Rob. Diamoron simpl.* Ex succo fructuum immaturior.
2. *Diamoron compos.* V. Disp.
3. *Diamoron Nicolai usitatum.* Vide Disp.

CCLXXXIX. *Rubus idæus.*

Rubus idæus { spinosus. *Hic usualis.* lævis. fructu albo.

Inscribitur rubus idæus spinosus, *C. B.* 3. βάτ☉, ἰδαία, rubus idæus, *Trag. Matth. Dod. Lob. Lon. Cast. Tab.* Rubus idæus exilibus spinis, *Cord. in D.* Rubus id. vulgaris, *Clus.* Germanicè Hindtbeer.

Crescit itidem inter dumeta. Floret initio æstatis, maturescit Augusto, &c.

OFFICIN. NATIVA.

Fructus.

Vires. *Easdem vires obtinent, quas præcedentia mora, cordiales tamen præ iis peculiariter censentur.*

PRÆPAR.

1. ▽ ex baccis.
2. *Syrup.* Ex succo fructus & saccharo.
3. *Acetum.* Ex fructibus infusis.

CCXC.

CCXC. Ruscus.

Ὀξυμυρσίνη, Ruscus, *Matth. Trag. Cord. in D. Lob. Cast. Cam. Tab.* Ruscum, *Dod.* Myrtacantha, *Lob.* (*icon.*) aliis Bruscus & Bruscum. Germanicè Mäuß-Dorn.

Crescit copiosè in Italia, ut & quibusdam locis Germaniæ. Locis gaudet asperis. Primo Vere turiones promit, autumno semen.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Calf. & sicc. temperatè, saporis est austeri & subamari, incid. atten. aperit. Usus præcip. in obstructione Epatis, urinæ, (stranguria.) Mensium, &c.*

N. *Recensetur inter 5. Radices aperientes.*

CCXCI. Ruta.

Πήγανον, Ruta hortensis, Rauten/ Wein-Raut.

Ruta est C.B.	Hortensis	1 latifolia 2 tenuifolia.	*hujus loci.*
	Sylvestris	3. major. 4. minor. 5. flore magno albo.	*inusitata.*

Ornat officinas hortensis utraque, è quibus vulgatior quidem est latifolia, eaque major, cœsiique coloris; præstantior verò tenuifolia minor & nigricantior.

Latifolia inscribitur Ruta, *Brunfels. Matth. Cast.* Domestica, *Trag.* Hortensis, *Fuchs. Lob. Cam.* sativa, *Cord. in D.* graveolens hortensis, *Dod.* latifolia, *Tab.* Ruta hortensis latifolia, *C.B.* 1.

N. *Hæc diligenti culturâ arborescere solet, cujus exemplum nobis præbuit hujus civitatis civis è Primariis Phil.* Leutwein.

Angustifolia insignitur Ruta hortensis altera, *C.B.* 2. Ruta hort. minor, *Trag.* Ruta sativa tenuifolia, *Cord. in D.* Ruta tenuifol. *Tab.*

Gaudet solo arido ac calido. Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Herba ac *Summitates* cum seminibus.

Vires. *Calf. & sicc.* 3. *incid. atten. diger. discut. ex alexipharmaca; cephalica ac nervina. Usus præcip. in variis morbis, peste aliisque affectibus malignis præservandis ac curandis, veneno arcendo, visu acuendo, lascivia reprimenda, pleuritide curanda, imbecillitate ventriculi corrigenda, colica discutienda, morsu canis rabidi debellando, &c. Extrinsecus in ictibus serpentum, carbunculis, in febrium paroxysmis arcendis (inunct. dors.) Cephalalgia ex crapula, hemicrania, in febribus malignis (pro Epithemate pulsuum cum Sal com. & ✠) in dolore capitis, febrium ardentium & malignarum (similiter pedum plantis adhibita.)*

N. *Nimius usus internus officit gravidis.*

PRÆPARATA.

1. ▽. *stillat* Ex planta cum cauliculis Majo collectis.

2, *Oleum.*

2. *Oleum stillat.*

3. *Oleum infusum.* Ex infusa herba in oleo communi.

4. *Sal.* Ex herba incinerata.

5. *Acetum.* Ex infusione.

6. *Balsamus.* Ex ol. stillat.

CCXCII. *Ruta muraria.*

Ruta muraria, *C.B. Dod. Ger* Capillus ♀is, *Brunf. Trag.* Adiantum candid. *Cord. in D. & hist.* Ad album, *Lon. Cam. Tab.* Adian. nigrum, *Cæsalp. Gesn.* Saxifraga seu Empetron, *Fuchs.* Paronychia, *Matth. Cast.* Salvia vitæ, *Lob.* German. **Maur-Rauten/ Stein-Rauten/ Venus-Haar.**

Nascitur in parietibus ac muris juxta aquas, locis videlicet irriguus & non apricis. Vivax est toto anno, æstate tamen amplius viret, flore & semine caret.

OFFICIN. NAT.

Folia seu herba cum caule.

Vires. *Calid. & frigid. temperata est, siccat, digerit, discutit, tartaream & viscosam mucilaginem in Pulmonibus, &c. incidit. Usus præcip. in tussi, asthmate, pleuresi, ictero, obstruct. splenis. Valet ad Renum & vesicæ dolores, urinam clementer ciet, calculosque expellit. Peculiariter præstare eam perhibet Matth. ad Enterocleas puerorum (♂ 40. pulvis exhibitus, & sim.)*

Extrinsecus capillos crescere facit, ulceraq; manantia capitis abstergit, strumas & abscessus digerit.

N. 1. *Ubi Adianthum verum & Trichomanes desunt, aut vetusta sunt, hac uti licet. Hæc sumenda quoque ubi Medici recentiores Adianthum præscribunt à capillo ♀ diversum, C.B.*

N. 2. *Matthiolus hanc Paronychiam Dioscoridis esse disputat contra Dodonæum, qui id negat.*

S.

CCXCIII. *Sabina.*

Βϱάϑυς, Savina, **Seven-Baum / Sieben-Baum.**

Sabina folio { Tamarisci. *Hæc usualis.* / Cupressi. 1. & 2.

Dicitur Sabina, *Brunf. Tra. Fuchs. Dod. Lob.* vulgaris, *Cam.* Sabin. Myrtifolio, *Cord. in D.* Savina, *Lon.* Savina mas, *Tab.* Sabina folio Tamarisci Dioscorid. *C.B.* 1.

Golitur in hortis: viret perpetuò.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Calf. & sicc. 3. partium tenuium, incid. atten. discut. Usus præcip. in mensibus fortiter ciendis, fœtu ejiciendo, urina pellendi, asthmate medendo. Extrinsecus in affectibus uterinis, ulceribus serpentibus arcendis, scabiè præcipuè capitis infantum exiccanda ac curanda (cum cremore lactis,) in maculis faciei abstergendis.*

PRÆPAR.

▽. Ex foliis.

CCXCIV. *Salix.*

Ἰτέα. **Weiden/ Weiden-Baum.**

Salix multorum est generum, quæ sine

sine discrimine in usum medicum accersiri poterunt.

Crescunt in locis udis: florent Majo & Aprili.

OFFICIN. NAT.

Folia, Juli, Cortex & Viscum.

Vires. Folia *refrig. & sicc. subastring. citra morsum. Usus præcip. in libidine arcenda. (Decoctum potum.) Extrinsecus in lotionibus pedum pro vigiliis ac æstu febricitantium arcendo, in hæmorrhagia vulnerum, narium, & sim. ad stringenda. In aëre refrigerando (strata in pavimanto.*

Juli *sistunt hæmorrhagiam quamcunque (impositi.)*

Cortex *similem facultatem habet. Insuper verrucas & clavos pedum corticum cinere(cum imposito)extrahi tradit Dioscor.*

Viscum *commendatur præ aliis ad partum facilitandum.*

PRÆPAR.

▽ *stillat.* E foliis.

CCXCV. Salvia.

Ἐλελίσφακον, Arab. Ælisfacos, **Salbey.**

Est { Major, **Breit-Salbey.**
Minor acuta, nobilis, **Spitz-Salbey / Creutz-Salbey / Edel-Salbey.** } *sunt usuales, sed minor præstantior est.*
Sylvestris. *Hæc officinis ignota, aliàs convenit viribus cum Hormino.*

Major inscribitur, Salvia latifolia, *Trag. Lon. Clus. Cam.* Salvia major, *Matthiol. Fuchs. Dod. Cast. Tab.* Salvia, *Cord. in D.* major scrabrior. Dioscorid. *Lob. C. B.* 1.

Hæc variat in foliis & floribus: foliis est viridibus, iisque crispis & non crispis, purpurascentibus, versicoloribus: sic vel totis vel partim albidis, floribus communiter cœruleis, rarius candidis.

Minor vocatur, Salvia minor aurita & non aurita, *C. B.* 2. Salvia nobilis, *Brunfels.* Angustifolia & minor, *Trag.* Salv. minor, *Matth. Fuchs. Cord. in D. Lob. Tab.* pinnata *Fena*, Salvia acuta, *Lon.* angustifol. *Clus.* Salv. tenuifolia auriculat. *Cam.*

Variat foliis auritis vel pinnatis & non auritis: foliis aliquando Lavendulæ concoloribus, sed latioribus & gravioris odoris: rariùs luteolis: flore cœruleo, rarius albo.

Gaudet solo fœcundato argilla, &c. Floret Julio ac Augusto. Transplantatur Martio, cum rutâ intermixtâ, quâ serpentes & bufones salviæ viciniam amantes arceantur.

OFFICIN.

Folia, Flores.

Vires. *Calf. & sicc. subastring. absterg. Usus præcip. & diureticus: menses ob crassitiem remoratos ciet, nimios emendat. Prodest in paralysi, vertigine, tremore, catharris. Extrinsecus aphthas oris abstergit (in gargarism.) &c.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba cum floribus.
2. *Oleum stillat.*
3. *Sal.* Ex herba incinerata.
4. *Conserv.* Ex floribus.

CCXXVI. *Sambucus.*

ἀκτῆ, Sambucus, Holder-Baum/ Hollunder.

{ Vulgaris. *Hujus loci.*
{ Humilis. *Vide Ebulus.*

Insignitur, Sambucus fructu in umbello nigro, *C. B.* 1. Sambucus, *Brunf. Matthiol. Fuchs. Dod. Lon. Lob. Tab.* Sambucus vulgaris, *Trag.* domestica, *Cast.* Sambucus campestris seu vulgaris, *Cam.*

Gaudet locis opacis, sepibus, pomeriis & asperis vallibus. Floret Majo, Junio, Julio. Baccæ maturescunt Augusto.

OFFICIN.

Flores, Baccæ, Liber, Spongia, Turiones.

Vires. *Sambucus integra calfacit & siccat, resolvit, hydropicos juvat.*

Flores *discutiunt insuper, emolliunt, resolvunt, sudoriferi ac anodyni sunt. Usus præcip. intrinsecus in Erysipelate præcavendo & abigendo, quartana curanda. Extrinsecus in colico dolore, in Erysipelate, combusti, &c. (impositi.)*

Baccæ *sudoriferæ iidem sunt ac alexipharmacæ.*

Liber (*cortex interior*) *educit serosos humores. Extrinsecus easdem vires habet, quas flores.*

N. *Eligendi cortices radicis.*

Turiones & Gemmæ *adhibentur in acetariis, alvumque movent & nonnunquam etiam vomitum; præcipuè si sursum decerpantur: idem facit & pulvis.*

Spongia (*Auricula Judæ*) *oculorum affectibus medetur (macerata in ▽ appropriata imposita.)*

N. 1. *Sunt qui infusum spongiæ bibunt ad hydropis curam.*

N. 2. *Sambucum, visci instar, in salice nascentem pro peculiari commendant antepileptico.*

PRÆPAR.

I. E FLORIBUS.

1. ▽ *stillat.* Ex flor. l. a.
2. *Spiritus.* Fit rectificatione ▽ stillat. vel ex floribus in dolio querno fermentatis.
3. *Vinum.* ℞. flor. in umbra exiccat. ℔j. circiter, infundantur musti mensuris 8.
4. *Oleum infusum.* In ol. cydon.
5. *Oleum stillat.* Cum ▽ extillat, sed rarò prostat.

N. *Potest idem elici hoc modo.* ℞. *Flor. q. v. macera cum vino Malvatico vel Hispanico vitro bene occluso calore solis per tempus (septim. 6.) hinc exprime fortiter, ac moderate calfacito: sic supernatabit oleum.* Blochwitz.

II. E BACCIS.

1. *Rob. Sambuci.* Est pulpa baccar. maturarum.

Usus est frequentissimus ad sudorem ciendum. Prodest & peculiariter in affectibus uterinis, assumptum. Extrinsecus

fecus imponitur ad refrigerandum: quin & plantis pedum in febribus inungitur.

2. *Tinctura ac Extractum.* Fiunt ex Rob. Sambuci (Quercetanus ℞. baccas umbra exiccatus) beneficio 🜅 (qui acidulus redditus sit cum liquore acido aut ⊖-i aut Sulph.

N. *Dicitur Tinctura antequam* 🜅 *fuerit separatus. Extractum si idem* 🜅 *abstractus sit.*

Vires. *Suffocationi uterinæ succurrit. Dosis tincturæ, cochlear ß. Extracti* ℈j.

3. *Spiritus.* Fit è succo ex baccis maturis expresso, vel ex baccis ipsis saltem contusis & fermentatis, l. a.

N. *Sunt qui è baccis exiccatis crasseq; contusis farinæ hordeac.* $\frac{1}{3}$. *addunt, affusaque ▽ fervente digerunt.*

4. *Oleum.* Ex arillis baccar. post succi transcolationem in filtro relictis; videlicet hæ benè elotæ & in aëre exiccatæ, vino albo irrigantur ac fortiter exprimuntur.

Vires. *Est vomitivum egregium.*

Dosis ʒj. *vel* ʒjß. *in cerevisia tepida, &c.*

N. *Non est officinale.*

His 5. addi potest *Tragæa granorum Actes.* Quercetani: ℞. succum baccar. maturar. expressar. q. v. adde farinam secalinam, fac pastam & exinde panes exiguos, in furno ad duritiem bis cocti coquendos. Hos pulverisa, pulverem cum eodem succo iterum impasta, atq; ut prius in furno coque, idque tertiò repetatur. Tandem pulverisa ac serva.

Vires. *Specificum est arcanum adversus dysenteriam.*

Dosis ʒj. *cum Nucistæ* ʒj.

N. *Anatomicam Sambuci conscripsit Martinus Blochvvizzius, M. D. in qua & præparationes & usus sambuci in plurimis affectibus curandis exhibet.*

CCXCVII. *Sanguisorba.*

Pimpinella sanguisorba. Sorbaria, Welsch Bibenell.

- Major.
- Minor.
  - Hirsuta. *Hæc sola officinis cognita.*
  - Lævis.

Dicitur Pimpinella sanguisorba minor hirsuta, *C. B.* 7. Pimpinella, *Lob.* Italica, *Trag. Lon.* minor Pimpinel. sanguisorb. *Dod.* minor, *Matth. Cast. Cam.* sanguisorba minor, *Fuchs. Cord. hist. Tab.*

Colitur nobis in hortis. Floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus. *Radix.*

Vires. *Refrig. moderatè, sicc. astring. Vulneraria ac pulmonica est, saporis grati. Usus præcip. in catharr, affectibus pulmonum, phthisi, ex erosione, in morbis malignis, in profluviis alvi, hæmorrhoidum: præcavet abortum. Extrinsecus in hæmorrhagia quacunque utiliter adhibetur.*

PRÆPARATA.

1. ▽. *stillat.* Ex integrâ plantâ cum radice ac floribus collecto Junio.

2. *Syrupus.* Ex succo & saccharo.

3. *Conserva* ex floribus.

CCXCVIII. *Sanicula.*

Sannicula officinar. *C. B.* Sannicula, *Trag. Brunf. Cam. Tab. Dod. Lon.* Diapensia, *Brunf. Matth. Cast.* San. mas, *Fuchs.* Sanic. & diapensia, *Lob. Ger.* Germ. Sannickel/Sanickel.

Crescit in montibus ac vallibus: solo gaudet pingui ac opaco: colligitur Junio mense cum floribus.

OFFICIN. NAT.

Folia raro *Radix.*

Vires. *Calf. & sicc. astring. saporis est amari, vulneraria que una ex præcipuis, utilis in consolidandis ulceribus, fistulis, rupturis, erosionibusque, tam internè quam externè adhibita.*

PRÆPAR.

▽. Ex herba florente.

CCXCIX. *Lignum Santalum.*

Σάνταλον, Sandel/ { Album. *Matth. Lon. Cord. hist. Cast. Garz. Tab.* Rubrum. *Matth. Lon. Cast. Garz. Tab.* Citrinum. *Cord. hist. Lon.* Flavum, *Tab.* Pallidum, *Matth. Garz.* }

Ligna sunt exotica ex Indiis ad nos transportata.

Præstantissimum est, citrinum, succedit album, infimas tenet rubrum, planè inodorum. Eligendum autem citrinum suaviter fragrans, magnam habens medullam, grave, nodosum. Hujus in defectu recipi potest album.

Vires. *Refr. 3. (al. 2.) sicc. 2. aperiunt, Epatica sunt, ac cardiac. Usus præcip. in lipothymia, palpitatione cordis, obstructione Epatis, &c. Extrinsecus in catarrhis, Cephalalgia, Vomitu, Epatis intemperie calida (in Epithemat &c.*

N. *Santalum rubrum magis refrigerat ac astringit, quam reliqua.*

PRÆPAR.

1. *Extractum Gummosum.* Fit ut aliorum lignorum extracta cum 🜄.

N. *Quercetanus parat cum* ▽ *aliqua Epatica. E.g. Agrimonia.*

2. *Spec. Diatrionsantal.* V. Disp.

3. *Unguentum santalinum,* V. D.

4. *Cerotum seu Emplastrum santalinum.* Vide Disp.

5. *Trochisci de Santalis.* V. Disp.

CCC. *Santonicum.*

Absynthiacum santonicum, Wundkraut est *C. B.* { Judaicum. Alexandrinum. *Hujus semen officinale solum.* Ægyptiacum. Gallicum. }

Insignitur Semen sanctum seu Sementina, *Matth.* & Semen Zedoariæ, *Lob. Cast.* Absynthium Seriphium, Alexandrinum. Semen Cinæ, *Cord.* Sementina, *Dod. Tab.* (cui & santonicum.) Santonicum & semen sanctum, *Lon.* Germ. Zitwensamen/Wurmsamen.

OFFICIN. NAT.

Semen quod affertur ex Alexandria Ægypti.

N. *Sunt*

N. *Sunt qui & ex absynthio (santon.) Ægyptio, semen Zinæ colligi volunt. Hoc videatur apud* Matth. Dod. Lob. Tab.

Vires. *Calfac. & sicc. saporis amari est. Usus in lumbricis cujuscunque generis, enecandis, fugandis & expellendis.*

PRÆPARATA.

1. *Semen santonicum præparatum*, i.e. in ⚹ ♂ ⚲ (4.5.) maceratum atque exiccatum.

2. *Confectio seminis Cinæ*, überzogen Wurmsamen.

CCCI. *Saporis.*

Στρούθιον, *Diosc. Fuchs. Lon.* Saponaria, *Trag. Dod. Lob. Tab. Cam. Ger.* viola agrestis, *Trag.* Saponaria major lævis, *C.B.* 1. Germ. Seiffenkraut/Speichelwurtz.

Crescit passim juxta rivulos & vias: Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Folia, sed raro & Radix.

Vires. *Calf. & sicc. strenuè attenuat, aperit, sudorifera est. Usus in asthmate, utero, mensibus ciendis, lue Venerea. Extrinsecus ptarmica est, tumores ac præcipue panos discutit.*

CCCII. *Sarsa parilla.*

Salsa parilla, smilax aspera Peruviana, *C.B.* 4. *Tab. Ger.* Zarzaparilla, *Matth. Mon. Garz.* Zarzaparilla Peruviana, *Dod.* Zarza seu sarsaparilla, *Cast.* sarsa parilla, *Lon. Trag. Lob.*

Nomen accepit à similitudine quam cum simulace aspera (Hisp. Zarza parilla) habet.

Triplex est ea, (Nicol. Monardo monente) adfertur scil. 1. Ex Hispania nova, quæ candidior ad pallorem tendens & gracilior. 2. Ex Provincia Honduras, quæ cinerea nigrior & crassior, priorique melior est. 3. Ex Provincia Quitto, locis Urbi Guajaquil vicinis (unde Zarzaparill. Guajacillana dicitur,) quæ ex cinereo nigricans, major & crassior adhuc est cæteris.

OFFICIN. NATIVA.

Radix lignosa, prælonga, fibrosa, uniformis.

Eligenda quæ coloris aliquantulum nigri, recens, (non cariosa,) gravis, flexilis, nec frangibilis.

Vires. *Calfac. moderatè sicc. partium tenuium sudoriferaque. Usus præcip. in lue venerea, quam specificè curat, in Catharris atque inde natis affectibus. E.g. Arthritide, &c.*

CCCIII. *Sassafras.*

Arbor est prægrandis, nascens in Florida, folio ficulneo, cortice ex fulvo nigricante, aliquantulum acri sapore, sed aromatico, odore fœniculum redolente.

Dicitur pavame seu sassafras, *Mon. Frag.*

OFFICIN. NAT.

Lignum & *Cortex*, qui præfertur ligno, maxime si ex radice sit, quippe radix reliquis partibus prævalet, adeoque & ejus cortex.

 Vires.

Vires. *Cortex calf. & ficc. ad gr. 3. Lignum calf. & ficc. 2. atten. aperit. discut. sudores movet. Usus præcip. in omni morbor. genere, præsertim obstructionibus tollendis, partibus internis roborandis, in sterilitate emendanda, & venerea lue curanda.*

N. *Instar Panaceæ in catharris habetur.*

PRÆPARATA.

1. *Extract.* Fit l.a. Vid. l. 2.
2. *Ol. stillat.* Vid. l. 2.

CCCIV. Satureia.

Θύμβρα, θύμβρον, Saturey / Sengen-Kraut.

Satureja est C. B.
- 1. Hortensis seu culina sativa. *Hæc usualis.*
- 2. Montana.
- 3. Spicata.
- 4. Cretica.
- 5. Thymi folio.

Insignitur Hyssopus agrestis, *Brunf.* Satureja, *Trag. Lon. Dod. Lob. Tab. Cam.* Sat. altera, *Matth.* sativa, *Fuchs. Cord.* sylvestris, 2. *Cast.*

Colitur in hortis. Floret integrâ ferè æstate.

OFFICIN. NAT.

Herba cum *Floribus.*

Vires. *Saporis ac odoris est acris ac calidi, unde & calida ac sicca censetur gr. 3. atten. aperit. disc. Usus in affectibus* ventriculi: *cruditate, anorexia, &c.* Pectoris: *asthmate, uteri, mensibus obstructis, visum acuit. Extrinsecus discutit tumores, doloresque aurium sedat.*

N. *Pulices necare dicitur strata in cubili.*

PRÆPARAT.

1. ▽. Ex herba florente.
2. *Oleum stillat.* cum ▽.

CCCV. Satyrium seu Orchis.

Satyrium seu Orchis, German. Knaben-Kraut / Stendel-Wurtz.

N. *Dioscor. distinguit inter Orchides & Satyria, orchidesque vocat, quæ radicem bulbosam habent eamque geminam: Satyrium, quod unicam. Plinius verò utraque confundit.*

Genera Orchidum seu Satyriorum passim quam plurima nascuntur, quæ etsi promiscuè in usum accersi queant: attamen eligunt officinæ præ reliquis cynosorchim.

Crescunt in Campestribus, Sylvis ac Vineis: Floret Aprili & Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix cujus bulga distentior eligenda, rejecta flaccidiore. Colligitur ineunte Vere vel exeunte Autumno.

Vires. *Calf. & hum. saporis dulcis. Usus præcip. (ex signatura lasciva) ad virilem fortitudinem restaurandam. Sic & uterum confortare creditur & ad conceptionem disponere.*

PRÆPARATA.

1. *Condita Radix.* ℞. Orbiculum distentiorem, purga bene ac coque: hinc exicca ac confice saccharo.
2. *Electuar. Diasatyrion.* V.D.
3. *Extractum seu sanguis:* Fit ex radice

dice

dice conquassata & cum pane atque vino (🜄) digesta. Vide l. 1. & Quercet. in ph. R. c. 26. Ab Heer. observ. 8. qui ita parat: ℞. Rad. Satyr. aquæ injice, duobus quibus constant orbiculis divulsis, quæ fundum petierint (abjectis quæ supernatant,) contunde ac adde sensim micas panis alb. ac propter lentoris dilutionem 🜄 è malvatico, ut irrotetur. Dein digere in MB vase clauso septim. (6.) Tùm exprime, expressum iterum per mensem digere. Innatabit liquor rubicundus, hunc inclinando colige abjectis fecibus. Hinc paratur Extractum compositum. *Vid. l. 2.*

CCCVI. *Saxifraga.*

Saxifraga, *Lon.* alba, *Trag. Dod. Fuchs.* (*icon*) *Cam. Tab.* Saxifraga, *Brunfels.* major, *Fuchs.* Saxifraga alba chelidonides, *Lob.* Saxifr. alba tuberosa radice, *Clus. hist.* German. **Steinbrech.**

Crescit in locis asperis ac sabulosis: Floret Majo.

N. *Sunt & alia saxifragarum genera, verum officinis vel alio nomine veniunt, vel inusitata sunt. Sic est saxifraga lutea, 1. Melilotus rubra, 2. Filipendula saxifraga, Pimpinella. Vide suo loco.*

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus, *Radix* quam *Semen* vocant.

Vires. *Calfac. & sicc. evidentissimè* (3.), *diuretica est, aperit. Usus præcip.* *in sabulo ac calculo Renum ac Vesicæ atterendo, & expellendo, tum & in mucilagine eorundem attenuanda: in mensibus obstructis. Extrinsecus in balneis diureticis.*

PRÆPARATA.

🜄. Ex planta integra, Majo collecta.

CCCVII. *Saxifraga.*

Scabiosa C. B. est {
- Pratensis & arvensis, variarum specierum, ex quibus *usitata est*, C. *B.* 1.
- Montana. Variarum specierum.
- Capitulo globoso. Variarum specierum.
- Stellata Variar. spec.
}

Dicitur scabiosa pratensis hirsuta, *C. B.* Scabiosa, *Lon.* vulgaris, *Fuchs.* major, *Cast.* arvensis, *Tab.* (cui & major flore cœruleo purpureo.) Scabiosæ 1. genus, *Trag.* Scab. segetum, *Ger.* German. **Scabiosen / Apostem-Kraut / Grind-Kraut.**

Crescit in arvis. Floret Junio.

OFFICIN.

Radix (colligenda Vere.) *Folia, Flores.*

Vires. *Calf. & sicc. usque ad* 2. *abserg. atten. discut. sudorifera, alexipharmaca ac pulmonica est. Usus præcip. in apostematibus* (*unde & nomen habet*) *pleuresi, angina, tussi, asthmate, peste, fistulosis seu manantibus ulceribus* (*mammarum, crurum, &c.* *Extrinsecus in scabie, pruritu, impetigine ac præcipuè*

in

in achoribus ac tinea capitis (Erbgrind) *in furfuribus ac lendibus capitis, in suggillatis, maculis faciei dolore hæmorrhoidum* (*in suffitu vaporoso.*)

N. *Radix scabiosæ majoris flore purpureo, specificè curare dicitur L. veneream adeo, ut salsæ parillæ vel parum, nihil cedere censeatur.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *stillat.* Ex integra planta cum radice ac floribus.
2. *Syrupus.* Ex succo & saccharo.
3. *Conserv.* Ex floribus.
4. *Sal.* Ex planta incinerata.

CCCXIII. *Schœnanthum.*

Σχοῖνος, Σχοίνανθον, *Lon.* Juncus odoratus, *Matth. Lob. Clus. Cast.* Squinanthum officin. fœnum Camalorum, Stramen Camel. Camels-Hew / Camel-Stroh.

Affertur ex Arabia.

OFFICIN. NAT.

Culmi seu surculi (stramen) *Flores, Radix.*

Vires. *Calfac. subastring. tenuium est partium, discutit. Usus præcip. in obstructis mensibus, Epate, Liene, in ventriculi inflatione, vomitu ab singultu: in urinæ difficultate, Renum, Vesicæ ac uteri dolore. Extrinsecus corrigit fœtorem oris, roborat caput* (*lotione*) *discutit uvulæ tumorem, roborat ventriculum.*

CCCIV. *Scolopendrium verum.*

ἀσπλήνιον, ἀσπλένιον, Arab. Scolofendrion, Ceterach Officinis, Scolopendrium, *Cord.* vera, *Trag. Lon.* Asplenum & nion, *Matth. Lob. Cast. Cam. Dod. Cord. in D.* Germ. Miltz-Kraut.

{ Scolopendria vera. *Hic describitur.*
{ Vulgaris. *Loco sequenti.*

Crescit in rupium fissuris, locisque asperis sine floribus.

OFFICIN. NAT.

Folia collecta Septembri.

Vires. *Calfacc. & sicc. saporis acerbi, absterg. spleneticum est. Usus præcip. in duritie Lienis, Ictero, febri quartana: urinam movet, calculum comminuit, menses ciet, semen imminuere creditur* (*illum nocte effossum.*)

N. *Dioscorides folia in* ✠ *fervefacta ac per dies* 40. *pota, Lienem absumere scribit.*

PRÆPAR.

Syrupus de Scolopendria. Ex meris splenicis fit. V. D.

CCCX. *Scolopendria vulgaris.*

Φυλλίτις, Lingua cervina officin. *C. B.* Scolopendrium, *Brunfels.* Scolop. vulgare, *Matth. Dod. Cord. Lob.* Hæmonitis, *Fuchs.* phyllitis seu lingua cervina, *Tab.* Germ. Hirsch-Zung.

N. *Scolopendria vulgaris vel lingua cervina dici potest, ad differentiam Ceterach.*

Crescit in sylvis, locisque umbrosis ac opacis, in puteis. Viret per totum ferè annum.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Folia.

Vires. *Refrig. ac sicc. subastring. atten. Splenica itidem ac Epatica sunt. Usus præcip. in Liene tumido, fluxu alvi, expuitione sanguinis. Extrinsecus mundificant vulnera ac ulcera.*

PRÆPAR.

▽. Ex foliis.

CCCXI. *Scordium.*

Σκόρδιον, Scordium, C. *B.* 1. *Trag. Matth. Dod. Lon. Lob. Cast. Cam. Tab.* minus, *Ger.* German. Wasser-Bathenig/ Lacken-Knob-Lauch.

{ Majus, *quod usitatius.*
{ Minus.

Crescunt in locis humidis. Florent Junio ac Julio.

OFFICIN.

Folia.

Vires. *Calfac. & sicc. 2. absterg. atten. incid. putredini resistit, alexipharmacum ac sudoriferum est. Usus præcip. in peste, pestilentialibusq; morbis, febribus malignis (tàm præservando, quàm curando) in obstruct. Epatis ac Lienis, in Pulmonibus purulentis ac mucilagine refertis. Extrinsecus mundificat vulnera ac ulcera: lenit dolores podagricos.*

N. *Sunt qui in mensium profluvio cum successu exhiberi velint.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *stillat.*
2. *Succus inspissatus.*
3. *Syr. de scordio simpl.* Ex succo & sacchar o.
4. *Compos.* Hier. Mercurialis. Vide Disp.
5. *Conserv.* ex fol.
6. *Elect. Diascordium, Fracostorii.* Vide Disp.
Dosis à ℥j. *ad* ℥ij.
7. *Sal.* Ex cinere.

CCCXII. *Scorzonera.*

Scorzonera {
- Latifolia {
  - 1. Hispanica. *Hæc usualis.*
  - 2. Germanica, *Tab.* Boemica, *Matth. Lob.*
  - 3. Foliis nervosis, Germanica angustifol.
  - 4. Humilis nervosa, Pannonica, *Tab.*
- Angustifolia.

Dicitur Scorzonera, *Dod. Lon. Lob. Cam.* Hispanica, *Matth. Cast. Tab.* (cui & Germanica 1.) Scorz. latifolia sinuata, C *B.* 1. aliàs Viperaria, Schlangen-Mord.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Calfac. hum. 1. alexipharmaca est. Usus præcip. in morsibus serpentum, peste, melancholia, epilepsia, vertigine, &c. Quin commendatur maximoperè ad uteri suffocationem.*

PRÆPAR.

1. ▽ è radice.
2. *Extractum.*
3. *Condita radix.*

CCCXIII. *Scrophularia.*

Scrophularia, *Matth. Dod. Cast.* major, *Brunfels. Lon. Lob. Cam. Tab. Ger.* nodosa fœtida, *C.B.* 1. Ocymastrum, *Trag.* Galeopsis, *Fuchs.* Aliis Ficaria, Ferraria, mille morbia, Castrangula, Braun-Wurtz/ groß Feigenwartzen-Kraut / Knoden-Kraut / Saw-Wurtz.

Crescit in locis umbrosis, juxta sepes ac in cæmiteriis. Floret Junio ac Julio.

N. *Est & fœmina dicta quæ non nisi in locis palustribus nascitur, sed priori bonitate cedit.*

OFFICIN.

Radix nodosa.

Vires. *Calf. & sicc. digerit, incidit, saporis amari. Usus præcip. in strumis seu scrophulis, ficis & mariscis ani (unde & nomen accepit) in cancrosis ac similibus serpentinis ulceribus, malignaq; scabie. Extrinsecus in tumoribus renitentibus, malignisque molliendis. E. g. scrophulis, & simil.*

PRÆPAR.

▽ *stillat.* Ex herba cum radice.

CCCXIV. *Scylla.*

Squilla, *Brunf.* Scilla, *Trag. Matth. Fuchs. Cord. hist. Lon. Cam.* major Pancratium, *Dod. Tab.* rubentibus tunicis, *Lob.* Arab. Haspel. Germ. Meer-Zwibel.

Crescit copiosè in Apulia, Sicilia, Portugallia.

OFFICIN.

Radix bulbosa, quæ eligatur recens succi pleni, collecta Julio.

Vires. *Calfac. sicc.* 2. *saporis acris & amari, atten. incid. absterg. discut. putredini resistit, diuretica est. Usus præcip. in obstruct. Epatis, Lienis, meatus biliarij, mensium urinæ: in mucilagine Pulmonum, tussi, &c. Extrinsecus in achoribus capitis (infus. in ol.) in pernione.*

N. *Veneficia ac incantationes arcere dicitur.*

PRÆPARAT.

1. *Præparata radix.* Involvitur massæ panis atque cum eadem in clibano coquitur: hinc eximitur atque exiccatur. Vide Disp.

N. *Præparatio hæc instituitur ad obtundendam acrimoniam.*

2. *Syr. Oxymel. scylliticum simpl.* Ex ✢ scyllitico & melle.

3. *Oxymel. compositum.* Vide Disp.

4. *Loch. de scylla. Loch. ad asthma.* Ex succo ac melle.

5. *Acetum scylliticum.* Ex infusione radicis in aëre exiccatæ (♂ ℘ 40.

6. *Fecula.* ℞. Scyllæ cor incide minutim, vel conquassa, digereque aliquod temporis spacium in MB. Hinc transcola & inspissa. Quercet. Ph. R. cap. 24.

7. *Extractum.* Vide Quercet. Ph. R. c. 24. ubi & Saccharum seu conservam Scyllæ parare docet.

CCCXV. *Sebesten.*

Sebesten, *Trag.* Prunus Sebesten, *Matth.* Sebestena, Myxæ, Myxaria, *Tab. Alpina.*

Offi-

OFFICIN. NAT.

Μυξάρια, μύξα, myxæ, myxaria, Sebeſten Bruſt-Beerlein. Sunt fructus arboris pruno ſimilis, aſſimilati parvis prunis, referentes nucleum cortice triquetro lapideo incluſum.

Aſportatur ex Syria ac Ægypto.

Vires. *Sebeſten inter caliditatem ac frigiditatem temperata ſunt, humectant, emolliunt acrimoniam humorum obtundunt. Uſus præcip. in catharris acribus, urina acri, febribus bilioſis, alvi obſtructione: ſummatim ut figura ita & viribus pruna Damaſcena æmulantur.*

PRÆPARATA.

Electuar. de Sebeſten. V.D.

Vires *Purgat leniter, obtunditq; acrimoniam humorum.*

Doſis à ℥ß. ad ℥ij.

CCCXVI. Secale.

Farrago, Rogga, Siligo, Briza, German. Rogken/Korn. (noſtratibus.)

Eſt { Hybernum vel majus, *C.B.* 2.
Vernum vel minus, *C.B* 3.

1. Dicitur. Rogga ſive ſecale, *Dod.* Siligo, *Brunſ. Lon.* Veterum & Secale, *Trag.* Secale, (Secla,) *Matth. Fuchſ. Lob. Tab. Ger.* Secale & Farrago Plinii, *Caſt.* Olyra, *Cord. in D.* Tipha cerealis Portæ, C.B.

2. Appellatur. Rogga ſeu ſecale æſtivum, *Dod.* Siligo æſtiva, *Trag.*

N. *Veterum ſiliginem à ſecali noſtro eſſe differentem, vide ſis apud Tabern. l. 1. ſ. 7. c. 1.*

Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

1. *Farina.* 2. *Furfures.*

Vires. *Secale calefacit moderatè minùs tamen quàm triticum, magis verò præ hordeo. Uſus ejus potiſſimus culinaris eſt, adhibetur tamen non rarò farina extrinſecus ad tumores & dolores diſcutiendos, adeoq; imponitur Eryſipelati, podagricis doloribus, & ſim.*

Furfures *abſtergunt, emolliunt, diſcutiunt, (calidi impoſiti in ſacculo.)*

PRÆPAR.

1. *Panis.* Adhibetur in doloribus capitis & aliarum partium (impoſitus) in ventriculi imbecillitate, in cordis palpitatione, in fœtu roborando (toſtus & vino aliove liquore convenienti imbutus, vel in micas redactus, & cum aliis impoſitus;) in tumoribus maturandis (maſticatus cum butyro & impoſitus) in dentifriciis cruſta toſta & trita.

2. ▽ *ſtill. è pane.* Fit è micis panis vi MB.

N. *Commendatur in Diarrhæa & Dyſenteria.*

3. ▽. *Siliginis officinarum.* Fit è gramine MB.

4. *Emplaſt.* de Cruſta panis V.D.

CCCXVII. Sedum.

Sedum { Majus { majus arboreſcens; *inuſitatum.* vulgare, *hoc uſuale.*
Minus Hæmatoides, &c. *Officinis incognitum.*
Minimum, *Vide vermicularis.*

Insignitur sempervivum majus, *Brunf. Matthiol. Ger. Lob.* Sedum majus, *Fuchs. Cord. in D. Tab.* Sempervivum, 1. *Lon.* Semperv. majus 2. seu Jovis barba, *Dod.* Aizon. majus, *Cam.* Sedum majus vulgare, *Clus.* Germanicè Hauß-Wurtz/Donner-Bart/Maur-Pfeffer.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. 3. astring. incrassat. Usus pracip. intrinsecus in febribus biliosis, sedat scil. sitim, compescit ardorem. Extrinsecus in Angina, &c.*

N. *Vulgare est plebi nostrati, expressum succum cum sacchero in febribus morbisque calidis propinare.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex foliis stillat.

2. *Succus ex foliis* expressus.

N. *Adhiberi solet recens in febribus malignis & biliosis.*

CCCXVIII. Senecio.

Senecium, ἠριγέρων, herba pappa, Germ. Creutz-Wurtz/Grind-Kraut.

C. B. Est { 1. Senecio minor vulgaris, 2. Senecio minor montana } *indifferenter usuales.*

1. Appellatur Senecio, *Matth. Fuchs. Cord. in D. Lon. Lob.* minor, *Cast.* vulgaris, & 1. *Trag. Tab.* Erigerum minus, *Dod.* Verbena fœmina, *Brunfels.*

2. Senecio 2. *Tab.* Erigerum, *Ger.* majus, *Dod.*

Nascitur passim in hortis, in agris secus vias, &c. majus sylvosis gaudet & arenosis. Vere florere incipit, floresque per totam æstatem producit, aliàs hyberno quoque tempore viret.

OFFICIN.

Folia cum floribus & caule.

Vires. *Mixtas vires habet, refrig. ac simul modicè discut. consolidat. Usus pracip. in cholera, Ictero, in temperie calida Epatis, lumbricis, vomitu & expuitione sanguinis. Ischiatico dolore, fluore muliebri. Extrinsecus in mammis inflammatis, scabie (capitis) struma, dolore ventriculi, urina remorata, arthritide, vulneribus.*

▽ *still.* Fit è fol. flor. ac caule, tota æstate.

CCCXIX. Serpillum.

Ἕρπυλλος, *Diosc.* Serpillum, *Brunf. Trag. Fuchs. Lon. Lob.* vulgare, *Dod. Ger.* Serpillum sylvest. *Matthiol. Cord. in D.* sylvestre alterum, *Cast.* Serpillum minus fl. albo & fl. purpur. *Tab.* Serp. vulgare repens, *Clus. hist.* Serp. vulgare minus, *C. B. 6.* Germ. Quendel/Künlein/Hüner-Köl/wild Poley.

N. *Sunt species plures sed hac officinis usitatior.*

Crescit locis sabulosis, apricis. Flores Majo mense protrudit, integrâque æstate fovet.

OFFICIN.

Herba cum floribus.

Vires. *Calfac. & sicc. princ. 3. saporis acris, atten. aperit. Cephalica est; uterina ac stomachica. Usus pracip. in mensibus*

sibus ac urina cienda (balneo) in expuitione sanguinis, spasmo, &c. Extrinsecus arcet vigilias, cephalalgias, vertiginem. Ciet menses (balneo.)

PRÆPARATA.

▽. *stillat.* Ex plantâ cum floribus Junio collecta

CCCXX. Sesamum.

Σήσαμον, Veterum, C. *B.* Sesamum, *Alpin. Matth. Lob. Dod. Cast. Tab.* verum, *Cord. in D. Cam.* German. Lein-Dotter/ Flachs-Dotter.

N. *Est & Sesamum, Myagrum dictum, ac officinis inusitatum.*

OFFICIN. NAT.

Semen quod affertur ex Alexandriâ Creta & Sicilia.

Vires. *Calfac. modicè humect. emollit, paregoricum, viscosum pingue adeoque & Emplasticum est: nervorum duritiem illitu discutit, colicis doloribus medetur.*

PRÆPAR.

Ol. Expressum: Hoc eligatur candidum, syncerum: adulteratur enim oleo nucum & Papaveris, qui dolus tamen odore & sapore facilè dignoscitur.

N. *Olim solùm ex Alexandria Ægypti Venetias atque inde ad nos comportabatur. Hodie & apud nos ex sesamo paratur.*

Vires. *Moderatè calf. itidem emollit, maturat, pulmonicum est. Usus precip. in tussi ac asperitate Pulmonum (linctum) in pleuritide: impinguat, semen genitale auget. Extrinsecus in duritie nervorum, aurium doloribus, in ulceribus serpentinis ac malignis.*

N. *Quia nauseam excitare solet, rarò internum usum subit.*

CCCXXI. Seseli officinarum.

Αἰγυπτιακὸν, *Diosc.* Λιβυστικὸν, *Gal.* Ligusticum quod seseli officinar. C. *B.* 1. Siler montanum, *Trag. Dod. Lob. Clus. hist.* Ligusticum, *Matth. Cast.* verum, *Tab.* Seseli Massilioticum, *Cord. in D.* Seseli Italicum, *Cast.*

Crescit copiosè in Liguria Italiæ.

OFFICIN.

Semen.

Vires. *Calf. sicc. menses & urinas ciet, flatus discutit.*

CCCXXII. Seseli Massilioticum.

Σέσελι, σεσελὶς, *Hippocr.* σίλι, σίλι, Siselios indeclinabiliter, German. Sesel/ Sesel-Kraut/ Marsilischer Sesel/ Roß-Kümmel/Zirmet / Silermontan.

Est { ferulæ folio / fœniculi folio } *promiscuè usualia.*

1. Dicitur Seseli Massiliense, *Matth. Lon. Cast. Tab.* nuperorum, *Lob.* Seseli Mass. ferulæ aut Dauci Cretici facie, *Lob.* Siler montanum, *Ger.* C. *B.* 8.

2. Seseli Massil. fœniculi folio, quod Dioscor. censetur, C. *B.* 9. *Lob.* Ses. Massil. *Dod. Diosc. Clus. hist.* nonnullorum, *Cam.* Fœniculum petræum, *Tab.*

Crescit sponte in Gallia ac Italia, apud

apud nos non nisi in hortis colitur; solo gaudet sabuloso.

OFFICIN. NAT.

Radix atque *Semen*, quod verum in modernis officinis prostat, secus ac antea, ubi semen brancæ ursinæ, monente Tabernæmontano, ejus loco venum ivit.

Vires. *Calfac. & sicc. ad gr. usque 3. incid. aperit. discut. Usus præcip. in morbis capitis, Epilepsia (cui tota sua substantia resistit.) in imbecillitate visus, spasmo, &c. in Pulmonum ac pectoris affectibus, tussi, catharris; in Epatis obstructione, Hydrope, ventriculi cruditate ac inflatione, in calculo Renum ac Vesicæ: in mensibus obstructis. Specifica antidotus est cicuta. Extrinsecus in spasmo, contractis, in lacte mammarum coagulato, in uteri impuritate, ac obstructione.*

CCCXXIII. *Seseli Creticum.*

Τορδύλιον, *Diosc.* Seseli Creticum minus, C. *B.* 4. *Cam.* Seseli Creticum, *Lob. Dod. Cast. Tab Ger.* Pimpinella Romana, *vulgò Arab.* Arturtilon, Cretischer/ Seseli, Candischer Sesel.

Crescit sponte in Provincia Galliæ, apud nos non nisi in hortis.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calfac. & sicc. 2. est nephriticum, uterinum pulmonicum. Usus præcip. in stranguria, & urina remorata: dolores discut. menses ciet, catharrorum expectorationem promovet.*

CCCXXIV. *Sideritis.*

Σιδηρῖτις, Sideris 1. *Fuchs. Cord. in D.* vulgaris, *Cam. in Matth.* 1. *Clus. hist.* 4. *Lon.* Sid. Heraclea, *Cord hist. Tab.* Sideritis seu ferruminatrix, *Lob.* Sid. vulgaris hirsuta erecta, *C. B.* 4. Arab. Tetrahit. Sidrichis. Germanicè Glied-Kraut.

N. *Matthiolus Marrubiastrum pro Sideritide Dioscoridis habet, cui contrariatur Tabern.*

Crescit locis apricis montanis sabulosis: floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba sed raro.

Vires. *Absterg. astring. vulneraria est intus & extra adhiberi apta. Usus præcip. in herniis.*

N. *Adhibetur itidem in morbis incantatione introductis.*

CCCXXV. *Siliqua.*

Κερατία, Siliqua edulis, C. *B.* 1. Siliqua, *Matth. Cord. in D. Lon. Cast. Cam.* Ceratonia, *Dod.* Cerata vel Siliqua, *Lob. Tab. Ger. Clus. hist.* Sil. dulcis Carub & Carnub vocata, *Alpin.* German. Johanns-Brod.

Crescunt in Regno Neapolitano, tùm in Insula Creta & Syria.

OFFICIN. NAT.

Fructus (scil. siliquæ, cujus succus melligenus in usum solùm venit.

Vires. *Siccat & astringit. Usus præcip. in ardore stomachi, tussi, &c. alias concocta est difficilis.*

CCCXXVI.

CCCXXVI. Sinapi.

Σίνηπι, νάπυ, Arab. Cardel, Senff.

Sinapi
- Hortense
  - rapifolio: *Hujus semen purpureum & usuale potissimum.*
  - apii folio: *Hujus semen rubescens & minus usuale.*
- Sylvestre, &c.

Dicitur Sinapi, *Cast. Matth.* Sinapi hortense, *Cord. in D. Lon.* sativum prius, *Dod.* Sin. sat. Erucæ aut rapi folio, *Lob. Tab.* seu album, *Cam. C. B.* 1.

OFFICIN.

Semen.

Vires. *Calfac. & sicc.* 4. *incidit. atten. attrah. rubificat. Usus pracip. in appetitu excitando chylificatione promovenda: in affectibus hypochondriacis ac quartana ex mucilagine tartarea, item in quotidiana (ante paroxysmum Dos. ℨj. exhibita) in calculo: caput purgat. Extrinsecus in sinapismis, in arcendo caro,) naribus inditum vel in sinapismo adhibitum) tumores maturos aperit, sternutationem movet.*

PRÆPARATA.

Oleum. Ex semine expressum.

Vires. *Nervorum affectibus frigidis confert.*

CCCXLVII. Sisarum.

Σίσαρον, Sisar, Siser, *Brunf. Matth. Cord. in D. Lon. Cam.* sativum, *Fuchs.* sisarum, *Trag.* (& Rapunculus hortensis,) *Dod. Lob. Tab. Ger.* Sisarum Germanorum, *C. B.* 1. Germ. Gierlein/ Görlin/ Klingel-Rübelein/ Zuckerw.

Colitur in hortis: solo gaudet pingui.

OFFICIN.

Radix.

Vires. *Calf.* 2. *saporis subamaris subastring. ventriculo convenit, appetitum excitat, diuretica ac lithontriptica est, bene nutrit, facilè concoquitur, specifica antidotus censetur ☿ vivi.*

N. *Est usus potius culinaris, quàm officinalis.*

CCCXXVIII. Solanum.

Στρύχνος, Solatrum, Nacht-Schatten/ Säw-Kraut.

Solani varia occurrunt genera, quorum alia baccifera sunt, alia pomifera. Verùm officinis quod usitatius Solanii titulo, est solanum officinarum, *C. B.* 1. Solatrum, *Brunf.* vulgare, *Trag.* Solanum, *Lon.* hortense, *Matth. Fuchs. Dod. Lob. Cam. Ger.* sativum, *Tab.* Solanum nigrum, *Cord. in D.*

Crescit juxta sepes ac vias: floret æstate integrâ.

OFFICIN. NAT.

Herba, baccæ.

Vires. *Refrig.* 2. *reliquis temperatæ sunt, adstring. appellunt. Usus pracip. externè in Erysipel. in dolore capitis, in æstu febrili mitigando (capiti ac pedibus applicata) in parodítibus.*

PRÆPAR.

▽ *stillat.* Ex herba cum floribus.

N. *Sunt*

N. *Sunt qui ante Biennium exhibere vetant.*

CCCXXVIII. *Sorbus.*

♂, ♃, Sorbus, Sperber-Baum.

Sorbus { sativa. *Hæc officinalis.*
C.B. { sylvestris.

Insignitur sorbus, *Brunf. Trag. Dod. Cord. in D. Lon. Tab. Ger.* Sorb. Domestica, *Matth. Lob. Cast.* Sorbum ovatum, *Fuchs.* Sorbus legitima, *Clus. hist.* esculenta, *Cam.*

Crescit in hortis: maturos fert fructus autumno.

OFFICIN.

Fructus, (*Sorbum*, Speyerling / ὄυον.)

Vires. *Refrig. & sicc. astring. Usus præcip. in fluxionibus alvi, uteri, &c. Extrinsecus adstringit vulnera (fructus pulverisatus.)*

N. *Sorba colliguntur potissimùm, immatura, exiccanturque tùm in aëre, tùm in Clibano: siccata pulverisantur pro usu Medico, pauci enim sunt nutrimenti.*

PRÆPARATA.

Condit. Flores cum melle.

CCCXXIX. *Spica.*

{ Spica mas.
{ Spica fœmina. Lavandula.

Non discrepant nisi magnitúdine, quæ tàm flor. quàm foliorum in spica major est, in Lavandula minor; odor itidem spicæ gravior est, Lavandulæ gratior, ideoque promiscuè usurpari possunt.

Mas insignitur Lavandula latifolia, *C. B.* 1. Spicanardus Germanica, *Trag.* Nardus Italica, *Matthiol. Lob.* Germanica, *Lon.* Lavandula, *Dod.* major, *Cord.* Pseudonardus, *Matth. Cast.* mas, *Fuchs.* at in ico: fœmina, Lavandula latioribus foliis 1. *Cam.* 2. longiore folio, *Clus.* Lavendel.

Fœmina dicitur Lavandula angustifolia, C. *B.* 2. Lavandula, *Trag. Matth.* vulgaris, *Cord. in D.* minor, *Cord. hist.* Pseudonardus fœmina, *Matth. Fuchs.* (at in icon, mas) Lavandula, *Lob.* Spica nardi, *Cam.* breviore folio & spica, *Clus.* Spicanard.

Colitur utraque in hortis, nobisque vulgatior est spica fœmina: Floret Junio ac Julio.

OFFICIN. NATIVA.

Flores utriusque.

Vires. *Calfac. & sicc.* 3. (*prævalet tamen spica*) *saporis subacris ac subamari, partium tenuium, cephalica est ac nervina. Usus præcip. in catharris, paralysi, spasmo, vertigine, lethargo, tremore artuum. In urina, mensibus ac fœtu pellendo (unde & parturientibus exhiberi solet) in torminibus ventris flatulentis. Extrinsecus in lixiviis, capitis ac artuum affectibus, in Masticatoriis (pro catharro exiccando ac revellendo ad palatum ne ad pulmones defluat.*

N *Odore suo fugat pediculos.*

PRÆPARAT.

1. *Conserv.* Flor. Lavendulæ.
2. *Confect.* Flores.
3. ▽ *stillat.* Ex floribus irrigatis sc. vel vino vel aquâ.

4. *Ol.*

Ol. ſpicæ ſtillat. cum ▽. aſcendit.

N. *Aſportatur ad nos ſat copioſè ex Provincia Galliæ regione, ubi copioſè creſcit, uteri motus ac dolores compeſcit umbilico illitum.*

CCCXXX. *Spica Celtica.*

Nardum Celticum, *Matthiol. Cord. hiſt. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.* Nardum Celticum Dioſcorid. C. *B.* 4. Nardus alpina ſeu celtica, *Cluſ.* aliis, Romana Galatica, Saliunca, German. **Celtiſcher Narden.**

Creſcit in Liguria ; in Carinthia, Styria, in alpibus Tyrolis. &c.

OFFICIN. NAT.

Radicula, cum adnatis, colligenda Julio & Auguſto.

Eligenda recens, jucundi odoris, radiculis numeroſis, cohærens, non fragilis, & plena.

Vires. *Calfac. & ſicc. viriumque earundem eſt cum ſpica Indica; ſed imbecilliorum majore tamen cum utilitate adhibetur in urina cienda, ventriculo corroborando, flatibus diſcutiendis. Extrinſecus additur malagmatis, unguentisque calfacientibus.*

CCCXXXI. *Spica Indica.*

Nardus *Cord. in D. Lob.* Nardus Indica, *Matth. Cord. hiſt. Lon. Caſt. Ger.* Nardus ſeu Spica Indica, ſpica nardi officin, C. *B.* 1. Arab. ſtumel, **Indianiſch Spicanarden.**

Radix eſt officinalis ex India Alexandriam, atque inde Venetias & in Germaniam tranſportata. Dicitur autem ſpica, quod ſpicæ ſimilitudinem habeat.

N. *Eſt & Nardus ſpuria Narbonenſis, ut & Nardus montana, valeriana non abſimilis; verùm officinis noſtratibus peregrinæ.*

Eligenda recens, levis, longam comam habens, ſpicam verò brevem, colore flavo, aliquantulum redolens Cyperum, ſapore amaro ac linguam attrahente, quæ diu in ſua odoris gratiâ permanet.

N. *Madefacta doloſè vendi ſolet, quæ fraus deprehenditur, quod ſpica ſit candida, ſqualida, nulloque pulvere obſita, ſiliſve lana inſtar crinitæ.*

Vires. *Calfac. 1. ſicc. 2. atten. aſtring. nephritica & ſtomachica eſt. Uſus præcip. in urina ac menſibus ciendis, in ventriculi roſione, inflatione, in Ictero, &c. Extrinſecus in lixiviis cephalicis, balneis uterinis, &c.*

PRÆPAR.

1. *Oleum Nardinum ſimplex.* Fit ex coctione in ol. communi, vino ac aquâ.

2. *Oleum Nardinum compoſ.* Fit ut ſimplex additis nonnullis aromatibus.

CCCXXXII. *Spinachia.*

Spinachia, (Spinacia,) *Brunſ. Fuchſ. Dod. Tab. Lon. Caſt. Matthiol. Lob. Ger.* mas, *Cam.* vulgaris. *Trag.* Lapathum hortenſe ſeu Spinachia ſemine

ſpinoſo, C.B.2. German. Binetſch/ Spinat.

Colitur in hortis: floret ut plurimùm Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Folia ſeu Herba. *Potiſſimùm culinaris eſt.*

Vires. *Refrig. & hum. 1. utilis cibus in omnibus morbis, laxat alvum, lenit aſperitatem pulmonum. Extrinſecus refrigerat ventriculum ac Epar (impoſita)*

N. *Continuus uſus melancholicum generat ſanguinem.*

CCCXXXIII. Staphiſagria.

Staphiſagria, *Trag. Matthiol. Fuchſ. Dod. Lob. Caſt. Cam.* Herba pedicularis, *Cord. in D.* Arab. Alberas, Läuß-Kraut/ Speichel-Kraut/ Bißmüntz/ Mäuß- und Ratten-Pfeffer.

Creſcit in Apulia, Calabria, Dalmatia, Iſtria.

N. *Creſcit & apud nos ſpecies quadam, verùm minus illa uſitata eſt.*

OFFICIN. NAT.

Semen triquetrum & aſperum.

Vires. *Internus uſus purgatorius eſt: ſed rarus. Extrinſecus ejus uſus eſt apophlegmatiſans in maſticatoriis, gargariſ. odontalgicis (cum ✠) ac abſtergentibus, in ulceribus ac papulis, &c. Adhibetur & in phthiriaſi.*

CCCXXXIV. Stœchas.

Στοιχὰς, Stœchas, *Trag. Matth. Lob. Lon. Caſt.* (Stichas) *Fuchſ. Dod.* Stich. Arabica, *Cord. in hiſt. Cam.* St. brevioribus ligulis, *Cluſ. hiſt.* St. purpurea, C.B.1. Arab. aſtochodas. Römiſcher / Welſcher / frembder Kümmel oder Thymian/ Stechas-Kraut.

Creſcit copioſè in Inſulis Galliæ, quę Stœchades dicuntur, optima tamen cenſetur Arabica (unde ad compoſitiones recipere monent Arabicam.) Huic ſuccedit Cretica.

OFFICIN. NAT.

Flores ſeu potius ſpicæ compreſſæ, inter florum ac ſeminum proventum collectæ.

Eligendæ ſpicæ recentes odoratæ, & ſubamaræ, ſi haberi poſſunt Arabicæ.

Vires. *Calfac. 2. & ſicc. 2. abſterg. atten. aperit. Uſus præcip. in affectibus capitis & nervorum, ſcil. in vertigine, Apoplexia, Paralyſi, Lethargo: In morbis pectoris itidem præſtat quod Hyſſopus: inſuper urinam & menſes ciet, venenis reſiſtit, affectibus hypochondriacis ſuccurrit. Extrinſecus in lotionibus capitis, ſuffitu, &c.*

PRÆPARATA.

1. *Syr. de Stœchade ſimplex.* V.D.
2. *Syr. de Stœchad. compoſ.* V.D.
3. *Syr. de Stœchad. Fernelij.* V.D.

CCCXXXV. Stœchas Citrina.

Ἑλίχρυσον, Elichryſum ſeu Stœchas citrina anguſtifolia, C.B. 4. Stœch. citrina, *Matth. Geſn. Dod. Caſt. Tab.* Amaranthus luteus, *Fuchſ. Lon.* Coma aurea, *Lob.* aliis Tineraria (quod tineas abigat,) Germ. Rhein-Blumen/ Motten-Kraut.

Creſcit

Crescit locis aridis & sabulosis, & convallibus frequens juxta Rhenum, floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Calfac. & sicc. incid. aperiunt, diaphoretici ac vulnerarij sunt. Usus præ. in obstructione urinæ, Epatis, Lienis, mensium: coagulatum sanguinem resolvunt, catharros exiccant, menses nimis fluentes siccando sistunt, lumbricos fugant: commendantur & inprimis ad exiccandas defluxiones acres Pulmonum, &c. Extrinsecus faciunt ad emolliendam uteri duritiem, (in balneo) lendes abigunt (in lixivio capitis) defluxiones siccant & discutiunt (suffitu,) &c.*

N. *Sunt qui amuleti loco de collo suspendunt, lumbricosque ventris eo fugari volunt. Dn. D. Arnold. Weichard in thesauro pharmaceutico.*

CCCXXXVI. *Succisa.*

Succisa, *Matth. Fuchs. Dod. Cast.* glabra, *C. B.* 1 Jacæa nigra *Brunfels.* Morsus Diaboli, *Trag. Lob. Lon. Tab.* Germ. Abbiß/Teuffels Abbiß.

Crescit passim in Campestribus, pratis ac juxta arva: floret Julio, Augusto, Septemb.

OFFICIN. NAT.

Radix: Flores: nonnunquam & *Folia.*

Vires. *Calf. & sicc. 2. amara, alexipharmaca ac vulneraria est, ut Scabiosa, cum qua & reliquis facultatibus convenit. Inprimis celebratur in Epilepsia, Peste, uteri dolore, sanguine coagulato, abscessibus occultis, lue venerea, ejusq; ulceribus, in vulneribus recentibus, &c. Extrinsecus in angina, tumoribus tonsilar. diuturnioribus, qui ad suppurationem ægrè perveniunt (gargaris.) in sugillationibus, bubonibus, &c.*

PRÆPARATA.

∇. *stillat.* Ex integra planta (cum rad. & flor.) collecta in fine Julii.

CCLXXXVII. *Symphytum.*

Symphytum.
- Officin. *Hujus loci.*
- Majus tuberosa radice.
- Minus tuberosa radice.
- Minus borraginis specie.
- Maculosum, *vide Pulmonaria.*
- Petræum, *minus usuale.*

(Minus tuberosa radice – Petræum: *Minus usualia.*)

Insignitur consolida major, *Brunf. Trag. Cam. Ger.* symphytum, *Lon.* majus, *Matthiol. Cord. hist. Cam. Cast. Tab.* magnum, *Fuchs. Dod.* alterum, *Cord. in D.* Symphytũ Alum & Alus, *Lob.* Consolida vulgo, Solidago, Germ. Wall-Wurtz/Schwartz-Wurtz/Schmeer-Wurtz/Beinwell.

Crescit in pratis, & hortis, gaudet loco humido: Floret Majo ac Junio, floresque fert purpureos vel albos: illud marem vocant, hoc fœminam, quæ hoc tractu vulgatior crescit.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia, Flores.

Vires. *Caliditate temperatum est, sicc. 2. vulnerarium est è præcipuis celeberrimum, mucilaginosum, incrassans, acrimoniamque humorum obtundens, imò & incidens, adeoque partium mixtarum. Usus præcip. in fluxionibus quibuscunque inprimis alvi in Erosione Pulmonum ac phthisi, in herniis, ruptis venis, fractis ossibus, &c. Extrinsecus vulnerum sanguinem sistit, fracturas ossium ac vulnera consolidat.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba cum radice.

2. *Conserv.* Ex floribus.

3. *Condita Radix.* V. Renodæum.

4. *Syrup. de Symphyto.* V. Disp.

5. *Extract. Symphyti.* ℞. mucilaginem radicis coctæ inspissatam. Extrahe cum 🜄 ac abstrahe.

6. *Extractum sanguinem. Sanguis.* ℞. Rad. recent. symph. maj. & min. conquassa in formam pultis. Hinc adde panis $\frac{1}{4}$. (scil. secalini vel triticei. M. ac irriga cum vino generoso, inde Phiolæ vitreæ occlusæ cera Hispanica, digere aliquamdiu in fimo vel 🜄B. Hinc exprime, digere, fecesque subsidentes separa, reliquum inspissa. Vide Quercet. Ph R. c. 26.

Vires. *Præstat ad hernias & ulcera omnia.*

Dosis ℈j. *ad dies plusculos.*

7. *Oleum stillat.* Ex radice sicca per Retortam elicitur.

N. *Oleum hoc ut per paucam elici, curandis intus & extra adhibitum.*

T.

CCCXXXIII. Tamariscus.

Tamariscus *C.B.* est { 1. Germanica. *Hæc usualis.* 2. Gallica. 3. Ægyptia.

Dicitur Tamariscus, *Brunfels. Lon.* fœmina, *Cord. hist.* Myrica, *Trag. Clus.* sylvestris seu Tamaryx, *Matth. Cast. Dod. Tab.* Tamaryx sylvest. fœmina, *Fuchs.* Tam. humilis. *Cord. in D.* Myr. sylv. altera, *Clus. hist.* Myr. altera in Germania, *Cam.* Tam. fruticosa folio crassiore, *C.B.* al. Murica, Arab. Tarsa, Tamarisken-Holtz.

Frutex est arborescens similis Sabinæ, in tantam excrescens magnitudinem, ut doliola inde fiant mensur. 1. capientia, quæ vulgaria sunt nostratibus.

Nascitur juxta Rhenum & Danubium, tum quoque secus paludes, solo gaudet saxoso.

OFFICIN. NAT.

Lignum, Radix, Cortex, (qui maximè usualis est, inprimis radici detractus.)

Vires. *Cortex calfac. & sicc. 2. (lignum adfrigidat. inclinat) atten. aper. absterg. subastring. diureticus est ac splenicus. Usus præcip. in obstructione ac tumore Lienis (quem absumere scribit Diosc.) in morbis ab atrabile ac sero oriundis,*

undis, ut scabie. pruritu, in Ictero nigro, profluvio albo mulierum, &c. Extrinsecus inprimis in tinea capitis, & obstr. mensium (insessu.)

PRÆPARATA.

1. *Extract.* è corticibus fit l.a. cum ∀ vel ∇. v.g. flor. genistæ, scolopendriæ, & sim. Querc. Ph. R.

2. *Sal.* Ex incinerato ligno, l.a.

CCCXXXIX. *Tanacetum.*

Tanacetum *C.B.*
- Odoratum
  - 1. vulgare luteum. *Hoc usuale.*
  - 2. foliis crispis.
  - 3. minus, album.
  - 4. alpinum.
- Inodorum Flore
  - minore.
  - majore.

Dicitur Tanacetum, Matricariæ 2. species & parthenium, *Brunf.* Tanacetum vulgare, *Trag.* Tanacetum, *Matth. Lon. Dod.* Artemisia tenuifolia, *Fuchs.* Ambrosia quibusdam, *Cord. in D.* Tanacetum millefolii foliis, *Lon.* Athanasia seu Tanacetum, *Cast.* Artemisia *Dioscor. Tab.* Græcè Ἀρτεμισία λεπτόφυλλος, Athanasia, Tanasia, Germ. Reinfarn/ Wurm-Kraut.

Nascitur locis arenosis incultis: floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus, *Semen.*

Vires. *Calfac. & sicc. incid. discut. vulnerarium, uterinum & nephriticum est. Usus præcip. in lumbricis, torminibus ventris, calculo impuritateque Renum ac Vesica, mensibus obstructis, flatibus, hydrope, &c. Extrinsecus iisdem affectibus adhiberi potest, lavando, cataplassando, &c.*

PRÆPAR.

1. ∇ *stillat.* Ex tota planta florente.

2. *Oleum stillat.* quod raro prostat.

CCCXL. *Taraxacum.*

Dens Leonis, *Brunf. Matth. Dod. Lob.* (& corona, caput Monarchi,) *Tab. Ger.* Hieracium majus, *Trag.* parvum, *Cord. in D.* Hedipnos major, *Fuchs.* Taraxacon minus, *Lon.* Dens Leonis latiori folio, C. *B.* 1. Germ. Pfaffen-Blat/ Münchs-Kopff.

Habetur & major & media quæ vulgatior est folio acutiore, aliquando obtuso.

Crescit in herbosis locis: Floret Aprili, Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia.

Vires. *Refrig. & sicc. 2. saporis amari, absterg. aperit, Epaticum est, cum Endivia conveniens, quâ tamen potentius operatur. Usus præcip. in febrib. putrid. inveteratis, &c. Extrinsecus maculas abigit oculorum (lac ex disrupto caule, ter quotidie oculis inditum,) vulnera ac ulcera abstergit, &c.*

N. *Radix amuleticè curare dicitur affectus oculorum, peculiari tamen modo, ut volunt collecta. Nimirum, sunt qui infrorsum per fossam subtus factam evellunt. Sunt qui quoquo modo fossam in novem secant frusta, novemque diebus de collo suspendunt. Alij integram radicem*

dicem adhibent. Idem Amuletum & tertianam fugare dicitur.

PRÆPARATA.

▽. *stillat.* Ex plantâ cum radice, foliis ac floribus collecta initio Maji.

CCCXLI. *Thlaspi*

Bawren-Senff. Genera varia sunt, eàque promiscuè usualia. Præferuntur tamen arvensia.

Nomen Thlaspi Botanicis ferè omnibus vulgare est.

Nascitur in locis incultis, saxosis, apricis, parietibus ac tectis. Floret Majo, maturescit Junio.

OFFICIN. NAT.

Semen & Herba.

Vires. *Calfac. & sicc. 4. abstergit. Usus pracip. in internis abscessibus rumpendis, mensibus ciendis, Ischiaticis affectibus curandis. Extrinsecus abstergit ulcera quæcunque manantia, insuperq; ptarmicum est, sed minus vulgare.*

N. *Gravidis quia fœtum necat, infensum censetur.*

CCCXLII. *Teucrium.*

Teucrium, *Fuchs. Cord. in D. Lon. Lob. Cast.* Teucrium 1, *Tab. & C. B.* 2. *Matt.* chamædrys 2. seu assurgens, *Dod.* Teucrium vulgare fruticans seu 1. *Clus. hist.* Teucr. latifolium, *Ger.* Germ. groß Bathengel.

Crescit locis herbosis asperis, aridis apricis: Floret Aprili, Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus, vel & herba antequam flores eruperint collecta.

Vires. *Calfac & sicc. 2. Epatica est, saporis amari, viribus omnino conveniunt cum chamadri.*

CCCXLIII. *Thymus.*

Thymus C. B.:
- 1. Vulgaris, folio tenuiore. *Hæc usualis.*
- 2. Vulgaris folio latiore.
- 3. Capitatus.
- 4. Inodorus.

Dicitur Thymus, *Brunf. Trag. Matt. Fuchs. Cord. hist. Lon.* Thymus durior, *Cam.* nostras, *Cord. in D.* Serpillum hortense, *Dod.* aliàs Thymum. Arab. Hasce. Germ. Römischer/Welscher Quendel/Thymian.

Crescit nostratibus in hortis: floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Herba seu *Folia & Semen.*

Vires. *Calfac. & sicc. 3. saporis subacris, atten. incidit, discutit. Usus pracip. in affectibus Tartareis. 1. Pulmonum, ut asthmate, tussi, 2. Artuum, ut podagra, omnia viscera reserat, appetitum excitat. Extrinsecus in tumoribus frigidis, sugillationibus inflationibus ventris, doloribus arthriticis.*

PRÆPAR.

1. ▽ Ex herba cum floribus.
2. *Spiritus.*
3. *Oleum stillat.*

CCCXLIV. *Thymiama.*

Thymiama (*officinis* corruptè Thymiana vel Thuris cortex, vel Thus Judæorum, quod Judæi in suffumigiis

giis frequenter eo utantur) corticosum quid est ex India allatum, Videatur Styrax rubra, *Bellon.* Nascaphtum, *Cord. hist.* Storax rubra officinarum, C. B. 3.

Vires. *Constructionibus vulvæ ex suffitu prodest. Odoris jucundi gratia & suffimentis immiscetur. Vide thuris cortex. Class.* 2.

N. *Sunt & qui Ammoniacum electum, thymiama appellitant.*

CCCXLV. Tilia.

Tilia, Linden-Baum. { Mas & sterilis. *Hæc nobis inusitata.* / Fœmina, flores ac semen proferens. }

Dicitur Tilia fœmina, *Brunf. Matth. Fuchs. Lob. Tab.* Tilia, *Lon. Dod* sativa, *Trag.* Phyllirea, *Cast.* Tilia fœmina fol. majori, C. *B.* 5.

N. *Est & folio minori Tilia sylvestris, Trago, quæ priori per omnia similis, nisi quod sit minor & nigrior.*

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia, Cortex, Semen, Lignum.

Vires. Flores *calf. & sicc. partium tenuium, discut. cephalici sunt. Usus præcip. in Epilepsia, Apoplexia, Vertigine.*

Folia *ac* Cortex *siccant, repellunt, urinam ac menses cient. Extrinsecus ambustis subveniunt (mucilago scil. extracta ac inuncta.*

Semen *fluxionibus quibuscunque medetur, etiam hæmorrhagiæ narium, (naribus scil. inditum.*

Lignum *in titiones* ✠*i aspersione redactum, sanguinem coagulatum fortiter resolvit.*

Extrinsecus adhibentur folia in aphthis ac tumoribus pedum discutiendis: corticis mucilago in ambustis ac vulneribus magni est solaminis.

N. *Humor defluens è medulla dissectæ tiliæ capillorum defluvio succurrit.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *stillat.* Ex floribus.
2. *Conserv.* Ex floribus.

CCCXLVI. Tormentilla.

Tormentilla C. B. { 1. Sylvestris. *Hæc usualis.* / 2. Alpina { major. / folio sericeo. } }

Appellatur Tormentilla, *Brunfelſ. Matth. Dod. Cord. Lon. Lob. Cast. Tab.* (cui consolida rubra, *Ger.* Heptaphyllum, *Fuchs.* Germ. Tormentill / Heitz-Wurtz / Blat-Wurtz / roth Guntzel / roth Heil-Wurtz / Ruhr-Wurtz.

N. *Sunt qui* χρυσόγονον, Dioscor. *esse velint.*

Crescit passim in herbosis ac arenosis locis: florere incipit Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Siccat.* 3. *sine insigni caliditate, astringit, vulneraria, diaphoretica ac alexipharmaca est. Usus præcip. in peste, morbisque cæteris malignis; inprimis si cum fluxu alvi conjuncti sint, in catharris exiccandis, in lue venerea, in veneno hausto, in vulneribus. Summatim:*

matim non est vegetabile, quod in fluxionibus quibuscunque (alvi, uteri,) usitatius sit, quam hæc tormentilla radix. Extrinsecus iisdem adhibetur variis in affectibus, in vomitu, vulneribus, & sim.

PRÆPARATA.

1. ▽. *stillat.* Ex herba tota cum floribus collectis Majo.

CCCXLVII. Trichomanes.

τριχόμανες, seu Polytrichum officinarum, C.B. Trichom. *Trag. Matthiol. Fuchs. Dod. Cord. hist. Lob. Cast. Cam.* Trichom. mas, *Tab. Ger.* Adiantum rubrum, *Lon.* Polytrichium vulgò *Cæsalp.* aliàs capillaris Filicula. German. Widertodt.

N. C.B. Ex Tabern. diversa genera refert, verum promiscuè singula in usum accersi possunt.

Provenit locis humidis juxta aquas in vetustis parietibus ac muris. Virescit perpetuò, sterileque est.

OFFICIN. NAT.

Flores seu herba integra.

Vires. *Adiantho (capillo ♀ is ut & Ruta muraria) facultatibus omnibus respondet, ideoque eo recurrendum. Peculiariter tamen monet Tabern. quod ▽ stillat. inprimis proficua sit iis, quibus jecur putrescere incipit.*

CCCXLVIII. Trifolium.

Trifolii quamplurima passim occurrunt genera, nimirùm plantæ quæcunque foliis ternis germinantes hoc sibimet nominis jure nativo vendicant. Ex omnibus tamen, non nisi species paucas officinis inservire comperimus: hæ sunt.

Trifol. {
- Acetosum. *Vide Acetosella.*
- Aureum. *Vide Epatica nobilis.*
- Odoratum. *Vide Lotus & melilotus.*

CCCXLIX. Triticum.

Triticum nobis usitatius est duplex hybernum & æstivum.

1. Dicitur hybernum aristis carens, C.B. 1. *Matth.* Triticum, *Brunf. Cord. h. Dod. Tab.* Trit. 1. genus, *Trag. Fuchs. Lon.* Siligo spica mutica, *Lob.* Trit. spica mutica, *Ger.* Πυρὸς, Robus, *Arab.* Henta, Henca, Hantha, Germ. Weitz / Winter-Weitze.

2. Appellatur triticum æstivum, trimestre Setanium, *Gal.* German, Sommer-Weitze.

Est & triticum terrestre, *Cord.* aliàs *Zea amilea*, vel Zoopyrum amyleum, C. *B.* 3. Trit. 2. *Trag.* Trit. amyleum, *Tab.*

OFFICIN. NAT.

Semen ejusque *Farina & Furfures.*

Vires. *Moderatè calfac. emollit, maturat, discutit, internus ejus usus cibarius est, multum enim ac bonum nutrimentum suppeditat, incrassat & obstruit. Extrinsecus adhibetur (farina in tumoribus molliendis, leniendis, &c. in oculorum inflammationibus ac fluxionibus (cataplasmatis forma imposita) in Erysi-*

Erysipelate, podagricisque doloribus leniendis (*sicca farina imposita.*

Furfures *abstergunt squamulas capitis, leniunt dolores,* (*in cataplas. vel sacculis.*)

Triticum trimestre inservit amylo conficiendo.

PRÆPARATA.

1. ▽ *stillat.* Ex pane in MB.

Vires. *Sistit fluxus alvi in infantibus, &c.*

2. *Oleum tritic.* Parari potest destillando per descensum, ex tritico contuso, sed inusitatum est.

N. *Alij extendunt triticum contusum super laminam ignitam, vel torrent in sartagine ac exprimunt.*

CCCL. Tussilago.

Tussilago
- Vulgaris. *Hac usualis.*
- Alpina
  - rotundifolia glabra.
  - rotundifolia canescens.
  - folio oblongo.

Dicitur βήχιον, *Diosc. Cord. hist.* Ungula Caballina, *Brunfels. Trag.* Tusilago, (Bechium,) *Matth. Fuchs. Cord in D. Lon. Dod. Lob. Cast.* vulgaris, *Cam.* aliis Farfara, Farfarella, German. Huff-Lattich / Brand-Lattich / Roßhub.

Nascitur in amœnis ac riguis locis, crepidinesque fluminum amat: Floret Martio.

N. *Dicitur & Filius ante patrem, quia Februario & Martio foliis nondum egressis, repente floret, floresque fugacissimos ultra biduum ferè cum caule non perstantes profert.*

OFFICIN. NAT.

Folia, Radix.

Vires. Radices & Folia *virentia temperatis proxima sunt,* (*al. refr.*) *siccata verò modicè acria & calida evadunt. Planta est thoracica. Usus præcip. internè in tussi (unde & nomen habet) orthopnœa, vomicáq. pectoris, quibus singulis & fumus ejus ore hiante attractus mederi creditur. Extrinsecus prosunt ulceribus calidis & inflammationibus* (*folia recentia imposita.*)

PRÆPAR.

1. *Syr. de farfara,* è succo foliorum.

2. *Conserv.* è flor.

3. ▽. *stillat.* è foliis.

4. *Succus.* 9. diebus bibitus quartanam tollere dicitur.

V.

CCCLI. Valeriana.

Valerianæ usuales sunt
- Hortensis.
- Sylvestris
  - Major.
  - Minor.

Hortensis insignitur. Phu magnum, *Fuchs. Matth. Lob.* majus, *Matth. Cord. hist.* verum, *Cord in D.* Ponticum, *Tab.* Valeriana vera, nardus agrestis, *Trag.* Valer. major, *Lob. Cam.* Valer. hortensis, *Dod. Ger. C. B.* 1. (cui & Phu folio olusatri Dioscoridis) Carpesium, *Cast.* Terdina *Paracelso*, groß Baldrian / groß Garten-Baldrian.

Sylvestris major, *C. B.* 4. dicitur Phu.

Phu similitudine Elaphobosci Dioscoridi. Valeriana, *Brunf.* vulgaris, *Trag. Cord. in D.* Sylvestris, *Lob. Dod. Cam. Clus. hist.* major, *Tab.* Phu parvum, *Matth. Cast.* Phu Diosc. *Brunf.* vulgare, *Fuchs. Tab.* Phu Germanicum, *Fuchs.* groß wild Baldrian.

Minor appellatur Valeriana palustris (sylvestris) minor, *C.B.* Valeriana exigua vel 4. *Trag.* Valer. minor, sylvestr. *Lob.* minima, *Dod.* sylvestr. seu palustris minor, *Cam.* Phu minus, *Lon. Tab.* minimum, *Matthiol. Cast. Cam.* (Epit.) klein Baldrian.

Phu verum colitur nobis in hortis, in Ponto & Creta sponte provenit, nasciturque in pratis, aliisque locis humidis: minus, in Campestribus udis: florent Majo, Junio ac Julio.

Optima censetur hortensis, cui succedit minor, ac demum major.

OFFICIN. NAT.

Radix præcipuè, tũ & *Herba* Phu veri.

Vires. *Calfac. & sicc. atten. aperiunt alexipharmaca, sudorifera ac diuretica sunt. Usus præcip. in imbecillitate visus, peste, asthmate, pleuritide, obstruct. Epatis, Lienis, Ureterum, Hernia, Ictero, & simil. Extrinsecus confortant visum, maculas oculorum abstergunt, cephalalgiam sedant, menses cient, sudorem promovent (in balneis) exiccant catarrhos (suffitu) bubonum ac anthracum malignitatem corrigunt, globulos sagittasve infixas extrahunt, ulcera inveterata mundificant.*

N. *Sunt qui radicem pro amuleto febris quotidianæ habent, eamq́ de collo suspendunt.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta (radice, caule ac foliis) in fine Maji.

2. *Extract.* Itidem ex integra planta vel radice sola paratur.

CCCLII. *Verbascum.*

Φλόμος, Candelaria, Candela regis, Lanaria, Wull-Kraut / Kertzen-Kraut / Brenn-Kraut / Himmel-Brand / Unholden-Kertzen / Königs-Kertzen.

Verbascum *C.B.*
- Album
  - mas
    - latifolium luteum, *C.B.* 1.
    - angustifolium pallidum, 2.
  - fœmina
    - flore luteo magno, 3.
    - flore albo, 4.
    - lychnitis flore albo parvo.
- Nigrum
  - fol. papav. corniculati.
  - flore ex luteo purpurascente.
- Salvi folium. Hoc singulare & rarum speciebus, 4.

Ex his usualiora sunt. Verbasc. mas latifolium luteum, cujus Vicarium est, Verbasc. fœmina flore luteo.

Prius insignitur Verbascum, *Matth. Cord.*

Cord. in D. Verbascum mas, *Lob. Cast. Tab.* Verbascum candidum mas, *Lon.* Verbascum latius, *Dod.* Tapsus barbatus, *Ger.*

Posterius, Verbascum seu candela regia, *Trag.* Verbasc. nigrum, *Fuchs. Lon.* Verbascum maximum album fœmina flore subpallido, *Lob.* Verbasc. luteum, *Tab.* Verbasc. lichnite minus, *Ger.*

Crescunt locis arenosis: Florent Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores, Radix, sed raro.

Vires. *Calf. moderatè ac sicc. emoll. discut. dolores lenit. Usus pracip. in morbis pectoris, tussi, expuitione sanguinolenta, torminibus ventris.*

N. *Radix hæmorrhoidum fluxum & dolorem sistere dicitur (dieb. 9. vel 10. continuis assumpta.)*

Extrinsecus sunt flores ac folia pracipuæ æstimationis, in sopiendis doloribus quibuscunque & inprimis in affectibus ac tumoribus ani (hæmorrhoidibus:) in capillis luteo colore tingendis.

PRÆPAR.

1. ▽ *stillat.* Ex floribus.

2. *Oleum.* Ex infusione iterata flor. in ol. oliv.

N. *Matthiolus oleum parat ex floribus solis, quibus vitrum repletum, beneq; obturatum exponit soli, qua ratione flores aliquatenus liquescunt.*

CCCLIII. *Verbena.*

Peristereum, Verbenaca, Verbena. Arab. Beneran, Albea, &c. Eisenkraut/Eisenreich/Eisenhart/Daubenkraut.

Verbena { 1. Communis. *Hæc usualis.* 2. Tenuifolia Verbenaca supina, *Tab.* 3. Fœmina. *V. Erysimon.* }

Dicitur Verbena, *Lon.* recta. *Trag.* mascula, *Brunfels.* communis & sacra recta, *Lob.* Verbenaca, *Matth. Cast.* supina (& fœmina,) *Fuchs. Cord. in D.* recta, *Dod. Tab.* fœmina, *Cam.* vulgaris, *Clus. hist.* al. Columbaris. Verbenaca communis cœruleo flore, *C. B.* 1.

Crescit passim juxta muros & vias: Floret Julio ac Augusto.

OFFICIN. NAT.

Herba seu *folia.*

Vires. *Calfac. & sicc. saporis amari, astring. Cephalica ac vulneraria est. Usus pracip. in dolore, aliisque affectibu capitis (à frigidis humoribus) in affectibus oculorum pectoris, in tussi inveterata in obstruct. Epatis ac Lienis, Ictero, torminibus ventris, dysenteria, inprimis atterit ac expellit calculum, libidinem coercet, febrim tertianam fugat, arthritidem mitigat, vulnera sanat, partum facilitat. Extrinsecus in cephalalgia, odontalgia, alopecia, melancholia in oculorum lippitudine, imbecillitate, rubore, in Angina, in raucedine (collo circum plasmatizata) in tumore glandularum, in faucibus (gargaris.) in dolore Lienis (cum axung. porci.) ac podagrico mitigando, in vulneribus astringendis ac putridis abstergendis, in procidentia ani, in mariscis, &c.*

N. 1. *Sunt qui febrim tertianam ac quartanam peculiari modo eâ curant. Nimirum in tertiana recipiunt geniculum tertium (à terra) idque sursum decerptum propinant: in quartana quartum.*

N. 2. *Amuleticè strumam verbenâ curari, sunt qui statuunt. Modum Marcellus Empyricus edocet. Radicem transversim in partes duas jubet dividere, inferiorem suspendere de collo, superiorem in fumo. Sic arescente parte superiore & strumam arescere ait.* N. *Quod si utraque pars postmodum in fluentem conjiciatur, malum recrudescere idem asserit.*

N. 3. *In dolore capitis sedando quantum valeat si de collo suspendatur, videre licet apud Forest. lib. 9, observ. 52.*

PRÆPAR.

1. ▽ *stillat.* Ex herba cum floribus æstate collectis.

2. Est & *unguentum de verbena*, aliâs unguentum Jovis dictum. Vide August.

CCCLIV. Vermicularis.

Sedum minimum, *Tab.* 3. *Fuchs.* Sedum minus 3. & Vermicularis, *Trag. Lob.* 3. *Matth Cast.* Sempervivum minimum, Illecebra s. Sempervivum, 3. *Dod. Lon.* ἀΐζωον, 3. Dioscor. ἀιζ. acre. *Cord. hist.* Portucula 3 *Brunf.* Vermicularis sive Illecebra, *Ger.* Germ. Mawr-Pfeffer/klein Hauß-Wurtz.

Crescit in muris, locisque arenosis. Floret maximè æstate integra.

OFFICIN. NAT.

Folia cum Floribus.

Vires. *Calfac. & sicc. validè, saporis acerr. bilem per vomitum insigniter educit. Unde usus præcip. in febribus. Extrinsecus in laxitate dentium (quorum signaturam refert) ac putredine gingivarum scorbutica (gargarism.) rubificat, vesicatoria est, strumas discutit.*

N. *Sunt qui pro amuleto febrili 9. ♂ ♀ de collo suspendunt.*

CCCLV. Veronica.

Ehren-Preiß/ Grund-Theil.

Veronica *C. B.*
- Mas
  - 1. Erecta.
  - 2. Supina & vulgatissima. *Hæc usualis.*
- Spicata
  - latifolia.
  - angustifolia.
  - minor.
- Fœmina seu pratensis serpyllifolia.

Insignitur Teucrium, *Trag.* Veronica, *Tab.* Veronica mas, *Fuchs. Lon.* Veronica mas serpens, *Dod.* Veronica vera & major, *Lob.* (cui & major, septentrionalium,) *Cam. Ger.* Veronica vulgaris supina, *Clus. hist.*

Crescit in dumetis. Floret Junio, floribusque est subcæruleis, rariùs candidis.

Eligenda quæ circa quercuum radices nascitur.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.

Vires. *Calfac. & sicc. saporis amari & astringentis, incidit, vulneraria insi-*

gnis

gnis ac sudorifera est. Usus pracip. in erosione ac obstructione Pulmonum, Lienes, hinc & inprimis in colica, Phthisi, scabie, pruritu, peste, vulneribus, &c. Extrinsecus famosissima est in vulneribus abstergendis, astringendis, in duritie Lienis, in colica (clysmat.)

1. *Conserv.* ex summit.

2. ▽. *stillat.* Ex herba cum incipit florere.

3. *Syr.* Ex succo & saccharo.

4. *Sal.* Ex cinere.

CCCLVI. *Victorialis.*

{ Mas longa. *Hæc usualis.*
Fœmina; *Est species gladioli, C.B.3.*

Appellatur Allium montanum, latifolium maculatum, *C.B.9.* (inter allia.) Allium Alpinum, *Tab.* (cui & Victorialis mas.) Allium anguinum, *Matth. Cam. Porta*, Serpentinum, *Cast.* Ophioscoridon, *Lob.* Victorialis longa, *Clus.* (cui & major.) Germ. Sieg-Wurtz.

Crescit in alpibus: Floret cum aliis speciebus allii.

OFFICIN. NAT.

Radix crinita.

Vires. *Calf. & sicc. perinde ac allium agreste, cui & in facultatibus aliis per omnia similis existit.*

N. *Plebi nostrati, Judaisque amuletum est familiarissimum, quo à spectris aëreque infecto se tutos fore persuasi sunt.*

CCCLVII. *Vinca.*

κληματίς, δαφνοειδής, Singrün/Ingrün.

Clematis Daphnoides, C. B. { 1. Minor. *Hæc usualis.*
2. Major.
3. Flore pleno.

Nominatur Vinca pervinca, *Brunf. Lob. Tab.* pervinca, *Trag.* clematis, *Mat. Cord. in D.* Clem. Daphnoides, *Dod. Fuchs. Lob. Cam. Tab. Clus. h.*

Solo gaudet fœcundo: Floret Aprili, Majo, viret semper. Flores cærulei sunt, quandoq; candidi, rarius rubentes vel sub purpurascentes.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. sicc. & astringit. (Dodonao calfacit 1. sicc. amplius.) Vulneraria insignis est. Usus pracip. in fluxionibus alvi, dysenteria, hamorrhoidibus, expultione sanguinis, vulneribus, seroso liquore manantibus. Extrinsecus in profluvio mensium, narium, in laxitate & dolore dentium: lac extinctum revocat.*

N. *Adhibetur quoq; ad profligandos morbos incantatione introductos (in lotionibus,) &c.*

PRÆPAR.

▽ *stillat.* Ex radice foliis ac floribus principio Veris collectis.

CCCLVIII. *Vincetoxicum.*

Ἀσκληπιάς, *Dioscor.* Hirundinaria, Schwalben-Wurtz.

Asclepias C.B. { 1. albo flore & Gerard. *Hæc usualis.*
2. nigro flore } *minus usualis.*
3. Cretica
4. Virginea

 Insigni-

Insignitur Hirundinaria, *Brunfelf. Trag. Lon.* Vincetoxicum, *Matth. Dod. Cast.* Asclepias, *Fuchs. Cord. hist. Lob. Tab. Cam.*

Crescit in sylvis, locisque petrosis atque arenosis: Floret Julio ac Augusto.

OFFICIN. NAT.

Radix, rarò *Semen.*

Vires. *Calfacit atque sicc. moderatè, atten. alexipharmaca ac sudorifera est insignis. Usus pracip. in peste, aliisque venenosis affectibus, in obstructionibus mensium, in palpitatione cordis, ac lipothymia, in Hydrope.* Semen *commendatur ad calculum.* Extrinsecus *usus tàm florum, quàm radicum ac semenis est in ulceribus sordidis ac malignis purificandis, ad ictus infector. venenator. in ulceribus mammarum, &c.*

Dosis rad. ʒj.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta.
2. *Extract.* cum. S. V.

CCCLIX. *Viola purpurea.*

Ex variis violarum classibus, quæ apud Botanicos occurrunt, tres, officinis potissimùm considerandæ veniunt. Viola purpurea Martia, de qua hîc. Viola lutea, de quâ in Cheiri, ac Viola tricolor, de qua in Jacea.

E Violis purpureis Martiis inferuntur in officinas odoratæ, neglectis inodoris.

Insignitur Viola, *Lon.* Viola sativa, *Brunfelf.* Viola Martia odorata nigra seu purpurea, *Trag.* Viola purpurea, *Fuchs. Matth. Cast.* Viola nigra, *Dod. Cord. in D. Ger. Clus. hist.* Viola Martia purpurea, *Tab.* Viola præcox, *Lob.* Viola Martia purpurea flore simplici odoro, *C. B.* 1. aliis violaria, German. **Violen-Kraut/ Veil-Kraut/ braune-Violen/ Mertz-Violen.**

Eligatur odora.

Solo gaudet umbroso ac aspero, juxta vias, sepes & muros, &c. Floret circiter finem Martii ac initium Aprilis.

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia, Semen.

Vires. *Violaria (præcipuè flos) refrig. 1. hum. 2. flores exiccati refrigerant imbecillius siccantque, emollit, laxat, cordialis est ac pectoralis, expectorationem promovet. Usus pracipus ac creberrimi in bile, pracipuè atra mitiganda in fervore febrium compescendo, doloreque capitis indè nato, in tussi, asperitate gutturis, catharris acribus, pleuritide, &c.*

N. 1. *Flores alvum leniter subducunt. Extrinsecus adhibetur herba crebrò in lotionibus, cataplasmatis, clysteribus, & simil.*

Seminis *usus rarus est, iisq; in obstructione renum, ubi emulsioni potissimum inservit, de qua nota, quod plerumq; vomitum ac secessum moveat.*

Dosis ʒß. ad ʒj.

N. *Flores locum sibi vendicant inter flores illos cordiales famosos.*

Præ-

PRÆPAR.

1. *Syrupus violar. solutivus.* Ex multip. infusione florum recentium in ▽.

Vires. *Ex viribus supra enumeratis, maximè lenit alvum.*

Dosis ℥ij. ad ℥iij.

2. *Syrupus ex succo violar.* (*syrupus violar. simpliciter dictus.*)

3. *Syrupus violarum compositus Mesuæ.* Ex decoct. flor. ℥j. sem. Cidon. Malvæ, jujub. j. sebest. añ. N. xx. in ▽ cucurb. ℔. vj.

4. *Syrupus violatus regius*, i.e. Julep. violar. ex ▽ flor. & sacchar.

5. *Conserv.* Ex floribus selectis à parte herbacea (alabastris)

6. *Acetum.* Ex infusione florum.

7. *Oleum.* Ex floribus infusis in oleo omphacino.

8. △ *stillat.* Ex floribus.

9. E tota herba.

10. *Tinctura.* ℞. flores, macera in propria ▽, leviter exprime & cola.

N. *Addi hic potest spir. ⊖-i ut in Tinctura Rosar. ait* Glückradt: *verùm vereor, ne color inde mutetur, quod tamen viribus nihil derogat.*

N. 2. *Eleganter quoque violarum Tinctura conficitur, si flores phlegmate ⊖-i. N. pluries, 8. vel 9. super ⊕ cohobato) irrorantur, digeruntur ac exprimuntur.*

11. *Extractum.* Ex succo lentissimo igne inspissato.

℞. Flor. violar. ℔. ß. inde cucurbitæ etiam sine conquassatione, affusaque ▽æ ℔j. pone in MB. tepidum, ut coloretur: exprime ac procede ut moris: nimirum expressum succum novis floribus affunde, macera, exprime, inspissa.

Dosis ℥j. Sala.

N. 1. *Gemmas integras non rejectis alabastris (foliis exterioribus) adhibere licet. 2. Etsi color ultra semestre spatium non durat, nihil tamen inde viribus decedit. 3. Si ex floribus exiccatis idem conficere volueris, ad eundem illum modum id præstare poteris, præterquam quod major aquæ copia requiratur.*

12. *Trochisci.* Vide Disp.

CCCLX. Vitis.

Ἄμπελος, οἰνοφόρος, Vitis Vinifera. Arab. Harin. Wein-Stock / Wein-Reb.

Loca amat Aprica: Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia, quibus adjungi poterit. *Succus* (lacryma) ex amputatis palmitibus extillans, sic & *Vinum, Omphacium, Tartarus, Uva, Acini* uvarum, *Uva passa, Vinacea*, quippe hæc omnia absque operatione officinali suppetunt.

Vires. Folia (*pampini*) capreolique *refrigerant, astringunt validè. Usus præcip. in dysenteria, vomitu, pica, exputitione sanguinis aliisque hæmorrhagiis sistendis, (succus expressus assumitur,) Extrinsecus refrigerant ac leniunt capitis dolores ac æstum, conciliant somnum in lotionibus pedum, ut & ipsi capiti adhibita.*

Succus *ex amputatis palmitibus extillans.* (*Aqua Vitis, Lachryma Vitis.*) *Intrin-*

Intrinsecus vim habere creditur atterendi & expellendi calculum: oculorum caligini medetur ac rubedini, (oculis instillata) impetigines sanat si locus affectus nitro antea fricatus, eo lavetur.

N. *De Vino Omphacio, aceto ac tartaro vide suis locis infra.*

Uvæ immaturæ, (Agrestæ.) *Refrigerant & siccant astringunt. Proin poterit esse usus earum in febribus ardentibus, excitant scil. appetitum, fluxum ventris sedant, ast sanguinem indigestum procreant. Vide etiam Omphacium.*

Uvæ maturæ *calfac. & hum 1. recenter deglutitæ generant inflationes & cruditates ventriculi, diarrhœam, & simil. magis tamen id faciunt adolescentes, minus rufescentes. Exiccatæ uvæ ventriculo commodiores sunt, appetitumque excitant, alvum laxant.*

Uvæ passæ, sunt uvæ maturæ vi caloris exiccatæ, sive calore Solis exiccatio illa peracta sit, unde passulæ dulciores resultant: sive calore clibani, unde dulco acidæ. Prostant uvarum passularum potissimùm genera tria. Passulæ scil. maximæ, seu Damascenæ Zibebæ dictæ, 2. Passulæ majores Germanicè Rosinlein/ è quibus sunt, quas uvas Massilioticas vocant. Germanicè **blaw Rosinen.** 3 Passulæ minores seu Corinthiacæ, **kleine Rosinlein / Corinthen.**

Vires. *Omnes calidæ sunt seu temperatæ, leniunt alvum laxant, acrimoniam hebetant, ventriculo pulmonibus ac Epati gratæ sunt, tussim mitigant. Zibebæ dictæ exemptis acinis, (gigartis) in ▽ fontan. vel stillat. convenienti infusæ, potum ægrotis exhibent sat gratum sitique convenientem. Acini vim habent astrictoriam, conveniuntque in vomitu, alvique fluxu, sive intrinsecus, sive extrinsecus adhibeantur (torrentur scil. ac teruntur.*

Vinacea, *i. e. siliquæ cum acinis in expressione musti residuæ, magnarum virium perhibentur in arthriticis doloribus sadandis. Si membrum affectum vinaceis per se calescentibus imponitur.*

PRÆPAR.

1. *Cinis sarmentor.*

Vires. *Adhibetur ad cauteria, & furfures capitis extergendos.*

2. *Loch passulatum.* Vid. l. 2.
3. *Mel passulatum.* Vid. l. 2.
4. *Condit. passulæ laxativæ*, V.D.

CCCLXI. Virga aurea.

Virga aurea *C. B.* est:
1. V. A. major seu Doria.
2. V. A. latifolia serrata. *Hujus loci.*
3. V. A. angusti folia serrata. *Hæc & Sarracenica dicitur.*
4. V. A. angusti fol. minus serrata. *Hæc Serrata surrogari apta est.*

Secunda dicitur Virga aurea, *Cam. Epit. Ger.* V. A. serratis foliis, *Tab.* V. A. altera *serrato folio, Lob.* V. A. margine crenato, *Dod.* V. A. minor laciniatis foliis, *Cam* Germ. **gülden Wundkraut/ ein ander Heidnisch Wund-Kraut.**

Quar-

Quarta dicitur V. A. *Matth. Dod. Lon. Cast.* Villanovani, *Lob.* V. A. foliis non serratis, *Cam. Epit.* V. A. major, angustifolia, *Cam.* Symphytum petræum, 3. *Tab.*

Crescit angustifolia ut plurimùm in sylvis: latifolia in collibus, agrorumque marginibus & vineis. Floret Julio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia & Flores.

Vires. *Utraque calf. & sicc. 2. astringit, vulneraria est celeberrima, intrinsecus & extrinsecus adhibita, nec non & lithontriptica diureticaque non è postremis. Confert itidem diarrhea & dysenteriæ, sanguinis expuitione medetur, mucilaginem renum & ureterum efficaciter abstergit, putredinem gingivarum, dentiumque vacillationem curat.*

PRÆPAR.

▽ *stillat.* Ex herba cum flor. Julio & Augusto collecta.

CCCLXII. *Virga aurea aliàs consolida Sarracenica.*

Solidago Sarracenica, *Trag. Fuchs. Dod. Lon. Lob.* Consolida aurea, *Tab.* Herba Doria, *Ger. icon.* Virga aurea angustifolia serrata, C. *B.* 3. Heidnisch Wund-Kraut.

Crescit in locis montanis, sed magis udis & depressis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Astringit, amara est siccatq́, evidentissimè, vulneraria est insignis usu interno & externo adhiberi apta, medetur & fistulis, ulcera maligna mundificat ac sanat.*

CCCLXIII. *Ulmaria.*

Barba Caprina, 1. *Lon.* Barba Capræ, *Lob.* Barbula Caprina 1. *Trag.* Medesusium, *Cord. hist.* Regina prati, *Dod. Ger.* Ulmaria, *Clus. Tab.* Barba capræ floribus compactis, C. *B.* 2. Germanicè Geiß-Bart.

Crescit locis udis juxta flumina, & sim. Floret Junio, Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus & nonnunquam radix.

Vires. *Refrig. siccat, astringit, sudorifera & alexipharmaca est, proin convenit in fluxibus omnis generis, in diarrhæa, dysenteria fluxu menstruo nec non in expuitione sanguinis, resistit pesti. Extrinsecus sunt, qui radicem recentem contusam vulneribus imponunt, tùm ad sistendum sanguinem, tùm ad consolidanda vulnera.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *stillat.* Ex foliis cum floribus.

2. *Extract.* Quod admodum Quercetano probatur in peste. *Ph. Rest. cap.* 26.

CCCLXIV. *Urtica.*

Ἀναλύφι Urtica C. B. {
- Urens { Maxima, Minor, Romana } *Hæ usuales.*
- Fatua est Cannabis sylvestris.
- Mortua, *vide infra.*
}

Maxima dicitur Urtica major, *Brunfelf. Fuchf. Lon. Tab.* Urtica vulgaris Urens, 1. *Trag.* Urtic. 2. *Matth. Caft.* Urtica, *Cord. in D.* Urt. urens, *Ger.* Urt. urens altera, *Dod.* Urt. fylveftris afperior, *Lob.* Urt. communis feu major & fœmina, *Lob.* Urtica urens maxima, C. *B.* 1. Germ. groſſe heiſſe Brennessel.

Minor infignitur Urtica minor, *Brunf. Fuchf. Cord hift. Lon. Tab. Ger.* Urtic. 3. *Trag. Matth. Caft.* Urtica urens minima, *Dod* Urtica minor acrior, *Lob.* Urtica urens minor, C. *B.* 3. heiter Nessel.

Romana dicitur: Urtica legitima, *Cluf. hift.* Urt. Rom. *Trag. Fuchf. Matthiol.* Romana vel mafcula, *Lob. Cam. Tab. Ger.* Urt. 1. *Matth. Caft.* Urtica urens 1. *Dod.* Germ. Römische Welsche Nessel.

1. & 2. Crefcunt paffim locis arenofis juxta fepes ac muros, &c. Prior potiffimum fylvas amat. 3. Colitur in hortis. Omnes vigent æftate.

OFFICIN. NAT.

Urticæ maximæ *Radix, Semen,* (Julio & Augufto colligendum,) *Folia,* minor. *Herba,* Romanæ, *Semen.*

Vires. *Urtica omnis calf. moderatè & ficc. 2. partium tenuium eft, aperit, incidit, abfterg. emollit, diuretica eft, & lithontriptica, peculiariterque cicutæ adverfatur, ut & Hyofcyamo. Radix (urticæ maximæ) commendatur maximoperè ad icterum. Herba ufus in gangrana (decocta & propinata.) Eadem in olere fumpta folvit alvum, abftergit Renes, calculos expellit, expectorationem, morbillorumque eruptionem promovet. Semen (Romana) Ufus crebri eft in Pulmonum affectibus, afthmate, tuffi contumaci, pleuritide, peripneumonia. Extrinfecus reprimit urtica uvam inflammatam (in gargarif.) fedat hamorrhagiam narium) urtica minor fcil. contufa vel & fuccus ejus expreffus naribus inditus,) gangranam mundificat.*

N. 1. *Noverunt & Chirurgi urentis urticæ fricatu fanguinem allicere, adeoque atrophiæ fubvenire.*

N. 2. *Prurigini ab urtica introductæ medetur oleum olivarum.*

CCCLXV. *Urtica mortua feu Galiopfis.*

Varia genera & urticæ mortuæ paffim obfervantur, colore, odore, figurâ, & fimil. differentiâ. Datur fœtida & non fœtida: maculata & non maculata: flore purpureo, albo, luteo. Primas autem præ cæteris dant fœtidæ ac præcipuè maculatæ, quam geminam fufpicantur Galiopfis Diofcoridis, ex lacteo fcil. ductu, qui folia media in longum interfecat. Hinc furrogari tamen non nequit & fœtida non maculata.

Maculata infignitur Lamium alba linea notatum, *C. B.* 5. Urtica lactea, *Matthiol.* Galiopfis Diofcoridis, *Cam.* Milzadella *vulgò* feu Lienaria (quod lieni conveniat.)

Non maculata eft, quæ infcribitur Lami-

Laminum purpureum fœtidum folio subrotundo, seu Galeopsis Dioscoridis, *C. B.* 1. Urtica labeo mas, *Brunf.* Lamium, *Trag.* (vel urtica 8.9.10) *Fuchs.* Galeopsis, *Cord. hist. Lon.* 2. *Tab.* purpurea, *Cast.* Urtica iners altera, *Dod.* non mordax, *Lob.*

Crescunt juxta sepes, parietes, vias, in ruderibus, &c. magna ex parte totâ æstate florent.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Calfac. & siccat. præcipuè commendatur Galliopsis fl. purpureo ad dysenteriam (decoctum propinatum) flores albi ad fluorem album specificè celebrantur. Extrinsecus medetur urtica pano, &c.*

PRÆPAR.

Conserv. Ex floribus albis.

Z.

CCCLXVI. *Zedoaria.*

Zedoaria / Zittwer / *C. B.*
- 1. longa, 2. rotunda } *Hæ promiscuè usuales.*
- 3. tuberosa, nigricans, 4. Geiduar. } *inusitatæ.*

1. Insignitur Zedoaria, *Lon. Matth. Lob.* Zed. radice longa, *Clus. in Coroll.* Zedoaria & veterum Arnabi, 2. species radice longa, *Cord. hist.* C. *B.* Zadura, Zaduar, Zudar., &c. *Fuchs. in comp. med.*

2. Dicitur Zerumbet Serapionis, *Lob.* Zurumbethum, *Cord. hist.* Zerumbeth & Zedoaria rotunda, *Fuchs. comp.*

N. 1. *Datas has Zedoarias non differre inter se, nisi sola forma, adeoque ejusdem radicis partes esse, videre licet apud Lobelium in advers. & observ.*

N. 2. *Tabernamontanus & Matthiolus Zedoariam Avicennæ nihil aliud esse, quàm Antoram modernorum, probare nituntur, Dodonæus Zedoariam officinarum pro Zerumbeth. Avicennæ & Serapionis, habet.*

Advehitur è Sinarum regione & ab extremis Indiæ finibus.

OFFICIN. NAT.

Radix sola.

Eligitur odorata, albida, amara, ponderosa, non cariosa.

Vires. *Calfac. & sicc. 2. incid. flatus discutit, amarissimi est saporis ac alexipharmaca. Usus præcip. in doloribus colicis atque ventriculi: animalium venenatorum morsibus opitulatur, lienteriam sistit, vomitiones reprimit, menses ciet, suffocatione uteri efficaciter succurrit, alvi tineas quascunque enecat, antidotis permiscetur.*

PRÆPAR.

1. *Condit. Zedoariæ.* Conditur ut Zinziber.

2. *Confect. Zedoariæ.* Fit l. comm.

3. *Extract.* Fit cum 🜄.

N. *Substitui poterit decoctum inspissatum.*

4. *Oleum stillat.* cum ▽ ascendit.

5. ▽ *stillat.*

6. *Balsamus.* Ex oleo & corpore olei nucistæ.

CCCLXVII. *Zinziber, Zingiber.*

Ζιγγίβερ, Ζιγγίβερις, Γιγγίβερις, Zingiber, *Lob. Monard.* Zingiber & ejus siliqua, *Matth.* Zinziber, *Lon.* Gingiber, *Garz. ab H.* Arab. Zingibel seu Lengibel, German. Imber/Ingber.

N. *Reperiuntur apud Aromatarios radices albæ & rubentes: hæ rubricâ, illæ sæpè cretâ infectæ, quo à teredinibus quibus candidiores & molliores magis obnoxiæ, præserventur.*

Advenitur copiosum ex Calecut Indiæ Emporio, atque ex Troglodítica Arabica.

Vires. *Calfac. potenter, sed non primo statim occursu, adeoque partium est crassiorum, earumque non terrestrium, sed aquearum, & consequenter humectantium: aperit, incidit, attenuat. Confert ventriculo, thoraci, aliisque visceribus, appetitum prostratum excitat, putredini ac malignitati humorum resistit.*

PRÆPAR.

1. *Zingiber in India seu China conditum.* Convehitur ad nos ex India conditum scil. recenter saccharo, vel quodam mellis genere, quod quibusdam è siliquis exprimnnt.

2. *Conditum nostrate.* Fit lege commun. Vide l. 2.

3. *Confectio Zingiberis.* Macera radices aliquamdiu in ▽, vel lixivio, postea scinde in tenues & oblongas particulas, exiccaque: hinc confice l. c.

4. *Zingiber laxativum.* V. August.

5. *Spec. Diazingiber.* V. Disp.

6. ℞ *stillat.* Fit lege commun. Vid. l. 2.

CLASSIS II.

DE ALTERANTIBUS SECUNDARIIS, QUÆ SUNT SUCCI, OLEA, LACHRYMÆ, RESINÆ, GUMMI RESINÆ; GUMMATA.

CCCLXVIII. *Acetum.*

Acetum est liquor aciditate terrestriori ac fixiori (⊖-licam vocant) impregnata.

Delectus: Acetorum maxima diversitas est, variantque naturâ, viribus ac præstantiâ, pro varietate rerum ex quibus ea confecta sunt. Sunt enim aceta ex vino, cerevisia, ex succis fructuum (pomaceis, pyraceis) ex melle, &c.

Usitatoria autem sunt vinacea, quæ recipienda quoties aceti simpliciter fit mentio.

Hæc itidem variantia occurrunt. (Etenim ut vinum differt præstantiâ, ita & aceta exinde confecta.) Eligantur igitur quæ ex meliori ac generosiore vino, utpote omnium vegetabilium principe & maximè omnium vitriolato, confecta sunt.

N. *Ad menstrua metallis solvendis desti-*

destinanda, eligenda sunt inprimis aceta hydromelitum vinosorum, utpotè quæ cũ manna cœlesti (melle) naturam animalem præter vegetabilem ex floribus induerunt, atq; ita alia menstrua solvendi potentia superant. Et hæc sunt aceta illa Philosophis usitata, unde & Philosophica dici solent, de quibus amplius in menstruorum descriptione, l. 2. c. 57. Vide etiam Quercet. in Tetrad.

N. *De reliquis Acetis cerevisiarum succ. pomaceorum aut pyraceorum immaturorum, viliorumve vinorum, notetur, quod rerum metallicarum solutionibus minus sufficiant.*

Vires. *Substantiæ acetum est mixtæ; frigidæ ac calidæ (superat tamen frigiditas caliditatem) in reliquis siccat. partium est tenuium atten. penetr. astring. putredini resistit, sudorem ciet.*

N. *Acetum accedit proximè ad naturam ⊖-i, primasque tenet præ cæteris correctivis, quorum opera gummi calfacientia succive venenati corriguntur. Per se quoque singulare est remedium adversus ictus serpentum etiam venenatissimorum, quales sunt aspides.* Quercet. in Pharm. rest. c. 24.

PRÆPARATA.

I. ACETA DESTILLATA.

1. *Acetum destillatum commune.*

℞. ✚ fortissimum, destilletur ex cucurbita vitrea in B. M. vel cineribus leniss. calore: primò ascendit phlegma insipidum (fermè quarta pars liquoris,) quod phlegma ubi extillaverit, (acido odore & sapore id deprehenderis) muta recipiens, colligeque acet. destill. (spir. ✚,) seorsim, continuando destillationem, donec spiritus omnis ascenderint.

N. 1. *Si ad extracta ususque medicos acet. destill. destinetur, cauto opus est, ne nimium urgendo ἐμπύρευμα concilietur: sin vero ad metallicos labores; urgendum erit donec rubri spiritus attollantur, nihilque amplius spirituum exeat: id felicius fiet in arena.*

N. 2. *Alij rectificant aliquoties cohobando, tandemque partem aliquam phlegmatis lento VB calore abstrahunt.* Sen. instit.

Vires. *Phlegmatis usus esse potest in Extractionibus quibusdam. E. g. viridis æris pro conficiendo ⊖-o ♀-is & aliarum Tincturarum.*

2. *Acetum ex fecibus.*

℞. Feces ✚ (die Mutter von Wein-Essig/) destilla per vesicam cũ refrigeratorio ac prodibit acet. destill. igneum.

Vires. *Solvit metalla, &c.* Kesler. 4. c. 65.

3. *Acetum Radicatum*, seu alkalisatum.

℞. Fecum ex acet. destill. destillatione relictarum ℔. 3. vel 4. calcina ad siccitatem, dein affunde acet. destill. idq; iterum abstrahe in arena, toties cohobando, donec omnis sal. com. cum acet. destill. ascenderit. *Sennert. Instit.*

Aliter. ℞. Sal. com. ✚-i volatilis (vide infrà) p. 1. acet. destill. p. 4. confunde & destilla per arenam in retorta, dando in fine ignem satis fortem. Destillatum de-

ſtilla iterum ſuprà Sal. com. fixum cohobiis toties repetitis, donec omne cum acet. deſtill. aſcenderit. *Beg. l. 2. c. 5.*

℞. ✠ i menſ. 1. affunde ſupra tart. calcin. ℔. ß. Sal. com. ℥iv. deſtilla, cohobaque aliquoties, tandemque ſupra recentem tart. calcin. & Sal. com. funde, deſtillationemque reitera. *Vide Kesler. 4. cap. 78.*

4. *Acetum mellitum.*

℞. Mell. ℔. 4. ✠ ad emin. 4. digitor. deſtilla ex arena. Exit aqua acerba, quam rectifica.

Vires. *Solvit Corallia, Margaritas, & reliquos lapides pretioſos.*

5. *Acetum Terebinthinatum.*

Fit ex aceto & Terebinthina per ♌ ſimul deſtillatis, hinc oleo & ſpiritu ac ▽ ſeparatis. *Hartman.*

6. *Spiritus aceti S. Cloſſ.*

Deſtillentur ℔. vi. in MB paulò ultra tepidum incaleſcente, donec ſexta tantùm pars reſtet ℔j. vix excedens, quæ unà cum cucurbitâ & XX in cineres transportetur, & deſtilletur ad ſiccitatem usque cum cohobio ter & quater ſuper faces repetito. Quod ſi adhuc fortiorem exoptes, tunc ex cryſtallis fecum ✠ cum boli ſ. g. globulos concinna, qui per ♌ acti △ nudo in Recip. quod prædictum ✠ ſpiritum contineat, rectificaque igneum atque corroſivum ⌒um dabunt, metallorum ſolutionibus aptiſſimum.

N. *Sal. com. evaneſcit ab Extractis & Tincturis quibuslibet per putrefactionem cum ▽ & abſtractionem fortem in cineribus. Sic enim Sal fit volatile & ℥ß. illius qualibet vice aſcendit.*

II. CRYSTALLI EX ACETO.

℞. ✠ ad mellis conſiſtentiam inſpiſſatum, repone ad criſtalliſandum ſ. artem. Cryſtallos purifica ſolvendo (e. g. in phlegmate ✠ abſtracto,) & cryſtalliſando. *Libavius.*

CCCLXIX. *Gummi Ammoniacum.*

Ἀρμονιακὸν, ἀρμόνιακὸν, vel *ἀμμωνιακὸν*, Dioſcoridi Hammoniacum, Ammoniacum, Thymiama, Gutta ammoniaca, *Cord. hiſt.* Ferulæ lachryma, *Galeno.* Ammoniaci lachryma, *Matthiol.* *vulgò* Armoniacum. Arab. Althatut, Raxach. Aaſſach, &c. *Ger.* Gummi Armoniac.

Gummi eſt ſtillans ex ferula quadam, quam ad differentiam aliarum Ammoniaciferam vocant, alii Metopion. Dicitur autem Hammoniacum ab Hammonis oraculo, juxta cujus delubrum colligitur.

Eligendum eſt ſyncerum, inſtar Thuris in grumos condenſatum, odore Caſtoreum utcunque æmulans, ſapore amarum, digitis tractatum molleſcens, bene coloratum. (exterius flavum, interius candidum.) Et hoc *θραῦσμα*, (thrauſton Plinio, i. e. fragmentum) appellatur: ſicut id quod terræ, calculorumve particeps eſt, *φύραμα*, (Phyma Plinio, i. e. mixtura) dicitur.

Vires *Calfac. 2. ſicc. 1. emollit, attenuat, reſolvit, digerit, maturat, attrahit vali-*

validè, ut quoque spinas carni infixas eliciat, alvum movet, splenicum est. Usus pracipuus est in doloribus arthritidis, in resolvenda mucilagine tartarea viscosa crassa ac contumaci Pulmonum, Mesenterii, & hinc in obstructionibus contumacibus Lienis, Epatis Uteri in calculo. Extrinsecus in scirrhis, panis. tophisque juncturarum, in scrophulis, alijsq; tumoribus durioribus resolvendis, &c.

Dosis à ℈j. ad ʒj.

PRÆPAR.

1. *G. Ammon. depuratum* ℞. Gummi, q.v. solve, cola ac exprime, hinc inspissa.

N. *Solvitur in quocunq; liquore aqueo* ✢, *Vino, succo, &c. Usitatius tamen per* ✢ *depuratur.*

2. *Ol. stillat.* Fit per XX, vesicam vel Retortam. *Vide supra.*

Vires. *Omnibus confert affectibus, quibus Gummi Ammoniacum.*

3. *Oleum caruleum S. Closs.*

Feliciter eliciuntur hujusmodi olea per ♉ tribus fulcris è luto sicco statuminatam in capella sabulo & cineribus vacuâ, coopertâ tamen, dando △ lentum rectificentur.

N. *Simili modo eliciuntur olea ex Galbano & Sagapeno.*

4. *Pilulæ de Ammoniaco.* Vid. l. 2.

N. *Ibidem describuntur Pilula tartarea diversa, quarum non minima portio Ammoniacum existit.*

5. *Extract. Resinosū seu Resina.* V. l. 2.

N. *Convenit viribus cum ipso G. Ammoniaco.*

6. *Extractum viscosum.* Vid. l. 2.

Vires. *Lenit asperitatem aspera arteria, incrassat acres ac tenues catharrhos, unde & utiliter linctibus commiscetur.*

CCXLXX. Gummi seu *Resina* Animæ.

G. Animæ { 1. fulvescens & pellucidum.
2. nigricans & taurino glutini vel colophoniæ simile.
3. pallidum & retorridum. }

1. Animæ est Resina pellucida ex albo citrinescens, in nova Hispaniola seu America ex arboribus quibusdam proceris incisis extillans, Thuri simillima, quo tamen majora grana refert. Et hæc nobis usualis est.

N. *Veteribus incognita statuitur. Amatus tamen pro cancamo veterum habet, cui consentit Garzias.*

Eligenda est albida seu flavescens, granulata oleosa, si frangatur Citrina, fragrantissima ac gratissimi saporis, carboni imposita facilè liquescens.

2. Myrrhæ quodammodo assimilatur.

Hanc esse Minæam Galeni vel Ammineam Dioscoridis & Serapionis idem vult Amatus, adeoque Animum Lusitanis dici. *Vide Myrrha.*

3. Est ea species, quam ex India Orientali afferunt, granis minoribus granulatam. Hæc ut colore ac pelluciditate priori cedit: ita & viribus minor est.

Vires.

Vires. *Calf. 2. hum. 1. atten. resolv. astring. discutit, cephalica est. Usus præcipuus est externus in capitis ac nervorum affectibus frigidis dolorificis, catarrhosis, flatulentis, in affectibus articulorum, paralysi, contractura, laxationibus, contusionibus, &c.*

N. *Solvitur ut aliæ Resinæ in oleo, tùm quoque in* 🜄 *rectificatissimo.*

PRÆPAR.

Ol. still. Fit ut & aliis Resinis, per Retortam ex arena. *Vid. l. 2.*

N. *Colligi possunt sigillatim oleum tenuius ac crassius.* Sala in Hydrolog.

CCCLXXI. Gummi Arabicum.

Gummi simpliciter, Gummi Thebaicum, Gum. Babylon. Gum. Saracen. Gum. Acanthin. ex arbuscula quadam manat, quam Dioscorides Acaciam vocat. Estq; Gummi naturæ prorsus aqueæ.

Eligendum vitri modo pellucidum, syncerum, in vermiculorum speciem contractum, candidum vel ad flavedinem inclinans. Reprobantur sordidum, resinosum, adulteratum. Adulteratur enim admixtione gummi cerasor. prunor. & simil. vel ex Resinarum quarundam, id quod cognoscitur solutione in ▽, qua syncerum liquidissimè ac limpidissimè solvitur, adulteratum non item.

Vires. *Calf. & hum. 1. inspissat poros cutis obstruit, acrimoniam medicamentorum obtundit, asperitati asperæ arteriæ ac tussi confert, ocularibus medicamentis & arteriacis commodissimè adhibetur. Et contra Dysent.*

PRÆPAR.

1. *Pulvis.*

N. *Ut benè pulveretur, calfiant mortarium ac pila.*

2. *Depuratum.* Solvitur in ▽ colatur ac inspissatur.

CCCLXXII. *Asa fœtida.*

Ὀπὸς μηδικὸς, Συριακὸς, (olim κυρηναικὸς,) Laser medicum, fœtidum. Arab. Altit, *vulgò* Assa fœtida. Germ. **Teuffels-Dreck.** Succus est sive Lachryma Laseris sive Sylphii in Media, Lybia ac Syria crescentis, (non Laserpitii Dioscoridis, cujus succus modernis incognitus est.) Et ex illius radice ac caulibus incisis colligitur.

Eligenda est syncera allii odorem ferè æmulans, viscida: reprobanda adulterata. Adulteratur enim permixtione farinæ, furfuris, sagapeni.

Vires. *Calf. 3. incidit, &c. Usus internus præcipuus, in suffocatione uteri, peripneumonia ac vulneribus, aliàs raro adhibetur. Extrinsecus in tumido Liene, uteri suffocatione, paneritio (cum allio ovi alb. suscepto.)*

Dosis à ℈ß. ad ʒj.

N. 1. *Solvitur super prunis coquendo in* ▽, *aceto aut vino.*

N. 2. *Si quis Epilepsiæ obnoxius senserit suffitum ex Asa fœtida ac cornu caprino, paroxysmo actutum corripitur.*

PRÆPAR.

1. *Pilu-*

1. *Pilulæ de Asa fœtida.* ℞. Asæ fœtid. q. v. humecta vel solve cum Acet. destil. ac redige in massam.

2. *Pilulæ fœtidæ.* Vide Disp.

B.

CCCLXXII. Balsamum verum.

Balsamum Syriacum, Ægyptiacum, Balsamelæum, Opobalsamum, Balf. de Mecha; est liquor Balsamæus, flavus instar Terebinthinæ, odoris fragrantissimi, saporis subamari & acris, sudans ex balsami tum fruticibus, quoad corticem vulneratis, tum ex ramusculis amputatis.

N. 1. *Si guttula aquæ tepidæ immittatur, per totam superficiem sese extendit, ac rursum aqua refrigerata sese contrahit, lacti instillatum idipsum coagulat, in vestem laneam effusum non linquit maculam, secus ac alia.*

N. 2. *Tantæ æstimationis est, ut Princeps Arabiæ felicis, cui etiam Mecha paret, singulis annis inter alia munera tres quatuorve ejus libras Turcarum Imperatori honorarii loco transmittat. Cayri itidem Præfecto unam. Quin & Ducibus peregrinis idem ceu maximum honorarium præsentat.*

Vires. *Inter olea quævis & balsama omnium est laudatissimum, præstantissimum ac toto orbe maximè celebratum, utpote quod vires habeat abigendis morbis tàm internis, quàm externis, nulli medicamento secundas. Confert febricitantibus asthmaticis, jecoris obstructiones solvit, menses movet, stomachi dolores sedat, phthisicos juvat, appetitum excitat.* Vide prolixius Balsamum de Tolu, & *Clusium in Monard. ut & Petrum Bellonium in observationibus suis. Alpinum de plantis Ægypti, ut & in Dialogo de Balsamo peculiariter conscripto.*

CCCLXXIV. Balsamum de Tolu seu *Tolutanum.*

Balsamum de Tolu est liquor Balsamæus, coloris rubei ad aureum tendentis, mediæ inter liquidum & densum consistentiæ, valdè glutinosus, & ubicunque reponatur firmiter inhærens, saporis dulcis & grati, non nauseabundi (secus ac reliqua balsama) odoris excellentissimi Limoniorumque fragrantiam vel Jasmini quodammodo referentis, præsertim si pauxillum in vola manus fuerit fricatum.

Advehitur ex Continentis quadam Provincia, inter Carthaginem & nomen Dei sita, Tolu ab Indis appellata: ubi colligitur ex arboribus Pino pumilæ similibus, iisque tùm domesticis, tùm sylvestribus, quæ vulnerato cortice præstantissimum hunc liquorem fundunt.

Vires. *Antecellere videtur facultatibus ei, quod è nova Hispania adducitur (Peruviani nomine) efficaxque est ad omnia, ad quæ Balsamum illud Ægyptiacum. Calfac. & sicc. atten. resolvit) vulnerarium est, pectus expurgat, &c. Usus præcip. in asthmate, phthisi, in ventricu-*

triculi cruditate & dolore. Extrinsecus doloribus à causa frigida, quibuscunque & inprimis capitis, arthritico & nephritico: in defluxionibus ad oculos cohibendis, in paralysi, in ventriculi imbecillitate, dolore, inflatione (inunctum cum oleo nardino) in Hydrope (illitum cum Unguento aperitivo,) in Lienis imbecillitate, in tumoribus quibuscunq; ac œdematibus, in contractura: parotides insuper seu Scrophulas cæcas curat. Inprimis autem celebratur in vulneribus consolidandis, defendendis, præsertim si ossa quoque sint confracta. (quippe fragmenta expellit) in vulneribus articulorum, sectionibus nervorum, puncturis, contusionibus, &c.

Dosis gr. 3. 4. &c. *Nicol. Montan.*

N. *Balsamum hoc illud esse arbitror, quod nostratibus Balsamum de Honduras dicitur.*

CCCLXXV. Balsamum Indicum.

Balsamum Indicum novum, *Matth.* Balsami genus novum, *Fragos.* Bals. Peruvianum, **Indianisch Balsam.** Est liquor fragrans arboris cujusdam Indicæ Balsami dictæ (Indis xylo) coloris ex albo ac nigro rubentis, odoris suavissimi, saporis acriusculi & aliquantulum amari. Affertur ex America seu nova Hispania Indiæ Occidentalis. *Monard.*

Est { Limpidum subalbidum: Ex cortice arboris sauciato stillans: opobalsamum vocant, nostratibus officinis dicitur Balsam, Indicum verum. **Der weisse Indianische Balsam.**
Crassius. Ex segmentis trunci ramisque cum ▽ coctis supernatans: dicunt Xylobalsamum: nostratibus appellatur Balsamum Indicum seu Balsamum Indicum vulgare, nigrum. }

Prius præstat limpidius, posterius eligatur purpureum, suaveolens (ut vel optimo Styraci calamitæ nihil cedat) cujus guttula, carboni instillata suavem suffitum præbeat. Rejiciatur nigrum, crassum, odoris gravis.

Vires. *Calf. & sicc. 2. discut. emol. subastring. Usus præcip. in asthmate, phthisi, nephritico dolore, mensibus obstructis, ventriculi debilitate ac dolore, Epate obstructo, utero squalido atque inde ad concipiendum inepto, suffocatione ex utero, &c. Extrinsecus lenit dolores ex humoribus frigidis ortos, discutit humores aqueos, roborat caput ac nervosas partes contractionesque sanat, ventriculi flatus discutit, cruditates tollit, lienem durum emollit, nephriticum dolorem mitigat, urinam remoratam promovet, arthriticis doloribus summè confert: in Chirurgia proficuum est vulneribus recentibus (tùm consolidando, tùm noxia discutiendo:) inveteratisque, nec non & nervorum prodest contusionibus: febricitantibus confert, spinam ante paroxysmum inungendo atque cum Vino guttulas aliquot exhibendo, idque iteratis vicibus.*

Dosis

Dosis gr. 4. 5. 6.

N. *Tantæ censetur efficaciæ, ut sint qui Opobalsamo seu Balsamo Syriaco substituere non vereantur.* Nicol. Monard.

PRÆPAR.

Spiritus ac ol. still. Fit per arenam ex retorta l. △. Sic extillat post roridam ▽ oleum clarum instar sacchari candi coagulabile (Spiritus.) 2. Post flavescere incipit igne fortiori, (oleum.) 3. In retorta manet materia instar Colophoniæ.

CCCLXXVI. *Bdellium.*

Βδέλλιον, Belchon, Malathram, Maldacon seu Madelcon, Lachryma est arboris cujusdam spinosæ nascentis in Arabia, India, Media. *Videatur Matth Cord. hist. Cæsalp. Frag.*

Probatur gustu amarum, translucidum cum frangitur, pingue cum fricetur, odoratum, subamarum, facilè mollescens, syncerum (Parthicum nominant.) Reprobatur, sordidum, nigrum in offas convolutum, quod Adrobalon nuncupatur.

N. *Sunt qui G. Animę legitimum Bdellium esse putent.*

Vires. *Calf. & sicc.* (N. *Aliis calfac. 3. sicc. 2. aliis calf. 2. hum. 1.*) *digerit, discutit, sudorem movet. Usus præcip. intern. in tussi ac Pulmonum apostemate, calculo atterendo, urina cienda, mensibus immodicè fluentibus, ut & in fluore uterino sistendo, fœtu expellendo. Extrinsecus discutit hernias, mollit durities ac nervorum nodos, adeoque creberrimi usus est in Emplastris sticticis.*

N. *Contusum solvitur affuso vino, aqua calida aut aceto.*

PRÆPARATA.

Pilulæ de Bdellio. Ex Bdellio & Mirobalanis.

N. *Sistunt fluxum hæmorrhoidum ac mensium.*

CCCLXXVII. *Benzoin.*

Benivi, *Garz.* Benivinum, Belzoinum, Benzoinum, *Matthiol.* vulgo Asa dulcis, *Cord. hist.* wolriechend Asand. Resina est citrinescens vel flava, ceu variis & frustulis diversorum colorum in massam redacta, bene odorata, facilis liquatu ac fractu. Stillat ex arboribus certis, magnitudinis proceræ, quoad corticem sauciatis.

- Amygdaloides, quod maculas candidas refert instar amygdalar. delibratar. colligitur in Sion & Samaria.
  N. *Hanc Myrrham Trogloditicam Dioscoridis, Amatus censet.*
- Nigrum odorem suavissimum spirans. Exudat ex novellis arboribus. Dicitur benivi de Bonias, q. de floribus.
- Nigrius parum fragrans, quod vilius.

N. *Commisceri solent, ut unâ commodius vendantur.*

Optimum censetur pellucidum, globulis candidis refertum, Thuris æmulum, suavissimè spirans, nec heterogeneis inquinatum.

Vires. *Calfac. & sicc. 2. incid. atten. pulmonicum est. Usus precip. intrinsecus in affectibus pulmonum, catarrhosis, tussi, asthmate. Extrinsecus in cerebro per sternutationem expurgando, in odontalgia, (masticando) in tuberculis ac rubore faciei abstergendo: ob suavem insuper halitum creberrimè suffumigiis commiscetur.*

N. 1. *Si suffitus ex solo Benzoine paretur, tussis excitatur.*

N. 2. *Solvitur in oleaginosis ac spiritu vini rectificatissimo, ut & in ovi albumine, aëri humido ad liquescendum exposito.*

PRÆPAR.

1. *Magisterium.* ℞. Benzoin. solve in 🜄 rectificatissimo. (NB. nisi 🜄 fuerit omnis phlegmatis expers, nihil effeceris) solutioni affunde ▽ & præcipitabitur lactescens Benzoin: lava ▽ rosar. ac exicca.

N. 1. *Unius horæ spacio solutio hæc absolvi potest, calore MB saltem adhibito.*

N. 2. *Poteris itidem 🜄 abstrahere sine affusione ▽æ*

N. 3. *Magisterium hoc non est nisi depuratum Benzoin.*

N. 4. *Solutio, quam Tincturam nonnulli vocant, manu abstergit, candidas que reddit.*

2. *Flores.* ℞. Benzoin trit. q. v. inde olle vitreatæ desuper ponendo pyramidem ex charta duplici formatam, admoveque paulatim ignem lenem carbonum vel cinerum: sic sublimabuntur flores, chartæque adhærescent, quos sæpius exime, ne rursum decidant.

Dosis à gr. iij. ad ℈ß.

N. *Sunt qui flores in 🜄 rectificatiss. solvunt, solutionemq; pro Tinctura venditant.*

Florum Benzoin perfectior modus.

℞. Benzoin pulv. ℔j.
Spir. vin. opt. ℥ix.
🝪la per ♌ in arena.

🜄 seorsim primò exprime.

Butyri partem primam & albidiorem solve in ▽ fervente & citissimè per chartam cola, & mox sub ipsis manibus flores coagulari videbis, cum nigriori butyri parte eodem modo procedes, sed flores non adeo elegantes habebis. Aquam residuam aquæ frigidæ in suo vase impone, & sensim descendet lac album, ejusdem cum floribus virtutis.

Post butyrum superius pelle ulterius & habebis oleum Benzoin cum cineribus vel calce viva rectificandum.

Ex communicatione Cl. Dn. D. Ioh. Caspari Faustii, Archiatr. Palatin. Amici mei colendi.

3. *Liquor.* Fit in albumine ovi coctl ut supra. Abstergit maculas, stigmataque è lue venerea contracta.

4. *Oleum.* ℞. Benzoin pulv. ℔j. spir. Vini ℔iij. (vel iiij.) digere ♂ (4. 5. 6.) dein adde sabulum purum vel scoriarum ♂ ℥iij. destilla per Retortam ex arena vel cinere igne gradativo:

vo: hinc ſepara oleum à Spiritu. *Panth. hygiaſt. Deodat.*

N. *Spir. Vini leniter abſtracto, aſcendit materia gummea, candida, ſolida, quam vocant Mannam Benzoin. Hæc albificat cuprum.*

Alii.

℞. Benzoi pulv. ℔ij. affundunt ✠ roſ. in olla benè clauſa, committuntque igni ut fluant (odore id cognoſces.) Hinc affundunt novum ✠ fluereque ſinunt continuò agitando; tandem inſpiſſari paulatim permittunt, immiſcendo pro libitu flores Roriſmar. Lavend. Roſ. Spic. Ind. ut & ſant. citr. in fine ſuperfundunt 🜈 rectif. ac deſtillant ex arena vel cinere. *Med. deſtill.*

Alius modus optimus.

℞. Benzoin pulv. q.v. miſce cum ſabulo ac imple Retortam ad medietatem: deſtilla gradatim ex arena & nanciſceris liquorem ac oleum craſſum inſtar butyri. ℞. Hujus (à liquore ſeparati) p. j. ▽ pulv. p. xij. deſtilla in cinere per XX, & extillabit oleum clarum & flavum ad fundum ſubinde ſecedens. Poſtquam pars media ▽ extillarit, extinguatur △, effundaturque materia in cucurbita relicta. in lebetem æneum, calfiatque optimè ſuper △, affuſo ſubinde ▽æ calidæ quadruplo: hinc filtretur per pannum, reponaturque filtratura ad cryſtalliſandum. Cryſtallos collectos exicca lento △ calore.

N. 1. *Oleum illud rectificari poterit ſemel ac iterum ex XX cum 🜈 Tar. ſato & evadit odore, ſaporeque gratius.*

N. 2. ℔j. *Bentz. præbet ol.* (℥iß.) *cryſtall. ſeu florum.* (℥j.)

Modum hunc cum aliis non paucis acceptum refero viro ſolertiſſimo Johan. Caſp. Sparre, Pharmacopæo hujus Reip. Seniori, Affini meo colendo.

N. *Sunt qui Benivinum ſolvunt in ol. nucl. ceraſor. expr. ſolutionique admiſcent ambram, muſcum & Zibettum & exprimunt ad perfumandas, ut ajunt, chirotecas.*

Oleum Sam. Cloſſ.

Ego (*Sam. Cloſſ.*) Oleum Benzoin. paro ad modum Deodat. in Pantheo materia gummea, quæ poſt deſtillationem 🜈 aſcendit eſt flos ſive cryſtalli Benzoini, qui collum 🝭 opplent, ac proinde bacillo removendi veniunt, ne 🝭 frangatur, poſt flores exit materia butyracea, inde acetum & phlegma Benzoini, ſequitur oleum hyacinthinum boni odoris, ſed paucum, tandem balſamum ſpiſſum igne adaucto. Ex floribus ſive cryſtallis & materia gummoſa cum 🜈 tincturam citrinam elicies, remanente gummate albo in fundo cucurb.

Vires. *Cryſtalli ſudores movent ſummâ cum utilitate in lue ♀ ea, ſi decocto Guajacino permiſceantur. Oleum vulnerarium eſt, balſamus vice Peruviani falsò divenditur.*

5. *Trochiſci de Benzoini.* Vide Diſp.

C.

CCCLXXVIII. *Camphora.*

κόφυρα, Camphora ſive Caphura, *Matth. Caſt.* Arab. Capur & Cafur Lachryma eſt reſinoſa proceræ cujusdam ac peregrinæ arboris, (non bituminis genus.) Germ. Kampffer.

Differentiæ tuæ 1. Caphura de Burneo, (Inſulæ Oriental.) Borneina dicta, quæ raro adfertur, & omnium nobiliſſima eſt. 2. Ex China ſeu Cnicheu quæ communiter in Europam adfertur, in panes orbiculares coacta, *Garz. Acoſt. Linſcot. Fragoſ.* (dicitur Chinea Chinichis, &c.) Sic alia rudis eſt ignem non experta: alia elaborata, quæ ſolis aut ignis calore cocta atque purgata, album colorem contraxit, *Matth.*

Seligenda eſt alba pellucida inſtar Cryſtalli, ſyncera (non maculata) odora, digitis friabilis, quæ accenſa vix extinguibilis.

Diſtinguitur à ſuppoſita, quod hæc calido pani triticeo (uti ex clibano extrahitur) diffecto impoſita torreatur, vera autem liqueſcat.

N. *In tritura, mortarium ac piſtillum oleo aliquo, e. g. amygdal. &c. eſt inungendum.*

Vires. *Reſiſtit putredini ac venenis, unde frequens ejus uſus in peſte malignisque morbis febribus, &c. Veneris quoque ſtimulum arcere conceptumque impedire creditum eſt; verum ſi experientia ac obſervatio Scaligeriana fidem meretur, citra veritatem, (niſi uſu continuatio id experiri quis velit) ſuffocationi uterinæ ſubvenit (ſc. ▽ meliſſ. in aqua Camphora extincta fuerit propinata.) Uſus externus crebrior eſt, iisque potiſſimum in Epithematibus ſc. Frontalibus refrigerantibus & paregoricis; quibus ut commiſceatur, ſolvi ſolet in 🜄 vel conteri cum nucleis ſ. ſemine aliquo oleaginoſo, e. g. pineis, ſem. citrill. & ſim.*

De qualitatibus primis diverſitas haut levis eſt. Majores ad gradum uſque 3. frigidam ſtatuunt. Recentiores è contra calidam: utrisque ſuæ ſunt rationes. His inſervit 1. inflammabilitas, utpote quæ aëreis non aqueis, ac terreſtribus propria eſt. 2. Odor aromaticus ac ſapor acer. 3. Facilis evaneſcentia, qua vel ſponte aërem ceu chaos ſuum repetit. Illis: vis venerem ac libidinem compeſcendi, inflammationesque extinguendi. Verum triumphare videntur recentiores. Etenim quantum ad prius, poſito quod venerem arceat, non tamen propterea neceſſario frigiditatem concludi poſſe argumento ſunt Ruta: Vitex. & ſim. Nec firmior ratio poſterior, utpote ab operatione quæ per accidens fit, deſumpta. Quippe inflammatio aut mitigatio eo in caſu non à qualitate frigida introducitur, ſed à ſubtili penetrativa, exhalationibus calidis exitum reſerante, atque per ſudorem, inſenſilemque tranſpirationem diſcutiente.

PRÆPARAT.

1. *Oleum Camphoræ.* ℞. Camphor. ℥iv. Terræ argillaceæ vel boli armen.

M.ij. (alii ℞. Camph. part. 1. Argill. p. 3.) Misce diligenter, & ex Massa mixta forma globulos, quos in sole vel umbra exiccatos, destilla in arena ex Cucurbita vel Retorta vitrea (in excipulum, quod contineat, si libet, aliquid aquæ pluv. destillatæ.) Sic prodit primum quiddam album, moxaqua perspicua, tandem igne fortiori oleum fragrantissimum. Ol. hoc cum ∀ bis rectificatum, aureum colorem acquirit.

N. 1. *Eodem modo destillari potest cum terra communi.*

N. 2. *Album illud sublimatum liquescet in Alembico & defluet in Excipulum.*

N. 3. *Non opus est formare globulos, sufficit enim materias solum miscuisse.*

Vires. *Vires ex superioribus collige. Optimum insuper medium est in gangranis, ac odontalgia. Hoc oleum affusum super Talcum subtiliss. pulverís. (melius calcinatum) biduana in MB maceratione albescit, virginibus ad nitorem faciei egregie inservit.* Senn. in Instit. Hartm. in pract. Tentz. Sala.

2. *Ol. Camph.* Paulo aliter.

℞. Camph. p. 1. Boli p. 2. Pulverisata misce & destilla ex Retorta vitrea loricata, l. △ arenæ; & prodibit Camphora instar butyri. Hujus ℞. part. 1. Tart. optime calcinati part. 2. ∀ ad eminent. digit. 3. Dest. per MB. donec Camphora incipiat ascendere, quo dato signo, subtrahe △m, & effunde ∀ qui extillavit, in vitrum angusti orificii, affundeque ▽ fontanæ quantitatem, sic lactescet ∀ oleumque Camphoræ supernatabit, quod separa. Materiæ in Cucurbita relictæ affunde denuo ∀ & destilla, separaque ut antea, idque toties reiterando, donec nihil Camphoræ ulterius ascendere conspiciatur, sic habes oleum Camphoræ, quantitate quidem paucum ($\frac{1}{8}$) viribus verò efficacissimum.

N. ∀ *Rectificari poterit ad usus alios.*

Ex communicatione Johann. Casp. Spar. Pharmac. hujus Reip. primarii.

Aliter.

Solve Camphoram in sp. ⊕i Antepileptico Hartmanni, (vel & in ∀,) & Camphora elevabitur in forma ☊i ad superficiem. Hoc seorsim collige, atque cum terra sigillata & pauco ✠ forma globulos. Destilla per ♒m & prodibit ♒ seu ☊ valde fugax. *Hartman. in pract.*

Aliter.

℞. Camphor. el. ℥ij. Sal com. ʒij. Sal. Tart. ʒiij. terantur subtiliss. cum lacte in formam pultis. Hanc macera in Arena ♂ 3. dein affunde vini Malvat. ℥iij. destilla per XX humilem recipienti firmiter annexum, idq; l. △, prodibit aquosa & oleosa substantia, quam utramque rectificare poteris.

2. *Oleum Camph. Succineum.*

Solvatur Camph. in spiritu ⊕i aut Nitrum in oleum supernatans, quod cochleari vitreo separetur, & cum Olei succini rectif. pari pondere aliquoties per

per ♒ ♌etur, donec uniantur optimè, postea super colchotar ⊕li sæpius rectificetur, dum omnino purum evadat, & Camphora corporaliter non amplius appareat. *Est Diaphoreticum eximium in maligna febri. Dos. gutt. 6. vel 8. in liq. appropr. Ex communicatione Greg. Horst. p. m. habuit S. Closs.*

2. *Liquor.*

℞. Camphoræ q.v. inde urinali, ac impone desuper aliud urinale inversum, juncturis bene clausis sublima ex cinere, toties urinalia illa invertendo, donec Camphora in ♋ abeat. *Kesler. 4. c. 66*

N. *Sunt qui in ▽F camphoram dissolutam pro oleo vendunt, cujus equidem usum internum nemini suadeo. Extrinsecus autem adhiberi solet in dolore dentium. Hoc ♋ tandem rursus in camphoram coalescet* Med. destill.

Nonnulli in peste hoc deprædicant.

℞. Camph. el ℥iß. Sal. absynt. ℥iiiß. Ol. amygd. ℥iij. M. diligenter & macera per diem unum ac alterum, vase el. Hinc destilla per ♒m, interum Sal absynth. ℥iß. admisce, ♋ rursum affunde per ♂ 3. digere atque hinc denuo per ♒m destilla.

Dosis gut. iij. v. vj.

Alii.

℞. Camph. p. 1. Spir. Terebinth. p. ij. ♌ atque bis cohibendo.

3. *Essentia Camphoræ alexiteria.*

℞. Camphoræ q. s. solve, cum ♋ amygd. dulc. scil. digerendo, colaturam cum 🜄 aliquamdiu circulatam destilla denuo, ut abstrahatur 🜄, residuo adde tincturam croci ad aureum colorem usque inducendum.

Vires. *Mirabilis est ad præcavendam & curandam pestem, item in suffocatione Matricis & Febribus.*

Dosis gut. 1. ac altera, *Tentzel.*

N. 1. *Spiritus ille abstractus haud minori cum successu in usum accersiri poterit.*

N. 2. *Quercetanus elicit ex camphora essentiam cum ▽ vitæ tartarisata.* Phar. rest c. 26.

4. *Trochisci de Camph. A.*

CCCLXXIX. Cancamum.

Κάγκαμον, Dioscoridi est Arabicæ arboris lachryma, Myrrhæ quodam modo similis, virosi gustus: ad suffimenta usurpant.

Quod vires eidem splenetica, emmenagoga & ophthalmica habetur.

N. *De hoc Dioscoridis Cancamo diversæ hoc tempore Opiniones. Laccam dicunt alij, alij Resinam Animæ faciunt, alij Benevinum, nonnulli prorsus incognitum putant.* Videatur Matth. Garz. Clusius in Garz. Amatus in D. & sim.

CCCLXXX. Caranna.

Caragna, Carana est Resina duriuscula, tenax, sine multa agglutinatione, Tacamahacæ similis, nisi quod sit paulo odoratior, splendidior, liquidior

dior & densior. Affertur ex Carthagine Indiæ Occidentalis seu novæ Hispaniæ Provincia, ubi ex vulnerata arbore elicitur, atq; illinc foliis latis ac nervosis instar arundinaceorum foliorum involuta ad nos pervenit.

Vires. *Calfac. & sicc. 3. viribusque pollet iisdem Tacamahaca, quæ tamen operando citior & efficacior est; præcipuè in tumoribus, omnisq; generis doloribus, maximè juncturarum, tumores inveteratos dissolvit, defluxiones frigidas aut mixtas sistit, nervorum ac cerebri dolores sedat, vulnera recentia præsertim nervorum & juncturarum sola sonat, defluxiones in oculos & alias partes reprimit, (pone aures vel temporibus imposita.) Monard.*

Solvitur in Oleo.

Præparatur inde Emplastr. antipodagricum insigne.

℞. Carannæ ℥j. ciræ flav. ℥ß. cum Ol. verbasc. F. Emplastr.

CCCLXXXI. Colophonia.

Colophonia Officinarum, C. *B.* Pix græca, *Matth. Cord.* est substantia naturæ oleaginosæ, flavescens, arida ac friabilis, residua ex resinis abietina, strobilinaque coctione dum purgabantur, inspissatis ac frigore induratis.

Eligenda est pellucida, odorata, quæ Thuris fumum accensa æmulatur.

N. 1. *Dicitur Colophonia, quod ex Colophone olim advehebatur.*

N. 2. *Friabilem illam flavamque substantiam in Resinarum singularum destillatione residuam, alij Resinam frictam appellant; alij eidem colophoniæ nomen imponunt.*

Vires. *Si quidem Colophoniæ portio est Resinarum, Resinarum quoque vires retinet, sed minus penetrabiles, calfacit itaque & siccat, mollit, glutinat, usus, ejus, quia pinguibus solvitur, commodissimus est in Emplastris.*

CCCLXXXII. Resina Copal.

Pancopal. Copal. Resina est duriuscula, admodum candida, vel ex albo flavescens, pellucida, bene odorata, in massam redacta. Asportatur ex India Occidentali, sive nova Hispania, ubi ex vulnerata arbore guttatim stillat. *Monard. Clus. in Monard. Fragos. Cæsalp.*

Vires. *Calfac. 2. hum. 1. emollit, resolvit. Usus præcipuè in affectibus cephalicis.*

PRÆPAR.

Oleum tenuius & crassius. Eodem modo elici potest utrumque, quo ex Resina animе.

N. *Cæpit ab annis aliquot ex eadem India Occidentali, liquor quidem adferri olei de Copalyra appellatione, quod an ex Resina jam descripta sit, in dubio relinquit Clusius in Monard. commendari id ait ad vulnera recentia curanda: nostratibus ignotum est.*

CCCLXXXIII. Elemi.

Gummi Elemi, Elemii, Helenii, Resi-

Resina est, sive lachryma pellucida albicant, cum flavis particulis intermixta, in massam redacta, suavem accensa halans suffitum. Asportantur ex Æthiopia, ubi stillat ex arbore, quam oleum nonnulli volunt (quod negat Matth.) alii cedrum.

N. *Dioscoridi flavum est ac scammonio utcunque simile, mordaxque nostrate non item, quare an verum habeamus, dubium. Damnatur Ammoniaco vel Gummi Arabico simile, colore nigricans.*

Vires. *Calf. temperatè, emollit, digerit, resolvit, maturat, dolorem sedat, capitis ac nervorum affectibus eorundemque vulneribus, ac inprimis calvaria vulnerata specificè confert, contusionibus articulorum prodest, menses ac urinam ciet.*

Solvitur in oleaginosis, ut reliqua resina.

PRÆPAR.

1. *Oleum stillat. Elemi.* Fit ex retortâ per arenam vel vesicam ut ol. Anime. *vide supra.*

Vires. *Specificum præ aliis (ut & ipsa Resina) censetur in affectibus nephriticis, paralysi, contractura.*

F.

CCCLXXXIV. *Fuligo.*

Fuligo est pars rerum combustibilium levior, à partibus crassioribus sub specie fumi elevata, inque substantiam crassam nigricantem, vi frigoris compacta, Germ. Roß.

Delectus. Fuligo eligatur splendens, instar succini nigri, quæque fumarii parietibus proximè adhæreat (quò fornaci propior, eò melior) imò nec abs re foret, delectum quoque instituere, ratione materiæ combustæ, quæ quantò Medicæ intentioni convenientior, tantò quoque fuligo præstantior censenda est.

Vires. *Acris est, extergit, rarique usûs per se, nec adhiberi eam memini, nisi quod intelligam, in suffocatione matricis à mulierculis plebeiis cum successu esse propinatam. Quin & cum aliis mixta carpis imponitur ad arcendam febrim.*

PRÆPAR.

1. *Spiritus.* 2. *Oleum,* & 3. *Sal.*

℞. Fulig. el. q. v. imple ad collum usque retortam vitream lutatam & destilla ignis aperti gradibus successivè adhibitis, in Receptacul. capaciss. ut prodeant cum phlegmate spiritus albicantes, ac oleum flavum, ultimoq; rubeum. Spiritum cum oleo aliquam diu digere, postea affunde medietatem ▽ & destilla sæpius: prodit cum ▽, Spir. fuliginis & simul ol. rectificatiss. Caput mortuum incinera & extrahe sal more solito cum 🜄.

Vires. *Spiritus ac oleum confortativa sunt insignia, mirabiliter agonisantes exhibita refocillant.*

Dosis Spiritus gr. vj. ad ℈ß.

Olei gr. 1. 3. *in vino vel alio vehiculo convenienti.*

Vires Salis. *Præstantissimum curativum*

tivum est in cancro exulcerato, si in cella solutum cancrosis ulceribus semel ac iterum inungatur, venenositas instar vaporis visibiliter extrahitur. Tandem oleum (crassius) leni aspergine sæpius illitum, crustam instar cuticulæ superinducit, quæ sponte, spatio 5. vel 6. dierum decidens, ulcus consolidatum esse indicat. Hartm. in Pract.

G.

CCCLXXXV. *Galbanum.*

Γάλβανον, χάλβανον, Galbanum, (*Matthiol. Cord. hist. Cæs.*) est gummi (seu succus) ferulæ Syriacæ, quam Metopium vocant, quo nomine aliis gummi idem venit,) intensè flavum vel albidum inflammabile; odore Opopanacem referens, colore Tacamahacam.

Optimum censetur cartilaginosum (alii granulatum volunt, sed rarissimè, ob mollescentem naturam in granis invenitur,) flavum, syncerum, pingue non lignosum, quod in se retineat nonnihil ex suis seminibus, & ipsis ferulæ sarmentatis, gravis & ingrati odoris, nec minus humidum, nec minus aridum, cum accenditur flammam nutriens.

Vires. *Calfac. sicc. 2. com. emollit, resolvit, extrahit.*

Usus præcipuè intrinsecus in mensibus ac partu pellendis, in tussi inveterata ac Asthmate: Adversatur toxicis.

Extrinsecus prodest in partu ac mensibus, suffocatione uteri, vertigine, in furunculis ac lentiginibus: quin & glandi impositum Emplastri vice Urinam provocare dicitur.

PRÆPAR.

3. *Galbanum depuratum:* solve in liquore, exprime ac inspissa.

N. 1. *Solvitur ut alia gummata ferulacea, in quolibet liquore aqueo, ✠o, succo, vino.*

N. 2. *Galenus suspendit in linteo super ♄B atq; puram extillare facit.*

N. 3. *Dioscorides dimittit in ▽m ferventem, impuritatesque supernatantes ejicit.*

2. *Oleum stillat.* Fit l.a. per ♌m ex Arena, addito sabulo, vel silicibus contusis.

N. *Sunt qui Galbanum cum ✠o in formam mellis miscent atque destillant. At exit primo liquor, dein ♉, adeoq; opus protrahitur citra necessitatem.*

Vires. *Maximarum est virium in passione hysterica, intrinsecus, exhibitum vel extrinsecus umbilico illitum. Maturat bubones & anthraces.*

Oleum aliud Sam. Closs.

Solutio Galb. in ✠ non est de nihilo, præsertim ubi spiritus Galb. expetitur, omnium optimè fit oleum cæruleum ex catino ferreo ad latus inclinato; cum ♌ super tripodem terreum imponitur, deinde pertuso operculo obturatur, ita servantur gradus △, exitque primo spiritus, mox oleum, & balsamus expyreuma redolens.

3. *Galbanetum, i. e. Balsamum Galbanetum, seu spiritus Terebinth. Galbanetus.*

℞. Galban. trit. ℔. ß. Spirit. Terebinth. ℔. 1. Digere ♂ aliquot, dein destilla ex cucurbita humili, vel ♎.

Vires. *Summarum virium censetur in contractura ex colica, extrinsecus illitum.*

N. *Est & aliud Galbanum Theophrasti dictum.*

℞. Galb. ℔. ß. Gumm. Hederæ ℥iij. trita seorsim, misce ac destilla per ♎m in Arena, ♎ato adde Terebinth. ℔. 1. Ol. laur. ac spic. ana. ℥j. destilla denuo.

Vires. *Cephalicum est ac neuriticum insigne, contracturas ac morbos similes curans.* Med. destil. part. 1.

4. *Ceratum de Galbano, s. Ceratum Matricale,* Vid. August.

Gummi Hederæ,

Vide Hedera, Class. 1.

H.

CCCLXXXVI. Hypocistis.

Hypocistis, germen seu plantula est, è radice cisti fruticosi dum florescit, ceu viscum ex quercu, prosiliens: Dicitur & Limodorum, aliis Robethron. Ex hac itaque plantula, cum floribus succulenta fit, exprimitur succus, qui in sole exiccatus Glycyrrhizæ succo non absimilis evadit; atque ad nos, sed raro asportatur. Diciturque Hypocisthis vel succus Hypocistidis. *Videatur Matth. Dod. Cord. in D. Lon. Cast. Clus. hist. Lob. Tab. Ger.*

Vires. *Refrig. (3.) siccat, potentissime astringit. condensat. Usus præcip. in quibuscunque fluxionibus sistendis, Diarrh. Lienter. Dysent. profluvio uteri, vomitu, &c. Uti & in excretione Sanguinis ex lapsu casuvè orta. Extrinsecus roborat viscera humidiora, ventriculum, epar, &c.*

N. *Quia rara est, ejus loco succus Acaciæ recipi potest, quippe quæ analogas vires habet, quamvis imbecilliores.*

PRÆPARATA.

Hypoc. depurata.

℞. Solve in ▽, aut succo appropriato, cola & inspissa.

L.

CCCLXXXVII. Lacca.

De Lacca diversæ Opiniones. 1. Fit Laccæ cujusdam mentio apud Arabes, quam Cancamum Dioscoridis esse volunt, quod inodorum planè & nobis incognitum est. 2. Lacca est vulgaris seu officinar. quam Garzias ab horto fieri scribit ex succo arboris cujusdam proceræ familiaris in Pegu, Bengala seu Balagvvate & Martaba, Malavar Provinciis scil. Indiæ Orient. Nimirum à formicis alatis succum quendam exugi ait, eumque in Laccam, (non secus ac mel ab apibus) redigi, ramisque arborum induci, unde postmodum cum ramis ad nos transportetur. Alii sponte exudare volunt, atque circa ramos concrescere. Est autem resina sicca, Myrrhæ rubræ similis,

milis, masticata salivam rubro colore tingens, accensa vel tusa, suave olens. Dicitur Lacca Sumetri, à loco natali scil. Insula Sumetra, sicut ea quæ in glebis sine surculis affertur, Lacca comberti vocatur.

N. *Est & genus laccæ factitiæ terrestris, pictoribus familiare, quibus ad conficiendos inde colores inservit. Laccam vocant globulatam seu rotulatam, quippe globorum plerumq; venit formulis, colore minij, &c. Duplicis id generis est, alterumq; vulgarem Laccam infectoriam appellant: alterum Florentinam, quæ carior & coloris saturatius rubri.*

Vires. *Calfac. (aliis temperate, aliis 2. atten. aperit, sanguinem purificat, sudorem ciet, diuretica est. Usus præcip. in obstruct. Lienis, Vesicæ, fellis, Epatis ac pulmonũ, & hinc in hydrope, Ictero, Asthmate, apostemate pulmonum: in expellendis variolis, morbillis atq; pestilent. contagio in ciendis mensibus, &c.*

PRÆPARATA.

1. *Lacca lota seu præparata.* Tota lacca lavetur in Decocto Aristoloch. & Scœnanti, quoad clarescat: hinc collige quod resederit.

2. *Trochisci de Lacca.* V. D.

CCCLXXXVIII. Ladanum.

Labdanum, Laudanum est liquor ex Cisti (Ledon appellati) foliis exudans, seu est massa non absimilis massæ pilularum, (in pilulas vel sola manu formabilis:) friabilis, colore opaca cinerea, inflammabilis, accensaque gratum saporem halens, insuffitibus usitatissima.

Cistus illa familiaris est in Cypro, Lybia, Arabia. Videatur Λῆδον, Ledum, *Matth. epist. Cast. Tab.* Lada & Ladon, *Cord. in D. & hist.* Ladanum, *Lon.* Cistus Ledon latifolium, *Lob.* Ledum latiore folio Italicum, *Cam.* Cistus Ledum Matthioli, *Ger.* Cistus ladanifera, *C. B.* 1.

De origine Ladani scribit Dioscorides, quod hirci, frondes Cisti depascentes, succum illum barbis suis colligant, unde postea pectine decerpatur.

Laudatur odoratum, subviride, leve, facile mollescens, pingue, resinosum, arenularum, aliarumque sordium expers, quale in Cypro gignitur, quod plerumque ceu ex gyris coagmentatum, asportatur. Arabicum vilius habetur, afferturque in massa uniformi.

Vires. *Calf. sicc. emollit, digerit, maturat, attenuat, aperit, orificia venarum reserat, inspissat. Usus præcip. in capite humido ac catarrhoso, in dysenteria, &c. Extrinsecus ejus usus est in Emplastris emollientibus, anodynis, tussim sedantibus, in Alopecia (inunge vel coque in vino & lava) in odontalgia, in cardialgia, doloreque ventriculi, (cum modico Bdellio faciunt pilulas dandas, Num 1. & 2. hora 1. ante pastum. Crato.) in suffocatione uteri (introrsum adhibitum:) cicatrices curat.*

PRÆPAR.

1. *Ol. stillat.* Vide Medull. destillat. lib. 1.

2. *Pilulæ de Ladano.* V. l. 2.

N. 1. *Sala purificare docet in ▽ id solvendo atq; colaturam inspissando. Verum me hercle minus commode. Etsi enim coctione nonnihil in aqua solvatur, id tamen non nisi portiuncula minima est, relinquitur pars major intacta, quæ non minus quam illa commoda est.*

N. 2. *Etsi inflammabile ladanum sit, non tamen pinguibus solvi potest.*

CCCLXXXIX. *Liquidambra.*

Liquidambar, Liquidambra, (q. liquida ambra, ob odoris suavitatem,) Resina est oleaginosa suavissimi ac fortissimi odoris, effluens ex arbore quadam procera ac venusta, Ococol sive Ocosolt Indis dicta. Estque partim siccior, partim liquidior. Liquidior pars vel seorsim collecta, vel expressione, à sicciore separata, sigillatim venditur, dicta eodem nomine Liquidambar, seu oleum liquidambar, oleumve de Ambra. *Videatur Monard. Cæsalp. Lugdunens. in hist. Mexic.*

N. 1. *Effluxio hæc incisione corticis promovetur.*

N. 2. *Arbor Ococol familiaris est in India Occidentali, seu nova Hispania, unde paucos ante annos in Europam transferri cœpit.*

Vires. *Calf. 2. (oleum 3.) hum. 1 resolvit, obstructiones expedit, emollit, maturat. Usus præcip. in utero obstructo ac indurato, tumoribus duris, &c. insuffitibus, & sim.*

N. *Adhibetur mechanicè in perfumandis (ut ajunt) coriis ac chirothecis.*

PRÆPAR.

1. *Oleum,* (ut dictū) vel seorsim collectum, vel expressione à sicciore parte Resinæ separatum.

2. *Coctione ex ramis elicitum.* Coquunt enim Indi ramulos in ▽, supernatantem q; pinguedinem nomine olei colligunt. Et hoc esse oleum illud officinarum nostratium, color arguit, rubro-purpureus, quippe nativa albicantiora esse solent.

N. *Resina nostratibus in usu non est.*

CCCXC. *Lycium.*

Λύκιον, Lycium Dioscoridi est succus extractus (coctione scil. & inspissatione) ex ramis ac caudice arboris ejusdem nominis. Hanc describit titulo Lycii, *Matth. Tab. Ger.* Lyc. alpini, *Lugd.* Pyxiacanthæ, *Dod. Lon.* Verum cum modernis incognitum sit, factum est, ut diversæ inde subortæ sint opiniones, *Lob.* substituit suum ex Lycio Narbonnensi extractum, *Garz.* suum Cate dictum; habet & suum proprium *Rauwolfius* in Itinerario. *Officinæ* suum Lycium communiter ex Periclymeni baccis gravissimo errore conficiunt: alii ex Ligustri fructu: alii ex prunis sylvestribus. Præstaret tamen, monente id etiam

etiam *C. B. in Matthiol.* succedaneum ex Oxyacantha aut Rhamno, aut Rhois succo compilare.

M.

CCCXCI. Mastiche.

Mastiche est Gummi Resina ex albo citrina, pellucida, granulata, bene odorata, ex Lentisco arbore exudans.

N. *De Lentisco.* Vide Class. 1.

Delectus.

Optima censetur quæ in Insula Chio provenit, odorata, candida, instar ceræ albæ, splendens, adulta, retorrida, friabilis, syncera, stridens. Reprobatur nigra bitumina similis, viridis, livida, impura. Adulteratur Thure & Resina pini, sed odore fraus statim deprehenditur.

N. *Quantò vetustior, tantò intensiùs citrina agit.*

Vires. *Calf. & sicc. 2. subastr. emollit ventriculum roborat. Usus pracip. in vomitu, nausea ac fluxu alvi compescendo. Obtundit ac corrigit purgantium acrimoniam, reprimit exhalationes ventriculi, qua caput aliàs ferire solent, (grana aliquot post pastum deglutita,) roborat caput, nervosumque genus, expuitioni sanguinis ac tussi medetur, emendat oris halitum, pituitam è cerebro elicit (masticando.) Extrinsecus Usus ejus creberrimus est in dentifriciis, emplastris ac cataplasmatis stomachicis.*

N. *Coquitur ℥ß. in ▽ ℔. iij. vel iiij. daturque pro potu ordinario in Diarrhaa.*

PRÆPAR.

1. *Oleum still. s. flavum.* 2. *Oleum rubrum seu Balsamus.*

℞. Mastich. q. v. salis parum, (⅓.) silic. contus. ana, destilla per 🝭m, primo extillat liquor albus cum 🝆 flavo, tandem △e fortiori, 🝆 rubrum, rectifica per 🝭m parvam: flavum 🝆 serva seorsim, rubrum deinde & Balsamum nigricantem itidem seorsim.

Aliter.

℞. Mastich. ℔. ij. Boli pulv. M. ij. 🜅 q. s. impasta, digere ♂ (14.) dein destilla per 🝭m △e nudo, & prodibit 🝆 leve supernatans, tum quoque grave & ad fundum secedens, utrumque rectifica cum bolo ac sale.

N. 1. *Habes egregium modum Olei albi flavi & rubri prima parte Glauber. p. 36.*

N. 2. *Et aliud sub titulo Quinta Essentia cum spiritu Thereb. Myroth. Fabri. Per se autem factum Oleum prabet in copia; quod si super 🜔m rectificaveris, acredinis alicujus erit particeps, additâ verò ▽ font: per B. habebitur Oleum flavum S. Closs.*

2. *Oleum per deliq.*

Fit in albumine ovi cocti, aëri humido exposito.

3. *Oleum Mastichinum.*

Fit coctione mastich. in Ol. Rosar. omphac. *Vide Disp.*

4. *Spiritus Mastichis.*

Est liquor albus, (qui in ♀atione olei prodit,) rectificatus.

5. W

5. V *Mastichatus.*

℞. Mastich. el. ℔. 1. V rectif. ℔ß. digere ♂ (14.) postea affunde ▽ anat. & destilla in MB, 1. prodit ∽ dein ▽, quæ nullius usus, ∽m in MB rectifica & serva.

N. *Quod remansit* ♃ *ari potest per* ♌*m, ut profundat* ♋.

Vires. *Maximè prodest in ventriculi imbecillitate ac cruditate, in colico dolore, &c.*

6. *Aqua Masticbina F. F.*

℞. Mastich. ℔ ß. Caryophyl. ℥ß. Macis ℥j. vini albi generosi ℔iij. destilla per XX.

7. *Pilula Mastichina.* Vide Disp.

CCCXCII. *Myrrha.*

Σμύρνα, *Dioscor* Bola Indis, Myrrha, *Matth. Cord. in D. Gartz. Frag. Cæs. Lob.* Est resina gummea (concretus gummi resinosus succus, cujusdam arboris exoticæ, quæ cortice vulnerato, Myrrham profundit, partim in substratas tegetes destillantem, partim citrà caudicem concrescentem. Plurima affertur ex Arabia, tum etiam ex Regione Alexim quæ Æthiopia est.

Delectus.

Laudatur friabilis, levis, undiquaque concolor, minutis glebis, amara, acris, odorata, & quæ confracta, venas unguium modo candidas & leves ostendit. Omnibus autem antefertur, quæ à loco unde convehitur, Troglodytica nuncupatur, colore pallescens, seu subviridis, splendens ac mordax. Inutilis est ponderosa & coloris picei s. nigra- hæc (myrrha animinea. Amati.

N. *Stactem nihil aliud esse quam myrrham liquidam, testatur Dioscorides. Ejus autem colligendi diversos deprehendimus modos. 1. Sponte ex arbore non vulneraria exudat. 2. Exprimitur ex myrrha, ut oleum Liquidambar ex Resina ejusdem nominis.*

Vires. *Myrrha calf. & sicc. 2. (al. 3.) aperit, subastr. atten. maturat, discutit, putredini resistit. Usus præcep. in uteri obstructione, fœtu expellendo, in pulmonum & intestinorum mucilagine, ac in denata raucedine, tussi & angina, pleuritide, colica, lumbricis: compescit diarrhæam ac dysenteriam, febrium rigorem, præcipuè quartanæ arcet. Extrinsecùs prodest in igne sacro, gangrana, tumoribus, vulneribus inveteratis ac recentibus, in primis capitis, unde in Emplastris sticticis, ut vocant, usus ejus creberrimus esse solet. Masticata ac subinde deglutata halitus fœtorem emendat, coryzamque curat, &c.*

Dosis à ℈ß. ad ℈ij. vel ℥j.

PRÆPAR.

1. *Myrrha Depurata.*

Depuratur more solito: Myrrhæ subtiliss. tritæ affunde expressum succum, decoctum, vel infusum (intentioni tuæ appropriatum,) vel vinum ad eminen. digit. 2. digere in MB, ut mollescat, dein calide exprime & inspissa lente. *Vide Querc. Ph. Rest c. 15.*

2. *Myr-*

2. *Myrrha Extracta.*

Extrahitur cum ∇ rectificatiss. s. a. abstrahitur ∇, inspissaturq; extractum ulterius in vitro, vel vitreato vase ad consistentiam olei.

3. *Oleum Myrrhæ.*

Destilla per ◯m ex Arena.

N. 1. *Sunt qui myrrham cum serratura abjetina macerant; ac postmodum per Vesicam oleum eliciunt. Verum id aliqua ex parte abjetinum est.*

N. 2. *Alij liquori myrrhæ ∇ affundunt, digerunt. ac per XX ♌ant.* Med. destill.

N. 3. *Alij digerunt myrrham pulverisat. cum ✠ atq; hinc ♌ant.*

N. 4. *Neque per se, neq; cum silicibus, arenâ, bolo aut farinâ laterum. Ol. profundit, sed solum ∽um gravem & acidum aq. fœtentem. Fiat igitur utroque modo, ut dixi de Mastiche S. Closs.*

4. *Liquor Myrrhæ.*

Impone Myrrham pulveris. albumini ovi cocti adhuc calido, ac repone in cellam ad liquescendum; vel mixtam cum eodem albumine repone supra tabulam vitream ut liquescat, destillet in vitrum suppositum.

Vires. *Abstergit maculas cutis, stigmataque ex lue venerea.*

5. *Trochisci de Myrrha.*

O.

CCCXCII. Omphacium.

Agresta, Agrest. *Gall.* du Verjus. Est succus ex uvis immaturis expressus colatus, inque doliis repositus, & vase clauso asservatus.

N. 1. *Præstat uvas adhibere dies aliquot (45.) soli expositas.*

N. 2. *Tempore Dioscoridis inspissabatur calore Solis ad consistentiam Rob.*

N. 3. *Oleum acidulum ex olivis immaturis expressum, ob saporis affinitatem itidem* Oleum Omphacinum *appellari solet*, de quo vide supra Olea, class. 1.

Vires. *Inservit tam Esculentis, quam Medicamentis. Refrig. 2. sicc. 1. substantia est crassioris, saporis ac ideo acerbi. Usus præcipui ad hypochondria ardentia, stomachi ardorem, (orificio impositum) imo calidis morbis omnibus fel cio ri juvamento est, quam acetum quod præter refrigerandi vim & caliditate acri pollet, secus ac omphacium.*

PRÆPAR.

Syrupus de Agresta, vide Disp.

CCCXIV. Opium.

Sunt, qui Opii ac Meconii nomine confundunt, & duo uno eodemq; habent, sed malè.

Opium enim lachryma est, quæ stillavit ex capitibus papaveris, dum maturescebant, leviter incisis.

Meconium è contra succus est ex iisdem expressus. *Videatur Matth. Cord. Garz. Frag. Bellon. Cord. in hist.*

Opium triplex est,
- 1. Album, affertur ex calico, forte est Thebaicum.
- 2. Nigrum & durum, ex Aden.
- 3. Flavescens magis & mollius, ex Cambaja & Decan.

Colligitur Plinio & Avicennæ ex pap. nigro, aut Turcæ ex albo) docente Bellonio, *lib.* 3. *obſ. c.* 15.) leviter inciſo eliciunt, quotidianoque uſu ad ℥ß. vel ℥i. nomine Maslac, aſſumunt, ad conciliandam ſcil. animoſitatem. Verùm quia hoc opio caremus (flaveſcens enim id eſſe, leoninorum pilorum modo, ait Bellonius) de opio agemus nobis uſitato, quod vel adulteratum, vel meconium, potius, quam opium.

Præſtantiſſimum habetur nobis uſitatum opium Cabaiſanum, quod ponderoſum, denſum, inflammabile & ardens (non atra tamen flamma) odore ſoporiferum (inſtar papaveris,) ac graveolens, ſapore amarum & acre, colore ad aloen accedens, cum frangitur, ſplendore quodam nitens, facile ſolutu.

N. 1. *Dignoſcitur ab adulterato, quod hoc ſi diluatur, liquorem croceo colore tingat, ob Glaucium admiſtum.*

N. 2. *Opium ſeu Meconium noſtrate, ſecundum Quercetanum, ex papav. noſtrati Extractum.* Vide ſupra in papav.

Vires Opii. *Vim poſſidet ſpiritus commotos, inquietos, ſeditioſosq; compeſcendi, facultatique animali peculiari quadam proprietate torporem inducendi. Unde ſomnus, ſenſibilitatis imminutio, &c. media ſanè maximi ſolaminis, in vigiliis, doloribusque intenſis. Verum enimverò, nec & ſuis incommodis opium caret, nimirum, præterquam quod excretiones urinæ & fæcum ſupprimat, malignitatem quoque exercere aptum eſt. Hac videlicet livorem artuum, frigidosq; ſudores, reſpirationem parvam, ac difficilem, mentis alienationem, & inducit.* Scribonius.

N. *De caliditate & frigiditate maximè controvertitur. Plurimi tamen cum recentioribus calidum id probant, inducti amarore, inflammabilitate, acredine, vi exulcerandi, &c. Alij cum majoribus frigidum id demonſtrant, virtuti ſcil. inſiſtentes narcoticæ, quam obtinet. Diſputatio, me hercle, citra neceſſitatem. Etenim ſtatuatur calidum, reputetur frigidum, quid inde: nec enim in copia adhibetur tanta, ut metuenda inde inferre poſſit incommoda. Veruntamen calidum potius dicendum eſſe quam frigidum, potiores evincunt rationes: nec obſtat vis narcotica, utpote quæ non à frigiditate, ſed occulta qualitate procedit. Similem enim νάρκωσιν obſervare licet in nonnullis correptis peſte, febribusve malignis & ardentibus. In quibus ſanè quicunque narcoſin ad frigiditatem referre voluerit, igni frigiditatem attribueret.*

PRÆPAR.

1. *Extractum Opii Quercetani.*

℞. Opii tenacis(non emarcidi,) q. v. ſcinde in bracteolas tenues & exiguas ac in patina vitreata moderato calore (arenæ) exicca (cavendo fumum) donec in pulverem digitis comminui poſſit & fœtorem amittat. Sic Sulphur fœtidum diſcuſſum, in quo omnis vis narcotica.

℞. Opi-

℞. Opium hoc Sulphure suo narcotico exutum, extrahe s. a. Tincturam cum acet. destill. fortissimo, (vel succo Limoniorum) abstrahe dein menstruum in MB ad mellaginem seu extracti formam. *Hartm. in Croll.*

N. *Feces quæ post Tincturam extractam remanent, inservire possunt anodynis externis inde concinnandis, v. g. in Podagra, &c.*

2. *Aliud Quercetani Extractum Opii & Hyosciami*, quod placet appellare.

Extractum Opii succati.

℞. Succi seu Extracti Hyoscyami ℥x. (vide Hyoscyam.) opii præpar. i. e. ad ignem exiccati, ut dictum ℥x. vel vj. Digerantur lento calore cinerum. Sic attrahit opium tantum succi, quantum sufficit, quod residuum erit ab attractione, seorsim separabitur per inclinationem & exhalationem. Ex eo autem quod coagulatum est extrahe Tincturam cum succo Limoniorum s. a. donec animadverteris succum non amplius colorari. Tinctos liquores decantatos digere denuo, ut crassiores feces subsideant, quas secerne.

N. *Laudanum opiatum majus Quercetani ingreditur.*

3. *Extractum Opii Angeli de Sala.*

℞. Opii in frustula concisi ℔. ß. humectetur aceto ros. ℥ij. vel iij. atque exponatur igni & sartagine ferreâ, continuò agitando ut liquescat, vaporque opii Sulphureus ac noxius una cum ✢ in auram abeat, opiumque refrigeratum friari ac pulverisari queat.

N. *Ignis cautè administrandus, ne ἐμπύρευμα contrahat.*

Hinc ℞. opium illud pulverisatum ✢ ros. ℔iii. stent in calore arenæ (saltem aliquot horis) ut solvatur, dein cola per colum linteum cum expressione ac coagula. Hinc solve denuo in Q. E. Sambuci rectificatissima: clarifica cum albo ovi, ac inspissa ad consistentiam pilulis aptam.

N. *Sal ✢ ros. operationem opii (cum quo jungitur) non modo mitiorem reddit, sed & vim ejus diaphoreticam confortat, ut vel sudor haud sine levamine subsequatur.*

4. *Extractum Opii Crollianum.*

℞. Opii (purgati prius in liquore hyssopi, vel aqua ♎ata,) q. v. extrahe s. a. cum 🜄 decanta & abstrahe.

N. *Crolliana hæc extractio non sine ratione reprehensionem incurrit, quia 1. Tartari illud, in quo vis narcotica latitat, humanæ naturæ inimica, per 🜄 tenuius, subtilius, adeoque ferocius redditum, Laudani compositionem deteriorem facit 2. Spiritus vini suâ naturâ nihil præter Tartari extrahit, sale intacto, quod potissimũ tamen requirimus. Præstat itaque cum aceto extrahere, quam cum 🜄.* Hartman. in Croll. Brendel.

5. *Laudanum opiatum.*

Laudanum opiatum, nihil aliud

 est

est quam Extractum Opii admixtione alexipharmacorum, cordialumve, & sim. correctum. Dicitur autem Laudanum, quasi laudatum medicamentum, ob insignes operationes, quas vel in gravissimis morbis præstat, quales sunt 1. dolores sedare. 2. somnum inducere. 3. omnes fluxiones sistere. 4. ardorem mitigare. 5. Naturam confortare, Inquietos spiritus Phrenitide, Arthritide, Epilepsia, & sim. compescere. Variæ porro laudani hujus descriptiones circumferuntur, quarum tamen præcipuæ sunt sequentes.

6. *Laudanum Opiatum.*

℞. Extr. Opii (Quercet. vel Salæ) liquidi adhuc instar mellis ℥j. Magister. vel sal. corallor. perlar. ana ʒß. Extract. croci (cum 🜄 facti) ʒij. M. omnia diligenter & serva. In fine addi possunt aliquot guttulæ ol. caryophyllorum.

N. *Alij spir. 🜔 admiscent.*

Hoc Laudanum est pene inculpabile & securè sine omni alicujus peregrinæ affectionis metu potest administrari.

Dosis à gr. ij. ad iij. *Hart. in Croll.*

7. *Laudanum Opiatum Querc.*

℞. Extr. seu Essent. Opii, ℥ij.
Extr. Croc. (cum aq. Limon. fact.) ℥j.
His confusis adde.
Pulv. Hyacinthor.
Corallor. ana ʒiß.
Terræ sigill. ver. ʒj.
Bezoard. ver. (s. Extracti Bezoardici, *V. l. 2. c. 57.*
Unicornu.
Ambr. grys. ana ℈ij.

M. exactè, continuò agitando ad △ lentum, donec ex materia frigefacta pilulæ formari possunt.

Vires. *Insignes ac suspiciendas percipies hujus anodyni affectus, quod te spe nunquam frustrabit. Nam confert citra molestiam & cerebri ullam perturbationem, adversus omnis generis dolores, à quacunque causa subortos contra omnes hæmorrhagias, in quacunq; corporis parte fuerint, contra omnes defluxiones & fluores ventris, dysentericos, hepaticos, lientericos, & sim. ad inducendam gratam tranquillitatem in febribus ardentibus, in quibus ipsi rationis sensus læditur, & in phrenesin æger plerumque delabitur.*

Dosis pilula una ac altera magnitudine grani piperis. *Querc. in Pharm. Rest. c. 25.*

8. *Aliud, laudanum Opiatum Quercetani,* quod libet appellare.

Laudanum Opiatum majus Querc.

℞. Extract. Bezoard. Querc. (nondum inspissat.) *Dosi ut l. 2. c. 57.*
Extr. Croci ex croc. ℥iiij. cum 🜄 🜕at ex succo limon. vel pomor. redolent. acuata cum 🜕u 🜔, vel 🜍 Sulphur.
Extr. Myrrhæ ac mumiæ, (ut sequitur.)
Extr. Opii succati (quale & quantum supra paratum) sc. ℥vj.

Misce

Misce & lento △e redigantur ad consistentiam mellis.

Dein adde.

Succin. Citrin. præparat. (i. e. super quo 🜄 opt. aliquoties (4.) deflagrarit.) ℈iiij.
Sal. Perlarum.
Corallorum. ana ʒij.
Terræ sigill. opt. ʒiß.
Pulv. Bezoard. ver.
Off. de C. C.
Unicorn. ver. ana ʒj.
Ambr. grys. ʒß.
Mis. opt. in fine addendo.
☋ Anis.
Fœnic. ana gr. xij. vel xv.
serva pro usu.

Dosis, est magnitudo piperis, vel *gr. ij. iij.*

Extractum Myrrhæ ac Mumiæ fit.

℞. Utriusque ana ʒß. dissolve in hydromelite vinoso ac △m, trajiceq; calidè per chartam, quia viscosa est solutio.

9. *Aliud Laudanum Opiatum, Anodynum specificum Paracelsi.*

℞. Opii Thebaic. ℥j.
Succ. aurant. acid.
Cydon. ana ʒvj. (alii addunt & 🜄 spermat. Ranar. tantundem.
Cinamom.
Caryophyll.
Croci or. ana ʒß.

F. digestio leni calore Solis vel fornacis per ⊠m, dein exprimantur & imponantur iterum:

Moschi ℈ß.
Ambræ ℈iiij.
Magist. Corall.
Perlar. ana ʒß.

Misce digereque iterum per ⊠m. postea adde
Quint. Essent. auri. ʒß.
Miscè exactè.

N. *Hartmannus omissa Q. E. auri remanentiam incinerare, atque Sal inde extractum priori mixturæ admiscere jubet.*

Vires. *Anodynum specificum est Paracelsi ad auferendum quoscunq; dolores internos & externos.* Hartman. in Croll. Sala in Opiolog.

10. *Aliud.*

Nepenthes Aureum Angeli Salæ.

℞. Extr. Opii (Salæ) ʒß.
Croci (ut in laudan. opiat. major.) ʒij.
Lap. Bezoar. seu Tinctur. auri. ℈ij.
Resin. ligni aloës.
Ambr. grys. opt. ana ℈j.

Misce & incorporentur simul in vase vitreo, eoque bene clauso serventur. *Sala in Opiologia.*

11. *Laudanum Opiatum Crollij.*

℞. Opii Thebaic. ℥iij. purgetur in 🜄 hyssop. dein extrahatur cum 🜄.
℞. Succ. Hyoscyam. debito tempo. collecti, & in ☉ inspissat. ℥iß.
F. Extractio cum 🜄.
℞. Spec. Diambræ.

Diamosch. ana ℥ij. ß.
F. Extract.

Hisce extractis per ☒ses 2. digestis admisce.

Mumiæ transmar. ʒß.
Sal. Perlar.
Corall. ana ʒiij.
Liquor. succin. per alcohol. vini extract.
Oss. de Corde Cervi.
Lap. Bezoard.
Unicor. animal. vel minoral. ana ʒj.
Moschi.
Ambræ, ana ℈j.

Et in defectu genuini auri potabilis, nullis corrosivis inquinati, addantur in fine.

♁ Anisi.
Carui.
Arantior.
Citrior.
Nucist.
Caryophyll.
Cinamom.
Succin. ana gr. xij.
F. Massa pilularis.

N. 1. *Radices & Cortices Hyoscyami juniores recentes, (abjecto interno trunco lignoso,) colligantur ☉ & ☾ existentibus vel in ♈, vel in ♎ ante plenilunium. Alij colligunt, si fieri possint, in ipsa hora, quando ☾ in dictis signis renovatur. Expressus succus depuratus inspissatur ad consist. mellis, dein extrahitur cum 🜄 inspissaturque l. △.*

N. 2. *Succus Hyoscyami & Opium (antequam reliquis misceantur,) prius rejiciant sua Sulphura, & venena noxia, (quæ spumæ instar superficiem petunt.)*

N. 3. *Pro mulieribus propter suffocationem matricis omittantur Moschus & Ambra, vel corrigitur adjectione granorum aliquot Castorei.*

N. 4. *Ex remanentia incinerata Sal extractum mixturæ misceatur.*

N. 5. *Extractiones illæ digerantur per menses 2. dein abstrahatur 🜄, addanturque pulveres.*

N. 6. *Oleis, quia difficulter extracto miscentur, prius invicem mixtis, aliquot guttæ 🜄 affundi solent, & diligenter commisceri, ita facile compositioni misceantur.*

N. 7. *Compositio lenissimo calore per mensem fermentari poterit.*

Dosis à gr. ij ad iiij.

12. *Laudanum Opiatum Clar. Sennerti.*

℞. Opii purific. ℥j. F. Extr. cum 🜄
℞. Spec. Diambr. ℥j. F. Extr. itidem cum 🜄.

Hinc affundatur Extracto Opii, (ad syr. consistent. inspissato,) Tincturæ Diambræ pars dimidia & succ. extr rec. purific. ʒvj. stent in digestione ♂ 20. sæpius agitentur, ubi 🜄 maxima pars exhalaverit.

Adde.

Extr. Castor.
Solut. Corall.
Perlar. ana ʒß.
Essent. Croci ℈j.

Affund. Tincturæ Diambræ reliquum, lentoque ▽, 🜄 exhalet.

Sub

Sub finem adde.

℞ Citri.
Cinamom.
Caryophyll. ana gr. iij.
F. Massa instar Extracti.

Dimidiæ parti adde.

Moschi.
Ambræ ana gr. vj.

Reliquum reservetur pro fœminis.

15. *Laudanum simplex Plater.*

Laudanum simplex habetur in observ. Plateri p. 455. ex ʒj. bdell. in succo plantag. emolliti & ℈j. opii in 🜄 soluti F. massula, cujus dosis gr. vj.

14. *Aliud.*

℞. opii super laminâ ferreâ exiccat ʒiij.
Styrac. calamit.
Labdan. ana ʒß.
Ol. garyoph. gutt. iiij.

Malaxentur in mortario calido & formentur pilulæ magnitudinis pisi pondere gr. 4. aut 5. detur unica.

15. *Laudanum liquidum.*

Fit ex opii desiccat, super laminâ ferreâ ʒß.
🜄 opt. rectif. ℥vj.
♋, ⊖ opt. ʒß.
Croci Angelic.
Specierum diambr.
Diaromat. ros. ana ℈iiij.
Ambr. gris. ʒß.

Infundantur simul matracio clauso, digerantur calore lento per 20. ☌ continuos, coletur per chartam & colatura servetur. Est iis accommodatum, qui pilulas sumere nequeunt.

Dosis à gr. 4. ad 8. &c.

16. *Laudanum solidum S. Closs.*

Totum Laudanorum artificium consistit in correctione opii, quæ fit per diutinam digestionem in Acet. destill. (sp. 8. dierum) quæ ter cum novo Acet. destill. repetenda venit, abstrahatur postea Acet. destill. à tincto liquore ad consistent. Extracti.

℞. extracti Opiatici ℥ij.
Croci (in p. 8. aq. ros. & spir. vin. parte unâ facti) ʒß.
Castor. eodem modo parati ʒj.
Extr. spec. Diambr.
Diamarg. frig. &
Diamosc. dulc. in Acet. destill. mixtim parat. ℥iiij.
Magisterii corallini ⊖lati ʒvj. M. ut artis est. Servetur in vitro ad dimidias solum pleno qua post paucas horas fermentari incipit, quod dum fit, agitetur sæpè spatulâ ligneâ.

Dos. g. iij.

N. *Essentiæ & cariora omnia quæ vulgariter Laudanis adduntur, pretium potius, quam virtutes augent.*

17. *Laudanum pectorale valdè excellens Ang. Salæ attributum.*

℞. Extracti Opii liquidi in part. iij. 🜄, & parte 1. aq. ros. per digestionem 3. ☌ in B, parati ℥.
Croci.
Florum Sulphure Benzoinat.

Aloes

Aloës lucid.

Myrrh. el. ana ℥ij. pulverisentur, & M. calidè, addendo spiritus Sal com. ʒj. (ad promovendam fermentationem.

Hoc Laudanum tutissimè exhibetur phthisicis à Catarrho, Asthmaticis tussientibus, cum extracto fucci glycyrrh. In Epilepsiâ aërea cum sanguinis effervescentiâ, hæmorrhagiâ, capitis dolore. In dentium dolore dissolvitur in ✠ & applicatur denti. *Dos. eadem cum superiori.*

N. *Plures insuper Laudanorum descriptiones passim reperiuntur, ut in Alchymia Libavii, l. 2. c. 1. in Opiolog. Cl. Dn. D. Winckleri, Freytagii, & sim. quo curiosum Lectorem remittimus.*

12. *Pilulæ Narcoticæ Plateri.* Vid. l. 2. c. 74.

CCCXCV. Opopanax.

ὀποπάναξ, *Dioscorid.* Opopanax. Gummeus est succus ex panacis heraclei sauciata radice effluens ac concrescens.

Dicitur Opopanax & Opopanacum, *Cord. hist. Cæs.* Planta autem insignitur, πάνακες, ἡρακλεῖον *Dioscor.* Panaces Heracleum, *Matth. Cast.* Panax Heracleum, *Lob. Dod. Ger. Pan.* Herculeum, *Cæs.* primum, *Tab.* Panax Sphondylii folio, *C. B.* 2.

Vires. *Calf. 3. sicc. 2. emollit, digerit, flatus discutit, purgat pituitam, crassam & lentam, à partibus remotis, cerebro, nervis, sensoriis, juncturis, Thorace, (de quo Class. 4.) uvulæ delapsæ opitulatur (suffitu in os immisso.)*

N. *Signa bonitatis, color extus flavus intus albus, aut subflavus, sapor valde amarus, odor gravis, consistentia pinguis, facile in aqua solubilis, levis, tenera, friabilis galbani instar lactescens, dum resolvitur ad lacteum liquorem proprius accedens. Improbatur Opopanax niger ac mollis.*

PRÆPARATA.

Opopanax, styrax calam. bdell. labdan. parum admodum olei profundunt.

P.

CCCXCVI. Pissasphaltos.

Πισσασφαλτὸς, } Nativum Erdwachs.
Πισσασφαλτὸν. } Factitium.

Nativum describitur à Dioscoride, quod nascatur in Apollonia Epirotar. Item quod ex Cerauniis montibus devolvatur, & impetu fluminis raptum rursus æstu in littus expuatur, ibique concrescat. Hac ratione nihil aliud esse videtur quam ἄσφαλτος, de qua l. 3.

Factitium, est compositum quid seu mixtura ex pice ac bitumine (unde & nomen accepit,) videturq; id esse, quod nostrates ἀσφαλτὸν vocitant seu bitumen Judaicum.

N. *Sunt qui Pissasphalton mumiam Arabum dicunt, de quo lib. 5. in homine.*

Vires. *Calf. 3. & sicc. 2. dolores capitis aliisque ejus morbis à frigiditate obortis medetur.*

CCCXCVII. Pix.

Πίσσα, Pix, Pech. Est pars Resinosa ex

ex accensis tædis, i. e. arboribus resinosis per senectutem nimiâ pinguedine q. strangulatis, colliquata.

Modus fiendi rusticis committitur, qui in nonnullis locis, ubi arbores resinosæ abundant, inde victum lucrantur: fitque ad modum quo destillatio per descensum fieri solet. Rogus scil. ædarum resinosarum contegitur undique termitibus terræ, ne qua exhalatio fieri queat: hinc subdunt ignem per foramen relictum, quo fit ut resinosa pars colliquata in canales affabrè subditos effluat, initio liquidior, hinc crassior, ultimo crassissima. Affertur autem copiose ex Finlandia, ubi rogos ejusmodi plures non citra oblectationem vice unâ & eâdem conspexi, abietem enim ac Pinum copiosè illa alit.

Dicitur Pix liquida, Pisselæon, *Dioscor.*

N. *Arbores resinosæ sunt inprimis Pinus, Abies, Larix, Terebinthus, Cedrus.*

Pix illa ubi denuò coctione purgatur, seu si mavis dephlegmatur, crassescit magis ac magis, diciturque Pix sicca, Palimpissa, Pix navalis (quod navibus picandis adhibeatur, non quod à navibus maritimis derasa sit, quippe hæc appellatur Zopissa.)

Vires. *Ut resinam sapit, ita & resinarum Vires obtinet, idque eo magis, quo liquidior pix fuerit, sicca enim exiccat fortius: facultatis itaque pix liquida est calfacientis, discutientis, mollientis, digerentis, anodynæ, &c.*

Ol. stillat. Fit l. c. per Ret. per se, vel addito sabulo.

Vires. *Maximè prodest ad vulnera capitis, & ad puncturas ex causâ frigida egregiè facit.*

N. *Multum olei fundit.*

R.

CCCXCVIII. Resina Terebinthi s. Terebinthina Cypria.

Terebinthina in officinis Resina est liquidiuscula, referens balsamum sive oleum crassiusculum, colore ex albo flavescens, sapore acris, lenta, cutique tenaciter adhærens. Estque duplicis generis. Resina scil. Terebinthi & Resina Laricis. Resina Terebinthi ῥητίνη τερμινθινή. Resina Terebinthina (Avicennæ gluten Albotin) est ea quam Officinæ Terebinthinam Cypriam Venetam, Paracelsus Lorchet appellat. Terebinthina Resina. *Matth.* Ter. vera. C. *B.* 1.

Optima censetur clara, pellucida alba, vitrei coloris in cæruleum vergentis, acris & odorata. Præfertur item quæ ex Chio Insula affertur, post hanc Lybica, tùm Pontica; tandem Cypria, Syriaca, Judaica, Arabica, Terebinthus arbor est mediocris magnitudinis, in plurimis regionibus sponte familiaris, v. g. in Hispania, Syria, Sicilia, &c.

N. *Terebinthinam veram officinis esse ignotam autumat Clusius, officina-*

lemque esse resinam abiegnam è novellis abietibus collectam. Videsis class. 1. in abiete.

Vires. *Facultates Terebinthinæ ex lib. 2. sub titulo de Resinis huc referre licet. Excellit enim Terebinthina præ reliquis Resinis, unde & facultatibus præpollet. Confert intrinsecus præcipuè in tussi aliisque pulmonum affectibus (cum melle,) in urina ac alvo cienda: convenit Epati, Lieni, Renibus, Vesicæ, expectorationi purulentæ ac phthisi incipienti succurrit, calculum pellit, arthriticos affectus juvat, uterum à saburra liberat. Extrinsecus usitatior est terebinthina laricea, quæ hujus vicaria in defectu esse potest, viribus iisdem pollens, sed imbecillioribus.*

N. 1. *Lavari solet in aqua appropriata, & hinc exhiberi.*

N. 2. *Exhiberi potest 1. per se, placentulis quas oblatas vocant, involuta. 2. In aqueo liquore, adjecto tantillo Vitelli ovi, sic laqueum scil. exhibet liquorem. 3. Inspissata aliquantulum & in pilulas redacta. Verum ob evanescentiam spiritus præstant modi priores, vel si placet, formentur modo sequenti.*

Pilulæ de Terebinthina cum Rhab.

Pilulæ Podagricæ.

℞. Terebinth. Cypr. ℥j. coq. in ▽ chamæpyt. dum albescat. hinc adde Rhab. opt. pulv. ʒvj.
Iv. arthetic.
Succin. alb. ana ʒij.
Glycyrrhiz. ʒj.
M. & F. Massa.

Vires. *Faciunt ad removendam materiam calculi & podagræ.*

Dosis ʒß. ad ʒj. &c. *Cl. Greg. Horst. part. 1. lib. observ.*

N. *Crato easdem habet, sed paulo secus, cons. 143.*

CCCXCIX. *Resinæ Laricis, s. Terebinthina vulgaris.*

Resina Laricis est, quam Terebinthinam vulgarem, seu Terebinthinam simpliciter ita dictam, vocant. Hæc quantò Terebinthinæ priori similior, tantò quoque præstantior æstimatur, adeoque optima, quæ purissima, odoratissima, aliquantum translucida, & quæ in intincto digito contumaciter & æqualiter diffluit.

Vires. *Calfac. emollit abstergit. Usus præcipuus, intrinsecus in pulmonibus expurgandis, in Gonorrhæa sistenda (cum ▽ plantag. ac succino,) urinam ac alvum ciet. Extrinsecus Chirurgis usitatissima est, fereque in Emplastris omnibus adhibetur, movet enim pus, maturat, scabiei cutis medetur.*

N. *Sunt qui Therebinthinam, in cerevisia infundunt atque simul defervere sinunt, pro potu ordinario in præservatione calculi, viscerumque obstructionibus.*

PRÆPAR.

Ex Terebinthina sola vulgari fieri solent,

ſolent, ad quem modum tamen & reliqua tractari poterunt.

Suntque 1. *Spiritus Terebinthinæ.*
2. *Oleum Terebinthinæ.*
3. *Balſamus Terebinthinæ.*
Horum præparationes. Videl. 2. de oleis.

N. *Oleum ac Balſamus rarò ſeorſim crebro conjunctim extant.*

4. *Colophonia.*

Vires. *Spiritus calfacit, ſiccat, attenuat, urinam ciet, tartaream mucilaginem reſolvit. Hinc confert in tuſſi, aliisque Pulmonum affectibus tartareis, in Lienis & uteri obſtructione, in calculo Renum & Veſicæ, in ſtranguria, gonorrhea virulenta, ulceribus pene ex lue venerea.*

Doſis à gr. iij. ad vj. & ultra.

N. *Urina odorem Violaceum conciliat.*

Balſamus calfacit, attenuat, mundificat, conſolidat. Hinc adhibetur feliciter membris frigore rigidis, tumoribus ſcirrhoſis, vulneribus inveteratis ac putridis, gangrenæ, fiſſuris pedum à frigore oriundis (pernionibus) quas efficaciter curare creditur.

N. *Cunrad* Kunrath *commendat ſummè ſpiritum Terebinth. mellitum, cujus guttulas 4. 5. 6. in liquore convenienti quotidie exhibet ad calculum Renum & Veſicæ atterendum. Parat ex mellis puri part. 2. & Terebinth. p. 1. mixtis exactè, & per Ret. vel XX deſtillatis,*

5. *Oleum cœruleum Terebinth.*

Fit S. S. S. in Veſica cupreâ ex ſcobe radicum pinguium abietinarum cum flore chamom, affusâ aq. q. ſ. fermententur per dies aliquot, donec Tereb. abieti inhærens tincturam ♀is ad ſe attraxerit, quam in olei ejus prolectatione ſecum in XX rapit, ſibique per omnia miſcet. *Eſt vulnerarium incomparabile, ſi Thurnheuſero creditur.*

6. *Tinctura Therebinth.*

Evaporet ol. flavum illius leniter in ſcutella, dum reſtet Colophonia rubentiſſima, è qua tincturâ cum ∇ trahitur, eoque remoto balſamus relinquitur quo renes inunguntur in doloribus Nephrit.

7. *Sal volatile Thereb. purgans.*
Deſcrib. in Myroht. Fabri.

8. *Pilulæ de Therebinthina cum Rhabarb.*

℞. Therebinth. cypr. ℥j.
Coq. in aq. chamæpytis dum albeſcat.
Hinc adde Rhabarb. opt. pulv. ʒvj.
Ivæ arthetic.
Succin. alb. ana ʒij.
Extr. Glycyrrhiz. ʒj.
M. F. Maſſa.

N. *Crato aliquot hujusmodi deſcriptiones exhibet, atque Rhabarbarum in minori quantitate immiſcet.*

Vires. *Commendantur in præſervatione arthritidis, calculi, &c. Aſſumuntur ſingulis trimeſtribus, &c.*

Dosis ad ℥j.
Greg. Horst. *lib.* 1. *observ.*

S.

CCCC. Saccharum.

Σάκχαρ, σάκχαρον, μέλι καλάμινον ἅλς Ἰνδικός, Sacchar, Saccharum, Zuccharum, *Zacchar*, Zaccharum, Succharum, mel Harundinaceum, mel Cannæ. *Arabib.* Zazar, Sudur, Sutter. German. Zucker. *Vid. Matthiol.*

Succus est plantæ cujusdam arundinaceæ, non solum in India, sed in multis Asiæ & Africæ locis, quin imo & in Europæ quibusdam Regionibus vernaculæ.

Exhibet autem Saccharum, partim incisione Trunci, unde Saccharum instar Lachrymæ extillat, quod rarum est, partim elixatione potissimùm medullæ ac radicis, donec s. saccharum in fundo instar salis concreverit.

Planta illa saccharifera inscribitur Arundo saccharifera, *C. B.* 2. scil. inter arundines Indicas. Arundo saccharata, *Dalech. in D.* Arundo saccharina Indica, *Lob.* Ar. & Calamus Saccharinus, *Lob.*

N. *Sunt qui saccharum Veteribus incognitum fuisse statuunt, sed falsò. Mentionem enim sacchari faciunt sed nomine mellis in cannis concreti, mellis arundinacei*, Galen. 8. Meth. & 7. simpl. Dioscor. l. c. c. 75. *Hinc* Paulus Ægineta, l. 7. c. 3. *Salem Indicum vocare videtur, quod interdiu superveniente Solis calore induretur & concretum Salis effigiem referat. His* 3. *adstipulatur Plinius* l. 14. c. 18. *Sic & Avicenna* Fen. 1. Can. 4. tetr. 2. c. 23. *salem scil. appellat, qui ex India advectus, colore sal, dulcedine mel repræsentet.*

Denominationes sacchari sumuntur tam à locis, unde plerunque asportatur, tum ab elaboratione, qua depuratur, Officinisque communicatur.

A loco natali dicitur 1. Saccharum Madariense, vel Mederiense, à Medera Insula. 2. Saccharum Canariense, Canarium: à Canariis Insulis. 3. S. Thomasinum seu Thomæum, ab Insula S. Thomæ. 4. Saccharum Maltanum, Melisium, sive Melitheum, Cibale, à Maltha, seu Melitha Insula. Sic dicitur & 5. Valentinum à loco refinationis, qua Valentia Hispaniæ celebris est.

N. *Madera, Canaria S. Thomæ Insula, sunt Insulæ in Athlantico mari sitæ, Africaque vicinæ.*

Ratione elaborationis, saccharum, vel est non finum, vel refinatum, seu finum, vel Gandisatum, vulgo saccharum Candi seu Candum. Non finum quod solâ coctione in 🜄 depuratum est, adfertur ad nos partim in Pyramidales metas fusum, partim in formam pulveris ac grumorum crassiorum redactum. Non finum in pulvere Materialistis Cassonada vel Castonada vocari solet, forsan à Cistis quibus inclusum ad nos advehitur, Cista enim

enim Germanis inferioribus Kast appellatur. Aliis saccharum miscellaneum, quod ex diversis saccharis commiscеatur. Estque hoc saccharum tum minus excoctum, tum quoque minus purgatum, unde & minus candidum, quippe quo magis depuratur, eo magis albescit. Hinc diversi coloris exhibetur, album, gryseum, pallido-citrinum, citrinum purpureo-nigricans, &c.

Non finum in metis, est pulveratum illud saccharum, ulteriori coctione in ▽ excoctum, despumatione (citra refinationem) clarificatum, in formulas pyramidales usitatas effusum, quâ ratione à sordibus feculentis per foraminula formularum illarum destillantibus sequestratur.

Refinatum seu finum est, quod lixivio (ex calce viva cum ▽ facta) solutum, excoctum, despumatum, & postmodum inspissatum, inque formulas effusum est, inferiori parte perforatas, ut feculentus glutinosus succus defluat.

Saccharum candisatum, vulgo saccharum candi s. candum, saccharum candium, saccharum crystallinum, saccharum lucidum, Germ. Zucker Candit. Est saccharum depuratum, candisando in crystallinam formam s. a. reductum, ad modum quo salia crystallisari diximus. Atque album vel rubrum: album fit ex Canariensi; rubrum ex Tomasio.

Delectus 1. Ex loco natali optimum habetur Mederiense, hinc Canariense, tertium locum sibi Melisium vendicat, ultimum Tomasium. 2. Ex colore, purius æstimatur album, hinc gryseum & denique rubrum.

N. *De Saccharo refinato, utrum non refinato præstet, dubium movetur. Negativam habet Tabernamontanus, Herbar.* l. 1. c. 41. *Affirmativam tuetur Angelus Sala in sua Saccharologia*, l. 1. c. 4. *Verùm mallem ex Scopo rem decidere, quo refinatum, quia aliquantulum acrius est, præstat in attenuatione, incisione, abstersione; non refinatum in lenitione, lævigatione, adeoque in pulmonum vitiis, &c.*

PRÆPARATA.

1. *Saccharum Penidium.* Hoc fit ℞. saccharum q. v. dissolve & clarifica per alb. ovi. Hinc cola ac inspissa lente, donec bullæ magnæ apparuerint. Hinc retrahe ad △, ut bullæ resideant, effundeque in tabulam oleo amygd. illitam atque ubi nonnihil induruerit, de unco suspende, manibus celeribus (amylo conspersis) distrahe in formam debitam ac repone.

2. *Saccharum rosatum.* Fit ex sacchar. in succ. ros. soluto.

3. *Saccharum Violatum.* Fit eodem modo cum succo violar.

4. *Aqua seu spiritus acidulus.* ℞. Sacchari (℔ij.) destilla ex cucurbita vitrea sat alta & ampla (quippe facile in altum attollitur,) △ arenæ per gradus (NB. vel Retortam adhibere poteris,) fit extillat aqua acidula,

cum oleo supernatante: Rectifica ℣B si placet, oleumque à spiritu separata.

Vires. *Spiritum hunc in dissolutione lapidum, aliorumque crustaceorum adhibere licet, & est instar spiritus Guajaci.*

5. *Oleum.* Ex prioribus patet.

6. *Sal.* Ex relicto capite mortuo, ulterius incinerato elixiviatur.

7. *Liquor seu Syrupus.* ℞. Sacchar. cand. q.v. affunde ℣ ad eminen. digit. 1. accendatur, efflagretque ad consistentiam syrupi.

Vires. *Prodest in tussi, aliisque affectibus pulmonum, incisione ac lævigatione opus habentibus.*

N. *Liquor hic apud vulgum usitatissimus est, magnaque æstimationis.*

8. *Liquor* alius. Inde Saccharum candidum albumini ovi cocti ad duritiem, repone ad liquescendum.

Vires. *Exhibetur ad tussim & asperitatem gutturis infantum. Extrinsecus confert oculorum rubedini.*

9. *Essentia & crystalli Sacchari.*

Essentiam & crystallos Sacchari paravi, ut reperies publicarum centur. 3. artic. 20. Kesleri. Addidi autem pastæ & sacch. & Acet. destill. factæ cochleare unum ac alterum ol. Tartari, materiam relinquo in digestione cinerum per 24. horas, postea pro ℔j. sacch. affundo ℣ non rectif. mens. ß. digeratur denuò, habebis Tincturam corroborantem.

Dos. cochl. ij. Sam. Closs.

CCCCI. Sagapenum.

Σαγαπῆνον, *Diosc.* Sagapenum Saconium, *Offic.* Serapinum, *Matth. Cord. hist. Cas.* Sirapinsafft. Est lachryma seu Gumi arboris cujusdam ferulaceæ, ejusdem cum succo nominis, ex qua sauciata educitur.

Nascitur in media Regione, unde Alexandriam, ac hinc Venetias atque in alia Europæa loca transportatur.

Optimum censetur syncerum translucidum, foris colore fulvo vel ruffo intus albido, gustu acre, odore gravi, porrumque æmulans.

Vires. *Calf. 3. sicc. 2. attenuat, aperit, substantiæ est tenuis: tanta extrahendi vi pollere dicitur, ut quoque spicula ex carne eliciat: purgat lentos & crassos, imò & serosos humores ex ventriculo, intestinis, utero, renibus, cerebro nervis, juncturis, pectore. Hinc prodest in hydrope, tussi inveterata, asthmate, cephalalgia, spasmo, epilepsia, paralysi, tremore artuum, in obstructione & tumore splenis, febribus intermittit, dolore colico, menses ciet, (sed fœtum enecat) urinam movet. Extrinsecus convenit in pleurisi, aliisque tumoribus ac doloribus, mitigatione ac resolutione opus habentibus. Fumus excitat Epilepticos, hordeola Ciliorum sanat.*

Dosis à ʒß. ad ʒj.

N. 1. *Ventriculo ac Epati quia non adeo familiare est, corrigitur tertia parte Mastiches, Cinamom, Zinziber, &c.*

PRÆ-

PRÆPAR.

1. *Sagapenum depuratum.* Fit ut depuratum ammoniacum.

2. *Pilulæ de Sagapeno.* Vide Dispens. August. & Cordi.

3. *de Sagapeno Camilli.* Vide fis apud Quercet. & supra l. 2.

4. *fœtidæ.* Vide Disp. Aug. &c.

5 *Oleum stillat.* Fieri poterit ut ol. Gum. Ammoniac. per XX in Arena.

CCCCII. Sanguis Draconis.

Αἷμα δρακόντιον, *Dioscor.* Sanguis Draconis est Lachryma arboris cujusdam, instar sanguinis exiccati, concreta. Solvitur quidem in ▽, quam lacteam quasi reddit, sed sine mixtione, quippe refrigerata ▽ subsidet iterum, parietibusque vasis adhærescit, *Videatur Cord. hist. Matth. Clus. Acosta, C. B. 7.* (inter Gummi) Drachenblut.

Advehitur ex novi Orbis Insula, cui nomen Portus sanctus, ubi partim sponte, partim vulnere caudici illato, profluit, arboris illius fructus cerasis similes sunt, detractâq; pelle dracunculum exactissimè repræsentant, unde & nomen lachrymæ succo huic impositum est.

N. *Sunt qui Dioscoridis cinnabarim esse velint.*

Vires. *Refrigerat (aliis caliditate & frigiditate temperatus est,) exiccat strenuè, astringit, repellit. Usus ejus est præcipuus intrinsecus in exiccandis catarrhis, (impositus capiti) in hæmorrhagia sistenda, vulneribus glutinandis, dentibus laxis stabiliendis.*

N. *Umbilico impositus quoque dysenteriæ prodesse dicitur.*

PRÆPAR.

Nulla inde prostant, depurari tamen potest, si in aqua decoquatur, à fecibus decantetur, & denuo inspissetur.

CCCCIII. Sarcocolla.

Σαρκοκόλλα, est lachyma gummea in granulis, mannæ seu pollini Thuris similis, colore subruffa, (vel flava) sapore amara, dulcedinemque (Glyzyrrhizæ æmulam,) post se relinquente. Profluit ex arbore quadam exotica, spinosa ac nodosa, ejusdem cum lachryma nominis, quæ tùm sponte, tùm sauciata lachrymam illam profundit. *Videatur Matth. Cord. in D. & hist. Cæs.*

Eligenda recens, coloris ad pallorem vergentis (vetusta enim rubescit,) saporis amari, substantiæ porosæ, viscosæ, glutinosæ, & quasi spumosæ, facilisque in ▽ solutionis, &c.

Vires. *Calfac. & sicc. 1. astringit, consolidat, glutinat, coquit, maturat. Usus præcipui in vulneribus extergendis consolidandis, cicatrice obducendis, unde & nomen adepta est, &c. Mirificè prodest, & in oculorum fluxionibus, albugine, nubeculis, (maceratur in lacte asinino vel humano ☌ (5.) postea cum ▽ Rosar. mixta, ciliis imponitur, addito si libet tantillo sacchari,) in hæmorrhagia narium, (anacollematis immiscetur.*

N. Sunt

N. *Sunt qui propinant purgandi gratia, crassosque & viscosos humores ex partibus dissitis, e.g. ab articulis, pulmonibus illa retrahi scriptitant.*

Dosis ʒj. corrigenda est, ut sagapenũ.

PRÆPAR.

Pilulla de Sarcocolla compos. Vide Dispens. August.

CCCCIV. *Succolata.*

Succolata est massa in placentas sat crassas formata, rubra saturatò, friabilis, sine odore, non absimilis sanguini Draconis, præterquam sit coloris lucidioris.

Dicitur chucalate, Chocolate, *Linscottus part. 9 l. 4. c. 22. Ind. Occid.* Cacavate, *Benzon. part. 5. l. 2. c. 16. & 17. Ind. Occ. Clus. exot. l. 2. c. 28.*

Fructus ex quibus Chocolate conficitur, dicitur Cacao, *Clus. Tab.* Amygdalis similis fructus Guatimalensis s. Avellana Mexiocana, *C. B. 6.* Jaçao, *Bertio, Mercatoria in Hispaniola.*

Fructus hic arboreus siliquis inclusus, amygdalarum speciem refert colore fuscus. Adfertur copiosus ex Guatimala, adhibeturq; loco monetæ, pauperibusque eleemosyna datur. Parant ex hoc tum potum Indis vulgarem, tum massam hanc chocolaten dictam & potius hoc nomine venit) quæ fit ex dictis granis contusis, & cum aromatibus mixtis.

N. *Primus honor debetur ei quæ in America paratur, posterior, quæ in Hispania ex granis advectis conficitur, vetustate paulatim vilescit.*

Vires. *Conferre dicitur ventriculo frigido, pectori adeoque tussi, purulentoq; inprimis screatui, vertigini. Quin & commendatur summè ad roborandum vitæ Balsamum, Veneremque proritandam.*

Usus est, ut manè cum sacchpar in vino vel cerevisia calida diluta absorbeatur.

Dosis ʒij. ad ʒß. & ultra.

N. *Fructus hujus participem me fecit, Joh. Petræus Materialista hujus Reip. celeberrimus.*

CCCCVI. *Styrax seu Storax calamita.*

Στύραξ, Styrax, duplicis generis in Officinis prostat, siccus & liquidus.

Siccus Officinis Storax calamita, (à Cannarum calamis sic dicta, in quibus olim ex Pamphilia apportabatur,) est arboris cujusdam gummeus, resinosusque succus concretus, aridus, odoris suavissimi, *videatur Matth. Cord. hist.*

Crescit arbor illa Storaciflua, in Syria, Silicia, Pamphilia.

Præfertur Styrax pinguis, lentus, fragmentis albicantibus ruffescens, vel flavus odore perseveranti, qui dum mollitur, melleum liquorem reddit. Improbatur furfurosus, niger, cano situ obductis, inodorus.

Vires. *Calfacit, exiccat, emollit, concoquit, Cephalicus inprimis est & nervinus: medetur tussi, catharris, raucedini, gravedini, vulvæ præclusæ, duritiovè la-*

vè laboranti, extra & intra datus convenit: immiscetur cardiacis & lætificantibus, alvum leniter mollit, si cum Terebinthina in forma catapotij assumatur.

Extrinsecus suffitu capiti adhibetur.

PRÆPAR.

1. *Oleum stillat.* Fit si Styrax cum 🜄 Rosarum digeratur, postmodum in 🜩re ex XX ⚲etur, primum △e leni, dein, quando ☍ stillare incipit, fortiori.

Vires. *Iisdem confert, quibus Styrax sed majori efficacia: gutta auribus instillata sibilum discutit.*

2. *Oleum coctum.* Vide August.

N. *Occurrunt descriptiones medicamentorum in quibus & Storax calamita & rubea distinctum præscribuntur, uti sunt Diacastoreum Nicolai, Trochisci Alipta moscata. In his igitur quid per Styracem calamitam à rubea distinctam intellectum velit Nicolaus, diversæ sunt opiniones: Sunt qui Thymiama per Styracem rubeam innui volunt, ut Fuchs. in composit. Medic. & Bauhinus in Pinac. Alij Styracem optimam, quæ in grana confluxit, ut Augustani & Cordus. Alij Styracem vetustate rubefactam. Verum enim verò cum in præscriptionibus optima queq; eligenda sint, adeoq; & Styrax in granis recipiendus, ubi calamitæ styracis fit mentio, per rubram aliud quid intelligere utiq; oportet.*

CCCCVI. Styrax liquidus.

Est Liquor pinguis, instar Balsami crassus, graveolens.

N. *De Styrace liquido, magna inter Authores dissensio. Aliis videlicet nihil aliud est, quam stacte, i. e. myrrhæ colamen.* [a] *Alijs factitium quid ex styrace calamita in oleo ac vino soluta admistaq; resina laricea, excocta,* [b] *quæ decoctio ubi refrixerit, styrax liquidus ad fundum secedere dicitur, ad superficiem mittens oleosam substantiam liquidiorem, (alij expressu idem moliuntur.) Serapioni styrax liquidus, est oleum ex nucleis arboris storacifluæ expressum, at cortex, fructus, ex quo oleum expressum est, styrax sicca eidem dicitur. Avicennæ styrax humidus fit per decoctionem corticis, estque colore nigro. Fex remanens eidem styrax sicca dicitur,* lib. 6. cap. 32. *Dioscorides oleum styracinum appellat, quod ait componi in Syria ex Styrace. De hoc refert quod calfaciat vehementer & emolliat, verum caput dolore afficiat gravetque, & saporem adferat. Quæ facultates in styrace liquido deprehenduntur.*

a] *Matth. in Diosc. lib. 1. c. 26. Bauhin. Pinac. lib. 12. sect. 6.*

b] *Fuchs. de comp. med. l. 1. c. 11.*

T.

CCCCVII. Tacamahaca.

Resina est, ex iis, qui ex nova Hispania non ita pridem adferri cœperunt. Colligitur ex vulnerata arbore instar populi procera, admodum odorata, cujus fructus ruber est, Pœoniæ semen æmulans. Resina autem colore accedit ad Galbanum, unguibus

 est

eſt albis, uti ammoniacum, odorem ac ſaporem gravem refert, cutiq; tenaciter adhæreſcit. *Vid. Frag. Monard.* & Indiæ Occid. *part. 9. l. 4. c. 9.*

Vires. *Calfac. in princip. 3. ſicc. 2. validæ aſtrictionis particeps, digerit, reſolvit, maturat, tumores emollit, dolores ac flatus diſcutit: uterina inprimis eſt, nervina ac cephalica. Uſus præcipuè externus eſt. Prunis injecta naribusque admota, mulieres uteri ſuffocatione laborantes illicò liberat. Umbilico Emplaſtri modo impoſita uterum ſuo loco retinet (uſu familiariſſimo.) Ventriculum roborat, defluxiones quaſcunque è capite defluentes reprimit, (linteo excepta, & poſt aurem alteram ſaltem vel utramque applicata, ſuffituve attracta.) Temporibus adhibita (cerati modo) defluxiones in oculos aut alias faciei partes revellit, dolorem dentium ſedat, (dentibus etiam corruptis indita:) abdomini Emplaſtri inſtar impoſita uteri fluxum cohibet: magnæ eſt efficaciæ in doloribus articulorum (coxendicis) juncturarum ac nervorum, vulneribus impoſita eadem curat, nimirum ſtatim ſuppurare facit, & ſpaſmum prohibet.* Monardes.

N. 1. *Adeo celebris eſt apud Indos, ut ad qualemcunque dolorem adhibeatur, nec aliud remedium norint, modo non adſint inflammationes admodum calidæ.*

N. 2. *Inveteratos cruris dolores Tacamahaca Emplaſtri loco impoſita curatos vidi.*

PRÆPARATA.

Empl. Stomachicum. Vide l. 2.

CCCCVIII. *De Tartaro.*

Tartarus in Medicina pathologica eſt res naturæ lapideſcentis, i. e. in lapides coagulari apta, vel jam demum coagulata: potiſſimum tamen viſcoſam ac lentam mucilaginem denotat, quæ nondum in duritiem lapidis converſa eſt. Hinc deducitur quoque ad officinam, denotatque ſal terreſtre ex vegetabilibus certis, vel per ſe, vel artificio ſeparatum.

N. *De Tartari origine non poſſum quin animi ſenſa communicem: Rerum principia primitus indigeſta ſunt, ac veluti, in choatica ſua diſpoſitione ſimplicia: hinc ſubinde cum maturitate in partes ſecernuntur craſſiores & ſubtiliores. Craſſiores ad elementalem vergunt ſtatim, ſcil. aqueo terrenum: Subtiliores & potiores & exaltantur ſubinde ſeu (uti dicitur,) ſpiritualiſantur, i. e. in ſtatum ſpiritus evehuntur. Hæ ergo ubi ad ſtatum deductæ fuerint ſummum, quem natura intendit, exhibent ſpiritualem partem, ſin minus eadem ſint digeſtæ, vel cum tempore retrogreſſæ ad ſtatum crudiorem exhibent Tartarum, conſtantem ſcil. ex partibus potioribus aquæ, terræ & ſalis, adeoque Tartarus pollet viribus inſignibus, ſpiritus vires æmulantibus.*

PRÆPARATA.

Præparationes Tart. ſunt 1. *Depuratio*, 2. *Deſtillatio*, 3. *Salificatio.*

I. DE-

I. DEPURATIO.

Depuratio vel fit à sordibus externis, vel parte magis arenosa ac minus solubili: illa lotione peragitur, hæc solutione ac coagulationibus.

Lotio seu ablutio: unde Tart. lotus.

℞. Tart. triti ac cribrati, q. v. affunde ▽ fontanam, calidam (vel lixivium forte, e. g. ex cineribus clavellat.) agitaque optimè, hinc sine residere ac refrigescere, postea decanta aquam una cum impuritatibus, idque repete aliquoties, donec Tart. sit instar arenæ.

N. *Si lixivium adhibueris, edulcorare Tart. oportet.*

Solutio & coagulatio, unde

1. *Sulphur. depuratus, Acidum Tart. Cremor & Crystalli Tart.*

℞. Tartari optimè loti, q. v. affunde ▽æ ferventis bonam quantitatem, agita spatulâ ligneâ, & solvetur particula Tartari, cola per manicam Hippocrat. dum adhuc calet aliàs coagulatur rursus, quod solutum erat:) restanti Tartaro affunde aliam ▽m ferventem, agita & cola, idque reitera tantisper, donec nil nisi arena irresolubilis restet. ▽s has Tartaro imprægnatas repone ut refrigescant, & videbis Tartar. purum, partim supernatare instar cuticulæ, partim instar crystallorum vel ad fundum residere, vel parietibus ac bacillis immissis adhærere (utrumq; cuticulam scil. & crystallos collige, exicca atque serva.

N. 1. *Si nimia ▽æ quantitas coagulationem impedierit, evaporare aliquantulum sine.*

N. 2. *Sunt qui cuticulam supernatantem seorsim colligunt (nomine cremoris Tart.) & crystallos itidem seorsim (titulo crystallorum Tart.) verum cum utrumq; ejusdem sit naturæ & efficaciæ, distinctionem hanc parvi momenti autumo.*

N. 3. *Felicius adhærescens crystalli vasi ligneo.*

N. 4. *Si depuratum hoc Tart. haud satis candidum sit, solve iterum in ▽ fervente, filtra & repone ut ante, ad coagulandum.*

Vires. *Usus hujus Tartar. depurati est crassos tartareosque humores præcipuè autem in prima ventris regione stabulantes incidere ac attenuare: commodè itaque adhibetur in obstructione Epatis, Lienis, Mesenterii, Renum, in affectu Hypochondriaco, &c. Hinc quoque sibi primas vendicat inter Digesta universalia, cujus rei gratia & catarcticis præmitti plerumque solet. Quinimo ad laxandam alvum commodissimum medicamentum est, si saltem grano uno ac altero Diagridii vel Gummi de Gamandra acuatur.*

Dosis à ʒß. ad ʒj. vel ʒij.

2. *Crystalli Tart. chalybeati Acidum Tart. chalybeatum* Salæ.

℞. Acidi Tart. ℥iiij. Magister. chalyb. i. e. crystall. ♂ per spir. ⊖. (Vide in ♂) ʒij.

Crystallos ♂ solve in ▽ fumar. solutionem incorpora cum acido Tartari in mortario lapideo. Exicca iterum

rum ac pulverisa: aromatisetur aliquot guttis ol. Cinamomi.

Vires. *Utilissimum medicamentum est in morbis chronicis, ut sunt obstructio Lienis, quartana, icterus uterque, cachexia virginum, hypochondriaca passio.*

Dosis à ℈j. ad ℈ij.

3. *Cremor Tartari chalybeatus compendiosior S. Closs.*

Ubi ▽ impraegnata Tartari pulverisat. ℔j. solvitur in ℔xv. aq. fluvial.) per ebullitionem fuerit resoluta, & ad decidentiam unius quartæ evaporata, injice in vas ℥iiij. limat. ♂tis moxque ab △ remove ad cola calidè. Habebis cremorem prætiosum & summè deoppilativum.

N. *Injiciatur limatura dum ▽ fervet nec diu relinquatur, ne cremor reddatur vomitorius.*

II. DESTILLATIO unde

1. *Spiritus ac oleum.*

℞. Tartari albi crudi loti (vel quod melius depurati,) q. v. destilla ex Retort. vitrea in arena (vel igne nudo) ▽e gradatim adhibito: primò extillat phlegma, dein spiritus in forma nebulæ & tertiò oleum pingue. Separa oleum à spiritu, vel beneficio chartæ ac filtrationis, vel tritorii gossypiive auxilio.

N. *Sunt qui spiritum Tartari ternâ vice supra colchotar rectificant.*

Rectificatio spiritus Tartari. Destilla ex MB tertiâ vel quartâ vice semper vasa destillationi inservientia optimè lixivio forti eluendo.

Rectificatio ol. Tartari. Affunde quantitatem magnam ▽ (vel Acet. destill. ac destilla per MB separa oleum ab ▽ ut moris, idque rectifica ▽m scil. fragrantem aliquam addendo ac denuo destillando.

N. *Ex residuo capite mortuo extrahi potest sal. Vide suo loco.*

Vires. Spiritus *vim habet, incidendi, attenuandi, resolvendi, discutiendi. Hinc reserat obstructiones viscerum, purgatque per sudorem ac urinam, ideoque utiliter adhibetur in Hydrope, Tympanitide, Arthritide, Paralysi, Scorbuto, lue venerea, impetiginibus, scabie, contractura artuum (ex materia flatulenta & humorali fluida, non Tartarea coagulata & fixa.)*

Dosis à ℈j. ad ℈ij.

Oleum intrinsecus adhibitum prodesse creditur adversus dolorem colicum, suffocationem uterinam, &c.

Dosis gr. iij. iiij.

Extrinsecus, admisceri potest unguentis contra scabiem communem vel luis venereæ, &c. *Vide Crollium, Sennert. in Institut. Salam. in Tartarologia.*

N. *Spiritum Tartari ex musto parat Forsterus p. 1000. de morb. Tartar. collectis scil. crystallis evaporatione lentâ, in quibus spiritum Tartari primaterialem remanere credit.*

2. *Spiritus Tartari compositus.*

℞. Tartar. purum, destilla ut moris, prodeatque phlegma spiritus ac oleum. Ex capite mortuo extrahe Sal com. quod

quod solutionibus ac coagulationibus purificatum conjunge cum phlegmate spiritu ac oleo: Hinc digere in MB vase clauso, donec Sal com. totus solutus sit, cum hoc liquore impasta argillam siccam, formaque globulos & destilla ex Retorta, igne nudo (ut destillatur spiritus Sal nitri,) prodibit cum spiritu & oleo, Sal totus spiritualiter in posterum à spiritu Tartari inseparabilis: Oleum fœtens separa à spiritu, ut moris.

Vires. *Penetrantior & efficacior est priori.*

3. *Spiritus Tartari* ⊖*-latus seu spiritus Tartari aperitivus compositus.*

℞. Spir. Tartari (simplicis) ℔j. 🜄 ℥iiij. Misce & affunde colchotari: digere in MB (♂ ℘ 8.) ac destilla per Retort. adhibitis ignis gradibus omnibus. Totum deinceps quod prodit funde super caput mortuum nigrum Tartari, ex quo nimirum spiritus ille simplex est prolectus. Digere ☿ 24. Tincturam decanta, residuum calcina ad albedinem, atque ex eodem extrahe Sal cum Tinctura illa decantata, in calido S. (hor. 24.) relinquendo: 🜄m hanc per filtrum purifica.

Vires. *Exhibetur magno cum successu ad contumaces obstructiones viscerum, ad fœdos colores, febres diuturnas, Hydropem.*

Dosis à ℈j. ad ℈ij. in aquis appropriatis.

Spiritus Tartari Philosophicus ad aurum potabile, S. Closs.

Reverberetur Sal Tartari super testâ probatoriâ (in einer flachen Scherben/) absque fusione tamen, per horas 24. ita cœruleum evadet sal, affunde Acet. destill. quousque tumultuet amplius, & Acet. destill. 3. digitos super materiam emineat, digere tingetur Acet. destill. saturato rubore filtra & coagula. Hoc quater cum novo Acet. destill. repete. Permixtis his 4. salibus 🜄 rectif. suffunde & tincturam extrahe toties, dum colorari desinat, sal. restant. solve iterum in Acet. destill. iterumque cum 🜄 attrahe tincturam. Jam omnes 🜄 tinctos, & in unum collectos ♎a per MB in cucurb. cui ✕✕ infundibulo instructus imponatur, extillatum 🜄re affunde per infund. sali tincto & cohoba toties (14. vicibus ad minus) donec videas guttas rubentes decidere, tùm cessa, & liquorem ex Arena per ♌ leniter ♎a, ita transibit spiritus salis Tartari, nebulosis cum guttis rubris, superstite in fundo ♌ pulv. rubro. Illo utere ad extractionem ☉is.

Vires. *In obstructione mesenterii, & arthritide, dantur gutt. 4. 6. in vino, in retentione mensium, si dosis ter aut quater iteretur, certò fluent menses.*

III. SALIFICATIO unde

1. Sal. Tartari.

Sal Tartari elixiviatur ex Tartaro ad albedinem calcinato, (i.e. combusto,) non secus ac ex aliis cineribus Sal extrahi solet.

N. 1. *Ex capite mortuo in destillatione spiritus residuo, itidem Sal elixiviari potest,*

potest, si ulterius comburatur. Promptè enim ignem concipit, atque etiam extra ignem comburi potest.

N. 2. *Communiter calcinatur Tart. in fornace figulina.*

2. *Ol. Tart. p. d.*

Pone Tart. calcinatum in cella ad liquescendum, vel dissolve Tart. calcinatum in ∇ communi, filtra & coagula.

Vires. *Optimum est remedium in serpiginibus, ulceribus, tinea, scabie, &c.*

N. *Est porro hujus olei elegans usus in Extractis vegetabilium purgantium conficiendis. Ejus enim gutta aliquot cum menstruo mixta, tum extractionem facilitant tum catharsin ipsam promovent.*

3. *Magisterium Tart. seu Sal. vit. Tart. alcoholisatus.*

Impraegna Sal com. Tart. Sale volatili Vini, v. g. ℞. Salis Tart. purissimi, q. v. affunde 🜄 ad eminent. digit. 1. digere ac destilla lenissimo calore, iterumque 🜄 affunde, idque repete toties, donec Sal Tart. totam spirituosam Vini substantiam, seu omne Sal volatile Vini imbiberit, quod ubi factum, sublima, habebisque sal vini sublimatione ab omni phlegmate & aquositate separatum. *Sennert. in Institut.*

4. *Magisterium Tartari purgans.*

℞. Sal com. Tart. q. v. impraegna aceto optimo, donec Tart. nihil amplius aciditatis retinere velit (vide correctionem flor. ♉ ij. Crollianam l. 3.) dein affunde 🜄, eumque abstrahe aliquoties cohobando: tandem repone Tart. ad liquescendum & habebis oleum rubrum.

Vires. *Purgat per inferiora, utile in omnibus morbis deploratis.*

Dosis à gr. v. ad ℈ß.

N. *Sal illud Tart. Acet. destill. sufficienter impraegnatum si in ∇ destill. (e. g. Borraginis) solutum atque s. a. crystallisatum sit, conveniens medicamentum evadit in morbis Tartareis.*

5. *Tinctura seu Sulph. Tartari.*

℞. Sal Tart. optimè purificatum, calcina igne violentiss. ad caerulitatem: dein affunde 🜄, extrahe rubedinem s. a. decanta, abstrahe ad consistentiam olei. Sic habes Tincturam Tart. quam si placet exaltare, digere aliquamdiu cum 🜄 recenti ad emin. dig. 1. affuso.

N. 1. *Sunt qui ex Tart. cum Sal. com. an. calcinato Tincturam hanc extrahunt, sed praevalet modus prior.*

N. 2. *Maxima pars Tart. decedit.*

Vires *Urinam largiter ciet, confertq́ in Melancholia hypochondriaca, Scorbuto, Hydrope, aliisq́ Mesenterii ac Lienis morbis & obstructionibus.*

Dosis gutt. aliquot 4. 5. 6. 7. 8.

6. *Tart. ⊖-latus.*

℞. Ol. purissimi per deliq. ℥iiij. affunde guttatim Spir. ⊖. ℥ij. vel q. s. donec strepitus cesset, idque in vitro capaci: sic fiet coagulum: sedatâ ebul-

ebullitione evaporare sine humiditatem lento calore ad siccitatem.

Vires. *Digestivum est præstantissimum, Tart. in corpore humano efficacissimè resolvens. Hinc utilissimè exhibetur in obstructionibus viscerum, venarum mesaraicarum, in omnibus febribus, præcipuè in quartana, in obstructionibus mensium.*

Dosis à ℈ß. ad ℈j. in convenienti liquore, convenientissimè autem propter saporis emendationem offertur in Hydromelite.

N. *Eodem modo fieri quoque poterunt salia vegetabilium 🜔-lata. Sic sal (e.g. absynthii) depuratum solve in ▽ absinthii, instilla spiritum 🜔-li, procedeq; ut cum Tart. 🜔-lato.*

Tartarus 🜔-lat. alius.

℞. Magisterium Tart. purgans ad siccitatem evaporatum, affunde guttatim ~um 🜔-li, donec strepitus omnino cesset, abstrahe phlegma in Arena coagulum superstes reverbera per triduum, ita tamen ut sal non fundatur sed in continuo isto calore velut fixetur. Vocatur à Parac. *lib. 7. Archidox.* specificum purgativum.

Vires. *Purgat benignè per inferiora, & sudores movet in peste, scorbuto, hydrope.*

Dos. ℈ß. in syr. de ros. de rhamno, &c. Ex communicatione S. Closs.

7. *Tart. 🜔-latus crystallisatus.*

℞. Crem. Tart. ℥iiij. spir. 🜔 ℥ij. degerendo solvantur. Hinc affunde ▽. calid. ut penitus solutio fiat, abstrahe aliquantulum, & repone ad crystallisandum.

8. *Sal Tart. volatilisatum.*

℞. Sal com. Tart. purificat. q. v. affunde 🜅 rectificatiss. ♎a ex Area per XX cohobando aliquoties (3.) & adhærescet Sal com. Tart. leteribus XXbici.

N. *Si per MB ♎averis, non sublimabitur, sed exhibebit Menstruum cor allis solvendis idoneum.*

Vires. *Insigne est lithontripticum.*

Dosis gr. v. vj.

9. *Liquor Tartari spleneticus.*

℞. Tart. ℔j. Sal com. ℔ß. (al. ℔j.) Misc. exactè, imponeq; mortario, sartagini vel lamini ferreæ ignitæ ut calcinentur: Hinc pulverisa ac affunde aquæ ferventis ℔iiij; digere in loco calido ♂ ♁ (6.) quotidie agitando, postea colentur, ut omnis salsedo insit aquæ. Huic aquæ imprægnatæ tandem adde Tart. el. ℔j; digerantur ♂ ♁ (8.) filtrenturque pro usu.

Vires. *Insigne est deoppilativum Lienis, aliarumque tartarearum obstructionum, mesenterium maximè infestantium adeoque utile in hypochondriaca, scorbuticaque affectione ac mensium obstructione.*

Dosis cochl. s. ad 1. cum aliis appropriatis vehiculis.

Terebinthina.

Vide Resina.

CCCCIX. Thus.

Λίβανος, Dioscoridis, λιβανωτὸν, Olibanum, Arab. Lovan. Conder. German. Weyrauch. Resina est duriuscula, pel-

la, pellucida, profluens ex arbore Arabica Loyan. *Arab.* dicta. *Vide Thus, Matth. Cord. hist. Cæs.* Lovan. & Conder, *Garz. C.B.* 7. (inter gummata.)

Genera Thuris traduntur duo, masculinum scil. quod propriè Olibanum dicitur, seu Melax, (Arab. Melafon.) & fœmininum.

Masculum ex albo flavescit, suapte natura rotundum est, guttarum formam referens, candidum intus & pingue.

Fœmininum, resinosum magis est, ac molle, cito ardens, flavum.

Præfertur masculum, ut quod ex arboribus montanis colligitur.

Vires. *Calfac. 2. sicc. 1. subastringit. Usus præcipui intrinsecus ad varios capitis & pectoris affectus, ut ad alvi, uterique profluvia, ad tussim, (deglutitur vesperi frustatim,) vomitum, sanguinis exscreationem, diarrhœam, dysenteriam mitigandam. Extrinsecus inservit suffitibus pro capite roborando, catarrhos discutit, cava ulcera carne replet, & ad cicatricem perducit, cruenta vulnera cephalica inprimis glutinat, perniones (cum suillo adipe aut anserino) sanat, ulcera cacoëthea, tùm sedis, tùm reliquarum partium demulcet, (tritum cum lacte in linimentum:) oculorum rubedini ac lippitudini medetur, scilic.* ▽ *Rosarum multiplici extinctione Thuris impragnata, lactique muliebri postmodum commixta, pro collyrio liquido) verrucas incipientes & impetigines abigit, (cum pice & aceto impositum.)*

Cortex Thuris in Officinis corticosum illud vocatur, quod Thymiama supra appellavimus. Cortex hic præfertur crassus, pinguis, odoratus recens, lævis minime scaber. *Vide supra.*

Manna Thuris sunt micæ, fragmenta, (pollen ac farina) Thuris, quæ ex collisione, dum in saccis vehitur, colliguntur.

PRÆPARATA.

1. *Liquor.* Fit in albumine ovi cocti, summèque prodest ad maculas abstergendas, cavitatesque cicatricum explanandas.

2. *El. Diaolibanum.* V. Disp.

CCCCX. Tragacantha.

Tragacanthum, Tragacantha, corruptè Tragaganthum, vel Dragagantum, Tragant. Est gummi fruticis ejusdem nominis pellucidum, album, subdulce, leve ac syncerum, in granis plerumque fragmentisvè contortis.

N. ▽ *calida solvitur, mucilaginemq́; exhibet aliis Medicamentorum formulis, e. g. trochiscis formandis convenientem.*

Dicitur Spina hirci, Arab. Chitinæ. Germ. Bocksdorn.

Exudat hoc gummi radice incisa, vel ut alii volunt sponte sua.

Præstat pellucens, gracilis, levis, syncera & subdulcis.

Vires. *Refrig. 2. (aliis temperata est) hum. 1. (aliis siccat,) lenit, cutis spiracula*

cula obstruit, acrimoniam mitigat, incrassat. Usus præcip. ad tussim inveteratam, ad fauces exasperatas, retusas voces, ceterasque destillationes, (cum melle inde fit linctus, subditurvè linguæ, ut liquescat,) contra renum dolorem & vesicæ rosiones, (in passo vel brodio,) in dysenteria. Extrinsecus ad dysenteriam (in clysteribus,) ad rubedinem & acres destillationes oculorum (soluta in ▽ rosar. vel lacte,) ad palpebrarum scabritiem.

Dosis ʒj.

N. *Tragacantha quo vetustior, eò calidior.*

PRÆPARATA.

Spec. Diatragacanth. calidæ } V. Disp.
Diatragacanth. frigidæ }

CCCCXI. Tubera Cervina.

Fungus Cervinus, Cervi boletus *Matth. Cam. Lon. Tab. Cord. in D. C. B. 2.* German. **Hirschbrunst / Hirschschwamm.**

Crescit in sylvis, ut vulgo creditur ex libidine cervorum, quippe nonnunquam formâ genitalis cervini reperitur. Verum testibus Lonicero & Cordo, nec iis denegatur locis, ad quæ nec cervi, nec Damæ unquam pervenerint. Inhiant autem iis Cervi ob odorem fortem, quo delectantur.

Vires. *Rari usus est, nec adhibetur, nisi quod nonnulli ad libidinis stimulum, lactisque incrementum id commendent, cui Lonicerus contradicit, qui contra naturæ frigidæ & humidæ statuit, adeoq; ad stimulum inepta. Extrinsecus commendatur ad uterinas ascensiones compescendas, & partus difficultatem.*

N. *His subjungi poterit & Fungus Chirurgorum, videlicet Fungus orbicularis, ovatus, pulverulentus.* Crepitus Lupi, Germ. **Bubenfist / Weiberfist / Wolffsfist / Pofist.** Videatur *Lon. Tab. Cast. Dod. Matth. Cam.*

Hujus vires sunt adstringere, siccare, adeoque pulvis ejus ad interrigines, & abrasa non inutiliter adhibetur. Chirurgi frustum imponunt sectæ venæ ad sistendum sanguinem vulnusque solidandum.

CCCCXII. De Vino.

Anatomia Vini.

Vinum est succus vitis, fermentatione exaltatus.

Dicitur *Paracelso*, Sanguis Terræ *Querc.* omnium vegetabilium Princeps, & maxime vitriolatum.

Eligatur generosum, beneque maturum.

PRÆPARATA VINI SUNT varia, pro diversis scil. partibus variantia.

Nimirum.

Vini partes sunt.

Essentia subtilissima, incorruptibilis, vulgo ▽ vitæ, ▽ ardens, 🜅, Sulphur. Cœleste, Sulphur Bezoardicum vegetabile, menstruum cœleste, ▽ cœlica, Lullii cœlum, clavis philosophorum, corpus æthereum ex △ & ▽ constans, Balsamus volatilis liquoris ca-

 tholi-

tholici 2. Magna copia ▽ insipidæ corruptibilis. 3. Hanc sequitur 🜁 quidam fumidus; qui nihil aliud est, quam Sal com. vino volatile crassius, in forma fumi ascendens. 4. Huic mox subjungitur 🜔 quoddam vere pingue & unctosum combustile, sed paucum. 5. Ex 🜔 extrahitur Sal commune quoddam corrosivum. 6. Post extractionem Sal com. relinquitur Terra limosa inutilis, *Sala in Anatomia* ☿ *ij.*

Hinc 1. 🜄 *f. vitæ Q. E.*
Vini.

℞. Vinum generosum, 🜁etur per vesicam, donec pars optima 🜁arit, (quod gustu facile cognoscitur destillatum rectificetur aliquoties per B. M. abstrahaturq; saltem pars dimidia, tertia aut quarta, ut nihil humiditatis, relinquat combustibilis.

N. 1. *Rectificatio felicius peragitur* 1. *Si in rectificatione orificium cucurbitæ charta subtili triplici vel quadruplici, vel panno spissiori tegatur, quippe hac ratione penetrat solum pars spirituosior, aquosiore in cucurbitam relabente.* 2. *Si rectificatio ex cucurbita colli longi, vel per phiolam serpentinamve perficiatur.*

N. 2. *Nonnulli obstruunt cucurbitæ vel phiolæ orificium spongia oleo imbuta, qua ratione solus* 🜁 *transit,* ▽ *in spongia remanente.* Senn. Instit. Libav. in Alchym. *Verùm nemini suasero hunc modum, inficitur enim ab oleo ascendente ipse* 🜄.

N. 3. *Eodem modo paratur* 🜄 *& ex fecibus vini, ut & ex siliquis uvarum ex quibus vinum fuit expressum,* Kesl. 1. cap. 70.

2. *Aliter* 🜄 *subtiss.*

℞. Vini generos. q. v. digere (14.) ☌ ♎ in fimo, vel alio lenissimo calore, postea per phiolam destilla, destilleturque aliquoties per eandem phiolam rectifica, donec ad summam subtilitatem pervenerit.

℞. Hujus 🜁 ℔ij. misce cum recentis vini ℔vj. destilla iterum per 🜁m, ac prolice saltem ℔ij. affunde iterum recentis vini ℔vj. ac destilla denuo, ut dictum, idque repete septies vel pluries ad ℔ij. colligendas.

N. *Hic* 🜁 *adeò subtilis ac fugax est, ut guttatim* 🜁*ando ne Terram quidem attingere possit, quin in auram evanescat.* Tentzel, Glückrath, in Beguin. l. 3. c. 2.

Vires. 🜄 *calidus est & siccus, penetrantissimus, incorruptibilis, resistit putredini, refocillat apoplecticos, comate oppressos, &c. Extrinsecus resolvit tumores, frigidos ac scorbuticos, arcet coagulationem sanguinis in contusionibus, cruoremque resolvit ac discutit.*

N. *Sunt qui* 🜄 *circulatum ac toties destillatum, ut in oleaginosam abeat consistentiam, Circulatum Paracelsi autumant, sed malè.* Alii 🜄 *cum proprio sale, intervenientibus tamen digestionibus aliquoties destillant, ut sal tandem cum* 🜄 *per Alembicum transferatur, vocantque* Circulatum *Majus.* Lipav. tract.

tract. de Igne Naturæ. Verùm fallunt & falluntur.

3. *Spiritus Vini alcalisatus.*

℞. Vini generosi Hispanici vel Hungarici, q.v. elice spiritum ac phlegma: separa eadem ab invicem: ex fecibus calcinatis cum phlegmate extrahe Sal com. idque per crystallisationem purifica, in spiritu solve Sal com. & habes 🜅 alcalisatum.

4. *Spiritus Vini acutius Tart. seu spir. Vini Tartarisatus.*

℞. 🜅 ℔ ij. Tart. alb. crudi puriss. grossè contusi ℥j. destilla in balneo pleno scobe ligni serrati, madefacta lenissimo 🜂 ut ad quartum ferè pulsum guttula cadat: quando phlegma stillare inceperit, cessa, vel si phlegma quoque prodierit rectifica.

N. 1. *Si subtiliter adhuc expetatur, denuo ad hujus ℔ij. addatur Tartari ℥j. destilleturq; ut ante.* Sennert. in Instit. Tentzel. in Exeg.

N. 2. *Ad cognoscendum, utrum spiritus prodeant nec ne, observentur striæ, quippe quo spissioribus striis XX bicus refertus fuerit, eo uberior semper spirituum fit evaporatio &ècontra.*

N. 3. *Oleum, quo lentâ hac destillatione peractâ, guttis quibusdam innatare videbitur (quamvis vina in hoc valde inter se discrepent) vera vini essentia æstimatur:* Tentzel.

3. *Aliis 🜅 Tartarisatus sive 🜅 Tartar. alcalisatus.*

Hic spiritus si super eundem Tartarum per Retortam cum cohobiis rectificatur & in fine (phlegmate intermedio abjecto) fortiori igne urgetur, spiritus vini Tartarisatus acquiritur, *Sennert. Instit.*

6. *Spiritus Vini Tartarisatus seu 🜂 philosophica.*

℞. Tartarum in præcedenti spiritus Tartarisati præparatione post cohobia relictum (vel & Tartarum recentem) calcina ad viriditatem (cærulitatem,) dein affunde spiritum illum Vini Tartarisatum, destilla & tandem propelle igne fortiori. *Tentzel.*

Vel: Sal. com. Tartari ad cærulitatem calcinato extrahe essentiam digerendo cum 🜅, (🜅 habeat aliquid phlegmatis, cujus beneficio sal arripit) destilla gradatim, ad ignem fortissimum subinde progrediendo.

Vires. *Spiritus hic longe præstantissimus est ad Tincturas & Extracta purgantium in genere elicienda ad conservandas metallorum & vegetabilium, animaliumq; facultates.*

In τεϱαπεία arcanum est ad plurimos affectus, inprimis tartareos, & ubi sal fixum ex deficiente coctionis πνευματώσει abundat, ut in Scorbuto. Tartareo Hypochondrio, Asthmate, Cachexia Epatis aut reliquorum viscerum obstructionibus, conciliat insuper somnum cum essentia croci propinatus.

N. 1. *Spiritus vini hoc modo rite præparatus, est Ros Jovis amphibii vegetabilis ad parandum illud Biolychnium*

Burggravii. Ejusdem beneficio fit & perpetuum mobile & κράσι criterium. Hartman. in pract. Tentzel. in Exeg. *Qui plura de ♈ facultatibus voluerit, consulat Lemnium, Evonymum, Gesnerum. Libavium, Med. destill.*

N. 2. *Hic ♈ tartarisatus in spagyrica cochlea Hermet. Cl. circulatus, è mero spiritu evadit Balsamus, è fragrante fragrantior, è crystallino carbuncularis, haud secus ac cor sanguinem Epatis, continente pulsuum circulo, in auream vitæ Balsamicam, vividamque spirituum vitalium naturam exaltat.*

Vires & Dosis. *Hujus essentiæ guttæ 3. vel 4. calidum nativum in Eclamsin evocant. Cum Croci essentia somnum conciliant, restaurationemque membrorum conantur.*

7. *Spiritus Vini microcosmicus, i. e. cum sale urinæ volatili acuatus.*

℞. Spiritus Vini subtiliss. ac Sal communis urinæ ad summam puritatem deducti (vide in urina) ana mixti ponantur in locum frigidissimum. Hinc digerantur per lentum calorem ♈B in Phiola. H. Cl. spatio 20. vel 30. ♂ ♀ & convertentur in liquorem, qui si lubet per MB semel ac iterum rectificetur. *Beguin. l. 3. c. 2. Hartm. in pract. & in Croll. Senn. in Instit.*

Vires. *Menstruum est ☉ potabilis præparationi inserviens: poterit quoque intrinsecus adhiberi, ad reserãdas obstructiones viscerum, ut & extrinsecus ad dolorem compescendum.*

8. *Spiritus Vini ⊖-latus.*

℞. Spiritus vini opt. & spir. ⊖-i rectificati ana ℥iij. M. & destilla per XX in cinere, primo lento igne, dein fortiori, ut simul alembicum transeant: reitera destillationem vice tertiâ, postmodum circula per mensem simul, habebisque spiritum odore & sapore sat gratum.

9. *Quinta Essentia Vini.*

℞. Vini generos. alb. vel rub. q. v. ♀la ex MB rectificando donec ♈ evadat quasi igneus (fit rectificationibus sæpius iteratis scil. 12. &c.) Spiritus hic indatur vitro, quod bono luto vel mastiche ♆e album. ovi optime claudatur. Hinc circuletur ♈B per mensem. Postmodum aperi sensim & si mirum oleat saporem, assecutus es vini. V. Essentiam; sin minus, claude denuo vitrum & repone in ♈B donec dictum signum senseris, saporem sc. sive odorem ἐνώδη.

N. *Acquiritur scopus beneficio salis propris.* Popp. in Hodoget.

Vires. *Balsamus est efficacissimus, nostroque balsamo naturali roborando convenientissimus. Insuper antidotus est certissima adversus pestem intra 6. horas sanandam, si in primo illius insultu guttæ xij. exhibeantur ad movendos sudores. Epilepticum paroxysmum annihilat eâdem dosi fœtum mortuum expellit, in partu difficili illico, & ad miraculum usque operatur si cochleare integrum illius exhibeatur.*

10. *Aliud*

16. *Aliud opus vegetabile ex communicatione S. Cloff.*

Cohoba Acet. destill. super sal. Sulphuri proprium tantisper, donec tam acidum egrediatur, ac fuerat affusum, cumque sufficienter ♒ibus suis acidis fuerit impraegnatum ♃. Illius ℥vj. 🜄 7es super sal Tart. proprium rectificati ℥j. Digere per mensem △ lampadis, usque dum corpus suam receperit animam, imbibatur rursus eadē quantitate olei aetherei & desiccetur per quindenam, his imbibitionibus ad sufficientiam factis, detur △ ♎is, elevabitur Sal candidissimum, relictis terreis aliquot impuritatibus. Sublimatum reconde in aliâ phialâ H. C. & △ eodem lampadis decoque ad albedinem usque perfectam. Quo viso imbibatur fixissima haec materia ♒u aethereo suo sive animâ, idque toties intercedente digestione fixativâ iteretur, donec in igneum ruborem elevata fuerit, summam corporis nostri medicinam.

11. *Magisterium Vini f. Lapis vini vegetabilis.*

℞. Vini generosi Hispanic. vel Ungaric. q. v. putrescat 40. ☌ ♇ in fimo equino. Hinc destilla in MB, & prodibit spiritus, ac tandem oleum: haec separa ab invicem, spiritumque dephlegma. Oleum denuo in fimo equino ☌ ♇ 40. putrescat ac destilletur. Ex remanentibus fecibus beneficio phlegmatis extrahatur sal volatilius sine calcinatione. Utrumque conjunctim. f. a. purifica. Postea impraegna sal spiritu suo ac digere: hinc adde & oleum, digereque donec coloris tandem rubei pulverem nanciscaris.

Vires. *Grana (vel guttae aliquot, si mavis liquidius) integram mensuram aquae, vinosis qualitatibus perfundunt.*

12. *Menstruum Basilii Valentini, Aqua temperata, Temperatum Extractivum.*

℞. Spiritus vini subtiliss. q. v. eumque cum spir. Sal com. digere ac terna destillatione per alembicum, uni. Sic dulcescit, acrimoniamque amittit. *Vide spir. Sal. com. dulcem.*

Vires. *Solvit ☉ non radicaliter, sed tincturam ejus extrahendo.* Vide de ☉ Basil. in repetit. magni lapidis veterum. Senn. Instit.

N. 1. *Alij* ℞. 🜄 *optimum, eumque cohobant multoties (12.) supra Sal com. ut essentiam Sal communis secum evehat. Huic* 🜄 *essentiâ Sal com. impraegnato affundunt tantundem spir. Sal com. rectif. digeruntque.*

N. 2. *Tentzelius* ℞. 🜄 *rectific. q. s. superfundit Sali Tartari philosophico ad emin. 3. digit. digeritque in Phiola longiss. colli aliquamdiu l. calore: postmodum destillat.*

13. *Sal. Tart philosophorum.*

℞. Sal ex cineribus Sarmentor. Extractum. reverberetur △ aperto (hor. circiter 3.) donec albescat. Dein solve in △ & separa feces filtrando & coagulando. Sic habes Sal Tartari philo-

philosophorum. *Tentzel. in Exeg. de ☉ potabili.*

14. *Cinis Clavellatus.*

℞. ☠ ex destillatione fecum residuum, combure & elixivia.

CLASSIS III.

DE PURGANTIBUS PRIMARIIS.

CCCCIII. Agaricum.

Agaricus s. Agaricum fungus est albicans trunco laricis adnatus. *Vid. Brunf. Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Cast. Tab. Ger. Cam. Lon. Porta. Bellon.* German. Lerchenschwamm.

Estq; *Diosc.* { Mas, *hic reprobatur.*
& Plin. { Fœmina, *hæc præfertur.*

Mas rotundus est, & undique sibi similis (Plinio) crispior amariorque. Fœmina rectas intus habet pectinum modo venas, & q. divisuras (Plinio.) Fœmina solutior est, initio dulcis, mox in amaritudinem transit.

Eligatur itaque Agaricus albus, levis, valde rarus, velociter friabilis, sapore primum dulcis, mox amarus & stypticus. Reprobatur lignosus, longus, durus ac gravis.

N. 1. *Pars exterior præstat interiori.*

N. 2. *Multos in annos durabilis est, sine virium jactura.*

N. 3. *Adnascitur itidem Fungus Abieti, Piceasylv. Tedæ & Larici, sed solum Larignus intra corpus sumitur.*

Vires. *Pituitam educit tenuem aquosam, serosam & viscosam totius corporis & imprimis excrementa mesenterii, tum* [illegible] *um. Urinam ciet ac* [illegible]

N. 1. *Quia ventriculo nauseabundus est, corrigitur stomachicis, e. g. Zinzib. garyophyll. Spica Celtica, &c.*

N. 2. *Quia tardè operari solet, additur stimulus ex sale gemmæ, crystallis Tartari & similib.*

Dosis à ʒj. ad ʒj. In infusione à ʒij. ad ʒv.

PRÆPAR.

1. *Extractum Agarici.*

℞. Agarici, q. v. Extrahe cum ∀, &c. *Augustt.*

N. *Sala adhibet Agaric. Trochiscatum, extrahitque cum ∀.*

Alii aquam adhibuisse malunt, ac præ aliis aquam Anisi vel Cinamomi in qua Agaricum macerant (hor. 24.) exprimunt ac inspissant. Verum enimvero quia Agaricus nonnihil resinosi quoq; in se continet, præstat ∀ adhibere.

Dosis à ℈j. ad ʒß. vel ℈ij.

2. *Agaricus Trochiscatus.*

℞. Agaric. limat. cum vino in quo maceratum Zinzib. additoque tantillo Tragacanth. vel Gummi Arab. F. Trochisci.

3. *Trochisci de Agarico.*

℞. Agaric. lim. ℥iij ♉, ʒß. Zinzib. ʒij. cum Oxymell. q. s. F. Trochisc. V. D.

4. Pi-

4. *Pilulæ de Agarico.* Vid. Disp.
Dosis à ℈ß. ad ℈iß.
5. *Pilulæ Hieræ cum Agarico.*
Vid. Disp.
Dosis à ℈j. ad ℈ij.

CCCCXIII. *Asarum.*

Ἄσαρον, Diosc. Asarum, *Brunf. Trag. Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. & hist. Lon. Cast. Tab. Ger. Cam. C. B. 1.* Asarum baccaris seu baccatus, *Lob. aliis*, vulgo, Haselwurtz.

Solo gaudet montano opaco, Viciniaque corylorum. Viret perpetuò, nova folia tamen una cum flosculis vere promit.

OFFICIN. NAT:

Radix colligitur vere, *& folia.*

Vires. *Crassam pituitam, bilemque utramque per vomitum ac nonnunquam per secessum violenter expurgat. Calf. & sicc. 3. diureticum est, ac emmenagogum insigne, Epar, Lienem, vesicamque fellis aperit. Hinc utile in arthritide, hydrope, febribus præcipuè tertiana & quartana, in ictero, &c.*

Dosis Rad. à ℈ß. ad ℈j, in substantia, à ℈j. ad ℨiij, in fuso.

Folia exhibentur. N. 6. 7. 8. 9. infusa coctæ & expressa.

PRÆPAR.

1. *Extractum alcalisatum* quod venit nomine *coaguli Asari.* ℞. Rad. ad folia Asari, extrahe cum 🜄 ac filtra. Hinc adde sal ex incineratis fecibus elixiviatum, & ad ignem fusionis calcinatum, solutione ac inspissatione purificatum, abstraheq; Vini spiritum ad consistentiam mellis. *Vide Sennert. in Instit. Hartm. in pract.*

Dosis ℈j. ad ℈ij.

2. *Diasarum Fernelij.* Vid. lib. 2. cap. 51.

Dosis à ℈j. ad ℨijß.

B.

CCCCXIV. *Bryonia.*

Ἄμπελος λευκὴ, Dioscor. Bryonia, *Trag. Lon. Tab. Cam.* alba, *Dod. Ger.* Vitis alba, *Matthiol. Fuchs. Cord. in D. Lob. Cast. C. B. 1.* Germ. Zaunrübe / Schmeerwurtz / Stickwurtz / Scheißwurtz / Sawwurtz.

Est baccis rubris & nigris, *utraque usualis, præfertur tamen prior.*

Crescit dumetis: Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix collecta verno tempore.

Vires. *Purgat validè serosos & pituitosos humores. Splenetica, Uterina & Iecoraria est, utpote quorum obstructiones aperit. Calfac. & sicc. 2. Hydropicorum aquas per vomitum ac secessum educit, menses ciet fœtum ejicit, suffocatione uteri arcet, asthmata sanat, podagricis convenit (intus & extus.)*

Dosis in substantia à ℈j. in Infuso ad ℨijß. vel ultra.

Extrinsecus confert Hydropi, abdomini emplastrata cum sterc. caprillo, quin & quartanam curare dicitur arteriis temporum & brachiorum affixa.

PRÆ-

PRÆPARATA.

1. *Fecula Bryoniæ.* Vide l. 2.

Vires. *Uterina est, menses ciens, sed non citra nauseam.*

Dosis ad ℈j.

2. *Nectar succosum S. Closs.*

Fit ex ℥j. succi bryon. per expressionem facti, & ʒj. ol. ⊕ vel Sulph. M.

Dosis ʒj. in vino albo.

N. *Purgat aliquando per vomitum, alvum & urinam.*

3. *Unguentum Agrippæ.* V. D.

CCCCXV. *Carthamus.*

Κνῆκος, *Dioscor.* Κνῆκον, *Plinii*, Arab. Karten. Cnicus, *Matth. Dod. Lob. Cast.* vulgatis, *Clus. hist.* sativus, *Cord. in D. & hist. Lob.* Cnicus urbana & sativa, *Theophr. & Plinii.* Carthamus, *Brunf. Trag. Fuchs. Lon.* flore Croceo, *Cam.* Cnicus sativus seu Carthamum officinar. *C. B. 1. aliis*, Crocus sylvestris, Cnecus, Germ. **wild Saffran.**

N. *Floribus est croceis, rarius albidis, illorum admistione adulterant Crocum.*

Colitur in hortis Italiæ, Galliæ. Floret Julio & Augusto.

OFFICIN. NATIVA.

Semen.

Vires. *Semen pituitam viscosam ac aquas vomitu ac dejectione purgat: confert maximè pectori: Calf. & sic. 1. Stomacho adversatur, ideoque corrigitur stomachicis anis. galang. Zinzib. &c.*

Dosis in substantia à ʒj. an. ʒij. ß. (sed raro ita exhibetur ob viscositatem) in infuso à ʒiij. ad vj. vel ultra.

PRÆPARATA.

1. *Extract. Diacartham. s. Cnicopharmacum.* Vide A. D.

Dosis à ʒß. ad iiij.

2. *Syrupus de Carthamo.* V. D.

Dosis ab ℥j. ad ℥ij.

3. *Electuar. Diacartham.* Dos. ʒj.

4. *Species Diacartham.* Dos. ʒj.

CCCCXVI. *Cassia.*

Cassia, (Casia) fistula, *Arab. & Alpin.* Cassia nigra *Actuarie Dod. Cord. in D. Cast. Fragos. Tab. Ger.* Cass. laxativa *Lon.* Cass. solutiva, *Bell. Monard. Garz.* Siliqua aut Cassia purgatrix Arabum, *Lob.* Cass. Ægyptia s. purgans, *Cam. aliis* Canna fistula, Siliqua Indica. Cass. solutiva seu Ægyptia, siliqua, *Matth.* Cass. F. Alexandrina, *C. B. 1.*

N. *Advehi cepit & ex Brasilia, Cassia purgatrix, cujus ℥j. plus purgat quam ℥ij. Cassiæ illius Ægyptiacæ.*

Cassia Arbor procera est, instar juglandis ferens siliquas, seu cannas longas, rotundas, exterius lignosas, intus seminibus ac medulla prægnantes.

OFFICIN. NAT.

Siliquæ seu Cannæ medullam includentes. Hæ eligendæ ponderosæ, recentes, plenæ, quæque minimè commotis intus seminibus resonent, splendentes, foris etiam ac in pulpa pingues.

Vires medullæ. *Alvum lenit clementer atque sine torminibus feces educit, calidi-*

calliditate & frigiditate temperatâ (*Fernel. cal. 1.*) *cætera humidior, unde nec humido ventriculo nec hypochondriacis ac flatulentis nisi stomachicis & carminativis.* (*E. g. Cinam. Mastich. sem. anis. correcta convenit. Potio ejus grata est pleuriticis.*

PRÆPAR.

1. *Cassiæ flos s. pulpa Cassiæ, Cassia extracta.* Fit trajectione medullæ exemptæ per cribrum.

N. *Vapor aquæ cribro subditur, ut medulla in cribro agitata eò faciliùs transeat: debet autem fieri extractio actutum quando usus postulaverit, acescit quippe pulpa cum tempore.*

Dosis. Infantibus ad ʒiß. adultis ad ℥iß. in clysteribus ad ℥ij.

2. *Cassia extracta seu Cassia extracta communis sive pro clysterio.* Fit pulpam cum decocto herbar. mollientium & melle ad consistentiam Electuarii coquendo. Vide Disp.

3. *Elect. Diacassiæ cum Manna.* Electuarium est & paratum ex pulp. Cassiæ, p. vj. Tamarind. j. Mannæ ij. Sacchar. Cand. j. Penid. j. Sacchar. Violar. iiij. quæ suscipiuntur decocto prunor. & syrupo violar. V. D.

4. *Cassia extracta sine foliis senæ.* Electuarium est ex pulpa Caff. ℔ij. Tamar. ℥j. sacchar. ℔ij. susceptis decocto expreff. polypod. sem. cartha. herbar. pectoral. Vid. Disp.

5. *Cassia Extracta cum foliis senæ.* Fit ex prioris Electuarii p. xij. pulv. sen. p. j. Vide Disp.

6. *Extractum Cassiæ.* Vide Quercet. in Diæt. & Ph. Rest.

Dosis ad ʒiß.

7. *Aqua Cassiæ.* Fit ex pulpâ additis limon. parvis & ser. lact. q. s. Extrahitur aq. per B. M. dantur ℥vj. in nephrit. & inflammatione Renum.

8. *Syrupus de Caß.* Describitur à Rend.

CCCCXXVII. *Cataputia minor.*

Λαθυρὶς, *Dioscor.* Lathyris, *Brunfeld. Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lob. Lon. Cam. Cast. Gerb. Tab.* Lathyris seu Catapucia minor, 2. *Trag.* Cataputia minor, *Lob. Tab.* Lathyris minor, C. *B.* 1. Granum regium minus, *Mes.* German. **Springkörner.**

Ratione ætatis, latiora vel angustiora folia habet, hinc apud Tab. Lathyris duplex, latifolia scil. & angustifolia, quæ promiscuè usuales.

N. *Recensetur inter genera Tithymallorum, utpote tota candido & lacteo succo turgens.*

Colitur in hortis: Floret Julio, fert semina Augusto.

OFFICIN. NAT.

Semen (*s. grana*) *rarissimè Folia.*

Vires. *Purgat cum violentia per vomitum ac secessum, humores inprimis serosos & biliosos, hinc phlegmaticos, calf. & sicc. 3. Dosis à baccis vj. ad xij.*

Folia Num. 4. vel 5. sed est rariusus. Extrinsecus vesicatorum exhibet & psilothrum, praecipuè succus ejus lacteus.

CCCXVIII. *Colocynthis.*

Colocynthis, *C. B.* *est*
- rotunda
  - major.
  - min. *hac usualis*
- oblonga.
- pytiformis.
- pomiformis.

Dicitur Κολοκυνθὶς, *Dioscor.* Colocynthis fructu rotundo minor, *C. B.* 1. Fœmina, *Tab.* Coloc. fungosa & levis, *Cord. h.* *aliis* cucurbita sylvestris, fructu rotundo minor, *vulgo* Coloquinthis Sicyonia. Arab. Chandel, Handel & Handhal. Videatur & Colocynthis, *Matth. Cord. in D. Lon. Lob. Dost. Cast. Cam. Ger.* Vera, *Trag.* prima f. mas, *Tab. Germ.* Coloquinth.

OFFICIN. NAT.

Fructus seu poma, ac praecipuè medulla ejus arida affertur autem ex Ægypto.

Vires. *Pituitam crassam ac glutinosam ex profundioribus & remotioribus partibus expurgat, ut ex cerebro, nervis, juncturis, pulmonibus, unde cum commodo exhibetur Vertiginosis, Hemicranicis, Epilepticis, Apoplecticis, Scabie, Lueque Venerea afflictis. Calida est & sicc. 3. verùm ob vehementiam ac amarorem, & quia ventriculo ac intestinis noxia est, rarissimè in substantia, & non nisi robustis, imo decenter correcta exhibetur. Corrigentia illa sunt cuminum, tragacantha, mastiche, bdellium, & sim. cardiaca, hepatica, stomachica.*

Dosis in substantia à gr. VII. ad ℈j. in clysteribus (in petia) ad ʒß.

PRÆPAR.

1. *Trochisci alhandal.* Vid. Disp.

2. *Infusum* Troch*isc. alhand.* ∾ *vita aureus Rulandi (nonnullis)*

℞. Trochisc. Alhand. ʒß. V Malvat. ℥x. vel ℥xij. Digere aliquamdiu filtra & serva ad usum.

Vires. *Purgat per alvum absque periculo omnes humores viscosos, bilem utramque ac serum, si tertio quoque die propinetur.*

Dosis à ʒij. ad ℥j. vel ℥iß. vel si placuerit inspissare ad consistentiam extracti, detur à ℈ß. ad ℈j.

3. *Extract. Colocynth.*

℞. Colocynth. pulpae (rejectis seminibus) pulverisatae, extrahe digerendo, vase clauso cum V, aliquot septimanis (3) quo temporis spatio totam acrimoniam amittit,) filtra & si dulcius desideras, iterum digere, & dulcescet, Medicamentum evadens optimum, ad pituitam & alios humores crassos à remotioribus partibus attrahendos, idque sine noxa. Corrigitur oleo Mastich. Nucist. Cinam. *Weckerus ex Querc.*

N. *Sala* ℞. pulpae coloc. sine semine q. pl. eamque subinde irrorando ▽ plantag. incidit, dein extrahit cum ▽ plantag. part. ij. V p. j. filtrat, defecat & inspissat ad consistentiam mellis.

Menstruum ex ▽ plantag. & V commiscet, ne quid ex parte resinosa ac

ac viscosa, quibus Colocynthidem constare ait, intactum maneat.

Dosis à gr. iiij. ad x. cum corrigentibus.

N. *Præstat Extractum hoc cum aliis purgantibus miscere, ut illis stimulo sit, quam solum exhibere.*

CCCCXIX. *Ebulus.*

De Ebulo actum est supra class. 1. Hoc loco ergo solum Ebuli partes purgationi inservientes, perstringimus. Hæ sunt *Cortex* & *Acini* s. seminula baccarum.

Vires. *Ebuli cortices & seminula vim habent educendi* ▽*m, conferunt igitur in Hydrope, Arthritide, cæterisque morbis à sero natis.*

N. *Eliguntur cortices medii ac potissimum radicis.*

Semen Ebuli solutorium acquiritur hoc modo.

℞. Baccar. Ebuli quantitatem magnam, exprime succum, (quem in Extractum redigere poteris ad normam datam l. 2.) acinulosque restantes à siliquis separa, aliquoties lavando, semperque quod supernatat rejiciendo, donec solos acinulos eosque puros nactus fueris. Hos sicca ac serva pro usu. Diaretici sunt.

N. 1. Dosis à ʒj. ad ʒij. vel fiat emulsio in dosi majori. *Sala.*

N. 2. *Ex hoc semine exprimitur* 🜔 *quod ventri inunctum alvum laxare dicitur.*

Aqua still. Sambuci aut Ebuli radicum, cujusque ad ℥iij. sumpta per 30. dies, confert Hydropi.

Arcanum Chamæactes S. Closs.

Semina contusa pone in cucurb. affunde aq. limpidam, agita materiam in calore remisso, donec in pultem tenuem evadat, digere per 3. ☍ deinde cola torculari fortiter. Oleum mixtum erit cum aq. Digere & quod supernatabit serva, in fundo habebis ejusdem sem. unguentum.

Vires. *Oleum hoc intus sumptum purgat egregiè pituitam si ejus* ʒß. *cum far. amyli incorporetur, vel in jusculo exhibeatur. Extus podagræ materiam influentem abigit, ingressam discutit, durescentem emollit, in omnibus doloribus salutare est.*

CCCCXX. *Elleborus niger.*

Utimur non omnibus Ellebori nigri speciebus, sed (*monente Matthiolo*) Helleboro nigro, flore roseo, C. B. 4. cui tamen alii substituunt Helleborum nigrum hortensem flore viridi. Alii ejus loco cum successu utuntur Elleboro nigro tenuifolio, Buphthalmi flore, *teste Bauhino in Matth.* Germ. schwartze Nießwurtz.

Prior insignitur Elleborum nigrum, *Matth* (cui & Helleb. purpureo flore,) *Cast. Cam.* Helleborus niger, *Lob. 2. Dod.* verus, *Ger.* Veratrum nigrum, *Dod.* Legitimum, *Clus. hist.* Styriacum, *Tab. C. B. 4.*

Posterior nominatur Helleborus niger, *Brunf.* alter *Matth. 3. Dod.* no-

ſtras, *Cord. hiſt.* Helleb. niger adulterinus domeſticus, *Trag.* hortenſis *Fuchſ.* Helleboraſtrum, *Lob. Ger.* Veratrum nigrum, *Cord. in D. Cluſ. pan. & hiſt. Tab.* C. *B.* 2.

Tertius dicitur Elleborus niger verus, *Trag. Lon.* PſeudoElleborum *Mattiol.* Buphthalmum, *Dod. Cluſ. Cam.* Helleborine tenuifolia, *Cord. h* Elleboraſtrum nigrum, *Cam.* Helleb. niger ferulaceus Theoph. *Lob.* Elleb. alterum, *Caſt.* Hellebor. Hippocratis, *Tab.* C. *B.* 9.

Prior creſcit copiosè in Auſtria. Floret Januar.

OFFICIN. NAT.

Radix ac præcipuè *Cortex.*

N. *Colligendi tempus referunt* ☾ *in aſpectu felici cum* ♃ *aut* ♀ *exiſtente ſub ortu* ☉, ☾ *creſcente, ac peragrante ſignum Capricorni, Leonis aut Sagitarii.* Heurnius.

Vires. *Purgat potenter humores melancholicos, utile per conſequens medicamentum eſt, omnibus affectibus inde originem trahentibus, quales Mania, inſania, Hypochondriaca paſſio, Elephantiaſis, Herpes, Cancer, Quartana, Vertigo, Epilepſia, Apoplexia, Scabies. Sed cautè & non niſi robuſtis ob violentiam quam exercere captus nactus eſt, exhibere conducit. In decocto tamen minus periculi. Corrigitur maſtiche, cinam. aniſ. fœnicul. & ſim.*

Doſis à ℈j. ad ℈ij. in infuſione dant à ʒj. ad ℥ß.

PRÆPARATA.

1. *Præparatio Ellebori officinarum.*

Maceretur (rejectâ medullâ ligneâ) per ♂ ʒ. in Vino cidonior. (alii in Malvatico (poſtea exiccetur. *Aug.*

Quercetano ſufficit 24. hor. in ✠ roſ. maceraſſe. Ph. Reſt. c. 26.

N. *Alii radicem ita præparatam ulterius pomo cidonio infigunt, idque paſta panis obvolutum in clibano coquunt, poſtmodum radicem exemptam exiccant.*

2. *Præparatio Recentiorum.*

℞. Rad. Elleb. nigr. pulveriſ. q. v. irrora phlegmate ⊕-i, & ad lenem calorem continuò ligneâ ſpatulâ agita, iterumque irrora & agita, donec fœtor omnis exhalarit, radiceſque gratum odorem & colorem nigricantem acquiſiverint.

Doſis ℈ß. ad ℈j. cum corrigentibus. *Hartmann. in Croll. Sennert. Inſt. Tentzel.*

N. 1. *Alii irrigant aliquoties (ʒ.) ſucco roſarum, & in umbra exiccari ſinunt, dantque ad gr. 10. vel 12. imo ad ℈j.*

N. *Non minoris virtutis ſunt aliæ correctiones, quæ per macerationem radicum ſeu fibrarum helleb. teretum & minutularum ex Oriente allatarum fiunt in lacte caprino, ſero lactis, melicrato, & Oxymel. vel triduum, vel etiam modo ſequenti.*

3. *Extractum Ellebori nigri.*

℞. Cortic. rad. & fibrar. q. v. coque in Vino albo generoſo leni calore hor. 3. in fine △m augendo ut bulliant

liant. Dein exprime, & coagula ad consistentiam Extracti.

Dosis à gr. x. ad xv. vel xx. cum ol. mastich. & sim.

N. *Alii loco vini solâ aqua pluviali utuntur, ut* August. *Alii aqua anisi, de qua oleum separatum, ut*, Heurnius in Meth. pract. *vide &* Wecker. *vel aq. major. aut Meliss. cum ol.* Tart. *per d.* Hartm. in pract. *alii* 🜄 *ut* Beg. lib. 2. cap. 9.

4. *Extractum Ellebori nigri Quercetani.*

℞. Rad. & fibrar. cum ✱ rosar. præparat.) q. v. extrahe digerendo, cum succ. Limonior. part. 1. & succ. pomor. redolent. part. ij. (succi prius sint benè depurati & clarificati,) exprime. Fecibus affunde novum succ. Rosar. pallidar. clarificatum, ac denuo digerendo extrahe colando & exprimendo. Utramque Tincturam conjunctam digere in MB. & defeca. Defecatam Tincturam l. △ coagula ad formam extracti.

Dosis ad ℈j. cum stimulo aliquo vim ellebori vomitoriam obtundente, e.g. Extract diagrid. & sim. *Querc. in Pharm. rest. c.* 26.

5. *Aliud Quercet.*

℞. Extr. elleb. nigr. (cum ▽ Anisi factum) affunde 🜄 digerendo, extrahe, filtra, coagula. *Wecker ex Quercet.*

N. *Si viridem habueris Elleborum, extractum quoq; parare poteris cum* ▽ *ejus* ⊖*ata, ad modum in Esula extracto delineatum.*

6. *Extractum Ellebori nigri Sala.*

℞. Cort. ellebori nigri, ℔ß. △ borrag. ℔iij. 🜄 ℥iij. digerendo extrahe, vase s. cl. decanta, ex fecib. combustis extrahe Sal, idque Tincturæ admisce, digere per ♂ 1. ac coagula.

Dosis. ad ℈ß. ad ℈j.

7. *Extractum helleb. nigri S. Closs.*

Desicca fibras helleb. nigri flore purpureo in patellâ ferreâ, admoto subtus △ lento, quasi animus esset aliquid frigere, agita frequenter, ut vapor malignus, qui convulsionis causa est, inde exhalet, hoc facto tere radiculas, & cum phlegmate *Ace. destill.* tincturam extrahe, filtra & coagula.

Balsamus Elleboratus.

Herbas & rad. elleb. nigri mundentur, conquassentur & ponantur in Vinum moschatellinum rubr. mensur. 4. vase vitreo benè clauso per menses duos, postea exime & succum exprime, expressum filtra, filtratum pone super herbas & radices recentes ann. m. j. rosf. rubr. m. v. garyoph. ℥vj. Ponantur ad digestionem per aliquot ♂, adde 🜄 octavam partem, deinde exprimatur, expressum servetur. Tandem remanentiam combure in cinerem, & s. a. salem præpara, liquorem abstrahe in B.

℞. Salis præparati ℥ß.
Croci. ℥j.
Ambar. gris. ℈ij.
Mosch. ℈j.

Aloes epat. ℥ß.
Spec. Diambr.
Diagrid. ana ʒj.
Ol. garyoph. ʒß.

Solvatur extractum, deinde admisceantur hæc species, iterumque ad formam inspissentur, datur à ℈j. ad ℈ß. & ultra. *Ex communicatione* Greg. *Horstii habuit* S. *Closs.*

Syrupus Helleboratus Ulmensis.

℞. Myrobalan. omn. ℥iiß. contundantur crassiori modo & fricentur manibus cum ol. amygd. Deinde infundantur per diem & noctem in aq. fumar. ℔. xij. Postea coque ad cõsumpt. tertiæ partis.

Adde cort. rad. helleb. nigr. præpar.
Glycyrrhiz. mund.
Polypod. q. à ℥j.
Sem. citr. ʒß.
Caryophyll. ℈jß.
Sum. fumar.
Fl. Cichor. mß.
Borrag.
Bugloss. ana p. 1.

Bulliant omnia ad remanentiam ℔. v.

Postea adde. Fol. sen. el. ℥iiß.
Epythym. cort. ℥ij.

Iterum bulliant, donec maneant ℔. iij.

Addito sacch. ℥xxxij. coque ad consist.

Greg. Horst. in observ. lib. 1.

N. *Syrup. Helleb. Quercetan.* Vide lib. 2.

Syrupus Ellebo-ratus: In hoc continetur.
Cort. Elleb. 3.
Rhabarb. 8.
Fol. Senæ 16.
Polypod. 16.
partes.

9. *Oxymell. Elleboratum*: In quo
Helleb. alb. 3.
Helleb. nig. 3.
Esulæ. 2.
Agaric. 2.
Turbit. 8.
partes.

Pulvis purgans.

Fit ex foliis helleborastri mense Septembri vel Octobri collectis, ☾ â decrescente, quæ in umbrâ per se exiccandâ, vel in pane siliginoso.

Dosis à ʒß. ad ʒj. in vino albo.

CCCCXXI. *Elleborus albus.*

Elleborus albus flore subviridi, *C. B.* 1. Ellebor. alb. *Brunf. Trag. Fuchs. Cord. hist. Lon. Cam. Clus. hist.* Helleborum album, *Matth. Lob. Cast.* Veratrum album, *Cord. in D.* mas & fœmina, *Tab.* Germ. weiß Nießwurtz.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Ob violentiam purgationis, quam per superiora & inferiora exercet usum purgandi internum soli ferè Elleboro nigro linquit. Ingreditur tamen ceu basis vomitorium Conradinum. Extrinsecus sternutationes movet, scabies, impetigines & serpigines mundificat & sanat, Lethargicos excitat, (naribus indita) menses proritat (subdita)*

PRÆPAR.

1. *Vomitum Conradini.*

℞. Rad. Bryon.

Cycla-

Cyclamin. à ℥ij
Helleb. alb. ℥j.

Radices has probè mundatas, lotas & exiccatas pulverisa, affundeque 🜄 ad eminent. dig. 2. stent. in MB. dein ♀la per XX, feces exime & comminue, spiritum abstractum reaffunde, stentque aliquandiu vase clauso. Postea filtra & habebis verum vomitorium.

Usus. *Penna extremas plumas intinge & immitte in haustum vini malvatici, eumque bibe & evomes.* Vid. Hartman. in Croll.

2. Vinum vomitorium.

Fit vinum ex elleb. albo, si radicum illius crassè contus. ʒß. maceretur in ℔j. Vini Hispan. exponaturque Soli.

Vires. *Est singulare Heurnii Experimentum pro movendo vomitu cochleare unum, ad alvum vero ciendam detur cochl. ß. cum aliis laxantibus. adde vomit. Amat. Lusit.*

CCCCXXII. *Epythymum.*

Ἐπίθυμον, *Dioscor.* Epithymum, *Matth. Lob. Cast. Tab.* Cassutha minor. *Dod.* C. *B.* 1. Germ. Thymseid.

OFFICIN.

Integra Planta.

Vires. *Purgat blandè melancholicos & serosos humores, calf. & sicc. 3. Usus præcip. in scabie, ulceribus, affectibus melancholicis, in hypochondriorum & lienis passionibus & obstructionibus.*

PRÆPAR.

Syrupus de Epythymo. Vid. Disp.

CCCCXXIII. *Esula.*

Esula herba est Linariæ conformis nisi quod hæc lacteo succo careat, quo illa gravida est, juxta versum:

Esula lactescit, sine lacte Linaria crescit.

Diversa ejus sunt genera iisdem qualitatibus prædita. Ex his eligere monent pineam, i. e. quæ foliis pinum æmulatur.

Dicitur Esula vulgaris major. 5. *Trag.* Esula minor Officinar. *Lob.* Esula minor, *Dod.* Tithymalus cupressinus, 2. *Tab.* Tithymalus foliis pini, forte Dioscoridis Pityusa, C. *B.* 1. Germ. Wolffsmilch.

N. *Eligenda non nimis recens.*

OFFICIN.

Cortex præcipuè radicis, hinc & folia, quibus addi potest & succus, sed rarissimi usus est.

Vires. *Pituitam & serum validissimè, præcipuè per inferiora purgat, unde & Rusticorum Rhabarbarum Esula audit. Est autem acris ignea & erodens, adeo ut impudentium mendicorum fraudi inserviat, qui ejus succo cutem sibimet exulcerant scabritiei specie.*

Corrigitur ejus feritas Bdellio, Tragacantho, mucilagine Psyllii. Quinimo mitescit præparatione, i. e. triduana in 🜊 acerrimo rof. infusione ac exiccatione. *Vide August.*

N. *Quercetanus contentus est infusione*

sione 24. hor. in Pharm. Restit. Alii singulis diebus novum acetum affundunt. Nonnulli perficiunt eandem macerationem in decocto myrobalanor. cum modico cinamomi vel spica.

PRÆPAR.

1. *Extractum Esula minoris Sala.*

℞. Cortic. radicis (in principio veris quando prodire incipit collect.) q. v. coque cum Vino albo generoso in diplomate: Exprime ac inspissa: Inspissatum liquorem solve iterum in ▽ plantaginis, maceraque in MB 3. vel 4. decanta, filtra vel si opus, clarifica cum albumine ovi, & coagula.

Dosis à gr. xij. ad xx. vel plura.

2. *Aliud Extractum Esula, quod Rulandinum existimatur.*

℞. Rad. Esul. min. ut in officinis veneunt, q. v. coque lento △ cum ▽ simpl. semper despumando, dum spumat ▽m inde cola & serva, aliamque superfunde & coque collectam ▽, leniter coagula ad spissitudinem mellis, postea affunde V ad eminent. digit. j. & vase clauso in loco calido, aliquamdiu asserva. Tandem abstrahe leniter V. Et relinquetur Extractum.

Vires. *Feliciter ▽ inter cutem pellit, &c.*

Dosis à ℈j. ad ʒj. *Hartman. in Croll. Senn. in Inst. Tentzel.*

Weckerus describit & Extract. Esulæ ac foliis siccis cum V factum, idq; per vomitum ac alvum expurgans.

3. *Extractum Esula Quercetani.*

Exprime succum ex radice & foliis, fecibus remanentibus, affunde serum lactis (vel ▽m lactis ♎atam) digere ♂ aliquot, dein exprime. Expressiones utrasque cunfusas digere in MB ut defecentur, nec quicquam amplius crassamenti deponant. Liquorem defecatum lento MB calore coagula ad consistentiam Extracti.

Dosis ad ʒß. in forma pilular. vel in liquore dissoluta.

4. *Aliter ejusdem Quercetani.*

R. Esulæ viridis contus. q. v. destilla in VB (non tamen comburatur) fecibus affunde destillatam illam ▽m, digere, ut extrahatur Tinctura. Tincturam decantatam separa ab aqua sua in MB: abstractam aquam reaffunde fecibus prioribus, ex quibus parasti extractum, idque toties reparasti extractum, idque toties repetendo, donec non amplius tingatur: Ultimò exprime; expressionem prioribus Extractis adde.

N. 1. *Si ex fecibus utriusque praparationis (pracedentis atque hujus) combustis. Sal cum sua propria aqua extraxeris, idque extracto proprio addideris ejus purgandi vim & efficaciam validiorem reddes.*

N. 2. *Ad hunc modum Extracta praparabis ex Thymelaa, Mezereo & reliquis omnibus Tithymali speciebus, & ex ipso quoque Elleboro nigro, si in loco eo habitaveris, ubi recens colligi potest.*

5. *Pilula de Esula Fernelii.* V. L. 2.

Fran-

CCCCXXIV. *Frangula.*

Alnus nigra, baccifera; C. *B.* I. frangula, *Matth. Dod.* Alnus nigra, *Lob. Cam.* Alnus baccifera, *Tab.* Arbor fœtida, *Lon. Trag.* Avornus *Crescentio.* Germ. Faulbaum/Zapffholtz.

OFFICIN. NAT.

Cortex interior, potissimum radicis.

Vires. *Purgat homines noxios omnes, maximè serum, tàm per vomitum, quàm per secessum, idque sat violenter. Ea propter corrigi solet Cinam. Zinziber, sem. anis. fœnic. & sim. Extrinsecus, coquitur cum butyro, ad scabiem & similes morbos.*

Dosis ad ʒij.

N. *Rusticis familiare exhibet purgans in hydrope & sim. morbis.*

CCCCXXV. *Gratiola.*

Gratiola, *Matthiol. Dod. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger.* Limmesium s. centauroides, *C. B. aliis* Gratia Dei, Germ. wild Aurin.

N. *Veteribus ignota videtur, quamvis aliqui papaver spumeum Dioscor. alij Eupatorium Mesuæ, alij Been album esse velint.* Centaurida *alij faciunt nec male, cum centaurij minoris species esse videatur, & inter spurias Centaurij minoris appellationes quoque Helleborine extet, quæ ob vires cum Gratiola eadem esse videtur.*

Crescit in campestribus & pratis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Efficax remedium est in humoribus aquosis, lentis, biliosisque specificè evacuandis, quos vel ex remotissimis partibus trahit, atque tum per secessum, tum per vomitum expurgat. Hinc magnus ejus usus esse poterit in Hydrope, Ictero flavo, &c. Et quia amaritudine insuper dotata est insigni, fugat lumbricos eorumq; saburram expurgat.*

Corrigitur Cinamom. sem. anis. Glyzirrh. &c.

Dosis foliorum pulverisatorum ʒ. vel infuso ad ʒij.

N. *Matth. exhibet folior.* Num. x.

PRÆPAR.

Extractum seu succus inspissatus Gratiolæ.

℞. Fol. Gratiolæ, (Majo vel Autum. collect.) exprime succ. clarifica & inspissa.

Dosis à ℈j. ad ʒß.

CCCCXXVI. *Hermodactylus.*

Hermodactylus est vel:
- Iris tuberosa. *Hermodactylus verus, Matth. & Tab.*
- Colchicum
  - perniciosum. *Inusitatum.*
  - non venenatum. *Hoc usuale & hujus loci.*
- Satyrium, Cyclamen — *Hæc officinis ignota.*

Dicitur Colchicum radice siccatâ albâ, *C. B.* 2. Colchicum album, *Cord. hist.*

Hermodactylus legitimus, *Dod.* Hermodactyli non venenati Offic. *Lob.* Hermodact. Offic. *Cam. Lon.* Hermodact. albus, *Serapioni.* Hermodact. Orientalis, *Cesalpino.*

N. *Matthiolus & Tabernamontan. Hermodactylum in Officinis usitatum esse volunt, radicem Iridis illius tuberosæ, à quibus dissentiunt Dod. Lob. & alii.*

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ ad nos ex Syria affertur.

Repetitur Hermodactyli Radix alba, ruffa & nigra, sed eligenda quæ foris & intus verè alba, gravis, compacta, quæ leni contusione in pulverem farinæ triticeæ similem facile redigitur, sapore suavi ac dulci.

Vires. *Pituitam crassam, lentam, aliosque humores viscidos peculiariter à juncturis efficaciter trahit, ob id articulorum affectibus, chiragra, podagra, &c. conducit.*

Dosis à ℈iß. ad ʒiß. in infusione à ʒij. ad ℥ß.

PRÆPARATA.

Pilulæ de Hermodactylo. Vide apud Augustanos.

Dosis à ʒj. ad ℈iiij.

I.

CCCCXXVII. *Ialapæ.*

Jalapa radix est, exterius nigricans, interius ruffescens, radici Mechoacæ similis.

N. *Incognita fuit majoribus, & non nisi paucos ante annos ex India ad nos transportari cepit.* V. Horstii Problem.

Dicitur Gialappa, Chelopa, Celopa, Jalapium, vel Gelapo, (à Massiliensibus,) aliis Mechoacanna nigra, quod Mechoacannæ assimiletur, *C. B.* Bryonia, Mechoacanna nigricans, Num. 7.

Vires. *Expurgat validè humores noxios omnes, inprimis autem serosos, idque citra molestiam.*

Dosis à ℈ß. ad ʒß. in infusione à ʒiß. ad ʒij.

PRÆPARATA.

1. *Extractum Ialapæ.*

Extrahe cum 🜄, f. a. decanta & abstrahe ad consistentiam.

Dosis à ℈ß. ad ℈j.

N. 1. *Extractum hoc quia resinosum est, in aqueo liquore dissolvi nequit.*

2. *Magisterium.*

Extrahe cum 🜄 optimo, hinc affunde aquam & præcipitatur.

Dosis ad gran. xviij. Huc refer Tinct.

N. 2. *Vis purgatrix potissimum in resina Ialappæ consistit. Ideoque si Ialappam adhibere volueris, vel in substantiâ, vel in Extracto aut magisterio utere, vino enim si infundatur, vires suas pro voto non communicat.*

CCCCXXVIII. *Mechoacanna.*

Mechoacan, *Mon. Dod. Lon. Frag.* 1. & 2. *Tab. Ger.* Mechoaca peruviana, *Lob. Ger.* Rhabarbarum Indicum, *Gast.* Bryonia, Mechoacanna alba, *C. B.* 6. *aliis* Rhabarb. album, weiß Rhabarb.

OFFICIN. NAT.

Radix ex provincia novæ Hispaniæ Mechoacan nomine ad nos allata.

Duplex habetur ratione loci: Prima ex Mechoaca Insula affertur, altera vero ex continente circa Nicaragua nata, quæ priore longe præstantior est. Eligatur recens intus albicans, extus cortice cinereo vestita, minus cariosa.

Vires. *Pituitosos, aquosos, serososque humores, ex toto corpore, ac inprimis ex capite ac nervoso genere, pectoreque blandè ac sine molestia educit. Utilissimum itaque Remedium est in Catarrhis, ac inde ortis affectibus, in Hydrope, in omnibus arthritidis speciebus, Lue Venerea, & sim. Quia tamen calida & sicca est, in calidis constitutionibus ejus usus ne sit continuus.*

Dosis infantibus ℈j. præter propter, Adultis à ʒj. ad ʒij. in infusione ad ℥ß.

N. *Conducit maximè infantibus in cruditate ventriculi ac pectoris viscosa mucilagine expurganda.*

PRÆPAR.

1. *Extractum Mechoacannæ.*

Extractum ut alia extracta parari potest cum 🜄, vel secundum Quercetan. (*in Pharm. rest. c. 26.*) cum ▽ aliqua Epatica, e. g. Endiviæ, succo Limoniorum vel Citriorum acidula reddita. Alii parant cum ✠. *Hartm. in pract.* verum minus rectè, quippe vis purgatrix hac ratione obtunditur.

Dosis ad ʒj.

N. *Nihil lucri in hoc Extracto præ pulvere habet, præterquam quod dissolvi liquoribus possit.*

2. *Extractum Mechoacannæ compositum.*

℞. Rad. Mechoac. el. non cariosæ ℥iij.
Turpeth. gummos. & alb. ℥j.
Zinziberis albi ℥ij.
Polypod. querni ℥ß.

Incisis grosso modo, extrahe digerendo cum 🜄 opt. & ▽ Beton. (quæ ab Aloe est abstracta, si adsit) ana ℔ß. exprime fortissimè, fecibus relictis aliam affunde ▽m Betonicæ, macera iterum ac exprime, expressis liquoribus adde

Mannæ puriss. ʒij.
Scammon. mund. ʒi.
Agitando misceantur, adde
⊶ ⊕-i, g. v.
☋ Cinam. gr. iij.

Redige ad consistentiam extracti.

Vires. *Panchymagogon est, omnes humores noxios simul educens, præcipuè autem serosos.*

Dosis ℈j. plus minus. *Hart. in Croll.*

CCCCXXIX. Mezereum, Laureola s. Daphnoides.

Frutex est Mezereum Officinarum, cujus baccæ Officin. Cocci gnidii, s. grana cnidia vocantur.

Dicitur Chamelæa s. Mezereon, *Trag.* Germanicum, *Lob.* Chamelæa Germanica, *Dod.* Daphnoides, *Fuchs.*

Cam. (*Epit.*) flore purpureo, *Tab.* Laureola major, *Cast.* Thimelæa, *Cord. in D.* Daphnis alterum, *Lon.* Laureola folio deciduo, flore purpureo Officin, Laureola fœmina, *C. B.* 2. Germ. **Kellershalß.**

N. *Sunt qui Chamædaphnen Dioscoridis faciunt. At alii Dioscoridi ignotam fuisse volunt.*

OFFICIN. NAT.

Cortex, folia & Grana.

Vires. *Mezerei vis est ignea, acerrima, exulcerans, mordens, febres accendens, cordis principumque partium vires exolvens, validissimè bilem, biliosasq; serositates purgans. Corrigitur macerando hor.* 24. *in aceto (ut elleborus ac Esula) succo mali punici aut Cydonii, portulaca, mucilagine sem psylli.*

N. *Alii corrigunt infundendo in Vino, & iterum exiccando. Alii triduanam macerationem in* 🜊 *requirunt, singulis diebus novum* 🜊 *affundendo & tandem* ▽ *bene eluendo.*

Dosis, *Fol. ac Cortic.* Mezerei optimè præparatorum & correctorum (sine correctione exulare debent,) est gr. viij. ad xv. Grana à gr. vj. ad xv.

N. 1. *Rejiciantur fibræ, dum teritur.*

N. 2. *Ob malignitatem rarissimè in usum venit.*

PRÆPARATA.

Pilulæ de Mezereo. Vide sis apud Augustan.

N. Est & Mezeræum Chamelæa Tricoccos, *C. B.* 1. Chamelæa foliis magnis & tenuibus, *Mesuæo.* Cham. latif. vel alba, *Serapioni.* Chamelæa, *Matthiol. Dod. Cord. D. Bellon. Lon. Clus.* Tricoccos, *Lob. Cast.* Mezereon Arabum, *Lob.* Tricoccos, *Tab.* Chamelæa vera, *Cam.* Germ. **Seidelbast.** Verum officinis nostratibus non adeo vulgare, quamvis sint qui pro Mezereo officinarum habeant.

CCCCXXX. *Myrobalani.*

Myrobalani fructus sunt ex numero prunorum exoticorum, veteribus Græcis incogniti, ab Arabibus primum inventi.

Suntque Myrobalani { Chebuli, Citrini, Bellyrici, Indi, Emblici } *omnes sunt usuales.*

Myr. *Cebuli* dicuntur Quebolia & Quebuli, *Arab.* Mirobal. Cepula, *Mes. Clus.* Chepulæ, *Actuario, Matth. Gaz. Lob.* Chebuli, *Cord. h. Lon. Cast.* Chebulæ, *Tab. Ger.* Myrobal. maximi oblongi, angulosi, *C. B.* 1.

Citrini dicuntur Azafar, *Arab.* Myrob. lutei, *Actuar.* flavæ, *Garz. Lob.* flava, *Matth.* & lutea, *Clus. in Cord.* Myrob. citrea mas citrini, *Cord. hist. Lon. Lob. Cast. Ger.* flavæ citrinæ luteæ, *Tab.* Myrobal. citrin. *Bellon.* Myrob. teretes citrini, *C. B.* 2.

Bellirici: Belleregi, Bellilegi, Bellegu, *Arab* Myrob. bellericæ, *Matt. Cord. hist. Clus. in Cord. Garz. Lob. Tab. Ger.* bellirici, *Lon. Cast.* Myrob. rotundæ belliricæ, *C. B.* 3.

Indi :

Ind: Asuat. *Arab.* Myrob. nigra, *Actuar. Mes.* nigri, *Lob.* M. Inda & Damasonia & nigra, *Clus. in Croll.* Indicæ, *Lob. Tab. Ger.* s. nigræ, *Garz.* Indi, *Cord. hist. Cast.* Myrob. nigræ octangulares, *C. B.* 4.

Emblici: Embelgi, Emblegi, Ambegi, *Arab.* Myrob. de Seni, *Serapioni*, Seniticæ, *Avicennæ*, Myr. Empelica, *Matth.* Empelitica s. Emblica, *Clus. in Cor.* Emblici, *Cord. hist. Lob. Lon. Cast.* Emblicæ, *Lob. Tab. Ger. C. B.* 5.

Eligendi sunt carnosiores, crassiores: ponderosiores.

Vires. *Myrobalani citrini seu flavi bili flavæ educendæ apti nati sunt. Indi s. nigræ, bili atræ, chebuli, pituitæ ac postea bili, Emblici ac Bellyrici, itidem pituitæ.*

Dosis à ʒvj. ad ℥iß.

OFFICIN. NAT.

1. *Pilulæ de 5. generibus Myrobal.*
2. *Extractum Myrobalan.*

℞. Genus Myrob. quodcunque volueris exemptis nucleis, tere partem carnosam subtiliss. Macera dies aliquot cum ▽ dein exprime & inspissa. *Sala.*

N. *Alij adhibent succum pomorum redolentium, indeq; conficiunt Extractum Myrobalanorum pomatum.*

CCCCXXXI. *Polypodium.*

Polypodium { vulgare. *H. usuale.* / minus. *Dod.* 2. *Matth.* 1. *Tab. &c.* }

Dicitur πολυπόδιον, *Diosc.* Polypodium, *Brunf. Trag. Matth. Fuchs. Cord. hist. Lon. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger.* majus, *Dod. C. B.* 1. Germ. Engelsüß.

Reperitur in Fago, Corylo, in antiquis & cæduis saltibus, in ruderibus saxosis, præfertur tamen omnibus, quod in Quercu nascitur.

OFFICIN.

Radix.

Vires. *Educit bilem adustam & pituitam lentam. Hinc utilissimum in obstructionibus Mesenterii, Epatis ac Lienis, & inde natis passionibus hypochondrior. scorbuticis. Rarò autem solùm datur, sed aliis purgantibus fere admiscetur, & quia segniter purgat, plerunque in decoctis vel infusionibus, rarò in aliis formulis adhibetur.*

CCCCXXXII. *Psyllium.*

ψύλλιον Psyllium *C. B.* { Dioscorid. s. Indicum crenatis foliis. / Majus { supinum, 2. *Matth. Cast. Tab. &c.* / erectum, *hoc usuale solum.* } / Minus. }

Dicitur Psyllium, *Trag. Matthiol. Fuchs. Cord. in D. & hist. Dod. Lob. Cast. Ger.* 1. *Tab* Germ. Psillienkraut.

Crescit sponte in Italia, locisq; nonnullis Germaniæ, solo gaudens aspero, nobis non nisi in hortis colitur. Floret Julio & Augusto.

OFFICIN.

Semen collectum Octobri.

Vires. *Evacuat bilem flavam muci-*

lagineque suâ acrimoniam humorum obtundere aptum est. Hinc convenit maximoperè in Dysenteria & Corrosione intestinorum.

Dosis à ℥iij. ad ℥vj. scil. ex his ▽ convenienti extrahitur mucilago propinanda, sed rarò.

N. *Semen psyllij hoc peculiare præ cæteris purgantibus habet, quod qualitate refrigerandi sit præditum, secus ac Mesue statuit. Verum enim vero nec tamen extra reprehensionem positum est, quam incurrit ratione virulentiæ suæ.*

PRÆPARATA.

Electuarium de Psyllio.

Dosis ℥j.

R.

CCCCXXXIII. Rhabarbarum.

Ῥακάιϱνον, *Dioscor. Arab.* Raved. & Rhabarbarum, Romanis Raponticum Rhabarbarum, Officin. *C B.* 1. Rhabarbarum, *Garz. Acost. Fragos. Lob.* 3. *Tab.* 2. *Ger.* Rhabar. Americanum, *Monard.* Rhabarbarũ s. Indicum, *Cord.* Rheum s. Rha. *Dod.*

In China provenit, unde in Turciam, hinc Venetias defertur & quidem vel navibus, quod citius corrumpitur, vel itinere terrestri, quod durabilius.

Duplex venale prostat: alterum dicitur Rhabarbarum de Lavantes, quod flavius & melius: alterum Muscoviticum, quod obscurè flavum & vilius est.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Purgat benignè bilem flavam, pituitamq́; viscosam ac tartaream in ventriculo, primaque regione stabulantem. Epati specificè confert, adeo ut cor Epatis dicatur, curat Icterum, & quia vim quoq́; astrictoriam obtinet in omnibus morbis dissolutis, Dysenteria, Diarrhæa præ alijs commendatur.*

Corrigitur $\frac{1}{3}$. Cinam. Schænanthos, Santal. Citrin.

N. 1. *Partem tum purgantem, tum astringentem obtinere creditur, quarum prior facilius eximitur, posterior difficilius. Hinc pro diversa intentione, diversimode quoq́; tractatur. Nonnulli levi tostione vim purgantem minui & astringentem augeri sibi imaginantur, quod alij improbant, nec immerito, etenim cum vis purgans fixior sit, quam ut levi tostione in auram evanescat, tostiæ illa vix satisfaciet. Præstat itaque si astrictoriam vim auctam velimus, rejectâ primâ decoctione, denuo id coquere, ac fortissimâ expressione exprimere.*

N. 2. *Radix Rhabarbari Monachorum (alius Lapathi domestici, hortensis, sativi,) eandem purgandi facultatem, cum vero Rhabarbaro habere creditur, modo in duplo usurpetur. Hinc sunt qui pro Rhapontico illud habent, sed malè, Rhaponticum quippe verum & à Rhabarbaro Monachorum & à vero Rhabarbaro diversum, nonnunquam ad nos transportatur.* Weckerus.

Dosis

Dosis Rhabarbari veri à ʒ. ad ʒiß. in infuso ad ℥ß.

N. 3. *Rhabarbarum ex omnibus catarcticis est usitatissimum, sine ullo periculi metu omni ætati, atq; ideo etiam pueris & prægnantibus conveniens.*

PRÆPARATA.

1. *Rhabarbarum conditum.*

Cujus dosis paulò major est crudo.

2. *Syrupus de Cichorio cum Rhabarb.* (in qua solum Rhabarbarum) V.D.

3. *Syrupus de Rhabarb. solutivus*, in quo part. æqu. Rhab. & fol. Senæ.

4. *Syrupus Diasereos* in quo partes { Rhabarb. 5. Cartham. 4. Agaric. trochisc. 2. Fol. Sen. 1.

5. *Trochisci de Rhabarb.* V.D.

6. *Pilulæ de Rhabarb.* Vid. Disp.

7. *Extractum Rhabarbari.*

℞. Rhabarb. el. q. v. extrahe s. a. digerendo cum ▽ dest. Epatica (Endiv. Cichor. Agrimon.) affusis aliquot guttulis ol. Tart. per d. decanta ac exprime, coagulaque ad formam Extracti.

Alii addunt quoque corrigentia, eaque simul extrahunt. Sic Quercet. ℞. Rhabarb. ℔ß. addit Cinamo. ℥ß. Santal. ʒj. Extrahitque cum ▽ Endiv. succo Limonior. vel Citriorum acidula reddita. *Pharm. Rest. c. 26.* Fit quoque Extractum per ▽ *Vide Weckerum.*

Dosis ℈j. ad ʒß. ʒj. A cui tamen potest Diagryd. præparat. Gummi gutt. Elater. &c.

N. *Melius est extractum simpliciter sine corrigentibus conficere, cui si opus sit pro intentione Medici oleum aliquod conveniens. E. g. Macis, anisi, & sim. admisceri potest.*

CCCCXXXIV. Ricinus.

Ricinus { Vulgaris. *Hujus loci.* Americanus. *De hoc infra.*

Dicitur κίκι, *Diosc. Plin.* Ricinus, *Trag. Matthiol. Fuchs. Dod. Cord. Lon. Lob. Cast. Tab.* vulgaris, *Cam. C.B.* 1. Cataputia major, *Fragos.* Granum regium majus, *Mesuao, aliis*, Palma Christi. *Arab.* Alkaroa & Kerva. Germ. **Wunderbaum.**

Colitur in hortis, tùm ob raritatem, tùm ob talpas, quæ ejus præsentiam fugere dicuntur.

OFFICIN. NAT.

Semen seu *Nuclei* cortice suo triquatro echinato exuti.

Vires. *Potenter bilem & pituitam ἄνω καὶ κάτω pellit, calf. & sicc.*

Dosis. Nuclei N. xij. plus minus.

N. *Rarissimi itidem usus est.*

PRÆPAR.

Oleum ex semine expressum, quod dicitur oleum de Kerva. V.D.

N. *Oleum hoc dicunt oleum ficus infernalis.*

CCCCXXXV. Ricinus Americus.

Est & genus Ricini, quod ante annos aliquot ex America adferri cepit.

pit, vulgari paulo majus, cujus operimentum ſeu ſiliqua, quæ ſemina continet, tuberculis aſperis non eſt obſita, ut in vulgari, ſed levis & cinerei coloris: ipſum granum ſive ſemen vulgari ſimile eſt, nigrum tamen & non maculoſum, nucleumque continet ſolidum.

Nominatur Ricinus Americus, *Lob. Tab. Cluſ. in Monard.* Ricinus Americanus, *C. B.* 2. aliis curcas. *Vulgo* Grana tiglia. Ubi tamen notandum Granadillam Monardo grana eſſe ab his diverſa & granati ſeminibus ſimilia.

Vires. *Valenter ſupernè ac infernè purgat.*

Doſis. Nucleus unus excorticatus, vel ſolum dimidium nuclei.

S.

CCCCXXXVI. *Senna.*

Senna *C. B.* { Alexandrina ſ. foliis acutis. *Hæc præſtantiſſima.*
Italica ſ. foliis obtuſis. *Hæc priori ſubſtituitur.* }

Priori inſcribitur Senna Alexandrina, *Trag. Cam.* Orientalis, *Bellon. Lob. Tab. Ger. aliis* Ægyptiaca, Syriaca.

Altera dicitur Senna, *Hermolac.* Sena, *Matth. Fuchſ. Dod. Cord. h. Lon. Lob. Caſt.* Italica, *Trag. Tab. Ger. Cam.* altera media dicta, *Bellon. aliis* noſtras.

N. *Veteribus Græcis indicta videtur, primum à Serapione deſcripta.*

OFFICIN. NAT.

Folia, tùm quoque *folliculi*, ſed raro.

N. *Folia præſcribuntur ut plurimum ſ. ſt. i. e. ſine ſtipitibus, à quibus eligendo ſeligendoq́ ſeparantur.*

Vires. *Senna inter purgantia uſitatiſſima eſt, aduſtos ac ſeroſos humores & hinc flavam bilem pituitamque ex Capite, Epate, Liene, continuatoq́ uſu junctura ſine noxa ſat benignè educens. Excitat tamen nonnunquam tormina, id quod ex abundantia pituitæ vitreæ ſeu mucilaginis acris evenire nonnulli volunt. Verùm rectius ſentire videntur, qui id crudiori ac magis terreſtri ſenæ particulæ, forti expreſſione prolectæ, adſcribunt. Quia autem calida ac ſicca* (1.) *corrigitur flor. viol. Borrag. Prun. & quo minus ventriculo obeſſe poſſit, additur Cinam. Galang. Zinzib. &c.*

Exhiberi poteſt omni ætati & vel ipſis prægnantibus.

Doſis in ſubſt. à ʒß. ad ʒiß. in infuſ. à ʒiiß. ad ℥ß. vel ad plures vices ʒi. ij.

N. *Adhibetur & extrinſecus ad melancholiam capitis arcendam (in lotionibus capitis.*

PRÆPAR.

1. *Pulvis ſenæ Montag.* V.D.
2. *Syrupus folior. ſenæ.* V.D.
3. *Syrupus de pomis Reg. Sab.* V.D.

N. *Poteſt Syrupus ſenæ parari cum fructu, ut eſt in Pharm. Poterit p.* 122. *Acui poteſt ap. extrahens aliquot gutt.* ~*us,* ⊖*li aut Tartari.*

4. *Ele-*

4. *Electuar. Diabelzemer.* f. Sennatum Renod.

5. *Pallula laxativa.* Vid. Disp.

6. *Extractum.*

℞. Fol. Senæ Alexand. ℥j. affunde ▽ simpl. ferventem (acuatam si libet aliquot guttis ol. Tart. per d.) ℥viij. Extrahe, exprimeque leniter, clarifica, inspissa ad consistentiam justam.

N. 1. *Alij extrahunt macerando cum ▽ stillat. pomor. redol.* Beguin. Quercet. *Alij cum ▽ Lupuli Scolopend. Borrag. Fumar. addita portione alia Caryophill. Zinzib. sem. fœnic.* August.

Dosis à ℈iß. ad ʒj. & ultra.

N. *Extractionem & iisdem foliis secundo ne repetas: gravia nimirum tormina excitare solet.*

7. *Tinctura Sen. aut Rhabarb. ex communicatione S. Closs.*

℞. Fol. Orient. vel Rhabarb. ʒß. Sal. nit. tantundem, reduc. in pulv. qui accensus cum carbone ignito detonet in ✱lo, cinerem solve in Acet. destill. aut V, solutum filtra & evapora, solvatur denuò in aq. rosf. filtreturque addendo ʒij rhei aut fol. Sen. in pulv. redact. digere per 4. aut 5. horas.

Dos. hujus tincturæ sint cochl. ij. in jusculo. Ita reliqua purgantia in Tinctura adducuntur.

CCCCXXXVII. Soldanella.

Κράμβη θαλασσία, *Diosc.* Soldanella, *Tod. Lon. Lob. Iab.* Marina *Ger.* Brassica marina, *Matth. Cord. Lon. Cast. Cam.* Soldan. maritima minor, *C. B.* 2. Germ. Meerwinden.

Crescit in locis maritimis Italiæ, Galliæ, inferioris Germaniæ Floret æstate.

OFFICIN. NAT.

Herba seu Folia ad nos ex Gallia allata.

Vires. *Calf. & sicc.* 3. *Aquam validè educit adeoq; confert in hydrope, scorbuto, &c. Corrigitur cum stomachicis Zinzib. Mac. Cinam. sem. anis. &c.*

Dosis in substant. à ʒß. ad ʒj.

PRÆPARATA.

Succus inspissatus.

CCCCXXXVIII. *Spina infectoria.*

Rhamnus Catarcticus, *C. B.* 6. Rhamnus solutivus, *Dod. Ger.* Rhamni alia species, *Trag.* spina infectoria, *Matth. Bellon. Lob. Cast. Clus. hist. Tab.* Cervi spina, *Cord. hist.* spina alba, *Lon.* Germ. Wegdorn/ Creutzbeer.

Grescit juxta sepes in sylvis, aliisque locis incultis, amans scrobes & rivulos, familiaresque est tractui circa Rhenum. Floret Majo, fructus fert Autumno.

OFFICIN. NAT.

Baccæ collectæ in fine Septembris, aut initio Octobris.

Vires. *Purgant bilem, pituitam ac maxime serosos humores unde usus præcip. in Cachexia, Hydrope, Arthritide.*

Dosis baccar. à N. xv. ad xx. vel aridæ baccæ teruntur, daturque pulvis à ʒj. ad ʒiß. in decoctione coquuntur baccæ Num. 40. vel 60.

PRÆPARATA.

1. *Succus ex baccis expressus.*

2. *Syrupus de spina infectoria s. Syrupus domesticus. Syr. de Spina Cervina.* Fit ex succo ac melle additis corrigentibus.

Dosis ℥j. ℥iß. V.D.

N. *Ex baccis immaturis fit luteus color, ex maturis; Viridis* (Safftgrün.)

3. *Extractum Rhamni & Tithymalorum omnium S. Closs.*

Contundantur Rhamni baccæ, vel Tithymali cum toto, & inter pistandum irrorentur aceto rosar. succum exprime, clarifica, tortivæ hujus materiæ retrimentum calcina, addito pari pondere Sal. nit. & extrahe salem cum Acet. destill. quem succo remisce ad Extracti consistentiam redige, quod longè purius erit, si denuò solvatur in aq. rof. addaturque ʒß. ol. Sulphur. campanarii, filtretur & evaporetur ut prius.

Dosis gr. viij. in jusculo.

N. *Sic quoq; Cucumer agrestis & Rad. Helleb. in extracta redigi possunt, affuso vino alb. loco aceti, in quo rad. per horam unam aut alteram decoquantur.*

CCCCXXXIX. *Staphisagria.*

Staphis agria descripta est supra. Hujus loci semen est, quod purgat per vomitum; sed rarissimi usus est.

Dosis gr. 12. vel 15.

T.

CCCCXL. *Turpethum.*

Turpethū C.B.
- 1. Arabum s. *Turbit. officinarum.*
- 2. Indicum Turbit. *Garz. Acost. Trag. Dod.*
- 3. Garganicum s. pseudo Turpetum, *Matth.*

1. Dicitur Turbith Mesuæi, *Matth.* Turbitum s. turbit Arabum, *Cord. h.* 1. Alexandrinum, *Lob. Ger. Cast.* Thapsiæ radix, *Fuchs.* Turpetum, *Tab.*

N. *Hoc esse quod in officinis usitatum est, authores sunt,* Clus. in Garz. Matt. & alii quam plurimi.

2. Dicitur Turpetum repens foliis Altheæ, C.*B.*

N. *Hoc esse verum officinarum Turbith defendit* Garzias, *& hoc* Dodonæus, *&c.*

3. Nihil aliud est, (teste Matthiolo,) quam radix vel Thapsiæ, vel pityusæ, ex Gargano Apuliæ monte allatæ, vel (teste Clusio in Garziam,) Scammoneæ Radix, loco veri Turbith venundata.

OFFICIN. NAT.

Cortex seu *Radix* à medulla lignosa sequestrata.

Vires. *Calf. 3. crassos viscososq; humores, sive pituitam fortiter & à remotioribus partibus, juncturisque elicit: unde & diuturnis morbis maximè conducit. Inprimis proficuus ejus usus est in Arthritide, ventriculo pituita abūdante, Asthmate, Lue venerea, Hydrope, Elephantiasi, scabie, &c.*

Quia

Quia ventriculo nauſeam & vomitum procreare per ſe ſolet, corrigitur Zinzibere, Maſtiche, Pipere, Cinam. Fœnicul.

Doſis à ℈ij. ad ℈iij. in infuſione à ʒj. ad ʒiij.

N. *Infantibus ac gravidis dare caveto.*

PRÆPAR.

1. *Species Diaturbith. C. Rhab.* V. D.
2. *Pulvis Stockſtaldi, dictus.* V. D.
3. *Pilulæ de Turbith. ſtomachicæ Meſuæi.* V. D.
4. *Acetum de Turbith.* Varii generis.

Vires. *Commendatur in Peſte, fitque ex Turbith. ruta, myrrha, aloe, aliisque putredinem arcentibus in ✠ infuſis.*

4. *Extractum.*

N. *Quia Turbethum reſinoſum eſt, ſeu ut ajunt gummoſum, convenit cum* 🜄 *Extractum ejus conficere.*

Doſis hujus Extract. à gr. vj. ad x. & plura.

CCCCXLI. Tamarindi.

Tamarindus *Serapioni.* Tamarindi *Matth. Bellon. Garz. Acoſt. Fragoſ. Lob. Alpin.* Tamarindi, dactyli Indi, *Meſuæo* Thamarindus, i. e. Acacia Indica, *Cord. hiſt.* Thamarindi, *Cam. Epit.* Palmæ ſylveſt. fructus oxyphænica, *Lon. Caſt.* Siliqua Arabica, quæ Tamarindus, C. *B.* 3.

Dactyli acidi (ſic dicti ab Arabico Tamar quod dactylus eſt: dicuntur & ὀξυφοίνικα palmulæ acidæ, non quod fructus palmæ arboris ſint. Arbor enim Tamarindifera inſtar Fraxini procera eſt.)

Eligendi recentes, nigro-rufeſcentes teneri, multis villis intertexti, pingues, acidi ſ. vinoſi.

Vires. *Refriger. & ſicc. 2. humorum acrimoniam & fervorem reprimunt, bilem ac aduſtos humores blandè ducunt, ſiti ſuccurrunt.*

Doſis à ʒij. ad ʒiiij. in Decocto. Alii à ʒß. ad ʒj.

N. *Parum nutrimenti ſubminiſtrant.*

PRÆPAR.

Pulpa Tamarindor. V. D.

Doſis ab ʒj. ad ʒij.

Sunt qui paulo aliter hanc pulpam depuratam conficiunt. Extractum Eſſentiamvè Tamarindorum vocant. ℞. Tamarind. q. v. coque in ſ. q. aquæ. Exprime, clarifica cum albumine ovi ac inſpiſſa.

Doſis à ʒß. ad ʒj. & ultra.

N. *Fit & Tart. ex Tamarindis l. a. ſed minimè purgat.* Sala.

Electuarium Diaphænicum. V. D.

El. de Tamar. Horſtij.

CLASSIS IV.
DE PURGANTIBUS SECUNDARIIS.

A.

CCCCXLII. Aloë.

Aloë eſt ſuccus ſapore amariſſimus, qui ex Arabia & Ægypto ad nos pellibus involutus, deportatur. Genera ejus moderno tempore officinis

cinis in uſu ſunt 4. quæ tamen non niſi puritate & impuritate diſcrepant. Nam *Aloës craſſamentum* ſ. pars impurior arenoſa, ſortibus conſpurcata & idcircò nigricans, dicitur *Aloë caballina: pars paulo prior*, colorem hepatis referens, *Hepatica*: adhuc *purior*, *ſuccotrina* vocatur, quaſi ſucco citrina; quod pulvis ejus citrini coloris ſit, vel ſuccotrina ab Inſula Socotra, ubi copiosè creſcit: *pars puriſſima*, ſi adeò depurata ut transparens ſit, *lucida* dicitur, quod ſcil. radiis ſolaribus objecta pellucida inſtar vitri appareat.

Optima lucida eſt atque ſine ulteriori præparatione in uſum medicum accerſi apta. Lucidæ ſuccedit Succotrina & Hepatica.

N. *Caballina, Caballis ſeu Equis exhiberi debet, non hominibus.*

Cenſetur Aloë bona, quæ pura, eximiè amara, ſub flava, difficilis ſolutu ac fractu. Hinc, quantò Aloë purior, amarior, flavior, tantò quoque melior eſt. Nigra enim & fractu contumax, reprobanda, ceu adulterata.

Aloë, *C.B.* eſt { 1. vulgaris. *Hujus loci.* 2. folio in oblongum aculeum abeunte.

1. Dicitur Aloë, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod Cord. Lon. Lob. Caſt Garz. Cluſ. h.* communis, *Cam.* Ex hac exprimitur ſuccus, qui inſpiſſatus Aloën hujus loci exhibet.

2. Eſt ſempervivum illud folio mucronato, quod de tabulatis cœnaculorum ſuſpenſum diutinè vireſcit, præſertim ſi luto radix circum-ligetur & ſubinde irrigetur. Dicitur Aloe Americana.

Vires. *Vim præter purgantem obtinet & exiccantem (gr. 3.) calfacientemq; (gr. 2.) proritat hæmorrhoides & menſes, roborat ventriculum, enecat & expellit lumbricos, arcet putredinem, aſtringit, conſolidat, exterget, adeoque vulneraria eſt inſignis.*

PRÆPARATA.

1. *Aloe depurata, ſive lota.*

℞. Aloës q. v. pulveriſ. ſolve in ▽, quod arenoſum ſubſidet, abjice: pinguiſſimum ècontra & quod leve eſt, recipe.

N. 1. *Sunt qui ▽ Endiv. vel Cichor. Acetoſæve adhibet. Alij ut augeatur vis purgatrix, decoctum purgans loco ▽ ſubſtituunt.*

N. 2. *Aloë conſtat parte reſinoſa & aqueâ: illa purgationi inutilis eſt, hac idonea. Eapropter, ſi aloen purgantem expetis, neglecta reſinoſa, aqueam collige, in ▽ ſolubilem, eamque à fecibus ſequeſtratam.*

2. *Balſamus ſive Extractum Aloë.*

℞. Aloës ſuccotrin. q. v. extrahe rubedinem, ſ. a. cum 🜄 rectif. decanta, filtra, coagulaque ad conſiſtentiam aloë debitam, *Pharmacop. Auguſt.*

Vires. *Ex ſuperioribus collige.*

Doſis à ℈j. ad ʒß.

N. *Aliam quoq; extractionem ſcil. cum*

cum Acet. destill. & ▽ rosar. Vide si libet in Pharmacop. Augustan. sub Extracto Holagogo Andernaci.

3. *Aloe violata.*

℞. Aloës puriss. grossè contusæ ℔. 1. infusionis violarum, (ex triplici infusione, *vide Syrup. violar.*) ℔iij. clarifica, digere, ut solvatur aloe, cola ac coagula leni calore ad consistentiam pilularem.

Dosis à ℈ß. ad ʒß. Sala de Essentiis.

4. *Aloe violata Tartarea.*

℞. Aloes violatæ ℔. j. Crystal. Tart. ℔. ß. misce.

N. *Sala vocat Aloedarium Tartaro violatum.*

Dosis à ʒß. ad ʒj.

5. *Aloe Rosata.*

Fit eodem modo (quo Violata) cum succo Rosar. & ex eadem cum vino F. pilulæ. *Vide Pharm. August.*

6. *Aloe rosata Hieronymi ab Aqua pendente.*

℞. Aloes puræ pulverif. q. v. impasta cum succ. Rosar. Damasc. seu provincialium: exicca leni calore æstivi solis; iterumque impasta; idque toties, donec Aloe sedecim succi partes imbiberit, reservetur dein in masse pilulari pro usu.

Dosis ad ℈iß.

7. *Eadem aliter.*

℞. Aloes puriss. ℔. j. succ. Rosar. Damasc. ℔ß. coagulentur ad ignem, idque repetatur bis vel ter, sic habetur Aloe rosata optima.

N. *Corrigitur quoque cum spir.* ⊕*i.* Vide Scammonium.

8. *Oleum Aloes purgans.*

℞. Aloëpat. ℔j.
Myrrh. ℥ij.
Thuris ʒß.

Destilla lento ▽ in cineribus ex cucurbita humili.

Vires. *Umbilico illitum purgat & expellit lumbricos.*

E.

CCCCXLIII. Elaterium.

Ἐλατήριον, Elaterium succus est amarus, Ex fructu cucumeris asinini expressus inspissatus.

N. *Omnium succor. hic maxime durabilis est, adeo ut ultra centum annos efficax manere credatur.*

Cucumis asininus describitur Cucumis agrestis, *Brunf. Cord. in D.* Cucumis sylvestris, *Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lon. Cast.* Cucumer Elaterii sylvestr. *Lob.* Cucum. asininus, *Tab. Ger.* Elaterium quod leve & candidum & igne instar pinguedinis accenditur, *Bellon.*

Eligatur Elaterium vetustum, summe amarum.

N. *Elaterium à bimatu ad decennium colore candido, utile Dioscoridi: Æginetæ, quod anno antiquius non est, & quod virescit: Theophrasto optimũ, quod vetustissimum.*

Vires. *Purgans est violentum humoris serosi: movet menses, fœtumque*

interimit, unde rarus ejus usus, præcipuè cum nec malignitate careat.

PRÆPAR.

1. *Elaterium depuratum.*

2. *Elat. correctum.*

N. *Depurari potest, si in ▽ solvatur ac filtretur, quod facili fieri potest negocio, siquidem ut plurimum liquidum extet.*

Corrigitur cum spir. ⊖-i & oleis ut de Scammoneo dictum.

3. Fit etiam *Extractum* ex depurato succo per 🜄, ut & Fœcula ex succo cucumerum maturorum per subsidentiam, cujus vires vide in observat. *Henr. ab Heer.*

Dosis gr. j. ac ij.

CCCCXLIV. Euphorbium.

Εὐφόρβιον, Euphorbium succus est concretus accerrimus, ex sauciata Lybica Ferula ejusdem nominis extractus.

N. 1. *Modum extrahendi docet Dioscorid.* Videatur Matth. Dodon. Lob. Lon. Tab. Ger.

N. 2. *Dodonæus Euphorbium, (unde succus ille extrahitur,) plantam esse perhibet. Dioscorides arborem: contradictione haud difficili conciliatâ. Sunt enim plantæ quæ temporis progressu, vel diligenti culturâ arborescunt, cujus rei exemplum, & in hac civitate præbuit arborescens Rutæ frutex.*

Genera Euphorbii sunt duo:

1. Sarcocollæ modo pellucidum flavum, pisi magnitudine in guttas æquales densatum, modicè cavernosum

2. In utriculis, quibus excipitur, in massam densatur candicantem, aut vitri colore.

Dosis à gr. v. ad x.

N. *Adulteratur admixtis Sarcocollæ aut Gummi atq; liquore Tithymalli.*

Eligendum est purum, translucens, candidum aut flavum & acre, quod levi linguæ contactu os accensum diudetinet. Annotinum, nimirum per ætatem perfectionem suscipere creditur, acrimonia cum tempore mitiore reddita. Recens improbandum, ceu vitium violentia suspectum.

Vires. *Insignem quidem vim obtinet serum ac aquas ex toto corpore purgandi. Verũ enim vero non sine violentia ac molestia, quam præter substantiæ proprietatem malignam, & vi inflammandi (calidum e. est gr. 4.) exerit.*

PRÆPARATA.

Correctum Euphorbium.

Correctio Euphorbii consistit partim in partium acrium volatilium abolitione, partim in residuarum malignarum ac calidarum mitigatione, quod fit.

1. ℞. Euphorb. purificati ab omnibus fecibus q. v. redige in exigua frustula ac inde pomo Citrio vel Limonio excavato, massaque panis obvoluto, coque in clibano: Euphorbium dein sic præparatum, (quod albissimum) vase vitreo serva. *Quercet. Pharm. Rest.*

N. *Augustana Pharmacopœa initio Euphor-*

Euphorbium cum Ol. Amygdal. dulc. q. s. instar collyrij terere ac massam dein pomo imponere jubet.

2. Correctio Euphorbii.

Solve Euphorbium in ✠o rosato, cola & inspissa ablueque ▽ Rosarum.

3. Correctio præstantior.

℞. Euphorbii (præstat quod primâ correctione correctum,) q. v. affunde succum Limon. vel Granat. acid. depuratum, ad eminent. digit. 3. vel 4. solve digerendo in MB, filtra calidè ac coagula. *Querc. Ph. R.*

4. Correctio præstantissima.

Solve Euphorbium cum phlegmate ⊖-li, totali & integro suo spiritu imprægnato, vel cum aquis citonior. pomorumvè curti pendulorum, oleo, Sulphuris per C. vel spiritu ⊖-li acuatis, decanta vel filtra & coagula. *Querc. dict. loc.*

5. Extractum Euphorbii.

℞. Euphorb. opt. depurat. (ut supra cum ✠ rosar.) extrahe cum 🜅, decanta, coagula & denuo circula cum novo alcoole (8. ♂ 10.) dein separato menstruo coagula △ lento addendo aliquod correctorium pro libitu: fiat mixtura.

Vires. *Paralysi, Arthritidi, Spasmo, Hydropique conducit, pituitam nervis impactam expurgando ducit.*

6. Ol. Euphorb. stillat.

7. Ol. Euphorb. commune.

℞. Euphorb. ℥ß. Ol. Cheirin. ℥v. vini generos. ℥v. coq. ad consumptionem vini.

Præparata illa communiora, quæ Euphorbium ceu basis ingreditur sunt *Hiera Logadij.*

Pilula de Euphorbio, &c. Vid. l. 3. *Sternutator. Colon.*

G.

CCCCXLV. *Ghitta, Iemou.*

Gutta Gamandra, Gummi gotta, Gutta gemau, Cattagauma vel gemu, Gummi Peruanum s. de Peru, de Jemu, de Gemandra; aliis succus Cambici vel Crambici.

Est succus concretus aut inspissatus (potius quam Gummi,) Cujus autem plantæ succus sit, nondum certò constat. Sunt enim qui ad Esulam, ad cataputiam majorem, ad flores Ricini Indi originem ejus referant, coloremque aliunde. (E.g. ex Curcuma) conciliatum volunt, alii Euphorbii succum censent: aliis ex Scammonio & Tithymallo compositus est: nonnulli compositum ex Chelidoniæ majoris succo, Scammonea & Croco suspicantur: alii ex succo corticis mediani Frangulæ. Nos præcipuè de Usu solliciti, eligere suademus, putum, flavique coloris.

Adfertur ex Sinarum regione, primumque adferri cepit ante annos 40. *Videatur Clus. lib. 4. exot. cap. 8. succ. 11.*

N. *Videtur esse Gummi contra podagram Monardi.*

Vires. *Expurgat per superiora & inferiora, præcipuè humores serosos & aquo-*

aquosos, tùm quoque omnem saburram vitiosorum humorum ex toto corpore educit. Hinc usus ejus creber est in hydrope, Febri, scabie, pruritu & sim.

Dosis à gr. v. ad xiij.

PRÆPARATA.

Etsi crudum quidem, non citra commodum adhiberi queat, attamen cum nauseabundam possideat qualitatem, operæ precium duxerunt, hanc obtundere. Unde

1. *Ghitta lemu correctum per spir. ⊖i aut Tart. Mindereri.*

℞. Ghitta Jemu q. v. dissolve cum spir. ⊖: abstrahatur dein spir. ⊖ residuumque exiccetur, lentè, ne scil. nigrescat, sed colorem suum retineat.

N. 1. *Edulcora si volueris ▽ aliquoties ablue.*

N 2. *Procedit felicius correctio ad modum quem habes de Scammonio: vel Gummi Gutta terna vice cum spir. ⊖ aut ✠ imbibe, tere & exicca.*

Dosis à gr. xv. ad xx.

2. *Extractum s. Magisterium.*

℞, Gitta Jemu pulv. ℥ij. 🜄 opt. ℥viij. fiat solutio, digerendo in MB. ☋ aliquot (2. 3. 4.) decanta & filtra calidè, præcipita affundendo ▽ ros. (vel aliam aliquam,) abstrahe 🜄 & coagula lente.

N. 1. *Melius succedat processus.*

℞. Ghitta Gem. ℥ij. 🜄 opt. ℥v. ☍ Tartari ℥j. digere, & solvetur in MB brevi tempore.

N. 2. *Sunt qui* ℞. 🜄. *Santali tinctura impregnatum.*

3. *Magisterium G. G. S. Clossæi, sive Gammandra correcta.*

Imbibatur pulvis Chittæ Jemon. ol. Tart. deliquioso, ita ut liquescat instar pastæ, malaxetur diutissimè in mortario, terendo pistillo vitreo, donec colorem mutet, affunde 🜄 Tartarisatum, macera per 15. horas in tali calore, qui colliquando solvendoque gummati non sit satis, decanta, malaxa ut prius, addito novo ol. Tartari, idque tertiâ vice reitera, tandem albescentem hanc materiam lava pluries aq. ros. & ex illa desiccatâ Tabellas aut trochiscos finge.

Vires *Leniter & absq; vomitus provocatione operationes suas in plerisq; absolvunt.*

Integrum doctumque Tractatum de Gitta Jemon conscripsit Clariss. Dn. D. Joan Petrus Lottichius, Marpurgi Med. Professor publ. amicus meus singularis, ad quem Lectorem remitto.

M.

CCCCXLVI. *Manna.*

Δροσόμελι & ἀερέλι, *Galen.* Mel ex aëre, cui cœlestis natura, *Plinio.* Men Siracost & Terniabin, *Arab.* Thereniabin & Trungibin, Terengibil, *Serapioni & Avicennæ.* Manna purgatoria, *Matth.* Drosomeli, *Cord. hist.*

Est

Est ros sive liquor suavis, qui ex aëre sublucanis temporibus decidens arborum ramis & frondibus, hinc herbis, lapidibus & solo interdum invenitur inhærere, brevi tempore coalescens, grumosus instar gummi apparet.

Manna itaque cum est. { Liquida Terebinthin, strictè *Bellon lib.2.obs.c.65.*
Durior { Masthichina, Granata } *Hæ Officinales.*

Pro diversitate regionum est Manna Orientalis, s. Syriaca, Persica, Calabrica, Goritiana, Tridentina, Brianson-nensis.

N. *Meminit & Garzias Mannæ Granatæ instar seminis Coriandri, quæ nobis penitus incognita, nisi intellectum velit graminis semen, Mannæ nomine veniens,* de quo supra Class. 1.

Ex his etsi Syriaca laudem omnibus præripiat: attamen nostratibus in Officinis primas damus Calabriensi & præcipuè granatæ, i. e. quæ granulis minoribus constat, vulgus Mannam foliorum vocat, quod scil. de arboribus colligatur. Hac inferior est mastichina, i.e. quæ granis majoribus & mastichis guttis prope æqualibus est. Dicunt mannam corporis, quod de ramis colligatur vel impetu ventorum in terram delabatur.

Eligenda candida, recens, anno non vetustior: ruffa enim & fusca inveterata est. Adulteratur saccharo penidio, herbarum foliis circumvoluto. Sic quoque quæ Sennæ folia granis suis amplectitur factitia est, *C. B.* Fit quoq; Manna factitia ex amylo Manna, Scammonea semine aliquo & radice lacticinia, *Christ. Acost. cap.* 8.

Vires. *Temperata est ad caliditatem reclinans, guttur, asperam arteriam, thoracemque leniens, alvum blandè movens, bilem serososque humores educens*

Dosis infantibus à ℥ij. ad ℥ß. adultis ab ℥iß. ad ℥iiß. & ℥iij.

N. *Quia facile bilescit, in febribus, nisi frigida admista fuerint, non adeo conveniens censetur.*

PRÆPAR.

1. *Electuar. Diacassia cum Manna:* Vide Disp.

2. *Electuar. Lentivum de Manna.* Vide Disp.

3. *Manna Tartarisata s. Tabulæ de Manna.*

Fiunt ex manna soluta & purgata, quæ more communi in tabulas effunditur, additur ad Mannæ ℥j. Cremor. Tartari ʒj.

4. *Manna liquida.*

℞. Mann. Calab. ℥ii.
Crem. Tartari ʒij.
Aq. stillat. pro libitu ℥v.

Tartarum prima aquis optimè solvatur, hoc facto, lento igne manna; quę omnia calidè per linteum trajicienda, & cum albumine ovi clarific. in modum syrup. Cui ad conciliandum gratum odorem aqua cinam. vel simile quid affundi potest.

Ex communicatione D. D. Johan. Kiefer.

5. *Spiritus Mannæ.*

℞. Mannæ el. q. v. destilla △ lento ex Cucurbita, & habebis spiritum insipidum.

Vires. *Sudorificum insigne est in febribus tùm pestilentialibus, tùm communibus, sudorem propellens admodum fœtidum.*

Dosis ad cochlear. j.

Solvit itidem Sulphur, unde Tinctura Sulphuris flava Cl. Dn. D. Helvic. Dietericus, Medicus Electoris Brandeb. Principp. Dan. & Holsat. amicus meus integerrimus.

6. *Spiritus Mannæ alius.*

Dissolvatur Manna rore Majali, & tamdiu cohobetur donec sublimetur in caput XX*i instar nivis. Hic ☿'s in spiritus fluidam naturam redactus fit solutivum Solis mineralis, sepositâ omni vi corrosivâ. *Beckerus in Hermete redivivo.*

7. *Syr. de Manna laxativus.*
Dn. D. Echoldi.

℞. Polypod. q. ℥vj.
Rad. Ireos Flor. ℨß.
Passul. min. ping. & incis. ℨiij.
Fl. Violar.
Borrag.
Bugloss. ana p j.
Sen. s. st. ℥iß.
Cinam. ℨß.
Aq. muls. ℔iij.

Coque omnia s. a. ad consumpt. lib. 1. Coletur & exprimatur. In colatura dissolve.

Mann. calabr. ℥iij.
Sacchar. penid.
Cand. alb. an. ℥j.

Coq. ad consist. syrupi, addendo in fine aq. Cinamo. parum.

Dosis ℥j. ad ℥ij. & ultra.

CCCCXLVII. Opopanax.

Opopanacum quid sit & quodnam optimum, vide supra, hoc loco illius purgandi facultatem describemus, quâ educit phlegma crassum & viscosum, non solum è mesenterio s. regione prima, sed & idem allicit à partibus remotis & juncturis, adeoq; mundificat cerebrum, nervos, pectus: tussi antiquæ confert: potum cum aceto hora una ante accessionem febrilem, arcet rigorem, maximè si idem opopanax cum succo apii ac oleo anethino spinæ illinatur.

Dosis à ℈ß. ad ℈j.

Corrigitur spica & mastiche.

PRÆPAR.

1. *Opopanax depuratus*, Fit solvendo (in ✠) colando & inspissando.

2. *Extractum.* Fit ut Euphorbii.

Dosis à ℈ß. ad ℈j.

3. *Pilulæ de Opopanaco com.* V. D.

Dosis ℈j.

4. *Oleum stillat.* (*ex XX per cinerem.*)

Sagapenum. Vide Class. 2.

CCCCLXVIII. Scammanium.

Scammonium, Scammoneum, Scammonia, Scammonea. Est succus ex radice Scammoneæ, plantæ lacteo

succo

succo plenæ, extractus & inspissatus. Extrahitur autem vel radicem adhuc crescentem incidendo (*vid. Diosc.*) vel eadem (dubio procul cum foliis & caule,) prælo submittendo.

Scammonia planta est { Syriaca, *hæc hujus loci.* / Monspeliaca, Valentina

Dicitur σκαμμωνία, *Diosc. Theophr.* Scammonia, *Matth. Lon. Cast.* Sammonea, *Cord in D.* Antiochena, *Cam.* Scammonium, *Cord. hist. Dod.* Syriacum, *Lob.* Syricca, *C. B* 1.

Optimum est quod ex Antiochia affertur, dein Armenium, Europæum omnino parvum est. Probatur quod nitidum, splendidum, (instar gummi) rarum, citò liquescens, friabile, colore cum frangitur, fulvo, non valde ponderosum, tactu linguæ lactescens, nec vehementer eam calefaciens, (nimirum hoc Tithymalli admisti argumentum est.) Quod ab his notis recedit, tantò pejus existit, quantò longius recesseris. Improbantur glebæ ingentes, nigræ, graves, nimirum aut adulteratæ hæ sunt, aut succus ex tota planta expressus.

Dosis à gr. v. ad x. vel xij.

Vires. *Expurgat valde humores biliosos, acres, serosos, adeoque creberrimi usus est, non modo per se, sed & cum aliis permistum.*

N. *Cum magna sit acrimonia intensaque caliditatis & siccitatis, infensæ malignitatis, mordacis flatulentiæ, excessivæ attractionis; adeoque aptum natum quod intestina erodat, viscera, cor, epar, &c. conturbet, ventriculum flatibus mordacibus lacessat, vi suâ calfactoriâ ac exiccatoriâ (quas 3. gr. obtinet) inflammet, & consequenter febres producat, vi attractoriâ hypercatharses introducat, correctione opus habet, hanc alij aliter instituunt. Hinc.*

PRÆPARATA.

1. *Scammonium correctum per Cydonium, i.e. Diagridium.*

℞. Scammonium tritum, coque in malo Cydonio excavato pasta circumdato, exemptum dein diagrydium serva pro usu.

N. 1. *Hæc elaboratio est Gal.* l. 1. c. 1. de aliment. facult. *ubi interna mali cotonij acetabula semini destinata excavat, eaq; Scammonio replet ac coquit.*

N. 2. *Antiquum imbecillum est, ideoq; flatulentum, bimum est optimum.*

N. 3. *Dicitur Diagridium, Diagrydium, Diagcrydium.*

2. *Scammonium defecatum per succum Citonior.*

Solve Scammonium (vel diagrydium) in succo calido Citonior. Rosarumve pallidarum aut Damascenarum s. a. decanta à fecibus ac coagula.

N. 1. *Quercetanus veram Scammonij præparationem fieri cum succo Limoniorum ait, cum quo procedit ut dictum* Vide Pharmacop. c. 15. *Alij cum succo Citri.*

N. 2. *Crollius imbibit Diagridium puriss. succo clarificato Ros. pallidar. vel*

sylvestrium,) forte Damascenar.seu Provincialium) addit spir 🜔 i guttam unam vel alteram, atque exiccat calore solis vel retro fornacem, idque reperit multoties (20. vel 30.)

Dosis à gr. vj. ad xij.

N. 3. *Brendelius dissolvit Scammonium in 🜄 destillata actu frigida. Sic subsidet picea quadam substantia, à qua decantat liquorem supernatantem; idq; repetit, novam scil. 🜄 affundendo, quoties 🜄 albicantem colorem contraxerit. Coagulat dein decantatas 🜄s leni calore ad siccitatem.*

Dosis ad gr. xij. &c. *Brendel, in Chym.*

3. *Extractum per spiritum Vini, Magisterium s. Resina Scammonii, Pulvis Syrius.*

℞. Scammonii purissimi grossè triti ℥ij. 🜅 opt. ℥xij. (vel ad eminent. dig. 4.) Digerantur in MB hora una ac altera, sæpius agitando, ut solvatur: dein filtra calidè per chartam, filtraturæ affunde 🜄 frigidam Rosar. (vel aliam aliquam 🜄m) & lactescet liquor. Abstracto 🜅 repone reliquum & residebit Resina quam (à supernatante lacteo liquore decantationis beneficio separatam,) ter quaterve 🜄 rosccea lava.

N. 1. *Si Scammonium purum fuerit vix pars tertia decedit.* Sala de vegetab. Kesl. 1. c. 90. Tentzel. in Exeg.

Dosis à ℈ß. ad gr. xv.

Fit quoque Extractum Scammonii per Acetum destill.

Dosis gr. 8. vel 12. *Hartm. in Croll.*

4. *Extractum Diagridii aromatisatum F. F.*

℞. Cinam.
Zinzib.
Caryophill.
Macis.
Nucist.
Cardamom.
Cal. Arom.
Anis.
Cortic. Arant. ana ℨiß.

F. Extractum cum 🜅 ℔ß.

2. ℞. Diagrid. ℥iij. Extrahe itidem cum 🜅 s. a.

Utrumque Extractum conjunctim digere. 🜅 abstrahe ad consistentiam Extracti.

Dosis gr. xv. ad ℈j.

5. *Extractum Scammonii Glycyrrhizatum.*

Verum Scammonii correctivum est succus liquiritiæ. Infundatur radic. glycyrrh. bona quantitatis in aq. per 24. horas, eaque infusio nova semper glycyrrh. additione ter repetatur, coctione levi præmissâ. In hoc decocto Scammon. pulverisatum resolvatur filtretur, exhalet aqua sub finem leniffimo △ (ne aduratur) usq; dum Extractum in fundo resideat. *Est S. Clossæi.*

6. *Elyxir Scammonii Crollianum s. Pilulæ Scammonii.*

Ex Scammonio crebris imbibitionibus succi Rosar. (ut supra) imprægnato, extrahe Tincturam s. a. digerendo

rendo cum 🜈 opt. (in quo sem. anis. fœnic. cinam. spica nardi macerata,) decanta & abstrahe 🜈 ad consistentiam duriusculam, vel quod melius præcipita cum 🜄 Rosar. & lava.

℞. Hujus Extract. ℥j.
Succi Citonior. depurati ℥iiij.
Rof. Rub. depurat. ℥j.

M. & coagula ad consistentiam pilul.

Dosis à gr. 10. ad 20.

7. *Alia correctio Hartmanni: Scammonium 🜔-latum.*

℞. Scammon. minutiss. triti q. v. imbibe cum pauxillo spir. 🜔-i vel ol. Sulphuris p. c. adfundendo guttas aliquot Ol. anis. vel fœnic. contere diligenter ut fiat massa instar picis viscida, quam serva.

Vires. *Purgat leniter sine omni molestia.*

Dosis à gr. xv. ad xxv. *Hartman. in Croll.*

N. 1. *Eodem modo mitigatur & vehementia omnium succor. purgantium, Aloes, Elaterii, Gummi de Peru.* Hartmann. in Croll.

N. 2. *Quercetanus in Pharmac. Restit. c. 15. Chymici, inquit, qui elegantes illas & singulares 🜔-i proprietates occultè in eo delitescentes eruere norunt, haud verebuntur Scammoneam, Myrrham & ipsa etiam Gummi præparare & dissolvere cum phlegmate 🜔-i, toto suo spiritu impregnato. In hoc solo enim spiritu latet vera illorum simplicium præparatio, quæ cum exuperante calefaciendi qualitate insignita sunt, & hac viâ exquisitè & perfectè corriguntur.*

N. 3. *∽us, 🜔-li & Tartaris comburunt Scammon. & in picem vertunt, ac proinde multum virtutis catarcticæ deperdunt. Satius igitur erit Scammon. resolvere in Tincturâ ros. cum ∽u 🜔-li paratâ ut moris est, resolutumque ad Extracti ad consistentiam reducere.*

8. *Scammonium Sulphuratum.*

℞. Scamm. minutiss. triti, q. v. (E. gr. ℥j. vel ℥ij.) Extendatur supra chartam bibulam, detineaturque supra carbonibus vivis Sulphure super injecto fumantibus, donec Scammonium, (quod continuò movendum) liquescere incipiat vel albescat. Scammonium hac ratione optimè correctum exhiberi potest à gr. vi. ad vij.

9. *Scammonium rosatum.*

℞. Scammon. vel Diagrid. q. v. Extrahe cum spiritu Citonior, s. a. decanta, filtra & inspissa ad consistentiam mellis. Dein adde ad Scammon. ℥j. succi Rof. Rub. recenter express ℥ij. coagulentur simul ad siccitatem.

N. *Si spiritum Citoniorum, infusione Santali tinctum, loco Menstrui extractioni huic adhibueris, non modò Scammonium colore elegantius, sed & Epati minus noxium acquires. Et hoc modo paratum Scammonium rosatum extat in officina Salzuvedeliana, jucunda suâ rubedine visum oblectans.*

Dosis à gr. vj. ad xv.

10. *Infusum Scammonii seu spiritus purgans.*

℞. Scammon. el. p. iiij. Succi Cydon. p. ij. mixta pone in locum calidum quotidie movendo, donec induretur. Tunc affunde 🜄 Malvatici, q. s. stentq; aliquamdiu in digestione. Et fit spiritus purgans seu solutivus.

Vires. *Purgat sine ullo fastidio ac molestia.*

Dosis, variat pro Scammonii ingredientis quantitate.

N. *Hæc infusio ad annum circiter servata, rejicit ad superficiem guttulus olei rubei, instar picis liquidæ, in quo ferocia seu malignitas scammonij residere judicatur.* Tentzel in Exeg.

11. *Diacydonium Lucidum Scammoneatum seu laxativum.*

℞. Gelat. Diacydon. lucidi, ℔j. Extract. Diagrid. ℥vj. coque lento igne, (NB.) optimè miscendo, ad justam consistentiam.

Vel

℞. Scammon. ℥iv. extrahe Tincturam cum 🜄 postea fiat s. a. Cydoniatum ex succi Cydonior. ℔ iij. sacchar ℔. j. Tincturam paulatim succo affunde, misce exacte ac affunde in scatulas.

Dosis à ℨj. ad ℨij. & ℨiiß.

N. *Nisi mixtio exactè fiat, fieri potest, ut diagrydium in uno loco parcius, in alio copiosius concrescat, inde purgatio justo lenior hinc copiosior, adeoque hypercatharsis nonnunquam subsequitur.*

12. *Gelatina Cydoniorum Laxativa cum Turbith.*

℞. Scammon. ℥ij.
Turbith. ℥iv.
Extrahe cum 🜄, postea
℞. Decoct. Cydon. ℔vß.
Sacchar. ℥xviii.

Coq. s. a. & F. Gelatina, cui sub finem affunde Tincturam Diagridii & Turbit. spatulaque agitentur, donec 🜄 evanescat. Tandem repone pro usu.

N. Communiora præparata, quæ diagridum ceu basis ingreditur, ipsemet Tyro observare poterit.

Præcipua ex his sunt.

Confectio Anisi Laxativi,
Elect. Benedict. Laxativ.
De citro solutivum.
Diacydonites Laxativ.
El. Episcopi s. Elescoph.
Confect. Hamech.
Indum majus.
Diaprunis solutivum.
Rosatum.
De succo Rosarum.
Zinziber Laxativum.
Pilulæ Aggregativæ majores.
Aureæ.
De Fumaria.
De Hermondactilis.
Extractum Catholicum, &c.

Et hæc sunt quæ de Vegetabilibus scribenda fuerunt.

PHARMACOPOEIÆ MEDICO-CHYMICÆ, LIBER V. DE ZOOLOGIA.

Zoologia est pars Pharmacopœiæ, quæ Medicamenta ex Animalibus desumpta recenset.

N. *Animalia puta, tàm viva, quam interempta, (liceat hæc animalia appellare.) De utrisq; commonere hic expedit, eligenda esse, quæ extra dispositionem morbosam & hinc detrimentosam constituta sunt. Itaq; si ex vivis expetis, provideas, sana ea sint: sin ex interemptis, interempta illa adhibeas morte violentâ extrinsecus accedente. Etenim expetitur medicamentalis cujusq; rei substantia, eaq; ad medicationem apta, adeoque facultatibus morbosis destituta, salubribus è contra tincturis delibuta. Hæc inprimis pars rei spirituosa est, in naturali scil dispositione constituta, facultatibusque peregrinis orba. Nimirũ hæc, ut morte naturali paulatim senescens consumitur, curriculoq; suò destinato perfuncta, in principia sua resolvitur: ita eadem ipsa, si flammâ vitalis violenter extinguatur, superstes aliquamdiu manet, nec à corpore separetur, donec hujus dissolutione & ipsa dissolvatur. Et quidem talis ferè illa superstes suppetit, qualis erat, dum flamma illa extinguebatur, i. e. salubribus, insalubribusve tincturis imbuta. Hinc itaque non rarò miræ cadaverum facultates elucent, veluti præ reliquis est vis illa formatrix, non modo è cineribus vegetabilium suscitabilis,* (teste Sennerto, ex Quercetano & Polono, ut & ex Libavio, teste Cl. Horstio epistola ea de re ad me missa, teste itidem Vigenario Gallo, in tractatu Gallico, de Igne & Sale, pag, 262.) *sed & in animalium quorundam cineribus demonstrabilis. Hujus rei historiam,* cum Parisiis *degerem, ceu verissimam mihi retulit* Doctor Medicinæ Parisiensis, nomine Certain, vir vel ætatis ratione fide dignus, *videlicet sibi in maceratione cineris cancrorum, tàm perfecto-*

rum, quam imperfectorum, in liquore natantium. *Simili ratione in* ▽ *stillat, spermatis ranarum, sibi ranarum imagines quondam fuisse repræsentatas, testis est* Vir Excellentissimus Joan. Daniel. Horstius, in Academia Marpurgensi, Medicinæ Professor publicus, Amicus meus integerrimus. *Non minus & in perfectiorum animalium ossibus idem accidere, præter alios refert* Robertus Flud, de Fluctibus, Medicus Anglus, Scrutator naturæ sagacissimus. *Et quæso quid causæ subesset, quod solum animalia mactata culinis expetantur, posthabitis quæ secus obierunt, nisi sit, quod illa balsamica, seu spirituali prædita sunt substantia, ad nutritionem requisita, hac vel eadem destituta sint, vel inquinitam & insalubrem possident? In Medicis difficultatibus non postrema est, quæ etiam doctissimos macerat, unde scil. facultates occultiores Medicamentorum fluant. Nimirum alii Formæ mixti eas acceptas referunt, alii Formæ separatæ relictæ vestigio: ne dicam de peculiari qualitatum primarum mixtione, quam alii ponunt. Verùm annesatius sit, difficultates has & similes hoc ipso, quod posui, fundamento dirimere, quam Entia citra necessitatem multiplicare, cuilibet pro arbitrio do judicandum, nec enim quemquam cogor, sed saltem Philosophicâ libertate nixus modum suggero è difficultatibus emergendi, & quidem ejusmodi, quem (ne novitatis accuses) tota Stoicorum schola olim docuit.* Vide sis Quercetan. libr. de Veritate Hermetic. medicin. cap. 10. *Nec est quod hinc metuas simplicitati formarum hac ratione derogari. Simplices quidem sunt formæ, id fateor, sed & materiales, non ut communiter fingitur simpliciter spirituales. Caveas autem ne huc spiritum divinum hominis retrahas: hic enim, ut sublimioris est originis, ita & altioris indaginis.*

Quia Epistolæ Horstianæ mentionem feci, ejus verba subjungere placet, quæ sunt: Quod attinet suscitabilem vim formatricem, certè sæpeque D. Georgius Moltherus Med. Wezflar. retulit, non semel se urticam vidisse in ▽ congelata. Mihi est sal Absynthii, cujus ope, vera loquor, totum Absynthium tibi ponam ob oculos. *Hæc Horstius;* quibus & hoc subjicere volui, quod certâ quadam operatione Sal. com. Absynthii volatile elevatum Alembici lateribus adhærendo plantam suam dilucidè repræsentet.

Classes Zoologiæ sunt quatuor.

1. Animalia terrestria exhibet, eaque perfectiora.
2. Aves recenset.
3. Pisces describit.
4. Insecta subjungit.

CLASSIS I.

De Animalibus Terrestribus perfectioribus.

I. Agnus.

ἀμνὸς, ἀρνὸς, ein Lamb/Schaaf.

OFFICIN. NAT.

1. *Pulmones,* (cum recentes, tùm sic-cati.) 2. *Fel.* 3. *Lana.* 4. *Ossa incinerata.* 5. *Coagulum.*

Vires.

1. *Pulmo* attritus à calceamentis contractos, ab inflammationibus tuetur (*impositus,*) *vide Ovis.*

2. *Fel,* ad morbum comitialem exhibetur.

3. *Lana* (*cum corio*) anginæ, aliisque colli tumoribus leniendis ac molliendis confert,) *imposita.*

4. *Ossa incinerata,* consolidationem vulnerum, etiam eorum, quæ difficilioris sunt consolidationis, consolidant.

5. *Coagulum* valet ad venena, ad Lac coagulatum, ad morsus venenatos (*cum* ✠ *potum.*

II. Alces.

Ἄλκη, Alces, magna bestia, *Cæsari, Albert. Magn.* (cui & Equicervus) *Olao magno. Mizald. Lev. Lemnio.* Elend.

Animal est gregarium bisulcum, ad cervi figuram accedens, quo tamen majus est, naturâ timidum, comitiali morbo obnoxium.

OFFICIN. NAT.

1. *Ungula* ac 2. *Nervi.*

Vires.

1. *Ungula* specificâ virtute celebratur adversus Epilepsiam, tum præcavendo, tum curando, idque usu tàm interno, quàm externo.

Internè propinantur scobs, & præparata subjuncta.

Externè includitur particula annulo, gestaturque digito, qui minimo proximus est, ut palmam respiciat: inditur itidem pugno, applicatur pulsui, immittitur in aurem, (sinistram,) suspenditur de collo, ut cutim attingat.

Dosis ℈ß. & ultra ℈j.

N. 1. *Dignoscitur odore, quem gratum suffitu exhibet.*

N. 2. *Referunt, non quodlibet hujus speciei animal malo Epileptico corpori, nec omnia eadem proprietate prædita esse, sed pro ætate, sexu, tempore, & ipsius etiam ungulæ ratione, plurimum variare. Fœminæ ungulam hac facultate nequaquam pollere, sed maris solum; nec pulli, sed adulti, idque eo tempore, quo in Venerem ferri incipit, (inter Festum assumptionis Mariæ & nativitatis ejusdem.) Plus etiam unguibus posterioribus, quam anterioribus tribuunt, & horum quidam pedi (quod vulgatius) dextro, alii sinistro. Sunt qui velint has ungulas ab animali adhuc vivente, dicto tempore præscindendas esse.* Andr. Bacc. l. de Alce.

2. *Nervi*, circumligantur membris spasmo obnoxiis.

PRÆPAR. Ex Ungulis.

1. *Ungula præparata*, lege communi.

2. *Magisterium* fit l.c. aceto, (*alii malunt spir. vitrioli.*) ac oleo Tartari.

N. *Magisterium hoc cineris colorem fere refert.*

3. Sunt qui *aquam* ex medulla cerebri destillatam, pro arcano Epileptico habent. *Vide in homine.*

4. Exhibere itidem poterit *Oleum Liquorem, ac Sal volatile*, l. com.

N. *Cum in Finlandia degerens præfectus institutioni* Generosissimi Gustavi Horn / Everhardi Filii, *qui jam Generalem Majorem in Suecico Exercitu agit celeberrimum, transfossam Alcen, Generosissimæ illius Matri Viduæ à servis præsentatam vidi* 17 *palmos altam.*

III. *Aper.*

Aper { Mas, ἄπρος, Verres sylvaticus, Wildschwein / Eber.
Fœmina sus fera, scropha sylv. wilde Saw.
Porcellus sylvester, Frischling.

Vescitur glandib. nucib. faginis, castaneis, radicib. filicis, angel. & simil. Coit initio Hyemis, parit Vere.

OFFICIN. NAT.

1. *Adeps.* 2. *Dens.* 3. *Genitalia.* 4. *Fel.* 5. *Stercus.* 6. *Urina.*

Vires.

1. *Aper*, ut verri domestico cognatus est, ita & vires communes obtinet, sed fortiores. Hinc recipitur adeps ad unguentum armarium, commendatur peculiariter ad laterum dolores leniendos, materiamque molliendam: rejectiones sanguinis sistit, (*in* ✚*o vel vino potum*,) ad rupta & convulsa, (*ex* ✚*o bibitur*,) luxatis (*cum* ✚*o rosar.*) medetur. *Diosc.*

2. *Dens* specificè in pleuritide exhibetur: cynanchen, (*cum Ol. Lini inunctus vel & exhibitus*) curat.

Dosis ʒj.

3. *Genitalia ac Testiculi* ad Veneris impotentiam ac prolificationem faciunt.

4. *Fel* strumas discutit.

5. *Stercus* aridum (*potum*) rejectiones sanguinis sistere creditur, id quod etiam præstat extrinsecus admotum.

6. *Urina* comminuit specificè vesicæ calculos, eosque expellit.

PRÆPARATA.

1. *Dens præparat.* leg. com.

2. Fieri etiam potest *Magisterium* ex dente, solvendo cum Acet. destill. & præcipitando cum Sp. ⊖i vel ol. Tartari.

N. *Dens apri mucilaginosus valdè est, ideoque congelascit nonnunquam in fundo præparatum. Hanc congelascentiam ut præcaveant, solent igni aliquantulum exponere & urere.*

3. Sunt & qui ▽m *ex sanguine* cum plantis refrigerantibus & humectantib. destillatam in Atrophia magnificiunt. *Hartm. in pract.*

IV. *Asi-*

IV. Asinus.

ὄνος { Mas Esel. / Fœmina Eselin. / Pullus Füllin.

Animal est pigrum, melancholicum, vivax *(ad annos 30.)* mense 12. pariens.

OFFICINALIA NATIVA.

1. *Ungula.* 2. *Sanguis.* 3. *Lac.* 4. *Urina.* 5. *Stercus.* 6. *Adeps.* 7. *Pili.*

Vires.

1. *Ungula* in morbo comitiali ungulæ alcis vicaria censetur: *(datur per mensem diebus continuis ad ℥ß.) nonnullis & Calvaria.*

Extrinsecus commendatur cinis ad discutiendas strumas & sanandos perniones *(cum oleo inunctus)* ad rimas cutis consolidandas; apostemata discutienda, pterygium oculorum tollendum, *(cum lacte mulieris instillatus,)* ad fœtum mortuum eliminandum, *(in suffitu,)* ad Epilepticas & Hystericas excitandas *(nidore.*

2. *Sanguis* sudorem ciet; pone aures s. ex aure extractus, linteo susceptus & interveniente lintei illius infusione assumptus, melancholici humoris ferociam dicitur mitigare, morbosque incantatione introductos arcere: sunt & qui eundem ad febrim quotidianam exhibent. Pulli asini sanguis icterum curat.

3. *Lac* nutrit, abstergit fortiter; hinc utile in Phthisi, in morbis ventriculi, renum abscessu, vesicæ lithiasi, arthriticis doloribus, laxat nimir. alvum, abstergit vias urinarias, ciet menses.

Extrinsecus adhibitum, stabilit gingivas, compescit dolores podagricos, *(cum stercore cataplasmatum)* faciei que gratum conciliat pallorem *(illitum.)*

Exhibetur ab ℥iv. ad x.

4. *Urina* medetur peculiariter morbis renum, *(Dioscorides)* tum & scabiei, *(canum urinâ eâ imbutum imponitur.* Verrucis & callis, membrorum atrophiæ & paralysi, podagricisque doloribus. &c.

V. gr.

℞. *Urinam pulli asinorum, ungulam asinæ incineratam, subige addendo axungiam asin. cum tantillo spica Indica ad odorem.*

Fac Unguentum.

5. *Adeps* Cicatrices concolores reddit.

6. *Stercus*, sanguinem sistit, *(potum vel ustum, vel emplastri instar impositum, naribusvè admotum.*

7. *Pellis*, loco culcitræ imposita, infantum terrorem arcere dicitur.

V. Bos.

Βοῦς, Bos { Mas Ταῦρος, Taurus Ochse. / Fœmina Ἡ βοῦς, Vacca Kuhe. / *Vitulus, vide infra.*

Animal est vulgo notissimum vitam ad annos viginti producere aptum natum. Coit ferè medio Vere vel Autumno.

OFFICINALIA NATIVA.

1. *Cornu*. 2. *Fel*. 3. *Iecur*. 4. *Splen*. 5. *Sanguis*. 6. *Medulla*. 7. *Sevum*. 8. *Axungia*. 9. *Ungulæ*. 10. *Urina*. 11. *Stercus*. 12. *Lapilli*. 13. *Lac*. & *inde* 14. *Butyrum*, *ac* 15. *Caseus*. 16. *Priapus*. 17. *Ossa*.

Vires.

1. *Cornu* rari usus est: vidi tamen scobem exhiberi contra Epilepsiam, adhibetur quoque in suffitu, ad aërem contagiosum corrigendum.

2. *Fel*, bubulum seu taurinum præstat ferè omnium quadrupedum fellibus: specificè aurium medetur susurro, ulceri, ac dolori, (*mixtum cum lacte muliebri aut caprino, & cum cottone impositum*.) alvum movet, (*in Clysteribus*.

3. *Jecur*, rari usus est, ejusque loco vituli epar, pro hepate scil. corroborando, in decoctis adhiberi ferè solet.

4. *Splen*, inservit potissimum decoctioni ac extractioni pro arcenda splenis duritie, mensiumque suppressione. Sunt & qui extrinsecus spleni illinunt.

5. *Sanguis*, intrinsecus singularem opem fert dysentericis mensium & internis hæmorrhagiis. Extrinsecus discutit & emollit tumores, maculas faciei extergit, (*illitus*.

6. *Medulla*, post cervinam & vitulinam proximum bonitatis locum habet: præter vires generales, (*cum vino illita*,) trementia membra reficit, nervis induratis confert.

7. *Sevum seu Adeps*, præter vires generales, usurpatur specialiter ad mordicationem intestinorum, & tenesmũ, ut & ad ulcera & rimas labiorum, podagricis & Scirrhosis affectib. medetur.

N. *Præfertur qui à Renib. colligitur*.

8. *Axungia ex ungulis*, Klawen-Schmaltz/usitata vulgo est in molliendis tumorib. leniendis dolorib. luxatione que articulor.

9. *Ungulæ*, in cinerem combustæ copiam lactis præbent, (*assumptæ*,) adhiberi item solent ad arcendum aërem malignum, (*in suffumigio*.

N. *Ungularum suffitu fugantur mures*.

10. *Urina*, aurium dolores lenit, *si cum Myrrha instilletur*.

11. *Stercus Vaccinum*, refrigerat, siccatque moderatè, discutit, dolores insigniter mitigat. Hinc feliciter adhibetur adustionib. inflammationibus, arthritidi, apum ac vesparum morsib. suffitu reprimit uterum pro lapsum. Hydropicis in forma Cataplasmatis imponitur.

N. *Plebeii febri ardente, vel colico dolore correptis in potu suspendunt*; *aut succum expressum felici cum successu propinant*.

12. *Lapillus*, ex ventriculo (Martio Mense,) vel & Lapillus è fellis vesica (Majo) exectus medetur Icteritiæ, specificè comminuit ac consumit calculum, *si cum vino propinetur*: idem præstat, si vino, quod potui datur, quotidie imponatur, donec penitus consumptus sit. *Quere*.

Lapillus fellis in pulverem redactus errhinum exhibet egregium.

13. *Lac Vaccinum*, crassum est; nutrit benè inflat, Renum & Vesicæ dolori convenit, diarrheæ, dysenteriæ, tenesmo, erosioniq; intestinorum succurrit (*potum*.

N. 1. *Nocet Lac Spleneticis, Epaticis, Comitialibus, Vertiginosis, Febricitantibus, & Capite dolentibus, quod de lacte in genere notandum.*

N. 2. *Lac coagulatum cum camomilla nastur. aq. & bac. Iunip. in lacte coctis, ad dolores scorbuticos mitigandos maximè prodest (catapl.*

14. *Butyrum*, calfac moderatè emollit, digerit, lenit, resolvit, laxat, oculorum hebetudini prodest, (*inditum*,) &c.

15. *Caseus* recens mollis podagricorum dolores lenit, Epatis æstum mitigat, Exomphalo infantum succurrit (*impositus*.

16. *Priapus* Tauri (*rubri*) dysentericis prodest (*tritus & exhibitus*.

N. *Mulieribus fastidium Coitus parere creditur.*

N. 2. *Vasa spermatica cum didymo combusta, sanguinis hæmorrhagiam sistunt.*

N. *Hoc Iudæorum medicamen in circumciss. Forest. in Chirurg.*

17. *Ossa*, ad corroboranda viscera, & ad arcendam Epilepsiam à nonnullis adhibentur.

PRÆPAR.

1. *Aqua omniũ florum dicta*, destillatur MB, vel ex Cinere, Verno seu Majali tempore, ex stercore recenti vaccæ herbas despascentis, prodit & hinc oleum.

Vires.

Refrigerat, discutit, adhibetur internè in dolore colico, nephritico, urina suppressa, febribus, &c.

Externe imponitur locis dolentibus, *ut supra*. Commendatur & ad Ulcera cancrosa.

2. *Aqua sanguinis* fit (Majali tempore) MB.

Vires.

Summè mitigat podagram.

3. *Decoctum Splenis* Bovis, *v. lib.* 2.

4. *Extractum Splenis, ut & Epatis vide lib.* 2.

N. Crollius.

℞. *Splenem bovis junioris castrati, scindit in laminas tenues, macerat per aliquot ♂ ♀ in 🜈 cum myrrha essentificato, dein exiccat in aère, postea cum 🜈 s. a. Essentiam extrahit, abstrahit, majoris efficaciæ ergo addit aliquot guttulas Olei Angelicæ stillat.*

Vires.

Lienis obstructiones expedit, menses provocat.

Dosis ℈j. in ▽ appropriata.

N. *In clibano commodè exiccari poterit.*

5. *Oleum* ex butyro, vide lib. 2.

6. *Tinctura fellis* Tauri.

℞. Fella Taurorum sensim in ☉ exiccata, extrahe cum 🜈.

Vires.

Cosmeticum est insigne ad miraculum

culum usque albedinem gratissimam concilians. Illinitur scil. linquiturque illita per triduum, quadrituumvè, ita tamen, ne aëri liberè sese exponant, post eluatur aliquoties ▽ flor. fabarum, nenuphar. polygonati & simil. *Hartm. in Croll.*

VI. Bubulus.

Βυβαλὶς, Animal est bovi figurâ & naturâ simile, majus tamen & crudelius, colore nigrum. Büffel.

OFFICIN. NAT.

1. *Cornua & Ungulæ.* 2. *Sevum.* 3. *Stercus, &c.*

Vires.

1. *Cornua & Ungulæ* medentur spasmo, (*annulus exinde factus gestatur digitis manus vel pedis.*)

2. *Sevi, Stercoris, &c.*

Vires.

Ex descriptione bovis addiscere licet.

PRÆPARATA.

Extractum Epatis bubuli fit eodem modo, quo Extractum Splenis bovis.

N. *Præstantius habetur, si Sal proprium ex capite mortuo extractum admixtum fuerit.*

Vires.

Usus ejusdem est, cujus extractum splenis bovis, sed promptioris efficaciæ.

Dosis quoque eadem est. *Hartm. in Croll. Gluckr. in Beg.*

VII. Bufo.

Μύοξος, Bufo Krotte/Taasche est { palustris, qui minus vulgatus. terrestris, qui vulgatior. }

N. *Maxima fovetur antipatheia inter Bufones & araneas, adeo ut si bufo subter araneam ponatur; cum impetu illum interemptum hac descendat.*

OFFICIN. NAT.

1. *Ipsi bufones*, & 2. *Lapis bufonites.*

Bufones siccantur in aëre, transfossi per caput, collumve; siccati asservantur pro usu.

Vires.

Etsi animal sit deterrimum, venenosum ac abominabile; attamen non effugit usum Medicum, eumque tum internum, tum externum.

Internè pulvere ejus hydropicorum aquas per urinam educi, desperatur. quidam expertus est hydropicus, qui præter spem attentatæ necis sanitatem illo acquisivit. *Petræus in Nosolog. p. 1. disp. de Hydrope, Wierus in observ. de Hydrope, ut & de præstig. dæmon. l. 3.*

Dosis ʒß.

[N. *Mallem ego minorem.*]

Extrinsecus imponitur bufo, parte qua venter est anthracib. (*in aceto parum maceratus,*) ad eliciendum sc. venenum, (*quod adeo feliciter præstat, ut attracto veneno intumescat,*) ingreditur itidem amuleta aëri contagioso arcen-

arcendo dicata, hæmorrhagiam narium certo experimento sistit (*si vel pone aures per se applicetur, vel pugno includatur, ut calescat; vel axillis subligetur vel & collo appendatur.* Idem & cinis s. pulvis præstare perhibetur *loco affecto inspersus. Renibus impositus* aquam inter cutem per urinam pellere dicitur; *Umbilico alligatus*, fluxus hystericos retrahit & inhibet. *Plantis pedum appositus* capitis cordisque morbis phrenetidi febribusque succurrere statuit.

Lapis Bufonites, Chelonites, Batrachites, Borax, Krottenstein/ Gemma est bullæ instar, altera parte cava, altera convexa, coloris ex fusco pallentis al quantum fusci, interdum nigri, albi, (*qui melior*) Viridis, Versicoloris.

N. *Reperiuntur in agris, affirmant tamen alii, eos in annosiorum, ac qui diu in arundinetis, inter rubos sentesq; delituerint, bufonum capitibus generari, cui ut fidem adhibeam; dissuadet quorundam magnitudo.*

Vires.

Commendatur ad pestem & venena ceu remedium præstantissimum (*exhibitus:*) Imò sunt qui asserant, illum gestantes à venenis tutos esse, blandoque attritu inflationes à venenatis bestiis discutere, ac virus omne elicere. *Casp. Bauhin. de Lapide Bezo. cap.* 3.

N. *Præsente poculo venenato fertur hic lapis colorem mutare ac sudare.*

PRÆPAR.
ex bufone.

1. *Amuleta* variarum descriptionum,

Cinis Bufonis (Bufo combustus) *incontinentiam Urinæ ex lacerato vesicæ collo ortam sanat. De collo suspensus, Observ. Henr. ab Her.* 18.

2. *Pulvis* fit sola tritura, qua bufones optimè exiccati in pulverem rediguntur.

N. *Mallem equidem bufones incineratos.*

3. *Sal* elici potest ex calcinatis bufonib. pulverique illi in hydrope substitui.

Dosis ad gr. iij. &c.

4. *Oleum.*

℞. Bufon. viv. N. iij. vel iv. per horam in Ol. Olivar. ℔. ij. Coque, colatumque serva.

Vires.

Maximè commendant in maculis faciei, morphæa, aliisque affectibus seu ulceribus inveteratis abstergendis, (signatura sua maculata bufo ad maculas prodesse judicatur,) singulis diebus illinitur semel. *Hartm. Parac. t.* 1. *p.* 1091. *b.*

N. *Præferrem equidem ranas maculatas.*

5. *Ol. bufonum compositum.*

℞. Ol. pedis vervec. q. v. bulliat cum Sulphur. pulverisato, usque dum rubicundum ol. evadat. Hoc facto separetur Sulphur. ab ol. in quod adhuc calens immergantur & suffocentur bu-

fones, post expressionem destillentur.

Vires. Præstantissimum est in digerendis tumoribus & hydrope.

Ex communicat. Dn. D. Joh. Kieferi.

VIII. Canis

κύων est { Mas, Hund. / Fœmina, Hündin. / Catulus, junger Hund. }

OFFICIN. NAT.

1. *Canis integer.* 2. *Caput.* 3. *Axungia.* 4. *Fel.* 5. *Sanguis.* 6. *Stercus.* 7. *Urina.* 8. *Dens.* 9. *Pellis.* 10. *Pilus.*

Vires. 1. *Integer*, scil. vivus catulus, *ventri impositus*, dolores colicos mitigat. Paretica membra confortat (balneatio in decocto catulorum & axungia è decocto hoc collecta.)

2. *Caput s. calvaria* incinerata desiccat ulcera, curat vitia sedis, rhagades & testiculorum tumores.

Intrins. Icterum sanat.

3. *Axungia* canina reliquis calidior est, adhibeturque internè in vulnerib. & exulcerationib. abstergendis, consolidandis, adeoque & in Phthisi, & cruore ex casu dissolvendo.

Externè in Podagricis, auriumque dolorib. leniendis, lendibus capitis arcendis, auditu difficili reparando, scabie & pruritu corrigendo.

4. *Fel* catuli nigri, Epilepsiam mirè curat, *recens cum* ✠ *potum, vel in pulvere exhibitum.*

Extrins. abstergit maculas faciei, (*cum stercore Vitulino inunctum.*) oculorum albugini medetur, (*cum melle illitum.*

5. *Sanguis* contra Veneficarum venenum commendatur, bibique cum successu dicitur contra morsum rabiosæ Bestiæ ac Toxicum.

6. *Stercus*(*album Græcum Officinis*) siccat, abstergit, discutit, aperit, apostemata rumpit, exulcerationes abstergit; hinc utile est in Dysenteria dolore colico & simil.

Extrinsecus medetur anginæ, (*gutturi insufflatum.*) ulcerib. malignis (*inspersum*;) tumores duros emollit (*emplastr.*) aquas trahit hydropicas, (*ventri illitum*;) verrucas abigit, (*cinis per se vel cum Ol. rosar. impositus.*

N. *Commendatur præ reliquis, quod Iulio fuit collectum ex cane ossibus nutrito, candidum, purum, minimè fœtens.*

7. *Urina*, verrucas abigit, ulcera capitis manantia, furfuresque abstergit.

8. *Dentium cinis*, (*cum melle vel butyro illitus mandibulis*,) infantium dentitionem faciliat: (*gargarismis inditus*,) odontalgiam sedat.

9. *Pellis parata* manuum lenit pruritum, nervosque emollit contractos (*chirothecæ scil. induta.*

10. *Pilus* morsib. canis medetur (*impositus.*

PRÆPAR.

Balsamus è Catulis compositus.

Fit

Fit ex integris catulis in vino albo suffocatis, coctisque cum herbis nervinis, oleis & resin. in bals. quod membra contracta sanat, ischiadicos & arthriticos dolores compescit.

IX. Caper, Capra.

Est { Caper masculus τράγος hircus ein Ziegenbock. / Capra fœmina, αἴξ, Capella ein Geiß. }

Animal est alacre, velox, superbum, auditu acuto præditum, vorax, &c. obnoxium febrib. pesti & simil.

OFFICIN. NAT.

1. *Cornu.* 2. *Sanguis.* 3. 4. *Medulla.* 5. *Sevum.* 6. *Lac.* 7. *Lapilli.* 8. *Stercus.* 9. *Urina.* 10. *Vesica.* 11. *Omentum* 12. *Pellis.* 13. *Fel.*

Vires. 1. Cornu ut & pilis *utimur ut suffumugiis, pestis tempore, ut & ad Veternosos & Epilepticos excitandos*

2. *Sanguis* hircinus habetur alexipharmacus, obstruit, dysentericis convenit, sanguinem concretum resolvit, (*siccatus & exhibitus,*) calculum atterit.

Extrinsecus tumores maturat.

N. *Hircum mediocris ætatis (quadrimum) domi per mensem alunt, nibil aliud dando, præter plantas lithontripticas, hinc Æstatis principio cum Sol in ♋ ingressus est, mactant, sanguinemque arteriosum, abjectis partibus ichorosis, concretum in furno siccant. Vide Disp. Aug. & Norimb.*

PRÆPAR.

Ex sanguine hircino non minus, ac ex aliis sanguinis generibus fieri possunt: *Spiritus, Oleum, (quod summè in calculo commendatur,) & Sal.* Attamen præ aliis famosus est, *Balsamus antipodagricus* ex sanguine, qui ut modo fiendi, ita & virib. convenit cum balsamo è sanguine cervino. *Vide suo loco.*

N. *Sunt qui exinde Tincturam conficiunt, ad calculum, sanguinemq; coagulatum celeberrimam.*

3. *Lien*; Lienem Capræ deligant per diem, super lienem infirmi, die sequenti ad furnum, vel solem suspendunt, quantum ibi exiccabitur, tantum quoque lienem patientis diminui ajunt. *Thesaur. pauperum Petr. Hispan.*

4. *Medulla* hircina acrior est ac siccior reliquis, ideoque & efficacior.

5. *Sevum* hircinum validissimè discutit, podagricis auxiliatur, stranguriam tollit, (*umbilico immissum*) hæmorrhoidum dolores lenit (*suppositorium.*

6. *Lac* Caprinum nutrit, abstergit, febri hecticâ laborantibus & Phthisicis, consumptisque ac emaciatis optimè convenit.

Serum ejus præstat reliqua seris, aperit, abstergit, incidit, laxat, hinc frequenti usu ad infusiones purgandæ Melancholiæ recipitur.

7. *Lapilli* in ventriculis & felle reperti commendantur, vi diaphoretica & resolutiva.

8. *Stercus* calfacit, ficcat, abstergit, digerit, aperit, acrisque eſt facultatis.

Hinc *Uſus* præcipui in duris tumoribus Lienis & aliarum partium, in parotidib. ac bubonib. in ulceribus deſperatis conſolidandis (cum vino veteri expreſſum & appoſitum) hydrope, (*imponitur ventri*) in coxendicum dolore, uſtum tenuioris eſt ſubſtantiæ, congruitque ad omnia vitia, quæ extergi volunt, ut ad alopecias, lichenes, &c.

Intrinſecus convenit Spleneticis, exhibetur itidem in Ictero, menſtruis retentis & morbis ſimilibus.

9. *Urina* (*hirci*) commendatur præ reliquis omnib. urinis ad calculi attritionem, urinæque expulſionem, (*calidè ut ex hirco egeritur epota.*

Hinc convenit & in Hydrope, &c. (*deſtillata.*

10. *Veſica Urinaria* exiccata ac pulveriſata urinæ incontinentiam peculiariter curare dicitur.

Doſis ℥j. exhibita.

11. *Omentum* mitigat feroces & ebullientes ſpiritus, (*calide impoſitum*) hinc prodeſt in dolorib. colicis, in Manica, &c. Præterea urinam obſtructam pellit; *ventri impoſitum.*

12. *Pellis* ſedat diarrhæam, (*decoctum ejus bibitum*) ſiſtit Hæmorrhagias, & præcipuè narium, (*Cinis pilorum inſperſus.*

N. *Hœdus eſt pullus caprinus ſeu tenellus caper, infra menſes ſex conſtitutus, eapropter ut natura cùm capris convenit, ita & viribus, quas tamen ratione juventutis teneriores & imbecilliores obtinet.*

13. *Fel* febrim quotidianam curat, (cum pane an. & ovi albumine addito oleo laurino in cataplaſma redactum, ac Ventri impoſitum. Petr. Hiſpan.

X. *Capra alpina, ſ. Rupi-Capra.*

Dama { Mas.
Gembß/ { Fœmina.

Caprarum genus ſylveſtre eſt, magnitudine ac figura domeſticis conforme; amans alpes, gaudens herbis alpinis è ſabulo naſcentibus, & præcipuè doronici radice nigra.

OFFICIN. NAT.

1. *Sanguis.* 2. *Sevum.* 3. *Jecur.* 4. *Fel.* 5. *Stercus.* 6. *Lapis.*

1. *Sanguis* recens vertiginis eſt medela (*bibitus.*

2. *Sevum* Phthiſi exulcerationique pulmonum ſuccurrit, (*cum lacte aſſumptum.*

3. *Jecur* alvi fluxum ſiſtit, (*pulvis aſſumptus.*

4. *Fel* oculorum nubeculæ, nyctalopiæque auxilio eſt.

5. *Stercus* calculum atterit & expellit.

6. *Lapis* in capſula ſupra ventriculum nonnullarum rupicaprarum reperiri ſolet, (*ut Bezoar repetitur,*) magnitudine variante, & maxima ad juglan-

juglandis magnitudinem ascendente, colore nigro, odore dum frangitur gratissimo.

Hujus *Vires* experientia docuit insignes ad febres malignas, venena, pestem, & sim. Unde alii *Bezoar Germanicum* vocant.

Dosis gr. xv. ad xx. ad præcavendum gr. IV. vel v. *Casp. Bauh. de Lap. Bez. c.* 13.

XV. Capri Cerva Orientalis, è qua Lapis Bezoar. Orientalis.

Est Animal Persicæ ac Indiæ Orientalis, partim Cervo simile, partim Capræ: hinc fit, ut aliis Capra audiat, aliis hircus, aliis Capricerva: V. g. dicitur Capra Indica, *Amato*; Capro Montana, *Monardo*, Capra sylvestris, *Lacunæ*; Pazon, *Persis*.

OFFICIN. NAT.

Lapis Bezoar Orientalis, qui est lapis in dicto animali repertus (*ac potissimum in proventriculo, hinc & in ventriculo aliisque cavitatibus internis,*) figurâ scil. variante, ovali, rotunda, fessili & intus cava, (*meditullio paleam, pilos vel simile continente*) superficie levi & splendente: substantia è laminis instar cæparum sese invicem incumbentib. compacta: Variante item colore (plerumque atro virente, hinc dilutius virente, pallescente, cineritio, fulvescente, melleo, &c. odore nullo: variante magnitudine & pondere (plerisque scil. infra juglandis magnitudinem constitutis nonnunquam & paulo majoribus.

N. *Dantur & adulterati seu falsi, confecti sc. ex lapidum fragmentis & pice artificiose coagmentatis: Item ex creta, cineribus testarum, sanguine sicco & lapidibus Bezoar minoribus pulverisatis & cum liquore incorporatis: Item ex ♁ ♂ ☿ ignis artificio compactis, tinctis, &c. Qui sane non modo citra utilitatem, sed & cum detrimento in usum accersuntur.*

Notæ ergo bonitatis ab Authoribus passim notatæ sunt.

1. *Forma à forma renum aut ovi columbini externius levigati diversa utpote quæ signum lapidis adulterati.*

2. *Structura laminis multis instar cæparum sese invicem incumbentibus, iisque singulis glabris, levibus, splendore coruscantibus: quod tamen alii reprobant.*

3. *Cavitas (meditullium) expers rei hæterogeneæ præter pulverem,) quidam malunt inclusam paleam, festucam, granum & sim.*

4. *Pondus aliis levius, nonnullis gravius.*

5. *Commistio cum calce, i. e. si lapis humectatus, & calci vel muro affrictus, calcem colore viridi tingat: si lapis calce viva (cui admista aqua) inunctus, paulo post flavescat: si lapis charta creta oblita affrictibus viridem inducat lineam, si pulvis cum calce viva mixtus colorem ex pallido virentem referat, (quod tamen non de omnibus verum esse potest.)*

6. *Friabilitas & dissolutio in ▽. quæ tamen itidem & falsi lap. propria esse non nequit.*

7. *Liquatio, i. e. si acus candens intrudi possit.*

8. *Disparitas fragmentorum cum gypso aut terra cocta (in duritie scil.*

9. *Experimentum.*

Verum enimvero summa in dijudicatione lapis cautio adhibenda est, neque absque notarum syndrome de bonitate, quid certi statuere expedit. Præstantissimus tamen inter cæteros habetur Persicus.

Vires. *Corroborat, sudores ciet, alexipharmacus est, ideoque utilis in vertigine, Epilepsia, Lipothymia, Palpitatione cordis, Ictero, Colica, Dysenteria, Vermicatione, Calculo, Mensib. obstructis, partu difficili, Melancholia. Præcipuè autem in peste febribusque malignis, venenis assumptis, Quin & extrinsecus adhiberi poterit in scrophulis apertis, cancro ulcerato & siml.*

Dosis à gr. iij. ad xij.

XII. *Capri Cerva Occidentalis.*

Est Animal Pervanum, Capricervo Orientali simile, cornib. tamen orbum depascens herbas salutiferas.

Dicitur Vicunitas, s. Taraguas Jos. A Costa.

OFFICIN.

Lapis Bezoar Occidentalis, qui est lapis locis iisdem animalis, ut de priori dictum, circa rem heterogeneam in cavitate media contentam, tunicatim concretus, Orientalibus ut plurimùm major, superficie scabra, colore cineraceo, albo, nigro, obscurevè virente, (qui optimus.

N. *Præstantiores habentur (uti & Orientales) ex animalibus montanis exempti.*

Vires. *Iisdem viribus celebris est cum Orientali, cujus tamen bonitati non parùm cedit. Hinc utilis compertus est in affectibus cordis, venenis, febrib. pestil. quartana, (cujus symptomata mitigat) Melancholia, morbis diuturnis, Lumbricis, Epilepsia & siml. Nec minus & extrinsecus convenit in vulnerib. venenatis* (inspersus.) Monard.

Dosis major quam Orientalis, sc. à gr. VI. ad XX.

N. 1. *Peculiare habet, quod alvum quoq; nonnihil moveat.*

N. 2. *Affertur & Lapis Bezoar ex nova Hispania, sed Peruano aliquantulum vilior & debilior.*

XIII. *Capreolus, Capra.*

Δορκὰς / δόρξ { Mas, Capreus, Rehebock. / Fœmina, Caprea, Rehegeiß.

Animal est Corpore cervum referens, cornua exigua alens, cervinis ferè similia, morib. timidum, lepidum, alacre, cursu velocissimum, visu æquè noctu ac interdiu pollens.

OFFICIN.

1. *Caro.* 2. *Coagulum.* 3. *Iecur.* 4. *Fel.* 5. *Lien.* 6. *Stercus.*

Vires.

1. *Caro*

1. *Caro* in cibo convenit Diarrhææ & Dysenteriæ.

2. *Coagulum* iisdem affectib. convenit (*in vino potum*.

3. *Jecur* oculorum aciem reficere creditur, (*comestum, potum, extusq; suffumigatum, instillatum, &c.* sanguinis hæmorrhagiam & præcipuè narium sistit (*cinis insufflatus*.

4. *Fel* maculas faciei abstergit, (*illitum*, oculorum albugines & nubeculas, aliosque affectus curat, (*cum melle inditum*) aurium tinnitus reprimit, (*cum ol. rosar. instillatum*) odontalgiam mitigat (*simili modo*.

5. *Stercus* Icterum solvit (*potum*.

N. *In reliquarum partium viribus cum capris convenit, fortiores tamen easdem obtinet.*

XIV. *Castor.*

Κάςωρ Fiber, animal est amphibium, aqua ac terra ambiens, vivens piscib. & fructib. corticibusque arborum. **Biber.**

OFFICIN. NAT.

1. *Axungia.* 2. *Testiculi. qui Castorium vocantur.* 3. *Pellis.*

Vires.

1. *Axungia* peculiariter nervoso generi ac utero convenit, adeoque morbo comitiali, membris resolutis convulsis, apoplexiæ, &c.

1. Καςόριον, Castorium, testiculi Castoris. Hi excisi beneque purgati in sese exiccantur, siccatiq; in loco umbroso suspensi asservantur. Durant citra corruptionem ad septennium.

N. *Adulteratur per Gummi Ammoniacum, quod cum Castoris sanguine Castorioque subactum in vesiculam conjicitur, exiccaturque.*

2. *Renes Castoris Vesicæ induuntur ac siccantur*: Fraudis autem hujus cognoscendæ gratiâ notentur distinctionis notæ.

1. Testiculi genuini ambo ex uno oriuntur principio.

2. Adulterini Testiculi majores ut plurimum existunt.

3. Genuini sunt gravis & ingrati odoris, validi, acris, mordacis & amari saporis, substantiæ fragilis. Fugiendum porro nigrum & rancidum castorium.

Vires. *Calf.* 3. *sicc.* 2. *attenuat, aperit, flatus discutit, nervos nervosasque partes, adeoq; caput roborat, spirit. animales torpidos excitat, venenis resistit, sternutationem ciet, anodynum est, menses promovet. Hinc proficuum est in Lethargo Apoplexia, Epilepsia, Paralysi, Vertigine artuum tremore, defluxionib. ad articulos, strangulatu uteri, dolore colico: idque usu tum externo, tum interno. Insuper tinnitus aurium ac difficultatem audiendi corrigit* (auri inditum) *dentiumq; dolori succurrit.*

N. 1. *In strangulatu uteri variis modis adhibetur, admovetur naribus, subligatur axillis, inditur umbilico.*

N. 2. *Opii virulentiam corrigit.*

3. *Pellis* opem fert Podagricis & Paralyticis (*parata & induta*.

PRÆ-

PRÆPARATA.

1. *Oleum* Castorei infusum, *vide Dispens. Aug. & Norimb.*

2. *Ol. stillat.*

℞. Castorei q. v. dissolve in ♁ aut macera in Vino, ejusvè spiritu, hinc destilla l. △ per ◯m vitream.

N. 1. *Rectifica cum aceto.*

N. 2. *Procedi itidem potest ut in destillatione Olei Philosophici, lateres sed ignitos axungiâ imbibendo & destillando.*

3. *Electuarium Diacastorium, vide Dispens.*

4. *Extractum* fit l. c. cum ∀ rectificato.

N. *Alii extrahunt cum Acet. destill. quo rursum abstracto reiterant ∀. Quercetanus adhibet aquam destillatam convenientem, v. gr. Melissæ, Calendulæ, Pœoniæ, aut similes Antepilepticas & Cephalicas, macerato, in B. M. (♂ 4. aut 5.) Pharmac. Rest. c. 25.*

Dosis à gr. v. ad XII.

XV. Catus domesticus.

Ἄιλερος, Γαλεότης. Felis, Catus. { Domesticus Katze / Haußkatze. Sylvestris wilde Katze.

Animal est libidinosum, visu acutum.

OFFICIN. NATIVA.

1. *Axungia.* 2. *Sanguis.* 3. *Caput.* 4. *Stercus.* 5. *Pellis.* 6. *Secundina.*

1. *Axungia* cati castrati, calfac. emoll. discut. mirificè articulorum affectib. prodest.

N. *Præstat axungia cati sylvestris.*

2. *Sanguinis* gut. 3. (*ex venula sub cauda aperta cati maris,*) caducum penitus curant (*epota*) Schvvenckf. Quin & cati sanguinem, (*ex incisa aure detractum*) herpeti cum successu vidi inunctum.

3. *Caput* cati nigri incineratum ad oculorum vitia, unguem, nubeculam, albuginem, &c. remedium præstantissimum esse, si quotidie ter insuffletur, scribit Mizald.

N. *Venenum quod felibus adscribitur, in solo capite ac cerebro stabulatur, non reliquo corpore, utpote quod in cibum nonnullis venit.*

4. *Stercus* (*cum sinapi ana ex ♁. illitum*) alopecias curat & podagricos juvat.

5. *Pellis* gestatur ad calfaciendum ventriculum, articulosque contractos.

6. *Secundinam* de collo suspendunt ad oculorum affectus arcendos. Præferunt autem cati primipari, ejusque nigri.

XVI. Catus Zibethinus.

Ziebeth-Katze.

Animal est peregrinum, ad nostras oras tamen transportatum, à nonnullis oblectationis ergò ali cœpit.

OFFICIN. NAT.

Zibethum, (*Civeta, Zibetta.*) quod est

eſt ejus excrementum (*ſeu ſudor*) inter teſticulos concretum veſica involutum, ex qua inciſa Zibetum depromitur.

Vires. *Calidum, humidum eſt atque anodynum. Uſus crebri in dolore colico, (inungitur umbilico,) in dolore ventris infantum, in ſtangulatu uteri applicatur vulvæ, vel cavernulæ umbilici.*

XVII. Cervus.

Ἔλαφ☉ { Mas, Cervus Hirſch. Fœm. Cerva Hin/ Hindin. Hinnulus. }

Animal eſt vivaciſſimum (ad annos 100.) curſu velociſſimum, cornua quotannis menſe Aprili deponens, coit menſe Auguſto & Septembri, circa diem Ægidii, parat menſe octavo.

OFFICIN. NAT.

1. *Cornu.* 2. *Corium.* 3. *Os de corde.* 4. *Genitale.* 5. *Teſticuli.* 6. *Sanguis.* 7. *Lachrymæ.* 8. *Medulla.* 9. *Sevum.* 10. *Talus ſ. Aſtragalus.* 11. *Lapis.*

Vires.

I. Cornu crudum reſiſtit putredini, malignitatem corrigit, ſudorem ciet, balſamum humanū corroborat. Hinc uſus ejus proficuus in variolis, morbillis, febribus putridis & malignis, aliisque morbis ubi ſudore opus eſt. *Incoqui poteſt decoctis, macerari in infuſionibus, (quippe in ſubſtantia exhibitum, crudum ferè egeritur.*

N. Commendatur collectum intrà feſtivitates Mariæ, i.e. inter 15. Auguſti, & 8. Septembris.

PRÆPARATA.

Ex cornu.

1. *C. Cuſtum, v. l. 2. c. 43.*

2. *C. C. præparatum*, fit ex uſto quod cum ▽ cordiali l. 2. lævigatur.

Vires. *Vi ſuâ ſiccante putredini reſiſtit, fluxus alvi ſedat, vermes necat, ſudores ciet, Medicinaque eſt infantibus familiariſſima.*

Doſis à ℈j. ad ʒj. & ultra.

3. *C. C. philoſophicè calcinatum, vide l. 2. c. 43.* Sudores ciet, morbis malignis confert.

Doſis ad ʒß.

4. *Magiſterium: Cornua raſpata ſolvuntur in acet. deſtill. præcipitantur per Ol. tart. vel ⊖-i edulcoranturq́, ablutione cum ▽. Hinc ſiccata ſervantur.*

N. 1. *Alii ſolvunt cum ſpir. ſal. nitr. quo dein rurſus abſtracto, Magiſterium in fundo relictum edulcorant. In abſtractione à ſp. ſal. nitr. cautione opus eſt, ne ſc. accenſio, quæ facilè accidere alias poteſt, damnum pariat. Cautius ergò procedunt, qui ſolutionis ℥iv. affundunt ▽ fontan. menſur. 1. ac filtrant, filtratumque ſi opus ſit inſtillando Ol. tart. præcipitant.*

N. 2. *Alii ſolvunt cum* 🜄*F, præcipitantque cum ſp. ⊖-i ac edulcorant.*

N 3. *Magiſterium præcipitatum cum Ol. tart. flaveſcit, è contra cum Ol. aliquo mineralis. E.g. ⊖-i evadit candidum.*

5. *Galreda seu Gelatina. Vide l. 2. c. 62.*

6. *Liquor seu spiritus. Vide l. 2. c. 70. & 81.*

7. *Oleum v. l. 2. c. 70.*

N. *Veri olei C.C. descriptionem vide in Kesler.*

8. *Sal volatile l. 2. c. 70.*

Sunt qui Sal C.C. fixi ℥ij. cum 🜄 rectificati ℥j. ♂ aliquot (12.) digerunt, atque dein 🜄 ad medietatem abstrahunt, residuumque servant. *Titulo Tinctura Salis CC.*

Dosis à gr. v. ad ℈ß.

Extractum C. C. fit superfundendo segmentis cornuum cervi aq. propriam & tincturam digestione menstruâ extrahendo.

9. ▽ *è Typhis cervinis.* Hirsch-Kolben ▽.

℞. *Cornua Cervi novella, sanguine adhuc succulenta, in frustula concide, destillaq; in MB aut VB vel per se, vel cum pauco vino generoso, donec omnis liquor extillarit.*

Vires *Utilissima est in febribus ardentib. malignis.*

Dosis cochlear. f. vel per se, vel cum appropriata aliqua ▽. *Hartm. in pract. Senn. Inst.*

10. *Unguentum C. C. anodynum vid. lib. 2.*

11. *Corium.* Ex corio fit cingulum, quod mulierculæ utuntur ad inguina stringenda, uterinasque affectiones compescendas.

Os cordis, Hirsch-Kreutzlein / *est arteriarum in basi cordis concursus, qui cum atate & inprimis turgescentiæ tempore durior fit, & in os degenerat.*) peculiariter cordi convenit, idq; à malignitate tuetur, custodit partum & prægnantibus mirè conducit.

IV. Genitale (Priapus) diureticum est, Venerem stimulat, dysentericis colicíq; dolore correptis auxiliatur. Datur tùm tritum, tùm de cocto in coctum, vel & aquam qua genitale ablutum est, exhibere convenit.

V. Testiculi sicci è vino poti, concubitũ cúm voluptate excitant. Schwenckfeld.

VI. Sanguis inassatus sartagine, dysenterias & cæliacor. profluvia sistit: est & efficax contra toxica; commendatur ad dolores coxendicis & lateris (*cum oleo decoctus.*

PRÆPAR.

Etsi ex sanguine cervino & hircino nonminus ac ex sanguine humano elici queant *Spiritus, Oleum, & simil.* Inprimis tamen in usum Medicum accersitur.

Balsamus Antipodagricus paratus ad modum qui habetur de sanguine humano.

N. *E dictis animalibus si interiora viscera, videlicet pulmones, cor, atque hepar particulatim dissecta unà cum sanguine macerentur; nobilior eorum essentia simul prolectatur.*

Vires. *In podagra maximi est solaminis, (illitus,) insignis item ejus usus est in contracturis à quacunq; causa subortis;*

ortis, quippe vi salis magnam resolvendi vim obtinet. Gluckr. in Beg.

VII. Lachrymæ s. sordes quæ in oculorum angulis reperiuntur, velut cera indurata, odoris aliquantulum gravis, tandem fragrantis (*lapis vulgò dicitur*) siccant, adstringunt, corroborant, sudorem cient, ideoque adversus venena morbosque contagiosos quàm summè celebrantur, ut vel cum Lapide Bezoar viribus certare dicitur.

Quin imò (ut scribit ad me Cl. D. D. Horstius) prosunt lachrymæ quoque in difficultate partus, adeo ut earum vis nuper adhuc sit comperta in mortuo etiam fœtu expellendo.

Dosis gr. 3. 4. vide Casp. Bauh. l. de lap. Bezoar. c. 8. & 9.

N *Lachrymarum harum aliquot frustula colore obscurè fusca, consistentia cerea, pilis immixtis referta, donec liberali mihi impertita est Illustrissima Saxoniæ Princeps, Sophia Eleonora, Conjux Illustrissimi ac Celsissimi Principis ac Domini, Dn. Georgii Hassiæ Landgravii, &c.*

VIII Medulla ferè omnium laudatissima est, præstatque præ reliquis in ulceribus malignis, ut & in Tibiarum ulcerib. *Plin.*

IX. Sevum commendatur præ aliis in tumoribus molliendis, vulneribus astringendis: perniones persanat, dolores sedat.

PRÆPARATA.

Ol. stillat. sevi vel axungiæ fit, *l. c. lib. 2. c. 70.*

Vires. *Emollit, lenit, summum mitigativum est in podagra, semel ac iterum de die illitum.*

X. Talus s. Astragalus utilis est Dysentericis.

XI. Lapis in corde, ventriculo, vel intestinis nonnunquam repertus, cum Lapide Bezoar viribus suis convenire dicitur. *Crato Epist. 160. Encel. de lap. l. 3. c. 49. C. Bauh. de lap. Bez. 11.* Inprimis verò lapis è vulva erutus phylacterium esse fertur prægnanti & persicere ut partum perferat.

N. 1. *Optima omnia è cervo censentur, collecta ex cervo turgescente, quod fit circiter Ægidii Festum initio Septembris.*

N. 2. *Cauda cervi venenata est.*

XVIII. Cochlea.

κοχλὸς, κοχλίας, Limax, Schnecken.

Cochleæ { Testaceæ; Nudæ (*sine testis.*; Fluviatiles. }

Præferuntur quæ in locis apricis & vinetis degunt, herbisque vivunt odoratis, collectæ ante ortum Solis *vide Forest. l. 16. 58.*

N. *Fluviatiles easdem quidem vires obtinent, sed rarioris usus sunt. Generantur ex terræ limo; vivunt rore, plantisq; variis. Inimicantur coturnici ac ardeæ quibus in prædam & cibum veniunt. Antipathicæ sunt maximè Lacertis ac*

 Simiis:

Simiis: Nimirum, hæ cochlearum vel & testarum solarum præsentiam adeo formidant, ut sese contrahant, formidineque excrementa egerant.

OFFICIN. NAT.

1. *Cochlea integra.* 2. *Testa.* 3. *Pinguedo.* 4. *Mucus.*

Vires.

1. *Cochleæ* refrigerant, incrassant, consolidant, leniunt, nervis conveniunt ac pulmonibus. Hinc usus præcipui internè ad tussim, phthisin, screationem sanguinolentam, aliosque pulmonum affectus; hinc ad Epatis calorem, & colicum dolorem.

Extrinsecus maturant ac rumpunt anthraces, (*imposita tum sola, tum cum felle tauri,*) consolidant vulnera præcipuè nervorum, ulcera sanant, (*inprimis tibiar.*) inflammationes (*podagricas*) mitigant, ventrem hydropicor. hydrocelemque hernioſorum detumescere faciunt (*cum testis trita & imposita*) hæmorrhagiam cohibent (*fronti applicata*) Spuma & cochleis sine ▽ igni apposita fistulas domare dicitur.

3. *Testa* tritæ exhibentur calculosis, rimas manuum siccant & consolidant.

3. *Pinguedo* (*in elixato brodio, ubi id refrixerit, supernatans,*) oculorum rubedini doloribusque medetur, defluxiones ad oculos intercipit) *fronti cum albo ovi imposita.*

4. *Mucus salivosus* (*quem compunctæ cochleæ reddunt,*) emplasticus est, ideoque glutinans, defluxionesque ad oculos intercipiens (*in anacollematis.*

PRÆPAR.

1. ▽ *stillat.* è carne mense Majo vel Octob. per MB prolecta convenire dicitur atrophia laborantibus. Epar nimirum corroborare statuitur.

Extrinsecus faciem fucat.

2. *Cinis cochlear.* Exiccat, incrassat, cutis rimas ac scabritiem exiccat, Synoviam, (das Glied-Wasser/) sistit.

3. *Liquor limacum.*

Rubri limaces concisi misceantur cum pari pondere Sal. communis, conjiciantur que in manicam. Hipp. ut in cellâ defluant in liquorem, quo dolentes partes podagricæ illinuntur, & verrucæ scalpello prius abrasæ facilè averruncantur.

S. Closs.

XIX. *Cuniculus.*

Κόνικλος, Küngle/ Küniglen.

Animalculum est leporini generis, timidum, fœcundum admodum & prolificum.

OFFICIN. NAT.

1. *Integer ustus.* 2. *Axungia.* 3. *Cerebrum.*

Vires. *Cuniculus totus exustus* medetur Anginæ (. faucium inflammationib. *cum costo & folio illitus.*

2. *Axungia* articulis & nervis induratis utilis est.

3. *Cerebrum* venenis resistere creditur, alioquin leporino correspondens.

XX. *Elephas.*

ἐλέφας, Elephantus, Elephant/Helfant.

Animal est rarissimum, vivacissimum, placidum ac docile.

OFFICIN. NAT.

Soli dentes, Ebur vulgò dicti.

Vires.

Ebur refrigerat & siccat, moderatè, adstringit, incidit, viscera roborat, albas mulierum fluxiones sistit. Ictero convenit, lumbricos fugat, diuturnis obstructionibus confert, stomachi dolores & imbecillitatem abigit. Epilepsiæ medetur, melancholiam arcet, putredini ac venenis resistit. Adhibetur ejus Limatura in infusionibus, quin & pulvis in substantia exhibetur.

Dosis ℨß.

PRÆPAR.

1. *Ebur ustum* (*spodium vocant, & ad differentiam spodii mineralis, spodium ex Ebore.*

2. *Trochisci de spodio, vide Dispens.*

N. *Sunt qui Ebur ad fœcunditatem commendant, verùm cum sit animal paucæ prolis, tardè pariens, (biennium sc. gravidum,) potius ad sterilitatem fœtusque retentionem facere conjecturatur, quàm ad conceptionem promovendam.*

XXI. *Equus.*

ἵππος, Equus, Mas, Equa fœmina, Pferd.

OFFICIN. NAT.

1. *Sanguis.* 2. *Coagulum.* 3. *Lac.* 4. *Stercus.* 5. *Lichenes.* 6. *Testes.* 7. *Pinguedo jubar.* 8. *Ungulæ.* 9. *Pili.* 10. *Saliva.* 11. *Dens.* 12. *Lapis.*

Vires. 1. *Sanguis* (*malunt nonnulli equarum admissuram expertarum*) admiscetur septicis ac causticis.

2. *Coagulum,* (*Hippacen vocant,*) privatim cæliacis, Dysentericisque convenit.

3. *Lac* utile censetur Epilepticis, Phthisicis, Tussientibus, Asthmaticis.

4. *Stercus* extrinsecus sanguinis eruptiones cohibet, (*tàm crudum, quàm ustum,*) fœtum mortuum, ac secundinas expellit, (*in suffitu.*)

Internè propinatur in dolore colico, ac strangulatu uteri, & similiter in fœtu mortuo & secundinis expellendis.

N. *Præstat ex equo avena nutrito, & non castrato.*

5. *Lichenes* (*callosa excrementa in equorum cruribus nascentia,* (laudantur peculiariter ad uterinas suffocationes, (*suffitu subtus facto,*) ut & ad morbum comitialem, & calculum, (*pulvis propinatus.*

PRÆPAR.

Extractum Lichenum fit ex lichenibus siccatis cum 🜄, *vel alio appropriato spiritu.*

Dosis à gr. v. ad ℈ß.

N. *Hartman. Menstruum parat*

ex *Meliss.* & *Vini ana.* ℔. iij. *quæ per* ☉*m ex cineribus destillat super Succini* & *Gagatis* ℥ij. △ *è in fine forti, hinc* △*m ab* ☉*o separatam adhibet.*

6. *Testes castrati* ad secundinas pellendas remedium præsentissimum (*pulverisati.*) Commendantur quoque in doloribus colicis.

6. *Pinguedo jubati colli* Kamschmaltz. illinitur commodè articulis luxatis.

8. *Ungula* partus mortuos exturbat (suffitu) pediculos fugat, (suffitu.

9. *Pili* sanguinis fluxum reprimunt.

10. *Saliva* spuma oris triduo pota, tussim sanat, fervorem faucium contundit.

N. *Aqua frigida ex ore equi non castrati in præterfluente potantis elapsi,* & *subito vasculo collecta, prodest ad sterilitatem emundandam, (semel ac iterum pota) Hartm. in pr.*

11. *Dentes* primùm nascentes, dentitionem facilitare dicuntur, (appensi.) Dentes dealbant, (cinis affricatus,

12. *Lapis* (*Hippolithus*) in ventriculo aut intestinis equorum nonnullorum repertus, uti Lapidi Bezoar, (Occidentali,) figura & laminea structura non absimilis est, ita & viribus eundem æmulari statuitur.

N. *Historias lapidis hujusmodi, ovi magnitudine reperti, habet Iordanus tr. de peste, Phœnom. tr. 3. c. 9. Schvvenckfeldius in Theriotroph. vide* &c. *Bauh. tr. de Lap. Bez. c. 25. His subjungi meretur lapis ejusdem ferè magnitudinis, quem nostro hoc tempore præbuit mortuus equus, (ut audio Hispanicus,) non procul ab urbe hac nostra Francofurtensi dissectus; quem apud Henr. Wolrath. Comitem de Stolberg videre contigit. Cujus vires easdem cum Lap. Bez. occidentali experientiâ docuit.*

XXII. *Erinaceus.*

Ἐχῖνος, ein Igel / { caninus.
Hochel / { suillus.

Animal est terrestre, echinatum, Hyeme in cavernis arborum occultatur, vescens muribus, juglandib. malis, pyris, & simil.

OFFICIN. NAT.

1. *Echinus ipse.* 2. *Iecur.* 3. *Axungia.* 4. *Ventriculus.*

Vires.

1. *Subvenit* (*coctus vel incineratus* & *potus*) involuntariè mingentibus, stomacho gratus est, alvumque & urinam movet. *Forest. l. 21. 15.*

Extrinsecus illitus alopeclæ subvenit.

2. *Iecur* vel & corpus exiccatum atque cum Oxymelite sumptum, renum vitiis auxilio est, medetur Cachexiæ, Hydropi, convulsionibus & Elephantiæ; viscerum fluxiones exiccat. *Dioscor.*

3. *Axungia* felicissimè herniis medetur. *Hartm.*

4. *Ventriculi* tunicam interiorem com-

commendant ad dolores colicos (*assumpt.*

XXIII. Homo.

Ἄνθρωπος, { Mas.
Mensch. { Fœmina.

OFFICIN.

Sumuntur vel ex partibus corporis viventis.

Quales sunt.

1. *Capilli.* 2. *Ungues.* 3. *Saliva.* 4. *Aurium sordes.* 5. *Sudor.* 6. *Lac.* 7. *Menses.* 8. *Secundinæ.* 9. *Urina.* 10. *Stercus.* 11. *Semen.* 12. *Sanguis* 13. *Calculi.* 14. *Membrana caput fœtus cingens.*

N. *De pediculis vide infrà.*

Vel ex partibus corporis demortui seu Cadaveris.

Tales sunt.

1. *Integrum Cadaver. s. Caro.* 2. *Cutis.* 3. *Pinguedo.* 4. *Ossa.* 5. *Cranium.* 6. *Usnea Cranii.* 7. *Cerebrum.* 8. *Fel.* 9. *Cor.*

I. *Capilli* commendantur ad capillorum productionem, (*liquor inde destillatus & cum melle illitus*) ad Icteritiam, (*pulvis propinatus*) ad membra luxata; (*cũ adipe ovillo illitus cinis*) ad hæmorrhagiam vulnerum.

N. *Sunt qui ad quartanam capillos patientis, cum aliis in corpore dispersis pilis permixto, ovo imponunt duriter coquunt, & avibus deglutienda objiciunt, qua ratione quartanam curatum iri volunt.*

PRÆPAR.

Destillatum fit per se ex ♌ *igne arenæ non admodum valido.*

II. *Ungues* cient vomitum, (*intus assumpti, tum in pulv. tùm in infus.*) aquas Hydropicor. ducere dicuntur (*resecti à pedibus & manibus atque umbilico alligati.*

N. I. *Sunt qui ad curandam febrim segmenta è manibus & pedibus ovo includunt avibusq; deportanda objiciunt, alij eadem cera involunt, matutinoque tempore ante Solis ortum januæ affigunt alij dorso cancri vivi alligant, cancrumq; fluentis committunt.*

N. 2. *Ad recuperandas vires abscissos ungues & capillos cerasi radici incisæ imponunt, vulnusque fimo cooperiunt.*

PRÆPAR.

℞. Rasur. vel resegment. pulverisʃ. ℥j. Vini generosi ℔. 1. macera, donec in mucilaginem abierint. Hinc filtra & 🜄 ℥j. reserva.

Dosis à ℨj. ad ℨvj. vel ℥j.

III. *Saliva* jejuni hominis commendatur ad venenatos morsus serpentis, canis rabidi, & simil.

IV. *Aurium sordes* (*cerimen*) colica laborantib. præsentissimum perhibentur Remed. (*in potu si assumantur.*

Extrinsecus medentur ictibus Scorpionum, conglutinant vulnera, fissuras & scissuras cutis.

V. *Sudor* usus proficui dicitur, contra scrophulas, si cum herba radiceque verbasci mixtus folio involvatur, inque cineribus calefactus imponatur.

VI. *Lac* refrigerat, lenit, maturat oculorum rubedini subvenit.

PRÆPARATA.

1. ▽ *lactis* ⊖*ta.*

℞. La-

℞. Lactis & ⊖-i alb. an destilletur ut phlegma saltem prodeat, relictis acriorib. spiritib.

Vires. *Oculorum rubedini, aliisq; inflammationib. mire confert.*

2. *Butyrum: Insigne est ophthalmicum.*

VII. Sanguis menstruus, (Zenith. juvenculæ) exiccatus commendatur intrinsecus ad calculum & Epilepsiam. Extrinsecus sopit dolores podagricos, (*cum adipe bovina inunctus.*) Conducere item dicitur in Peste, apostematibus carbunculisque (*impositum linteum quod fuerit humectatum in ✚. vel ▽ rosar. menstruo illo sanguine impragnata.*) Erysipelata extinguit, pustulas faciei abstergit.

N. 1. *Commendatur qui prima vice erumpit.*

N. 2. *Ad immodicum menstruorum fluxum cohibendum, sunt qui pannum menstruo sanguine imbutum certo tempore Cerasi radici in cortice apertæ indunt, incisuramq; iterum operiunt.*

VIII. Secundina (vel hujus loco Umbilicus infantis) magni fit ad strumas gutturis tollendas, (*calcinata & in ▽ abrotani quotidie exhibita pondere ℥ß. idque ☾ decrescente,*) ad Epilepsiam & philtra compescenda; ad molam & fœtum exterminandum, nec non ad animalia enecanda, etiam ea, quæ maleficio in homine extiterint. *Hartm. ad nœvos maternos commendat, alii ad dolorem colicum (gestatam loco amuleti.)*

IX. Urina, calf. exiccat, resolvit, abstergit, discutit, mundificat, putredini resistit, ideoq; usus est præcipui intrinsecus, in obstructione Epatis, Lienis, Vesicæ biliariæ, Pestis præservatione, Hydrope, Ictero. Quin & Mariti urina hausta partum difficilem facilitare dicitur.

Extrinsecus siccat scabiem, resolvit tumores, mundificat vulnera etiam venenata, arcet gangrænam, solvit alvum, (*in clysmate*) abstergit furfures capitis, (*cum Sal. nitr. mixta,*) compescit febriles insultus, (*pulsui applicata,*) exulceratas aures sanat, (*instillata pueri urina*) oculorum rubedini subvenit, (*instillata*) artuum tremorem tollit, (*lotione*) uvulæ tumorem discutit, (*gargaris.*) Lienis dolores sedat (*cum cinere cataplasmatisata.*) *Vide Hieronymum Reusnerum Synops. de remediis ab urina desumptis. Tabarnemont.* Wasser-Schatz.

PRÆPARATA.

1. *Spiritus volatilis, Sal volatile.*

℞. ⊡æ pueri, (*ann.* 12.) Vinum bibentis recentis, destilla per XX in ferventi MB. Hinc cohoba super feces, prodibit ⁓ ⊡æ cum suo phlegmate mixtus, quem si libet dephlegma, & habebis spiritum. Hunc si ex phiola eleves, nancisceris sal volatile candidissimum.

Vires. *Auxilii nobilissimi censetur in pellendis lapillis, (potus cum conveniente liquore, sed valde fœtet.*

N. 1. Co-

N. 1. *Celeberrimus est, ob tincturam cœruleam Smaragdi, cujus præparationi menstruum præbet.* (cum phlegmate.

N. 2. *Libavius rectificat, imponitque podagricis, asthmaticis, calculosis, per syringam in vesicam immittit, (impregnatum tamen antea essentia saxifragor. v. gr. Crystall. lap. Lync. & simil.*

2. *Aliter* ∽ ⊡ *igneus s. Sal. volatilis.*

℞. ⊡ pueri 🜄 bibent. q. s. (mens. 30.) evaporet leni admodum △ ad consistentiam usque Syrupi. Residuum hoc reconde in phiola longissimi colli, & destilla aëre frigidiore, (*ut scil. in* ⅩⅩ *condensetur,*) in ⊑ ib. vel arena & prodibit ∽ in ⅩⅩ instar nivis sese elevans, frigore coagulabilis, sed leni calore fusibilis. *Osvvald.*

N. 1. *Hunc spiritum si purificato suo Sal. com. ex fecib. scil. elixiviato conjunxeris, cohobiisque aliquot volatilisaveris, menstruum habes insigne ad eliciendа vitriola è metallis & præcipuè è* ☾*a.*

N. 2. *Eundem spiritum (Sal. com.) solutionibus & coagulationibus purificatum, si aliquamdiu (♂ ℘ 8.) in* ♑ *digeris, solvetur: Solutionem ergo si denuò cum* 🜄 *rectificatiss. maceraveris. (♂ ℘ 8. menstrui particeps es solvendo* ☉ *idonei.*

3. *Spiritus per putrefactionem.*

℞. ⊡ hominis juvenis (annor. 12.) vinum bibentis quantitatem magnam (mens. 30.) pone in fimum equinum vel ♑, ♂ ℘ 40. ad putrescendum. Hinc decanta à fecib. ac destilla per ⅩⅩ, (vel per vesicam,) ex arena, idque donec omnis humiditas destillando abstracta sit. Humiditatem hanc cohoba aliquoties. (3.) à capite suo mortuo. Tandem destillatum in cucurbita oblongi colli, committe calori, ut alembicus semper frigidus maneat. Sic ascendit Spiritus instar Crystalli, nulla comitatâ humiditate. Crystallos rectifica solvendo in ▽ pluviali ♌at. & ex phiola, ut prius ♌ando, idque sexies, semper novam ▽ pluv. stillatit. adhibendo. Hinc digere Crystallos in phiola Herm. cl. ♂ ℘ 15. lento △e, donec in liquorem limpidissimum abeant.

N. 1. *Sennertus ab* ⊡ *dicto modo defecata, destillando elicit, saltem quartam aut sextam partem, eamque leni calore ex phiola oblongioris colli dicto modo sublimat. Vide Inst.*

N. 2. *Alii* ⊡*m putrefactam destillant ex cucurbita, cujus orificium obturant charta triplici oleo imbuta, vel spongia similiter imbuta, qua* ∽ ⊡ *igneus tantum transeat.*

N. 3. ⊡ *quia facile destillando exæstuat, cautè ignem adhiberi oportet.*

N. 4. *Sunt qui fœtoris corrigendi gratia (qui tamen & dicto modo aliquatenus correctus)* 🜄 *affundunt eumque rursus lento calore abstrahunt, idque aliquoties novum semper* 🜄 *affundendo. Verùm Sal. com. urinæ hac ratione correctum*

 non

non Sal com. urina simplex, sed Magisterium potius, i. e. Sal. com. urinæ sale vini impragnatum dici meretur. Vide de his destillationibus Hartm. in pract. & Croll. Sennert. in Instit. Gluckr. in Beguin. l. 3. c. 2. Kesl. 1. c. 2. 4. c. 24. Becker. in Spagyria Microcosmica, &c. Tentzel. in Exegesi.

Vires. *Insigne anodynum est in doloribus (si cum liquore conveniente affricetur.) reserat quoque tartareas obstructiones Viscerum ac Mesenterii, unde magnus ejus usus esse poterit in Scorbuto, Hypochondriaco, Cachexia, Icteritia flava ac nigra: atterit calculum renum & vesicæ, doloresque inde ortos sopit, &c. Idem Sal si in Sp. ⊕i solutus, ac iterum in arena destillatus fuerit, liquor prodit in Epilepsia efficacissimus. Idem spiritus optimè purificatus, (scil. aliquoties in ▽ pluvia solvendo & destillando,) cumque ∀ anatice unitus solvit ☉, unde ☉ potabilis, vide ∀ microcosmicum.*

4. ∽ ⊡ *Antepilepticus*, ex ⊡ & ⊕i duplo digestis & destillatis. Vide *lib. 2. de ⊕o.*

N. *Quercetanus designat. Rer. pluribus eundem describit, eademque opera elicit* MB.

1. *Phlegma Ophtalmicum (primum egrediens.*

2. *Antipodagricum (acrius 2. destillans.*

3. *Per Retortam spiritum glacialem i.e. coagulabilem, quem maximopere deprædicat ad reserandas obstructiones Epatis, Lienis, ad promovendas urinas & dissolvendum calculum, tum quoque ad extinguendas inflammationes & gangrænas.*

5. *Magisterium* ⊡.

℞. ⊡ putrefactam, (ut dictum,) & defecatam, destilla l. △ ex MB, donec phlegma omne prodierit, tunc subsiste & rectifica spiritum ex phiola oblongi colli, sic acquires sal volatile, quod collige phlegmate rejecto. Residuum destilla ex arena & ascendet ulterius sal volatile: Ex ⊕ elixivia sal fixum, idque coagula ad siccitatem, atque cum triplo argillæ mixtum, inque globulos redactum, (postquam globuli exiccati fuerint,) destilla per ○m, (ut destillatur ∽ sal. com.) Spiritui huic affunde stillatim priorem illum ⊡ ∽m, vel sal volatile, donec cesset strepitus. Hinc da △m sublimationis in arena, & sublimabitur Sal ⊡ elegantissimum, visuque jucundum.

Vires. *Efficacius agit hoc sublimatum quam præcedens, tartareamque totius corporis incidendo, per sudorem, urinam imò vel per alvum expellendo. Plurimos inde ortos affectus curat, vel saltem levat, quales sunt, Atrophia, &c. Præservat itidem à doloribus calculi, (si singulis Mensibus ante novilunium assumatur.*

Dosis gr. VII. VIII. IX. X. in liquore convenienti.

Usus ejus quotidianus aliquamdiu continuari poterit.

6. Ole-

6. *Oleum Ludi*, i.e. tartareæ materiæ quæ matulæ inhæreſcit, fit calcinando, per deliquium ſolvendo.

Vires. *Inſigne eſt ad reſolvendum calculum.*

Doſis ℈j.

X. Stercus (carbon humanum Paracelſo, aliis Sulph. Occidentale,) emollit, maturat, anodynum eſt. Eapropter magni uſus ad mitigandos dolores incantatione introductos, (*impoſitum.*) ad anthraces peſtilentiales maturandos, ad phlegmonem, v. g. gutturis ſ. anginam curandam, (*ſiccatum, tritum, & cum melle illitum,*) ad inflammationes vulnerum arcendas. Quin & intrinſecus à nonnullis adhibetur, in Angina, (*crematum & potui datum,*) in febribus ad paroxyſmos profligandos, (*eodem modo propinatum. Doſ. ℥ij.*) in Epilepſia, (*quam ſtercus primum Infantuli ſiccatum & pulveriſatum & ad complures dies exhibitum, radicitus evellere ajunt.*

PRÆPAR

1. 🜄 *ſtillatitia* fit unà & eadem operâ cum oleo.

Vires. *Mederi dicitur oculorum unguibus reliquisq; paſſionibus tunicæ annatæ, (guttula una vel altera inſtillata,) faciei conciliare colorem, pilos producere, ulcera corroſiva & fiſtulas curare, cicatricesq; manuum removere.*

Internè prodeſſe ajunt comitialibus & hydropicis, lapidemque renum & veſicæ pellere, morſibusque canis rabidi, venenatorumque animalium ſubvenire.

2. *Oleum.*

℞. Stercor. Juvenis, (non pueri q. p. exiccetur in Aëre vel furno lento 🜂e, poſtea per XX deſtilla, 🜂e primum lento, ſic prodibit phlegma, tandem cum aliis Spiritib. oleum. Utrumque per MB rectificetur.

Poterius Andegav. parat hoc modo.

℞. Sterc. humanum quant. magn. corrumpatur per ſe, ac convertatur in exigua quædam animalia, & hinc ferè in 🜔erem abeat. Stercus hoc ita præparatum deſtilla ex ♌, 1. 🜂 blando, mox validiori, ſic prodibit 🜔 & 🜄.

N. *Graveolentia utriusque tollitur rectificationibus & cohobationibus repetitis.*

Vires. *Valet ad tineas capitis, eryſipelas exulceratum, lichenes, impetigines (illitum) podagricis doloribus ſubvenit, cancrum curat & mortificat.*

Internè Icterum ſolvit, *Libav. l. 2. Alchym. Poter. in Pharmacop.*

3. *Zibetta occidentalis nihil eſt aliud, quam ſtercus mediante digeſtione ad ſuaveolentiam redactum, qua Zibettam mentitur vid. Agricol.*

X I. Semen ſ. Sperma, non modo comperimus per ſe à nonnullis ad Veneris ſcilicet ligaturam maleficam diſſolvendam adhiberi, ſed & Mumiam magneticam inde fieri, qua a-

moris concilietur fervor. Quin & homunculum suum inde meditatur Paracelsus.

XII. Sanguis, (*recens adhuc & calidè potus,*) conferre dicitur ad Epilepsiam, si scil. potum motus excipiat vehementior, cursusque celerior ad sudoris usque proruptionem, hæmorrhagiam quamcunque sedat, (*epotus recens vel incineratus.*) Quin & extrinsecus sanguinis eruptioni medetur, & præcipuè narium hæmorrhagiæ. (*cinis inditus vel & recens fronti illitus, ut inibi exiccetur.*

N 1. *Potio sanguinis summâ cautione opus habet, quippe assumentibus non modo truculentiam inducit, sed & Epilepsiam quandoque generasse compertum est.*

N 2. *Sanguis puerperii sanat scabiem volaticam, (recens cum secundina semel ac iterum illitus.) Hartm.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *destillat.* Fit eodem labore cum ♉o.

Vires. *Valet in Phthisicis & aridis (epota ad ℥j. vel membris affricta,) fistulis purificandis & sanandis, ambustis refrigerandis.*

N. *Destillatur & ▽ è sang. & lactis human. ā. commendaturque ad maculas cutis extirpandas. Hartm.*

2. ♉ *destillatum.*

℞. Sang. Juvenum (verno extracti,) quant. magn. Alcohol. Vini $\frac{1}{3}$ cucurbitis probè minutis, digere in F. E. ♂ ℞ 40. dein destilla per XX, è cinere, & prodit unà cum ▽ ♉. Utrumque rectifica ▽ per MB, ♉ per ⚯. è cineribus aliquoties (9. 10. ♌ando.

Vires. *Maximè commendatur ad Epilepsiam radicitus tollendam, (si singulis diebus per mensem integrum sumatur ℈ß, à Novilunio incipiendo & postmodum singulis Noviluniis semel per annum ℈j.) ad paralysin, apoplexiam, pulmonem exulceratum, pleuresin, Beguin.*

N. *Destillatio S. H. non unimmodè instituta reperitur.*

Nimirum:

Destillant alii S. Hm. recentem & adhuc calentem, idque modo duplici, per se scil. & sine additione, tum quoque admixta aliquota parte ▽ rectificati.

Alii S. Hm. non recentem, sed vel exiccatum, vel digestum aliquamdiu destillationi subjiciunt. Digestionem autem peragunt alii solius sanguinis (addito tantillo Sal. com. alii sang. cum ▽ rectific. confusi)

Exhibet autem Anatomia Sanguinis 1. ▽m & 2. ⚯m, i. e. ▽m rectificatam. 3. ♉, i. e. Liquorem crassiorem. 4. Sal volatile. 5. Sal fixum. Verùm nos usitatiora damus.

3. *Oleum rectificatum.*

℞. Sanguinem Juvenis sani, mense Majo venâ sectâ extractum, suscipe cucurbita, ut solum $\frac{1}{4}$. repleatur. Hinc clauso vase detineatur, in calore mediocri, ut sanguine intumescente tota cucurbita impleatur. Hinc F. ♌atio-

pti-

primumque exit ▽ (non magnæ æstimationis, nisi quod amplius elaborata, nonnullis ad extrahendum Sal inservíat.) Reliquum pellatur in cineribus per ♌m, juncturis optimè clausis: Destillatum refundatur super feces, fiatque cohobatio vice nonâ, ut color subsequatur rubinus.

N. *Attendere oportet in destillatione, ne nimio △ feces comburas, inque carbonem redigas; ideoque tantum ad siccitatem destilles.*

Vires. *Maximarum habetur virium ad refocillandos ægrotos. Libav. Syntagm.*

4. *Balsamus Antipodagricus s. Oleum s. H. alcalisatum. Fit eodem modo.*

℞. S.H. adhuc calentis, Mens. 1. putrefac. aliqu. ☍ (9.) dein destilla ex arenâ per gradus 1. lento △e, hinc 2. fortiori per ♌, & exibit ol. rubicundum & fœtens, sale volatili ad spondilia colli adhærescente, ☋ rectifica per colchotar ex cucurbita △ arenæ aliquoties à recenti colchotare ⌒ando: demùm solve in correcto hoc oleo sal & serva.

Vires. *Mirandarum est virtutum in podagra, quotidiè bis terve, sex diebus continuis inunctum; sistit dolores tumore simul & rubedine evanescente.*

N. *Similis energia est balsamus è sanguine hircino & cervino prolectus, in quibus tamen & viscera, pulmones scilicet cor & Epar addidisse expedit. Vide suprà.*

5. *Spiritus Antepilepticus.*

℞. ⌒ S.H. dephlegmati & ter rectificati, ℔. ij. infusi fl. lavendul. (in vino) ℔. ij. M. & destilla per B. M. ad medietatem, idque repete tertiâ vice: dein adde ∀ rectific. ℥ij. & serva.

Vires. *Valet ad curandam Apoplexiam, Paralysin, ut & ad Asthma, &c.*

N. *Habet & Beguinus insuper S. H. Qu. Ess Biolychnium, Philtrum, Balsamum, ▽ m sanitatis, Arcana duo. Verùm cum prolixa horum descriptio, Authorque alias in omnium manibus verfetur, illorum descriptione supersedeo.*

6. *Mumia vitæ alexiteria.*

Est sanguis florentis & benevolentis hominis, lento calore exiccatus, spiritu limonum & ⊕i spiritu impraegnatus, & in trochiscos cum pauca myrrha paratus.

Vires. *Insignis est efficacia in curandis carbunculis.*

Dosis ʒß. in ▽ cinam. mane jejuno propinata. P. I. Fab. in Chirurg. c. 9.

7. *Arcanum sanguinis humani.*

P. I. Fabri vide Myrothec. c. 8. Byllich. de natura Spagyr. n. 66.

XIII. Calculus Tartarum s. calculum in omnibus partibus solvit, & expelli facit, ideoque omnibus obstructionibus subvenit.

[*Pulv. exhibitus. Dosi ʒj.*

PRÆPARATA.

1. *Sal Crystallinum.*

℞. Calcul. optimè calcinatum (ut durities lapidis emolliatur,) coque in ▽, & solvetur in ▽m Citrinam. Hinc filtratura evaporata, manet Sal in fundo, quod si libet denuo calcina, & in ▽ fervente solve, & coagula reponeque ad crystallisandum.

N. *Calcinatio institui potest diversimodè: Alii calcinant cum Sal. nitr. 6. horis: Alii cum Sulph. & Sal. nitr. Alii cum duplo carbonum faginorum.*

Sennertus calcinat calculum tritum △e circulari, hinc reverberii, & tandem cum carbonibus faginis (in fornace figulina. Inst. l. 5. p. 3. s. 3. c. 5.

2. *Oleum s. Liquor*, fit si Sal in aëre humido solvatur.

Dosis gr. vi. ad x.

N. *Sennertus calcinat cum Sal. nitr. hinc Sal. com. cum V extrahit, & V separato, Sal reponit ad liquescendum.*

3. *Essentia s. Elyxir.*

℞. Sal calculi Crystall. volatilisa cum V, hinc abstrahe leni calore V, & remanet ☋. *Sennert. d. l.*

Dosis à gr. v. ad x.

N. *Si ita placuerit, calculum iisdem præparationibus cum aliis lapidibus subjicere poteris. Vide l. 2.*

XIV. Membrana, quæ caput nonnullorum fœtum cingit; maximam vim habere dicitur adversus colicum dolorem.

EX CADAVERE s. HOMINE MORTUO.

I. Cadaver integrum Carovè, Officinis *Mumiæ* titulo venit.

Hæc resolvit sanguinem coagulatum (assumpta ℥ij.) conferreque dicitur purgationi capitis, punctioni Lienis, tussi, inflationi corporis, mensibus obstructis, aliisque affectibus uterinis & sim.

Extrinsecus adhibetur vulneribus consolidandis.

N. *Mumia communiter 4. denotat.*

1. *Mumiam Arabum, quæ est liquamen s. liquor concretus exudans in sepulchro è cadaveribus Aloë, Myrrha, Balsamoque conditis.*

2. *Ægyptiorum, quæ est liquamen ex cadaveribus pissasphalto conditis. Nimirum, hoc condiebantur cadavera vilioris sortis, adeoq; & ipsamet cadavera nonnunquam eo modo condita prostant.*

3. *Pissasphaltum factitium, i. e. mixtum pici bitumen, quod pro Mumia venditant.*

4. *Cadaver sub arena Solis æstu torrefactum. Fitque in Hammoniorum Regione quæ est inter Cyrenarum Regionem & Alexandriam, ubi arenarum Syrtes Ventor. turbine sublatur incautos viatores obruunt, unde horum cadavera à flagrante Solis æstu torrentur & excrescunt.*

His 5. & Mumia recentiorum addi poterit, quæ fit: Eligatur Cadaver hominis ruffi (quia in hoc sanguis habetur tenuior, adeoque & caro præstantior,) integrum, recens, sine macula, 24. aut circiter annorum, morte violenta (non morbo) inter-

interemptum, per diem & noctem luminarium radiis, sereno tamen tempore irradiatum. Hujus carnes masculosas frustulatim conscinde, & consperge pulvere Myrrhæ & tantillo saltem Aloës, postea imbibe macerando aliquid ♂ in ▽ suspendatur per 8. 6. vel 10. ac iterum cum ▽ imbibatur: tandem in aëre sicciori, locoq; umbroso frusta suspensa siccescant, tunc assimilatur carni fumo duratæ, sine fœtore. Crollius.

N. *Ex his jam recensitis Mumiarum generibus, etsi prioribus, si saltem è sanis corporibus haberi possunt, suas laudes non derogem, præcipuè primo, quod tamen vix ad nos perferri credo: Attamen iis posteriora duo præferenda autumo, utpote in quibus metu sumus soluti, quem incutit Renodæus, Mumiam Officinarum nihil aliud esse perhibens, quàm expressum putridi cadaveris succum inspissatum, ideoque magno mortalium damno divendi.*

PRÆPAR.

Vulgaria quæ Mumia Officinarum ingreditur passim occurrunt.

Suntq;

Pulvis ad casum, Athanasia magna Balsam. Petri de Ebano, Unguentum Sympathetic. Emplastr. Apostol. nigrum, Cerat. pro herniosis Laudan. Opiat. &c.

Insuper sunt minus vulgaria:

1. *Tinctura s. Extractum Mumiæ Quercetan.*

Fit ex Mumia vulgari, extrahendo cum ▽ & Terebinth. an. iterumque menstr. separando ad mellis consistentiam. Querc. Spagyric.

Vires. *Alexipharmaca est, putredinique summopere resistit. Commendatur itidem ad morbos pectoris, Asthma, phthisin &c.*

N. *Feces remanentes admodum sunt anodynæ.*

2. *Tinctura s. Extr. M. Crollii.*

Fit ex Mumia recentiorum dicta cum ▽ aut Sp. Sambuci.

N. *Ex hac facit Crollius Theriacam de Mumia: quæ ℞. Tinctur. Mum ℔. ß. Theriac. Androm. ℥iv. Ol. Olivar. Mumiati ℥ij. Sal. com. Perlar. & Corall. Ana ℥ij. Terræ sigillat. ℥ij. Moschi ʒj. Dig. per mensem.*

Vires. *Commendatur ad quavis venena & contagia, subvenit pesti præcavendo, ℈j. & curando, ʒ. 1. vel ʒ1ß.*

N. *In assumptis venenis exhiberi potest cum Ol. Amygdal. dul. ad Vomitum:*

3. *Tinctura Alcolisata, s. Elyxir. Mumiæ.*

℞. Mumiæ, (scil. carnis humanæ induratæ,) tenuiter incisæ, affunde Sp. Terebinth. vaseque Hermet. clauso per mensem, ad putrescendum sepone. Expressioni vesica bubula exceptæ affundantur aliquot partes ▽ rectific. Inde in XX cæco super cucurbitam juncturis optimè minutis adaptentur, ita ut cucurbita in frigidam ▽m posita, arena, prunaque circa XX lento calore officium faciunt, cujus beneficio Liquor. s. Q. E. in forma

ma perquam subtili cum ▽ per vesicam delabitur. Materia residua reverberanda & in Sal. com. sublimatione redigenda, demùm cum Q. E. posteaquam illa à ▽ per MB fuerit separata, circulationis medio unienda. Quibus peractis Qu. Ess. Mumiæ cum Theriaca & Moscho amplius digeri, & ita in forma Elyxirii reservari poterit. *Tentz. in Med. Diastat.*

Vires. *Remedium est præsentaneum cum ipsiusmet pestis, tum aliorum deteriorum.*

N. *Circumfertur & Tinctura Mumiæ & 4. suis Elementis à se invicem separatis denuò conjunctis, quam qui voluerit, videre poterit apud Tenz. in Med. Diastat.*

4. *Alia Tinctura seu Arcanum carnis humanæ.*

1. Carni humanæ superfunditur ▽ rectif. per ♂ ⚲ (4.) decantato ▽, irroratur eadem.

2. Spir. Sal. communis, per vices ut magnam ejus quantitatem imbiberit, hinc exicca, habes carnem conditam summè proficuam.

3 Ex hac extrahe Tincturam cum Spiritu Vini, vi digestionis in summam fragrantiam redacto. Circulando defeca, ex fecibus calcinatis sal extrahe, idque depuratum Tincturæ admisce; & abstrahe. P. I. Fab. Myroth. c. 11.

5. *Ol. Oliv. Mumat.*

℞. Mum. ante paratam, (induratam) scinde per minima, digereque cum Ol. Olivar. vase H. C. per mensem. Hinc transfunde in cucurbitam vitr. atque in MB. exhalet Mercurius, donec nullus exeat fœtor, & Mumia tota dissoluta sit. Solutionem digere aliquamdiu ♂ ⚲ 20. cum ▽, postea eundem abstrahe, & remanet ☍ rubicundum & odoriferum.

N. *Quercetanus recipit recentem.*

Vires. *Omnes Balsami naturalis habet proprietates, venenatis & pestilentibus affectibus conducit. Quercetan. Spagyr.*

6. *Ol. exaltatum.*

☍ hoc dicto modo paratum exaltari amplius potest, si cùm ▽ aliquamdiu digeratur, ▽ iterum abstrahatur, idque aliquoties (3. 4.) repetatur.

Vires. Tinctura seu oleum hoc Mumiæ exaltatum, tantâ dicitur pollere facultate vivificâ, ut nulla sit particula, quam ipsa non penetret, nullum ulcus, nullave corruptio quam non curet, si ipsius exhibeas bis quotidiè per aliquot tempus gr. 4. 5. cum decocto convenienti Querc.

N. *Libavius carnibus recentibus incisis addit parum Sal. communis & sp. Terebinth. macerat vas. claus. colat & fœtorem aperto vase exhalare sinit, post destillat. per ↝, vel XX rectum, additoque moscho, & ▽ digerit.*

7. *Aqua Divina.*

℞. Totum Cadaver cum Ossibus Carnib. Viscerib. (perempti scil. morte vio-

violenta: (secetur in frustula minutissima, probeque subigantur omnes corporis partes, ne quid maneat incommixtum. Hinc destillabis vice secundâ.

Vires. *Sunt qui Aquam hanc Divinam magneticâ suâ virtute maximoperè prædicant.*

Nimirum.

Guttulas aliquot Sanguinis, (sc. 3. vel 9.) ex Ægro aliquo extracti, miscent cum aliquota parte, (℥j.) dictæ ∇æ, △ique apponunt, quod si sanguis & ∇ invicem misceantur, intrà breve temporis spatium (hor. 24.) sanitatem promittunt, sin in commixta manserint, brevi mortem subsequuturam autumant. In defectu sanguinis similiter procedunt cum excrementis, scil. ⊡, stercore, sudore, sanie, & simil. Quæ tamen majori Dosi adhibent,

II. Cutis commendatur in difficili partu & affectibus hystericis, (*si venter ea ligetur*) in aridura & contractura articulor. (*si chirotecæ inde factæ induantur.*

III. Pinguedo, roborat, discutit, mulcet dolores, removet contracturas, cicatricum duritiem lenit, foveas post morbillos relictas explet.

PRÆPARATA.

Linimentum, misce axungiam cum spir. ⊖-i exactione & redactione relinquitur aliquod viscidum.

Vires. *Penetrans est, usumque habet in ariduris.*

IV. Ossa humana, exiccant, discutiunt, astringunt, fluxus quoscunque sistunt, adeoque utilia sunt in Catarrho, fluxu mensium, Dysenteria, Lienteria. Insuper articulor. dolores compescunt.

N. 1. *Usitatum est recentioribus purgantibus ea admiscere.*

N. 2. *Adhibentur & dentes è maxilla mortui evulsi, commendaturque ad morbos maleficio introductos (in suffitu,) & ad corrosos dentes evellendos, (si sæpius illis tangatur,) Hartmannus in practic.*

PRÆPAR.

1. *Pulvis s. Cinis* fit l. c. calcinando in fornace figulina.

2. *Ossa præparata* fiunt l. c. cum ∇ conveniente lævigando.

3. *Magisterium* fieri item potest l. cit.

4. *Oleum* fit destillatione per 🝭 v. l. 2.

Vires. *Discutit, anodynum est, ideoque insigne antipodagricum.*

V. Medulla ossium; commendatur summè ad contracturas membrorum. zur Lähme der Glieder.

VI. Cranium ad capitis morbos conferre compertum est, & nominatim ad Epilepsiam, unde & varias passim compositiones Antepilepticas ingreditur.

Laudatur autem præcipuè Os triquetrum temporum ceu peculiare Epilepsiæ specificum.

PRÆPAR.

1. *Cranium calcinatum* fit l. c. in fornace figulina.

2. *Cran. præparatum* fit à calcinato cum ▽ antepileptica, v. g. flor. Tiliæ lævigato.

3. *Magisterium Cranii* fit l. c. solvendo in spirit. aliquo acido, v. gr. sp. ⊕ & præcipitando.

Dosis ad ℈j. vel ʒß.

4. *Magisterium compositum, seu spiritus Cranii essentificatus* fit, si liquori àcido, oleo ac sali volatili, Sal quoque fixum ex ⊕tuo extractum conjungatur, & postea simul per mensem philosoph. in cinere illa digerantur ac uniantur.

Vires. *Antepilepticum est, cujus vires vulgarium antepilepticorum facultates longè superant. Brendel.*

5. *Oleum* fit destillando crania contusa per Retortam. Exit liquor & Sal. com. volatile.

N. *Officinis hoc vulgare est incorrectum, præstaret tamen cum ▽ rectificasse.*

Dosis gr. IV. ad VI.

6. *Sal. com. volatile* una opera cum oleo acquiritur.

7. *Extractum s. Tinctura Cranii.*

℞. Crania 2. vel 3. grossè contusa, digere ♂ ℘ aliquot (14.) & cohoba cum spir. Juniper. vel Salviæ ad eminent. digit. 4. & 5. affuso, macera in phiola longi colli optimè clausa ♑ ♂ ℘ (12. 13. 14.) Hinc exprime per torculare perquam fortissimè, & exibit liquor rubicundus oleosus. Cola & abstrahe in ♑, ad consistentiam sapæ.

Vires. *Extractum hoc digestum & perfectè depuratum, tanquam thesaurum pretiosissimum adversus Epilepsiam diligenter asservare fas est.*

Dosis ℈ß. ad ℈j. cum sua ▽ propria ♎at. *Quercetan. Pharmac. restit. cap. 26.*

8. *Extractum seu Galredæ Theophrasto.*

℞. Limatur. Cranii, digere cum ▽ (salviato ♂ ℘ 15.) dein destilla per ⌒m (præmissaq; maceratione ♂ 15.) cohoba vice tertiâ: tandem destillatum circula, (♂ 5. 6.) & ▽ ♏ separato, Essentiam instar coaguli serva.

Dosis g. 5. 6. quotidiè. *Quercetan. de Med. Spagyr. præp.*

VII. *Usnea Cranii* (i. e. Muscus nascens in cranio interempti, aëri exposito, (astringit validè.

Ususque magni est in Hæmorrhagia quacunque, v. gr. narium *(indi- tus.

N. 1. *Sunt qui Usneam in manibus retentam Hæmorrhagiam quamcunque incantamenti instar, supprimere tradunt.*

N. 2. *Adnascitur & aliis Ossibus aëri expositis Usnea quædam, quam viliorem quidem reputant, verùm & huic magnam vim adstringendi inesse, experientia docuit.*

Ingreditur Usnea Cranii compositionem

tionem unguenti Sympathetici s. Magnetici v. l. 2. c. 78.

VIII. Ex Cerebro fiunt.

1. *Spiritus Cerebri humani: Aqua aurea dicta.*

℞. Cerebrum hominis juvenis (infrà an. 24.) sani, violentâ morte perempti, cum omnibus membranis, arteriis, venulis & nervis, cum medulla spinali tota, conquassa & affunde aquarum Cephalicarum, (*fl. Tiliæ. Pæon. Beton. Ceras. nigr. Lavendul. Lil. Conval. inprimis Diaphoretici in acutis*) q. s. ad eminent. dig. 4. vel 5. relinquantur aliquamdiu, postea per cohobia ♌entur. Ex fecibus calcinatis elice Sal. quem deinceps cum ⌒u facto conjunge & totum curiosè serva.

Vires. *Antepilepticum insigne reputatur.*

Dosis à ℈j. ad ℈iv. Hartm. in pract.

N. *Ex cerebro Alcis insigne itidem Antepilepticum simili ratione parari poterit.*

2. *Oleum Cerebri.*

Substantiæ Cerebri admisce nonnihil sal. commun. ac destilla per ⌒m vitream ex arena.

Vires. *Insigne quoq; Antepilepticum est, caputque summè confortat.*

N. *Tota ferè Cerebri substantia in ♉ redigi poterit, hinc parum Salis expectandum.*

3. *Aqua Antepileptica.*

℞. Cerebri humani ℔. iij. Aqu. Lil. Conval. Lavendul. primul. Ver. Vin. Malvat. an. ℔. iij. stent infusa ♂ 5. dein ♌entur per MB.

IX. Ex felle humano fit Extractum cum ∇, quod auri instillatum mirè surditati subvenit.

X. Cor, Epilepsiæ medetur, (*siccatum & exhibitum.*

Et hæc sunt, qui de Medicamentis ex homine depromptis compendii ratio scribere permisit, ulteriorem farraginem qui cupit, passim apud Authores inveniet. Peculiarem quoque inde conscripsit Tractatum Clarissimus Dn. D. Daniel Becker, Professor & Physicus Regiomontanus, qui primum in 12. postmodum superioribus annis in 4. sufficienter augmentatus prodiit.

Lacertus.

Vid. Insectorum Classem.

XXIV. Lepus.

Λαγώς Hase.

Animaculum est timidissimum ac fœcundissimum, quoquo tempore coiens.

OFFICIN. NAT.

1. *Cinis Leporinus.* 2. *Caput.* 3. *Oculus.* 4. *Sanguis.* 5. *Pulmo.* 6. *Cerebrum.* 7. *Cor.* 8. *Iecur.* 9. *Fel.* 10. *Renes.* 11. *Testiculi.* 12. *Uterus.* 13 *Coagulum.* 14. *Talus.* 15. *Axungia.* 16. *Stercus.* 17. *Pili.*

1. *Cinis* fit ex Lepore integro combusto (præstat qui Verno tempore captus,) vel expelle tota, ad nigredinem cinereumve colorem incinerata. Præstantissimum Medicamentum est in calculo.

Dosis ad ℈j. & ʒß. vel ʒj.

Alopeciis item & Pernionibus extrinsecus medetur.

N. *Laurenberg. leporem non calcinat, sed animal decollat, ollaque inditum exiccat in clibano, pulv. exhibet.*

2. *Caput* Alopeciæ subvenit, (*cinis cum melle inunctus*;) dentes dealbat, (*cinis in dentifriciis*.

3. *Oculi Leporini* Martio capti, valent ad partum difficilem, secundinas & molam propellendam, (*siccati scilicet cum pipere sine ulla compressione, impositique vertici ut pupilla verticem tangat.*

4. *Sanguis illitus* cutis vitia in facie, uti lentigines vitiliginemque sanat: *assatus*, Dysenterias & Cæliacorum profluvia sistit, calculum comminuit.

5. *Pulmo* suspiriosos juvat, Epilepsiam curare dicitur, (*muria conditus & quotidie cum Myrrha comestus per mensem*;) perniones sanat (*impositus.*)

6. *Cerebrum* gingivis infantum affrictum dentitionem facilitat, tremores artuum emendat (*inassatum & mansum.*

7. *Cor* dicitur itidem Epilepsiam curare (*simili modo qui pulmo adhibitus*,) dolores uterinos arcere, (*pulvis assumptus.*) Quartanæ peculiariter mederi, (*in partes tres dissectum & præmissis universalibus initio. 3 Paroxysmorum, tertia parte singulis vicibus propinatum.*

8. *Jecur* fluxum sedat alvi, jecinerosisque opem fert.

9. *Fel* Ophthalmicum & Otalgicum insigne exhibet.

10. *Renes & Testiculi* calculosis propinantur, (*siccati*:) conceptum juvant (*à mensib assumpti*:) mictionem involuntariam corrigunt.

11. *Testiculi* Urinæ incontinentiam tollunt, Vesicæ morbis subveniunt, ad conceptionem faciunt, (*pulverisati & assumpti.*

12. *Uterus* itidem conceptionem promovet (*siccatus & à mensibus propinatus.*

13. *Coagulum* sanguinem concretum discutit, conceptionem promovet (*post menstruas purgationes vulvæ cum butyro impositum*,) potum v. partum enecat, Epilepsiam curat, &c.

N. *Præstantissimum est quod eximitur antequam aliud quid, præter Lac maternum degustaverint.*

14. *Officulum Tali* (der Hasensprung/ commendatur ad arenulas, Colicam, Epilepsiam, partusque enixionem (*pulverisatum & exhibitum.*

N. *Idem de Vertebris caudæ affirmant.*

15. *Axungia* extrinsecus applicata, maximè si vetusta sit, tantâ pollet attrahendi vi, ut vel spicula cuti infixa eliciat; insuper abscessus rumpit, dolori dentium medetur, (*pone aures posita.*

16. *Stercus* calculosis prodesse dicitur,

citur, (*cinis exhibitus,*) Dysenteriæ convenit, (*potum*) ambustis medetur (*impositum.*

17. *Pili* Linimentis sanguinem sistentib. miscentur.

XXV. Lupus.

Λύκος, Lupus, Wolff.

Animal est audax, rapax, vorax, cani non absimile, unde & canis sylvestris nonnullis Venatoribus audit.

OFFICIN. NAT.

1. *Dentes.* 2. *Cor.* 3. *Hepar.* 4. *Intestina.* 5. *Axungia.* 6. *Ossa.* 7. *Stercus.* 8. *Pellis.*

Vires.

1. *Dentes* argento inclusi infantulis familiares sunt, quib. gingivas scil. fricant; dentibusque erupturis patescere faciunt: allegati pavores eorum prohibent.

2. *Cor* comitialib. prodesse fertur (*tostum & tritum.*

3. *Epar* Epatis vitiis confert, ideoque & Hydropicis ac Emaciatis, nec non & tussientibus. (*siccatum & exhibitum.*

4. *Intestina,* inprimis ad colicos dantur dolores, quos itidem arcere dicunt circumligata: hoc item fertur de corio.

Dosis Intestin. arefactor. & pulverisator. ℨj.

5. *Axungia* non vilioris virtutis est, quàm canina: calf. digerit, articularib. morbis medetur, oculorum lippitudini confert, (*si eâ fricentur.*

6. *Ossa* ad morbum intercostalem, ut & ad ictus puncturasque valent.

7. *Stercus* Colicis confert (*exhibitum,* (ʒ.j.) *vel bracchiis, cruribusve alligatum vinculo, ut nonnulli volunt, confecta ex lana ovis à lupo laniatæ, vel ex corio cervi. Vid. Forest.*

8. *Pellis* lupi commendatur itidem ad dolores colicos mitigandos (*facta inde stragula, vel cingulum cujus pili ventrem tangant.*

PRÆPAR.

1. *Oleum* fit si Lupus in Oleo decoquatur.

Vires. *Podagricos dolores mitigat.*

2. *Essentia Sanguinis Lupi,* efficax ad dissolvendum sanguinem coagulatum *Hartm. in pract.*

XXVI. Lynx.

Λύγξ, Lupus cervarius, Lux/Thieger-Wolff.

OFFICIN.

1. *Axungia.* 2. *Unguis.*

Vires.

1. *Axungia* convenit articulis resolutis.

2. *Unguis* argento & auro includitur, gestaturque adversus morbum Comitialem & Spasmum, (*loco amuleti.*

N. *Præfertur qui in dextro pede pro pollice est.*

XXVII. Moschius s. Moschi Capreolus.

Dorcas Moschi, Gazella Indica. Bisam-Thier.

Eſt animal exoticum Capreæ non multum abſimile, vulgare in Regno Cathai, Pegu, (Ditionis magno Cham ſubjectæ) ut & alii volunt in Ægypto aliisque locis: colit alpes, nardis victitat, aliisque herbis odoriferis.

N. *Transvehi quidem cepit in Italiam, verum citra emolumentum, nec enim Moſchum exhibet, nec vitale diu ſuperſtes eſt.*

Moſchus Biſam.

Eſt excrementum ſeu ſanies incluſa Vomicæ circa umbilicum, dum ♀ is æſtro animal id percellitur, enatæ: videlicet Vomicam hanc dum dolet, ad lapides vel arborum truncos fricat, adeoque diſrumpit, ſaniem inibi contentam effluere facit, lapidibusque adhæreſcere, hinc calore Solis ulterius elaborata in moſchum odoris ſuaviſſimi faceſſit.

N. *Sunt qui ex Vomica abſciſſa, ſolique aliquantulum expoſita Moſchum colligunt, ſed hic ut priore immaturior eſt, ita & bonitate vilior. Adulteratur variis modis, verùm cui ſyncerus & verus non incognitus eſt, eidem ex odore & ſapore, quin & ex pondere fraudum deprehendere non erit difficile. Nonnulli probant, an Moſchus legitimus ſit, hoc modo: Pondus libra examinatum in labellum humore perfuſum immittunt, tum paulò poſt iterum æqua lance ponderant, quod ſi ſuper feratur, ſyncerum & legitimum exiſtimant: ſin cedat, ſpurium & adulteratum.*

Vires. *Calfac. 2. ſicc. attenuat, diſcutit, cordialis eſt, & alexipharmacus, hinc & cephalicus.*

Uſus præcipui in omnibus affectionibus cordis, palpitatione (potus ac illitus) Spiritus nimir. vitales fovet, ſuſcitat, recreat; Hinc in affectionibus capitis ac nervorum à frigore & craſſis humoribus oriundis, tùm & in dolore colico, &c.

Externè detergit tenues oculorum albugines, & humidas defluxiones exiccat, ad Venerem concitat, auditum imminutum reſtituit, (auribus inditus cum cottone.

Doſis gr. IV. V.

N. *Uterum quia ſuavi ſuo odore allicit, mulieribus uteri aſcenſus obnoxiis minus commodè exhibetur; è contra v. majori cum utilitate pudendis ad retrahendum uterum illinitur.*

PRÆPAR.

1. *Spec. Diamoſch. dulc.* { *Vide*
2. *amar.* } *Diſpenſ.*
3. *Confectio Moſchardina, ſ. Trochiſci Moſchardini v. l. 2,*
4. *Oleum Moſchellinum,* Μοσχέλαιον, *(compoſitum) v. D.*

XXVIII. *Mulus, Mula.*

Ἡμίονος, Maul-Eſel.

Animal eſt vivaciſſimum, genitum ex equo & aſino, ideoque ſterile.

OFFICIN.

1. *Ungula. 2. Urina. Stercus. 4. Cor. 5. Epar, &c.*

Vires.

1. *Ungula* ſuffitu menſes nimium fluen-

fluentes sistit. *Cinis potus* steriles reddit; *illitus* alopeciæ subvenit.

2. *Urina* cum luto suo pedum clavos curat.

3. *Stercus* Mensium fluorem sistit & Dysenteriæ opitulatur (*combustum, tusum, cribratum & potum,*) dolori Lienis subvenit.

4. *Cor, Epar, Renes, Uterus, Testes, Spuma oris*: singula hæc sterilitatem inferre dicuntur.

XXIX. *Mus.*

Μῦς, { Domesticus μῦς, ὁ Mauß. / Araneus. / Alpinus. / Major, s. Glis.

Mus domesticus est animalculum notissimum, vitæ brevissimæ, salacitatis maximæ.

OFFICIN.

1. *Mus ipse*. 2. *Stercus.*

Vires.

1. Mus vivus dissectus & impositus extrahit aculeos, spicula, sagittas, &c. curat ictus scorpionum, extrahit venenum. Cinis mictioni involuntariæ s. nocturnæ medetur, (*potus*) alopeciæ succurrit (*illitus,*) tussi refractariæ medetur, (*cinis vide Forest.*

2. *Stercus* movet alvum infantum (*exhibitum gr. 3. 4. 5. 6. vel subditum*) inservit clysteribus & glandibus, alopeciæ succurrit, furfuresque capitis abstergit (*illitum.*) Calculos renum & vesicæ atterit: Condylomata, omnisque generis verrucas, ficus, mariscas & mora ani tollit. (*cinis cum vino coctus & applicatus.*

Mus araneus, μυγάλη, Sorex nonnullis, Spitz-Mauß.

Vires. *Affectibus sedis, peculiari experimento est, ustus & illitus cum axungia anserina.*

Mus alpinus, Murmel-Thier/Murmentle.

Est animal alpium altissimarum Incola, magnitudine cuniculos ferè superans, hyeme integrâ dormitans.

OFFICIN.

Solus adeps commendatur ad genus nervosum & articulos contractos, rigidos &c.

Mus major ἄρκς, ὕραξ, Rattus, Ratte/Ratze.

N. *Venenum in cauda gestare dicitur.*

Vires. *Stercora murium majorum novem numero deglutita, mulierculis nonnullis singulare habentur experimentum, quo mensibus obstructis succurrere moliuntur. Plater.*

XXX. *Ovis.*

Οἶς, πρόβατον, Ovis, Schaaf/ { Mas, Aries, Hammel/ Vervex, i. e. Aries, castratus. / Fœmina, Ovis. / Agnus, vide suprà.

Ovis animal est mansuetum, timidum, lupo inimicum.

N. *Coitus tempus est à Majo ad Augustum.*

OFFICIN. NAT.

1. *Cerebrum.* 2. *Fel.* 3. *Oesypus.* 4. *La-*

4. *Lana succida.* 5. *Sevum.* 6. *Pulmones* 7. *Omentum* . 8. *Stercus.* 9. *Urina.* 10. *Vesica.* 11. *Caput & Pedes*, 12. *Pediculi.*

Vires.

1. *Cerebrum* arietis prodesse ajunt in somno immoderato arcendo in morbis Epidemiis, (*frixant cerebrum cumque pinguedine in placentam redigunt, addendo Cinam. Nucist. & hinc exhibent. Conradin. de Morb. Ungar.* Facilitat dentitionem, (*illitum cum melle.*

2. *Fel* (*lana susceptum, infantumq; umbilico impositum*) solvit alvum, carcinoma exterius sanat (*illitum*) auribus purulentis auxilio est, (*instillatum cum lacte muliebri.*

3. *Oesypus* (succidarum lanarum pinguedo, vulgo Isopus humida dicta) conficitur hac ratione.

Lanæ succidæ è collo feminibus ac femoribus ovium, macerantur aliquot horas (6.7.8.) in aqua ferventi, hinc fervefiunt iterum, agitanturque bacillo, donec totam pinguedinem in aquam deposuerint. Aqua hæc semotis lanis, magno impetu ligneâ rude agitatur, aut ex alio in aliud vas effunditur, ut spumescat, sic sordes spumæ inhærescentes separari poterunt. Reiteretur hæc depuratio, donec nihil spumæ amplius extet, collecta pinguetudo lavetur aqua pura, (*alii malunt marinam,*) manibusque agitetur, donec candida evadat, nec aquam amplius inficiat, admotaque linguæ leviter tantum adstringat. Et hæc omnia sub fervido Sole fieri convenit. *Matth. & Diosc.*

Vires. *Emollit, resolvit, calefacit, dolores sedat, luxatis, contusis, & simil. convenit.*

Lana succida, ἴξιον ἔριον, schmutzige Schaafs-Wolle / colligitur Æstate è collo feminibusq;, eaque mollis & sudore referta.

Vires. *Calfacit, emollit, lenit, convenit optimè contusis, luxatis, cæsis, & simil.* (*cum aceto, oleo, vino imposita.*) *Cremata vim habet calfac. siccantem, acrem, mordacem, discutientem: Ea propter confert humidis mollib. tumorib. ulcerib. inveteratis; excrescentias cohibet, ulcera ad cicatrices perducit, fistulas aureasq; suppuratas sanat.*

5. Sevum datum ex vino rubro, sanguinem sistit, diarrhæam, dysenteriam, & tormina ventris curat (*in clysmate.*

6. *Pulmones*, (ut & aliorum animalium carnosa viscera) capiti impositi dolores & æstum mitigant, ferocesque spiritus sopiunt.

Hinc usus præcipui in phrenitide, vigiliis, &c.

7. *Omentum* calidum colico medetur dolori (*impositum.*

8. *Stercus* vim habet refrigerandi, exiccandi, aperiendi, discutiendi.

Hinc maximi usus in aurigine, (*sumptum cum petroselino, &c.*

Extrinsecus convenit in tumore splenis, in thymis, clavis, verruca, tumorib.

moribus cutaneis, &c. Maximi itidem solaminis est in ambustis, (*pulverisatum & inspersum.*

9. *Urina* (nigræ vel rubræ ovis) sumpta, aquam inter cutem abigit; (*idem facit & destillata.*

Dosis ℥v. vi.

10. *Vesica,* (ut & capræ vesica,) cremata & exhibita, iis qui urinam inviti reddunt, succurrit.

11. *Caput & pedes,* vervecis in ▽ fluente optimè decocta, atrophiæ & contracturæ sub:eniunt, (*in balneo.*

12. *Pediculi,* mira præstare dicuntur in arthritide vaga curanda. Exhibiti N. 9.

XXXI. *Ranunculus viridis.*

Ranunculus calamites (à calamis in quibus degit,) Dryopetis Laub-Frosch.

Est genus Ranarum terrestrium, reliquis minus, colore viridissimum, amans dumeta & loca aspera.

OFFICIN.

1. *Ipse Ranunculus.* 2. *Sanguis.*

Vires.

1. *Ranunculus sylvestris* convenit viribus cum rana aquatica, ejusque cinis vulneribus inspersus mirificè sanguinem cohibere dicitur, *Clariss. Dn. Dn. Arn. Weickhard. in Thesauro.*

2. *Sanguis* peculiariter pro Philtro commendatur.

XXXII. *Rhinoceros.*

Ῥινοκερώς, Rhinocer.

Animal est magnitudine Taurum, forma aprum æmulans, cornu unicum in proboscide gerens, idque nigrum, fissile, cubitum longum, pyramidale, bubali cornu forma sua repræsentans, solidum sine cavitate.

N. 1. *Tale nimir. videre licet apud viros rerum variorum curiosos, Cornelium ac Ioannem Petræos, Materialistas hujus loci celeberrimos.*

N. 2. *Et cornu alterum pusillum in dorso gerere dicitur, quod ejusdem cum priore coloris, itidem apud Petræos constat.*

Vires. *Commendatur ad venena contagia, aliosq; affectus sudore opus habentibus, ideoque loco unicornu in hujus defectu esse poterit.*

Datur in scobe pulverisata ad ℈ß. vel ℈j.

XXXIII. *Serpens.*

Ὄφις, Schlang.

Animal est astutissimum, exuvias suas singulis annis bis exuens, Vere sc. & Autumno, Hyeme sub terra & præcipuè sub radicibus arborum, (Betulæ, Coryli,) sopitum quiescens, homini infensissimum.

N. 1. *Serpentis nomen generale est, multas serpentum species sub se comprehendens. Hujus autem loci vulgare serpentis genus intelligimus à Caciliis, Viperis, &c. distinctum, quas damus infrà.*

N. 2. *Præstant collecti initio Veris cum senectam deponunt, attamen non statim ab egressu è latebris hybernis.*

OFFICIN.

1. *Integri combusti, Caro Cor, Ossa,* 2. *Pinguedo.* 3. *Exuvia.* 4. *Fel.*

Vires.

1. *Integri combusti,* (*pulvis serpentum.*) *scil. caro, cor, ossa ac epar,* vim habent alexiteriam, sudoriferam, (non venenatam.

Usúsque præcipui sunt intrinsecus in omnibus morbis venenatis ac malignis, quales sunt pestis, febris petechialis, lepra & similes: Quinimò & phthisicos Gallicove morbo laborantes, viperarum præcipuè usu juvari, ceu secretum venditat Cardanus. Si scil. caro cocta comedatur, jus bibatur, pinguedoque spinæ & juncturis illinatur. Nec est, quod usum serpentum internum adeo formides, exenteratam enim ac decoriatam carnem, abjectis tamen felle, cauda & interaneis, loco cibi assumere licet.

N. *Caput abjicitur, quia maximè venenosum est, adeo ut dentibus solis vim suam malignam exerant. Cauda negligitur non quod venenata sit, sed quia ex ossibus tantummodo constet. Vesica fellea rejicitur, quia proxima est lacuna materiæ venenatæ, quæ inde duobus meatibus ad dentium vesicas, seu gingivas defertur, in quibus scil. spiritnosior ac efficacior illa fit, adeo ut si quis dentibus viperæ etiam jam dudum interempta pungatur, veneno inficiatur, secus ac de felle constat, quo recenti canes moriuntur, siccato sine noxa vescuntur. Interanea non adhibemus ob stercora vel ova adhærentia, aliàs tamen his rejectis, sine noxa usui esse possunt.*

N. 2. *Si placuerit corda ac Epata seorsim servare, secundùm nonnullos Thesaurum Medicum obtines pretiosissimum. Verùm me hercle, si quicquam peculiare à carne & ossibus, quantum vires attinet, tibi inde persuasum habeas, falleris. Falleris itidem, si (quod communis fert opinio,) deglutitione pulveris serpentini, (vel & cordium recenter extractorum atque adhuc sese moventium) ab ictibus serpentum tutum te imagineris. Experto crede.*

2. *Pinguedo* emollit strumas, oculorum rubedini & maculis medetur, visum acuit, podagricos dolores mitigat.

3. *Exuviæ* partum facilitare creduntur, (*ventri vel lumbis alligatæ,*) odontalgiamque (in gargarismis (mitigare, impetigines curant, (*pulverisata, vel incinerata & imposita;*) alopeciis medentur, ac pilos nasci faciunt (*illita.*

4. *Fel* Ictibus serpentum impositum, venenositatem inse allicit, idem & de capite imposito affirmat.

PRÆPARATA.

1. *Pulvis.*

Pulveres serpentum tot compositionum circumferuntur, ut Agyrta ferè quisque peculiare sibi quippiam imaginetur. At quid opus est cōpositione, nec enim corrigi serpentes extenterati opus habent, nec stimulari, sat est fortis eorum vis, sat tuta carne-

carnosa ac ossea substantia, (Cor, Epar, Lingua, Caro, Ossa, utpotè quæ minimè venenata (integer itidem si comburatur, venenatam exhalat naturam, (mallem tamen caput rejecisse,) nihilominus tamen adscribam unum atque alterum.

Bezoarticum animale simplex.

1. ℞. Serpentem excoriatum, (rejectis anteraneis cauda ac capite) lava & exicca, hinc pulverisa, unà cum spinæ vertebris, pulverem serva pro usu.

Dosis à ʒß. ad ʒj.

N. *Exiccatio vel per se in aere peragi potest, vel in* MB.

2. ℞. Serpentes vivos, non exenteratos aut excoriatos,) conjice in ollam ac tege operculo, torreque ad igneum lentum, ut omnis pinguedo & humiditas consumatur, (*absque combustione tamen*) postea redigantur in pulverem.

N. *Præfero priorem, quippe metus ne venenosæ partes sufficienter exhalarint.*

Ex hoc fit.

Bezoardicum animale compositum.

℞. Pulv. serpentum, ʒij. Rad. Valerian. Angel. Pimpin. Herb. Rutæ ana ʒj. M. F. pulvis.

Dosis à ℈j. ad ℈ij. vel ultrà.

N. 1. *Solus pulvis colubrinus valet adversus araneas vivas & ○-○ non verò ad pestem curandam experimento Unizeri lib. de peste p. 195.*

N. 2. *Ex carne siccata extrahitur Tinctura ad ▽ aut quidem melius cum u Iuniperi. Vide Quercetan. & Fab. Myrothec.*

XXXIV. Sus.

Σῦς { Mas, Verres, Porcus, Eber/ Borch/ Barch/ (majalis, i. e. porcus castratus. Fœmina, Porca, Scrofa, Sau/ Porcellus, Ferckel.

Animal est maximè pituitosum & humidum, multis morbis obnoxium, quales sunt, raucedo, angina, struma, febris grando.

N. *Non datur animal, quod homini quantum interiora attinet, similius sit ipsa sue.*

OFFICIN. NAT.

1. *Fel.* 2. *Pulmo.* 3. *Pinguedo.* 4. *Ossa.* 5. *Talus.* 6. *Stercus.* 7. *Vesica.*

Vires.

1. *Fel suillum* contra aurium ulcera, reliquaq; omnia magno successu adhiberi scribit Diosc. pilor. proventum impedit, (*cum lardo suillo ana ac* $\frac{1}{3}$ *parte* ✠ *acerrimi & Ol. Amygd. ana digestum & illitum.*

2. *Pulmo* mirificè prodest impositus attritui à calceamentis contracto.

3. *Pinguedo* (*Adeps absolutè dictus*) calefacit minus, ideoque in unguenta refrigerantia infertur, inveteratos dolores lumborum & articulorum sedat,) *inuncta cum cinere straminis fabacei aut calce.*

Lardum coctum & circumliga-

tum ossium fracturas feliciter conglutinat.

N. 1. *Pinguedo quæ è sue veteri fuerit, vel quæ sale condita, calidior ac efficacior est illâ, quæ tum è porcellis desumpta, tùm insulsa fuerit. Sic & vetus axungia acrior est recenti.*

N. 2. *Sunt qui sola axungia verris, vice Sympathetici unguenti utuntur.*

4. *Ossa*, ajunt ossa de collo suspensa quartana laborantibus esse auxilio, fides sit penes expertum.

5. *Tali os*, (*Astragalus*) commendatur ad fracturas ossium, ut & ad colli capitisque dolores (*ustum & exhibitum.*

6. *Stercus* (*succerda*) emollit, discutit, hinc prodest in prurigine, exanthematibus, clavis pedum, aliisque tuberculis duris, (*calide impositum.*) Ictibus medetur animalium venenatorum (*cũ ✠ coctum*) Hæmorrhagiam narium sistit, (*in ▽ tritum & illitum.*

7. *Vesica* juvat eos, qui inviti lotium reddunt, (*cocta vel usta & exhibita*) Eadem præstat pubi imposita. Urinam ciere fertur. Plin.

PRÆPARATA.

1. *Unguenta ex pinguedine fiunt varia.*

E. gr.

Rosatum, pomatum, *quæ suis locis attigimus.*

2. ▽ *ad Atrophiam.*

Fit è sanguine è fibris repurgato atque cum herbis bechicis refrigerantibus & humectantibus in MB destillato.

XXXV. Talpa.

Ἀσπάλαξ, Σπάλαξ, Mus terrenus, Maul-Wurff/Schär-Mauß/Molt-Wurff.

Animal est acutissimi auditus, hoc peculiare præ cæteris animalibus habens, quod non nisi sub terra vivere ac superstes esse possit.

OFFICIN.

1. *Talpa ipsa.* 2. *Cor.* 3. *Sanguis.*

Vires.

1. Cinis confert lepris, strumis ac fistulis, (*illitus cum albumine ovi aut melle.*

Intrinsecus cum cerevisia aut vino potus curat arthritidem vagam dictam, (die lauffende Wahren/die lauffende Gicht/) & Scrophulas.

Dosis ℈ß. quotidie assumenda.

2. *Cor*, Herniam sanat, (*siccatum, pulverisatum & exhibitum, per dies 3. aut 4. scil. quotidie unum.*

N. *Præstat mense Majo collectum.*

3. *Sanguis* recens illitus, capillis calvitiem decorat.

N. *Vulgi opinio est, si quis talpam manu compresserit, ut moriatur, eum à febri eo ipso anno fore securum, quin & in Paroxysmo febrili manu retenta, insultus reprimere censetur.*

XXXVI. Taxus.

Μῆλις, Meles, Taxus & Taxo, Dachs.

Duo-

Duorum est generum: Caninum quod pedes habet caninis similes, & porcinum, quod pedibus sues imitatur.

Officin.

1. *Integer incineratus.* 2. *Sanguis.* 3. *Adeps.*

Vires.

1. *Taxus integer* incineratus cum successu exhibetur pulmoniacis, sanguinem exscreantibus.

2. *Sanguis* pulverisatus lepræ convenire dicitur, destillatusque pesti subvenire.

3. *Adeps* præcipuè Officinalis est, qui uti paulò crassior, ita & paulò calidior ac efficacior est suillo. Renum doloribus auxiliatur, à calculo subortis, (*inunctus vel in Clymate adhibitus*,) febrilem æstum mitigat, contracturis ac imbecillitatibus artuum succurrit, *cum adipe vulpis cative sylvestris.*

XXXVII. Vipera.

Ἔχις vel ἐχίδνα, (Fœmina) Arabicè Alphe, Thirus, Viper-Natter / Natter / Otter / Atter / Heck-Natter / Brand-Schlang.

Est species serpentis viviparæ, serpentibus communib. venenosior, hyeme in scopulis sopita delitescens; vel & terra obtecta.

N. 1. *Vipera nomen nonnullis generale audit, omnique serpentum generi imponitur. In specie tamen hic sumitur pro eo, quod Italis Marassi nomine venit, licet adhuc controvertatur, utrum Vipera Italica cum viperis à majoribus ad Theriacam expetitis eadem sint.*

N. 2. *Viperis solis peculiare esse volunt, vivum fœtum parere, unde & Vipera, quasi Vivipara dicta sunt, attamen & in serpente sat magno, quem in Finlandia secui, fœtus vivos deprehendi.*

N. 3. *Non tota Vipera venenata ac lethifera est, sed solum caput & fel, reliqua ut caro, epar, ossa veneno carent, vide supra de Serpente.*

Præstant 1. Fœmellæ, collectæ tempore Verno, postquam aliquamdiu à cavernis suis hybernis fuerint egressæ, victuque quadantenus refectæ.

2. Juvenculæ, (non effœtæ, nec gravidæ,) quæ ablatis partibus auferendis, diu adhuc moventur, quæque degunt locis aridis & montanis.

Vires. *Vide in Serpentum descriptione.*

Nimirum:

Vires ibidem recensitas præ aliis serpentum generibus Viperæ excellenti gradu obtinent. Præter eas sunt qui viperæ caput ad anginam notham commendat (*collo appensum.*

Præparata.

2. *Oleum ex Viperis.*

℞. Viperar. nigrar. ℔. iij. Ol. Sesamin. sextarium. j. ß. in vase vitreato angusti oris probè obturati, ne vapor inde exhalet,) incoquantur, donec caro ab ossibus decidat, dein cum refrixerint, reponantur. Andernacus.

N. *Alii per descensum eliciunt ex Viperis sc. capite, cauda, &c. orbatis.*

Vires. *Cutim exterget & impetigines, aliaque id genus vitia sanat.*

2. *Sal Theriacum s. Thericale, vide Dispens. Aug. & si placet Querc. in Phar. Rest. Aetium & Galenum.*

2. *Trochisci de Viperis, v. Disp.*

N. 1. *Sunt qui Theriacam de Cacula, (Cæcilia* Blindschleich/) *confecerunt, summoque cum successu tempore pestis ad sudorem eliciendum semel ac iterum propinarunt. Gesn. de Serpent. Schwenckfeld. ex Platero.*

N. 2. *Fieri potest & vinum viperinum (i. e. in quo Viperæ interfectæ sunt,) ad Elephantiasin celebre (bibitum) Galen.*

4. *Pulverem alium egregium reperies in Pharmac. Poterii.*

5. *Essentiam Viperarum in Myroth. Fabri.*

3. *Alcohol. Viperarum describit Burg. gr. in Biolychn.*

Sal Viperarum volatile 🜹, *Spiritus & Sal fixum & fixatum.*

Viperæ exiccatæ, concisæ ac leviter contusæ unà cum Epate & Corde, indantur in ♉m loricatam usque dum impleatur, 🜷la in vas recip. amplum gradatim. Exhibet phlegma & Spiritus, hinc sal volatile undique lateribus Recipientis, colloque ♉ adhærens, tandem 🜹 fœtidum & crassum, quod charta separandum. Exemptum v. sal volatile purificetur in phiola satis longa cum amplo, si placet ☓☓ sublimando per arenam moderato △, ne aquositas aliqua salem sequatur, quod aucto △ contingere solet. Salis hujus partes sublimes reliquis sunt odoris penetrantioris, idcirco in ☓☓ optimè clauso custodiantur.

Medicamentum summè penetrans, putredinem arcens, in toto corpore obstructiones reserat, febres resolvit omnes, & quartanas, si hora 1. vel altera ante paroxysmum propinetur in liquore appropriato, qui acrimoniam ejus nonnihil obtundere, non tamen obstruere valeat, utpote in emulsion. sem. melon. vel amygd. d. addita portiuncula ▽ *æ rosar. vel cinam. & sacch. alb.*

Dosis g. 6. ad ℈ß.

Figitur eodem modo, quo sal volatile microcosmi, nisi quod loco Sp. proprii ex sale fixo, (qui paucus est in viperis & ex ⊕ elicitur) sumitur *Spir.* sal. com.

Vires. *Sic fixatus medicamentum est immutabile totum corpus permeans, resolvit enim excrementa quæcunque, eaq; abstergit instar saponis, ubicunque locorum adhæserint non assimilata, ut facilè & commodè à materia repellantur: vel per sudorem, insensibilem transpiratione, aut quod plerumq; fieri solet per* ⊡. *propterea in melancholia quacunque, podagra, renum calculo & vesicæ obstructionib. viscerum omnibus ac putredini præsentissimum est remedium. In deperditis virib. pertingit ad loca affecta, naturam confortat, adjuvat purgando se & resolvendo excrementa naturæ contraria.*

Dosis ℈ß. *ad* ℈j.

Essen-

Essentia Viperarum.

℞. Jecinora & corda Viperarum N. 100. exiccata & contusa cum 🜄 rectif. ♂ ℘ (3. vel 4.) digere, extrahe s. a. Junctis destillationibus adde (ad ℔j. Essentiæ) Salis volat. ℥j. fixi ℥ß. Digere ut optimè uniantur, adhuc ♂ uno atque altero, & habebis summum quod à Viperis separari potest medicamentum.

N. *Usitatissima hæc medicamenta sunt in Italia, magnoque cum successu & ægrorum applausu adhiberi dicuntur.*

XXXVIII. Vitulus.

Μόσχος, ἴταλος, Vaccæ proles, Kalb.

OFFICIN. NAT.

1. *Medulla.* 2. *Stercus.*

Vires.

1. *Medulla vitulina* post cervinam locum primum bonitatis obtinet, vim habet indurata & scirrhosa corpora emolliendi, sive musculis, sive tendinibus ipsis durities acciderit. Quin pessi quoque inde confiunt, uterum emollientes.

2. *Stercus* Erysipelati convenit, (*recens illitum.*)

PRÆPARATA.

▽ destill. pectoralis, v. l. 2.

XXXIX. Unicornu.

Μονοκερώς, Remena, Reem, & Reim. Hebr. Alcherchedom. Arab. Unicornis, Einhorn.

Animal esse dicitur equo quoad corpus non dissimile, ungulis fissis, cornu in fronte gerens procerum.

N. *Cujus regionis incola sit nondum certum constat Ælianus, montes esse ait in intimis Regionibus Indiæ Or. asperrimos & feris refertos, ubi quæ apud nos bestiæ domesticæ sunt, feras ajunt esse, ut oves, canes, capras, &c. In iis Monocerotem, quem vocant Cartazenon, numerant, eamque magnitudine ad confirmatæ ætatis equum accedere, jubaque præditum, pilis fulvis esse, &c. Nicolaus Venetus referente Andræa Baccio inveniri eam scribit, in extremis Asiæ partibus, in Provincia, appellata Macina. Narrat Marcus Paulus Venetus, in quadam Provincia Indiæ Occid. ea reperiri, Regnumque Basinæ Provinciam eam appellat. Verum Andreas Baccius illorum Monocerotem nihil aliud esse autumat, quàm Rhinocerotem. Ludovicus Vartomannus in itinere suo Æthiopico veram Monocerotis speciem descripsisse videtur, cujus duo individua in Civitate Arabiæ Mecha sibi visa asserit, cratibus inclusa, quorum unum fuerit magnitudine equi 30. mensium: alterum magnitudine pulli equini unius anni, unum cornu media fronte gestantia, primum longitudine 3. cubitorum, alterum vero duorum: colore præditum balio, capite cervino, cervice non admodum procera, nec valdè crinita, cruribus macilentis, & tenuibus unguibus, caprinorum in modum fissis, &c. Et hæc animalia ab Æthiopiæ Rege ad Sultanum Mechæ Regem missa fuisse subjungit.*

OFFI-

OFFICIN. NAT.

Cornu, (Unicornu) quod ab Ebore distingui potest, fibris quas subtiliores exhibet, simul & solidius ac gravius ferè est, in cæteris ebur emulatur.

Vires. *Sudoriferum est, alexipharmacum ac cordiale. Hinc laudatur adversus venena, morbos contagiosos, &c. Proficuum quoque censetur in Epilepsia infantum.*

Dosis à gr.IV. ad ℈ß. etiam integrum & ultra.

N. *Andreas Baccius qui integrum de Unicornu tractatum conscripsit, ejus fragmenta annulis includere jubet; digitisque circumferre, vel de collo, loco amuleti, suspendere ut cutim tangat.*

XL. Ursus.

Ἄρκτος, Bär.

Animal est crudele, catarrhosum, phlegmaticum, capite imbecillo, lumbis robustissimis, lascivum. Inimicatur equis, asinis, leonibus, dormit septimanas aliquot continuas.

OFFICIN.

1. *Pinguedo.* 2. *Fel.* 3. *Oculus.*

Vires.

1. *Pinguedo* calefacit, resolvit, emollit, discutit, &c.

Usus præcipui in alopecia (*illita cum mure combusto*) medetur doloribus arthriticis, parotidibus, (Ohren-Wehe) (*& cera ana in Empl. redacta.*) ulcera crurum tibiarumque sanat.

N. 1. *In Hernias. Enterocele uterique prolapsu, muliercularum vulgare remedium (dorso s. ossi sacro illita.*

N. 2. *In usu externo pinguedinis hujus observare expedit, quod pilis albedinem conciliat.*

2. *Fel* commendatur intrinsecus ad morbum comitialem, ad asthma, & icterum.

Extrinsecus ad ulcera cancrosa ac serpentia (*illitum*) ad odontalgiam, oculorum hebetudinem, &c.

N. *In Finlandia ubi ursorum datur copia, vulgatum rusticis est, fel exiccatum instar Panaceæ exhibere, sudoreque superveniente morbos quam plurimos fuisse solutos audivi.*

3. *Oculus* dexter effossus exiccatus & infantibus appensus, terrorem quibus in somnis vexantur arcere dicitur.

Sunt & qui ajunt, oculum ursi sinistro brachio alligatum, quartanam fugare.

XLI. Vulpes.

Ἀλώπηξ, Fuchs.

Est animal astutissimum, naturæ caninæ quodammodo particeps.

N. *Vulpium genera tria in Suecia ac Finlandia vulgaria comperi, nimirum præter vulgares dantur ibidem nigra & crucigera, linea scil. nigra, secundùm longitudinem à capite ad caudam per dorsum decurrente.*

OFFICIN.

1. *Pinguedo.* 2. *Pulmo.* 3. *Jecur.* 4. *Fel.* 5. *Lien.*

5. *Lien.* 6. *Pellis.* 7. *Sanguis.* 8. *Integra Vulpes.* 9. *Stercus.*

Vires.

1. *Pinguedo* auxilio est convulsionibus, contracturis, tremoribus, &c. (*illita;*) aurium doloribus, vulneribus capitis & alopeciis.

2. *Pulmo* consolidat, abstergit, hinc valet ad vitia pulmonum & angustiam pectis, (*exiccatus saltem & combustus.*

3. *Jecur*, Hepaticis & Spleneticis confert, (*simili modo ut pulmo adhibitum.*

4. *Fel*, Oculorum Pterygio succurrit (*illitum.*

5. *Lien*, Lienis duritiei ac tumori medetur, (*impositus.*

6. *Pellis pilosa* membris refrigeratis ac articuli morbo infestatis feliciter imponitur.

7. *Sanguis* arefactus & tritus calculo Renum & Vesicæ medetur: idem felicius præstare perhibetur sanguis recens, *potus ad cyath. scil. vel & abdomini pubi, inguinibus ac renibus illitus.*

8. *Vulpes integra, vel caro ejus combusta*, ad vitia pectoris commendatur.

Vulpes in aqua vel oleo optimè cocta, nervinis affectibus, ideoque contracturis ac doloribus articulor. medetur (*si locus affectus eo lavetur.*

9. *Stercus* scabritiem cutis sanat (*cum ✠ illitum.*

PRÆPARATA.

Ol. Vulpinum. v. Dispens.
Loch. de Pulmone Vulpis, v. Dispens.
Pulmo præparatus s. lotus & exiccatus.

CLASSIS II.
DE AVIBUS.

XLII. Accipiter.

Ἱέραξ, Habich.

Volucris est rapax, vorax & audax, visu forti prædita.

OFFICIN. NAT.

1. *Accipiter integer.* 2. *Adeps.* & 3. *Excrementa.*

Vires.

1. Integer oculorum vitiis succurrit, (*in oleo coctus, oculoque inunctus.*

Idem sentiendum & 2. *de Adipe:* super omnibus vitiis cutis medetur, (*oleum illud illitum.*

3. *Excrementa* calefactoria vi adeò pollent, ut à Galeno ex foro Medico eliminentur, nihilominus tamen sunt, qui oculorum vitiis arcendis adhibeant, alii ad partum promovendum, (*exhibita vel in suffitu adhibita.* (Hippocrates & Plinius ad sterilitatem emendandam propinant.

XLVIII. Alauda.

Κόρυς Alauda, Cassita, Galerita, Lerch.

Alauda { cristata, *hæc præfertur.*
non cristata.

OFFICIN. NAT.

1. *Cor f. integra avis & 2. Sanguis.*

Vires.

1. *Cor* (*Alaudæ cristatæ*) femori alligatum arcere colicum dolorem ajunt, idem quoque de *Corde* recenti devorato perhibent, ut & de integra Alauda, (*tosta vel unà cum pennis incinerata, quæ Dosi ℨ. seu cochl.* 1. *ac* 2. *per dies aliquot exhiberi poterit.*

2. *Sanguis recens* ex aceto acri aut vino calido haustus, calculosis efficacissimè subvenit.

XLIV. *Alcedo.*

Ἀλκύων, Halcyon, Eiß-Vogel / Eisengart.

Avis est speciosa, passere paulo amplior, rostro longo, colore tùm cæruleo, tùm viridi, tùm purpureo, juxta glaciem rivulorum degens.

OFFICIN.

Cor, quod siccatum & collo infantum appensum comitialem arcere volunt.

XLV. *Anas.*

Ἡ νῆττα, Andt / Endt-Vogel / Endt.

Est { Domestica.
Sylvestris.

Culinaris potissimum est, gignit crassos, melancholicos & superfluos humores.

OFFICIN. NAT.

1. *Anas viva.* 2. *Adeps.* 3. *Sanguis.* 4. *Fimus.*

Vires.

1. *Viva* sedat dolores colicos, *si ventri imponatur, parte deplumata.*

2. *Adeps* calf. humect. moll. diger. resolvit. Eapropter eo utimur in dolore interno & externo, scil. laterum, artuum, in nervorum frigida intemperie, &c.

N. *Adeps hic primas præ reliquis habet, & præcipuè Anatis sylv.*

3. *Sanguis* alexipharmacus est, & hinc in antidota nonnunquam asciscitur.

4. *Fimus* morsui venenatorum animalium imponitur.

XLVI. *Anser.*

Χὴν, veterib. Ganza, Ganß.

Anser { Domesticus.
Sylvestris, *hic in Officinis præfertur.*

Anser itidem culinaris maximè est, alimentum præbens excrementitium & melancholicum.

OFFICIN. NAT.

1. *Pinguedo.* 2. *Sanguis.* 3. *Stercus.* 4. *Cuticula pedum.*

Vires.

1. *Pinguedo* calore suillam superat, suæque subtilitatis ratione promptius penetrat ac resolvit, ideoque rectè per anum injicitur, ad obtundendam erosionem in alvo corporis sitam, alopecias capillis explet, rimis labiorum medetur, tinnitui aurium succurrit, (*aurib. indita,*) spasmum nervosque rigidos sanat, (*pinguedo ex anſere, farcito*

cito carne cati, aliisque nervinis herbis, & assato collecta) alvum laxat, præcipuè infantum, *umbilico inditum, ventrive impositum.*

2. *Sanguis* Alexipharmacus habetur.

Dosis ad ℥ij.

3. *Stercus* calfacit & siccat vehementer, incidit, aperit menses, secundinam & urinas potenter movet.

Hinc maximi usus in morbo regio, Scorbuto, Hydrope, *cùm cochleari urinæ Capræ vel Vituli destillatæ, continuarique potest ejus usus in dies aliquot* (8.) Idem & tussi mederi perhibetur.

N. 1. *Adeo calfacit ut & gramina, in quæ deciderit, urat, unde & à Galeno inutile judicatur.*

N. 2. *Præfertur viridiusculum in pratis tempore Verno collectum, quod siccatum calore moderato & pulverisatum à ʒß. ad ʒj. exhiberi poterit.*

Alii in potu recens exhibent, cum liquore conveniente transfusum.

Dosis ʒj. vel ʒij.

4. *Cuticula pedum* exiccata & pulverisata ob astringendi vim commendatur in profluvio mensium sistendo.

Dosis ʒß.

Extrinsecus cum successu pernioni imponitur.

N. *Sunt & qui Medicamentis Ictericis admiscent.*

XLVII. Ardea.

Ἐρωδιός, Reyer/Reigl.

OFFICIN. NAT.

Pinguedo, s. Axungia.

Vires.

Pinguedinis hujus rarus usus est in Medicina, lenire tamen dicitur podagricos dolores, oculorumque nebulas discutere, & visum clarificare (*illita.*) Hinc & surdastris conferre (*indita auribus.*)

N. *Prostat nihilominus in gratiam piscatorum, qui inde faciunt quo pisces alliciant.*

Nimirum:

Pisces quia ardeam odio persequuntur, hujus odore concurrunt, ardeam ceu hostem invasuri.

XLVIII. Ciconia.

Πέλαργος, Storch.

OFFICIN.

1. *Ciconia ipsa.* 2. *Stercus.* 3. *Ventriculus.* 4. *Axungia.* 5. *Fel.*

Vires.

1. *Ciconia* vim habet alexipharmacam insignem, adeò ut contra omnis generis venena & inprimis contra pestem præstantissima censeatur, (*comesta vel cinis ejus assumptus,*) insuper nervosis & articularibus affectibus succurrit.

2. *Stercus* si ex ▽ hauriatur comitialibus aliisque morbis capitis prodesse credunt. *Crato.*

3. *Ventriculus* exiccatus ac pulverisatus pro maximo secreto habetur in venenis.

N. *Alii solam tunicam interiorem malunt.*

4. *Axungia* podagricis & tremulis articulis utiliter illinitur.

5. *Fel* ad oculorum vitia commendatur.

PRÆPARATA.

1. ∇ *Antepileptica.*

Fit ex pullo Ciconiæ integro, i.e. deplumato, & exenterato, atque in frusta dissecto, admixtis antepilepticis aliis ex MB ⁓ꝗando.

2. *Ol. stillatitium quod sat copiosum fundit.*

3. *Sal volatile quod itidem copiosè in destillatione exhibet.*

4. *Arcanum Alexipharmacum de Ciconia, vide l. 2. c. 51.*

XLIX. *Columba.*

Περιςερὰ, ρὸς, Daube.

Avis est admodum fœcunda, calidissima, cerealibus vivens.

Columba est { Domestica, Hauß-Daub/ Sylvestris, Turtur, Turtel-Daub/ *v. suo loco.*

OFFICIN. NAT.

1. *Columba tota.* 2. *Sanguis.* 3. *Tunica ventriculi.* 4.

Vires.

1. *Columba viva* per medium dissecta, capitique dum sanguine adhuc calet, imposita; feroces humores mitigat, melancholicam tristitiam discutit.

Hinc convenientissimum Medicamen est in Phrenitide, Cephalagia Melancholia, Podagra.

2. *Sanguis* tepens oculis instillatis, dolorem, lippitudinemque sedat, suffusiones sanguinemque discutit, vulnera recentia curat: Peculiariter cruorem è membranis cerebri erumpentem cohibet, podagricum dolorem mitigat.

N. 1. *Præfertur sanguis columbi maris, idque sub ala dextra elicitum (ob naturam ejus calidiorem.*

N. 2. *Succus sanguinolentus ex pennarum calamis expressus sanguini substitui aptus est, præferturque è pullis columbarum,*

3. *Tunica ventriculi* exiccata & pulverisata commendatur in Dysenteriâ.

4. *Fimus* vehementer excalefacit; (*ob nitrosam facultatem, qua maximè pollet,*) ideoque urit, discutit, ruborem cutis sanguinem alliciendo excitat.

Hinc usus frequentis in Cataplasmatis & Emplastris rubificantibus. Sic tritus & cribratus, cumque semine nasturcii impositus, facit ad affectus inveteratos,

Cujusmodi sunt:

Arthridites, Hemicrania, Vertigo, Cephalæa, dolores inveterati in lateribus, scapulis, cervice ac lumbis, dolores colici, affectus apoplectici, lethargici, & simil.

Sic strumas aliosque tumores discutit, (*cum hordeacea farina & ✣o mixtus & impositus*) alopeciæ succurrit

rit (*illitus,*) Colicis confert, (*in Clysteribus*) defluxiones ad genua delabentes discutit, (*cum sal. &* [illegible])

Internè calculum atterit & urinam pellit.

[Dosis ℈j. ad ℈ij.]

L. Cornix.

Κίραξ. Krahe.

Vires. *Fimum in vino potum, dysenteriam sanare tradit Kyranides.*

LI. Corvus.

Κόραξ. Raab/Rappe.

OFFICIN.

1. *Pulli.* 2. *Cerebrum.* 3. *Pinguedo & Sanguis.* 4. *Stercus.*

Vires.

1. *Pulli Corvor.* incinerati commendantur ad comitialem morbum.

Dosis ℥j. singulis diebus 2. vel 3. exhibita.

Sic & cinis corvorum ad Podagram & Alphos commendatur.

2. *Cerebrum* commendatur itidem ad Epilepsiam.

3. *Pinguedo ac Sanguis* capillos reddit nigros, id quod & de ovis affirmant.

4. *Stercus* Infantum tussim, doloremque dentium sedare ajunt, (*de collo suspensum.*

4. *Ova* sunt qui in Dysenteria exhibent. N. 1. ij.

Gabelchover.

LII. Coturnix.

Ὄρτυξ, Wachtel.

N. *Comesta Coturnix, noxia esse creditur spasmo obnoxiis.*

OFFICIN. NAT.

1. *Pinguedo.* & 2. *Excrementa.*

Vires.

1. *Pinguedo* oculis prodest maculas abstergendo.

2. *Excrementa* Coturnicum helleboro vescentium, (*quod ipsis, ut quidam scribunt, in alimentum cedit,*) singulari propritate quadam conferre Epilepsiis quidam volunt.

LIII. Cuculus.

Κόκκυξ. Gucker/Guckaug/Kuckug.

OFFICIN. NATIVA.

1. *Cuculus.* 2. *ipse fimus.*

Vires.

1. *Cuculus* ustus commendatur ad calculum, ventriculi dolorem & humiditatem. *Rondel.*

Datur & utiliter febricitantibus paroxysmi tempore, medetur Epilepticis, &c.

2. *Fimus* morsum canis rabidi curat, (*potus.*

LIV. Ficedula.

Συκαλίς, Ficedula, à ficuum esu sic dicta; Germ. Schnepffe/Wüstling.

Vires. *In cibo visum acuere dicitur.*

LV. Gallus, Gallina.

Est { Mas, ἀλέκτωρ, Gallus, Han.
Fœmina, ἀλεκτωρὶς, Gallina, Henne/Hun. }

N. *Gallus castratus Capo dici solet, seu Capus.*

OFFICINALIA NATIVA.

1. *Gallina (seu Gallus) integra.* 2. *Cerebrum.* 3. *Tunica ventriculi.* 4. *Testiculi.* 5. *Fel.* 6. *Pinguedo.* 7. *Guttur.* 8. *Stercus.* 9. *Ova.*

Vires.

1. *Gallina* dissecta (præferunt nigram) sanguine adhuc calente imponitur capiti in phrenitide, cephalalgia, &c. Morsibus itidem venenatorum animalium simili ratione mederi ajunt: anthracibus imposita venenum elicit, nec prætereundum, quod sanguinis eruptionem in vulneribus recentibus sistat.

1. Viva Gallina (Gallus) circa anum deplumata è bubonibus venenum extrahit, (*imposita.*

PRÆPARATA.

1. *Geluf. decoctum Gelatinum Gallinæ (veteris.)* Fit ex carne Gallinæ in frusta concisæ, additisque pedibus vituli, vervecis, aut carne bovina per se in diplomate horas aliquot, (sex. sept.) vase clauso cocta & expressa.

N. *Addi possunt aromata & ▽æ cordiales prout libet.*

Vires. *Insigne est nutritivum & corroborativum.*

2. *Contusum*, fit itidem ex carne Gallinacea, quæ coquitur, donec caro ab ossibus decidat; hinc contunditur unà cum ossibus, fitque expressio cum vino miscenda, & pro libitu aromatizanda.

N. *Gallinarum caro melior est quam Gallorum, nisi sint castrati, nigrarum verò quæ non pepererunt melior est & levior.*

3. *Ius Galli veteris:* Gallus antiquus (annor. 2. 3. 4.) fatigetur optimè, donec lassitudine cadat: Hinc trucidetur, deplumetur, exenteretur, farciaturque medicamentis idoneis, coquaturque in aliquot mensuris aquæ, donec caro ab ossibus ferè decedat: Hinc coletur.

Vires. *Ius illud per se vim habet molliendi, & ob nitrosas partes quibus decrepitum illud animal præditum est, quæque fatigatione illa exaltatæ sunt, virtute pollet incidendi, abstergendi, alvum ciendi idq; multò magis, si in eo Medicamenta similium facultatum incoquantur. Hinc celeberrimum est in dolore colico (coctum cum purgantibus & discutientibus.) In tussi tartaroque pulmonum (cum bechicis elixum,) &c.*

2. *Cerebrum* vim habet incrassandi, fluxusque compescendi.

E. gr.

Fluxum alvi, (*in vino sumptum*) gingivis ad dentitionem à mulieribus illinitur.

3. *Tunica interior* ventriculi extracta, siccata, (ad Solem,) & pulverisata, singularem vim habet tùm astringendi & corroborandi ventriculum, adeoque vomitum, & fluxum alvi compescendi, tùm & calculum comminuendi.

4. *Testiculi* deperditas in morbis vires mirificè restituere dicuntur, semen prolificum suppeditant, & Venereas vires

vires roborant, (*recenter usurpati,*) febribus itidem medentur. (*assumpti.*

5. *Fel* maculas cutis aufert, (*illitum:*) oculis convenit.

6. *Pinguedo* Gallinarum & Caponum calfac. humect. emoll. lenit, mediaque inter anserinam & suillam existit, harumque acrimoniam obtundit, convenit labiorum rimis, aurium dolorib, oculorum pustulis.

7. *Guttur Galli* ustum & non consumptum, sed tostum & exiccatum, sub noctem ante cœnam exhibitum, proprietate sanat mictionem involuntariam nocturnam. *Solenand. s.* 4. *cons.* 11.

8. *Stercus* omnia eadem præstare aptum est, quæ columbinum, sed inefficacius, privatim tamen colico & uterino dolori convenit. Valet itidem maximè ad icterum, calculum & urinæ suppressionem.

N. *Præstantius habetur id, quod in stercore album est.*

Dosis ʒß. manè ac vesperi ♂ ♀ continuis 4. vel 5. exhibitum. *Querc. Pharm. rest. c.* 21.

Extrinsecus exiccat achores capitis, aliamque scabiem manantem (cinis insperfus.

Luteum stercoris consolidat Vesicæ exulcerationem, *assatum in butyro recenti, vel oleo olivarum, atque conjectum in frigidam, ut sordes secedant, & liquor olei supernatet, in ductum penis injiciendus. Hartm.*

9. *Ova* Medicinæ exhibent testas, membranulas, ovi albumen, vitellumque.

Testa vim habent Lithontripticam, tartaream que mucilaginem incidendi.

Membranula vim habent diaphoreticam intrinsecus & extrinsecus adhibitæ, (*præputioque imponuntur infantum.*

Albumen vim habet refrigerandi, adstringendi, agglutinandi.

Ususque crebri est in oculor. rubedine, in conglutinatione vulnerum (cum bolo commun.) in fracturis, &c. Inservit & anacollematis.

N. *Hippocrates exhibet febricitantibus albumina N.* 3. *aut* 4. *ad refrigerandum & egerendum.*

Vitellum ovi vim habet anodynam maturandi, digerendi, laxandi, proindè usus celeberrimi clysteribus immisceri, quin & cum salis tantillo mixtum infantum umbilico (*in testa juglandis*) imponi solet ad ciendam alvum.

PRÆPAR.

Paratur inde oleum quod crebri usus est in consolidatione vulnerum, rimar. in maturatione tumorum, &c. *Videatur Dispens. Aug. & Norimb.*

N. *Fit inde potus puerperis nostratibus usitatissimus, vulgò* Seiff *dictus.*

℞. Vitel. ovi N. 2. vel 3. Aquæ. Mens. 1. Vini M. ½. (plus minus) coquantur optimè pro potu.

LVI. Grus.

Γέρανος, ein Kran/ Kranich.

Vipio,

Vipio, i.e. pullus Gruum.

OFFICIN. NAT.

1. *Grus integer.* 2. *Pinguedo.* 3. *Fel.* 4. *Caput, Oculi, Ventriculus.* 5. *Medulla tibiæ.*

Vires.

1. Avis hæc quia nervosa est, nervosis ac membranosis partibus peculiariter convenire statuitur.

Hinc usus ejus commendatur in doloribus colicis.

2. *Pinguedo* surditati auxilio est, (*auribus instillata,*) Lienis duritiem, aliosque tumores renitentes emollit (*cum ✠ scyllitico subacta*) rigori cervicis velocissimè succurrit.

N. *Ejusdem naturæ esse dicitur cujus anserina pinguedo.*

3. *Fel* oculis prodest.

4. *Caput, Oculi, Ventricus,* pulverisata fistulis, cancris, & varicosis ulceribus insperguntur.

5. *Medulla tibiæ* inservit unguento Ophthalmico inde parando.

LVII. Hirundo.

Χελιδών, χελιδόνη, Schwalb/Schwalbin.
- Domestica, Haußе Schwalb/
  - major cum macula rubra sub gutture.
  - minor sine illa macula.
- Sylvestris
  - Riparia, Wasser-Schwalb.
  - Muraria, Spir-Schwalb.

Domesticæ in ædibus nidificant.

Ripariæ in ripis aquarum inhabitant, unde & aquaticæ dicuntur.

Murariæ nidos suos muris templorũ seu parietibus aut rupibus appendunt.

N. *Prævalent Ripariæ.*

OFFICIN. NAT.

1. *Integra.* 2. *Cor.* 3. *Sanguis.* 4. *Lapilli.* 5. *Nidus.* 6. *Stercus.*

Vires.

1. *Integra* Epilepsiæ specificè subveniunt oculorum hebetudini, lippitudini, (*cinis cum melle illitus.*) Anginæ ac Uvulæ inflammatæ medentur, (*comestæ vel assumptus earum cinis.*

2. *Cor,* Epilepsiæ itidem conferre, memoriamq; roborare ajunt: alii contra quartanam devorant.

3. *Sanguinem* peculiariter oculis conferre volunt, præferunt a. sub ala dextra extractum.

4 *Lapillus* in pullor. nonnullorum ventriculo, (rarò licet) invenitur. Chelidonius dictus, grani lentis, vel pisi magnitudine. Hinc Epilepsiæ puerorum convenire volunt, (*brachio alligatum vel collo suspensum.*

N. *Ferunt crescente ☾ hunc potissimum inveniri, atque in pullo primogeniti alii mense Augusto circiter plenilunium eximunt.*

5. *Nidus* auxilio anginæ est (*extrinsecus impositus:*) oculorum rubedini medetur: ictui viperino convenit, (*impositus.*

6. *Ster-*

6. *Stercus* calfacit impensè, discutit, acre est,

Usus præcipui in morsibus canis rabidi, (*intrinsecus & extrinsecus*,) in doloribus colicis & nephriticis, (*propinatum*;) alvum irritat, (*subditum*.

PRÆPAR.

Aqua hirundinum fit usitatius ex Ripariis, v. *Dispens. Aug.*

LVIII. Milvus, Milvius.

ἰκτῖνος, Wey / Weihe / Wuwe / Rüttelweyh / Hüner-Dieb.

Animal est è genere Accipitrium acuti visus, articularibus morbis obnoxius.

Est { Major { niger, robustus, hic usitatior. / rufus propemodum, regalis dictus. } / Minor, rubeus, rother Weyh. }

OFFICIN. NAT.

1. *Milvus incineratus.* 2. *Caput.* 3. *Epar.* 4. *Sanguis. Fel.* 6. *Stercus.* 7. *Pinguedo.*

1. *Milvus* incineratus Podagræ, Epilepsiæque subvenire dicitur, (*exhibitus.*

Dosis ℈ß. ad ℈j.

2. Idem, *de capite* affirmant, ac *Epate incineratis.*

3. *Epar* insuper oculorum Medicamentis adhibetur.

4. *Sanguis* podagricos juvat, (*cum Urtica mixtus & impositus.*

5. *Fel* Ocularis additur.

6. *Stercus*, articulis cum successu imponitur.

7. *Pinguedo*, articulorum doloribus illinitur.

PRÆPARATA.

Sunt qui Milvum vivum in F. Eq. 40. ♂ macerandum sepeliunt, & ex vermibus, qui ex eo procreantur, unguentum ad dolores podagricos conficiunt. *Aldrovand.*

LIX. Motacilla.

Passer aquaticus. Bach-Steltze / Queck-Steltze. { alba κολλυρὸς / flava minor. }

Avis est circa fluentes præcipuè degens, cauda tremula.

OFFICIN.

Ipsamet integra avis. Cujus vis mirè prædicatur in atterendo calculo, (*pulvis potus.*

LX. Noctua.

γλαύξ, Nacht-Eule / Stein-Eule / Kautz.

OFFICIN. NAT.

Caro. 2. *Fel.* 3. *Pinguedo.*

Vires.

1. *Caro* curat Paralyticos, (*Plinio*,) Melancholicos, & sim. (*Rabbi Moys.*) Apostema Anginæ mirabiliter aperit & rumpit, (*cinis noctuæ integræ, nec deplumatæ in guttur immissus.*

2. *Fel*, ad maculas oculorum valet.

3. *Pinguedo*, aciem oculorum acuit.

LXI. Olor.

Κύκνος, Cygnus, Schwan.

Avis est ad genus anserinum formâ & victu, ideoque & facultatibus accedens.

OFFICIN. NAT.

1. *Pulli*. 2. *Adeps*. 3. *Pellis*.

Vires.

1. *Pulli Cygnor.* in oleo cocti, additâ medullâ cervinâ, podagricis prosunt.

2. *Adeps* emoll. lenit, atten. adeoq; utilis est hæmorrhoid. vulvat. duritiei; oculos purgat, cum vino lentigines cutis tollit.

3. *Pellis*, plumis tenerrimis obsita colicos juvat, & stomachi vitio laborantes.

LXII. Palumbus.

Φάψ, Φάσσα, Palumbus, a, Holtz-Daube.

Convenit cum columba, exustæque plumæ Ictericos reficere, calculosis, urinæque difficultatibus subvenire dicuntur.

LXIII. Parus.

Ἀιγίθαλος, Parix, Meise.
- Carbonarius major, Kohl-Meise/Spiegel-Meise.
- Caudatus, monticula, Schwartz-Meise/Berg-Meise.
- Cæruleus montanus, Meel-Meise.
- Fuscus, Palustris, Cinereus, Kohl-Meise/Asch-meise.
- Ater, Caninus, Carbonarius minor, Hunds-Meise.
- Cristatus, Strauß-Meise.
- Kotel-Meise.

Ex his præfertur reliquis, 1. efficaxque prædicatur adversus renum calculos & colicos cruciatus, (*in cibo vel cinere exhibitus.*

LXIV. Passer.

Passer
- vulgaris.
- Sperling.
- Troglotites.

Zaunschlipfflein / Thurn-König Schnee-König/ Zaun-König / Nessel-König / Winter-König / Mauß-König.

N. *Sunt qui à Regulo distinguant, eoque paulo majorem esse velint, pennisque illis aureis, quas Regulus in capite alit Passerem hunc destitui: Verùm cum utriusq; vires conveniant, alter alterius vices subire non nequit.*

Vires. *Passer troglotites maximoperè commendatur ad calculum atterendum & expellendum, sive integer evulsis pennis sale conditus crudè devoretur, sive incineratus assumatur.*

Passer vulgaris, quia avis salacissima est, commendatur ad venerem, comestus, præcipuè cerebella.

Stercoris grana aliquot exhibentur infantulis ad ciendam alvum.

LXV. Pavo.

Ταὼς, Pavus, Avis medica, Pfaw/ Pagelun.

Avis est omnium reliquarum formosissima, vivacissima, (30. *annos vivere potest*,) unde & Balsamica vi vigorosa, adeo, ut caro ejus sine corruptione per se diu conservari queat.

OFFICIN. NAT.

1. *Inte-*

1. *Integr.* 2. *Adeps.* 3. *Fel.* 4. *Stercus* 5. *Penna.* 6. *Ova.*

Vires.

1. Jus pavonis pleuriticis specificè fertur prodesse, præcipuè si sit pingue.

2. *Adeps*, (cum succo rutæ & melle, colicos affectus optimè sanat.

3. *Fel*, oculorum hebetudini, fluxionibus, asperis item superciliis medetur.

4. *Stercus*, proprietate vertiginem & Epilepsiam sanat, (*in dies multos exhibitum*;) nimirum exiccatum & pulverisatum (ʒj.) macerantur per noctem in vino: Hinc trajectum per linteum, exhibetur continuando à novilunio usq; ad plenilunium aut amplius, si opus sit. *Crato miscet cum sacchario & exhibet.*

5. *Pennæ*, adhibentur in suffitu, adversus uteri ascensum, *Quercetan. in Pharm. Rest.*

6. *Ova*, exhibentur ad curandam arthritidem vagam dictam.

LXVI. Perdix.

Πέρδιξ, πέρδικα, Rebhun/ Feldhun.

Avis est salacissima, vivacissima, (ad annos 16. vescens gemmis Coryli & betulæ, gramine & segete virente.

OFFICIN.

1. *Caro.* 2. *Medulla.* 3. *Sanguis.* 4. *Iecur.* 5. *Fel.* 6. *Pennæ.*

1. *Caro* comesta semen atque lac auget, Venerem excitat.

2. *Medulla ut & Cerebrum* propinatum, icteros juvare dicitur.

3. *Fel*, ad affectus oculorum præfertur aliis.

4. *Sanguis* oculis cruore suffusis & recentibus eorum vulneribus illinitur.

5. *Iecur*, siccatum ad ignem & pulverisatum, morbo regio resistit, singularisq; fertur antidotus contra febrem, si aliquoties in aqua millefolii assumatur. *Crato.*

6. *Pennæ* inserviunt suffocationi uterinæ (*suffitus naribus admotus*) doloribus colicis, aliisq; mitigandis, discutiendis, (*fomentationis formula adhibita*,) & hinc cum mentha ac abrotano in forma sacculi infantibus familiare remedium existunt, ad tormina ventris compescenda.

LXVIII. Pica.

Κίττα, Aglaster/ Egester oder Atzel.

Vires. Avis hæc maximè commendatur ad oculorum obscuritatem, ruborem, dolorem (*comesta vel incinerata, oculisque indita, vel quocunque modo apposita.*

Convenit & Maniacis, Epilepticis, Melancholicis, (*cinis exhibitus.*

PRÆPAR.

Aqua Picar. Antepileptica. v. l. a.

LXVIII. Struthio.

Struthiocamelus, Strauß.

Avis est maxima, exotica, facultate chylifica celebris.

N. *Duos videre mihi contigit Londini Angliæ, quibus facilè fuit, objectam* Chi-

Chirothecam coriaceam deglutire.

OFFICIN. NAT.

1. *Tunica Ventriculi.* 2. *Adeps.*

Vires.

1. *Tunica interior ventriculi* ventriculum corroborat, calculosque dissolvit mirè.

2. *Adeps* nervosis partibus convenit, duritiem Lienis mollit, dolores nephriticos mitigat, (*inunctus.*

LXIX. Turtur.

Τρυγών, Turtel-Daub.

OFFICIN. NATIVA.

1. *Integer Turtur.* 2. *Adeps.*

Vires.

1. Turtur viribus cum columba convenit, peculiariter tamen commendatur in dysenteria ac præcipuè in sistendo mensium profluvio, *sive cinis combusti turturis, sive exinde extractum exhibeatur,* (*Dosis gr.* 4. 6.) *sive turtur deplumatus & exenteratus insuta in ventre mastiche,* (℥j. *aceto rosaceo, inter assandum asperso* (*butyri loco,*) *assetur, postmodumq́, in olla clausa exiccetur, atq́, in pulverem convertatur, & cochl. j. singulis mane exhibeatur.*

2. *Pinguedo* inter assandum collecta illinitur renibus ventri, pectori, inguinibus, &c. *Vide Forest. lib.* 28. *observat.* 10.

N. *Sunt è podagricis, qui sibi persuadent paroxysmos arceri, podagramque præcaveri, si in cubiculo turtures alant.*

LXX. Upupa.

Ἔποψ, Widehopff.

Avis est melancholica, spurcissima, victitans vermiculis in stercore repertis, Erucis, Scarabæis, &c.

OFFICIN. NAT.

1. *Caro.* 2. *Penna.*

Vires.

1. *Caro* ejusque decoctum proprietate suâ colicos juvat, (*assumpta*) *Avicen. Fen.* 16. *tr.* 4. *c.* 11.

2. *Penna,* dolores capitis demulcere dicuntur, (*imposita.*

LXXI. Vultur.

Γύψ, Geyer.

Avis est pollens facultatibus animalibus ac præcipuè odoratu.

OFFICIN. NATIVA.

1. *Caro.* 2. *Pinguedo.* 3. *Cerebrum.* 4. *Fel.* 5. *Penna.* 6. *Fimus.*

Vires.

1. *Caro* convenire judicatur affectibus capitis, Epilepsiæ, Hemicraniæ, & simil. Decoctum cutis vitia sanare perhibetur.

2. *Pinguedo*, convenit nervis.

3. *Cerebrum* subvenit capitis imbecillitati, (*illitum vel naribus inditum.*

4. *Fel*, Epilepsiam arcere dicitur, (*assumptum cum vino.*

5. *Penna*, de pennis nugantur, si pedibus subdantur, quod partum potenter promoveant.

6. *Fimus*, nidore partum excutit.

CLAS-

CLASSIS III.
DE PISCIBUS.

LXXII. Anguilla.

Ἔγχελις, Aal.

OFFICIN. NAT.

1. *Pingued.* 2. *Caput.* 3. *Sanguis.*

1. *Pinguedo* vulneraria est, capillos generat, (*illita in alopecia:*) auditum restituit, (*instillata auri;*) hæmorrhoides mitigat.

2. *Caput* anguillæ verrucis cutis mederi ajunt, sc. si caput sanguinolentum adhuc, quo verrucæ tactæ sunt, terra cooperiatur, ut putrescat.

3. *Sanguis* adhuc tepidus colicos domare dolores dicitur, *) cum vino assumptus.*

N. *Sunt, qui dicunt vinum, in quo Anguillæ suffocatæ fuerint, abstemios reddere, (bibitum.*

LXXIII. Barbo.

Τρίγλη, Barbo, Barbe/Barine.

Piscis est culinis satis laudabilis.

Officinis a. in usu non est, ova tamen à ruricolis nonnullis assumuntur, ad ciendum vomitum & alvum, quod sat violenter perficiunt.

LXXIV. Blatta Bizanzia.

Ὄνυξ, Unguis odoratus.

Testa seu tegumentum est Conchylii, odore castoreum æmulans.

N. 1. *Conchylium (Conchyla Indica est species Conchar. oblongarum, quæ in lacubus nardiferis nascens, nardis vivit, unde & testa odorem castorei æmulum spirat.*

N. 2. *Sunt qui Conchylium & purpuram seu buccinam inter se confundunt, sed malè: Illud enim est ex genere conchar. oblongar. hoc est genere rotundarum.*

Vires. *Unguis odoratus internè laxat alvum, splenem mollit, vitiososque humores discutit.*

Externè excitat suffitu fœminas strangulatu uteri oppressas, comitialesque. In reliquis idem præstare poterit, quod aliæ concharum testæ, *Vide Concha.*

N. *Blattæ Dioscoridis sunt è genere vermium, nobisque incognita.*

LXXV. Cancer.

Καρκῖνος, Κάμμαρος, Astacus, Krebs.

OFFICIN. NAT.

1. *Cancer integer, i. e. substantia edulis.* 2. *Oculi.* 3. *Putamen.*

Vires.

1. Refrigerant Cancri, humectant, dolorem sedant, ferocientes spiritus figunt.

Hinc usus præcipui in æstu, ac dolore capitis ac renum, (*contusi ac cataplasmati,*) in Angina (*fit gargarismus ex succo cancrorum, imò & internè succus exhiberi poterit.*) In Atrophia (*exhibetur internè succus cum ▽, vel succo Chelidoniæ, externè fieri potest*

Emplast. ex cancris tusis, epate vitulino, atque Ol. Olivar. laurinoq; tela ac spicula è corporibus extrahunt, (*triti & impositi. Valent & in igne persico ac ambustis.*

2. *Oculi Cancri* (lapides Cancri) refrigerant, siccant, abstergunt, discutiunt, calculum arterunt, tartarũ & sanguinem coagulatum resolvunt.

Hinc usus magni in Nephritide, Pleuritide, Asthmate, dolore Colico, &c. sive crudi, tritique assumantur, sive usti & præparati, inserviunt itidem dentibus abstergendis.

3. *Putamen* (testa) easdem cum oculis dictis vires obtinet. Insuper scabiem puerorum ex salsis humoribus sanat, (*oleo rosaceo per mixtum & illitum,*) febrium intermittentium paroxysmos arcet.

N. *Præstat putamen novellum tenuius, quo induuntur, postquam crassius deposuerint annuatim.*

PRÆPARATA.

1. Cinis cancrorum (*i.e. Cancri combusti,*) exiccatorius est, proprietate pollet adversus morbum canis rabidi, (*assumptus cum radic. Gentian.*) Rimas pedum ac sedis verruculas & carcinomata cum melle lenit. Sunt & qui cancros combustos propinant in dysenteriâ.

N. *Galenus hoc Medicamenti genus, quod ab Æschrione Empirico didicisse confitetur, maximoperè ad morsum rabidi canis commendat, Æschrionemque cancros vivos in patella area ussisse ait, donec in lævorem facilè redigi poterant; idque per ortum canis, ☉ le transeunte in ♌.*

Dosis cochlear parvum ad ♂ 40. continuatum.

2. *Oculi cancri præparati.* F. l. c. lævigando, cum ▽, v. g. fœniculi.

3. *Mag. oculor.* ♋. *v. l.* 2.

4. ▽ *cancror.* fit è cancris MB vel ⊣E destillatis.

Vires. *Urinam pellit, calculum atterit, sitim extinguit.*

N. *Quercetanus macerat cancros cum ▽ semper vivi majoris per ♂m, hinc ⌒at, ter cohobando, adhibetque inflammationibus, combustis, carcinomatis, quibus maximè prodesse ait, inprimis si sale ex remanentia elixiviatio imbuatur. Pharm. Rest. c. 7.*

5. *Oleum seu Liquor Ocul.* ♋ fit l. com. per deliq.

N. *Aliter.*

℞. Pulv. oc. ♋ ℥ v. ♉ itart. p. d. ℥ vi. dig. in F. Eq. (♂ 15.) hinc coagula & extrahe 🜄. Tandem abstrahe 🜄 & remanet ♉.

Dosis g. 4. ad 6. *Hartm. in pract.*

LXXVI. Carpio vel Carpo.

Κύπρινος, Carpus, Carpa, Karp/ Karpff.

Piscis est notus, limo & muco vivens.

OFFICIN. NAT.

1. *Fel.* 2. *Axungia.* 3. *Lapis triangularis.* 4. *Lapilli oblongi.*

Vires.

1. *Fel* oculor. hebetudini & unbeculæ subvenit.

2. *Axun-*

2. *Axungia* nervorum affectibus calidis auxilio est.

3. *Lapillus Carpionis* (triangularis in capite repertus, Karpffen-Stein/ colicis doloribus calculosis, comitialibusq; conferre statuitur.

4. *Lapilli duo* supra oculos existentes, itidem ad Epilepsiam commendantur.

LXXVII. Cetus & Manati.

κῆτος, Cete, Wall-Fisch.

Cete nomen generaliter pisces vastos viviparos denotat; specialiter tamen pro maxima eorundem specie sumitur, quæ ob vastam suam magnitudinem ac conformationem quadrupes æmulatur.

OFFICIN. NAT.

Axungia quæ medetur scabiei, (*illita*.

N. *Ex hoc animali sunt qui sperma Ceti Officinarum desumi volunt, sed malè, v. l. 3. c. 31.*

Alii Ambram ei acceptam referunt, sed itidem falso.

Manati.

Cetorum generibus annumerantur Piscis *Manati* dictus, à pedibus binis anterioribus, quos solum refert, nimirum hos manus Hispani vocant, unde & piscem manatum, ac si diceres manibus præditum, vocaverunt. Belgæ ob similitudinem capitis, quo vaccam mentitur, Vaccam marinam (See-Kuh) appellant. Vid. Clus. Aldrovand, Monard. Gomar.

OFFICIN.

Lapis *Manat.* seu de Manati, vulgò Lapis *manatin* est lapis os seu crustaceum ex capite ejus exemptum, idque variforme, nonnunquam enim dentes refert, unde & nonnullis See-Kuh-Zahn/ i. e. dens Vaccæ marinæ audit, aliquando officula aurium mentiuntur, adeoq; ossa auditus dicuntur.

PRÆPAR.

1. Præparat. fit ex calcinato f. cremato.

N. *Præstat irrorare aliqua aqua conveniente v. g. Fœniculi, &c.*

Vires. *Summè commendatur ad calculos renum & vesicæ comminuendos, dolores nephriticos, ac colicos sedandos.*

Dosis ℈j. & ultrà.

N. *Sunt qui ad ʒj. ascendunt.*

2. Magist. Fieri potest solvendo cum spiritu salis vel sal. nitri, ac præcipitando cum ▽.

LXXVII. Concha.

κόγχη, Muschelen.

Est genus piscium capite destitutum, testis (quas eodem nomine conchas vocant,) circumvallatum, sive duplex testa illa sit & complicatilis, sive simplex.

Ex harum genere sunt & Margaritiferæ, quas vide infrà & l. 3. c. 7.

Varias sub se species complectitur, secundùm figuram coloremque ut plurimum nomina nactas, vel & peculiari nomine insignitas,

Sic

Sic sunt.

Conchæ longæ Rhomboides, squamosæ, striatæ, echinatæ, corallinæ, leves, &c. Huc ostreæ, mater perlarum, blatta byzantia, Chamæ generum varior. &c. Umbilicus marinus, dentalium, entalium, purpura, conchylium.

N. 1. *Crescit Concha ac decrescit cum incremento & decremento Lunæ.*

N. 2. *Inter aquatilia nullum animal esse perhibetur, quod majori desiderio teneatur, vescendi carne humana quàm hoc ipsum.*

OFFICIN. NAT.

1. *Testæ.* 2. *Caro.* 3. *Margarita, de quibus l. 3.*

Vires.

1. Testæ conchar. vim habent exiccandi, sudorem movendi, abstergendi, &c.

Hinc usus earum internus præcipuè est in febribus, quibus interveniente sudore medentur.

Externè conveniunt in dentifriciis abstersoriis, in mariscis & condylomatis ani reprimendis (*calx applicata.*

PRÆPARATA.

Adhibentur autem Conchæ, tùm pulverisatæ solummudo, tùm calcinatæ & pulverisatæ, vel & simul lege communi, cum ▽ card. bened. & sim. lævigando præparatæ.

N. *Nostratibus hoc nomen sibi communiter vendicat, genus conchar. oblongum, quod hisce in locis vulgarius reliquis invenitur.*

Ex horum testis fit famosum illud Antefebrile Crollianum.

Hoc modo:

Testis dictis affunde ✠, stet per noctem, tunc extrahit mucorem, quo abraso, calcina testas ad albedinem usque, pulveremque serva.

Vires. *Ciet sudorem sat largiter, adeoque instante paroxysmo (præcipuè tertiano,) exhibitus febres solvit, maximè si vice secunda vel tertia iteretur.*

Dosis ℈iß. *ad* ʒj.

N. *Crollius exhibet in haustu cerevisiæ calida cum tantillo butyri.*

2. Caro concharum, id est, substantia edulis, culinaris potissimum est, & in cibo quartanis convenire dicitur.

LXXIX. Dentalium & Entalium.

Dentalium est conchula parva, oblonga, exterius asperula, intus levissima, tubuli modo concava, alterâque parte rimam habens canini dentis instar acuminatam, unde & dentalium nominatur.

N. *Non piscis, sed vermis oblongus, ac tenuis dentalii incola est; adnascitur saxis marinis, conchisvè vetustis.*

Entalium itidem testaceum quoddam est marinum, instar parvi cornu longiusculum, rectum & cavum, foris striatum, intus lævè, raro longitudinem digiti superans.

N. *Vide-*

N. *Videtur esse Dactylus Plinij.*

Vires. *Utrumq; etsi in Medicina hactenus parum, & non nisi in unguento Citrino usitatum sit, attamen cum aliis testar. generib. ad similes affectus adhiberi posse verisimile est.*

LXXX. Halec.

Μαινὶς, Halecus, Harengus, Härig/ Häring.

Piscis est Marinus Oceano Baltico, aliisquæ Germaniæ Oceanis familiaris.

OFFICIN. NAT.

1. *Vesiculæ.* (*Halecis animæ dictæ,*) 2. *Ipsum Halec* & 3. *Muria.*

Vires.

1. *Animæ dictæ* N. IX. exhibitæ urinam ciere dicuntur.

2. *Integrum Halec* salitum imponitur plantis pedum ad humores à capite derivandos, æstumq; febrilem domandum. Cinis exhibetur ad calculum atterendum, (*fit ut cancrorum.*

3. *Muria*, (Garum) est brodium, quo Halec vel alius piscis fuerit conditum. Inservit Clysterib. in coxendicum dolore & Hydrope, mundificat ulcera fœtida, Gangrænam cohibet, strumas dissipat, ad anginas valet (*cum melle illitus.*

LXXXI. Huso Ichthiocolla.

Exossis, Hausen.

Genus piscis est è maximis (longit. 24. pedum, pondere nonnunquam ad ℔. 400.) Cartilagineum, ossib. expers, (exceptis quæ in capite sunt, absque squamis, &c.

Familiaris piscis est Danubio, nimirum ex Mari in Danubium desiderio aquar. dulcium ascendit.

OFFICIN. NATIVA.

Exhibet Officinis *Ichthyocollam* (*Arab. Alkanna* Haußblasen/) quæ glutinis genus est, colore album, ex illius corio, intestinis, ventriculo, pinnis & caudâ confectnm.

Idque hoc modo.

Partes dictæ in frustula tenuissima sectæ macerantur, in ▽ calidæ q. s. hinc coquuntur lento △e ad consistentiam pultis, malaxanturque antequam refrixerint in massam.

Vires. *Siccat, explet, quadantenus mollit.*

Hinc Usus ejus est in Emplastris glutinantibus.

N. *Adhibetur & ad gelanda jura,* (Galrey zu machen) *ex iisdem addito Sacchara cand. excoquitur etiam translucidum & flavum glutinum genus.* (Fischleim & Mundleim *appellatum,*) *quod in ore liquefactum ad chartas glutinandas adhibetur.*

LXXXII. Lucius.

Λάβραξ, aliis λύκος, Lupus, Hecht.

N. *Sunt qui Lucium ac Lupum confundunt, quod etsi nominetenus concedi possit, cum utrumque piscis sit rapax, ut Lupus terrestris, attamen re ipsa distinguuntur.*

Lupus siquidem veterum, marinus piscis est, figuraq; à Lucio aliena.

OFFICIN. NAT.

1. *Fel.* 2. *Cor.* 3. *Mandibula.* 4. *Officulum cruciforme.* 5. *Axungia.* 6. *Ova.*

Vires.

1. *Fel,* Febrim arcere volunt (*si assumatur* N. 3.

Extrinsecus inservit oculorum maculis, hebetudini, aliisque eorum affectibus.

2. *Cor,* adversus Febrium paroxysmos devoratur.

N. *Sunt qui Cor vivo Lucio exemptum devorare, luciumque corde orbum denuo in fluentem* ▽*m conjicere jubeant.*

3. *Mandibula* exiccat, abstergit. Hinc datur in pleuritide ceu specificum, confert itidem ut & reliqua capitis officula in calculo, fluore albo mulierum partu difficili.

Extrinsecus sistit (cinis) synoviam, vulnera inveterata mundificat, hæmorrhoides exiccat.

4. *Officulum cruciforme ex capite Lucii,* commendatur quibusdam ad Epilepsiam (*assumptum.*

N. *Periapton singulare quibusdam habetur adversus incantamenta.*

5. *Axungia* vulgare Medicamentum est, illiniturque plantis pedum & pectusculis infantulorum, ad revellendos catarrhos & demulcendam tussim.

6. *Ova,* vomitum ac alvum ciere apta sunt, unde & hujus gratia medicamenti à plebeis exhibentur.

PRÆPARATA.

▽ *fellis* destillata oculis subvenit.

LXXXIII. Mater Perlarum.

Macia Perlarum seu Margaritarum **Perlen Mutter.**

Species est Concharum, à Margaritis nomen ducentium, quæ inibi frequentius, quam in reliquis inveniuntur.

Vires. *Præter vires concharum communes (vide supra) sunt qui vim cordialem huic attribuunt, verum quo successu, videant ipsimet.*

Alii antifebrile ex eádem conficiunt, ad modum, quem supra ex conchis oblongis dedimus.

LXXXIV. Mustela.

Σαῦρ@, Gobius fluviatilis, Mustela fluv. Gesner. **Aalraup / Aalrup / Trusche / Quapp.**

OFFICIN. NAT.

1. *Epar.* 2. *Ventriculus.* 3. *Spina.*

Vires.

1. *Hepar* in vitro suspensum calorique expositum, in liquorem liquescit flavum, admodum utilem oculorum hebetudini ac nubeculis.

2. *Ventriculus* commendatur summè ad affectus uterinos, præcipuè autem fertur secundinas pellere, colicosque dolores abigere, (*potus.*

3. *Spina* pulverisata caducuum expugnare fertur.

LXXXV. Ostrea.

Ostrea, Oster-Muscheln.

Sunt conchæ marinæ ex genere rotundarum.

Vires. Ostrea pestiferos bubones loco transferunt, & virus omne ad se trahunt: Sunt autem agglutinanda brachii parti, qua axillaris decurrit, videlicet si bubo in alis sit, sin vero inguen obsederit, lineamentis femoris quæ vena cruris describit. *Hollerius.*

N. *Testæ concharum vicariæ esse possunt.*

LXXXVI. Perca.

Percus, perca, Bersich.

Perca fluviat. (ad differentiam Percæ marinæ, quæ piscis ab hoc differens est.

OFFICIN. NATIVA.

Lapides in capite reperti, juxta spinæ dorsi initium: Hi virib. conveniunt cum reliquis lapidib. testaceis, adhibenturque in calculo atterendo, renib. abstergendis.

Extrinsecus in dentifriciis, vulnerib. exiccandis.

LXXXVII. Rana aquatica.

Βάτραχος, Rana Frosch { aquatica, *hæc usualis.* / terrestris. / amphibia.

Præfertur ex aquaticis, quæ in fluviis puris ac fontib. reperitur, eaque viridis.

Rubeta nimirum, & quæ in lacub. habitat, damnatur ceu perniciosa.

Terrestris itidem cedit aquaticis, imo quæ maculatæ ex his sunt, venenatæ habentur.

N. *De Ranunculo viridi, vide Class. I.*

OFFICIN. NAT.

1. *Ipsa Rana.* 2. *Cor.* 3. *Epar.* 4. *Fel.* 5. *Pinguedo.* 6. *Sperma Ranarum.*

Vires.

1. *Dioscoridi Rana ipsa* contra omnium serpentium venena pro Antidoto sunt, si ex sale & oleo, vel butyro edantur, jusque earum itidem sorbeatur. Valent & adversus inveteratos tendinum rigores.

Inducit etiam vini fastidium, si vinum in quo viva rana viridis suffocata est, propinetur: Viva Anthraci pestilenti imposita, donec moriatur, venenum elicit. Viva integra alligatur ad causonum æstus: articulor. & juncturar. dolores mitigat, ignesque sacros restinguit, (*viva scil. vel contusa imposita.*) Odontalgiam sedat, (*cocta & in gargarismo adhibita.*

N. *Si ventri torminoso adhibeatur, in ipsam vitium transire confestim fertur.*

2. *Cor Ranarum* (maximè fluviatilium) febricitantium Spinæ alligatum, febriles algores minuit. Sunt qui cordis regioni admoveant ad mitigandos causonum æstus & incendia. Mizald.

3. *Epar* exiccatum & pulverisatum

tum in febrium quartanar. (& aliar.) accessione cum successu assumi, ajunt, *Crato exhibet in ▽ millefolii.*

N. *Epata ranar. viridium in paludibus degentium, ceu peculiare specificum ad Epilepsiam commendant.*

Exhibere jubent sub conjunctione Luminarium ☾ in ♋ existente. Petraus Nosolog.

4. *Fel*, peculiariter oculis convenit, quartanamque curare dicitur incineratum & ad ʒß. exhibitum.

5. *Pinguedo* aurib. indita dolorib. medetur.

6. *Sperma* ranarum, (sperniola) Froschleich/ refrigerat, constipat, incrassat, dolores mitigat, manuum scabiem curat. (*si mense Martio in eo laventur;*) paronychia & herpetes interficit, erysipelati & ambustis, aliisque inflammationib. succurrit, (*impositum*) Faciei ruborem curat, fluxui mensium & hæmorrhoidum medetur (vulvæ vel ano inditum.

N. *Linteum hoc spermate aliquoties madefactum & exiccatum pro usu servant. Alij idem sperma in fictili recondunt in terram, loco scil. aprico, quo in ▽ cum tempore convertitur.*

PRÆPARATA.

1. Cinis inspersus sanguinem profluentem, (e.gr. vulnerum, nariumque) sistit. Uteri hæmorrhagias suffitu reprimit, alopeciis ex liquida pice illinitur.

Internè gonorrhæam cohibet (assumptus ʒj.

2. *Aqua stillatitia è Ranis.*

Fit è Ranis vivis sub finem Martii, vel initio Aprilis captis, per XX.

3. ▽ *stillat. ex spermate.*

℞. Fit per XX, è spermate collecto Martio.

N. *Sal addere solent.*

Vires. *Ex præcedentibus parent, præter quas Vesicæ ab humorum acrimonia exulceratæ egregia medela est. Facit & ad repellendum & sistendum sanguinis profluvium & faciei ruborem, impetigines curat, erysipelati ac gangranis succurrit.*

4. *Oleum.*

Fit coquendo ranas cum 🝆o communi vel Rosac.

5. *Pulvis sperniolæ compositus.*

Vide lib. 2. in Pulveribus.

N. 1. *Ubi ranæ, spermaque earundem aut limaces, lumbrici, cancri, & similia animalia veniunt ♎anda, includenda esse linteolo mundo & in medio cucurb. suspendenda, ut velut per vaporem stillent, aliàs aquæ putoris erunt participes. In linteis autem remanebit pulvis animalium istorum opt. præparatus, cui majoris correctionis ergò ♈ guttulas aliquot instillabis & rursus exiccabis, vel cum eodem ♈ tincturam elicies.*

N. 2. *Fabricius de Gangr. pulv. dilaudat ad Ulcera maligna & inflammationes omnes compescendas.*

LXXXVIII. Sepia.

Σηπία, Blackfisch/ Blackkittel.

OFFI-

OFFICIN. NAT.

1. *Os Sepiæ*. 2. *Humor ater*. 3. *Ova*.

Vires.

1. *Os Sepiæ*, σηπίον,) exiccat, abstergit, (*pulverisatum vel incineratum*,) maculis, nævis, scabiei humidæ medetur, oculis convenit, (*cum melle cinis inditus*,) gingivis tumidis subvenit, (*in dentifriciis*) asthmaticis auxilio est; (*assumptus*.) Gonorrhæam sistit, calculos pellit, urinas movet (*pulvis assumpt*. ℈j. *Dosi*.

2. *Humor ater* (Dinte) intra vesiculam in corpore repertus, alvum movere dicitur, (*assumptus*.)

3. *Ova* renes & ureteres abstergunt, menses & urinam cient.

LXXXIX. *Sturio*.

Ἀκιπένσερ, Γαλαζίας, Gal. Aquipenser, Stora, ein Stör / Stür / Stürlein.

Piscis est dorso ac ventre echinatus, dulcesque salsasque aquas colens, magnitudinis proceræ.

Vires.

Ossa Sturionis, dicti piscis commendatur in Arthritide vaga, exhibita) *Forest. lib.* 20 *observ.* 12. *in Epistola D. D. de Brahe.*

Ut & in Colicis doloribus discutiendis.

XC. *Testudo*.

Χελώνη λιμναῖα: Schildkrote.

Animal est ἀμφίβιον, è genere Testaceorum, scutum testaceum in dorso gerens.

OFFICIN. NAT.

1. *Crura*. 2. *Sanguis*. 3. *Fel*.

Vires.

1. *Crura* pro Periapto antipodagrico experientissimo adhibentur.

Videlicet.

Accipiatur Testudo masculina (cognoscitur inter cætera ex caudæ discrimine, & leni sub interiore testa incisura, ubi Luna maximè fuerit diminuta, priusquam cum Sole conjungatur, amputentur vivæ crura omnia, ea consuta in sacculos ex pelle hœdina angustos alligentur membris patientibus, ita ut dextrum crus testudinis dextro cruri ægrotanis respondeat, sinistrum sinistro. Item anterius crus dextrum brachio dextro applicetur sinistrum sinistro. *Solenand. sect.* 1. *consil. medic.* 20. *Schenckius in observ. Idem refert Bapt. Porta ex Rhasi & Constantino, libr.* 4. *Phytogn. cap.* 4.

2. *Sanguis* Testudinis marinæ & terrestris, in remediis internis pro antidoto datur ad ℥ij.

Sanguis Testudinis terrestris ad Hecticam imperatur (*recens & crudus ad* ℥ij) exiccatus ad Epilepsiam commendatur.

3. *Fel*, Oculis confert.

XCI. *Thymallus*.

Φάγρος, Aschia, Asche.

OFFICIN. NAT.

Axungia.

Vires.

Oculorum maculas, unguesque

quæ abstergit, (*Sole liquata & melle permixta,*) maculas cutis tollit, foveas post variolas relictas explet, (*illita.*

XCII. *Tinca.*

Σκόρπιος, Tencha, Schleye.

Piscis est mucosus, excrementitius, amans aquas palustres, cænosas, lutosas, vivens cæno, generatur, tùm ex traduce, tùm sponte. Familiaritate lucio conjuncta est.

OFFICIN. NAT.

1. *Integer piscis.* 2. *Fel.* 3. *Lapillus.*

Vires.

1. *Integer piscis* dissectus imponitur pulsib. manuum pedumque plantis, ad mitigandum æstum febrilem, vel & ad divertendum venenum pestilentiale. Simili etiam modo adhiberi solet in dolore capitis ac articulor. Vivæ tincæ (*una post alteram*) umbilico ac epati impositæ, donec moriantur, Icterum curare dicuntur, luteum nimirum contrahunt colorem. Incineratam tincam, (præcipuè tegumentum) in fluore albo mulierum exhiberi vidi cum successu.

2. *Fel*, commendatur ad aurium affectus.

3. In capite gerit *Lapidem* ut Carpio, qui ad similes affectus exhiberi poterit, quo dictus Carpionis lapis.

XCIII. *Truta.*

χρύσοφρυς, Aurata, Variolus, Variola, Trutta, Fohre/Forelle.

Piscis est culinis creberrimus & laudabilis.

OFFICIN. NAT.

Pinguedo. Hæc illinitur utiliter mariscis & ani fissuris.

CLASSIS IV.

DE INSECTIS.

XCIV. *Apes.*

Μέλιττα, Apis, Immen/Bienen { Domestica huj⁹ loci. Sylvestris fera, Hummel.

Apis insectum est mellificans, vivens, tùm florum melligine, tum melle ex illa melligine confecto.

OFFICIN.

1. *Apis.* 2. *Mel.* 3. *Cera.* 4. *Propolis.*

1. *Apes* siccæ & contritæ inunctis alopeciis capillum restituunt.

II. Mel., eligendum est flavum pellucidum, odore ac sapore jucundum, consistentia, neque crassum, ac concretum, neque dilutum nimis, omni ex parte unitum seu continuum. Flavo succedit album, quod itidem, modo reliqua bonitatis signa ne defuerint, non contemnendum. Vitetur autem in mellis electione favus

favus aranearum texturis refertus. Omnib. porro præfertur Mel Virgineum dictum, id est, quod novellæ apes conficiunt, colore ex flavo albicans.

Vires. *Mel calidum ac siccum statuitur gr. 2. (albicans tamen minus calidum censetur, nutrit, abstergit, aperit, pulmonib. convenit, urinam ciet, tussi medetur, putredini resistit.*

Extrinsecus oculorum caliginem discutit, aliisque eorum affectib. succurrit.

Cautio.

1. Mel quia facilè bilescit, Epati calidioribusque corporib. non adeo proficuum est.

2. Mel crudum alvum inflat, tussim lacessit, fastidium creat.

M. *Mel Galeno succus est roris cœlestis, ab Apibus collectus. Paracelso resinosum, quid terræ est, in vegetabile genus virtute plantarum ac influentiarum cœlestium transplantatum, & hinc ab apibus collectum atque ulterius digestum. Vide Paracels. de Naturalibus.*

Hinc variat quoque 1. pro varietate plantarum, qua ratione optimum censetur apum in rosetis, vel lilietis, &c. degentium 2. diversum quoque Mel existit pro diversitate influentiarum. Sic Mel præstantissimum habetur, quod anno sereno ac salubri Vere ac Æstate confectum, Quercetano dicitur Ros vel Manna cœlestis, atque inde sua aceta Philosophica præparat.

PRÆPAR.

I. Mel depuratum.

1. Mellis, q. v. affunde ▽ portionem, æqualem vel duplam, triplamvè, si valdè impurum fuerit, vel si alienæ rei expers sit, sine additione,) coque & despuma cochleari pertuso.

N. 1. *Quod si hac ratione non satis depuratum foret, clarificari poterit cum albuminibus ovorum singulis ad singulas libras adhibitis, v. l. 1. c. 14.*

N. 2. *Conrad. Kunrath. dictam mellis depurationem improbat, quippe quâ potiores ac meliores spiritus, quibus maximè impragnatum est, in auream evanescant. Itaque hanc substituit.*

℞. Mel Virgineum nondum △i commissum una cum favis, inde Manicæ Hippocraticæ, suspendeque in loco tepido Solis, vel in hypocausto vaporib. aqueis, (ut Balneatorum balnea calefieri solent,) calfacto ut perfluat Mel.

II. Mel destillatum.

Unde.

1. ▽ *Mellis, Spiritus atque Oleum.*

℞. Mellis ℔. 1. adde Sal. com. vel silicum mundor. contusor. arenæ vè ℥iij. ℥vi. (*alii etiam addunt segmenta Ligni Iuniperini.*) destilla per ☋m gradatim, & exit ▽ alba, dein flava, cum ☍, ut & Spiritus, quæ aliquoties rectificentur,

Alii eliciunt primo ▽m in cucurbita ex MB. Remanenti in cucurbita melli addunt Arenam, vel silices calci-

calcinatos contusos, ∽antq; per 🝭m ∇m flavam cum 🝆o. Hæc digerunt aliquoties, ♂ ℘ aliquot (5.6.) dein ∽ant, tandem 🝆 supernatans ab ∇ separant. *Senn. Quercet. Med destillat.*

Alij.

℞. Mel cum cera & favo, ponunt in fimum ad putrefactionem per ⊠m, fimumque sæpius (dieb. ternis) mutant: Hinc ∽ant. 1. Exit ∇ alba (faciei absterſioni dicata 2. ∇ flava, Oſwald.

N. 1. *∇m hanc flavam esse menstruum Franc. Anton. sunt qui putent, sed malè.*

N. 2. *Adduntur Arena, vel silices, vel vitrum, ut fervescentia, ad quam Mel maximè proclive est, præcaveatur, id quod alij meditantur sacculos parvos Arenæ refertos imponendo.*

N. 3. *Sunt qui ∇m primo elicitam super novum Mel fundunt & rectificant.*

Vires.

Utraque ∇ albascil. & flava, suffusiones & albugines oculorum sanat, capillis producendis confert. Inservit Tinctura Corallorum extrahendæ.

Intrinsecus reserat obstructiones, pellit urinam, atterit calculum.

Oleum quod instar ∇ vitæ ardet, vires habet admirandas, præsertim si per ♂ aliquot circuletur cum 🜄. Etenim separatum iterum illo 🜄, remanet 🝆 dulce & gratissimi saporis, vulneribus sclopetariis & phagedanicis ulcerib. plurimum conducens. Singulare quoque est ad podagricos dolores sedandos. Discutit maculas faciei cum 🝆o Camphora.

2. *Oleum Mellis compositum.*

℞. Mell. ℔. ij. ⊖-i calcinati, ℔. 1. 🜄 rectif. ℔. ß. Tartar. ℔. 1. destilla per 🝭m, primo extillat phlegma, dein 🝆: &c.

Vires.

Lenit dolores podagricos, si locus affectus eo illinatur.

3. *Acetum mellis.*

℞. Mellis opt. p. 1. ∇ fluv. p. VIII. coq. ad medietatetem, postea suspende in eodem semen Erucæ in petia, atque repone in loco calido vel Sole, donec deferbuerint. Fit paulatim ✱ acerrimum, quod ∽etur.

Vires. *Præter alios Usus solvit & silices, reliquosq; lapides, etiam sine ulla præcedente calcinatione. Hartman. in Croll. Senn. Inst.*

4. *Tinctura mellis.*

Tincturam mellis *Beguinus* extrahit ex melle crudo cum arenis impastato, eamque exhibet Phthisicis pro nutrimento.

5. *Qu. Essentia mellis.*

1. ℞. Mel cum favis, q. v. (℔. xv.) elice ∇ per MB, qua prolecta relinquatur adhuc remanens materia in MB ferventi, ♂ ℘ (5.

2. Dein. 2. affunde ∇ atque extrahe ſ. a. tincturam, eamque decantatam purifica optimè per digestionem ac subsidentiam. Tandem destilla Tincturam per MB ad siccitatem, (destillatum

latum dicitur elementum aëris, essentia illa remanens ignis.

3. Ex fecibus incineratis (profecto prius ☋o per descensum ☊m vè, si ita visum fuerit,) extrahe sal cum ▽ commun. more solito, idque purifica optimè, (dicitur elem. terræ.)

4. Conjunge jam omnia atque destilla ex ⊥ib. per XX toties cohobando, donec omnia volatilia sint, ac XX transcenderint.

Sic habes Qu. E. Mellis.

Vires. *Instar Panaceæ esse poterit.*

Dosis gr. iij. iv. v. &c. *Med. destill.*

6. *Elixyr Mellis.*

Clyssus.

℞. Mel per Manicam Hipp. depuratum. Elice ▽m. ☋ ac sal. comm. Sal elicitum potato per vices aquâ suâ, dein ☋o donec omnia imbiberit & coagulum inde factum fuerit.

Vires. Easdem vires cum Qu. Ess. mellis possidet, *Med. destill.*

7. *Sunt & varia Officinalia usualia*, quæ mel tùm basin agnoscunt, ut Hydromelitum genera, tùm asservationis medium, ut Syrupi quàm plurimi, &c.

III. Cera, Κηρὸς, Arabic. Hahama, Wachs. Medium quodammodo tenet calfacientium, refrigerantium, humectantium & desiccantium, ita tamen, ut ad caliditatem inclinet, partium quadantenus est crassarum & emplasticarum, ideoque digerit, maturat, &c.

N. *Adeo usitata officinis est, ut vix emplastrum reperias, cujus non exhibeat consistentiam.*

PRÆPAR.

Oleum ceræ v. l. 2. c. 70.

Vires. *Diureticum est, daturque intrinsecus, dos. iij. iv. v. gutt.*

1. *Oleum ceræ boni odoris & coloris.*

Fit, si rectificetur super recentes ceræ particulas △ cinerum. Ex eo fit.

B. *Balsamus vulnerarius.*

Per macerationem menstrualem florum hyperic. & rad. consolid. major.

3. *Magisterium ceræ.*

Fit ex eâ solutâ in ♈, filtrataque, ut remaneat in chartâ instar butyri, quod *edulcoratum atq; ad ℥j. propinatum valet eximiè ad Dysenteriam.*

IV. Propolis, Πρόπολις, σμήνιον, Dioscor. Cera virginea, Vorstoß / Stop-Wachs / Bien-Hartz / rudis est, & cerosa, crassaque materia seu Gluten in alveorum foribus repertum.

Eligenda flava, odorata, Styracem vel Galbanum referens, in vehementi ariditate mellis, & mastichis in modum ductilis.

Vires. *Calf. 2. aut princip. 3. leviter abstergit, attrahit, aculeos & omnia infixa corporis extrahit, dura concoquit, dolores demulcet, ulcera desperata cicatrice obducit. In veteri tussi suffitu juvat.*

XCV. Araneus.

Ἀράχνης, Ἀράχνη, Spinn.

Insectum est venenatum, puncturis suis nocivum. Variorum est generum promiscuè usualium.

Est e. Araneus major coloris scil. varii, vel minor coloris nigri, &c. Distinguitur sexu, coitque Vere ac initio Æstatis, & aliquando Autumno & initio Hyemis, unde & eo temporis puncto magis noxius habetur. Vivit muscis quibus capiendis retia sua pandit.

OFFICIN. NAT.

1. *Aranei*, 2. *Tela Araneor.* (*Aranea dicta.*

Vires.

1. *Araneus* febriles paroxysmos arcere dicitur, (*pulsibus metacarpii, temporibusvè impositus,*) peculiariter tamen ad quartanam commendatur, (*putamine avellanæ inclusus, colloque suspensus vel lacerto appensus.*

2. *Tela*, constringit, conglutinat ideoque vulneraria est, sanguinem cohibens, inflammationem præcavens. Ad arcendos febriles motus non solùm externè, sed & (*satis audacter*) internè à nonnullis adhibetur.

PRÆPAR.

Oleum aranearum simplex & compositum fieri potest ex infusione, ut oleum scorpionum.

Vires. *Ingreditur Emplastrum febrile.*

XCVI. Aselli.

ὄνισκος, Gal. ὄνοι, Dioscor. τίλοι, Plin. Procelliones millepedæ, multipedes, Eselgen/ Schäffelein.

Nascuntur in locis humidis, cellis, & similibus sub lapidibus vasisque ▽ repletis, ad tactum sese contrahunt ac rotundant.

Vires. *Tenuium partium sunt, digerunt, extenuant, abstergunt, aperiunt, Hinc utilitatis peculiaris sunt in mucilagine tartarea resolvenda, calculoque ad mucilaginem reducendo, in obstructionibus viscerum aperiendis, adeoque in morbo regio in dolore nephritico, difficultate urinæ, in colica, appetituque ob ventriculi mucilaginem imminuto*, in asthmate, &c.

Extrinsecus commendatur pulvis ad affectus oculorum, ad aurium dolores & anginam (cum melle illitus.

Vivus impositus phagedænam perimit.

Dosis à ℈j. ad ʒj. in pulvere cum vino vel ▽ aliqua nephritica.

PRÆPARATA.

Alii lavant in vino ac exiccant, iterumque lavant ac siccant, hinc pulverisant ac imbibunt in ♁u ⊕.

Dosis gut. IV. V. VI. exhibent.

Alii contundunt cum vino, colant & exhibent. Nonnulli macerant solum in vino, colantque.

N. 1. *Non facilè ℈j. transcendo, nec usum continuo, nimia quippe resolvendi vi incommoda non parva inferre possunt.*

N. 2. *Ut locus natalis saxosus indicat, ad calculum asellos facere. Ita indicante aptitudine & propensione sese con-*

contrahendi; ad convulsiones forsan non essent inutiles.

XCVII. Bombyx.

Bombyx { Domesticus, *hujus loci.* Sylvestris.

Βόμβυξ, βομβύλιος, Vermis lanificus, *Albert. Magn.* Seiden-Wurm.

Vermis est texturam sericeam texens, oriturq; tùm spontè, tùm ex ovis.

N. *Miram subit metamorphosin. Ex ovis pusillis producitur animalcum Erucæ non absimile. Eruca hæc mororum, ulmi, educata foliis augescit indies, donec tumiditate resplendeat: hinc indita Thecæ, textura se cingit sericea, usq; dum moriatur. Postmodum reviviscit papilionis instar pennas producens, coituque interveniente triduano, (è quo masculus statim moritur,) ova parit fœmina, quam plurima, ac deficit.*

OFFICIN. NAT.

1. *Bombyces integri.* 2. *Sericum, i.e. textura bombycina.* 3. *Folliculi sericei.*

Vires.

1. *Bombyces* exiccati & pulverisati insperguntur vertici capitis, ad arcendam vertiginem & convulsionem.

2. *Bombycina textura,* est caliditate & frigiditate temperata, (al. cal. 1.) sicca 1. corroborat, spiritus vitales, animales & naturales reficit.

PRÆPAR.

Uritur quandoque, quo siccior reddita lævigetur, quandoque decoctis admiscentur. Verùm præstat crudam & solummodo incisam adhibere.

Sunt & usualia, quorum compositionem subit: ut Confect. Alkerm. Diamosch. &c.

N. *Infertur & in usum Medicum Sericum filum Kermesinum, id est, Cocco seu granis Kermes tinctum adhibeturque sanguini sistendo, vulneribusque obligandis, exiccandis, consuendis. Quin & à Plebeis ad Erysipelas adhibetur (circumligatum.*

3. *Folliculi sericei,* (Bombycia, Seiden-Bälglein/) iisdem viribus cum textura præditi sunt.

N. *Caveatur à folliculis alvi spurcitie fœdatis, vel in quibus adhuc Necydalus latitat mortuus, & vermibus exesus.*

Bombyx Sylvestris est genus quoddam Erucarum viridium, simili metamorphosi, ut de Bombyce domestico dixi, mutabilium.

N. *Hujus generis videre mihi contigit apud Celsissimum Principem Philippum Hassiæ Landgravium doctrina multifaria, linguis exoticis, ut & Hebræa, Astronomicisque observationibus propriis celeberrimum, qui papilionem variegatum lepidum visu ex Eruca viridi in capsula productum monstravit.*

XCVIII. Cantharides.

OFFICIN. NAT.

Musca Hispanica, *hujus loci.*
Formicaria latior, Gold-käfer/Meißhanffen.

Cantharis, Gold-würmlein.
- prolixior / brevior — Cornuta, gehörnte Gold-Käfer.
- Amethystina violacea, Veielbraun.
- Miniata, Friesen-Würmle.
- Viridis — longiuscula. / aurum lucens.
- Nigricans, Schwartz-Käfer.
- Castanei coloris.
- Rotunda, Oster-Kälblein.

Dicitur κανθαρὶς, i. e. parvus Scarabæolus, Spanische Mucke oder Fliege/ Gold-Würmlein.

Producuntur ex genere quodam Vermiculorum Erucis non absimilium, qui nascuntur ex humore, foliis fraxini, populi, ligustri, triticique inhærente.

Præstantiores censentur, quæ in frumento seu pratis inveniuntur, versicolores, & quæ luteas in alis transversas lineas habent, corpore oblongo, crassæ, recentes.

Perimuntur aceti acerrimi vapore, qui dum fervet, exhalat. Hinc siccantur & servantur per biennium.

Vires. *Calidæ sunt & siccæ sat validæ, adeoque corrosivæ seu vesicatoriæ, diureticæ, emmenagogæ. Hinc usus creberrimi in vesicatoriis. Internus earum usus rarissimus est, quippe inter venena vulgò recensentur: vesicæ nimirum urinariæ adeo infensæ sunt, ut vel extrinsecus cuti alligatæ eam exulcerent. Sunt nihilominus audaculi, qui diureticis eas admiscent. Sunt & improbæ scorta, quæ fœtum tenellum iis perimunt & exturbant.*

N. 1. *Recentiores alas, pedes & capita, resecant, solo corpore servato.*

N. 2. *Galenus alas & pedes exhibet pro antidoto veneni proprii.*

N. 3. *Oleum Cantharidum & cantarellorum elicitur per* ♉, *prodestque ad calculum.*

XCIX. Cicada.

Τέττιξ, Hewschrecke.

Insectum est Gryllis simile, valde stridulum, rore vivens.

N. *Unum hoc animal, ex iis quæ vivunt, est sine ore. Pro eo enim quiddam aculeatum habet, & hoc in pectore, quo rorem lambit. In Italia vulgaris notitiæ est, nostratibus incognita.*

Officin. Nat.

Cicadæ siccatæ.

Vires. *Utimur cicadis siccis ad colicos affectus (cum paribus numero piperis granis scil. iij. v. vij.*

Alii assas edendas iis offerunt quibus affecta vesica est. Cinis insigniter calculum conterit.

C. Cicindela.

Καμπυρὶς, Plin. Καμπυρὶς, πυγολαμπὶς, Arist. Lampyris alata, *Aldrovand.* Cantharis noctiluca, Nitedula, Noctiluca, Johannis-Fliege.

Insectum est pennatum, in tenebris ignis modo lucens.

Officinis ignotum est, nisi quod Cardanus vim anodynam ei tribuere videa-

videatur, lib. 9. subtilit. alii in calculo commendant.

N. *Roder. Castrens. l. 4. meteor. microc. c. 16. Cicindela, inquit, abscissis capitibus & aliis, ad solem exponuntur fervent iss. donec pulverisari possint. Pulvis cum aqua dissolutionis Tragac. Trochiscetur, addendo tantillo olei amygd. Trochisci exiccat iterum pulverisentur, rursusque denuo formentur, idque quater. Valet in calculo (inunctionibus admiscent.*

Dos. ℈j.

CI. Cimex.

Cimices { Lectularii, *hujus loci.* Hortenses, s. Sylvestres.

Κόρεις, κλινικοὶ, *Diosc.* Cimices, *Matthiol.* Wantzen/ Wand-Läuse/ Bethwändeten.

Vermiculi sunt latiusculi compressi, rubentes, fœtore abominales, morsibus quibus sanguinem nobis exugunt, admodum molesti.

Vires. Utuntur recentiores quidam ad ciendam urinam vivis in penis organum immissis, (*Dioscorid. mortuos & tritos imponit,*) ad fœtum & secundinam expellendam tritos (N. 3.) & cum successu exhibitos vidi. Septenos cavis fabarum inclusos ante febrium accessiones devoratos, quartanis auxilio esse Author est Dioscorid. Vulvarum examinationes olfactu abigit.

N. *Sylvestres qui ex herbis victum habent, lectulariis majores, colore virid. æquè ac illi fœtidi, officinis adhuc incogniti sunt.*

CII. Eruca.

Κάμπη, *Dioscor.* Bruchus, Eruca vulgaris, *Aldrov.* Raupe.

Insectum est vulgaris notitiæ, originem trahens, vel ex stirpium excrementis, vel ex ovis papilionis. Species totidem ferè sunt, quot plantarum.

N. *Similem Metamorphosin subit quam Bombyx, tandemque in Papilionem degenerat.*

CIII. Formica.

Μύρμηξ, Formica, Ameyß. { Minor { rubens. nigricans. Major, Equina Roß-Ameyß.

Insectum est mira providentia dotatum, qua penu in annum sufficiens æstivis pleniluniis (noviluniis requiescit,) sedulò colligit, collectum si opus, sit, siccat, siccata semina, ne regerminent, arrodit, adeoque durationi adaptata, recondit. Congressæ hyberno tempore vermiculos pariunt, subinde in ova & hinc verno tempore, in formicas mutari aptos. Senium alatas facit, sed brevi superst tes.

Præstantiores habentur, quæ sub arboribus resiniferis habitant, acidumq; olent. Collectio præfertur ☾ decrescente, vel Novilunio.

OFFICIN. NATIVA.

1. *Formica*. 2. *Ova*. 3. *Acervus*.

Vires.

1. *Formicæ* calfac. & ficcant, Venerem proritant. Odor acidus mirè spiritus vitales reficit. Formicæ majores (Herculaneæ) psoram, lepram & lentiginem sanare dicuntur, (*adjecto sale exiguò tritæ & illitæ*.

2. *Ova* ad aurium gravitatem faciunt, malas hirsutas pueris infricata corrugunt.

3. *Acervus*, (*Myrmecium*) calf. & ficcat, nervosum genus roborat. Hinc usus celebris in paralysi, arthritide, hystericis affectibus, cachexia & simil. (*lotione adhibitus*.

PRÆPARATA.

1. *Oleum* ex infusione formicarum (præstant alatæ) in ♉ comm. ♂ ℘ 40.

Vires. *Valet ad coitum*.

2. ▽ *stillat. Magnanimitatis dicta, v. l. 2. c. 37.*

3. *Liquor* fit in clybano ad modum quo liquor lumbricorum.

Vires. *Insigne est ophthalmicum suffusionis oculor. auxilium.*

CIV. Gryllus.

Γρύλλος, { Domesticus.
Acheta, { Agrestis, arvensis.

Insectum est alatum è genere locustar. cicadis simile, focorum, terrarumvè aridar. incola, stridulo suo cantu sedulum, German. Heimichen / Heimlinge

Vires. *Commendatur ad diæresin, (cinis exhibitus) ad visus imbecillitatem (succus expressus instillatus) tonsillas lenit, (affricatus.*

CV. Hirudo.

Βδέλλα, Sanguisuga { Major equina.
{ Minor { subfusca. subviridis. nigra. variegata.

Insectum est palustre, instar Lumbrici oblongum, generatur ex putredine, Germ. Saug-Igel.

Majoribus præferuntur minores, utpotè quæ minus nocivæ, & ex his, quæ lineis in dorso distinctæ. Majores novem equum sugendo interimere valent, unde equinæ dictæ.

Usus. Sanguinis exuctioni inserviunt, adeoque cum cucurbitulis conveniunt.

N. *Antequam applicentur, servandæ sunt, in ▽ pura, ut probè purgentur, hinc loco applicationis sale nitri fricato, sanguineque vel argilla inuncto applicandæ. Cum amoveri vis, insperge parum salis, aut cineris, aut lini combusti.*

CVI. Lacertus.

Σαῦρος, σαύρα, Lacertus, Lacerta, Egochs / Ader / Ichtächs / Moll.

Insectum est quoad figuram notum, colore varians, bufonibus ac araneis inimicum.

N. La-

N. Lacertus si dissectus fuerit, pars utraque movetur aliquamdiu, & si concurrerint, coalescunt rursum. Sunt qui oculos, si effossi sint; renasci ajunt, id quod & de cauda si amputetur, Plinius affirmat. Degunt in cavernis terræ, ruderibus murorum aliisque locis asperis, vescuntur Cicadis, Cochleis, Gryllis, Apibus.

Lacertus est { Terrestris, *de quo hic & minus venenatus.* / Aquatilis, *qui venenosus habetur, & rarioris usus.* }

N. *Commendatur præ reliquis genus lacerti viride & magnum, verùm cum in hisce regionibus minus usitatum id sit, lacertum communem hic describimus.*

Vires. Elicit è corporibus spicula, vitra, &c. (*sectus, vel cum sale tusus & impositus, inprimis v. caput,*) capillos renasci facit, (*cum adipe illita caro, vel cinis applicatus.*) Ictui scorpionum succurrit. Commendatur itidem ad herniam infantum, (*si decocto lacerti laventur,*) ad facilem evulsionem dentium, (*pulvis aquatici lac affricatus.*

N. *Sunt qui ajunt lacerti exiccati pulverem gingivis illitum facere ut sine difficultate, sine dolore, atq; sine instrumento dentes extrahi queant.*

PRÆPAR.

Oleum infusum.

Fit ex infusione Lacertorum vivorum N. vij. in ol. commun. ℔iß.

Vires. *Commendatur ad faciei rubedinem emendandam (illitum.*

CVII. Locusta.

Ἀκρὶς, Dioscorid. Κόρνωψ, πάρνοψ, Hewschreck.

Insectum est ex pernicie quam infert, (herbas scil. & segetes mordendo, terramque tactu & saliva adurendo, nulli fermè regioni incognitum. Generantur Æstate ineunte ex fœtura anni superioris, favo non absimili, scil. exin oriuntur vermiculi, speciem ovi gerentes, inclusi prætenui terra ceu membranula, qua disjectâ emergunt locustæ & evolant.

Sunt porrò variæ, videlicet: sunt magnæ, parvæ & minimæ, (pennis carentes,) sunt virides, flavæ, nigricantes, variævè, &c.

Vires. *Odoris suffitu urinæ difficultates juvant, præsertim quæ fœminas malè habent. Dioscorid. Sunt qui appensas collo quartanam sanare ajunt.*

CVIII. Lumbrici terreni.

Γῆς ἔντερα, *Dioscor.* Vermes terreni, Melloes, *Paracelso*, Regen-Wurm/ Erd-Wurm/ Pyren.

Insectum est vulgaris notitiæ ex terra, tùm generatum, tùm sustentatum.

Præstant reliquis, ii, quorum collum rubris annulis seu cingulis cingitur.

Vires. *Sunt insigniter diuretici, dia-*

diaphoretici, anodyni; discutiunt, emolliunt; obstructiones reserant, lac augent, vulnera, nervosque præcisos glutinant.

Usus præcipui sunt in apoplexia, spasmo (ex signatura) aliisque affectibus nervor. ac musculor. in ictero, (utroque) hydrope, vermiculatione infantum, dolore colico. Inprimis autem specificè prosunt in arthridite illa scorbutica, quam vagam appellant, (die lauffende Gicht/ die Vahren/ *) adhiberi possunt intus & extus.*

Intus exhibentur vel toti conquassati, recenterque v. g. cum vino trajecti per linteum, vel siccati & pulverisati.

Extus applicantur vivi & mortui, vivi impositi, donec moriantur, prosunt panaritio, mortui in cataplasmatis ferè adhibentur. Odontalgiæ convenire dicitur cinis, (cavitati dentium inditus.) Podagricos dolores leniunt (pulvis cum farina calidè impositus.

PRÆPAR.

1. *Aqua*, fit in MB.
Hydropicis maximè proficua est.

2. *Oleum coctum, vide Dispens.*

N. *Ex* ☋ *o hoc* ♎ *atur cum* ▽ *raphani*, Ol. *quod urinam & sudores potenter pellit.*

3. *Liquor*, fit in clibano.
Nimirum:

Lumbrici loti & per stupam purgati, induntur vitro angusti orificii. Hinc obturatur vitrum, massaque panis inclusum committitur, (ut & reliqua massa) clibano, donec cum panibus eximatur. Post liquor filtratur & servatur pro usu interno & externo.

Dosis à ʒij. ad ℥ß.

4. *Pulvis*, fit ex lumbricis in furno exiccatis.

CIX. Lumbrici intestinorum.

Ἑλμινθες, στρογγύλαι, Lumbrici seu Vermes intestinorum, Würm/ Spul-Würm.

Generantur ex cruditate intestinorum.

Vires. *Sunt qui pulverisatos exhibent ad lumbricos expellendos.*

CX. Musca.

Μυῖα, *Arist.* Δάτλη, Fliege.

Muscarum genera varia quidem sunt, usuale tamen solùm vulgare est.

OFFICIN.

Muscæ seu potius capita earum.
Vires. *Alopeciis subveniunt.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *stillatitia*, fit per se, vel cum melle.

Vires.

Vires. *Præterquam quod capillorum proventum promovet, prædicatur quoq; ad oculorum affectus, (instillata.)*

CXI. *Pediculus.*

Φθεὶρ, Σάθραξ, Peduncului, Lauß.
Variarum itidem est specierum. E. quib. hujus loci humanus ille vulgaris pediculus.

Vires. *Devorantur à rusticis contra Icterum, simili modo adhibiti ad Atrophiam nonnullis probantur. Urinam cient foramini penis impositi, quippe proritant expultricem ad mingendum.*

CXII. *Ricinus.*

Κρότων, κυνοραίστης, Reduvius, Holtzbock/ Hundsfloh/ Hundswurm.
Animalculum est lividum & fœdum, bobus, suibus, capris, ovibus, atque canibus infestissimum.

Vires. *Ricini canini sanguis, Plinio teste psilothrum est, & ignes sacros restinguit; admirandus quoque est ad impetigines contumaces & feras, ac curatu difficiles, (illitus.) Amat. Lusitan. cur. 20. cent. 7.*

CXIII. *Salamandra.*

Σαλάμανδρα μόλγη, Molch / Moll/ Olm.
Animal est quadrupes ex lacertorum genere, nigrum, luteis maculis respersum, incola locorum frigidorum & humidorum, fonticulorumque limpidorum admodum amans, adeoque nonnullis in terrestrem & aquaticam distribuitur.

N. *Venenatum est animal, una cum morsu lacteam spumam virulentam conferens.*

Vires. *Salamandra erodit, exulcerat; incinerata medetur felicissimè scrophulis exulceratis (cinis inspersus.*

N. *Caveat à fumo venenato.*

CXIV. *Scarabæus.*

Κανθαρὸς, Cantharus
- Cornut' Schröter/ *hic usualis*
- Pilularius Roßkäfer/ *etiam hic Medicinalis.*
- Unctuosus, cantarellus, Kadden/Schmaltzkäfer/Meywurm/ *nec hic idoneus.*
- Rutilus.
  - major, Mäyenkäfer/ Creutzkäfer.
  - minor Brachkäferlein.
- Bufonius viridis Krottenkäfer. *hic venenatus.*
- Pistrinarius, Meelkäfer.
- Cadaverum, Aaßkäferlein.

Scarabæus cornutus, (bicornis. Lucanus, cervus, cervus volans, Scarabelaphus *Carden.* Græc. Κάραβος,) Gignitur partim ex lignis aridis, maximè quercus aut roboris, partim ex coitu. Reperitur Majo & Æstate in silvis.

OFFICIN. NAT.

Ipsi Scarabæi, & cornua.

Vires. *Scarabæi commendantur ad dolores & contracturas nervorum (ex signatura, qua tacti immobiles & contra-*

tracti redduntur) ad febrem quartanam (amuleti loco impositi.)

Cornua suspensa de collo infantum urinam cobibere dicuntur.

PRÆPARATA.

Ol. Ex infusion. Scarabei.

Vires. *Dolorem aurium discutit, (instillatum.)*

Scarabæus pilularius, (pilularis, Solaris, stercorum, κοϱϱιῶν, *Hippoc.* Pferd-Käfer/Mist-Käfer/) nomen id habet, quod è fimo (maximè equino) ingentes pilas pedibus volutet, in quibus parvos vermiculos fœturæ semina recondere dicitur.

Vires. *Commendatur maximoperè in procidentia oculi & ani, (pulvis aspersus,) in hæmorrodib. cacis dolorificis leniendis,)* decoctus scil. in oleo lini ad consumptionem animalculi, & calidè impositus cum bombace.

N. *Pulveris conficiendi modus optimus est.*

Mortificati in vitro clauso ad Solem benè exiccentur, & F. Pulvis. *Hartm. in Pract.*

Scarabæus unctuosus (quod manib. impositus pingui subflavoque liquore inficiat,) Majo & Junio juxta vias & passim in silvis obrepit.

Vires. *Cantharidum naturam imitatur, urinam pellit & sanguinem, canis rabidi morsum egregiè expugnat, varos dictos. i.e. Arthritidem vagam, Authore Wiero, curat,* (exhibitus pulvis vel conditura.

Extrinsecus expetitur à quibusdam ejus liquor ad vulnera. Additur & Emplastris in bubone & carbunculo pestilentiali (ex signatura desumpto indicio) permiscetur & antidotis, fitque inde Oleum ex infus. anim. vivorum in Ol. comm. quod loco olei scorpionum nonnulli adhibent.

CXV. Scincus.

Σκίγκος, Scincus Marinus, Officinis.

Animal est aquatile, squamis luteis vestitum, cæsi à capite ad caudam decurrente linea insignitum, herbis odoriferis victitans.

OFFICIN. NAT.

1. *Integri exiccati.* 2. *(raro) pinguedo.*

Vires. *Alexipharmacus est Scincus, Veneremque accendit.*

Pinguedo, simili virtute pollet.

Dosis Drach. j. Matthiolus commendat, Rostrum & pedes eosque cum vino propinat, hinc & carnes laterum commendat.

PRÆPARATA.

Ingreditur antidota & præcipuè Theriacam Andr. & Antidot. Matthioli.

CXVI. Scorpio.

Σκόρπιος, Scorpius, Scorpion.

Animal est forma cancros æmulans iis tamen minus.

Vires. *Urinam cient, calculo renum aut*

aut vesicæ impeditam, (*vivi incinerati & exhibiti.*

Ictibus propriis subveniunt, (*triti & impositi.*)

PRÆPARATA.

1. *Oleum Scorpion. simplex* ex infusione Scorpion. in Ol. Amygd. amar. *vid. August.*

N. *Sunt qui propinant in colicis & calculosis doloribus.*

2. *Ol. Scorpion. compos. Mes.* quod recipit insuper Aristoloch. Gentian. Cyper. & rad. capp. *vid. August.*

Vires. *Usitatissimus est in Renum doloribus, urinaque obstructa* (*illinitur dorso vel pubi*) *medetur ictibus venenatorum animalium, febrium paroxysmos arcet*, (*pulsibus vel dorso inunctum*) *aurium dolores mulcet.*

3. *Ol. Scorpionum magnum, Matthiol. vid. August.*

Vires. *Majorum est virium quam præcedentia, Ususque eximii in morbis contagiosis præservandis & curandis, in venenatis morsibus & simil.* (*inunctum cordi, arteriisque temporum, manuum, pedum,*) *dolores demulcet colicos & uteri, &c.*

4. *Ol. Scorpionum sanguineum.*

℞. Sem. hyperic. Unc. vi. infunde in vino malvat. per ♂ ♄ (3.) tum adde Terbinth. venet. Unc. iij. Ol. centum annor. (i. e. vetustiss.) Unc. vi. Croci opt. Drach. j. Flor. hyperic. M. iv.

Omnia tumulentur in arena in boccia benè clausa per triduum: deinde liquor in aliam bocciam fortiter exprimatur, liquor per inclinationem decantetur, usque ad apparitionem olei. Oleo apparente vas elevabis, in eo videbis ol. rubrum sanguinis instar. In hoc oleo reponantur pro unaquaque libra scorpiones N. L. in MB. eousque relinquantur, donec fiat perfecta fermentatio. Hinc per pannum exprimantur omnia, oleumque reservandum.

Vires. *Summè nephriticos dolores lenit, extrinsecus applicatum.*

N. *Hoc est illud oleum nephrit. sanguineum magni Ducis, quod Pona describit, sed dosin non addit.*

Ex communic. Dn. D. Ioh. Kieferi.

CXVII. Teredo.

Τερηδών, Holtzwurm.

OFFICIN. NAT.

Caries, seu farina Teredinum.

Vires. *Exiccat, unde ulceribus humidis & fluidis feliciter inspergitur, & hoc eodem titulo mulierculis nostratibus admodum familiaris est in excoriationibus Infantum exiccandis.*

Et hæc ſunt quæ de Animalibus Medicamentoſis adducere compendii lex permiſit, adeoque Pharmacopœjam noſtram Medico-Chymicam divino auxilio ad finem perduximus: Huic ſit Laus, Honor & Gloria, in ſempiterna Sæcula Sæculorum,

Amen.

INDEX

INDEX CAPITUM.

LIB. I.

DE

ISAGOGE.

LIB. II.

De

OFFICINA

INDEX CAPITUM.

73. Pi-

LIB. III.

De

MINERALOGIA.

LIB. IV.

De

PHYTOLOGIA.

Classis 1. de Alterantibus primariis.

13. Agallo-

86. Cære-

379. Gan-

Claſſis 3. de Purgantibus primariis.

Claſſis 4. de Purgantibus ſecundariis.

LIB. V.

1. Classis de Animalibus perfectioribus.

2. Classis de Avibus.

Teutsche

Teutsche Register

Der Mineralien / Kräuter und Thier / darinn die erste Zahl das Buch / die ander das Blatt zeiget.

Bär.

Grundreb

Marien-

Schlan-

INDEX RERUM.

In quo numerus prior Librum, posterior paginam denotat.

Agera-

Panæ-

Mira-

Carda-

Rega-

Cynor-

Electua-

Cani-

Locus

Arbo-

Myrtus

P.

Sylve-

Potio-

Pyrites

Seſa-

Tele-

Xylaloes

FINIS.

APPENDIX
PHARMACORUM IN SCHRÖDERI PHARMACOPOEIA OMISSORUM.

U L M Æ.
Apud Viduam JOANNIS GÖRLINI,
1669.

Aſpalathus.

ASpalathum lignum, Græcis dicitur *ἀσπάλαθος*, aliis, manuducente *Bauhino Incomparabili*, Eryſi ſceptrum, *Pinac. p.* 329. Varia tradunt de hoc ligno *Dioſcor.* l. 1. c. 19. *atque Plinius* l. 22. c. 24. & l. 24. c. 13. *Proſper Alpin.* Ægyptiis vocari ſcribit Aſpalathum *Darſiſahan* p. 127. *de Medit. Ægypt.* illudq; vidit & eruit copioſiſſimũ prope *Fraſchya* portũ, *p.* 57. *de Plant. Ægypt.*

Florum Aſpalathi magna eſt ſuavitas, ipſa Planta frutex eſt denſis ramis, ſpinis albis duris horridis cortice caudicis albo, ad trium cubitorum & plus altitudinem in altum aſſurgens. Ipſi floris, ut dixi, ſuaviſſimi ſunt odoris, parvique & multi, teſte *Alpin.* pag. 57. *de Plant. Ægypt.*

Uſus hujus Ligni eſt in *Trochiſcis*, *Hedichrois*, ad confectionem *Theriacæ* adornandam, non tantum apud *nos* ad *Andromachi* intentionem, ſed & ad mentem & mores *Ægyptiorum.*

Ægyptiis enim *Trochiſci Hedychroi*, alindaracorum dicti, parantur ex *Darſiſahan*, cortice radicum aſpalathi, non minus ut *Andromachi* quoque illo ingrediente tument. Ingrediuntur, inquam, ligna *Aſpalath.* trochiſcos Hedychroos & in Ægypto & in his oris, quanquam quo ad coetera diſcrimen quoddam ſit, ut ex ſeq. videre eſt. Trochiſci Hedychroi *Ægyptiorum* componuntur ex *Darſiſahan* aſpalatho, *Caſſabelderira* calamo aromatico, *Idum balaſſam* Xilobalſamo, *Cheſt mur Coſto*, *Aſſaro* aſaro, *Mu* Mei rad. *Achaovan* Maro, *Maſtich. Fecabarcher* flor. ſquinant. *Ravendi* Rhabarbaro, *Selica* Caſſia, *Darſini* Cinamomo, *Sambul endi* ſpica Indica, *ſadegendi* fol. Ind. *Mur* Myrrhæ, *Zaffaran* Croci, M. cum vino gran. & opobalſ. *Galenus* Trochiſcos Hedycrhoos componit ex *Maro*, *aſaro*, *amaraco*, *aſpalatho*, *Schœnanto*, *Calamo aromatico*, *Phu pontico*, *Xylobalſamo*, *Opobalſamo*, *Cinamomo*, *Coſto*, *Myrrha*, *Folio*, *Nard. Indic.* *Croco*, *Caſſia*, *Amom.* *Maſtich.* vin. q. ſ. & ol. caryophill.

In defectu autem *Ligni Aſpalathi* hic *Auguſtani* ſubſtituunt non *Myrepſi* Meum, ſed *Santalum citrinum* p. 398. *Diſpenſator.* aut ipſum *Lignum Aloes*, uti *Ægyptios* Aſpalatho carentes herbam quandam ſubſtituere ſcribit *Alpinus* pag. 137. quæ ſit hyperici ſpecies, ſeminis nigri ſubrubeſcentis, picem redolentis. *Renodæus* in confectione trochiſcorum Hedychroorum, *deficiente ligno Aſpalatho* ſumſit cum Auguſtanis Santal. Citrinum, quod diverſi, diverſa ſentiant & ſcribant de Aſpa-

lato.

lato teste *Laur. Catelan.* Maistre Apotecaire de Montpelier in discursu Gallico des ingrediens de la Theriaque pag. 133. *Olaus Wormius lignum Aspalatum* exponit *in Musæo* diversum ab enumerato ligno Aspalatho Bauhini, qui legatur.

Alliaria.

Alliaria Knoblachkraut / Leüchel Sasskraut / ita dicitur quod ejus folia digitis comminuta allium seu porrum sectivum cum nasturtio redoleant, *Bauhin. Pin.* 110. Quidam *Thlaspidium secundum* Cratevæ, alii *alectorolophon* Plinii l. 25. c. 5. putant. Olim à quibusdam pro *scordio* habita alliaria, ut proinde Theriacæ immiscuerint pro scordio ipso, quod tamen refutat & improbat *Greg. Horstius* de confect. & dispens. Theriac. Tom. 2. oper. Med. Eleganter de hac alliaria scribit Clar. *Simon Pauli* p. 189. quadrip. botan. excitatus à *Fabricio Hildano* cent. 2. obs. 94. pag. 171. habere alliariam singularem vim & proprietatem qua putredini adversatur, ideoque ait, ulcera putrida & sordida abstergit ac mundificat, minori tamen cum efficacia quam verum scordium &c. sed pergit; quæris forsan cur ita sim sollicitus de Alliaria cum Scordium multo sit præstantius. Causa est quod scordium in multis regionibus minimè crescat neque nisi siccum & ut plurimum obsoletum haberi possit, cum Alliaria ubique locorum prodeat. Sed quia in exsiccata herba parum facultatis & virium remanere expertus sum, idcirco ipsam in fine Aprilis & ineunte Majo colligere soleo, & postquam per diem unum in umbra exsiccata fuerit, minutim incido contundoque in mortario, & prælo succum exprimo, &c. quem sive simplicem sive inspissatam unguentis & cataplasmatis indo, ad gangrænam aliaque ulcera putrida sordida ac maligna.

Alliaria autem secundum *Matthiolum* p. 559. calefacit & exiccat, crassos humores attenuat & incidit. semen uteri strangulatum tollit exterius admotum.

Arabicum Gummi.

Gummi Arabicum officinarum Galeno *Thebaicum*, nonnullis *Babylonicum* dicitur, exponente *Renodæo* pag. 263. Arbusculam, ex qua promanat *Dioscorides* Acaciam *Theophrastus* l. 4. c. 4. & *Plin.* l. 24. c. 12. Spinam, *Arabs* Achachie nominat, ejusque duas *Dioscorides* species constituit. Prior recta assurgens virgulta profert lignosa, spinis exertis & duris hinc inde stipata; folia longa, quasi ex multis foliolis cohærentia composita, flores albidos odoros, siliquas breves, planas, lupinorum more; semen glabrum & splendens. Male depictam hujus iconem à *Matthiolo* profitetur *Renodæus.* Nec enim folia, nec flores, nec siliquæ respondent. *Jacobus Sylvius* quoque hallucinatur hanc ad rem *libro de simpl.*

Altera Acacia in Cappadocia &

Ponto provenit, priore minor, tenerior, humilior, folia habens rutæ & virgulta quibusdam aculeis spinosa. Ex hac succus quidam educitur, qui arbusculæ nomen retinens, *Acacia* dicitur ob cujus raritatem substitui solet succus *sylvestris pruni*, quam *Dodoneus* Germanicam Acaciam nominat. Ex illa profluit *Gummi Arabicum* dictum, quod laudatur vitri modo pellucidum, sincerum in vermiculorum speciem contractum.

Ingreditur multas compositiones hoc *Gummi Arabicum*, quia efficaciter inspissat & refrigerat: hinc ocularibus medicamentis & arteriacis commode miscetur, cutis meatus obstruit & procidentes oculos reprimit. *Gregor. Horstius* commendat in alvi fluxibus cum tragac. & cera albo mixtum.

Botrys.

Germ. Botrystraut / Traubenkraut / Krottenkraut / Lungenkraut. referente Clarissimo D. D. *Simone Paulli*, Botrys seu botrys ambrosioides vulgaris Bauhini. Sunt ex recentioribus nonnulli vestigia *Diosc.* & *P. Æginetæ* sequuti qui ad thoracis mala & in specie orthopnæam valde botrym commendant, inter quos Matthiolus, Lobel. Camerarius primi sunt: quorum ille propria experientia usum botryos. comm. in Diosc. lib. 3. c. 113. pag. 620. hic vero in observ. stirpium p. 113. Authoritate Zigeri Colbergiers, apud Antwerpienses olim experientissimi Medici fretus, miris laudibus effert. Tetrius vero in horto suo pag. 29. testatur, in Misnia confieri ex ea cum melle electuarium ad pulmonis vitia. Herbam botrym inter alias olentes in condiendis Magnatum cadaveribus locum habuisse, etiamnum recordor. Grato enim est odore, calidoque & sicca secundo excessu, ut facile à putredine præservet; quare non incassum Dioscoridis suasu vestibus interspergitur aut implicatur ne tineis exedantur. Agerius in Tragum observavit, aquam illius destillatam lenire dolores post partum qui valde exercere, ceu in quæstionem datas puerperas solet. Quâ deficiente commendandus est usus Zedoariæ radicis ℨß. pondere in vino propinandæ.

Cocculæ.

Cocculæ, Cocculi, Cocci Orientales, Fisch oder Dollkörner / racematim pediculis hærentes, hederæ corymborum modo ex Alexandria ad feruntur. Contra pediculos nullum præstantius remedium pronunciat *Bauhinus* pag. 511. Pinac. *Codronchius* peculiari libello usum & virtutem Cocculârum exponit. Quidam solani manaci, quidam Tithymali, quidam Clematidis fructum putant. Dicuntur alias *baccæ Levanticæ, baccæ orientales, baccæ cotulæ elephantinæ*, *Cucculus Indicus*. Contra podagram has *cocculas* commendat *Riverius*, dum ℞. Baccarum harum orientalium, quas Galli vocant *coques de levant*, & myrrhæ ana ℔ß. miscetque cum aceto forti pro cataplasmate,

plasmate,

plasmate, pag. 342. *Baccæ piscatoriæ* dicuntur, quod illarum ope piscatio instituatur, de qua *Paulus Zachias* quæstion. Med. leg. pag. 432. ubi in genere de *Piscatione Medica* disserit doctè & eleganter ex *Plutarcho*, *Cœlio Rhodigino*, *Avicenna*, *Bruerino*, *Plinio*, *Ruellius* hoc pulchrè confirmat pag. 474.

Damarum Pilæ.

Pilæ damarum referendæ sunt ad p. 276. ubi de *Damarum*, seu *Rupi-Caprarum*, *Caprarum Alpinarum* sanguine, sevo, hepate, bile, stercore, lapide agitur. Pila autem Damarum, Ægagropila alias dicta pulchrè & fuse explicatur à *D. Welschio* singulari tractatu doctissimo. Oriuntur in ventriculi primo aut secundo loculo, quem venatores capsum aut bursulam dicunt. Cornigeris enim & ruminantibus animalibus quadrifidus ventriculus est vel ipso teste *Aristotel.* l. 3. part. anim. c. 14. quem dispescit *Severin.* pag. 303. part. 4. Zootom. Democr. in peram, ollulam, conclave cellulatum & ventriculum proprè sic dictum. Non autem in omnibus rupicapris pilæ reperiuntur, sed saltem in nonnullis, ubi vis coagulans exsuperat. Ortum trahere putant quidam has pilas à comesto *Doronico*, cui addit *Welschius* Scabiosam montanum, Asterem montanum luteum radicum odoratarum, Chamandrin marem, Veronicam Alpinam, Saxifragam albam petræam, Caryophillutam Alpinam, Teucrium alpinum, lotum odoratam, pimpinellam majorem, daucum montanum Carlinam, Imperatoriam, ledum Alpinum, vitemque idæam &c. Ægagropili, aut Ægagropilæ calidæ sunt & siccæ, aperiunt, rarefaciunt, leviter adstringunt, attenuant & extergunt, ac proinde sunt diureticæ, hidroticæ, sudoriferæ fœcundantes, alexi pharmacæ. Usus illarum est in febrib. simpl. & malignis, capitis defectu & doloribus, affectibusque aliis comatosis, quæ omnia fusius exposita lege apud *Welschium*.

Lac Lunæ.

Lac lunare, vel *lac lunæ* describit *Conr. Gesnerus* de figur. lapid. pag. 50. quod in altissimorum quorundam montium Helveticorum speluncis reperiatur, ut Storchornij in ditione Bernensium, & Fracti sive Pilatini Lucernentium: De quo repetam, ait *Gesnerus*, hic ea ferè verba quæ in Fracti montis Descriptione nostra ante annos sedecim posui, mutatis nonnullis & additis: In spelunca quadam per summum montem fornici adhærens nascitur substantia quædam fungosa, friabilis, alba, levissima: quam fungum petræum dixeris vel Agaricum saxatile: tam similis hujus est facies. Incolæ Monmilch appellant, id est, Lac lunæ, à substantia alba & spumosa; ex qua concretus videtur hic lapis, si lapidis nomen meretur. Aquæ mixtus, albo lactis colore eam inficit. Insipidum est. Siccat sine morsu. Nulla in eo asperitas: & totum cum saliva mani

dentis liquescit, præsertim quod melius fuerit. nam & crassius asperiusque reperitur, immaturius nimirum & crudius: quod odore etiam caret. Concoctum autem & perfectum, ut asperitatem admittit, ita albius colore & pondere levius, & suaviter odoratum redditur. Videtur autem naturam Hosteis dictis lapidibus qui in terra arenosa in Palatinatu effodiuntur proximam habere: & lapidi quem ego ab odore Cydonitem nomino. Superstitiose quidam adversus quemcunq; morbum ægroti cujusvis, propter quem expresso ipsius nomine è spelunca petatur salutare esse putant. Lucernæ in Pharmacopolio vænire solet. Pollinem ejus chirurgi ulceribus desiccandis inspergunt. Sunt qui nutricibus ad augendam lactis copiam, pollinis hujus drachmam exhibeant, è jure ni fallor (potest autem commodius ex lacte amygdalatum cui imixtus hic pollen aliquot horis fuerit, colato propinari, cum pauco sacchara & aqua fœniculi) ajunt autem mammillas evidéter hoc auxilio turgere & repleri lacte. Præterea à docto quodam Viro nuper proditum invenio, Lac Lunæ in profluvio sanguinis utiliter dari tanquam somniferum, idque sibi experimento constare. Quod ad nomen priscum ego aut ipsum Morochthum veterum esse aliquando putavi; aut easdem certè illi facultates obtinere, sed amicus quidam rerum fossilium omnium cognitione clarus, Margæ friabilis genus esse mavult.

Geranium Moschatum.

Geranii Storckenschnabel/ Ruperts-kraut multæ species enumerantur à Botanicis, uti videre est in Pinace *Bauhini*. ortæque sunt circa hanc plantam variæ difficultates, *Ruellii*, *Hermolai*, *Brasavoli*, quas exponit *Matthiolus*. pag. 566. Omnibus tamen, volente *Paulli*, eadem ferè virtus nidita creditur, illud quod Robertianum dicitur, numero quintum apud *Bauhinum* potissimum expetitur, ut eo ad mammarum scissuras, pudendorumque ulcera extergenda utamur, quod tamẽ præter abstergendi vim, etiam siccandi facultatem possidet, ita ut mox ea consolidare valeat. *Guilielmus Fabricius Hildanus* aquam stillatitiam Geranii commendat ad Cancrum tollendum. *Jacobus Cornutus* in histor. herb. Canad. describit *Geranium triste Canadense*, quod noctu solum odorem spargat, ut nostræ *hesperides* Nachtviolen. Influxum illucentis solis adeo aspernari videntur, ut integro die odorem negent, cum Lunæ accessu gratissimo odore moschato, quasi thure libent, qui odor intempesta quoque nocte, ad auroram usque perseverat, statimque solis præsentia evanescit. Nostrum *Geranium Moschatum*, quod ingreditur *Unguentum Martiatum Tabernæmontanus* p. 121. tum. 5. exponit, refertque ad 1. *Dioscoridis*, herba moschata, acus moschata, alias dictum.

Tribuli Aquatici.

Tribulus Aquaticus, Wassernuß/ Stachel-

Stachelnuß/ Spitznuß / τρίβολος ἔνυδρος, ad differentiam Tribuli Terrestris appellatur, qua de re vid. *Dioscorides* l. 4. c. 14. & *Theophrastus* l. 6. c. 5. de historia Plantarum: *Ruellius* putat Tribulum aculeatum Theophrasti eam esse plantam, quam Hetrusci vulgo vocant Cacatrippola, sed hunc hanc ad rem refutat *Matthiolus*. Quoad vires *Galenus* lib. 7. de med. simpl. statuit Tribulos aquaticos constitui ex humida essentia modicè frigida, siccaque adstringente, & hinc usum eorum esse contra phlegnonarum generationes & influxus. Ingrediuntur Tribuli Aquatici *Unguentum Ægrippæ* cujus compositionem pulchrè exponit *Antonius de Sgobbis* in Theatro Pharmac. pag. 492. Venetiis nuper excuso. Tribulus autem Aquaticus foliis provenit notante *Matthiolo* p. 627. latis, subrotundis, crassis, & aversa parte maculosis, nervosisque & per ambitum ferratis, prælongis & crassis pediculis nitentibus; caulem edit crassum pinguemque sed in summitate longe vegetiorem, quam ab radice. Radix illi longa, comantibus spicaceis capillamentis. Fructum profert nigrum castaneæ magnitudine, triplici armatum mucrone; unde illi nomen, cortice membranoso, & alba nitus medulla, gustu castaneis haut absimili, vulgus aquaticas castaneas vocat, ac non secus ac castaneis eo in cibo utitur. Quin etiam quibusdam in locis è siccis tribulis in farinam redactis, per annonæ inopiam agrestis plebecula panem parare solet, perindè ac ex castaneis parantur ab aliis. Sunt etiam qui eosdem tribulos sub cineribus assatos pro gratis bellariis edant. Ex his porro qui peregre proficiscuntur, verticillos faciunt, quibus suas preces enumerent, colloq; gestent, ut majorem per se ferant religionum, ne dicam hypocrisin. *Confirmat* hoc *Amatus Lusitanus* Comment. in Dioscor. Cl. *Simon Paulli* mitris Jesuiticis tribulos aquaticos comparat p. 507. quadrip. Botan.

Gallæ.

Gallæ secundum *Renodæum* p. 261. velut pilulæ quædam salebrosæ, ac spurii fructus, qui præter legitimos in glandiferis arboribus, noctu fere erumpunt, Sole de Geminis exeunte; quo fervidiore existente, tabescunt, nec justam magnitudinem adipiscuntur, in Bohemia & Hispania nascuntur uberes, in quercubus multis, quarum truncis & ramis etiam tenuibus, absque pediculis ut plurimum adnatæ cohærescunt.

Gallarum genera multa traduntur inter quas duæ potissimum & ad medicamenta quædam paranda & ad coria densanda accommodantur, una Omphacitis dicta, quæ parva est, rugosa, nodosa, solida, nullo foramine pervia; altera plana, levis, flacescens, interna parte laxior & major, & perforata, ex cujus videlicet foramine quoddam exiit insectum, seu musca, vermiculus, ut con-

ut contingere solet ; aut aliud simile animalculum.

Ex quercubus Hemeris & Robur præstantiores semper gallas eructant. *Hemeris* autem ea esse quercus creditur, quam nonnulli Mydion nominant, cui caudex in orbem comatur, contorquetur & multis ramorum alis consurgens glandes, præter gallas, gerit non insuaves.

Robur Latinis Quercus, *Theophrasto* δρῦς dicta gallarum feracissima est quarum ubertatem æstate præter glandes suppeditat , nec non alias pilulas exiguas foliis mediis sine pediculo adhærescentes, ut in nostratibus quercubus videmus. In summa, quercus non tantum glandes & ramos germanos promit, sed adulterina multa, viscum, gallas, poma, fungos, & multos alios pseudofructus.

Gallæ refrigerant ad recessum usque secundum, reficcant ad tertium & potenter astringunt. partes laxiores contrahunt, imbecillas roborant, fluxiones cohibent , atque efficaciter ad astringenda aut siccanda , quæ opus sunt, usurpantur, inquit *Dioscor. c.* 147. *lib.* 1. Confer *Ruellium* de natur. Stirp. l.1.c.83.p.165.

Thee.

Herba *Thee* Japonis dicitur T'chia, Chinensibus *Thee* , cujus notitiam (verba sunt *Tulpii* pag. 400. obs. medic. l.4.) ab illis, qui cum summo imperio illic præfuere, mihi communicatam equidem lubens posteritati tradam. Sunt itaque huic herbæ ut folia oblonga acuminata, & in ambitu crenata; sic radices fibrosæ ac in minimas particulas dispersæ: crescitq; nō tantum in China, ac Japonia, verum etiam in in Chiam. at eo discrimine quod Chinensis folia sint ex nigro viridia, Japonensis verò colore dilutiore, ac sapore gratiore. unde quoque fit, quod Japonensium T'chia longe pluris etiam æstimetur, quam Chinensium Thée; veniatque non rara una ipsius libra, centum argenti libris.

Quippe creditur hic passim nihil hac herba salubrius, cum ad vitam in extremam senectutem, prorogandam; tum ad impedienda quæcumque sanitatis in commoda. neque ipsam solum corpora reddere vegeta , atque arcere calculi dolores , quibus hic neminem dicunt obnoxium , verum etiam tollere dolorem capitis, gravedinem, lippitudinem, destillationem, spiritus difficultatem, ventriculi imbecillitatem intestinorum tormina, lassitudinem ac somnum quem tam evidenter compescit , ut sorbitionem hujus decocti assumentes, videas interdum integras noctes interdum lucubrando consumere ac sine ulla molestia evincere, inexpugnabilem cæteroquin dormiendi necessitatem. calefacit enim modicè, & astringendo ventriculi osculum, refrænat coërcetque usque eo vaporum ad somnum conciliandum necessariorum ascensum : ut nihil impedimenti offeratur illis, qui scribendo

aut

aut meditando satagunt noctes transigere.

Videtur autem hæc planta non longè cognita fuisse Chinensibus, neque admodum diu in usu. desunt enim ipsis avita, quibus eam designent, nomina; sive hieroglyphici illi characteres (quales fermè sunt omnes Chinensium literæ) quibus exprimant ipsius naturam.

Differuntque etiam inter se haud parum discrepantes hæ nationes circa utendi rationem: permiscentibus Japoniis pulverem hujus plantæ in lapide Ophitide contritum aquæ calidæ; Chinensibus verò ipsam plantam cum paucis salis sacharivè granis ex liquore aliquo decoquentibus. quod decoctum deinde calefactum officiosissimè propinant cum convivis invitatis, tum quibuscunque honoris causâ ipsos salutatum venientibus. idque ea animorum inclinatione ut Principes etiam viri, non detrectent, quin potius honori ducant, suis manibus hanc herbam vel amicis decoquere, vel alioquin ei miscendæ temperandæve operam suã impendere. exstructis propterea in palatiorum suorum interioribus, conclavibus ac foculis ex pretiosissimis lapidibus lignisve isti operi speciatim dicatis. in quibus etiam curiosè asservantur ollæ, tripodes, infundibula, calices, cochlearia aliaque perpolita hujus culinæ instrumenta, quæ aliquot aureorum millibus redempta, ac sericis integumentis involuta intimis solummodo amicis ostendunt, neque minori habent loco, quam apud nos adamantes, gemmas, ac baccata summi pretii monilia. uti videre est apud *Joannem Maffeum* rerum Indicarum lib. VI. & XII. & *Ludovicum Almeydam* select. epist. lib. IV. & *Petrum Jarricum* tom. II. lib. II. cap. XVII. & *Matthæum Ricium* de Christian. exped. apud *Sinnas* lib. I. cap. VII. *Aloisium Frois* in relat. Japonic. *Jacobum Bontium* dialog. VII. Medic. Ind. *Joannem Linscotum* cap. XXVI. *quibus addendus Tulpio* ignotus adhuc, *Nicolaus Trigantius* tr. de regno Chin. c. 3. pag. 34. *Alexander de Rhodes* in Gallico tractatu de China pag. 25. *Olearius* in Pers. Itiner. pag. 599. *Mandesloh* c. 11. p. 42. *Bernh. Varenius* c. 23. pag. 161. Neuhof. pag. 37. 438.

Vires infusi herbæ Thee tres potissimum enumerantur, quod caput levet & servet à somno immune, vaporesque reprimat, ventriculum roboret, renesque calculo & arenis purget. Clarissimus *Simon Paulli* hanc herbam *Thee* putat esse Myrtum Brabanticam, Dodonei Chamœleagnum, Germanis Post dictum. Quo ad usum vero herbæ Theé in *Schrõderi* p. m. M. scriptis sequens Consilium in gratiam Magnatis cujusdam olim exaratum, repertum est: quod *Lector* æqui bonique consulat.

Gebrauch deß Ost-Indischen Kräutleins Theè oder Chiæ genandt.

WOrzu gemeltes Kräutlein in Medicina dienlich / wird auß vorigem (priora hæc non habentur) gnugsam eingenommen seyn / nemlich kurtz zu widerholen / ist seine Eigenschafft die Dünste zu discutiren / und zu zertheilen / dannenhero es in allen Zufällen / so auß den Dünsten entstehen mögen / nützlich kan gebrauchet werden / es sey præservando & Curando. Als in specie in Catarrhis, und dannenhero entstehenden Haupt- und Brust-Kranckheiten / Augenflüssen / Schwermuth deß Haupts / Schwindel / Engbrüstigkeit / Hertzklopffen / rc. Wie auch im untern Leibe zu schwachen Magen und Undauligkeiten. In den Gliedern dienet es zu deroselben Schwachheiten / als Podagra, nicht weniger wird es ad Calculum gerühmet / zumahlen die Chinenser welche es sehr gebrauchen / solchen Kranckheiten der Glieder und Nieren befreyet seyn sollen. Insonderheit gebraucht man es zur Verhütung der Trunckenheit / so mans vorm Trunck einnimbt / oder aber die auß dem Trincken entstandene Crapulam zu zertheilen / so mans nach der Trunckenheit gebrauchet. So man auch begehret den Schlaff abzuhalten / und zu wachen / wird dieses Kräutlein sehr gebrauchet und gerühmet. In Summa hält man darvor daß es die Kräffte deß Menschen stärcke / und die Zufälle / so demselben auß böser Lufft und sonst entstehen können / verhüten / wie es dann allhier deßhalben von etlichen dieses Orts subsistirenden Abgesandten Morgens gebraucht wird.

1. Der in India gemeiner Gebrauch ist / daß sie solches Kräutlein in gelinder Wärme gedörret / in Wasser sieden / zum Geschmack nur wenig Zucker darzu thun / und also warm eingeschlorpffen / und kan man auff einmahl nehmen / deß Kräutleins ein halb Quintl. deß Wassers so viel man auff einmahl trincken will / zuckers nach Belieben / daferne mans aber gebrauchen will / die Crapulam, oder sonst eine angestossene Kranckheit zu discuriren / mag man das Kräutlein / biß ein halb Quintl. sieden.

2. Die Japonenses gebrauchen sich vielmehr deß gepulverisirten Kräutlein in warm Wasser / oder in ihrem Geträncke eingenommen / und mag solches geschehen von eim viertel Quentins / præservando, oder einem halben Quentins / oder ein gantz Quentin Curando.

3. Kan mans füglicher brauchen in destillato. Nemlich / nehme man deß Kräutlein zu zwey Untze / giesse drüber firnen Wein / oder nach Belieben ein distillirt Wasser / als Melissenwasser / oder aber ein ander Wasser / so zu dem Affect appropriirt / dazu mans gebrauchen will / als zum Calculo die

Aquam Fragorum vel Petroselini, zum Haupt die Aquam Cerasorum vel Majoranæ/ ein Maß/ und thue nach Belieben ein Loth Zimmet darzu/ laß es einen oder zween Tag stehen/ und distillir es darnach per Balneum Mariæ, biß auff ein halb Maß/ davon trincke man Morgens ein oder zwey Löffel voll.

4. Mag mans auch füglich gebrauchen in infusione. Nemlich/ man nehme deß Kräutleins anderthalb Untz/ giesse obgemelte liquores, oder aber Vinum Malvaticum, das vierte theil einer Maß darüber/ und trincke davon Morgens 2. 3. oder 4. Löffel voll. Da man auch wegen angenehmen Geschmacks dazu wenig Zimmet und Zucker vermischen wolte/ stehet zu belieben.

5. Da mans zu den Glieder-Kranckheiten/ oder zum Calculo, wie auch zur Beförderung der digestion oder Chilosis gebrauchen wolte/ könte man Cremorem Tartari in Aqua appropriata vel fontana, so viel man kan zergehen lassen/ und solch vom Tartaro imprægnirtes Wasser zur Infusion gebrauchen/ und hat man zumercken/ daß zur Beförderung der Chylosis solch Infusum oder auch destillatum am füglichsten bald ins Essen oder im Anfang deß Essens gebraucht wird.

6. Da man mehr Belieben zu einer Conserva hätte: so stosse man das Kräutlein gröblich/ zerlasse guten Zucker in einem appropriirten Wasser/ siede es ein/ biß es wie ein Syrup wird/ und vermische das grobe Pulver darmit/ wie eine Lattwerg/ zu solchem kan man nehmen ungefehr so schwer deß Kräutleins/ so schwer auch oder ander halb mahl so viel Zuckers/ und nimbt man davon ein/ wie eine kleine welsche Nuß groß.

7. Kan mans auch in Morsellen bringen/ mit Zucker in bequemen Wasser zerlassen/ welches den Apoteckern bekandt.

8. Könte zwar davon auch ein Extractum mit dem Spiritu Vini oder auch mit oberzehlten mit dem Tartaro imprægnirten Wasser gemacht werden/ weilen aber in der inspissation solches Extracti das Spirituosische oder Volatilische Theil/ darin die beste Krafft bestehet/ weg rauchet/ achte solches nicht rathsam/ es sey dann daß in solcher inspissation per destillatorium der Spirituosische Liquor auffgefangen/ und folgends das Extractum gar gelind inspissirt werde/ alsdann mans beyde gebrauchen kan/ nemlich das Extractum kan man zu Pillen brauchen/ und biß auff 7. 8. oder 10. gr. schwer Morgens einnehmen.

Deß Liquoris dosis ist/ wie oben vom destillato erwehnet. Auß diesem Fundament erhellt auch/ daß man in decoctione deß Kräutleins gemachsam verfahren müsse/ damit die beste Krafft nicht weg rauche.

Die Zeit zu gebrauchen/ außgenommen obige Casus, ist/ daß Mor-

nüchtern/ da die Krafft desto besser in den Leib penetriiren kan / und ob zwar solches täglich ohne Schaden geschehen könde / jedoch aber / weiln durch offtmahligen continuirtem Gebrauch/ die Natur sich daran gewehnete / und also gleichsam ein nutriment würde/ auch also keine Medicinalische Würckung würckete / achte besser / daß es nur wochentlich zwey oder dreymahl iterirt werde/ es sey dann/ daß die böse Lufft es erforderte / oder sonst nöthig were.

Schließlich muß auch hinzusetzen/ daß der Schlaff als eine Ersetzung der Spirituum ein nothwendiges requisitum zur Erhaltung deß Menschlichen Lebens und der Kräffte / derohalben der Gebrauch solches Krauts auch darnach zu dirigiren.

Hab dieses auff Begehren auffsetzen und Erinnern sollen/ darneben Medico præsenti heimstellende / da solches pro re nata mit andern/ sive simplicibus, sive compositis zuvermischen und zugebrauchen nöthig.

Wünsche also Gottes Seegen und Gedeyen/ daß der Gebrauch zu angenehmer beständiger Gesundheit gereichen möge.

Coffi.

Olim *Africa* fuit novitatis studiosa, nunc *Germania*, non contenta usu *tabaci* & aliorum exoticorum, sorbitionem *potus Coffi* prolixè usurpans. Ex fructis *Bon* torrefactis & assatis pulverum struunt, & ex illo nigram tincturam per aquam ferventissimam extractam, pauxillo sachari edulcoratam calidam sorbillando bibunt. Fusius hanc rem exposuit pronuper D. Laurentius Straussius in disputatione respondente Francisci Peters Gissæ habita, quam hic inserere commodum visum est.

Laurentius Straussius *de Coffi.*

CUM DEO.

QUanquam *Fabarum* usus, & esus prohibitus olim fuerit à Pythagora; quod flores lituris suis nigris signaturam referant lugubrem, & animas mortuorum, quæ in iis habitent: ab aliis autem etiamnum interdicatur, quod existiment, sensus exinde hebetari, & insomnia turbulenta excitari; quia tamen ipsæ fabæ & alimentum & medicamentum præbent secundum atque innoxium, nullam operam aut oleum me perditurum fido, si de *fabis* in publicam cathedram aliquid proferam.

II. Non autem in præsentiarum agere animus est de *Fabis* nostratibus, sativis aut sylvestribus: Nec de *Phaseolis* nostris aut *Lupinis*, quorum tamen omnium frequens usus esse solet, partim in culina, partim in Pharmacopolio, cum ad externos & internos morbos eradicandos frequenter iis Clarissimi *Medici* & *Chirurgi* uti soleant, in hydrope, v. gr. calculo, retentione

urinæ,

urinæ, dysenteria, lienteria, sugillationibus, & aliis affectibus p.n. Nec etiam de *Faba Ægyptiaca* Dioscoridis, p. 228. quam Crocodili oculis timentes fugiunt, teste *Plinio* p. 234. Nec de *Phaseolo Paludani Gareti* Cacao (è quo Chocalate paratur) simili, *Coles* alias dicto apud *Clusium* p. 64. aut *Fabis purgantibus Cartaginensibus* Manard. pag. 335. aut *Ferdinandi* Lupezii de Castagneda l. 7. cap. 78. in Insula D. Thomæ nascentibus; hac vice exponetur Faba Arabica *Bon*, è qua potus resultat, *Coava* dictus, quo olim jam *Ægytii* & *Arabes*, atq; nunc hac tempestate novitatis avidi *Angli*, *Galli*, *Germani*, spreto *Tabaco* & *Thee*, frequenter uti solent.

III. De hac faba *Bon*, seculo post natum Salvatorem nostrum, nono, primus, quod ego quidem sciam, sub nomine *Bunchi* memoriæ aliquid reliquit Abubetri Arazi filius Zacharia Mahometus, *Rases*, communiter *Rasis*, dictus, Medicus Clarissimus Arabs, qui multos libros scripsit elegantissimos, X. quidem ad Regem Mansorem, & alios doctissimos XV. Hic *inquam*, primus exposuit, quid *Bunchum* sit. Ait enim pag. 74. calidum esse & siccum, quod stomacho congruum existens, mali sudoris odorem atque psilotri incidat & auferat. *vide* l. 3. ad Mans. pag. alleg. 74.

IV. Post Rhasin, *Abuhali*, *Alhasen Ebenhali*, *Ebensina*, communiter *Avicenna* dictus libr. 2. tract. 2. pag. 281. *Bon* sub nomine *Bunchum* explicat, *Bunchum* quid est, (quærit?) Resp. Est res delata de *Iamen*. Quidam autem dixerunt, quod est ex radicibus anigailen: quum movetur & cadit. *Electio*, melius est Citrinum, & leve boni odoris, Album verò & grave est malum. Natura est calidum & siccum in primo, secundum quosdam est frigidum in primo. *Operationes* & *Proprietates.* Confortat membra. *Decoratio.* Mundificat cutem & exiccat humiditates, quæ sunt sub ea, & facit odorem corporis bonum, & abscindit odorem psilotri. *Membra Nutrimenti.* Est bonum stomacho. *Huc etiam aliis quadrare videntur*, quæ Avicenna tradit de *Meisce.* pag. 359. loc. cit. & lib. 1. fen. 3. dict. 2. cap. p. 194. sed differunt *Bon* & *Meisce.*

V. Penitus autem fabam *Bon* & *potum* inde confectum describit *Prosper Alpin.* libr. de Med. Ægypt. & de Plant. Ægypt. Ægyptiis *inquit pag.* 118. in usu frequentissimo est semen *Bon* ex quo decoctum parant. Huic omnes non secus ac nostri in publicis tabernis vinorum potationibus operam dant. De eoque singulis diebus sæpè admodum calenti interdiu, sed maximè manè jejuno stomacho large bibere consueverunt, siquidem ipso ventriculum calefieri roborariq; apud eos compertum sit, non minusque etiam viscerum obstructiones tolli, quotidie experiantur. Mulieribus ad evocandos menses præsentaneum est remedium, apud eosque in usu est frequentissimo, quibus diminutè fluentibus ejus decocti probè calentis multum epotant, paulatim modi-

cum sorbitantes. Sic enim in usu est apud omnes, ut paulatim ipsum deglutiant. *Capite verò quarto* inferiùs pag. nimirum 122. fusius hanc rem persequitur *Alpinus*. In frequentissimo usu, *ait*, ibi est decoctum *Chaova* appellatum, quod ex quibusdam seminibus nigris fabas imitantibus parare consueverunt. Duobusque modis ab ipsis parari solet, horum enim alii decoctum faciunt ex seminum nuper dictorum, tunicis seu folliculis, & alii ex eorundem seminum substantia, quod ex folliculis paratur, efficacius, quam ex seminum substantia elaboratum: prædictum semen hoc *Bon* vocant, arboremque ipsum ferentem vidi in quodam Turcæ Bei Viridario ex Arabia delatum, quæ Evonomo maximè similis erat.

Illius verò decocti facultas est frigida & sicca, quo ad primas qualitates temperata, cui etiam mista est caliditas quando illa semina duplici substantia constant, altera crassa, & terrea, quæ coquunt & roborant, altera calida in tenui substantia fundata, frigidaque modice prævalent, qua calefaciunt, abstergunt, obstructaque aperiunt. Horum decoctum, cichorei decocto gustu proximum est, quòd tamen ipso valentius obstructa liberat. Cum ego animadvertissem mulieres, quibus cœperint fluere menses, ad eos adjuvandos, de eo calidiori semper paulatim multum sorbillare, apud illasque omnes ad juvandam eam vacuationem in usu esse frequentissimo, cœpi, illa perdoctus experientia, in omnibus illo uti, quibus aliquam ob causam eorum purgatio menstrua destitisset; quod quidem felicissimè multis evenisse vidi, exindeque didici, hoc genus remedii pro evocandis menstruis ab uteri obstructis venis esse præstantissimum post universalem tamen corporis vacuationem, mane jejuno stomacho istud decoctum assumptum efficacissimè menses provocat, temporeque quo multis jam vehementibus doloribus minutæ difficulter exeunt, eis præsentaneo est auxilio. Parant autem illi hoc decoctum sumentes nucleorum illorum seminum à folliculis mundatorum libram unam & mediam, eaque parum igne torrefaciunt, contostaque bulliunt, in aquæ lib. viginti, aliis sumentibus nucleis prædictos torrefactos ac minutim cõfractos per diem infusos in aquam manere atque alia nulla præcedente infusione eos bulliunt ad consumptionem medietatis, percolatumque decoctum ad usum servant in fictilibus vasis undique clausis: Eodem itidem modo parant decoctum ex seminum folliculis, in minori tamen quantitate sumptis, pro quo parando accipiunt alii prædictorum folliculorum sex uncias atque alii novem, in librisque viginti aquæ fontis ad consumptionem medietatis ipsam coquentes. Hoc decoctum stomacho summopere conducit, idque valdè calidum & effervescens, jejuno stomacho

macho paulatim sorbentes potant ad ciathi mensuam, & eo amplius: ut autem vino in œnopoliis sive tabernis nostrorum multi ebrietati dediti indulgere observantur, sic illi *Coava* decocto delectantur eique indulgent.

Ipsam fabam *Bon* describit in Plant. Ægypt. historia pag. 26. seqq. Arborem vidi, *inquit*, in Viridario Halybei Turcæ, cujus Iconē nunc spectabis, ex qua semina illa ibi vulgatissima *Bon* & *Ban* appellata, producuntur: ex his omnes tum Ægyptii tum Arabes parant decoctum vulgatissimum, quod vini loco ipsi potant, venditurque in publicis œnopoliis, non secus quam apud nos vinum. Illiq; ipsum vocant *Coava*. Hæc semina ex felici Arabia asportantur. Arbor quam me inspexisse dixi, *Evonomo* similis observata est, sed tamen folia crassiora durioraque habebat viridiora perpetuoque virentia; usus est illorum seminum omnibus notissimus, ad parandum jam dictum decoctum, quod quo pacto ab iis paretur, alias à me dictum est.

Utuntur ejus decocto ad roborandum ventriculum frigidiorem, adjuvandamque concoctionem, & non minus ad auferendas à visceribus obstructiones, in tumoribusque hepatis lienisque frigidis & antiquis obstructionibus, feliciori jam successu decoctum multos dies experiuntur. Quod etiam uterum maximè respicere videtur; ipsum enim & calefacit, obstructionesque ab eo aufert, sic enim in familiari usu est, apud omnes Ægyptias Arabesque mulieres, ut semper dum fluunt menses, ipsorum vacuationem, hujus decocti ferventis multum paulutim sorbillantes, adjuvent, ad promovendos etiam in quibus suppressi sunt; usus hujus decocti purgato corpore multis diebus utilissimus est. Avicenna de his seminibus meminit, similesque vel eosdem usus de seminibus memoriæ prodidit, ipsumque semen calidum in tertio & siccum in secundo gradu constituit, quod tamen verum non videtur, quando semen sapore dulcescat, cum pauco amarore, nullamque acrimoniam præseferat: Nihilominus ipsum obstructionibus viscerum, frigidisque humoribus hepatis vel lienis multum conferre docuit.

VI. *Veslingius* ulterius hæc prosequitur in Observ. pag. 22. ut & *Bauhin.* in Pinace pag. 428. *Olaus Wormius* in Musæo pag. 189. *Olearius* Itin. Persic. pag. 422. & ante hos *Leonh. Rauwolff.* in Itin. pag. 102. Pronuper verò mentionem quoque facit *Möllenbroc* p. 117. de Arthr. Vaga Scorbut.

VII. *Bon* itaque fructus est arboris, corporis perfectè mixti organici, anima vegetativa prædìti. Arbores enim & reliquæ Plantæ, *frutices*, nempe, *suffrutices*, & *herbæ* (tot sunt earum differentiæ) *Corpora* dicuntur *perfectè mixta animata*, ad discrimen inanimatorum & imperfectè mixtorum corporum naturalium. Vivunt autem plantæ, sed non sunt *animalia*, nec *sentiunt*,

aut

aut *dormiunt.* Sola anima vegetativa pollent, ſpecie tamen inter ſe differunt, ſed in tantum, in quantum metalla, ut unum ſæpè in aliud poſſit tranſire. Non enim plane negamus *Chryſopœiam.*

VIII. Dicuntur autem *vegetabilia* Corpora naturalia *mixta*, ad differentiam Corporum naturaliũ *ſimplicium*, ex quibus nempe mixta componuntur juxta *Ariſtotelem*, & in quæ ultimo deſinunt, uti ante hunc expoſuit *Hippocrates* de nat. hum. *t.* 17. *&* 12. *&* 13. ex qua tamen deſcriptione numerus *Simplicium* quaternarius non tam fafacilè emergit, ut exinde Dn. D. *Joh. Dan. Horſtius*, Phil. & Medic. Excellentiſſimus, hujus Academiæ Profeſſor Med. Prim. per multos annos, & nunc Collegii Medici Francofurtenſis Senior & Archiater Haſſiacus meritiſſimus, in elegantiſſima ſua *Phyſica Hippocratea* elementa *principalia* duo p. 25. aſſerat *Aquam* & *Terram*, & duo *minus principalia* aut potius ligamina *Ignem* æſtimet & *Aerem*. Et hinc in dubium vocant quidam *tria principia Chimica* Sal, Sulphur, Mercurium, tum quod non omnia corpora *mixta* in illa tria poſſint reduci: *tum* quod *plura* corpora mixta in *plura*, quam in illa tria reſolvantur. *Hoc* probare nituntur, quod in tria liquida *plegma, ſpiritum, oleum*; & duo ſicca principia, *ſal fixum* & *volatile* v. gr. C. C. Tartarus, Succinum, Urina & multa alia reducantur: *Illud* verò, quod nullus Chimicorum etiam Adeptorum probaverit, ſe in *Sal, Sulphur* & *Mercurium*, tanquam prima principia, Aurum unquam v. gr. Talcumve redegiſſe. Quid nos ſtatuamus de numero *principiorum* corporum naturalium, in conflictu exponemus.

IX. Quomodo autem paretur *potus Coffi*, nunc exponendum penitius: Superius quidem mentio facta eſt, ſed non ita ſpecialis. Fabæ *Bon a.* fructus arboris depictæ A. aſſantur in depicto ferreo Inſtrumento lit. B. per quod, fabis illis excorticatis *b.* repletum, & operculo C. tectum, tranſire poſſit veru, quo illud ad ignem agitetur, donec aſſæ ſint contentæ fabæ. Pulvis ita toſtus in aquam ferventem projicitur, liquorque inde tinctus calidè jejuno ſtomacho cum pauxillo ſachari ſorbillatur. Francofurti, ubi in uſum Medicum primus illum potum induxit, & aliquot ægris cum ſucceſſu propinavit Dn. D. *Horſtius*, ſupra laudatus, in libra una aquæ ferventiſſimæ infundunt duas drachmas aut tres pulveris toſti.

X. Virtutes hujus *Potus Coffi* ſuperius in genere expoſitæ ſunt, in ſpecie verò *Arabs* quidam Medicus *Oxonii* in Anglia edita *deſcriptione*, apud *Henricum Halle* 1656. ſequentia enarrat. Fructus *Bon* (ait) colligitur in menſe *Ab*, fructus eſt inſtar fabæ (*a*), quæ enucleata dividitur in duas partes. (*bb*) Flores ejus ſunt albicantes. Calida eſt hæc faba in primo gradu, & ſicca in ſecundo, quoad corticem. Nucleus verò temperatus planè eſt & modicè ac amicè

a
b
b
A
B
C
C

amicè exiccans. Ipſe potus utilis eſt in catarrhis, deſtillationibus pectus occupantibus, ſuppreſſione menſium & urinæ, ebullitione ſanguinis, & debilitate virium. Et tale encomium hic potus nactus quoque eſt in *Dania* & *Suecia*, ibidem nunc Magnatibus etiam familiaris.

XI. *Lutetiæ Pariſiorum* jam modo in multis tabernis publicis potum *Coffe* vendunt, cum ſeq. elogio.

Les tres-Excellentes Vertus

De la Meure Appelle'e Coffe.

COffe eſt une Meure, qui croiſt dans les deſerts d' Arabie ſeulement, d'où elle eſt tranſportée dans toutes les dominions du grand Seigneur, qui eſtant beuë deſſeiche toutes humeurs froides & humides, chaſſe les vents, fortifie le foye, ſoulage les Hydropiques par ſa qualité purifiante, ſouueraine pareillement contre la galle, & corruption de ſang, raffraichit le cœur, & le battement vital d'iceluy, ſoulage ceux qui ont des douleurs d'eſtomach, & qui ont manque d'appetit: eſt bonne pareillement pour les indiſpoſitions du cerueau, froides humides & peſantes: la fumée qui en ſort, eſt bonne contre les deſluctions des yeux, & bruit dans les oreilles: ſouueraine auſſi pur la courte halaine: pour rhumes qui attaquent le poumon, & douleurs de rate: pour les vers, ſoulagement eztraordinaire, apres auoir trop beu où mangé, rien de meilleur pour ceux qui mangent beaucoup deſruit.

L'vſage iournalier pour quelque temps, fera voir les effets cy deſſus, à ceux qui indiſpoſez, s'en ſeruiront de temps en temps.

Ladite Boiſſon, & pluſieurs autres, ſe vendent à l'enſeigne du grand Turc, aut bout d'une longue allée, dans une ſalle baſſe, ruë des boucheries, au faux bourg ſainct Germain.

Prodeſſe nempe contra flatus, debilitatem hepatis, hydropem, bilis abundantiam, ſanguinis corruptionem, cordis debilitatem; ſtomachi dolorem, anorexiam, cerebri debilitatem, defluxiones ad pulmonem, oculorum & aurium, dolorem lienis, &c.

XII. Inter alios potus, ait *Rauvvolffius* ſuperius allegatus, Turcæ utuntur potu quem magni æſtimant, & *Chaube* dicunt, quique colore atramentum æmulatur, & admodum conveniens in affectibus præprimis ventriculi: ſolent liquorem hunc tempore matutino publicis etiam in locis ſine omni nauſea aſſumere, ex ſcutellis argillaceis, & procellinis, ſæpius labra admovent, parce tamen bibunt, ordinem ſedentes in circulo obſervantes; compoſitionem hujus liquoris ingrediuntur fructus quidam *Buncho* ab incolis dicti, exterius magnitudine & colore Baccas lauri æquantes, duabus tenuiſſimis tunicis induti, ſecundùm illo-

illorum relationem, ex *India* allati, quoniam hi exigui sunt pretii, & intus duo grana flavi coloris, diversis in duabus capsulis inclusa tenent, insuper etiam viribus, nomine, colore *Bancha* Avicennæ & *Bunca* Rasis Almans. in totum similis est; hos esse statuo, tamdiu, donec à Viris doctissimis meliora perdoctus fuero; hic potus illis admodum familiaris est, quapropter etiam multi illorum in hospitiis publicis vendentium & mercatorum de fructibus mercaturam facientium in Batzar inveniuntur. Insuper illum adeò salubrem esse probant:ut nos vinum absynthites vel alia vina medicata.

XIII. Amstelrodami *Iohan. Ainsvvort* multis elogiis hoc anno hunc potum vendit, quod humidum radicale conservet, ventriculum roboret, oculorum morbos tollat, doloribus capitis medeatur, catarrhos solvat, paralysi, podagræ, hydropisi, & scorbuto resistat, calculum frangat, prægnantibus prosit, &c.

XIV. Excellentiss. verò *D. Simon Paulli* Potum *Coffi* plane damnat *in Comm. de abusu Tabaci & Herba Theé* pag. 38. quod corpora & animos effœminet; non quidem quod hic potus adeo refrigeret, sed quod sulphure proprio instar *Tabaci* & *Agnicasti* clanculum & sensim exiccet, pag. 46. Ast loquitur & scribit de *abusu* Clarissimus Vir, aliàs *Rhabarbarum*, *China*, *Sassafras*, & *Santalum* quoque, aliaque medicamenta extra *Europam* nata, in exilium forent ablegenda. Abusum potus *Coffi* & nos non minus improbamus, quam abusum *vini*. Usum verò retinemus, cum compertum habeamus, multos a potu *Coffi* modicè & debitè, manè nempe jejuno stomacho cum pauxillo sachari sumpto, benè habere, & feliciter experiri, potum illum stomacho prodesse, catarrhos sistere, totumque corpus roborare. Concludimus itaque cum *Veslingii* Præstantissimi effato, *Europæis* hoc medicamentum non esse inutile aut noxium, quo ipso huic dissertationi impositus esto hac vice finis.

Umbilicus Marinus.

Umbilicus Marinus, referente *Anselmo Boetio* l. 2. de gemm. & lapid. cap. 177. *umbilici humani* similitudinem & magnitudinem habet, unde nomen obtinuit *umbilicus Veneris*, & Germanicè ein Meerbone/ ac si dicas *faba marina*, vocatur. Videtur diligenter intuenti conchæ esse rudimentum aut concha compressa, spiras enim habet in Cyrum actas colore rubello & albo hinc inde distinguitur, inferior pars plana est ac nigrior paulo superiori ac si rubedini umbræ color admixtus esset, aliquando purpurascit vel albicat.

Reperitur in limacis orificio dum se hyeme occludit ac ostioli vel operculi loco est, ut in vulgaribus limacibus, crusta quædam alba. Exterior pars ea est quæ extuberat. Limax vulgaris huic minor est ac umbilicum marinum ferentibus similis, nisi quod concha

umbilici marini crassa & durissima sit ac exteriorem partem habeat quasi creta obductam, interioremque margaritarum instar splendentem ut quis margaritiferam conjiciat. *Cretenses* hunc lapidem non umbilicum sed oculum marinum vocant, ac oculis gestatum prodesse autumant. A Venere nomen habet, quod puellis gratiam conciliare, illas amabiles, pulchras, virisque optatas reddere, illarumque morbos abigere credatur. Insuper gestatus Amuleti loco præcavere ab Erisipelate traditur. Narrat *Baccius* sanguinem unde quaque fluentem mirificè sistere & præsentaneum afferre auxilium, si ex parte ejus plana & aversa, cum saliva hominis fronti applicetur. Id quod semel atque iterum *Patavii* se observasse tradit, in vetula quæ per scalas in caput decidit, & plurimum sanguinis per os & nares præsertim verò ex vulnere capiti inflicto profudit, qui cum variis remediis resisti non posset, adhibito lapide, mox fuisse cohibitum, non sine admiratione. Ob id ait idem author à Gallis secreti loco mulieribus, nimio mensium fluore laborantibus, in pulverem tenuissimum redactum, cum aqua appropriata vel conserva aliqua utilissimè exhiberi. Illos quoque qui sanguinem per intervalla rejiciunt, & exspuunt, manifestum ab eo percipere auxilium, si pulverem ejus cum pari portione *cornu cervi usti*, vel *corallorum rubeorum* præparatorum in ovo sorbili sumpserint. De herba *Umbilico Marino* dicta vide Tabernæmont. pag. 494.

Umbilicus Veneris.

Cymbalium, Acetabulum, Umbilicus Veneris κοτυληδὼν, Nabelkraut/ secundum *Galenum* humidæ naturæ est & frigidæ, saporis acerbi & amari, unde refrigerat adstringit, & mundificat. *Dioscorides* commendat radices & folia contra calculum, quod illum frangant & expellant. Hydropicis quoque folia prosunt. Externè sistunt fluxiones Erysipelatodes, tumoresque calidos & biliosos, strumas item & membra refrigerata sanant. Conjungatur *Dodoneus*, *Tabernamontanus*, *Bauhinus*. Quo ad usum *Cotyledonis* seu *Umbilici Veneris* cautelas nota Clarissimi *Paulli* pag. 278. quadrip. botan.

Os sepiæ.

Os sepiæ candidum os est, superiori parte durum ac leve: inferiori autem fungosa quadam medulla repletum, fusius descriptum à *Matthiolo* pag. 242. Usus ejus est *nonnullis* externus in unguentis validè detergentibus.

Crap Ferberröth.

Massa rubea compacta duplex ad nos fertur, una ex *Silesia* altera ex *Batavia*, melior priori. Utuntur autem tinctores potissimum hac materia, in quorum gratiam magna copia advehitur. Præter hunc usum vero vulgus cum successu *pulverem* hujus *Crap* assumit ad sanguinem ab ictu aut casu coagulatum dissolvendum, in haustu cere-

cerevisiæ calidæ ad drachmam unam & alteram, vid. p. sup. 4. 141. Dicunt hac massa *radicum rubiæ tinctorum* contusarum, *Hispanos Chocalatam* tingere.

Pila Marina.

Pila marina Meerballen/ differunt à spongiis marinis Meerschwämmen / pila autem marina alias dicitur Alcyonium, Sphæra thalassia, Pala marina. Vid. *Bauhin.* in Pinace p. 368. *Tabernæmont.* p. 196. part. 2. & ante hos *Diosc.* l. 5. cap. 94. qui quinq; genera alcyonii allegat. De ortu conjung. *Plin.* l. 32. c. 8. Alcyonia autem omnia, referente *Galen.* l. 11. simpl. med. deterguntac digerunt, qualitatem habentia acrem & calidam facultatem, verum aliud alio non parum plus minusq; &c. Conjung. *Matthiol.* p. 870.

Matalista.

Radix hæc à *Batavis* ad nos missa cum elogio, ut æquet virtute *Jalappam*, seu Mechoacam nigram ad drachmam unam exhibita. Sed nec periculum hic factum, nec in usu est. Quo ad externam figuram *bryoniam* æmulatur aut *mechoacam*, potius tamen *albam* quam *nigram*, magisque villosa est quam utraque *Mechoaca*.

China Chinæ.

De *China* Luis Venereæ rizotomo, superius actum lib. 4. *Chinam Paraquei* pronuper Batavi acceperunt ad ciendos vomitus. *China* vero *China* dicta, febrifugum est medicamentum *Peruvianum* hac tempestate maximè usuale ad drachmam unam & duas. Quidam *Cassiam caryophillatam* vendunt pro China Chinæ, sed fallunt & falluntur. Vera *China Chinæ* caryophillos nec olet, nec sapit. Est nempe cortex non absimilis cortici junioris quercus, saporis amari & paulum ingrati. Dosis communis, ut dictum, pulveris *China Chinæ* ad fugandas febres drachma una ad duas, instante paroxysmo sumenda, cum aqua Card. ben. fum. aut alia febrifuga.

De *China China*, alias *Pulvere Indico*, *Americano*, *Peruviano*, *Iesuitico*, *de Lugo*, (quod 1650. ex Peruviano Regno primum à Iesuitis Romam fuerit delatus) *Kinkinna*, *Palo de Calenturas*, *Cortice febrifugo* dicta, scripserunt *Iohannes Iacobus Chifletius*, *Dionysius Ionquet* in horto Paris. *Rolandus Sturmius*, *Melippus*, *Conigius*, *Gaudentius Brunacius*, *Wolffgangus Hœferus*, *Willis*, *Rolfinccius*. Arbor hujus *Chinæ Chinæ* teste *Chifletio* pag. 7. & *Gaudentio Brunacio* Romano pag 14. *Gannanaperide* incolis dicitur, multumque differt à *Cassia Caryophillata*, ut videre est ex *Pisonis* descriptione, quâ profitetur Corticem *Cassiæ Caryophillatæ* saporem reddere cinamomi cum caryophill. prædominio, qui sapor in *China Chinæ* sincera non reperitur.

Ipsa *China China* calida & sicca est, vim habens aperiendi, discutiendi, attenuandi, resolvendi, putredinem arcendi, roborandi.

Usus est in debellandis febribus intermittentibus, & hic quoque *Francofurti* satis frequens, quod non careat optato successu. *Corticis Chinæ Chinæ drachmæ duæ*, secundum *Gaudentium Brunacium* pag. 17. *tunduntur subtiliter, ac per setaceum trajiciuntur. Tribus inde horis ante paroxysmum maceratur pulvis in vini albi meracioris cyatho, dumque frigus febrile seu rigor irrepere incipit, in eo levi, ac primo accessionis principio vinum, & pulvis præbetur, & æger se in lecto pannis coopertus componit.* Alii sumunt pulverem Chinæ Chinæ in substantia, *dilutum* tamen præfert *Conigius*. Essentiam describit *Rolfinccius* aliamque *Sturmius*. Potest etiam parari inde *Spiritus*, *extractum* & *oleum*. Nos hic utimur plerunque pulvere ad drachmam unam cum successu felici.

Quoad operandi modum *China Chinæ* febres tollit nec sensibiliter, nec insensibiliter, sed per vim præcipitantem febrile fermentum. Causa enim, volente *Sennerto* l. 2. de febr. p. 255. febris est fermentum aliquod peculiare, quod quamdiu non præcipitatur medicamentis idoneis, tamdiu febris præsens manet in corpore.

Quoad *Chinam Chinæ* sequentia notanda dat *Willis* pag. 154. de febr. *Primò*, quod hoc Pharmacum intus sumptum, in sanguinis massam vim suam & energiam præcipuè exercet, quippe viscera non omnino irritat, neque excretionem quamvis, aut molestiam iis infert, insuper dummodo sanguini virtus ejus communicetur, δύναμις ἀντιπυρετική non omnino exeritur, quare non semper paroxismus proximè secuturus, at secundus aut tertius deinceps ab eodem assumpto præcavetur: atque ob hanc rationem quo citius cruorem afficiat, usitatum est ut una cum pulvere, liquor eodem valde imprægnatus propinetur sic enim in sanguinis massam, ejus particulæ facilius convehuntur. *Secundò*, Corticis istius virtus sanguini impressa aliquandiu in eodem manet, idque brevius aut diutius juxta quod major aut minor medicamenti portio intus sumitur; etenim particulæ ejus cruore confusæ, cum ipso diu circulantur; & quo plures adsunt, eo magis massam ejus afficiunt, & effectum diuturniorem producunt. Nam licet alimenta & alia quædam ingesta in quantum à calore nativo statim subiguntur quicquid habent virium intra paucas horas exerunt; hac deinde assimilata, aut foras excreta cessant; tamen pharmaca nonnulla, intus admissa quia non facile perdomentur, nec irritatione citata illico foras eliminantur, per plures dies valde activa præstant atque sanguinem & succos, in hoc aut illo fermentationis ritu, dudum retinent, hoc observare licet de medicamentis quibusdam item de venenis & plerisque alexiteriis, quorum unica exhibitio per plures dies, eademque iterata longiori tempore, solet corpora nostra afficere, usitatum enim est à medicamentis ca-

tis catharticis, si quando per vomitum aut sedes minus operantur, post plures hebdomadas pustulas & exanthemata exterius erumpere: quin etiam si à toxico epoto mors evitetur, diu admodum in sanguine & succis virulentiam delitescere; nemo est qui nesciat: Pariter etiam hic pulvis, & fortassis alia quamplurima intus assumpta, in spiritus & humores, quantumvis sopita videantur, etiamnum agere perseverant.

Tertiò, licet medicamentum istud immediate in sanguinem & humores agat, tamen dyscrasiam febrilem in iis sitam haud radicitus tollit: quam cito enim ejus vis absumitur, & particula omnes à mixtione sanguinis avolarunt, affectus pro tempore solum suppressus, denuò emergit, & solito more accessiones repetit: quatenus verò natura hoc cessationis spatio, fortior evaserit, ideo post recidivam, paroxismi (uti prius) sed die tertio & quarto juxta primum morbi typum redire solent.

Quartò, Annotetur quod hoc remedium non quemadmodum vulgari febrifuga sanguinem figendo aut etiam fundendo accessiones febriles sistit; tunc enim paroxismus semper ingruens, & non secundus aut tertius postea secuturus caveretur.

Quibus juxta positis, ut corollarii vice, de ipso operandi modo de quo hoc pharmacum agere videatur, quædam subnectamus; dicimus verisimile esse, quod cum particulæ ab eodem ingesto procedentes sanguini permiscentur, ipsum in novam quandam fermentationem compellant, qua dum cruori particulæ continuo agitantur, ne materiam excrementitiam congerant, aut turgescentias febriles ineant, omnino inhibentur, quemadmodum enim post morsum canis rabidi aut ictus venenatorum animalium, ipse sanguis & succus nervosus diu venenantur, ne tamen magnas anomalias statim concipiant, alexiteria propinata eorum liquores in alia fermentatione detinendo prohibent; quorum usus si tam diu continuetur donec corpuscula virulenta penitus avolarunt à labe isthac contracta nullum horrendum symptoma timetur. Sin prius absumantur remedii nimis parcè exhibiti vires, illico repullulat venenum, & virus pristinum explodi visum denuo in actum deducitur: non absimili ritu quando sanguis diathesin vitiosam nactus, succum alibilem pervertit, eumque ad plenitudinem congestum, quo rectius expellat, turgescentias febriles concipit, cortex iste Peruvianus tritus & exhibitus, particularum commercio, sanguinem licet dyscrasia affectum, fermentatione nova concitata, adeo exagitat alteratque ut succum alibilem aliquatenus coquat, ejusque recrementa continuo evaporet, ut in paroxysmi materiem, non uti prius congerantur: Cum verò è sanguinis consortio, hujus remedii particulæ penitus exhalarunt totaque virtus absumpta fuerit mala sanguinis diathesis prius contracta denuo emergit,

git, ideoque paroxyſmi febriles ſolito more redeunt: forſan aliquando accidit, ut dum uſu iſtius pulveris, acceſſiones ſupprimuntur, propter mutatam anni tempeſtatem, aut alius remedii ope, aut naturæ ipſius niſu, iſta dyſcraſia ſanguinis ſenſim emendetur, adeoque febris demum ſponte diſpareat, hoc tamē non niſi raro contigiſſe novi, quoniā æquali fere certitudine, qua ab iſto pulvere paroxyſmos febriles ſupprimi, eoſdem poſtea redire expectes.

Quod attinet ad qualitates ſenſibiles quibus hic cortex inſignitur, conſtat ipſum amaritudine cum ſtipticitate quadam pollere, ut guſtu indice ſimilem ferè ſaporem referat, qualis in plerisque alexipharmacis uti ſunt radix gentianæ, ſerpentariæ, cōtrayervæ, &c, reperiri ſolet: quæ enim ſunt actu amara in ſupprimendis fermentorum præternaturalium viribus, maxima virtute pollent; quinimo *radix gentianæ*, (ad quam refert Chinam Chinæ D. *Glans* & *Hœferus*) quæ optimè hanc corticem ſimilat, olim pro curatione febrium quartanarum celeberrimi era uſus. Nunc autem licet hic pulvis Peruvianus ſit unicum adhuc repertum febris quartanæ alexiterion, quod nimirum ipſius aliarumque febrium intermittentium paroxyſmos (licet ſolum pro tempore) inhibet: attamen dubitandum non eſt, quin alia in rerum natura extent medicamina, quę ſunt æque febrifuga, atque ſperandum erit, ut novi hujus inventi exemplo ducti, ad explorandas herbarum virtutes adhuc ignotas excitemur: ita dum ſingularum tentamini inſiſtimus, & Medicinæ rationali Empirica adjungitur proculdubio quartanæ aliorumque Herculeorum morborum curationes felicius procedent: quod eo libentius ſæculo huic, aut ſaltem poſteris ſpondeo; cum manuducente corticis iſtius analogia, medicamentum ad profligandas febres non contemnendi uſus ipſe non ita pridem varia percurrens, ad invenerim, quod etiam pauperioribus quibuſque ſuccedanei vice, bono cum ſucceſſu propinare ſoleo.

INDEX.

FINIS.

INDEX
MORBORUM ET REMEDIORUM.

bardan.

Inſuſ.

phil.

Lign.

borrag.

marin.

Lanugo.

D.

pinastr.

cord.

bovis

rhapont.

 scor-

agrimon.

Bezoard.

Ol.

Magist.

Lac.

rorisf-

Pil.

Syr.

levist.

hom.

N.

Nnn. ex

Oculor.

formic,

antepi-

Elect.

Serum

Sal.

fraxin.

Spaſmus.

Accip.

ceruss.

Chocalate Imperatori communicata.

℞. Cacoa ℔ XXXVII,
Vaynillas fol. LX.
Achate ℥iij.
Maiz ℔ iij.
Cinam. ℔ ij.
Yamaicæ ℥v.
Piperis longi ℥ij.
Sachari. q. s.

Chocolate Indorum.

℞. Gravor. Caccao num. X. (seu Nuc. Ind.)
Fruct. Capsicorum seu Chiles num. XX.
Maiz ℔ ij. seu frum. Ind.
Anis ℔ j.
Herb. Mecacuchil. M ij (milii fol maj.)
Oresulas num. XX. (fruct. herb. Merach.)
Cinamom. ℥iv.
Pip. nig. ℥ij.
Sach. ℔ iv.
Succ rad. Achiotte ℥ij. M. F. massa.

℞. Hujus mass. & sach. fin. a. ℥j. aq. font. ℥viij. Bulliant & continuè moveantur donec in superficie spuma subtilis cum pinguedine appareat (in vase stanneo vel vitreato) Remov. ab igne & è cortice nucis Indicæ bibatur quam calidissimè.

Cachunde Regibus Chinensibus & Indis orientalibus æstimata.

℞. Terræ Cimoliæ aut alterius optim. ℔ij.
Ambari ℔ j.
Mosch. & Galliæ aa. ℔ iij.
Calamb. optim. (agalloch.) ℥x.

 Rad.

☍ ♄i.

I Flor.

rubiæ.

FINIS.

